بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه:	درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ - ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور:	فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر:	تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰-
مشخصات ظاهری:	ج.؛ ۲۲/۵×۲۸/۵ س‌م.
فروست:	نسخه شناسی؛ ۱
شابک:	دوره: ۹-۲۷۱-۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ ؛ ج.۳۰: ۳-۳۰۱-۴۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فاپا
مندرجات:	ج.۳۰. مطلع - مفیض.
موضوع:	نسخه‌های خطی -- ایران -- فهرستگان‌ها
شناسه افزوده:	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۰ ۳۶د۹الف/ Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیویی:	۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی:	۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد سی

مطلع – مفیض

به کوشش:
مصطفی درایتی

نسخه‌شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۲

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی
تقی چیت‌ساز، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: سمیرا عابد پور، هدی محمدی، سارا محمدی، زری شفیعی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی
با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شهید حقانی (غرب به شرق)،
بعد از ایستگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی
تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۰۱ - ۸۱۶۲۳۳۱۵ - ۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶
وب‌گاه: www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد

للمخطوطات الايرانية

ثلاثون

مطلع – مفيض

اعداد:

مصطفى الدرايتي

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کاررفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرست الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
- **الهیات:** با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیرالمؤمنین:** کتابخانه امیر المؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائی رهبر:** مجموعه فهارس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی‌تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی‌کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیهٔ الله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرهٔ المعارف:** کتابخانه مرکز دائرهٔ المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل‌پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می‌شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیة‌الله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیة‌الله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیهٔ الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیهٔ الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیهٔ الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. ارجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می‌توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfiye

آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfiya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = ostorlāb

ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

اَ	در کلمه	زَن	a
اِ	در کلمه	دل	e
اُ	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

ء، همزه	'
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	'
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

فتحه	a
کسره	i
ضمه	u
آ	ā
او	ū
ای	ī

۲. صامت‌ها:

همزه	ʾ
ب	b
ت	t
ث	ṯ
ج	j
ح	ḥ
خ	x
د	d
ذ	ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	š
ص	ṣ

ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ
غ	ġ
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
ه	h
و	w
ی	y

مطلع

● **مطلع الاعتقاد فی معرفة المبدأ و المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی
maṭla‘-ul i‘tiqād fī ma‘rifat-il mabda’-i wa-l ma‘ād
فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان، ۹۱۳؟-۹۷۶ ؟ قمری
fozūlī baqdādī, mohammad ebn-e soleymān (1508-1569)
چاپ: تحقیق محمد بن تاویت الطنجی (آنقره، جمعیة التاریخ الترکیة: ۱۳۸۱ق)؛ باکو، دارالطبع لاکادیمیة العلوم فی آذربایجان السوفیاتیة: ۱۹۵۸م

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۸
آغاز: بسمله. احمد من شرف الممکنات یفیض الفطرة؛ **انجام:** و ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن حسین عشقی، تا: ۱۳۲۲ق [رایانه]

● **مطلع الاقمار و مجمع الانهار** / تراجم / عربی
maṭla‘-ul aqmār wa majma‘-ul anhār
ذماری، حسن بن حسین، ق۱۳ قمری
zemārī, hasan ebn-e hoseyn(- 19c)
تاریخ تألیف:۱۹ رمضان ۱۲۲۱ق
در شرح احوال مشاهیر علمای شهر ذمار، از بلاد یمن، و علمای بلاد دیگر که در ذمار به تحصیل اشتغال داشته‌اند.در فهرست «مخطوطات المکتبة الغربیة بالجامع الکبیر بصنعاء»، نام مؤلف «محمد بن علی بن احمد بن اسماعیل» آمده، که قطعاً درست نیست.زیرا همچنان‌که زباره تصریح نموده «محمد بن علی بن احمد بن اسماعیل» تلمیذ مؤلف بوده است (نیل الوتر ۳۲۱/۱). در پایان کتاب، شرح حال مؤلف، به قلم همین محمد بن علی بن احمد بن اسماعیل، نوشته شده که شاید همین امر موجب اشتباه فهرست‌نگار کتابخانه جامع الکبیر صنعاء شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۰عکسی
آغاز: الحمدلله الذی جعل علماء العدل ورثة الکتاب و السنة ... و بعد فهذی مختصر لطیف و انموذج تحیف جمعت فیه المشاهیر من علما مدینة ذمار؛ **انجام:** و کان الفراغ من هذا التاریخ المسمی: مطلع الاقمار و مجمع الانهار ... و ذلک بخط مؤلفه ... حسن بن حسین بن حیدرة بن اسماعیل ... و الحمدلله رب العالمین و صلی الله و سلم علی سیدنا محمد و اله الطاهرین.
نسخه اصل: کتابخانه ای در صنعاء؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن علی بن الحسین، تا: ظاهراً صفر۱۳۴۲ق؛ از روی نسخه‌ایکه ظاهراً در ربیع الثانی ۱۲۲۲ق از روی نسخه خط مؤلف نوشته شده، مصحح؛ ۸۱گ [عکسی ف: ۲-۳۳۸]

● **مطلع الانظار فی شرح طوالع الانوار** / فلسفه / عربی
maṭla‘-ul anẓār fī š.-i tavāle‘-ul anwār
اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن، ۶۷۴ - ۷۴۹ قمری
esfahānī, mahmūd ebn-e ‘abd-or-rahmān (1276 - 1349)
وابسته به: طوالع الانوار من مطالع الانظار؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴
خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن موسی ازاقی، تا: شنبه ۲۵ محرم۷۸۳ق، جا: قاهره در خانقاه بیک؛ محشی؛ تملک: محمد بن محمد شهیر به حوی زاده (کذا)، امیر حاج المقری، شیخ محیی الشادری در دمشق در ۸۳۶ ابوبکر بن محمد مدعو به زین خوافی در آغاز شعبان ۷۵۸ در ماردین، نورالدین برکات الحسینی؛ ۱۸۶گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [سنا: ف: ۲-۸۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ تملک: شیخ محمد بن حرز بن حسن بن صالح بن احمد بن صالح بن احمد بن ابراهیم بن محمد دمیاطی بحرانی مجلد و احمد پسرش؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:

تیماج،۱۲۱گ،ابعادمتن:۹/۵×۱۹،اندازه:۱۷/۵×۲۶سم[ف: ۱۶-۵۲۰]

←مطلع الانوار ﴾ توحید نامه مولوی
←مطلع الانوار ﴾ مطالع الانوار فی ترجمة الاثار

● **مطلع الانوار = مخزن الاسرار** / شعر / فارسی
matla'-ol anvār = maxzan-ol asrār

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ - ۷۲۵ قمری
amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

اهداء به:سلطان علاء الدین خلجی
تاریخ تألیف: ۶۹۷ق
اولین مثنوی از پنج گنج اوست که مجموعه آن را درسهسال سروده وگفته است درپایان هشت بهشت: «که از آن نقدقیمتی بسه سال کردم ×× این پنج گنج مالامال». در برابر «مخزن الاسرار» نظامی، در ۲۰ «مقالت»، و در میانه هر مقالت «حکایت»هایی جای داده است. آغاز می‌شود با: مناجات اول، مناجات دوم، سوم. نعت اول، دوم، سوم. خلوت اول، دوم، سوم. سپس مقالت ۱. در علو درجه آدمیت، ۵. در تقویت تقوا و جهاد اکبر و تطهیر نفس از لوث شهوت، ۱۰. در حرمت و رحمت ذوی الارحام و فضیلت وصلت ایشان، ۱۵. در ملامت موذیان و سلامت مؤدبان، ۲۰. نصیحت فرزند مستوره و سایر مستورات؛ اختتام کتاب. (احمد منزوی)
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× خطبه قدس است به ملک قدیم/ رایحه فکرت و توقیع راز ×× نیست مگر این رقم دلنواز
انجام: بو که زنزهتگه دارالسلام ×× بوی علیکی رسدم و السلام
چاپ: [لکهنو]، سنگی، ۱۸۸۵/۱۳۰۳م، وزیری، ۲۱۷ص
[الذریعة ۲۵۹/۷؛ نسخه‌های منزوی ۲۶۷۹/۴ و ج۴ص ۳۲۰۹-۳۲۱۳؛ مشار فارسی ۹۵۲/۱؛ مشترک پاکستان ۳۱۵/۷-۳۲۳؛ دنا ج۷۲۸/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۴۲
بی‌کا، تا: ۸۸۹ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ اندازه: ۱۰/۲×۲۰/۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۸۹/۱
آغاز: برابر
خط:نستعلیق ریز و خوش،بی‌کا،تا:قرن۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در «پنج گنج» او، چهارستونی؛ ۴۳گ (ر-۴۳پ) [ف: ۳-۳۰۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۱پ-۴۹ر)، ۱۸سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح ظریف، مجدول؛ جلد: چرمی، ۱۹سطر چهارستونی (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ظاهرا نیمه دوم قرن۱۰؛ با سرلوح ظریفی؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۵۲گ، ۳۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۶۶]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی - مشیر السلطنه ۱۳۲۲»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۳۹]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱ حکمت
خط: نستعلیق، کا: فیروزبخت حسینی، جلال الدین محمود، تا: جمادی الاول۹۶۸ق؛ ۴۲گ (ر- ۴۲ر)، قطع: وزیری [ف: ۲-۵]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۴۲/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن مسعود هروی، تا: ۹۷۲ق، جا: کلکنده، برای ابراهیم بن قطب شاه؛ مجدول، مذهب، با سرلوح، چنین رقم رفته است: «این فهرست کتاب ثمانیه است از گفتار طوطی شیرین زبان گلشن دهلو سلطان الشعراء و المتکلمین امیر خسرو که چون بهشت برین مشتمل است بر هشت چمن دلگشای و نزهتگاه ارباب معنی واصحاب سخنبرسم خزانه سلطان السلاطین برهان الخواقین ملاذ الفضلا والحکما ملجاء اعظام وزراء صاحب سیف و قلم قبله عرب وعجم الموید من عندالله ابوالغازی ابراهیم قطب شاه خلدالله سبحانه و ادام احسانه»؛ مهر: «مشیرالسلطنه ۱۳۲۲»، «قرة العین احمد است حسن»، فتحای نائینی ابن غیاث الدین ۱۰۱۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ تملک: محمدمحسن دیوانه ابن نظام دیوانه المخاطب به سربیابان با مهر «بنده شاه محمد محسن سنه ۱۰۰۴»؛ حسن بن احمد ۱۲۰۷، محمد علی میرزا دولتشاه فرزند فتحعلیشاه قاجار در سال ۱۲۱۵با مهر «زفتح علی شد چو حق منجلی / مه برج شاهی محمد علی»؛ کاغذ: کشمیری، حاشیه اصفهانی، جلد: مقوای روغنی منقش، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳-۲۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۱۲/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: شیر محمد، تا: پنج‌شنبه ۲۷ربیع الاول۹۹۴ق [ف: ۲۶-۲۹۴]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۷-۴۶۹]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۳۰-۱۱/۱۳۰
آغاز: زآب وگل آراست فراوان حصار ×× نه درشان خازن هژده هزار / قلعه تن داده بدو کار سنج ×× پنج برون سوی درون نیز پنج؛ **انجام:** هر در از این زیور هر دوسر است ×× گر نشناسی تو

غرامت کراست / دوخته به دیده از این ناکسان ×× کاهل نظر جشم زنند از خسان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸–۴۳۷۸]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۴۷
آغاز: کارنگویم که چسان کن برو ×× آنچه زتو می‌سزد آن کن برو؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: علی حسینی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مذهب، منقش اثر آقای عبدالعلی بروسان مذهب و نقاش کتابخانه آستان قدس است که از ۱۵ آبان ۱۳۳۴ شروع شده و درسوم اسفند ۱۳۳۸ پایان یافته؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱گ، ۲۱سطر چهارستونی (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۴/۸×۳۷سم [ف: ۷–۸۳۴]

۱۳. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با دو سرلوح؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [نشریه: ۷–۵۴۴]

۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۶۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۸گ (۱پ–۶۸ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱–۲۳۰]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۶۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق ریز، کا: محمد شریف مروی، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷–۲۱۹]

۱۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۴۱/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد شاه دارابی، تا: ۱۰۵۲ق؛ با سرلوح مذهب مرصع عالی سبک کار شیراز، مجدول، مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه، فتحعلیشاه قاجار، کتابخانه علیه دولت ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: سمرقندی،جلد:میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳–۳۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۴/۳
بی‌کا،تا:۱۰۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۶ص (۱۵۴–۲۰۹) [ف: ۳–۱۶۵]

۱۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۲۸
آغاز: زین دم بادی که توان برگرفت ×× پرده ز کارش نتوان بر گرفت؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ رمضان۱۰۶۳ق، جا: مقام احمد آباد دروازه اسلوریه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۲۰۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱–۲۱۱]

۱۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۰۱/۱ حاشیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مربوط به دوران پادشاهان صفوی است و جمع دار کتابخانه آقا مشفق نامی بوده؛ مهر: «عبده احمد – علی بن ابیطالب – محمود»، «حسین بن هدایت الله – محمد رضا الحسینی – مشیر السلطنه ۱۳۲۲»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم ساغری، ۴۰سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳–۵۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۷/۲
آغاز: مصلحت آموخت نشاید ترا ×× دار بر آن گونه که باید ترا؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: چرم، ۶۳ص (۶۷–۱۲۹)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۴۰/۳–۲۵۵]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳۲/۱
آغاز: ای زبان تو وکیل کرم ×× وزن زر برده شمار از دیم / بذل که خورشید منور کند ×× دامن کهار پر از زر کند؛ **انجام:** مردم بینا نرمد زین دو کور ×× بالای کور آب و فرو چاه کور / آن که سراپا همه گردندگی است ×× زو طلب لطف نه فرخنده گیست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۲۳گ (۱ر–۱۲۳پ)، ۱۵ و۱۳ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۹/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱–۷۲]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ مجدول محرر مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۳گ (حاشیه ۱ر–۷۶ پ و متن و حاشیه ۷۷ر–۸۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۳۷–۱۴۲]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۶۰۷۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی، ۲۲سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۶–۱۹۳]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱/۱
خط: نستعلیق، کا: خواجه میر بن شمس الدین محمد منشی استرآبادی، بی‌تا؛ ۸۳ص (۱–۸۳)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۱–۲۵۲]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۴/۱
بی‌کا، بی‌تا [سنا: ف: ۲–۲۵۰]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۱/۲
کا: روح الله بن علی بن عماد الاسلام جمال الاسلامی، بی‌تا [ف: ۳–۱۶۴]

۲۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۹۸/۱
خط:نستعلیق،کا:خواجه محمدحسین استرابادی،بی‌تا[نشریه:۷–۱۰۹]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:**که در نهفتست بدریا درون بی صدف از آب کی آید برون ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کتیبه مذهب، مجدول؛ مهر: «محمد علی» (بیضوی)، «عبده الراجی محمد علی» (بیضوی)، «یا محمد؟ ۱۳» (چهارگوش)، «عبدالحسین ۱۳۳۰» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۹گ، ۱۷ سطر (۶/۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۸سم [رایانه]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۲۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۱×۲۱سم [رایانه]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۹۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۹/۶×۱۷/۳سم [رایانه]

۳۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** دل برود چشم تو مایل بود ×× دستنظر رشتهکش دل بود / دیده بادام چوبی پرده گشت ×× مغز وی از هر دهنی خورده گشت

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۳۴۷]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۳۵/۳-۵۹/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ (۹۷-۱۲۱)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۷۸]

● **مطلع الانوار** = **شرح بیست باب** / اسطرلاب / فارسی

matla‘-ol anvār = š.-e bīst bāb

؟ نظامی بسطامی، فصیح بن عبدالکریم، ق۹ قمری

nezāmī bastāmī, fasīh ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 15c)

وابسته به: بیست باب در معرفت اسطرلاب؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)

اهدا به: امیر علیشیر نوایی

تاریخ تألیف: صفر ۸۷۵ق؛ محل تألیف: هرات

شرحی است بر کتاب بیست باب خواجه نصیرالدین طوسی. مؤلف با امیر علی شیر نوائی همزمان بوده و این کتاب را برای او نوشته است. فصیح الدین نظامی در ذیل شرح باب ۱۰(= در معرفت ظل ارتفاع و ارتفاع از ظل) درباره استخراج وقت فرائض، بر روش فقهاء عامه سخن می‌گوید و از ابوحنیفه با عنوان «امام اعظم» و از شافعی نیز یاد می‌کند(«غرض اصلی از این اعمال معرفت اوقات صلوة است ... و وقت ظهر نزد امام اعظم از حین ... زوال آفتابست تا آن هنگام که ظل هر شیء دو برابر او شود ... و نزد امام ابویوسف و امام محمد و امام شافعی»)و این اشاره خود تعیین کنند مذهب و اعتقاد اوست.(عبدالحسین حائری)

آغاز: مطلع انوار حمد و سپاس و مشرق ثنای بی حد و قیاس صنایع مدایح حکیمی سزد که از ممر علاقه اصطرلاب خواص دقیقه از درجات ارتفاع ... بسمله، این مختصریست در معرفت اصطرلاب و اعمال آن مشتمل است بر بیست باب اصطرلاب لفظی است یونانی در تفسیر آن اختلاف است بعضی گفته اند که اصطر ترازو را گویند و لاب آفتاب را و بعضی دگر گفته اند که اصطر تصنیف را گویند و لاب پسر هرمس و حکیم را و بعضی دگر تفسیر آن بستاره باب کرده اند، باب اول در معرفت آلات ...

انجام: هر که ایشانرا بشناسد چنانچه در اشتباه نیفتد او را در این باب کفایت باشد و ما جدول عرض و جهت و عظم این کواکب را درین جا وضع کردیم بدین صورت اینست تمامی سخن در معرفت اصطرلاب، و الله اعلم بالصواب.

[نسخه‌های منزوی ۳۵۰/۱؛ الذریعة ۱۵۲/۲۱و۱۳۱/۱۳ و ۸۳۴/۹؛ فرهنگ سخنوران ۴۴۸؛مجالس النفائس ص ۱۰۶ و ۲۸۱؛ مدرس رضوی (آثار و احوال چاپ ۲): ۴۱۹؛ فهرستواره منزوی ۲۸۳۱/۴ و ۳۰۴۷/۴]

۱. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، تا: قرن ۹ [میراث اسلامی: ۵-۶۲۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۵۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۲۱گ، ۱۵سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ یا اوایل قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۲ص (۱-۹۲)، ۲۳و۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۱۹-۵۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۶/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

تذکر: تاریخ کتابت از احوال و آثار خواجه مدرس رضوی ثبت شد؛ خط: نسخ، کا: طوسی، قطب الدین محمد بن علی، تا: ۹۵۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۸۸ص (۱۹-۱۰۶)، ۱۵و ۲۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۴۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ مهر: محمد هاشم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۵گ، ۳۳سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۶-۲۵۶]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طاهر بن علی اکبر، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف با امضای «منه»، با اشکال وجداول نجومی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن سیف الله، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۰۹۲ق؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ جلد: تیماج، ۹۸گ (۱پ-۹۸ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۱۳۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰۸

آغاز: (دیباچه): بسمله شاهنشاه مملکت جلالت مهر سپهر نبوت و رسالت ... چنین گوید محرر این نامه نامی فصیح بن عبدالکریم نظامی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ جلد: مقوا، ۲۷۶ص، ۱۳۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۵۷۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۳/۳

آغاز: شاهنشاه مملکت جلالت مهر سپهر نبوت و رسالت ... اما بعد چنین گوید ... فصیح بن عبدالکریم النظامی؛ **انجام:** برابر

کا: اصفهانی، محمد مهدی بن محمد علی، تا: یک‌شنبه۱۴ ربیع الاول ۱۲۶۴ق، جا: سبزوار؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۴۳ر-۱۰۴ر)،۱۵سطر(۹/۵×۱۵)،اندازه:۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۰۰۱]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه نفیسی ۵۰. با یادداشت مورخ ۱۲۲۳ و ۱۲۴۷؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

● **مطلع الانوار = مطلع الانوار و مطمح الانظار = مطلع الانوار فی معرفة الاسطراب** / اسطرلاب / فارسی

matla‘-ol anvār = matla‘-ol anvār va matmah-ol anzār = matla‘-ol anvār fī ma‘refat-il ostorāb

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 17c)

اهدا به: شاه صفی (۱۰۳۸-۱۰۵۲ق)

رساله‌ای است در شناختن جهت قبله، در یک «مقدمه» و سی «باب»و «خاتمه»: مقدمه: در القاب ادوات مطالع الانوار؛ باب ۱. معرفت ارتفاع گرفتن؛ ۲. معرفت تعدیل النهار؛ ۳. معرفت قوس النهار؛ ۴. معرفت دایر و فصل دایره؛ ۵. معرفت سمت آفتاب؛ ۶. معرفت خط نصف النهار؛ ۷. معرفت هر یک از عرض و بلد و سمت آفتاب و ساعات؛ ۸. معرفت عرض بلد و نصف النهار و سمت؛ ۹. معرفت تقویم شمس و ساعات از عرض بلد و نصف النهار؛ ۱۰. معرفت تقویم شمس و نصف النهار از عرض بلد؛ ۱۱. معرفت جیب از قوس و قوس از جیب؛ ۱۳. معرفقت سهم از قوس و قوس از سهم؛ ۱۴. معرفت ظل از قوس و قوس از ظل؛ ۱۵. معرفت میل اول اجزاء بروج؛ ۱۶. معرفت میل ثانی اجزاء بروج؛ ۱۷. معرفت بعد کوکب از معدل النهار؛ ۱۸. معرفت مطالع البروج به خط استواء؛۱۹. معرفت مطالع البروج به فلک مستقیم؛ ۲۰. معرفت طالع اجزاء فلک البروج؛ ۲۱. معرفت مطالع ممر کواکب؛ ۲۲. معرفت مطالع طلوع و غروب کوکب؛ ۲۳. معرفت ساعات گذشته از شب و ساعات مانده به طلوع و شمس؛ ۲۴. معرفت ساعات گذشته از شب؛ ۲۵. استخراج سمت قبله یا سمت بلدی دیگر؛۲۶. معرفت طالع و عاشر از ساعات؛ ۲۷. معرفت تسویة البروج طالع؛ ۲۸. معرفت بالای اشخاص مرتفعه از زمین؛ ۲۹. معرفت راستی و درستی مطلع الانوار؛ ۳۰. معرفت بعضی از ثوابت. (سید محمود مرعشی)

آغاز: بسمله. حمد بی فزون از میزان عقول و حواس، و سپاس برون از مقیاس اندازه و قیاس ... و بعد بر الواح حقایق نمای ضمیر اصحاب بصائر و ارباب سرایر ...

انجام: خاتمه در ... جدول عمل استخراج ... قبله بلاد که زیج جدید الغ بیگی کرده ایم

[نسخه‌های منزوی ۳۵۰؛ الذریعة ۱۵۱/۲۱؛ مکتبة امیر المومنین ۳۰۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۴۷/۴]

شروح و حواشی:

۱- دیباچه مطلع الانوار؛ محقق خوانساری، حسین بن محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۹)

۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷/۳ فیاض

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد اکمل بن محمد افضل بن کمال، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۱)، قطع: رقعی [ف: -۱۸۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۸/۴سم [ف: ۴-۷۵۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۱گ، ۱۴سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۲۷۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:فیلم

آغاز: برابر**انجام:** (در باب ۳۰ نانویس مانده): ... کوکبی است که با عیوق ... بر شکل مستطیل درازند ... [جدول]

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۰گ (۲پ-۶۱ر)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱-۲۳۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله مشهور بامیر بیک بن مرتضی حسینی سلامی عریضی، تا: چهارشنبه ۹ شعبان۱۰۷۶ق، جا: کازرون؛ مجدول؛ جلد: میشن تریاکی، ۱۶سطر [ف: ۹-۱۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در ذکر جدول عمل استخراج سموت قبله بلاد که از زیج تحقیق کرده ایم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان۱۰۸۳ق، جا: مدرسه مقصود بیک ناظر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹گ (۲پ-۲۰ر)، ۲۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۳۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۹۸/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مستفاد گردد و آن را مطلع الانوار موسوم کردم.

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۷۵-۸۰)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴سم

[ف: ۱۶-۶۴۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۷/۱۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۲۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** آینه عالم آرای سکندری و عزت افزای جام جهان نمای جمشیدی گرددانه علی ما یشاء قدیر و بالاجابه جدیر و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً.

دیباچه کتاب است؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۸-۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۳۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما در این مقام بعضی از این کواکب را با درجات ممر و مدارات یومیه که مشترک است میانه ایشان و اجزاء بروج جدولی ایراد کنیم تا اگر خواهند بر ظهر افق نقش کنند، و الحمد لله رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با علامت «منه قدس سره» دارد، با اشکال هندسی؛ مهر: «ابن محمد تقی ...» (بیضی)؛ ۳۸گ (۱پ-۳۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۸۱۴]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۳۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** درذکر جدول عمل استخراج سموت قبله بلاد که از زیج جدید تحقیق کرده ایم.همراه دو جدول

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ازموقوفات حاج محمد رمضانی؛ مهر: «المذنب شمس الدین بن محمد» (بیضوی)، «صراط علی حق تمسکه» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۲]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اجزای بروج درین جدول ایراد کنیم تا اگر خواهند بر ظهر افق نقش کنند (برگ ۵۰)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۵۰گ (۲پ-۵۱)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

۱۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۷

بندی در قبله از مطلع الانوار محمد باقر یزدی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۱۷]

● مطلع الانوار / تاریخ جهان / فارسی

matla‘-ol anvār

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

کتابی است درتاریخ عمومی شامل سه جلد: ۱. بیان بدو خلقت آدم وپیغمبران سلف از آدم تا خاتم و احوال اجداد پیغمبر (ص) و احوال ائمه اطهار؛ ۲. تواریخ و سیر ملوک و سلاطین ایران از عهد کیومرث تا زمان تألیف کتاب؛ ۳. در سرگذشت دانشمندان و سرایندگان معاصر مؤلف تا سال ۱۲۲۶ق.

آغاز: جلد۱: بسمله افتتاح سخن آن به که کنند اهل کمال×× به ثنای ملک الملک خدای متعال ... اما بعد چنین گوید مترصد فیوضات ربانی ومتقلد واردات تحیرات دوجهانی محمدعلی بن محمدحسن ... الکاشانی

جلد دوم: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد وعترته الطاهرین وبعد چنین گوید مترصد فیوضات ربانی محمد علی بن محمد حسن الشهیر الارانی الکاشانی که قسم دویم از اقسام ثلاثه کتاب مطلع الانوار

[الذریعة ۱۵۱/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۶۵۶/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۹

جلد اول؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۵

آغاز: برابر جلد دوم؛ **انجام:** در تألیفات رساله موسومه به جامع الخیرات فی شرح اسرار الصلوة خدا توفیق آنرا کرامت فرماید

جلد دوم، در تاریخ پادشاهی ایران را از کیومرث تا هلاکوخان مغول از حبیب السیر و روضة الصفا جمع آوری کرده است در آخر آن نیز چند صفحه‌ای از تاریخ زمان و حوادث سال‌های ۱۲۴۱ و ۱۲۴۲ق (= زمان هجرت نویسنده از گلپایگان مسقط الرأس خود بتهران و اقامت او در قم) می‌آید که اهم آن آتش گرفتن بازار تهران و مقدمه جنگ دوم دولت ایران و روس است؛

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۲ق، جا: گلپایگان (شاید)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۳/۵سم [ف: ۵-۳۵۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۲۲-۳۲/۲۲

آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** دید که با زبان حال ومضمون این مقال بیان می‌فرمود: صدپاره دلم همین نه از دست قضاست ×× هر جا ستمی است وقف آل طه است

ج ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی؛ تملک: عبدالغفار بن محمد جواد گلپایگانی در ۱۲۵۵؛ جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۷۸]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۲۳-۳۲/۲۳

آغاز: برابر جلد دوم؛ **انجام:** و آن مجلد تا اول ادله شرعیه است و تقریباً چهارده هزار بیت است ودرغره جمادی الثانیة شروع نمودم درتألیف رساله موسومه به جامع الخیرات فی شرح اسرار الصلوة خدا توفیق اتمام آنرا کرامت فرماید

ج ۲، در ذکر سلاطین ایران وحوالی آن از اول بنای سلطنت کیومرث تا سال تألیف کتاب ۱۲۳۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عبدالغفار بن محمد جواد گلپایگانی در ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۷۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۰۶

آغاز: برابر جلد دوم؛ **انجام:** نسخه: مصدوقه جنات تجری من تحتها الانهار بود هوای خوش و آب‌های لطیف دلکش داشت من در آنجا مشغول شدم رفته رفته گذارم به در سرای عالی افتاد.
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی از علی سالار محتشم کمره‌ای که در شب ۲۲ جمادی الاول ۱۳۰۰ش (۱۳۴۰ق) نوشته؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۸-۲۸۷]

● **مطلع الانوار = جهانگشا** / شعر / فارسی

matla‘-ol anvār = jahāngošā

جوزاینطنزی، ابوتراب بن حسن، ق۱۳ قمری

jawzā-ye natanzī, abū-torāb ebn-e hasan(- 19c)

نویسنده که از علاقه مندان حضرت علی علیه السلام است این کتاب را درنعت و مدح حضرت امیر به شعر سروده است به شرح زیر: قصائد؛ کتاب النصایح و المواعظ؛ ترجیع‌بند، مسمط، غزلیات؛ قصائد ایضاً؛ رباعیات؛ فردیات؛ در مصائب در دوازده بند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۱۱

آغاز: فی مدح حضرت ظل الله شاهنشاه عادل؛ **انجام:** خاک قدمت جای ملک یعنی که برتر از فلک ×× درماندگانرا در نمک بخشا حقیقت از مجاز
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۴سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۵]

● **مطلع الانوار** / تاریخ ایران / فارسی

matla‘-ol anvār

وزیر بغدادی، محمد شفیع بن عبدالباقی، ق۱۳ قمری

vazīr-e baqdādī,mohammad šafī‘ ebn-e ‘abd-ol-bāqī(-19c)

گویا همان که در فهرست استوری (۱۱۸۲:۱) از محمد شفیع خان وزیر پسر عبدالباقی شریف بغدادی دانسته شده است.در چهار بخش باید باشد.در آن از تحفة العالم شوشتری ساخته در ۱۲۱۶ق آورده شده و آمده که در شب شنبه ۱۲ ذیحجه ۱۲۳۷ق برای من (جامع شتات و محرر این کلمات) نقل کردند در مجلس تعزیت سید الشهداء.نسخه حاضر تاریخ سلاطین ایران و خلفا و پادشاهان پس از آنها است و قسم دوم از اقسام اربعه آن. [فهرستواره منزوی ۶۵۷/۱ و ۱۰۸۰/۲]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۱/۲-۶۱۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۲۶سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: -۱۶۸]

● **مطلع انوار** / حدیث / فارسی

matla‘-e anvār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۰

آغاز: و از برای او قبر کندند و لحد بریدند و بوی مشک از لحدش به مشام رسید؛ **انجام:** و بر کنار آن سردابه صفه بود و جوانی در کمال خوبی بنماز مشغول بود و اصلا
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● **مطلع الانوار**/ فضایل و مناقب / فارسی

matla‘-ol anvār

احادیث چندی است در فضایل و مناقب و معجزات حضرت امیرالمومنین (ع) که بدون ترتیب و تنظیم خاصی در این مجموعه گرد آورده شده و بعضی از این احادیث با متن عربی آنها نقل شده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی نبیه محمد ... مخفی نماند که چندحدیث قدسی از کتابهای معتبر.
انجام: و حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم المصیر و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۶۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۵سم [ف: ۱-۷۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۴۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۰۶]

←مطلع الانوار البهیة فی حلیة الجلیلة النبویة ← مطلع الانوار و مخزن الاسرار

● **مطلع الانوار الغرویة فی شرح اللعمة الدمشقیة = المشکاة الغرویة = الشریعة النبویة فی شرح اللعمة الدمشقیة = المواهب القدسیة** / فقه / عربی

maṭla‘-ul anwār-ul ġarawīyya fī š.-il lu‘mat-id dimašqīya = al-miškāt-ul ġarawīyya = al-šarī‘a-tun nabawīyya fī š.-il lu‘mat-id dimašqīya = al-mawāhib-ul qudsīya =

ملا کتاب، محمد جواد بن تقی،- ۱۲۶۴ قمری

mollā ketab,mohammad javād ebn-e taqī (- 1848)

وابسته به: اللمعة الدمشقیة فی فقه الامامیة = لمعه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶)
تاریخ تألیف: ۱۷ جمادی الاول ۱۲۶۷ق
شرح مفصلی است بر کتاب «اللمعة الدمشقیة» شهید اول. این

شرح با عناوین «قوله، قوله» برگزار شده و شامل چندین جلد می‌باشد و مؤلف برای هر جلد عنوان خاصی نهاده است.صاحب الذریعه (۲: ۴۳۵) چند نسخه از مجلدات این کتاب را که رؤیت نموده بدین ترتیب ذکر کرده است:۱. مباحث غسل تا آخر تیمم، یک مجلد؛ ۲. مقدمات صلاة تا آخر اذان، یک مجلد؛ در پایان آن کاتب نوشته:«تم الجزء الثالث من کتاب الشریعة النبویة فی شرح اللمعة البهیة علی ید مؤلفه الاقل محمد جواد بن شیخ محمد تقی سنه ۱۳۲۴»؛ ۳. مباحث قیام تا آنجا که مؤلف گفته «اما النوافل المطلقة فلا حصر لها»، یک مجلد؛ ۴. مباحث «الخلل فی الصلاة» تا آخر امامت ابرص و اجذم، یک مجلد؛ در آخر آن کاتب نوشته:«هذا آخر الجزء الثالث من المشکاة الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیة» و تألیف این جلد در سال ۱۲۴۱ ق پایان یافته است؛ ۵. کتاب صوم تا آخر وصایا، یک مجلد، که تألیف آن در ۱۷ جمادی الاول ۱۲۶۷ ق پایان یافته است؛ ۶. مباحث بیع که ناتمام مانده است، از این جلد نسخه‌ای در کتابخانه مرعشی به شماره ۷۰۵۱ (فهرست ۱۸: ۲۲۱) موجود است و به نام «المشکاة الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیة» نامیده شده است؛ ۷. شامل مباحث زکات می‌باشد و «الانوار الغرویة» نامگذاری شده و تألیف آن در ۱۰ شعبان ۱۲۷۷ به پایان رسیده است. پسرش شیخ حسین که آن را تمام کرد برخی از مجلدات را «مطلع الانوار» و «مطالع الانوار الغرویة» نامیده است و خود او تا نکاح را در ده جلد نوشته و آخرین آن تاریخ ۱۷ جمادی الاول ۱۲۶۷ق دارد و او از ۱۲۲۴ تا ۱۲۶۷ق بدان می‌پرداخته استو به اتمام همه ابواب و مباحث آن توفیق نیافته است.به کتاب نامبرده عناوین مختلف داده شده:۱. الانوار الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیه؛ ۲. المشکاة الغرویه فی شرح اللمعة الدمشقیه؛ ۳. الشریعة النبویة فی شرح اللمعة الدمشقیه؛ ۴. شرح اللمعة الدمشقیه؛ ۵. المواهب القدسیة فی شرح اللمعة الدمشقیه؛ ۶. مطالع الانوار. با توجه به تصریح مؤلف در سومین سطر صفحه دوم نسخه ش ۷۷۶۰ آستان قدس «و سمیته بمطلع الانوار الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیة» هیچ یک از عناوین صحیح نخواهد بود، هر چند سومین عنوان «الشریعة النبویه» در پایان نسخه۷۷۶۲ دیده می‌شود که مؤلف به این عنوان نیز تصریح کرده است چه این نام توجیه‌پذیر است و «مطلع الانوار» نه.

آغاز: الحمدلله الذی ابتدع الأشیاء بلا مثال و اتقن صنعها بغیر تکلف و لا احتیال المتعالی فی توحده فلا تدرکه لحظات العیون

[الذریعة ۴۳۵/۲؛ مکتبة امیر المومنین ۱۵۶/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۵۵

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد لله رب العالمین ... و بعد فهذا او ان الشروع فی معاملات هذا الکتاب الموسوم بمنیة الالباب ... قال قدس سره کتاب المتاجر؛ **انجام:** و یتخرج علی القول بانها عدم الجواز لوادی التبعیض الی جهالة الثمن و الحمد لله ... الطاهرین.

کتاب المتاجر است. تذکر: این نسخه در فهرست شناخته نشده وبا نام منیة الالباب معرفی شده است؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبد الرحمان بروجردی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱سطر [ف: ۱۲-۱۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المراد من الجواز رفع الکراهة فیبقی المستثنی علی ما کان علیه من وجوب او ندب او اباحة من دون توجه نهی الیه و الحمدلله اولاً و آخراً ... و آله الطاهرین ... من اجزاء کتاب مطلع الانوار ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۶۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۹

آغاز: بسمله، کتاب الوصایا و فیه فصول، الاول الوصیة؛ **انجام:** و الا بطل النکاح باشتراط العقد مطلقاً کما عرفت و الله اعلم.

از ابتدای وصایا تانکاح شغار؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۶۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۷

آغاز: بسمله، حمدله قال المصنف قدس سره کتاب الحج و فیه فصول؛ **انجام:** و قیل هو یوم المباهلة تم کتاب الحج ثم یتلوه کتاب المعاملات ...

ج۸، همه مباحث حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۲۷۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۶۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۶

آغاز: کتاب الصوم [قوله] قدس الله نفسه کتاب الصوم الصوم من افضل الطاعات و اشرف العبادات؛ **انجام:** و ان کان الاصل اشتراک التکلیف الا انه غیر متناول لمثله.

ج۷ص، همه مباحث صوم را به جز دو سطر آخر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۹۳گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۴۶۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۸

آغاز: قوله کتاب الدین و فیه قسمان، الاول القرض؛ **انجام:** و یکون بمنزلة ما اذا تجرد عن العوض هو الأقوی.

هفده کتاب: کتاب الدین، کتاب الرهن، کتاب الحجر، کتاب الضمان، کتاب الحوالة، کتاب الصلح، کتاب الشرکة، کتاب المضاربة، کتاب الودیعة، کتاب العاریة، کتاب المزارعة، کتاب المساقاة، کتاب الاجارة، کتاب الوکالة، کتاب الشفعة، کتاب السبق و الرمایة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد علی بن کاظم؛ جلد: تیماج [ف: ۲۰-۴۶۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۱

آغاز: بسمله، قوله الفصل الثانی فی الغسل و موجبه ستة؛ **انجام:** و اختلاف تشخیصها باعتبار النیة غیر قادح فی صحتها.

از ابتدای «موجبات غسل» تا پایان طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا:

قرن ۱۳؛ ۱۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۰-۴۷۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۵۱

نیمه اول کتاب تجارت است؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد صادق قشلاقی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۸-۲۲۱]

۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۷

آغاز: حتی حکی عن ابن المبارک انه سال ابا حنیفة کم الصلاة فقال خمس قلت فالوتر قال فرض قلت لا ادری اتغلط فی الجملة او فی التفصیل

جزء سوم و چهارم؛ خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین شراره، تا: ۹ ذیحجه۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۹گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۴۱]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۹۱

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: امین بن باقر بن زین، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۷-۸۳]

۱۱. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۴۷مشهد

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن ویسین، تا: جمعه ۱۱ ذیقعده ۱۲۷۶ق؛ ۳۷۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۱۷۷]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۷

همان نسخه بالا [ف: ۱-۶۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۰

آغاز: الفصل السادس فی بقیة الصلوات فمنها صلاة الجمعة و وجوب صلاة الجمعة فی الجملة مجمع علیه بین المسلمین بل هو من ضروری الدین مستفاد من الکتاب المجید المشتمل علی ضروب من التاکید والنصوص المتواتر ناطقة به؛ **انجام:** فمن شاء استقل و من شاء استکثر کما سلف بیانه فی اول الکتاب، قد تم الجزء منه علی ید مؤلفه فی غرة ربیع الثانی ۱۲۴۷.

خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۲۷۶ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۸۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۶۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۳

آغاز: الفصل الرابع فی بیع الثمار المراد منها مایعم الزرع و الخضر و البقول؛ **انجام:** و یتخرج علی القول بانها بیع عدم الجواز لوادی التبعیض الی جهالة الثمن و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً ... الطاهرین.

مشتمل است بر هفت «فصل»: الفصل الرابع: فی بیع الثمار، الفصل الخامس: فی الصرف، الفصل السادس: فی السلف، الفصل السابع: فی اقسام المبیع، الفصل الثامن: فی الرباء، الفصل التاسع: فی الخیار، الفصل العاشر: فی الاحکام؛ خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری، تا: ۲۵شوال۱۲۷۶ق؛ ۱۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۱سم [ف: ۲۰-۴۷۱]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۲

آغاز: بسمله، حمدله ... قوله قدس سره کتاب الصلاة تطلق الصلاة لغة علی عدة معان؛ **انجام:** و لیس ذلک من الحکایة المطلوبة فی الاذان.

از ابتدای صلاة تا جمله «و الحکایة لغیر الموذن» از مبحث اذان و اقامه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین علی گیلانی، تا: دوشنبه ۲۰ربیع الاول۱۲۸۶ق؛ ۱۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قوله یجب القیام قدمه علی النیة؛ **انجام:** فمن شاء استقل و من شاء استکثر کما سلف بیانه.

از اواسط فصل سوم کتاب صلاة تا انتهای فصل ششم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینعلی گیلانی، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۲۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۶۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۴

آغاز: بسمله، قوله الفصل السابع فی بیان احکام الخلل؛ **انجام:** و من کان مشغولا عن التوجه و الاقبال فی الصلاة.

همه مبحث فصل هفتم صلاة؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد نهاوندی، تا: یک‌شنبه۱۰ ربیع الثانی۱۲۸۷ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۶۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۶۴]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۶۵

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین کما هو اهله؛ **انجام:** کما اوضحنا فیما سبق فلیلاحظ تم الکتاب ... محمد و آله الطاهرین.

ج۶، زکات و خمس؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینعلی گیلانی، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۶۸]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۴

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین ... قله قدس سره کتاب الصلاة: تطلق الصلاة لغة علی عدة معانی کالدعاء و الرحمة و الإستغفار و المتابعة و حسن الثناء من الله علی رسوله و الظاهر اختصاص الحقیقة بالاول لشیوع إستعمالها؛ **انجام:** بان ذکر الله حسن علی کل حال قاض بإستحباب الذکر عندها إلا أنه لایقتضی لزوم التابعة بفصولها بل بکلما یسمی ذکراً و لیس ذلک من الحکایة المطلوبة فی الأذان ...

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: حسن بن علی قفطانی، تا: جمعه ۲۸ جمادی الاول۱۲۸۸ق؛ مصحح، با عبارت «بلغ مقابلة بقدر الجهد و الطاقة علی نسخة الأصل و نعوذ بالله من الخطاء و النسیان» مقابله شده؛ جلد: مشمع، ۲۱۸گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۳۰۵]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۱

آغاز: بسمله، بسم الله جل شأنه و الحمدلله و لا اله الا هو ... و فیه قسمان، الاول القرض و الدرهم منه بثمانیة عشر مع ان درهم

الصدقة بعشرة الدين عبارة عما استقر فی الذمم من الاموال؛ **انجام:** و ما فی بعض العبارات من تقیید العیب هنا بما اوجب نقصا ترجیح و تمییز عما لا یعد من العیوب فیها عادة و عرفا فلذا اطلق المحقق.
مشتمل است بر چهارده کتاب، کتاب الدین تا کتاب الاجارة؛ خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری، تا: ۲۳رجب۱۲۹۲ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۲

آغاز: بسمله [کتاب] الوصایا و فیه فصول الأول الوصیة تملیك عین او منفعة؛ **انجام:** و کفایة الشك الموجب للرجوع الی حکم الاصل و لو من ملاحظة اطلاقات النصوص و الفتاوی و الحمدلله کما هو اهله ...
همه مبحث وصایا؛ خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری، تا: ۱۰ جمادی الاول۱۲۹۶ق؛ جلد: میشن، ۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۴۶۵]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۸۷-۳۲/۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** والمراد من الجواز رفع الکراهة فینبغی المستثنی علی ما کان علیه من وجوب أو ندب او اباحة من دون توجه نهی الیه
طهارة؛ خط: نسخ، کا: حسین بروجردی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۴۷۰۸]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۸۸-۳۲/۸۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی نبینا محمد وآله الطاهرین ورضی الله علی علمائنا اجمعین وعن رواة أحادیثنا المحسنین ... قوله ثم یجب القیام قدمه علی النیة والتکبیر؛ **انجام:** ولاحصر لنقل الصلوة فانه قربان کل تقی وخیر موضوع فمن شاء استقل ومن شاء استکثر کما سلف بیانه فی اول الکتاب
صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۴۷۰۸]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۳

آغاز: قوله الفصل السابع فی بیان احکام الخلل فی الصلوة و هو اما عن عمد او سهو او شك المراد من احکام الخلل ما یترتب علی النقض؛ **انجام:** و امامة من تناله الالسن و القصاب و نحوه من ذوی الصنایع الدنیة و مدافع الاخبثین و من کان مشغولا عن التوجه و الاقبال فی الصلوة.
از بحث خلل در نماز آغاز و تا مبحث شرایط امام جماعت به فرجام رسیده؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۱گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۴۱-۶۱۱]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال المصنف کتاب الحج و فیه فصول الحج بفتح الحاء و قد تکسر لغة بمعنی القصد و هو اشهر معانیه اللغویة و الیه؛ **انجام:** و یسهل لنا اتمام هذا الشرح کما من علینا باتمام کتاب الحج فی یوم الخمیس ... بعد الالف و مأتین و خمسین من الهجرة النبویة علی مشرفها الف سلام و تحیته و ینبغی و الحمدلله ... الطاهرین.
کتاب الحج؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۳گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۴۱-۶۱۲]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۸۶-۳۲/۸۶

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله الطیبین الطاهرین اما بعد فهذا أوان الشروح فی معاملات هذا الکتاب الموسوم بمواهب القدسیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ **انجام:** وان لم یکن القسط معلوماً حین الاقالة ویخرج علی القول بأنها بیع عدم الجواز لوادی التبعیض الی جهالة الثمن
متاجر؛ خط: نسخ، کا: حسین بروجردی، تا: ۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۴۷۰۷]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۰

آغاز: الحمدالله رب العالمین و الصلوة و السلام علی من اختاره من بریته محمد و عترتخ (ع)، کتاب الدین و فیه قسمان، القرض و الدرهم منه بثمانیة عشر مع ان درهم الصدقة بعشرة الدین عبارة عما استقر فی الذمم؛ **انجام:** و فی المسالك نفی الاستبعاد عن الحکم بالیمین مع سقوط البینة للتعارض و هو فی محلة و لعله ظاهر المصنف فی الدروس، الحمدالله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله (ع).
از کتاب دین آغاز شده و تا پایان کتاب شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق؛ جلد: چرم، ۲۵۳گ، ۱۹سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [ف: ۴۰-۳۵۱]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۰۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین کما هو اهله ... و اسئله التوفیق و التأئید و استعینه علی اتمام هذا الکتاب و ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم ... قال قدس الله نفسه و طهر رمسه: کتاب الزکاة و فصوله اربعة؛ **انجام:** و لا یلحق بذلك الاستماع بالذکر و ان کان محرماً فی نفسه و لا استماع المرأة بالرجل و ان کان الاصل اشتراك التکلیف الا انه غیر متناول لمثله.
در شرح کتابهای الزکوة، الخمس و الصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۸۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۴۱-۵۷۱]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۰۱-۳۱/۸۱

آغاز: بسمله قوله الفصل الثانی الغسل و موجبه ستة الجنابة و الحیض و الاستحاضة مع غمس القطنة و النفاس ومس ... الغسل بالضم اسم للمصدر و هو الغسل؛ **انجام:** بل نوع الصلوة التی شرع فیها و اختلاف تشخیصها باعتبار النیة غیر قادح فی صحتها و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله الطاهرین

غسل وتیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۷۰۷]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸

آغاز: قوله الفصل السابع فی بیان أحکام الخلل فی الصلاة ... المراد من احکام الخلل ما یترتب علی النقص الحاصل للصلاة؛ **انجام:** و نحوه من ذوی الصنائع الدنیئة و مدافع الاخبثین و من کان مشغولا من التوجه و الاقبال فی الصلاة ...

جلد سوم از کتاب صلاة و از احکام خلل صلاة شروع می‌شود و به احکام امامت ابرص ختم می‌گردد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، در پایان محمد خماسی می‌نویسد که نسخه را مقابله کرده؛ ۲۲۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۳۱۸]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۵۵

آغاز: ... و انواعه و لا یقدح عقد الفصل للمکاسب و اقسامها لمناسبتها للبیع فانه اعظم افرادها؛ **انجام:** لو کان البیع السابق صرفاً و بدون قبض رأس المال فیه لو کان سلماً و لو کانت بیعاً لبطلت بالتلف قبلها ...

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف. مشتمل بر کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۴۳۸ص [عکسی ف: ۵-۴۱۵]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۳۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین کما هو اهله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین و اسئله التوفیق و التأیید و استعینه علی اتمام هذا الکتاب؛ **انجام:** و هو مما یشهد به عموم روایات التحلیل المنزلة علی مثل ذلک کما اوضحناه فیما سبق فلیلحظ ما ساقه الله تعالی الی عبده الذلیل الحقیر.

خط: نسخ، کا: جعفر بن مهدی نجل مرحوم شیخ جواد، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۱۳۲]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۰۵

آغاز: (الفصل العاشر فی صلوة المسافر و شرطها قصد المسافة ... الف ذراع) اجمع علمائنا علی ان وجوب القصر فی السفر عزیمة کوجوب الاتمام فی الحضر؛ **انجام:** و الاقبال فی الصلوة و لیکن هذا آخر الجزء الثالث فی الصلوة من المشکوة الغرویة فی شرح اللمعة الدمشقیظ و قد وفق الله سبحانه لاتمامه فی الیوم الاول من جمادی الاولی من سنة الواحد و الاربعین بعد الالف و الماتین حامدالله سبحانه و تعالی و مصلیا علی نبیه محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۲۴ سطر (۲۱×۲۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۷-۲۷۸۶]

● مطلع الانوار (در بیان ولادت سید ابرار) / تاریخ اسلام / اردو

matla‘-ol anvār (dar bayān-e velādat-e sayyed-e abrār)

عسکری، کرار علی بن محمد، ق۱۴ قمری

‘askarī,karrār ‘alī ebn-e mohammad(- 20c)

رساله‌ای مشتمل بر مجالس عدیده در بیان کیفیت خلقت نور پیامبر اکرم و ولادت آن حضرت است که جهت عوام مردم به زبان ساده تألیف شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۱۰

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق نور حبیبه الامجد فی الزمان الذی لم یکن غیر ذاته الاوحد؛ **انجام:** و هذا القدر کاف لمن انصف و لم یتعسف ... گوینده خواننده را فقط

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید افتخار حسن، تا: ذیحجه۱۳۱۷ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۳۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۸۹]

● مطلع الانوار در شرح رساله اسطرلاب / اسطرلاب / فارسی

matla‘-ol anvār dar š.-e r.-ye ostorlāb

اردبیلی، مولانا حسین

ardabīlī, mowlānā hoseyn

رساله‌ای است در اسطرلاب که در بیست «باب» تنظیم شده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۷۵

آغاز: بسمله این مختصری است در معرفت اسطرلاب و اعمال آن.؛ **انجام:** باب هیجدهم در معرفت عمل کردن بر صفحه آفاق مراد از وضع صفحه آفاق ... در این هنگام قوس النهار ببلد کمتر از قوس النهار بخط استواست

از اول تا باب هیجدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۷]

←مطلع الانوار فی معرفة الاسطراب ⟵ مطلع الانوار

● مطلع الانوار فی معرفة مقادیر الجیوب و الاوتار / هیئت / عربی

maṭla‘-ul anwār fī ma‘rifat-i maqādīr-il juywb-i wa-l awtār

«جیب و وتر» یکی از مسائل دشوار هندسی است که در علم نجوم هم مورد بحث قرار می‌گیرد. غیاث الدین جمشید کاشانی رساله «وتر و جیب» و قاضی‌زاده رومی و ملا عبدالعلی بیرجندی و دیگران رساله‌هایی در این موضوع نگاشته‌اند. الغ بیک در باب دوم از مقاله دوم «زیج» خود در مورد «معرفت جیب سهم» بحث نموده و شارحین زیج الغ بیک در شرح‌های خود، این باب را بیشتر مورد بحث قرار داده‌اند.نسخه حاضر رساله‌ای است در معرفت مقادیر جیوب اوتار که مباحث آن در یک مفتح و دو مطلع و یک مقطع بیان شده و مؤلف آن ناشناس است. در

الذریعه (۱۴۳/۲۱) کتابی در هیئت از ملا محمد باقر بن ملا زین العابدین یزدی به نام «مطالع الانوار» معرفی شده و صاحب الذریعه بیان داشته که در برخی از کتب نجوم مشاهده نموده که از این کتاب به نام «مطلع الانوار» نقل شده است. بعید نیست نسخه حاضر همان «مطالع الانوار» ملا محمد باقر یزدی باشد.
آغاز: الحمد لله مفیض الانوار خالق اللیل و النهار العالم الحفیات الاسرار ... و بعد فهذه رسالة فی معرفةمقادیر الجیوب الاوتار
[الذریعه ۱۴۳/۲۱؛ زندگینامه ریاضیدانان دوره اسلامی ص ۳۸۳]

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۶۸/۲
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۹۴۲ق؛ ۱۶گ، قطع: رقعی [ف: -۳۱۹]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نصف ذلک ... وفقنی الله فی تألیف هذه الرسالة حسبما قصدته فلیقطع الکلام ههنا حامد الله علی آلائه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸گ (۲۴۳پ-۲۷۰پ)،۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف:۱۲-۴۹۷]

● **مطلع الانوار من مشارق الاطهار** / تاریخ / فارسی
matla‘-ol anvār men mašāreq-el athār

اهرابی، محمد رضا بن عبدالرحیم، ق۱۳ قمری
ehrābī, mohammad rezā ebn-e ‘abd-or-rahīm(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۸ق
مؤلف کتابی در پنج جلد هر جلد با عنوانی خاص به نام ناصر الدین شاه قاجار میرزا طهماسب ولیعهد تألیف نموده که اسامی و موضوعات مجلدات آنها، چنانکه خود مؤلف در رساله حاضر بیان نموده عبارتند از:«مجلد اول: متضمن دو باب است، باب اول آن در بیان احوالات جناب پیغمبر(ص) است از خلقت نور مبارکش الی وفاته علی رسم الاختصار و باب دوم دربیان احوالات حضرت فاطمه زهرا و ائمه احمدی عشر (ع) است و این دو باب را به جواهر البحار موسوم ساختم؛ مجلد دوم راسرور الاخیار نام گذاشتم که از خلقت نور مبارک جناب مولی الموالی علی عالی و آیات قرآنیه درشأن او نازل شده وغزوات و معجزات وفضایل عدیده وارده باسایر احوالات آن جناب الی وفاته در سه باب مسطور نمودم؛ مجلد سیم دو باب است که روضة الابرار نام کردیم در بیان اصول عقاید و اعمال مستجبات است؛ مجلد چهارم دو باب است به کاشف الاسرار نام بگذاشتم؛ مجلد پنجم این کتاب مطلع الانوار است و مشتمل بر دو باب است و باب اولش را (لله الحمد) تمام کردم واین اوراق از باب دویم آن است وبه حسب تعداد باب‌ها این باب یازدهم است و مطالب این دو باب فضایل ومراثی و مناقب ومرثیه و روضه است.و خداوند عالم توفیق اتمام و انجام کتب مذکورهوابواب آینده را کرامت فرماید». مؤلف تألیف این بخش را در سال ۱۲۸۸ق به پایان رسانیده است و آن را در چهل مطلع تنظیم نموده است.این بخش پند و اندرزهایی درموضوعات مختلف خصوصاً در مناقب و مصایب حضرت سید الشهدا(ع) است.در اثنای این بخش مؤلف از ملا علی اکبر اهرابی تبریزی و محمد حسینی ملقب به شیخ آغا فرزند میرزا علی اصغر تبریزی شیخ الاسلام آذربایجان و مهدی حسنی حسینی قاضی آدربایجان وقایعی را نقل می‌کند.همچنین آخر کتاب شرح مفصلی درباره قحطی و وبای ایران و خصوصاً تبریز را در سال ۱۲۸۹ق آورده و در آن اظهار نموده که در این واقعه عده‌ای ازجمله شیخ مهدی بن شیخ علی بن شیخ جعفر نجفی و حاج میرزا علی نقی و آقا عبدالله نواده آقا باقر بهبهانی در کرمانشاه و پدر مؤلف در ۲۰ محرم ۱۲۸۹ق در نود سالگی وفات نموده‌اند. مؤلف در اثنای کتاب وقایعی از مشاهدات خود نقل نموده که در تاریخ تبریز اهمیت دارد. نمونه موضوعات مطالع این مجلد چنین است:مطلع ۱. بیان فضیلت و ثواب گریستن و گریانیدن؛ مطلع ۵. بیان خوردن روزه ماه برای مشایعت و استقبال زوار و بعد قضا کند؛ مطلع ۹. بیان تعزیه‌داری اهل تبریز در سال ۱۲۸۸ق از دهه اول عاشورا تا آخر صفر؛ مطلع ۱۰. بیان تتمه وصایای حضرت ذی القرنین به مادر خود؛ مطلع ۱۵. بیان احوال خدیجه کبری. (صدرائی خوئی)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۳۵
آغاز: الحمد لخالق الافلاک و الریة و مالک الاملاک الارضیة و نور قلوبنا ... رباعی: مودتی لامیر النحل تکفینی ×× من بعد موتی و تجهیزی وت تکفینی؛ **انجام:** لقد اورثتنا قتلة الطف قرحة ×× و حزنا علی طول الزمان مطول / فلا حزنه یسلا و لا الوجد نازح ×× و لا مدمع برقی و نوحی یکملیعنی ارث گذاشت از برای ما کشتگان ارض کربلا ء پاره شدن دل و غم را ... غم او زایل شده و نبرد شادی را کشاننده ونبرد آب چشم ریزنده و نوحه کننده بر کاملهای کربلا
باب دوم از جلد پنجم (مطلع الانوار من مشارق الاطهار) است؛
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: مؤلف «افوض امری الی الله الغنی عبده محمد رضا» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۷-۲۶۴]

● **مطلع الانوار و سراج الهدایة فی معرفة الائمة المعصومین** / کلام و اعتقادات / فارسی
matla‘-ol anvār va serāj-ol hedāya fī ma‘refat-il a’emmat-el ma‘sūmīn

جدید الاسلام، حسنعلی
jadīd-ol eslām, hoseyn-‘alī

در یک «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه»؛ باب چهارم شامل یک مسأله و یک فصل و چند دلیل، و دلیل‌ها هر یک مشتمل

بر پنج قاعده.
آغاز: حمد و ثنا آن پادشاهی را که پنجه ادراک ...
[فهرستواره منزوی ۵۳۳/۹]

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی حسنی، تا: قرن ۱۳ [ف: -۲۷]

● **مطلع الانوار و مخزن الاسرار** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
matla‘-ol anvār va maxzan-ol asrār
عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ – ۱۰۵۲ قمری
‘abd-ol-haqq-e dehlavī, ‘abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn(1551 - 1643)
وابسته به: مدارج النبوه و درجات الفتوه؛ عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین (۹۵۸-۱۰۵۲ق)
کتاب مطلع او خلاصه‌ای است از کتاب مدارج النبوة و در آن از اوصاف و مشخصات ظاهری و باطنی و شکل و شمایل حضرت محمد (ص) سخن گفته است. نسخه گنج‌بخش بدون این‌که افتادگی داشته باشد، تنها دو باب از چهار باب قسم یکم را دارد. قسم اول در آنچه مخصوص گردانیده شده ایشان را، در چهار «باب»: باب ۱) حسن خلقت و جمال صورت: بصر، سمع، جبین، حواجب، انف، و فم ...، ۲) اخلاق و صفات کریمه مخصوص به ایشان این یکی با سربندهای «وصل».
آغاز: بسمله الحمدلله علی جوده و نواله ... اما بعد، این نسخه ایست از حلیه ...
انجام:و مقید به تغمیض عین نشود و بالله التوفیق ... و بارک و کرم.
[فهرستواره منزوی ۱۷۷۴/۳]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلطان محمود بن محمد صفدر حسنخان بن حافظ ابو محمد قادری بن حافظ محمد سعید قادری بن حافظ محمد حسین قادری، تا: پنج‌شنبه ۱۶ شعبان۱۲۷۳ق، جا: مدراس؛ جلد: تیماج، ۶۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۵]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۴
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←مطلع الانوار و مطمح الانظار ◄ مطلع الانوار
←مطلع الایمان ◄ مطالع الایمان

● **مطلع البدر فی تفسیر سورة القدر** / تفسیر / عربی
maṭla‘-ul badr fī tafsīr-i sūrat-il qadr
تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۲ قمری
tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)
اهداء به:معتمد الدولة
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۹۰ق
به روش عرفانی نوشته و در پایان آن فهرست تألیفات او دیده می‌شود، این تفسیر در شصت «مقصد» است و هر مقصد دارای چند سطر و کلمه، نام کتاب و مؤلف و معتمدالدوله در دیباچه آمده است.
آغاز: الحمدلله الذیجعل لیلة القدر قدراً مقدوراً و قدر لها فی کلامه مقاما مسطورا و صیرها بین لیالی الافراد من شهر الصیام مستورا
انجام: و نسال الله تعالی ان یجعله خالصا لوجهه و ذخیرة عند مطلع الفجر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۳-۷۵]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** کتبته علی سبیل الاستعجال مع کثرة الاشغال بأمور علمیة أخری مع قلة الأسباب و التفاسیر و لم تذکر تلک المطالب فی دفتر و لا کتاب.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۷۰]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها کتاب مذکر الاخوان فی تحصیلی بدواً و ختماً و اسفاری و احضاری و اساتیدی و غیر ذلک و فرغت من تحریر هذهالعجالة و هاتیک الرسالة فی اسرار ربیع الثانی من شهور سنة ۱۲۹۰ و تمت علی ید مؤلفها محمد بن سلیمان التنکابنی.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۵۹۰]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۲۵/۱۱
آغاز: برابر**انجام:** و منهما ما روبنا با سانیدنا المتکثرة عن صاحب الکافی باسناده عن الصادق نظیر هذا الحدیث و فیه فیقول ...
تا مقدار زیادی از مقصد ۱۵ را دارد از ۶۰ مقصد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۹گ (۱۰۷-۱۲۵)، ۱۶-۲۱سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۲-۳۵۷]

● **مطلع البدرين فيمن يؤتى له أجرين** / متفرقه / عربی
maṭla'-ul badriyn fī-man yu'tī lah-ū 'ajrayn
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
در این رساله مواردی که دو پاداش و ثواب دارد گرد آورده شده است. سیوطی قبل از تألیف این رساله، رساله دیگری در این موضوع نگاشته بود، ولی پس از تألیف آن رساله مطالب تازه‌ای یافت و ناچار این رساله را نگاشت.
آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد قد وقع الکلام فیمن یوتی أجره مرتین فجمعت من ذلک عشرة وردت فی عدة أحادیث

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱/۱۳عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۹۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۸ص (۱۴۹–۱۵۶)، ۱۵–۱۹سطر [عکسی ف: ۴–۳۳۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی مصحف یقرأ و قارئه معه بتفهیم معناه الشریف محققاً.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۸پ–۵۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱–۲۲۶]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰/۱۱عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در مادرید اسپانیا، شماره ۱۵۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۴ص (۸۷–۹۰)، ۲۳سطر [عکسی ف: ۴–۳۳۳]

● **مطلع البدور و مجمع البحور** / تراجم / عربی
maṭla'-ul budūr wa majma'-ul buḥūr
ابن ابی الرجال، احمد بن صالح، ۱۰۲۹ – ۱۰۹۲ قمری
ebn-e abe-r-rejāl, ahmad ebn-e sāleh (1620 - 1681)
شرح حال رجال زیدیه، از قدیم تا عصر مؤلف جز حالات ائمه آنها، در چهار جزء (دو مجلد) به ترتیب الفبائی آمده و مشتمل بر بیش از ۱۳۶۰ شرح حال می‌باشد. ترجمه اشخاص بنا بر یافته مؤلف بعضی مفصل و دارای شعر و نثر ادبی و برخی مختصر ذکر شده اند.
آغاز: الحمد لله الذی جعل علماء العترة للحق علماً و جعلهم سفناً للنجاة.
[مؤلفات الزیدیة ۲۹/۳؛ هدیة العارفین ۱۶۳/۱؛ معجم المؤلفین ۲۵۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۳عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم قالت: ان اردت التمالک فاسبق قبل ان تلحق ... کمل الجزء الاول ...
نسخه اصل: دار الکتاب – قاهره، ش ۴۳۲۲/تاریخ.جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این مجلد و مجلد دوم ظاهراً در دارالکتب، تحت یک شماره بوده و بعداً در صحافی تفکیک شده، کتابت نسخه را اول عبد القادر بن علی شروع نموده سپس فرزند وی علی بن عبد القادر در روز پنج‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۱۴۶ق آن را به پایان آورده، مصحح؛ ۲۲۵گ [عکسی ف: ۲–۱۱۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۹عکسی
نسخه اصل: دار الکتب – قاهر، ش ۴۳۲۲/تاریخ. جزء دوم، که از ترجمه «حسن بن ابراهیم» شروع، و به ترجمه «صلاح بن یوسف بن صلاح» ختم می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۱۴۶ق؛ کتابت نسخه را اول عبدالقادر بن علی شروع نموده سپس فرزند وی علی بن عبدالقادر، در روز پنج‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۱۴۶ق آن را به پایان آورده، مصحح؛ ۱۹۹گ [عکسی ف: ۲–۱۹]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۰عکسی
نسخه اصل: از نسخه دار الکتب – قاهرة.جزء سوم کتاب، که از ترجمه «طاهر بن یحیی بن حسن» شروع و به ترجمه «عیسی بن محمد بن احمد بن عیسی» ختم می‌شود؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۰۴گ [عکسی ف: ۲–۲۰]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۱عکسی
نسخه اصل: دار الکتب – قاهرة. جزء چهارم، از ترجمه «غالب بن عثمان الهمدانی» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۵گ [عکسی ف: ۲–۲۱]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۵
نسخه اصل: کتابخانه سید هبة الدین شهرستانی – کاظمین ۵۳۲. جزء سوم از مجلد دوم واز حرف «طاء» تا پایان «عین»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ صفر۱۱۸۰ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ ۲۴۲ص [عکسی ف: ۲–۳۱]
۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۳۷
نسخه اصل: کتابخانه سید هبة الدین شهرستانی–کاظمین ۵۳۲. مشتمل بر جزء چهارم از مجلد دوم –حرف «غین»– تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۸۰ق؛ مجدول؛ در برگ اول نام کتاب و مؤلف و کتابخانه بخط «شیخ مختار ضدی» به سال ۱۳۶۳ آمده؛ ۲۵۵ص [عکسی ف: ۲–۲۶۶]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴
نسخه اصل: کتابخانه قاضی محمد الحجی–یمن. جزء دوم کتاب و تتمه مجلد اول می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حمود بن محمد بن علی بن احمد، تا: سه‌شنبه ۹ شوال۱۳۲۴ق؛ ۱۸۱ص [عکسی ف: ۱–۵۹]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۶عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم قالت ان اردت التمالک فاسبق قبل ان تلحق ... کمل الجزء الاول.
نسخه اصل: کتابخانه شخصی قاضی محمد الحجی، محافظ ذمار؛ جلد اول، مشتمل بر حرف الف تا اوائل حرف حاء؛ خط: نسخ،

کا: الحاج یحیی ...، تا: سه‌شنبه ۹ شوال۱۳۴۲ق؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ ۹۶گ [عکسی ف: ۲-۱۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۸عکسی

آغاز: حرف الطا المهملة: السید الطاهر بن یحیی بن الحسن بن جعفر؛ **انجام:** یوسف النعمان من معاصرین الامام صلاح بن علی علیه السلام، انتهی.

نسخه اصل: کتابخانه شخصی قاضی محمد الحجی، محافظ ذمار. مشتمل است بر بقیه کتاب، و از حرف طا تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: حمود بن علی بن احمد، تا: سه‌شنبه۱۰ صفر۱۳۴۳ق؛ مصحح؛ ۲۰۵گ [عکسی ف: ۲-۱۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵

نسخه اصل: کتابخانه شخصی قاضی محمد الحجی-یمن. مجلد دوم کتاب (جزء سوم و چهارم)؛ خط: نسخ، کا: حمود بن محمد بن علی بن احمد، تا: صفر۱۳۴۳ق؛ ۳۸۰ص [عکسی ف: ۱-۶۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۷عکسی

آغاز: من اسمه الحسن، الحسن بن ابراهیم بن عبدالله بن الحسن بن الحسن بن علی بن ابی طالب؛ **انجام:** السید العلامة البحر الحبر صلاح بن یوسف بن صلاح ... و کانت وفاته یوم الخمیس تاسع و عشرین من شعبان سنة ثلاث و تسعین و ثمانمائة.

خط: نسخ، کا: الحاج یحیی، بی‌تا، ۸۹گ [عکسی ف: ۲-۱۸]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه قاضی محمد الحجی-یمن. جزء اول از جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حمود بن محمد بن علی بن احمد، بی‌تا؛ ۱۹۳ص [عکسی ف: ۱-۵۹]

● مطلع الجود بتحقیق التنزیه فی وحدة الوجود /

عرفان و تصوف / عربی

maṭla‘-ul jūd bi-taḥqīq-it tanzīh fī waḥdat-il wujūd

کورانی، ابراهیم بن حسن، ۱۰۲۵ – ۱۱۰۱ قمری

kūrānī, ebrāhīm ebn-e hasan (1616 - 1690)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۲ ذیحجه ۱۰۸۵ق؛ محل تألیف: مدینه

رساله مفصلی است دروحدت وجود، اساس این رساله کلام ابن عربی درفتوحات مکیه است که گفته: «سبحان من اظهر الاشیاء وهو عینها». مؤلف همچنین متذکر ایراد علاء الدوله سمنانی بر کلام ابن عربی وتوجیه عبدالرحمن جامی وملاجلال دوانی شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۹-۲۷/۱۳۹

آغاز: بسمله وبه ایاه نستعین الحمدلله الواسع الحکیم عالم الغیب والشهادة العزیز الرحیم و ... اما بعد فقد اخبرنا شیخنا العارف باالله صفی الدین احمدبن محمد؛ **انجام:** قال الاعمش فأتانی آت فی المنام فقال یا سلیمان زد فی هولاء الکلمات واستعینک علی فساد فینا ونسئلک صلاح امرنا کله انتهی

خط: نسخ، کا: محمد فرخ بن احمد چشتی، تا: دوشنبه ۷شعبان۱۱۳۹ق؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: مقوا، ۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۳۷۹]

● مطلع خصوص الکلم فی معانی فصوص الحکم = مقدمه شرح فصوص الحکم / عرفان و تصوف / عربی

maṭla‘-u xuṣūṣ-il kalim fī ma‘āni fuṣūṣ-il ḥikam = moqadema-ye šarh-i fuṣūṣ-il ḥikam

قیصری، داود بن محمود، – ۷۵۱ قمری

qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd(- 1351)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸)

اهدا به: امیر غیاث الدین محمد بن رشید الدین وزیر

این کتاب معروف است به «مقدمه شرح فصوص» در بیان مقدمات تصوف و همان شرح فصوص معروف چاپی است.این رساله مقدمه «شرح فصوص» او است که به صورت تألیفی جداگانه نگاشته و در آن به ذکر مبانی تصوف در دوازده«فصل» پرداخته است: ۱. الوجود و أنه هو الحق؛ ۲. اسمائه و صفاته تعالی؛ ۳. الاعیان الثابتة و التنبیه علی بعض المظاهر الاسمائیة؛ ۴. الجوهر و العرض علی طریقة اهل الله تعالی؛ ۵. العوالم الکلیة و الحضرات الخمس الالهیة؛ ۶. فیما یتعلق بالعالم المثالی؛ ۷. مراتب الکشف و انواعها؛ ۸. فی أن العالم هو صورة الحقیقة الانسانیة؛ ۹. بیان خلافة الحقیقة المحمدیة؛ ۱۰. الروح الأعظم و مراتبه و اسمائه فی العالم الانسانی؛ ۱۱. عود الروح و مظاهر الله تعالی عند القیامة الکبری؛ ۱۲. النبوة و الرسالة و الولایة.در نسخه‌های متعدد آغاز کتاب به صورت متفاوت آمده است.

آغاز۱:الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی نبیه محمد و آله اجمعین، قول الشیخ قدس الله روحه الحمد لله منزل الحکم علی قلوب الکلم شرع فیما یجب علی العباد من الحمد لله و الثناء علیه ... و لما کان العلم بهذه الاسرار موقوفا علی معرفة قواعد و اصول اتفق علیها هذه الطائفة قدمت لبیانها فصولا و بینت فیها اصولا یبتنی قاعدة التوحید علیها و ینتسب هذه الطریقة الیها بحیث یعلم منها اکثر قواعد هذا العلم لمن و فقه الله و انعم علیه بالفهم و و جعلتها اثنی عشر فصلا

۲:الحمدلله الذی عین الاعیان بفیضه الاقدس الاقدم و قدرها بعلمه فی غیب ذات و تمم و لطف برش نور التجلی علیها و انعم

انجام: و قلب العارف فان کان قابلاً لجمیع التجلیات الاسمائیة لکن لایتجلی له الحق دفعة بالجمیع و لاله قابلیة ذلک و الله یقول الحق بلسان الکاملین و یهدی سبیله للمتوجهین الیه و الطالبین و هو الموفق للرشاد و منه المبدأ و الیه المعاد، و هذا آخر ما اردنا بیانه.

چاپ: مشار عربی، ص۸۵۹؛ در سال ۱۲۹۹ق چاپ شده؛بمبئی،

سنگی، ۱۳۰۰ق، وزیری، ۳۱۸ص

[معجم المطبوعات ۱۵۲۷ و ۱۵۳۷؛ مشار عربی ۸۵۹؛ ریحانة الأدب ۵۰۱/۴؛ کشف الظنون ۱۷۲۰/۲و ۶۵/۲-۱۲۶۱، فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة الاوقاف العامة فی بغداد: ۴۹۶/۲ و ۱۷۲۰ و ۲۹۷/۲ و ۶۰/۴]

شروح و حواشی:

۱- تبیان الرموز فخرالعلماء؛ محمد

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۱۸۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۶۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر۱

خط: نسخ ریز، کا: حسن بن زین الدین عاملی، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲ص (۱پ-۲۲ر)، ۲۳سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۴]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۸۲/۱۰

آغاز: برابر۲

خط: نسخ، کا: نورالدین بن عبدالله قومی، تا: جمعه اواخر صفر۷۵۳ق؛ ۲۳ سطر (۱۱/۵×۱۹/۵) [ف: ۱-۴۷۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۸۲/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۳/۱

آغاز: الحمدلله مفصل الآیات فی صحایف قوالب قلوب کمل الکلم بکامل کلامه و مبین؛ **انجام:** و ومیض قبس من مشکوة الکمال الحمی یهدیهم إلی سواء الصواب فلیکتف منه بهذالقدر و نشرع فی حل الکتاب حامداً لله و مستعنیاً منه ...

دیباچه کوتاهی است بر شرح کتاب «فصوص الحکم» با عنوان‌های «توشیح» و عقد»، این مقدمه غیر از مقدمه معروف «قیصری» است که همراه شرح فصوص، به چاپ رسیده است و ما به درست نمی‌دانیم که آیا شرحی که به دنبال این مقدمه می‌بایست نوشته شود، همان شرح موجود است یا خیر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: آیت الله سید محمدعلی سدهی اصفهانی با مهر «الراجی، محمد علی بن مهدی» (بیضی)، محمد مهدی بن محمد نصیر؛ مهر: «و الله الموفق المعین» (دایره)؛ ۱۲گ(۱-۱۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶-۳۲۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۳۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۹۷ق، جا: تبریز؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۹۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۷/۲سم [ف: ۱-۵۰۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام (آغاز در فصل دوم مقدمه و انجام در «فص حکمة سبوحیة فی کلمة نوحیة»افتاده)؛ کاغذ: سمرقندی، ۶۳گ، ۲۳ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۶-۵۱۴]

۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۸/۳

دیباچه است؛ کا: مصطفی بن نورالدین، تا: ۷ صفر ۹۷۰ق [نشریه: ۲-۱۰۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۷۰/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان لم یساعدهم الاسباب لم یحصل لهم ذلک ... شیء اشتغلوا کانوا فیه بالکمال و لا کمال الا الله وحده، هذا آخر ما اردنا بیانه من المقدمات فلنشرع فی بیان اسرار ما تضمنه الکتاب، والحمدلله الکریم الوهاب والصلوة علی من هن المرجع والمآب و علی آله و اصحابه خیر الاصحاب.

شامل مقدمه شرح فصوص الحکم؛ خط: نسخ، کا: درویش مصطفی مولوی سهروردی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۲۸گ (۴۸-۷۵)، ۳۰سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۳۸-۷۶۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۵۴

نسخه می‌رسد به الفص الادریسی و ناتمام است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: شوال ۱۲۵۳؛ مهر: «الله اکبر»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۳۸گ، ۱۶سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۶۲۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الشکر لولی الحقایق و التحقیق و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

خط: نسخ، کا: بهاءالدین عبدالرحمن صدیقی، تا: ۱۰۵۰ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۴-۱۸۵]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۰۰/۱

آغاز: ... انعدام الوجود و زواله یلزم انقلاب حقیقة الوجود بحقیقةالعدم اذ زوال الوجود بالاصاله هو العدم ضرورة؛ **انجام:** هذا آخر ما اردنا بیانه فی المقدمات و بعد فلنشرع فی بیان اسرار ما تضمنه الکتاب و الحمد لله الوهاب و الصلوة علی من بین المرجع و الماب.

تذکر: نام کتاب و مؤلف باتوجه به انجام نسخه تعیین گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق، جا: الطیبه؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: علی بن احمد حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۴گ (۱-۴۴)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۶۸]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۴/۸

آغاز: رسالة فی الوجود. الفصل الاول فی الوجود و انه هو الحق اعلم ان الوجود من حیث هو غیر الوجود الخارجی و الذهنی؛ **انجام:** و حینئذ لو کانت ممکنة لکانت محتاجة الی علة ضرورة

نسخه یک فصل بیش نیست و در فهرست کهن نسخه آمده: «فصل منتخب من رسالة فی التصوف». تذکر: این رساله درفهرست به نام رسالة فی التصوف و بدون نام مؤلف آمده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد

مؤمن، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹ص (۱۰۶-۱۱۴)، ۲۱سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۹-۱۴۳۶]

۱۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۰/۳**

آغاز: الفصل الاول فی الوجود و انه هو الحق اعلم ان الوجود من حیث هوهو غیر الوجود الخارجی و الذهنی اذ؛ **انجام:**لکانت محتاجة الی علة ضرورة.

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۲۱۵۸/۱۱ مرعشی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان۱۰۹۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۷۴]

۱۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۶/۴۰**

آغاز: برابر۲**انجام:**لانها مما تنتقش فیها احکام الموجودات اما کلها او بعضها.

خط: نسخ تحریری، کا: لطف الله بن محمد بن عبدالمهدی بن لطف الله، تا: ۱۱۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۴۳ص (۳۶۶-۴۰۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۰-۱۶۴]

۱۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۳۵**

آغاز: الحمدلله مفصل الآیات فی صحائف قوالب قلوب کمل الکلم بکامل کلامه و مبین الغایات علی تخال الطرائق و الطرق؛ **انجام:**و هو یهدی السبیل الی مدارک بطاقة الختمیة فی لطائف نقوش الختم.

خط: نستعلیق خوش، کا: فرهاد میرزا قاجار، تا: قرن ۱۳؛ گواهی خان بابا خان ظهیرالدوله در تاریخ ۱۳۳۲ق مبنی بر کتابت نسخه توسط شاهزاده فرهاد میرزا معتمدالدوله و اظهار افسوس از ناتمام ماندن آن؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۳/۱-۲۶]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۷**

آغاز: برابر۲؛ **انجام:**ذلک لا بالتحاشی اشتغلوا کانوا فیه بالکمال و لا کمال الا الله وحدها، هذا آخر ما اردنا بیانه من المقدمات.

تا ابتدای «بیان اسرار ما تضمنه الکتاب»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با نسخه صحیحه دیگری در تاریخ ۱۲۸۹ق در تهران توسط سید طبیب رشتی مقابله شده؛ جلد: گالینگور، ۲۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳۳/۱-۱۵۶]

۱۷. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۴۹**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲یا۱۳؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۲۰گ، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۷۱]

۱۸. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۳۹**

خط: نسخ و نستعلیق، کا: امین الدین محمد بن احمد بن علی طبیب کاشانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۸۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۰/۷سم [ف: ۱-۵۰۷]

۱۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۸/۱۱**

آغاز: الفصل الأول فی الوجود و أنه هو الحق، اعلم أن الوجود من حیث هو هو غیر الوجود الخارجی و الذهنی؛ **انجام:** فهذا آخر ما أردنا بیانه من المقدمات و بعد فلنشرع فی بیان أسرار ما تضمنه الکتاب و الحمدلله الکریم الوهاب و الصلوة علی من بین المرجع و المآب و علی آله و أصحابه خیر الأصحاب؛ تمت.

فاقد مقدمه، و مشتمل بر ۱۲ فصل؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۲۲گ (۱۱۷-۱۳۸)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۰-۶۴۸]

۲۰. **خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۴۳/۱**

آغاز: وجعلتها اثنی عشر فصلاً، فی الوجود وانه هو الحق، فی اسمائه وصفاته، فی الاعیان الثابته؛ **انجام:** فی بیان روح الاعظم ومراتبه واسمائه ... واما العقل فلنعلقه ذاته یوجده و یفیده بتعین خاص.

مقدمه شرح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴گ (۱-۲۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اوراق عتیق:۱-۱۳۴]

۲۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۸۱**

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فیرد علیه ما اورد علیه فی هذه الامور ... انتهی تبع فی هذا القول الشیخ عبد

فاقد مقدمه است. ظاهراً از فص سوم (حکمه سبوحیة فی کلمة توحیه) فراتر نرفته؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «ولی محمد»؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۴]

۲۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۹۱**

آغاز: و علی القرب و انما هو ... فانه مکشوف العطاء؛ **انجام:** لان الحق انما یتجلی علیها بحسب

از فص دهم (حکمه احدیه فی کلمة هودیة) تا فص هفدهم (حکمة وجودیة فی کلمة داودیة) است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ این نسخه ادامه نسخه قبل (۳۴۸۸۱) است و مستقلاً صحافی شده؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۴]

۲۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۷ط**

آغاز: برابر۲؛ **انجام:**و الله الموفق الی الرشاد و هذا آخر ما اردنا بیانه ... علی التحقیق.

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله، تا: ۱۲۷۰ یا ۱۲۰۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب،۲۷۷ص،۲۴سطر،اندازه:۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۲۴/۳-۷۰]

۲۴. **همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۴۶/۳۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۱۶ق؛ ناقص؛ ۱۶ص (۷۸۴-۷۹۹)، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۳۲]

۲۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۲/۳**

آغاز: الفصل الاول فی الوجود و انه هو الحق، اعلم ان الوجود من حیث هو عین الوجود الخارجی و الوهمی أو کل منهما نوع من انواعه؛ **انجام:** و بعد فلنشرع فی بیان اسرار ما تضمنه الکتاب و الحمدلله الکریم الوهاب ...

تذکر: رساله درفهرست «اثبات الواجب» وبدون نام مؤلف آمده که به قرینه آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲۰ر-۴۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۱۷۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۳۲/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ شوال۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ (۱۸۵ر-۳۱۶ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۴۴-۲۰۸]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۴

آغاز: قال الشیخ الامام العالم الراسخ الفرد المحقق محی الدین؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ کاتب از اوائل دیباچه تا اول شرح را ننوشته؛ واقف: وقفی قائم مقام؛ ۱۸۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۱۸۵]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۵۱۹

آغاز: متوجهاً الی مقعد الصدق مدبراً بظاهره نظام العالم؛ **انجام:** هذا آخر ما اردنا بیانه من المقدمات فلنشرع فی بیان اسرار ما تضمنه الکتاب و الحمدلله الکریمالوهاب و الصلوة علی من ... خیر الاصحاب

شامل مقدمه شرح فصوص و در برگیرنده ۱۲ فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الاول۱۲۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۶۹/۱

همان نسخه بالا؛ ۳۵گ (۳ر-۳۷ر) [مؤید: ۱-۳۷۸]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۳۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۲پ-۲۶ر)، ۲۴سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۱-۲۱۹۹]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۶/۱

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۱گ (۲ر-۹۲پ)،۱۸سطر(۱۰×۱۷)،اندازه:۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۰۵]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۱/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۲ص (۱-۶۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۹۶۹]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هی یؤید الثانی من الایات ایات الرکائب تا اوائل شرح فص یازدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۹۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۴-۱۸۵]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** هو تفصیل النشاة الانسانیه.

تا اوایل فصل چهارم و قطعه از «شرح فصوص» او است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسن حسینی، بی‌تا؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۸۷]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۲۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۴-۱۸۵]

۳۵. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۷سم [نشریه: ۷-۷۸۷]

۳۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۱]

● مطلع الدقائق = معما / معما / فارسی

matla‘-od daqā’eq = mo‘ammā

میبدی، حسین بن معین الدین، - ۹۱۱ ؟ قمری

meybodī, hoseyn ebn-e mo‘īn-od-dīn(- 1506)

نویسنده می‌گوید معما و حل آن از بازی‌های ذهنی است و مولانا شرف الدین علی یزدی را در آن دستی قوی بوده است. من چون سال‌ها بدان مشغول بوده‌ام و خودگاهی معمایی کشف و حل می‌کردم بر آن شدم تا کتابی در این زمینه بپردازم، حاصل کارم این کتاب شد در یک «فاتحه» و سه «اصل» و یک «خاتمه»:فاتحه: در تعریف معما؛ اصل ۱. اعمال تسهیلی؛ اصل ۲. اعمال تحصیلی؛ اصل ۳. اعمالتکمیلی؛ خاتمه:در مزایایی که موجب حسن معماست.(عبدالله انوار)

آغاز: بسمله، سپاس یکی را که جمیع اسماء متقابله خود را در معما حقیقه انسان که جمع بحرین وجوب و امکانست پیدا و نهان ساخت

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا کی بهوای دل روی از پی نام ×× فارغ شو و از غیر مسما بگذر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ رمضان۸۸۶ق؛ مجدول، با کتیبه مذهب، رکابه‌دار؛ تملک: چلبی زاده در ۱۱۷۲؛ جلد: گالینگور، ۵۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۱-۱۳۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الیاس و علی ... بملاحظة تلمیح استنباط توان

کا: ابوالفضل بن مهدی بن حاجی، تا: قرن ۱۳؛ ۳۶ص (۱۷۲-۲۰۷)، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۰-۲۹۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۳۴

گزیده‌ای است از آن و در پایان درباره خواجه ابراهیم با شاهد از هلالی افتاده دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [ف: ۵-۲۶۵]

←مطلع سعدین و مجمع بحرین ⇐ مطلع السعدین و مجمع البحرین

● **مطلع السعدين و مجمع البحرين = تاریخ شاهرخ میرزا** / تاریخ ایران - فارسی
matla‘-os sa‘deyn va majma‘-ol bahrayn = tārīx-e šāhrox mīrzā

عبدالرزاق سمرقندی، عبدالرزاق بن اسحاق، ۸۱۶ - ۸۸۶ قمری
‘abd-or-razzāq-e samarqandī, ‘abd-or-razzāq ebn-e eshāq (1414 - 1482)

تاریخ تألیف: ۸۸۱ق
در تاریخ وقایع سلطنت تیموریان از ولادت سلطان ابوسعید بهادر خان (-۷۰۴ق) تا جلوس ابوالغازی سلطان حسین میرزا بهادر در خراسان (-۸۷۴ق). کتاب در دو بخش است و او مجلد دوم را در ۱۷ ربیع الاول ۸۷۵ق دوازده سال پیش از مرگش به نگارش درآورده و در ۱۸ شعبان ۸۸۵ق از تصحیح آن بیاسوده است. او از دانشمندان بسیار مانند عبدالواسع بهره گرفته است.
آغاز ۱: لطایف اخبار لئالی نثار انبیای عالیمقدار و شرایف آثار معالی دثار ...
۲: حسن مطلع انوار اخبار در افتتاح مقال و لطف مظهر آثار اخبار در ایضاح مبداء و مآل بیت: حمد رزاقی کز رشته تقدیر او ×× پنج حس و چار طبع و شش جهت آمد پدید ...
چاپ: پاکستان، لاهور، چاپخانه گیلانی، ۱۳۶۵ق، به اهتمام شیخ مبارک علی تاجر کتب؛ لاهور، سنگی، ۱۳۶۸، وزیری، ۹۵۸ص
[الذریعة ۱۵۴/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۱۰۸۰/۲؛ نسخه‌های منزوی ۴۳۸۴/۶؛ حاجی خلیفه ۱۷۲۰/۲؛ مشترک پاکستان، ۱۶۳/۱۰؛ نشانی ۵ نسخه، ۱۶۱۴/۱۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** در هنگام سلطنت و استقلال چنان فریفته غنج و دلال او شد که زمام تصرف و اختیار بقبضه تسلط و اقتدار او گذاشت و بفرموده
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۸۸]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۳۵
جلد اول، تا وقایع سال ۸۰۷؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰ [ف: -۲۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۹۶
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، خوانده شده عبدالله منشی طبری در شیراز در ۱۲۷۶، آغاز پیش از «ذکر تفویض ممالک مازندران به جانب میرزا عمر بهادر و ولایات خراسان به میرزا الغ بیک گورکان» افتاده با تاریخ تألیف ۱۷ ربیع الاول ۸۷۵؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۶۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۴-۷۵۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۲۴-ف
نسخه اصل: مونیخ ۲۴۵.ج ۱؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹۸۸ق [فیلمها ف: ۳-۱۳۵]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵-۸/۵۵
آغاز: بسمله وبه نستعین فاتحه کلام حمد وثنای ملک علام باید که ثنای ستایش ازضمیر منیر چون خورشید جهانگیر ... اما بعد چنین گویدحاوی این اوراق الفقیر الی الله الهادی عبدالرزاق بن اسحاق السمرقندی؛ **انجام:** ونعم ماقال المولوی فی المثنوی ×× مه فشاند نور وسگ عوعو کند / هر کسی بر خقلت خود می‌تند ×× وکل میسری خلق له ومن الله العون والتأئید انه حمید مجید
جلد دوم(نیمه دوم کتاب)؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن کمال الدین، تا: صفر۹۸۹ق؛ جلد: مقوا، ۳۰۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۳۲-ف
نسخه اصل: مونیخ ۲۴۶. ج ۱ با عنوان‌های «تیمور نامه، ظفرنامه امیر تیمور» در ص ع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی ۱۰۰۰ق [فیلمها ف: ۳-۱۳۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۵۴
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... داستان سلطان سعید؛ **انجام:** هم تو ببخشای و ببخش ای کریم ... نسخ نوشت و اجزای غایب شده
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [الفبائی: -۵۲۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۹۰
آغاز: فاتحه کلام حمد وثنای ملک علام باید که ثنای ستایش از ضمیر منیر چون خورشید جهانگیر تا مدارج سپهر برین براید؛ **انجام:** و از زلال احسان بی امتنانت جرعه ای به کام این سوختگان چکان ... از پی تست این همه امید و بیم ×× هم تو ببخشای و ببخش ای کریم
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ یادداشت محمدعلی لاهیجانی ملقب به امین دیوانکه کتاب را در رشت در شب ۵ شعبان ۱۳۸۵ق برای فرزندش زین العابدین خان ملقب به امیر خان خریده بود، نوشته مفصلی از زین العابدین که تاریخ شب ۱۵ ربیع الثانی ۱۳۳۰ق را در پایان دارد؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان قرایی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۵گ، ۲۴ سطر (۱۳/۳×۲۳/۱)، اندازه: ۲۰/۲×۳۳سم [ف: ۲۹/۲-۷۴۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۰و۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۲۱سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۲۰۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۸
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** لب کاریز پر طلق است و روی حوض پر نقره ×× میان رود پر پشم است و پشت کوه پر مرمر
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از روی خط مؤلف

استنساخ شده؛ مجدول؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان قرایی؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲۷۹گ، ۲۳ سطر (۱۳/۱×۲۱)، اندازه: ۱۸/۹×۳۰/۹سم [ف: ۲۹/۲-۷۴۱]

۱۱. تهران؛ صنعتی‌زاده، همایون؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ۱۰۰۶ق [نشریه: ۷-۷۹۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** کتاب: مه فشاند نور و سگ عوعو کند و کل میسر لما خلق له و من الله العون و التائیدانه حمید مجید

خط: نستعلیق، کا: هادی تربتی، تا: ۱۰۱۱ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۹۷گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: ۴-۳۵۶]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۸

خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه ۱۱ربیع الثانی۱۰۱۳ق؛ در روز پنج‌شنبه ۱۵ربیع الاول ۸۷۱ ساخته شده، با افتادگی؛ مهر: محمد قاسم، علی نقی؛ جلد: روغنی، ۳۶۷گ، ۲۲سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۴۰۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۳

آغاز: برابر۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ دارای دو سر لوح کار قدیم، مجدول؛ ۴۴۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۲سم [ف: ۲-۱۵۴]

۱۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:**و ابر فاخته گون بر سر گلبن بجایدم طاووس پر حواصل پوشانیده و از میان حوض و جوی کان یشم پدیده و از کران غدیر و آبگیر معدن رخام پیدا گشته بیت: لب کاریز پر طلق است و روی حوص پر نقره ×× میان رود پریشم است و پشت کوه پر مرمر ...

خط: نسخ، کا: عبدالمؤمن ابن مولانا مقصود علی معلم یزدی، تا: ۱۰۲۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۳۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۱۲۷۴]

۱۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۶۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** ... ذکر طلوع آفتاب رایت سلطانی و جلوس بر سریر سلطنت خراسان نوبت ثانی ... . الی آخر ...

حاوی شرح احوال اولاد و امجاد و اقربای سلطان شاهرخ بن امیر تیمور گورکانی و نیز شمه ای از وقایع و حوادث ربع مسکون؛

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن عبدالخالق حسینی، تا: ۱۰۲۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: محمدعلی میرزا؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرم، ۵۲۹ص، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۵-۷۰۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۴۸

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** دوای آن گونه سخن پردازد. و الراجی من الکریم ... العبد الاقل الاذل افضل. غفر له.

مجلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: افضل، تا: ۱۰۳۰ق؛ با یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۴۰ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۲۵۶]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۹

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و من الله العون و التأییدانه حمید مجید

دو جلد؛ خط: نستعلیق، کا: ابن حسن، تا: ۱۰۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ساغری، مذهب، ۴۰۵گ، ۲۷سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۷سم [ف: ۴-۷۷]

۱۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۶۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:**کتاب لطایف انتساب مطلع السعدین و مجمع البحرین که مشتمل است بر کلیات بدایع و معظمات وقایع اصول ممالک معموره و اعیان مسالک مشهوره از ابتدای دولت سلطان ابوسعید بهادرخان تا انتهای فرصت سلطان ابوسعید گورکان مبنی بر دو دفتر معتبر ...

خط: نستعلیق و نسخ خوب، کا: فتح الدین کاغذی ابن جاگیر، تا: پنج‌شنبه ۹ ذیحجه۱۰۳۲ق، حسب الامر سلطان حسین بیک؛ تاریخ مطلع السعدین در یک مجلد؛ مجدول، با سرلوح؛ به سال ۱۲۶۱قتوسط شاهزاده علی قلی میرزا به کتابخانه شاهنشاهی فتحعلی شاه قاجار هدیه شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرم مذهب، ۹۵۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف: ۵-۷۰۴]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۵۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن عزیزالله، تا: ۲۲ ذیحجه۱۰۳۲ق؛ مصحح، محشی از محمد تقی بهار؛ مهر: «مبین السلطنه» (بیضی)، «بنده آل محمد جعفر» (بیضی)، «عبده رمضانعلی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۹۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲۸-۱۸۷]

۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: امین الدین محمد کرمانی، تا: رمضان۱۰۳۳ق؛ ۲۵سطر، قطع: رحلی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۷۶]

۲۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۶۹

آغاز: بسمله. فاتحه کلام حمد و ثنای ملک علامی باید که ثنای ستایش از ضمیر منیر چون خورشید؛ **انجام:** مه فشاند نور و سک عوعو کند و کل میسر لما خلق له و الله من العون و التایید انه حمید مجید ... و ظاهرا و باطنا.

ج۲؛ خط: نسخ، کا: امین الدین محمد کرمانی، تا: شنبه آخر رمضان۱۰۳۳ق؛ مهر: «العبد المذنب محمد علی ۱۱۸۱» (مربع)؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۲/۵سم [ف: ۵-۵۳۷]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۱۰

جلد یکم؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن جمال الدین محمد شیرازی، تا: رمضان۱۰۵۴ق، جا: شیراز؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۲۷۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۷/۵سم [ف: ۴-۷۵۶]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۷

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۰۴گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۹-۱۲۳۵]

۲۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۹۶۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ذیحجه۱۰۵۹ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۲۷۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۹۹
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن نورالدین محمد بن حاجی محمد بن ابی القاسم دشت بیاضی، تا: ۱۵ شوال۱۰۶۴ق [مختصر ف: -۷۶۷]

۲۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۸ ـ ب
دفتر دوم، از فرمانروایی شاهرخ است در هرات در ۸۰۷تا فرمانروایی ابوالغازی سلطان حسین در ۸۷۵؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۱-۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۴۲۸]

۲۸. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲
آغاز: بسمله. فاتحه کلام حمد و ثنای ملك علامی باید که ثنای ستایش از ضمیر منیر چون خورشید؛ **انجام:** که از ظلم و جور تراکمه به جان امده بودند و درین وقت فرصت یافتند، چه میرزا جهانشاه به محاربه ولد خود پیر بداق ... و محاصره بغداد اشتغال داشت و اندیشه امری دیگر پیرامون خاطر همیون نمی گذاشت و چون رای آفتاب اشراق سلطان آفاق
جلد دوم با عنوان (سوانح شاهرخیه) در تاریخ خاندان تیمور و به ویژه پادشاهی میرزا شاهرخ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملك: محمد خان بن مشهدی اسماعیل به تاریخ ذیقعده ۱۲۵۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۰سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [نشریه: ۵-۳۳۷]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۱۳
آغاز: برابر۱؛ **انجام:**و باعث بود در قرب یکهفته از پرده کتابت بمنصه ظهور و مطالعه رسانید و التوفیق من الله المنان.
از ابتدای کتاب تا سر فصل ذکر طلوع آفتاب رایت سلطانی و جلوس بر سریر سلطنت خراسانی نوبت ثانی» مطالب را علی التوالی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: مذهب، ۳۶۵گ، ۳۱ سطر (۱۶×۲۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۶سم [ف: ۳-۱۳۴]

۳۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴۶
آغاز: ج ۲: بسمله. فاتحه کلام حمد و ثنای ملك علامی باید که ثنای ستایش از ضمیر منیر چون خورشید؛ **انجام:**تاب مقاومت نیاورده، به در آمد و میرزا یادگار محمد امیر ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی از حمزه میرزا حشمت الدوله برادر محمد شاه قاجار فرزند عباس میرزا؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده علی الحسینی» (بیضوی)، «محمد حسن بن محمد نصیر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۶۴۸ص، ۱۹سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۳۲]

۳۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۴۳۱۶
جلد دومو درایلغار سلطان حسین و قتل میرزا یادگار محمد افتاده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۴۰۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۳سم [ف: ۴-۷۵۶]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۱
خط: نستعلیق، کا: احمد بن میرزا عبدالوهاب. تفرشی، تا: سه‌شنبه ۱۰ جمادی الثانی۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [سنا: ف: ۲-۹۰]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۲
خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح بهرام بیکی زنجانی، تا: ربیع الاول۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [سنا: ف: ۲-۹۰]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۵-۲/۳۵
آغاز: آینه جن نمای ... قبح ونصرت ساخت نضارت ریاض شریعت را به آبیاری تیغ آتش باری مجاهدان منوط؛ **انجام:** وپسر محمدبیك بن موسی ودر آن وقت بیست وپنج ساله ای بود وچون گماشته حیف القلم بما هو کاین چنان بود که بقاء دولت ابد پیوند
جلد اول تا وفات امیرتیمور گورکانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ جلد: مقوا، ۲۹۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۸-۴۳۸۰]

۳۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۲۳۳
آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ذکر مجملی از احوال میرزا خلیل سلطان و اختلال دولت و اسباب او ... و همای فرخ لقا آشیان ازدواج جفت زغن ساخت و در دانه قیمتی را در سلك حرزکم بها کشید و یاقوت رمانی را توأم خرع نمائی کرد بید پروردگار ...
دفتر اول شامل وقایع از ولادت و حوادث عصر سلطان ابوسعید اولجایتو بن ارقون خان بن ابقاخان بن هلاکوخان بن تولی خان بن چنگیزخان است تا وفات امیرتیمور گورکانی به سال‌های ۷۰۴-۸۰۷ق با ذکر شمه‌ای از اخبار و روایات و حوادث ربع مسکون؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح، ده مجلس مینیاتور بسیار عالی به شیوه مکتب اصفهان؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ به سال ۱۲۳۵ق در تصرف محمد ولی میرزا بوده با مهر«یا قاهر العدو و یا والی الولی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، ۴۷۱ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۵-۶۹۸]

۳۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۶۷
آغاز: فاتحه کلام حمد و ثنای ملك علامی باید که سنای ستایشش از ضمیر منیر چون پرتو مهر جهانگیر تا مدارج سپهر برین برآید و خاتمه مقال شکر و سپاس ذوالجلالی شاید که اثماء اعتلایش از سکینه سنیه تا معارج سعود صعود نماید ... اما بعد چنین گوید حاوی این اوراق الفقیر الی الهادی عبدالرزاق ابن اسحاق السمرقندی تاب الله علیه که چون بتوفیق ملك قدیر قلم تحریر از رقم تقریر نصف اول کتاب مطلع السعدین و مجمع البحرین فراغت یافت اکنون شعشعه آفتاب اندیشه از مشرق عنایت ملك علام بر افق اتمام نصف دویم خواهد تافت و شروع

در وقوع احوال اولاد امجاد صاحب قران ... و همچنین شرح وقایع و نشر بدایع سایر بلاد و دیار و اخبار ملوک نامدار و آثار حکام کامکار؛ **انجام:** ذکر اخلاق و اوصاف و معدلت میرزا ابوالغازی سلطان حسین بهادر ...

جلد دوم حاوی شرح حال اولاد و امجاد صاحب قران میرزا شاهرخ بهادر تیموری و ذکر شمه‌ای از احوال ایران و توران زمین و اکثر بلاد آن زمان تا دوران مؤلف است به سال‌های ۸۰۷-۸۷۵ق؛ خط: نستعلیق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ تملک: فضل الله حسینی شیرازیدر سال ۱۲۳۴با مهر «الراجی فضل الله الحسینی»؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرم مذهب، ۱۱۵۵ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۵-۷۰۰]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۵۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و پشت کوه بر مرمر ... تمت الکتاب

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا، کتابت شده به نام: نورالدین محمد جهانگیر؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مطلع الشمس** / قرائت / فارسی

matla‘-oš šams

قاسم بن میر نورالله، ق۱۱ قمری

qāsem ebn-e mīr nūr-ol-lāh(- 17c)

اهداء به: محمد بن خاتون عاملی

تاریخ تألیف: ۲۳ ذیحجه ۱۰۴۵ق؛ محل تألیف: حیدرآباد

کتاب ارجوزه‌ای است مختصر در بیان قرائت عاصم بن ابی النجود کوفی و راویانش و ذکر اختلافات وی با سایر قرا که به ترتیب سوره‌های شریفه قرآن. چنان‌که در برگ ۴ نسخه حاضر آورده: «از قواعد هر چه در نظم آیدم باشد زبکر ×× حفص را مکتوبی قران قواعد ضد آن ... خال چون نظم اللالی را بنام شاه کرد ×× باد نام قطب شاهان زان مخلد در جهان» ناریخ ختم منظومه:«شد چه خمس و اربعین و الف از هجرت که گشت ×× این فروزان آفتاب از مشرق طبعم عیان» = ۲۳ ذیحجه ۱۰۴۵ در شهر حیدر آباد به نام:«شد بنام پیشوای اهل دین نظمم که هست ×× از جبل عامل لقب خاتون محمد نام دان؛ ... مجلس درسش بود آن منبع فیض که هست ×× بوعلی سینا الف ب خوان بان دانش در آن».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۴

آغاز: ای بنام تست مفتاح کلام هر زبان ×× ذات بی چونت مقدی از چنین و از چنان؛ **انجام:** باشد استدعای قابل قابل ار چه نیست او آ فاتحه اخلاص ز اخلاص از جمیع مومنان؛ بنظم آورد الفاظ قران را بعون الله اقل العبد سید قاسم ابن میرزا نور الله بشهر حیدرآباد این در ناسفته را سفته ز لولو رشته این نظم پر نور از کلام الله

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشت عرض دید در ۱۲۹۷ ق توسط سعید انصاری؛ واقف: اسدالله بن محمد مؤمن بن خاتون عاملی، ۱۰۶۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۴۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲۳-۱۶۷]

● **مطلع الشمسین فی فضائل حمزة و جعفر ذی الجناحین = الروضة الجعفریة** / رجال / عربی

maṭla‘-uš šamsayn fī faḍā’il-i ḥamzi wa ja‘far ḏi-l jināḥayn = rawḍat-ul ja‘farīyya

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

رساله‌ای است در فضائل «حمزه» سید الشهداء و «جعفر» ذی الجناحین (طیار)؛ در پنج «باب» و یک «خاتمه»: ۱. بدو امر آنها و فضائل آنها؛ ۲. علامات فضائل آنها؛ ۳. آنچه در حق آنها در قرآن کریم آمده است؛ ۴. قضاء و فضل آنها در بهشت؛ ۵. در شهادت آنها، خاتمه در حالات آنها پس از مرگ. مؤلف روایات این اثر را پس از تألیف کتاب‌های الدرة الغرویة، التحفة الحسینیة و مستدرک درة گرد آورده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الفاقر محمد المدعو بباقر ... لما فرغت فی کتابی المسمی

[الذریعة ۱۵۵/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یجعل ذلک ذخراً لیوم فاقتی و یغفرلی و لوالدی و لمن وجب حقه علی و یرضیهم عنی کتب ذا مؤلفه الفقیر الی عفور به الغافر محمد المدعو بباقر

خط: نستعلیق، کا: بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، تا: پنج‌شنبه آخر رجب۱۳۰۵ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، با قلم‌خوردگی؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۸سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله الذی وفقنی لذلک و اسأله ان یوفقنی لامتثاله و یجعلنی من یقتفی آثاره

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: پنج‌شنبه آخر رمضان۱۳۰۹ق، جا: نجف اشرف؛ محشی، چون مطالب بیشتری در ارتباط با موضوع این کتاب به تدریج جمع‌آوری نموده، مجدداً در آن تجدید نظر و اضافه نموده و همین نسخه موجود می‌باشد که به سال ۱۳۰۹ق نگاشته؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۹۱]

● **مطلع الصباحتین و مجمع الفصاحتین** / حدیث / عربی
maṭla‘-uṣṣabāḥatayn wa majma‘-ul faṣāḥatayn
اصفهانی، اسعد بن عبدالقاهر، – ۶۳۵ قمری
esfahānī, as‘ad ebn-e ‘abdolqāher(- 1238)
گزیده‌ای است از شهاب الاخبار قضاعی و نهج البلاغة رضی.مؤلف در آغاز روایتی می‌کند از دانشمندی مورخ ۱۸ ذیقعده ۶۲۸ق از ابوعبدالله محمد بن عبدالواحد مدینی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۹۵-ف
نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: ۱۸ ذیقعده۶۲۸ق؛ دیباچه؛ ۲ص، درهامش [فیلمها ف: ۱-۴۲۸]

● **مطلع العاشقین** / شعر / فارسی
matla‘-ol ‘āšeqīn
حسینی طبسی، حسین بن روح الله، ق۱۰ قمری
hoseynī tabasī, hoseyn ebn-e rūh-ol-lāh(- 16c)
در چهل و شش «باب» و هر باب در یک موضوع. نام گوینده هر مطلع در مقابل آن نوشته شده است.

اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۵/۱
خط: نستعلیق، کا: پیر محمد کاتب، تا: ۹۷۷ق؛ با یک سرلوح و یک مجلس تصویر؛ جلد: چرمی، قطع: وزیری [نشریه: ۶-۶۶]

←مطلع العرفان ⪢ تفسیر آیة «سبحان الذی اسری ... »
←مطلع العرفان فی تفسیر القرآن ⪢ مطلع العرفان لبیان معارف التبیان

● **مطلع العرفان لبیان معارف التبیان** / علوم قرآن / عربی
maṭla‘-ul ‘irfān li-bayān-i m‘ārif-it tibyān
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، – ۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(- 1542)
رساله دوم از جمله دوم از مطلع العرفان اوست. این رساله درباره کلمات مقطعه اوائل سور قرآن است مانند: الم، الر، طه. و بیست و شش نظریه در این موضوع نقل کرده است. سرانجام هیچ یک را کافی ندانسته و نظریه خویش را صائب می‌داند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۲۰
آغاز: الرسالة الثانیة من الجملة الثانیة من مطلع العرفان لبیان معارف التبیان مما الفه الفقیر الحقیر ... فی تفسیر الحروف المعجمة الواردة بالاوایل السور ... بسم الله الرحمن الرحیم افتتح ... اعلم لارباب التفسیر فی المقطعات التی افتتح بها بعض السور قولان؛ **انجام:** و لا یخفی ما فی کل من تمویهات الاوهام و الا شبهه ... و لقد نسخ لی بانوار هدایة الله تعالی وجوه وجیهة لا علیها غبار و لا یقال فیها عثار و الحقیق بالتصدیق ما سیتلی علیك التحقیق.
اما آن قسمت از نسخه که متضمن نظریه او و تتمه رساله است سقط شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ناقصی است از رساله دوم کتاب مطلع العرفان است؛ جلد: تیماج، ۶ص (۳۶۵-۳۷۰)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۴-۱۷]

● **المطلع فی شرح الایساغوجی** / منطق / عربی
al-maṭla‘ fī šarh-il īsāqūjī
انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟ – ۹۲۶ ؟ قمری
ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423 - 1520)
وابسته به: ایساغوجی؛ اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر (–۶۶۰)
آغاز: قال شیخنا الامام ... الحمدلله الذی منح أحبته باللطف و التوفیق و یسر لهم سلوک التصور و التصدیق.
انجام: هو البرهان لاغیر لترکبه من مقدمات یقینیة و لکونه کافیاً فی اکتساب العلوم التصدیقیة.
چاپ: بولاق، ۱۲۸۲ق.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۴۴/۲
خط: نستعلیق، کا: حسین بن احمد بن محمود بن جمعة بن محمود بن نعمت الله صیمری جزائری، تا: جمعه ۱۰ رمضان۱۱۱۰ق، جا: فسا مدرسه مؤمنیه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶گ (۳۹پ-۵۴پ)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۳۴۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوبکر بن رجب الطولوین، تا: ۱۱۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱-۲۰)، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۷سم [ف: ۱۱-۴۹۵ و ۱۲-۴۰۷]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: مصطفی بن محمد بن میره به تاریخ ربیع الخیر ۱۱۷۷؛ جلد: مقوایی، ۲رگ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۹۴]

● **مطلع فی المناقب** / شعر / فارسی، عربی
matla‘ fe-l manāqeb
اشعاری به فارسی و عربی تحت عناوین «مطلع فی المناقب، مطلع فی المناقب» آمده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۶۷/۷
آغاز: بسم الله المستعان.بدأتی قصداً من النظامی یکون فی القیام مبذر ×× من الثناء الجمیل حمداً لخالق الباری المشکر؛ **انجام:** امیر

مردان ولی سبحان بهر دوکون داد گستر ×× که پرز دنیا چشیده
نیشم کنون که عمرم شده مسافر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح مزدوج، مجدول؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۳]

● مطلع القوافی فی علم الاصول / عروض و قافیه / فارسی

matla‘-ol qavāfī fī ‘elm-el osūl

خراسانی، محمد بن محمد شفیع، ق۱۱ قمری

xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad šafī‘(- 17c)

اهداء به:خلیفه سلطان (=سیدعلاءالدین حسین مازندرانی متوفی ۱۰۶۴ق) وزیر اعظم شاه عباس ثانی
تاریخ تألیف: ۱۰۶۳ق

رساله‌ای است در عروض و قافیه و صنایع و بدایع شعری. مؤلف آن را به دو مصراع تقسیم وهریک ازآنها را به چهار «رکن»تقسیم نموده:مصراع ۱. متضمن عروض و قوافی بر اسلوب ارباب عروض و وزن مشتمل بر چهار رکن هر رکنی از ارکانش محتوی بر سه حرف و هر حرفی راح روح‌پرور معانی را ظرف: رکن ۱) تعریف شعر و تفصیل اقسام آن و حد عروض و وزن و تعداد اسباب و اوتاد و شرح حروف و حرکات معین برسه حرف، رکن ۲) حد تقطیع و بیان ازاحیف و تعداد فروعی که از استعمال ازاحیف متولد گردند مقرر بر سه حرف، رکن ۳) شرح بحوری که از ترکیب ارکان منبعث کردند و ثبت دوائر و فلک بحور و تفصیل بحور اصلی و فرعی معین بر سه حرف، رکن ۴) محتوی بر علم قوافی مشتمل بر سه حرف؛ مصراع ۲. در صنایع و بدایع: رکن ۱) بیان آنچه به فن معانی و بیان اختصاص دارد، رکن ۲) در صنایع معنوی که کلک بلاغت کیشان از فن بدیعش می‌شمارند، رکن ۳) در ذکر صنایع مخصوصه به فن بدیع، رکن ۴) در ذکر سائر آنچه ضرور است در اتمام این بنای رفیع.

آغاز: بسملة، طلاء کامل عیار کلمات فصاحت سمات که در معادن خواطر خورشید نظایر نکته پردازان وافر فراست پرورش یافته، و آفتاب حدث ذهن معنی طرازان وافی کیاست بر آن تافته ...

انجام: و سنین تازی بهزارو شصت و سه پیوسته بود کلک سخن سنج نگارش این بیاض و آرایش این ریاض را بانجام رسانید، و خاطر مقید بمحنت و رنج از قید تحریر آن فارغ گردید.
[الذریعة: ج ۲۱ص۱۵۰]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: برخوردارین ولایت الله جرپادقانی، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نایینی؛ جلد: مخمل، ۲۶۸گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۸×۲۱سم [ف: ۷-۸۳۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۸
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد شفیع طباطبائی، تا: ۱۱۰۶ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۵۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** کم کردن بود و عبارت است از اجتماع کف و عصب، یعنی از مفاعلتن مفاعلت بماند مفاعیل که یای آن آرند و منقوص خوانند ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: میرزا محمد بن میرزا عبدالله همدانی با مهر «الراجی محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۹سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۹-۳۴۸]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۰۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** که مجموع از احیف ملقبه مستعمله چهل و دو بود و تخنیق رطمس و درس و سلخ و عرج را کمتر استعمال می‌نمایند
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۵۷]

● مطلع الکواکب فی شرح مختصر المذاهب / فقه / عربی

maṭla‘-ul kawākib fī šarh-i muxtaṣar-il maḏāhib

زنجانی، علی، ق۱۳ قمری

zanjānī, ‘alī(- 19c)

وابسته به: المختصر النافع = النافع فی مختصر الشرایع؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۶ق

مؤلف قبل از این کتاب، دو کتاب در فقه با نامهای «الروضة» و «الریاض» نوشته بود و چون کتاب اول «الروضة» خیلی فشرده و کتابدوم «الریاض» بسیار تفصیل داشت لذا کتاب حاضر را در حد متوسط تألیف نمود. این کتاب شرح مزجی است و مؤلف تألیف آن را در سال ۱۲۸۶ق در ۷۰ سالگی شروع نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۷
آغاز: متن: (الحمدلله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین) شرح: و ان لم تکونا من جنس واحد لیصح اطلاق الصغر و الکبر و لا من الکمیات التی هی محل استعمالهما الا انه نزل العظمة و العبادة منزلة الکمیات و استناد بهذه الفقرة الی ان تألیفه هذا کله عبادة و لو بالعرض و ان کان مرکبا منها و من المعاملة؛ **انجام:** فمن فعل ذلک فصلوته باطلة و الحدس الظن و التخمین کما فی کتب اللغة فالمقصود الظن لا من تلک العلامات المشهورة او الظن الضعیف فان تعذر لحبس او عمی او غیم او ظلمة لا للفراغ عن

الاستحمام و نحوه صلی الفریضة الواحدة مطلقا و لو مع سعة الوقت الی اربع.
از اول «کتاب الطهارة» تا آخر وقت نماز؛ خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ عبارت‌های بسیاری توسط مؤلف خطخورده و تغییر یافته؛ ۱۲۶گ، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳۶–۲۵۷]

● **مطلع مقاصد اللغه** / لغت / عربی، فارسی

matla‘-o maqāsed-el loqa

در مقدمه نسخه این کتاب بدین نام نامیده شده، چون نخستین برگ آن افتاده به نام مؤلف آن پی نبردیم. در کشف الظنون کتابی بدین نام ثبت نشده، آنچه از نسخه به دست می‌آید:مؤلف این کتاب را دو بخش نموده، نخست در اسماء دویم در افعالی که در اخبار قرآن کریم استعمال گردیده و دیباجه آن به عربی است.مؤلف اسماء موجوده در هر یک از حروف تهجی را در زیر عنوان کتاب الف و باء و تاء و غیره ذکر و هر یک را به سه باب (مفتوح و مضموم و مکسور) تقسیم و به نقل آنها با ترجمه فارسی هر یک پرداخته و پس از اتمام کتاب یاء افعال صحیحه و پس از آن افعال معتله را با ترجمه آورده و گذشته از ترجمه فارسی آنها امثله عربی و پارسی برای پاره‌ای از اسماء و افعال ذکر نموده و از طرز انشاء تصور می‌کنم در قرن هفتم تألیف شده و مؤلف آن مسلماً ایرانی نیست و شاید ترک‌نژاد باشد چرا که می‌گوید: «کسد پادشاه عجم. النجار فارسیة تیشه بزرگ. العجم جز تازیان یقال رجل عجم نه تازی هر چند فصیح بود».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۰

آغاز: کتاب الالفات باب الالف المفتوحه «الابد» کار شگفت و کار پایدار تقول لاافعل ذلک الامر ابدالابدین و ابدالاباد نکنم هرگز «الاجر» خشت بخته «الاجل» کار در پیش و هو ضد العاجل.و استبان فیها لکل بصیر سبیل الهدایه لزمک عن التقصیر السعی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن۸؛ افتادگی: آغاز و وسط (گذشته از برگ نخستین پنجاه و هفت برگ (۷۱–۱۲۷) از میان آن افتاده)؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۳–۱۰۵]

● **مطلع المیزان** / هیئت / عربی

maṭla‘-ul mīzān

فتحعلی بن اسماعیل

fath-‘alī ebn-e esmā‘īl

وابسته به: تشریح الافلاک؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰ق)

شرح ممزوج تشریح الافلاک شیخ بهائی است و از این شرح در الذریعة (۴: ۱۸۵–۱۸۷ و ۱۳: ۱۴۶–۱۴۹) و کتاب احوال و اشعار فارسی شیخ بهائی (ص ۹۴ و ۱۶۰) یاد نشده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۷۴

آغاز: بسمله، الحمدلله خالق الخلق و مظهر الحق و مجری الفلک و مسخر الریاح، مالک الملک و فالق الاصباح؛ **انجام:** اقول: لان دائرة ارتفاع الشمس ح تمر بسمت رأس البلد و مکة معا والطول فی سطحها لامحه
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم چرندابی، تا: دوشنبه ۲۹ شعبان۱۳۴۱ق؛ واقف: عباسقلی واغط چرندابی، اسفند ۱۳۴۶؛ جلد: گالینگور، ۳۰گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۲سم [ف: ۸–۴۳۱]

● **مطلع النقط و مجمع اللقط** = **نجم القرآن** / تفسیر / عربی

maṭla‘-un nuqaṭ wa majma‘-ul laqaṭ = najm-ul qur’ān

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ – ۷۳۶ ؟ قمری

‘alā‘-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

«نجم الدین دایه» تفسیر سوره نجم را آغاز کرد اما اجل امانش نداد تا تفسیر قرآن کریم را به پایان برد و کار تفسیر او در آیه اول سوره نجم متوقف گردید، آن‌گاه افراد دیگر کار «دایه» را تکمیل و به پایان بردند و تا ده نفر ذکر کرده‌اند و مهمترین آنها «علاءالدوله سمنانی» است. وی با تکرار تفسیر سوره‌های فاتحه و طور (که در بحر الحقائق نیز وجود داشت) آن تفسیر را تا آخرین سوره قرآن ادامه داد و نام آن را «نجم القرآن» نهاد. اگر چه ذهن و زبان علاء الدوله پیچیده‌تر از زبان نجم الدین رازی است و همین نکته تفاوت بارزی میان آثار نجم الدین و نگارش علاء الدوله ایجاد کرده است، اما به‌خوبی می‌توان سبک تأویلی و حتی تکیه کلام‌های نجم الدین رازی را در مطلع النقط مشاهده کرد. دکتر موحدی مصحح تفسیر بحرالحقائق در این باره می‌نویسد: «... علاءالدوله سمنانی، نام این بخش از تفسیر خود را نجم القرآن نهاده و آن را با این نام یاد می‌کند و این منافاتی با داشتن تفسیر باطنی با نام مطلع النقط و مجمع اللقط ندارد، در واقع نجم القرآن سمنانی، بخش پایانی تفسیر مطلع النقط او بوده که قصد تألیف آن را داشته است و به احتمال چنین توفیقی نیافته است. بنابر این باید گفت فعلاً از تفسیر مطلع النقط سمنانی، تنها بخش پایانی آن (نجم القرآن) در چندین نسخه (از جمله نسخه حاضر) در دست است. آقای نجیب مایل هروی که سال‌هاست در حوزه کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی آثار علاءالدوله سمنانی کنکاش می‌کند، درباره تفسیر عربی علاءالدوله معروف به «مطلع النقط و مجمع اللقط» می‌نویسید:«سمنانی درباره این اثرش در العروة (ص ۳۳۱) می‌نویسد: «... و گفته بودم که مرا مزاحم مشوید در تعبیرات

واقعات و مهمات که بعد از نماز چاشت کتابی که در دل روشن شده، میان نماز شام و خفتن، و فهرست آن کتاب صد و پنجاه جزو بوده نام آن کتاب مطلع النقط و المجمع اللقط، مأمور به نوشتن آن شدم ...»». علاءالدوله پیش از پرداختن به تفسیر قرآن بابی در مصطلحات حکمی و عرفانی آورده و نیز در پایان تفسیر فاتحه چنین می گوید:«هذا أول المجلد الرابع عشر من کتاب مطلع النقط و مجمع اللقط و من الطور المجلد العشرون منه و عدد مجلدات کتاب مطلع النقط من غیر تفسیر مواقفه قمان و عشرون و تفسیر المواقف و هی مائة و إحدی و ثلثون ألفاً و مأئة واحدی و ثلاثون و قد کتبت بالإلهام شرح موقفین منها، إن ورد علی أحد قیاساً علیها یکون ثلاثة آلاف و أربعمائة و خمسة و ستین مجلداً کل مجلد أربعون کراساً، کل کراس عشرة أوراق، کل ورقة أربعون سطراً». عبارت فوق نشان می‌دهد ویکتابی با عنوان «مطلع النقط» داشته، حال سؤال این است آیا تمامی مجلدات آن در تفسیر بوده است؟ آیا وی موفق به اتمام چنین کتابی شده است؟ قدر متیقن است که از مطلع النقط جز همین مقدار که با عنوان نجم القرآن که در واقع تکمله بحر الحقائق است اثر دیگری در دسترس نیست و احتمال داده می‌شود علاءالدوله بیش از این مقدار موفق به تألیف آن نگردیده است، اگر بپذیریم که مطلع النقط و مجمع اللقط در موضوع تفسیر است محتمل است که علاءالدوله بر اساس قیاسی که انجام داده پی برده که این بخش از تفسیر مذکور در مجلد چهاردهم قرار می‌گیرد لذا آن را جلد چهاردهم کتاب مطلع النقط قرار داده است. البته تمامی اینها احتمالاتی است که احتیاج به بررسی دقیق و تحقیق فرا فهرست‌نگاری دارد.(سید محمود مرعشی)

[الذریعة: ۱۵۷/۲۱؛ آن سوی آینه: در آمدی بر تفسیر عرفانی شیخ نجم الدین رازی (دکرت محمد رضا موحدی)، انتشارات آن، ۱۳۸۱ ش؛ دیوان کامل اشعار فارسی و عربی شیخ علاء الدوله سمنانی، تصحیح عبدالرفیع حقیقت، تهران، ۱۳۶۴ شمسی؛ ریحانة الأدب: ۱۵۷/۴-۱۵۸؛ شرح حال و افکار و آثار شیخ علاءالدوله سمنانی، سید مظفر صدر، تهران، ۱۳۳۴ شمسی؛ مصنفات علاء الدوله سمنانی، مایل هروی، تهران، ۱۳۶۹ شمسی]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۲/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و بکره العمیم قال الشیخ ... الصنف الأول فی الاصطلاحات التی لابد للمستفید ... و ها أنا أبین الاصطلاحات المخصوصة ببطن القرآن فی هذا الصنف ... اعلم یا طالب المناسبة بین الآفاق و الأنفس فی المخاطبات القدسیة؛ **انجام:** قالوا جب علیک أن تموت الیوم بالموت الاختیاری لتشاهد قیامتک التی أشار النبی إلیها حیث قال من مات فقد قامت قیامته لتحساب نفسک قبل أن ...

تا بخشی از تفسیر سوره زلزال (آیه ۷) را داراست و بقیه افتاده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۶۹گ (۱۶۹پ-۲۳۷پ)، ۳۲سطر(۱۱/۵×۲۱/۵)،اندازه:۱۶/۵×۲۷/۵سم [ف:۳۲-۵۸۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۷/۲

آغاز: بسمله، قال الشیخ العالم القطب مظهر الحق سلطان المحققین سر الله فی الارضین؛ **انجام:** تابعی تابعیهم الی یوم الدین و سلم تسلیماً کثیرا الی یوم الدین و الحمدلله رب العالمین.

جلد ۲۴ از تفسیر النقط علاء الدوله سمنانی است و از سوره «الطور» تا سوره «ناس» را حاوی می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محی الدین بن حسین،تا:۱۰۱۰ق؛کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۱۵۱ص (۲۶۸-۴۱۸)، ۲۵سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۹-۴۶]

←مطلع النیرین ← ضیاء الثقلین و مطلع النیرین

● مطلع النیرین / کیمیا / فارسی

matla‘-on nayyerīn

در دستور کیمیاگری با استفاده از نوشته‌های میر علیرضا که به خط خودش نزدمؤلف این رساله بود، در نه «باب» و هر کدام دارای فصولی بدین عناوین:باب ۱. در تنقیه نوشادر و سیماب؛۲. تکلیس نحاس و راست کردن کافور؛ ۳. اثبات وتحلیل نوشادر؛ ۴. الشمس المنور من امتزاح الجسد فی الروح؛ ۵. الشمس المنور من امتزاح الجسد والنفس؛ ۶. الشمس المنور من امتزاح الجسد و الروح؛ ۷. الشمس المنور من امتزاح الجسد و الروحین؛ ۸. القمر المدور الکافل من امتزاح الحجر و الروح؛ ۹. القمر المدور من امتزاح الحجر والروح.

آغاز: بحمده که سزاوار اوست وصلاة که صفات پیغمبراوست وبر آل طاهرین آن الی یوم المحشر.

[فهرستواره منزوی ۳۹۸۳/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۴۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون بطریق کاجی شود در میان آن سه توله افیون خالص وسه توله ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۳ محرم۱۲۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ (۴۵۴ر-۴۸۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۲۴-۲۰۸]

● مطلع و حسن مطلع / شعر / فارسی

matla‘ va hasan-e matla‘

اشرف مازندرانی، محمد سعید بن محمد صالح، -۱۱۱۶ قمری

ašraf-e māzandarānī, mohammad sa‘īd ebn-e mohammad sāleh(- 1705)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۲/۱۳

آغاز: در ایران نیست جز هند آرزو بی روزگاران را ×× تمام روز باشد حضرت شب و روزه داران را؛ **انجام:** با قحبه دنیا مکنید

آمیزش ×× از آتشک جهنم اندیشه کنید. انجامه: «در روز بیست و سیم شهر رمضان المبارک سنه ۱۱۱۸ بجهه یادآوری نوشته شد. حرره العبد الاقل ابن محمد صالح المازندرانی محمد سعید الاشرف».

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: میشن، ۲ص (۷۴-۷۵)، اندازه: ۱۳/۳×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۳]

←مطلع هیلاج > مطلع الهیلاج

● مطلع الهیلاج / هیئت / فارسی

matla'-ol hīlāj

قاینی، قاسمعلی، ق۱۱ قمری

qāyenī, qāsem-'alī(- 17c)

وی این رساله را در مسائل اسطرلاب (به گفته خود او جام جهان نما) تألیف کرده و در دیباچه از مولی عبدالعلی بیرجندی یاد می‌کند. در پایان رساله جدولی ساخته برای نشان دادن اطوال ثوابت در اول سال ضیج (۸۱۲ به‌علاوه کرج -۲۲۳-=۱۰۳۵) و در صدر جدول نوشته «اطوال کواکب الثوابت فی اول السنة ضیج بزیادة کرج». این رساله دارای یک «مقدمه» است (در تعریف صفحه اسطرلاب) و بیست «باب»: ۱. ارتفاع آفتاب، ۲. استخراج تقویم آفتاب، ۳. معرفت قوس النهار و قوس اللیل، ۴. معرفت طالع وقت از ارتفاع، ۵. ارتفاع آفتاب اثر کواکب از طالع وقت، ۶. طالع تحویل سال عالم، ۷. عمل کردن خطوط ساعات، ۸. تقویم قمر و خمسه متحیره، ۹. استقامت و اقامت و رجعت کواکب متحیره، ۱۰. میل آفتاب، ۱۱. مراکز خانها، ۱۲. ساعات صبح و شفق، ۱۳. سمت ارتفاع، ۱۴. مطالع البروج، ۱۵. سعه مشرق از زورقی از اسطرلاب (زورقی)، ۱۶. عرض بلاد از زورقی، ۱۷. ارتفاع قطب قلب البروج، ۱۸. ظل ارتفاع، ۱۹. اوقات نماز، ۲۰. بالای اشخاص مرتفع و پهنای رودها از زورقی.(عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله سبحانک اللهم یا فاطر السماوات العظیم.بیا ای آسمان سنج رصد بند×× نگاهی کن به خرج عقل پیوند ... و آن مسمی گشت بمطلع الهیلاج ... یک مقدمه و بیست باب و خاتمه

انجام: در این جدول آوردیم

[فهرستواره منزوی ۳۰۴۷/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۶۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** در این جدول آوردیم و الله الموفق فی کل حال که به اتمام رسید این رساله در مشهد مقدس ثامن الائمه (ع) در مدرسه پایین پای آنحضرت ... سنه ۱۰۹۲.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه پائین پا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۳۷]

۲. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶۳/۱

آغاز: یک نور سعادت بر سعادت نور بر نور الفقیر الی الله الغنی و رب الجلی قاسم علی قائنی به هدایت هادی به سعادت اشرف

خط: نسخ، کا: حسینی بیارجمندی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۱ر-۵۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۴۴]

● المطلق و المقید / اصول فقه / عربی

al-muṭlaq wa-l muqayyad

قزوینی، علی اکبر بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qazvīnī, 'alī akbar ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای در مطلق و مقید؛ نویسنده در ضمن بیان مسائل علم اصول به منطقیات نیز پرداخته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۳/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۲گ (۳۱-۶۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۶۷]

● المطلق و المقید و المجمل و المبین / اصول فقه / عربی

al-muṭlaq wa-l muqayyad wa-l mujmal wa-l mubayyan

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)

رساله‌ای است درباره چند مطلب اصولی به نامهای مطلق و مقید، مجمل و مبین، به صورت استدلالی و دارای چندین «فصل» و در ۲۹ شوال اوایل قرن ۱۴ نگاشته شده است.

[الذریعة۲۱/۴سطر۱۸؛فصلنامه میراث شهاب:تابستان و پاییز۱۳۷۷،ص ۶۷ و ۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۲/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فالکلام فی المطلق و المقید و بیان احکامها ... الفصل الاول فی بیان المراد؛ **انجام:** و قد ذکر ذلک البعض فی المقام ما لا یغنی عن جوع فلاحظ و الله الموفق

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۹ شوال اوایل قرن۱۴؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و غیره؛ ۲۹گ (۳۶-۶۴)، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۱-۱۸۵]

● مطلوب الاحباب / معما / فارسی

matlūb-ul ahbāb

بدیع تبریزی، منوچهر، ق۸ قمری

badī'-e tabrīzī, manūčehr(- 14c)

محل تألیف: یزد

در پنج «باب» در علم معما.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۰/۳

آغاز: چنین گوید مؤلف این تألیف (مؤلف نامبرده) که در جمله اشعار عراق عجم بعضی از عزیزان ... التماس نمودند نسخه‌ای در علم معمی؛ **انجام:** و عیب بپوشند و بر اصلاح بکوشند

کا: محمد بن حسین بن سلام الله ابرقویی، تا: ۸۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۷ص (۵۸- ۷۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۷/۶سم [ف: ۵-۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۶/۱

آغاز: بسمله. جواهر حمد نامحدود و قابل نثار بارگاه موجودیست که عقل آفرینان اقلیم سخن را؛ **انجام:** خواهی که بجمله خلق روشن گردد×× از اول حرفها برآور نامی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳۱-۱۰۰]

● مطلوب الذاکرین / شعر / فارسی

matlūb-uz zākerīn

صدرالذاکرین، ابوطالب بن محمد

sadr-oz-zākerīn, abo-tāleb ebn-e mohammad

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

باسرگذشت خود او در آغاز، به نظم است با دیباچه نثر در سوگواری خاندان پیامبر.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۶۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۲۱۸گ، ۱۶سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۸۸]

● مطلوب طالب / هیئت / فارسی

matlūb-e tāleb

انصاری، حسین بن غلام نبی

ansārī‚hoseyn ebn-e qolām nabī

مؤلف کتابی هندی را به فارسی ترجمه نموده بود که رساله حاضر را از آن برگزیده و در دو اثر نجوم و خواص هر یک گرد آورده است. در این کتاب از اصطلاحات نجوم اهل هند بسیار نام برده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۸۸/۴

آغاز: چون مدارج توحید فرازنده برج آسمان و فروزنده چراغ مهر درخشان جل شأنه از شمار محاسب قیاس منجمان دقیقه شناس بالا و به زیر است؛ **انجام:** سوای ماه که او را به تحت الشعاع موسوم می‌سازند دایره شرف و قوت و هبوط و غیره این است به عدد دائره حدود و نظرات خواهد آمد.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سه مجلس نقاشی آبرنگ ضعیف به سبک کشمیر، با جدول‌های نجومی؛ ۱۱۲گ (۳۰ر-۱۴۲پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۴۰]

● مطلوب الطالبین / تراجم / فارسی

matlūb-ut tālebīn

خالدی دهلوی، محمد بن ابو محمد، ق۱۲ قمری

xaledī dehlavī‚mohammad ebn-e abū mohammad(-18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۱ق(= «سلک نظامی»)

زیست‌نامه و مجموعه سخنان خواجه نظام الدین اولیا محمد (۶۳۴-۷۲۵ق) است. مؤلف که از نوادگان خواجه اولیاست کتاب خود را در هفده«مطلب» نگاشته است: ۱. بیان حسب و نسب و مولد سلطان المشایخ و اجمال احوال والدین شریفین و مجملا مذکور آباء و اجداد این احقر العباد راقم اوراق محمد بلاق که به شرف ارادت و نسبت قرابت سلطان المشایخ مشرف بودند؛ ۲. بیان تعلیم و تفرس سلطان المشایخ و تفصیل تحصیل علوم ظاهری وی؛ ۳. بیان پیدا آمدن محبت شیخ الاسلام حضرت شیخ فرید الدین گنج شکر سلطان المشایخ را و رسیدن بدان اخلاص و آرزوی دل از بداؤن در شهر دهلی و از این جا رو نهادن به طرف اجودهن؛ ۴. بیان رسیدن سلطان المشایخ در شهر اجودهن و ارادت آوردن وی در خدمت حضرت شیخ فرید الدین گنج شکر؛ ۵. بیان رسوخیت و فدویت و اعتقاد و انقیاد سلطان المشایخ در خدمت پیر خود شیخ فرید الدین گنج شکر و شفقت ومرحمت شیخ در باب او و ... اجما احوال حضرت بی بی فاطمه سام؛ ۶. بیان یافتن خلافت سلطان المشایخ از خدمت پیر خود شیخ فرید الدین گنج شکر و وضوح اقسام خلافت و شرح اصل خرقه و کلاه و اثبات خلافت باطنی و فواید زواید؛ ۷. بیان تشریف آوردن سلطان المشایخ در شهر دهلی از خدمت پیر خود و سکونت اختیار کردن به موضع غیاث پور به اشاره غیبی و ...؛ ۸. بیان فقر و قناعت و توکل و اطاعت و بعضی ریاضات و مجاهدات اوایل حال سلطان المشایخ که در دیار اجودهن کشیده؛ ۹. بیان فتح و فتوح و بدل وایثار و نعام واطعام سلطان المشایخ و آمدن پادشاهان به امید گدایی بر در او و اجمال احوال هفت سلاطین دهلی که هم معاصر بعضی مخالف و بعضی موافق آن حضرت بودند؛ ۱۰. بیان تحمل و تأمل و بردباری و دلداری سلطان المشایخ که با خاص و عام داشت و ذکر بعضی مجالس؛ ۱۱. بیان حکایات تصرفات و کرامات سلطان المشایخ و تفصیل مراتب سلوک و اقسام ولایت و ...؛ ۱۲. بیان شنیدن سماع سلطان المشایخ و بعضی فواید و آداب آن؛ ۱۳. بیان خشوع و خضوع و بعضی ریاضات و عبادات آخر عمر سلطان المشایخ؛ ۱۴. بیان زحمت کشیدن و خرامیدن سلطان المشایخ از دار دنیا به سوی روضه عقبی؛ ۱۵. بیان اجمال احوال هر یک از پیران شجره خواجگان چشتیه ...؛ ۱۶. بیان

اجمال احوال اقربای صالحین و خلفای راشدین و بعضی مریدین سلطان المشایخ و تفصیل شجره این راقم اوراق که به حضرت سلطان المشایخ منتهی می‌شود؛ ۱۷. بیان بعضی کلمات و حکایات نوادر که به زبان دربارگهر نثار سلطان المشایخ گذشته و آنها را امیر حسن و امیر خسرو و دیگر مریدین آن حضرت در تصنیفات خود جمع کرده بودند. (حافظیان و حکیم)
آغاز: لله الحمد و المنة که در دین متین خاتم النبیین و آیین انبیاء پیشین ... راقم اوراق فقیر محمد بولاق ...
[فهرستواره منزوی ۲۲۸۰/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** این تألیف شریف به اتمام رسید و این تصنیف لطفیف به اختتام انجامید ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶رجب۱۲۹۳ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: فرنگی مذهب، ۲۰۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱/۲سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۱۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴۳-ف
نسخه اصل: دیوان هند ش ۶۵۳ (فهرست اته ش ۸۸۶)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۸۳]

● المطلوب فی شرح المقصود / صرف / عربی
al-maṭlūb fī šarh-il maqṣūd
وابسته به: المقصود فی الصرف؛ ابوحنیفه، نعمان بن ثابت (۸۰-۱۵۰ق)
در صرف و شرح آمیخته و مزجی است و شارح و ماتن شناخته نشده است؛برکلی که خود شارح آن است آن را به امام الاعظم (؟) متعلق می‌داند. اما درکشف الظنون این شرح را به «بعض العلما» نسبت داده است.
آغاز: الحمدلله المتعالی عن الاخبار الاراجفه العلوجیه ... بسم الله الجار مع المجرور متعلق بالفعل المقدر غنی عن تقدیره لشهرته وهو فی الاصل سمو فقلبت حرکة الواو الی المیم لکونها حرف علة ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غیر ذلک قائلا
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: نعمان بن مصطفی؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۷۳گ، ۲۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۹۸]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** واللام تزاد فی الاسم اولاً کلام التعریف ای العهد فی نحو الرسول وصلی ا لله علی محمد وآل محمد اللهم اجعلنی عندک وجیها بالحسین علیه السلام
خط: تحریری، کا: محمد حسن، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: انجام(برگ آخرش)؛ جلد: مقوا، ۵۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۳]

● مطلوب قاری / تجوید / فارسی
matlūb-e qārī
حافظ رومی، محمد بن یوسف، ق۹ قمری
hāfez-e rūmī, mohammad ebn-e yūsof(- 15c)
وابسته به: حرز الامانی و وجه التهانی = قصیدة الشاطبیة؛ شاطبی، قاسم بن فیره (۵۳۸-۵۹۰ق)
تاریخ تألیف: صفر ۸۶۶ق؛ محل تألیف: خوارزم
ترجمه منظوم «حرز الامانی شاطبی».
آغاز: بسمله، ابتدا کردم بلفظ پاک بسم الله باز×× خواستم یاریز رحمن و رحیم بی نیاز

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ناظم این ترجمه با قاریانش در امان باد اندر هر دو کون از افضل رب مستعان. کلیه ابیات هفتصد و هشتاد بیت است
خط: نسخ، کا: یارعلی قاری قزوینی، تا: جمعه ۲۷رمضان۱۱۰۳ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی؛ جلد: مقوا، ۸۰گ، ۱۶ و۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۷۴]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۴۷/۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۸۳]

● مطلوب القاری / تجوید / فارسی
matlūb-ol qārī
مازندرانی، محمد بن جهانبخش
māzandarānī, mohammad ebn-e jahānbaxš
به دستور:آخوند ملامحمد صالح کسکری گیلانی
محل تألیف: رشت
در قواعد تجوید است، دارای یک «مقدمه» و سه «باب» و هر باب چند «فصل»: مقدمه: دارای دو فصل؛باب ۱. دارای هشت فصل؛باب ۲. دارای پنج فصل؛باب ۳. دارای سه فصل و یک خاتمه.
آغاز: حمد سپاس و ثنا و ستایش بیقیاس مر کریمرا رواست که از روی لطف و کرم شعله لسان انسان را در تنور دهن قدرت تکلم عنایت نمود ...

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل هم یا جنس هم یا جنس هم یا قریب المخرج یا در یک صفت باشند و حراول ساکن ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۴۵گ، ۱۰سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۶-۱۵۵]

● **مطلوب القاری** / تجوید / فارسی

matlūb-ol qārī

سجستانی، علی محمد بن قنبر

sajestānī, ‘alī mohammad ebn-e qambar

به خواهش:ملا ابوطالب رشخاری خوافی

در یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه»

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۰۹/۱

آغاز: همکنان کشیده وجود را عدم فرض ... اما بعد چنین گوید ... ابن قنبر علی؛ **انجام:** الوسطی ابن جماز و اسحق خ

بی‌کا، تا: شوال ۱۲۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: علی اکبر مروج الاسلام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹گ (۱-۲۹)، ۱۵سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۲۶]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۲/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۰۳]

● **مطلوب القراء** = **مطلوب القرآت** / قرائت / فارسی

matlūb-ol qorrā’ = matlūb-ol qirāāt

رزاق، عبدالکبیر بن ابی محمد

razzāq,‘abd-ol-kabīr ebn-e abī-mohammad

رساله‌ای است در ده فصل در احکام مختلف تجویدی و قرائت قاریان: ۱. بیان اسامی قاریان؛ ۲. ضوابط حروف،بیست و نه حرف؛ ۳. اداء نون ساکنه و تنوین؛ ۴. بیان لفظ الله؛ ۵. بیان ادغام؛ ۶. وقف و رام و اشمام؛ ۷. هاء کنایه؛ ۸. بیان تفخیم راء و ترقیق آن؛ ۹. بیان مدلین و مد و قصر؛ ۱۰. بیان مخارج بیست و نه حرف.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۵/۱۵

آغاز: ... در این کتاب آوردم، و این را «مطلوب القراءة» نام نهادم تا دستورالعمل قاریان قرآن باشد، و احکام قراءت از شاطبین نقل کردم؛ **انجام:**و اما و او داخل است، و از میان دو لب م و یا خارج تر است. و الله اعلم بالصواب.

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۳۷۶۱۲ آستانقدس ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۱۲۴ر-۱۲۹پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۳/۸سم [ف: ۷-۲۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۱۲

آغاز: بدان وفقک الله علی تحصیل علم القرائة که در خواندن کلام مجید و فرقان حمید متابعت قاریان [قراء] سبعه؛ **انجام:** و آن کلمه را از سر زبان گردانید و تمام بگفت نماز درست باشد و اگر همچنان بگذشت نیم کلمه گفت نماز درست نباشد.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مشمع، ۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۵۶]

← مطلوب القرآت ◁ مطلوب القراء

● **مطلوب کل طالب** = **ترجمه صد کلمه** = **شرح صد کلمه** / شرح حدیث / عربی، فارسی

matlūb-e koll-e tāleb = t.-ye sad kalame = š.-e sad kalame

رشید وطواط، محمد بن محمد، - ۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad(- 1178)

وابسته به: مائة کلمة امام علی (ع) = الکلمات المأة = صد کلمه = کلمات قصار؛ جاحظ، عمرو بن بحر (۱۵۰-۲۵۵ق)

اهدا به: سلطان ابوالقاسم محمود بن خوارزمشاه

صد کلمه از کلمات قصار حکمت‌آمیز حضرت امیر مؤمنان علیه السلام است که جاحظآن را گردآورده ورشید وطواط به دو زبان عربی و فارسی ترجمه وشرح نموده ودرپایان دو بیت از منشآت خود را به تناسب مقام ذکر کرده است.

آغاز: بسمله، صدکلمه از کلام حضرت امیرالمؤمنین امام المتقین و یعثوب الدین و شفیع المذنبین اسدالله ... لوکشف الغطاء مازددت یقیناً ... حال خلد وجحیم دانستم××به یقین آن خیال که می‌باید

انجام: لسان العاقل وراء قلبه زبان مرد خردمند درپس دل اوست ... این گناهان که یاد خواهم کرد ×× یارب از باب فضل درگذران / زدن چشم وزشتی گفتار ×× راندن شهوت وخطای زبان

چاپ: این رساله بارها به چاپ رسیده؛ دارالسلطنه تبریز،سنگی، ۱۳۱۲ق، رقعی، ۳۷+۱ص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۲۸، جانمازی، ۲۳ص؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۴، جانمازی، ۲۹ص (۱۱۵-۱۳۴)؛ ایران، سنگی، بدون تاریخ، جانمازی، ۲۰ص (۱۳۰-۱۴۹)؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۳-۱۳۱۴، جانمازی، ۲۴ص (۱۴۸-۱۷۱)؛ تهران، سنگی، ۱۳۰۸، جیبی، ۲۳ص(۱۴۷-۱۶۹)

[الذریعة ۲/۱۹ و ۳۵۹/۱۳ و ۴۰/۱۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۰۴/۲؛ نسخه‌های منزوی ۴: ۳۲۱۴؛ دنا ۹: ۷۳۹-۷۳۷ (۴۳ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- مطلوب کل طالب = ترجمه صد کلمه = شرح صد کلمه (منتخب)؛ رشید وطواط، محمد بن محمد (-۵۷۳)

۲- مطلوب کل طالب (ترجمه)

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱/۶۷۹/۵

آغاز: الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۴۷-۶۷)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: -۳۵۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۸

آغاز: الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه ... که امیر المؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و علی اولاده الطیبین الطاهرین؛ **انجام:** هر چه باید بگوید و انگاه ×× دل بر آن قول گفته بگمارد

خط: نسخ و ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: مقوایی، ۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۵-۲۰۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۱۶۵؛ خط: نسخ، کا: حسین حسن موسوی، تا: آغاز محرم۷۳۱ق، برای دستور وزیری (ترنج ص ع)؛ ۲۸گ، ۱۱سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۱۲۹-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷. درهامش؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق [فیلمها ف: ۱-۴۳۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۷۹/۱

آغاز: ... افقر الفقر الحمق، بدترین درویشی ها حماقت است، گر فقیری و نیستی احمق ×× شکر ایزد بدان مقام کمی نیست؛ **انجام:** برابر

گزیده‌ای است از کتاب مطلوب کل طالب و فقط ترجمه مختصر زیرنویس و ترجمه فارسی منظوم آن آمده، فقط ۱۹ کلمه از انجام نسخه آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۷۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت مرحوم میرزا لطفعلی صدر الافضل جد مرحوم فخر الدین نصیری امینی که کتابخانه بزرگی داشته و این نسخه از جمله آن نسخه‌هاست؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۱-۲)، ۳۲سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۳۲-۲۲۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۶/۱۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول - ترکیه ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن علی بن محمد کاتب، تا: ۸۱۳ق؛ ۱۱ص (۳۲۶-۳۳۶) [عکسی ف: ۴-۲۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱/۳

آغاز: الحمد لله علی ألطاف کرمه و اصناف نعمه ... لو کشف الغطاءما ازددت یقینا، أمیر المؤمنین علی می‌فرماید که آنچه مرا در دار دنیا که سرای؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۸۵۸ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۲گ (۸۷پ-۱۰۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۳-۳۳۵]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۳۶

آغاز: بسمله، الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه؛ **انجام:** هر چه باید بکو و آنکه ×× دل برآن قول کعب بکمارد

خط: نسخ، کا: احمدبن نادی شبیب، تا: شعبان ۸۷۷ق؛ جلد: مقوا، ۵۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۷سم [ف: ۱۴-۵۱۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۰

آغاز: بسمله، نام حق یادکن بهرکاری ×× ای که هستی خدای را بنده؛ **انجام:** زدن چشم و زشتی گفتار ×× راندن شهوت وخطای زبان

بی‌کا، تا: قرن ۱۰، تنها به ترجمه منظوم رشید وطواط اکتفا شده؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: سیدجلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۹سطر (۱۱/۵×۶/۸)، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۶سم [ف: ۱۴-۵۱۳]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۳۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ مجدول؛ تملک: قزوینی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱گ، ابعاد متن: ۱۲×۷/۵، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۷-۱۱۱]

۱۱. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۲۰/۳۴ درحاشیه

آغاز: بسمله الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه و الصلوة علی سید الطاهر و علی آله الاصفیا و اصحابه الاتقیاء حماة الحق و هدات الخلق و سلم تسلیماً کثیراً چنین گوید محمد ابن الجلیل العمری؛ **انجام:** قلب الاحمق وراء لسانه، دل خردمند پس زبان اوست، مرد احمق که درسخن گفتن ×× دل خود تابع زبان دارد / هرچه باید بکوید وانکاه ×× دل برآن قول و گفت بکمارد

خط: نستعلیق، کا: منشی شیرازی ادهمی، معین بن رفیع الدین، تا: ۹۰۹ق،جا:تبریز؛۱۱گ(۴۴۴ر-۴۵۴پ)،اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۳۰

آغاز: بسمله. الحمدلله علی الطاف کرمه ... اما بعد چنین گوید محمد بن عبدالجلیل العمری الرشید الکاتب؛ **انجام:** تا نگرد ز بند اینها فرد××که چه پوشید دی و دوش چه خورد

نام کتاب با توجه به آغاز آن تعیین گردید؛ بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۸ص (۳۰۴-۳۴۱)، ۲۰سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۷]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲۰

آغاز: من کلام امیر المؤمنین و امام المتقین اسدالله الغالب علی ابن ابیطالب کرم الله وجهه.لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا ... بیقین آنچنانکه میباید ×× گر حجاب از میانه بردارند آن یقین ذره ای نیفزاید؛ **انجام:** قلب الاحمق وراء لسانه صدق مرد احمق که در سخن گفتن ×× دل خود تابع زبان دارد / هر چه باید بگوید و آنگه ×× دل بر آن قول و گفته بگمارد

خط: نستعلیق زیبا، کا: شیخ محمد کمال کاتب نیشابوری، تا: ۹۴۳ق؛ مجدول؛ این کتاب در فهرست شناخته نشده است و با عنوان صد کلمه معرفی شده (فهرست رایانه‌ای ۹۴۹)؛ کاغذ: سمرقندی،۱۷گ،۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۳-۲۳۱]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۳۱/۲

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: محرم۹۵۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶۲گ (۱۰ر-۷۱ر) [ف: ۳-۵۶]

دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸/۲-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۶]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۵/۱۳-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** البينة للمدعي و اليمين علي من انكر: بشنو از من یکی حدیث رسول ×× تا شوی در امور دانشمند / هر کی دعوی کند گواه بروست ××وآنکه منکر شود برو سوگند

نسخه اصل: آکادمی بخارست رومانیM 178؛ کا: محمود بن داود، تا: نزدیک رجب۹۶۸ق؛ ۹ص (۸۴-۹۲) [فیلمها ف: ۳-۲۱۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۹۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر چه باید بگوید و آنگه ×× دل بر آن قول گفته بگمارد

خط:نستعلیق هندی،بی‌کا،تا:قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۴گ(۱۱۲ر-۱۱۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۴۴-۱۱۹]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۱/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۱۴گ (۶۶پ-۷۹ر)، ۱۴سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۰]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و شهوة الجنان و هفوات اللسان ... راندن شهوت و ای زبان

خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فاقد مقدمه؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، اندازه: ۸×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۰]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** گرحجاب از میانه برگیرند ×× آن یقین ذره نیفزاید / هر نه کیم آغزینه گلو رهب دلندن دو کلدر ×× بس به پشیمان او ترل خیری وشر ندر سچر

صدکلمه قصار را به دوزبان فارسی وترکی وبه صورت منظوم درقالب یک دوبیتی ترجمه کرده است.مترجم این کلمات به قول مؤلف وتنظیم کننده این رساله «یعقوب بک» می‌باشد؛ بی‌کا، تا: رمضان۱۰۰۷ق؛ مجدول؛ جلد: پارچه، ۲۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۱-۴۲۱]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۴۰/۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۰۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی سیر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۳۹]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا حدیثی بدل نیندیشد بر زبان ان حدیث بگذارد

کتاب شامل ۹۶ کلمه می‌باشد؛ خط: نستعلیق جلی و خفی، کا: محمد صالحبن میر حسن اوبهی، تا: ۱۰۴۲ق؛ مجدول؛ مهر: «محمد نبی الله علی ولی الله» (بیضوی)؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۱۸گ، ۹ سطر (۵/۴×۱۰/۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [رایانه]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:**هر چه باید بگوید و آنگاه ×× دل بر آن قول و گفت بگمارد

کاتب: خاتون آبادی، محمد تقی بن حسین، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری، ۷گ (۶۳پ-۶۹پ هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷-۳۷۰]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۰/۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اکرموا الضعيف ... رو گرامی بدار مهمان را ×× گر چه باشند کافر مطلق

خط: ثلث، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق، [ف: ۳-۳۰۳]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۱۲

آغاز: بسمله، الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه ... چنین گوید محمد بن الجلیل العمری، الکاتبه ... که امیرالمؤمنین ... بیقین آنچنانکه میاید ×× گر حجاب از میانه بردارد؛ **انجام:**هر چه یابد بگوید آنگاه او ×× دل بر آن قول و گفت بگمارد

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۷گ (۵۱ر-۵۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۲۴]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۳۰

آغاز: بسمله، الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه ... اما بعد چنین گوید محمد بن الجلیل العمری الرسید الکاتبة وفقه الله؛ **انجام:** قلب الاحمق وراء لسانه ×× دل ناخردمند پس زبان اوست / مرد احمق گه سخن گفتن ×× دل خود تابع زبان دارد / هرچه باید بگوید و آنگاه ×× دل بر آن قول و گفت بگمارد[تمت مائة كلمة لأمير كل امير].

خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۶۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قلب احمق وراء لسانه ... دل بر آن قول گفته بگمارد

خط: نسخ و ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مقدمه، ترجمه و شروح منثور را ندارد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۱]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۴۴/۷

آغاز: بسمله، ابتدا می‌کنم بنام خدا ×× که سخن را ازوست آرایش ... / حال خلد و جحیم دانستم ×× به یقین آنچنانکه می‌باید؛ **انجام:** فی المثل گر زوال آمد علم ×× بود از مرگ عالم آسان ترزوایاء الدنیا.

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله موسوی بن میرزا حسینعلیخان بن سید محمد علی معروف به میرزا نصرالدین حیدر همدانی، تا: ۱۱۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۲۱ص(۴۲-۶۲)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۳۵]

۲۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۲۸ر

آغاز: بسم الله ... سپاس بی قیاس ملکی را که هر دو جهان در تصرف اوست و به حقیقت ... چنین گوید محمد بن عبد الحلیل العمری سید الافاضل مختار الامائل رشید الدین الوطواط الکاتب طاب ثراه که اول این کتاب مبارک همایون را امام اخیار و قدوه ابرار عمر بن یحیی الجاحظ رحمة الله جمع کرده؛ **انجام:** راندن شهوت و خطاء زبان (تمت الرسالة)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۵ص، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۳]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرد احمق گه سخن گفتن دل خود تابع زبان سازد هر چه باید بگوید و آن گه دل بر آن قول و گفته [بگمارد] دیباچه و ترجمه نثری را ندارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ خریداری از خانم خامنوی؛ جلد: مقوایی، ۸ص (۱-۸)، ۱۸سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رایانه]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۶۵

آغاز: الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه ... چنین گوید محمد بن محمد عبدالجلیل العمی الرشید الکاتب وفقه الله لما یصلح احوال دینه؛ **انجام:** کلمه صدم، قلب الاحمق وراء لسانه معنی کلمه بتازی ... هر چه باید بگوید و آنگاه دل بر آن قوا گنه بگمارد.

خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یک سرلوح، مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۳۸ص، ۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۰۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۴۷/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ معرب، کا: عبدالرزاق بن حاجی رحیم مراغه ای، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملک: مهدی بیانی به سال ۱۳۰۱ق؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف:۲۸-۱۰۳]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۱۶

نسخه اصل: کتابخانه‌ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اشعار با زیرنویس ترکی؛ ۳۴ص [عکسی ف: ۷-۱۱۰]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** باحساب توانگران ×× است مرد بخیل ره داده موجودی تا کلمه ۴۸می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه نیز هم به نثر و هم به نظم ترجمه شده، ترجمه منظوم از رشید وطواط و مترجم نثر: نامعلوم است؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۴-۵۱۲]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۰۵/۸-۲۹/۲۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مراد احمق که در سخن گفتن ×× دل خود تابع زبان دارد / هرچه خواهد بگوید وآنگه ×× دل بدان قول وگفته نگذارد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۸-۴۳۸۲]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۳۶-۱۶/۱۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اغفر رمزات الالحاظ وسقطات الالفاظ وشهوات الجنان وهفوات اللسان ... راندن شهوت وخطای زبان تمت الکلمات الطیبات علی قائله التحیات.

خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا منقش، ۱۰گ، ۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۳۸۱]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۷/۸

آغاز: الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوامردمان غافلند از عقبی ×× همه گویا به خفتگان مانند / چه ضرر و غفلتی که می‌ورزند ×× چون بمیرند آنگهی دانند؛ **انجام:** قلب الاحمق وراء لسانهمرد احمق گه سخن گفتن ×× دل خود تابع زبان دارد / هر چه باید بگوید و آنگاه ×× دل بر آن قول گفته بگمارد.

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: قرابادین شفایی، تا: ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۲۰۶ر-۲۱۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۸-۵۶۴]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۱۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:**النصح بین الملأ تقریع ... هر نصیحت که بر ملا باشد ×× آن نصیحت بجز فضیحت نیست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: چرم، ۴۲ص(۱۸۷-۲۲۸)، ۱۶-۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۵-۱۸]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۸۸/۱-۳۸/۲۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اغفر رمزات الالحاظ وسقطات الالفاظوهفوات اللسان وشهوات الجنان ... راندن شهوت وخطای زبان. این گناهان که یاد خواهم کرد ×× یارب از ما به فضل درگذران / زدن چشم وزشتی گفـــــتار ×× راندن شهوات وخطای زبـان

تنها ترجمه منظوم است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد علی مازندرانی تهرانی، تا: ۱۹رمضان۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۳۸۱]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۱-۱۴/۲۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** زدن چشم وزشتی گفتار ×× راندن شهوت وخطای زبان

خط: نستعلیق و ثلث، کا: محمد حسین بن محمد باقر بن محمد هاشم نجفی قمی سمنانی، تا: چهارشنبه ۱۷ ذیقعده۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۶-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۰۵]

۴۰. بشرویه؛ اسدی مقدم، مهدی؛ شماره نسخه:۵/۱

آغاز: الطامع فی وثاق الذل، تا توانی مگرد گرد طمع ×× اگر از عقل بهره ای داری / زانکه پیوسته مردم طامع ×× بسته باشد به رشته خاری؛ **انجام:** اللهم اغفر زفرات الالحاظ و سقطات الالفاظ و شهوت الجنان و هفوات اللسانا‌ین گناهان که یاد خواهم کرد × بادب از ما بفضل در گذران / زدن چشم و زشتی گفتار ×× بدی طینت و خطای دهان

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ محرم ۱۲۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱گ (۱-۲۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۴۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۵۴/۲

آغاز: القلب اذا اکره عمی معنی این کلمه به تازی القب اذا اکره علی معرفة علم حدث له الملال و ظهر فیه الکلال؛ **انجام:** معنی این کلمه به تازی من أقبل علی الحق ملك و من أعرض عنه هلك یعنی ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰گ (۲۶ر-۳۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۸۲]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۸/۱-۵/۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لسان العاقل وراء قلبه زبان مرد خردمند درپس دل اوست ... این گناهان که یاد خواهم کرد ×× یارب از باب فضل درگذران / زدن چشم وزشتی گفتار ×× راندن شهوت وخطای زبان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۰۵ق؛ جلد: مقوا، قهوه‌ای، ۱۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۳۸۱]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** زدن چشم و زشتی گفتار ×× راندن شهوت و خطای زبان

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ابراهیم، تا: ۱۳۰۵ق؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۹ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۳۵۴]

۴۴. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۴/۲ بخش دوم

آغاز: صد کلمه از کلام حضرت امیرالمؤمنین ... مطلوب کل طالب ... شرحها محمد الرشید ... «کلمات امام معصوم است ×× شاه مردان علی ابوطالب / اسدالله که روز حرب و غزا ××گشت بر دشمنان دین غالب»؛ **انجام:** زدن چشم و زشتی گفتار ×× راندن شهوت و خطای زبان

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۱۵گ [ف: -۱۵۲]

۴۵. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۳/۵

آغاز: بسمله لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً اگرگشاده شود پوشش نیفزایم من دریقین، امیر المؤمنین علی علیه الصلوة می‌فرماید که ... بیت حال خلد وحجیم دانستم بیقین آنچنانك می‌باید؛ **انجام:** اللهم اغفر رمزات الالحاظ وسقطات الالفاظ وشهوات الجنان وهفوات اللسان ... این گناهان که یاد خواهم کرد ×× یارب ازما بفضل درگذران / زدن چشم وزشتی گفتار ×× راندن شهوت وخطای زبان

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۱گ (۶۱پ-۸۱پ)، ۱۴سطر [ف مخ]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۲

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة؛ **انجام:** اذا وصل قی اطراق النعم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۷۳]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰عکسی

آغاز: بسمله، اللهم أعنی علی اتمامه لمحمد و آله الحمد لله علی ألطاف کرمه و أصناف نعمه و ... أما بعد فهذه مائة كلمة من كلام أمير المؤمنين علی بن أبی طالب ... الكلمة الاولی قوله لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً معناه بلغت فی معرفة أحوال المعاد و أهوال یوم التناد غایة لو کشف عنی ستور الدنیا؛ **انجام:** الکلمة المایة قوله قلب الحمق وراء لسانه، معناه ان قلب الأحمق قال للسانه جار فی عنانه، یلفظ القول من فیه، ثم یتأمل کالنادم فیه و هذا آخر الکلام.

نسخه اصل: در کتابخانه سلطنتی کپنهاك دانمارك. تنها بخش شرح عربی احادیث را از مطلوب کل طالب دربر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۱۲ص، ۲۱سطر [عکسی ف: ۴-۵۱۱]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۵/۱-۵/۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الطامع فی وثاق الذل: تاتوانی مکرد کر طمع ×× اکر از عقل بهرئی داری ... اندن اتروکه بوطمع شخصی ×× دایما خورلق ایدر استظهار

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا کرمی، ۱۸گ، ۱۳-۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۳۸۲]

۴۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقال علیه السلام اکرم النسب حسن الادب: ای که مغرور مانده شب وروز ×× به بزرگی اصل وعز نسب / روبه حسن ادب گر آی که نیست ××نسبی بهر تو چه حسن ادب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله ترجمه وشرح را ندارد؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۳-۱۳۱۸]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** زدن چشم و زشتی گفتار ×× راندن شهوت و خطای زبان

خط: نستعلیق خوش، کا: قطب الدین احمد بن کمال الدین محمد طیب، بی‌تا؛ مذیل است به ترجمه چهل حدیث به نظم ترکی از مترجمی نامعلوم، آغاز ذیل: «حمد انکاکیم کلام خیرامال ×× قیلدی ایلکار سولی دین ارسپال»، انجام: «کرنوایی غه اول دعایتکای ×× بلبل روحی نوایتکای»، مجدول، دارای یک کتیبه؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، ۹سطر (۷/۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۹سم [ف: ۱۴-۵۱۳]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۱۴/۲-۳۶/۱۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اغفر رمزات الالحاظ وسقطات الالفاظوهفوات اللسان وشهوات الجنان ... راندن شهوت وخطای زبان.این گناهان که یاد خواهم کرد ×× یارب از ما به فضل درگذران/زدن چشم وزشتی گفتار××راندن شهوات وخطای زبان از اول تا آخر؛ خط: نسخ جلی معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۳گ، ۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۸۱]

۵۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز: الحمد لله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه و الصلاة علی نبیه المصطفی محمد الطاهر اعراقه؛ **انجام:** شرف قائل و خساست او×× نکند در مقال هیچ اثر / تو سخن را نگر که حالش چیست ×× در گزارنده سخن منگر

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱–۲۴۹]

۵۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۱۸–عکس

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳–۲۱۶]

۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۳۶۷/۴–ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش ۲۲۰۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ص (۴۰–۵۴) [فیلمها ف: ۱–۴۵۹]

● مطلوب کل طالب (ترجمه) / حدیث/ترکی، عربی وفارسی

matlūb-e koll-e tāleb (t.)

وابسته به: مطلوب کل طالب = ترجمه صد کلمه = شرح صد کلمه؛ رشید وطواط، محمد بن محمد (–۵۷۳)

ابوعثمان عمرو بن بحر بصری معروف به جاحظ (–۲۵۵ق) صد کلمه از کلمات قصار امام علی علیه السلام را گرد آورد و معتقد بود که هر یک از این کلمات با هزار کلمه از کلمات ادبای عرب برابری می‌کند. صدها نسخه خطی از «مائة کلمة» جاحظ باقی مانده و بارها به چاپ رسیده و به زبان‌های مختلف به نظم و نثر ترجمه و شرح شده است. رشید الدین وطواط یکی از شارحان «مائة کلمة» است، که ابتدا هر کلمه را به نثر عربی، و پس از آن، به نظم و نثر فارسی شرح کرده است و آن را «مطلوب کل طالب من کلمات علی بن ابی طالب» نامیده است. از این رساله نسخ خطی فراوانی در دست است و بارها به صورت سنگی و سربی به چاپ رسیده و به آلمانی و ترکی ترجمه و منتشر شده است. «مائة کلمة» جاحظ و «مطلوب کل طالب» وطواط، هر کدام چند ترجمه منظوم ترکی دارند، از جمله مصطفی قسطمونی «مطلوب کل طالب» را به نظم ترکی ترجمه کرده و نسخه‌ای از آن در کتابخانه عارف حکمت در مدینه نگهداری می‌شود. نسخه حاضر متن عربی «مائة کلمة» جاحظ و ترجمه منظوم فارسی از «مطلوب کل طالب» وطواط و ترجمه منظوم ترکی از ناظمی ناشناس را در بردارد. در این ترجمه‌ها، هر یک از احادیث در دو بیت ترجمه شده است. اصل نسخه در کتابخانه بغدادلی ترکیه محفوظ است. نسخه دیگری از آن در دارالکتب قاهره نگهداری می‌شود در فهرس المخطوطات الترکیة به عنوان «شرح کلمات الامام علی علیه السلام» از شارحی ناشناس معرفی شده است.

[اهل البیت فی المکتبة العربیة: ۴۳۸–۴۴۴؛ تراثنا: ۳۲/۵–۳۶؛ دانشنامه امام علی علیه السلام ۴۷۱/۱۲–۴۷۶؛ فهرس المخطوطات الترکیة العثمانیة: ۷۱/۳؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن ابی طالب: ۸۰ و ۲۱۰ و ۲۸۸–۲۸۹ و ۳۰۴–۳۰۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶عکسی

آغاز: بسمله. الحمدلله علی الطاف کرمه و اصناف نعمه و الصلاة علی نبیه محمد الطاهر عن آفة الزاهر اخلاقه و علی آله الاصفیاء واصحابه الاتقیا حماة الحق و هداة الخلق، قال امیرالمؤمنین علی کرم الله و جهه: لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً: حال خلد و جحیم دانستم×× به یقین آن چنان که می‌یابد / گر حجاب از میان بر گیرند ×× آن یقین ذره نیفزاید؛ سگز اخماق یدی طامونک احوالن یقین؛ **انجام:** و قال ایضاً قلب الأحمق و راء لسانه مرد احمق که در سخن گفتن دل خود تابع زبان دارد چه باید بگوید و آنگاه دل بر آن قول گفته بگمارد ابهلک کوکلی همیشه چون دلی ازنده در سویلمک استرئیزی اندیشه ممزاغزنه اجر هر نه کم اغزنه کالرهب دلندن دوکلر بس پشیمان او ترز خیرینی شوندن سچر

نسخه اصل: کتابخانه بغدادلی در استانبول ترکیه، ش ۵۷۷؛ خط: نسخ مشکول، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه سلطنتی است و برای تقدیم به خزانه سلطان منصور بن یوسف ملکی اشرفی کتابت شده، مجدول؛ ۳۵ص، ۱۵سطر [عکسی ف: ۳–۴۸۵]

● مطلوب المحبین / گوناگون / فارسی

matlūb-ol mohebbīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳

آغاز: قال الله تبارک و تعالی سبحان الذی اسری بعبده من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی یکی از اعظم معجزات پیغمبر ما؛ **انجام:** در مجلس یزید ملعون انوقتیکه امر کرد عیال را با سرها ... الخ

کتابی است در مجالس وعظ و خطابه ظاهراً در دو مجلد، جلد اول دارای چند فصل است به نظر میرسد فصل اول آن در بیان قصه حضرت یوسف – علیه السلام – باشد (گ ۷۱–۱۰۰پ، قطع و جنس کاغذ و جدول دور سطور در این قسمت با بقیه کتاب تفاوت دارد)، فصل دوم جلد اول در ذکر اشعاری چند از مناقب و مصائب و مراثی است (گ ۱۲۳–۱۴۸)، این قسمت مصدر به فهرستی است که یک برگ افتادگی دارد. گ ۱۴۹ و ۱۵۰ مربوط به قبل از این قسمت است، زیرا ادامه حاشیه گ ۱۵۰پ در گ ۱ نوشته شده است. این جلد مشتمل بر سه «فصل» است: ۱. قصه معراج حضرت مشتمل بر چهارده مجلس (نسخه حاضر سزده مجلس دارد، گ۱ تا حاشیه گ ۳۱)، ۲. در احوالات امیرالمؤمنین مشتمل بر شش مجلس (گ ۳۱ تا ۴۶)، ۳. در احادیث متفرقهو احوالات جناب سید الشهدا مشتمل بر سی مجلس (نسخه حاضر تا مجلس دهم را داراست. گ ۴۷ تا گ ۷۱)، در میان نسخه از گ ۱۰۱پ تا گ ۱۲۲ و در پایان از گ ۱۴۹پ تا ۱۶۹پ مجالس بخش اول در طرح مسائلی همچون داستان حضرت ابراهیم (ع) و وفات حضرت خدیجه (ع) و قدرت خدا و جهاد و ... است و

بخش دوم سخنرانی‌هاییدر ایام رجب و شعبان و رمضان و عید نوروز است هر قسمت با بسمله آغاز می‌شود و با ذکر مصیبت حضرت سیدالشهداء (ع) پایان می‌یابد پس از هر مجلس یک یا چند صفحه سفید باقی گذاشته شده است، در منابع به نام این کتاب یا مؤلف آن اشاره نشده است، ممکن است گردآوری واعظی گمنام باشد؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قبل از ۱۳۰۴ق؛ یادگاری سیدحسن در خانه سید محمود به تاریخ ۱۳۰۴ق در حاشیه گ ۳۹ نوشته شده، مجدول، دارای سرفصل هایی با نقش هایی ساده؛ صفحات نسخه و مطالب آن آشفته و درهم است؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، مختلف السطر (۱۱×۱۴ و ۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

● **مطلوب الواعظین و الراثین** / متفرقه / فارسی

matlūb-ol vā‘ezīn va-r rāsīn

ابوالقاسم بن محمد علی، ق۱۳ قمری

ab-ol-qāsem ebn-e mohammad ‘alī(- 19c)

مؤلف که در ایام رمضان و عاشورا به موعظه می‌پرداخته، کتاب حاضر را در اخلاق و نصایح و مسائل فقهی و مراثی سید الشهداء علیه السلام تدوین و آنرا در یک «مقدمه» و دو «مقاله» (هر یک در سی مجلس) و یک «خاتمه» تنظیم نموده و مقاله اول در جمادی الثانی ۱۲۷۰ق به پایان رسیده است.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۳۳

آغاز: الامام المکین و اللیث العرین الذی هو للخلق امان و للحق امین سیدنا ابی عبدالله الحسین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۱۸]

● **مطمح الانظار** / شعر / فارسی

matmah-ol anzār

روح الامین، محمد امین، ۹۷۱ - ۱۰۴۷ قمری

rūh-ol-amīn, mohammad amīn (1564 - 1638)

تقلیدی است از مخزن الاسرار نظامی با دیباچه منثور؛ در بیست «مقاله» و «خاتمه».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۸۲/۱

آغاز: مطمح الانظار: مقدمه منثور: ای از تو چراغ آفرینش روشن ×× وز خرمن تو چرخ بود یک ... (پارگی) / با روح امین قرین شده آتش عشق ×× خواهم که زند بدان جمالت دامن / مشرق زبان را به نور خورشید حمد خدای بی زوال×× چون رشک خاور ساختم ندای و اذکروا الله». آغاز منظومه: بسم الله الرحمن الرحیم ×× مطلع آیات کلام حکیم / فاتح گنج سخن آمد نخست ×× هر چه نه با اوست نباشد درست؛ **انجام:** مطمح الانظار: بار خدایا ز ره عدل و داد ×× خاطر ناظم کن از عشق شاد / عفو کنش جرم که شرمنده است ×× مرده به تن لیک به دل زنده است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: روغنی منقش، ۴۴گ (۱پ-۴۴پ)، ۲۳سطر (۹×۱۷/۸)، اندازه: ۱۵×۲۸/۲سم [ف: ۲۹/۲-۸۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ به نام محمد علی قطب شاه در ۱۰۱۹، مجدول، با دو سرلوح؛ مهر: محمد باقر، موسی؛ جلد: تیماج،۱۴۴گ،۱۱سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۵]

۳. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۱۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۱۹]

● **مطمح الانظار** / شعر / فارسی

matmah-ol anzār

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳ - ۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ‘alī ebn-e abī-tāleb (1692 - 1767)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق، جا: مراد اباد هند [ف: ۳-۲۱۸]

←مطول ← المطول فی شرح تلخیص المفتاح

● **المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول** / بلاغت / عربی

al-muṭawwal fī šarh-i talxīṣ-il miftāḥ = muṭawwal

تفتازانی، مسعود بن عمر، ۷۲۲ - ۷۹۲ ؟ قمری

taftāzānī, mas‘ūd ebn-e ‘omar (1323 - 1390)

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹ق)

اهدا به: معز الدین ابی الحسن محمد کرت

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۱ صفر ۷۴۸ق؛ محل تألیف: هرات

سراج الدین ابی یعقوب بن ابی بکر بن محمد سکاکی (-۶۲۶ق) کتاب جامعی در انواع ادب به جز لغت نگاشته است به نام «مفتاح العلوم» که در سه «قسم» است: ۱. صرف، ۲. نحو، ۳. معانی و بیان و بدیع. قسم سوم این کتاب را شیخ جلال الدین محمد بن عبدالرحمن قزوینی شافعی معروف به خطیب قزوینی یا خطیب دمشقی خلاصه کرده است و به نام «تلخیص المفتاح» موسوم داشته است. سپس این خلاصه (یعنی تلخیص المفتاح) را تفتازانی دو مرتبه شرح کرده است که یک مرتبه شرحی مفصل و مزجی بوده است که همین اثر حاضر است. مؤلف شرح مختصر و گزیده‌ای از آن را نیز تألیف نموده که به «مختصر المعانی» معروف گشته است.هردو شرح چاپ شده و سال‌ها

جزو کتب درسی طلاب علوم دینی بوده است.

آغاز: بسمله، رب یسر و تمم باخیر، الحمد لله الذی الهمنا حقایق المعانی و دقایق البیان ... ان اشرح کتاب تلخیص المفتاح المنسوب الی ... محمد بن عبدالرحمن القزوینی الخطیب بجامع دمشق ...

انجام:ولایمکن الاطلاع علی کنهها الا لعلام الغیوب وهذا ما اردنا جمعه من الفوائد و نظمه من الفرائد مع توزع البال و تشتت الأحوال وتفاقم الاحزان ... و تواتر حوادث اورثت الطبع ملالا و الخاطر کلالاً لکن الله حکمته قد وفقنا للاتمام و رزقنا للفوز بهذا المرامو تهیا الفراغ من نقله الی البیاض فی یوم الاربعاء الحادی عشر من صفر ... بمحروسة خوارزم فالحمدلله علی التوفیق و منه الهدایة الی سواء الطریق و الصلوة علی نبیه خیر البریة وآله واصحابه ذی النفوس الذویة وسلم تسلیماً کثیراً.

چاپ: فهرست عربی مشار، ص ۸۵۹-۸۶۰؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۲۸۰ق، رحلی، ۳۹۵ق؛ استانبول، مطبعة عامره، ۴۴۱ص، ۱۲۸۶ق؛ قاهره، مطبعة السعاده، ۱۳۴۳ق؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۱، رحلی، ۳۸۶ص

[الذریعة ۲۲۰/۲۵؛کشف الظنون ۴۷۴/۱؛ معجم المطبوعات ۶۳۷/۱-۶۳۸، ذخائر التراث العربی الاسلامی ۴۱۳/۱؛ فهرست عربی مشار ص ۸۵۹-۸۶۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۲۷/۴ و ۳۲۵/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۲۰۳/۲ و ۱۳۱/۴؛دنا ۷۴۰/۹- ۷۵۶(۵۸۱ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح = حاشیه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)

۲- حاشیة المطول؛ سیرامی، یحیی بن سیف (-۸۳۳)

۳- حاشیة المطول؛ حلبی، محمد بن عمر (-۸۵۰)

۴- الحاشیة علی مسألة «ما أنا قلت» = حاشیة حاشیة الشریف علی المطول؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

۵- حاشیة المطول؛ ملا خسرو، محمد بن فرامرز (-۸۸۵)

۶- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)

۷- حاشیة دیباچة المطول؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)

۸- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح؛ لیثی سمرقندی، ابو القاسم بن ابی بکر (-۸۸۸)

۹- شرح شواهد المطول؛ سمرقندی، نصرالله بن عبدالمؤمن (-۹)

۱۰- حاشیة المطول؛ هروی، ملاعلی (-۹)

۱۱- حاشیة المطول = حاشیة خطائی علی تلخیص المفتاح؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)

۱۲- حاشیة المطول؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)

۱۳- حاشیة مبحث تقدیم المسند الیه من المطول؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)

۱۴- حاشیة مبحث تقدیم المسند الیه من المطول؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)

۱۵- حاشیة حاشیة المطول؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

۱۶- شرح خطبة المطول؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)

۱۷- حاشیة حاشیة المطول = حاشیه میرزا جان بر مطول؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)

۱۸- المعول فی شرح شواهد المطول؛ حویزی، عبد علی بن ناصر (-۱۰۵۳)

۱۹- حاشیة المطول؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱-۱۰۶۴)

۲۰- حاشیة المطول؛ سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین (-۱۰۶۷)

۲۱- حاشیة المطول؛ محقق خوانساری، حسین بن محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۹)

۲۲- شرح المطول = حاشیة المطول؛ محمد هاشم (-۱۱)

۲۳- شرح شواهد المطول؛ فارسی، محمد بن محمد (-۱۱۳۴)

۲۴- زبدة العربیة؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)

۲۵- حاشیة المطول؛ استرآبادی، محمد مهدی بن محمد شفیع (-۱۲۵۹)

۲۶- مطول (ترجمه)؛ محمد علی بن محمد باقر (-۱۳)

۲۷- شواهد المطول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)

۲۸- حاشیة المطول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)

۲۹- شرح المطول؛ تقوی بهبهانی، ضیاء الدین (۱۳۲۰-۱۳۸۸)

۳۰- شرح شواهد المطول؛ کاشانی بیدگلی، محمد بن عبدالوهاب (۲عنوان)

۳۱- حاشیة حاشیة المطول؛ عبدالرحمن بن لطف الله

۳۲- حاشیة المطول؛ عبدالکریم

۳۳- ترجمان الابیات؛ مازندرانی، حسینعلی بن سمیع

۳۴- تعلیقات قادریه = حاشیة حاشیة المطول؛ مولوی قادر بخش

۳۵- حاشیة المطول؛ مازندرانی، حسین

۳۶- حاشیة المطول(۳۴عنوان)

۳۷- حاشیة المطول و حاشیة المختصر

۳۸- حاشیة حاشیة الجرجانی علی المطول

۳۹- حاشیة حاشیة الچلبی علی المطول

۴۰- حاشیة حاشیة المطول

۴۱- حاشیة خطبة المطول

۴۲- حاشیة دیباچة المطول

۴۳- حاشیة شرح تلخیص المفتاح(۷عنوان)

۴۴- شرح المطول

۴۵- شرح خطبة المطول(۲عنوان)

۴۶- شرح شواهد المطول(۴عنوان)

۴۷- شواهد البدیع من المختصر و المطول

۴۸- شواهد المطول

۴۹- مطول (ترجمه)

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۷۲

آغاز: منتقریر لطایفه علی ذکر المقام و الحال؛ **انجام:** لکن الله جلت حکمته قد وفقنا للاتمام ... الفراغ منه نقله الی البیاض فی یوم الاربعا الحادی عشر من صفر سنه ثمان و اربعین و سبعمأة بمحروسة هرات ... و کانت الافتتاح یوم الاثنین الثانی من رمضان الواقع فی سنة اثنین و اربعین سبعمأة بجرجانیة خوارزم ... الی سواء الطریق.

خط: نسخ بدخط، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: چهارشنبه ۱۱ صفر ۷۴۸ق، جا: هرات؛ گویا به خط تفتازانی می‌باشد و در آن نشانه‌های خط مؤلف وجود دارد طبق نوشته پایان این نسخه، تفتازانی در دوشنبه دوم رمضان ۷۴۲ در جرجانیه خوارزم به تألیف آن پرداخته و در چهارشنبه یازدهم صفر ۷۴۸ در هرات آن را به پایان رسانیده؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۶۰۰ص، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۲-۹۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷۱۵ق؟ [با تاریخ تألیف ناسازگاراست]؛ مصحح، محشی با امضای چلبی، خطایی، محیی الدین، سید رحمه الله، جمال الدین، شیخ علی، ملا محمد، منه و با استفاده از شرح مفتاح و شرح ایضاح؛ تملک: مصطفی بن ابراهیم در ۷۱۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۴گ، ۲۱-۲۹ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۳-۱۶۹]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۴۹۰]

۴. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۱ صفر۷۴۸ق، جا: هرات؛ ۲۶۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: -۱۳۶]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم باخرزی، تا: ۷۴۸ق؛ مصحح، محشی با امضای حسن حسینی؛ مهر: «عبده حسین الحسینی»، «عبده محمد بن محمد علی الموسوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۵۲گ،۱۹سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۵-۱۰۸]

۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲

انجام: تهیا الفراغ من نقله الی البیاض فی یوم الاربعاء عشر من صفر سنه ثمان و اربعین و سبعمائه بمحروسه هراه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۷۴۸ق، جا: هرات؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۳سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۹۷]

۷. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه:۲۰

خط: نسخ، کا: سهم بن ابراهیم، تا: ۱۱ صفر۷۴۸ق، جا: هرات؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱سطر (۹/۵×۳۱)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [نشریه: ۳-۱۳۹]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵ و ۷۰۵ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن خضر بن علی بلاجکی، تا: شوال۷۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۸۶] و [عکسی ف: ۲-۳۴۲]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۵۳

خط:نسخ،بی‌کا،تا:رجب۷۹۰ق؛ محشی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۳]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله ولی الانعام و الصلوة علی محمد و اله و اجمعین

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن بن ابوبکر حسن ملقب بصدرا، تا: ۷۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۱گ، ۳۵سطر (۱۱/۴×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۸-۴۷۶]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۷۶

بی‌کا،تا:گویا قرن۸؛۲۴۸گ،۱۹سطر،اندازه:۱۳×۱۸سم[ف: ۱-۲۵۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۹

آغاز: ... بالخالی عن الضمیر لم یحکم بأنه مع الضمیر جملة و إما فی صلة الموصول؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشانی «حلبی»، «عص» و غیر آن؛ مهر: «و رفعناه مکاناً علیاً» (مربع)، «یا رحیم» (بیضوی)، «یا کریم» (بیضوی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۷سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۹-۳۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۴

آغاز: و الا فهو التصور و الالفاظ الموضوعة له الهمزة و هل و ما و من و ای؛ **انجام:** بجرجانیة خوارزم حاملها الله

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۱۷۶]

۱۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ ۱۸۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۳-۶۱۹]

۱۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰ [ف: -۸۷]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۸۳

بی‌کا، تا: گویا قرن۹ [ف: ۱-۲۵۷]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۸۴

آغاز: نفسه علی ان صاحب الکشاف قد صرح بان فیه ایضاد دلالة علی اختصاص الحمدلله و انه به حقیق؛ **انجام:** ثم قال و ذلک من فصل الخطاب الذی هو احسن موقعا من التخلص ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از چلپی و دیگران؛ ارسالی سفارت جمهوری اسلامی در دمشق در

دی ۱۳۶۷؛ جلد: گالینگور، ۲۲۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۶۷]

۱۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵

بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ چند صفحه آخر آن مربوط به مطول نیست [ف: -۲۳۰]

۱۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹، کامل کرده علی بن الله وردی قراچه داغی علی یاری در نجف در روز سه‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۷۵؛ محشی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۳]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل قد صار اقدامی فی الحروب قارحا لطول ممارستی و تکرر مبارزتی تم باب الثانی من المعانی.

شامل ابتدای مقدمه تا انتهای «الباب الثانی احوال المسند الیه» است و مصدر به نه برگ حاشیه بر مطول با عناوین «قوله، قوله» و سه برگ با عنوان «المبحث الثالث فی موضوع المعانی والبیان» می‌باشد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی از چلبی، سید و دیگران؛ تملک: غیاث الدین علی؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۵-۲۶۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۵ معزی

آغاز: له فهذا الجواب تکون تارة باعادة اسم ذلک الشی ... هذا الحکم کونه حقیقیا به وتارة باعادة صفته؛ **انجام:** و جمیع فواتح السور و خواتمها وارد علی احسن ... من البلاغة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۰۷گ، ۲۳و۲۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳۹-۱۳۳]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری نزدیک به نستعلیق، کا: عبدالکریم بن عثمان، تا: ذیقعده۸۱۱ق، جا: محروسه عربگیر (؟)؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۴۴۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۳/۴۰-۲۲۳]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده۸۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱-۳۹]

۲۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۰۵

خط: نستعلیق، کا: عاقل بن عادل صنعانی، تا: ۸۲۸ق؛ در سال ۸۳۱ نزدجلال الدین محمود سرخسی خوانده شده؛ ۱۹۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۲ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ علی بن محمد حصاری، تا: ۸۲۹ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ تملک: سلامی زاده، سید ابراهیم بابکری مورخ ۱۲۴۹ق در قسطنطنیه، محمد محسن بن سید حسن صامت حسینی، شیخ محمد بن حسن بن شعبان، محمد علی بن علی اکبر؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۴/۲-۹۰]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمدلله علی التوفیق، و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: حسین بن شیخ سلیمان [فتلانی]، تا: ۸۳۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، «منه رحمه الله»، «سید»، «میر سید شریف»، «خطایی»، «مص»، «شیخ الاسلام مد ظله»، «ه»، «چلبی»، «قطب الدین»، «حافظ»، «سماع»«سماع منه»و غیر آن؛ وقف‌نامه‌ای از سید ابراهیم فصیح بن صبغة الله حیدری بغدادی همراه مهر مدور احتمالاً با نشان «ابراهیم ... » آمده که کتاب را وقف محمد افندی بن فیاض آغا خشابی و اهل علم نموده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۲۷سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۸-۷۳۹]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۴

آغاز: کیف واریت جوده / و قد کان منه البر و البحر مرعا، و منها تذکیر ما قد بعد؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: زین الدین بن احمد بن محمد بن احمد بن مسعود، تا: ربیع الثانی۸۳۲ق، جا: هرات؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد:تیماج،۷۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۱۷۹]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۴۹

خط: تعلیق، کا: محمد بن حاجی، تا: ۱۰ شعبان۸۳۸ق، جا: هرات؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۷سم [ف: ۱-۵۰۷]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۴/۱

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱ شعبان۸۳۹ق، جا: سمرقند مدرسه امیر زاده الغ بیگ گورکان؛از روی اصل،محشی؛جلد: تیماج، ۳۴۴ص (۱-۳۴۴)، ۲۵سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۹۳]

۳۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:**قوله یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدم ... تم الکتاب بعون الملک الوهاب ...

خط: نستعلیق، کا: حسین بن نصیرالدین بن محمود بن محمود اوجرودی، تا: ۸۳۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۴۲ص(۴+۲۳۸)، ۲۱-۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف:۳-۱۲۷۵]

۳۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۹۲

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: جمادی الاول ۸۴۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۷ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۵۹۱]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۹

خط: نسخ، کا: کرمانی، علی بن عماد، تا: چهارشنبه۲۵ رمضان۸۴۵ق، جا: قاهره؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۲۰]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۰۳

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بهبهانی، تا: ربیع الثانی۸۴۹ق؛ دارای بلاغ؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۱×۲۹/۳سم [ف: ۱-۵۰۷]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: عبد الله بن محمد بن مسعود حافظ اصفهانی، تا: اواخر جمادی الثانی۸۴۹ق؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۶۳]

۳۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۳۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن کریم، تا: ۲۴ صفر۸۵۲ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۷

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد کوشکناری، تا: ۸۵۲ق، جا: شیراز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۹۳گ، ۲۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [سنا: ف: ۲-۷۲]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۳۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۹۳]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸-۸/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی بن خلیل، تا: یک‌شنبه اواخر ربیع الثانی ۸۵۹ق، جا: مدرسه اورخان بیک؛ مصحح، محشی از «سعد» و «ح» و ... ؛ تملک: محمد بن حسن ارزنجانی، ابراهیم بن علی طرتوسی در ۱۱۷۸، حافظ یعقوب در ۱۱۴۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۶-۲۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۸-۴۳۸۲]

۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۲

آغاز: سطر منه عقد من الدرر و کان یعوقنی عن ذالک الخ

خط: نستعلیق بدخط، کا: سید احمد بن شیخ حمزة (کذا) بن شیخ (کذا) منصور، تا: ۸۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ بر کنار برگ‌ها تعلیقاتی از منلا زاده، چلبی، خطائی، میر سید شریف و دیگران و مطالبی از شرح خطیب (الایضاح) و صحاح و غیره نگارش یافته، پیش از ورود به این کتابخانه برگ نخستین نسخه افتاده است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۶۹ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲-۴۲۰]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۹

خط: تعلیق نزدیک به نسخ، کا: علی بن رسول، تا: شنبه ۲۸ رمضان۸۶۱ق، جا: قسطنطنیه کنیسه زیرکیه؛ محشی با نشان‌های «شرح»، «صحاح»، «یب»، «شرح مفتاح»، «مفتاح» و «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۲۳سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱-۷۰۴]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن محمود بن عبد حاج بن عبدالرحمن ملک شاه موقانی، تا: ۸۶۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۹۶]

۴۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸-ت/۶۱۸

انجام: قد وقع الفراغ من تحریر هذه النسخة الشریفه ... علی ید ... علاء الدین محمود بن محمد البلخی فی یوم السادس و العشرین من ربیع الاول سنه اربع و سبعین و ثمانمائه فی بلدة محفوظه سمرقند ...

خط: نستعلیق، کا: علا ء الدین محمود بن محمد بلخی، تا: ربیع الاول۸۷۴ق، جا: سمرقند؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۲۰۹]

۴۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ شوال۸۷۷ق؛ اندازه: ۱۷×۲۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۳

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین بن گشایش النداف، تا: ۲۹ رمضان۸۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن سلیمان موسوی حسینی طبیب، محمد محسن با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد محسن» (بیضی)؛ مهر: «عبده محمد باقر الموسوی» (مربع)، «المؤمن حی فی الدارین» (مربع)، «احمد بن عبدالحکیم الموسوی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۸-۲۲۶]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۳۸

خط: نسخ، کا: محمد بن مرسل بن اسماعیل، تا: روز عرفه۸۸۴ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۵سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۷-۳۶۸]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۱۰

خط: نسخ، کا: عباسی اصفهانی، فتح الله بن محمد، تا: دوشنبه ۱۷ رمضان۸۸۸ق، جا: هرات مدرسه امیر نظام الدین شیخ احمد سهیلی؛ محشی با نشانه چلبی، در پایان شعر جامی است به همین خط و شعر امیر سهیلی (مد ظله) و به خط و امضای او، در آغاز شعر فخر رازی و جنید است به عربی؛ تملک: علی بن حسن، زین العابدین بن حسین صفوی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۳۶گ، ۳۳سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۲-۲۹۹۸]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۲/۲

کامل؛ خط: نسخ زیبا، کا: عبدالغفار بن محمد مشتهر به حجة الاسلام بن اسحاق الغفاری، سبط ابی عبدالله صاحب البحاوی رزقه الله العلم، تا: ذیقعده ۸۹۱ق، مجدول، محشی با نشان «۴۱» و «۱۲»، «ن ع ج»؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۶ص (۱-۱۷۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴سم [ف: ۱۱-۱۹۶]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۴سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۹-۲۷۱]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۰۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، محشی با نشان: چلبی، منه، شاهرودی، محیی الدین، صحاح، سیدی، شرح کشاف، شرح مفتاح، شرح ابیات، شیرازی، هـ شرح ایضاح، شرح مواقف و حاشیه هایی جز اینها؛ یادداشت تملک: محمد حسین بن حاجی محمد، محمد قاسم خان بن فتحعلی ملک الشعراء؛ مهر: «افوض الی امری الی الله عبده محمد علی» (بیضی)؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج یشمی،۶۸۳ص، ۱۹سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۶/۵سم[ف:۱۰-۴۵۰]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۴۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲۳-۲۷۷]

۵۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۸۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۲گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۵۴]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۶۷
خط: نسخ، کا: محمد بخاری، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ تملک: عطاءالله نجم ثانی؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۷-۶۳]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۴۵
آغاز: هو ابرار المتمنی لکمال العنایة فی صورة الممکن؛ **انجام:** و قوله تعالی تبت یدا ابی
خط: نسخ مشکول، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، محشی؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ جلد: مقوا، ۲۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۲۵-۱۷۴]

۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۴۵
بی‌کا، تا: گویا قرن۱۰ [ف: ۱-۲۵۷]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد:تیماج، ۲۸۰گ،۲۲سطر،اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۲سم [ف: ۲۵-۱۵۸]

۵۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۷۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۲۹۱ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲-۴۲۲]

۵۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۷۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهذا معنی قوله یظهر بالتامل مع العلم لما تقدم ... قد وفقنا الاتمام وضوء لنا الفوز بهذا المرام والحمدلله ولی الانعام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، اندازه: ۱۲×۱۶سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۷]

۵۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، محشی به امضای «چلبی یوسف، خطایی، محمد علی بن خط خودش، م ح، ن، س، صحاح، خواجه و ...»؛ جلد: گالینگور، ۳۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: -۱۷۱]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۳۰
آغاز: بسمله، الحمدلله فتح کتابه بعد التیمن بالبسمله بحمدالله سبحانه؛ **انجام:** و انی جدیر ای خلیق اذا بلغتک ما بلغ ای جدیر بالفور
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [الفبائی: -۵۲۹]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۲۸
انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی به امضاهای «منه» و «منه رحمه الله» و «چلبی» و «سعدالدین» و «شمسیه» و «س» و «ن رحمه الله» و «حطایی» و «صحاح» و «شیرازی» و جز آنها، یک بیت شعر فارسی از مولانا سعدالدین اسعد خلف مولانا جلال الدین دوانی به خط قاسم جیلی در یک‌شنبه ۱۶ ذیحجه ۹۶۱ق، دو بیت شعر به خط محمد صادق تویسرکانی در جمادی الاولی ۱۲۵۹ق برای آخوند ملا محمدرضا؛ تملک: علی نقی موسوی با مهر «عبده علی نقی الموسوی ۱۲۱۸» (بیضی)، محمد هادی حسینی با مهر «العبد محمد الهادی» (چهارگوش)؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد ظاهر ۱۲۳۰» (چهارگوش)، «صح نظرعلی» (بادامی شکل)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۳]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۰۴ق؛ مطالعه و تصحیح از فضل الله شریف بن محمد دردهه سوم محرم ۹۰۴ که از او به فرزندش فضل الله بن محمد منتقل شده؛ تملک: ابومحمد اسحق معروف به جمال الدین، عبدالعلی، احتشام الملک، محمد مدعو به علم الهدی در ۱۰۸۵ که در کاشان خریده؛ جلد: روغنی مذهب، ۲۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۲۵-۲۲۰]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، کا: سلیمان بن ابراهیم بن ابی الخیر، تا: ۹۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۷۹]

۶۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۸۸
خط: نسخ، کا: فتح محمد، تا: ۹۳۲ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۱]

۶۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۴۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۴ رجب۹۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷۳ص، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۵۸]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۵ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد رضا بن علی بن محمد جعفر» (بیضی)؛ تملک: محمود بن رستم همدانی به تاریخ جمادی ۱۲۶۳؛ تاریخ وقف: ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۵-۲۰۷]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰۴

آغاز: و أو مأت الی مواضع زلت فیها اقدام الاخذین فی هذه الصناعة و أغمضت عما وقع لبعض متعاطی هذا الکتاب

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد الشریف اصفهانی، تا: ۵ محرم۹۷۹ق، جا: شیراز، برای ابوالقاسم طالقانی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۹۹]

۶۶. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۰۲

خط: نسخ، کا: سلطان محمد بن حیدر اصفهانی، تا: ۱۷ ربیع الاول ۹۸۰ق؛ ۲۶۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: -۱۰۴]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حافظ محمد امین بن دوست محمد بخاری، تا: ربیع الثانی ۹۸۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله» «چلبی»، «خطایی»، «خواجه ابوالقاسم»، «عبدالحی»، «قطب الدین»و غیر آن؛ مهر: «خواجه سید نعمان» (مستطیل)؛ تملک: احسان الله؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی، ۲۵۶گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۳۸-۷۲۶]

۶۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۸ ربیع الثانی ۹۸۱ق، جا: کشمیر؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲، حلبی و ...»؛ مهر: «هو بهاءالدین العاملی» (بیضی)؛ تملک: محمد زکی بن شاهمیر حسینی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۲۲۰گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۰-۱۸۰]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۱۵-۵۲/۵۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: آق محمد بن امین خزاری، تا: ۹۸۳ق؛ محشی؛ ۲۰۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الله بن حسن بن محمد زوری، تا: ظهر دوشنبه ۱۹ رمضان ۹۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: مصطفی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۴]

۷۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۶

خط: نستعلیق، کا: مشهدی، محمد علی بن غلامحسین، تا: ۲۲ رمضان۹۸۷ق، جا: مشهد رضوی [ف: ۳-۱۰۶]

۷۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۲۶

آغاز: من غیر توثیق و تسدید بحرمون فی تحریر مقاصده حول القیل و القال؛ **انجام:** العلام الغیوب. هذا آخر ما اردنا ... حماها الله تعالی عن البلیات ...

خط: نستعلیق، کا: الف بن مقصود علی صبرانی را، تا: ۹۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت وقف مدرسه صالحیه؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۱۲۴]

۷۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله علی التوفیق و الصلوه علی رسوله محمد و آله اولی التحقیق التدقیق.

خط: نسخ، کا: حسین بن بدر الاسلام بن ابو الفتح، تا: ۹۹۰ق، جا: لاهور؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۲۳-۲۵سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱-۶۷]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد القایم بن هادی حسینی تفرشی، تا: ۹۹۱ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی با امضای منه، عبد الحی، حلبی و ...؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۳گ، ۲۱ و ۲۲ سطر (۷/۵-۸/۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۲۲۱]

۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۲

خط: نستعلیق، کا: سید حسن بن خواجه کلان بخاری، تا: صفر ۹۹۳ق؛ اهدایی: علی رضا وثوق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۲۰۶گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۳۸۵]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نوح بن خضر، تا: ربیع الثانی۹۹۵ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۷۶]

۷۷. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۰۹

خط: نسخ، کا: عبدالله جزائری، تا: شنبه آخر ربیع الاول۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۰گ، ۲۶سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۵۴]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق [الفبائی: -۵۲۸]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۹۳-۳۹/۷۳

آغاز: الجازم المطابق بل حصول صورة هذاالحکم فی ذهنه ... قال صاحب المفتاح وان شئت فعلیک بکلام رب العزة؛ **انجام:** وهذا فی المعنی کالنکرة یعنی بعد اعتبار القرینة ... کمایشعر به ظاهر لفظ الایضاح و لکون هذاالمعرف فی المعنی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از «قطب» و «چلبی» و «شرح طوالع» و«سید»؛ جلد: مقوا، ۱۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۸۹-۱۴/۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل من الوجدانیات المدرکة بالقوی الباطنة کالشبع والجوع والفرح والغم والغضب والخوف وما شاکل ذلک ووجهه ما یشترکان فیه ای وجه التشبیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: ملا محمد علی نوری در ربیع الاول ۱۲۸۵ق که نسخه را در اصفهان از شیخ محمد رفیع پسر ابوالقاسم نوایی خریده؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۸۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد جواد حائری اصفهانی؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف مخ: ۲-۵۰۸]

۸۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ محشی با امضای «لمحرره محمدعلی» ظاهراً ملا محمدعلی آرانی؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: -۱۵۵]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۰۶-۲۶/۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملکی در سال ۱۰۹۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۰۶-۲۲/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرمظفر بن محمد یوسف حسینی مازندرانی، تا: قرن۱۱، جا: مشهد رضوی مدرسه بالاسر؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۸۵. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۸۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۱۶]

۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حاج میرزا محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [ف: ۲-۲۳]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کقوله تعالی یا ایها الناس اتقوا ربکم ان زلزلة الساعة شیء عظیم وقول تعالی ثبت یدا ابی لهب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالعطوف مشهور به بابا در ۱۲۷۵ق، خریداری نسخه از میرزا حسین ابهری با مهر «عبده محمد علی الحسینی» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۴]

۸۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «شیخ الاسلام»؛ ۱۵۴گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۵۴]

۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۷

آغاز: قداح نظری بعثنی صدق الهمة فی الارتقاء الی مدارج الکمال؛ **انجام:** فقال، کل یوم تبدی صروف اللیالی، خلقا من ابا سعید غریبا و منه ای من الاقتضا ... ما یقرب من التخلص فی انه یشوبه شیئی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۳۰۲گ، ۲۵سطر (۶/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱-۳۸۲]

۹۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۰۲

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف و دیگران؛ واقف: عبدالاحد بن عبدالجلیل کرمانشاه، ۱۲۴۰؛ جلد: تیماج، ۳۵۰گ، ۱۷و۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: -۲۸۶]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان: «چلبی، تاج، ۱۲، ع ب د، مولانا زاده، خطائی، شواهد، م ی، منه، قاسم، اطول، هـ محمد مسیح»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۴/۲-۹۴]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:**و هذا معنی قوله یظهر ذلک بالتامل مع التذکر لما تقدم من الاصول المذکورة فی الفنون الثلثة.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ ۲۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۳/۲-۱۴۲]

۹۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: اسدالله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۵ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۵۲]

۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹/۳-۶۲۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۲۵گ، ۲۴سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۲۵-۱۷۶]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ برخی از اوراق توسط محمد بن ابوطالب حسینی در اوایل قرن ۱۲ نونویسی شده، محشی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۵-۲۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۵-۱۷۳]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۴۸

آغاز: عده کافية وضوء المصباح الى انوار التأويل موارده شافية عن التهاب الاكباد الى اسرار التنزيل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۷۴]

۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: علینقی بن محمد باقر بن سید محمد شاهی با مهر «یا امام علی النقی» (بیضی) و «یا امام علی النقی ادرکنی» (مربع)، محمد صالح بن محمد با مهر «فلما امرنا نجیباً صالحا» (مربع)، حسن بن علی به تاریخ ۴ ربیع الاول ۱۱۸۰، محمد معصوم بن عبدالرشید حسینی مرعشی شوشتری؛ جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲۶-۲۴۸]

۹۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۴

انجام: بل انما ینظر الی موارد التمثیل مثلا اذا طلب رجل شیئا ضیعه قبل ذلک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: ورثه امام زاده؛ جلد: تیماج، ۳۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۴۷]

۱۰۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۹۸

خط: نستعلیق، کا: میر ابوطالب بن میر بزرگ طالقانی، تا: قرن ۱۱؛ مهر: آیة الله فرساد «علی اصغر»؛ جلد: مقوایی، ۲۸۰گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۳-۹۹۸]

۱۰۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۳۵

آغاز: هو ایضا من هذا القبیل او مأخوذ من السراج؛ **انجام:** اما بعد فانه کان کذا و کذا فهو اقتضاب من جهة الانتقال ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی،۲۰۶گ، ۱۵سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۹۰۲]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۲۱

آغاز: من الکتب المشهورة بیان لما صنف نفعا تمیز من اعظم لکونه احسنها ترتیبا؛ **انجام:** فانی فعلت کذا و کذا قصدا الی ربط لهذا الکلام بما سبق علیه قیل و هوای قولهم بعد حمد الله.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ واقف: مجتبی عبادی استر آبادی، اسفند ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا مذهب،۴۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۵۹]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما اذا کان مجازا عن الرجل الشجاع فصحة حمله علی زید ظاهرة و تحقیق ذلک انا اذا قلنا فی رأیت اسدا.

از ابتدای کتاب تا اواسط مبحث حقیقت و مجاز؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی از ابیوردی، نور الدین، محیی الدین، چلپی ، احمد و دیگران؛ واقف: سید ابوالحسن ملکی، محرم ۱۴۱۵؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۲-۳۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۶۴]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۵۶

آغاز: الباب الاول احوال الاسناد و الخبری؛ **انجام:** فلا تنس ان الکرام اذا اشار الی بیت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: سید کمال الدین مرتضوی، مهر ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۲۵۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۵]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** کقول ابی الشیص اجد الملامة فی هواک لذیذة حبا کذکرک فلیلمنی اللوم و قول ابی الطیب ااحبه الاستفهام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: سلیمان بن ابراهیم اجودیفی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد:تیماج، ۳۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۶۶]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من هذا القبیل لفظ ایضا فی کلام المتاخرین من الکتاب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۷]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: محمد قاسم بن محمد علی میسی، با رقم «یا قاسم الارزاق ۱۱۲۰»؛ اهدایی: استاد کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۲۶۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۷]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از: چلبی، ملا زاده، سید شریف جرجانی و دیگران؛ واقف: حسین کی استوان، بان ۱۳۴۸؛ جلد: گالینگور [ف: ۲۵-۱۷۲]

۱۰۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۴/۲سم [ف: ۱-۵۰۷]

۱۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۳

آغاز: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۱۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۴۰

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی از خطائی، منه س، ع، شرح ابیات، مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: گالینگور، ۳۱۳گ، ۲۱ سطر (۱۵/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲-۵۴۵]

۱۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۲۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۳۶۸گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۷)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۲۰]

۱۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیه تهکم و لهذا وصفه بالرشید و ارادبه القوی.
خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: مقوایی، ۲۰۳ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۴۲۳]

۱۱۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۵۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: -۲۱۲]

۱۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن مولانا احمد بن مولانا یوسف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۰]

۱۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه ناقص بوده و در ۱۲۵۵ کامل شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۵-۵۹۱]

۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به نام ابوالقاسم سلمه الله و علامت «۲ن هـ»؛ مهر: گویا از نایب الصدر شیرازی صاحب طریق الحقایق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۱۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۷]

۱۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «چلبی، تلخیص، کاشی، مهذب، شرح ابیات، منه، ایضاح، خواجه ابوالقاسم، س، عبدالقادر، سلطان محمود، سید قطب، شیخ الاسلام، مختصر، مصادر، قاضی، ح ح، شرح مفتاح، شریف، محمد بن صالح، صحاح، یوسف»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۱۹ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۶۶۴]

۱۱۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۱ ـ ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۷سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۴۲۹]

۱۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۴۹
تا مبحث اقتباس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۱گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۸-۱۷۴]

۱۲۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۲۶
آغاز: استعمال الجمود فی مطلق خلو العین من الدمع مجاز من باب استعمال المقید فی المطلق
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۲]

۱۲۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۰۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۱ق [ف: -۸۷]

۱۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۴
کامل؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد خوانساری، تا: رجب۱۰۰۱ق؛ مهر: «لا اله الله الملک الحق المبین محمد حسن»؛ اهدایی: غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۳۵۰]

۱۲۴. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالمحمد محمد حسن بن مقصود علی کاشغری بخاری، تا: شعبان۱۰۰۱ق، جا: سفر معون (کذا) بخارا؛ محشی؛ تملک: سید حسن بن یوسف زنجانی، علی بن شکرالله مراغی ۱۳۲۰ق، محمد عظیم بن ابوالمحمد نیشابوری؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۱۴۰]

۱۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۳۹
کامل؛ خط: نسخ، کا: فتح الله بن صدر الدین محمد، تا: سه‌شنبه ۱۲ رمضان۱۰۰۷ق؛ محشی بامضای شیخ الاسلام و قطب راوندی و نورالدین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۷سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۸۷۰]

۱۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۸
آغاز: بسمله، افتتح کتابه بعد ... بحمدالله سبحان ... شئی ما یجب علیه من شکر نعمائه التی تألیف هذا المختصر؛ **انجام:** و مبتداء و خبره اذن و مع الرمضاء حال من الصیمر فی ارق و النار عطف
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نشانه‌های «سید» و «چلپی» و «۱۲»؛ اهدایی: ابوالحسن همایون؛ کاغذ: کبود سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۰سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۸۳]

۱۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶۴
خط: نستعلیق، کا: انصاری، جمال الدین محمد بن نظام الدین محمود، تا: سه‌شنبه ۲۰ شوال۱۰۰۹ق، جا: ساری؛ محشی؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۲۳سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۳۴]

۱۲۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن عطاءالله حسینی رقیبی، تا: شعبان۱۰۰۹ق؛ تملک: محمد بن محمد تقی؛ واقف: احمد دامغانی، ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۱۹سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۴۴۲]

۱۲۹. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۲

خط:نسخ،کا:مظفر بن عبدالله آماسیه‌ای، تا: ۱۰۲۱ق [نشریه: ۷-۷۰۰]

۱۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۱۳

خط: نستعلیق، کا: امیر شریف، تا: جمعه ۱۶ ذیحجه۱۰۲۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۵-۵۹۱]

۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۴

آغاز: مخترعات خاطره زواید و سمیته تلخیص المفتاح و انا اسأ الله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: طبیب حاجی، تا: چهارشنبه ۱۶ رجب۱۰۲۱ق؛ افتادگی: آغاز (مقدار شش برگ)؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۹سم [ف: ۲۵-۱۶۲]

۱۳۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۵

خط: نستعلیق، کا: محمد بقای حصاری، تا: رجب۱۰۲۴ق؛ محشی از: چلبی، دوانی، مونسعلی شاه، مولازاده، خطائی، سمرقندی، شرح عضدی، منه، جاربردی، سید شریف، سیرافی، شرح مفتاح، (م. ح. ل)، (م.ق.م)، شرح ابیات جامی، تفسیر ملا یعقوب، صحاح، صراح، شرح اللمعة، تاج، شر ح ایضاح، علوی، شیبانی، شاهرودی، مدارک، شرح طوالع، حاشیه مفتاح، ابوالقاسم، کشاف، ماوردی، ملا میرزا جان، قاموس و غیره؛ جلد: تیماج، ۶۰۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۵]

۱۳۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الله بن محمود حافظ، تا: ۲۱رجب۱۰۲۵ق؛ محشی؛ تملک: محمد حسین عاملی، محمد علی بن ابو محمد، محمد بن هادی مشهدی حسینی در ۱۰۸۹ق؛ مهر: «یا اباالقاسم محمد المصطفی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۱۲-۲۳سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: -۱۰۱]

۱۳۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: عوض بن یوسف علی شریفی، تا: ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۳۷]

۱۳۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۶ ذیحجه ۱۰۳۰ق؛ ۲۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲-۴۰۲]

۱۳۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و خلفائه الراشدین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۹ ذیحجه ۱۰۳۰ق، جا: جونپور؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۴۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۱۳۱]

۱۳۷. آمل؛ پیشنماز، میرزا ابوالحسن؛ شماره نسخه:۲۳

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن حسین خادم باشی اردبیلی، تا: ۱۰۳۳ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۴۰۳]

۱۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۳

آغاز: الحمدلله الذی شرح صدور ارباب الاذهان لایضاح معانی الکلم؛ **انجام:** جزاه الله من الطلبة خیر الجزاء یوم لاینفع مال و لا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم و السلام.

خط: نسخ، کا: محمدامین بن حاجی خانی طالقانی، تا: رمضان۱۰۳۳ق؛ محشی با رمز «م ن»، «منه» و «چلبی»؛ جلد: تیماج، ۴۰۰گ، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵۱-۵۳]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۰۲

آغاز: الفن الثانی علم البیان قدمه علی البدیع شدة الاحتیاج الیه لکونه؛ **انجام:** وفقنا للاتمام ... و الحمد لله اولاً و آخراً

قسمت بیان و بدیع تفتازانی است و در آخر آن سرقات شعری و مباحث وابسته به سرقات آمده و به عبارت دیگر نسخه از قسمت بیان شروع می‌شود و تا آخر مطول می‌آید؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین فارسی، تا: ۱۰۳۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۸سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۱]

۱۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۶۲

آغاز: بسمله. الحمدلله افتتح کتابه بعد التیمن بالتسمیة بحمدالله سبحانه و تعالی اداء لحق شیء مما یجب علیه من شکر نعمائه؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: سید محمد بن ملا خواجه، تا: شعبان ۱۰۳۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی از «خواجه ابوالقاسم» و «منه» و «محمود بن محسن عفی عنهما» و «چلبی» و «خطایی»؛ تملک: زین العابدین بن محمد ... در غره صفر ۱۱۲۲ق؛ مهر: «عبده ابوالقاسم» (مربع)، «محمود بن محسن» (بیضی)، «میرزا بابا» (بیضی)، «محمد جعفر» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۴۴-۲۲۸]

۱۴۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، کا: محمدنعیم بن حاجی میر، تا: محرم۱۰۴۰ق؛ محشی؛ تملک: محمدحسن بن محمدتقی حسینی به تاریخ ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ]

۱۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالهادی بن ابراهیم خزاعی، تا: ۱ربیع الاول ۱۰۴۴ق، جا: کرند کلیاد از اعمال استرآباد، شروع نسخه در ۱۰۳۷ ق درمدرسه عباسیه یا ملاعبدالله اصفهان؛ مصحح، محشی؛

مهر: «عبده محمد علی ۸×۱۱» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۵]

۱۴۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۸۳

آغاز: ولا یلزم منه تحقق الافراد فی جمیع صور تحقق هذا المعنی ثم السببی والفعلی من اصطلاحات صاحب المفتاح ... وقال «والمراد بالسببی نحو زید ابوه منطلق» وکذا زید انطلق ابوه؛ **انجام:** «و» الفصاحة «فی الکلام خلوصه عن ضعف التألیف وتنافرا الکلمات والتعقید مع فصاحتها » هو حال عن الضمیر فی خلوصه واحترز به عن مثل زید اجلل ... وقیل هو حال من الکلمات ولو ذکره ...

خط: نسخ، کا: محمدصالح، تا: ذیقعده۱۰۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف مخ]

۱۴۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۴۱ص، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۸]

۱۴۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مومن بن سلطان محمد مصعبلی تونی، تا: پنج‌شنبه ۵ رمضان۱۰۴۷ق؛ محشی از «حسن چلبی»، «شاهرودی»، «میر سید شریف» و دیگران؛ تملک: محمد علی بن علی اصغر قائنی در ۱۱۷۳؛ مهر: علی اصغر بن محمد علی سرچاهی در سال ۱۲۲۲؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: میشن مذهب، ۲۲۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۵-۲۶۷]

۱۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷۰

خط: نستعلیق، کا: محمود بن احمد قسطنطینی، تا: ۱۰۴۷ق؛ محشی از حسن چلبی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۳گ، ۲۵سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۸۲]

۱۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷۵

خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن میرزا علی، تا: سه‌شنبه ۲۷ رمضان۱۰۴۸ق، جا: مشهد، به جهت مولانا محمد رضا بن قنبر علی مدرس مدرسه پائین پا در مشهد؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد باقر بن محمد باقر خوراسکانی؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۷۱]

۱۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۸۹-۳۰/۵۹

آغاز: وان التقدیر زید کالاسد فان قلت قداستدل صاحب المفتاح ... ودلیل انها ای الاستعارة مجاز لغوی کونها موضوعة للمشبه به لا للمشبه؛ **انجام:** برابر

از مبحث «استعاره» تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: ملک محمد، تا: چهارشنبه ۸ شعبان۱۰۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۷۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۱۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۳۸-۲۵/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زمان بن حمزه، تا: ربیع الثانی۱۰۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۱۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۰۴

بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق [نشریه: ۱۳-۳۵۴]

۱۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۷۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: صادق بن امین، تا: ۱۰۵۰ق، جا: اصفهان مدرسه جعفریه؛ محشی از مؤلف ابوالقاسم سمرقندی، چلبی، جمال الدین، شیخ الاسلام، سید شریف و غیر از اینها؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۱۱ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۲-۴۲۱]

۱۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»، «شرح مفتاح»، «لمحرره»؛ جلد: تیماج مذهب [ف: ۱۱-۵]

۱۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۶

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن حاجی محمد یزدی اردکانی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیقعده۱۰۵۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ تملک: حبیب الله بن عبدالله شریف حسینی؛ مهر: «العبد المذنب محمد الحافظ»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۶۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۵-۲۹۲]

۱۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۰۶-۵۶/۱۵۶

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: جمال الدین محمد بن ضیاء الدین محمد طباطبائی، تا: دوشنبه ۲۰ رجب۱۰۵۵ق؛ ۳۰۹گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۱۵۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۰

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد طاهر پسر تاج الدین حسن شریف، تا: ۱۰۵۵ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۱۵۶. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۴۹

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن علی خان چرپادقانی، تا: جمعه سلخ صفر۱۰۵۹ق؛ ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: -۴۰]

۱۵۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۳

بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن بابا جان قزوینی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ محرم۱۰۶۱ق، جا: یزد؛ افتادگی: وسط؛ محشی؛ تملک: محمد بن حسن، میرزا ابوالحسن؛ واقف: اسدالله علی نژاد، مرداد ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۲۳ و ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۵]

۱۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۷۸-۵۴/۶۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین بن شاه نظر ابناوی، تا: چهارشنبه

۱۲ رمضان۱۰۶۳ق، جا: شیراز مدرسه صالحیه؛ رقعه‌ای که خلیفه سلطان به عزیزی نوشته؛ تملک: مقبل بن حسین در صالحیه دمشق در ۱۰ محرم ۱۱۹۶؛ ۲۴۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۱۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوحنیفه، تا: یک‌شنبه۲ رجب۱۰۶۵ق، جا: برهانپور؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول، مذهب؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج منقش، ۲۶۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۷۰]

۱۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مداد کلماته و صلوته و سلامه علی سیدنا محمد و آله ... الغافلون.

خط: نسخ، کا: محمد رشید بن علیخان جرفادقانی، تا: ۱۰۶۵ق؛ جلد: میشن، ۲۶۰گ، ۲۶سطر (۶×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۷سم [ف: ۹-۴۹۴]

۱۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۱۴

آغاز: ضمایر هم و کل بضاعتهم اللجاج و العناد و جل صناعتهم الانحراف عن منهج الرشاد ... جلال المله و الدین محمد بن عبدالرحمان القزوینی الخطیب بجامع دمشق؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن حاجی حسن املی، تا: ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان: صحاح، تاج، ابوالقاسم، منه، شیخ الاسلام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم، ۲۳۹گ، ۲۱سطر (۶/۲×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۴/۵سم [ف: ۱۷-۳۰۹]

۱۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر بن محمد بن قطب الدین حیدر القاضی، تا: ۱۰۶۶ق، جا: شیراز؛ مصحح، محشی با امضای چلبی، منه، ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی و دولت آبادی، جلد: گالینگر یشمی، ۲۴۳گ، ۱۸-۲۴ سطر (۱×۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۹-۱۰۲]

۱۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع طبسی، تا: ۱۵ رجب۱۰۶۸ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی از چلبی و غیره، نسخه نزد امیر محسن اصفهانی قرائت شده؛ واقف: محمد رفیع بن محمد شفیع طبسی، ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۷۱]

۱۶۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۴۶

شامل قسم اول آن است در معانی؛ خط: نسخ، کا: جلال الدین محمد بن احمد بن حسن مازندرانی، تا: ۱۰۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر آمده «محب و مخلص آل محمد بود از جان جلال الدین محمد» با مهر «یا ذوالجلال و الاکرام»، مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲-۶۱۳]

۱۶۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز: و عن طریق العناد ناکبون و غرضهم تحصیل الحق المبین ... بسمله الحمدلله افتتح کتابه بعد التیمن بالتسمیه بحمدالله سبحانه وتعالی اداء لحق شیء مما یجب علیه من شکر نعمائه التی تألیف هذا المختصر اثر من آثارها؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از چلبی و حسن حلمی، ابوالقاسم ودیگران وحواشی منه؛ جلد: مقوا، ۲۳۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۲-۵۰۸]

۱۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۸۹

آغاز: ... فی قولک انبت الربیع البقل، و الهزم فی قولک هزم الامیر الجند، قلت هذا یصلح ابطالا لکلام المصنف لاتوجیها لکلام السکاکی لانه قد صرح بان نطقت من قبیل الوهمی کاظفار ... (مطابق برگ ۲۶۰ر از نسخه ۸۱۹۸ مجلس که کامل است)؛ **انجام:**برابر

از چند سطر قبل از «فصل فی شرائط حسن الاستعارات» را که اواخر فن دوم در علم بیان را شامل می‌شود دارد تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن یحیی بن محمد خطی، تا: ۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی برخی با امضای «منه رحمه الله» دارد و برخی نام منبع را هم ذکر کرده مانند «سید» / «سید شریف»، «شرح ابیات»، «صحاح»، «شرح مقامات»، «مفتاح»، «مجمع الامثال»، «مولازاده»، «شرح المفتاح»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۴گ، ۲۱-۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۹سم [ف: ۲۷/۱-۴۵۴]

۱۶۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۷۹

خط: تحریری، کا: محمد زمان یار علی تفرشی، تا: ۱۰۷۱ق، جا: اصفهان مدرسه خواجه محب [ف: ۱-۲۵۶]

۱۶۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۸۴

خط: نسخ، کا: کریم الدین شوشتری، تا: دوشنبه ۳ صفر۱۰۷۱ق، جا: شیراز مدرسه حسینیه؛ مصحح، محشی با عناوین «چلبی»، «شیخ الاسلام»، «صحاح»، «احمد»، «منه»، «شاهوردی»، «فخر الدین»، «بیضاوی» و ...؛ مهر: «لا اله الا الله الحلیم الکریم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۹]

۱۷۰. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه ۲۳ شعبان۱۰۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۲گ، ۱۹-۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ]

۱۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الله بن محمد شریف، تا: آخر رمضان۱۰۷۱ق؛ محشی؛ تملک: محمد نقی بن لطف علی و غیره؛ واقف: محمد رضا نوغانی، اسفند ۱۳۶۷؛ جلد: تیماج، ۳۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۷۱]

۱۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ محشی؛ یادداشت انتقال کتاب از محمد طاهر بن محمد ... به تاریخ ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۳/۴۰-۲۱۴]

۱۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۶۲-۲۶/۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** کثیرا ما یغلط فی استنباط المعانی من عبارات الشیخ لافتقارها الی تأمل وافر والله اعلم هذا آخر الکلام فی علم البیان
معانی وبیان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۱۷۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۵۸
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد کوشکناری، تا: رمضان۱۰۷۳ق، برای حاجی محمد بن حاجی علی اکبر اردستان؛ محشی؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۲۹۳]

۱۷۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۱۹
خط: تحریری، کا: قاضی جلال بن محمد شریف، تا: ۱۰۷۳ق؛ تملک: جمال الدین بن مظفر حسینی [ف: ۱-۲۵۷]

۱۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۷
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن اشرفی، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی با امضاهای منه، چلبی، السید الشریف؛ تملک: محمد بن علی اردستانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۲۴و ۲۵ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱۴-۲۰۰]

۱۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۴۸
خط: نسخ، کا: شمس الدین بن علی، تا: ۱۵ ذیقعده۱۰۷۴ق؛ مقابله شده در اواخر ربیع الثانی ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۲۶سطر (۶/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱۵-۴۰۶۵]

۱۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۲۷
خط: نستعلیق، کا: کرمانی، عبدالکریم بن عبدالرحیم، تا: ۱۰۷۴ق، جا: شیراز مدرسه خان؛ با اجازه عزیزالله بن مطلب موسوی حسینی در شوال ۱۰۷۴ به او، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۶سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۷-۱۳۳]

۱۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: صادق بن محمد، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شوال۱۰۷۴ق، جا: اسحاق آباد؛ محشی؛ تملک: سید علی موسوی قائنی الاصل مشهدی المسکن، میرزا عبدالباقی بحرالعلومی؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۴۱-۱۱۷]

۱۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبد الوهاب حسینی، تا: چهارشنبه ۲۲ ربیع الاول۱۰۷۴ق؛ محشی از چلبی، ابوالقاسم و دیگران؛ جلد: تیماج، ۳۷۴گ، ۱۹- ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۱]

۱۸۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۰
انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: مقوایی، ۲۴۸ص، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۳]

۱۸۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۲۵
خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمود، تا: جمعه ۱ رجب۱۰۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۲گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۸۱]

۱۸۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۶۲۱۰
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن حاجی علی رضای ریحانی کمره‌ای، تا: چهارشنبه ۲۸ جمادی الثانی۱۰۷۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۱سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۶۹]

۱۸۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۷
خط: نسخ، کا: محمد سلمان بن عبدالباقی، تا: جمعه ۴ رمضان۱۰۷۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد جعفر» (بیضی)، «محمد علی بن محمد باقر الموسوی» (بیضی)، «عبده محمدعلی» (بیضی)؛ تملک: جلال بقائی نائینی؛ جلد:تیماج،۲۹۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۸۸]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۷
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۱۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۰۵-۲۱/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده۱۰۷۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۱۸۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الثانی۱۰۷۷ق؛ ۲۹۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲-۵۴۱]

۱۸۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۲۶
خط: نستعلیق، کا: حسنعلی بن ...، تا: شعبان۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۸۲]

۱۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۳
آغاز: للمحة الخفیة المکان و انی بعد ما قضیت من بعضالفنون؛ **انجام:** بل لا یمکن الاطلاع علی کنهها الا العلام الغیوب.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد حسین، تا: ۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی با امضای «بهاء الحسینی» و «بهاء» و «چلبی» و «ابو القاسم» و «فخر الدین» و «شیخ» و «سید» و امضای «منه» و همچنین برخی از حواشی با استفاده از کتب «شواهد» و «شرح شواهد» و «حاشیه میر» و «شرح مفتاح» و «مختصر» نگاشته شده، همچنانکه در برگ اول نوشته شده آن حواشی که با امضای «بهاء الحسینی» و «بهاء» نوشته شده از تحقیقات «میر بهاء الدین محمد فرزند محقق سبزواری» بوده و ظاهراً به‌خط خود ایشان نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۲۵ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۲-۵۴۴]

۱۸۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ شوال۱۰۷۸ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۳۷]

۱۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۱۹
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالغفور بن شهاب الدین قزوینی، تا: ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: علی شریعتی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۱۸سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۵-۱۸۰۸]

۱۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۵۶-۳۰/۲۶
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب، تا: شنبه ۱۳ شوال۱۰۷۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۱۹۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالعلی جزائری، تا: ۱۰۸۱ق؛ محشی از چلبی، ابوالقاسم سمرقندی، میرزا جان، سید شریف، جمال الدین، شرح مفتاح سید (الاطول)، صحاح و کشاف و غیر از اینها؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱۸ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [ف: ۲-۴۲۱]

۱۹۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۷۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق، جا: شیراز مدرسه مقیمیه؛ محشی از مصنف و از شرح مفتاح میر سید شریف، چلبی، شرح کشاف مصنف، صحاح اللغه، ابوالقاسم سمرقندی و غیر از اینها؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۸۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۲-۴۲۱]

۱۹۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد تم هذه النسخة الشریفة بید الفقیر الحقیر الضعیف الراجی الی رحمة الله الملک المنان محمد حسین.
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حافظ حاجی، تا: ۴ محرم۱۰۸۲ق؛ محشی؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۵۸۲]

۱۹۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۹
آغاز: زید قائم انه کلام ذکر فیه المسند الیه و علی قولنا الهلال و الله انه کلام حذف فیه المسند الیه و ظاهر؛ **انجام:** بحسب الفرموده فضیلت و تقوی نشان آخوند مولانا محمد حسین باطاقی انشاءالله تعالی بسلامت مطالعه فرمایند ... کاتب را بدعای خیر یاد کنندوالسلام علی من اتبع الهدی.
خط: نسخ، کا: عبدالظهیر بن معصوم، تا: ۱۵ محرم۱۰۸۳ق، به دستور محمد حسین باطاقی؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۲گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۱-۳۸۳]

۱۹۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد اسماعیل بن حاجی محمد رضا اردکانی، تا: شنبه ۲۰ صفر۱۰۸۳ق؛ مهر: «محمد بن علی» (دایره)، «الملک لله الواحد القهار تملک موسی بن محمد رضا بن علی بن جعفر بن الکاشف الغطا» (محرابی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۷ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴-۱۹۵۵]

۱۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد بن محمد عیسی حسینی مرعشی، تا: محرم۱۰۸۳ق؛ محشی؛ واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۵۷]

۱۹۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۸۳-۵۸/۳۳
آغاز: فرائد مجمله و مفصله قواعده کافیة فی ضوء المصباح الی انوار التأویل موارده شافیة عن التهاب الاکباد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۳ رمضان۱۰۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۱۹۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳۲
کامل؛ خط: نسخ، کا: ابونصر بن محمد حسین تویسرکانی، تا: رجب۱۰۸۴ق؛ محشی؛ واقف: سید ابراهیم بن اسماعیل بارفروشی ساروی، صفر ۱۲۰۵؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۹سطر [ف: ۱-۲۴۹]

۲۰۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۱۵
خط: تحریری، کا: محمد بن حاج محمد شریف رازی، تا: شنبه ۱۸ جمادی الاول۱۰۸۴ق [ف: ۱-۲۵۶]

۲۰۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۶
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد هادی، تا: شنبه ۱۶ ذیقعده۱۰۸۴ق، جا: اصفهان؛ مصحح، مقابله شده در ۱۰۸۶، محشی با نشان «چلبی، ح ی، م ن، خطائی علی المختصر، ملازاده، عبدالحی، شرح ابیات، تاج، ص»؛ تملک: محمد حسینی؛ مهر: محمد مهدی حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷۰گ، ۲۱ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: -۶۶۴]

۲۰۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ ربیع الثانی۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۳۷]

۲۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۶۳
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسینی، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملک: محمد حسن حسینی، عبدالوهاب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۷۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۷-۲۶]

۲۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۸
خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ جمادی الثانی ۱۰۸۶ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی با نشان‌های «حسن چلبی»،

«سید شریف»، «سیالکوتی»، «عماد کاشی هروی»، «۵»، «مفتاح»، «ترجمه صحاح»، «مختصر»، «تلخیص»، «بیضاوی»، «عصام الدین»، «شرح ابیات»؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۷سم [ف: ۱۱-۳۵۶]

۲۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۵

بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۲۰۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: غازیخان بن مولانا بدیع الزمان انصاری، تا: ۱۰۸۶ق، جا: اصفهان؛ تملک: مسیح رضوی با مهر «العبد المذنب مسیح بن احمد الرضوی» (چهارگوش)؛ واقف: ملا محمد تقی یزدی ساکن تربت حیدریه؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۳۲۳گ، ۱۶سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۴۴۰]

۲۰۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۰

کا: محمد باقر بن محمد هاشم امیر کلائی، تا: ۱۰۸۷ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۲۰۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۵

خط: نسخ، کا: عبد علی بن محفوظ بن علی بن عطا الله، تا: چهارشنبه ۲۹ شعبان۱۰۸۸ق، جا: شیراز؛ محشی با رمز «چلبی»؛ تملک: هدایت الله حسینی شیرازی؛ ۲۶۰گ، ۲۳سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۵۵]

۲۰۹. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۹

خط: نسخ، کا: محمد، تا: ۱۸ شوال۱۰۸۹ق؛ مصحح، محشی؛ تاریخ وقف: ربیع الثانی ۱۱۶۴؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: -۷۸]

۲۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن علی اکبر تونی، تا: ۱۴ شعبان۱۰۸۹ق؛ محشی از میر سید شریف جرجانی و غیره؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۷۹]

۲۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۸۹ق؛ محشی؛ مهر: «محمد ابراهیم ۱۲۶۰» (بیضوی)، «عبده محمد علی»(مربع)، «یا کافی المهمات» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۳۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۶]

۲۱۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید ابراهیم بن محمد هاشم بن محمد صفی حسینی موسوی قمی، تا: ۵صفر۱۰۹۰ق؛ تملک: حاجی آقا بن ابراهیم دامغانی در جمادی الثانی ۱۳۰۹ق؛ جلد: میشن، ۲۴۵ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: -۲۸۶]

۲۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب،۲۳۴گ،۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۷-۳۹۱]

۲۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۳۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:**فی علم المعانی و البیان و ان لکل مقام مقالا لایحسن فیه غیره و لایقوم مقامه و لهذا معنی قوله یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدم من الاصول المذکوره فی الفنون الثلثه ...

خط: نستعلیق خفی، کا: شیخ عبدالرسول چشتی، تا: ۱۰۹۰ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی؛ تملک: مولانا سلمان عبدالحمید در ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۵۸۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۷-۹۲]

۲۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلوته و سلامه علی سیدنا محمد و آله کلما ذکر الذاکرون و کلما سهی عنه الغافلون

خط: نستعلیق، کا: محمد امیر بن امیر، تا: ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد:تیماج، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۷-۳۸۹]

۲۱۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد الحلال، تا: ۱۷ صفر۱۰۹۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۲۹سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲-۱۵۰]

۲۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۷۳

آغاز: (بحث ضعف تألیف در فصاحت): [ابن] جنی لشدة اقتضاء الفعل المفعول به کالفعل و استشهد بقوله؛ **انجام:** و کان فراغی عن کتابة هذا الکتاب بعون الله سبحانه.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن محمد محسن بن عبدالحسین بن معز الدین بن مرتضی حسینی، تا: ۲۵ رمضان۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «العبد الضعیف نصر الله حسینی»؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۲سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲-۷۲۷]

۲۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی ازچلبی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۲۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الاول۱۰۹۳ق؛ محشی؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۳سم [ف: ۲۵-۱۸۴]

۲۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۶۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۴ ذیحجه۱۰۹۴ق؛ مصحح، محشی با امضای چلبی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۲۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۲۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرتضی قلی بن محمد یوسف افشار، تا: جمعه ۱۶محرم۱۰۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۰]

۲۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۱

آغاز: الا التقوی و اعتبارهما یفید التخصیص و لم یقل لا یفید الا التخصیص؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: میر هدایت الله معروف به میر فرهاد قمی حسینی، تا: دوشنبه دهه سوم ذیقعده۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از میر سید شریف جرجانی، چلبی و شیخ علی و دیگران؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا [ف: ۲۵-۱۷۵]

۲۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۲۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن شیرزاد عشور استاقی (کذا)، تا: ۱۵ شعبان ۱۰۹۵ق؛ محشی از چلبی، عصام، سید و دیگران؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۶]

۲۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت هذه النسخة النفیسة الجزیلة الفواید الجلیلة الفراید علی یدی افقر العباد ابو شرف ابن زین العابدین مهر آبادی غفرالله ذنوبهما شهر احدی ربیع الاول سنة الخامسة و التسعین بعد الالف من الهجرة النبویة.
خط: نسخ ریز، کا: ابو شرف بن زین العابدین مهر آبادی، تا: ۱ ربیع الاول۱۰۹۵ق؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد تقی الحسینی» مورخ ۱۲۷۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۸۶گ، ۲۱سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۳-۷۵]

۲۲۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲

کامل؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد بن محمد مقیم حسینی طالقانی، تا: ۷شعبان ۱۰۹۶ق؛ صدر نسخه ضمن ۲برگ منتخب پندنامه خواجه عبدالله انصاری در ۱۴جمادی الاول ۱۱۲۵ در اصفهان جهت سید عبدالکریم توسط محمد هادی مجتهد کرمانشاهی کتابت شده؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: -۲۸۷]

۲۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۸۳

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن محمد تقی حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۴۹گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۲-۳۴۰]

۲۲۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۳۹

آغاز و انجام: برابر
کامل؛ کا: محمد معصوم بن قادر طالقانی، تا: ۵ ربیع الاول ۱۰۹۷ق؛محشی؛جلد:تیماج،۲۱سطر،اندازه: ۲۵×۲۰سم [ف: ۲-۲۳]

۲۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۳۳

آغاز: لایدرک الواصف المطری خصایصه وان یکن سابقا فی کل ما وصفاه ثم انه قد وقع فی ایدی جماعة هم اسراء التقلید فطفقوا یتعادونه من غیر توثیق وتسدید؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ شعبان۱۰۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۷]

۲۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۱ جمادی الاول۱۰۹۹ق؛ محشی؛ تملک: علی رضا بن قربانعلی در نجف اشرف، ابوالقاسم بن علی رضا به تاریخ صفر ۱۲۳۶ با مهر «عبده الاثم ابوالقاسم بن علی رضا» (بیضی)، نورالدین یزدی، محمد تقی بن محمد جعفر بن محمد علی به تاریخ ۲۶ شوال ۱۲۶۷، حسین علی، محمد سعید بن محمد حبیب اصفهانی؛ مهر: «عبده محمد تقی بن محمد جعفر بن محمد علی» (بیضی)، «علی اکبر ابن محمد تقی» (بیضی)، «المتوکل علی الله عبده علی رضا» (مربع)؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۲۹۹؛ ۲۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۲-۱۷۹]

۲۳۰. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۲۴

خط: نسخ، کا: مفضل بن حسب الله، تا: جمادی الاول۱۱۰۰ق؛ ۱۳۰گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۸۹]

۲۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۱۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ شعبان۱۱۰۰ق؛ محشی با امضای «چلبی» و«منه»؛ مهر: «عین الله بن محمد حسین»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۵]

۲۳۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۶۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ناقص؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۰]

۲۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی لم یبق للنفس الی ماوراء کقوله ای قول الوی بقیت بقاء الدنیا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج دارچینی، ۲۶سطر [ف: ۲۵-۱۷۳]

۲۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۰

آغاز: اللطایف و صرفت شطرا من الزمان الی الفحص عن دقایق علم البیان (برگ دوم) بسمله، الحمدلله افتتح کتابه بعد التمین بالتسمیه بحمداله سبحانه اداء الحق شیء مما یجب علیه من شکر نعمائه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: حاج

غلامحسین صالح زاده؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۳۰سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۳۲۰]

۲۳۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۵گ، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۴]

۲۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «علی بن صادق الموسوی ۱۲۱۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۹ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۷سم [ف: ۴۱-۲۱۳]

۲۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: محمد خان، ۱۲۴۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۲سطر (۶×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۷-۲۹۲]

۲۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۵۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۲ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۹۱]

۲۳۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۱۹ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۵-۵۹۱]

۲۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۸۹گ، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۲۰×۲۵/۵سم [ف: ۵-۵۹۱]

۲۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۲۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۷ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۵۹۱]

۲۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:**الکرب اللام للابتداء و عمرو مبتداء و خبره ارق و مع الرمضاء حال من الضمیر فی ارق ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۸۵]

۲۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۹۲

آغاز: انتفاء الملزوم من غیر عکس فهی موضوعة لیکون جزاؤها معدوم المضمون؛ **انجام:** و منه ای من الاقتضاب الذی یقرب من التخلص قول الکاتب عند ارادة الانتقال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی از چلبی، سمرقندی، ابوالقاسم و دیگران؛ واقف: علی محزونیه، مهر ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۴]

۲۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۲

آغاز: غیاث الاسلام و مغیث المسلمین ابوالحسین محمد کرت لازالت اعلام دولته؛ **انجام:** و قد یکون الخبر مذکورا مثل قوله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی از چلپی و دیگران؛ جلد: گالینگور، ۱۷۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۳سم [ف: ۲۵-۱۶۰]

۲۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از چلپی؛ واقف: استاد جعفرزاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۳سم [ف: ۲۵-۱۶۱]

۲۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، دارای سر لوح مزدوج، مجدول؛ واقف: رضا نائینی، مرداد۱۳۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۸۰]

۲۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از «چلبی» و «شریف» و «خطایی» و «شرح مفتاح» و «ق» و «منه»؛ تملک: مصطفی صفایی خوانساری در محرم ۱۳۹۸ق با مهر «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲» (بیضی)؛ مهر: «ابوالمجلد الطباطبائی» (بیضی)، «رق المصطفی محمد ۱۲۳۵» (هشت ضعلی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۴]

۲۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از چلبی، شیخ الاسلام و رمز «منه»؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۸۱]

۲۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن علی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: آیة الله دادمهر، تیر ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۵۸]

۲۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشانه چلبی، محمد کریم؛ مهر: «عبده محمد کریم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۵۰]

۲۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۲۲۶گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۰-۲۳۹]

۲۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۷۷

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با امضاهای «منه»، «کشاف»، «حسن چلبی»، «۱۲»، «هـ»، «کنز اللغة»، «فخرالدین»، «ابوالقاسم»، «استاد دام ظله»، «کلام سید حسن الاستادی دام ظله»، «من شرح شواهد الکبیر استاد دام ظله»، «نقل عن کلام الاستاد دام ظله»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مذهب، ۲۸۰گ، ۲۱سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۱-۴۴۹]

۲۵۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «چلبی، منه رحمه الله، شیخ الاسلام، مرزوقی، شرح مفتاح، قاضی ابوالقاسم، س م»؛ تملک: محمد حسین فیروزآبادی؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۰ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: -۶۶۴]

۲۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۷۰گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۸-۴۰۶]

۲۵۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶

با حواشی زیاد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۲۵۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۴/۱-۶۱۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۸سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: -۱۶۹]

۲۵۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۷۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ در ۱۱ رجب ۱۲۵۴ ترمیم شده؛ ۳۳۵گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۵۶]

۲۵۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:**فتعبیر الجریر عن الرجل بذی العمامة کتعبیر ابی الطیب عنه بمن فی کفه مرآة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: جلد تیماج، ۱۹۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲-۲۱]

۲۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۸۴

آغاز: آغاز: و التوسط بینهما و بالحرکات نخو السرعة و البطوء و التوسط بینهما و ما یتصل بها ای بالمذکورات؛ **انجام:** و غایة ما یمکن فی هذا المقام یقال له فی کلامه حذفا و اضمارا و تقدیره المخاطب بالاول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۵]

۲۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۶۸

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از «چلبی» و «خواجه ابوالقاسم» و «منه» و «۱۲» و «شرح ابیات» و «خلخالی» و «اط» و «اطول» و جز آنها؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۵]

۲۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۳۲

انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با بلاغ، محشی به امضاهای «چلبی» و «ع ا ه ره» و «منه» و «ط ع» و «سید» و «محمد باقر غفرله» و «خواجه» و دیگران؛ مهر: «محمد باقر ۱۲۷۲» (بیضوی کوچک)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۳۱۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۶]

۲۶۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: محمد حسینی خراسانی؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: -۴۴۲]

۲۶۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ مهر: «وقف مدرسه یوسف خواجه» (چهارگوشه) در دوم ذیقعده ۱۲۷۴ق؛ واقف: علی اکبر، ۱۲۴۲ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۸۴گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: -۴۴۸]

۲۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۱

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: مسعود بن فضل الله، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد در ۱۲۵۲ با مهر «عبده الراجی محمد الحسینی» (بیضی)، نعمت الله احقاقی جهرمی در ۱۵ رجب ۱۳۵۱ق، عبدالکریم حسینی در ۱۲۳۴ق، کتابخانه خصوصی محمد کریم اشراق؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۰-۱۶۲]

۲۶۵. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۹۹ص، ۲۶ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۲۷سم [ف: -۲۳۸]

۲۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲-۱۱/۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۲]

۲۶۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۳۶

آغاز: ثم انه قدوقع فی ایدی جماعة هم أسراء التقلید فطفقوا یتعاطونه من غیر توثیق؛ **انجام:** و قد یکون ذلک فی غیر الفاصلتین أیضاً معناه ان مثل هذا الاعتبار الذی ... .

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ از موقوفات شیخ غلامحسین خیری؛ ۲۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف مخ: -۲۱۲]

۲۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۷۷-۲۶/۵۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محب علی اصفهانی، تا: ۹ رمضان۱۱۰۱ق؛ توسط محمد دباغ زاده در نزد سید ابراهیم افندی قرائت ومقابله شده در سال ۱۲۳۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۲۶۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۰۶
خط: نستعلیق، کا: کاظم بن محمد جعفر، تا: ۱۱۰۳ق؛ جلد: میشن، ۲۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۲سم [ف: ۱-۵۰۷]

۲۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن محمد قاسم سلومیدی خوافی، تا: اواخر رمضان۱۱۰۴ق؛ مقابله شده، با نشانی بلاغ به صورت: «بلغنا بعون / بتوفیق الله تعالی»، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۹/۷سم [ف: ۲۷/۱-۴۶۴]

۲۷۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۰۶
خط: نسخ، کا: ربیع بن محمد صادق، تا: سه‌شنبه۶ ربیع الثانی۱۱۰۹ق؛ ۲۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: -۵۷]

۲۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۱
خط: نسخ، کا: محمد امین بن احمد عسکری، تا: دوشنبه ۶ ربیع الاول۱۱۰۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۱]

۲۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۹۳-۳۰/۶۳
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: مرتضی بن میر محمد هادی حسینی اصفهانی خاتون آبادی، تا: ۲۱شعبان۱۱۰۹ق، جا: مدرسه الماسیه در چهارسوق مقصودیه؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۸۴گ، ۳۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۲۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن فرج الله بن محمد جزایری، تا: شنبه ۲۹ ذیحجه۱۱۱۰ق؛ محشی؛ کاغذ: ، جلد: تیماج مذهب، ۱۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۸/۸سم [ف: ۲۵-۱۶۳]

۲۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان یلزم منه عموم الافعال ایضا و الله اعلم. تم علم المعانی بعون الله و حسن توفیقه فنحمده علی جزیل نواله و ...
تا پایان قن اول در علم معانی؛ خط: نسخ بدخط، کا: محمد قاسم بن محمد صادق خوانساری، تا: ۱۱۱۰ق؛ مصحح، محشی با امضای احمد، علی محمد، منه و ...؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۰گ، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۹]

۲۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۲۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بهذا المرام و الحمدلله ولی الاکرام ... و الحمدلله رب العالمین سنه ۱۱۱۱
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ مجدول، محشی با نشان: سحن چلبی، منه، میرزا جان، ملا خسرو، اطول، صد شیروانی، حاشیه سید، مصنفک، ابوالقاسم، ا ح س، مختصر؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۷۷گ، ۲۱سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۱۵]

۲۷۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۴۵-۳۵/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد اکرم نقش بندی، تا: ۱۱ رجب۱۱۱۲ق؛ مجدول محرر مذهب، اول دارای کتیبه مذهب، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۲۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن ابراهیم، تا: ۱۱۱۴ق؛ دارای سرلوح و کتیبه، مجدول، مصحح، محشی با امضاهای ۱۲ح، کنز، منه، صحاح، شرح مفتاح، کنزاللغة؛ کاغذ: هندی، جلد: مذهب، ۲۴۶گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۴-۵۱۱]

۲۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن ثابت حسینی، تا: ۱۱۱۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۹-۲۷۵]

۲۸۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۵ شوال۱۱۱۶ق [ف: ۳-۱۰۶]

۲۸۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۴۸
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علاء الدین محمد درزی انصاری، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۱۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۱۰۰]

۲۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: معصوم فرزند حسن، تا: پنج‌شنبه ۲۱ صفر۱۱۱۸ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «ق»، «چلبی»، «منه» (منقول از خود مؤلف)، «ج»، «ص»، «س»، «صدر»، «مختصر»، «عماد»، «کواشی»، «۵» و «۱۲»، «شرح ابیات» و «حل ابیات»؛ جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۱۸سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:۳۰-۴۵۵]

۲۸۳. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۲۲
خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا محمد بن محمدجان طالقانی، تا: ۱۱۱۹ق؛ جلد: چرمی، ۲۶سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [نشریه: ۷-۷۸۲]

۲۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۳۲-۵۳/۴۲
آغاز: رأفته، فهو الذی صرف عنان العنایة نحو حمایة الاسلام و شید بنیان الهدایة
بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۷گ، ۲۲-

۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۲۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۶ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدم ... فی یوم الاربعاء الحادی عشر من صفر سنة ثمان و اربعین و سبعمأیه ... الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کا: محمود بن کمال الدین، تا: ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۴۷ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۷-۳۵۸]

۲۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۷۳-۵۷/۴۳

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالغفار بن محمد نبی، تا: ۱۱۲۹ق؛ ۲۸۲گ، ۱۸ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۲۸۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالرضا، تا: غره ربیع الاول۱۱۳۵ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ تملک: محسن بن حاجی محمد طبسی گیلکی؛ مهر: «ان رحمة ربی قریب للمحسنین» (بیضوی)؛ جلد:تیماج، ۲۵۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۶]

۲۸۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۶۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۱۱۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید جعفر بن سید محمد بن سید احمد ماجد کربلایی، شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی به خط برادرش علی بن احمد بن ابراهیم، استعاره محمد علی ملقب به ابن کشکول از سید محمد بن احمد ماجد؛ اندازه: ۱۳×۲۲سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۲۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الوهاب بن حسن بن علی بن یوسف بن احمد احسانی، تا: ۱۰ ذیحجه۱۱۴۳ق؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ، محشی از معین الدین، چلپی، شیخ الاسلام و دیگران؛ موقوفه آل عصفور در آبان ۱۳۶۹؛ جلد: میشن مذهب [ف: ۲۵-۱۵۸]

۲۹۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۴

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن ایدونادی، تا: ۱۸ ذیقعده ۱۱۴۸ق، جا: قسطنطنیه؛ مصحح، محشی، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [محدث ارموی مخ:۳-۱۴۷۰]

۲۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۴۹ق؛ با علامت بلاغ به تاریخ ۱۱۴۹؛ جلد: تیماج، ۶۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲۵-۳۹۹]

۲۹۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۷۱ق؛ با چند تملک که قدیمی‌ترین آنها تاریخ ۱۱۷۱ق دارد [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۳۷]

۲۹۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۳۷]

۲۹۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۳

بی‌کا، تا: ۱۱۹۶ق [ف: -۱۵۰]

۲۹۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: مختلف، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۱صفر۱۲۰۰ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده قاسمعلی»؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱-۴۴]

۲۹۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۹۱

انجام: و قد یکون الاول بدون الثانی کالقمر و المستمر و بالعکس کقول ابن الرومی لما توذن الدنیا به من صروفها یکون بکاء الطفل ساعة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «ص، مغرب، چلبی، فخرالدین، محی الدین، قطب، سید، شیخ الاسلام و ...»؛۲۴۶گ، ۲۰سطر،اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: -۱۷۲]

۲۹۷. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۰]

۲۹۸. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز: الفصاحة علی الاقسام الثلاثة من قبیل اطلاق اللفظ المشترک علی معانیه المختلفة نظرا الی الظاهر؛ **انجام:** و لایوجد قدر مشترک بینها کالحیوان المشترک بین الانسان و الفرس و غیرهما لان اطلاق الفصاحة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۹ص، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۲۳]

۲۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۵۳-۱۷/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۲۱-۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۳۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۹۳-۲۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج روغنی مذهب، ۱۴۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۳۰۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۵۸]

۳۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۳۴-۲۶/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۳۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۴۴-۳۲/۱۴۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۳۰۴. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه:۳۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسن علمی زنجانی؛ ۱۶۳گ، ۲۳ سطر [ف: -۵۷]

۳۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: قرن۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۴۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳/۴۰-۱۶۷]

۳۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۰
آغاز: عند تحقق الامرین و هو ای مقتضی الحال مختلف؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن ۱۱ و نیمه دوم قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ برگ آخر توسط احمد رشتی در ۱۲۹۹ نونویسی شده، محشی از شاهرودی، چلپی، با رمز «منه رحمة الله» و دیگران؛ جلد: گالینگور، ۴۰۳گ، ۱۸ و ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۷۲]

۳۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۸
آغاز: عن حقایق التنزیل رایق مفتاح الدقائق التأویل فایق؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۸۵]

۳۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵
آغاز: ... المراد تخصیصه بمعتن و هذا سدید لکن فی بیان کون التقدیم مفیداً؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ تحریری نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۳۰۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۶/۵سم [ف: ۳/۴۰-۲۱۵]

۳۰۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۲۵
آغاز: لکونه فی السجن و الحبیب علی الرحیل مع الرکب الیمانین؛ **انجام:** مشتملة علی لطف الفاتحة و منطویة علی حسن الخاتمة، ختم الله لنا بالحسنی ... امین یا الله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۱سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۴۳۳]

۳۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** یصیر اثنی عشر حاصلة من ضرب اربعة فی ثلثه و باعتباران الملحقین بهما قسما.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۱۴۱گ، ۲۷ و ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۵۷۹]

۳۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۴۸
انجام: قد ختم الفن الثالث بذکر هذه الاشیاء و عقد لها خاتمة و فصلا ... خاتمته فی السرقات الشعریة و ما یتصل بها ای بالسرقات مثل الاقتباس.
بخش خاتمه کتاب از انجام افتاده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و۱۳؛افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۹گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۳]

۳۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۱۹۵
انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد علی۱۲۳۲»(بیضی)؛اهدایی:رهبری،مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۷]

۳۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۹۱
انجام: و لیست خاتمة الکتاب خارجة عن الفنون الثلثة کالمقدمة علی ما توهمه بعضهم. خاتمة فی السرقات الشعریة و ما یتصل بها.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۶۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۷]

۳۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۶۸
آغاز: المفرد سواء کان بحرف التعریف او غیره اشمل من استغراق المثنی و المجموع؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ ۲۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۲-۲۳]

۳۱۵. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:نامعلوم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۱]

۳۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۳۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳، قطع: رحلی [ف: -۲۲۹]

۳۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۶۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشانه‌هایی همچون «چلبی»؛ مهر: «یا علی ادرکنی» (بیضی)، «عبده الراجی محمد جعفر» (بیضی)، «ج ع ف ر» (بیضی)؛ تملک: محمد طاهر بن محمد تقی موسوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۱گ، ۲۲سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۶۴]

۳۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی البصر و السمع و الشم و الذوق و اللمس فدخل ...
از آغاز تا پایان باب بیان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۲گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۸۴]

۳۱۹. سمنان؛ مسجد اعظم شهمیرزاد؛ شماره نسخه:۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** کنایة کما صرح به المصنف وهو الذی قصده السکاکی و الحقیقة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۵۲گ،

۲۰سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف مخ]

۳۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۷/۲

آغاز: قدمه علی البدیع لشدة الاحتیاج الیه لکونه

تنها بخش «علم بیان» و از علم بدیع تا وجوه محسنه کلام (جناس و ...)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از چلبی، حاشیه شرح مطالع و شرح مفتاح و حاشیه مواقف و حاشیه اصفهانی و سمرقندی و ... و زوزنی و قطب و جمال الدین و کشاف و احمد و شیخ؛ ۵۲گ (۵۸-۱۰۹)، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱-۲۴]

۳۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۲۱

آغاز: بسمله، الحمدلله افتح (کذا) کتابه بعد التیمن بالتسمیة بحمد الله سبحانه؛ **انجام:** و ما یکون فیه من عدد الحبیب یکون مبغوضا لا محبوبا فهذا نقیض معنی بیت ابی الشیص (کذا) و الاحسن فی هذا النوع ان یبین السبب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی از چلپی؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۱۸ و ۱۹سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۰]

۳۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی الشکایة قوله ایضا فواد ما یسلبه المرام وعمر مثل ما یهب اللیالی و فی غزل

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از چلبی و سید شریف و دیگران؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۳]

۳۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۲]

۳۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۸سم [ف: ۲۵-۱۸۰]

۳۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قول صاحب الکشاف انه یسمی التفاتا فی علم البیان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: سید محمد حسینی، بهمن ۱۳۸۱؛ جلد: مقوا، ۱۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۸۱]

۳۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۴۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** او مرکبا خیالیا کاعلام یا قوة منشورة علی رماح.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی از چلپی، عبد القاهر، محیی الدین و دیگران؛ جلد: میشن مذهب، ۸۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۴سم [ف: ۲۵-۱۶۲]

۳۲۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۹۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۰]

۳۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** أضاعونی و أی فتی أضاعوا المصراع الثانی للعرجی و هو عبدالله بن عمر و بن عثمان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از چلپیی ؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۵۱/۵/۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲-۵۹۷]

۳۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التذکر لاحکام المذکورة فی علمی البیان (کذا) و المعانی و ان لکل مقام لا یحسن فیه غیره و لا یقوم مقامه و بهذا معنی قوله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۴۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۷/۱سم [ف: ۲۵-۱۶۳]

۳۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۳۴

آغاز: ... للطایف العلمین مدخل فیه لانها لا یتعلق بنفس الالفاظ؛ **انجام:** و ثالثها ای ثالث المواضع التی ینبغی ان یتأنق فیها الانتهاء فیجب ان یختم کلامه شعرا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۳۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۵/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۶]

۳۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کان مختارا حسنا تلقاه السمع و استلذه حتی یجر ما وقع فیما سبق.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۶گ، ۲۱-۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۶۹]

۳۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ با یک سرلوح، مذهب، مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲۸گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۳۰-۶۷۳]

۳۳۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز: مختصة بالمفرد و التعقید بالکلام حتی صار فصاحة المفرد و الکلام کانهما حقیقتان مختلفتان؛ **انجام:** اتق الشبهات و ازهد ورع ما لیس بعینک و اعمل بنیة عقد قوله الحلال بین و الحرام بین و بینهما امور

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱-۳۶]

۳۳۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۰۴]

۳۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۱۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: استرآبادی انزانی، زکی بن صالح، تا:

۱۲۰۴ق، جا: بارفروش مدرسه میرزا زکی؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۳۳ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۵۶]

۳۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا علی بن محمد طاهر هزار جریبی، تا: جمعه آخر ربیع الثانی۱۲۰۵ق، برای احمد بن علی اصغر فولادی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۴سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳۴-۲۴]

۳۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ملا امین، تا: پنج‌شنبه۱۷ صفر۱۲۰۶ق، جا: بارفروش؛ محشی از ابوالقاسم، سید شریف جرجانی، ابیوردی و دیگران؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۵-۱۷۵]

۳۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۶۱-۱۷/۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن ملا اسماعیل نیشابوری، تا: ۱۲۰۶ق؛ ۲۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۳۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۰

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»، «۱۲»، «چلپی»، «احمد»، «منه رحمه الله»، «شیخ ابوالقاسم»، «سمرقندی»، «شرح مفتاح»، «حلق»، «حامی»؛ تملک: با تاریخ ۱۲۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۸-۲۰سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۱-۷۶]

۳۴۰. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمد ولی سواد کوهی، تا: جمعه دهه اول جمادی الاول۱۲۱۴ق، جا: تهران؛ مصصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۹۰ص، ۲۱ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۲۷]

۳۴۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۲۲

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد رحیم بن سید علی موسوی، تا: ۱۰ شوال۱۲۱۶ق؛ محشی؛ ۲۱۹گ، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱-۵۴]

۳۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا بابا احسنعلی بن محمد علی، تا: رجب ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۳۴۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۱۹

خط: نستعلیق، کا: حیدر علی کجوری ابن کربلائی مسیب، تا: غره جمادی الاول۱۲۲۰ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۷۰گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳-۵۶]

۳۴۴. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۷

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد مهدی قاری، تا: یک‌شنبه۲ محرم۱۲۲۱ق؛ واقف: بهرام بیگ؛ ۲۶۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: -۱۰]

۳۴۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۰

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن بهادر آقا با بن محمد شفیع کجوری معروف به پاشا ساکن قریه ایلواشم (حوالی تنکابن)، تا: ۱۲۲۱ق، جا: آمل مسجد و مدرسه امام حسن عسکری [ف: -۱۵۰]

۳۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نونویسی ۱۲۲۱ق؛ محشی؛ مهر: «عبده کاظم بن حسین موسوی» (مستطیل) با تاریخ ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۱]

۳۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۳

آغاز: حقایق التنزیل رایق مفتاح لدقایق التاویل فایق تبیان لدلایل الاعجاز و اسرار البلاغه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای چلپی؛ جلد: مقوایی، ۱۳۷گ، ۱۷سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۱۸-۳۰۲]

۳۴۸. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۵۱

خط: نسخ زیبا، کا: رجبعلی بن محمد باقر، تا: جمعه ۲۸ ربیع الاول۱۲۲۲ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: -۴۰]

۳۴۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۰۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق [ف: -۸۷]

۳۵۰. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۸۱

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: -۱۴۱]

۳۵۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۸۷/۱

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابن سید حسین محمد علی تقوی موسوی کوه کیلویه ای از قریه الیجاب، تا: رجب۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: نویسنده «المتوکل علی الله محمد علی الموسوی»؛ ۱ص (۱۳۳پ) [ف: ۳-۱۸۶]

۳۵۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۳۷

کا: علی اکبر بن قربانعلی استرآبادی، تا: ۱۲۲۴ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۲۹]

۳۵۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ محرم۱۲۲۵ق؛ محشی؛ ۲۸۶گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳-۵۶]

۳۵۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۱

کا: علی اصغر بن علی اکبر لورائی و لایترودی، تا: ۱۲۲۵ق، جا: تهران مدرسه میرزا رضا قلی نوائی؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۳۵۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۴۷

کا: علی بن ابراهیم، تا: ۱۲۲۶ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۰]

۳۵۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۸۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم

مشکی، ۲۴۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [مؤید: ۲-۲۴۲]

۳۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۱۸

انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۶]

۳۵۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹۰

آغاز: بسمله قال المصنف الحمدلله افتتح کتابه بعد التیمن بالتسمیه بحمدلله سبحانه.؛ **انجام:** برابر

چهار صفحه مقدمه را ندارد از اول متن را شرح کرده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن ملا محمد بیارجمندی، تا: شوال۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۲۲سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: -۴۰۲]

۳۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا ابن ملا حسن رشتی، تا: ۱۲۲۸ق؛ تملک: محمد باقر ابن محمد علی مازندرانی بهتاریخ ۱۲۵۹؛ خریداری از عباس رستاخیز؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۲۵سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [رایانه]

۳۶۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۰۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اصغر بن عبد الله فومنی، تا: دوشنبه دهه دوم رجب۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «رب نجنی بمحمد و علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۲۵۶]

۳۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان الافتتاح یوم الاثنین الثانی من رمضان ...

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن رضا علی، تا: یک‌شنبه۳ جمادی الاول۱۲۲۹ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ جلد: میشن، ۲۱۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۵-۱۶۴]

۳۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۳۱

آغاز: المقام و الحال لا یخرج عن ربقة التقلید اعناقهم حتی یشرح فی ریاض التحقیق احداقهم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن حسن قمشه ای، تا: ۴ شوال۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از چلبی، ابوالقاسم، شاهرودی و دیگران؛ واقف: شیخ حسن مروج الشریعه، دی ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۸۶]

۳۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۱

خط: نسخ، کا: حیدر علی بن محمد علی استرآبادی، تا: محرم۱۲۳۰ق، جا: مدرسه در بنوادر، به دستور استاد کاتب آخوند ملا اسحاق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۲۶۵]

۳۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن رضا قلی تاکری، تا: شنبه دهه سوم محرم۱۲۳۱ق؛ مذهب، مجدول، مصحح، محشی به امضای «چلبی»؛ تملک: مصطفی حسینی صفایی خوانساری در محرم ۱۳۹۸ق با مهر «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲» (بیضی)؛ مهر: «اللهم صل علی محمد و ال محمد ۱۲۳۱» (مربع)، «[یا محمد] ادرکنی ۱۲۶۲» (بیضی)، «یا محمد ادرکنی۱۲۳۱»، «اللهم صل علی محمد و آله محمد ۱۲۳۱» (مربع)، مصطفی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۴]

۳۶۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۶۸-۵۸/۱۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر ابن کاظم جیلانی، تا: ۲۲ ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ ۲۳۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۳۶۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۴۱

کا: محمد حسن بن نادعلی نوری، تا: ۱۲۳۱ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۰]

۳۶۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۷

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی نقی حسینی، تا: یک‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی۱۲۳۱ق [نشریه: ۲-۱۷۱]

۳۶۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۰

خط: نستعلیق، کا: میرزا عباس بن محمد رضی علیاری، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز [چند نسخه-ف: -۳۳۹]

۳۶۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۳۱ق؛ محشی از حسن چلبی و دیگران و بعضاً از مؤلف با رمز «منه رحمه الله»؛ تملک: حسین حسینی و عطاءالله؛ جلد: تیماج، ۳۵۳گ، ۱۲و ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۵-۳۰۱]

۳۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۱۴-۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابوطالب بن حسینعلی قهفرخی، تا: ۴ شوال۱۲۳۱ق، ۱۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۳۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۸

آغاز: ... تلخیص لغوامض مشکل کتاب الله و معضله تقریب للغوص علی فراید مجملهو مفصله قواعده کافیة فی ضوء المصباح؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد کدکنی، تا: ۲۱ رجب۱۲۳۱ق، به خواهش استادش آخوند ملا ابوطالب کدکنی؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۸۲ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۸۹]

۳۷۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمدباقر بن محمدجواد هزار جریبی تلمادره‌ای، تا: دهه اول رجب۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: -۲۱۱]

۳۷۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن الله ویردی، تا: ۱۲۳۲ق؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه»(چهارگوش)، «عبده محمد رحیم حسینی»(بیضوی)، «عبده محمدعلی حسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۵]

۳۷۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۸۵

آغاز: هذه القرینة عن ذکر حرف الشرط والسبب اذ لیس معنی الشرط والجزاء الا سببیة الاول ومسببیة الثانی فالجزم السبب الحاصل بان مقدره بعده هذه الاشیاء؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد حسین، تا: جمادی الاول۱۲۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبده محمد حسن بن محمد حسین»(بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۶]

۳۷۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۱

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی بن ملا نور الدین، تا: ۱۳ جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۴۹]

۳۷۶. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۴۸/۱

از فن دوم در علم بیان تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم خوانساری، تا: ۲۴ صفر۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۸۷گ (۱پ-۸۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۱۱۲]

۳۷۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۴

کا: محمد ابراهیم بن محمد حسین مازندرانی، تا: ۱۲۳۳ق؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده ابراهیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۳۷۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۹۵

آغاز: قید زائد لفصاحة المفرد وارید بالوحشیة غیرما ذکرنا فلا نسلم ان الغرابة بذالک المعنی تخل بالفصاحة لانا نقول هذا ایضاً اصطلاح مذکور فی کتبهم حیث قالوا الوحشی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲۳۲گ، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۶]

۳۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن کربلایی میر نقی موسوی هزارجریبی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: بارفروش مدرسه کهف الحاج حاجی حسین؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲۱۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۳۸۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۴۸

آغاز: غیر فصیح فان مثله واقع فی التنزیل نحو فسبحه و القول باشتمال

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی نوری، تا: ۱۷جمادی الاول۱۲۳۴ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۲-۵۹۷]

۳۸۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۷۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق [ف: ۳-۹]

۳۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۵۱

آغاز وانجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد صادق بن غفار بدلانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۹/۴سم [رایانه]

۳۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴

خط: نستعلیق خوش، کا: اسدالله بن حاجی گلاب، تا: ۱۱جمادی الاول ۱۲۳۵ق؛ مجدول، محشی با نشان‌های «چلبی»، «حملی»، «مغنی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۶/۵×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۳۹]

۳۸۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۶ح

خط: نسخ خوش، کا: عطاء الله بن شیخ محمد شالی، تا: ۵ جمادی الاول۱۲۳۵ق، جا: مدرسه خیابان؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۳]

۳۸۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۰۵

انجام: قد فرغت من تسوید هذا الشرح المهلل الشهیر بالمطول فی یوم السبت خامس عشر ذی حجة الحرام سنه خمس و ثلاثین و ماتین بعد الالف من الهجرة ... گر بهم بر زده بینی خط من عیب مکن ×× که مرا گردش ایام بهم بر زده است

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۳۵ق؛ مجدول مذهب، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۰سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۲-۱۰۲]

۳۸۶. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۷۷

خط: نسخ، کا: احمد بن ابی الفتح شریف حسینی فلوجی، تا: ۱۷ شوال۱۲۳۵ق؛ ۲۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: -۵۳]

۳۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملک بن محمد علی، تا: سه‌شنبه۱ شوال۱۲۳۶ق؛ محشی از قطب الدین شیرازی، محسن، حسن چلبی و ابوالقاسم سمرقندی و دیگران؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۷۹]

۳۸۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۰۳

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن عباس حسنی لاهیجی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الاول۱۲۳۶ق؛ محشی؛ قطع: ربعی [نشریه:۳-۴۲۶]

۳۸۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۸۶/۱

انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: کاظم حسینی ورامینی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی۱۲۳۶ق، جا: مدرسه سلیمانیه مشهد؛ محشی؛ کاغذ:

اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲۵۵گ، ۲۰سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۲۷×۳۱/۷سم [ف: ۳-۱۸۶]

۳۹۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۰۶

خط: نستعلیق، کا: حسین بن ابوالحسن، تا: سه‌شنبه ۳ رجب۱۲۳۷ق، جا: بانش؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۳۶گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۴]

۳۹۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هاشم، تا: پنج‌شنبه ۱۴ شوال۱۲۳۷ق، جا: جهرم، جهت فرزندش عبدالجواد که در شیراز مشغول تحصیل بوده؛ محشی؛ مهر: «علی بن رضی الموسوی» (بیضوی)، «ادرکنی یا محمد الجواد» (بیضوی)، «المتوکل علی الله عبده عبد الجواد» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۱-۱۶]

۳۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۲

خط: نسخ، کا: ملا حاجی آقا، تا: عید نوروز رجب۱۲۳۷ق؛ محشی با امضا و نشان «حلبی»، «سید»، «منه»، «شاهرودی»، «خواجه ابوالقاسم سمرقندی»، «ملا زاده»، «فناری»، «شواهد»، «س»، «۵» و «شرح مفتاح»؛ جلد: مقوایی، ۲۵۶گ، ۲۰-۲۲سطر (۹×۱۸ و ۱۰×۲۲/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۱-۴۲۵]

۳۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۴۵

آغاز: عن المصباح و اودعته غرائب نکت؛ **انجام:** مشتمل علی لطف الفاتحة و مطول علی حسن الخاتمة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۳۰۳گ، ۱۱سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۸۷۲]

۳۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا مهدی بن علی بن نظر علی هزار جریبی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۳۸ق؛ ۱۹۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۵-۱۸۳]

۳۹۵. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز: برابر؛

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد حسین بافرانی، تا: جمعه ۱۹ رمضان ۱۲۳۸ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ ۱۸۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: -۴۳]

۳۹۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۳۳

خط: نسخ، کا: محمداسماعیل بن محمدباقر ساروی شموشکی، تا: ۸ رمضان۱۲۳۸ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: کاتب، ۱۲۴۷؛ جلد: تیماج مشکی،۲۵۱گ،۱۹سطر،اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف مخ: -۲۱۲]

۳۹۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۱۴

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن کربلایی ابراهیم سواد کوهی، تا: ۱۲۳۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵-۵۹۱]

۳۹۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹

خط: تحریری، کا: محمد صادق، تا: ۱۲۳۹ق [ف: ۱-۲۵۶]

۳۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا معنی قوله یظهر ذلک بالتأمل مع التذکر لما تقدم من الاصول المذکورة فی الفنون الثلثة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۳۹ق؛ محشی؛ اهدایی: دکتر رضازاده شفق؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۲۵-۴۴۰]

۴۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ صفر۱۲۳۹ق؛ تملک: محمد کریم؛ مهر: «بنده شاه دین عباس»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۶۸گ، ۲۱سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۱-۲۳۹]

۴۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بخش، تا: دوشنبه ۲۴ ربیع الاول۱۲۴۰ق؛ محشی؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۷۰]

۴۰۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۸۹

انجام: برابر

خط: نسخ ثلث، کا: زین العابدین بن یوسف علی مازندرانی الاصل و کرد محله مسکن، تا: ۲۹ ربیع الاول۱۲۴۰ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲۳۲گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳-۱۸۷]

۴۰۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶صفر۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۱۸-۲۳سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: -۲۲۷]

۴۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۳۸

آغاز: فکانه قصد جعل الواو للحال فانی بالجملة الاسمیة من فضله حال من احل ینفع به؛ **انجام:** برابر

مقدمه مؤلف افتاده؛ خط: نستعلیق، کا: سید صفدر ندرپاس خاطر مولوی سید محمد سیادت صاحب (بخش آخر نسخه به خط اوست)، تا: رمضان۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۶]

۴۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۳۱-۲۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی قلی بن کربلائی رمضان استرآبادی، تا: صفر۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۴۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۲۰ربیع الاول۱۲۴۱ق؛ محشی؛ جلد: میشن، ۲۱۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۷۷]

۴۰۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۹
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ شعبان۱۲۴۱ق، جا: ساری، به اتفاق محمد علی کبوسری؛ ۱۷۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۱-۲۴]

۴۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۰۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ،۲۵ سطر (۱۰/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۵-۱۱۷]

۴۰۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۳۴
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: ۲۲ ربیع الثانی۱۲۴۲ق؛ با سه سر لوح زیبا و مذهب، مجدول؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۱]

۴۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۵۵
آغاز: برابر**انجام:** و کان الافتتاح یوم الاثنین الثانی من رمضان ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا محمد بن شیخ یوسف سرتاقی استر آبادی، تا: دوشنبه دهه سوم رجب۱۲۴۲ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۶۱]

۴۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۴۳
خط: نسخ، کا: حاج عبدالنوح، تا: ۱۲۴۲ق، جا: قاینی سرچاهی؛ مهر: «یا علی»؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۲۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۷۲]

۴۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۶۴
بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۰]

۴۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۵۹
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: جعفر بن عباس مورانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ واقف: سپهسالار؛ ۳۱۱ص، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۴۲۳]

۴۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۶
خط: نسخ، کا: استرآبادی، هاشم بن میربهرام، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۲ سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۱۶-۶۶۱]

۴۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** جلت ... الفوز بهذا المرام
خط: نسخ، کا: محمد علی شاه کوچکی انبارستانی، تا: ۱۲۴۳ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۹گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۱]

۴۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما اردنا جمعه ... الثلاثه عشرین رمضان ... سنه ۱۲۶۳ ... کتبه الخاطی ... قاسم بن سید علی ... الف و ماتین و اربع و ثلاثین (برگ ۲۰۷ر)
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی با نشانی‌های عبدالحکیم، چلبی، منه، اطول، خلخالی، ۲، میر سید شریف، شیخ الاسلام، صراح، قاسم، شرح ابیات، صحاح؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۷گ، ۲۲سطر (۱۱×۲۳/۲)، اندازه: ۲۰×۳۲/۲سم [ف: ۱۷-۱۶۵]

۴۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، کا: عبدالمطلب، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشیبا نشان‌های حاشیه، عص، منه، شیخ رص، قدس سره، قاضی حلی؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور مذهب، ۱۵۲گ، ۲۶-۲۷سطر (۱۳/۵×۲۵/۵ و ۱۴×۲۶/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۱۷-۲۸۰]

۴۱۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۱۷
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن عبدالرحیم قزوینی، تا: دوشنبه ۴رجب۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ تملک: حاجی عبدالرحیم بن محمد طاهر قزوینی به تاریخ ۱۲۴۱ق، ملا محمد تنکابنی؛ مهر: «بسم الله الرحمن الرحیم» (بیضی)؛ واقف: علی حمیدی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲-۵۹۷]

۴۱۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۰۲
مصحح و معلق بحواشی؛ خط: نسخ، کا: علی بن حمزه، تا: ۱۴ ربیع الثانی۱۲۴۴ق، جا: مازندران، آهنگر کلا؛ تاریخ وقف: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳-۹۷۴]

۴۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۴۸
بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [نشریه: ۱۳-۳۷۰]

۴۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۶۵
آغاز: تصدیقا بوقوع المجاز العقلی فی القرآن کثیرا و المقصود ان اسناد زادتهم الی ضمیر الآیات مجاز لانها فعل الله وانما الآیات سبب لها یذبح ابناءهم؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: عطف پارچه، ۲۶۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۶]

۴۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله ولی الانعام و الصلوة علی محمد و آله علیهم السلام ...
خط: نسخ، کا: مهدی حسینی، تا: رجب۱۲۴۵ق؛ محشی به نشانه‌های (ق)؛ تملک: محمد حسینی، محمد ابراهیم؛ اهدایی: میرزا سید علی افصح زاده؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۹×۳۰سم [ف: ۱-۱۹۵]

۴۲۳. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۲۹
بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی به توقیع حسن چلبی؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی، ۱۹سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [نشریه: ۷-۷۸۳]

۴۲۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۸
خط: نسخ، کا: صفربن رجب، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، محشی؛ از موقوفات شیخ الاسلام دامغانی؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۲۵سطر،

اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: -۲۱۱]

۴۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۹۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن عباس گلپایگانی (جرفادقانی)، تا: ۵ ذیقعده۱۲۴۶ق؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۲۳ سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳-۹۲۹]

۴۲۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۲۰

خط: نسخ، کا: اسدالله بن محمد کاظم خسبانی طالقانی، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: اردشیره؛ مهر: کاتب «افوض امری الی الله عبده اسد الله» (مربع)؛ واقف: هادی اسکویی حائری، شوال ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۵۹۸]

۴۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۷/۱-۶۱۳۸

خط: نسخ، کا: محمد بن زلف علی مازندرانی استرابادی، تا: پایان جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ ۲۸۹گ، ۲۰سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: -۱۶۹]

۴۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۱۵

کامل؛ خط: نسخ، کا: حسین بن بهاء الدین طباطبائی، تا: جمادی الثانی۱۲۴۶ق؛ مهر: «حسین بن یحیی الحسینی»؛ اهدایی: حسین مضطرزاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۲۴سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۱۴۷۲]

۴۲۹. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد باقر بن محمد تقی جزی، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی [ف: -۲۲]

۴۳۰. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۳

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن عباس گلپایگانی، تا: ۱۲۴۶ق؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۰۸]

۴۳۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رحیم ولد کربلایی اصغر، تا: ۱۲۴۷ق، جا: شاهرود مدرسه بازار (مدرسه حاج اسماعیل)؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «چلبی»؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۲-۵۰۸]

۴۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نستعلیق خوش، کا: حسن بن علی ارزندی، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۲۴سطر، قطع: رحلی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۳۹۹]

۴۳۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی ارزندی، تا: ۲۶ جمادی الثانی۱۲۴۸ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۳۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۵-۵۴۴]

۴۳۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: رمضان۱۲۴۹ق؛ محشی از چلبی، شیخ الاسلام و دیگران؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: گالینگور، ۱۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۵-۲۵۵]

۴۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ولی بن علی اصغر، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی از چلبی، شیخ الاسلام، ابوالقاسم سمرقندی، ابوتراب و خود مصنف؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۲۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۲-۴۲۲]

۴۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۴۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن حاج بابا خانی، تا: پنج‌شنبه۵ ربیع الثانی۱۲۴۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۳×۳۴/۸سم [ف: ۲۵-۱۵۹]

۴۳۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شریف یزدی، ابوالهادی بن محمد مهدی، تا: ۱۲ رجب۱۲۵۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن ابراهیم الموسوی با مهر «محمد الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف مخ]

۴۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد بن حسین مشهور به نحوی، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی از میر سید شریف، ابو القاسم، چلبی، حکیم و دیگران؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار، خرداد ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۲۵-۱۷۷]

۴۳۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۸۴

خط: نسخ، کا: نجف آبادی، محمد، تا: شوال۱۲۵۱ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ تملک: جابر بن عبد الحسین بن حمید بن جواد بن صالح بن جواد کاظمی ربعی با مهر«عبده محمد جواد»(بیضی)، شیخ علی ظالمی به تاریخ رمضان ۱۲۵۷، احمد بن سید شبیب آل مطر به تاریخ ۹۲۱؟ با مهر«احمد الموسوی» (هشت گوش)؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۶×۲۷سم [ف: ۲-۲۲۴]

۴۴۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷۹

کا: عباسعلی بن زین العابدین کجوری، تا: ۱۲۵۲ق، جا: بارفروش مدرسه حاجی ابراهیم؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۴۴۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۳۵

خط: نسخ، کا: علی عسکر بن قیابن عسکر جیلانی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیحجه۱۲۵۳ق، جا: استرآباد مدرسه صالحیه؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمدتقی بن حبیب الله به سال ۱۲۶۸؛ یادگاری از صدرالدین بن علی محمدبن حاجی شریف استرآبادی مشهدی به سال ۱۲۵۴ برای کاتب؛ یادداشتی از محمدتقی بن حاجی

حبیب الله به سال ۱۲۴۸ در دارالخلافه تهران مدرسه مادرشاه؛ واقف: حسینعلی ربیعی مایانی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف مخ: -۲۱۲]

۴۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۹۵

خط: نسخ، کا: شاه کوهی، محمد بن غلام علی، تا: ۱۲۵۳ق؛ محشی؛ ۱۸۴گ، ۲۲سطر(۱۲×۲۳)،اندازه:۲۲×۳۵سم[ف: ۱۶-۵۰۶]

۴۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۴ مکرر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۵۴ق؛ محشی؛ ۲۸۳گ، ۲۰ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۵-۵۹۰]

۴۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الرحیم بن ملا رضا خلخالی، تا: ۱۲۵۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی با امضای چلبی، منه؛ جلد: گالینگور، ۱۹۳گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۱۹-۱۷۵]

۴۴۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیقعده۱۲۵۵ق؛ روی برگ اول فخر الدین می‌نویسد که ظاهراً از کتاب‌های آقا میر محسن نهاوندی است؛ ۱۸۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۱-۳۹]

۴۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن روح الله، تا: چهارشنبه دهه سوم ذیقعده۱۲۵۵ق؛ محشی؛ واقف: ناصر محسنیان، آذر ۱۳۶۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۶گ، ۲۲ و ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲۵-۱۷۸]

۴۴۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۷ شعبان۱۲۵۵ق؛ ۳۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۶۷]

۴۴۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۱شعبان۱۲۵۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد بن محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۰]

۴۴۹. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۴

خط: نستعلیق، کا: علی بن میر محمد سلیم بن محمد حسین بن رضا حسنی نوری تترستاقی، تا: جمعه ۲۸ صفر۱۲۵۶ق؛ ۲۳۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۱-۱۴]

۴۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله ولی الانعام و الصلوة علی محمد و اله علیه و علیهم السلام.

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن علی حسین، تا: ۱۲۵۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۰گ، ۱۹سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱ سم [ف: ۹-۱۹۶]

۴۵۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ ربیع الاول۱۲۵۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف مخ: -۲۱۲]

۴۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن مشهدی آقا محمد تبریزی، تا: ۱۲۵۶ق؛ محشی، با بلاغ؛ مهر: «یا غفار الذنوب» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۴۰ص،۲۱سطر،اندازه:۲۱×۳۳/۵سم[ف: ۴۰/۳-۲۰۵]

۴۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انما لم یتعرض للبدیع لکونه خارجا عن العلم البلاغه

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالغفار، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ تملک: حاجی ملاعلی لالی؛ خریداری از محمودی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۰گ، ۱۸سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۳سم [رایانه]

۴۵۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷۸

آغاز و انجام: برابر

کا: اسماعیل مازندرانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۴۹]

۴۵۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۵

خط: تحریری، کا: محمد بن حاج آقا شمس، تا: ۱۲۵۷ق [ف: ۱-۲۵۶]

۴۵۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۹

بی‌کا، تا: بدون تاریخ۱۲۵۷ق؛ واقف: مصطفی صفائی خوانساری [ف: ۱-۲۵۶]

۴۵۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۷

خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین بن جمال الدین موسوی خلخالی، تا: ۱۲۵۸ق، جا: قزوین [ف: -۸۷]

۴۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۳۶

نسخه کامل، ؛ خط: نسخ، کا: حسن بن ملا محمد، تا: ذیحجه۱۲۵۸ق؛ اهدایی: سید مهدی رکن الدینی؛ جلد: تیماج، ۲۷۴گ، ۲۰سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۶۹]

۴۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الله بن علی شیروانی، تا: شنبه ۱۶ رمضان۱۲۵۸ق؛ محشی از چلپی و غیره؛ مهر: کاتب«افوض امری الی الله المذنب عبدالله»؛ کاغذ: ، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۶/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۴]

۴۶۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم هزاجریبی، تا: ربیع الثانی۱۲۵۸ق، جا: تهران؛ مصحح، محشی با لفظ «چلبی»، «منه»، «خطائی»؛ تملک: محمد کاظم بردی؛ جلد: چرم، ۲۲۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [مؤید: ۱-۱۹۹]

۴۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۷-۳۵/۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدر علی بن تیمور، تا: رمضان۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۴۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۱۰

انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد کاظم هزار جریبی ۴۰دانگه، تا: ربیع الثانی۱۲۵۸ق، جا: مدرسه رفیعه علیه مقیمه در دارالخلافه طهران؛ مصحح، محشی به نشانیهای «چلبی» و «منه» و «خطایی» و «مص» و «مولانا عمادالدین مشهور سلطان شاه» و «۱۲» و «تلویح» و «ایضاح» و «ابوالقاسم» و «س سلمه الله تعالی»؛ مهر بیضوی «المتوکل علی الله عبده محمد کاظم»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۷]

۴۶۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۹۰

نیمه نخستین؛ خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، کا: مختار بن کربلایی حسن خان ولد آبادی (چنین) از محلات قزوین، تا: جمعه ۱ جمادی الثانی۱۲۵۹ق، جا: قزوین؛ محشی؛ مهر: «عبده عبدالوهاب» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۶گ، ۲۲سطر (۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۳-۱۸۶]

۴۶۴. دزفول؛ مدرسه نبوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی [ف: -۷]

۴۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رمضان علی بن محمد قاسم هزار جرینی، تا: ۴ ربیع الاول۱۲۵۹ق؛ محشی از ابو القاسم، چلبی و دیگران؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۵-۱۷۸]

۴۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان الافتتاح یوم الاثنین الثانی من رمضان ...

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن شریف الدین الویری، تا: ۱۲۵۹ق؛ محشی از چلپی، ابوالقاسم، محمد حسین، و دیگران؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۱]

۴۶۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد صادق حسینی، تا: ۱۲۵۹ق؛ محشی از چلبی، میر سید شریف، خواجه و خود مصنف وغیره؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۵۴ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۴۲۲]

۴۶۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۸

خط: نسخ، بی کا، تا: محرم۱۲۵۹ق؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۲۶۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲۶-۲۲۱]

۴۶۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۱

خط: تحریری، کا: محمد رضا، تا: ۱۲۶۰ق [ف: ۱-۲۵۶]

۴۷۰. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز: برابر**انجام:** و تهیا الفراغ من نقله الی البیاض فی یوم الاربعاء الحادی عشر من صفر سنة ثمان و اربعین و سبعمائه به محروسة هرات، که در دوشنبه ۱۲ رمضان ۷۴۲ در خوارزمآغاز کرده بوده است.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ اندازه: ۲۰×۳۰سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۹۶]

۴۷۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۰۴م

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن مشهد علی احمد پروری، تا: ۱۲۶۰ق؛ اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۳]

۴۷۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۱۶

خط: نسخ زیبا، کا: مهر علی خوانساری، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۲۱سطر [ف: ۲-۹۱]

۴۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۹۸-۵۳/۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی ابن کربلائی رجبعلی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۹۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

۴۷۴. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین معلم شهمیرزادی، تا: ذیقعده ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی به نقل از: چلبی، صحاح، شواهد، حلی، ابوالقاسم، منه رحمة الله و با رمز «۱۲»؛ مهر: «وقف مدرسه مرحوم حاج محمد ابراهیم اراک»؛ واقف: رقیه خانم مولوی، ۱۳۳۸ ش؛ جلد: مقوا، ۱۶۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۳×۳۶/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۲۰]

۴۷۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مهدی بن محمد بن حسین بن ابراهیم بن محمد معصوم حسینی قزوینی تبریزی، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ، ۲۴-۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۲۲]

۴۷۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۶

کا: ابوالحسن کلارستاقی، تا: ۱۲۶۰ق، جا: کلاردشت من قریه کلارستاق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۴۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا اسماعیل بن عزیز الله رودکی، تا: ۱۲۶۰ق؛ مجدول،محشی؛ تملک: محمد صادق ملکی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۴-۴۸]

۴۷۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۳۲

خط: نسخ پخته، کا: احمد بن محمد کاظم مرندی، تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد علی بن محمد» (چهارگوش)، «افوض امری الی الله، عبده میرزا محمد علی»

(چهارگوش)، «افوض امری الی الله، عبده محمد حسن» (چهارگوش)، «الراجی عبده محمد کاظم ۱۳۱۲» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۱۵سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲-۱۵۰]

۴۷۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۸۶

خط: ثلث، کا: محمد در مسجد حاجی میر عظیم بارفروش، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: -۶۷]

۴۸۰. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۸۷

خط: نستعلیق، کا: حسینعلی بن ملا آقاجان بارفروشی المسکن، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: -۶۷]

۴۸۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا حسن حسینی لاله آبادی ایمن آبادی، تا: یک‌شنبه۳ شعبان۱۲۶۱ق، جا: بارفروش مدرسه کاظم بیک؛ مهر: «محمد علی بن حسن حسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: -۲۲]

۴۸۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل قوله ای قول القاضی الارحب ثم تاملتهم فلاح ای ظهر فی ان لیس فیهم

خط: نسخ، کا: علینقی بن محمد ارسنجانی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۰گ، ۲۳سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۱-۱۶۹]

۴۸۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۲۱

خط: نسخ، کا: کریم بن محمد صادق بن کریم بن کریم، تا: ۱۲۶۲ق، جا: ساری مدرسه نواب؛ محشی؛ مهر: کاتب «فبشره بمغفرة و اجر کریم» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۷]

۴۸۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۱۷

خط: نسخ، کا: محمد حسین کربلایی عبدالله قاینی کلی، تا: پنج‌شنبه ۲۱رجب۱۲۶۲ق، جا: مایان مشهد؛ افتادگی: آغاز؛ خطبه شارح را ندارد، مصحح، محشی به نقل از «سید شریف» و «چلبی»؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع۱۲۶۲» (بیضی)؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۴۲/۱/۲۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۲-۵۹۸]

۴۸۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۴۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن کهکی، محمدرضا بن میرزا محمد، تا: رجب ۱۲۶۱ و ربیع الاول۱۲۶۲ق؛ محشی؛ جلد: جلد تیماج، ۳۰۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۲۲]

۴۸۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۱۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاج ملا حسن راونجی، تا: جمعه غره رجب۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: -۱۷۲]

۴۸۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله ولی الانعام و الصلوة و السلام ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: نصرالله بن محمد حسین ساروی، تا: شنبه ۱۷ذیقعده۱۲۶۲ق؛ مهر: «عبده نصرالله» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۳۶۶ص، اندازه: ۲۱×۳۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۸]

۴۸۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۶۲ق، به قلم چند کاتب؛ مصحح و معلق به حواشی؛کاغذ:اصفهانی،جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۲۱ص، ۱۸ سطر(۱۲×۲۱)،اندازه:۲۱×۳۳سم[عمومی ساری و تنکابن: ف: -۳۸]

۴۹۰. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایمکن الا طلاع علی کتبها

خط: نسخ متوسط، کا: رمضان بن مشهدی صفر، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۸۰گ، ۲۲ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۳۵]

۴۹۱. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:ب-۱۰

آغاز: لان الدخول فی حیز النفی شامل لذالک و کذا؛ **انجام:** عن مثل هذا لتکلف و ان کان الثانی مثله ای مثل الاول فابعد ای ...

از اواخر مسند الیه است تا سرقات شعریه؛ خط: نسخ، کا: میر ابوالقاسم بیاری پسر میر علی اصغر، تا: ۱۲۶۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوای ساغری، ۲۴۸ص، ۱۵سطر (۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۱۰۱]

۴۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۲۷-۵۳/۳۷

آغاز: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۴ محرم۱۲۶۳ق؛ ۲۶۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۴۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۸۳

خط: نستعلیق، کا: حسین بن علی بن شفیع، تا: شعبان۱۲۶۳ق؛ محشی؛ اهدایی: غلامعلی قدیری؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۰۵۳]

۴۹۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۸۸

خط: نستعلیق، کا: رضا قلی قلیچی، تا: شوال۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ مهر: «عبده محمد علی الحسینی»؛ اهدایی: علی شریعتی ساروی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۲سطر (۱۱/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۵-۱۸۳۴]

۴۹۵. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۸۳

خط: نستعلیق، کا: محمد ربیع بن نادعلی کلیمی، تا: ۱۲۶۳ق؛ در اولش دستخط ابو الحسن افضلی نوری تحریر در ۱۳۸۱ و اسم

آخوند ملا ربیع صفر کلایی؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۶۵]

۴۹۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۸۵

خط: نستعلیق، کا: محمد بارفروشی مشهور به کلاغ مشهد، تا: ۱۲۶۳ق، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: -۶۶]

۴۹۷. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن ملا علی حاجی کلائی، تا: جمادی الاول۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: -۸۲]

۴۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابردهی، محمد صادق بن حسن علی، تا: ۱۲۶۳ق؛ محشی از ملا خسرو، چلبی، مولا زاده و دیگران؛ با وقف نامه ملا علی بن محمد صادق ابردهی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۷۸]

۴۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۹۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن حسینا بابل کناری، تا: سه‌شنبه۶ شوال۱۲۶۴ق؛ واقف: ساره خاتون، آذر ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۶سم [ف: ۲۵-۱۶۹]

۵۰۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۴

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن علی نقی شیرازی، تا: ۱۶ محرم۱۲۶۴ق؛ محشی؛ ۲۳۱گ، ۲۰سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۴]

۵۰۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۰۱

کا: اسماعیل بن سید عابدین زنجانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۰]

۵۰۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۳۴

انجام: ای مثل الاول فأبعد ای فالثانی ابعد من الذم و الفضل للاول کقول أبی.

خط: نسخ، کا: محمدبن میرحبیب الله حسینی، محمدعلی بن حاجی ابراهیم علیانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۳/۵سم [ف مخ: -۲۱۲]

۵۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۷سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۳۷/۵سم [ف: ۱۴-۲۴۱]

۵۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسینعلی تبریزی، تا: ۱۲۶۶ق؛ محشی؛ مهر: «محمد علی الحسینی»؛ واقف: شوکت اقتدار دختر سید ابراهیم بن مرحمت، ۱۳۱۵؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۲۰ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۲-۱۳۷]

۵۰۵. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۴۵

خط: نسخ، کا: جمال الدین بن محمد، تا: چهارشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۲۶۶ق؛۲۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۴۱]

۵۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن رضا شیروانی، تا: جمعه ۱۲ شوال۱۲۶۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۶سم [ف: ۲۵-۱۶۸]

۵۰۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۴۸

آغاز: بسمله، حمدله، صلاة ... لاسیما علم البیان المطلع علی نکت نظم القرآن فانه کشاف عنحقایق التنزیل رائق مفتاح لدقائق التأویل فائق تبیان لدلائل الاعجاز ومعضله تقریب للغوص علی فراید مجمله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ رمضان ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده المتوکل علی الله عبدالله»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۵]

۵۰۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۴/۱

خط: نسخ، کا: افضل بن کربلائی نوروز علی قوچانی، تا: دوشنبه ۲۷ ربیع الثانی۱۲۶۶ق، جا: مشهد رضوی مدرسه نواب؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۳۰۱]

۵۰۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۴۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۶/۵سم [ف: ۸۰]

۵۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا آخر ما اوردناه جمعه من الفوائد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۲۷ محرم۱۲۶۷ق؛ محشی؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۳۸۴]

۵۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۸

خط: تحریری، کا: محمد باقر زنجانی، تا: ۱۲۶۷ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملا صالح؛ تملک: محمد ابراهیم قمی طهرانی لسان العماء در ۱۳۰۹ [ف: ۱-۲۵۶]

۵۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اشار إلی ازالة هذا الخفاء بقوله یظهر ذلک لتأمل مه التذکیرلما تقدم فی الاصول ... و افتح علینا ابواب الحکمة و ارشدنا الی طریق الصواب [و صلی الله علی محمد واله] و عترته المعصومین بالهدی الناجی من العذاب برحمتک یا أرحم الراحمین.

خط: نسخ، کا: محمدتقی، تا: ۱۲۶۷ق؛ محشی با امضای «شرح مفتاح»، «یوسف»، «فخرالدین»؛ با چند بیت شعر فارسی از ضیاء اصفهانی و چند بیت شعر عربی از محمدعلی خان بن فضل علی خان و مکاتبه علامه حلی و قاضی بیضاوی در بحث طهارت و اشعاری از وحشی، مشفقی، ضیاءالدین فارسی، دقیقی، صائب،

قائم مقام، ادهم کاشی، ملک طیفور، شعاع کاشی، هلالی، خواجو، اوحدی کرمانی و شعر عربی از ابن غین؛ تملک: محمد کاظم دزفولی؛ جلد: مقوا، ۲۱۸گ، ۱۵و۱۰ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۰۳]

۵۱۳. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ابوالقاسم ورنوسفادرانی، تا: صفر۱۲۶۸ق؛ ۲۲۱گ، ۲۱سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۸۱]

۵۱۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۵

کا: عباسعلی بن علی مردان تلیکانی تنکابنی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۵۱۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۲

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمدباقر دامغانی، تا: شنبه ۹ محرم۱۲۶۹ق؛ مصححا حواشی بسیار؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۳گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: -۲۱۱]

۵۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳ معزی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد رضا صادق بن فضلعلی بن حسین دزفولی، تا: ۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ تملک: محمدرضا دزفولی به تاریخ ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۲ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۹-۲۴۰]

۵۱۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: یعقوب بن مشهدی باقر، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: -۵۲۳]

۵۱۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۹ق، جا: بارفروش؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: -۸۰]

۵۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق، جا: مدرسه نواب علیه عالیة؛ مصحح، محشی با نشان‌های «شواهد»، «چلبی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۹سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۶-۲۰۶]

۵۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۳۵-۵۸/۸۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرضا ابن خواجه محمدرضا بربری، تا: غره شوال۱۲۷۰ق؛ ۲۲۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۵۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ محشی؛ واقف: محمد حسین حسینی ارسنجانی، فروردین ۱۳۵۲؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۵-۱۷۳]

۵۲۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۴۸

کا: محمد بن احمد موسوی، تا: ۱۲۷۲ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۰]

۵۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۰

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن ملا محسن بن کریم بن عبدالحی بن ملا کریم انصاری، تا: ۱۲۷۳ق؛ محشی از آیت الله نجفی مرعشی به تاریخ ۱۳۴۹ که از کتابشان «المعول فی امر المطول» نقل نموده‌اند؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳-۲۶۰]

۵۲۴. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۴۷

خط: نسخ، کا: رمضان ابن علی، تا: سه‌شنبه ۲۵ شعبان۱۲۷۳ق؛ ۲۲۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۱۴۸]

۵۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۳۰-۲۴/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بدیع حسینی ابن میرزا احمد سبزواری، تا: شعبان ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۸-۴۳۸۳]

۵۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی ملا محمد فروشانی مرتضی، تا: ۱۲۷۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۴گ، ۲۴ سطر (۱۱×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۳۳]

۵۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۵۲

خط: نسخ پخته، کا: محمد سنندجی، تا: ۱۳ رمضان۱۲۸۵ق؛ محشی؛ تملک: محمد بن محمد امین سنندجی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۵سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۸۶]

۵۲۸. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۲۰ و۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف مخ]

۵۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۹ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** المذکورة فی فنون الثلثه و تفاصیل ذلک مما لایفی بها الدقائق ... هذا نا اوردنا جمعه من الفواید ... الافزاع و الفتن و تواتر حوادث اورقت الطبع ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ رکابه‌دار؛ محشی؛ تملک: محمد جواد بن محمد طاهر بن محسن معزی، محمدرضا بن محمدجواد معزی در ۱۲۸۸ق؛ جلد: مقوایی، ۳۳۹گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۴۲]

۵۳۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۶م

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با جدول، سر لوح، محشی؛ تملک: محمد صالح بن محمد تقی بن محمد اسماعیل استرآبادی در ۱۸ صفر ۱۲۹۰؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۳]

۵۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۶

خط: نسخ، کا: ملا ابراهیم بن درویش محمد کازرونی شیرازی، تا: ۱۲۹۹ق، جا: شیراز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۳۰سطر،

اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۷-۴۶]

۵۳۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۶۸

انجام: لکنه یشبه التخلص من جهة انه لم یوت بالکلام الآخر فجاءة من غیر قصد الی ارتباط و تعلیق بما قبله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۴۵]

۵۳۳. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن رضا موسوی فیارمی، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۳۰۴ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سیدرضا بن علی حسن آبادی تقوی، ۱۳۴۵؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف مخ: -۲۱۱]

۵۳۴. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۵۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۹۲-۳۷/۸۲

آغاز: بالاستختاق المجتهدمن نصب سرادق الامن ... قال المصنف بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله افتتح کتابه بعد التیمن بالتسمیة بحمد الله سبحانه اداءالحق شیء؛ **انجام:** کاخفائها اوالتمکن من انکاره ان مست الحاجة اوتعینه او ادعاءتعینه او نحو ذلک قال الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۲۶۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۵۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۲۹-۳۵/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** عقیب نزول المطر لکن بنم فی مدة ولو قال تصح نقراً الی تمام الاخضرار جاز وتم للترتیب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۲۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۳۸۶]

۵۳۷. مشهد؛ مدرسه عباسقلی خان؛ شماره نسخه:۲۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۶۷]

۵۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۲۸]

۵۳۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۱

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۱۵۰]

۵۴۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۲

کا: محمد تقی لورایی نژاد، بی‌تا [ف: -۱۵۰]

۵۴۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۵۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۲۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسن نخعی مازندرانی [رایانه]

۵۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی کاکی زاده [رایانه]

۵۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۴۴

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: دکتر سید منوچهر طباطبایی [رایانه]

۵۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثل قوله تعالی حیث ذکر جمعا من الانبیاء و اراد ان یکون یذکر حقیقه الجنه و اهلها هذا ذکر و المتقین لحسن ماب قال ابن الاثیر لفظه هذا فی هذا المقام ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای منه، چلبی، خواجه، میرزا رضا و ...؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۰گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۲سم [رایانه]

۵۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۵۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۷۰]

۵۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۵۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۷۱]

۵۴۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ختم الله بالحسنی و یسر لنا للنور بالذهن الاسنی بحق النبی و آله الاکرمین.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۰گ، اندازه: ۱۳×۲۵سم [نشریه: ۱۳-۳۹۰]

۵۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۵۷

آغاز: الرجل الی جرجانیه خوارزم ... ان اشرح کتاب تلخیص المفتاح المنسوب الی ... محمد ابن عبدالرحمن القزوینی؛ **انجام:** فهذا الاستعاره تصیر یحیه لکن الجامع فیها عقلی و اما عقلی عطف علی اما حسی یعنی ان الاستعاره ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۹۰گ، ۲۰سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [رایانه]

۵۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۸سم [رایانه]

۵۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

۵۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۳۰

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۰۰گ، اندازه: ۱۷×۲۸سم [رایانه]

۵۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۵۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۸۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه عصر کرمان [رایانه]

۵۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۴۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۵۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۶۱

آغاز: و العذراء البکر و الشاهد المراة التی ای ارتفع و قوله ای قول الشاعر الاخر و لست بنظار الی جانب الغنی؛ **انجام:** کان السنتهم

معند المنطق جلعت ... فصارت الاسند فی ... کالسنتهم ...
از اواخر فن اول تا اواخر فن سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۸۹گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۲×۲۴سم [رایانه]

۵۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۰۷
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۷گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۸سم [رایانه]

۵۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۳
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۰۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۵۴]

۵۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۵۱
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۰/۳×۳۰/۶سم [رایانه]

۵۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۰/۳×۳۰سم [رایانه]

۵۶۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ صفر؛ محشی با نشان «ع ل ی»، «بروجنی»؛ جلد: چرم، ۲۱۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [مؤید: ۱-۳۰۰]

۵۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۰۹
آغاز: وذلک من توارد الاخبار بتفاقم المصائب فی العشائرو الاخوان؛ **انجام:** حبا و فی مراودته کقوله تعالی: «تراود فتیها عن نفسه» و فی شأنه حتی یشملها
از اواسط خطبه کتاب تاانشاء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: جلد گالینگور، ۱۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۲-۲۲]

۵۶۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۱۲
آغاز: الحمدهو الثناء باللسان علی قصد التعظیم؛ **انجام:**و هو ای الاقتضاب مذهب العرب الجاهلیة و من یلیهم من المخضرمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۲۳]

۵۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۵/۱ معزی
آغاز: بهذا الخطاب مخاطب دون مخاطب بل کل من ... منه الرؤیة ... یدخل فی هذا الخطاب و فی بعض النسخ ...
بخشی از از مطول است شامل بخشی از بیان و بدیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۲۸گ(۱ر-۲۸پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳۹-۲۵۱]

۵۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۴/۱ معزی
آغاز: الواصف المطری حصایصه و ان یکن سابقا فی کل ما وصفا ثم انه قد وع فی ایدی جماعة هم اسراء التقلیئ فطفقوا یتعاطونه؛ **انجام:** کالکیفیات النفسانیه ای المختصه بذوات الانفس من الذکا ای حدة القواء و هی شدة قوة للنفس سعدة اکتساب ... و قیل هو ان یکون سرعة انتاج الفضایا و سهولة استخراج النتائج.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: حاج شیخ محمد رضا معزی، ملا حسن بن ملا محمد به میر عبدالباقی بن میر حسین حسینی؛ جلد: مقوایی، ۱۵۷گ (۱ر-۱۵۷پ)، ۲۳ سطر (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۹-۲۲۷]

۵۶۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۴/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹گ (۱۶۰ر-۱۷۸پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۱۸۷]

۵۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰۲۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** من ناحیة العالیة فلم یکن یرعاها الا ابل ... لمصاهره بینهما.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [رایانه]

۵۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** من الاقتصاب الذی یقرب من التخلص قول الکاتب عند اراده
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: فرزندان عبدالحسین عالم زاده، فروردین ۷۷ [رایانه]

۵۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۵۷۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۸۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کهنه است؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۰]

۵۷۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۷۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۱]

۵۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۲۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «و رفعناه مانا علیا»(مربع)؛۱۷۴گ،۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳۷-۳۸۰]

۵۷۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۱]

۵۷۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۵]

۵۷۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۸۱
آغاز: الآخذین فی هذه الصناعة و اغمضت عما وقع لبعض متعاطی هذا الکتاب من غیر بضاعة؛ **انجام:** و بعض العرب یؤنث السری و الهدی و هم بنو اسد توهما انهما جمع سریة و هدیة لأن
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۱۵۰]

۵۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۳۹
آغاز: تقریب للعوض علی فرائد مجمله و مفصله قواعده کافیه فی ضوء المصباح الی انوار التاویل؛ **انجام:** فان کان مختار احسنا تلقاه

السمع و استلذه حتی جر ما وقع فیما سبق من التقصیر کالطعام اللذیذ.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۶۷گ، ۲۲سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۸-۱۹۴]

۵۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۵

آغاز: ... البلاغة فلقد تباهیت فی تصفحا غایة الوسع و الطاقه ثم جمعت لشرح هذا الکتاب ما یذلل صعاب عویصاته الابیته؛ **انجام:** حنظلت نخلاته ای صارت ثمار نخلاته کالحنظل فی المراره لم یزل سوء الظن ...
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای منه، خطایی، چلبی و ...؛ جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۱۹سطر (۸-۹/۵×۱۶-۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۱۸-۱۳۸]

۵۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۲۱سطر (۷-۷/۵×۱۸/۵-۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۸سم [ف: ۱۸-۱۳۳]

۵۸۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۵۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۳۲

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: صفی الدین احمد بن ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۴۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۴۸۸]

۵۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذا نظرت الی خواتمها وجدتها فی غایة الحسن و نهایة الکمال لکونها ادعیة و وصایا و مواعظة و تحمید و وعد و عید الی ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۶-۲۱سطر (۱×۱۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۳۲]

۵۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله یظهر ذلک بالتا مل مع التذکر لما تقدم ... و تفاصیل ذلک مما لا تفی بها.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با استفاده از «قاموس» و «صحاح» و با امضای «چلبی»، «منه رحمه الله»، «شیخ»، «سمرقندی»، «ابو القاسم»، «شاهرودی»، «مسعود»، «مح»، «محمد علی» و «سید»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۸-۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۲-۳۵۵]

۵۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۶۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۴سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۵-۲۷۹]

۵۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۹۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده، محشی با امضای «چلبی» و «منه» و «فخر الدین» و «شرح مفتاح»؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۷۸گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۵۹]

۵۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۳

آغاز: الایام و حصنا حصینا للاسلام بالنبی و آله علیهم السلام و المرجو من خلانی؛ **انجام:** و هو هذا نعم و لیس اقل من مقتضی المقام لان.
حدودا نیمی از مباحث کتاب المطول را دربر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای «چلبی ۱۲۴۳»و «سید ره» و «منه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۰گ، ۱۹ سطر (۷×۱۷ و ۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۲-۲۰۰]

۵۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای «منه، ۵، و حلی»؛ تملک: محمد حسن بن محمد علی موسوی؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۷۰گ، ۲۱سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۱۵-۱۱۹]

۵۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی سواء الطریق و الصلوه علی نبیه خیرا لبربه و آله الطیبین و عترته الطاهرین و اصحابه المنتجبین.
خط: نسخ خوش، کا: محمد علی بن محمد صالح، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۷-۳۱۴]

۵۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۲۴

انجام: التشبیه فی الاصطلاح عند المصنف.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رمضانعلی تفتی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۲۶گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۱۴۷۴]

۵۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۵۱

انجام: و انتم تعلمون ای و انتم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «۱۲» و «سمرقندی»؛ مهر: «محمد حسین»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۵۴گ، ۲۵سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۵/۶سم [ف: ۴-۱۴۵۰]

۵۹۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۵۵

آغاز: وصف قومه لشمول؛ **انجام:** ففی کل من الایه و الابیات.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۸۳گ، ۲۵سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۴-۱۴۵۱]

۵۹۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۳۹

انجام: تقدیم الظرف علی المصدر و یجوز
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: سید جلیل سید زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۶۴گ، ۲۳سطر (۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۵-۱۸۱۶]

۵۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۶۳

آغاز:ای رفع بنی لنابینا اراد الکعبه؛ **انجام:** فیقدم ما اخرت تؤخر ما قدمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۶۸گ، ۲۱سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۸۷]

۵۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۲۴
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۵۹۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۵۴
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۵۹۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۵
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۶]

۵۹۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۳
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۶]

۵۹۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۰۷
آغاز: عن بصائرهم حتی ینطبع دقایق التعقل
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، دارای سرلوح؛ مهر: «مهدی الحسینی»؛ اهدایی: محمد رحمانی منشادی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۶۴گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۱۶۴۲]

۵۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۸۵-۵۹/۵
آغاز: ولا ترتفع بنشأة التعصب عن بصائرهم حتی ینطبع دقایق التعقل فی ضمائرهم کل بضاعتهم اللجاج والعناد
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۳۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۸۷]

۶۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۵۶-۵۷/۲۶
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷۱گ، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۵]

۶۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۶۹-۵۷/۳۹
آغاز: من تنافر الحروف و الکلمات و من الغرابة و التعقید اللفظی و المعنوی جزم المصنف بان اللفظ الفصیح
از شرح عبارت «فالفصاحة فی المفرد خلوصه من النافر ...» تا شرح عبارت «هی الدنیا تقول بملاء فیها حذار حذار»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۹۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۸۷]

۶۰۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۲۴
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۶۰۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۵۲
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۶۰۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۶۴
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۶۰۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۳۵
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۷]

۶۰۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۵۲
آغاز: عن التهاب الاکباد الی اسرار التنزیل به
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب،۲۳۲گ، ۲۰سطر(۱۰×۱۹/۵)،اندازه:۲۰×۳۰سم[ف:۵-۱۵۱۶]

۶۰۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۸
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۷]

۶۰۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۹
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۷]

۶۰۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۰
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۶]

۶۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۰
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۵۶]

۶۱۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۶۶
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۷]

۶۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف وحسن حلبی؛ جلد: پارچه، ۲۹۱گ، ۲۱سطر [ف: ۱-۲۴۹]

۶۱۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف وحسن حلبی؛ جلد: مقوا، ۳۴۶گ، ۲۱سطر [ف: ۱-۲۴۸]

۶۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵۴
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۱۸سطر [ف: ۱-۲۵۰]

۶۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۴۹
از «الباب الثانی فی احوال المسند الیه» تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن مقیم بارفروشی مازندرانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تاریخ وقف: ۱۱محرم ۱۲۶۲؛ جلد: مقوایی عطف تیماج، ۱۴۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۵-۱۳۲]

۶۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴
خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «العبد الضعیف آقا محمد عظیم بن علامه ابراهیم علی ...» (دایره بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۴-۷۶]

۶۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۲۲
آغاز: ... من ظاهر المقال من غیر ان یکون لهم اطلاع علی حقیقة الحال وبعضهم قدتصدوا السلوک طرایفه؛ **انجام:** منها ای من الحقیقه حیث قال فی قسم الاستعارة المصرح بها الحقیقه مع القطع ومن الامثله استعارة وصف احدی صورتین منترعتین من امور لوصف صورة اخری ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۷]

۶۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۱۹

آغاز: الانعام سواء کان ذکراً باللسان او اعتقاداً ومحبةً بالجنان او عملاً و خدمةً بالارکان؛ **انجام:** قلت والحق انه قد یستعمل عند الظنبثبوت الخبر من غیر قصدِ الی التشبیه سواء کان الخبر جامداً او مشتقاً نحوکان زیداً

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از سید شریف با عناوین «قال، اقول»؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۷]

۶۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمد اسماعیل بن محمدرضی الموسوی ۱۳۰۷» (بیضوی)، «محمد اسماعیل الموسوی ۱۳۰۸» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۶۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، به دستور استادش مولانا خضر؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۵]

۶۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی ازچلبی، خواجه، حسن و دیگران؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۴]

۶۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۶۷

آغاز: ... وفصل الخطاب ای المفصول البین الذی یتبینه من یخاطب به؛ **انجام:** الی المعنی الذی یتضمنه مشتملة علی لطف الفاتحة والمنطویة علی حسن الخاتمة، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۷]

۶۲۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا علی مسکونی، جمادی الاول ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: -۱۰۴]

۶۲۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۰

آغاز: برابر

خط: ثلث جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: -۲۹]

۶۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۳۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»، «مهدی الحسنی الحسینی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲-۶۰۶]

۶۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۵

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۴ سطر (۲×۹)، اندازه: ۱۹×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۹۱]

۶۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۸۸۱

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۵۹۲]

۶۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۸۸۲

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۵۹۲]

۶۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۶۸-۵۲/۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۸-۴۳۸۴]

● مطول (ترجمه) / بلاغت / فارسی

motavval (t.)

محمد علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mohammad ‘alī ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

ترجمه و شرح مفصلی است بر علم معانی کتاب «مطول» سعدالدین تفتازانی. قلم مترجم پیچیده و عاری از سلاست است به‌گونه‌ای که فهم آن مشکل‌تر از متن کتاب است. این کتاب چنان‌که اشاره شد تا پایان فن معانی و آغاز علم بیان می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۹۰

آغاز: بسمله، قوله و بعد فان احق الخ دخول فاء برفان الخ یا از جهت توهم اما است گمان کرده که اما آورده لهذا فاء را داخل کرده یا اینکه و بعد قائم مقام اما شده از جهت اختصار می‌گوید شارح بعد از حمد خدا و مدح رسول (ع) بتحقیق که سزاوارترین فضیلت‌ها و بزرگی ها باید اول انسان کامل او را تحصیل کند؛ **انجام:** و درود بفرستم بر محمد (ص) و آن جناب و سؤال می‌کنم از خدا توفیق دادن از برای تمام کردن آن دو قسم دیگر بمن و کرم خودش . و لا حول و لا قوة الا با لله العلی العظیم الفن الثانی علم البیان قدمه الخ ...

خط: نستعلیق زشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ (احتمالاً به قلم خود مؤلف باشد)؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۵]

● مطول (ترجمه) / بلاغت / فارسی

motavval (t.)

وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

غیر همانند:

۱. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۴۰

این کتاب ترجمه مطول یا ترجمه شرح تلخیص است به فارسی و احتمال زیاد بر این است که ترجمه مطول باشد متأسفانه از اول کتاب سه و چهار ورقی افتاده و مترجم آن و تاریخ ترجمه معلوم نشد. و از فهرست‌هایی که در دسترس نگارنده بود در هیچیک اشاره‌ای بر این‌که یکی از شرحهای مفتاح العلوم به فارسی ترجمه شده باشد برنخوردم برای آشنایی خوانندگان به طرز انشاء آن چند سطری از کتاب در اینجا آورده می‌شود. در صفحه اول این نسخه: «و مخالفت قیاس آن است که کلمه بر خلاف قانونی باشد که از تتبع لغت و صرف مستفاد است چون اجلل بدون ادغام در این قول شاعر که الحمدلله العلی الاجلل انت سلیل الناس ریا فاقبل یعنی شکر مرخدای بزرگی را گویم که تو پادشاه مردمی ای ریا و ریا نام مردی است از پادشاهان عرب، چه قاعده در مفردات کلام عرب آن است که هر گاه دو حرف از حروف کلمه از جنسی باشد اول آن را ساکن و در ثانی ادغام کنند و اگر گویی که ابی یابی نیز باید غیر فصیح باشد چه این بر خلاف قاعده کلمات عرب است زیرا که فتحه عین در فعل مضارع مفتوح العین مشروط است به اینکه عین الفعل یا لام الفعل اوحرف حلق باشد و حال آنکه درقرآن مجید واقع است جواب می‌گویمکه ابی یابی اگر شاذ و خلاف قاعده است اما شاذی است که در کلام فصحاء وبلغا واقع است پس گویا که از قاعده مستثنی است و مخل فصاحت نیست ...(بعد از چند صفحه) (الفن الاول) فن اول در بیان علم معانی است و آن اصول و قواعدی است که از تتبع آنها ظاهر می‌شود احوالات لفظ عربی چنان احوالی که رعایت آن موجب مطابقت لفظ به اقتضای حال بوده باشد بدان که لفظ عربی را احوال مختلف می‌باشد که بعضی از آنها عارض بنای کلمه می‌شوند و آنها درعلم صرف دانسته می‌شود مانند اعلال و ادغام و التقاء الساکنین و امثال آنها و بعضی دیگر عارض کلمه می‌شوند من حیث الاعراب و البناء چون رفع فاعل و نصب مفعول و مانند آن و آنها در علم نحو مذکور می‌گردد و بعضی عارض می‌شوند بجهة رعایت مطابقت کلام با مقتضای حال مانند ذکر و حذف و تدیم و تأخر و اشباه آن و آنها در فن معانی دانسته می‌شود انتهی»؛ خط: شکسته ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ محشی با جمله «منه سلمه الله» و در بعضی ها «منه عفی»؛ ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: – ۲۳۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵ سرود

معانی و بیان است و شاید ترجمه از مطول تفتازانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [نشریه: ۱۳–۴۳۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۹

بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● مطویات العلیة فی شرح زبدة الاصول البهائیة / اصول فقه / عربی

maṭwīyyāt-ul ʻallīya fī š.-i zubdat-ul uṣūl-il bahā’īya

نوری، محمد علی بن زین العابدین

nūrī, mohammad ʻalī ebn-e zayn-ol-ʻābedīn

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰)

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فهذه مختصر نافع و مطویة علیه

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیس من باب ترادف المتبوع و المعطوف علیه

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵–۱۷۸۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۶۸/۱

انجام: فنقول الوجه الرابع

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۴۷ص (۱۷–۶۳)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۵–۱۷۸۹]

● مطهرات /فقه

motahharāt

فایده‌ای است در بیان چگونگی رفع آلودگی‌های مختلف از جامه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۷۶/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۱۱پ–۲۱۲ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰–۹۹]

● مطهرات / فقه / فارسی

motahharāt

در چند «مقصد» مقصد یکم، در تطهیر به آب، پنجم از جمله مطهرات آفتاب است، نهم سایر تطهیرات ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۷۲/۱

آغاز: بسمله.در بیان مطهرات است و در آن چند مقصد است مقصد اول در بیان تطهیربه آب است که اعظم مطهرات است

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، روزگار نگارنده و بایستی پیش از ۱۲۶۳ق باشد؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۶–۱۹ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳–۱۶۰]

● مظاهر الآثار / رجال / عربی

maẓāhir-ul āṯār

شریعتمدار، محمد حسن بن جعفر، ۱۲۴۹–۱۳۱۸ قمری

šarīʻatmadār, mohammad hasan ebn-e jaʻfar (1834 - 1901)

در کلیات رجال و علم رجال و اخبار است در هشت مجلد: جلد ۱. در مقدمه کتاب و دارای فوائدی در علم حدیث و مباحث درایه و قواعد علم رجال و شرح حال صحابه و تابعین؛ تتمه جلد اول: در شرح حال خلفای ثلاثة و مطاعن آنان و خلفای اموی و عباسی، و روات و مشایخ موثقین و علماء متقدمین و متأخرین و اسامی سایر فرق شیعه، و در پایان خاتمه‌ای مشتمل بر هشت فائده رجالی؛ جلد ۲.تاریخ پیامبر اکرم (ص) و جنگ‌های آن حضرت، و تاریخ امیرالمؤمنین (ع)؛ جلد ۳. بیان اخباری که در فضائل و مناقب و مصائب ائمه علیهم السلام وارد شده است؛ جلد ۴. تاریخ امام حسین و اهل بیت آن حضرت علیهم السلام و وقایع کربلا و رد و ایراداتی بر برخی مقاتل دیگر خصوصاًاسرار الشهادة؛ بقیه مجلدات این کتاب بنا به گفته الذریعه (۲۱: ۱۶۱-۱۶۲) به اتمام نرسیده ولی در فهرستواره کتابخانه مینوی (ص ۵۲) چنین آمده که بقیه مجلدات دیگر این کتاب نزد وراث می‌باشد.

آغاز:جلد اول: الحمد لله المتجلی لخلقه بخلقه و الظاهر لقلوبهم بحجته

جلد دوم: الحمد لله بطن خفیات الامور

جلد سوم: الحمد لله علی عواطف کرمه

جلد چهارم: الحمد لله الذی قدر ما خلق

جلد هشتم: الحمد لله الذی فضل مداد العلماء علی دماء الشهداء

[ریحانة الادب ۳۲۰/۲؛ اعلام الشیعة ۳۹۱/۱؛الذریعه ۱۶۱/۲۱-۱۶۲]

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۴

جلد سوم؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷ق؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ فهرست مطالب کتاب به خط عیسی بن محمد حسن بن محمد جعفر بن سیف الدین استرآبادی در بهمن ۱۳۲۹؛ واقف: عیسی بن المصنف، ۱۳۱۸؛ ۶۸۰ص [نشریه: ۶-۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۸۷]

۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۱

آغاز: برابر ۱

جلد اول، از آغاز کتاب تا پایان حرف دال از اسماء صحابه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ فهرست مطالب کتاب به خط فرزند مؤلف عیسی بن محمد حسن استرآبادی؛ مهر: «محمود بن محمد حسن بن محمد جعفر» (بیضی)؛ واقف: محمود بن محمد حسن بن محمد جعفر استرآبادی، شوال ۱۳۱۸؛ ۴۷۳ص [نشریه: ۶-۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۷۶]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۲

تتمه مجلد اول؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۶-۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۷۸]

۴. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۳

جلد دوم کتاب و در غره جمادی الاول ۱۲۹۶ تألیف آن به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه، فهرست مطالب کتاب به خط عیسی بن المصنف در ربیع الثانی ۱۳۷۰؛ واقف: مرتضی بن محمد حسن استرآبادی، ۱۳۱۸؛ ۸۲۴ص [نشریه: ۶-۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۸۶]

۵. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۵

جلد چهارم، سه مجلد دیگر نزد دیگر وارث است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ تاریخ وقف: ۱۳۱۸؛۱۱۸۷ص [نشریه: ۶-۶۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۹۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۸۷]

● مظاهر الاحکام و مشارق الحلال و الحرام / فقه / عربی

mazāhir-ul aḥkām wa mašāriq-ul ḥalāl wa-l ḥarām

حسینی، محمد بن محمد صالح، ق۱۲ قمری

hoseynī, mohammad ebn-e mohammad sāleh(- 18c)

شرحی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه استادش آقا جمال خوانساری بر «الروضة البهیة» با استفاده از آنچه در محضر پدر هنگام تدریس کتاب آموخته و اضافاتی از خود.مؤلف در فتنه افغان به همراه شاه طهماسب دوم صفوی بوده تا به سال ۱۱۴۶ موافق با کلمه «مظاهر» به تألیف کتاب حاضر پرداخته و در چهارشنبه ۱۳ ربیع الثانی ۱۱۴۷ از شرح کتاب الطهارة در قریه علی آباد نیشابور فارغ شده است.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۲۹

آغاز:الحمدلله الذی سهل لنا الوصول الی مدارک الشرایع لنهتدی فی ظلمات الجهل و الظلام الی مسالک الحلال و الحرام؛ **انجام:** و الله لا تذهب الایام و اللیالی حتی یحیی الله الموتی و یمیت و یرد الحق الی اهله و یتم دینه الذی ارتضاه لنفسه.

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب الزکاة؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ شوال۱۱۴۹ق؛ مصحح، محشی به نقل از مؤلف با عناوین «منه رحمه الله»؛ با صورت تقریظی بر التحفة القوامیة قزوینی؛ واقف: بهرام بیگ؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۳۱۳]

● مظاهر الاسرار / تفسیر / عربی

mazāhir-ul asrār

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

ایشان در آغاز می‌گوید چون برخی از تفاسیر شیعه عاری از وجوه اعجاز یعنی استعارات و سایر انواع مجاز بودند یا مباحث برخی بسیار مفصل بود بدین جهت خواستم تفسیر جامعی طبق مذاهب شیعه و اخبار ائمه معصومین (ع) بدون ایجاز مخل و اطناب ممل به رشته تحریر در آورم که شامل مباحث شأن نزول، قراآت مختلف، وجوه فصاحت و بلاغت، معانی ظاهری و باطنی، معانی محتمل ذکر شده و در کتاب‌های تفسیر باشد.(غلامی مقدم)

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی کرمنا بتأسیس الأساس باعطاء مدارک الحواس و الارشاد الی الدلیل و المدلول بتفضل مشاعر العقول ... و اعلم انه لابد قبل الخوض فی المقصود من بیان امور:الأمر الأول: فی ذکر اسامی القراء المشهورین.الأمر الثانی: فی بیان اسامی القرآن و معانیها.الأمر الثالث: فی بیان وجه اعجاز القرآن.الأمر الرابع: فی فضل القرآن و اهله.الأمر الخامس: فی نبذ مما ورد فی تفسیر القرآن بالرأی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** ذالک الکتاب الذی یکتب و یخط او یجمع بناء علی کون المصدر بمعنی المفعول بمعنی الاستقبال مع وحده المراد فی الاستعمال لئلا یلزم سبک المجاز من المجاز لعدم جوازه علی الأصح و هو الذی لاریب فیه.

از ابتدای مقدمه تا آیه شریفه «ذالک الکتاب لاریب فیه»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۲–۴۱۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۹۶

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین اعلم انه لابد قبل الخوض فی المقصود

تفسیر سوره فاتحه است؛ خط: نستعلیق بدخط، کا: نصرالله نام استرابادی، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱–۱۷۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۸۷

از آغاز کتاب تا آیة الکرسی؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم یزدی، تا: شعبان۱۲۵۸ق؛ تاریخ وقف: ۲۶شعبان ۱۳۱۸؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸–۳۱۱]

● المظاهر الالهیة فی اسرار العلوم الکمالیة / فلسفه / عربی

al-maẓāhir-ul ilāhīyya fī asrār-il ‘ulūm-il kamālīya

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

رساله‌ای مختصر و استدلالی در مبدأ و معاد و علم و صفات خداوند تعالی؛در«مقدمه» و دو«فن» و یک «خاتمه» و هر فن دارای هشت«مظهر»: مقدمه: مراد از حکمت چیست؟ فن ۱. معرفت مبدأ؛ فن ۲. معاد؛ خاتمه: در احوال تعرض روز قیامت.

آغاز:سبحانک اللهم یا مفیض الجود و الوجود یا ولی الفضل و النور ... اما بعد لما کان افضل السعادات و الوسائل و رئیس الحسنات و الفضائل

انجام: و ما وصلنا الیه بفیضه من اسرار المبدأ و المعاد و هو لکل قوم هاد و الحمدلله رب العالمین

چاپ: ایران، سنگی، ذیقعده ۱۳۱۴، وزیری، ۱۰۷ص(۲۳۲–۳۳۸)؛ اخیراً با تصحیح و تعلیق سید جلال الدین آشتیانی چاپ شده

[یادنامه: ۱۱۸ مشار: ۶۲۰ ؛ الذریعة ۱۶۲/۲۱؛ ریحانة الادب ۴۱۷/۳؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا ۲۸۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۴

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد مؤمن بن محمد امین، تا: ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۱۱۹پ–۱۵۸پ)، ۱۸ سطر (۴×۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳–۳۵۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۲/۱۸

بی کا، تا: صفر۱۰۹۹ق؛ اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۷–۴۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۱۰۶ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه طاب ثراه»؛ مهر: «ابو تراب الفیضی» (بیضی) کاتب «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابوتراب» (بیضی)، «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان ۱۱۷۱» (بیضی)؛ واقف: ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی بن فیض کاشانی؛ کاغذ: شرقی، ۵۹گ (۱–۵۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۴–۲۲]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱ شوال۱۱۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۱پ–۹۷ر)، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۳) [ف: –۷۳۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد کریم طبیب سالیانی، تا: دوشنبه۲۲شعبان۱۲۶۴ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا حسین؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۱–۳۸۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم تهرانی، تا: ذیقعده۱۲۷۳ق، جا: سبزوار؛

۶۱گ (۱۱۸-۱۷۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۴-۲۹۲]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۳/۱۳

خط: نسخ، کا: تفرشی، محمد علی بن عبدالغنی، تا: ۲۵ جمادی الثانی۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۹۷ر-۱۲۵ر)، ۲۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۵۳]

۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۸/۱

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد باقر بن ملا سلطانعلی گواری، تا: پنج‌شنبه آخر رمضان۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ (۱ر-۲۲۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۷۳]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۹۴/۴

آغاز:بسمله، تحقیق عرشی فنقول الفاعل علی ستة اصناف فاعل بالطبع؛ **انجام:** و تبدیل الورد بالحیة و تبدیل الملک بالجبر و الجبل.

خط: نستعلیق، کا: کوچک بن علی میقانی، تا: ۲۱ ربیع الثانی۱۲۷۹ق؛ جلد: میشن، ۱۵ص (۱۶۷-۱۸۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۷۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: اسماعیل بن معصوم تفرشی، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۵۲ص (۲۰۹-۲۶۰)، ۱۴ و ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۸۸]

←مظاهر الانوار ← مظهر الانوار

● مظاهر انوار / عرفان و تصوف / فارسی

mazāher-e anvār

رساله‌ای است در تصوف از مؤلفی ناشناس. وی در آغاز نام نوشته خود را «مظاهر انوار» گذارده است. وی در این کتاب سخن از جهان‌های بی‌شمار به میان آورده و اعتقاد هر کیش را درباره شماره‌ها و نام‌های آن یاد کرده است. در این کتاب از حکمة الاشراق سهروردی و شرح هیاکل دوانی و شیخ خواجکی شیرازی و رساله نظامیه و علامه شیرازی شارح حکمة الاشراق و دیگران نام برده است.این کتاب در پنج «مظهر» آمده که فهرست آن به این ترتیب است: ۱.تقسیم عوالم کلیه به نزد اهل تصوف؛ ۲. تقسیم عوالم طریق حکماء و متکلمین؛ ۳. تقسیم عوالم به مذهب اصحاب افلاطون؛ ۴. بیان مذهب ارسطاطالیس؛ ۵. بیان هیجده هزار عالم.

آغاز:بسمله، شبی در کنجی نشسته در بر وی اغیار بسته دیده اعتبار گشوده در ابداع بدایع تامل میکردم و خود را از جمله متفکرین در خلق سماوات و ارضین میشمردم و از صنایع بصانع انتقال میکردم در هر قطره بحری پیدا بود و در هر ذره آفتابی هویدا. گاهی بنظر تحقیق مشاهده عالم بالا میکردم و گاهی بدیده تدقیقتماشای صنایع سفلی در این محل بخاطر رسید ...

[فهرستواره منزوی ۸۹۸/۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** کان من الجن ففسق عن امر ربه مجموع این هیجده هزار هر یک را از جهت آنکه در وجلو بسیار هشت هزار عالم گفته اند و توان گفت بطریق حکما که آن دو آخر یکی عقل است و یکی نفس و شناختن این مطلب بنحو دیگر هم جایز است لیکن ایراد کرده شد (ظ: نشد تا باعث تطویل نگردد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب و السلام)

بی کا، بی‌تا، جلد: تیماج، ۱۱ص (۲۰۷-۲۱۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۲۹]

● مظاهر الانوار فی مناقب الائمة الاطهار / شعر / فارسی

mazāher-ol anvār fī manāqeb-el a’emmat-el athār

هدایت، رضا قلی بن محمد هادی، ۱۲۱۵-۱۲۸۸ قمری

hedāyat, rezā qolī ebn-e mohammad hādī (1801 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۵ق

کتاب مفصلی است.

آغاز:بسمله و به نستعین. رباعی لمؤلفه:این نامه که نعت احمد مختار است ×× پر منقبت ائمه اطهار است / در ذات اگر چه نور واحد اسمش ×× از روی صفت مظاهر الانوار است. افتتاح صحایف بنام فتاحی باید که نفوس قدسیه انبیاء مظاهر انوار جمال اوست ...

انجام:شد بپایان مظاهر الانوار ×× در مدیح ائمه اطهار

چاپ: [تبریز]، سنگی، ۱۲۸۰، رحلی، ۴۷۵ص

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: عبدالحمید کاتب، تا: ۱۲۶۸ق؛ رکابه‌دار، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۴×۳۱سم [ف: ۲۷/۱-۲۵۰]

● مظاهر الحروف / جفر / عربی

mazāhir-ul ḥurūf

اخلاطی، حسین بن علی، ق۹ قمری

axlātī, hoseyn ebn-e ‘alī(- 15c)

به ضبط کتاب از امام جعفر صادق علیه السلام به نقل سید کمال الدین حسین بن علی اخلاطی افطسی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۱۲۹

آغاز:بسمله الحمدلله الذی بلغنا من ظاهر الکلمات علی مظاهر الحروف؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و اله اجمعین ... فرغت من تسویده فی سنه ۱۲۵۶

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۶ق [الفبائی: -۶۷۳]

● **مظاهر الحق** / حدیث / فارسی
mazāher-ol haqq
ترجمه شرح مشکاة است.

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۵
از آغاز کتاب الآداب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۵ ذیحجه۱۱۱۹ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: -۲۵]

● **مظاهر العقول فی حکمة الهیة** / فلسفه / فارسی
mazāher-ol ʻoqūl fī hekmat-e elāhīyya
کاشانی، نصرالله بن مرتضی، ق۱۳ قمری
kāšānī, nasr-ol-lāh ebn-e mortazā(- 19c)
بیست و یک دلیل عمیق فلسفی است برای اثبات اصول اعتقادی و حقانیت دین و مذهب، در دو «مقدمه» و بیست و یک «مظهر»: مقدمه ۱. تعریف اسامی ستات اربعة و العشرون اصطلاحیه؛ مقدمه ۲. فهرست مظاهر احدی و العشرون؛ مظهر ۱. دلیلی معقول در زمان فقدان مخبر معلوم العصمة؛ ۲. دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به ارکان اربعه؛ ۳.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به اصطلاحات هر طایفه؛ ۴.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم فواید منیرین؛ ۵.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به حسن و قبح ذاتی؛ ۶.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به وجود دین حق؛ ۷.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم حقیقت دین هر متدینی؛ ۸.دلیلی معقول دال بر لزوم علم اصول دین؛ ۹.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم نفع و ضرر ما یعلم؛ ۱۰.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم مکلفین بر فروع دین؛ ۱۱.دلیلیمعقول دال بر لزوم توجه مکلفین بر علم توحید؛ ۱۲.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به خصایص رسول؛ ۱۳.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم صحت فروع دین؛ ۱۴.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به طریق تحصیل فروع دین؛ ۱۵.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به طریق استنباط أحکام؛ ۱۶.دلیلیمعقول دال بر لزوم التزام بدین داری؛ ۱۷.دلیلیمعقول دال بر لزوم احتیاط مکلفین؛ ۱۸.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به فطرت؛ ۱۹.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم توحید به تساوی؛ ۲۰.دلیلیمعقول دال بر لزوم علم به ختمیت حضرت پیامبر اسلام؛ ۲۱.دلیلیمعقول دال بر لزوم سنخیت پیامبران.(سید احمد اشکوری)
آغاز:بسمله نیست سپاس مگر دلیلی باشد لامع بر پیدایش فیض خاصی از فیاض مطلق ونیست فیض خاصی مگر برهانی ...
[نسخه‌های منزوی ۸۴۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۳۴/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۶۶
پس از عباراتی پراکنده نخست «دیباچه کتاب مطالع الانوار من تصانیف صاحب مظاهر العقول» است (۴۱) آنگاه «مظهر ثالث از کتاب مظاهر العقول» (۷۳) سپس «باب الالف ازل» (۷۵) و به ترتیب تهجی پیش می‌رود و مصطلحات فلسفی در آن شرح داده می‌شود و فرهنگی است فلسفی و نسخه اصل مسوده را می‌ماند، تذکر: در فهرست ناشناخته آمده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۸ سطر (۵×۷/۵)، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۳۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵-۹/۶۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** هجده دلیل عقلی اجمالی واز تکرار الفاظ که تکرار معانی را لازم دراین اوراق دانسته نوشته شده است جهتی راجح معقول دارد والله المستعان وبالله التوفیق والله ...
خط: نستعلیق، بی کا، تا: سه‌شنبه ۱۵ ربیع الاول۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۴-۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۸۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۴۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و نیست توفیقی مگر بخدا توکل کردم و بسوی او باز گردم.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۵ محرم۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ(۲۶پ-۲۰۹پ)،۱۶سطر،اندازه:۱۳/۵×۲۱سم[ف: ۱۶-۱۳۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** بآخر رسید بیست و یک مظهر و تکرار الفاظ که تکرار معانی را لازم دارد در این اوراق دانسته نوشته شده است جهتی راجح معقول دارد و الله المستعان و بالله التوفیق و الیه الرجوع و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب.
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: میرزا محمد ابراهیم بن عبدالرزاق بن عبدالوهاب بن عبدالواسع بن عبدالرحیم قزوینی معروف به خلیفه، تا: ۱۲۹۲ق، جا: تهران مدرسه سپهسالار؛ جلد: مقوا، ۱۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۱-۳۸۹]

مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۵۶۰]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۶۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**وظهور هریک از سته مذکوره لازم آید امکان امتناع یکی ازسته عدمیه امتناعیه که محسوس البطلان وغنی ازابطال است. به آخر رسید بیانات مظاهر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۲ رجب۱۲۹۳ق؛ با قلمخوردگی زیاد، احتمالاً نسخه اصل؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۸۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** و نیست توفیقی مگر بخدا توکل کردم و بسوی او باز کردم
خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن نجفقلی خان ایروانی، تا: ذیحجه۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲/۳۳-۶۳]

● **مظاهر متفننه** / متفرقه / فارسی
mazāher-e motefannena

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۷/۲
ساخت جدول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص [ف: ۵-۲۸۲]

● **المظاهر المحمدیة و القواعد التجویدیة** / قرائت / فارسی
al-maẓāhir-ul muḥammadīyya wa-l qawā'id-ut tajwīdīya

قاری مازندرانی، محمد بن اسدالله، ق۱۳ قمری
qārī māzandarānī, mohammad ebn-e asad-ol-lāh(- 19c)
تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۷ رجب ۱۲۹۷ق؛ محل تألیف: بارفروش
رساله مفصلی است در اصول علم قرائت به انضمام فوائدی چند ازامور مستحبه و واجبه؛ ضمن یک «مقدمه» و ده «قاعده» و یک «خاتمه»: مقدمه فی بیان موضوعه و بیان حاجته مع تعریفه؛ قاعده ۱.در دو «مطلب»:۱) بیان معرفت دندان‌ها، ۲) بیان مخارج حروف؛ قاعده ۲. بیان صفات ذاتی و عرضیه حروف در دو باب؛۳. بیان اقسام و رموز در وقف، در سه مطلب؛ ۴. بیان ادغام، در دو مطلب؛۵. بیان حروف مد و لین و احکام آن؛۶. بیان تحقیق و تسهیل همزتین؛۷. بیان تفخیم و تغلیظ و ترقیق لام و راء وصله‌های کنایه؛۸. بیان معنی اشباع و اشباع هاء کنایه؛۹. بیان رسم الخط قرآن؛۱۰. بیان قراء تسعه و بیان احوال روات ایشان و در بیان رموز و علاماتیکه اهل قرائت از برای معرفت به ایشان وضع نموده‌اند؛ خاتمه در بیان اقل مراتب قرائت شرعیه.
آغاز:الحمدلله الذی نزل الفرقان علی افصح اللغات و میز الحروف و الکلمات بعضها من بعض من حیث المخارج و الصفات

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** و الحمدلله اولا و اخرای حمدا یملاء الارض و السماء ... چون احقر عباد و مؤلف این توشه و ذخیره سفر یوم المعاد ملاحظه انتفاع اغلب حال ناس را نمود که رغبت ایشان در اختصار رساله ایست بمذاق اکثر برین مختصر پرداخته است اللهم اجعله لنا و لهم وسیلة للنجاة بمحمد و اله البرره الهداة قدتم فی شهر رجب الحرام فی بلدة سید الانام الامام الهمام المظلوم المقتول بایدی الکفره الثام من ۱۲۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ مصحح؛ جلد: میش، ۹۶گ، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۶سم [ف: ۲۳-۱۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۷۲
انجام: هم چنان که آن بزرگوار مبتکر جمیع علومند و لقد وفقت باتمام هذه الرساله بعون القدر الوهاب فی بلده بارفروش من بلاد مازندران من محروسه ایران ... فی یوم الخمیس السابع عشر من شهر رجب المرجب ... ثم انی التمس من کل من اراد الاستنساخ منها لایغیر شیئا منها و ینقل کلما فیها علی نحو موجود مکتوب من غیر زیادة و لانقصان لانی بذلت مجهودی فی تصحیحها کمال البذل ... خیر اهل الارض و السموات الحمدلله لکمال التوفیق
خط: نسخ خوب، کا: میرزا محمد باقر یزدی حائری، تا: ۱۲۹۹ق؛ یادداشتی به خط زین العابدین مازندرانی در توصیف و تعریف رساله به تاریخ شوال ۱۲۹۹ با مهر«عبده الراجی زین العابدین»، تحریری دیگری از رساله است و آن مبیضه کاتب نسخه از مسوده مؤلف است چنانچه در آخر نسخه متذکر شده است «هذه الرسالته و المستنسخ من نسختها الاصلیة قد نقلتها من المسودة الی المبیضة فی غایه التقیید و الدقه فالحمدلله علی اتمامها علی وجه صحیح خال عن الغلط»؛ واقف: محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ جلد: مقوا، ۱۲۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۱۷۰]

←مظاهر محمودیه ⇐ فتاوی فاضل هندی
←مظاهر محمودیه ⇐ المظاهر المحمودیة فی التراتیل التجویدیة

● **المظاهر المحمودیة فی التراتیل التجویدیة = مظاهر محمودیه** / تجوید / فارسی، عربی
al-maẓāhir-ul maḥmūdīyya fi-t tarātīl-it tajwīdīya = mazāher-e mahmūdīye

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، - ۱۲۶۴ قمری
hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī(- 1848)
اهدا به: محمد شاه قاجار
رساله‌ای است در بیان تعلیم و تعلم طریقه قرائت و تلاوت قرآن مجید و تأکیدات لازم و ضروریات مهم در بین لحن و صوت قرائت نماز و ذکر و توضیح صفات الحروف و مخارج الحروف. روات و احادیث و ابیاتی به زبان فارسی و عربی.در یک «مقدمه» و چهارده «مظهر» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان تعلم و تعلیم و بیان آنچه به‌حسب شرع و طریقه قراء در صحت قرائت معتبر است؛ مظهر ۱. بیان فضیلت قرآن؛ ۲. بیان لحن و تاکیدات در تصحیح قراء؛ ۳. بیان بسمله و استعاره؛ ۴. بیان مخارج حروف و صفات آن؛ ۵. بیان تنوین و نون ساکنه؛ ۶. بیان تفخیم و تدقیق و هاء کتابه و ادغام صغیر و کبیر؛ ۷. بیان احکام حروف و مد و همزه محققه و محففه؛ ۸. بیان اقسام وقف و وقوف سجاوندی؛ ۹.رسم الخط قرآن و بیان کیفیت و وقف بر آن؛ ۱۰. بیان کلماتی که در قرآن مجید به ظاست نه به ضاد؛ ۱۱. بیان کلماتی که در قرآن مجید بسیار تکرار رفته؛ ۱۲. بیان اشباع و ترک اشباع حروف؛ ۱۳. بیان ترتیب نزول مکی و مدنی؛ ۱۴. بیان آداب و تعقیبات مشترکه نماز؛ خاتمه در معرفت اصول و فروع دین و تکبیر و دعائی که قبل از تلاوت و بعد از تلاوت قرآن مجید است.

آغاز:بعد البسمله: الحمدلله الذی نزل القرآن علی افصح اللغات و میز الحروف بعضها من بعض المخارج و الصفات
چاپ: در تهران چاپ سنگی شده

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** درقران مجید نیست و نون ملفوظی
تا اواخر باب ششم است؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ صفات حروف و مخارج آن درتصاویر جداول ترسیم شده؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ جلد: مقوا، ۴۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲۳–۱۷۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** هر حرف خطا که جسته باشد ز قلم ×× شویند بآب عفو و باران کرم
خط: نسخ خوش، کا: محمد بن زین العابدین، تا: صفر۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: بوم منقش، ۴۴گ، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۱–۲۳۸]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۴۵
آغاز:کتاب مظاهر محمودیه فی آداب التلاوة التجویدیه؛ **انجام:** کتبه العبد المسکین الجانی الفانی العانی محمد بن زین العابدین غفرالله لهما ذنوبهما و املی من کوثر الرحمه ... فی شهر شوال حین شدت الوباء رفعه الله عن دیار الاسلام و السلام
خط: نسخ خوب، کا: محمد بن زین العابدین، تا: ۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ مهر: «مشیرالسلطنه – رضا الحسینی – حسین بن هدایت الله»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی منقش، ۹۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱–۹۳۸]

۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۱-۴۳
خط: نستعلیق، کا: نصر الله تفرشی، تا: ۱۲۶۳ق؛ چاپ سنگی؛ جلد: ترمه‌ای، ۴۶گ، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: –۱۵۰]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** خوش آنکه رسیدگان باسرار قدم ×× چون در نظر آورند این تازه رقم / هر حرف خطا که جسته باشد ز قلم ×× شویند بآب عفووباران کرم
خط: نسخ خوب، کا: محمد بن زین العابدین، تا: ۱۲۶۳ق؛ ضمناً کاتب این نسخه را در همان زمان تألیفمؤلف کتابت نموده به‌طوری که شرح داده در سال وبائی ودر حین شدت مرض به رشته تحریر کشیده؛ مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوای روغنی منقش، ۹۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۷–۶۷۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۰/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** إلتماس این فقیر کثیر التقصیر آنست که اگر سهوی یا ناملائمی در ألفاظ یا در قواعد تجویدی واقع شده باشد ... هر حرف خطا که جسته باشد ز قلم ×× شویند بآب عفو و باران کرم
خط: نستعلیق، کا: حبیب الله ابن ملا عبدالله، تا: غره محرم۱۲۸۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۱گ (۱–۶۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۴۰–۲۳۲]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۱/۴ – ج
آغاز:برابر؛ **انجام:** نیز سر زبان است با سر دو دندان ... و اینها را اسله گویند
تا نیمه مظهر ۴ دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۶گ (۸۷پ–۱۱۲پ)، ۱۳سطر (۷/۵×۱۴) [ف: –۱۹۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۰ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **المظاهره** / حدیث / فارسی

al-mazāhara

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۸۱
آغاز:بسمله حمد له که این قول صریح و نقلی صحیح که رسول الله گفت این مظاهر نامه ائمه معصومین امیرالمومنین؛ **انجام:** بعضی را تربت ظاهر است و بعضی را ظاهر نیست و دختر از دختران امام موس کاظم و در ولایت همدان مدفونند و الله اعلم بالصواب و الیه المراجع و الماب
مروی عنه: شریف بن ابی جعفر بن محمد حسن بن ابی البرکات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۱ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۶۷۹ [رایانه]

←مظفر علیشاه ← احوال مظفر علیشاه

● **مظفرنامه = سبع المثانی = سبعة أبحر** / فضایل و مناقب، شعر / فارسی

mozaffar-nāme = sab‘-ol masānī = sab‘e-ta ’abhor

ساغر اصفهانی، محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، –۱۳۰۲ قمری

sāqar-e esfahānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad esmā‘īl(- 1885)

اهداء به: مظفرالدین شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۸۹–۱۲۹۴ق
مثنویاتی است حدود ۲۷۰۰۰ بیت و چون در۷جزء بوده سبع المثانی و چون در ۷ بحر است به سبعة ابحر نیز نامیده شده است. از منظومات حماسی دینی است در ذکر معجزات پیامبر اسلام و امامان شیعه برای هر یک از آنان دفتری و جمعاً ۱۴دفتر است.
آغاز:دفتر اول از چهارده دفتر کتاب مسمی بسبعة ابحر در معجزات حضرت رسول مشتملست بر چهارده آغاز و یکصد و ده معجزه: آغاز اول در توحید. بنامی کز او انبیای کبار ×× نمودند اعجاز خود آشکار ... / من این سبع المثانی نامه نو ×× که روشنتر ز مهر و ماه باشد / مظفر نامه نامش برنهادم ×× که زو نام

مظفر شاه باشد
انجام:(دفتر ۱۴): ساغر این جام آخر است بنوش ×× زود و در خاتمه کتاب بکوش؛ پایان خاتمه:رقم زد مصرعی شیرین و شیوا ×× ز جان عرش آمد آفرینش
[الذریعة ۴۱۵/۹و ۱۶۵/۲۱؛ فرهنگ سخنوران ۲۵۴؛نسخه‌های منزوی ۳۲۱۵/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۷۷۵/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۶ق؛ مبیضه و به خط شریف ناظم، مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ تملک: عبد الحسین بیات در ۱۳۴۱ش در تهران؛ مهر: شیخ محمد علی واعظ تلواسکانی در سال (ظاهراً) ۱۳۴۰ «أفوض أمری إلی الله عبده محمد علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۳۲گ، ۱۷و ۱۸سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۸۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** بشد دومین دفتر اینک تمام ×× ز تأیید خاصان حق و السلام
تا انتهای دفتر دوم؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا:۲۰ رجب۱۲۹۴ق، جا: تهران؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، مذهب، ۲۰۳گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۹۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۵
آغاز:دفتر سوم از چهارده دفتر ... سبع المثانی و سبعة ابحر در احوال صدیقه طاهره مشتمل است بر صد و ده مجلس و چهار آغاز و سرانجام در بحر سریع مطوی موقوف ... در توحید ... بار خدایا تو از آن برتری ×× کت صفت آرند به صورت گری؛ **انجام:** خواستم از ساغر تاریخ آن ×× گفت دو افزا به سر ارمغان
خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر ۱۲۹۴ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن لاجوردی، ۱۳۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۲/۴سم [ف: ۳-۴۴۹]

۴. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** شکر لله که ختم شد ساغر×× بخوشی این چهارده دفتر / یا رب این چارده نیاز مرا ×× کن قبو از چهارده مولا / بانی این کتاب را بدو کون ×× باش یار و معین و یاور و عون / خان جم پایه صاحب دیوان ×× آصف ثانی افتخار جهان
تعداد تقریبی ابیات ده هزار بیت؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶سطر [نشریه: ۶-۸۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۱
آغاز و انجام: برابر
تمام ۱۴ دفتر است با خاتمه (در طرفی از واردات در سه) فصل؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا جان، تا: محرم۱۲۹۷ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۱۰ص، ۲۳ سطردوستونی، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۱۷-۳۰۷]

● **مظفریه در علم نظام و قواعد جنگ** / فنون نظامی / فارسی

mozaffarīye dar ‘elm-e nezām va qavā‘ed-e jang

مؤلف از پیاده‌نظام‌های مدرسه نظامی دوره ناصرالدین شاه قاجار بوده و به دستور وی فنون جنگ و آموزش‌های نظامی را در کتاب حاضر تدوین نموده است. فهرست مطالب کتاب در آغاز نسخه درج گردیده که شامل چهار «مطلب» و یک «خاتمه»، و هر مطلب شامل چند «باب» و هر باب شامل چند «فصل» می‌باشد: مقدمه:در بیان بعضی استحضارات نافعه که علم جنگ چیست و از آن چه حاصل می‌شود؛ مطلب ۱. بیان ترتیب لشکر و اقسام مختلفه آن؛ مطلب ۲. بیان چگونگی لباس و اسلحه و پرستاری لشکر و تکالیف ایشان و ترتیب اردوهای مشق؛ مطلب ۳. بیان حرکت دادن لشکر به سمت سفر و اردوی جنگ و قواعد حراست اردو و طریقه راه بردن و نگاهداری لشکر و اعمال ایشان؛ مطلب ۴. بیان رسیدن لشکر به مقابل دشمن و آداب ترتیب و حرکات او به مقتضای حالات زمین و اوضاع لشکر و قواعد مستحضر شدن اینها و اقسام جنگ و اعمالی که باید بعد از فتح و شکست معمول دارند؛ خاتمه: در بیان بعضی اعمالی که بعد از فتح و شکست سردار لشکر باید به عمل آورد. مؤلف در مقدمه، تاریخ ایجاد نظام «ارتش» و همچنین تاریخ ایجاد ارتش در روسیه و ایران و عثمانیه را بیان نموده و در فصول کتاب امورات نظامی مانند تاکتیک، آموزش، نگهداری و حرکت لشکر و جنگ و ... را توضیح داده و دستورات مفصلی می‌آورد و در هر مورد که لازم دانسته نقشه‌های جغرافیایی و نظامی رسم نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۲۶
آغاز:سپاس بی قیاس سلطانی را سزاست که مدبر نظام عالم و مرتب افواج بنی آدم است اما بعد چون در عهد سلطان ... ناصرالدین شاه قاجار ... برای ترقی تربیت لشکر؛ **انجام:** تا ترقی کرده به مراتب اعلاء عروج نمایند والا فلا قاعده چهارصد و بیست و یکم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، بی‌تا؛ افتادگی: انجام(به فصل هشتم از باب ششم از مطلب چهارم ختم شده و باب هفتم از مطلب چهارم و خاتمه کتاب را فاقد است)؛ مجدول؛ دارای ۳۲۴ نقشه نظامی و جغرافیایی؛ جلد: مقوایی، ۱۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۵-۲۲۷]

←مظلوم ← کیفیت نصرت مظلوم

● **مظهر الآثار** / رمل / فارسی

mazhar-ol āsār

بقال قیصری، احمد بن اسحاق، ق۷ قمری

baqqāl-e qeysarī, ahmad ebn-e eshāq(- 13c)

در رمل در یک «مقدمه»و دو «مقال» و سه «قسم»: ۱. در تألیف رمل در هشت باب؛ ۲. در اسئله و اجوبه در دو باب ؛ ۳. در مثلثات در ده بابو یک ذنابه در چند فایده.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۹۶

آغاز:بسمله. حمد و ثنای بی نهایت برادراک هدایت و درایت موجد نقطه وجود و مکون نحوس و سعود ... پس موجز این مؤلف و ملخص ین مرصف احمد بن اسحق البقالی القیصری ... در اثنای تحصیل وایام تعطیل به رسم تفأل بهر تبذل کتب متقدمان را که درین فن ساخته اند مطالعه کرده؛ **انجام:** واکثر رمالان بدین اند و اختیار مؤلف نیز این است. سبحانک لاعلم لنا ... الحکیم. علقها ... احمد بن اسحق البقالی القیصری ... و دعا للمؤلف بالعشی والاشراق

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۷؛ کاغذ: دولت آبادی، ۵۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۵/۳سم [ف: ۴-۷۵۶]

● **مظهر الآثار (منتخب)** / شعر / فارسی

mazhar-ol āsār (mn.)

عطار تونی، ق۹ قمری

'attār-e tūnī(- 15c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۱/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۴سم [ف: ۸-۴]

● **مظهر الآثار = مثنوی مظهر الآثار** / شعر / فارسی

mazhar-ol āsār = masnavī mazhar-ol āsār

هاشمی، محمد هاشم بن محمد مؤمن، ۸۷۲-۹۴۶ قمری

hāšemī,mohammad hāšem ebn-e mohammad mo'men (1468 - 1540)

اهداء به: شاه حسن

تاریخ تألیف:۹۴۰ق؛ محل تألیف: ته هندوستان

اولین مثنوی از پنج گنج اوست،در پیروی «مخزن الاسرار» نظامیو مطلع انوار امیر خسرو دهلوی و تحفظ الاحرار جامی. این مثنوی در «هفت اقلیم» به نام «مظهر اسرار» یاد شده است.تقدیم شده به شاه حسن:«باد مبارک به سپهدار عهد ×× آن که سبق برد ز اقران به جهد / شاه حسن خسرو شیرین سخن ×× انبته الله نباتاً حسن ... / شکر که در کوکبه عهد تو ×× یافت بنا این رقم از جهد تو / آن چه رقم زد قلم سحر سنج ×× گنج نخستین بود از پنج گنج». عناوین کتاب:در شکر تسمیه به تحمید که مفتاح ابواب معانی و فاتح اسباب دو جهان است؛ مناجات ۱. در استغفار تقصیر و خطا به درگاه حضرت واهب العطایا جل جلاله و عم نواله؛ مناجات ۲. در ایضاح آن که جمیع موجودات به یک وحدت قایمند و حجت آفتاب ذات او ساه اسماء و صفات ذات اوست اعلی شأنه؛ مناجات ۳. در استفاضه انوار سرچشمه عین الیقین و چشم داشتن پرتو جمال جهان آفرین ما اعلی شأنه و برهانه؛ مناجات ۴. در توفیق انتظام این صحیفه معانی آیات به درگاه بی نیاز حضرت قاضی الحاجات عز اسمه؛ نعت ۱. در تقدم نور حضرت سید کاینات علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات بر جمیع حقایق ممکنات؛ نعت ۲. در صفت معراج نبی علیه السلام و وصول به معاد که فنای عبد است در بقای معبود و اتصال نقطه آخرین قوس معارج بر نقطه قوس مدارج؛ نعت ۳. در التماس آثار عنایت نبوی و اقتباس انوار هدایت مصطفی است صلی الله علیه و آله و سلم؛ نعت ۴. در علو قدر و منزلت آن حضرت و استدعای آستان‌بوسی روضه مقدسه وی علیه السلام؛ نعت ۵. در وقار بزرگی آن حضرت علیه التحیةو الثناء که منبع حلم و حیا و مجمع صدق و صفاست؛ در منقبت قطب دایره حقایق ازلی حضرت شاه نورالدین نعمت الله ولی قدس الله سره؛ در ذکر خیر مفتاح اسرار الهی و مصباح انوار سفیدی و سیاهی حضرت ارشاد پناهی شیخ محمد لاهجی قدس الله سره؛ دیباچه سخن در تحریر اوصاف اکابر قلم و بلاغت که ناظمان این طرز عالی سوادند مزین به مدح والی عهد خلد الله ملکه که به شکرستان سخن پرورده باد؛ در تعریف جواهر سخن که زبان حال بر لطافتش دلیل ساطع و حجت ناطق است و کلام سبحانی که در کسوت سخن ورود یافته بر فضیلتش نص قاطع و برهان صادق؛ در جوهریان ارباب سخن که قوم لطیف و طایفه مستغنی اند التعریفند (کذا؛ مستغنی التعریفند) و سخن جنسی است بلند پایه و بحری است پر از گوهر گرانمایه؛ در انتظام کلام نظم که از صور حروف اصلیه ذات بر لوح السنه و متکلمان عالم صفات ظاهر و فایض می‌گردد؛ در تحریر نقش پر زمزمه مقامات پرده دل که آهنگ نغمات شعبده انگیز صوت عرفان از قانون فطرتش بی زخمه قول مرشد بلند آوازه نمی‌آید؛ روضه ۱. در صفای رویت مرشد صافی صفات و رمیدن مرید صادق از قید شب هجرت به صبح نجات؛ روضه ۲. در طلوع صبح طلعت پیر آفتاب ضمیر و روشنایی یافتن مرید صادق از ظلمت هوا به نور تربیت پیر صادق؛ روضه ۳. در تأثیر تربیت پیر رهنما و آگاه شدن مرید صادق از حال امروز بر حقیقت فردای خویش؛ در انبعاث مجردات عالم شهود و اجمال و آفرینش اجسام که عبارت از سلسله مادیات عالم شهود ایجاد و آدم که مظهر اعظم است ...؛ حکایت بدیع الجمال شیشه‌گر که از وفور خوبی جهت مشاهد تفصیل جمال خویش از آینه‌های عینک حلبی مینا خانه بنا نمود و در هر یک مشاهد جمال خود نمود؛ موعظه ۱. در وفور برکات پیشه دهقانی که به حکم الدنیا مزرعة الآخرة سرمایه محصول دو جهانی است صدق؛ حکایت آن بوالهوسی که به شب از خلق پنهان جو می‌کاشت و به روز از سودای خام

گندم طمع می‌داشت از خری؛ در بیان وحدانیات حضرت احدیت جل ذکره که طغرای شهادت اشهد ان لا اله الا الله است و هر حرف ان محمداً رسول الله بر وحدانیتش یک گواه؛ در قطر باران نیسانی که از ترکیب ابر ظلمانی مصفا و بسیط گشته است به مقتضای ثبات اصلی مستغرق محیط می‌گردد عز قدرته؛ موعظه ۴. در ذکر اقامت نماز پنج‌گانه که اثنیت عبد را رافع است؛ حکایت متوجه جمال از پی حضرت شاه نورالدین نعمت الله ولی قدس الله سره که دایم رو به قبله نشستی و چون به صحبت تیمور پشت بر قبله نمود؛ موعظه ۵. در صفت قدر و بزرگی ماه مبارک رمضان که مفتاح درجات جنان و قفل درگاه نیران است؛ در روزه داشتن زلال بخش حوض کوثر سلام الله علیه که به فحوای کریمه ویطعمون الطعام علی حبه مسکیناً و یتیماً و اسیراً قوت خود را احسان نمود؛ موعظه ۶. در بیان ادای زکات که سرمایه برکات مدارج دنیوی و پیرانه درجات معارج اخروی است؛ حکایت صاحب خیری که از فیض کیمیای بلند عیار توفیق مهر تعلق از مخزن درم برداشت و به بذل درم سکه نام خود را بر لوح کرم بنگاشت؛ موعظه ۷. در تحریر قانون راه حجاز که آهنگ پاکوفتن برهنه پایان دایره وجد عرفان و زخمه کارگر خار مغیلان اوست و انگیز سماع رقاصان ذرات عالم جان در اصول جنبش ریگ روان اوست؛ حکایت شیخ فضیل عیایض قدس سره که از سلوک حج به مقامی رسید که اگر در حال وجد بر دریا گذشتی قدمش برنگشتی و رسیدن اعرابی به وی؛ موعظه ۸ در ترک صحبت ناجنس که مصباح اسباب خمول و تحریر است و در فواید خلوت و عزلت که مفتاح ابواب وصول و توحید [است]؛ حکایت حضرت عیسی که هزگز به ناجنسان نیامیخته است. و با همه روح بخشی از ابلهان که زنده صوری و مرده معنوی بر انگیخته است؛ موعظه ۹. در ایما و اشارت به اسرار خاموشی که به حکم من صمت برقع نجات و فلاح و پرده عافیت و صلاح است؛ حکایت حسین منصور حلاج رحمت الله علیه که یک دم از اسرار عشق بر وی ظاهر کردند و او به حکم افشای سر الربوبیة کفر محرم آن دم نیامد؛ موعظه ۱۰. در تنبیه آنانی که از شراب نخوت سر به گریبان هستی فرو برده اند و در صبح آگاهی از خواب غفلت در شبستان مستی فرو مرده‌اند؛ حکایت آن شب زنده اری که از بخت بیدار واقعه روز قیامت دید ...؛ موعظه ۱۳. در تعدیل ارکان عدالت و وصف سلاطین عادل که به فحوای السلطان ظل الله فی الارض ملاذ خلایقند و به طراز کسوت آن لایق؛ حکایت عدالت خسرو غازی قدس سره و معمور شدن ممالک هرات به یمن معدلت وی و ترویج حال سادات؛ موعظه ۱۴. در توحید اوضاع اصحاب که مهندسان قلم رو سیاق و آداب و مستوفیان ابواب المآل عالم اسبابند؛ حکایت آن واعظی که اهل ظلم را دعای خیر می‌کرد و چون سبب می‌پرسیدند می‌گفت که ایشان مرا از جمیع اسباب دنیوی که آلت حرمان درجات اخروی است [محروم کرده اند]؛ موعظه ۱۵. در وصیت آن که صبح پیری از بیاض انوار مطلع غیب دمیده و آفتاب افروز جوانی بر سر دیوان مقطع رسیده؛ حکایت پیر سیصد ساله رحمة الله علیه که در عهد شباب از حق عمر دراز خواست و جون ضعف پیری شد دریافت که علاج مرگ بوده؛ موعظه ۱۶. در غنیمت شمردن آب و تاب نوروز جوانی که سرمایه فضل و اقبال و کامرانی و پیرایه اصل ایام زندگانی است؛ حکایت ابن عطا قدس سره که شیطان را دید که دامی دارد که هرگز چنان دامی ندیده بود و کردن وی از شیطان سؤال قبض و بسط آن دام؛ موعظه ۱۷. در تحریر خط و خال نیکوان که نقش دل پذیر نگارستان قلم رو صنع و کمال و آیینه معنی نمای صورتخانه عالم حس و جمالند؛ حسد بردن برادران بر یوسف نبی و به حیله او را دور ساختن و به حکم من حفر بئراً لاخیه وقع فیه او را در چاه انداختن؛ موعظه ۱۸. در شرح جاذبه عشق که رگهای جان عاشقان را به حبل المتین تعلق پیوسته است و گرفتاران عالم دل را از قید سودایش بسته ...؛ موعظه ۲۰. در تنبیه و تعلیم نو رسیده که هنوز موسم تازه بهار نرسیده و سبز خط غبار از صفحه لوح عذارش ندمیده؛ حکایت آن درویش توانگر دل که در مقام تسلیم و رضا مراد خود را در اراده حق عزوجل فانی ساخته بود و غبار خاطر به کلی پرداخته؛ خاتمه این نامه شکسته خامه به محک قبول کیمیا طبعان رایج باد که دیده وران شناخته جوهر نظم صاف و معیار معانی عالم انصافند. (حکیم)

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم×× فاتحه آرای کلام قدیم / سرخط دیوان الهی است این ×× سرورق دفتر شاهیست این

انجام: وز سر انصاف دعایی کنند ×× یاد فرومایه گدایی کنند / تا بود این مرکز دیرینه دیر ×× ذکر عزیزان سخن و آن خبر / شاهد این نظم همایون سخن ×× تا به ابد باد به وجه حسن

چاپ: چاپ شده است.

[نسخه‌های منزوی ۳۲۱۵/۴ و ۲۲۱۵؛ الذریعة ۲۹۹/۱۹ و ۱۶۶/۲۱؛ مشترک پاکستان،ج۷،ص۶۶۸-۶۶۹؛ دنا، ج۹،ص۷۶۰]

۱. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۲۲/۱-۲۹/۶۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کبیر بن شیخ مظفر ساکن محمد آباد عرف بجایسی، تا: ۹۹۶ق؛ جلد: مقوا، ۹۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۳۸۸]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۹۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۸ق؛ خریداری شده از امیر کریمی آزاد در آبادان ۱۳۴۹ش؛ جلد: میشن، ۹۰گ، ۱۳ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۵۷۴]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۷۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا بتوان هزل مکن با کسی ×× خاصه به هر پیر و یا ناکسی / هزل که آشوب زبان بازی است ×× آلت صد فتنه و

جان بازی است.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و۱۱؛ با سر لوح مذهب، با پیشانی نفیس و چهار کتیبه، مجدول؛ تملک: علی محمد آزرمی در اول اسفند ۱۳۲۴ش؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ کاغذ: ، جلد: روغنی منقش، ۱۰۳گ، ۱۱سطر (۶/۹×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۲سم [ف: ۲۹/۲-۸۳۱]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۳۰-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** این رقم تازه که بعد از دو سال / ختم سخن یافت به میزان حال ... از صله و جایزه این کتاب / چشم طمع دوخت ز روی صواب ...
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۴۱۶۱ (گنج، ۱۸۱۶/۳)؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۲ص، ۱۲سطر [عکسی ف: ۲-۲۵۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۳

آغاز:شیخ حبیب عجمی شمع دین ×× چشم و چراغ همه اهل دین / پیش خرام صف مردان عشق ×× بدرقه راه نوردان عشق؛ **انجام:** هر که بود مرد ره عشق پاک ×× عاشق ترسا بچه گر شد چه باک
بخشی است از «باب فی العشق» و در آن داستان عشق پاک حبیب عجمی به مغبچه و اسلام آن محبوب از برکت این عشق را بیان داشته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۶ص(۱۰-۱۵) [ف: ۳-۵۶۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۱

آغاز:آنکه جهان آئینه روی اوست ×× روی همه از همه رو سوی اوست؛ **انجام:** یک جهتانی که درین پرده اند ×× از همه سو رو بخدا کرده اند
گویا گزیده‌ای است از مثنوی مذکور و همه آن نیست؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ابی الحسن بن کتاب الله، تا: ۱۱۵۴ق؛ ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۳-۳۳۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۲۸۷]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۹۸/۱-۵۹/۲۱۸

آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: بهرام ولد سهراب، تا: پنج‌شنبه ۲۵ رمضان۱۲۳۸ق، جا: چرسانه؛ ۸۱گ (۱-۸۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸-۴۳۸۸]

۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۶/۱۲

آغاز:حسن ازل پرده اعیان گشاد ×× رفت بقا در دل انسان نهاد؛ **انجام:** برابر
تذکر: در فهرست مؤلف با هاشمی دهلوی (۱۰۷۳-۱۱۵۰ق) اشتباه شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ صفر۱۲۴۲ق؛ ۷۹ص (۱۱۰-۱۸۸)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۸]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۶۳/۱

آغاز: سر خط دیوان الهی است این ×× سر ورق دفتر شاهی است این / مطلع مفتوحه صدق و صفاست ×× سر قلم حمد و لوای خداست؛ **انجام:** سبحه زاهد که ریائی بود ×× دانه مرغان هوائی بود / بزم تجلی است چو آیینه صاف ×× آینه خویش برآر از غلاف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: میشن، ۵۶گ (۸پ-۶۳ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۳سم [ف: ۸-۳۱۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۳-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲. فرازر (۱۰۳۳ و ۱۲۷۶)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۵۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۳۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۲۹]

● **مظهر الآیات** / علوم قرآن / عربی، فارسی

mazhar-ol āyāt

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، - ۱۲۶۴ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī(- 1848)

اهدا به: عباس میرزا نائب السلطنه
کشف الآیات مانندی است که در آن چند کلمه از آغاز آیات به‌ترتیب تهجی نقل و به سوره‌ها اشاره شده است.در یک «مقدمه» و سه «جدول» و یک «خاتمه»: مقدمه: او می‌گوید: مقصد اصلی از این تألیف شناختن آیات و کلمات قرآنی و مواضع معینه آنها که در کدام سوره و کدام جزء و در کدام حزب واقع شده است و در تتمیم این مطلب می‌گوید: کیفیت تحریر ضابطه اصلیه آنکه بعد از آیات اسم سوره با مرکب سرخ نوشته شده و هر سوره که طولانی است هم اسمش و هم جزءش و هم حزبش قلمی شده و از برای هر جزء چهار باب مقرر است. او با رقومی که در بالای اسامی سور نوشته آنها را مشخص می‌کند: رقم ۱) علامت جزء، رقم ۲) علامت حزب، و در این علامت حزب اول را یک و حزب دوم را دو و حزب سوم را سه و حزب چهارم را چهار و در بعضی مواقع عبارت اوائل و اواخر سوره فلان می‌آید که البته آنها خود اول و آخر نیست بلکه قریب به اول و آخر است و در بعضی از مواضع تنها به اسم سوره اکتفاء شده بدون این‌که مقید به یک جزء و یا حزب و یا اول و یا اخر و یا اوائل و یا اواخر بوده باشد؛ جدول ۱. تطبیق سوره‌ها با جزءها؛ جدول ۲. فهرست سوره‌ها در یک صفحه؛ جدول ۳. فهرست آیه‌ها که تمام کتاب را گرفته است؛ خاتمه: در تعداد کلمات قرآن است.
آغاز:هذا کتاب مظهر الآیات. بسمله. حمد بی حد چون کلمات ربانی منتظمی را سزاست که جواهر لآلی الفاظ قرانیه را در سمت نظم انتظام دارد.
[الذریعة ۲۱/۱۶۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و بحمد الله و المنه کتابی در غایب ایجاز و اختصار سمت اختتام یافت که همگی آن تخمینا سه هزار بیت در آمد و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۵ق؛ مجدول؛ با یک مقدمه فارسی؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۳ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۷-۲۰۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۹

آغاز:الباب الاول باب الالف. بسمله مع الالف ۱۸ مع الباء ۱۳ ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۰۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و قد فرغت من تألیف هذه الکلمات الموسومة بمظهر الآیات فی آخر الخمس الخامس و خامس العشر الثالث من الثالث اعنی الخمیس من الخامس من العشر الخامس بعد العشر الرابع من المائة الثالثة من الالف الثانی من الهجرة النبویة علی مهاجرها الاف التحیة سنة ۱۲۴۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۴۵۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** یهدی الله لنوره من یشاء النور ... غلامعلی بن محمد الطهرانی در مشهد مقدس اتمام یافت

خط: نسخ، کا: غلام علی تهرانی، تا: ۱۳۵۲ق [الفبائی: -۵۲۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ شاید نسخه‌ای باشد که نگارنده به دربار اهداء نموده،مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۱۳]

● **مظهر الاسرار** / شعر / فارسی

mazhar-ol asrār

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

ʻattār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۲/۲

آغاز:این همه مردم بقصد تو بدند ×× نزدمنصور از برای تو شدند / زانکه منصور از محبان تو بود ×× بوداورا پیش درگاهت سجود؛ **انجام:** خو رفیقت بس بود مظهر بیا ×× در دو دنیایت کند او خود دعا / ختم اینمترک باشد درجهان ×× غیر این معنی نگویم در عیان

خط: نستعلیق، کا: درویش محمد سقابن درویش پیر حسین سقاء بن امیر احمدسقاء اصفهانی، تا: ۲۵شوال۹۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ (۷۸ر-۲۲۵پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۰۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:1151/1

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۴ص (۱-۱۳۴) [ف: ۳-۴۰۵]

● **مظهر الاسرار** / شعر / فارسی

mazhar-ol asrār

عطار تونی، ق۹ قمری

ʻattār-e tūnī(- 15c)

مثنویی است عرفانی درحدود سه هزار بیت وجز«مظهر العجایب» اوست. دراین دو بیشتر درولایت وامامت گفتگو شده است چنان‌که در«جوهر ذات» بیشتر در پیامبری سخن رانده شده است. دراین کتاب به سی پرسش پیری پاسخ گفته است.هرسه این منظومه‌ها را به عطار نیشابوری نیز منسوب دانسته‌اند.

[الذریعة ۳۰۰/۱۹؛ نسخه‌هایمنزوی ۳۲۱۶/۴]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۹۱

آغاز:یکی پیری مرا آواز می‌داد ×× که ای عطار از دست تو فریاد / جهان برهم زدی وفتنه کردی ×× به دیوار مذاهب رخنه کردی؛ **انجام:** محمد بود غواص شریعت ×× علی غواص دریای حقیقت / برآورد حیدراز دریا بسی در ×× که شد دامان اهل الله از وپَر

خط: نستعلیق، کا: محمد سالک نائینی، تا: شعبان ۱۳۶۰ق؛ جلد: مقوا، ۳۰گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۴/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در حدود دوهزار و هشتصد بیت می‌باشد و بدین بیت: «آنکه بر منبر سخن گوگشته است ×× راه اسرار معانی بسته است» خاتمه یافته (این بیت در ص ۲۹۷ مظهر العجائب چاپ تهران به سال ۱۳۲۳است)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶۱ص(۱۷۴-۲۳۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۷۲]

● **مظهر اسرار سالک** / ادبیات / فارسی

mozher-e asrār-e sālek

قادری، محمد عثمان بن محمد، ق۱۳ قمری

qāderī, mohammad ʻosmān ebn-e mohammad(- 19c)

مؤلف که دراشعارش «سالک» تخلص می‌کند، مجموعه آثار منظوم ومنثور خود را دراین مجموعه جمع‌آوری و«مظهر اسرار سالک» نام نهاده است. عنوان آثار وی عبارتند از: ۱. تاریخ حضرت آدم به نظم؛ ۲. اصطلاحات صوفیه؛ ۳. شجره نقشبندیه؛ ۴. دیوان اشعار.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۰۲-۱۵/۴۲

آغاز:ای کلید باب علم آن علیم ×× هست بسم الله الرحمن الرحیم؛ **انجام:** مقصود من از هر دوجهان جان جهان ×× از حب ازل مقصد اقصی فرما

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۳۸گ، ۱۳-۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۸-۴۳۸۷]

● **مظهر اسرار الصناعه (مختصر)** / کیمیا / فارسی
mazhar-e asrār-es sanā'a (mx.)

واصلی، علی، ق ۱۰ قمری

vāselī, 'alī(- 16c)

نویسنده را که رغبتی به‌کیمیا بوده می‌گوید پس از جمع‌آوری کتب بزرگان این علم (که نام یکایک آنها را در مقدمه می‌آورد) بر آن شدم تا خود تألیفی در این زمینه کنم، پس از دقت تام کتاب مظهر الاسرار را پرداختم بعد به سال ۹۹۲ق منتخبی از آن به عمل آوردم باز به نام «مظهر اسرار الصناعة» عرضه کردم، پس از آن عزیزی از من «خلاصه مظهر اسرار الصناعه» را خواست من این خلاصه را در یک «مقدمه» و ده «خصلت» بدین شرح پرداختم:مقدمه در بیان اسبابی که وصف کرده است آنرا ابن الوحشیه در کنز الحکم؛ خصلت ۱. در علم به بایقانست؛۲. در الفاتح بالبیان؛۳. ... ن در جده و اماکن است؛۴. در اختیار وقت زمان؛۵. در وجود خلوت و مکان؛۶. در وجود ثقات از اخوان؛۷. در التفریح و الامتحان؛۸ در صبر بر کتمان؛۹. در حرض برادمان؛۱۰. در ترک الثناء قبل العیان.
آغاز:بسمله، کرد تقاضا کرم بیزوال ×× کنز حکم را بنماید جمال

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و این خلق از آخر شده است بر متعاطی بعضی متداوله این صفت.
در بعضی از صفحات حاشیه و در یک حاشیه عکس موازین آمده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرمی؛ ۷گ (۱-۷)، ۱۸سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۶۱۰]

←مظهر الانسان ⟵ منظر الانسان فی ترجمة وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان لابن خلکان

● **مظهر الانوار = مظاهر الانوار** / عرفان و تصوف / فارسی
mazhar-ol anvār = mazāher-ol anvār

استرآبادی، محمد تقی بن عبدالوهاب، - ۱۰۵۸ قمری

estarābādī, mohammad taqī ebn-e 'abd-ol-vahhāb(-1648)

رساله‌ای عرفانی است در تقسیم عوالم، شامل پنج«مظهر»:۱. تقسیم عوالم کلیه به نزد اهل تصوف؛ ۲. تقسیم عوالم به طریق متکلمین ظاهریه؛ ۳. تقسیم عوالم به مذهب اصحاب افلاطون که ایشان را إشراقی گویند؛ ۴. بیان مذهب ارسطا طالیس که ایشان را مشایی گویند؛ ۵. بیان هیجده هزار عالم به طریق ارباب شهود از صوفیه و حکمای اشراقی. مؤلف در این رساله از جلال الدین دوانی، شیخ نوری، شیخ شیرازی، نظام الدین نیشابوری، مؤید الدین جنیدی، شیخ بهایی و اشخاص دیگر نقل کرده است.
آغاز:شبی در کنجی نشسته، در بروی اغیار بسته، دیده اعتقاد گشوده، در ابداع بدایع تأمل میکردم ... درین محل، بخاطر رسید که سخنی چند در تقسیم عوالم رقم زده کلک بیان سازم
انجام: و ساختن این مطب بأطوار دیگر هم جایز است لیکن ایراد کرده نشد تا باعث تطویل نشود، والله اعلم
[الذریعة ۱۶۲/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۳۹۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۸۹۸/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۵گ (۳۰-۳۴)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۴۰-۲۰۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مظهر الانوار هاشمی** / شعر / فارسی
mazhar-ol anvār-e hāšemī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۶۵/۱۲

آغاز:ای دو جهان محو تماشای تو ×× جز تو کسی نیست در اثنای تو
از مظهر الانوار هاشمی.۴۶ بیت؛ کا: محمد معصوم، تا: ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۲گ (۲۶۵-۲۶۶)، ابعاد متن: ۱۱×۲۲، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۸-۴۱۹]

● **مظهر الانوار اللاهوتیة** / تفسیر / عربی
muẓhir-ul anwār-ul lāhūtīya

اصفهانی، میر حسین بن حسین

esfahānī, mīr hoseyn ebn-e hoseyn

تفسیر مختصری است که مؤلف آن را از «تفسیر صافی» فیض کاشانی و «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی جمع‌آوری نموده است. مؤلف در ابتدا مانند تفسیر صافی مقدماتی را در چند باب ذکر کرده و پس از آن شروع به تفسیر به ترتیب سور قرآنی نموده است. بعد از تفسیر سوره حمد، بقیه تفسیر در حواشی قرآن و لابه‌لای سطور نوشته شده است. این تفسیر به صورت مختصر برگزار شده و مؤلف، هر آیه را در لابه‌لای سطور، تفسیر مختصری نموده و در بعضی موارد به روایات وارده و اقوال مفسرین شیعه نیز متعرض شده است.در صفحه اول نسخه، نام این تفسیر «عقود المرجان فی تفسیر القرآن» ذکر شده؛ لکن بنابر تصریح خود مؤلف در مقدمه کتاب، نام آن «مظهر الانوار اللاهوتیة» می‌باشد. مؤلف نام کامل خود را در مقدمه تفسیر

چنین ذکر نموده است:«میر حسین بن حسین بن ابراهیم بن حسین بن محمد امین بن غیاث الدین محمد مشهور به میر میران حسنی حسینی اصفهانی».
آغاز:الحمدلله منزل الآیات من فوق سبع سموات رفیع الدرجات مجیب الدعوات الذی یتجلی فی القلوب بالعظمة و یحتجب عن الاوهام بالعزة

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** کذلک من الناس شیطان یحمل الناس علی المعاصی کما عمل الشیطان من الجن و قد مضی تفسیر الشیاطین الانس و الجن فی سورة الانعام و صلی الله علی محمد و آله.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۸۶گ، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۳۵-۱۱۳]

● **مظهر البینات و مظهر الدلالات** / شرح حدیث / فارسی

mozher-ol bayyenāt va mazhar-od delālāt

شاکر دزفولی، نصر الله بن ملا لطفعلی، - ۱۳۱۱ قمری

šāker-e dezfūlī, nasr-ol-lāh ebn-e mollā lotf-ʻalī(-1894)

وابسته به: شرح نهج البلاغة؛ ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله (۵۸۶-۶۵۵ق)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۸ - ۱۲۹۵ق

ترجمه و شرحی است بر شرح نهج البلاغة ابن ابی الحدید و در آن کلمات حضرت علی را با «الاصل» و عبارات ابن ابی الحدید را با «الشرح» و سخنان خود را با «اقول» آورده است. مؤلف شیعی است و بر ابن الحدید اعتراضاتی نموده و در بعضی از مواضع کتاب سخت بر او تاخته است.
آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا بلوامع البیان و فتح قلوبنا بمفاتیح التبیان ... اما بعد، پس به خدمت ارباب بینش ...
[الذریعة ۱۶۷/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۹۷

تذکر: در فهرست حاضر مؤلف ناشناس آمده؛ خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ محرم۱۲۹۴ق؛ این نسخه حدود ثلث کتاب می‌باشد [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۲۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸

این مجلد دو بخش ششم و هفتم شرح ابن ابی الحدید، یعنی بندهای ۶۵ تا ۱۲۱ باب یکم نهج البلاغه را دربر داشته، ولی اکنون ۱۸ بند از پایان بخش هفتم افتاده، و تا بند ۱۰۳ در برگ ۱۴۶ بجا مانده؛ کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵ق؛ نسخه پاکنویس اصل، دارای دستخط و مهر نگارنده؛ جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۳۰سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۸

این جلد بیشتر دنبال جلد شماره ۸۸ بوده. بخش‌های سه و چهار و پنج شرح نهج البلاغه را در بر دارد که بندهای ۴۴ تا ۶۴ باب یکم نهج البلاغه در آنها گزارش شده؛ خط: نسخ، کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵ق؛ بخش سوم این نسخه ناقص است و از بند ۵۱ به بعد در آن برگ‌های ۱ تا ۶ دیده می‌شود، بخش چهارم درست است (گ ۶ تا ۸۲) و بخش پنجم در برگهای ۸۲ تا ۱۴۷ نیز ناقص مانده و یک برگ از پایانش افتاده؛ نسخه پاکنویس اصل است، مصححبه دست نگارنده، با خط و مهر وی«لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده نصرالله» (چهارگوش)؛ ۱۴۷گ، ۳۰سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰

بخشهای هشتم و نهم شرح نهج البلاغه (جز بندهای ۱۲۲ تا ۱۷۱ باب یکم نهج البلاغه) را در بر دارد، ولی یک برگ آغاز بخش هشتم افتاده؛ خط: نسخ، کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵ق؛ نسخه پاکنویس و به دست نگارنده‌اش تصحیح شده؛ جلد: مقوا، ۲۱۵گ، ۲۰سطر (۱۳/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱

بخش دهم شرح ابن ابی الحدید را در بر دارد که از بند ۱۷۲ تا ۲۰۰باب یکم نهج البلاغه را گزارش داده؛ کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵ق؛ نسخه پاکنویس اصل است، به دست نگارنده تصحیح شده؛ جلد: مقوا؛ ۱۰۶گ، ۳۰سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۱۱×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲

بخشهای ۱۶و ۱۷ شرح ابن ابی الحدید که در آن بندهای ۲۹ تا ۶۴ باب دوم نهج البلاغة شرح شده؛ کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵؛ آغاز بخش ۱۶ این نسخه ناقص است و از بند ۳۱ به بعد باقی مانده است. بخش ۱۷ درست است (گ۱۳۲-۲۶۱)؛ نسخه پاکنویس اصل است و به دست نگارنده تصحیح شده؛ جلد: مقوا، ۲۶۱گ، ۳۰سطر (۱۲/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹

بخش ۱۸ شرح ابن ابی الحدید را در بر دارد، که بندهای ۶۵ تا ۷۹ پایان باب دوم و اندکی از آغاز باب سوم نهج البلاغه در آن شرح شده؛ خط: نسخ، کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳ تا ۱۲۹۵ق؛ افتادگی: وسط (میان برگ‌های ۲۶ و ۲۷ افتادگی دارد)؛ این بخش ۱۸ در چند جلد دیگر پراکنده بود: گ ۱ تا ۸ در یک جا بود، و ۱۰-۲۶ در جای دیگر و گ۲۷-۹۳ در جای دیگر بود، که آنها را در این مجلد گرد هم آمدهنسخه پاکنویس اصل است؛ نگارنده‌اش آن را تصحیح کرده؛ ۹۳گ، ۳۰سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲-۲۶۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۹
بخش‌های ۱۹ و ۲۰ شرح نهج البلاغه؛ خط: نسخ، کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳ تا ۱۲۹۵ق؛ بیشتر اندکی از بخش ۱۸ در آغاز این مجلد بود و کتابخانه آنرا با باقی بخش ۱۸ یکجا نهاده شماره ویژه داده؛ نسخه پاکنویس و نگارنده اش آنرا تصحیح کرده؛ جلد: مقوا، ۲۰۵گ، ۳۰سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۲۶۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۸
کا: انصاری دزفولی، اسدالله بن مهدی، تا: ۹۳-۱۲۹۵ق؛ افتادگی: انجام [ف: ۲-۲۵۳]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۴۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** ولکن بهم زده است استطرادرا به این چنگ زده است در مدح و گفته است بعد این ابیات ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶۲ص، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲-۷۶]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۹۷-۱۰/۷
آغاز:بسمله الحمدلله الذی اخر اجالنا و ختم بالسعادة آمالنا و اصلح بتوفیقاته احوالنا ... اما بعد پس چنین گوید احقر خادمان شریعت ... الاقل الحاج الاواه ابن مرحوم مبرور آخوند ملا لطفعلی الدزفولی؛ **انجام:** وگفته است حجربن عدی کندی بیت: یا رب سلم لنا علیاًسلم لنا المهذب التقیا المومن المستر شد الرضیا
شامل اوایل جلد چهارم دراول نسخه وتکرار جلد چهارم با خط دیگر در وسط نسخه وبخشی ازجلد دوم در آخر نسخه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ جلد: مقوا، ۷۱گ، ۱۹-۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۸-۴۳۸۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۳۲
آغاز: ... و اساخ قواعدها یعنی گردانید قواعد جبال را و پایهای ایشان را در جوانب اقطار زمین و گفته می‌شود ساخت؛ **انجام:** و نامید سعید بن العاص پسر خود را عنبه و این است آخر جزو پونزدهم که مقرر است در آخر مجلد سوم ... و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و عترته الطاهرة.
جلد سوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در حیات مؤلف کتابت و نزد وی تصحیح گردیده، محشی با نشان «منه»، با عبارت «هو الخیر تعالی شأنه و قد مر علیه نظر مؤلفه عفی الله عنه و عن والدیه و صحح لدی»؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده نصرالله» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۵۳۵گ، ۳۱سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۵-۵۰۱]

● مظهر التبیان فی ترجمة الاتقان / علوم قرآن / فارسی
mazhar-ot tebyān fī tarjomat-el etqān

طباطبائی یزدی، علی اکبر بن مرتضی، ق۱۳ قمری
tabātabā’ī yazdī, ‘alī akbar ebn-e mortazā(- 19c)

وابسته به: الاتقان فی علوم القرآن؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
اهداء به: شاهزاده حاج معتمدالدوله فرهاد میرزا(فرمانفرمای فارس)
کتاب ترجمه کتاب اتقان سیوطی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲
آغاز:الحمدلله الحنان المنان الذی خلق الانسان علمه البیان و التبیان؛ **انجام:** و وصول نسیمی از جهت تلطف و تعطف و مرحمتش عماً قریب جلد ثانی این کتاب هم باتمام خواهد رسید و علی التوکل و منه التأیید و الحمدلله اولا و آخرا
جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۹۸ق؛ واقف: حاج قائم مقام؛ ۱۸۷گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۴-۴۵۴]

● مظهر الترکی / دستور زبان / ترکی - فارسی
mazhar-ot torkī

محزون، عبدالرحیم، ق۱۲ قمری
mahzūn, ‘abd-or-rahīm(- 18c)

در دستور زبان ترکی به لهجه قزلباش که بنا به گفته مؤلف فصیح‌ترین لهجه‌های ترکی ایران می‌باشد با استفاده از نظرات پنج تن از ملایان ترک‌زبان که گفته‌های ایشان درباره ادبیات این زبان حجت است به نام: ملا جاجیم خان شاملو، ملا قراخان اوغلی قورت، ملا داش دمور قراگوزلو، ملا تنکویردی شاهیسون، ملا یزدان قلی سیر سپر. مشتمل بر یک «مقدمه» و چهار «رکن» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان نکات و رموزی چند؛ رکن ۱. ذکر افعال؛ ۲. اسماء؛ ۳. حروف؛ ۴. صیغ و لغات و الفاظ ترکی؛ خاتمه: در قواعدی که دانستن آنها لازم است.
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد گم گشته دیار نادانی و صحرانورد خیالات پریشانی عبد الرحیم شیروانی

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۸۶
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد گم گشته دیار نادانی و صحرانورد خیالات پریشانی عبد الرحیم شیروانی؛ **انجام:** اسم مفعول رحم اولنمش و همچنین است رحم ایتدی و رحم تیلدی با سایر صیغه‌های دیگر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، به دستور مخدوم زاده آقا محمد اسماعیل؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۷]

● مظهر الحجة / شعر / فارسی
mazhar-ol hojjat

حسینی جرجانی، یوسفعلی بن محمد، ق۱۰ قمری
hoseynī jorjānī, yūsof‘alī ebn-e mohammad(- 16c)

منظومه‌ای است درتاریخ ومدح و منقبت امام زمان علیه السلام که از روی نظم سلیمی،این منظومه را درهند سروده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۳۹/۲-۳۴/۱۰۹

آغاز:بسمله دربیان آنکه ایزد تعالی مکونات را بیافرید وآدمی را ازجمیع خلایق برگزید ... شارعاً بالمیمنة قبل الکلام ×× باسم حی لایموت لاینام؛ **انجام:** خاتمه دربیان روایاتی که درنظم سلیمی نبوده وتبیان مذهب اهل سنت وجماعت. آنچه من درسلک نظم آورده ام ×× نقل از نظم سلیمی کرده ام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۳۸۹]

● مظهر الحق / ادیان و مذاهب / عربی

maẓhar-ul ḥaqq

نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، ۱۲۳۱ – ۱۳۰۰ قمری

nayyer-e borūjerdī, ‘alī asqar ebn-e ‘alī akbar (1816-1883)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۴ق

در بیان عقاید فرقه‌های اسلامی است در اصول و فروع. دارای یک «مقدمه» (مختصری در ملل و نحل و امامت) و دوازده «باب» (در بیان فرقه ها): خوارج، مرجئه، نجاریه و مفوضه، غلاة، صوفیه و ارباب عرفان و سلوک، اخباری و مجتهد حکماء، خصایص پیغمبر اکرم (ص) و ائمه اطهار(ع)، فروع مورد اختلاف میان امامیه و اهل سنت و جماعت و خاتمه در برخی از مسائل فقهی منقول از فقهاء اربعه اهل سنت و جماعت و قصیده عربی از مؤلف در نعت امیر مؤمنان علیه السلام.نام کتاب ماده تاریخ ختم تألیف است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۸

آغاز:پس از خطبه و نام مؤلف: ان هذه رسالة وجیزة مشتملة علی المذاهب المختلفة المستحدثة فی دین خاتم المرسلین من اصول العقاید و جم غفیر من فروع الدین؛ **انجام:** یا ولی الله اشفع سیئات.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۹۰]

● مظهر الحقایق / عرفان و تصوف / فارسی

mazhar-ol haqāyeq

حسینی آرتیمانی، معین بن علی،– ۱۲۹۸ شمسی

hoseynī ārtīmānī, mo‘īn ebn-e ‘alī(- 1919)

کتابی است در عرفان و سیر و سلوک با گرایش شیعی و با استفاده بسیار از آیات روایات و اشعار عرفانی.شروع به تألیف در ۱۲۹۲ق بوده و مؤلف در مقدمه می‌گوید:«... اما اگر خطایی رفته باشد از حیثیت لغت و اعراب باید معذور دارند چرا که بی سلاح و حربه و مرکب به میدان گفتگو درآمده است یعنی امی است علم عربیت و کتاب‌های لغت نخوانده است،آنچه به مکاشفه معلوم است به سلک بیان کشیده می‌شود ...»؛ در جای دیگری از مقدمه در وصف کتاب آورده:«... بیاناتش همه حق الیقین است ×× چهارم جلد اسرار معین است؛ اما آغاز و عنوان این نسخه شریفه خجسته در عصر و زمانی که از هجرت میمون سید انبیاء یکهزار و دویست [و]نود [و]دو سال گذشته بود و این نسخه مشتمل است بر حقایق اصول الدین توحید و معاد و عدل و نبوت و ولایت و تفسیر بعضی از آیات و احادیث که به نظر رسیده است و توضیح بعضی از اشعار محققین که اکثر خلق نمی‌دانند سر آنرا.اما این نسخه را به مظهر الحقایق گردانیدند انا المسکین معین ابن میرسید علی ...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸ عکسی

آغاز:بسمله.وبه نستعین.حمد بی حد و پایان و ثنای بی عدد و غایت و ستایش بی حصر و نهایت مر ذاتی را رواست که یکتایی را سزاست، کنه ذاتش از اندیشه خرد جداست؛ **انجام:** ای جان من جمال حقیقت از مشرق صبح ازل طلوع فرمود بهر یکذره از ذرات کاینات به یگانگی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «خیرالله خاکساری»؛ ۴۸۴ص، ۱۲سطر [میراث شهاب: س۱۷ ش۳و۴-۳۱۷]

● مظهر الخفیات / رمل / ترکی

mazhar-ol xafīyyāt

در رمل و فالگیری.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۴/۱

آغاز:الحمدلله رب ... اجمعین اما بعد عبدالله بن عبیدالله بن انس اید بغداد ده هارون الرشید مجلسنده؛ **انجام:** اشبواشدن سکامز در ثواب اوشمن. تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ (۱ر-۱۸۰پ)، ۱۷ و۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۵۹۲]

● مظهر السرور فی الجواب عن قول السید ابی الحسن الشاذلی فی حزبه حزب النور / دعا / عربی

maẓhar-us surūr fi-l jawāb ‘an qawl-is sayyid abi-l ḥasan aš-šāḏilī fī ḥizb-i-h-ī ḥizb-un nūr

ابن طولون، محمد بن علی، ۸۸۸؟ – ۹۵۳ قمری

ebn-e tūlūn, mohammad ebn-e ‘alī (1484 - 1547)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴/۶عکسی

آغاز:بسمله. الحمد لله بالمنعم الفتاح و الصلوة و السلام علی سیدنا

محمد و آله ... صورة السؤال ما قولکم رضی الله عنکم فی قول الشیخ ابی الحسن الشاذلی فی حزب النور؛ **انجام:** و قد أجاب سابقاً شیخنا محیی الدین بن عبدالله ... الصاحلی الشافعی بجواب طویل.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۸۴۷ (فهرس المخطوطات العربیة فیمکتبة تشستربیتی، ترجمه محمود شاکر سعید ۴۹۱/۱-۴۹۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از عصر مؤلف، گویا از نسخه مؤلف نقل شده (اربری این مجموعه را به خط مؤلف دانسته)؛ ۱۳ص (۲۷-۳۹)، ۲۳سطر [عکسی ف: ۴-۹۰]

● مظهر العجایب / شعر / فارسی

mazhar-ol ʻajāyeb

؟ عطار تونی، ق۹ قمری

ʻattār-e tūnī(- 15c)

مثنوی است شامل نه هزار (چهار هزار)بیت از عطار تونی که در قرن نهم هجری می‌زیسته، و در کتاب جستجو در احوال و آثار فریدالدین عطارنیشابوری تألیف استاد سعید نفیسی (ص۱۴۵-۱۶۷) به تفصیل معرفی شده است. قسمتی از این مثنوی تاکنون سه بار در تهران به نام شیخ فریدالدین عطار نیشابوری به طبع رسیده است.در بسیاری از نسخه نیز از عطار نیشابوری دانسته‌اند ولی حق آن است که از او نیست و از عطار تونی مسلم شیعی است. در آن آمده:«یا امیرالمؤمنین عطار را ×× ریز ریزان کن درو دیوار را / این کتابم از غرایب آمده ×× مظهر سر عجایب آمده». در آن از اخطب خطباء فخر خوارزم و مناقب مرویه و فردوس الاخبار از سلمان در برتری علی (ع) نقل شده است.
آغاز:آفرین جان آفرین بر جان جان×× زآنکه او هست آشکار و او نهان / در مقام لایزالی آشکار ×× در درون عاشقان بیقرار
چاپ: قسمتی از این مثنوی تاکنون سه بار در تهران به نام شیخ فریدالدین عطار نیشابوری به طبع رسیده است.
[نسخه‌های منزوی ۱۸۸۵/۳؛الذریعة ۳۰۰/۱۹ و ۱۶۸/۲۱]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** ختم کن عطار بس کن این سخن ×× تا بود ورد ز بانت من لدن
دفتر اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۸۵ق؛ جلد: چرمی، ۸۷گ، ۵۴سطر در چهار ستون، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۱۱۲۵]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۵/۲
آغاز:بسمله ... دانای اسرار ... خود کند کار/ اگر یکقطره از جامش کنی نوش ×× کنی هستی خود را تو فراموش؛ **انجام:**ولیکن ختم کردم ختم اسرار ×× که دارم من باسرار دگرکار ...
دفتر دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۸۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۵۱گ، ۵۴سطرچهار ستونی، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۱۱۲۶]

۳. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه:۳۴/۳
بی‌کا، تا: ۸۹۲ق [نشریه: ۵-۳۹۳]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۷۵/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۱۱]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۲۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ کاتب در پایان نسخه چنین رقم دارد: «تمام شد کتاب مظهر العجایب سلطان المحققین ... شیخ فریدالدین محمد عطار نیشابوری»؛ با یادداشتی از قاسم بن علی بن محمود حسینی و چند بیت عربی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [نشریه: ۱۳-۲۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۲۶
آغاز:صحت یافتن از بیماری و حالات او فرماید؛ **انجام:** در جواب سوال بیست و هفتم: بر در شعر اهل دل نظر کن ×× همه اهل دلان را زین خبر کن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۲سم [ف: ۴-۷۵۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۲/۱
آغاز:این سخن را زان زمان عطار گفت ×× این سخن درها همه عطار سفت / گر تو مرد حقی این سر گوش کن ×× وز زبان خامشی خاموش کن؛ **انجام:** رو تو این راه و رضا ده بر قضا ×× تا دهندت در معانیها سفت / رو تو این را ه و بیا در کوی او ×× تا بینی درمعانی روی او
خط: نستعلیق، کا: درویش محمد سق بن درویش پیر حسین سقاء بن امیر احم سقاء الاصفهانی، تا: ۲۵شوال۹۱۲ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۰۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۶۲/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه ساغری، ۸۲گ (۵۴۹پ-۶۳۰پ)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۲سم [ف: ۴-۶۶۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۹۹/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** ختم اینم ترک باشد در جهان ×× غیر این معنی نگویم در عیان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی، ۱۴۶گ (۳۹۳-۵۳۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۳۵]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۹۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** هر آنکو در شریعت راه دانست ×× طریقت را بخودهم راه دانست
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: پایان رجب۱۰۶۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۲گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۵۹۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۸
آغاز:حقیقت در کلام الله دانند ×× بسوی معنی او راه دانندب / بمعنی رهبران راه یزدان ×× خدا بین و خداوان و خداوان؛ **انجام:** ای به اسماعیل کرده حکم سر ×× خنجرش را کرده از معنی خبر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «منصور بن محمد» (شش ضلعی)؛ جلد: مقوایی، ۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۱-۴۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱
آغاز:برابر
پس از این بخش دیگری است که در آن مناقب اخطب خطباء خوارزم و از فردوس الاخبار نقل و در پایان آن از «مظهر» یاد می‌شود و چنین است: «عدل کن تا راه یابی پیش حق ×× رویدآن از مظهر من این سبق»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ تملک: میرزا موسی طبیب جراح؛ جلد: تیماج، ۵۵۵گ، ۱۴سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۱۵۰]

۱۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۹۸/۱
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن ملا محمد تهرانی، تا: ۱۴ شوال۱۱۸۹ق؛ جلد: تیماج، قطع: خشتی [نشریه: ۳-۴۴]

۱۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۳۸/۲
آغاز:گنه کارم ز فعل خود گنه کار ×× خداوندا توئی دانای اسرار؛ **انجام:** ختم کن عطار بس کن این سخن ×× تا بود ورد ز بانت من لدن
خط: نستعلیق، کا: ملا علی متخلص به «شیدای تویسرکانی»، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ (۱۰۶پ-۲۹۸پ)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲-۳۲۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۶۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** ختم اینم ترک باشد در جهان ×× غیر این معنی نگویم درجهان
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم طباطبائی، تا: رجب۱۳۰۰ق؛ مجدول، دارای یک سر لوح متوسط؛ واقف: ناپینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی مذهب، ۲۲۱گ، ۱۷سطربااضافات در حاشیه (۷/۲×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۳سم [ف: ۷-۸۳۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** ختم بررحمت نمودم و السلام.
درحدود یک چهارم آن است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ذیحجه۱۳۴۶ق؛ واقف: محمد علی صفوت تبریزی، مرداد ۱۳۳۲؛ جلد: چرمی، ۱۵۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۲سم [ف: ۷-۸۳۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۸۹/۱
خط: نستعلیق، کا: عالمیان، ربیع بن محمد، بی‌تا، نواده سید جمال الدین اصفهانی شیخ زاهد گیلانی در کاشان در ۱۱۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۳ص (۱-۱۰۳)، ۲۰ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۹۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۸۹/۳
خط: نستعلیق، کا: عالمیان، ربیع بن محمد، بی‌تا، نواده سید جمال الدین اصفهانی شیخ زاهد گیلانی در کاشان در ۱۱۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۷ص (۱۶۳-۱۸۹)، ۲۰ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۹۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۳/۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، مجدول؛ ۵۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۲۶۰]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۴/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۵ص(۳۹-۱۷۳)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۷۲]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۵۲
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [رایانه]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۹۴
منتخب مظهر العجایب و ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● مظهر عجایب / لغت / فارسی

mazhar-e ‘ajāyeb

احراری سمرقندی، امیر خان بن پادشاه جان، قرن ۱۲ قمری

ahrārī samarqandī, amīr xān ebn-e pādešāh jān(- 18c)

به درخواست: احمد بخش خان نبیره نواب آصفجاه
تاریخ تألیف: ۱۱۳۱ق= مطابق نام کتاب
اسماء و مصطلحات و واژه‌ها و تشبیهاتی که در منشآت به‌کار می‌آید و برای فهم شعر و نثر فارسی دخیل می‌باشد، بدرخواست احمد بخش خان نبیره نواب آصفجاه که سمت شاگردی مؤلف در شهر کالپی را داشت، گردآوری شده است. اسماء و اصطلاحات مناسب هر موضوع یکجا گرد آمده و بیشتر آنها فارسی می‌باشد که به فارسی گزارش شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۹۲
آغاز:وجه تألیف این نسخه آنکه روزی در شهر کالپی نور چشم عزیز از جان احمد بخش خان اطال الله عمره؛ **انجام:** بهر مؤلف این کانرا امیر نام است ×× داعی خیر گردند چه حاضر و چه غایب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۴ جمادی الاول۱۲۵۳ق؛ بعد از آن لغات و واژه‌هایی به ترتیب اصل افزوده شده که گویا از مؤلف باشد و پس از پایان تألیف آنها گرد آورده؛ جلد: مقوایی، ۲۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۳-۲۴۱]

● **مظهر العجایب** / علوم غریبه / فارسی
mazhar-ol ‘ajāyeb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۹۸
آغاز:بسمله، اما بعد این رساله‌ای است مشتمل بر بعضی اسرار تامات و سبب نزول این کلمات آن است که در غزای احد؛ **انجام:** به هر مهم و حاجت که خوانده می‌شود البته آن محصل شود و مجرب است و الله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ تملک: محمد جعفر بن عبدالمجید و به تاریخ ۱۱۱۱ق؛ خریداری از مشیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۰۳-۱۰۳پ)، ۲۳سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۳سم [رایانه]

● **مظهر العجائب فی تفضیل مولانا علی بن ابی طالب**
/ کلام و اعتقادات / عربی
maẓhar-ul ‘ajā’ib fī tafḍīl-i mawlā-nā ‘alī-yi bn-e abi ṭālib

محمد امین بن شجاع الدین محمود، ق۱۱ قمری
mohammad amīn ebn-e šojā‘-od-dīn mahmūd(- 17c)
تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۲۳ صفر ۱۰۸۶ق
آغاز:بسمله. نحمدك اللهم یا رفیع الدرجات و یا ولی الحسنات و یا مفیض الخیرات و یا غافر الخطیئات ... فیقول المتمسك بحبل الله المتین ابن شجاع الدین محمود محمد امین یا خلان الوفاء و اخوان الصفاء انی قد جئتکم من سبا بنبأ

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱
آغاز:برابر
خط: نسخ چلیپا، کا: دماوندی، عبدالخالق بن محمود، تا: قرن ۱۱؛ در برگ ۱ر تاریخچه یی از زمان سلطانحسین میرزا است درباره مجلسی که جامی و نارکی (؟) در آن بوده و سکاکی کاری برای سلطان حسین میرزای نامبرده آورده بود، با اشعار عربی کمال الدین به معشوق خود و شیخ بهائی و متنبی، در برگ ۱۱ر تا ۱۳ر به ترتیب تفسیر آیه «و منهم ظالم لنفسه» و روایاتی از پیغمبر (ص) درباره ذکر کثیر و قضیه هشام و فرزدق و اشعار او و امام سجاد و تاریخچه یی از رباب زن امام حسین و روایتی از هشام راجع به سکینه و حکایاتی از سقطی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ابعاد متن: ۱۳- ۱۴×۲۰، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: -۱۹۱]

● **مظهر العجایب و الغرایب** / عرفان و تصوف / فارسی
mazhar-ol ‘ajāyeb va-l qarāyeb
حسینی اسحاقی، عبدالله بن عبدالحی
hoseynī eshāqī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abdolhayy

عنوان‌های کتاب «ادب» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۴/۱
آغاز:الحمدلله الذی اطلع من مطالع صدورنا لوامع اقار الهدایة و الرشاد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا۱۲؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵۱-۱۴۸]

● **مظهر العجائب و مظهر الغرائب** / علوم غریبه / فارسی
mazhar-ol ‘ajā’eb va mazhar-ol qarā’eb
کتابی است در دو جلد و هر جلد در چند «مظهر» مشتمل بر احادیث و اخبار و امثال و مسایل و مطالب اخلاقی و اعتقادی بر مبانی شیعی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۴۰
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الرحمن الرحیم ... نصلی و نسلم علی نبیك الذی جملته رحمة للعالمین ... مظهر شیخ بهایی در کشکول میفرماید؛ **انجام:**و یکون اشارة الی حضورهم عند الموت عند اولیائهم و بشارتهم لهم بالجنة و وصیتهم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۷۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۵-۲۳۹]

←مظهر العجم در سوانح عمری حاجی بابا اصفهانی ⋟ سفرنامه حاجی بابا اصفهانی

● **مظهر العرفان** / عرفان و تصوف / فارسی
mazhar-ol ‘erfān
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۲۴
آغاز:ای یگانه شود در راه احد یکتا باش یار احمد شو و مولای خداوند عزیز؛ **انجام:** هر که رخسار تو ببهد بگستان نرود هر که درد تو کشد از پی درمان نرود ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۵۹۱ [رایانه]

● **مظهر الغرائب** / کلام و اعتقادات / فارسی
mazhar-ol qarā’eb
ترکمان تبریزی، کلبعلی، ق۱۲ قمری
torkamān tabrīzī, kalb‘alī(- 18c)
تاریخ تألیف:۱۱۴۴ق

در دلایل و براهین اصول دین و معارف خمسه مرتب بر «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه»: مقدمه در مباحث کلی؛ باب ۱. بیان توحید ذات و عینی بودن صفات از ادله عقلیه و آیات؛ باب ۲. بیان اثبات نبوت و امامت و شرط بودن عصمت در هر یک؛ باب ۳. معاد و محشور شدن ارواح با اجساد که قیامت و دار آخرت عبادت از آن باشد به حجج عقلیه و شواهد نقلیه؛ خاتمه: در بیان تهذیب اخلاق و طرق سیر و سلوک.

[فهرستواره منزوی ۵۳۴/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۶/۱

آغاز: ... الذین أذهب الله عنهم الرجس و طهرهم ... و بعد چون در این اوان که تاریخ هجرت نبوی مصادف و مقارن یکهزار یکصد چهل چهار سال بوده باشد؛ **انجام:** از زکوات بقدر اخراجات راه باین جماعت می‌توان داد بشرط آنکه سفر ایشان معصیت نه بوده باشد؛ والله أعلم بالصواب.

خط: نسخ خوش و شکسته نستعلیق، کا: فرج الله فرزند ملا عبدالله، تا: یکشنبه ۱۷ ذیقعده۱۲۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۶گ (۱-۹۶)، ۱۶و۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۰-۶۲۴]

۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۴۶/۳

آغاز:اما بعد در این اوان که تاریخ هجرت نبوی مصادف و مقارن یکهزار و یکصد و چهل و چهار سال بوده باشد بخاطر فاتر غریق بحر عصیان؛ **انجام:** برای ایشان جانی فدا کرده باشد یا ایشانرا اعانتی کرده باشد یا به ایشان مصاحبت نیکو کرده باشد ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ در سه برگ آخر قصه انوشیروان و دخمه وی در ۹ شعبان ۱۲۵۷؛ از موقوفات «ملاعبدالرازق دامغانی»؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف مخ: -۲۱۳]

● مظهر الغرائب فی مناقب علی بن أبی طالب / فضایل و مناقب / فارسی

mazhar-ol qarā’eb fī manāqeb-e ‘alī-ye bn-e ’abī tāleb

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۰۷

مشتمل بر مقدمه مفصل کتاب است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ارزنده و کمیاب [اوراق عتیق: ۱-۲۵۷]

● مظهر الغرائب و مظهر العجایب = شرح دعای عرفه / شرح دعا / عربی

mazhar-ol qarā’eb va mazhar-ol ‘ajāyeb = š.-e do‘ā-ye ‘arafa

حسینی موسوی، عبدالمطلب

hoseynī mūsavī, ‘abd-ol-motalleb

وابسته به: دعاء عرفه؛ حسین بن علی (ع)، امام سوم (۴-۶۱ق)

به دستور: میرزا محمد بن علی بن ابراهیم فارسی استرآبادی (-۱۰۲۸ق)

در شرح دعای عرفه امام حسین علیه السلام است که در خاتمه فواید پرفایده‌ای دارد که در آن به شرح اوصاف سید الشهداء علیه السلام که در این دعا به آنها اشارت رفته از جمله «سید جوانان بهشت» و غیره پرداخته است.مرحوم شیخ محمد بن حسن حرعاملی (- ۱۱۰۴ق) در کتاب امل الآمل (۱۱۱/۲)مؤلف این کتاب را سید خلف بن مطلب (عبدالمطلب) بن حیدر موسوی مشعشعی حویزی حاکم حویزه دانسته و صاحب ریاض العلماء(۲۳۹/۲) و روضات الجنات (۲۶۳/۳ به بعد) و مؤلفالذریعه(۱۴۸/۲۱) از شیخ حرعاملی پیروی کرده‌اند و کتاب مظهر الغرائب را از پسر سید عبدالمطلب دانسته‌اند نه از سید عبدالمطلب.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی فوض امور عباده الی من طهرهم ... و بعد فیقول الفقیر الی الله القوی السید المدعو بعبد المطلب الحسینی الموسوی ... اذا لمولانا المیرزا محمد ادامه الله تعالی یشیر الی الفقیث بشرح الدعاء العالی ...

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۱۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و حیث بلغنا الی هذا المقام فنحمدالله علی الاتمام ونساله ان یغفرلنا الزلل الواقع فیما ... خاتمه تشتمل علی فوائد، الفائدة الاولی فی وجه ما ذکرناه فی الاقوال السابقة فی ذکر مولانا الحسین کمثل انه سبط رسول الله و ریحانته ال غیر ذلک ... (پس از ده برگ): و اما قولنا قال الذی نقطه من دمه ردت البصر بعد العمی، فلما رواه صاحب الروضة ان یهودیا کان فی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۴۹۵]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۱۹

همان نسخه بالا [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۵]

←مظهر الفقرات ⪢ مظهر محمدیه

● مظهر الکلمات / علوم قرآن / فارسی

mazhar-ol kalamāt

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، - ۱۲۶۴ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī(- 1848)

اهداء به: محمد شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۴۷ق

کشف الآیات و استخراج کلمات قرآنی است در یک «مقدمه» و دو «جدول» و بیست و هشت «باب» و «خاتمه»ساخته است. او این کتاب را پس از تألیف کتاب‌های مختار القواعد در تجوید و کتاب درة التنزیل و غرة التاویل و کتاب مظهر الایات و کتاب

مظهر الفقرات و کتاب کشف الوقوف فی علل الرموز و الحروف و کتاب کشف الوجود فی بیان قراءات المختلفه نوشته است. مقدمه در لزوم و ضرورت تألیف کتابی که آیات و کلمات قرآنی را به آسانی بتوان یافت؛ جدول اول در بیان اجزاء و احزابی که درین جدول با اعداد هندسه نشان داده شده؛ جدول دوم فهرست ۱۱۴ سوره قرآنی و بیان رموز اسامی آنها؛ پس از آن بیست و هشت باب هریک مخصوصیک حرف از حروف تهجی است؛ خاتمه در تاریخ ختم تألیف. (فاضل)

آغاز: بسملة، الحمدلله الذی شرف النبی العربی بالسبع المثانی و خواتیم البقرة من بینالانام و فضل العمران علی الرجال و النساء... اما بعد ارباب سیرت و اصحاب بصیرت محتجب و مختفی نخواهد شد که چون اقل الخلیقة بل اللا شیئ فی الحقیقة محمد بن المهدی الحسینی التبریزی عفی الله عن جرائمها بحق النبی و الوصی بعد از تألیف کتاب مظهر الآیات ... شروع به استخراج کلمات باهرة قرآنی ... نموده ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** یئسن طلاق یئسوا عن ممتحنة خاتمة قد وقع الفرغ بتوشیح القرطاس ... فی تاریخ الیوم التاسع من الثامن بعد السابع بعد السادس من الخامس بعد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین نمایی مقدم، مهر ۱۳۶۷؛ جلد: مقوا، ۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲–۴۱۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** یهدیهم ربهم یهرعون الیه هود یهلکون انفسهم ... و بحمدالله و المنة کتابی در غایت ایجاز و اختصار سمت اختتام یافت که همگی آن تخمینا چهار هزار و بیست بحساب در آمد و الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین سنه ۱۲۴۷.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۴–۱۰۸]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** من کلامه عز شانه علی سبیل الحقیقه و الالهام لا علی طریق القیاس و الالباس.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ شعبان۱۲۴۷ق؛ با یادداشتی به خط سید محمد حسین حسینی ملقب به سلطان القراء، رئیس الحافظ و صدر الخطباء آستان قدس آمده که این کتاب از طریق ارث شرعی از دائیش باو ارث رسیده، مورخ پنج‌شنبه ۳ ذیقعده ۱۳۲۱ق؛ تملک: سید محمد بن سید مهدی قاری که گویا پسر مؤلف باشد با مهر «محمد بن مهدی الحسینی» (چهارگوش)؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۹۱۰]

● **مظهر محمدیه = مظهر الفقرات** / تجوید / فارسی

mazhar-e mohammadīye = mazhar-ol faqarāt

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، – ۱۲۶۴ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī(- 1848)

اهدا به: محمد شاه

تاریخ تألیف:۱۲۵۲ق

رساله است در تجوید در یک «مقدمه»، دوازده «باب» و یک «خاتمه»نگارش یافته است. این کتاب در الذریعة با نام «مظهر الفقرات» معرفی گردیده است نیز در الذریعة و فهرست نسخه‌های خطی فارسی(منزوی) رساله‌ای با نام «مظاهر محمودیه» معرفی گردیده که به نظر می‌رسد نام دیگر این رساله بوده باشد. در آداب تلاوت قرآن کریم و قواعد تجوید و بعضی از مسائل ضروریه نماز و اصول دین، مشتمل بر یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در شرافت و فضیلت نماز؛ باب ۱. فضیلت و کیفیت و آداب تلاوت قرآن؛ ۲. بیان استعاذه و بسمله؛ ۳. مخارج حروف و صفات آن؛ ۴. تنوین و نون و میم ساکنه؛ ۵. تفخیم و ترقیق و اشباع هاء کنایه؛ ۶. بیان ادغام؛ ۷. مد و قصر؛ ۸. وقوف و رموز سجاوندی؛ ۹. کلماتی که به ظاء است نه به ضاد؛ ۱۰. اسامی و رموز قراء سبعه؛ ۱۱. اشباع حروف؛ ۱۲. تعقیبات و آداب شک و سهو؛ خاتمه: در اصول و فروع دین. این اثر نیز غیر از کشف الآیات محمد شاهی مؤلف است که چاپ شده و شاید یکی از تألیفات او باشد زیرا انجام آن اندکی با انجام «مظهر الآیات» وی همخوانی دارد.

آغاز: الحمد لله الذی نور عیوننا بتلاوة القرآن و طهر قلوبنا بقرائة القرآن ... و بعد خامه تقصیر آثار ذره بی مقدار ... در آداب تلاوت و صحت عبادت که از اهم مطالب و اعظم مآربست بنظر قاصر این بی بضاعت رسیده که اکثر خلق از ...

انجام: و اجعلنی ممن یرقی بکل آیة قرأها درجة فی أعلی علیین برحمتک یا أرحم الراحمین.

چاپ: تهران، ۱۳۱۳ق، چاپ سنگی

[الذریعه ۱۶۹/۲۱]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۹۱/۱

آغاز: بسمله زیباترین نغمه که حوران و غلمان در ریاض جنان از استماع و سماع آن در رقص آیند ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۸ شعبان۱۲۴۷ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۴۶۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۱

آغاز: الباب الاول، باب الالف. بسم الله الرحمن الرحیم فصل الالف مع الالف قوله ءاتخذ من دونه، یا، ائذا متنا و کنا، ق واصا، کنا تراباً رعد نح ق؛ **انجام:** و بحمدالله والمنة‌کتابی در غایت ایجاز و اختصار باتمام رسید که همگی آن تخمیناً دو هزار بیت بحساب در آمد که تا جمله مؤمنین از او بهرمند بشوند و این

عاصی از گوشه خاطر فیض مظاهر محو و منسی نفرمایند.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ شعبان ۱۲۴۷ق؛ محشی؛ مهر: «الراجی عبدالوهاب الموسوی» (مربع)؛ جلد: مشمع، ۵۳گ، ۱۵سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۵۵]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ شعبان ۱۲۴۷ق، گویا نسخه اصل؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۷۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۴
آغاز:حمد بیحد و ثنای بیعدد متکلمی را سزاست که از کلام لازم الاکرام؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: آقا بابا بن کربلایی مهدی، تا: چهارشنبه ۱۲ شعبان۱۲۸۲ق؛ واقف: ابوالقاسم رازانی، مهر۱۳۵۶؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۳-۱۷۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۱۳
آغاز:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: رحمة الله، تا: ربیع الاول۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۱۰۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱۴گ (۵۴ر-۶۷پ)، ۱۹و۲۰سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۷۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۸۰/۱
آغاز:از فواید با برکات آنها بسبب عدم اطلاع محروم بودند لهذا درین رساله بعضیآنضروریات؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر قراچه داغی، تا: ۱۳۰۲ق؛ نسخه را آقای میر حیدر سلیمانی به اقل طلاب ابن احمد ملا محمد علی بختیاری التفات فرموده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵۱-۱۰۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۶
انجام: اعطیناک الکوثر بوصل اعطینا بر کاف و عکس این است عا کالعرجون در یس
کاتب تا آخر باب یازدهم را کتابت کرده؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۰ جمادی الثانی۱۳۰۳ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: عباس فخیمی، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا که در اصل متعلق به کتاب چاپی انجیل لوقا بوده، ۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۳-۱۷۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۲۴/۲
آغاز:حمد بیحد و ثنای بیعد متکلمی را سزاست که از کلام لازم الاکرام و پیام واجب الاحترام او است؛ **انجام:** بعد از تلاوت بخواند اللهم انی قد قرأت ما قضیته من کتابک الذی أنزلته علی نبیک ...
خط: نسخ، کا: نور الدین بن حاج نصر الله بن حاج آقا بن محمد شریف بروجردی، تا: ۱۳۱۸ق؛ جلد: مقوایی، ۱۸گ (۱۳پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۰۵]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۰۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و تکبیرة الاحرام و قرائت و رکوع و سجود و ذکر رکوع و سجود و تشهد و سلام است.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با رموز مختلف؛ واقف: غیاثی، بهمن ۱۳۳۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ، قطع: وزیری [ف: ۵-۲۹۲]

۱۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و در ثانی ادغام کنند و این بر سه قسم است.
رساله ناقصی است در تجوید که نامرتب صحافی شده.در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۵۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۰۶/۷
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [ف: ۷-۱۴۳]

● مظهر المختار فی حکم النکاح مع الإعسار / فقه / عربی

muẓhir-ul muxtār fī ḥukm-in nikāḥ maʻa-l iʻsār

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad ʻalī kermānšāhī (1732 - 1802)

تاریخ تألیف:۱۱۷۶ق = المظهر

اگر شخصی هنگام عقد نکاح مالدار بود و پس از آن تهی‌دست گردید و از عهده مخارج شرعی همسر خود نتوانست برآید، آیا تهی‌دستی وی موجب جواز فسخ نکاح می‌شود؟ این رساله استدلالی درباره این مسأله بحث نموده و می‌گوید که زن می‌تواند نکاح را فسخ کند اگر شوهر نفقه یا طلاق ندهد گرچه به‌جهت فقر مرد باشد.

آغاز:بسمله. احمده علی نواله مصلیا علی احمد و آله و بعد فهاتان مسئلتان متعلقان باعتبار الیسار و حکم تجدد الاعسار ... و سمیت هذه العجالة بمظهر المختار فی حکم النکاح مع الاعسار و من الغرایب انصار المظهر موافقا لتاریخه

انجام: ذلک الماء و اعادة الوضوء و الصلوة. و حیث انتهی الکلام علی الصلوة فلنختم الرسالة بالصلوة علی ختم الرسالة

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: علی رضا ابن قربانعلی کرمانشاهی، تا: جمعه ۲۴ صفر۱۱۸۸ق؛ جلد: مقوایی، ۵۷گ (۶-۶۲)، ۱۷-۱۶سطر [ف:۱۶-۲۳۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** انه کان فی مقام الاختیار لها و طلب ما هو الأصلح بحالها ... لیلة الثلثا التاسع عشر من شهر رجب الأصب من شهور سنة التسعین بعد المائة و الألف ... محمد علی بن محمد باقر الاصفهانی فی قریة کرمانشاه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به لفظ «منه عفی عنه»؛ اهدایی: کاظم مدیرشانه‌چی، آبان ۱۳۶۸؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۷۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمانشاهی، محمد بن عاشور، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۰-۳۱۶]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۹۰/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۵۷-۷۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۸۶]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و شرایطها جمعا بین فعله و قول آله التابعین لفعله و قاله صلی الله علیه و آله و لنختم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه قده، محمد جعفر بن محمد علی»؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۷۱پ-۸۲پ) [ف:۷۱۴]

۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۵مجموعه بدون شماره

آغاز:برابر؛ **انجام:** لابیان حکم الصحة و شرائطها جمیعا بین فعله و قوله التا بعین لفعله و قاله.

کا: اسماعیل بن محمد کریم تبریزی، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۴۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید محمد حسن بن محمد تقی موسوی اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۴-۳۱۸]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۲/۳

بی‌کا، بی‌تا، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۵۸۹]

● مظهر المنافع / فقه / ترکی

mazhar-ol manāfe‘

رساله شامل آداب و اعمال قربانی در روز عید قربان است که از فتاوی قاضی خان (- ۵۹۲ق)، شرح خلاصه مشکاة ملا علی قاری هروی و کتب مفتاح السعاده و هدایة مرغینانی و غیر اینها جمع‌آوری و نقل نموده و مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و سه «باب» است: مقدمه: در فضایل و ثواب قربانی؛ باب ۱. در شرایط قربانی؛۲. محرمات و مکروهات آن؛۳. آداب و مستحبات آن؛ خاتمه در منافع قربانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۷۵

آغاز:بسمله. یا من لک الحمد و الثناء و لک العطاء من الالاء و النعماء؛ **انجام:** قبیح تاریخ دنلدی فبلغ هذاالکتاب ای الختام فی شهر طلع فیه تاج الانام ...

مؤلف باید همان کاتب نسخه فقیه حنفی اوایل قرن ۱۳ق باشد؛

خط: نسخ، کا: ملا محمد، تا: ۱۲۰۶ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۶]

● مظهر المنافع / فقه / ترکی

mazhar-ol manāfe‘

رساله‌ای‌در احکام اضحیه و ثواب آن و آنچه بدان تعلق دارد.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۹۱/۲

آغاز:یا من لک الحمد و الثناء و لک الاعطاء من الالاء و النعماء و لک الاکرام باظهار الشریعة؛ **انجام:** قبیح تاریخ دنلدی فبلغ هذا الکتاب الی الختام فی شهر طلع فیه تاج الانام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جلد: چرم، ۶۵گ (۶۲پ-۱۲۶ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [مؤید: ۲-۱۰۱]

● مظهریه / عرفان و تصوف / فارسی

mazharīya

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۱/۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲ص (۲۷۰-۲۷۱) [ف: ۱۰-۱۶۷۳]

● معابر الانسان الی عوالم الرحمن / عرفان و تصوف / عربی

ma‘ābir-ul insān ilā ‘awālim-ir raḥmān

غزالی، احمد بن محمد،- ۵۲۰ قمری

qazālī, ahmad ebn-e mohammad(- 1127)

مؤلف در مقدمه می‌گوید: «سالنی بعض اخوانی فی الدین ... ان احرر لاجله موازنة بین النفس الانسانیة و بین العالم الصغیر ...». دارای سه «باب»: باب فی الموازنة بین نفس الانسان و العالم الصغیر؛ باب فی اشارة الصوفیة الی آدابهم؛ باب فی وصیة نافعة جامعة لخیر الدنیا و الآخرة.

آغاز:بسمله الحمد لله ذی العظمة و الکبریاء و الجلال و البهاء و المجد و السنا ...

انجام:عن معرفة هذه المقامات و الاتصاف بآثارها فلیس له من طریق القوم الا الاسم اللهم وفقنا ... جواد کریم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۹۲ق؛ جزو کتابخانه مجدالدین بوده؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۱۸-۳۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

←معاتبة النفس ⟵ ینبوع الحکمة فی زجر النفس

● **معاجین و حبوب طبی** / طب / فارسی

ma'ājīn va hobūb-e tebbī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۴/۳۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱۰۳پ- ۱۰۶ر) [ف: ۶-۴۱۰]

● **معاجین و سفوفات و داروهای چشم و دندان و جز آن** / طب / فارسی

ma'ājīn va sofūfāt va dārū-hā-ye češm va dandān va joz ān

وابسته به: ذخیره خوارزمشاهی؛ جرجانی، اسماعیل بن حسن (۴۳۴-۵۳۱ق)

منتخب از ذخیره خوارزمشاهی در هیجده «باب».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۳۴ص (۲۹۰-۳۲۳)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۱]

←المعاد ⟵ مذاهب الناس فی المعاد و تقریر قول الحق فیه
←المعاد ⟵ جنگ
←المعاد ⟵ الاضحویة (ترجمه)
←المعاد ⟵ النفس علی طریق الدلیل و البرهان (ترجمه)
←المعاد ⟵ القوی الجسمانیة
←المعاد ⟵ الاضحویة
←المعاد (رسالة فی)⟵ الحشریة ۲

● **المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'ād

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

این رساله گویا بخشی از یک رساله فلسفی فخر رازی است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۱۲

آغاز:بسمله هذا فی ضبط مذاهب الناس فی المعاد و تقریر قول الحق فیه اعلم ان هذه المسئلة مبینة علی اربعة ارکان؛ **انجام:** فلابد من القطع بوجود عالم آخر بعد هذه الحیوة یحصل فیه هذا المقصود و ذلک هو الدار الآخرة و هذه طریقة اقناعیة و الاعتماد علی ما تقدم فهذا آخر الکلام فی المعاد الجسمانی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۸پ-۳۹پ)، ۲۱-۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۳]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۳۴پ-۱۴۱پ)، ۱۷سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۳۴۰]

● **معاد** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'ād

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

در حقیقت معاد و معنی آن نزد اهل وحدت و بیان اختلاف آنان (عرفا و صوفیان) در این موضوع، در چند «فصل» و با عناوین «ای درویش».

آغاز:بسمله باب در سخن اهل وحدت در بیان معاد انسان ... بدان که اهل وحدت را یکبار گفتیم که دو صف اند اصحاب نار و اصحاب نور و باز اصحاب نار دو طائفه اند و هر دو طائفه اند و هر دو طائفه می‌گویند وجود حقیقی یکی بیش نیست ...

انجام:که دل چو از رنجوری خلاص یافت از درد و رنج خلاص یافت اینست معنی یوم لاینفع مال و لابنون الا ن اتی الله بقلب سلیم.

[نسخه‌های منزوی ۲:۱۳۹۲؛ فهرستواره منزوی ۲۳۵/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۱۱ص (۲۰-۳۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۳

آغاز و انجام: برابر

در ۱۰ فصل است خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ مصحح اما پر از غلط؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ (۳۱پ-۴۳ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۴۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق زیبا،بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۲۲پ-۳۱پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طبیب طهرانی (نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۳پ-۱۹ر)، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۱]

● **معاد = معاد و حشر اجساد** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma'ād = ma'ād va hašr-e ajsād

حسینی استرآبادی، محمد مقیم بن کمال الدین حسین، ق۱۱ قمری
hoseynī estarābādī, mohammad moqīm ebn-e kamāl-od-dīn hoseyn(- 17c)

اهدا به: سلطان عبدالله قطب شاه (۱۰۲۰–۱۰۸۳ق)
محل تألیف: حیدرآباد دکن
رساله مختصر روایی است با استدلال به ادله نقلی و سمعیه روش کلام شیعی؛ مرتب بر «تبصره» و دو «مطلب» و «فصول» و «تکمله» و «خاتمه». هر مبحثی رابا کلمه «بدانکه» آغاز نموده است.
آغاز:بهترین کلام درهر مرام ذکر ملک علام است که رشحه از بحر رحمت او مطفی اشتغال نار عقابست و ذره از نسیم مرحمت او رافع جبال شداید عذاب چه سان توان باولین پایه ستایش پادشاهی رسید
انجام:عدم قبول توبه در آخرت بجهت انتفاء شرط توبه است و آن شرط در آخرت متحقق نیست بجهة آنکه درآخرت مکلف نیست پس شرط توبه که ندامت بر قبیح است که آن مستلزم تکلیف است در آخرت نیست، تمت الرسالة بعون الملک الوهاب
[نسخه‌های منزوی ۹۹۰/۲؛ الذریعة ۱۷۴/۲۱؛ کشف الحجب و الاستار عن أسماء الکتب و الأسفار۲۸۴؛ اعیان الشیعة ۵۸/۱۰؛ فهرستواره منزوی ۵۳۴/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۵/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن حسین عاملی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۵۶گ (۵۶–۱۱۱)، ۱۸سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۸–۸۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ(۱۳۹پ–۱۴۸ر)،۳۶سطر،اندازه:۱۵/۵×۲۹/۵سم[ف:۳۱–۷۱۷]
۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نظاما پسر عبدالله شیرازی، تا: دهه اول صفر۱۰۴۸ق؛ مجدول، با سرلوح زرین، قطع: ربعی [نشریه: ۷–۲۹۳]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۱/۲
کا: حسن بن عبدالله حسینی کاشانی، تا: ۲۶ ربیع الثانی۱۰۹۹ق، جا: مشهد رضوی مدرسه خیرات خان؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۶۴ر–۹۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۲۶–۱۶۶]
۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۶–۱/۱۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** واکثر امامیه تجدید را به مجرد تذکر وخطور واجب نمی‌دانند بلی اگر او را فرح وشادی از آن به هم رسد واجب والا
از اول تا «فصل ششم درتجدید توبه»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹۲گ، ۱۰–۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸–۴۳۹۱]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۶۶گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳۸–۱۲۹]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: علی بن امین کشمیری، تا: جمادی الثانی۱۱۲۸ق؛ واقف: حاج سید اصغر اصغرزاده موسوی؛ جلد: مقوا، ۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱–۱۵۶]
۸. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۳۷/۲
بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۱۱۴]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۳/۳–ف
نسخه اصل: بادلیان فرازر ۱۱۴ (۱۷۹۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [فیلمها ف: ۱–۵۵۵]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۸۳/۱
آغاز:برابر
فقط چند برگ اول کتاب؛ خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۲گ (۱پ–۳۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵–۲۶۴]

● **المعاد (بیان حال)** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-ma'ād (bayān-e hāl)

قاینی، کافی بن محتشم، ق۱۱ قمری
qāyenī, kāfī ebn-e mohtašam(- 17c)

در بیان معاد و سعادت و شقاوت در پانزده «فصل».
آغاز:بسمله، سپاس خداوندی را که اعاده همه چیزها ازوست و بازگشت و اتمام همه چیزها بدوست ... و بعد غرض ما از این رساله بیان احوال نفوس است پس از آنکه از بدن مفارقت کرده باشد
انجام:تعظیم آنکه از امثال این امور دوری نماید مناسب و درخور باشد. و کل میسر لما خلق و الحمد لله رب العالمین
چاپ: در رسائل عرفانی و فلسفی حکیم قاینی (تهران، انتشارات علمی فرهنگی)
[فهرستواره منزوی ۲۳۵/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۱/۴–ف
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ۱۰۲۶ق؛ بندی از رساله

نفس ابویوسف یعقوب بن اسحق کندی (از گفته ارسطو طالیس و افلاطن و فلاسفه دیگر) در فصل نهم به فارسی ترجمه شده و عبارتی که او از افیقورس موبد به عربی آورده در اینجا آمده است، در آن آمده: «یکی از اجله حکما و اکابر ایشان گوید که اصحاب این پیشه در عالم کل به منزلت ملایکه اند»، درهامش آمده و هو السید الالهی الامیر ابوالقاسم الاسترابادی الحسینی» (گویا از صناعیه او) (گویا از مؤلف ولی به قلم دیگر)؛ ۳۲گ (۵۱پ-۸۲پ)، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۷۴۷]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ād

گیلانی، سلیمان بن محمد، ق۱۱ قمری

gīlānī, soleymān ebn-e mohammad(- 17c)

مسائل مربوط به معاد را از دید کلامی و فلسفی، در یک «مقدمه» و بیست «فصل» و یک «خاتمه» گزارش کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۲۷/۴

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... این رساله ایست در بیان مسئله معاد که مشکلترین مسائل الهی است؛ **انجام:** و فقیر نسبت به حکیم دانشمند ارسطاطالیس مدتها ...

از این رساله فقط سه برگ اول آن در نسخه حاضر آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۸۰پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۸×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۳۳۳]

● **المعاد = احوال صنوف الناس عند رجوعهم الی دار البقاء** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'ād = aḥwāl-u ṣunūf-in nās 'ind-a rujū'-i-him ilā dār-il baqā'

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، - ۱۱۰۵ قمری

tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm(- 1694)

رساله موجزی است در بیان اصناف مردم در روز قیامت، مؤلف مردم را به شش صنف تقسیم نموده و هر کدام را دارای مرتبه‌ای خاص از سعادت و شقاوت دانسته است. قبل از بحث، مقدمه‌ای دارد فلسفی که عوالم را منحصر در عالم عقلی، خیالی و حسی نموده است. مؤلف از ده شاگرد درجه اول ملاصدرا (عشره مبشره) است، که به شیخ حسین مغفور هم نامیده می‌شود و «مغفور» تخلص وی می‌باشد.

آغاز:الحمدلله المتوحد فی ذاته المتفرد فی دیمومیة صفاته و المتحد بالسلطنة و التدبیر و المستأثر فی إجراء قلم القضا علی ألواح التقدیر و التصویر ... و بعد فقد کنت متأملاً فی بعض الأسحار فی باب أحوال صنوف الناس عند رجوعهم إلی دارالبقاء و القرار

انجام:فهم علی درجاتهم تابعون لأصحاب الیمین و خدام لأهل الجنة فیکون صنوف الإنسان مع حالاتهم علی ستة و الله أعلم بحقائق الأمور

چاپ: در منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران به کوشش سید جلال الدین آشتیانی، تهران، انجمن دولتی ایرانو فرانسه ۱۳۵۴ش، جلد ۲ ص ۳۹۹-۴۰۳

[بزرگان تنکابن ۹۱؛ ریاض العلماء ۳۴/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۳۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۴۳-۳۴۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۷۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۵۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۴۹۱-۴۹۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۷۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۱ص (۱۴۸پ)، ۳۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳۱-۷۱۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: تعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۸۹-۹۰)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۷۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۱۴پ-۱۱۵پ)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۴۰۰]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۱۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: چرم، ۱گ (۶۴ر-۶۴پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳-۶۲۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۸۵-۲۸۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۳۰۸]

۸. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۹/۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۲۹۵ق؛ ۲گ

(۱۳۵پ-۱۳۶پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: -۹۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۱۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۴۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۶۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۳۰ق، جا: تهران مدرسه سپهسالار؛ نام این رساله در فهرست شناخته نشده است وباعنوان رساله فلسفی معرفی شده(فهرست رایانه‌ای ص ۶۸۴)؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۲۸پ-۱۳۰پ)، ۱۴سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۷۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۲۰۶-۲۰۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۵۲۷]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، - ۱۱۰۷ قمری

qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā(-1696)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

در حقیقت و اثبات معاد و حشر اجساد و ارواح و تحقیق در حقیقت ایمان و کفر است. دارای «تبصره و مطلبی و فصولی چند و تکمله و خاتمه» است و تکمله در حقیقت کفر و ایمان و خود دارای پنج فصلاست.

آغاز:بسمله، زیباترین کلام در هر مرام ذکر ملک علام است که رشحه از بحر رحمت او ... اشتعال نار عقابت و ذره از نسیم مرحمت او.و بعد در نظر ارباب بصیرت و اصحاب سریرت مخفی نیست که مقصد اقصی از ایجاد انسان معرفت است. و چون حقیقت معاد و حشر اجساد از جمله ضروریات ایمان است ... مدتی بود که این محتاج الی رحمة ربه الغنی میرزا محمد مشهدی را بخاطر رسیده بود رساله ای در این باب.تألیف نماید.

[فهرستواره منزوی ۹/۵۳۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و سعی در تلافی کند ساقط میشود عقاب او چنانکه کسی مبالغه در عذر خواهی.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح کوچک، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۶۲ص، ۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۷-۱۲۵]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

رساله‌ای متوسط در بررسی روایی- کلامی مواقف روز قیامت با استناد به روایت و آیات مربوطه که در هفده«فصل» تنظیم شده است.نسبت این رساله به مجلسی هم مربوط به جمله‌ای است که درگ۲۱۴س ۱۲ آمده که مؤلف در آنجا گفته است:«... به همین قدر در این رساله اکتفا نمودم و اکثر را در بحار ایراد کرده‌ام» و یا در گ ۱۹۵ از کتاب‌های دیگر خود جنت و نار و عین الحیوه نام برده است. بخش‌های کتاب:فصل۵. بیان از شرایط و علامات قیامت؛ ۶. بیان نفخ صور؛ ۷. بیان سایر احوال قیامت؛ ۸. بیان حشر و حوش؛ ۹. بیان احوال اطفال و مجانین؛ ۱۰. بیان میزان و حساب و سؤال و رد مظالم؛ ۱۱. بیان سؤال از رسل و شهادت شهدا؛ ۱۲. بیان وسیله و حوض و شفاعت؛ ۱۳. بیان صراط؛ ۱۴. حقیقت و حقیقت بهشت و دوزخ؛ ۱۵. بیان صفات بهشت؛ ۱۶. بیان صفات جهنم؛ ۱۷. بیان اعراف است.چهار فصل ابتدایی رساله کتابت نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۷/۲

آغاز:بسمله، در بیان محل روح است و جسد مثالی در عالم برزخ، کلینی رحمة الله از حصه عرفی روایت کرده است که حضرت؛

انجام:روایات بسیار در این باب گشت و اطفال و مجانین کفار البته دخل جهنم می‌شوند.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۱۵ص(۱۰۴-۲۱۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۱۴۶]

● **المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-ma‘ād

خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر، ۱۰۸۰ - ۱۱۷۵ ؟ قمری

xorāsānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad tāher (1670 - 1762)

محل تألیف: اصفهان

رساله‌ای است بسیار مختصر در معاد که به درخواست برخی از دوستان نگاشته است.

آغاز:الحمدلله الذی أنشأ کل شیء و الیه عاد و الصلاة علی محمد و آله شفعاء یوم التناد بعد مشهود ضمیر خبیر و مکشوف رأی مستنیر متفکران مبدأ و معاد و هو شمندان عالم کون و فساد می‌دارد

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** در برابر اتفاق جمیع اصحاب شرایع و ادیان و آیات کریمه و اخبار قطعیه لاشیء محض خواهد بود چنانکه بر هیچ عاقل مخفی نیست.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۸۱پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲-۷۴۱]

● المعاد = المعاد الجسمانی = شرح رسالة المعاد = الاجسام و الاجساد = احوال الانسان و ذکر الاجسام و الاجساد / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād = al-ma‘ād-ul jismānī = šarh-u r.-il ma‘ād = al-ajsām wa-l ajsād = aḥwāl-ul insān wa ḏikr-ul ajsām wa-l ajsād

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: شب پنج‌شنبه آخر جمادی الاول ۱۲۳۳ق
پاسخ سؤالی است از احوال انسان پس از مرگ و کیفیت معاد و حشر.مؤلف در دیباچه می‌گوید:«پیش از این رساله‌ای درباره معاد و احوال انسان و اجسام و اجساد نگاشته بودم. اکنون برخی از برادران از من خواستند آن را شرح کنم و اعتراضات بر آن را پاسخ گویم».دراین رساله طبق مشرب خاص خود معاد جسمانی را ثابت می‌کند وبه رد ادله معاد روحانی می‌پردازد.
آغاز:حمدله. صلاة. فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین أن بعض الاخوان انهی الی اعتراضا من بعض العلماء الاعلام علی بعض کلماتی فی بیان احوال الانسان و ذکر الاجسام و الاجساد فیما یتعلق بامر المعاد ... قال: نستدعی من رئیس المشایخ ... توضیح ما اعترض ... عن سئوال المعاد الجسمانی. فقد ذکرتم فی الجواب ان للانسان جسمین و جسدین، و الجسد الثانی مرکب من العناصر الاربعة الموجودة فی عالم الطبیعیة.
انجام:الجسد الثانی بالشیش المصفی منه فلا نعنی غیر هذا، فانظر هنا و انظر هناک فانک تری المعنی واحداً و الله سبحانه الموفق.
چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق، رحلی (جوامع الکلم: ج۲،صص ۲۸۰-۲۸۲)
[ایضاح المکنون ۳۳۹/۱؛ الذریعة ۱۷۳/۲۱؛ مکتبة امیرالمومنین ۴۹/۱؛ دنا ۷۶۵/۹-۷۶۶]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** فیه کفایة لاولی الالباب.
کا: امامقلی قاجار، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۲-۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۹۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** روی احادیث کثیرة بتاویل هذه الآیظ الشریفة من الائمة بغیر هذه الروایة و بغیر ترتیبها و هذه الاختلافات مع اتفاق معانیها فیهم و هذا الذی اشرنا الیه فیه کفایة لاولی الالباب فی بیان هذه الآیة الشریفة.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۹سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۷-۶۹۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۹/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ محشی؛ ۴گ (۱۲۲-۱۲۵)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴۰-۱۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا احمد فرزند ابراهیم ایروانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۵گ (۳۲-۳۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۰-۷۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۶/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۶گ (۹۱-۹۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۰-۷۷]

۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۴/۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۲۳]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۰۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۰۹]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۵/۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** و ثناء ببسم الله الرحمن الرحیم و لاحول ... وصلی الله
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد نصیر هزار جریبی دانکه، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مشکی، ۸ص (۲۸۵-۲۹۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۰۲]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۵۳/۴
خط: نسخ، کا: مازندرانی لاریجانی اسکی، ابوطالب بن محمد ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ذیحجه۱۲۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۴۲پ-۴۷ر)، ۱۵و ۱۹سطر (۷/۵-۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۳۵۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ مصحح؛ جلد: روغنی منقش، ۳گ (۱۳۲ر-۱۳۴پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۴۰]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۸۴/۳
خط: نسخ، کا: نظر علی بن سبز علی زرندی قزوینی، تا: ۱۲۴۰ق، جا: رشت؛ جلد: چرم، ۶گ (۱۳۵پ-۱۴۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۲-۸۹]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۲۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود۱۲۴۱ق؛ ۷ص (۳۰۳-۳۰۹) [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۶۵/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۴ محرم۱۲۵۱ق، جا: کربلا؛ ۳گ(۱۴۳ر-۱۴۵پ) [ف: ۵-۳۱]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۳۳/۲-۲۰/۱۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۲۳۲۹]

۱۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۱۴۴

کا: ابوالقاسم واعظ حسینی یزدی، تا: ۱۲۵۳ق [تراثنا: س۱۳ش۲و۳-۳۳۳]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۶۹/۶

بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۹۳]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۰/۷

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد باقر زنجانی متخلص به سالک، تا: ذیحجه۱۲۵۵ق، جا: زنجان؛ واقف: جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۶ص (۴۲۸-۴۳۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۴۴۲]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۳۸/۱۲

آغاز و انجام: برابر

کا: شفیع بن عبدالمجید، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ذیحجه۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۷۷-۱۸۴)، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۹۹]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولکن تستلزم تطویلا طویلا فلذا اعرضنا عنه

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۰گ (۳۴ر-۴۳ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف: ۵-۱۲۰]

۲۰. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۶۳/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و ان عبروا عنه بعباره ماثوره عن الوحی و لکن اکثرهم لا یعلمون.

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ واقف: میرزا محمدعلی حکیم تشکر شیرازی، صفر ۱۳۸۲؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ، ۱۴ سطر [ف: -۴۷]

۲۱. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اغفرلنا ما اسدفنا و اعصمنا فیما استقبلنا انک علی کل شیء قدیر و قد فرغ فی تألیفها کثیر الاضاعة ... احمد بن زین الدین ...

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن حاجی ملا محمد نصیر، تا: اواخر شوال۱۲۶۶ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۱

کا: محمد رضا بن عبدالغفار بن عبدالرزاق نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۸گ (۱-۸)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵-۳۰]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن امین بن محمدسعید، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۳۹ر-۴۶پ)، ۱۳-۱۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۳×۱۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۹۱]

۲۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۹۸/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: محمد جعفر بن محمد رضی تبریزی، تا: ۲۴ رجب۱۲۷۲ق؛ ۱۱ص (۷۵-۸۵) [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۵۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱۶-۵۷۶]

۲۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: هدایت الله، تا: ذیقعده۱۲۹۷ق؛ از روی نوشته مؤلف؛ ۵گ (۳۸ر-۴۲ر) [ف: ۱-۲۳۲]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷/۲-۱۹/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۱]

۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۲/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فافهم فان من لایفهم المراد الحق من هذه العبارات المکررة الموددة لاینفع بغیرها.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۳۶ر-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۲]

۲۹. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۲۴/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۷۸ر-۲۸۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۲]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۵/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ مقداری از آخر نسخه نوشته نیست: «و ان کان لا یمکن الالذی العینین الخ؛ أقول»؛ جلد: تیماج، ۸۳گ (۸۱پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۲۳۵]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۷۲ر-۷۹ر)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲-۲۱۹]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۸/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۳گ (۱۵۶پ-۱۵۸پ)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۱۹۱]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۴۳پ-۱۴۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۲۰۴]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۰/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الله سبحانه یشهد علی انه اعتقادی سابقا و لاحقا و الله علی ما اقول وکیل

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه شماره ۱۰۹۷۰؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۳۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱گ (۶۲ر-۶۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۶]

۳۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۷۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** قال سلمه الله: و الأعراض الذی أورد علیه أن الضرورة قائمة علیه

بی‌کا، بی‌تا؛۵گ(۱۱۳ر-۱۱۷پ)،اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۸۵]

● المعاد = معاد الاجسام = معاد جسمانی / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād = ma‘ād-ul ajsām = ma‘ād-e jesmānī

احسائی، علی نقی بن احمد، - ۱۲۴۶ قمری

ahsā’ī, ‘alī naqī ebn-e ahmad(- 1831)

تاریخ تألیف:۱۷ جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

رساله در تأیید عقیده احسائی در مورد معاد جسمانی و رد بر تکفیرکنندگان او، از فرزندش علی نقی بن احمد.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین الذی خلق الانسان من صلصال و اودعه اصلاب الرجال ثم انزله ... و بعد فیقول ... انه کان فی هذا الزمان اقوام استهواهم الشیطان

انجام:و لاتکلیف علیه و لامدخل له فی الحقیقه و انما هو بمنزلة الثوب لبسته ثم ترکته و لبست غیره فافهم تمت

[الذریعة ۱۷۳/۲۱؛ معجم المؤلفین ۲۵۴/۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۰۹/۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۳/۸

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۷گ (۱۳۱ر-۱۴۷پ) [ف: ۵-۳۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۲۷/۳-۲۶/۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۳۹۳]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۷۷/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** قل کل متربص فتربصوا فستعلمون من أصحاب الصراط السوی و من اهتدی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۹۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** فتربصوا فستعلمون من اصحاب الصراط السوی و من اهتدی و هذا آخر ما اردت ایراده فی هذه العجالة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ مصحح؛ ۱۴گ (۱۳-۲۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۴-۲۹۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۲۰۹

کا: قوام الدین خلخالی، تا: ۱۲۴۲ق [الفبائی: -۵۳۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۶/۶

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد رضا تفریشی، تا: ۱۲۴۵-۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۲۸۶پ-۲۹۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۱۸۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۱/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** کانو اسوط نقمته علی المؤمنین، قل کل متربص فتربصوا من اصحاب الصراط السوی و من اهتدی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۲ر-۲۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۲۷۲]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۳/۹

کا: شاگرد مؤلف، بی‌تا؛ این دو نسخه دریک دفتر مکرر آمده و دراین یکی به خط همان شاگرد از گفته مؤلف آمده که: «پدرم در دیه هدیه نرسیده به مدینه درگذشته و در بقیع زیر میزاب پشت حایط بخاک سپرده شد» این بند به خط آن شاگرد و در برگی جدا لای نسخه گذارده شده؛ ۱۱۲گ (۱۲۸ر-۲۳۹پ) [ف: ۵-۳۱]

۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۲۷/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۱-۱۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۰]

۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴۲/۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۳]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۴/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فاخفی امره عن اعداء الدین و الحمدلله رب العالمین.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۳گ (۷۶ر-۱۰۸پ) [ف: ۵-۳۱]

● معاد / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۷۵ق

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۸

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد چونکه فرمایش فرمودند که هر کس از مسأله معاد چیزی فهمیده اعتقاد خود را بنویسد

کا: عبدالحسین بن عزیز بن حسن بن منصور همدانی، تا: شنبه ۱۲

رجب۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج ساغری، ۵گ (۱۸۴ر-۱۸۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۵۰]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ād

تنکابنی، احمد بن ابی الحسن، ق۱۳ قمری

tonekābonī, ahmad ebn-e abī hasan(- 19c)

رساله‌ای است نسبتاً کوتاه که به تطبیق برخی موضوعات و مفاهیم اخروی و معاد به‌صورت روحانی آن پرداخته و معتقد است که همان‌گونه که در شرع بر معاد جسمانی تأکید شده، بر معاد روحانی نیز اشارات وافیه وجود دارد و موضوعاتی همچون قبر و فشار قبر، نکیر و منکر، درهای بهشت و دوزخ در قبر، معنای برزخ، بعثت، حشر، قیامت و معاد، نامه اعمال، میزان، اصناف خلق در روز قیامت، میزان، صراط، جنت، ابواب بهشت و جهنم و مکان جهنم سخن می‌گوید و تمامی آنها را به‌صورت روحانی توجیه می‌کند. این رساله با عنوان «معاد» و از نویسنده‌ای ناشناس در گنجینه بهارستان به چاپ رسیده ولی نسخه‌ای در کتابخانه مدرسه فیضیه دارد که فهرست‌نگار آن را از احمد بن ابی الحسن تنکابنی دانسته که ما اطلاعی از او نیافتیم. متن این رساله نشان می‌دهد که مؤلف آن فردی فاضل بوده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین اما بعد چنانکه شرع مبین بر معاد جسمانی و همه احوال آن بتفصیل دلالت ظاهر نموده باصل معاد روحانی و بعضی از خصوصیات او نیز باطنا اشارات وافیه بلکه تصریحات شافیه فرمودهو اگر کسی خواهد تطبیق ظاهر و باطن به آسانی تواند و اگر در این رساله به بعضی از آنکه نمونه باشد از تمامش اشاره شود شاید اینقدر منکر نباشد ان شاء الله تعالی. قبر و فشار قبر اشاره باشد به آثار و عادات لذات و شهوات بدنی حیوانی ...

انجام:این اشاره بود به تطبیق بعضی از احوال معاد جسمانی و روحانی و اگر کسی خواهد که همه خصوصیات هر دو را از این راه تطبیق توان نمود ظاهر و باطن به هم پیوسته. دست پرده دار جناب الهی مرحمت واسعه نامتناهی حضرت مقدس رحمة للعالمین و ابواب رحمت و بواب جنت اهل بیت طاهرین - صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین- را شفیع ما بیچارگان گرداند و این ارواح خسیسه را به فضل و شفقت خود و محبت و شفاعت ایشان از همه مراتب و درکات شدت این زندان و ظلمت این نیران رهاند و به اعلی درجات قرب و رحمت و اسنی منازل جوار و جنت قدس خود رساند. بحق محمد و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین. انا عبدالضعیف الذلیل.

چاپ: این رساله با عنوان«معاد» و بر اساس نسخه مجلس که تنها نسخه فرض شده و بدون نام مؤلف در گنجینه بهارستان، بخش حکمت، به کوشش سید محمد یوسفی، صص ۳۹۹- ۴۱۱ چاپ شده است

[فهرستواره منزوی ۲۳۵/۶ ناشناس و به احتمال نگارنده آن را، مؤلف «فرح السالکین» دانسته است؛ فهرستواره منزوی ۵۳۴/۹]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۷۶/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن ابی الحسن بن محمد حسین بن شمس الدین بن محمد کاظم بن محمد امین حسینی تنکابنی، تا: قرن ۱۳، جا: کاشان مدرسه شاه؛ ۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۵/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده و به استناد نسخه مدرسه فیضه نام مؤلف ذکر شد؛ کا: حاج محمد متخلص به جامع، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۷۵-۹۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۶]

● **المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'ād

حسینی کلباسی، محمد شریف، ق۱۳ قمری

hoseynī kalbāsī, mohammad šarīf(- 19c)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۶ ربیع الاول ۱۲۷۵ق

نخست «مقدمه»ای دارد در چند «فصل» سپس مسأله معاد نیز در چند فصل.

آغاز:الحمدلله الذی انشاء ما خلق اول مرة و هو بکل خلق علیم ... و بعد، یقول الجانی ... محمد الشریف الحسینی ... ان مسألة المعاد کم طالت تداولها بین ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۲۵/۳-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** حامداً مستغفراً و صلی الله علی محمد و آله و شیعتهم ... علی یدی الداثرة صباح یوم الخمیس (۱۶ع ۱۲۷۵/۱ق) و انا المسکین الجانی الشریف الحسینی الاصفهانی. تمت.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۲۷۵ق؛ مصحح؛ ۱۳۳ص (۲۲۲-۳۵۴) [عکسی ف: ۱-۳۶۶]

● **معاد** = **اصول دین** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ād = osūl-e dīn

سمنانی، محمد علی بن حاج بابا، ق۱۳ قمری

semnānī, mohammad 'alī ebn-e hāj bābā(- 19c)

به دستور: ناصرالدین شاه قاجار

رساله مفصلی است در بیان معاد و با رد و ایراد بسیار و بیان شبهات مطروحه دراین باب وپاسخ بدانها. با استفاده از آیات واحادیث و اقوال حکمایی چون افلاطون، ملاصدرا، میرداماد و محیی الدین و ... که حکایت از تبحر مؤلف در فلسفه و عرفان دارد.

آغاز:بسمله بهترین نقشی که نقاش ازل درنگارخانه ابداع از قلم پرگار عالم مدار صنع و اختراع حدود انوار وجود و خدود صفحات اطوار شهود را زیور خط و خال با حسن اشکال نقش بندد ... بدانکه پنجم از اصول دین معاد است و تحقیق این مسأله محتاج به تحقیق چند مرحله است اول درمعنی معاد و اقسام و انواع آنست بدانکه معاد

انجام:حاصل این است که طرف بسوی معرفت زیاد از حد وعد است و هرکس باندازه استعداد و خودخود راهی می‌نماید و الطرق الی الله بعدد نفوس الخلایق والله هو العالم بالحقایق ختم الله امورنا بالرضا ... و اعلم ان بنائنا فی هذه الرسالة هو التحقیق علی وفق ما اقتضیه الادلة الکلامیة و الاقتصار علی ما یستنبط من الادلة الشرعیة وانما شرحنا عنان القلم لفواید عظیمة و مصالح کثیرة لایخفی بحول الله تعالی

[نسخه‌های منزوی ۸۸۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۸/۹ (۱ نسخه با عنوان اصول دین)]

۱. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی رضا بن مرحوم ملا محمد ابراهیم ملقب به منصور کوشمغانی، تا: ذیحجه۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ تملک: مصطفی حافظی؛ جلد: گالینگور، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف مخ]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۶۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «اصول دین» معرفی شده؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن علی رضا، تا: جمادی الاول۱۲۶۰ق، جا: سمنان؛ جلد: میشن، ۱۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۲/۴سم [ف: ۲-۳۱]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

یزدی، حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

yazdī, hasan ebn-e mohammad(- 19c)

مؤلف در کرمانشاهان با شیخ محمد تقی ملاقاتی می‌کند و در مباحثه با وی درباره معاد،رساله حاضر را می‌نگارد شامل یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه».

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون در اوان ورود این تراب اقدام علماء حسن بن محمد عفی عنهما.

[فهرستواره منزوی ۵۳۵/۹]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۵۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** پس آنچه را اختیار کردیم موافق آیات و اخبار و اکثر اقوال است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کرمانشاه؛ در حضور مصنف مقابله شده با مهری از مؤلف حسن بن محمد (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۲۹۲]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف: شب یک‌شنبه دهه میانی صفر ۱۲۷۷ق

رساله کوتاهی است درباره معاد که حسب الامر استادش با استفاده از اخبار نگاشتهو پس از اتمام رساله نظر استاد مؤلف درباره رساله درج شده است.

آغاز:حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین ... و بعد چون که فرمایش فرمودند که هر کس از مسأله معاد چیزی فهمیده اعتقاد خود را بنویسد خواه عالم باشد یا عامی.

انجام:و مثل نسبت جسم مطلق به این اجسام که افلاک و عناصر باشند نیست چنان که گذشت و السلام و صلی الله علی محمد و آله و لعنة الله علی اعدائهم.

[فهرستواره منزوی ۵۳۵/۹]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۵پ-۱۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۵۹۸]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۸ ربیع الاول ۱۳۰۰ق؛ محل تألیف: لنگر

رساله استدلالی است مرتب بر «مقدمه» و سه «مطلب» و هر مطلب شامل فصول که در پاسخ شاهزاده ناصرالدوله در معنی این جمله از گفتار شیخ احمد احسائی:«الجسد العنصری لایعود» تألیف نموده است.

آغاز:حمد بیرون از پرده قیاس مرخدای راست عزوجل که برتر است از حد وهم و قیاس ...

انجام:اندک اشاره کافی است.

[فهرستواره منزوی ۵۳۵/۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق جناب، تا: یک‌شنبه ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۰۰ق؛ صدر نسخه ضمن ۲۰ برگ گفتاری است در شرح این گفتار شیخ احسائی: «هو لوح اذا توجه النفس و عرفت موضع رسم ما ترید وجدته کماراته»، ظاهراً این نیز اثر خامه مؤلف رساله باشد، این گفتار به خط نسخ ۱۵ سطری علینقی بن محمد باقر رضوی قمی همدانی است؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ جلد: مقوا، ۵۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱-۱۵۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**این بود مجملی از بیان جسد عنصری و ذاتی و لاحول و لاقوة الا بالله و عذر خواهم از اختصار رساله ولی بقدر کفاف اشاره شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۸۳گ(۱پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۴۴]

● **المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād

زنگنه، نظر علی

zangane, nazar ‘alī

رساله برهانیمختصری است در اثبات معاد جسمانی با رعایت تطبیق و توفیق به آیات و اخبار.

آغاز:الحمدلله الذی یبدؤ الخلق ثم یعیده و الیه النشور

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** فوجب الاعتقاد علی جمیع تلک المراتب

خط: نستعلیق و شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پس از این ضمن ۸ صفحه رساله‌ای است از مؤلف در مبحث نفس که خلاصه کتاب موسوم به تاملات العشره مؤلف است که ناتمام گذاشته؛ واقف: فهرستی؛ ۱۲گ، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۳]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / ترکی

ma‘ād

شافعی، احمد بن فقیه

šāfe‘ī, ahmad ebn-e faqīh

کتابی است درباره معاد وعلائم آخر الزمان وبرپایی قیامت؛ شامل مباحثی چون: اشراط الساعه: نزول عیسی (ع)، خروج دابة الارض، طلوع الشمس من المغرب؛ صفتحشرا صناف، صفت نور الایمان، صفت انشقاق سماء، صفت نورملک، صفت مجیئ العرش، کشف العساق، مشاوره، نصیب النار، حساب، اعراف، خلقت خصماء، صفت لواء حمد، صفت الشفاعةاز ابن عباس، قرطبی، انس بن مالک نقل می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۹-۱۰/۱۶۴

آغاز:اولا باسمک کرکدر که قیامت کوننک علامتلری اوج نوع او زرینه دربریسی لشکرک قره ولین کوز طنک وطوب؛ **انجام:** شفاعتلرین قبول ایدوب رحمته لایق او لانلری اول معصومین او لشدورب کناهلرین عفو ایلیه بود خی بریوذدن براموز درحق تعالی عنایت ایلیه امین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ فهرست عرب زاده: اشراط الساعة، احمد بن فقیه شافعی؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۳۹۱]

● **معاد** / فلسفه / عربی

ma‘ād

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۰۸

آغاز:بسمله افاض الله علی روح الشیخ الامین فی الدارین؛ **انجام:** و لنسئل الشیخ الامین ملاحظته ... انشاء الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: روغنی [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲۵

آغاز:افاضل الله علی روح الشیخ لامین فی الدارین انوار الحکمة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۲۰-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲). رسالة فی تحقیق ...؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلمها ف: ۱-۵۵۸]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۰/۲

آغاز:بسمله. حمدله ... کلام لبعض المحقق من الحکماء فی ... بعد مفارقتها للبدن انه قد تشکک الانسان فی بقاء النفس؛ **انجام:** و تجریدها عن موادها یفارق البدن هذا آخر کلام الحکیم الذی اخباره و تحقیقة فی بقاء النفس الناطقة الحمدلله تعالی.

در این رساله از معاد بحث شده و سخنان فیلسوفان در آن آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۵۹۳]

۵. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۴۸/۴

آغاز:بسمله حمدله المقصد الاهم من مقاصد اصول الاعتقادات مقصد المعاد المتکفل لبیان احوال یوم التناد، فاعلم اولا؛ **انجام:** واما ما تمسک به فی اثبات المادیة فی بعض فقرات الزیارة الجامعه ... وقبورکم فی القبور وغمامة ارادة ظرفیه الحقیقة وکذا

رساله کوتاهی است در اثبات معاد روحانی و جسمانی بر مبنای مذهب امامیه، این رساله درچند مقام تنظیم شده و مؤلف از میرفندرسکی، شیخ بهایی، فیض کاشانی، ملا صدرا، آقا جمال خوانساری، شیخ احمد بحرانی اقوالی را نقل نموده است، این رساله گویا بخشی از رساله مفصلی در اعتقادات است. و درآخر رساله قول شیخ احمد احسایی رد شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳گ(۳۸-۵۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱-۱۳۷]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۳۹/۲

آغاز:فان قیل جواز ارادة المعنی الحقیقی معتبرة و ههنا فی الکنایه لایجوز کما لایخفی ولهذا قال السید السند قده فی مثل هذا القول فیمن یتصور منه ذلک؛ **انجام:** و ما لم یجیء بعد لم تکن مخاطب الاعادة به بعد مجیئه فیندفع نظر الشارح علی ان النظر لایضر بالمقصود تم الرسالة لمولوی ملاحسن قبیا قبادیانی.
شاید دنباله و یا مربوط به رساله ۸۳۹/۱ باشد که مباحث شبهه آکل و مأکول و برخی فروع مسائل معاد را بحث نموده و به حاشیه‌ای می‌ماند که درآن از: کلام محشی، شرح عمده، شرح مقاصد، شرح مواقف، شرح نظم اوحدی، فاضل اسفراینی، عصام، کلام محشی یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۱۳۷]

● **معاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

maʻād

ناشناخته:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۳۵/۲-۲۲/۱۵۵

آغاز:اکنون برین وجه که تقریر رفت هر چه حکما اند وآنها که بر شرایع ابنیاء لله سلوک ندارند می‌گویند که بر طرق روحانی خواهند بود؛ **انجام:** وما یشتهی الا نفس وتلذ الاعین خوابهای درست که درین عالم آنچه بینند بعضی واقع شود
رساله مفصلی است درمعاد که مؤلف به صورت استدلال فلسفی و کلامی با استناد به آیات و روایات و اشعار می‌خواهد عقیده حروفیه را در این زمینه اثبات کند. درآن اشعاری به فارسی از صاحب بیان نقل می‌کند، در آن از: کتاب طوالع، ابن راوندی، نظام، بابا افضل، خواجه نصیر، ناصر خسرو، سید شریف جرجانی، صدرالدین قونوی، جاودان نامه الهی، سید نظام الدین، سید نعمة الله، تقی بن مخلد، امامی هروی، ترجمه روح، محبت نامه و صاحب بیان، مطالبی را نقل می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۳۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۱۵/۲

آغاز:در بیان اثبات معاد و بیان مقدمات او و توابع آن از وقت مرگ تا انقضای امر عالم و در آن چند فصل است فصل اول در اثبات معاد جسمانی است و در آن تمهید مقدمه ضرور است بدانکه آنچه در قرآن مجید؛ **انجام:** بلکه متلذذ خواهند بود از آن چنانکه لذت می‌یابند از خدمت مرجوعیه با ایشان
کتابی است در بیان اثبات معاد و بیان مقدمات و توابع ان از وقت مرگ تا انقضای امر عالم در نه «فصل»: ۱. اثبات معاد جسمانی، ۲. دفع شبهه‌های معاد جسمانی، ۳.اقرار به حقیقت مرگ و توابع آن، ۴. احوال عالم بزرخ، ۵. بیان بعضی از اشراط و علامات قیامت، ۶. بیان نفخ صور، ۷. بیان سایر احوال پیش از قیامت، ۸. بیان حشر و حوش، ۹. بیان اطفال و مجانین و اشباه ایشان مؤلف از علمای شیعه در عصر صفوی است و از کتاب‌های حدیثی و اعتقادی شیعه نقل می‌کند و با بیاناتی از خود به عنوان «مؤلف گوید»می‌آورد؛ خط: نستعلیق، کا: قنبر علی بن خواجه حسینی جاغرقی، تا: سلخ محرم۱۱۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۶۱گ (۳۳پ-۹۳پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۱۸۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۷۵/۵-۲۱/۹۵

آغاز:بها یتبین مراتب الکفر والایمان قال الله سبحانه یا ایها الذین آمنوا آمنوا بالله ورسوله والکتاب الذی نزل علی رسوله؛ **انجام:** قلت یا ابن رسول الله ما صنع بطینتنا قال مزج طینتکم ولم یمزج طینتنا قلت یا ابن رسول الله وبما مزج طینتنا قال
بخشی از رساله‌ای است درمعاد که درآن به صورت فلسفی مسایل معاد از برزخ، حشر، میزان، صراط و ... با استناد به روایات و آیات بیان شده است، سبک کتاب به آثار ملاصدرا شباهت دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۲۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۰]

۴. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۵۲/۳

در سه فصل است و خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۳۹۹]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۴۹/۱

آغاز:مفتاح گشایش ابواب چنان ثواب حمد وسپاس یگانه‌ای است افزون از قدرشناسی میزان عقول اولی الالباب؛ **انجام:** وبعضی از تفسیر قائلین بالحمدلله رب العالمین خصوصاً مومنان اند که خدای را ستایش می‌کنند درازای نعمتهای بهشت که به ایشان رسیده
شرح و تفسیر آیات آخر سوره زمر و دارای ۳ «فصل» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا کنعان کسری، تا: ۱۲۴۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۵/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۳۶/۶

در سه فصل و یک خاتمهبی‌کا، تا: شعبان۱۳۱۱ق؛ جلد: میشن، ۸گ (۵۹پ-۶۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۶-۱۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۶۲

دو مقاله در معاد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۰]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۰۶/۲

آغاز:از جمله چیزهاییکه باعث سهولت و آسانی مرگ است؛ **انجام:** هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا: آنجا که نبهنا به و کان سعیکم مشکورا
در توضیح مسائل معاد از جمله دشواری‌های مرگ، حساب قبر، فضایل نماز جماعت، اعمالی که مانع از عذاب قبر می‌شود، و مطالبی در مورد حشر و نشر به سبک مواعظ و متضمن اشعاری در رثای امام حسین (ع) و ذکر فضائل حضرت فاطمه (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ،

۱۳سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۲۱۷]

←معاد الاجسام ⪢ المعاد
←المعاد الاصغر ⪢ القوی الجسمانية
←المعاد الاصغر ⪢ السماويات
←المعاد الاصغر ⪢ النفس علی طريق الدليل و البرهان
←المعاد الاصغر ⪢ تحصيل السعادة
←المعاد الجسمانی ⪢ اثبات المعاد الجسمانی
←المعاد الجسمانی ⪢ المعاد
←معاد جسمانی ⪢ المعاد
←معاد جسمانی (فوائدی در)⪢ فرق تناسخ و حشر

● **المعاد الجسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād-ul jismānī

ابن کمال پاشا، احمد بن سليمان، – ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

آغاز: الحمد لله رب العباد و منه المبدأ و المعاد و الصلوة من اخير بحشر الاحساد محمد ... و بعد فهذه رسالة مرتبة فی بيان المعاد الجسمانی و تفصيل ما وقع فيهمن الخلاف بين السلف. قال الآمدی فی ابكار الافكار ذهبت الفلاسفة و التناسخية و كثير من العقلاء ...

انجام: و فيما نحن فيه لا يلزم ما ذكر بل يلزم ان يعود وجود الشیء بعد ما زال عنه و استحالته غير ظاهرة و هل المشاجرة الا فيه. تمت الرسالة.

[کوپریلی، ج۲، ص۳۲۳-۳۲۴؛ سليمانيه ج۲، ص ۲۶۶-۲۶۷؛ توپاپو سرای، ج۴،ص۵۴۴؛بروکلمان، ج۱۳-۱۴، ص۴۳۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با مكتوب مستوره خانم حرم خسرو خان والی سنندج دختر ابوالحسن بيک سنندجی در جواب نامه عم خودش (۲۳۳پ)؛ جلد: ميشن مذهب، ۴گ (۲۳۰ر-۲۳۳پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۰]

● **المعاد الجسمانی = زاد السالک = زاد المسافر** / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

al-ma‘ād-ul jismānī = zād-us sālik = zād-ul musāfir

صدرالدين شيرازی، محمد بن ابراهيم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

رساله‌ای دراثبات معاد جسمانی با استفاده از ادله عقلی فلسفی است، که تلخيصی ازمباحث مفصل او در«اسفار اربعه» است.در دوازده «مطلب» تنظيم وتحرير شده است.

آغاز: الحمد لمن منه البداية و اليه الاعاده و الصلاة علی من بذاته اتصلت دائر الوجود و بكماله تمتقوس الصعود الی الحق المعبود له المقام المحمود محمد و آله

چاپ: به تصحيح كاظم مديرشانه‌چی، الهيات مشهد، ش ۲ (۱۳۵۱): ص ۱۳۳-۱۴۴.

[کتابشناسی جامع ملاصدرا ۲۹۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مما لا يشفی العليل و لا يروی الغليل ... و هو يهدی السبيل

خط: نسخ و نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تيماج مذهب، ۳ص (۲۰-۲۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۶۳/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و كلمات كبرائهم فی هذا الباب فانها مما لايشفی العليل و لايروی الغليل و الله يقول الحق و هو يهدی السبيل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تيماج، ۳گ (۱۶۸ر-۱۷۰پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۲۶]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۲۸/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** واحكم قوانينها علی هذا المثال لما وجدنا من ما توارث مشاهيرهم وكلمات كبرائهم فی هذا الباب فانها مما لا يشفی العليل ولا يروی القليل والله يقول الحق وهو يهدی السبيل

تذکر: نام مؤلف به قرينه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج، ۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۷۹]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ونسبة الروح الی البدن ... و هی ليست موصوفة بالوجود الحقيقی و انما هی موصوفة بالوجود الاثباتی الاشاعی الذی هو ظل الوجود الحقيقی فلا وجود كونی الابالمجاز و من هذا اظهر لک سرمعيته و احاطته الوجوديه بالموجودات علی وجه يليق بشأنه و هو مااردناه و اما معيته و احاطته العلمية الحكميه فهو اظهر من ان يخفی فاعرف

خط: نستعليق، کا: محمدبن مهدی تبريزی، تا: جمادی الثانی ۱۲۶۸ق؛ جلد: تيماج، ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۴]

۵. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۳/۱۰۹۵-۶/۱۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولايحصل من كتابة او رواية اوسماع وشهادة ذلک فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذوالفضل العظيم تمت الرسالة بيد مصنفها ... اوتيا كتابهما بيمينهما حامدا لله مقدسا لمجده مسبحا له مصليا علی نبيه ... وخطيأته

خط: نستعليق، کا: فرج الله بن هاشم حسينی علوی كاشانی، تا: اواسط جمادی الاول ۱۲۹۰ق؛ ۳گ، ۱۲سطر، اندازه:

۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۸-۴۳۹۳]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و ذلک فضل الله یوتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم.

آخر این رسله به خط محمد بن محمد محسن بن مرتضی یعنی محمد معروف به علم الهدی پسر ملا محسن فیض اشانی و نوه ملاصدرا آمده است، من این نسخه را ازنسخه‌ای استکتاب کردم که جد من (= ملاصدرا) به خط خود نوشته است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۱۰۰-۱۰۹)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۴۳۱]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰/۶ عکسی

آغاز:برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۵گ (۱۴۷-۱۵۱)، سطورچلیپایی، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۱۳۳۶]

● المعاد الجسمانی = شرح رسالة المعاد = اثبات معاد جسمانی و علم حادث = شرح کلمات الشیخ احمد الاحسائی فی المعاد / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

al-ma‘ād-ul jismānī = š.-u r.-il ma‘ād = esbāt-e ma‘ād-e jesmānī va ‘elm-e hādes = šarh-u kalamāt-i al-šayx aḥmad al-aḥsā’ī fi-l ma‘ād

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه سلخ رمضان ۱۲۴۰ق

چون مؤلف بر گفته بعضی از اشخاص که اشکالاتی بر استادش شیخ احمد احسائی (-۱۲۴۱ق)در باب معاد و عود ارواح به اجساد وارد کرده‌اند، آگاهی یافته و آن سخنان را بر خلاف کلمات استادش دیده لهذا این کتاب را در جواب آنها نگاشته است.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی انی قد وقفت علی کلمات لبعض الاصحاب وفقه الله

انجام:و الله حسبنا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر ... و اختلال الاحوال و عدم الکتب و الاسباب عسی الله ان ینفع بها المؤمنین ... و صلی الله علی محمد و آله الطیبین

[الذریعه ۲۲۶/۲۱: المعراج؛ ابراهیمی ۳۱۲؛ فهرست کتب مشایخ ۳۱۵ «رساله در معاد جسمانی»]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱

آغاز:برابر

خط:نسخ،کاتب=مؤلف،تا: پنج‌شنبه سلخ رمضان ۱۲۴۰ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۸ص (۲-۵۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۱۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸/۱

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۱۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۳۸/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۴۱ق، جا: کربلا؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۲۲گ (۴۷-۶۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۶۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۱۱-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** فرغ من تسویدها منشئها فی یوم الخمیس سلخ شهر رمضان المبارک سنة ۱۲۴۰ حامداً مصلیاً مستغفراً.

خط: نسخ خوش، کا: عبدالکریم بن معصوم، تا: شنبه سلخ ربیع الثانی ۱۲۴۱ق؛ ۵۲ص (۷۴-۱۲۵) [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: سه‌شنبه ۱۷ رمضان۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۹]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۳۷/۵-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** فرغ من تسویدها منشئها فی یوم الخمیس سلخ شهر رمضان المبارک سنة ۱۲۴۰ حامداً مصلیاً مستغفراً.

خط: نسخ خوش، کا: محمد مؤمن بن محمد حسین دهکردی، تا: جمادی الثانی۱۲۵۴ق؛ ۵۹ص (۳۸۸-۴۴۶) [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۳

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۱]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۶۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ینتبههم الی الحق القویم. و صلی الله علی محمد و ...

خط: نسخ تحریری، کا: شیخ علی بن ملا محمد حسین، تا: شوال۱۲۵۷ق؛ ۴۸گ (۳۳پ-۸۰پ) [ف: ۱-۲۳۲]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۴/۱-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** فرغ من تسویدها منشئها فی یوم الخمیس سلخ شهر رمضان المبارک سنة ۱۲۴۰ حامداً مصلیاً مستغفراً.

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابراهیم اصفهانی، تا: ۲۴ صفر۱۲۶۵ق، جا: اصفهان؛ ۹۴ص (۱-۹۴) [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۵۴/۱

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۷۰ص،اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۹۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۹/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۷۰]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۳/۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۳گ (۱۵۴پ-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۵]

● **معاد جسمانی** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād-e jesmānī

فاضل مراغی، احمد بن علی اکبر،- ۱۳۱۰ قمری

fāzel-e marāqī, ahmad ebn-e ‘alī akbar(- 1893)

به دستور: میرزا جواد آقای مجتهد تبریزی

تاریخ تألیف:۱۳۰۲ق [در فهرست ۱۳۴۲ آمده است که بنا به قراین نادرست است و احتمالاً ۱۳۰۲ درست می‌باشد]

مؤلف می‌گوید که ولیعهد رساله‌ای را که محمد بن محمد کریم بن ابراهیم در شرح گفتار شیخ احمد بحرینی«الجسد العنصری لایعود» نگاشته است، دید و خواند و نزد میرزا جواد آقا مجتهد تبریزی فرستاد و او به من فرمود که آن را پاسخ گویم.عبارات متن پس از«قوله» می‌آید و سپس گفتار خود مراغه‌ای است.

آغاز:بسمله حمد و ثنای نامعدود حضرت واجب الوجودی را سزاست که قدرت او عام است بجمیع ممکنات

[فهرستواره منزوی ۵۳۶/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** سنه هزار و سیصد [چهل] و دو هجری۱۳۴۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۶سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۴۱]

● **معاد الجسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘ād-ul jismānī

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف: شب شنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۲۷۶ق

این رساله در اثبات معاد جسمانی از راه استدلال به ظواهر صریح آیات قران کریم، اخبار اهل بیت و مباحث کلامی با ذکر اقوال مخالفین و رد آنها در چهارده«مقدمه» و چند «فایده» تهیه شده است.(سید محمود مرعشی)

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد لما کان امر المعاد من المسائل التی قد ضلت الاعلام عن فهم حقیقتها و زلت الاقدام عن نیل طریقتها

انجام:هذا آخر ما اردت ایراده فی هذه المسئلة کلیة و قد تمت ... علی هاجرها و آله الف الف صلوة و تحیة حامداً مصلیاً مستغفراً

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ جمادی الاول۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۶۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۳۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** فی الجملة فلا یمر علیه الاوقات الدنیاویة تمام المرور فلذلک یری الفطر ...

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۶گ (۱- ۱۰۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۲۸-۳۷۱]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۸۴/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسین بابای رضوان، تا: سه‌شنبه ۲۸ ربیع الاول۱۲۸۷ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۵۵۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن محمد ابراهیم، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۲۸۸ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۴۴]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی اصغر، تا: سه‌شنبه ۴ جمادی الاول۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۶۴]

● **المعاد الجسمانی** = **اثبات معاد جسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād-ul jismānī = esbāt-e ma‘ād-e jesmānī

اصفهانی کمپانی، محمد حسین بن محمد حسن، ۱۲۹۷ - ۱۳۶۲ قمری

esfahānī kompānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad hasan (1880 - 1943)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۳۸ق

رساله‌ای فلسفی در اثبات معاد جسمانی.

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... و بعد اعلم ان اثبات المعاد الجسمانی الذی اطبقت علیه کلمة الفرقة المحقة

انجام: و شیئیة الشیء بصورته النوعیة فانه مناف لقوله تعالی قال من یحیی العظام و هی رمیم ... الی غیر ذلک من الآیات.

چاپ: به کوشش رضا استادی، نور علم، ۱ (۴-۱۳۶۲) ش۱۲: ۱۳۵-۴۰.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: سید هادی خسرو شاهی تبریزی، تا: قرن ۱۴؛ از روی نسخه مؤلف استنساخ شده؛ جلد: گالینگور، ۱۰۵ص(۵۵-۱۵۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۲-۱۱۳]

۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

کا: مرتضی بن جواد حسینی نجومی، تا: ۲۵ رجب۱۳۷۰ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۷۹]

۳. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴ ضمن مجموعه

کا: قاضی طباطبائی، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۱۲]

● **معاد جسمانی** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād-e jesmānī

شیرازی، مصطفی، ق۱۴ قمری

šīrāzī, mostafā(- 20c)

چاپ: به کوشش اسماعیل واعظ جوادی، تحقیق، ج۳ش۱: ۱۰-۲۵

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۶۹

آغاز:خاصیتها است درین عالم حال ××که کنند اهل معانی ادراک بسمله. الحمد لله الذی او جد الاضداد بقدرته؛ **انجام:** بگشای دری لطف نما خرقه تهی کن (تم الکتاب فی نهم شهر شوال ۱۳۲۲)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ شوال۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۷۰]

● **المعاد الجسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād-ul jismānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۵/۸

آغاز:بعد بسمله و حمد ... اما بعد نریدان نذکر فی هذه السطور قولا وجیز انشیر الی ما بسطنا القول فی تحقیق و تنبیه من مسئلة المعاد الجسمانی الذی عجزت العلماء عن آخرهم؛ **انجام:**و الخامس التوقف فی هذه الاقسام و هو المنقول عن جالینوس، فانه قال لم تبین لی ان النفس هل هی المزاج فیقدم عند الموت فیستحیل اعادتها و هی جوهر باق بعد فساد البنیة فیمکن المعاد حنیئذ.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۰ص (در حاشیه ۸۳-۹۲)، ۱۷سطر [سنا: ف: ۲-۲۰۶]

● **معاد جسمانی**/ کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ād-e jesmānī

بهبهانی، عبدالله بن محمد، - ۱۳۲۵ ؟ قمری

behbahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1907)

تاریخ تألیف: ۲۴ ربیع الاول ۱۳۳۲ق

رساله در بیان حجیت ضروریات دین و مذهب از جمله امامت و معاد روحانی و جسمانی است.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۴۴/۳

آغاز:سوال ضروریات دین اسلام معاد جسمانی و معراج جسمانی حضرت خاتم النبیین؛ **انجام:** مقدس است که در هر جایی حاضر است.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ واقف: میرزا محمدعلی حکیم، خرداد ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۴ سطر [ف: -۳۶۳]

● **معاد جسمانی و معراج** / کلام و اعتقادات

ma‘ād-e jesmānī va me‘rāj

رضی تبریزی، محمد رضی بن محمد شفیع، - ۱۲۲۳ ؟ قمری

razī tabrīzī, mohammad razī ebn-e mohammad šafī‘(-1808)

تقریرات در معاد جسمانی و معراج.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۷

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۲۸۵-۳۱۲)، ۱۶سطر [سنا: ف: ۲-۱۲۷]

● **المعادل** = **شرح ملتقی الابحر** / فقه / عربی

al-mu‘ādil = šarh-u multaqa-l abḥar

مرعشی، عبدالرحیم بن ابی بکر، - ۱۱۴۹ قمری

mar‘ašī, ‘abd-or-rahīm ebn-e abī bakr(- 1737)

وابسته به: ملتقی الابحر فی الفروع الحنفیة؛ حلبی، ابراهیم بن محمد (-۹۵۶)

شرح متوسطی است بر کتاب «ملتقی الأبحر» که از متون مورد توجه پیروان مذهب «حنفیه» می‌باشد.

آغاز:الحمدلله الذی من علینا بإحیاء طهارت القلوب بأداء الواجب و قضاءالفوئت و کفارة الذنوب ...

انجام: ای غیر الهدایة و مجمع البحرین حتی سهل الطلب علی من إشتبه علی صحة شی مما لیس فی کتب الأربعة، الحمدلله الوهاب علی ما هدایا لختم الکتاب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید حسین بن جلیل بن جلیل بن احمد، تا: ۱۲۱۲ق؛ مصحح؛ یادداشتی با عنوان: «من کتب کتبخانه بکر پاشا فلاتغفل»؛واقف: محمود بن سلیمان، ۱۲۱۲ق؛ جلد: چرم، ۲۷۴گ، ابعاد متن: ۱۱/۵×۲۲/۵، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳۶-۹۹]

● **معادل روپیه انگلیس و ریال ایران** / متفرقه / فارسی
mo‘ādel-e rūpīye engelīs va rīyāl-e īrān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۸/۵۱
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم منقش، ۱ص (۴۰۰)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱–۴۹۷]

● **معاد متمم کفایة العرفان** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘ād motameme kefāyat-ol ‘erfān

لاهوتی تفرشی، مهدی بن مصطفی، ۱۲۴۱–۱۳۲۰؟شمسی

lāhūtī tafrešī, mahdī ebn-e mostafā (1862 - 1941)

وابسته به: کفایة العرفان؛ لاهوتی تفرشی، مهدی بن مصطفی (۱۲۴۱-۱۳۲۰)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)

مؤلف می‌گوید چون کتاب «کفایة العرفان» که مشتمل بر اصول عقاید است سال گذشته به اتمام رسیده و از شرف عرض ناصرالدین شاه گذشت، بر آن شدم که در تتمیم آن «معاد» را که فعلاً باب هفتم اصل کتابم می‌باشد اضافه کنم. لذا این مجلد را در معاد مشتمل بر یک «مقدمه» و سیزده «فصل» و یک «خاتمه» پرداختم. در این کتاب با استفاده از آیات قرآنی اثبات معاد می‌شود و سپس از کیفیت نشور و میزان و صراط مطالب مفصلی می‌آید.

آغاز:بسمله، هر حمد حامدی محمودی را سزاست که بقدرت کامله خود ماهیات امکانیه را خلعت وجود پوشانید.

[فهرستواره منزوی ۲۳۴/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۵۶
آغاز:بسمله، هر حمد حامدی محمودی را سزاست که بقدرت کامله خود ماهیات امکانیه را خلعت وجود پوشانید؛ **انجام:** و بدست هر کدام ما شمشیری است پس کسی نمیگذرد از مخلوق از صراط مگر ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محتملاً نویسنده، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲–۴۵]

● **معادن (رساله در ...)** / طبیعیات / فارسی
ma‘āden (r. dar)

این رساله در شناخت معادن و کان‌هاست و در زمان قاجار گویا برای مدرسه دارالفنون نوشته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۴۰
آغاز:اسامی معدن ها که در عهد جمشید و خواجه ابوریحان بوده در اقالیم و جهت رحمت خلایق پنهان داشته‌اند؛ **انجام:** معدن مردار سنگ است به سمت دست راست او والله اعلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۸۴؛ واقف سپهسالار، ۱۲۹۷؛ ۱۱گ، ۱۱ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵–۵۹۳]

● **معادن الاحکام** / فقه / عربی
ma‘ādin-ul aḥkām

افجه ای، جلال الدین، ق۱۳ قمری

afjeī, jalāl-od-dīn(- 19c)

فقه استدلالی بسیار مفصلی است با نقل اقوال فقهاء ورد وایراد برآنها. این کتاب درتاریخ‌های مختلفی تألیف شده ومؤلف درسلخ صفر ۱۲۶۵ق ازتألیف کتاب صوم فارغ شده است.کتاب الحدود والتعزیرات را به سال ۱۲۷۴ق آغاز نموده است.کتاب الحج را به سال ۱۲۶۶ آغازو درروز شنبه هفتم محرم ۱۲۶۸ق تألیف آن پایان یافته استبین سالهای ۱۲۶۰–۱۲۶۲ق مشغول تألیف کتاب الصلاة بوده و درروز دوشنبه ۲۵ذیحجه ۱۲۶۲ق آنرا درری به پایان رسانیده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۲۰
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... کتاب الصلاة والظاهر ان اصلها الدعاء مجاز فی الرحمة من الله تعالی؛ **انجام:** و افض علینا من فیض مواهبک وعطایک یاواهب العطیات فانک المنان بما تشاء وتقدر علی العباد والمخلوقات الی هنا انتهی الکلام ...
جزء اول کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: خلیل الله بن عبدالباقی حسینی دررجب ۱۲۹۶؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۷۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۸
آغاز:الحمدلله مااعتکف بباب عزه المعتکفون و حج الی نحوجنا به الحاجون و المعتمرون؛ **انجام:** اللهم اجعلنا من حزبه و جنده وادخلنا فی حماه و حباه حیاً و میتاً ظاهراً و باطناً هذا تمام ما ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷محرم۱۲۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۷۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۹۵
آغاز:الحمدلله ماحج له الحجیج و عج الیه العجیج و ایاه اشکر ما جاهد فی سبیله ضجیج؛ **انجام:** و لا من ردت لمعا رفته بینة أخری بل و لفسقه و هو اوضح الی هنا نجز الکلام فی الشهادات
جلد هفتم کتاب و در روز سه‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۷۴ تألیف آن بپایان رسیده، کتاب الجهاد تا پایان کتاب الشهادات؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۷۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵سم [محدث

ارموی مخ: ۳-۱۴۷۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۹

آغاز:الحمدلله رب العالمین حمداً هو اهله وحقه و یلیق بعزشأنه و یستحقه و الصلاة و السلام علی خاتم النبیین؛ **انجام:** والحمد والشکر بخصوصهما و نحن لک شاکرون و الحمدلله ما حمد به الاولون و الآخرون إلی هنا ...

جزء دوم از کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۱۷

آغاز:الحمدلله ماجاهد فی سبیله المجاهدون السابقون منهم و اللاحقون واجتهد فی اصول دینه و فروع احکامه؛ **انجام:** یفض الدیة علیهم وخبر السکونی فیه مافیه مما تقرر فی محله والله العالم.

کتاب الحدود و التعزیرات (جلدهشتم)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴۲

آغاز:الحمدلله حمداً یزکینا عن الاشتغال بغیر الکتاب من الشواغل والمشاغل ویوجب التوفیق لخامس مجلداته؛ **انجام:** ولعله لذا اختار فی یع ما اختاره من تعین القضاء علیه کسایر ما یقضی عنه، الی هنا ...

کتاب الزکاة تا پایان صوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: درعصر مؤلف و شاید به خط وی؛ مصحح، دربرگ آخر یادداشتی به سال ۱۲۸۰ آمده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۲]

● **معادن الاسرار** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āden-ol asrār

گزیده‌ای است از آن کتاب در شش «فصل»: ۱. بیان میزان؛ ۲. بیان صراط؛ ۳. بیان حساب؛ ۴. بیان صحایف اعمال؛ ۵. بیان شفاعت؛ ۶. بیان معنی نقل حسنات ظالم به دیوان مظلوم. فصل ششم به شیوه پرسش و پاسخ درمی‌آید.

آغاز:بسمله. معادن الاسرار، در بیان و صراط و حساب و شفاعت و بیان معنی نقل حسنات ظالم بدیوان مظلوم و سیآت مظلوم بدیوان ظالم در روز قیامت، مشتمل بر شش فصل. فصل اول در بیان میزان. بدانکه قوام نفس ...

[فهرستواره منزوی ۵۳۶/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۴۹/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** حتی شرط لی نفسه بآن یحد ذهاباً و ایاباً بلامؤنة ...

خط: نستعلیق، کا: طهماسب قلی خان، تا: قرن ۱۱، جا: سورت هندوستان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۵۱-۵۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۳-۱۲۸]

● **معادن الافادات** / گوناگون / فارسی

ma‘āden-ol efādāt

نیر اصفهانی، حبیب الله بن محمد باقر، ۱۲۷۴- قرن ۱۴ قمری

nayyer-e esfahānī,habīb-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1858 - 20c)

کشکول مانندی است از مطالب گوناگون نثر و نظم: ادبی، عرفانی، سروده‌ها، ماده تاریخ، مطالب فقهی، که در ۱۳۳۴ق هنگامی که جنگ جهانی بر پا بود نگاشته است. سروده‌های محلی لری نیز دارد. در ۲ مجلد چاپ شده است.(احمد منزوی)

[الذریعه ۵۱۶/۹(۱) «دیوان حبیب نیر اصفهانی»، همانجا ۱۲۴۱/۹(۴) «دیوان نیر اصفهانی»، همانجا ۱۷۵/۲۱ «معادن»؛ مشار فارسی ۴۸۰۱/۴ «معادن الافادات» که نشانی ۲ چاپ آن را داده]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۹۳

آغاز:آغاز (ج ۱): نحمدک یا من له الارض و معادنها، و السموات الاطباق و خزائنها؛ آغاز (ج ۲): ستایش سزاوار یکتایی که عددی را تناسب احاطه نیست**انجام:** و اضحک الروض بکاء السحاب.ربنا اجعل بالخیر خاتمة امورنا.

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲-۲۳۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۱۱

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با دو تفریظ: حاج میرزا حسینخان انصاری جابری و حاج علم الهدی سید احمد طباطبایی شیرازی مورخ ۱۳۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۲۳۵]

←معادن ایران ﴾ کتابچه معادن ایران

● **معادن التحقیق فی بان نبذ من القواعد الاصولیة بالتدقیق** / اصول فقه / عربی

ma‘ādin-ut taḥqīq fī bi-an nubaḏ-a min-al qawā‘id-il uṣūlīya bi-t-tadqīq

شهرستانی، محمد حسین بن محمد علی، ۱۲۵۵ - ۱۳۱۵ قمری

Šahrestānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad ‘alī (1839 - 1898)

کتاب استدلالی متوسطی است با عناوین «تحقیق، تحقیق» و بعضاً «السؤال، الجواب» که به رد و ایراد اقوال علماء نیز پرداخته است. جلد اول این کتاب در مباحث الفاظ است که به مبحث «دخول الغایة فی المعنی» ختم شده است. مؤلف در مقدمه در خصوص

سبب تألیف بیان کرده که وی در گذشته به صورت پراکنده مطالبی در اصول فقه نگاشته است و چون بیم از بین رفتن آنها را داشته اقدام به جمع‌آوری و ترتیب این کتاب کرده است و قول داده که فهرست مطالب و علائم اختصاری را نیز بنویسد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۲۲

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی جعل علم الاصول وسیلة للوصول الی شرایع الاحکام؛ **انجام:** السابعة ائدة الخلاف فی حجیة مفهوم الشرط ... علی تقدیر تسلیم عدم الحجیة فی مفهوم الصفة

موجودی آن تا اواخر فوائد هفت‌گانه «السابعة فائدة الخلاف فی حجیة مفهوم الشرط» است، ج۱؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با رمز «منه عفی عنه»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۶۳]

● **معادن الحکمة فی مکاتیب الائمة** / حدیث / عربی

ma‘ādin-ul ḥikma fī makātīb-il a’imma

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ – ۱۱۱۵ قمری

‘alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630- 1704)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۱۰۳ق؛ محل تألیف: کاشان

مجموعه‌ای از نامه‌های ائمه علیهم السلام است که به مناسبت‌های مختلف نوشته‌اند. این مجموعه به ترتیب امامان از حضرت امیر تا حضرت حجت علیهم السلام تنظیم شده و به جهت اختصار بیشتر نامه‌های حضرت امیر را که در نهج البلاغه آمده نیاورده است.

آغاز:الحمدلله الذی کتب فی قلوبنا و لاء اهل بیت النبوة و الاصطفاء بمداد العنایة الأزلیة التی لیس لتأدیة حقها کفاء.

انجام:و لا ذاهلین عن شکرک فیما أبلیتنا و لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب ...

چاپ: قم، مؤسسه انتشارات اسلامی، به اهتمام آیة الله احمدی میانجی؛

[الذریعة ۱۷۶/۲۱ و۱۷۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۵

آغاز:عن عمر بن ابی المقدام عن ابی جعفر علیه السلام قال لما اقبل امیرالمؤمنین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از مؤلف، مؤلف در پایان نسخه به‌خط خودش می‌نویسد که کتاب را از اول تا آخر تصحیح و مقابله نموده و این کار در کاشان به تاریخ روز مبعث ۲۷ رجب ۱۱۰۳ پایان یافته؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۴-۲۶]

۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۹ق؛ مقابله شده با نسخه مؤلف توسط محمد شفیع بن محمد مقیم به تاریخ سلخ رجب ۱۱۰۹، مجدول؛ واقف: محمد تقی رضوی؛ ۴۶۹ص [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱–۲۸۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۷۶]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۶۹

کا: سنجر بن محمد تقی حسینی کاشانی یا میر محمد تقی حسینی کاشانی، تا: ۱۱۴۱ق؛ صورت اجازه فیض برای علم الهدی در پایان نسخه؛ قطع: خشتی [ف: –۲۳۰]

۴. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یحیی بن محمد شفیع اصبهانی آن را مطالعه کرده در آخر شعبان ۱۳۲۰ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۴۰]

۵. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: علی بن احمد بن اسماعیل حسینی تبریزی درکربلا، نشانیامانت محمد تقی از آقا سید محمد به تاریخ ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، ۳۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ میرزا یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخ شب جمعه آخر ماه رمضان ۱۳۲۰ در اصفهان معرفی کرده و می‌نویسد که آنرا از اول تا آخر خوانده‌ام، محشی از همین شخص؛ جلد: مقوایی، ۱۷۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵–۸۰]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سردار کابلی، حیدر قلی، تا: شنبه ۲۲جمادی الاول۱۳۱۱ق؛ مصحح، با علامت بلاغی ازکاتب در ۲۷ رجب ۱۳۱۱ از روی نسخه به تاریخ ۱۱۰۹ وشروع در مقابله ۲۳ جمادی الاول ۱۳۱۱ وشروع کتابت ۱۱ ذیقعده ۱۳۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ،۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۷۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: سید عبدالله موسوی اشتهاردی، تا: ۱۳۶۰ق؛ مصحح، با دستخط مرحوم آیت الله حاج شیخ علی نمازی شاهرودی مؤلف کتاب مستدرک السفینة آمده؛ تاریخ وقف: ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۲۶۴ص، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۵-۳۰۹]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین عرب عجم، تا: شعبان۱۳۸۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۰سطر

(۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۱۵۷۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: «محمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۰سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۵-۱۵۳۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۵۲

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۳۳]

● **معادن الحکمة و مظاهر النعمة** / کیمیا / عربی

maʻādin-ul ḥikma wa mazāher-un niʻma

مؤلف در این رساله می‌خواهد چیزهایی را که حکما و کیمیاگران به رمز و اشاره بیان کرده‌اند با صراحت آنها را بیان کند و طوری دستور دهد که همه‌فهم باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹/۲

آغاز:الحمدلله الذی اطلع من اجتباه من عباده الابرار علی خبایا الاسرار و اسمع من ارتضاه من اصفیائه الاخیار؛ **انجام:** و المشتری و العطارد و لابد فی اکسیر هذا المیزان ذوب القمر

خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۶گ (۱۹پ-۲۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۲۶×۳۰سم [ف: ۵-۲۴۳]

● **معادن خراسان (رساله در ...)** / صنعت / فارسی

maʻāden-e xorāsān (r. dar ...)

سروقدی، محمد حسن بن محمود، ق۱۴ قمری

sarvqadī, mohammad hasan ebn-e mahmūd(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۹۴

آغاز:بسمله، نشان بعضی معادن که در زمان خواجه نصیر در ولایت طوس دایر بوده و بجهت رفاه رعیت؛ **انجام:** برصد در خاص که قمر می‌شود باذن الله تعالی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازوانجام؛ قطع: رقعی [رایانه]

● **المعادن الذهبیة اللجینیة فی المحاسن الوهبیة الحسینیة** / تراجم / عربی

al-maʻādin-uḏḏahabīyat-ul lajīnīya fi-l maḥāsin-il wahabīyat-il ḥusaynīya

موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ - ۱۳۰۶ قمری

mūsavī šūštarī, mohammad ʻabbās ebn-e ʻalī akbar (1809 - 1889)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴- ۱۲۶۸ق

زندگی‌نامه استادش سید حسین بن دلدار علی نقوی نصیر ابادی لکهنوی، سید العلماء (-۱۲۷۳ق) است، تدوین شده در «مقدمه» و ده«معدن» و «خاتمه»:المقدمه: فی غرض التألیف و سببه؛ معدن ۱. فی إسم الممدوح و لقبه؛ ۲. فضائله و رتبه؛ ۳. مواعظه و خطبه؛ ۴. مشاغله و تعبه؛ ۵. مصائبه و کربه؛ ۶. ماثره و قربه؛ ۷. رسائله و کتبه؛ ۸. شرفه و حسبه؛ ۹. أصله ونسبه؛ ۱۰. فرعه و شعبه؛ الخاتمة: فی فراغ القلم من اربه.تألیف اولیه کتاب در ۱۲۶۴ق انجام شده و در ۱۵شعبان ۱۲۶۸ق با افزودن مطالبی به پایان رسیده است.

آغاز:سبحانک اللهم و حنانیک تبارکت و تعالیت و الخیر کل الخیر بیدیک والصلوة علی محمد صاحب الزلفی لدیک ... اما بعد فهذه عجالة سمحت بها ارتجاله فی ذکر جمیل و شکر قلیل **انجام:** فاتفق للقلم اختتام الحرکة یوم افتتاح البرکة بمولد خاتم امناء الرحمان صاحب العصر والزمان عجل الله ظهوره و اتم نوره

[کشف الحجب والاستارص ۷۱و ۵۳۱؛ الذریعه ۴۷۵/۲ ش ۱۸۵۹، ۱۷۵/۲۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به امضای «منه عفی عنه»، با خط خوردگی در متن، ؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۱۴۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۱۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید حسین، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ مهر: کتابخانه راجه سید مهدی؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و انما اشکوبثی و خزنی الی الله قدر هم یطعنون علی بالسنة حداد فلا ضیروالله بصیر بالعباد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۸-۱۵۵]

● **معادن الرضا = شرح هفت بند کاشی** / ادبیات / فارسی

maʻāden-or rezā = š.-e haft band-e kāšī

فرخ آبادی، اصغر حسین بن غلام غوث، ق۱۳ قمری

farrox-ābādī, asqar hoseyn ebn-e qolām qaws(- 19c)

وابسته به: هفت بند؛ کاشی، حسن بن محمود (– قرن ۸)
شرحی است بر منظومه «هفت بند» حسن کاشی که در مناقب اهل بیت علیهم السلام سروده است. مطلع هفت بند چنین است:«السلام ای سایه‌ات خورشید رب العالمین ×× آسمان عز و تمکین آفتاب داد و دین / مفتی هر چار دفتر خواجه هر هشت خلد ×× داور هر شش جهت اعظم امیرالمؤمنین». شارح ابتدا یک بیت از هفت بند را ذکر و پس از آن به توضیح لغوی مفردات آن و سپس به شرح مفهوم و مضمون بیت و مراد شاعر از آن می‌پردازد. شارح در خاتمه شرح خود این دو بیت را در ماده تاریخ ختم آن آورده است:«شکر خدا که ختم شد شرح متین هفت بند ×× از مدد امیر من یعنی علی مرتضی / خواست طبیعتم ز فکر سال تمام و نام آن ×× هاتف غیب چون شنید گفت معادن الرضا».
آغاز:کلامی که مطلع و مقطعش بحلیه معانی رفیع محلی و مزین است و ثناء علامی که عندلیب لسان را به هزاران لغات ناطق و مترنم گردانید بیانی که نظم و نثرش بجلوه معانی بدیع متجلی و روشن است
چاپ: این شرح در لکهنو در ۱۹۲ صفحه به چاپ رسیده استهند، لکنو، مجمع العلوم، به اهتمام: سید سخاوت حسین و به سعی سید صابر علی
[نسخه‌های منزوی ۳۵۱۱/۵؛ الذریعة ۱۷۶/۱۴ ش ۲۰۶۳ با عنوان «شرح هفت بند»؛ مشار، فارسی ۴۷۹۷/۴ که در آن اشتباها هفت بند از ملا حسین کاشفی دانسته شده؛ میراث مشترک ایران و هند ۱: ۳۹۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** هاتف غیبی منظومه تاریخ باتمام رسانید و بر کلام خیر التیام اختتام گردانید.رباعی: شکر خدا که ختم شد شرح متون هفت بند ×× از مدد امیر من نعمتی علی مرتضی / خواست طبیعتم ز فکر سال تمام و نام آن ×× هاتف غیب چون شنید گفت معادن الرضا. لله الحمد و المنة و لرسوله الصلوة و التحیة
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۱۵۶]

● معادن الفقه / فقه / عربی

ma‘ādin-ul fiqh
فقه استدلالی مفصلی است با نقل بعضی اقوال فقها و رد و ایراد در آنها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۹۴
آغاز:نحمدک اللهم علی ترادف الالاء و توافر النعماء مما لا یحیط بها التعداد ... و لیعلم أولا أن الباب یعون تارة بکتاب الکسب
شامل کتاب تجارت می‌باشد و گویا بعضی از بحثها ناتمام مانده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، میانه کتاب صورت اجازه‌ای به‌خطی جز خط اصل از شیخ نوح ابن جعفر نجفی برای مهدی مازندرانی ساروی؛ جلد: مقوایی، ۱۳۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۱۷-۳۳۲]

● معادن الماضی / اخلاق / فارسی

ma‘āden-ol māzī

جلالی یزدی، علی بن اکبر

jalālī yazdī, ‘alī ebn-e akbar

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۴۰۸/۱
کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۹۸]

● المعادن النافعة لتدبیر معاش الخلایق / طبیعیات / عربی

al-ma‘ādin-un nāfi‘a li-tadbīr-i ma‘āš-il xalāyeq
اهدا به: ادهم بیک استاندار
از بدوی رافع التحطاوی ترجمه از فرانسه به عربی،ترجمه کتاب فرارد – استاد فرانسوی شیمی؛ در یک «مقدمه» و ده «نصیحت»و اندرزها و راهنمایی‌ها و مطالبی متنوع و عام المنفعة از قبیل فن معماری، دامپزشکی، طلاکاری، نمک، آجرپزی، ذغال سنگ و غیره است، این کتاب به اشاره وزیر مصر به نام محمد ترجمه شده و به ادهم بیک استاندار اهداء شده است.
آغاز:هذا تعریب کتاب المعلم فردار فی المعادن النافعة لتدبیر معاش الخلایق استخرجه من اللغة الفرنساویة الی اللغة العربیة الفقیر بدوی رافع التحطاوی بسمله. الحمدلله الذی معادن خزائنه لا تحصی
چاپ: مصر،بولاق، ۱۲۴۸

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۹۹/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** تم الکتاب ترجمة، قد ترجمت هذا الکتاب بمشورة جناب مسیو چومار ناظر الافندیة بباریس
خط: نسخ، کا: علیمحمد اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۸۷پ–۱۱۵ر) [ف: ۱۶-۳۹۵]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** قد ترجمت هذا الکتاب بمشورة جناب المسیو جوما ناظر الافندیة بباریس و محب الدیار المصریة و عزیزها ولی النعم دام سعده.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۷۲؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۵۹۳]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۸/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** قال مترجمه قد ترجمت الکتاب بمشورة جناب مسیو جوما ناظر الافندیه بپاریس و حجة الدیار المصریه و عزیزها

ولی النعم دام سعده. تمت الکتاب حرره ابوطالب بن شیخ بهرام.
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوطالب بن بهرام.، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۶ص (۱۰–۸۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۲۰۵۸]

● **معادن و جواهر** / طبیعیات / عربی

ma'āden va javāher

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ – ۲۵۲ ؟ قمری

kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802 - 867)

در شیوه شناختن معادن جواهر و کوه‌هایی که رگه‌های جواهر دارند.

[یادنامه کندی ۳۶–۳۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۷

آغاز:بسمه، قال یعقوب بن اسحق الکندی فی معرفه الجبال و جواهرها و معادنها اذا رایت طیفاً ابیض فی سفح مخالفا للتربة التی یلیه قبل تلک التربة البیضاء فان صلحت ... فاحفر؛ **انجام:** کان ابیض او اصغر فخذمنه ... فان الاصفر جوهر الذهب و الابیض جوهر الفضة طیناً کان او رملا و مش بعد ذلک و دبر الاحمر علی ما وصفت من جوهر الا رضین ان شاء الله رب العالمین.
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۶–۷) [ف: ۹–۴۵۸]

● **معادن و جواهر (رساله در معرفت)** / طبیعیات/ فارسی

ma'āden va javāher (r. dar ma'refat-)

در جواهرشناسی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۸۷۳۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: –۵۳۰]

● **المعادن و کشف شبه اهل الکیمیاء (رسالة فی)** /

کیمیا / عربی

al-ma'ādin wa kašf-i šubah-i ahl-il kīmīyā' (r.-un fī)

عبداللطیف بغدادی، عبداللطیف بن یوسف، ۵۵۷ – ۶۲۹ قمری

'abd-ol-latīf-e baqdādī, 'abd-ol-latīf ebn-e yūsof (1163 - 1232)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۴/۸–ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش ۸۲۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۲۲ق؛ ۹گ (۱۲۵–۱۳۳)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱–۴۵۸]

● **المعاد و التوبة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'ād wa-t tawba

گیلانی، ابوالحسن بن حسین، ق۱۴ قمری

gīlānī, ab-ol-hasan ebn-e hoseyn(- 20c)

تاریخ تألیف: شب شنبه ۲۱ رمضان ۱۳۰۲ق

این رساله که مشتمل بر دو «فصل» است درباره معاد از دید کلامی و فلسفی بحث کرده و راجع به توبه و امر به معروف و نهی از منکر از دید اخلاقی و دینی گفتگو می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۴۰/۴

آغاز:یقول العبد العاصی الممتحن ... فاعلم أنه یجب علی المکلف التصدیق بکل ما جاء به النبی؛ **انجام:** و باب التأویل لدفع التعارض مفتوح علی المتخاصمین فلیتأمل
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۵۸پ–۶۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۲۲۳]

←معاد و حشر اجساد ﴿ معاد

● **معاد و حشر اجساد** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ād va hašr-e ajsād

مشهدی، محمد، ق۱۲ قمری

mašhadī, mohammad(- 18c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷–۱۱۰۵ق)

رساله‌ای است در اثبات معاد جسمانی و دفع شبهاتی که در این باره مطرح است شامل تبصره و مطلب و فصول و تکلمه و خاتمه.

آغاز:بسمله زیباترین کلام درهرمرام ذکر ملک علام است که رشحه از بحر رحمت او مطفی اشتعال نار عقابست

انجام:پس شرط توبه که ندامت برقبیح است که آن مستلزم تکلیف است در آخرت نیست تمت

[الذریعة ۱۷۴/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۹۹۰/۲]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر
ازاول تا آخر؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد اشرف بن محمدگیلکی، تا: منتصف محرم ۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: ۲–۵۰۹]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۹/۲

آغاز: مرا چگونه بود رتبه که گویمت آنی ×× به هر چه خوانمت آنی یقین برتر از آنی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳–۹۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۷/۱–۶/۵۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بابا بن ملا محمد علی سالیانی، تا: جمعه ۴

جمادی الثانی۱۲۶۰ق، جا: بادکوبه؛ مجدول؛ ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۲]

● **المعاد و المعاش فی الادب و تدبیر الناس** / اخلاق / عربی

al-ma‘ād wa-l ma‘āš fi-l adab-i wa tadbir-in nās

جاحظ، عمرو بن بحر، ۱۵۰ - ۲۵۵ قمری

jāhez, ‘amr ebn-e bahr (768 - 870)

آن را برای ابی الولید محمد بن احمد بن ابی داود نوشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۷/۴-ف

نسخه اصل: داماد ابراهیم پاشا ش ۹۴۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۴۶پ-۵۸پ) [فیلمها ف: ۱-۴۹۴]

● **معاد و معرفة النفس** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘ād wa ma‘rifat-un nafs

قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید، ۱۰۴۹ - ۱۱۰۳ ؟ قمری

qāzī sa‘īd-e qomī, mohammad sa‘īd ebn-e mohammad mofīd (1640 - 1692)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۰]

● **المعاد و الموت** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ād wa-l mawt

سؤال و جواب کلامی در مبحث معاد و موت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۳۴/۱۳

آغاز:ربنا تقربنا علیک و انبنا الی بابک؛ **انجام:** و بصیر بالعباد

بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۳ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۸گ(۲۱۸پ-۲۲۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۳۶]

←معادیة ≻ بیان الواقع

● **معادیه** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘ādīyya

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۶ ؟ قمری

‘abd-or-razzāq-e kāšī, ‘abd-or-razzāq ebn-e ahmad(-1336)

مؤلف این رساله آنرا پیرو التماس گروهی از فضلای زمان در معاد و رستاخیز تألیف کرده است و از متن رساله برمی‌آید که ابوالغنائم کاشی با عقیده صوفیان در رستاخیز مردگان همداستان بوده است.

آغاز:بسمله و به نستعین و أتوکل إلی اعلم أن النفوس الإنسانیة عند مفارقة الأبدان قسمان

انجام:وفقنا الله للاطلاع علی ذلک و المعرفة بما بینا لک، و جعلنا من أهل الأعراف فائزین بالفوز الأکبر ناجین من هول الحشر بمحض عنایته وجوده. و السلام علی من اتبع الهدی.

چاپ: در مجموعه رسائل و مصنفات کاشانی (تهران، میراث مکتوب)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، محتملاً محمد بن شیخ علی (نویسنده)، روضه مقدسه موزه شیخ عفیف الحق والدین ابراهیم کریم الجولمی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۸ص (۲۷۲-۲۷۹)، ۱۷ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۰/۵سم [ف: ۲-۲۳۷]

● **معادیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘ādīyya

خلخالی، محمد مهدی بن محمد سعید، ق۱۳ قمری

xalxālī, mohammad mahdī ebn-e mohammad sa‘īd(-19c)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۵۱ق؛ محل تألیف: تهران

چون (پادری) کتاب خود را در نکوهش اسلام نشر نمود، قائم مقام والی تبریز گروهی از علما را شب‌های پنج‌شنبه گرد می‌آورد تا کتابی ساده در پاسخ نوشته‌های پادری تألیف شود و مؤلف این کتاب با آنگروه نیز در آن جلسه شرکت می‌نمود و موضوعاتی راجع به معاد جسمانی بیان می‌کرد، ولی در سال ۱۲۳۸ق قائم مقام بدرود حیات گفت و جمع آن مجلس متفرق شد، چون مؤلف چنین دید بر آن شد در مطالب راجع به معاد را در این رساله گرد آورد.این رساله دارای یک «مقدمه» و ده «مقاله» و یک «خاتمه»است: مقدمه در سبب تألیف کتاب؛ مقاله ۱. اثبات معاد جسمانی از راه عقل؛ ۲. اشکال بر معاد جسمانی؛ ۳. پاسخ از اشکال‌ها؛ ۴. پاسخ شبهات پادری؛ ۵. دروغ‌های کتب یهود و نصاری؛ ۶. پاره‌ای از آیات قرآن؛ ۷. شرایع مجعوله یهود و نصاری؛ ۸ انعدام کتاب‌های موسی و عیسی علیهما السلام؛ ۹. مناظره حضرت رضا با رأس الجالوت؛ ۱۰. کتاب هابیل و صحف انبیا؛ خاتمه در اثبات نبوت خاتم الانبیاء.

آغاز:الحمدلله الذی یحیی العظام و هی رمیم و هو قبل ایجاد العلم و العلة علیم و الصلاة و السلام علی النبی الکریم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و قوله تعالی ان الله معکم اینما کنتم و قوله تعالی اینما تولوا فثم وجه الله ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۵۱ق، جا: تهران؛ مصحح، روی برگ اول مؤلف به تاریخ رجب ۱۲۵۲ نوشته که این نسخه نسخه دوم کتاب است؛ دارای ابیاتی متفرقه که محمود بن شیخ الاسلام به جهت میرزا محمد رضا خلخالی به تاریخ ۱۲۶۵ نوشته، با تقریظی بر کتاب که محمد رضا بتاریخ ذیقعده ۱۲۶۲ نگاشته؛ تملک: فضل الله نعمت الله به تاریخ ۱۳۱۲؛ مهر: «عبده محمد مهدی الشریف الموسوی» (مربع)، «الواثق بالله الغنی عبده محمد رضا الشریف الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۸۶]

● **معادیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ādīyya

عسکری سمنانی، محمد حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

'askarī semnānī, mohammad hasan ebn-e mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۶ق

مؤلف، هنگامی که از کرمانشاه عبور می کرد با دانشمند آن دیار به نام میرزا محمد تقی صفوی نشستی داشته و سخن از شبهات وارده بر معاد به میان آمده و سمنانی آنها را پاسخ داده با این که نویسنده دچار آشفتگی فکر بوده بر اثر فتنه وهابیان در کربلا. مؤلف پس از پایان این مجلس کتاب حاضر را تألیف کرده است در یک «مقدمه» و چند «باب» و «خاتمه»: مقدمه در تقریر شبهات؛ باب ۱. در جواب شبهه اولی در چند فصل؛ باب ۲ و ۳ و ۴ و ۵ در پاسخ شبهه دوم و سوم و چهارم و پنجم؛ خاتمه در تطبیق آنچه مذکور شد به ادله عقلیه.

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۶۴/۲

آغاز:بسمله حمد له اما بعد این رساله ای است وجیزه از عالیجناب ... شیخ محمد حسن ادام الله ایام حیوته؛ **انجام:** پس آنچه را اختیار کردیم موافق آیات و اخبار و اکثر اقوال است و الله اعلم بالصواب تم.

کا: باقر بن محمد ترشیزی، تا: ۱۹ صفر ۱۲۲۱ق و۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: -۳۷۹]

● **معادیه = تنعیم یا عذاب در عالم برزخ و آخرت** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'ādīyya = tan'īm yā 'azāb dar 'ālam-e barzax va āxerat

شیخ الاسلام رشتی، حسن بن مرتضی، ق۱۴ قمری

šeyx-ol-eslām-e raštī, hasan ebn-e morteza(- 20c)

پاسخ پرسشی است درباره چگونگی برگشت اجسام آدمیان در آخرت و کیفیت پاداش اعمال در عالم برزخ و در روز قیامت. در این پاسخ تجدیدنظر شده و با افزودگی‌هایی این رساله پرداخته شده است.

آغاز:الحمدلله الذی أبدی و أحیی و یعید حیث شاء و أراد و یرید ثم یحیی و یبعث و یحاسب و یقید.

انجام:وزدنا بفضلك من فضلك فی الدنیا و الاخرة أبد الابدین.

[فهرستواره منزوی ۲۳۳/۹]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۴

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه شیخ ابوالفضل نجفی-تهران ۲۷ خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه ۲۰ شعبان۱۳۱۶ق؛ ۱۲۹ص [عکسی ف: ۵-۲۲۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه ۳ صفر۱۳۱۷ق؛ جلد: مقوایی، ۶۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۷۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**لهذا هر قدر هر چه دیدند گفتند نوشته شد لعائن الله علیه ... دائماً ابدالآبدین.

خط: تحریری، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، ۱۳۱ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۴/۳-۸۶]

←معاذلة النفس > ینبوع الحکمة فی زجر النفس

● **معارج الاحکام** / تفسیر / عربی

ma'ārij-ul aḥkām

محمد حسین بن محمد صالح

mohammad hoseyn ebn-e mohammad sāleh

مؤلف دراین کتاب ابتدا بحث لفظی آیات مبارکه را تمام وکمال انجام داده وسپس به‌طور مختصر به شرح وتأویل می‌پردازد وگاهی از روایات ونیز از قول برخی از مفسرین همچون مجاهد استفاده می‌برد.

آغاز:الحمدلله الذی احمده ... ای قل ابتدء هذه السوره باسم الله الرحمن الرحیم ابتدء صیغة نفس المتکلم الواحد من اثبات فعل مضارع معلوم من باب الافتعال ...

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** سریع مضاف الی الحساب واسم الفاعل جامد الحدوث الصفة فلام الحساب عهد الذهنی او الخارجی ... اسم نکره او مصدر جامد فهو مع اضافته خبر للمبتداء فهو مع خبره تکون جملة ظرفیه

تفسیر فاتحه تا آیه ۲۰۱ بقره را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۳۹]

● **معارج الاحکام فی شرح شرایع الاسلام و مسالک الافهام** / فقه، رجال / عربی

ma‘ārij-ul aḥkām fī š.-i šarāyi‘-ul islām wa masālik-ul afhām

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟ - ۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 - 1794)

وابسته به: مسالک الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵ق)

تاریخ تألیف:۱۱۹۳ق

شرح استدلالی بزرگی است در چند جلد بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی و مطالب شهید ثانی در «مسالک الافهام» با چندین مقدمه و خاتمه مهم در درایه و قواعد رجالی و غیر آن.مؤلف در حوزه درس فقهی که داشته ظاهرا کتاب «مسالک» را مدار بحث قرار داده است و آراء و نظرات خود را نیز بیان می‌فرموده است.این کتاب دارای مقدمه مفصلی است در درایه و قواعد رجالی و غیر آن؛ این مقدمه که خود کتابی بزرگ وارزشمند می‌باشد مشتمل است بر شش «مبحث» و یک «خاتمه»است:مبحث ۱. مفاتیح مقاصد الکتاب ...؛ ۲. تعریف الفقه واصوله ...؛ ۳. ذکر طایفة من القوانین القویمه و الفوائد الآنیقه ...؛ ۴. نبذة مما یتعلق بخلاصة علم الرجال ...؛ ۵. بیان الاعتماد علی مؤلفی الکتب المنتزعة منها ... فی هذا الشرح ...؛ ۶. بیان طریق ثقة الاسلام ... والصدوق ... و شیخ الطائفة و سایر المشایخ ...؛ الخاتمه: فی نصایح نافعة و مواعظ رائقة واصلة عن العترة الطاهرة.

آغاز:بسمله. و به نستعین. نحمدک اللهم علی فواضل الانعام و فضائل الکرم ... فیقول ... حسین بن محمد ابراهیم بن محمد معصوم الحسینی ... هذا ما تیسر من الکلام ... عند مذاکرة طائفة من الاخوان لدعوة الاخ الاعز السید حسن ... کتاب مسالک الافهام فی شرح شرائع الاسلام ... و سمیته تفألا بمعارج الاحکام فی شرح شرائع الاسلام و مسالک الافهام ...

[الذریعة ۱۷۸/۲۱؛ ریحانة الادب ۴۴۹/۴]

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز:نحمدک اللهم یامن حد لنا الحدود وقصم بتشریعها القدود و جعل القصاص والدیات؛ **انجام:** العاشرة واذکره من سقوط الحد بعد ما ثبت توبته قبل ثبوته عند الامام ع.

شامل کتابهای حدود و دیات؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی ازمؤلف، باخط‌خوردگی بسیار؛ جلد: مقوا، ۱۹۸گ، ۲۷سطر [ف: ۱-۲۵۰]

۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز:الحمدلله الذی شرع لنا من الدین ماوصی به نوحا وابراهیم الخلیل وصیر من ذلکتوسیعا للعباد؛ **انجام:**کما تکرر الکلام فی مثله وینبغی للموصی الاشهاد وعدم الاجمال وسد باب الاحتمال والله المتعال.

جلد دوم است واز کتاب الوکالةتا آخر کتاب الوصایة؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف با امضای منه دام ظله؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۹گ، ۲۶سطر [ف: ۱-۲۵۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۶۳

آغاز:نحمدک یا من بدیومیة ذاته و کمال صفاته اختص بمیراث السموات و الارض و بحکمته و برحمته قدر مقادیر السهام و فتح ابواب النفل

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف - قزوین. جلد دهم، کتاب ارث می‌باشد و در سال ۱۱۸۹ به اتمام رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات؛ ۳۳۵ص [عکسی ف: ۷-۲۶۲]

۴. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز:بسمله. نحمدک اللهم علی سوابغ الانعام بالدوام فی کرور اللیالی و الایام ... فیقول ... حسین بن محمد ابراهیم الحسینی ... هذا هو المجلد التاسع من کتاب معارج الاحکام فی شرح شرائع الاسلام و مسالک الافهام

در بیست مجلد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۶-۳۵۱]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۸۹

گویا بخشی از جلد اول باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح به خط مؤلف؛ ۱۴۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۲۵۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۵۴

آغاز:بسمله، الحمدلله القاضی بالحق و الفیاض المطلق و الصلاة و السلم علی من بالتحیات؛ **انجام:** و یکشف الغمة من تمام الامة بظهور خاتم الائمة ... و یتلوه شرح کتاب الحدود انشاء تعالی المحمود تم.

کتاب القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با جمله دعایی «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۰-۴۷۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۱۰

آغاز: قال القسم الثالث فی النکاح المنقطع ... اعلم أن أصل شرعیة المتعة مما قد أجمع علیها المسلمون؛ **انجام:** و قد جف القلم عن شرح کتاب النکاح و ما یتعلق به ...

مشتمل بر احکام نکاح منقطع و احکام اولاد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ محرم۱۱۸۴ق(این تاریخ در پایان نسخه آمده ولی صحیح نیست)؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۷-۱۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۶

آغاز:بسمله، القسم الثالث فی الایقاعات و هی احد عشر کتاباً قال کتاب الطلاق و النظر فی الارکان؛ **انجام:** و ما روی عن ابن عباس

انه قال المتلاعنان لا یجتمعان ابداً تم کتاب اللعان ... شهر رمضان ثلث و ثمانین و مائة بعد الف ...
ج۷، از ابتدای طلاق تا انتهای لعان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ رمضان۱۱۸۷ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی به لفظ «منه»؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۰-۴۷۳]

۹. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۷

آغاز:بسمله. نحمدک یا من بدیمومة ذاته و کمال صفاته اختص بمیراث السموات و الارض
کتاب المیراث است و ج ۱۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد هادی حسینی، تا: ۱۱۹۲ق؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۱]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۰

آغاز:الحمدلله القاضی بالحق و الفیاض المطلق و الصلوة و السلم علی من بالتحیات اولی و احق و علی آله ... قال المصنف المحقق طاب ثراه و جعل الجنة مثواه کتاب القضا و النظر فی صفات القاضی؛ **انجام:** و یکشف الغمة من تمام الامة بظهور خاتم الائمة علیه و علی آبائه من الصلوات ازکاها ... وقع الفراغ من شرح کتاب القضا و الشهادات بعنایة الرب الکریم ... و یتلوه شرح کتاب الحدود انشاءالله المحمود تمت.
جلد دوازدهم کتاب و مشتمل بر کتاب قضا و شهادات؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمدهادی حسینی، تا: ۱۱۹۴ق؛ تملک: ملامحمد طهرانی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۶گ، ۲۷ سطر (۱۲/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۴۱-۵۴۱]

۱۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹

آغاز:نحمدک یا من بدیمومیة ذاته و کمال صفاته اختص بمیراث السموات و الارض؛ **انجام:** وذلک نصف دینار وذلک مجموع عشرین دینارا فتبین ان القسمة صحیحة والله الموفق.
جلد دهم است وکتاب الفرائض(ارث)؛ خط: نسخ، کا: سید محمد حسینی، تا: شنبه ۱۹ ذیقعده۱۱۹۹ق؛ مصحح، محشی از مؤلف با امضای «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۵سطر [ف: ۱-۲۵۱]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶

از کتاب الفرائض تا ابتدای کتاب القضاء؛ خط: نسخ، کا: سید محمد حسینی، تا: شنبه ۱۹ ذیقعده۱۱۹۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۵سطر [ف: ۱-۲۵۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶۱

جلد دوازدهم کتاب و در احکام قضا و شهادات می‌باشد و اواسط جمادی الثانی ۱۱۹۲ به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کا: فاضل حسینی، تا: اواخر ذیقعده۱۱۹۹ق؛ مصحح به خط محمد تقی حسینی مالک آن؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۲۸۲؛ جلد: تیماج، ۳۲۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲۷-۱۸۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳۲

آغاز:الحمدلله الذی اشتری من المؤمنین أنفسهم و دعاهم فی سوق المعالی الی خیر الأمور ... أما بعد فهذا هو المجلد الثانی مما جری تحریره بعنایة من الله؛ **انجام:** کما بذلوا جهدهم و لم یألوا جدهم؛ قال، الفصل العاشر فی السلف ...
کتاب التجارة؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۰-۲۲۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۶۰

آغاز:الحمدلله الذی شرع لنا من الدین ما وصی به ... قال: کتاب الوکالة و هو یستدعی بیان فصول الأول فی العقد و استنابة فی التصرف؛ **انجام:** و ینبغی للموصی الاشهاد و عدم الاجمال و سد باب الاحتمال و الله المتعال.
جلد چهارم کتاب و از کتاب الوکالة تا پایان کتاب الوصایا؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت «بلغ» مقابله شده، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»، دارای قلم‌خوردگی بسیار؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۰گ، ۲۶سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۰-۲۵۸]

۱۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۶۴

آغاز:قال المصنف قدس الله روحه: کتاب الطهارة و النظر فی اقسامها و اسبابها و ما؛ **انجام:**الثالث عشر: المشهور عدم بطلان الطهارة اذا تطهر من آنیة الذهب و الفضة
کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه از حیث خط‌خوردگیها و دخل و تصرفات و تطبیق خط نسخه با خطوط شناخته شده از مؤلف، نسخه مؤلف می‌نماید مع الوصف در بعضی از هوامش کلمه بلغ دارد که احتمال می‌رود نسخه‌ای نیز قبلاً مؤلف نوشته بوده که با آن مقابله کرده؛ ۲۰۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۲-۴۶۷]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۶

آغاز:بسمله، نحمدک اللهم علی سوابغ الانعام بالدوام فی کرور اللیالی و الأیام؛ **انجام:** فیکون ظالما مثله واخلاً فیما عابه عاملا بما شأنه و الله الراحم لحاله والجابر لکسر باله و صلی الله علی محمد و آله ... و کان ذلک فی ایام شهر الله ذی النعم و الاحسان فی بعض لیالی شهر رمضان المنسلک فی شهور سنة الف و ماتین و خمس من الهجرة ... و الحمدلله تم و نعمائه عم.
ج۹-۱۱، حاوی کتب: الصید و الذباحة، الاطعمة و الاشربة، الغصب، الشفعة، احیاء الموات، اللقطة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰۰/۱۰

«القسم الثانی فی النکاح المنقطع»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۹ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۰۶]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۹۰

نسخه اصل: کتابخانه ملی ملک ـ تهران ۲۰۲۶. مشتمل بر فصل دوم از مبحث چهارم مقدمه در مشترکات اسامی رجال می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۲۴۷ص [عکسی ف: ۳-۳۷۱]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۹۷

تنها بخش رجال این کتاب در پایان محرم ۱۲۰۲؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن میرزا محمد مهدی حسینی، تا: قرن ۱۲ و۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۴۶۴گ، ۳۰ سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [ف: ۵-۵۹۳]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۱

آغاز:الحمدلله الذی اطلق لساننا بذکر حمده و ثنائه ... قال المصنف المحقق ... القسم الثالث فی الایقاعات ... الطلاق جائز فی شرع الاسلام بالکتاب و السنة المتواترة؛ **انجام:** و استدلال الشیخ فی الخلاف باجماع الفرقة و اخبارهم وم ما روی عن ابن عباس انه قال المتلاعنان لا یجتمعان ابداً

جلد ۷ است و شامل ایقاعات و از کتاب طلاق تا پایان لعان و مؤلف آن را در سال ۱۱۸۳ق نگاشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوائل قرن۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: محمود طباطبائی به سال ۱۲۸۱ق در تهران همراه مهر «محمود الطباطبائی» (بیضی)، مصطفی حسینی صفایی خوانساری درسال ۱۳۶۹ق در قم با مهر «مصطفی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۷گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۵سم [ف: ۳۱-۲۲]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۸۵

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی اشتری من المؤمنین انفسهم و دعاهم فی سوق المعالی؛ **انجام:** المراد استقرار الملک لضرورة صدق الکلام لیتحقق البیع و یثبت الانتقال عن المالک.

ج ۲، ۳، ۴و ۸، شامل: کتاب تجارت؛ رهن، مضاربه و عاریه، وکالت، نکاح دائم، نکاح منقطع، طلاق و لعان، عتق است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اصغر حسینی، تا: ۱۲۰۱ق؛ محشی با رمز «صح» و «منه دام ظله»، با بلاغات فراوان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج منقش، ۲۴۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۲۳]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۵۱

آغاز:بسمله. الحمدلله ذی النعم و الاکرام و الصلوة و السلام علی ... اما بعد فهذا هو المجلد السادس المهاجری؛ **انجام:** لنیل الدرجات ولله ولی النعمات و الله الملجأ فی النقمات و قد جف القلم عن شرح کتاب النکاح ... و السلام علی نبی الرحمة و آله البررة الی یوم الکرة قد وقع الفراغ ...

ج۶، از ابتدای نکاح منقطع تا آخر کتاب نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اصغر حسینی، تا: ۱۲۰۱ق؛ محشی با رمز «صح» و «منه دام ظله العالی»، و بلاغات فراوان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲۰۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۶

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۲۲]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۶۳

آغاز:بسمله. نحمدک یا من بدیمومیة ذاته و کمال صفاته اختص بمیراث السموات و الارض؛ **انجام:** ذلک نصف دینار و ذلک مجموع عشرین دینار اختیین ان القسمة صحیحة و الله الموفق للصواب و المسدد فی کل باب ...

جلد ۱۰ و شامل «کتاب الفرائض»؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اصغر حسینی، تا: ۱۲۰۱ق؛ محشی با رمز «منه دام ظله» و «صح»، بابلاغات فراوان که بلاغ آخر نسخه تاریخ ۱۲۰۶ق را نشان می‌دهد؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج منقش، ۲۵۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۸

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۲۳]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶۸

آغاز:الحمد لله الباعث رهاین القبور لیوم النشور و الناشر لواء الحمد للضاربین فی الأرض لإبتغاء رضوان الرب الغفور؛ **انجام:** ان النبی، قال: من غرس فی رباع قوم باذنهم فله القیمة و الله تعالی یعلم حقائق احکامه و حججه تم ما یتیسر بعون الله سبحانه من شرح کتاب المزارعة و المساقاة مع تشتت البال.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله و منه قدس سره»؛ مهر: «الواثق بالله الغنی مهدی بن محمد رضا» (مربع)؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۲۶گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۳-۱۲۸]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۸۶

آغاز:بسمله. نحمدک یا من بدیمومیة ذاته و کمال صفاته اختص بمیراث السموات و الارض؛ **انجام:** نسأل الله العظیم. من فضله العمیم ان یمن بفصل الخطاب نختم کل کتاب علی منهاج الصواب و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

ج۱۲، در مباحث ارث؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد هادی حسینی، تا: یک‌شنبه۱ جمادی الاول۱۲۰۴ق؛ مصحح، محشی با جمله دعایی «منه دام ظله»؛ واقف: مرحوم آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۴]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۸

آغاز:بسمله. نحمدک اللهم علی سوابغ الانعام بالدوام فی کرور اللیالی و الایام ... فیقول ... حسین بن محمد ابراهیم الحسینی ... هذا هو المجلد التاسع من کتاب معارج الاحکام فی شرح شرائع الاسلام و مسالک الافهام؛ **انجام:** تم ما تیسر عجالة من المجلد العاشر من معارج الاحکام فی شرح شرائع الاسلام و مسالک

الافهام ... و کان ذلک فی ... بعض لیالی شهر رمضان ... سنة الف و مأتین و خمس من الهجرة المبارکة المیمونة لسید الانام علیه و علی آله و اصحابه الذین بذلوا مهجهم فی متابعته الف الف صلوة و تحیة و سلام و الحمدلله و یتلوه شرح کتاب الفرائض انشاءالله تعالی. تم و نعمائه عم.

جلد نهم و دهم و از صید و ذباحه است تا لقطه؛ خط: نسخ، کا: جبل عاملی قزوینی، محمد ابراهیم بن محمد نصیر، تا: رمضان ۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۲۵سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۲۰۵۴]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۹

آغاز:بسمله. و به نستعین. الحمدلله القاضی بالحق و الفیاض المطلق ... فیقول ... حسین بن محمد ابراهیم الحسینی ... هذا هو المجلدالحادی عشر من معارج الاحکام فی شرح شرائع الاسلام و مسالک الافهام ... قال المصنف ... کتاب القضاء

جلد۱۱؛خط:نسخ،کا: جبل عاملی قزوینی، محمد ابراهیم بن محمد نصیر، تا: ۱۲۰۵ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۲۷سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۵-۲۰۵۴]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۰عکسی

آغاز:نحمدک اللهم علی فواضل الانعام ... اما بعد فیقول العبد ... ابن محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسین الحسینی؛ **انجام:** انتهی ماتیسر فی هذا المجلد من المقال ... و یتلوه فی المجلد الثانی کتاب التجارةمایلیها ... فی مجالس آخرها سلخ شهر محرم الحرام من شهور سنه اثنتین بعد الف و ماتین ...

نسخه اصل: کتابخانه شخصی خاندان حاج سید جوادی – قزوین خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۰۷ق، در پایان مبحث ششم علی بن محمد تقی در ۱۲۰۷ق؛ مصحح، محشی با نشان«منه سلمه الله»؛ ۴۲۵گ، ۲۶سطر [عکسی ف: ۱-۱۷۳]

۳۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۸۱/۹

آغاز:بسمله ... نحمدک یا من بدیمومیة ذاته و کمال صفاته؛ **انجام:** و ذلک مجموع عشرین دیناراً فتبین ان القسمة صحیحة و الله الموفق للصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۸برگ، ۲۷س۹×۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۵۳]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۴

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم المبحث السادس فی بیان طرق ثقة الاسلام و الصدوق والشیخ وغیرهم ممن ینقل روایاتهم رضوان الله تعالی علیهم فی هذا الکتاب فیذکر فقد روی ثقة الاسلام فی کتاب العلم؛ **انجام:** واحادیث کثیرة فی متفرقة فی محالها من طلبها واراد مزید التبصرة فلیطلبها منها والله الموفق للسداد والقاضی بین العباد فی المعاد وانتهی ما یتسرفی هذا المجلد من المقال.

جلدسوم (المبحث السادس)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۲۴ق؛ مصحح؛ مهر: «محمدهاشم»(بیضوی)، «عبده عبدالجواد بن حسین الحسینی» (مستطیل)در ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۰]

۳۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۰۱

آغاز:بسمله وبه نستعین الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... وبعد فیقول العبد العاثر الخاسر القاصر عن نیل المآثر حسین بن محمد ابراهیم الحسینی؛ **انجام:** فیخرجها من دار الهجرة الی الاعراب وحمله بعضهم علی الکراهة ویحتمل الحرمة بناء علی انه من التعرب بعد الهجرة بالنسبة الیها والله تعالی یعلم

جلد پنجم کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی۱۲۲۵ق؛ مصحح، دارای علامات بلاغ؛ با یادداشتی از عبدالحسین بن خلف؛ واقف: سید علی، ۱۲۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف مخ: ۲-۵۱۰]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷۰

آغاز:الحمدلله القاضی بالحق و الفیاض المطلق ... اما بعد، فیقول ... هذا هو المجلد الحادی عشر ... کتاب القضاء و النظر فی صفات القاضی؛ **انجام:** و علی آبائه من الصلوات اذکاها و من التحیات انماها و قد وقع الفراغ

جلد ۱۱ و شامل کتاب القضاء؛ خط: نسخ، کا: صفر علی بن محمد صالح، تا: ۹ رجب۱۲۲۹ق؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ قبالاً بعون الملک الوهاب»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۸گ، ۲۶سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۳۴-۵۶۸]

۳۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۲۶

آغاز:بسمله نحمدک اللهم علی سوابغ الانعام بالدوام فی کرور اللیالی؛ **انجام:** فان فیه السلامة عن الوبال و الله الغنی المتعال. تم ما تیسر عجالة من المجلد العاشر من معارج الاحکام ...

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد قزوینی، تا: رجب۱۲۴۳ق؛ توسط عبدالعلی بن سید رضا حسینی با اصل مؤلف مقابله گردیده؛ مهر: «عبدالجوادبن الحسین الحسینی» (چهارگوش)، حاج محمد هاشم «محمد هاشم» (بیضی)؛ واقف: عبدالجواد، شوال ۱۲۴۳ق؛ جلد: مقوا، ۲۳۷گ، ۳۰سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: -۳۵۲]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۵۰

آغاز:بسمله. حمدله و بعد فیقول العبد العاثر الخاسر القاصر عن نیل المآثر حسین بن محمد ابراهیم؛ **انجام:** بناء علی انه من التعریب بعد الهجرة بالنسبة الیها و الله تعالی یعلم و قد وقع الفراغ ... انشاءالله تعالی.

ج۵، از ابتدای نکاح تا آخر نکاح دائم؛ خط: نسخ، کا: سید محمد تقی بن محمد موسوی، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی با رمز «صح»، «منه دام ظله»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج منقش، ۱۸۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۸]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۹

جلد پنجم وکالت تا وصیت؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [د.ث. مجلس]

۳۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۵

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله و آله الأصفیاء و

أصحابه الأخيار النجباء؛ **انجام:** و يحتمل الحرمة بناء على انه من التعرب بعد الهجرة بالنسبة اليها و الله تعالى يعلم.
ازاول کتاب النکاح تا آخر بحث النکاح الدائم؛ خط: نسخ، کا: سید محمد تقی بن محمد موسوی، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۴۵ق؛ ۱۸۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [مؤید: ۱-۱۲۲]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۳۸

آغاز:کتاب النکاح الذی هو فی اللغة للوطی عند المحشی بل عن المختلف الاجماع علیه؛ **انجام:** و التحقیق عدم حرمة مالا یعد سفها ... ... منه صورة ما کتبه المصنف سلمه الله تعالی ...
کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۸گ، ۲۱-۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۸۰]

۳۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۹۰

آغاز:بسمله الحمد لله رب العالمین ... فیقول العبد العاثر الخاسر القاصر عن نیل الماثر ... هذا هو المجلد الخامس من کتاب معارج الاحکام ... کتاب النکاح واقسامه ثلاثة؛ **انجام:**عن ابی جعفر ع قال لایتزوج الاعرابی بالمهاجرة فیخرجها من دار الهجرة الی الاعراب وحمله بعضه علی الکراهیة ویحتمل الحرمه بناء علی انه من التعرب بعد الهجرة بالنسبة الیها والله تعالی یعلم.تم الکتاب.
تمام کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه۹ رجب۱۲۵۴ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ ومقابله؛ واقف: آقا سید حسین قزوینی، جمادی الثانی۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۳۱سطر [ف: ۱-۲۵۲]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۱۶

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله و آله الاصفیاء و أصحابه الاخیار النجباء المجدین فی ملازمته الاولیاء؛ **انجام:** و یحتمل الحرمة بناءا علی أنه من التعرب بعد الهجرة بالنسبة الیها، و الله تعالی یعلم ...
جلد پنجم کتاب و دارای مقداری از کتاب نکاح؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن لطفعلی، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۵-۲۸۷]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳۴

جلد هفتم کتاب و مشتمل بر کتاب طلاق و لعان؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن محمد تقی گیلانی قزوینی، تا: دهه دوم ربیع الثانی۱۲۹۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج بنفش، ۱۹۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۷-۲۸]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۴ ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**اشهر ما ینشر فی هذا المجلد من المقال بمقتضی الحال بعنایة الرب المتعال ... و یتلوه فی المجلد الثانی کتاب التجارة ... فی مجالس اخرها سلخ شهر محرم الحرام ...
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد نصیر جبل عاملی قزوینی، تا: رجب۱۲۹۲ق؛ با یادداشتی به قلم سید محمد تقی حسینی از نوادگان مؤلف که به گواهی وی این نسخه حسب الوصیة مؤلف کتابت شده و تولیت آن به اولاد وی واگذار شده؛ جلد: تیماج، ۳۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۳/۷سم [ف: ۲۴/۲-۱۵۵]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** انتهی ما تیسر فی هذا المجلد من المقال ... و یتلوه فی المجلد الثانی کتاب التجارة و مایلیها ... فی مجالس آخرها سلخ شهر محرم الحرام من شهور سنة اثنتین بعد الف و مأتین من الهجرة المیمونة النبویة علیه و علی آله الف الف صلوة و سلام و تحیة. تم نعمائه (قد وقع الفراغ من الکتابة العبد الاحقر محمد ابراهیم بن محمد نصیر جیلی الاصل قزوینی المسکن المشهور بشهرة الکاذبة بشالی فی شهر محرم الحرام سیچقان ئیل سنة ۱۲۹۳).
جلد نخستین و بخش عبادات؛ خط: نسخ، کا: جبل عاملی قزوینی، محمد ابراهیم بن محمد نصیر، تا: محرم ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۲۶سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۵-۲۰۵۲]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و غیرهم بطرقهم العدیدة الی اصحاب العصمة الله و سلامه و تحیاته و اکرامه و علی شیعتهم و محبیهم بالاخلاص فانه فیه نجاة عن الورطات تحصیل الخلاص یوم المناص و هذا الطریق عن اقرب طرقی و من الله العصمة فی کل مدارجی و مرافقی و من جنابه استدعا فتح الطرق الی قربه و رضوانه.
جلد نخست کتاب و مشتمل بر فواید رجالیه می‌باشد؛ خط: نسخ زیبا، کا: عبدالرحیم بن محمدتقی، تا: ربیع الاول۱۲۹۵ق؛ مصحح؛ تاریخ وقف: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج.، ۳۱۸گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۴۱-۵۷۷]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۰

جلد سوم کتاب و از احکام رهن تا مساقاة؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: کتاب رهن ۲۳ ذیقعده ۱۱۹۶؟ (باید ۱۲۹۶)؛ مصحح، محشی از مؤلف و دیگران؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ محرم ۱۳۱۲ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۴-۶۵]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** عن اقرب طرقی و من الله العصمظ فی کل مدارجی و مرافقی و من جنابه استدعاء فتح الطرق الی قربه و رضوانه
مشتمل بر فهرست مفصل کتاب و مقدمات رجالیه معارج؛ خط: نسخ، کا: شیخ عبدالرحیم بن شیخ محمد تقی، تا: دوشنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۹۶ق، به اهتمام حاجی سید مرتضی؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۰-۲۶سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۳۱-۳۵۹]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۵۳

آغاز:بسمله. بعد حمدالله المنان علی کافة الانس و الجان الوهاب لمن اطاعه الجنان؛ **انجام:** انتهی ما تیسر من المقال بمقتضی الحال بعنایت الرب المتعال من لب اللباب لخلص الاصحاب و یتلوه فی مجلد الثانی فی کتاب التجارة و ما یلهیها انشاءالله تعالی بالعنایة

ابتغاء لوجه الله تعالی ...
جلد اول (از مبحث دوم تا ششم مقدمات)؛ خط: نسخ، کا: سید باقربن محمد حسین حسینی، تا: ۱۳۰۰ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن عنابی، ۲۲۶گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۶۷]

۴۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۹۰

آغاز:بعد حمدالله المنان علی کافة الانس و الجان ... فهذا الجزء الثانی من المقدمات التی هی جملة الضروریات للتفقة فی دین الله؛ **انجام:** و هذا الطریق عن اقرب طرقی و من الله العصمة فی کل مدارجی و مرافقی و من جنابه استدعاء فتح الطرق الی قربه و رضوانه
مشتمل بر مقدمه در اصول فقه و خاتمه در مباحث رجالی؛ خط: نسخ، کا: بیدل عاصی، تا: ۳ ربیع الثانی۱۳۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۳]

۴۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز:بعده حمدالله المنان علی کافة الانس و الجان الوهاب لمن أطاعه الجنان؛ **انجام:** و الله الموفق للسداد و القاضی بین العباد. انتهی ما تیسر من المقال بمقتضی الحال
جزء دوم، ازاول المبحث الثانی فی تعریف الفقه و بعض المباحث الأصولیة؛ خط: نسخ، کا: سید باقر بن میر محمد حسین حسینی، تا: جمادی الاول۱۳۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۲۲۶گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [مؤید: ۳-۶۲۲]

۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۸

آغاز:الحمدلله الذی اعتق رقاب اهل الایمان عن حریق النیران وأحل لهم طیبات المذکات فی موائد الامتنان؛ **انجام:** سقط عنه من الحد بقدر مالهفیها من الرق وحد بالباقی هذا لحکم ... ».
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۶۳گ، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۳]

۵۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۰

مشتمل بر خاتمه کتاب در رجال و تراجم برخی از علماء می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حسن بن علی قفطانی، تا: چهارشنبه ۱۱ محرم۱۳۲۴ق؛ ۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۰۰]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۴۶

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۴سم [رایانه]

۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۹

آغاز:جلد نهم: نحمدک اللهم علی سوابغ الانعام بالدوام فی کرور اللیالی و الایام ... اما بعد فیقول العبد العاصی الاحقر الخاطی حسین بن محمد ابراهیم الحسینی ... هذا هو المجلد التاسع من کتاب معارج الاحکام فی شرح شرایع الاسلام ومسالک الافهام؛ **انجام:** قال الخامسة لا تدفع اللقطة الا بالبینة ... تم ما تیسر عجالة منالمجلد العاشر من معارج الاحکام ... و یتلوه شرح کتاب الفرائض ان شاء الله تعالی.
جلد نهم ودهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با این یادداشت گویا به خط مؤلف بر پشت جلد آن: «فی البال ان ساعد التوفیق ان - شاء الله تعالی ... تقسیم المجلدات. المجلد الاول فی المقدمات ۲ کتاب التجارة الی الرهن، ۳ من الرهن الی الوکالة، ۴ من الوکالة الی النکاح، ۵ اول النکاح الی نکاح المنقطع ۶ من المنقطع الی الطلاق، ۷ من الطلاق الی العتق، (هشتم ندارد)۹ من العتق الی الماکل و المشارب، ۱۰ منالماکل الی المیراث ۱۱ من المیراث الی القضاء ۱۲ من القضاء الی الشهادات ۱۳ من الشهادات الی آ]ر القصاص، ۱۴ من - القصاص الی آخر الکتاب»، و نیز این یادداشت: «مجلدات مستقصی الاجتهاد فی شرح ارشاد الاذهان وذخیرة المعاد علی ما فی البال ان ساعد التوفیق تجمع فی مجلدات کتاب الطهاره ثلاث مجلدات، کتاب الصلوة ثلاث مجلدات کتاب الزکاة و الخمس و الصوم مجلدان، کتاب الحج مجلدان و یلحق به کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و الجهاد ان شاء الله تعالی تلک عشرة کاملة» (مستقصی الاجتهاد و نام کتاب دیگر مؤلف است). فی معنی العسر و الحرج المنفیین»؛ ۲۵۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۲۵۷]

۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۷۴

آغاز:الحمدلله و الصلاة والسلام علی رسول الله وآله الاصفیاء واصحابه الاخیار النجباء وبعد ... فالنکاح مستحب لمن تاقت نفسه من الرجال والنساء ومن لم یتق فیه خلاف المشهور استحبابه؛ **انجام:** ولونکلت حلف الزوج وثبت العقد بالیمین المردودة علی وفق الضابطة المعهودة والله تعالی یعلم حقایق الاحکام والحجج الکرام علیهم الصلاة والسلام
جلد پنجم(نکاح)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح احتمالا از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۰]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۵۴

آغاز:کتاب قضاء: الحمدلله القاضی بالحق و الفیاض المطلق و الصلوة و السلام علی من بالتحیات اولی و احق و علی آله الشاهدین بالمقال الارشد و الکلام الاقصد الاصدق
(آغاز کتاب شهادات پس از نقل هفت سطری که متن است:)
قال السید الاوحد فی طراز اللغة شهد بکذا شهادة اخبر بصحته عن مشاهدة و عیان؛ **انجام:** و منک فتح الابواب
انجام کتاب الشهادات: و من التحیات انماها
ج ۱۱، حاوی کتابهای قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف و ظاهراً در حیات مؤلف نوشته شده؛ جلد:

تیماج، ۲۸۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۶۳۶]

←معارج الاصول ← معارج الوصول الی علم الاصول

● **معارج الاصول = الامامة** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘ārij-ul uṣūl = imāma

حسینی موسوی، شبر بن محمد، ق۱۲ قمری
hoseynī mūsavī, šobbar ebn-e mohammad(- 18c)

نخست صد و هجده دلیل است از آیت‌های قرآن سپس چند دلیل دیگر از اخبار اهل سنت، کتاب بزرگی است و باید از متأخران باشد و یاد می‌کند از جمال الدین محمد خوانساری.عنوانها: الثانی من الادلة علی امامته اخبار واردة من طرقهم، فی مزایا امیر المومنین، الفصل السادس فیما یتعلق باحوال الصحابة، الفصل السابع باحوال الخلفاء الثلثة و فیه مطالب، فیما یتعلق بامامة ابی بکر.(دانش پژوه)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۷
آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین**انجام:** و هو موجب لعدم خلو الزمان منهم و کل قال به قال بوجوده و و المطلوب و الحمد لله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید تقی بن سید عبدالرشید رضوی موسوی حسینی تفرشی، تا: ۱۱۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۱۹گ، ۲۵ سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۱۰-۵۲۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۲
انجام: و هو موجب لعدم خلوالزمان منهم و کل من قال به قال بوجوده و هو المطلوب تم بالخیر و الظفر و الحمد الله اولاه آخرا و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.
تذکر: نام مؤلف و کتاب به استناد نسخه ش ۱۸۸۷ ملی ذکر شد؛
خط: نستعلیق، کا: مشهوری، حسن بن جهانگل، تا: محرم۱۱۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان«منه رحمه»؛ با یادداشت رجب ۱۱۸۸ در آخر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۱۳گ، ۱۸ سطر (۱۲×۱۳)، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: ۱۶-۳۰۸]

● **معارج الاعمال المأجورة فی الادعیة و الاذکار المأثوره و الاعمال المبرورة** / شرح حدیث / فارسی
ma‘ārej-ol a‘māl-el ma’jūra fe-l ad‘īyat va-l azkār-el ma’sūra va-l a‘māl-el mabrūra

اهدا به: جلال الدین امیر فیروزشاه
شامل چهل و یک حدیث است با شرح آنها و ادعیه و اذکار بسیار به تناسب احادیث.
آغاز:بسمله. الوف حمد و ستایش و صنوف سپاسی بی آلایش هدیه بارگاه حضرت احدیت خداوندی که لطف جمیلش رقاع دعوات ارباب حاجات بتوقیع اجابت موشح فرمود ...

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۸۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و دیگر ادعیه و اوراد که از صلحا و اولیا و اقطاب منقولیست در نسخه دیگر مؤلف خواهد شد انشاءالله ... انه مجیب الدعوات و قاضی الحاجات و دافع الملمات و کافی المهمات و ما حی السیبات و معطی الحسنات ...
خط: نسخ پخته، کاتب = مؤلف، تا: ۸۳۷ق؛ مجدول و مذهب، با سرلوح زیبا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۰۴ص (۱+۲۰۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۲۸۹]

● **معارج الافهام الی علم الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘ārij-ul afhām ilā ‘ilm-il kalām

کفعمی، احمد بن علی، ق۹ قمری
kaf‘amī, ahmad ebn-e ‘alī(- 15c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول ۸۸۵ق
در چهار «معراج»:۱. توحید در یک مقدمه در چند اصل و دو مقصد:۱) اثبات صانع، ۲) صفات جلالیه (به عنوان ده فصل دوم)؛ ۲. (معراج دوم را ندارد)؛ ۳. معراج نبوت؛ ۴. معاد.
آغاز:بسمله، و به نستعین، الحمدلله الذی اشرق بالمجد انوار العلماء و احرق بنار الاجتهاد و الجد اجنحة الجهلاء ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۲۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و جمیع اخوانه فی جوار الائمة المعصومین بمحمد و آله الطاهرین و الحمدلله رب العالمین و صلی علی سید المرسلین محمد و ذریته الاکرمین.
خط: نسخ، کا: حسینی، بهاء الدین بن بهاء الدین، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ابعادمتن: ۸×۱۲، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۶۰]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۰۱
آغاز:و هذه رسالة کافیة فی اثبات الذات و ایضاح کمال الصفات و تنزیه جلاله عن الناقصات ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغازوانجام؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۹۷
شامل مجموعه رسالات (معارج الافهام و ...)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **معارج الالباب فی کشف مداولة الافراد و الاقطاب** / عرفان و تصوف / عربی
ma‘ārij-ul albāb fī kašf-i mudāwilat-il afrād wa-l aqṭāb

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۲/۲۶-ف

نسخه اصل: سلیمانیه ش ۱۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۹ق؛ ۲۰گ (۳۰۰ر-۳۱۹پ)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۲]

۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۶/۳

در فهرست از سهروردی دانسته که به نظر اشتباه است چون از قونوی و قیصری نقل قول دارد؛ خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن محمد بن نظام حسینی بخاری، تا: ۸۴۳ق؛ ۲۶گ (۲۶پ-۵۱)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۹۷]

● معارج الاملاک الی تشریح الافلاک / هیئت / عربی

ma‘ārij-ul amlāk ilā tašrīḥ-il aflāk

حویزی، فرج الله بن محمد،- ۱۱۰۰ قمری

hovayzī, faraj-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1689)

وابسته به: تشریح الافلاک؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۰۶۵ق

شرح مفصل مزجی است بر تشریح الافلاک شیخ بهایی. مؤلف درمقدمه آن می‌گوید که چون شرحی که عهده‌دار رفع مشکلات این کتاب باشد، در دسترس نبود لذا اقدام به تألیف این شرح نموده است.

آغاز:الحمدلله الذی ابرز العالم بما فیه من کتم العدم فجعلها اشیاء و اغرب صنعها و اتقنها ... و بعد فهذه نفسة مصدور من اعباء العوائق و خلسة مقهور من انباء العلائق قد سمحت بها فکرة تفرقت ایدی سبابصر ضر الوائج ... و سمیتها معارج الاملاک الی تشریح الافلاک

[الذریعه ۱۸۷/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اول تاریخ الروم یوم الاثنین اول تشرین الاول حین فتح الاسکندر ممالک خراسان و هذا ما اردنا تعلیق من معارج الاملاک فرغ من تسویده مؤلف ... غدوة الاحد للثالثه و العشرین من الخامسه و الستین للحادیه عشر من الهجره ... و الحمدلله علی ذلک.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۶۵ق؛ محشی به خط مؤلف از او و دیگران؛ جلد: مقوا، ۳۰۷ص، ۱۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۹-۵۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۷/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اول تاریخ العجم اول ملک یزد جرد یوم السبت و قیل یوم الثلاثاء اول فروردین ماه و اول خراسان ...

خط: نسخ، کا: حسن بن خمیس الاسدی، تا: ۱۰۷۴-۱۰۷۵ق؛ جلد:تیماج، ۷۰گ (۹۵پ-۱۶۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۵۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۰۸-۲۶/۱۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** من ضوءها الذی یلینا اذلم یتساوی القطران اولم ینطبق اعدیهما علی الاخر بل بعض احدیهما علی بعض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۵۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۳۹۴]

←معارج الانوار ≻ معارف الانوار

● معارج الانوار / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘ārij-ul anwār

رئیس العلماء، محمد طاهر بن حسن، ۱۲۹۴ قمری

ra’īs-ol-‘olamā’, jalāl-od-dīn ebn-e mohammad tāher (1877 -)

چاپ: ایران، ۱۳۲۶ق، سنگی، رقعی، ۱۳۷ص، به سعی و اهتمام فرزند مؤلف (صاحب کنوز الالهام)

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۴۵

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۷سطر [نشریه: ۵-۲۲۶]

←معارج الانوار فی منازل الابرار و الاشرار ≻ معارج الانوار

● معارج التحقیق / فقه / عربی

ma‘ārij-ut taḥqīq

بایزید ثانی بسطامی، علی بن عنایت الله، ق۱۱ قمری

bāyazīd-e sānī-ye bastāmī, ‘alī ebn-e ‘enāyat-ol-lāh(-17c)

فقه استدلالی متوسطی است، از حیث حجم با مقدمه‌ای مفید در اصول فقه و درایه و ذکر بعضی از طرق استدلال؛ در چهار«باب»:۱. عبادات؛۲. عقود؛۳. ایقاعات؛ ۴. سیاسات.در دیباچه می‌گوید: این کتاب را پس از تألیف الرسالة النجاتیة که کتاب جامعی در اصول دین و عقاید ایمان است و در آن مبسوطاً از هفتاد و سه فرقه اسلامی سخن گفته شده، تألیف کرده است.در کشف الحجب و الذریعه از این کتاب یاد شده، ولی نسخه‌ای از آن مذکور نیست.

آغاز:الحمدلله الذی هدی سبله للمجاهدین و ارسل رسله لاعلام الدین ... اما بعد فان الحکمة الداعیة الی خلق العباد هی عبادة الخالق ...

[الذریعة ۱۸۰/۲۱؛ ریحانة الأدب ۲۲۴/۱]

شرح و حواشی:

۱- القبلة

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲۱ ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ح یستخلف احداً للامامة و لایجوز للمأمومین

انتظار مقتدین به حتی یتطهر و یأتی لما تقدم و لیکن هذا آخر المجلد الأول من کتاب معارج التحقیق و یتلوه فی المجلد الثانی انشاء الله کتاب الزکوة.
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن شمس الدین ابوالفخر، تا: اوایل شعبان۱۰۰۰ق؛ شاگرد وی بر پشت برگ آغاز نسخه که نام کتاب و مؤلفش را نوشته با عبارت «مدالله تعالی ظله بفضله و کرمه» و او را دعا کرده و استاد خود یاد کرده، با گواهی بلاغ که گویا خط مؤلف باشد، وجود اغلاط ناشی از کم سوادی در نسخه احتمال اینکه کاتب همان شاگرد باشد که نسخه را بر مؤلف خوانده باشد، باز می‌دارد، مصحح، محشی با علامت «۱۲» «س»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۴۰گ، ۲۳سطر، قطع: وزیری [ف: ۲۴/۲-۲۰۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولکن هذا آخر المجلد الاول من کتاب معارج التحقیق و یتلوه المجلد الثانی کتاب الزکوة.
مشتمل بر کتاب طهارت و صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۱ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۱۶۷۹ص، ۲۷-۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۹۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۰۲ق [میراث شهاب: س۵ش۱-۲۰۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۶

آغاز:الحمدلله الذی هدی سبله للمحامدین و أرسل رسله لأعلام معالم الدین سهل للواردین مشارع شرائع الاسلام؛ **انجام:** و ینحصر النظر فیها ... أرکان الرکن الأول فی أفعال الصلوة الخ؛ تم المجلد الأول من تحقیق المعارج.
بخشی از کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد فرزند درویش علی نظام شاه، تا: ۵ ربیع الثانی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج. اندازه ۲۴×۱۷، ۴۵۶گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳۰-۶۶۶]

● معارج التحقیق و مناهج التوفیق / عرفان و تصوف / عربی

ma‘ārij-ut taḥqīq wa manāhij-ut tawfīq

حویزی، عبد علی بن ناصر، - ۱۰۵۳ ؟ قمری

hovayzī, ‘abd-ol-‘alī ebn-e nāser(- 1644)

در معارف بر مذاق صوفیه از شیخ عارف محقق عبد علی بن ناصر مشهور به ابن رحمه حویزی.

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:و الذات الالهیة نهایة وجه واحد تعدد بتعدد المرایا، و ما أحسن قول الشاعر: فما الوجه الا واحداً غیر انه×× اذا انت عددت المرایا تعدداً ... اللهم اجعلنا من أرباب الشهود و الوجدان، و الذوق و العرفان انک أنت الواحد المنان
کا: شیخ ناصر بن سعید بن ناصر، تا: ۱۰۶۳ق؛ نسخه در ضمن مجموعه‌ای از شش رساله از مؤلف که همگی آنها به خط برادرزاده‌اش شیخ ناصر بن سعید بن ناصر کتابت شده، و از [کتابت] برخی از آنها در ۱۰۶۳ فراغت یافته، و مؤلف را به «فسح الله فی مدته» دعا گفته، نزد سید محمدعلی روضاتی در اصفهان [موجود است] [نسخه پژوهی: ۱-۱۵۹]

● معارج التقی / فقه / عربی

ma‘ārij-ut tuqā

همدانی، حسین بن محمد حسن، ق۱۴ قمری

hamadānī, hoseyn ebn-e mohammad hasan(- 20c)

کتاب فقهی است درباب صلات که مؤلف به درخواست یکی از شاگردانش نگاشته است وبنای وی بر این بوده که کتابی به اختصار بنویسد. زیرا کتب قبلی وی درفقه مبسوط بوده وقابل استفاده برای همگان نبوده است. این کتاب شامل «مقدمه» و «فصول» و «خاتمه» است.

آغاز:بسمله حمدله والعاقبة للمتقین والصلوة والسلام علی خیر خلقه واشرف بریته محمد ... وبعد فیقول الجانی حسین بن محمد حسن المشتهر بالهمدانی انی لا صنفت مجلدات عظیمة مبسوط فی الفقه

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۱-۵/۱۷۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** هو من ذلک فی براح ولا معدا اللهم هذا قومی فانهم لا یعلمون وانا مؤلفه الجانی حسین بن محمد حسن المشتهر بالهمدانی عامله الله بلطفه العمیم وفراغی منه فی۹ع۲/ ۱۳۰۲.
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: خط مؤلف، تا: ۹ ربیع الثانی۱۳۰۲ق؛ مصحح، با خط خوردگی وتغییر، با اجازه‌ای به مؤلف ازحسن بن عبدالصمد عاملی که مؤلف درنزد وی علم درایه ورجال را خوانده، مجاز در ذیل اجازه شرح حال مختصری ازمجیز نگاشته؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۳۹۴]

←معارج التقی لمن اراد کمال التقوی ≻ جامع الاخبار

● معارج الدین و مناهج الیقین / اصول فقه / عربی

ma‘ārij-ud dīn wa manāhij-ul yaqīn

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

شرح و حواشی:

۱- مناهج الیقین فی اصول الدین = منهاج الیقین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
۲- شرح مناهج الیقین فی أصول الدین؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶)
۳- حاشیة مناهج الیقین فی اصول الدین

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۱

آغاز:مسئله الاولی یحرم استعمال الاوانی؛ **انجام:** کاف فی ذلک و الحمدلله علی ذلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن [الفبائی: -۵۳۰]

● معارج السالکین / اخلاق / فارسی

ma‘ārej-os sālekīn

دزفولی، عبدالوهاب

dezfūlī, ‘abd-ol-vahhāb

در دوازده «فصل»: ۱. توحید، ۲. نبوت، ۳. ولایت، ۴. طلب راه حق، ۵. سلوک، ۶. اخلاق حمیده، ۷. قناعت، ۸. خاموشی، ۹. سخاوت، ۱۰. انصاف، ۱۱-۱۲. حیرت.

آغاز:حمدله. و الصلاة و السلام علی خیر خلقه و ... آنکه اگر او نبود گفت و شنود نبود ... اما بعد، چنین گوید ... عبدالوهاب دزفولی.

انجام:از روی اغراض نفسانی عیب جوئی نمایند، یا ستار العیوب ... و کرمک و غفرانک

[فهرستواره منزوی ۸۹۹/۸]

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲۷/۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۲۵۱ص (۵-۲۵۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۹سم [ف: ۸-۱۲۶]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۷۷**

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←معارج السماء ← تشریح الاعمال

● معارج السؤول و مدارج المأمول = آیات الاحکام / فقه القرآن، تفسیر / عربی

ma‘ārij-us su’ūl wa madārij-ul ma’mūl = āyāt-ul aḥkām

کمال الدین استرآبادی، حسن بن محمد، ق۹ قمری

kamāl-od-dīn estarābādī, hasan ebn-e mohammad(-15c)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۸جمادی الثانی ۸۹۱ق

مؤلف در این کتاب پانصد آیه از آیات قرآن کریم را که مربوط به احکام فقهی می‌باشد به صورت مبسوط و مستوفی شرح و بسط داده است. او این کتاب را از تفسیر خود موسوم به «عیون التفاسیر» استخراج نموده است. این کتاب مفصل‌ترین آیات الاحکام است که توسط علمای شیعه نگاشته شده است. مؤلف در مقدمه به بیان فوائد اصولی و منطقی پرداخته و پس از آن آیات فقهی را به ترتیب ابواب فقه و هر باب را با عنوان «کتاب» آورده و در پایان هر باب خاتمه‌ای ذکر نموده است. از برخی جهات بر کتاب آیات الاحکام فاضل مقداد ترجیح دارد و قابل تحقیق و چاپ می‌باشد.

آغاز:الحمدلله ادار رحی نظام العالم بهبوب ریاح احکام الشریعه المصطفویه ... فقد اشار الی من طاعته حتم ... ان استخرج من عیون التفاسیر الذی خصنی الله بتصنیفه ... تفسیر الآیات التی هی اصول الاحکام الشرعیه ... و مبلغها خمس مایه و هی التی کان قد تصدی ترتیبها علی الترتیب الواقع فی کتب المسائل الفرعیه شیخنا ... ابو عبدالله المقداد بن عبدالله بن محمد السیوری النجفی ... (و در پایان مقدمه): هذاما انتصبنا لاجله مما قصد ناذکره فی المقدمه فلننهض الی ما هوالمقصود بالذات اعلم ان الآیات التی استدل بها علی الاحکام المتعلق بالطهاره ثلث عشر آیه

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۸ ط**

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [مختصر ف: -۷۶۹]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۷۷**

آغاز:و عدم انقطاعه فی الشراء لان ثوابه علی الله و هو دایم غیر منقطع و لان الواجب موقوف علی امر مقدور و غیر متضرر به فی الحال؛ **انجام:** فقضاء ما فاته عدة من ایام اخر بدلاً مما افطر و لا اظنک یخفی علیک ان دلالة علی هذا الحکم عزیمة لا رخصة.

از اول کتاب طهارت تا دو برگ از کتاب صوم؛ خط: نسخ، کا: حبیب الله بن شکرالله حسینی الحافظ، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۳۵-۱۸۲]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۵**

آغاز:برابر؛ **انجام:** در جزء دوم افتاده: فیما شجر بینهم ای فیما وقع فیه الخلاف فیما بینهم و المشاجرة المخاصمة مشتقة اشتقاقا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۱۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۷-۱۱۷]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶۸**

آغاز:برابر؛ **انجام:** تمام ما انتصبنا لتحریره من تفسیر الخمسمایه آیه و ما یتعلق بها من الاحکام من الفروع و الاصول ...

خط: نسخ، کا: محمد بن ظهیر الدین بن حسین بن عبدالعال بن طیب تونی، تا: ۹۷۷ق؛ محشی منقول از خط مؤلف؛ تملک: سید حسین بن حیدر حسینی کرکی، صفی صفوی حسینی، سید احمد بن زین العابدین علوی، وکسی که این نسخه را از سید احمد بن سید حسیب (از احفاد سید احمد عاملی) خریداری کرده با مهر «ظهور حبیب الله ۱۰۸۹» (بیضی)؛ واقف: مولانا حبیب الله؛ جلد: تیماج، ۸۵۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۰۰]

۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۷**

آغاز:برابر؛ **انجام:** و احشرنا مع النبیین ... بعد اجراه قلم الصفح فی دیوان المغفرة ... برحمتک یا ارحم الراحمین و الحمدلله رب العالمین ... و کان اتمام هذه النعمه عصر یوم السبت ثامن عشر

جمادی الآخر سنه احدی و تسعین و ثمانمائه علی یدالفقیر الی اللطیف الخفی الحسن بن محمد بن الحسن النجفی ...
خط: نسخ، کا: غیاث الدین محمد بن مرتضی، تا: ۲۹ رمضان۹۸۸ق؛ واقف: خواجه شیراحمد تونی، قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵۰۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۱-۵۷۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** قبل المشرق و المغرب الخ قد مر تفسیرها.
خط: نسخ، کا: اسحق بن محمد، تا: ۲۱ رمضان۱۰۳۰ق؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: تیماج خرمایی، ۴۰۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۱۱-۶۸۶]

۷. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** اما لو وجب قتل بقصاص فاستوفاه.
خط: نسخ، کا: ناصرالدین محمد بن احمد خراسانی، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۷-۳۳ سطر (۱۰/۸×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۳۲/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۳۱-]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۲۳
آغاز: ... و ذلک لان فی النکره معنی الوحده و ... فاذا عم الوصف اخرجها ... **انجام:** قوله تعالی لیس البران تولوا ... قبل المشرق و المغرب ... تفسیر ... حامدا ... مسلما
خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۸-طباطبائی
آغاز:لی البکاء بکاها فقلت للمتقدم ... فایده الاولی فی التعریفات اصول الفقه ... والمکتسب من الادلة التفصیلیة و هو لیس من باب الظنون؛ **انجام:** قوله تعالی لیس البر أن تولو وجوهکم قبل المشرق و المغرب الخ و قد مر تفسیرها
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۲۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۲۴-۲۰۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۰
آغاز:جملة مستأنفة لاتمدح فی صحة جعلها عطف بیان لان محصلها آمن داخله فکما یجوز ان یقال فیه آیة بینة امن دخله کان امنا لان مالها؛ **انجام:** و لذلک سمیت شهادة و سمی مدعیها شاهداً هذا ان حمل الشهید علی معنی الشاهد و ان عنی به.
از اول کتاب حج تا اول کتاب شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ نسخه قبلاً متعلق به کتابخانه شیخ الاسلام فضل الله زنجانی بوده و مهر تملک فرزند وی با سجع «محمد جواد»؛ صاحب الذریعه این نسخه را رؤیت و در الذریعه از آن یاد نموده؛ جلد: مقوایی، ۱۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۵-۲۳۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۳
آغاز:ان ازین ما زینت به صدور الطروس و ابین ما کشف به غیهب الزین عن حدود النفوس حمد حکیم؛ **انجام:** تباعدا عن المدینه کتفاه و جلدة کل.
تنها بخش دوم است، از باب نکاح تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی ازمؤلف؛ جلد: مقوا، ۱۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۱-۶۸۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** فمن اعطی من جهة اخیه القاتل او ابدل دم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۲۱۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۳سم [ف: ۴-۴۵۵]

● معارج العقول فی تحریر علم الاصول / اصول فقه / فارسی

ma‘ārej-ol ‘oqūl fī tahrīr-e ‘elm-el osūl

علی بن میرزا محمد، ق۱۳ قمری

‘alī ebn-e mīrzā mohammad(- 19c)

نویسنده می‌گوید بر هر فردی از افراد متحتم است که ادای وظیفه عبودیت و بندگی به جناب اقدس باری تعالی نماید لیکن به کیفت مخصوصه که متلقاه از اهل بیت طهارت است لذا بر آن شدم که در اصول دین این کتاب را بپردازم یعنی در توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد و در هر مورد شرح مفصل دهم تا همگانرا به کار آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۹۴
آغاز:بسمله، حمد و ثنای بی قیاس مر علیمی را سزاست که از قطرات سحاب؛ **انجام:** لیکن با وصف این رساله را موشح بمزید کلامی در تقریب میکنیم و می‌گوئیم
تا اواسط باب امامت دارد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با خط‌خوردگی؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۶سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۶-۵۹۰]

● معارج العلی فی مناقب المرتضی (ع) / فضایل و مناقب / عربی

ma‘ārij-us ‘ulā fī manāqib-il murtaḍā

دهلوی، محمد صدرالعالم بن فخرالاسلام، ق۱۲ قمری

dehlavī,mohammad sadr-ol-‘ālam ebn-e faxr-ol-eslām(- 18c)

تاریخ تألیف:۷ ربیع الاول ۱۱۴۶ق
در بیان فضایل و مناقب حضرت علی (ع) می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸۷
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی هدانا برسوله الکریم و وفقنا بمتابعة حبیبه العظیم؛ **انجام:** و امة فی یوم واحد انتهی هذا آخر ما اردت ذکره ... یوم الثلثاء سابع ربیع الاول سنة ۱۱۴۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری،

فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم
[اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۶۹۱]

● **معارج الفهم فی شرح النظم** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'ārij-ul fahm fī šarh-in naẓm

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

وابسته به: نظم البراهین فی اصول الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶ق)
تاریخ تألیف:۶۷۸ق
علامه حلی، اول کتاب «نظم البراهین فی اصول الدین» را در هفت «باب»:۱. النظر، ۲. الحدوث، ۳. الصانع، ۴. العدل، ۵. النبوة، ۶. الامامة، ۷. المعاد،تألیف کرد و سپس همان‌طور که در مقدمه «معارج» تصریح کرده فهم آن کتاب مشکل بود لذا مشکلات و اسرار آن را در این کتاب شرح داده است. او در خلاصه (ص ۲۴) و اجازه به مهنا (ص ۳۰ و۵۲ اجازات بحار) از این گزارش و متن آن یاد کرده است.
آغاز:بسمله. الحمدلله علی ما اولانا من التوفیق و هدانا الی سوآء الطریق.
انجام:و اجعل ما کتبناه حجة لنا لا علینا و وفقنا بالثبات علی القول الثابت فی الحیوة الدنیا و فی الاخرة برحمتک یا ارحم الراحمین.
چاپ: چاپ شده
[مکتبة العلامة الحلی ص ۱۸۸؛ الذریعة ۲۰۰/۲۴و۱۸۳/۲۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن علی بن صدقة بن صالح، تا: قرن ۸؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱–۲۲۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۵۶
آغاز:نملی ها شرحا شافیا یکشف عن اسرارها و یظهرالکامن من اغوارها؛ **انجام:** ان واجب الوجود غیر منقسم و الواحدة غیر منقسمة الثانی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشیاز نصیر الدین کاشی است با دیباچه خود او در آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۲۲۹گ، ۱۵سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲–۷۸۶]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۴–۴۱۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۸–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۳۸۳]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۱۹
آغاز:و سمیتها نظم البراهین فی اصول الدین و رتبتها علی سبعة ابواب ... اقول الترتیب کما یقع فی الامور الذهنیة؛ **انجام:** الباب السابع فی المعاد و فیه مسائل مسالة الجوهر حق ... قال مسألة فی النفس قال قوم جوهر مجرد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: گویا قرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام (یک برگ از آغاز و بخششی از باب هفتم افتاده)؛ محشی از نصیر الدین محمد تا اواسط باب چهارم؛ ۱۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱–۲۶۰]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۹۸/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** فهذا آخر ما اوردناه فی هذه المقدمة ... فصل علی اشرف الذوات الطاهرات و اکمل النفوس العارفات محمد المصطفی و عترته الاخیار الابرار ... برحمتک یا ارحم الراحمین.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی–ایرلند، ش ۳۷۸۸؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن ابراهیم ابی الحسام، تا: دهه وسط ربیع الاول۷۳۱ق؛ مصحح، با امضای بلاغ ظاهرا فخر المحققین؛ تملک: حاجی علی بن بنوا التمیمی، عزیز الله جیلانی در ۱۲ ذیقعده ۱۰۳۷، احمد بن الشیخ شفیع طبری به سال ۱۲۱۳؛ ۲۳۴ص (۵–۲۳۸) [عکسی ف: ۵–۲۶۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۷/۱عکسی
همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۱۵۸]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** اقول ذهب ابوهاشم الی ان التوبه واجب بالعقل اذ کانت عن فعل المعصیة الکبیره لانها دافعة للضرر الذی هو العقاب ودفع الضرر واجب بالتوبه ... فهذا اخرما اوردناه فی هذه المقدمه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر۷۵۵ق؛ با نسخه اصل که به خط مؤلف بوده مقابله شده؛ مهر: «عبده الراجی محمد تقی» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۱۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵–۲۰۴۰]

۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۰
خط: نسخ، کا: محمد بن صدقه بن حسین بن ثامر بن عرفه، تا: چهارشنبه ۱۹ رجب۷۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ ۱۰۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱–۳۱]

۷. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۴۶
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «العبد المذنب علی محمد ۱۱۷۴»؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۵ سطردرمتن (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [فهرست روضاتی: –۱۹۴]

۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۸۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذا حسن فهذا آخر ما أردنا فی هذه المقدمة اللهم فکما و فقتنا لاتمامه و أیدتنا لاختتامه فصل علی أشرف الذوات الطاهرات ... للثبات علی القول الثابت فی الحیوة الدینا و فی الآخرة برحمتک یا أرحم الراحمین ...

خط: نستعلیق، کا: صالح بن عبدالکریم بحرانی، تا: آخر جمادی الاول۱۰۴۶ق، جا: نعیم بحرین؛ مصحح، محشی، با بلاغ تصحیح؛ مهر: کاتب «صالح بحرانی» (بیضی)، «رب هب لی حکماً و ألحقنی بالصالحین» به تاریخ ۱۷ محرم ۱۰۴۷ ق؛ ۱۲۷گ (۱پ-۱۲۷پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۵۹۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**مسئله خراب العالم ممکن ... فوجب و اطرد و لغیره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۲-۵۸]

۱۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۳/۶

آغاز:نملی ها شرحا شافیا یکشف عن اسرارها و یظهرالکامن من اغوارها؛ **انجام:** ان واجب الوجود غیر منقسم و الواحدة غیر منقسمة الثانی.

خط: نسخ، کا: کرمانی، حسین، تا: ۱۲۳۸ق [ف: ۳-۳۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: ۸ ربیع الاول۱۳۳۹ق؛ از روی نسخه شیخ محمد سماوی از نسخه کهن به خط جعفر بن محمد عراقی مورخ سلخ ربیع الاول ۷۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۲-۲۷۳]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۰۱/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی، و در صفحه عنوان دومین آمده: «نقلت هذه الحواشی من خط راقمها ... نصیر الملة و الحق و الدین علی بن محمد القاشی ... علی نسخة بخط ... علی بن یوسف بن عبدالجلیل ذکر ناسخها ان المصنف ره فرغ من تسوید نسخة الاصل فی سادس رمضان ۶۷۸ و انها آخر نسخة کتبها لمصنف»، آغاز: «بعد حمدالله و الصلاة علی محمد و آله یقول راقم هذه الحواشی علی بن محمد القاشی انی لما اتفق لی مطالعة هذا الکتاب المبارک و هو شرح نظم البراهین من مصنفات ... ابن المطهره ... توقف ذهنی فی بعض بیاناته ... قیدت تلک المواضع علی الحاشیة»؛ ۱۳۷گ (۱۶۳-۲۹۹) [ف: ۵-۵۹۴]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۴۴/۲

آغاز:باب السابع فی المعاد وفیه مسائل الاولی. مسئلة الجوهر حق لان الحرکة مرکبة من امور؛ **انجام:**احتج الحکماء علی ان النفس هوجوهر مجرد بوجوه احدها ان ههنا معلومات غیر

قسمت معاد را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «تقی الجواد ۱۲۸۴» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۱]

● معارج القدس فی معرفة معارج النفس / فلسفه / عربی

ma‘ārij-ul quds fī ma‘rifat-i ma‘ārij-il nafs

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

در حالات نفس انسانی و شناخت قوی و بقا و سعادت و شقاوت و صفات دیگر آن و چگونگی شناخت خالق متعال از راه شناخت نفس و پی بردن از خود به خالق عز شأنه؛ در یک «مقدمه» و ۱۱ «باب». ابن تیمیه حرانی، در خصوص این کتاب، غزالی را تکفیر نموده است.

آغاز:الحمدلله مبدع الارواح و خالق الجسد و فاتح الأغلاق و العقد و مانح الأعلاق و العدد ومن أنفسها الهدی ...

انجام: فان أذاع هذا العلم و أضاعه فالله بینی و بینه و کفی بالله وکیلا و حسبنا الله و نعم الوکیل ...

چاپ: مصر، مطبعة السعادة، چاپ اول، ۲۱۲ص، ۱۳۴۶ق.

[مؤلفات الغزالی، عبدالرحمن بدوی،ص۱۵۱و ۱۵۲و ۲۴۴؛ هدیة العارفین ۸۱/۲؛ الاعلام للزرکلی: ۲۲/۷]

شرح و حواشی:

۱- معارج القدس فی معرفة مدارج النفس (انتخاب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و تیقناً بأن الزمان قد خلا من الوارثین لهذه الأسرار تلقفاً و من المقتصرین ...

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «یا قاضی الحاجات و یا رفیع الدرجات» (بیضوی)؛ کاغذ: خانبالغ، ۱۱۷گ، ۱۶سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: ۲۹-۳۱۳]

۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۶۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید قرن۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۷۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: -۸۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علاءالدین محمد یزدی سیف الدین محمود، بی‌تا؛ مقابله شده با نسخه مصححی که در ۱۳ ذیحجه ۶۷۸ نوشته شده بوده توسط علاءالدین محمد بن محمد حسینی در جمادی الثانی ۱۰۷۸ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ رمضان۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۶۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸۰/۱

خط: نسخ، کا: شیخ محمد ابراهیم بن شیخ محمدی سهندی کججی، تا: ۱۱۰۲ق؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن محمد باقر الموسوی» (بیضی) به سال ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۵پ-۵۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۲۸-۲۵۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۲
خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمد مقیم، تا: ۱۱۹۹ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۸۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۸سم [ف: ۱-۵۰۸]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۹۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۳۰]

● معارج القدس فی معرفة مدارج النفس (انتخاب) /
فلسفه / عربی
ma‘ārij-ul quds fī ma‘rifat-i madārij-in nafs (entexāb)
وابسته به: معارج القدس فی معرفة معارج النفس؛ غزالی، محمد بن محمد (۴۵۰-۵۰۵)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۰/۸
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۱۸۲-۱۸۷)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۰۸۱]

● معارج الملکوت / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘ārej-ol malakūt
خاموشیان، سلطان حسین
xāmūšīyān,soltān hoseyn
به دستور: شاه محمد مشهور به خاموش
مؤلف چنان‌که در دیباچه نوشته کتاب عقبات الآخرة را به عربی نوشت و به امر شاه محمد مشهور به خاموش آن را به فارسی ترجمه نمود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۸/۲
آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق الموت و الحیاة ... حمد سرمدی مرحی قدیم؛ **انجام:**بهره اینها جمال کبریا ... اللهم احینی مسکینا ... و آله اجمعین.
خط: نستعلیق، کا: غلام قادر، تا: ۱۱۷۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۶ص (۱۰-۷۵)، ۱۲-۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۲-۳۵۱]

● معارج النبوة فی مدارج الفتوة = سیر شریف = سیر معینی / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
ma‘ārej-on nobovva fī madārej-el fotovva = seyar-e šarīf = seyar-e mo‘īnī
فراهی، معین الدین بن محمد، - ۹۰۹ ؟ قمری
farāhī, mo‘īn-od-dīn ebn-e mohammad(- 1504)
تاریخ تألیف: ۱۰ ربیع الاول ۸۹۱ق
تاریخ مفصل زندگانی حضرت پیامبر اکرم را در یک «مقدمه» و چهار «رکن» و یک «خاتمه» و هر کدام دارای چند «واقعه» و «فصل»: مقدمه حاوی پنج فصل در محامد و ستایش حضرت باری تعالی و اوصاف نبی اکرم و درود برآن سرور؛ رکن ۱. بیان سرگذشت انبیاء پیشین، آدم، شیث، ادریس، نوح، هود، ابراهیم و شمایل نبی اکرم (ص) در هشتباب؛ رکن ۲. درباره وقایع و زندگانی آن حضرت ازولادت تابعثت در هفت باب؛ رکن ۳. ماجرای بعثت تا هجرت در پنجباب؛ رکن ۴. درباره هجرت تارحلت آن جناب در چهار باب و هریک ازابواب، دارای چند فصل است؛ خاتمه در بیان معجزات نبی اکرم می‌باشد.
آغاز:۱: بسمله، حمد بی حد و سپاس بی عدد خداوندی را سزد که تبلیغ رسالت را بوسیله نجات مستغرقان بحر معاصی نموده ... رکن اول دربیان ایجاد نور محمدی صلی الله علیه و آله ازحین خلقت آن نور مبارک تابه وقت ولادت آن حضرت ... باب اول در ذکر نور آن حضرت و دراین ...
۲: حمدی که صحایف لطایف اطباق فلکی بنقوش تقریر آن موشح بود
چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۰۲؛ گانپور، سنگی، بدونتاریخ، وزیری، ۲+۲۳۱ص؛پاکستان، لاهور، نور مطلع در پایان دیباچه (صفحه ۱۷۴ نسخه) نام مطبعه کوه طور لاهور درج گردیده است، ۱۳۰۲ق، به اهتمام: به فرمایش حسن منشی الهی بخش
[نسخه‌های منزوی ۴۵۴۳/۶ و ۴۵۴۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۷۶/۳؛ استوری ۱۸۷/۱ و ۱۳۵۴؛ چلبی ۴۵۷/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۵۸/۲؛ الاوقاف العامة موصل۲۲۱/۲؛ دنا ۷۷۷/۹-۷۷۹؛ میراث مشترک ایران و هند ۱: ۱۵۱]
شرح و حواشی:
۱- معارج النبوة فی مدارج الفتوة (ترجمه) = مفتاح الجنات (ترجمه)؛ جلال زاده، مصطفی (-۹۷۵)
۲- معارج النبوة فی مدارج الفتوة (ترجمه)؛ توقیعی، مصطفی بن جلال (-۱۰)
۳- معارج النبوة فی مدارج الفتوة (ترجمه)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۵۵
آغاز:برابر۲؛ **انجام:** در حد اعتدال نه در اطاعت باملال رسید و نه در انجاز و اختصار ... درین کتاب عالی ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۵۱۴گ، ۳۱سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۳]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۷۴
آغاز:برابر۲؛ **انجام:** تم الرکن الاول من کتاب معارج النبوه الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین تم
رکن الاول، رکن اول این تألیف است که به فصل هفتم در نسب آمنه و ذکر نسب حضرت رسالت (ص) پایان می‌پذیرد؛ خط:

نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۸۹۱ق؛ نوشته شده: «هوالله تعالی در سال مرغ مرغ جو تاریخ سال شد ×× بر پادشاه عید همایون بفال شد، این نیازمند درگاه اله این کتاب مستطاب را در ری بمبلغ بیست تومان رایج ابتیاع نموده و داخل کتابخانه دارائی ساخت فی شهر شوال سنه ۱۲۴۰»؛ مجدول، با سرلوح کتیبه ای شکل مذهب؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج، ۳۱۴ص، ۲۹سطر، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۱-۹۴۲]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰۴

آغاز:در رکن چهارم در ذکر هجرت آن حضرت از مکه متبرکه به مدینه سکینه و در این رکن واقعاتی که از هجرت تا ایام وفات آن حضرت بوقوع رسیده مبین می‌گردد؛ **انجام:** چنین اشارت فرمودند که کتاب معارج النبوة را بذکر معجزات خاتم النبیین مختوم سازد و بعد از آن به اتمام و تبییض تفسیر بحر الدرر پرداز ...

رکن چهارم و خاتمه کتاب را شامل است، این رکن شامل دوازده باب در وقایع اول هجرت حضرت پیامبر تا سال یازدهم رحلت آن حضرت و خاتمه، معجزات حضرت پیامبر را شامل می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۷ سطر (۱۵×۲۲)، اندازه: ۲۲/۵×۲۹سم [ف: ۲-۱۲۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۳۴گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۱۶-۷۳۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۵

آغاز:حکمت و مگر در بردن خواجه (ع) به معراج چنان چه امام جعفر صادق می‌فرماید رضی الله عنهما آن بود که حق تالی می‌خواست ... السادسة عشر حکمت دیگر آن گفته‌اند که؛ **انجام:** عقیل پرسید که این چیست گفت این دو ستون است قصر وجود برین مبتنی در قیام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: تیماج، ۳۹۰گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷/۴×۲۱سم [ف: ۲۹/۲-۶۳۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۴۷

آغاز:رقصی کنیم رقصی زیرا تویی پزانی لطیفه شریفه مناظره عناصر در حین ایجاد آدم؛ **انجام:** یااله العالمین و یاخیرالناصرین بفضلک و کرمک یاارحم الراحمین ...

بخش مقدمه است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۱۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۵۱۴]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۴۶

رکن ۱و۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۴سم [ف: ۴-۷۵۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز:برابر۲؛ **انجام:** اهل السماوات و اهل الارضین. واصلی و اسلم علیه و علیهم و سلم تسلیماً

خط: نستعلیق خاور ایران، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، شاید برای بازماندگان فرمانروایان تیموری نوشته شده باشد؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۶۱گ، ۲۳سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۶۵۹]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ تملک: اسمعیل مورخ ۱۰۷۸، عمر بن مولی نوح مورخ ۱۱۱۲، ابی بکر بن رستم ابن احمد شروانی؛ ۴۲۵گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۶۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، نسخه ناقص [نشریه: ۵-۹۸]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۱/۲-ف

نسخه اصل: ش ۳۰۵ گنج بخش.رکن ۳ و ۴؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن درویش پیرحسین بن درویش پیرعلی، تا: شعبان۹۱۰ق [فیلمها ف: ۳-۲۱۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۴

آغاز:الحمدالله نحمده و نستعینه و نؤمن به و نتوکل علیه ... اما بعد، فقد روی عن رسول الله صلی الله علیه و سلم قال اول ما خلق الله تعالی نوری، نعت حضرت سید سادات و سند سعادات ... للشیخ النظامی رحمه الله، شعر: ای ختم پیمبران مرسل ×× حلوای پسین و ملح اول؛ **انجام:** عهدیست مرا با تو که تا من باشم ×× جز داغ تو هیچ داغ بر دل ننهم

فاقد دیباچه مفصلی است که در بسیاری از نسخه‌ها آمده، همچنین آغاز آن نیز با بسیاری از نسخه ها همخوانی ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالمعالی موسوی، تا: دوشنبه ذیحجه۹۳۷ق؛ مصحح، محشی، دارای سرلوح زیبای مرصع، مقابله شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۷۰۵گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۷)، اندازه:۱۷×۲۲/۵سم[ف:۴۰-۲۵۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۴۶

آغاز:برابر۲؛ **انجام:** فرست از روضه جنت ملایک ××باستقبال روحم با رایک

خط: نستعلیق، کا: دوست محمد کاتب، تا: حدود قرن ۱۰و ۱۱؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۰۰ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۰-۱۷۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۸۲

آغاز:الحمدلله الذی من علی المؤمنین؛ **انجام:** بخدای تعالی می‌فروشد و یا آنکه اطاعت و فرمان.

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۱۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۷-۱۳۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۴

خط: نستعلیق، کا: شیخ احمد بن تاج الدین محمود خطیب ملتان، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای شش سر لوح؛ تملک: فرهاد میرزا به

تاریخ ۴ شوال ۱۲۹۱؛ جلد: تیماج، ۴۸۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۶×۴۱/۵سم [ف: ۲۷-۲۰۲]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۳۰

آغاز:رکن چهارم در ذکر هجرت آن حضرت از مکه متبرکه بمدینه سکینه و در ین رکن واقعاتی که از هجرت تا ایام وفات؛ **انجام:** هر کس زیارت قبر بعد از فوت من چنانست که مرا در حیات من زیارت کرده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی، ۵۴۵گ، ۲۷سطر (۱۴/۵×۲۶)، اندازه: ۲۴/۵×۲۵سم [ف: ۲۸-۳۳۶]

۱۶. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۲۷

آغاز:جلالت و شادروان سلطنت و جاهت او بر این فرش غبرا و بساط بسیط مضبوط و مربوط به مساتر وی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۴۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۹سم [ف: -۱۰۴]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۸

رکن سوم کتاب؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۲۶-۶۷]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۲۸

رکن ۱و۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سرخ، ۲۷۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۴-۷۵۷]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۹۲

آغاز: ببیانه و لسانه هدی الانام ... بلکه هنوز وراق ابداع ازل بر اوراق اختراع امل قلم اول ما خلق الله تعالی القلم؛ **انجام:** آفتاب آمد دلیل آفتابگرد لیلت باید از وی رخ متاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲-۱۰۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۳-۳۳۴]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۲

رکن ۱ و ۲؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۳

رکن ۳؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۴

رکن ۴؛ بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ تملک: محمد قطب شاه در ۱۰۲۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۷۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۲×۴۲/۶سم [ف: ۴-۷۵۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۶-ف و ۱۲۲۷-ف

نسخه اصل: بادلیان ۱۲۸ اوزلی ۵-۳۶۳؛ خط: نستعلیق ریز، کا: باقی محمد بن نور محمد بن میر محمد اندخودی، تا: ۱ ذیحجه ۱۰۲۰ق، جا: بخارا؛ ۱۸۷گ، ۲۹سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۹۰

آغاز:ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیی لنا من امرنا رشداً؛ **انجام:** تمت رکن الثانی من کتاب معارج النبوة علیه التحیة و سیتلوه رکن الثالث ... و الحمدلله علی کل حال

ج۱. شامل مقدمه و دو رکن اول می‌باشد و ادامه آن در نسخه ۳۵۲۸۹ آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن دوست محمد سمرقندی، تا: ۱۰۲۵ق، جا: سمرقند؛ دارای پیشانی و حاشیه مذهب و منقش، مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن عنابی، ۲۷۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۸۹

آغاز:رکن سوم در وقایعی که از سال چهلم از مولد آن حضرت صلی الله علیه و سلم بظهور پیوسته؛ **انجام:** و کسی که می گوید لا اله الا الله محمد رسول الله و ندائی که از فوق آید

ج۲، شامل رکن سوم و چهارم و خاتمه است. نسخه در ادامه نسخه قبلی (۳۵۲۹۰) می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن دوست محمد سمرقندی، تا: ۱۰۲۵ق، جا: سمرقند؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح مذهب و منقش، مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۳۶۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۲]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۹۱

آغاز: آغاز: رکن سوم در وقایعی که در سال ۴۰ از مولد حضرت رسالت بظهور پیوسته تا بوقت هجرت؛ **انجام:** منی درویش را در هر دو عالم ×× توئی مقصود بس و الله اعلم

نیمه دوم کتاب و مشتمل بر رکن سوم و چهارم و خاتمه است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن عوض محمد نجار قثم شیخی علوی، تا: ربیع الثانی۱۰۲۵ق، دارای سرلوحهای رنگین، مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳۲۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۵/۵سم [ف: ۹-۷۵]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۴۳

آغاز:بسمله و به نستعین - ربنا اتنا من لدنک؛ **انجام:**معینی را تمنا غیر ازین نیست ×× درآن بستان تماشا غیر ازین نیست / منی درویش را در هر دو عالم ×× توئی مقصود و بس و الله اعلم

خط: نستعلیق هندی، کا: عبدالحافظ پسر قاضی یحیی ابن قاضی وجیه الدین، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۰۲۶ق؛ دارای پنج سرلوح مرصع، مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۴۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷/۷×۳۰/۳سم [ف: ۲۷/۱-۲۶۶]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۱۰

خط: نستعلیق، کا: میرک، محمد بن خواجه میرفراهی، تا: ۲۲ شعبان۱۰۲۷ق، به دستور علی قلی بیک؛ مجدول، با سرلوح، در تفلیس خریده شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۳۰گ، ۲۹ سطر (۱۷×۲۸)، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۱۶-۲۳۹]

۳۰. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز:بعد از تصحیح احادیث از کتب صحاح متلقی اخبار و آثار از انس فصاح
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد امین بن عمادالدین بن زین العابدین ابیانه – نطنز، تا: سه‌شنبه۱۴ محرم۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: سید محمد علی عطار بن سید غفار کاشانی به تاریخ دوشنبه ۴ ذیحجه ۱۳۲۲؛ جلد: مقوایی، ۲۱۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: -۷۸]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲-۷/۷۲

آغاز:وایثار درگاه صمدیت خداوند بحق ومعبود مطلق. شعر: اول وآخر بوجود وحیات ×× هست کن ونیست کن کاینات؛ **انجام:** حال آنکه وی علی حده یک امت باشد روز قیامت ... وهذا آخر الثانی من الکتاب وسیتلوه الثالث تمت
شامل رکن اول ودوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵جمادی الاول۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۲۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۳۹۶]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۱۵

تنها دو رکن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۵ سطر (۱۵/۵×۲۸)، اندازه: ۳۴/۵×۳۷/۵سم [ف: ۵-۵۹۵]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۵۸

خط: نستعلیق، کا: نورمحمد بن عرب صوفی، تا: ۱۰۳۴ق؛ با چهار سرلوح زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۴۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۷/۲×۳۸/۶سم [ف: ۴-۷۵۷]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۱۲

بی‌کا، تا: ۱۰۳۴ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۳/۳×۳۶/۹سم [رایانه]

۳۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۳۹

رکن سوم و چهارم؛ کا: باقر بن حاجی محمد، تا: ۱۰۳۹ق [ف:۲۰۱]

۳۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۶۷

بخش اول؛ خط: نسخ، کا: عارف بن ملا شاهین شیر غانی، تا: ۱۰۴۳ق [ف: -۲۷]

۳۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۶۸

بخش دوم؛ خط: نسخ، کا: عارف بن ملا شاهین شیر غانی، تا: ۱۰۴۳ق [ف: -۲۷]

۳۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۶۹

بخش سوم؛ خط: نسخ، کا: عارف بن ملا شاهین شیر غانی، تا: ۱۰۴۳ق؛ سه نسخه ۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹ دوره کامل کتاب است [ف: -۲۷]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۹-۳۵/۳۹

آغاز:برابر۲؛ **انجام:** خبر کرد جبرئیل علیه السلام آمد و این آیه آورد واذ یمکر بک الذین کفروا لیثبتوک او یقتلوک او یخرجوک ویمکرون ویمکر الله والله خیر الماکرین
آغاز کتاب تا پایان رکن سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ربیع الثانی۱۰۴۴ق؛ مصحح، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۸-۴۳۹۵]

۴۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۴۳۸

آغاز:رساله سرتراشی، بسمله. بدان ای مبتدی که در جهان سخن بسیار است که عوام الناس بدان عمل میکنند که از حقیقت آن خبر ندراند؛ **انجام:** از غم از بلا حذر بکند، در تاریخ شهر رجب المرجب ۱۲۲۱ بود که در موضع دارالشرافة که مسما به مدرسه نوریانی است، فقیر حقیر مذهب خاکسار گنه کار این کمینه کلفت ذره بی مقدار رقم نمود عاقبت خیر باد تمت. تمام شدنسخه خوب و دل پذیر و عجب زد رقم خاکسار میر رجب – یلوح الخط فی القرطاس دهرا – و کاتبه فی رمیم التراب
خط: نستعلیق، کا: ولی محمد، تا: ۱۰۴۸ق، با سرلوح آراسته، مجدول؛ با عبارت «۱۸۳ فرد شد» در پایان، پیش از رکن دوم در ترنج زرین با خط سبز در زمینه زرین آمده «مشق از بندگان خواجه محمد سینگین ولی محمد ۱۴۰۹» با سرلوح زیبا در آغاز رکن دوم؛ مهر: «به الطاف آن قادر بحرو بر بسوی قلیج کن محمد نظر، ۱۲۲۴»، «صمد»، «قلیج محمد» [نشریه: ۷-۲۹۳]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۰

بخش معجزات حضرت پیامبر و پایان کتاب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: کاتب بخاری، باقی جان بن محمد فولاد، تا: ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۲۶-۶۸]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۳/۴

آغاز:ای عزیز، علماء در تفسیر برآنند که اولوالعلم مؤمنان اهل کتابند با جمع مهاجر؛ **انجام:**بجائی که دریا نماید سراب ×× بکوشش چه خیزد ز یکقطره آب
در تفسیر آیه شهادت؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ مجدول؛ ۲۰گ (۹۰پ-۱۰۹پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۷-۳۰۵]

۴۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۱ حکمت

آغاز دیباجه افتاده، انجام تا رکن سوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن کمال، تا: ۱ شوال۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج تریاکی، قطع: رحلی [ف: ۲-۶۳]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۵

آغاز: می‌افزود تا بنابر اشارت شریفه فقیر حقیر بر آن امر خطیر قیام نموده و در غره شهر ربیع الاول سنه احدی و تسعین و ثمانمایه بنیاد این بنیان عالی ارکان بر اساس تقریر و بیان مبتنی گردانید؛ **انجام:** بنابر قلت بضاعت و عدم استطاعت استعفا می‌نمود آن بزرگوار
از اوایل مقدمه تا آخر باب اول از رکن دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن سلیمان، تا: دوشنبه نیمه شوال۱۰۷۱ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج،

۲۰۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۶-۵۶۰]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۵۵

خط: نستعلیق، کا: قرشی، علی نقی بن عبدالقادر، تا: دوشنبه ۵ ربیع الاول۱۰۹۰ق؛ تملک: محمد صالح بن سید محمد شفیع موسوی حسینی طباطبائی در ۱۲۶۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۴۲گ، ۲۵-۳۳سطر (۱۵/۵×۳۰)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۶-۵۱۷]

۴۶. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۶۵

بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق [نشریه: ۷-۵۶۷]

۴۷. تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۷

در دو جلدبی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق [نشریه: ۱۱-۱۰۲۶]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۱/۱-ف

نسخه اصل: ش ۳۰۶ گنج بخش.رکن ۱ و ۲؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۸ جمادی الاول۱۰۹۷ق [فیلمها ف: ۳-۲۱۱]

۴۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز:جواهر و مبراست در قدرت کمال از مناسب اوهام و خاطر تعالی الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۲۶]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۳۲

رکن سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: بخارایی، جلد: مقوا، ۲۹۸گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱۷-۴۴۱]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۶۷-۵۲/۷

آغاز:رکن سیوم از کتاب معارج النبوت در وقایعی که از سال چهلم از مولد آنحضرت صلی الله علیه وسلم پیوسته تا بوقت هجرت آنحضرت؛

رکن سوم تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ ۳۱۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۸-۴۳۹۶]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۰۲

آغاز:الاولی در شرح تعرف و زهرة الریاض و غیر آن آورده که مؤمن را سزاوار نیست عصیان حضرت پروردگار خودنمودن؛ **انجام:** شین شاهد بزم شهود شهد الله انه لا اله الا هو آراسته به مشاطگی

شامل بخش‌هایی از رکن یکم و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۱۷]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۶۷

آغاز:محزون و غمگین بخواب فرو رفتم دیدم مردی خوبرویی آمد که هرگز به خوبی او ندیده بودم؛ **انجام:** آورده‌اند که ابوالعاص بن ربیع داماد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم گاه گاه به شب کاروان گندم و خرما به شعب بردی حضرت حق وی فرموده ... لقد کان

از اوایل مقدمه تا اواخر رکن سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۲۶-۵۶۰]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۵ق؛ هامش ص ۲۹-۴۲ نوشته ۱۱۱۵ و پاره‌ای است از آن؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج، ۱۸سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۳۱سم [سنا: ف: ۱-۵۹]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۳۱

آغاز:بسمله، رکن سوم در وقایع که از سال چهلم از مولود آنحضرت علیه و علی آله الصلوه؛ **انجام:** تویی مقصود و بس و الله اعلم.

از ابتدای رکن سوم تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد فاضل کنائی، تا: ۱۰ ذیحجه۱۱۷۶ق، مجدول؛ واقف: حسین کی استوان؛ جلد: مقوا، ۶۸۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱/۸سم [ف: ۱۴-۵۱۵]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۵۶-۱۴/۱۰۶

آغاز:رکن اول دربیان ایجاد نور محمدی صلی الله علیه وآله ازحین خلقت آن نور مبارک تابه وقت ولادت آن حضرت ... باب اول درذکر نور آن حضرت ودراین؛ **انجام:** یا رب چو مصطفی رامن بهر تو ستودم ×× توهم بمصطفی بخش این مصطفی ثنا رااللهم صل علی محمد نبی الرحمة وشفیع الامة وعلی آله واصحابه وسلم تسلیماً کثیر کثیراً إلی یوم القیامة

خط: شکسته، نستعلیق، کا: سید احمد بن امیر محمدرضا حسینی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۳۳۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۶]

۵۷. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۳

بخش دوم کتاب و مشتمل بر رکن سوم و چهارم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ یادداشتی مبنی بر خرید کتاب ازملاباقر بن ملامهدی به سال ۱۲۹۳ با مهر «الواثق الراجی عبده محمود» (مربع)؛ جلد: گالینگور، ۳۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۱/۵سم [ف: -۱۰]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۳۷

آغاز:برابر۱؛ **انجام:** گر یتیمی چه غم که در تعظیم ×× بیش باشد بهای در یتیم

از مقدمه از ابتدای کتاب تا اواخر باب هشتم از رکن اول؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن رجبعلی، تا: جمعه ۲۰ صفر ۱۲۰۰ق؛ تملک: محمد جواد بن محمد صادق در ۱۲۹۲؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۳۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲۶-۵۵۸]

۵۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸

آغاز:و او مردی سبز چهره نیکو رخسار مناسب اندام بود و مدت

عمرش هزار سال بود زمان سلطنتش سی سال بود؛ **انجام:** آن سوخته را جز غم تو کار نماند ×× گر برفکنی پرده از آن چهره زیبا».

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۲۰]

۶۰. کاشان؛ امیرکبیر؛ شماره نسخه:۶

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۴ محرم۱۲۰۸ق [نشریه: ۴-۳۵۵]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۱۵

آغاز:آغاز رکن اول: بسمله، شکر و سپاس بی قیاس خالقی را که غبار زوال بر جمال کمال او ننشیند؛ آغاز رکن دوم: بسمله، رکن دوم من کتاب معارج النبوة در ذکر ولادت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و مقدمات او و دلایل و شواهد نبوت؛ **انجام:** انجام رکن اول: انوش بن شیث بن آدم علیه السلام؛ انجام رکن دوم: در عالم هیچکس از ملت ابراهیم نبود بغیر از وی و هذا آخر الرکن الثانی من کتاب معارج النبوة و سیتلوه الرکن الثالث بعون الملک الوهاب

رکن اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن میرزا حسین، تا: شنبه ۲۰ جمادی الاول۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۲سم [ف: ۲۶-۵۵۹]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۷۹

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** تا من درویش را در هر دو عالم توئی مقصود بس و الله اعلم

خط: نستعلیق خوش، کا: زین العابدین شیرازی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ دارای ۶ سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۴۲۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۹

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۶۴۰]

۶۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۶۸

جلد اول و دو رکن از چهار رکن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۶ ذیحجه۱۲۳۳ق؛ واقف: محمد اسماعیل بن ملا مقیم، جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: -۵۵]

۶۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۶۷

رکن سوم و چهارم؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: قزوینی، محمد باقر، تا: ۶ شوال۱۲۹۶ق؛ آقا میرزا موسی وزیر لشکر؛ جلد: میشن، ۲۹۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱/۷×۳۵/۲سم [ف: ۴-۷۵۷]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**گر یتیمی چه غم که در یتیم ×× بیش باشد بهاش در تعظیم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مصحح، دارای رکابه؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ (۱پ-۳۱۹ ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۲سم [ف: ۲۷/۱-۳۷]

۶۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۳۴

آغاز:مالک نشده بود او شام و یمن و نجد را مالک شد، و به تصرف او به اقطاس مصر رسید؛ **انجام:** در وقت هجرت هاجر بوده است با رضیع او یعنی اسماعیل علیه السلام، آنجا احتیاج به آن تقدیر لفظ موضعی بود.

بخش اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۱-۳۲۴]

۶۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۱

آغاز: ... بر طاق این نه رواق اخضر وسا باط این هفت رباط اغبر تشید قواعد مرتبه و تمهید معاقد مهذبه اسال بی اندراس سپاس بی قیاس او مینمایند؛ **انجام:**همچنان منثور مزبور مائده بود و طالبان حقایق تفسیر در اعیان دقایق تأویل که به تبییض آن بغایت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۵۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف: ۳-۱۲۷۶]

۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۸۴

رکن سوم ازکتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۲۸گ، ۲۱سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۱۷۴۸]

۶۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸

آغاز:بسمله، رکن دویم درواقعاتی که پیش از مولد آن حضرت صلی الله علیه وآله وسلم بوده از دلایل وشواهد نبوت تا به حین نزول وحی واین رکن مشتمل است؛ **انجام:** ناگاه یکی از بنی مغیره نظر برحال من گماشت واشفاق ومرحمت درباره من ارزانی داشت وبابنی مغیره گفت چرا نظر درحال این بیچاره نمی‌اندازید وتا کی

تمام رکن دوم ورکن سوم تا «باب درذکر عقبه ثانیه وهجرت بعضی از اصحاب به جانب مدینه سکینه وباقی واقعاتی که درسال سیزده از بعثت به ظهور پیوسته»؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، باکتیبه مذهب ولاجوردی؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف مخ: ۲-۵۱۰]

۷۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۷۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: -۴۱۵]

۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۹

رکن چهارم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا ؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [ف: ۲۶-۶۷]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۶۱

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

۷۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۷۵

آغاز:رکن چهارم در ذکر هجرت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم از مکه متبرکه به مدینه سکینه؛ **انجام:** همان بهتر که

کار من برآری ×× معینی را تمنا غیر از این نیست / منی درویش را در هر دو عالم ×× توئی مقصود بس و الله اعلم
رکن چهارم و مشتمل است بر چهارده باب از هجرت حضرت رسول اکرم تا معجزات باهرات آن حضرت؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵۸۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱-۹۴۴]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۲۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۷۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۷۶

آغاز:برابر۱؛ **انجام:** و قدتم الرکن الاول من الکتاب معارج النبوه بحسن توفیقه الملک الوهاب ... ان توفقنی علی تتم الارکان الثلاثه البواقی و تکمیلها بفضله و کرمه ... و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الحمدلله
رکن اول. از اجداد و آباء حضرت رسول اکرم شروع و تا شرح حال آمنه مادر گرامی آن حضرت پایان داده؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ مهر: «حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۵۱۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۷سم [ف: ۱-۹۴۰]

۷۶. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۵۱

خط: نستعلیق، کا: شیخ احمد بن تاج الدین محمود خطیب ملتان، بی‌تا، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۹سطر (۱۶×۲۹)، اندازه: ۲۶×۴۱/۵سم [نشریه: ۳-۲۴۳]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۰]

۷۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۹۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۸۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● معارج النبوة فی مدارج الفتوة (ترجمه) / تاریخ پیامبراکرم(ص) / ترکی

ma‘ārej-on nobovvat fī madārej-el fotovva (t.)

وابسته به: معارج النبوة فی مدارج الفتوة = سیر شریف = سیر معینی؛ فراهی، معین الدین بن محمد (-۹۰۹)
ترجمه ترکی «معارج النبوة» معین الدین محمد مسکین فراهی است. برگل، دو ترجمه ترکی از «معارج النبوة» ذکر نموده که نسخه حاضر یکی از آنها می‌باشد ولی به جهت افتادگی آغاز نسخه تعیین آن میسر نشد.

[برگل ۸۰۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۹۸

آغاز:دورد نجی - رکن - حضرة پیغمبر مکه مکرمدن مدینه منورجه هجرتک بیاننده در و بو کنده هجرتدن ایام رحلته دک اولان واقعاتی ذکر اون ایکی باب مشتملدر؛ **انجام:** الهی محبتکی و حبیب الله محبتی قلیلر یمزده ثابتایله تاکیم حین انتزاعده و یوم حسابده نجاتمزه سبب اوله بحرمة الانبیاء و المرسلین و بمحمد و آله و اصحابه اجمعین هذا آخر الکتاب و تمام الخطاب و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن محمد، تا: ذیحجه۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۵-۱۹۶]

● معارج نهج البلاغة / شرح حدیث / عربی

ma‘ārij-u nahj-ul balāġa

بیهقی، علی بن زید، ۴۹۹ - ۵۶۵ قمری

beyhaqī, ‘alī ebn-e zeyd (1106 - 1170)

وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (۳۵۹-۴۰۶ق)
به درخواست: ابو القاسم علی بن حسن حونقی نیشابوری
تاریخ تألیف: ۱۳ جمادی الاول ۵۵۲ق
کتاب، شرح «نهج البلاغه» است و اولین شرح جامعی که تألیف شده این شرح است. شارح در مقدمه آورده:«فصل و لم یشرح قلبی من کان من الفضلاء السابقین هذا الکتاب بسبب موانع منها من کان متبحرا فی علم الاصول کان قاصرا فی علم اللغة و الامثال و من کان کاملا فیهما کان غافلا عن اصول الطب و الحکمة و علوم الاخلاق و من کان کاملا می‌جمیع هذه العلوم و الآداب کان قاصر بی (کذا) و التواریخ و ایام الخ»، تا آنجا که گفته: «و انا المتقدم فی شرح هذا الکتاب»، شارح (در فصل آخر) این شرح را چنین توصیف نموده: «شرحته هذا الکتاب علی مبلغ و سعی و امکانی و اوردت فی هذا الشرح من العلوم علم الفقه و علم اصول الفقه و علوم غرایب الاخبار و علوم التواریخ و علوم الانسان و الایام للعرب و علوم نوادر اللغه و علوم الکلام و علوم الطب و علوم المحثه (کذا) و الحساب و علوم الاخلاق و علوم الموازین موازین النحو و غیره و علوم امثال العرب و علوم مقامات الاولیا و علوم ابالوخا وجو مطرنا (کذا) لاعلی موجب النقل و الحکایة بل علی قضایا البحث المستقصی و الدرایة». شارح در مقدمه، طرق روایت نهج البلاغه را از شریف رضی - قدس الله سره- چنین آورده:«قرأت کتاب نهج البلاغة علی الامام الزاهد الحسن بن یعقوب بن احمد القاری و هو و ابوه فی فلک الادب قمران و فی حدایق الورع ثمران فی شهور سنه ست عشره و خمسمائه و خطه شاهد لی بذلک و

الکتاب سماع له عن الشیخ جعفر الدرویسی المحدث الفقیه و الکتاب باسره سماع لی عن والدی الامام ابی القاسم زید بن محمد البیهقی و له اجازه عن الشیخ جعفر الدروستی و خط الشیخ جعفر شاهد عدل بذلک و بعض الکتاب ایضا سماع لی عن رجال لی رحمه الله علیهم و الروایه الصحیحه فی هذا الکتاب روایة ابی الاغر (کذا) محمد بن همام البغدادی تلمیذ الرضی و کان عالما باخبار امیرالمومنین علیه السلم».شارح، این شرح را به خواهش امام سعید جمال المحققین ابوالقاسم علی بن حسن حونقی نیشابوری،تألیف نموده و او پیش از اتمام این شرح درگذشته و پس از آن‌که تألیف این شرح خاتمه می‌یابد به کتابخانه صدر اجل سید عالم عمادالدولة و الدین جلال الاسلام و المسلمین ملک النقباء فی العالمین ابوالحسن علی بن محمد بن یحیی بن هبة الله حسینی اهداء می‌نماید.(مهدی ولایی)

آغاز:الحمدلله الذی حمده یفیض شعاب العرفان و مسایله، و یجمع شعوب الاجر الجزیل و قبایله.

چاپ: قم، کتابخانه آیة الله مرعشی، ۱۴۰۹ق، تصحیح محمد تقی دانش پژوه؛ قم، بوستان کتاب، ۱۴۲۲ق، ۱۰۰۰ص، تحقیق اسعد طیب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الله تعالی ولی التوفیق و التیسر و هو علی ما یشاء قدیر و السلم و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی نبی الرحمة محمد و آله الاخیار الابرار تم و الحمدلله علی آلایه و صلواته علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا کثرا

خط: نسخ کم نقطه، کا: تاج کرمانی، تا: ۱۴ صفر ۷۰۵ق؛ همچنانکه در پایان نیمه اول کتاب آمده و ممکن است این نسخه از روی نسخه خط تاج کرمانی نوشته شده باشد؛ مصحح؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۲۹۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۱۰]

● معارج الوصول الی حقایق الاصول = حقایق الاصول للوصول الی المأمول / اصول فقه / عربی

ma‘ārij-ul wuṣūl ilā ḥaqāyiq-il uṣūl = ḥaqāyiq-ul uṣūl lil-wuṣūl-i ila-l ma’mūl

عقدائی، اسماعیل بن محمد، ۱۱۸۸ – ۱۲۳۰ ؟ قمری

‘aqdā’ī, esmā‘īl ebn-e mohammad (1774 - 1815)

تاریخ تألیف: ۶ محرم ۱۲۲۴ق

اصولی است استدلالی مشتمل بر مقدمه‌ای در تعریف اصول فقه و مطالبی تحت عنوان «حقیقة» که از مبادی لغویه تا قطع را دارد.مؤلف از شاگردان سید بحرالعلوم است.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی هدینا الی فقه الاحکام بالاصل القدیم المشتق منه الفرع الکریم ... و بعد فیقول العبدفیقول العبد ابن محمد ملک الیزدی اسمعیل معاشر الخلان ...

[الذریعه ۱۸:۷-۱۹ و ۳۰؛ تاریخ یزد از آیتی:۳۹۱؛ کشف الحجب و الاستار]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۵۶

آغاز:بسمله، القول فی الاحکام العقلیه اللزومیه و فیها حقایق. حقیقه: فی مقدمه الواجب الذی هو قسم من الحکم فی مقابل الاصالی کما فی نظائره من الموسع و الکفایی؛ **انجام:** و توقف جماعه. ثم اختلف المجوزون فقال قوم منهم بالجواز بطریق الحقیقی.

از مبحث «مقدمه واجب» تا «حقیقت لغویه»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۹-۲۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۸۵/۱

آغاز:برابر

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۰۳گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۷/۲-۶۱]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۳۹

آغاز:من الادلة الظنیة اما متنا او سنداً او تعارضا او علاجاً

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۷گ، ابعاد متن: ۱۱×۱۷، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۶۵۴]

۴. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۹

خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابراهیم بندرآبادی، تا: ۵ جمادی الاول۱۲۲۴ق [نشریه: ۴-۴۵۲]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۲۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۹-۳۲ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۹۸۲]

۶. یزد؛ سعیدی، سید ابوالفضل؛ شماره نسخه:۸

خط: نسخ، کا: عباس بن ملاحسین سیستانی، تا: ۲۱ ربیع الاول۱۲۳۹ق، به فرموده حاجی آخوند ملاعلی اکبر کرمانی [نشریه: ۴-۴۶۰]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵-۴/۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** والاحتجاجاتمن الائمة والاصحاب والرواة والمحدثین والفقهاء والاخباریین وسّرة السلف والخلف من الملیین هذا آخر ما اردنا من حقائق الاصول للوصول الی المأمول العبد الذلیلی ... ابن محمد ملک الیزدی العقدایی اسمعیل ...

این از اول تا قدری از مبحث (صحت سلب)؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن خدابخش، تا: چهارشنبه منتصف ذیحجه۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۶۴۱]

۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۵۰

آغاز:الحمد الله علی الهدایة من البدایة الی النهایة الموفق لاحکام احکام الدین لتحصیل الیقین بکلمات وافیة من کتابه المبین؛
انجام: و تفاصیل الاقوال و الادلة قد رسمناها فی الحقائق لکون الاختصار مطلوبا فیما بنی للاقتصار ...
خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا حسن، تا: شنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی، در سه برگ قبل از کتاب مطالبی راجع به عقائی که یوسف بن حاج میرزا محسن اردبیلی نوشته؛ با یادداشتی از ابراهیم بن میرزا محمد رشتی به تاریخ ۱۱ رجب ۱۲۵۹؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۰۵]

۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۰۱
آغاز:لرجوعه الی عدم صحة السلب بل مواد المعنی و لیس المراد امکان الاستعمال لأن جمیع المعانی بالنسبة الی جمیع الالفاظ مساویة
خط: نسخ، کا: عباس بن حاج عل یزدی عقدائی هفتابادی، تا: ۱۰ رمضان۱۲۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با یادداشت تصحیحی از کاتب به اتفاق نوه مؤلف شیخ محمد جعفر در تصحیح کتاب با نسخه اصل به سال ۱۲۷۲، محشی به نقل از مؤلف؛ جلد: تیماج؛ ۲۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۵۹۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۹۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** ما دامت الدقائق و الحقائق.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ رمضان۱۲۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۵ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۱۶-۳۰۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** و سیرة السلف و الخلف من الملیین هذا آخر ما اوردناه من حقایق الاصول للوصول الی المأمول ... ما دامت الدقائق و الحقائق.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۵۷ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۰-۴۹۴]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** ان ارید بالمعنی الذی لایصح سلبه جمیع المعانی حقیقة کانت او مجازیة فهوظ الفساد و ان اریدمنه.
از اول تا قدری از مبحث (صحت سلب)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج قائم مقام؛ ۶۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۳۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و لایصار الی شی ء منها الا بقرینة.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● معارج الوصول الی حقایق الاصول / اصول فقه / عربی
ma‘ārij-ul wuṣūl ilā ḥaqāyiq-il uṣūl
خوئینی، احمد بن مصطفی، ۱۲۴۷ - ۱۳۰۷ قمری
xū’īnī, ahmad ebn-e mostafā (1832 - 1890)

تاریخ تألیف:۶ محرم ۱۲۲۴ق

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۸۶۵
آغاز:پس از دو برگ: فی الاجتهاد و التقلید و فیه معارج الاجتهاد لغة استفراغ الوسع فی عمل کما.فی الصحاح و القاموس و المجمع و اصطلاحا ملکة یقتدر بها علی استنباط الحکم الشرعی الفرعی؛
انجام: اذ لما ترحم المعصوم انکشف انه حق و هذا آخر ما اردنا ایراده فی معارج الوصول الی حقایق الاصول و هیهنا مسائل ذکرناها فی الحقایق و لما کثر المسائل تحقیقا و تفاصیل للاقوال و الادلة قدر سمناها فی الحقایق لکون الاختصار مطلوبا فیما بنی للاقتصار و الحمدلله اولا و آخرا و الصلوة علی محمد و آله ظاهرا و باطنا و اللعن علی اعدائهم مادام للمقاصد مناهج و للحقایق معارج و قد تم تألیفه فی سادس محرم الحرام سنة اربع و عشرین بعد الالف و مأتین و الحمدلله تعالی.
از اجتهاد و تقلید تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حاج محمد حسین بن عبدالکریم بن ابی الهادی، تا: ۴ رجب۱۳۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۴۹۳]

● معارج الوصول الی علم الاصول = معارج الاصول = نهج الوصول الی علم الاصول / اصول فقه / عربی
ma‘ārij-ul wuṣūl ilā ‘ilm-il uṣūl = ma‘ārij-ul uṣūl = nahj-ul wuṣūl ilā ‘ilm-il uṣūl
محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری
mohaqqeq-e hellī, ja‘far ebn-e hasan (1206 - 1278)

این کتاب یکی از کتب مختصر و مفید علم اصول فقه است و حاوی اکثر مباحثات. این کتاب به مباحثات مهم این فن پرداخته و از بحث‌های غیر مهم خودداری کرده است. در این کتاب گاهی اشاره به گفته‌های دانشمندان علم اصول غیر شیعه نیز شده و از این جهت دارای ویژگی می‌باشد. مشتمل بر ده «باب»:۱. مقدمات؛ ۲. اوامر و نواهی؛ ۳. عموم و خصوص؛ ۴. مجمل و مبین؛ ۵. افعال؛ ۶. اجمال؛ ۷. اخبار؛ ۸. ناسخ و منسوخ؛ ۹. اجتهاد؛ ۱۰. خاتمه. (فاضل)
آغاز:بسمله احمدالله علی سابغ نعمه و سایغ عطیته کما اشکره علی جلیل هیبته و جمیل هدایته ...
انجام:یکون احتجاجک علی ما یرد علیک من هذا الباب و الله العاصم
چاپ: این کتاب بضمیمه کتاب مبادی الوصول در تهران چاپ شده است؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۰، جیبی، ۱۶۴ص؛ اخیرا به تحقیق محمد حسین بن علی رضوی در مؤسسه آل البیت به سال ۱۴۰۳ به چاپ رسیده
[الذریعة ۱۸۰/۲۱ و ۱۸۰/۲۱ و ۴۲۶/۲۴؛ ریحانه الادب ۲۳۱/۵؛ طبقات اعلام الشیعة قرن ۱۲: ۷۳۹-۷۴۱؛ اوراق عتیق ۲۵۴/۱]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة معارج الاصول؛ استرآبادی، محمد امین بن محمد شریف (-۱۰۳۳)

۲- شرح معارج الاصول؛ طباطبائی، محمد بن علی (۱۱۸۰-۱۲۴۲)

۳- شرح معارج الوصول الی علم الاصول؛ بهبهانی، محمد کاظم بن کمال الدین بزاز (-۱۲۵۵)

۴- شرح معارج الوصول الی علم الاصول؛ آقا میرزا بابا سبزواری (-۱۲۹۳)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۰۷ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۸سطر [ف: ۵-۳۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه۱ جمادی الثانی۹۶۸ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۳سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۲-۱۲۱]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۶۸/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** وجب القضاء باستمرار الحکم کعقد النکاح مثلاً فانه یوجب [...] مطلقا فاذا وقع الخلاف فی الالفاظ التی یقع بها الطلاق کقوله انت خلیة وبریه فان المستدل علی ان الطلاق لایقع بهما لوقال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱/۶

آغاز:ابواب سائلین من الله تعالی الهام الحق؛ **انجام:** و لو بشطر کلمة جاء یوم القیمه مکتوبا علی جبینه آیس من رحمة الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۸سم [ف: ۱۶-۴۱۱]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰

خط: نسخ، کا: بهاء الدین علی بن یونس حسنی تفرشی، تا: ۲۰ صفر۱۰۰۹ق، جا: نجف اشرف؛ محشی با نشان «فیض سلمه الله»، سید میرمحمد باقر استرآبادی نسخه را با نسخه مقابله شده با خط مؤلف در ربیع الاول ۱۰۲۳ مقابله کرده؛ ۱۱۱گ، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۴۹

آغاز و انجام: برابر

کا: علی بن احمد نباطی، تا: جمعه ۱۰ صفر۱۰۱۰ق؛ مصحح، مقابله با نسخه دستخط مؤلف ظاهراً از همو، محشی؛ واقف: شیخ مرتضی امامی تلارمی، تیر ۱۳۴۱؛ جلد: مقوا، ۷۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۳۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵۵

خط: نسخ، کا: حاجی بن منصور، تا: ۱۰۱۷ق؛ نوشته دوم فلسفی است درباره وجود و عدم و چنین است آغاز آن: «بسمله المقصد فی الوجود والعدم و عرفوهما بتعریعریفات منها: الوجود هوالثابت العین نقله العلامة المحقق الطوسی فی تجرید العقاید وقال بان فیه نظر»، نویسنده این یادداشت توجیه نظر طوسی و اعتراض قوشچی را بر آن نقل می‌کند و سپس به نقد مسئله می‌پردازد؛ جلد: مذهب، ۲۱۲ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۸۸۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: صالح بن محمد بن عبدالله سلامی، تا: ۱۰۱۹ق؛ محشی به امضای فیض و میرزا جان و غیره؛ مهر: سید محمد باقر رشتی (حجة الاسلام)؛ جلد: تیماج، ۱۵۵ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۴-۱۱۶]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۱۵-۱۸/۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: عبدالحسین بن عنایت الله نجفی، تا: پنج‌شنبه ۶ جمادی الاول۱۰۳۴ق؛ مجدول، مصحح، سه بار کتاب توسط محمد مؤمن بن شمس الدین اصفهانی مقابله شده؛ تملک: محمد علی بن عباس بلاغی نجفی با مهر «محمدعلی بن عباس»؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمدمؤمن بن شمس الدین محمداصفهانی» (کروی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۸-۴۳۹۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۰۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالعالی العاملی المیسی، تا: سه‌شنبه ۲۳ رمضان۱۰۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۵۸گ (۲۴پ-۸۱پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۱۰۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۷۹/۲

خط: نستعلیق، کا: جرجانی، محمد محسن، تا: ۱۰۵۱ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: آغاز؛ با نسخه محمد امین استرآبادی مقابله شده، محشی از ابوالحسن رازی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۸۵]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ رجب۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۱]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سبزواری، حسین بن منصور، تا: جمادی الاول۱۰۸۲ق، جا: توس؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۴گ، ۲۱و ۲۳سطر (۹/۵×۱۶-۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۳۸۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۲/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد باقر یزدی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیحجه۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۲پ-۴۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴۱-۴۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۵ شوال۱۰۹۶ق، جا: اورنگ آباد هند؛ از روی نسخه مورخ ۱۰۰۸ق کتابت شده، مصحح، محشی با نشان ۱۲، دستخط محمد مکی از نوادگان شهید اول در خصوص کتاب حاضر به تاریخ ۱۱۸۵ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۴۸گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۳۷-۵۹۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۳/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۹گ (۱پ-۶۹ر)، ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۳سم [ف: ۴۳-۱۸۹]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بااجازه‌ای که سید محمد تقی بن عبد الحی حسینی پشت مشهدی کاشانی برای غلامرضا آرانی کاشانی نوشته؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۴۱]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ شوال۱۱۱۰ق؛ محمد ابراهیم بن معصوم حسینی نسخه را که برای خود نویسانده بود در چند مجلس مقابله نمود و بازپسین آنها در روز ۳ شوال ۱۱۱۰ بوده؛ واقف: مهدی بن ابراهیم حسینی قزوینی، ۱۱۶۳ [ف: ۵-۱۷۲۱]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد جعفر قهپایه، تا: ذیحجه۱۱۲۵ق؛ محشی با امضاء -فیض ره، یادداشت استکتاب عبدالله بن محمد کاظم بن شاه محمد تبریزی با مهر «انی عبدالله آتانی الکتاب» (چهارگوش)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۰۴گ (۲۱-۱۲۴)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۲۸۸]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد بن نجفعلی، تا: ۱۱۹۳ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی منقول از مجمع البحرین؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۴]

۲۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۹۳ق؛ محشی با نشان «عمیدی» جلد: چرم، ۳۰گ (۹۱پ-۱۲۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۷۶]

۲۳. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ میرزا محمد خوانساری کتاب را به فرمایش آقا سید حسین مازندرانی کتابت کرده؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱ر-۲۸پ)، ۲۲سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: -۸۵]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج،۵۹گ،۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۶

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۴]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۵۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسین فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** ان العام لما عرض له التخصیص صار مجازا

از ابتدا تا اواخر باب هشتم (ناسخ و منسوخ)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۴۱]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۷گ (۱۰۶ر-۱۱۲پ)، ۲۲و ۲۴و ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۱سم [ف: ۶-۴۹۰]

۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۴۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۰گ (۱پ-۴۰ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۳]

۲۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ انجام ناتمام [نشریه: ۲-۱۷۱]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: لطفعلی صدر الافاضل در سال ۱۳۲۲؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۵/۳سم [ف: ۴۳-۲۳۲]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** ما لم یرد علیك من هذا الباب و الله العاصم.
خط: نسخ، کا: کرمانی، ابوالقاسم بن حسن، تا: پایان جمادی الثانی۱۲۰۳ق؛ محشی از شرح مبادی و عمیدی؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۱پ-۳۸پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۶۳]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۲۵/۱
خط: نسخ، کا: علی بن حسین علی افشار خویی، تا: محرم۱۲۱۴ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۴۱۰]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۷۹/۸
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ کا: محمد علی بن محمد صادق نوری، تا: ۲۰ رمضان۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۲۷۹پ-۳۱۳پ)، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۲۴۰]

۳۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۷۴/۱
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۹۶گ (۱-۹۶) [ف: ۳-۵۱]

۳۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۵۱
خط: نسخ، کا: علی رضا بن محمد مهدی، تا: ۱۲۱۶ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۱]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۲۲-۵۱/۸۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد کریم بن ملا حسن، تا: ۱۲۱۷؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۷]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن سید محمد خویی کتاب فروش، تا: جمادی الاول۱۲۲۰ق، جا: بلده خوی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۷۴/۲
همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۳۷۲]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۳/۱
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد رضا بیات ایروانی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیقعده۱۲۲۰ق؛ مصحح، محشی بعضی از آنها با نشانی «محمد السلماسی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۸گ (۱پ-۶۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۱]

۳۹. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۵۷۶۸/۱
خط: نسخ متوسط، بی کا، تا: ۸ جمادی الثانی۱۲۲۲ق، جا: مرند از علی نقی بن عبدالرشید؛ جلد: میشن، ۱۴سطر [ف: ۹-۳۵]

۴۰. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲
خط: نسخ، کا: محمد علی اردکانی، تا: سه‌شنبه۱۵ شعبان۱۲۲۹ق؛ ۲۹گ (۷۳پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۲۶]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی نقی بن اسماعیل موسوی، تا: سه‌شنبه ۵ ربیع الثانی۱۲۳۱ق، جا: اصفهان محلة بیدآباد؛ جلد: تیماج، ۴۱گ (۱پ-۴۱پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۲]

۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۳
آغاز و انجام: برابر
کا: معصوم بروجردی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۳۱ق؛ مهر: «الراجی رضا بن علی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۴]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۸۷
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۷سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۱۹۹]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ عالی، کا: محمد جعفر یزدی، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ ۵۵گ(۹۵-۱۴۹)، ۱۶سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۰-۵۴۶]

۴۵. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۹۰
خط: نسخ، کا: سید حسن بن رضا حسینی سرایانی تونی، تا: جمعه سلخ ربیع الثانی۱۲۳۸ق، جا: اصفهان؛ ۴۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۶۳]

۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۶۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: سید حسین بن سید مهدی، تا: ۱۳ جمادی الثانی۱۲۳۹ق؛ مهر: «عبده اسماعیل»؛ اهدایی: حسن صدر؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۸سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵-۱۵۵۳]

۴۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۴۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ شیرین، کا: محمد حسین بن محمد علی بن محمد حسین ساروی، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۱۷]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: میرزا موسی بن جعفر صاحب کتاب «اوثق الوسائل فی شرح الرسائل»؛ مهر: «عبده حسین الشریف بن محمد مرتضی یا عبده محمد حسین الشریف بن مرتضی ۱۲۳۳» (بیضی) [ف: ۴۰-۱۵۷]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اصغر بن محمد کاظم بن محمد حسین بن اسماعیل لاهیجی، تا: دهه اول رمضان۱۲۴۱ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: گالینگور، ۵۱گ (۱۷۶-۲۲۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۵]

۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۱۳
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن احمد حسینی، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۲۵۹]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۸۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۵-۵۵]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۳۹/۲-۵۶/۸۹
آغاز:الحکم المعلق علی الاسم لایدل علی حکم ماعداه سواء کان خبرا کقوله زید فی الدار أو ایجابا کقوله اکرم زیدا
از«تعلیق الحکم علی الاسم والصفة» تاآخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: مرتضی بن صدری حسینی لاهیجی، تا: چهارشنبه ۲۸ ربیع الاول۱۲۴۶ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۳گ (۹-۵۱)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۳۹۷]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد رضوی موسوی حسینی، تا: سه‌شنبه ۷ رجب۱۲۴۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۵]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۵۵
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدمهدی ابن محمدصادق، تا: ۱۲۴۹ق؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۶۵ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱-۶۱۳]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۱۶
خط: نسخ، کا: نظر علی بن یحیی مازندرانی ساروی، تا: جمعه ۸ ربیع الاول۱۲۵۴ق؛ مهر: «عبده محمد مهدی» (بیضوی)، «عبده الراجی نظر علی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۱۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۹۵]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ربیعا، تا: دوشنبه ۲۰ رمضان ۱۲۵۵ق، جا: کربلا؛ ۱۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۶]

۵۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۵۹/۳
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صادق یزدی حائری، تا: ۲۶ ذیقعده۱۲۷۱ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۹۲پ-۱۳۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۲]

۵۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۶-الف/۵۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیحجه۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۰سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۳۲]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۵۴/۱
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم محمد تقی گلپایگانی (جرفادقانی)، تا: ۱۲۷۳ق؛ جلد: میشن، ۲۰سطر [ف: ۵-۲۶۸]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: سید ابوطالب بن احمد حسینی موسوی خوانساری، تا: ۱۲۷۴ق، جا: بروجرد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۶]

۶۱. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۶/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن زین العابدین گلپایگانی، تا: یک‌شنبه ۱۶ رمضان۱۲۷۶ق؛ ۹۱گ (۹۴پ-۱۸۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۰۹]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۱/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** فی العموم و الخصوص و فیه فصول، الاول فی مباحث الألفاظ العامة و فیه مسائل ... و قال قوم هو مشترک بین المعانی و الالفاظ و ...
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بیرجندی، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۸گ (۵۲-۵۹ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۶۰۳]

۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۲۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۴]

۶۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۲۳
آغاز و انجام: برابر
در ده باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ جلد: مقوا، ۶۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [نشریه: ۱۳-۱۹۴]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۵۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد معصوم ابن افضل الدین محمد حسینی، تا: ربیع الاول۱۳۰۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم، ۱۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۷۲]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۵۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر شریف، تا: ۱۳۵۴ق؛ ۲۷سطر [ف: ۱۶-۳۶۱]

۶۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۷/۳
آغاز و انجام: برابر
نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۱۹۵۸]

۶۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
آغاز:برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛

افتادگی: انجام [دليل المخطوطات كاشف الغطاء: ۱–۲۶۹]

۷۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز:برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ بی‌کا، بی‌تا [دليل المخطوطات كاشف الغطاء: ۱–۱۴۲]

۷۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۳/۸ فیاض

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۹۵]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶–۸۲]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۸گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶–۸۲]

۷۴. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۷۹/۲

بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱–۲۵۴]

۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد تقی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ (۱پ–۱۰۱پ)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۷۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۵۴

خط: نسخ، کا: مصطفی بن فتح الله خویی، بی‌تا [ف: -۸۷]

۷۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۵۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: -۱۰۲]

۷۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۲۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** لنا لو صح ذلک.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۱۵۶–۱۶۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۱۵۰۸]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۰۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد مهدی آقا محمد طهرانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۸۷پ–۱۱۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰–۲۳۷]

۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن محمد حسین سلطان آبادی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۳۵پ–۱۶۶ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶–۱۵۰]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۹۱

آغاز:من الاصحاب أیدهم الله بعصمته و شملهم بعام رحمته التماس مختصر فی الاصول؛ **انجام:** برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه اغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن عبداللطیف فیستائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۳–۱۸۵]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۳

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا، به‌جهت میرزا محمد رضا؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲–۲۳۳]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۴/۱

خط: نسخ، کا: علی نقی بن ملا علی تونی خراسانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۱پ–۳۵ر)، ۲۰سطر [ف: ۳۷-۴۰۹]

۸۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۱۸۴]

● معارج الولاية فی مدارج الهداية / عرفان و تصوف، تراجم / فارسی

ma‘ārej-ol velāya fī madārej-el hedāyat

خویشگی، عبدالله بن عبدالقادر، ۱۰۴۳ – ۱۱۰۶ قمری

xīšagī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-qāder (1634 - 1695)

کتابی مفصل در احوال و سیر خواجگان صوفی و سرگذشت دانشمندان شبه قاره هندوستان در ده «رکن»: رکن ۱. احوال مشایخ خمس: ۱) خواجه بزرگ معین الحق محمد سنجری، ۲) خواجه بختیار، ۳) خواجه مسعود اجودهنی، ۴) خواجه محمد بداونی، ۵) خواجه محمود اودهی؛ رکن ۲. احوال خلفا و اولاد خواجه بزرگ شیخ حمید الدین صوفی ناکورهی؛ ۳. احوال ... خواجه قطب الاسلام قاضی حمید الدین ناکورهی؛ ۴. احوال ... حضرت کنجشکر؛ ۵. احوال ... شیخ سراج الدین عثمان معروف به باضی سراج؛ ۶. احوال خلفاء قطب المشایخ محمود اودهی؛ ۷. احوال مریدان خلفاء خواجگان؛ ۸ احوال شیخ الاسلام بهاء الدین ... زکریا ملتانی، سهروردی؛ ۹. احوال مشایخ سلاسل متصوفه سالار مسعود عازی؛ ۱۰. احوال بعضی ... و نساء عارفات شاه ابوالغیث نجاری. وی در ضمن شرح حال به آثار علمی آنان نیز پرداخته و گاهی تمام یک رساله و یا بخشی از مطالب مهم آن را نقل می‌کند.

آغاز:سپاس بی قیاس خداوندی را که عالم را چون بدن و انسان را در آن همچو عین انسان با انسان عین گردانید و درود ... اما بعد می‌گوید بنده ضعیف و کمینه نحیف الراجی الی رحمة الله القوی ...

[فهرست کتابهای تصوف به زبان فارسی از ممتاز بیگم جودهری ۵۳/۳]

۱. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۴۴عکسی

شرح حال مشایخ عرفان؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ ۶۵۵گ [جنگ: ۱–۴۶۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵۶-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب، از برگ ۵۶۸پ تا ۶۰۴د، از سرگذشت مخدوم جیو آغاز می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [فیلمها ف: ۲-۲۴۳]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۹۱-۱۰۹۴-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** قاریا بر من مکن چندان عتاب ×× گر خطایی رفته باشد در کتاب / آن خطای رفته را تصحیح کن×× از کرم و الله اعلم بالصواب.

تمام شد هذا الکتاب به تاریخ بیست و پنجم شهر ربیع الثانی سنه ۱۱۱۱ق

نسخه اصل: از نسخه دانشگاه پنجاب در لاهور پاکستان؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ اهدایی: آقای حاج محمد کلاهی؛ جلد: گالینگور، ۱۷۳+۱۷۱+۱۷۱+۱۴۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۲۴]

←معارج الیقین فی اصول الدین ⟵ جامع الاخبار

←معارج الیقین فی اصول الدین لمن اراد التقوی ⟵ جامع الاخبار

● معارج الیقین فی اصول الدین (منتخب) / حدیث / عربی

ma‘ārij-ul yaqīn fi usūl-id dīn (mn.)

۱۲۸ فصل است مشتمل بر احادیث کوتاه با حذف اسناد آنها در توحید و نبوت و امامت و آداب اسلامی و فضایل و رذایل اخلاقی و بعضی از سنن شرعی، در هر فصلی آیات مناسب پس از آن احادیث و روایات آورده می‌شود و شبیه به ترتیب کتاب «جامع الاخبار» می‌باشد. کتاب حاضر منتخبی از بعضی فصول آن می‌باشد.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۶

آغاز:فی الصلاة علی النبی قال الله تعالی فی سورة الاحزاب ان الله و ملائکته یصلون علی النبی؛ **انجام:** فقد فارق الله عزوجل و قوله صلی الله علیه وآله شیعة علی هم الفائزون یوم القیامة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: -۲۲۹]

● معارضات ازهار / شعر / فارسی

mo‘ārezāt-e azhār

قادری، منلا

qāderī, menlā

اهداء به: ابوالمظفر

مثنویی است حدود ۲۵۷ بیت درصحبت ومعارضه گل‌ها با یکدیگر، شاعر این مثنوی را به پادشاه عصر خود ابوالمظفر تقدیم کرده ودریکی از ابیات آخرین خود تخلص «قادری» خود را ظاهر ساخته است. درالذریعة وکشف الظنون ودیگر فهرست‌ها یافت نشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۷/۲

آغاز:زآن پیش که وصف گل بگویم ××ازصنع خدا گلی ببویم / آن صانع بی شریک و مانند ×× آن حی قدیم و آن خداوند؛ **انجام:** برصفحه گلشن جریده ×× مانند گلی است نو رسیده / شد راست به این گل شکفته ×× تاریخ یکی گل شکفته

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: پارچه، ۱۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۲]

● المعارضات بین غزلیات سعدی و مولانا / ادبیات / فارسی

al-mo‘ārezāt beyn-e qazalīyyāt-e sa‘dī va mowlānā

مقایسه غزل‌های ایندونه به ترتیب تهجی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۳/۱۱-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷ر؛ کا: عبدالکریم بن اصیل جاربردی، تا: قرن ۸؛ در پایان آمده که همام در بامداد روز دوشنبه ۲۵ صفر ۷۱۴ درگذشته، نام نویسنده در ۱۱۱ر «عبدالکریم بن اصیل جاربردی» آمده [فیلمها ف: ۱-۵۰۱]

● معارضات و مهاجات = النقائض / ادبیات / عربی

mo‘ārezāt va mohājjāt = an-naqā’ez

جریر بن عطیه، ۲۸ - ۱۱۰ قمری

jarīr ebn-e ‘atīye (650 - 729)

جریربن عطیه بن حذیفة الخطفی که از شاعران صدر اول اسلام است با «همام بن غالب بن صعصعه مشهور به فرزدق» مهاجات و معارضات شعری داشته که بین اهل ادب عرب مشهور است. این نسخه حاوی جمیع آن اشعار است که یکی در هجاء دیگری سروده است.

چاپ: لیدن، محققک بیفان، مطبعة بریل، ۱۹۰۵م؛ قاهره، مکتبة التجارة، ۶۹۷ص، ۱۳۵۳ق.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۲

آغاز:بسمله، قال ابوعبیدة و اسمه معمر بن المثنی من کان السبب الذی هاج التهابی؛ **انجام:** لقیت به معیداً فایهما تضمر ... تمت بحمدالله و عونه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۸؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۰گ، ۹سطر (۱۸×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۸-۱۴۹]

● **معارضة أبي الهذيل مع علوی** / ادبیات / عربی

mu‘āriḍat-u ’abi-l huḏayl ma‘-a ‘alawī

نام رساله در الذریعة، مناظرة الأدریسی آمده است.

[الذریعة: ۲۸۷/۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۷/۹

آغاز:قال ابو الهذیل العلاف: وجد علی الواثق فامر بحبسی فبینما أنا فی مجلسی فی لیلة اذا انا بمناد ینادی یا أبا الهذیل العلاف اجب داعی امیر المؤمنین، قال: فخرجت من السجن؛ **انجام:** فقلت من الغلام یا أمیر المؤمنین، قال: من ولد ادریس بن ادریس من ولد علی بن ابی طالب تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ ۴گ (۳۵ر-۳۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۳۲-۵۲۶]

←معارف ← آفاق و انفس

←معارف ← معارف لدنیه

● **المعارف** / تاریخ / عربی

al-ma‘āref

ابن قتیبه، عبدالله بن مسلم، ۲۱۳ - ۲۷۶ قمری

ebn-e qotayba, ‘abd-ol-lāh ebn-e moslem (829 - 890)

نویسنده می‌گوید چون به دورانی می‌باشم که مردمانرا نسب فراموش شده و هیچیک از مردم اسلاف خود را نمی‌دانند لذا بر آن شدم که مشاهیر عالم را از انبیاءو بزرگان و اصحاب حدیث و اهل سخن و صحابه و تابعین و نیز از صناعات اشراف در دوران جاهلی و از ناقص الاعضاء و ملوک فرس ساسانی تا پوران‌دخت سخن بگویم و تا آنجا که کلام به‌درازا نکشد حقیقت را باز شکافم.

چاپ: قاهرة، وزارة الثقافة و الارشاد، ۱۹۶۰م، مقدمه عربی و ذیول ۱۲۴ص + النص ۸۲۲ص+ مقدمة فرنسیة ۳۰ص+ ذیل بالفرنسیة ۱۲ص

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳

آغاز:بسمله و به نستعین، حدثنا القاضی ابوجعفر احمد بن عبدالله بن ... بن قتیبه بمصر؛ **انجام:** من اهل السنه و الجماعات و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۰؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۲۱۹ص، ۱۷سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۴۷]

● **معارف** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref

بهاء ولد، محمد بن حسن، - ۶۲۸ ؟ قمری

bahā’ valad, mohammad ebn-e hasan(- 1231)

سخنان عارفانه اوست با عناوین «فصل». جزو چهارم ساخته و پرداخته میان ۶۰۵ و ربیع الاول ۶۰۷ با یاد کردن از سال ۶۰۶ با نقل حواشی و افزوده‌های خود بلخی. (دانش پژوه)

آغاز:حمدله ... قال الشیخ الامام ... سلطان العلماء فی العالمین بهاء الملة و الحق و الدین قدس الله روحه و نور ضریحه اهدنا الصراط المستقیم گفتم ای الله هر جز و مرا به انعامی به شهر خوشی و راحت برسان.

چاپ: تهران، ۱۳۳۳ش، به کوشش بدیع الزمان فروزانفر؛ پس از آن هم چاپ شده است.

[الذریعه ۱۸۷/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۹۰۰/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۱۸/۲-عکس

نسخه اصل: موزه قونیه ۱۴۵بی‌کا، تا: ۷۵۴ق؛ ۹سطر [فیلمها ف: ۳-۲۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و محرومی بی ادب را دهند (جزو یکم)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه یکم جمادی الثانی۸۹۴ق؛ مهر: مظفر السلطنه مورخ ۱۳۰۱؛ واقف: منصور همایون، ۱۵ شوال ۱۳۳۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۳۷گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۲۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۹

خط: نسخ، کا: مولوی قونوی، خداداد، تا: آغاز صفر۹۵۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، ۶۲گ، ۲۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۶۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹-ف

نسخه اصل: ییلدیز کتب خانه (کتابخانه کاخ شاهی بنام ستاره) ش ۱۲۸۴. ج ۲ و ۳؛ خط: نسخ، کا: علایی بن محیی شیرازی، تا: آدینه ۱۰ صفر۹۶۵ق؛ ۱۱۰گ، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵-عکس

نسخه اصل: نسخه اونیورسیته شماره ۱۲۷۴. دارای سفر سوم معارف سلطان العلماء بهاء ولد؛ کا: علائی بن محیی شیرازی شیرازی یوسف، تا: جمعه ۱۰ صفر۹۶۵ق، جا: قونیه، در خاکجای مؤلف [فیلمها ف: ۳-۲۶۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ۳۷۳-۲۱۲۳. ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۷۴ق؛ واقف: حسام خلیفه مولوی، ۱ محرم ۹۷۴؛ ۱۷۹گ، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۸۴-عکس

نسخه اصل: اونیورسیته ۶۰۲. سفر سوم؛ کا: مصطفی بن محمد بن احمد قونوی، تا: دوشنبه آغاز جمادی الاول۱۰۰۰ق؛ دنباله عکس ۶۹۵۵ است (دیباچه فروزان فر ص ۴۰- فیلولوگیکا ۱۴۰/۹) [فیلمها ف: ۳-۲۷۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا اژدهای دوزخ نشوی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع المآب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج، ۲۶۳ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۸۵]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۶-عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:** و من احیاها فکانما احیاء الناس جمیعا. و الله اعلم. تمت الکتاب ...
خط: نسخ پخته، کا: مسعود بن ابراهیم بن محمود بن ارتق المعری الفقیر سلیمانی، تا: ۹ جمادی الثانی؛ ۲۳۲گ، ۱۵سطر [عکسی ف: ۲-۲۵۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱-ف
نسخه اصل: موزه قونیه ش ۲۱۲۵. ج ۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با تاریخ ۱۰ ربیع الاول ۶۰۷ در آخر کتاب (نه نسخه)؛ ۱۰۵گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۷]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹-عکسی
نسخه اصل: ترکیه، کتابخانه ایاصوفیه شماره ۱۷۱۶؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۲۷۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۴-عکس
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [فیلمها ف: ۳-۲۶۹]

● **معارف** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āref

محقق ترمذی، برهان الدین حسین،- ۶۳۸ قمری
mohaqqeq-e tarmazī, borhān-od-dīn hoseyn(- 1241)

مجموعه سخنان اوست که در مجلس‌ها گفته. به‌گونه «معارف» مولانا جلال الدین.
آغاز:انبیاء و اولیاء که هر یکی به معجزه و کرامتی مخصوص و مشهود بوده اند ...
[فهرستواره منزوی ۸۹۹/۸]

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۵/۱-ف
نسخه اصل: قونیه ش ۲۱۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۶۸۷ق؛ ۵۴گ (۱-۵۴)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۱۸/۱-عکس
نسخه اصل: موزه قونیه ۱۴۵؛ بی‌کا، تا: ۷۵۴ق؛ ۹سطر [فیلمها ف: ۳-۲۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۶۷-عکس
نسخه اصل: سلیم آغا ۵۶۷ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌تاریخ در جدول با مهر وقف سلیم آغا [فیلمها ف: ۳-۲۷۰]

● **معارف** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری
nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۴/۲
آغاز:فصل در سخن اهل شریعت در بیان عالم کبیر و در بیان آنکه؛ **انجام:**چنانکه این کتاب است دانست آنچه خواست یافت و الله اعلم بالصواب.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۷ص (۴۴-۸۰)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۱]

● **معارف** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref

سلطان ولد، احمد بن محمد، ۶۲۳ - ۷۱۲ قمری
soltān valad, ahmad ebn-e mohammad (1227 - 1313)

چاپ: در تهران بی‌تاریخ در دنبال فیه من فیه مولوی به عنوان جلد دوم آن به چاپ رسیده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۸۳/۲
آغاز: ... انبیا و اولیا که هر یکی به معجزه و کراماتی مخصوص و مشهور بودند؛ **انجام:**چندان هر شاخ و اصل دیگر است و الله اعلم بالصواب ... رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۳۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۶-۲۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۸-ف
نسخه اصل: موزه قونیه ش ۲۱۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با خط محمد قونوی بلخی در پایان [فیلمها ف: ۱-۱۹۸]

● **المعارف** / ادبیات / فارسی

al-ma‘āref

عماد فقیه، علی بن محمود، ۶۹۰؟ - ۷۷۳ قمری
‘emād-e faqīh, ‘alī ebn-e mahmūd (1292 - 1372)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۲۲/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [نشریه: ۶-۶۸۳]

● **معارف** = **معرفت نامه** = **معرفت کبری** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref = ma‘refat nāme = ma‘refat-i kobrā

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

در بیان اصطلاحات عرفا با عناوین «معرفت، معرفت» و در حقیقت شرحی است به نظم و نثر بر حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه». در فهرست نسخه‌های خطی «معارف» و «معرفت‌نامه»

را دو عنوان شناخته و لیکن این دو نام عنوان یک کتاب است. (ابراهیم دیباجی)
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قال الله تعالی سنریهم آیاتنا فی الآفاق و فی أنفسهم ... خود را بشناس تا شناسی او را× از من بشنو این معرفت نیکو را
انجام:من عرف شیئا فقد عرف نفسه و من عرف نفسه فقد عرف کل الاشیاء و من عرف کل الاشیاء فقد عرف رب الارباب و الله اعلم بالصواب.
[نسخه‌های منزوی ۱۳۹۴/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۰/۱۲
کا: حسینی، محمود بن محمد، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۰۷-۱۱۸هامش)، ۳۲سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۷۶]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۴/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین حسین شریف حموی سعدی انصاری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۰۴پ-۱۱۳)، ۱۷سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۵]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۲۳
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۹]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۶۳
خط: نستعلیق، کا: میرغلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق؛ چاپ نوربخش؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱گ (۳۴۲ر-پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۶]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۸ص (۱۲۷-۱۳۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]
۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۶۲/۱۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** نور او در دیده ذرات بین ... و المأب.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۲۳۴-۲۴۵)، اندازه: ۱۷×۱۷سم [ف: ۲-۲۱۲]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۵۳۰
خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق [الفبائی: -۵۳۱]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۲۳
خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۶ص (۲۲۶-۲۳۱)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۲۳ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۰۶]
۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۸/۹
خط: نستعلیق، کا: غلام علی، تا: ۱۲۶۵ق [ف: -۱۲۵]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۲۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۱۸-۱۲۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۹۱]
۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱۳ حکمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [ف: ۲-۵۸]
۱۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۹/۱۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۲۹۰-۳۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۹۲]

● **المعارف** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-ma‘āref

روزبهان

rūzbehān

شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۷۹/۷
آغاز:الحمد لله الذی جعل اولیائه خلفاء فی العباد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱۰۵پ-۱۵۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: -۹۸]

● **المعارف = المعارف فی اصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘āref = al-ma‘āref fī usūl-id dīn

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: علم الیقین فی اصول الدین؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)
تاریخ تألیف:۱۰۸۳ق
این کتاب گزینه و خلاصه کتاب دیگر همین مؤلف است به نام «علم الیقین». مرحوم فیض دو مرتبه کتاب علم الیقین خود را خلاصه کرده است که یکی همین کتاب موجود است به نام «المعارف» و دیگری را به نام «انوار الحکمه» موسوم داشته است که ضمن این‌که کتاب علم الیقین را خلاصه کرده است پاره‌ای فوائد حکمیه نیز بر آن افزوده است. کتاب المعارف مشتمل است بر یک «مقدمه» و چهار «مقصد» که هر مقصد شامل چند باب و چند فصل ...: مقدمه در علم و عبادت؛ مقصد ۱. علم به خدای تعالی؛۲. علم به ملائکه؛۳. علم به کتب و رسل الهی؛ ۴.

علم به روز قیامت. (فاضل)
آغاز:نحمدك اللهم يا مبدىء يا معيد و الحمد من نعمائك و نشكرك يا فعالاً لما يريد و الشكر من الائك ...
انجام: و البهائم بعضها على بعض فى الطير و أخر تسعة و تسعين الى يوم القيامة فاذا كان يوم القيامة أكملها بهذه الرحمة مائة
چاپ: این کتاب بارها به چاپ رسیده است.
[الذريعة ۳۲۶/۱۵، ۱۸۷/۲۱؛ هديه ۶/۲؛ روضات ۹۱/۶؛ كشف الحجب ۵۳۱؛ ريحانة الادب ۳۷۵/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۹۲/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۰سطر [ف: ۵-۲۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق، با سرلوح، مجدول زر؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۳/۱-۱۵۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ از سوی معین الدین احمد بن فیض کاشانی به سال ۱۰۹۱ق «سال درگذشت فیض» بر پدرش فیض، قرائت شده و فیض نیز در پایان نسخه، این قرائت را تأئید نموده، بنابر نوشته معین الدین احمد، این واپسین دستخطی است که فیض نگاشته است، با این عبارات: «بلغ قبالاً من اوله الى آخره بقراءتى على ولدى الامجد معين الدين احمد وفقه الله لكل خير و كتب مصنفه بيده الجانية»، دستخط معین الدین احمد نیز چنین است: «الحمدلله على كل حال، و الصلوة على النبى و الوصى و الآل، اما بعد فيقول الفقير الى الله فى كل موقف و موطن احمد بن محمد محسن وفقه الله للتهيوء ليوم ربسه و لا وكله طرفة عين إلى نفسه، انى قد عارضت هذاالكتاب المحتوى على لباب معارف اولى الالباب بعون الله و حسن توفيقه على الوالد الماجد الرفيق الشفيق ورثه الله اعلى غرف الفردوس و سقاه من المختوم الرحيق معارضة اخذت فيها عتادى للتفهم لما يلفظ من قول و انا عتيد و القيت سمعى لما يتلو على من الذكر و انا شهيد، راجياً من الله ان يرزقنى بالتهذيب معانيه فوز المعاد، و سلامة المرصاد حتى انهيت معارضته و بلغت له الابواب و ارجو من الله ان لا يخيب دعاءه فى و ان لم اكن اهلاً لذا فان لدعائه لزلفى عند سامع الدعاء و هذه آخر ما جاد بانامله الشريفة و رقم باقلامه المنفية و ما كتب بعد ذلك شيئاً حتى قبض فى تلك الايام و صار فى عليين و اشتعل بفراقه نايرة التحسر فى صدور الطالبين قدس الله سره و ابد آثار فيوضاته على العالمين و اخلف على عقبه فى الغابرين و كان ختام المعارضة شهر ربيع الثانى سنه ۱۰۹۱»، مصحح، محشی با نشان «۵» و غیر آن؛ تملک: آقا عبدالحسین حاجی ملا شفیع ترک، محمد شفیع با مهر «محمد شفیع محمد شفیع» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۳۸۷]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۲/۱
خط: نسخ، کا: محمد زمان واعظ سمنانی، تا: آخر محرم۱۱۰۰ق؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۹۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۴۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** لايكون الشيطان عونا على نفسک ان عفوالله لايشبهه شيئى
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳ [رایانه]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۷ حکمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [ف: ۲-۸۴]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۵۲ق؛ مهر: «عبده محمد صادق بن زین العابدین الموسوی» (بیضوی)، کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۲ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹۰]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملک محمد بن محمد حسن روجنی، تا: ۱۷ ذیقعده۱۲۵۵ق؛ جلد: چرم، ۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۱-۲۳۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا بن میرزا محمد طاهر، تا: ۱۲۶۲ق، به دستور آخوند ملا علی بروجنی؛ جلد: تیماج، ۲۶۶ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۷-۲۳۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۴۲
آغاز:تنظر حقيقة ما هى عليه من الضياء فقبل ذلك الغز المعترف من ذلك الاستاد المتكلف و سافر مدة من الاوقات؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۱۲۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۳گ، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۹۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۷۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** اقول و ذلك لما دريت ان الغرض الاصلى من بعثة الانبياء و الرسل تقوية الجنبة العالية و استخدام الغيب للشهادة لامجرد السياسة الحافظة.
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۷ص (۴۶-۲۰۲) [ف: ۹-۶۹۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۷۸ص (۷۱-۱۴۸)، ۲۰سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۱-۲۷۸]

● **معارف** / داستان / فارسی

ma‘āref

هدایت

hedāyat

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۳۷/۷

آغاز:الهی به آنان که سمت همت در عرصه وسیع فتوت ...

محتوی بر حکایات؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق [ف: ۷-۴۴۴]

● **معارف** / ادبیات / عربی

ma‘āref

ملازاده، محمد امین

mollā-zāde,mohammad amīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۶۳

آغاز:الحمدلله الذی فضل العالمین علی العالمین؛ **انجام:** للوصول الی اعلی المواقع و الحمدلله وحده شوال المکرم ۱۲۵۸

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر سالیانی، تا: ۱۲۵۸ق، جا: رشت؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۵۳۱]

● **المعارف** / فلسفه / عربی

al-ma‘āref

کشفی، جعفر بن ابی اسحاق، ۱۱۸۹ - ۱۲۶۷ قمری

kašfī, ja‘far ebn-e abī-eshāq (1775 - 1851)

چند بحث پراکنده عرفانی و فلسفی است شامل: رضا، نیت، ذات خداوند، ظهور و تجلی، عل، عبد و عبودیت، اسم اعظم و غیر آن. اینک آغاز این ابحاث: «اعلم ان ما یظهره و یوجده الحقیقة و الهویة والکنز المخفی المسمی بالله له اسام و تعبیرات لا تعد و لا تحصی ...»، «و اعلم ان معنی العبد و العبودیة و الخلق و الخلیقة و معنی سائر الالفاظ واحد ...»، «اعلم ان کل ما سوی الله تعالی هو فعله و خلقه وحده وحده لا شریک له فی خلقه ...». در پایان بحث نخست یا در آغاز بحث دوم این عبارت به چشممی‌خورد: «من آقا سید جعفر دارابی» که باید همان سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی کشی باشد که صاحب تألیفات بسیاری است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۸/۴

آغاز:فایدة، اعلم انه قد ثبت و تحقق ان اصل الفعل و روح العمل انما هو الرضا و ورد انما یجمع الناس الرضا والسخط؛ **انجام:** ولذلک ورد فی دعاء عرفة: الهی ها أنا اتوسل بفقری الیک و کیف اتوسل بما هو محال ان یصل الیک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با قلم خوردگی؛ ۱۴گ (۳۱-۴۴)، ۱۸-۱۹سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۸-۱۹۳]

● **معارف** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘āref

باجوری، ابراهیم بن محمد، ۱۱۹۸ - ۱۲۷۷ قمری

bājūrī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1784 - 1861)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۷۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **معارف** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āref

محمد یوسف بن عبدالحمید، ق۱۳ قمری

mohammad yūsof ebn-e ‘abd-ol-hamīd(- 19c)

در بیان اعتقادات در یک «مقدمه» و چهارده «باب».

آغاز:حمد بی حد و درود بی عدد ذاتی را سزد که فهم حقیقتش برای ممکنات نسزد و جود سبک سیر خیال در بیابان ذاتش نرود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۳۲/۳

آغاز:برابر

تا باب هفتم را داراست؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۵]

● **معارف (الف)** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref

دو بحث عرفانی و فلسفی است در ذات خداوند متعال، شامل: هویت: احدیث، و احدیت و ... آغاز بحث دوم چنین است: «بدانکه عوالم را نهایت نیست اما چون حضرات کلیه الهیه پنج است ...». ظاهراً در برگ ۷۱ به بیتی از مثنوی معنوی اشاره نموده است:«اینچنین انسان که نامش می‌برم ×× تا قیامت من ز وصفش قاصرم». البته در مثنوی معنوی، چاپ انتشارات گنجینه، ص ۶۱ بدین صورت آمده:«مدح این آدم که نامش می‌برم ×× قاصرم گر تا قیامت بشمرم».

آغاز:بدانکه حضرت هویت عبارت است از ملاحظه ذات بی اعتبار ماعدا و قطع نظر از ماعدای و این را حضرت غیب الغیب وابطن کل باطن و هویت مطلقه نیز گویند ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۰۹/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**نیک یاد داد.

در فهرست به نام رساله عرفانی آمده. نام فوق از فهرست مرعشی ۲۰۰/۳۸ اخذ شد؛ کا: امان الله بن حسین اسفراینی، تا: ۹۲۹ق؛

کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۷/۶سم [ف: ۷-۱۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۸/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** همچنین اطلاق اسماء مراتب و حضرات باعتبار تجلیلات و تعینات بر ذات رفیع الدرجات مانع احدیت او نیست.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۷۰-۷۲)، ۲۰-۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۸-۲۰۰]

● **معارف** / اخلاق / فارسی

ma‘āref

کتابی است مشتمل بر حکایات و روایات بسیار در این موضوعات: صفت نار و جنت، فضیلت فقر و فاقت، فضیلت سواک، فضیلت قرآن خواندن، بخل و چگونگی حال بخیل، نفقه اهل و عیال، زنا و عذاب آن، ظلم ظالم و چگونگی حال وی، رحم و شفقت، خوف، توحید گفتن، درود فرستادن بر رسول خدا، دعاء و ثواب آن، غزا و ثواب آن، ثواب بیمار پرسیدن، حسن خلق، تفسیر سوره عم.

قم؛ شریعتی، محمد حسین (کتابخانه)؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز:گفت روزی به سفر می‌رفتم در صحرای پر برف رسیدم گبری را دیدم؛ **انجام:**بدرستی که روز قیامت روزی است که جمیع پوشیده ها آشکارا می‌گردد نعوذ بالله من غضب الله و الله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ از کتب مرحوم سید محمد باقر امامی؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۴۳]

● **معارف الائمة** / حدیث / فارسی

ma‘āref-ol a’emma

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘(- 1819)

در اخبار و روایاتی که در فضل ائمه معصومین علیهم السلام و تفضیل آنان بر ملائکه و انبیا و سایر خلایق و تعریف و نشانی‌های شیعیان آنان روایت شده، در این کتاب گردآورد شده است، با مطالب ورد و ایرادهایی از مؤلف با عناوین «مؤلف گوید». عناوین کلی کتاب چنین است:ابواب علامات و صفات امام؛ ابواب علوم ائمه علیهم السلام؛ ابواب فضائل ائمه علیهم السلام؛ ابواب ولایت وحب و بغض ائمه؛ ابواب احتجاجات و دلائل در امامت.

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... افضل واجبات بر بنی آدم بعد از معرف خدا و رسول معرفت امام است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** و آن جماعت متفرق شدند و من از خواب بیدار شدم.

خط: نسخ، کا: ابو الحسن بن دخیلعلی آقا کوچک، تا: سه‌شنبه ۱۷ رمضان۱۲۳۹ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۳۶۱]

● **المعارف الاحمدیة** / تاریخ / عربی

al-ma‘āref-ul ahmadīyya

خسروشاهی، حسین بن علی، ق۱۳ قمری

xosrošāhī, hoseyn ebn-e ‘alī(- 19c)

رساله‌ای است در شرح احوال شیخ احمد بن زین الدین احسائی؛ دارای سه«مقام»: ۱. شرح احوال و اوصاف او (علم الیقین)؛ ۲. شرح اخلاق و کیفیت سیر و سلوک او (عین الیقین)؛ ۳. طیب ذات و ارتفاع عقل و لطافت روح او (حق الیقین). مؤلف از شاگردان سید کاظم رشتی (- ۱۲۵۹ق) بوده است.

[الکرام البررة: ۴۰۳/۱؛ معجم المؤلفین: ۳۱/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۵/۵

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول العبد الذلیل ... انی لما رأیت اختلاف بعض اشباه الناس من المعاندین و المنکرین لفضائل محمد و اهل بیته؛ **انجام:** و ذکر انه کان جنباً من الحرام و هذه من کراماته المعروفة اعلی الله مقامه و قد نقل لی ثقة عدل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱۱۷-۱۳۸)، ۱۱سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۲-۳۹۵]

● **معارف الاذکار** / دعا / فارسی

ma‘āref-ol azkār

مجلسی، محمد مقیم بن محمد تقی

majlesī, mohammad moqīm ebn-e mohammad taqī

در یک «مقدمه» و هشت «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۶۷/۲

آغاز:بسمله، الحمد الله الذی هدانا الی طریق النجاة ما یقتضی علو الدرجات ... چنین گوید ... محمد مقیم بن محمد تقی المجلسی الاصفهانی ... که بهترین طاعتها و عبادتها نماز است؛ **انجام:** و اگر کسی زیاده ازین خواهد به کتب ادعیه رجوع کند مثل مصباح کبیر شیخ طوسی ره و حضرت استادی مولانا محمد تقی المجلسی علیه الرحمة رساله ای در کیفیت نماز تهجد نوشته است بسیار مرغوب اگر خواهی به آن رساله رجوع نمای.

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر یزدی، تا: ۲۶ جمادی الاول۱۰۹۶ق، جا: اقلید؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۳گ

(۳۸پ–۷۰ر)، ۲۰ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶–۴۴۳]

● **معارف اسلامی** / کلام و اعتقادات

ma‘āref-e eslāmī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴۹/۱

به صورت پرسش و پاسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب:س۹ش۲–۳۰]

←المعارف الالهیة > تحفه سلطانی و هدیه مجلس خاقانی

←المعارف الالهیة > شرح حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه»

←المعارف الالهیة > اثبات الصانع

←المعارف الالهیة > اثبات الواجب

● **المعارف الالهیة** / فلسفه / عربی

al-ma‘āref-ul ilāhīyya

پیرزاده، محمد رفیع، ق۱۱ قمری

pīrzāde, mohammad rafī‘(- 17c)

پیرزاده محمد رفیع شاگرد ملا رجبعلی تبریزی (– ۱۰۶۵ق) دیری نزد استاد شبانه‌روز به سر برد تا این‌که او پیرشد و دیگر نمی‌توانست چیزی بنویسد و به شاگرد دستور داد تادر طبیعی والهی نگارشی سازد. او بدین کار پرداخت و پاره‌ای را نوشت و به او نشان داد. استاد آنرا پسندید و «المعارف الالهیه» نامید. فهرست آن:المقدمة فی بیان مائیة الحکمة و انیتها و درجاتها فی العلوم و اقسامها و فضل بعضها علی بعض و فیها معرفتان؛ مقاله۱. فی الشیء و الوجود و انقسام الموجود الی الواجب و الممکن و فی اثبات واجب الوجود و فیها سبع معارف؛ مقاله۲. الوحدة و الکثرة و ما یتعلقبها و فیها اثنتی عشر معارف؛ مقاله۳. الکلی و الجزئی و فیها عشرة معارف؛ مقاله۴. العلة و المعلول و فیها سبعة معارف.

آغاز:بسمله و به ثقتی الحمدلله الذی لا اله الا هو عالم الغیب و الشهاده ... الذی انحصرت الاوصاف عن کنه معرفته ... فیقول ... پیرزاده محمد رفیع انی لما وفقنی الله تعالی لخدمة ... مولانا رجبعلی قدس الله سبحانه روحه و سره

[الذریعة ۱۹۰/۲۱؛ معجم التراث الکلامی ۱۷۱/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۶۷

آغاز:فی المنطق من تقدیم الاعم علی الاخص علی ما کان فی نفس الامر ... المعرفة الثانیة(ص۱۵) فی بیان الحکمة و درجتها و اقسامها و درجات اقسامها و فضل بعضها علی بعض؛ **انجام:** انما کانت للوصول الیها و قد لایکون فاذا کانت فتکون علة غائیة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۹۶گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵۱–۱۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۱۹

خط: نسخ، کا: تبریزی زنگنه، محمد طاهر بن علی اکبر، تا: پنج‌شنبه ۲۷ رمضان۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ابعادمتن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸–۵۳۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۰/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لما استوفینا الکلام فی الجزء الاول من المعارف الالهیة ... فیجب لنا ان نتکلم فی الجزء الثانی منها و هو الاعراض ثم الجوهر انشاءالله تعالی.

خط: تعلیق خوش، کا: حسینی مشهدی، ابوصالح، تا: ۱۰۹۸ق، جا: اصفهان مدرسه فخریه؛ ۱۴۷گ (۱پ–۱۴۷پ) [ف: ۳–۳۶۱]

۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۵۸ – د

انجام: «کما بینتها سابقا فمعلولها» از «المعرفة السابعة» از «المقالة الرابعة» میرسد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: –۴۷۰]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۰۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [اوراق عتیق: ۱–۲۵۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۳۴-۱۸/۱۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولما استوفینا الکلام فی الجزء الاول من المعارف الالهیة بعون الله وحسن توفیقه علی ما ینبغی فیجب لنا ان ... فی الجزء الثانی منها وهو الاعراض ثم الجواهر ان شاء الله.

خط: نستعلیق، کا: عماد الدین محمود بن محمد حسین بن محمد باقر، بی‌تا؛ گویا نسخه را مؤلف ملاحظه نموده وبه آن اضافاتی داشته ویا کم کرده است؛ مهر: «المذنبسید محمد الطباطبائی»(مربع)؛ تاریخ وقف: ۱۲۲۵؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸–۴۳۹۷]

۷. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذه الوریقات فی دار السلطنة الاصفهان فی ایام التحصیل و کان ذلک فی غرة شهر رجب المرجب من شهور سنه ۱۱۲۵ سید مهدی بن سید رضا.

خط: نسخ خوب، کا: علی مستعانی فر، تا: صفر۱۳۹۱ق، جا: یزد؛ جلد: گالینگور، ۱۲۸گ، ۱۶سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [میراث اسلامی: ۸–۴۴۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لما استوفینا الکلام فی الجزء الأول من المعارف الالهیة بعون الله تعالی و حسن توفیقه علی ما ینبغی یجبا لنا دن نتکلم فی الجزء الثانی منها و هوالأعراض ثن الجواهر.

نسخه اصل: کتابخانه شخصی مدرسی یزدی خط: نسخ، کا: علی مستعانی، تا: سه‌شنبه ۸ صفر۱۳۹۱ق، حسب امر سید جواد مدرسی؛ از روی نسخه محمد خلیل بن ملا محمد حسین رازی مورخه غره رجب ۱۱۲۵ در اصفهان، محشی، رکابه‌دار؛ ۲۵۶ص، ۱۶سطر [عکسی ف: ۵–۳۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۸
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۵۵]

● **المعارف الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ma'āref-ul ilāhīyya
رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری
raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱/۴
خط: نسخ، کا: شیخ علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۵]

● **المعارف الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ma'āref-ul ilāhīyya
اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ - ۱۳۶۵ قمری
esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)
مباحث مختلفی است از قبیل: معجزات پیامبر اکرم(ص)، روح وقلب، الجبر و التفویض، پاسخ به شبهات این بحث، العود فی المعاد والمعاد و الحشر والقیامة، وحدة جوهر العالمین، شفاعة الائمة علیه السلام، انذار الانبیاء بیوم الحشر، الإیات الدالة علی أن جهنم و جواهرها موجودة بالفعل و ...

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۰۲
آغاز:فقال رسول الله صلی الله علیه و آله اشهد و اشهدوا و فیه عن قصص الانبیاء؛ **انجام:** و اخراج ارواحهم و قلوبهم عن الدنیا و لا ینبغی الغفلة عنها و الحمدلله الذی هدانا لهذا ...
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا بن رمضانعلی دامغانی، تا: ۲۳ ربیع الاول۱۳۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پارچه‌ای، ۳۰۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۷۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۲۹]

● **المعارف الالهیة** /کلام و اعتقادات /عربی
al-ma'āref-ul ilāhīya
از سید ماجد در ده «قاعده».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۷/۸
آغاز:بسمله. سبحانک تلألأت سبحات وجهک فنطقت هیاکل توحیدک بحمدک و بعد فان عزیزا من الاخوان ... سألنی رسالة فی المعارف الالهیة موشحة بالادلة العقلیة فاجبة بهذه مهذبة بتحقیق یتغلغل فیه الافهام ... و رتبتها علی قواعد فی خمسة ارکان؛ **انجام:** فاننا بشر ما عرفناک حق معرفتک و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله و سلم (تمت تألیف سید ماجد رحمه الله)
خط: نسخ، کا: جهانی سبزواری، محمد حسین بن علی میر، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰ص (۱۷۰-۱۸۹)، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۹-۱۲۴۵]

● **المعارف الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ma'āref-ul ilāhīyya
نسخه حاضر جزء اول از کتاب و مشتمل بر چهار «مقاله» می‌باشد و هر مقاله دربردارنده چند «معرفة» است و نسخه ما از اواخر پنجم از مقاله اول تا پایان جزء اول را دارد. توضیح: این کتاب در چاپ نخست فهرست کتابخانه آستان قدس به امام محمد غزالی (۴۵۰-۵۰۵ق) منسوب گشته است و حال آنکه در مآخذی مانند معجم المؤلفین، ریحانة الادب و دانشوران خراسان، تاریخ ادبیات دکتر صفا و غزالی نامه، از این کتاب نامی به میان نیامده است. فقط در کشف الظنون از کتابی به نام «المعارف العقلیه و الحکم الالهیه» اثر امام محمد غزالی نام برده شده استو این کتاب بنابر آنچه در کشف الظنون است بر پنج «باب» است: باب اول در منطق و دوم در کلام که این نسخه قطعه‌ای است از او و ابواب موجود در نسخه ما به این شرح می‌باشد: از مقاله الاولی آنچه موجود است:المعرفة السادسة فی بیان الحق و الصدق، المعرفة السابعه فی کیفیة وجود الجوهر و العرض؛ مقاله۲. در دوازده «معرفة»:۱)الوحدة و الکثرة، ۲) توحید تعالی و نفی الکثرة عنه جل شأنه، ۳) توابع وحده، ۴) اللواحق الکثره من الغیر ...، ۵) المتقابلین قسامها، ۶) کیفیة التقابل الوحدة و الکثرة، ۷) فی ان الله تعالی شأنه فوق المتقابلات، ۸) القوة و الفعل و القدرة و العجز، ۹) التام والناقص و الغنی، ۱۰) التقدم و التاخر، ۱۱) القدم و الحدوث، ۱۲) السرمد و الدهر و الزمان و الازل و الابد؛ مقاله ۳. الکلی و الجزئی، در ده «معرفة»: ۱) الکلی الطبیعی و الماهیة، ۲) الکلی المنطقی، ۳) الجنس، ۴) الفصل، ۵) النوع، ۶) الحد، ۷) العرض العام و الخاصة، ۸) الجزئی، ۹) الکل و الجزء، ۱۰) کیفیة صیرورة المادة جنساً؛ مقالة ۴. العلة و المعلول و اقسامها و بیان احوالها، در هفت «معرفة»: ۱) اقسام العلة، ۲) العلة الفاعلیة، ۳) الجعل، ۴) العلة القابلیة و الصوریة، ۵) العلة الغائیه، ۶) بیان تناهی العلل الفاعلیه و الغائیه و المادیة و الصوریه، ۷) مناسبات العلل و اقسام حالاتها اللاحقة بها و فی مناسباتها مع معلوماتها، سوم در قول، چهارم در کتابت، پنجم در فرض. حال آن که از عبارت پایان نسخه چنین بر می‌آید که این کتاب مشتمل بر دو جزء است جزء اول (کتاب حاضر) و جزء دوم مشتمل بر اعراض و جواهر خواهد بود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸
آغاز:فی هذا العلم و ان وجود الله تعالی لیس ببدیهی حتی لا یحتاج فی اثباته الی علم؛ **انجام:** و لما استوفینا الکلام فی الجزء الاول من المعارف الالهیه بعون الله و حسن توفیقه علی ما ینبغی

فیجب لنا ان نتکلم فی الجزء الثانی و منها و هو الاعراض ثم الجواهر ان شاءالله تعالی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: مرتضی قلی خان نائینی، ۱۳۴۰؛ جلد: پارچه، ۱۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۶]

● **معارف الانوار** / فضایل و مناقب / فارسی

ma'āref-ol anvār

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī'(- 1819)

تاریخ تألیف:۱۲۰۲ق
کتاب مفصلی است درعقاید و تاریخ ائمه علیهم السلام درهشت مجلد: ۱. توحید و عدل؛۲ و ۳. احوال امیرالمؤمنین (ع) و فضائل آن حضرت؛۴. احوال حضرت فاطمه وامام حسن وحسین (ع)؛۵. احوال حضرت امام زین العابدین و امام باقر و امام صادق و امام کاظم (ع)؛۶. احوال امام رضا و امام محمد تقی و امام علی النقی و امام حسن عسکری؛۷. احوال حضرت قائم (ع)؛۸. اخبار و احوال معاد.
آغاز:جلد ۱:بسمله حمدله و صلی الله علی محمد خیر خلقه محمد و عترته الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم أبد الابدین بعد چنین گوید بنده خاکسار ... محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی ... که مخفی نیست که بهترین چیزها نزد عقل ... بسمله حمدله ... باب ثواب اهل توحید و معرفت ...
جلد ۲: الحمدلله ... این کتاب جلد دویم است ... و آن مشتمل است برچند باب دربیان ابتدای آفرینش نور مولای مؤمنین و امام المتقین و سید الوصیین علی بن ابی طالب علیه السلام است ...
[نسخه‌های منزوی ۹۹۱/۲؛ الذریعة ۱۹۱/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۷۵/۳ با عنوان «معارج الانوار» و ۵۳۸/۹ «معارف الانوار» از آخوند ملا محمد کاظم]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۷۷۷۵-۳۹/۱۵۵
آغاز:برابر۱؛ **انجام:** که خبر دهد از اصلاح آن وداخل نمی‌شود در آن مفسدی که خبر دهد از افساد آن کسی نمی‌داند که آن از برای نرخلق شده است یا از برای ماده
ازآغاز کتاب تا اواسط باب دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۶؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۳۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۶
شامل فضائل حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام می‌باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۷۶
آغاز:بسمله، از حضرت صادق علیه السلام منقولست که فرمود که خلق نکرد خدای عزوجل چیزیرا که دشمنتر باشد بسوی او از آدم احمق زیرا که سلب نمود ازو محبوبترین چیزها را و آن عقل است و محمد بن سلیمان روایت کرده از پدرش و او از حضرت صادق علیه السلام گفت؛ **انجام:** ولیکن اینقدر ازو ماند برای موعظه هر کس که بشنود و به بیند و السلام علی من اتبع الهدی کتبه ابن حسین محمد و غفر الله له و لوالدیه فی شهر ذی الحجة الحرام سنه ۱۲۰۳.
خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد بن حسن، تا: ۱۲۰۳ق؛ تملک: شیخ نصر الله فارسی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۴ص، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۳۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۰۸/۲
خط: نسخ، کا: عینعلی بن محمد ماراکانی، تا: ذیحجه۱۲۳۵ق؛ ۹۶گ (۶۸ر- ۱۶۳پ) [مختصر ف: -۷۷۰]

۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۹۴
آغاز:برابر۱؛ **انجام:** روایتی که ابن بابویه درعلل از حضرت صادق صلوات الله علیه روایت کرده است
جلد اول کتاب مشتمل بر اخبار توحید وعدل است؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن حاجی فارسی، تا: ۱۲۳۶ق، جا: کربلا؛ واقف: رمضانعلی روضه خوان، ۱۲۳۸ق؛ جلد: مقوا، ۴۵۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۴
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این کتاب جلد اول است از کتابهای معارف الانوار؛ **انجام:** یا علی سبقت نگرفت تو را احدی ازاولین و درک نخواهد کرد تو را احدی از آخرین.
ج۱؛ خط: نسخ، کا: حسین بن غلامعلی، تا: ۲۳صفر۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۶۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۱۴-۵۱۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۶۲
آغاز:لعنه الله علی ابن ملجم و شرکائه؛ **انجام:** بالمعبود الزهد ان لاتطلب المفقود
خط: نستعلیق، کا: دارابی، باقر، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۸
آغاز:بسمله از جلد سیم معارف الانوار بسمله، از معاذ بن جبل؛ **انجام:** حقتعالی بهر تسبیحی ملکی که پرو از میکند باملائکه
خط: نستعلیق تحریری، کا: حایری همدانی، محمد علی بن حسنعلی، تا: ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۶
آغاز:برابر۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا برگ‌هایی از اواسط نسخه افتاده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۷۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۳۱۴]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۵۳
آغاز:برابر۲؛ **انجام:**حضرت امیر علیه السلام فرمود که من به

سجده افتادم برای حق سبحانه وتعالی درازاء شکر آنچه عطا کرد ازاسلام وتعلیم کردن قرآن را ومحبوب گردانیدن مرا به خاتم پیغمبران ومرسلان وصاحب روضه.

جلد دوم؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۲]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۴/۲

آغاز:نظر می‌کند به سوی تو وذکر می‌نماید فضل تو را وفخر می‌کند اهل آسمان به معرفت تو ومتوسل می‌شوند به سوی خدا به شناختن تو ومنتظرند امر تو را یا علی سبقت نگرفت تو را احدی؛ **انجام:** پس کشته باد این تقدیر کننده که چگونه تقدیر کرده است وجرأت بهچنین امر عظیمی نموده است پس کشته باد یعنی وقت حضرت قائم علیه السلام ظاهر شود او را شکنجه‌ها وعذابها بسیاری خواهد نمود

جلد دوم، فضائل و احکام قضاوتها؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ باقلم‌خوردگی؛ جلد: تیماج، ۳۲۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۲]

۱۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۷۰

آغاز:بسمله باب در بیان احوال سید الساجدین ... امام چهارم (ع) ... باب اول در بیان اسم و لقب؛ **انجام:** و عمر شریف آن حضرت بیست و نه سال بوده صلوات الله علیه و لعنه الله علی قاتله الی یوم الدین.

در این کتاب نشانی از نام مؤلف دیده نشد، در لبه کتاب و در پشت جلد و در عطف آن با خط مغایر آمده «معارف» یک جلد از چند مجلد کتابی است که موجودی آن در احوالات حضرت امام زین العابدین(ع) تا امام حسن عسگری(ع)، درباره هر یک از امامان به ولادت و شهادت و کیفیت شهادت، معجزات، احوالات اولاد و خویشاوندان و شیعیان، نصوص امامت، وقایع زندگانی، استجابت دعا، عبادت و مکارم اخلاق امامان پرداخته، مثلا برای امام چهارم (ع) ۴۳ معجزه و برای امام پنجم (ع) ۷۰ معجزه و برای امام ششم بالغ بر ۱۶۰ معجزه و جهت حضرت موسی بن جعفر (ع) ۷۸ معجزه و برای امام هشتم (ع) ۹۲ معجزه و حضرت جوادالائمه (ع) ۵۳ معجزه و امام دهم (ع) ۷۱ معجزه و برای امام یازدهم (ع) ۱۰۳ معجزه نقل کرده است.گمان می‌رود که مؤلف این کتاب مولی محمد کاظم بن محمد شفیع استرآبادی هزار جریبی باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ به پیش‌نویس مؤلف می‌ماند که هنوز فصل‌بندی و ابوابش مرتب نیست و اصطلاحاتی در آن دیده می‌شود، به خط کاتب که گویا مؤلف باشد؛ واقف: محمد علی عابدی، ۳ آذر ۱۳۶۲ش؛ جلد: تیماج، ۵۲۲گ، ۱۷سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۸۰]

● **معارف الایمان** / کلام و اعتقادات / فارسی

maʻāref-ol īmān

موسوی، محمد، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad(- 19c)

اهدا به: محمد ولی میرزا فرزند فتحعلیشاه قاجار

رساله‌ای فلسفی درباره مبدأ و معاد و نام‌ها و صفات الهی و جبر و اختیار و ربط حادث به قدیم و مانند این مسائل، و مشتمل بر یک «مقدمه» و هفت «فصل»: مقدمه: در شرف و مأخذ علم الهی؛ فصل ۱. مبحث وجود و متعلقات آن؛ ۲. مبحث جعل و متعلقات آن؛ ۳. اثبات واجب و توحید باری؛ ۴. مباحث اسما و صفات؛ ۵. مباحث قضا و قدر؛ ۶. مباحث حدوث عالم؛ ۷. مباحث معاد.

آغاز:بسمله. با ازلی الظهور یا ابدی الخفاء ×× نورک فوق النظر حسنک فوق الثناء / نور تو بینش گذار حسن تو دانش گسل ×× فکر تو اندیشه گاه کنه تو حیرت فزا / دانش وبینش همه کرده رها در رهت ×× چشم ارسطو نظر عقل فلاطون ذکا / نکته توحید تو آنچه پسند آمده است ×× عقل نگیرد فرو کشف نیابد فرا / فرقه اشراقیان در غمت آشفته سر ×× زمره مشائیان در رهت افکار پا / علم تو آنجا که شد پرده نشین بطون ×× نیست مطالب درست نیست دلایل رسا ... حمد بی حد و ثنای بی عد مبدعی را سزاست که به موادای «کنت کنز امخفیا فاحببت ان اعرف» آیینه خانه جهان امکان را به صیقل تجلی از ظلمت عدم پرداخت آیات انوار علا و آثار اسماء حسنی را در مزایای غیبی و مظاهر کونی عکس پذیر و جلوه گر ساخت ... و بعد غرقه بحر ناکامی و محیط دایره بی‌سرانجامی سید محمد الموسوی عامله الله بلطفه الخفی وجود بی بود و نابود خود را جلوه گر می‌سازد که بر کار آگهان مصلحت کیش و دور نگاهان عاقبت اندیش متحقق و متیقن است که غرض و مقصود از اظهار عالم ظهور و شهود و نمود بی‌معرفت و شناخت حضرت واجب الوجود است جل شانه و عظم

انجام: امیدم که ارباب دانش کنند×× به اغماض در غفلت من نگاه.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علینقی، تا: ۱۲۹۷ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۱۳۰ص (۷۹-۲۰۸)، ۱۶ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۴۵۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا ابوالفضل رشتی (سمیعی)، تا: جمعه ۱۱ شعبان۱۲۹۸ق، جا: تهران؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۳۰]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۰م

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی۱۲۹۹ق؛ اندازه:

۱۷/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: ۳-۱۱۷]

● معارف الحق / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'āref-ol haqq

حجازی، امان الله، ق۱۳ قمری

hejāzī, amān-ol-lāh(- 19c)

اهداء به: حاجی رفیع اسماعیل خانساری
تاریخ تألیف:۱۲۴۴ق
یکدوره اصول دین شیعه است و در شش «باب»:۱. اثبات وجود صانع موجودات در پنج فقره؛۲. شرک به خدا؛۳. صفات کمالیه؛۴. ولایت علی علیه السلام؛۵. معاد جسمانی؛ ۶. علت ایجاد عالم و مخلوقات.
آغاز:بسمله، حمد و ستایش معبودی را سزاست و منت و کرم خداوندی را رواست

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** وای بر جان من گم شده راه.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر بن شیخ محمد هزار جریبی + مازندرانی، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۵۱]

● معارف الحقایق / کلام و اعتقادات / عربی

m'ārif-ul ḥaqāyiq

نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، ۱۲۳۱ - ۱۳۰۰ قمری

nayyer-e borūjerdī, 'alī asqar ebn-e 'alī akbar (1816 - 1883)

دربیان اصول عقاید (توحید، نبوت،معاد) که درضمن این مباحث مفصلاً به بحث امامت نیز پرداخته است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۱۶

انجام:و الممتثل فلابد من صحة العمل و قوعاً ظاهراً و باطناً لله سبحانه دون غیره مطلقا.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاتب به جهت مشکلاتیکه پیش آمده نتوانسته کتاب را تمام کند، او چنین نوشته: «فلما بلغ قلمی هنا عرضتنی العوارض حتی لم اقدر ان اکتب ما بعده و الله ولی التوفیق»، مصحح؛ تملک: ریحان الله موسوی در شعبان ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۱-۲۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۵۵/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول المسکین ... ان هذه وجیزة لابد من الاذعان بها لاهل الحق و جعلتها ذخیرة؛ **انجام:** والا کیف یمکن معرفة ذاته وصفاته لان الله أجل واکبر من أن یوصف وهو باطن لایعرف ... .
در فهرست ناشناس. خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۵گ (۹۹ر-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۵]

● معارف الحقیقه / عرفان و تصوف / فارسی

ma'āref-ol haqīqa

نعمة الله شیرازی، ق۱۱ قمری

ne'mat-ol-lāh-e šīrāzī(- 17c)

در باب جریان اختلاف بین طبقه متشرعه و متصوفه، در دفاع از ادهم عزلتی از شعرای قرن ۱۱.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۵۵

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● المعارف الخمس و احکام الصلاة / فقه / عربی

ma'ārif-ul xams wa aḥkām-is ṣalāt

رساله مختصری در دو قسم: ۱. المعارف الخمس، در پنج فصل؛۲. الصلوات المفروضة و مقدماتها.

زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز:الحمد لله علی ما اولی من سوابغ النعم الغزار و الصلاة و السلام علی رسوله و نبیه محمد المصطفی المختار
بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۰۴ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۴۹]

● معارف الزرع و الشجر / متفرقه / فارسی

ma'āref-oz zar' va-š šajar

در بیان انواع زراعت ودرخت و شیوه‌های مراقبت از آنهاست ودر پایان به فوائد برخی از آنها نیز اشاره شده است درعناوین.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۵۸/۴

آغاز:که تعلق به اوقات سال دارد منتصف فروردین ماه جلالی با منتصف اردیبهشت ماه رز را آب دهند یک نوبت دروقتی که چیده باشند؛ **انجام:** وسرخفاش درلکتور خانه بیاویزند با شاخی که از درخت [] شکسته باشند دروقتی سبزی شده بیاویزند با آن خانه الفت می‌گیرند.
خط: نستعلیق، کا: دهخوارقانی ؟، تا: ۱۳ شوال۱۲۷۷ق، جا: تبریز؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۲۸گ (۱۴۶ر-۱۷۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۳]

● **معارف سلطان العلماء** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘āref-e soltān-ol ‘olamā’

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۴/۱
آغاز:در تفسیر سر بسم الله الرحمن الرحیم، بسم الله دلیل آن است که مکون فعل الله است که زیان و نفع آن کار نمی‌دانی و نمی‌دانی که آن کار
نسخه اصل: کتابخانه مولانا، قوفیه - ترکیه ۷۹.رساله‌ای است در بیان تفسیر بسمله و تعویذ و تحمید، قصه آدم، ذکر حمد و تسبیح و تکبیر خداوند، غفران، جسم انسان، قناعت، حیات و مرگ، و موضوعات دیگر که همراه با ذکر روایات و حکایات مناسبی بدین موضوعات پرداخته، و اصل رساله نیز در قالب داستان پرداخته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن۸؛ ۳۷ص (۱-۳۷) [عکسی ف: ۴-۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۴/۷
آغاز:مرا چرا می‌کشی تا او بترسد قال رسول الله: المومن کیس فطن ممیز حذر و جل و قاف متثبت لایعجل عالم ورع و المنافق همزة لمزة
نسخه اصل: کتابخانه مولانا، قوفیه - ترکیه ۷۹.مباحثی است عرفانی اخلاقی در موضوعات مختلف انسان، شکر، دنیا و آخرت و غیره که آنها را با بیانی شیوا و با استشهاد به آیات و روایات و اشعار و حکایات بیان کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه اوایل محرم۷۵۵ق؛ ۱۰ص (۳۵۰-۳۵۹) [عکسی ف: ۴-۹]

←معارف طاهریه ⤙ شرح گلشن راز
←معارف طاهریه ⤙ شرح کلمات بابا طاهر العریان

● **معارف العارف** / تراجم/ فارسی

ma‘āref-ol ‘āref

اسرار تبریزی، محمد کاظم بن محمد، ۱۲۶۵ - ۱۳۱۵ قمری
asrār-e tabrīzī, mohammad kāzem ebn-e mohammad (1849 - 1898)

تاریخ تألیف: ۱۷ رجب ۱۳۰۶ق؛ محل تألیف: تبریز
چون حالات بزرگان شاه نعمت اللهی پس از نورالدین شاه نعمت الله، مخفی مانده بود به‌خصوص احوال و اخلاق دوازده نفر از خلیفة الخلفا که اول ایشان برهان الدین اول و آخرشان شاه رضا علی شاه دکنی باشد، مؤلف بر آن شد که حالات هفت نفر از ایشان را که مخفی‌تر بوده به رشته تحریر در آورد. در این کتاب هفت نفر از اقطاب را نام برده و ضمن بیوگرافی آنان حالات شاگردان آنها و بعضی از فواید دیگر را نیز می‌آورد، و مشتمل بر یک «مقدمه» و هفت «تعرفه» و یک «خاتمه» می‌باشد:مقدمه: در بعضی شؤونات سلسله شاه نعمت الله؛ تعرفه ۱. حالات سید معصوم علی شاه دکنی؛ ۲. حالات نور علی شاه؛ ۳. حالات حسین علی شاه؛ ۴. حالات مجذوبعلی شاه همدانی؛ ۵. حالات مست علی شاه شیروانی؛ ۶. حالات ثابت علی شاه قهفرخی؛ ۷. حالات مشتاقعلی شاه ثانی همدانی؛ خاتمه: در حالات مؤلف کتاب.
آغاز:حمد و سپاس مر خدای راست که اوست اول و نیست شیء قبل از او و اوست آخر که نیست شیء بعد از او
[فهرستواره منزوی ۲۲۸۲/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۸۹/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** در آفتاب نظر کن که با بشارت خویش ×× ممر او همه بر خط استوا نبود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ رجب۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ (۲۶پ-۱۹۵ر)،۱۶سطر،اندازه:۱۶/۵×۲۱/۵سم[ف:۱۰-۸۵]

● **معارف العارفین** / کلام و اعتقادات / عربی
m‘ārif-ul ‘ārifīn

محمود آبادی یزدی، علی، ق۱۴ قمری
mahmūd-ābādī yazdī, ‘alī(- 20c)

این کتاب در معارف و توحید و اخلاق است. مطالب آن در عنوان «معرفة» آورده شده است. مباحث و مطالب این کتاب:معرفة الله و توحید، اختیار و نفی جبر و تفویض، بداء، استجابت دعاء، تجسم اعمال و عالم مثال، روح و تصرف نفس، فضیلت علم و علماء و طریقه اخباریان و عارفان، ذکر و تذکر و فکر و تفکر. محبت و شوق و انس و انبساط، تسلیم و رضا، توکل، زهد، فقر، صبر، شکر، نعمت‌های خدا، صدق، نیت، اخلاص، خوف و رجاء، توبه، محاسبه و مراقبه، کبر و تواضع و عجب و غرور، حسد، غضب، حلم، ظلم و عدالت، احسان و سخاء.تاریخ ختم تألیف روشن نیست. در صفحه ۲۱۵ از بیماری وباء ذیحجه ۱۳۰۹ و تلف سکنه روستای محل اقامتش یاد کرده است و آرزو نموده که اجل مهلتش دهد تا این کتاب را به پایان رساند. از اینرو تاریخ ختم تألیف سال ۱۳۱۰ق به بعد است.
آغاز:الحمدلله الفائض نوره علی هیاکل الممکنات.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** و اعذنی من الشیطان الرجیم انک انت السمیع العلیم.
خط: مختلف، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۰ق؛ پیش نویس اصلی است، در آخر کتاب امضاء و مهر مؤلف ثبت شده، ضمیمه: صدر نسخه در دو برگ مؤلف فهرست تألیفاتش را و هم عبارات پراکنده نگاشته، با تقریظی بر این کتاب از میر سید علی حایری یزدی؛ واقف: حسن فرید محسنی؛ جلد: میشن، ۲۹۷گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۹۲]

● **معارف عالیه** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref-e ‘ālīye

بدخشی، محمد صدیق

badaxšī, mohammad seddīq

این کتاب اقوال و آراء احمد فاروقی نقشبندی است که از طریق یکی از مریدان جمع‌آوری شده است. مباحث مندرج در این کتاب بیان آدابی است که درویش باید براثر پیداشدن میل حرکت به سوی حق انجام دهد تا به سرحد منزل مقصود رسد و نیز دستگیری‌هایی که مرشد از او بنماید تا گمراه نشود و از عهده سیر بر آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۳۰/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی انعم علینا و هدانا الی الاسلام و جعلنا؛ **انجام:** و حجت بر اینها تمام شده باشد الحمدلله ... و التزم متابعة المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم اجمعین

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد شاکر کرخوقندی، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸ص(۱– ۱۴۸)، ۲۱سطر (۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴–۳۸۸]

● **المعارف العقلیة و لباب الحکمة الالهیة** / فلسفه / عربی

al-ma‘ārif-ul ‘aqlīyya wa lubāb-ul ḥikma-til ilāhīyya

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

کتابی متوسط در بیان معارف الهی با لسان عقلی و حکمی در پنج «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. المنطق؛ ۲. الکلام؛ ۳. القول؛ ۴. الکتابة؛ ۵. الغرض المطلوب.

آغاز:الحمدلله الذی عقل العقل بمشیته عن الاشارة الی بدایة ابدیته و اخرس الحس عن نظریة ...

چاپ: دمشق، تحقیق عبدالکریم العثمان، الطبعة الاولی، ۱۹۶۳م، ۱۱۲ص

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲/۱۰–ف و ۲۶۹/۱۰–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۸۱۶؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن فتح خیامی، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۳۵–۱۴۶) [فیلمها ف: ۱–۴۶۰ و ۴۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۰/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان خوض غمرة الاسرار الالهیة خطیر و استشناف الانوار الالهیة من وراء الحجب عسیر غیر یسیر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸۳ص(۱۴۱–۲۲۳)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۳/۱–۱۱۲]

● **المعارف علی قیاس غیر المتعارف** / منطق / عربی

al-ma‘ārif ‘alā qīyās-i ġayr-il muta‘āraf

وابسته به: الرسالة القیاسیة؛ پهلوانی، موسی

شرح مزجی مختصری است بر رساله قیاس (غیر المتعارف) موسی برکانی پهلوانی که به یکی از علماء تقدیم شده و نامش در مقدمه نیامده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۱

آغاز:الحمدلله حمداً یتقاطر عن ادراک غایة عقول العقلاء و یعجز عن بلوغ نهایة ألسنة الفصحاء؛ **انجام:** و قد سبق تفصیله تأمل فی هذا المقام فالنافیة من مزال الاقدام

خط: رقعی، کا: حافظ محمد بن خلیل مغنساوی، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ (۱پ–۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۲۰]

● **المعارف الغیبیة فی شرح العینیة الجیلیة** / عرفان و تصوف، ادبیات / عربی

al-ma‘ārif-ul qeybīyye fī šarh-il ‘aynīyya-til jīlīya

نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل، ۱۰۵۰ – ۱۱۴۳ قمری

nābolosī, ‘abd-ol-qanī ebn-e esmā‘īl (1641 - 1731)

تاریخ تألیف:جمعه آخر محرم۱۰۸۶ق

شرح مزجی متوسطی است بر قصیده عینیه عبدالکریم بن ابراهیم قادری جیلی صوفی (–۸۲۰ق). در شرح این قصیده بیشتر به جنبه‌های عرفانی می‌پردازد و گاهی به آیات و احادیث نیز استشهاد می‌کند.

آغاز:الحمدلله الذی شرح صدور المؤمنین بأنوار التوفیق و یسر امور الموحدین الی سلوک التحقیق ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و یغفر لنا و لاخواننا الذین سبقونا بالایمان و لمشایخنا و آبائنا و امهاتنا و ذریاتنا و اصحابنا و المسلمین اجمعین

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم مغربی دسوقی، تا: ۱ ربیع الثانی۱۳۳۶ق؛ تملک: عبدالستار عمر الدرجلی به تاریخ ۱۹۷۳/۳/۱۲م؛ جلد: مقوایی، ۱۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۴–۳۶۹]

←المعارف فی اصول الدین ⊲ اصول المعارف
←المعارف فی اصول الدین ⊲ المعارف

● **المعارف فی شرح الصحایف الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘ārif fī šarh-iṣṣaḥāyif-il ilāhīyya

سمرقندی، محمد بن اشرف، ق۷ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e ašraf(- 13c)

وابسته به: الصحائف الالهیة؛ سمرقندی، محمد بن اشرف (–۷)

شرح مهم و کمیابی است بر کتاب صحائف الالهیة، که با عناوین «قال، اقول» از سوی مؤلف صحائف نگاشته شده است.

وی که از حکما و مهندسان بزرگ اسلامی است، دارای تألیفات متعددی در منطق، هندسه و کلام است که در کتاب‌های تراجم به آنها پرداخته شده است. از جمله کتاب‌های وی «الصحائف الالهیة» در کلام است. بر این کتاب شرح‌های مختلفی نگاشته شده، از جمله شرحی که خود او نگاشته است. در دو «مقصد»:مقصد اول در یک مقدمه و سه «قسم»: مقدمه: در دو «فصل»:۱) در ماهیت علم کلام،۲) اقسام موجودات؛ قسم ۱. در شش «صحیفه»:۱) در وجود در سه فصل و یک خاتمه،۲) موجود و معدوم در چهار فصل و یک خاتمه،۳) در ماهیه در چهار فصل،۴)لواحق وجود در سه فصل و یک خاتمه،۵)لواحق ماهیه در سه فصل و یک خاتمه،۶) لواحق وجود و ماهیت در دو قسم؛ قسم ۲. در اعراض در چهار «صحیفه»:۱) ادراک و در آن فصل است،۲) مدرکات و در آن سه فصل و یک خاتمه است،۳) در آنچه که محسوس نیست در پنج فصل و یک خاتمه،۴) در آنچه شامل ادراک و مدرک می‌شود در شش فصل؛ قسم ۳. در دو «صحیفه»:۱) در چهار فصل، ۲) در سه فصل؛ مقصد دوم: در مسائل در نوزده «صحیفه»:۱. در اوصاف قدیم، ۲. استدلال در وجود واجب، ۳. در وحدانیت، ۴. در کیفیة صدور عقل، ۵. در علم خدا، ۶. در اراده، ۷. حیات، ۸. تکلم، ۹. رؤیة، ۱۰. صفات سلبیه، ۱۱. شمول قدرتخدا، ۱۲. در افعال بندگان، ۱۳. الله، ۱۴.حدوث عالم، ۱۵. نبوت، ۱۶. معاد، ۱۷. ن، ۱۸. حسن و قبح، ۱۹. امامة.

آغاز:الحمد لله الذی لیس لوجوده بدایة و لالجوده نهایة و له فی کل شیء آیة ... و بعد فان أجل المعارف و اعلاها و اشرف المقاصد و اولاها معرفة الله.

انجام:و قدا اودع فی هذا الکتاب من الدلائل والتحقیقات و التدقیقات ما یفید هذا المطلوب و الحمد لله رب العالمین.

[فهرست عربی موزه بریتانیا ش ۱۸۱؛ الاعلام، زرکلی: ۳۹/۶؛ الذریعة: ۹/۱۵؛ فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، آربری، ترجمه شاکر سعید: ۳۶۴/۱؛ کشف الظنون:۱۰۷۵/۲؛ معجم المؤلفین:۶۳/۹؛ نوادر المخطوطات العربیة فی مکتبات ترکی، رمضان ششن: ۱۲۹/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**الفصل الثانی، اختلف العلماء فی تعلیل افعال الله و احکامه فقالت المعتزلة و اکثر الفقهاء انها معللة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۳/۱-۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد مراد زنجانی، تا: ۷۱۲ق، جا: تبریز مدرسه نجمیه؛ تملک: مصطفی بن خلیل معروف به مدرس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روکش کاغذی، ۱۶۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲۴-۲۷۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۱۷/۱

آغاز:الحکیم الوهاب قال الحمدلله الذی الی آخره اقول خطبه کل کتاب و مفتح کل باب ینبغی ان یکون هنا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ کهن، کا: بهاء بن جلال بن بناکتی خجندی، تا: ۲۱ ربیع الاول ح ۷۲۰؟؛ مصحح؛ دارای اشکال هندسی؛ مهر: «عبده محمد ...»؛ جلد: گالینگور، ۱۸۳گ (۱-۱۸۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۴۷/۲-۷۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعید بن محمود بن مسلم کماخی، تا: اواسط رمضان۷۴۵ق؛ مصحح، با نشان بلاغ، محشی؛ تملک: محمد باقر بیرجندی از مشایخ اجازه روایتی آیة الله مرعشی نجفی و مؤلف کتاب الکبریت الأحمر به تاریخ ۱۳۱۳ق، سید مهدی لاجوردی؛ با عبارت «من جملة احدی و خمسین کتاباً اشترینا فی مدینة اصفهان سنة ۱۰۴۶ هـ من جملة کتب الفاضل الشهید»؛ مهر: «الفقیر أحمد بن مصطفی»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج منقش، ۱۶۱گ،۲۷سطر(۹/۵×۱۷/۵)،اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۳-۱۱۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن محمد، تا: ۱۱۰۷ق؛ جلد: میشن، ۱۶۳گ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱۰-۵۰۸]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۹/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴پ و بندی از خاتمه آن است [ف: ۵-۵۹۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** لیهتدی بها الی معارج السالکین و یستدرج منها الی مدارج العارفین.

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۲۸]

● المعارف فی شرح العوارف / عرفان و تصوف / عربی

al-ma'ārif fī šarh-il 'awārif

غزنوی، عبدالقدوس بن اسماعیل، - ۹۴۴ ؟ قمری

qaznavī, 'abd-ol-qoddūs ebn-e esmā'īl(- 1538)

وابسته به: عوارف المعارف؛ سهروردی، عمر بن محمد (۵۴۲-۶۲۲)

تاریخ تألیف:۹۲۴ق

کتابی عرفانی استدر هفت «باب»:۱. علوم صوفیه؛ ۲. تحصیل صوفیه؛ ۳. معرفت فضیلت علم و لغات آن؛ ۴. شرح حال صوفیه و اختلاف طریق ایشان؛ ۵. ذکر ماهیت صوفیه؛ ۶. ذکر تسمیه ایشان به این اسم؛ ۷. متصوفه و مشتبهه.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی جعل معارف الهدی عوارف العارفین

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذا بفضل الله و عونه و انافی ثلاث و ستین و یوماً الاربعا وقت الظهر فی خمس عشر من جمادی الاولی مورخاً با ربع و عشرین و تسعمائه و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: حامد بن نظام حسینی جونپوری، تا: ۹۸۱ق؛ با سرلوح مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۳۷۷گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۸–۴۵۲]

↩المعارف فی الکلام ⪢ اثبات الواجب
↩المعارف فی الکلام ⪢ اثبات الصانع
↩المعارف فی الکلام ⪢ تحفه سلطانی و هدیه مجلس خاقانی
↩المعارف فی المعارف ⪢ تحفه سلطانی و هدیه مجلس خاقانی
↩المعارف فی المعارف ⪢ اثبات الصانع
↩المعارف فی المعارف ⪢ اثبات الواجب

● **المعارف فی المعارف الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'ārif fi-l ma'ārif-il ilāhīyya

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد،– ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad(- 1559)

در هفت و یا هشت«اشراق» یا «شارق» هریکی در چند «لمعه» و «لایحه»: شارق ۱. اثبات الصانع و فیه لمعتان؛ ۲. التفحص عن کیفیة صدور الحادث عنه و فیه لمعة و اشراقات؛ ۳. فی علمه تعالی و فیه اشراق و لوامع؛ ۴. فی ارادته تعالی و فیه مقدمة و لوامع؛ ۵. فی کلامه تعالی؛ ۶. فی ارادته، چند «لایحه»؛ ۷. فی حیاته و سمعه و بصره؛ ۸ فی کلامه. نسخه‌ها در تعداد اشراقات متفاوت است.در بیشتر نسخه‌ها نام مؤلف نیامده است. در چند نسخه‌ای هم که اسم او در پایان نوشته شده به صورت «مولانا ابی الحسن طاب ثراه»است. در سپهسالار(ج۵، ص ۵۹۵) حدس زده‌اند مؤلف می‌باید ابوالحسن ابیوردی مؤلف روض الجنان باشد.شیخ آقا بزرگ تهرانی از این کتاب دو بار در الذریعه یاد کرده است: یک بار در ج۱،ص۱۰۷ کهآن را از آن شیروانی دانسته و بار دیگر در ج۲۱،ص۱۸۸ با نام المعارف و ناشناخته.

آغاز:بسمله. مقصود الکتاب ما یحتوی علیه شوارق. الاولی فی اثبات الصانع، و فیه لمعنان. اللمعة الاولی فی ذکر ما تقر لدنیا فی اثبات هذا المطلب

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الجواب ان الکلام ازلی لکن تعلقاته بالاشخاص و الازمان حادثة

خط: نستعلیق، کا: احمد بن عبدالحی شریف نظام آبادی، تا: شنبه اواسط ربیع الثانی ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج؛ ۶۷گ (۳۹پ–۱۰۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲۹/۲–۵۸۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۷۱/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** لکن تعلقاته بالاشخاص و الازمان حادثة. و هذا آخر ما وجد من هذه الکتاب الموسوم بالمعارف الالهیة من مصنفات العلامة ... ابوالحسن ...

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: یدالله، تا: ۱۳۶۳ق؛ به دنبال «روض الجنان» از همو؛ ۱۶۳ص(۴۵۴–۶۱۶) [ف: ۳–۳۰۴]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۴۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** لکن متعلقاته بالاشخاص و الازمان حادثة (هذا آخر ما وجدته من هذا الکتاب الموسوم بالمعارف فی المعارف الالهیة من مصنفات ... ابی الحسن طاب ثراه)

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۱ص (۱–۱۱۱) [ف: ۵–۵۹۵]

● **معارف قدسیه** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'āref-e qodsīye

کاشغری، سعدالدین،– ۸۶۲ قمری

kāšqarī, sa'd-od-dīn(- 1458)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۲/۳

آغاز:بدانکه در وقت ملاحظه توحید صرف انکار متصور نیست؛ **انجام:** هر کسی را چیزی مناسب استعدادش حاصل شود که تعبیر از آن نتوان کردن

خط: نسخ، کا: اشرف بن محمد کرمانی، تا: ۹۰۵ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی،۲گ (۴۰–۴۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۹سم [ف: ۵–۵]

● **معارف القرآن** / کلام و اعتقادات / عربی

m'ārif-ul qur'ān

اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ – ۱۳۶۵ قمری

esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)

مؤلف که بنیان‌گذار مکتب تفکیک در خراسان است دراین کتاب عقاید وباورهای خود را دراین رابطه بیان نموده است. اومعتقد است بایدبه قرآن وسنت رجوع کرد وعقل قدرت استنباط معارف راندارد. این رساله فاقد ابواب وفصول است.

آغاز:بسمله تبارک الذی نزل الفرقان فعلم به الامم وکلم اهل العالم بجوامع العلم فی جوامع الکلم ... ولعنة الله علی اعدائهم ابد الابدین وبعد یقول اقل الخلیفة وافقرهم الی الله العزیز

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۳۵-۲۸/۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** فاحاطته تعالی لیس بکونه فوق هذه العوالم حتی یکون البینونة غریبة ویکون بعیداً عن العوالم المحاطة بحسب المسافة بل هو تعالی معهم اینما کانوا لان بامره تحقق

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۳۵۸ق؛ ۱۶۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸–۴۳۹۸]

● **معارف قرآن** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āref-e qor’ān

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق۱۴ قمری

modarres-e gīlānī, morteza ebn-e ša‘bān(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۴۱

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **معارف قطبیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āref-e qotbīya

اصفهانی، سلطان محمد بن قطب الدین، ق۱۱ قمری

esfahānī, soltān mohammad ebn-e qotb-od-dīn(- 17c)

از آغاز نسخه چند ورقی افتاده و به همین جهت نام کتاب به دست نمی‌آید. در بالای صحیفه اول به خط دیگر نوشته شده:«معارف قطبیه» و در بالای ورق ناقص وصالی‌کرده‌ای که در آغاز نسخه به خط دیگر نوشته‌اند:«معارف قطب الدین» و زیر آن با مداد نوشته شده: «این نسخه خیلی کمیاب است بلکه نسخه‌های زمان شاید محصور به سه یا چهار باشد.»در هر صورت نام یا لقب مؤلف حتماً قطب الدین نیست و چنان‌که پیش از این گذشت سلطان محمد بن قطب الدین اصفهانی بوده و از علمای شیعه قرن یازدهم بوده و این کتاب را در اعتقادات شیعه نوشته است.(سعید نفیسی)

[فهرستواره منزوی ۵۳۸/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۸۵

آغاز:او آن مال را در طاعت خدای تعالی صرف کند؛

انجام:صلی الله علیهما و آلهما الطیبین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ خوش، کا: محمد جعفر بن غضنفر، تا: پنج‌شنبه ۹ جمادی الثانی۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ آنرا از روی خط مؤلف نوشته ومؤلف زنده بوده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲۹۹ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۶-۷۲]

←المعارف اللدنیه ≻ الرسالة القدسیة

● **معارف لدنیه** = **معارف** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āref-e ladonīyya = ma‘āref

فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ - ۱۰۳۴ قمری

fārūqī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-ahad (1564 - 1625)

رساله‌ای کوتاه درمعارف عرفانی و مباحث صوفیانه که مطابق آراء طائفه نقشبندیه در ۳۷ «معرفت» تنظیم شده است. در آشتی شریعت و طریقت و مسایل الهی و اسرار و رموز تصوف، به ویژه در وحدت وجود. با بحث لفظ «الله» آغاز می‌شود و در پایان ویژگی و برتری‌های گروه نقشبندی را آورده و به مخالفان پاسخ گفته است. اسماعیل پاشا (۵۰۴/۲) از دوکار او «معارف دینیه» و «معارف لدنیه» یاد کرده که باید یکی باشند. (سید محمود مرعشی)

آغاز:الحمدلله والسلام علی عباده الذین اصطفی علی نبیه المجتبی ورسوله المصطفی محمد (ص) المبعوث الی ... معرفة اول لفظ مبارك الله مرکب از الف ولام است که ازجمله الات تعریف است و ...

انجام:دراین رساله آورده ثا مردم بر شناعت کار او مطلع شوند وبه تقلید درزمره اهل الحاد در نیفتند واگر با وجودآن راه تقلید آن جماعة را پیش گیرند وحجت براینها تمام شده باشد تمت

چاپ: لاهور، ۱۹۳۳ میلادی؛ کراچی، ۱۹۶۸م همراه اردوی آن

[ایضاح المکنون ۵۰۴/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۳۹۴/۲؛ دارالکتب قاهره ۱۵۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۰۳/۸ که از شیخ احمد سرهندی دانسته؛ مشترك پاکستان ۱۹۴۰/۳ (۱۹ نسخه)؛ ذریعه ۱۹۳/۲۱]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نعیم خادم حضرت عبدالقادر محمد نسیم (به قرینه کتاب آخری)، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲، مکتوب»؛ کاغذ: شرقی، ۲۹گ (۳۸-۶۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴۰-۲۶۳]

←معارف اللغة ≻ الفاظ مستعرب

● **معارف الهیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘āref-e elāhīyye

قزوینی، ابوتراب بن حسین،- ۱۲۶۰ قمری

qazvīnī, abū-torāb ebn-e hoseyn(- 1844)

رساله‌ای است بدون فصول و ابواب که در آن از شکر و علم سلوک و تقوای خواص، ادله توحید، علم حادث، رجعت، اختلاف صدور موجودات از مبداء، روح، وحی و الهام، موت و حیاة، قیامت بحث کرده است و آنرا به آخر نرسانده است.

آغاز:بسمله حمدالله لولیه و اتباعه اجمعین این جمله بیاناتیست که اقل فقیر ابوتراب بن الحسین القزوینی را بخواطر رسید که بعض از معارف الهیه برشته تحریر کشیده شود و بالبدیهیه عبد شاعر بصیر بعد از معاینه فقر خود بصانع در تمامی اسباب فلکی و عنصری ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۳/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷-۲۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۴۷۵]

● **معارف الهیه** /- فارسی

maʻāref-e elāhīyye

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۸/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۸]

● **معارف و اخلاق و آداب** / اخلاق / فارسی

maʻāref va axlāq va ādāb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۷

آغاز:در شکر فصل هفتم در قناعت؛ **انجام:** فی غیر راغب عنک و لا مستبدل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۳۱]

● **معارف و الاخلاق و وسائل الاشراق** / اخلاق / فارسی

maʻāref va-l axlāq va vasā'el-ol ešrāq

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۹۲۹

خط: نستعلیق، کا: مهدی سمنانی، تا: ۱۲۲۷ق [الفبائی: -۵۳۱]

● **معارف و اصول عقاید نقش بندی** / کلام و اعتقادات / فارسی

maʻāref va osūl-e ʻaqāyed-e naqš bandī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۰۷/۲۵

از مؤلف مقامات سعدیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۶گ (۲۲۳-۲۴۸)، ۱۸سطر (۱۰×۲۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۰۰]

● **معارف و سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی

maʻāref va solūk

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۷۴

آغاز:عارفان دردمی دو عید کنند؛ **انجام:** و اولاده العظام و اهله و صحبه علی التحیه و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۱/۶

آغاز:الحمدلله رب العالمین هو الاول و الاخر و الظاهر و الباطن و الصلوة علی رسوله محمد و آله اجمعین که در شان اوست طه و جلوه او**انجام:** هست کسی کز تو در نظاره کند ورقها بیهوده پاره کند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۳۲]

● **معارف و مصائب** /-

maʻāref va masā'eb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۲۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

←معارف و مواهب ⟵ مواهب

● **معارف الیقین فی شرح الاربعین** / شرح حدیث / فارسی

maʻāref-ol yaqīn fī š.-el arbaʻīn

واعظ تبریزی، محمد باقر، ق۱۱ قمری

vāʻez-e tabrīzī, mohammad bāqer(- 17c)

تاریخ تألیف:۱۰۳۶ق(= شروح حدیث)

چهل حدیث را از پیامبر اکرم وائمه اطهار علیهم السلام از کتب اخبار انتخاب کرده وپس از ترجمه آنرا شرح و اشعاری از خود بدان افزوده است.ابتدا حدیث را نقل می‌کند، سپس ترجمه آن را بیان می‌دارد و بعد از آن به توضیح آن می‌پردازد که ضمن آن اشعاری از خویش و نکاتی عرفانی و سخنانی نغز آورده با عباراتی روان و خالی از تکلف چنان که می‌گوید:«... بنابر آن چهل حدیث از صحاح و موثقات جمع آورده و به جهت اختصار، حذف اسانید کرده و در سلک تحریر درآوردم و در ذیل هر یک از آن، ترجمه شافی و بیان کافی ایراد کردم... و در اغلاق مبانی و اغراق معانی مبالغه نکردم ... مگر آنکه از جودت طبیعت و سمحت قریحت بالبدیهه صادر گردیده ... زیرا که غرض حصول ثواب و افهام عوام بود نه اظهار فضل و تسویل کافه اصحاب ...».

آغاز:بسمله صحیح ترین حدیثی که راویان حواس به طریق تواتر رسول امین عقل قویم نقل کنند ...

انجام:و له قدس الله سره: چون روح در نظاره فنا گشت این بگفت ×× نظاره جمال خدا جز خدا نکرد. تمت الکتاب.

[الذریعة۱۹۴/۲۱و ۱۹۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۳۹۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۱۴/۶]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد زکی بن حاجی میرک بیک دزماری، تا: دوشنبه ۴ جمادی الثانی۱۰۵۴ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۴-۱۹۳۹]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۸۲/۳

خط: نسخ، کا: درویش فرج بن محمدصفی اردبیلی، تا: ۱۰۷۰ق؛ ۱۸۸ص(۷۸-۲۶۵)،۲۳سطر(۹×۱۷)،اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۲]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۱۴/۱

آغاز: ... الحدیث الخامس فی الکافی، قال ابوعبدالله ... ترجمه: روایتست از صادق آل محمد علیه السلام که فرمود خدای تعالی پرودگار ماست وعلم ذات اوست وقتی نبود مسموعی؛ **انجام:** نوشتم چه این شرح برحل حدیث ×× درآن دم که می‌شد تمام این کتاب / زتاریخ پرسیدم از عقل گفت ×× (شروح حدیث) آورم درحساب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ رمضان۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «محمد الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۰۹

آغاز:مهر اشک بر روی حسین و آن خاتم بکائین و قائد مجاهدین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرحاجی حضرت قلی بن حق نظر قیاپالوی ایرملو، تا: شوال۱۰۸۰ق؛ جلد: میشن، ۲۵۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۷۶۹]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان۱۰۸۸ق؛ ۱۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۱۰۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۲۲

آغاز:معدن علم نامتناهی وامام کافه انام ازماه تا به ماهی وعارف اسرار ما کان و ما یکون؛ **انجام:** ظلم برسه قسم است یکی خدایتعالی آنرا می‌بخشد وآن ظلمی است که بنده بر نفس خودمی‌کند که باشد میان ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۶]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** شیخ صفی الدین اسحاق قده در بیان اقسام فنا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۰×۲۹سم [ف: ۵-۵۹۵]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۶۲۴/۱

آغاز:داند و این نادر بود ... شعر بحریست محیط میرجواهر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ از روی نسخه‌ای که به خط محمد رضای بدخشی در تاریخی که از ۱ رجب ۱۰۴۸ق تا ۱۰ شوال ۱۰۷۶ بوده نوشته شده؛ ۱۲۴گ (۱ر-۱۲۴ر) [ف: ۵-۵۹۶]

● معارک الفحول / منطق / عربی

ma‘ārik-ul fuḥūl

محمد جلال بن حسام

mohammad jalāl ebn-e hesām

[کشف الظنون ۱۷۲۵/۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۰۹/۶-۳۸/۲۲۹

آغاز:بسمله الحمدلله الذی نور بصائر اهل العرفان بکحل النظر وفجر عیون الحکم عن قعرالطبیعة بمزاولة الفکر ... مزین المعانی بعلم النظر محمد بن سید حسام بن شهاب الدین بن جلال الملک ... المدعو بجلال التمس منی جماعة ... سمیت کتابی هذا معارک الفحول مرتبا علی مقدمة وفصول ... اما المقدمة ففی معرفة ماهیة المناظرة؛ **انجام:** فکذلک الملزوم الی آخر هذا النکت هذا وانما وشحت هذه الرسالة بابحاث لطیفة ونکات غریبة قد تحیرت فیها العقول وعجزت عن ادراکها الفحول حامداً لواهب العقل والفکر السلیم ومن یعتصم بالله تعالی فقد هدی الی صراط مستقیم والمامول منه ان یوقعها فی محل القبول وبالله الوصول والله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۳۹۹]

● المعاریض (رسالة فی) / اصول فقه / عربی

al-ma‘ārīz (r.-un fi-l)

اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ - ۱۳۶۵ قمری

esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)

عنوان رساله در نسخه شماره ۸۴۷۱ کتابخانه آستانقدس «رسالة فی المعارض و الافتاء و التقلید» ضبط گردیده اما در نسخه دیگر با نام «رساله مواهب السنیة و العنایات الرضویة» ذکر شده است. رساله تحقیقی است در مبحث تعادل و تراجیح که در مرحله اولیه تألیف باقی مانده، و مبحث افتاء و تقلید در این نسخه نقل و کتابت شده است. به روایت فرزند فاضل مؤلف نام رساله «رسالة فی المعاریض و الافتاء والتقلید» بوده است. کاتب مبحث «افتاء و تقلید» را جدا نموده و آنرا ضمیمه کتاب «مصباح الهدی» نوشته است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۷۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... فظهر من الروایات لمن کان فقیها

فی اصول الدین الاحکام العقلیة جوامع کلیة و کذلک الاحکام الوضعیة العقلائیة؛ **انجام:** و عند عدم ظهور المراد لابد له ایضا من الرجوع الی ما یرتفع بدالریب عن احدهما و الحمدلله کما هو اهله.
خط:نستعلیق،کا:حاج شیخ غلامعلی فائقی، تا: آذر۱۳۳۲ق؛ واقف: حاج شیخ غلامعلی فائقی؛ ۶گ، اندازه: ۲۲×۲۸سم [ف: ۶-۴۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۶۹
آغاز:بسمله، الحمدلله سیما ناموس الدهر و امام العصر؛ **انجام:** و اطلاق الاسیر علی نحو و عرفت ایضا ما یمنی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۶۱ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۱
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رسالة شریفة مشتملا علی اللباب الاعظم لاستنباط الاحکام الشرعیة من الکتاب و السنة؛ **انجام:** فلابد لنا من التذکر بما ذکر به الشارع مما یتوقف علیه خصوص تلک المرتبة الشریفة
خط: نستعلیق و شکسته، کا: اصفهانی، مهدی بن محمد اسماعیل، تا: ۱۳۶۵ق؛ ناتمام مانده؛ واقف: شیخ علیرضا مدرس غروی، شعبان۱۴۰۳؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۴۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۴۱۲
بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۱]

● معاش السالکین / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘āš-os sālekīn

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵-۸۶۹ قمری
nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

از آثار ارزشمند اوست. عنوان مطالب در این رساله «ای سالک راه» است.وی این رساله را در پاسخ پرسش حاج شیخ علی درباره «طایفه‌ای که سلوک طریقه کمل شعار ایشان است چگونه معاش کنند که از حرام اجتناب نمایند و به ریا و سمعه مبتلا نشوند» پرداخته است و سفارش بسیار کرده که از نزدیک شدن به ریا و سمعه به شدت پرهیز کنند و فقه را راهنمای خویش قرار دهند.وی در این باره چنین می‌گوید:«تمییز حلال از حرام ظاهرا به فقه و حدیث و باطناً به کشف و شهود و الهام باید نمود».نوربخش در این رساله از امام امیر المومنین علیعلیه السلام این گونه یاد می‌کند:«حضرت آدم اولیا علی مرتضی علیه سلام الله و سلام ورسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرماید: یسیر الریاء شرکت». از میر سید علی همدانی با عنوان «حضرت سیادت مآبی قطب الاقطابی علی الثانی» یاد می‌کند. درباره جامی چنین می‌گوید:«شیخ نورالدین عبد الرحمان ... که در اسفراین مولود و در بغداد مدفون است در آن حین که اسباب معاش نداشتند هر چه ملوک و امرا بر سبیل تحفه می‌فرستادند قبول می‌نمود». سید نور بخش از شیخ یوسف بن حسین یاد می‌کند و داستان او را با ابوعثمان حیری درباره مسئله دوری از ریا و ملامتی‌گرایی می‌آورد.

آغاز:الحمدلله علی نعمائه و الصلاة علی محمد و آله، أما بعد صاحب الأطوار القلبیة معدن الأنوار الغیبیة ... العارف المکاشف الولی شیخ حاج علی ادام الله فنائه فی الله ... پرسید طایفه ای که سلوک طریقه کمل شعار ایشان است چگونه معاش کنند که از حرام اجتناب نمایند ... بدان ای سالک راه ... مذاهب صلحا و اتقیا ... برحسب امکنه و ازمنه ... در این معنی متنوع است اما در جمیع احوال بناء کار این طائفه بر دو اصل است: یکی ظاهر شریعت مصطفوی. دوم باطن طریقت مرتضوی

انجام:سالک باید طریق اعتدال در جمیع احوال مرعی دارد ... در مجلس شهود که مقام محمد غیر آن نتواند بود مستغرق جمال بی زوال گشته از جمیع رسوم و عادات بشری بکلی منسلخ گردد. تا به نور ولایت و قوت کرامت شراب در دست وی شربت شود، انگاه از حرام تمام خلاص یافته باشد. حضرت الله تعالی سالکان راه و طالبان لقاء الله را از لقمه حرام و ریا وسمعه عوام محفوظ دارد بحرمة کمل اولیائه من الاقطاب و الافراد

[مشترک پاکستان ۱۹۴۲/۳ -۱۹۴۳؛ تاریخ نظم و نثر از نفیسی ۳۱۸/۱- ۳۱۷ و ۷۸۸/۲؛ کشف الظنون ۱۷۲۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۰۴/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۱۰/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۱۰۴۳ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۴۵ر-۱۵۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۹-۲۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۷-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط:نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق؛ ۲۷گ (۲۸۹-۳۱۵) [ف: ۲۳-۶۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر و آقا محمد ابراهیم، تا: ۱۲۷۶-۱۲۷۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۸۹-۲۰۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۲-۲۵۹]

←معاشرت ⟩ آداب و رسوم معاشرت (رساله)
←معاشرت ⟩ آداب معاشرت و امثال و اخلاق

● معاشقات ا. م ... و ح. م با خانم کرمانی و جاسوسی م. ا ق ... و معاشقه وی با شوکت خانم / داستان / فارسی

mo‘āšeqāt-e A. M ... va H. M bā xānom kermānī va jāsūsīye m. A Q ... va mo‘āšeqa-ye vey bā šowkat xānom

میرزا زیرک، ق۱۴ قمری

mīrzā zīrak (- 20c)

میرزا زیرک مورخ ۲۵ جمادی الثانی ۱۳۲۴ق هنگام ورود به منزل ناظم العلوم در تهران جلودر به جوانکی برخورد می‌کند که از طرف یکی از اجزاء سفارت فرانسه کتابی آورده تا ناظم العلوم آنرا از فارسی به فرانسه ترجمه کند. پس از اطلاع میرزا زیرک از موضوع، درخواست می‌کند که ترجمه کتاب مزبور به عهده وی محول شود. جوان پس از اطمینان کامل از توقف وی در منزل ناظم العلوم کتابرا به وی تحویل دادهومی‌رود، میرزا زیرک داستان شیرین کتاب را پسندیده و قبل از ترجمه آنرا استنساخ می‌نماید.

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۵۵

در نسخه موجود داستان نیمه تمام ماندهو مابقی آن در کتابخانه به دست نیامد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۴ق؛ ۱۸۷ص، ۱۶سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۶]

● معاصران ابن سینا /تراجم /فارسی

mo‘āserān-i ebn-e sīnā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶۰/۵

خط: نستعلیق، کا: اقبال آشتیانی، عباس، بی‌تا؛ ۵گ، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۸۸]

● معاصم الهدی و الاصابة فی تفضیل علی علی الصحابة / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘āṣim-ul hudā wa-l iṣāba fī tafḍīl-i ‘alī ‘ala-ṣṣaḥāba

کرمانی، احمد بن عبدالله، - ۴۱۲ ؟ قمری

kermānī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1022)

پاسخ به گفته‌های جاحظ در کتاب «العثمانیه» و تفضیل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام بر یاران و صحابه حضرت پیامبر اکرم (ص). این کتاب در چند جزء تألیف شده مشتمل بر ابواب دارای فصول کوتاه می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۴۲

آغاز:فیما اختص به علی صلوات الله علیه و تفرد به من الشرف و الفضل بکونه مؤیداً بدعاء النبی

جزء دوم کتاب است که دارای مقداری از باب سوم و چهارم و پنجم می‌باشد و گویا فقط همین جزء در دست باشد.در الذریعه (۱۹۶/۲۱) دیده شود؛ خط: نسخ، کا: آدم بن محمد کوثری، تا: دوشنبه ۲۶ شعبان۱۳۰۹ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۰۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۳۸]

● المعاصی کبائرها و صغائرها (رسالة فی بیان) / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘āṣī kabā’ir-u-hā wa ṣaġā’ir-u-hā (r.-un fī bayān-i)

رساله‌ای است در بیان گناهان کبیره و صغیره که آنها ۲۹ می‌باشند و در آخر حد این دو و حد عدالت و مروت را بیان می‌دارد و در آن از ابولیث سمرقندی و خلاصه و جمع الجوامع یاد می‌کند. قاضی جلال الدین عبدالرحمن بن سراج الدین عمر بن علی بلقینی مصری شافعی (- ۸۲۴ق)،رساله‌ای به نام «رسالة الکبائر و الصغایر» دارد که شاید این همان باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۹/۶

آغاز:بسمله الحمدلله و سلامه علی عباده الذین اصطفی و بعد فهذه رسالة فی بیان الکبائر و الصغائر ... اما الکبائر اسال الله تعالی العفو عنها و العافیة فقال هی بعد الکفر ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰-۳۳ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۸۶]

● معاصی کبیره / اخلاق / فارسی

ma‘āṣī-ey kabīre

محمد علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mohammad ‘alī ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای است دریک «مقدمه» وسه «مقصد» ویک «خاتمه»: مقصد ۱. بیان معنی کبیره و صغیره؛ مقصد ۲. بیان تعداد کبائر؛ مقصد ۳. بیان آیات و اخبار وارده در عقوبات معاصی کبیره؛ خاتمه: در بیان توبه و شرایط و محل آن.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیرخلقه محمد و آله اجمعین اما بعد چنین گوید ... مقصد اول دربیان معنی کبیره و صغیره مقصد ثانی دربیان تعداد کبائر

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۵۳

آغاز:نصایح زبور منتخب از حیوة القلوب؛ **انجام:** و کانت مدة خلافته (ع) بعد وفاة اخیه الحسن (ع) ... سنه ۱۳۱۸

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد باقر سرچاهی، تا: چهارشنبه ۱ جمادی الثانی۱۳۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۷سم [ف: ۲۶-۵۶۱]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۹۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** به این نحو استغفار کند استغفرالله الذی لا اله الا هو الحی القیوم بدیع السموات و الارض ذوالجلال و الاکرام و اسئله ان یصلی علی محمد و آل محمد و ان یتوب علی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۴۹گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۴]

● **المعاطاة** / فقه / عربی

al-mu'āṭāt

کجوری نجفی، محمدعلی بن مقصودعلی، ق۱۳ قمری

kajūrī najafī, mohammad-'alī ebn-e maqsūd-'alī(- 19c)

رساله‌ای کوتاه و استدلالی در برخی مباحث متاجر که به «معاطات» مربوط می‌شود ودر آن با استفاده از قواعد کلی و اقوال بزرگان به بحث پرداخته شده است.

آغاز:الحمدلله الذی احل البیع و حرم الربا وامر فی العقود کلها بالوفاء ... وآله ورثة الانبیاء الامناء حجج الله علی اهل الارض والسماء وبعد فیقول المفتقر الی الله الغنی محمد ... انه التمس منی من لایعنی الا اجابته ...

انجام:الاغا محمدباقر الشهیر بالبهبهانی انه کان یقول بصحة المعاطاة و جریانها فی النکاح ایضا و هو عجیب غایته والحمدلله علی اتمام ... ولایبادر بالنقص والابرام فی نادر الرای فانه لامعصوم الامن عصمه الله.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن مقصودعلی کجوری نجفی، تا: ۱۴ صفر ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ]

←المعافیة فی شرح الکافیة ⩾ شرح الکافیة
←المعالجات ⩾ الفوائد الطبیة
←معالجات ⩾ مجربات

● **معالجات (رساله در ...)** / طب، اختربینی / فارسی

mo'ālejāt (r. dar ...)

شفائی، مظفر بن محمد، - ۹۶۳ قمری

šafā'ī, mozaffar ebn-e mohammad(- 1556)

معالجاتی است در بیماری‌های یرقان، آبله، قولنج، آتشک، کوفت، عطسه، خفقان، جراحات، نفخ، شهوت، از قول حکیمان (ارسطو، لقمان، جاماسب).

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۰۴/۵

آغاز:بسمله، کتاب معالجه امراض که کسی داشته باشد از قول حکیمان و طبیبان ...

خط: نستعلیق تحریری، کا: میرزا محمد طبیب فرزند حاجی محمد ربیع، تا: ۲۴ رمضان۱۲۳۰ق؛ ۱۱گ (۳۲۰ر-۳۳۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۶۶]

● **معالجات** / طب / فارسی

mo'ālejāt

پولاک، یاکوب ادوارد، ۱۸۱۸ - ۱۸۹۱ میلادی

polāk, yākūb edvārd (1818 - 1891)

رساله‌ای است در بیان دستورالعمل، تعلیمات، معالجات و تدابیر امراض مهلکه در چهار«فصل»: ۱. مرض تب نوبه؛ ۲. اسهال الدم؛ ۳ و ۴. امراض مطبقه و محرقه (منظور امراضی که در طول عمر یکبار بر شخص عارض می‌شود مانند جدری و طیفوس).

چاپ: ایران، تهران، ۱۲۶۹ق، سنگی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۲۸

آغاز:بسمله. این رساله ایست که بحکم جناب اشرف امجد ارفع اکرم صدر اعظم دام اجلاله؛ **انجام:** در درجه ثالث باشد که غانغرایا بهم رسیده باشد علاج بنحوی باید نمود در کتاب جراحی بتفصیل ذکر گردیده است

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۸ ربیع الاول۱۲۸۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۰۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۵/۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۵۹]

● **معالجات = التدبیر** / طب / عربی

mo'ālejāt = tadbīr

ناشناخته، بدون خطبه و دیباچه است، کتابی است طبی و مجدول که نیمه اول هر صفحه در سه ستون با شنگرف عنوان: «المرض، السبب، القرص» آمده و بقیه عنوان‌ها «التدبیر».

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۳

آغاز:الامراض الباطنه الحادثة باالرأس ومداواتها ... فی الامراض الحادثه فی الطبقة ال قرنیة و مداواتها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۵۶۳]

● **معالجات** / طب / عربی

mo'ālejāt

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۲۷

آغاز:الصداع الم و هو خروج من حال طبیعیة علی ما عرفه جالینوس و من تبعه کالراضی (رازی) و صاحب الکامل و ابی سهل المسیحی صاحب المایه و عرفه الشیخ ره

ناشناخته. نسخه‌ای است بدون آغاز و انجام. نسخه‌ای از کتاب معالجات ایلاقی = اسباب و علامات، تألیف محمد بن محمد بن یوسف ایلاقی نیشابوری، پزشک قرن پنجم، را در اختیار نداشتم تا با آن مقایسه کنم و دانسته شود که همان است یا چیزی دیگر، مؤلف در آغاز بیماری را بیان می‌کند سپس علامت و علاج آنرا

می‌آورد، مطلب تحت عنوان مثلا فی نفث الدم. علامته، علاجه، آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازوانجام؛ جلد: گالینگور، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲-۵۰۵]

● **معالجات** / طب / فارسی

mo‘ālejāt

ناشناخته:

۱. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۸۷/۳

آغاز:اگر خون رود ... زبینی دهان ×× که ساکن نگردد تو دفعش بدان؛ **انجام:** غلیظ گردد به کار برند نافع باشد.تمت.

در معالجه بعضی از امراض، منافع و خواص گیاهان، پرندگان، چهارپایان و درندگان، در چهل و سه باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابن محمد حاجی بحرانی، تا: ۱۰۸۱ق، جلد: چرم مشکی، ۱۵گ (۲۲ر-۳۶ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۹۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۳۰

آغاز:میل بدان عضو مأوف نکند؛ **انجام:** بچشم کشند مامیران خون.

این رساله در صفر ۱۱۴۱ در هنگامه افغان در سپاهان تألیف شده، در معالجات از سر تا پا و هریک در چندین فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ پس از این رساله صفت داروهای مرکب است برخی از روی خط مؤلف و صفت حب میرزا احمد طبیب و نسخه آقا محمد صادق پسر شیخ محمد جعفر شیخ الاسلام پیشین سپاهان و گزیده‌ای از رساله‌ای در پزشکی که نزد میرزا محمد طاهر منجم سپاهانی بود و از نیاکان به او رسیده بود و نسخه‌ای از روی خط میرزا محمد رحیم و نسخه احمد شاهی طبیب کابلی که برای حاجی عبدالمجید نوشته است و نسخه‌ای از خط حکیم مسیحا و نسخه میرزا جلال و نسخه استاد ملامحمد علی و نسخه آقا محمد حسین اصفهانی پسر آقا جعفر اتوکش؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ (۱ر-۱۴۶ر)، ۱۷سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۸-۱۶۰]

۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲/۲ فرخ

بدین ترتیب: ۱. در گرسنگی و منفعت کم خوردن، ۲. در معالجات صداع، ۳. در معالجه درد چشم، ۴. در معالجه گوش، ۵. درد دندان، ۶. در نگاه داشتن موی سر که دیر سفید شود، ۷. درمعالجه یرقان، ۸. درمعالجه خون صافی کردن، ۹. در معالجه آماس، ۱۰. در معالجه ناف و معده، ۱۱. درمعالجه ناسور و سپرز وقولنج، ۱۲. درمعالجه پیسی، ۱۳. در جماع، ۱۴. در سوختگی، ۱۵. درمعالجه مار و کژدم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سامع بن محمد نصیر، تا: ۲۴ شوال ۱۱۱۰ق؛ ۴۱گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، قطع: رقعی [ف: -۱۸۱]

۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۳۲

خط: نستعلیق، کا: حکیمی حسینی، تا: ۱۱۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۵۸۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰۷/۷

آغاز:باب سوم در معالجه درد گوش اگر زهره شیر در گوش چکانند درد گوش را ببرد و اگر زهره بز را بچکانند همین عمل خواهد کرد؛ **انجام:** اگر خوب بسوزانند و بخورد سنگ مثانه را پاره کرده بیرون آورد اگر خایه موش و شتر از خود بیاویزند نفع دهد

رساله ای است در پزشکی که عناوین ابواب در آن دیده می‌شود: باب ۳. معالجه درد گوش، ۴. علاج درد دندان، ۵. معالجه درد گلو و زکام و خناق و خنازیر، ۶. علاج رعاف، ۷. علاج بواسیر، ۸. علاج نقرس و عرق النسا و مفاصل، ۹. معالجه دنبل‌ها و ریش‌ها و جراحت‌ها، ۱۰. معالجه گزیدگی مار و عقرب، ۱۱. معالجه سرفه که خون آید، ۱۲. معالجه تب، ۱۳. علاج استقسا، ۱۴. معالجه درد دل و قوت معده، ۱۵. علاج سپرز، ۱۶. معالجه درد پیوندها و اعضا، ۱۷. معالجه صرع و دیوانگی، ۱۸. علاج کلف و بهق و برص، ۱۹. علاج جراحتی که از او خون آید، ۲۰.معالجه قولنج، ۲۱. علاج سنگ مثانه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۰۳ر-۱۱۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۷۲]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵/۱

آغاز:و هر خوبی که ترتر بوده باشد جگر خویش را رها کند و آنکه تری صفرا باد بود برودها فرو فرستد تا ثقلی که از معده به زیر شده باشد

۷۱باب است در بیماری‌ها و طریق معالجه آنها؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن محمد هاشم دهقی، تا: سه‌شنبه ۲۷ربیع الثانی۱۳۱۴ق، جا: خیرآباد؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۳گ (۱ر-۳۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۷۶]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵/۴

آغاز:در امراض سر مشتمل بر پانزده فصل اول صداع و شقیقه صداع یعنی درد سر هر گاه از خون باشد علامت سرخی رو و چشم و گرمی سر و شیرینی دهان؛ **انجام:** بد از یک ساعت نبض را ببینید اگر قوی تر شده و به عظم میل کرده شیر فاسد نشده و اگر ضعیف ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۳۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۷گ (۵۰ر-۷۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۷۶]

● **معالجات (مختصر)** / طب / فارسی

mo‘ālejāt (mx.)

در چهارده«باب»: ۱. امراض سر در پانزده باب، ... ۱۴. در طرد هوام در شش فصل.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۰۹/۱

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان ... اما بعد چون اشارات

شریفه ... ترتیب ... مختصری در معالجات شرف صدور یافته ... این رساله ... بر چهارده باب مرتب گردانید؛ **انجام:**دریغ نفرمایند، و السلام علی من اتبع الهدی و الحمدلله النور و النار ... و الفجار
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۳/۶×۱۸/۷سم [ف: ۷–۳۸۸]

● **معالجات آلام جسم و روح و ...** / طب / فارسی
mo‘ālejāt-e ālām-e jesm va rūh va ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۵/۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۲ص (۷۶–۱۳۷)، ۱۹سطر [ف: ۳۶–۱۱]

● **معالجات ابقراط** / طب / عربی
mo‘ālejāt-e abqarāt
نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e ‘alī(- 17c)
اهدا به: عبدالله قطبشاه (۱۰۲۳–۱۰۸۳ق)
محل تألیف: حیدر آباد
مؤلف کتاب مفصلی در طب به نام «منهاج العلاج فی تعدیل المزاج» نگاشته بود که در فتح قلعه دولت آباد توسط مهابت خان سوخته و از بین رفته است. سپس مؤلف به نیت عراق راهی شده تا به بندر مجلی پتن از بنادر دکن رسیده و به موجب فرمانی از طرف عبدالله قطبشاه به حیدرآباد رفته و در کتابخانه‌ای که در اختیارش گذاشته شده بود نسخه‌ای از معالجات ابقراط را یافته است و چون عبارات آن را مشکل یافت گزیده‌ای از آن انتخاب نموده و همانند اصل در ۱۰ «مقاله» تنظیم نموده است.
آغاز:الحمدلله الذی جعل للداء دواء و جعل للمرض شفاء و ارسل رسولا محمدا هادیا و شفیعا ... و بعد فیقول الفقیر ... انی کنت الفت کتابا فی الطب مشتملا علی بعض المعالجات المستغربة ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۵۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** و یرد جمیع البدن و ضیق النفس و العلاج علاج الکزبرة المذکورة و علاج مضرة السموم النباتیة متقارب.
منتخب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۲۰–۲۳۸]

● **معالجات اسب** / حیوان شناسی / فارسی
mo‘ālejāt-e asb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۲/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن محمد حاتم بن رضا قلی بن محمد امین خان مهاجرانی، تا: چهارشنبه ۷ ربیع الاول۱۲۶۳ق، جا: کنگاور؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۳۱پ–۶۶پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۴–۶۹]

● **معالجات الاطفال** / طب / عربی
mu‘ālijāt-ul aṭfāl
رساله‌ای در قانون معالجات اطفال شیرخوار (جمل فی الامراض التی تعرض الاطفال و علاماتها).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۵۷
خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: کرمان [سنا: ف: ۱–۱۹۱]

● **معالجات اعضاء** / طب / فارسی
mo‘ālejāt-e a‘zā’
در ۵۲ «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۵۹/۲
خط: نستعلیق، کا: افشار، محمد کریم بن محمد علی، تا: یکشنبه ۲۲ جمادی الثانی۱۲۶۳ق، جا: قلعه افشار قزوین؛ جلد: تریاکی، ابعاد متن: ۱۱/۵×۱۷/۵، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۶–۵۲۰]

● **معالجات امراض اسب** / حیوان شناسی / فارسی
mo‘ālejāt-e amrāz-e asb
رسالهمختصری است در معالجات امراض اسب مشتمل بر نه«باب»: در امراض سر و چشم؛ در امراض حلق و سینه؛ در معالجه قولنج و سایر بادها؛ در معالجه سایر امراض باطنی؛ در معالجه ورام؛ در معالجه جراحات؛ در معالجه جوشش و خارش و لکه؛ در معالجه امراض دست و پای و لنگیدن؛ در معالجات متفرقه.
آغاز:بسمله در معالجات امراز (کذا) اسب بر چند باب مشتملست

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** از سرما و گرما بپرهیزند و در این باب کمال احتیاط بعمل آورند
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۹–۶۱۵]

۲. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره۵/
نه باب است، باب اول: در امراض سرو چشم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۷ص [نشریه: ۷–۷۵۴]

● **معالجات امراض بدن** / طب / فارسی
mo'ālejāt-e amrāz-e badan

رساله‌ای طبی در چهارده «باب»: ۱. امراض سر در ده فصل؛۲. امراض چشم در پانزده فصل؛۳. امراض گوش و بینی در نه فصل؛۴. امراض دهان و حلق در پانزده فصل؛۵. امراض صدر و ریه و قلب در نه فصل؛۶. امراض معده و جگر و سپرز در پانزده فصل،۷. امراض روده و مقعد در دوازده فصل؛۸. امراض گرده و مثانه و اعضای تناسلی در دوازده فصل؛۹. مخصوص به زنان در شش فصل؛ ۱۰. ظهر و مفاصل در سه فصل؛۱۱. تب‌ها در نه فصل؛۱۲. اورام و ثبور در هیجده فصل؛۱۳. سقطه و ضربه و سوختگی در شش فصل؛۱۴. طرد هوام و سباع و تدبیر گزند آنها در شش فصل. نسخه ناقص است و تا فصل دوازدهماز باب چهاردهم بیشتر ندارد.
آغاز:مبدا کتاب: در معالجات امراض بدن باب اول در امراض سر.

[فهرستواره منزوی ۳۷۰۷/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و بریدن آن از خطر خالی نبود.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۱۴ص (۶۹-۸۲)، ۱۸سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۷۸۶]

● **معالجات امراض داخلی** / طب / فارسی
mo'ālejāt-e amrāz-e dāxelī

علوی، اسماعیل، ق۱۴ قمری
'alavī, esmā'īl(- 20c)

نسخه حاضر جلد اول آن می‌باشد در بیان امراض به طور اجمال و معالجات آن به طور جدید در بیان امراض قلب، امراض حنجره، امراض ریه، امراض جهاز هضم و ... در امراض دهان و ... متعلقات آن، در امراض مری، معده، روده و ... .

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز:در پریکادیت که ورم غلاق قلب است بعربی شفاف نامند؛
انجام: دم بهمرسد و این صوت را قلت ... تمام شدجلد اول امراض داخلی بطرز معالجات جدید در غره ربیع الثانی ۱۳۴۷ بیداقل الاجناب اسماعیل علوی (سید الحکماء)
خط: شکسته نستعلیق متوسط، کا: سید اسماعیل علوی (سید الحکماء)، تا: ربیع الثانی۱۳۴۷ق؛ مهر: «عبده محمد ولی الله افوض امری الی الله»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۲-]

● **معالجات امراض قوه باه** / طب / فارسی
mo'ālejāt-e amrāz-e qovve-ye bāh

نبوری نقشبندی، میر محمد خان
nobūrī naqšbandī,mīr mohammad xān

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۷/۱

آغاز:رب یسر. بسمله. و تمم بالخیر حمد له. صلوة. اما بعد میگویند میر محمد خان نبوری نقشبندی که این رساله از چند جا فراهم آورده ایم در باب معالجات امراض قوت باه
همین اندازه در نسخه مانده و سپس در ص ۳-۱۱ فهرست کتاب دوم است از فصل ۷ باب ۴ تا آخر و دنباله ش ۱ و آغاز این فهرست افتاده است و ش ۲ باید در ۱۱ باب باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲ص (۱-۲) [نشریه: ۳-۳۶۲]

● **معالجات امراض مختلف** / طب / فارسی
mo'ālejāt-e amrāz-e moxtalef

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸ص [نشریه: ۷-۷۵۴]

←المعالجات الایلاقیة ← الاسباب و العلامات

● **معالجات با آب** / طب / فارسی
mo'ālejāt bā āb

ثقفی، خلیل بن عبدالباقی، ۱۲۷۶ - ۱۳۴۶ قمری
saqafī, xalīl ebn-e 'abd-ol-bāqī (1860 - 1928)

اهدا به: صمصام السلطنه
تاریخ تألیف:۱۳۰۸ق
مترجم می‌گوید: چون جهانگیر خان وزیر قورخانه به هنگام بازگشت از فرنگستان کتابی در معالجه با آب همراه خود آورده بوده به امر صمصام السلطنه رئیس نظامی ناصری ترجمه آن به اینجانب، که معلم مدرسه طب هستم، محول شد و آنرا ترجمه کردم. مؤلف کتاب که از کشیشان بوده، با استفاده از آیات انجیل کتاب خود را در خواص آب و شفای بیماران آغاز می‌کند و پس از آن از پاک نگاهداشتن آب و جلوگیری آن از آلوده شدن با میکروب مطالبی می‌آورد که در طب آنروز ایران بسیار نو می‌نماید.
آغاز:بسمله، حمد بیحد خداوندی را سزاست که از مشتی خاک و آب سیرت آدم آفرید.
انجام:و دیگری در ناخوشیهاست این آخری را ببعضی ملاحظات مقدم داشته شروع میشود. بالخیر.

[فهرستواره منزوی ۳۷۰۹/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ جلد: مخمل، ۹۴گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۰۴]

● **المعالجات بالادعیه و الطلسمات** / طب / عربی و فارسی
al-mu‘ālijāt bil-ad‘īya wa-t ṭilismāt

فوائد پراکنده مستخرج از طومار شیخ احمد احسائی گردآوری یکی از شاگردان او (شاید کاتب مجموعه که ثابت علی نام داشته و مرید مست علیشاه شیروانی بوده است) و احسائی این معالجات را از احادیث طبی منقول از ائمه معصومین (ع) در طومار خویش گرد آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۷۵]

● **المعالجات البقراطية = الكناش فی الطب** / طب / عربی
al-mu‘ālijāt-ul buqrātīya = al-kunnāš fi-ṭṭibb

طبری، احمد بن محمد، - ۳۶۶ ؟ قمری
tabarī, ahmad ebn-e mohammad(- 977)

رساله‌ای مفصل درطب که «کناش» نیز خوانده شده [«کناش» اصولی است که فرع‌های متعدد از آن ناشی شود؛ و در اصطلاح اطبا، مجموعه‌ای است که یادداشت‌ها و ملاحظات طبیب را دربردارد] که درده «مقاله» تنظیم شده ودرآن به بیان امراض وبیماری‌های اعضای بدن وبیان معالجه ودرمان آنها پرداخته شده است:۱. ما لایستغنی الطبیب عنه، پنجاه فصل؛ ۲. الاعلال التی تحدث فی جلدة الرأس، سی و پنج فصل؛ ۳. الاعلال التی تحدث فی الاعضاء الباطنة من الرأس، چهل و سه فصل؛ ۴.اعلال العین، پنجاه و چهار فصل؛ ۵. اعلال الانف و الاذن، سی و چهار فصل؛ ۶. اعلال الفم،پنجاه و هشت فصل؛ ۷. اعلال جلدة البدن، شصت فصل؛ ۸. اعلال الصدر، سی و هشت فصل؛ ۹. اعلال المعده، پنجاه و دو فصل؛ ۱۰. امراض الکبد، چهل و نه فصل.

آغاز:کتاب: الحمدلله المتفرد بالوحدانية و القدرة و الرحمة و الافاضة و الجود ... المقالة الاولی فی الفصول التی لایستغنی الطبیب الذی لیس بفیلسوف عن معرفتها ... وهی خمسون فصلاً الفصل الاول فی ان الطب صناعة اضطراری

انجام:وقع بحسبه النقصان فی المعالجة، و بالله التوفيق، تمت المقالة العاشرة من الكناش المعروف بالمعالجات البقراطية

[عیون الانباء ۳۲۱/۱؛ فهرس المخطوطات الطبیة المصورة /۱۹۷؛ بروکلمان ۲۸۹/۴؛ مخطوطات الطب فی مکتبه المتحف العراقی /۳۴۱؛ معجم المؤلفین ۱۱۲/۲؛ مجلة معهد المخطوطات ۳۱۳/۵؛ اعیان الشیعة: ۱۱۸/۳؛ معجم المؤلفین: ۱۱۲/۲؛ ریحانة الادب: ۵۹/۷؛ الذریعة: ۱۹۶/۲۱ - ۱۴۱/۲۱؛ چهار مقاله عروضی با تعلیقات دکتر معین:۳۷۰؛ تاریخ ادبیات صفا ۳۴۵/۱ و ۶۰۹؛ فؤاد سزگین، تاریخ نگارش‌های عربی، ترجمه جهانداری، ج۳، ص ۴۳۴-۴۳۶، فهرست مخطوطات الطب الاسلامی فی مکتبات ترکیا، ص ۲۸۲ و ۲۸۳؛ فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة،(الطب و الصیدلة)، ج۲، ص ۲۵۶ آربری، قائمة المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، الجزء الرابع، ص ۸۳؛ فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستربیتی، ترجمه محمود شاکر سعید، الجزء الاول، ص ۵۷۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۵۰

آغاز:بسمله المقالة السابعة من الكناش المعروف بالمعالجات البقراطية من املا ابی الحسن الخ؛ **انجام:** و مما یستعمل له (پنج شش کلمه ای کسر دارد)

این نسخه کهن و مشتمل است بر مقاله هفتم فقط خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: اواخر قرن۶؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۸عکسی

آغاز:المقالة الرابعة من الكناش المعروف بالمعالجات البقراطية فی اعلال و العین و ذکر طبقاتها و منافعها و خلقها و مداواتها و هی اربعة و خمسون باباً الباب الاول نذکر فیه خلقة العین و ذکر الطبقات و الرطوبات ... الباب الاول فی خلقة العین و ذکر الطبقات و الرطوبات و عددها نحن نذکر انواع الرمد و سائر اعلال العین؛ **انجام:** انقطاع الصوت حتی تنتهی الی ذکر اعلال الرئة و قصبة الرئة فنشرحه هناك شرحاً بلیغاً ان شاءالله تعالی، تمت المقالة السادسة من الكناش المعروف بالمعالجات البقراطية ...

نسخه اصل: کتابخانه «چستربتی» دبلین، ایرلند جنوبی، ش ۳۹۹۴. شامل مقالات رابعه و خامسه و سادسه است و فهرست ابواب هر مقاله در ابتدای آن آمده؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه‌غره محرم۶۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: ناصر رفول؛ و یادداشتی از «رفول بن یوسف بن رفائیل»؛۳۴۱ص، ۲۱سطر [عکسی ف: ۳-۴۶]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۰۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۳-۱۱۳۰]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۴۸

آغاز: المقالة الرابعه من الكناش المعروف بالمعالجة البقراطية فی اعلال العین ... ومنافعها و خلقتها ومداواتها وهی اربعة وخمسون بابا الباب الاول یذکر فیه خلقه العین وذکر الطبقات و ... الباب الاول فی خلقه العین و ذکر الطبقات والرطوبات وعددما نحن نذکر انواع؛ **انجام:** وقد کنت مقیماً فی موضع یعرف بکوره فسا فلم اربها طفلاً الاوبه هذا والعلة وهم یستعملون فیه حب الرمان علی ما ذکرناه ویجدون له تاثیراً محموداً وهی ست وثلثون باباً والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیرخلقه محمد وآله اجمعین تسلیما کثیرا کثیرا

نه باب ازمقاله چهارم وباب یازدهم تا آخر مقاله سوم وتمام ابواب یکی از مقالات را دربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: وسط؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۹۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۵]

۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۱۸**

آغاز:لترکوا المحارفة و اقبلوا علی طلب العلوم الحقیقیة ثم ان من سمع منهم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: سیف الدین بن جلال الدین، تا: غره شوال۸۲۷ق؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۵۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۵۲۵]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۷۴**

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ صفر۸۸۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۳۴۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۳سم [ف: ۱-۵۰۹]

۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۶۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن امیر علی بن حسن حسینی، تا: قرن ۱۰؛ واقف: محمد داود بن عنایت الله، محرم ۱۰۶۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۳۷گ، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۶-۹۰]

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰تا اوایل قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۱۶ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۳سم [ف: ۱۹-۶۲]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۱۶**

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن سلطان محمد کاشی، تا: ۹۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۰۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۸]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۴**

شامل: مقاله ۴ تا مقاله ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲-۳۰۸]

۱۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۱**

چهار فصل المعالجات البقراطیة اوست که به نام النفس ابن سینا دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵ص (۷۶-۸۰)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف:۱-۷]

۱۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۳۱**

تا مقاله نهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد تقی طبیب پسر حاجی محمد ربیع رازی در محرم ۱۲۴۹، محمد علی پسر او در ۱۲۸۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۰۹گ، ۲۱ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۴۴]

۱۳. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۶۴**

تا پاره‌ای از مقاله یکم است و دوم وسوم تا نیم صفحه‌ای از مقاله چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۵۲]

۱۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۸۱/۱**

فهرست مقاله یکم است و فصل یکم آن تا نیمه فصل ۲۶؛ خط: نسخ، کا: طبیب گیلانی، شمس الدین، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ (۱-۱۰۵)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۷۸]

۱۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۶**

آغاز:برابر؛ **انجام:** و مرسل النفس و واهب العقل وایاه نسأل المغفرة وهو حسبنا و نعم المسئول و صلی اللهعلی خیر مبعوث دعا الی اکرم المعبود محمد و آله و سلم کثیراً.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۲۸گ(۵۶-۸۳)، ۳۵سطر مورب، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۳۲-۱۵۲]

۱۶. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۲/۱-۳۰/۱۸۲**

آغاز:بسمله وبه ثقتی المقالة الاولی فی الفصول التی لایستغنی الطبیب الذی لیس بفیلسوف عن معرفتها ... وهی خمسون فصلاً الفصل الاول فی ان الطب صناعة اضطراری؛ **انجام:** بعد ان عرفناه ومیزنا انه لمحول هذا العالم الاول الذی لا اول له وناظم هذا النظام العجیبه ومرسل النفس و واهب العقل هو حسبنا ونعم الوکیل تم.

مقاله اول شامل پنجاه فصل.تذکر: نام مؤلف به قرینه نسخه ملی ۲۲۸/۱۳ تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۲۰۷۰]

۱۷. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۵۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محب الله ابن خلیل الله، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۳۱۶گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۹-۱۴۱]

۱۸. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ مهر: «یا صاحب الزمان» (بیضی)، «محمد ... فصل الخطاب» (خشتی)؛ یادداشت اهدای کتاب توسط محمد قلی سلطان شیخ الاسلام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۵۰گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۳-۲۲۸]

۱۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۴۷**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۱۰گ (۲۱۶ر- ۲۲۵ر) [مختصر ف: -۷۷۰]

۲۰. **همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۰۰**

مقاله اول کتاب است؛ خط: نسخ، کا: قوام الدین حسین بن محمد حسنی حسینی ترمدی تبریزی شیرازی، تا: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الاول۱۰۳۶ق، جا: فرح آباد؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: -۱۶۳]

۲۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲۹**

مقاله اول تا فصل پنجاهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۱۹

آغاز: و لا یخطی و یؤمر هذا العلیل ایضا لاسیما اذا کانت الخ؛ **انجام:** ثم یضمد الموضع و لاباس بان یسیقه.

از باب بیست و هشتم (فی السبات) از مقاله سوم تا اوایل باب چهل و نهم (فی انواع القولنج) از مقاله آخر که مقاله دهم کتاب باشد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شیخ حسین هروی، ۱۳۱۵ش؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۴-۲۶)، ابعادمتن: ۱۲/۵×۱۶/۳، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف:۱۹-۵۲۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۴۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۳]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۸ رمضان۱۰۸۷ق؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۹۴؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۷۲گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۵۹۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۵

مشتمل بر نه مقاله و هر مقاله متضمن چندین فصل، صفحه اول از دیباجه کتاب افتاده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر، تا: ۱۰۹۳ق؛ ۳۶۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲-۳۰۹]

۲۵. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹

آغاز:المقالة العاشرة من الکناش المعروف بالمعالجات البقراطیة فی امراض الکبد و الطحال و الامعاء و ذکر خلقتها و وضعها و منفعتها، املاء الطبیب ابوالحسن الطبری و هی تسعة و اربعون بابا؛ **انجام:** برابر

مقاله دهم کتاب است در بیماری‌های جگر و سپرز و جز اینها در ۴۹ باب؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف بن محمود، تا: قرن ۱۲؛ تملک: احتشام الملک به تاریخ ۱۲۸۶؛ مهر: «محمد صدیق بن عبدالباقی الفیضی»، «جمال الدین سحاق»، «محمد هادی الفیضی»؛ تملک: سید احمد صدیقی؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۲۶گ، ۱۷سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۵-۳۳۷]

۲۶. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۶۵

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مهدی بن محمد حسینی، تا: یک‌شنبه ۸ ربیع الثانی۱۱۰۳ق، به خواهش جناب آقا میرزا محمد؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: رحلی [چند نسخه-ف: -۲۱۲]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۸۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** تمت المقالة السابعة من الکناش المعروف بالمعالجات البقراطیة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۳۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۲۹۴]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱/۱

پنجاه فصل مقاله یکم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ مقابله شده با نسخه منقول نوشته در شهر سمرقند به سال ۶۱۶ ؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۹پ-۷۳ر)، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱۷-]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و دانقین ایارج فیقرا بعد ان یستحق الجمیع نعما و یخمر بالعسل من وقت ... نوشته نیست.

از اول کتاب تا بخشی از باب ۷ از مقاله ۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»؛ ۱۲۷گ (۱-۱۲۷)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴۰-۳۲۵]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۹/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فاعلم ان الکتاب الذی صنف فی الطب و هو سمی بالمعالجة البقراطیة قد جعل عشر مقالة مبادی شامل پنجاه فصل؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن علی اصغر گلپایگانی، تا: شعبان۱۲۷۶ق، جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (۴۲ر – ۵۲ ر)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۴۱-۱۸۴]

۳۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ ذیقعده۱۲۹۵ق؛ ۶۰۲ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۵سم [نشریه: ۳-۳۸۳]

۳۲. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه:۴۷

مقاله نخستین است و از میانه فصل ششم آن آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، کا: قوام الدین حسین بن محمد مهدی حسنی حسینی ترمدی ترشیزی، تا: یک‌شنبه ۹ جمادی الاول۱۳۰۶ق، جا: فرح آباد [نشریه: ۵-۳۷۹]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ رجب۱۳۱۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۹۸گ، ۲۰-۳۱سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۷-۶۶۹]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۸×۲۲/۳سم [رایانه]

● معالجات جمیع امراض که به آدمی روی نهد / طب / فارسی

mo‘ālejāt-e jamī‘-e amrāz ke be ādamī rūye nahad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۵۸/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الاول۱۲۶۰ق، برای حاجی محمد علی طبیب؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۲پ-۴۱ر)، ۲۶سطر (۱۴/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۷-۴۰۵]

←معالجات حیوانات < بیطره
←معالجات سکندری < قانون احداث سکندری
←معالجات مجرب < جنگ

● **معالجات مجربه** / طب / فارسی

mo‘ālejāt-e mojarrabe

مؤلف نامعلوم، از خوارزمی. در معالجات و داروهای مرکب و حب‌ها و چگونگی ساختن آنها و عمل کیمیا و جز اینها؛نام بیماری‌ها و روش درمان آنها به‌طور مفصل بیان شده، برخی از عناوین آن:معالجه بواسیر؛ معالجه وبا؛ معالجه سوداء؛ معالجه سرفه؛ معالجه افلیج؛ معالجه زخم سال؛ معالجه سوخته؛ معالجه خنازیر؛ معالجه دندان‌های بدن؛ معالجه آکله؛ معالجه جرب؛ معالجه کرم معده؛ معالجه برص؛ معالجه ذات الجنب و ... .

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۴۶

آغاز:یا هو. بسمله. فرزجه سورنجان صبر زرد رازیانه زبد البحر از هر یکی با شکر سرخ فرزجه کند؛ **انجام:** هر قدر که خواهد به کار دارد ... این روح ثابت به دست زهره و قمر دهد و در زیجه ریزد عمل تمام است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، سطور مورب؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۶۵]

←معالجات مرغان شکاری ⟵ بازنامه

● **معالجات مفرده** / طب / فارسی

mo‘ālejāt-e mofrade

منقول از طب یوسفی

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۴/۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶ص، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۳]

←معالجات نبوی؟ ⟵ معالجات هندی

● **المعالجات و المجربات** / طب / فارسی

al-mo‘ālejāt va-l mojarrabāt

مسایل متفرقه پزشکی، شامل نسخه‌های پزشکی برای درمان بیماری‌ها که از کتاب‌های متعدد نقل شده است بدون ذکر نام مصدر وبدون ترتیب خاصی درآخر این بخش نسخه‌های طبی به نظم ازکلام لقمان حکیم نقل شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۰۳/۱-۱۳/۱۸۳

آغاز:منقول است ازمرحوم مبرور موالیف این رساله جهت سوختگی زرد تخم مرغ برکرباس آب ندیده نیلی رنگ کرده پهن کرده بر سوختگی آتش رماد نمایند؛ **انجام:** وحق محیط ونقطه روح ودازیره اشیا بود. یادگیر از ... تا تو را امروز پند ومونس فردا بودچونکه این کتاب قلت دارد از روی کتاب یهودی گری نوشته شده است ... وهمه هم ریخته بود نوشته ام

خط: شکسته، نستعلیق، کا: شفیع ولد حکیم یعقوب ولد حکیم مهدی گلپایگانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۷۶گ، ۱۳-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۰]

● **معالجات هندی = مجربات امامی = مفردات امامی = معالجات نبوی؟** / طب / فارسی

mo‘ālejāt-e hendī = mojarrabāt-e emāmī = mofradāt-e emāmī = mo‘ālejāt-e nabavī

اکبرآبادی، غلام امام، - ۱۲۱۴ قمری

akbar ābādī,qolām emām(- 1800)

مختصری است در بیان خواص و طبایع ادویه به ترتیب حروف معجم. طبق گفته مؤلف در مقدمه، در ادویه هندی به تطویل و در ادویه یونانی به اجمال سخن گفته و در ذیل برخی ادویه به اعتبار حدیث «من حفظ اربعین حدیثا ...» احادیثی از پیامبر (ص) با عناوین «قال رسول الله (ص)» نیز آورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۰۲۰

آغاز:بسمله. زمزمه تحمید سزاوار حکیم مطلق که در ادراک قانون حکمتش جواهر عقول آهنگ نارسائی ... بعد می‌گویند احقر انام غلام امام که علم طب علمی است گرامی ... و این کتاب را به معالجات هندی مسمی ساختم؛ **انجام:** حرف الیاء یاقوت قال رسول الله (ص) من یختم بالیاقوت ... مواد حاره منوم مسکر غلظ خون مبلد ذهن مصلح روغن بادام شربت چهار قیراط فقط

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید غلام رضا بن غالب علی، تا: صفر۱۲۵۴ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن مذهب،۸۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۰۸]

● **معالجة الامراض** / طب / عربی

mu‘ālijat-ul amrāḍ

رساله‌ای متوسط درکیفیت شناسایی وطریقه معالجه ودرمان آنها که بدون تقسیم‌بندی خاصی تحریر وبا عناوین «فی معالجة، فی معالجة» تنظیم شده، مؤلف دربرگ ۸۴ ازکتاب دیگرش «قانون المعالجة» نام برده وبه‌خاطر نام بردن اصطلاح «الملح الانکلیزی» به نظر می‌رسد یکی ازکتب تألیفی درقرن ۱۳ یا ۱۲ هجری باشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۳۶

آغاز:... فی معالجة لین المخ: اعلم ان ما ذکر فی معالجته التهاب الخ و التهاب العنکبوتیه و السکتة المخیه یستعمل هنا لان المعالجه فی جمیع ذلک واحد لکن تکون علی حسب الاعراض؛ **انجام:** ثم یجتهد فی مقاومة الاعراض التی حدثت من تعاطی ذلک الجوهر

وتاثیر فی الاغشیة المخاطیة الهضمیة بل تأثیر بتمامها فی التسمم باالجوهر المهیجة الشدید فی التسمم الاستحضارات الزرنیخیه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۵]

● **معالجه امراض = پاتولژی** / طب / فارسی
mo‘āleje-ye amrāz = pātoložī

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰

باید از ترجمه‌های مدرسه‌های جدید زمان قاجار باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۷۷]

● **معالجه امراض** / طب / فارسی
mo‘āleje-ye amrāz
مختصری است از گفته‌های طبیبان گذشته درباره معجون‌ها و قرص‌ها و شربت‌ها، روغنها و مرهم‌ها و شیاف‌ها و داروهای مجرب همانند نسخه‌نویسی حکیم باشی‌های سابق که از جاهای مختلف گرد آورده است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳

آغاز: پس از سوره فاتحة –خشخاس سفید، بوزیدان حلبی، اسارون شامی، قرقسه تیر سعد کوفی، لسان العصافیر، فلفل سیاه ... (برای هر یک وزنی نوشته)؛ **انجام:** رمضان المبارک در تیغ جوهر دار، شوال در جامه رنگین، ذی القعده بر روی کودکان، ذی الحجه در روی خوبان.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۸۲]

● **معالجه امراض با مرکبات** / طب / فارسی
mo‘āleje-ye amrāz bā morakkabāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۵۸/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مانند دنباله شماره ۴ که معالجات با مفردات را دارد؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱۰۲ر-۱۲۳پ)، ۲۶سطر (۱۴/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۷-۴۰۵]

● **معالجة الامراض الواقعة من الرأس الی القدم** / طب / عربی
mu‘ālijat-ul amrāḍ-il wāqi‘a min-ar ra’s ila-l qadam
؟ حسینی اردستانی، احمد بن علی، ق۱۰ قمری
hoseynī ardestānī, ahmad ebn-e ‘alī(- 16c)
گمان می‌رود از احمد بن علی حسینی اردستانی باشد که آن را به‌خاطر محمد قطب شاه تألیف کرده است کتاب شامل چهل و دو «باب» است که تحت عنوان فی معالجة شده است. موضوعات ابواب:فی علاج امراض الرأس؛ فی علاج امراض الدماغ؛ فی علاج امراض العین؛ فی علاج امراض الاذن؛ فی علاج امراض الانف؛ فی علاج امراض الفم؛ فی علاج امراض الصدر؛ فی علاج امراض القلب؛ فی علاج امراض المعدة؛ فی علاج امراض الکبد؛ فی علاج امراض الطحال؛ فی علاج امراض الاستسقاء؛ فی علاج امراض الیرقان؛ فی علاج امراض القولنج؛ فی علاج امراض الامعاء،الی آخرابواب. (غلامعلی عرفانیان)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۵۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ابدع العناصر و الاجزاء و اوجد الامزجة و الاعضا؛ **انجام:** یشرب منه کل اسبوع مرة مرارا کثیرا.
خط: نستعلیق بدون نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۱۹-۵۳۰]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۱/۳

آغاز: بسمله: فی علاج امراض الراس، فی علاج الدماغ ... فهرست ... نافع الصداع الکائن عن الحرارة صندل ابیض اجمر؛ **انجام:** مرارا کثیرا تمت المقالة الثانیة من الطب الکلی تمت الکتاب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۵×۱۱)، قطع: ربعی [ف: ۱-۳۴۲]

● **معالجه با آب** / طب / فارسی
mo‘āleje bā āb
ترجمه‌ای از یک کتاب روسی است که نسخه موجود، بخشی از آن است، و ادعا شده بیماری‌ها را می‌توان با آب درمان نمود، چگونگی درمان را در طول رساله تشریح نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۷۱/۲

آغاز: و در ظرف این مدت طولانی که شب و روز متمادیا کار می‌کرد مبلغی که در نزد او خیلی اهمیت داشت گرد آورده؛ **انجام:** به هر حال شخص در این حال باید به اعتدال حرکت نموده تا ممکن است به مراتب قوای بدنیه خود بیفزاید.
خط: نستعلیق، کا: یزدان بخش بن آزاده بخت، تا: ربیع الثانی۱۳۱۳ق؛ محشی؛ ۱۹گ (۹پ-۲۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۳-۶۴۳]

● **معالجه با فصد** / طب / عربی
mo‘āleje bā fasd
طبری، احمد بن محمد، - ۳۶۶ ؟ قمری
tabarī ،ahmad ebn-e mohammad(- 977)
در این اقسام رگ‌ها و اصول انشعابات و تقسیمات عروق و شرائین بدن انسان به دقت تشریح گردیده و مشتمل بر

راهنمایی‌ها و دستورات گرانبهایی درباره معالجه امراض است با فصد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸

آغاز:الحمدلله ولی الحمد المتفضل علی جمیع من فی العالم الجواد المنعم مبدع الکل و واهب العقل حمدا بلانهایه و نسئله الصلوه علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین انی رأیت اطباء جرجان و فصادیهم یأتون الشیء من غیر تمییز و یقدمون علی المعضلات من غیر تدبیر و معرفة؛ **انجام:** و یجب ان یکون الانسان علی حذر من ان یقع علیه فینقبض او ینفتح ثانیا فان فیه خطرا عظیما و الله یوفقنا للرشاد و الصواب فی جمیع الامور و هو حسبنا و نعم الوکیل.

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۴۴]

● **معالجه بواسیر** / طب / فارسی

mo‘āleje-ye bavāsīr

می‌باید دانست که بواسیر سه نوع است.

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۸۹/۱م

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۲۰۰]

● **معالجه بیماریهای اسب = فرسنامه** / حیوان شناسی / فارسی

mo‘āleje-ye bīmārī-hā-ye asb = faras-nāme

فرس‌نامه در بیان بیماری‌های اسب و شیوه‌های علاج آنهاست در عنوان رساله آمده «کتاب در بیان امراض که در بدن و معده و غیره بهم رسد».

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۳

آغاز:بسمله. اول در امراض سرد چشمی یا ناخنه پرده سفیدیست

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ (۳-۴۳)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۷۳]

● **معالجه سموم** / طب / فارسی

mo‘āleje-ye somūm

طبیب، محمد باقر بن محمد حسین، ق۱۲ قمری

tabīb, mohammad bāqer ebn-e mohammad hoseyn(-18c)

اهداء به: شاه سلطان حسین

دردو «مقاله» و «خاتمه» (سموم مشروبه، لدغ حیوانات سمی). شاید پزشک شاه سلیمان هم بوده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۱۸/۲

آغاز:بسمله، حمد و ثنای بی منتها حکیمی را سزاست که به حکمت کامله ... چنانکه از شربت خانه لطف خود برای اصلاح ارواح؛ **انجام:**و مقام در آن مکان نکنند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۷-۳۹۵]

● **معالجة الصبیان** / طب / عربی

mu‘ālijat-uṣṣibyān

با عنوان «الفصل الاولی فی الامراض التی یعرض للصبیات». گویا بندی است از کتابی.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۳۸/۲۵

آغاز:معالجة الصبیان؛ **انجام:** فی تدبیر الاصحاب البالغین

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۷ص (۳۹۵-۴۰۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [نشریه: ۳-۳۳۳]

● **معالجه کمی حافظه** / طب / فارسی

mo‘āleje-ye kamī-ye hāfeze

چند ترکیب دارویی است برای زیادت حافظه به نقل از احادیث شریفه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۸/۸-طباطبائی

آغاز:وارد است که هر که ده درهم قرنفل و ده درهم کندر سفید و ده درهم قند سفید را مخلوط کند و بساید؛ **انجام:** قوه حافظه او به مرتبه‌ای رسد که هر چه بشنود حفظ نماید و السلام. تمام شد در روز سه شنب ۶ رجب من شهور سنه ۱۲۶۰

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۶ رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۲۵ر-۲۵پ-حاشیه)، ۱۵سطردرمتن، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۲-۲۷۱]

● **المعالجة المؤربة بالنسخ المجربة** / طب / فارسی

al-mo‘ālejat-ol mo’rreba be-n-nosax-el mojarraba

احمدی خیشکی خورجوی، عبدالعلیم نصرالله، - ۱۲۹۹ قمری

ahmadī-ye-xīšakī-ye xūrjavī, ‘abd-ol-‘alīm nasr-o-llāh(- 1882)

تاریخ تألیف: ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۸۲ق؛ محل تألیف: حیدر آباد شرح رباعیات طب یوسفی است.شارح در مقدمه می‌نویسد:«این رساله‌ای است مختصر که جمع کرده‌ام از مجربات خود برای نفع عزیزان عموما و جهت استفاده فرزند ارجمند خود عبدالملک خان سلمه الله خصوصا ...».

آغاز:بسمله یا علیم علمنی بعلمک فلک الحمد و التحیات ... اما بعد میگوییم عبدالعلیم نصرالله خان ... که این رساله ای ...

چاپ: هند، کانبور، نظامی، ۱۲۸۸ق، به اهتمام: محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد روشن حسب اشارت عبدالعلیم نصرالله خان صاحب. مصنف کتاب.
[میراث مشترک ایران و هند ۱: ۳۹۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**یکیک دوا را دیده و شناخته بوزن صحت کرد دهد فقط خاتمةالکتاب تم هذا الکتاب فی البدة حیدر آباد ... سنه اثنتین و ثمانین بعد الالف و المأتین ... و الاموات فقط.
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا۱۴؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۴۱۳ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۵۰-۵۷]

● **معالجه مرض وبا (رساله)** / طب / فارسی
mo‘āleje-ye maraz-e vabā (r.)
پولاک، یاکوب ادوارد، ۱۸۱۸ – ۱۸۹۱ میلادی
polāk, yākūb edvārd (1818 - 1891)
مترجم:حکیم الممالک، علینقی بن اسماعیل،– ۱۳۲۱ قمری
تاریخ تألیف:۱۲۶۹ق
دکتر پولاک که استاد دارالفنون بوده و درباره معالجه مرض وبا مطالعاتی علاوه بر آن چه از استادان فرا گرفته داشته، دست به تحریر این رساله می‌زند. علینقی که از شاگردان او است آنرا در هشت «باب» به فارسی برمی‌گرداند: ۱. تعریف مرض؛۲. علامات خاصه و عامه؛۳. تکرار علامات؛۴. دوام مرض و نقاهت بعد از آن؛۵. پیشگیری؛۶. اسباب آن؛۷. معالجه آن به‌طور عموم و خصوص؛۸. تشریح بعد از مرگ.
آغاز:بسمله، ستایش و ثنا خداوندیرا سزا است که بنی نوع انسانرا از سائر مخلوقات اشرف و اعلی خلق فرموده و تعلیم علومات غربیه و صنایع عجیبه بدیشان نمود
انجام:چنانکه زیادی را از برای تجربه و یافتن سبب این مرض تشریح نموده اند و بجز این چیزی نیافته اند
[فهرستواره منزوی ۳۳۲۴/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۶۹ق، جا: تهران مدرسه دارالفنون؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۴۰]

● **معالجه مرض وبا (رساله)** / طب / فارسی
mo‘āleje-ye maraz-e vabā (r.)
پولاک، یاکوب ادوارد، ۱۸۱۸ – ۱۸۹۱ میلادی
polāk, yākūb edvārd (1818 - 1891)
مترجم:افشار، محمد حسین بن احمد،ق۱۳ قمری
تاریخ تألیف:۲ ربیع الاول ۱۲۶۹ق
ترجمه دیگری از کار دکتر پولاک است. در هشت «فصل»:۱.تعریف مرض وبا؛۲. علامات این مرض؛۳. تکرار عاملات؛۴. دوام این مرض؛۵. بیان حالت ناقهین؛۶. ضعف مرض؛۷. پیش‌گویی مرض؛۸. سبب و جهت این مرض؛در آخر کتاب پاره‌ای از معالجات نیز شرح داده شده است.
آغاز:بسمله، سپاس و ستایش بیقیاس مر خداوند جل شأنه و عظم سلطانرا رواست که به محض اکرام عام و انعام تمام وجود جمیع موجودات را از کتم عدم بعرصه شهود آورد
انجام:و اگر در یک عضو ورمی رسید باید بقاعده جراحی معالجه ورم آن عضو را نمایند
[فهرستواره منزوی ۳۳۲۴/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الاول۱۲۶۹ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۹ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۵۹]

● **معالجة النفس** / اخلاق / فارسی
mo‘ālejat-on nafs
قمی، محمد طاهر بن محمد حسین،– ۱۰۹۸ قمری
qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn(-1687)
پانزده فصل کوتاه است در مذمت دنیا و ترغیب بر ترک آن، و در پایان هر فصل یک رباعی مناسب موضوع از خود مؤلف نگارش یافته است.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... ای عزیز من بدان و آگاه باش که تو مسافری و مجموع سفرت از ابتدا تا انتها شش منزلست
انجام:راحتم از کجا رسد که مدام×× افعی مرگ می‌زند نیشم
چاپ: تهران، ۱۳۳۹ق، سربی، ضمن ۶ رساله.
[الذریعة ۱۹۷/۲۱ رقم ۴۵۸۹؛ نسخه‌های منزوی ۱۶۸۷/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶/۶
کا: صالح بن سید علی حسینی گرمرودی، تا: قرن ۱۱، جا: ابهر؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۱۹۲-۲۰۶)، ۱۲سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۶۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۱۴/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و طواف بیت الله و غیر آن از طاعات و عبادات بوده باشد مذموم نخواهد بود بلکه موجب ثواب خواهد بود.
خط: نستعلیق، کا: مراد بن آقا شاه آشتیانی قمی، تا: ۱۰۶۱ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۷گ (۵۴پ-۶۰پ)،

۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۱-۱۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۹۸/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۷۶پ-۸۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۱۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** هر که این را بر زبان راند چنان باشد که صد و بیست و چهار هزار پیغمبر دریافته باشد (تم).

خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن عزیز الله، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۴پ-۳۶ر)، ۲۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۵۴۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸گ (۷پ-۱۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۶]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۸۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۱۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۸/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** فارغ شد از تألیف این رساله بتوفیق آله قادر محمد طاهر و آن را به معالجة النفس موسوم گردانید و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد شفیع حسینی طاهری نواده مؤلف، تا: ۱۱۴۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲گ (۲۲۶-۲۳۷)، ۱۸سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۸۷]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۵۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** فارغ شد از تألیف این رساله محتاج الله قادر محمد طاهر ...

خط: نستعلیق، کا: میرزا علی بن یوسف طسوچی، تا: رجب۱۱۸۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۴-۲۳)، ابعادمتن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۹۰۷]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۷/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۰۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۸۳/۴

آغاز:برابر**انجام:** و غیر آن از طاعات و عبادات بوده باشد مذموم نخواهد بود بلکه موجب ثواب خواهد بود.

تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه دانشگاه تهران ش ۴۱۰۸/۵ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۱ر-۴۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۵-۷۸]

● معالجه وبا و نسخه‌های متفرقه طبی / طب / فارسی

mo‘āleje-ye vabā va nosxe hā-ye motefarreqe-ye tebbī

حکیم تبریزی، ق۱۳ قمری

hakīm-e tabrīzī(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۵ رمضان ۱۲۶۳ق؛ محل تألیف: تبریز

تجربیات طبیب تبریزی است درباره بیماری وبا که درمسافرت به شهرهای مختلف روسیه به دست آورده، وچگونگی معالجه اطبای آن دیار را آموخته ودر این رساله بیان نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۷۱/۲-۳۵/۱۵۱

آغاز:نسخه ناخوشی وبا معالجه ناخوشی وبا درحکیم خانه روسیه درشهر مسکو به تجربه رسانده بتمامی اهالی تبریز معلوم واظهار می‌نمایم که درباب ناخوشی وبا هر چه در ممالک فرنگستان وروسیه وتفلیس در حکیم خانها دیده وشنیده ... اول اینکه وقتی که کسی بمرض وباگرفتار ومبتلا شود؛ **انجام:** سورنجان از هریک یکدرم حبها سازند.

خط: نستعلیق، کا: = مؤلف، تا: ۱۵ رمضان۱۲۶۳ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۰]

● معالم الآیات / فهرست، تفسیر / فارسی

ma‘ālem-ol āyāt

فهرستی موضوعی است به ترتیب حروف الفباء از آیات قرآن مجید همراه با تفسیر روایی مختصر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، چون قرآن مجید دریایی است بی پایان و خورشیدی است تابان هر جزئی از احکام و قصص و اخلاق و غیرها کلیات و جزئیات نشان می‌دهد و در او مندرج است ولی در سوره‌ها متفرق و پراکنده است؛ **انجام:** ذهب و فضة، سوره توبه، آیه ۳۴ و ۳۵ والذین یکنزون الذهب الخ یعنی آنانکه جمع و ذخیره می‌کنند طلا و نقره را ... پس بچشید آنچه را ذخیره می کردید. تمت الجزء الاول.

جلد نخست است و تا پایان حرف ذال؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، محشی؛ جلد: مشمع، ۱۸گ، ۲۵سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۸]

● معالم الارب فی درایة لسان العرب = خلاصة التلخیص = خلاصة تلخیص الکلام = ملخص التلخیص / بدیع / عربی

ma‘ālim-il irab fī dirāyat-i lisān-il ‘arab = xulāṣat-ul talxīṣ = xulāṣat-u talxīṣ-il kalām = mulaxxaṣ-ut talxīṣ

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد،- ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(-1542)

گزیده‌ای است از تلخیص الکلام فی بیان البدیع در یک «مقدمه»

و چند «فن» و یک «خاتمه». در خاتمه کتاب از صنعتی به نام ملاحت و براعت که ابداع خود او است یاد می‌کند.
آغاز:الحمد لبدیع کشف بیانه دقائق المعانی، و الشکر لبارع أبدع تبیانه حقائق المثانی ... و بعد، فإن العبد الآنس بمولاه ... یقول: هذه هی الرسالة الرابعة من معالم الأدب فی درایة لسان العرب، و هی خلاصة تلخیص الکلام فی بیان البدیع بأبلغ نظام، مرتبة علی مقدمة و فنون و خاتمة
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۱ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)
[بروکلمان ذیل: ۲:۵۹۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۷۴/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** خاتمه اعلم ان صنعة اللغو و المعما من الصنایع التی فشا ... بقرب من زماننا ... و انی ابدعت صنعة اخری سمیتها الملاحه و البراعه ... و هی ان یؤتی بمصارع و فقرات متعدده مختلفه تنتظم من اقتران کل منها ما یفید شبیهة بالاولی او غیر شبیهة تمت الرساله.
بخش ۴ از معالم الارب است؛ خط: نستعلیق، کا: افضل، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۴۰ص (۱–۴۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۰–۱۷۵۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۷۵/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** ما یفید فائدة شبیهة باولی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۷گ (۱۸۴–۲۲۰)، ۲۵ سطر (۴/۵×۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۶–۵۸۴]

←معالم اصول الدین ← مجموعه

● معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین /

فقه، اصول فقه / عربی
ma‘ālim-ul uṣūl = ma‘ālim-ud dīn wa malāḏ-ul mujtahidīn

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری

‘āmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

فقه استدلالی مفصلی است از شیخ حسن فرزند شهید ثانی که بیشتر در آن روی ادله نقلیه و احادیث مروی از معصومین «علیهم السلام» و اقوال فقها بزرگ تاکید شده است. مقدمه اصولی این کتاب به عنوان «معالم» مشهور است و این مقدمه از اصل کتاب جدا شده و به‌عنوان یک کتاب مستقل در اصول فقه درآمده است. اولین مبحث کتاب معالم الدین در بخش عبادات، کتاب الصلاة بوده که مطالب آن در ابواب مختلف مرتب شده است. باب اول کتاب الصلاة در مقدمات نماز و در چند مقصد مورد بحث و بررسی قرار گرفته و مقصد اول آن در طهارت است.مباحث طهارت نیز در سه مطلب بیان شده: مطلب ۱) در آبها، مطلب ۲) در طهارت از نجاست، مطلب ۳) در طهارت از احداث (وضو، غسل، تیمم). مطالب اول و دوم طهارت در جلد اول کتاب و مطالب سوم طهارت در جلد دوم معالم الدین مورد بحث قرار گرفته است. جلد اول که به احکام حمام پایان می‌یابد در روز یک‌شنبه دوم ربیع الاول ۹۹۴ پایان یافته است. چنان که درمقدمه کتاب مذکور است مصنف نام آن را «معالم الدین وملاذالمجتهدین» گذارده وبناداشته‌اند که دوره فقه را در چهار قسم(عبادات معاملات، عقود وایقاعات واحکام) به طریق رد فروع بر اصول موافق مذهب امامیه تألیف وبه طرز قدماء مقدمه‌ای درمهمات مسائل ومباحث اصولیه دردو مقصد برآن بنگارند، ولی توفیق بر اتمام حتی یکی از کتب فقهیه را نیافته و فقط دو مقصد مقدمه وقسمتی از مباحث طهارت که آن را جزء کتاب صلوة قرارداده تألیف گردیده است.قسمت اصول معالم الدین که اینک معروف به «معالم الاصول» می‌باشد از کتب مختصره وبسیار مفید وجامع دراین فن است وبه همین جهت از ابتداء تألیف تا کنون پیوسته از کتب درسی طلاب امامیه بوده ومورد نظر علماء وفضلا گردیده تا آنجاکه مؤلف آن به «صاحب معالم» شناخته می‌شود.
آغاز:بخش اصول۱: بسمله، الحمدلله المتعالی فی عز جلاله عن مطارح الافهام و لا یحیطه بکنهه العارفون ... فان اولی ما اتفقت کنوز الاعمار و اطالت التردد بین العین و الاثر فی معالم الافکار هو العلم بالاحکام الشرعیة و المسائل الفقهیة ...
بخش فقه۲: القسم الاول فی العبادات و فیه کتب الکتاب الاول فی الصلوة و فیه ابواب الباب الاول فی مقدماتها و فیه مقاصد المقصد الاول فی الطهارة و فیه ثلثه مطالب المطلب الاول فی المیاه و هی نوعان مطلق و مضاف
انجام ۱:بخش اصول: و ذلک کاف فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحق و الله الولی المطلق و هو اعلم بالصواب و هو حسبنا و نعم الوکیل
۲: بخش فقه: و اجتهادی فی تنقیح فوائده وسیلة الی رضوانه و ذریعة الی عفوه و غفرانه
چاپ: مکرر چاپ شده.
شرح و حواشی:
۱– حاشیة معالم الاصول؛ سبط الشهید، محمد بن حسن (۹۸۰–۱۰۳۰)
۲– حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱–۱۰۶۴)
۳– شرح معالم الاصول؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱–۱۰۶۴)
۴– حاشیة معالم الاصول؛ رفیعا، محمد بن حیدر (۹۹۷–۱۰۸۰)
۵– حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ مازندرانی، محمد صالح بن احمد (–۱۰۸۱)

۶- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)
۷- شرح معالم الاصول = حاشیه معالم الاصول؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)
۸- حاشیة معالم الاصول؛ مدرس اصفهانی، محمد قاسم بن محمد صالح (-۱۱)
۹- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)
۱۰- شرح معالم الاصول؛ مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح (-۱۱۲۰)
۱۱- معالم الاصول (ترجمه)؛ مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح (-۱۱۲۰)
۱۲- حاشیة معالم الاصول؛ تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح (۱۰۴۰-۱۱۲۴)
۱۳- حاشیة معالم الاصول طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)
۱۴- کاشف اسرار الیقین من اصول الشرع المبین فی شرح معالم الدین؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۱۵- شرح معالم الاصول؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۱۶- حاشیة معالم الاصول؛ حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر (۱۰۸۰-۱۱۴۰)
۱۷- حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)
۱۸- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)
۱۹- حاشیة معالم الاصول؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲)
۲۰- حاشیة معالم الاصول؛ کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع (-۱۲۲۳)
۲۱- حاشیة معالم الاصول؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)
۲۲- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ خاتون آبادی اصفهانی، محمد حسین بن عبدالباقی (۱۱۶۲-۱۲۳۳)
۲۳- حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول؛ هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع (-۱۲۳۴)
۲۴- حاشیة معالم الاصول؛ قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم (-۱۲۴۰)
۲۵- حاشیة معالم الاصول؛ بهبهانی، عبدالحسین بن محمد باقر (-۱۲۴۰)
۲۶- اصل الاصول فی شرح معالم الاصول؛ جیلانی، محمد رفیع بن رفیع (-۱۲۴۵)
۲۷- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ جیلانی، محمد رفیع بن رفیع (-۱۲۴۵)
۲۸- مجمع العرائس = حاشیة معالم الاصول؛ هزار جریبی، محمد علی بن محمد باقر (۱۱۸۸-۱۲۴۵)
۲۹- شرح معالم الاصول؛ مامقانی، عبدالله بن محمد باقر (-۱۲۴۶)
۳۰- شرح معالم الاصول = حاشیة معالم الاصول؛ بهبهانی، شمس الدین بن جمال الدین (-۱۲۴۸)
۳۱- هدایة المسترشدین فی شرح معالم الدین = حاشیه شیخ محمد تقی بر معالم الاصول؛ اصفهانی، محمد تقی بن عبد الرحیم (-۱۲۴۸)
۳۲- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ رضوی، محمد بن معصوم (-۱۲۵۵)
۳۳- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی (۱۱۷۸-۱۲۵۹)
۳۴- شرح نتایج الافکار؛ رشتی، کاظم بن قاسم (۱۲۱۲-۱۲۵۹)
۳۵- نتایج الافکار؛ قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر (۱۲۱۴-۱۲۶۲)
۳۶- ضوابط الاصول؛ قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر (۱۲۱۴-۱۲۶۲)
۳۷- ملاذ الاوتاد فی تقریر بحث الاستاد؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)
۳۸- مشارع القاصدین فی السلوک الی معالم الدین؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)
۳۹- مشارع الاصول؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)
۴۰- شرح معالم الأصول؛ برغانی، محمد علی بن محمد (-۱۲۷۲)
۴۱- الطلع النضید و النور الجدید = السد الشدید و الردم الحدید؛ خوانساری، زین العابدین بن جعفر (۱۱۹۲-۱۲۷۶)
۴۲- حاشیة معالم الاصول؛ کرباسی، محمد مهدی بن محمد ابراهیم (-۱۲۷۸)
۴۳- شرح معالم الاصول؛ زغیب عاملی، حسین بن محمد (-۱۲۸۰)
۴۴- شرح نتایج الافکار؛ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم (۱۲۲۵-۱۲۸۸)
۴۵- شرح نتائج الأفکار؛ آقا میرزا بابا سبزواری (-۱۲۹۳)
۴۶- حاشیة معالم الاصول؛ قزوینی، علی بن اسماعیل (-۱۲۹۸)
۴۷- حاشیة حاشیة الشیروانی علی معالم الاصول؛ هروی، محمد تقی بن حسینعلی (۱۲۱۷-۱۲۹۹)
۴۸- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ بهبهانی، محمد تقی بن محمد جعفر (-۱۲۹۹)
۴۹- روض الریاض؛ رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع (۱۲۱۵-۱۳)
۵۰- ریاض الارواض؛ رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع (۱۲۱۵-۱۳)
۵۱- شرح معالم الاصول؛ طبرسی، محمد بن جعفر (-۱۳)
۵۲- حاشیة معالم الاصول؛ طه آل نجف، محمد(-۱۳)
۵۳- حاشیة معالم الاصول = حاشیة المعالم؛ حسینی مرعشی، محمد بن عبدالمهدی (-۱۳)

۵۴- حاشية معالم الاصول = حاشية المعالم؛ حسینی، محمد ابراهیم بن حسین (-۱۳)
۵۵- ضياء العوالم فی شرح المعالم؛ بفروئی یزدی، علی اصغر بن محمد حسین (-۱۳)
۵۶- اصول الفقه؛ مازندرانی، محمد طاهر بن محمد صالح (-۱۳)
۵۷- حاشية معالم الاصول؛ کاشانی، احمد بن عبد العظیم (-۱۳)
۵۸- حاشية معالم الاصول؛ مسکنانی، علی بن قاسم (-۱۳)
۵۹- جوامع الكلم فی جمع تعليقات مقدمة المعالم؛ محمد مهدی بن محمد ابراهیم(-۱۳)
۶۰- شرح معالم الأصول؛ لاهیجانی قزوینی، صفر علی (-۱۳)
۶۱- حاشية معالم الاصول؛ مراغی، عبدالرحیم (-۱۳)
۶۲- شرح معالم الاصول؛ خراسانی، محمد تقی (-۱۳)
۶۳- نفائس الاصول فی شرح معالم الاصول؛ خوئی، حسین بن علی (-۱۳)
۶۴- تسلية العالم فی شرح المعالم = شرح معالم الاصول؛ خلف حردان عطاوی، خلف بن محمد (-۱۳)
۶۵- حاشية معالم الاصول؛ تربتی، محسن بن محمد اسماعیل (-۱۳)
۶۶- مخزن الاسرار فی شرح نتائج الافکار؛ آقا محمد (شیخ محمد) (-۱۳)
۶۷- شرح معالم الاصول = شرح معالم الدین؛ روح افزائی، محمد بن محمد صالح (-۱۳)
۶۸- حاشية حاشية الشيروانی علی معالم الاصول نوری، محمد علی بن محمد اسماعیل (-۱۳)
۶۹- معين الطلبة؛ چهاردهی، محمد تقی (-۱۳)
۷۰- حاشية معالم الاصول = حاشية المعالم؛ حسن بن محمد شریف (-۱۳)
۷۱- شرح معالم الاصول؛ خراسانی، علی اکبر (-۱۳)
۷۲- تعليقة علی معالم الاصول؛ عسکری سمنانی، محمد حسن بن محمد (-۱۳)
۷۳- سلم السلالم للارتقاء الی اصول المعالم؛ موسوی، ابوالقاسم بن عباس (-۱۳)
۷۴- الفوائد الشريفية فی تحقيق المطالب الاصولية؛ گیلانی، غلامعلی بن محمد نصیر (-۱۳)
۷۵- بحار العلوم فی شرح معالم الاصول = شرح معالم الاصول؛ سالبانی، علینقی (-۱۳)
۷۶- مصباح الانظار فی شرح نتايج الافكار = مصابيح الانوار = شرح نتایج الافکار؛ یزدی حائری، محمد باقر بن زین العابدین (-۱۳۰۰)
۷۷- مخترع الانظار؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)
۷۸- حاشية معالم الاصول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)
۷۹- مواد الاصول فی شرح معالم الاصول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)
۸۰- حاشية هداية المسترشدين؛ اصفهانی مسجد شاهی، محمد علی بن محمد باقر (-۱۳۱۸)
۸۱- تأخير بيان الحاجة؛ مدرس یزدی، محمد بن مرتضی (-۱۳۲۳)
۸۲- حاشية معالم الاصول؛ مرعشی، محمود بن علی(-۱۳۳۸)
۸۳- حاشية حاشية المعالم؛ تنکابنی قزوینی، اسدالله بن صدرالدین (-۱۳۳۹)
۸۴- حاشية معالم الاصول؛ حسینی کاشانی، حسن بن احمد (-۱۳۴۲)
۸۵- حاشية معالم الاصول = حاشية المعالم؛ شیخ کبیر، محمد حسن بن صفر علی (-۱۳۴۵)
۸۶- حاشية معالم الاصول = حاشیه میر بر معالم؛ میرزا علی
۸۷- مصابيح الطالبين فی شرح معالم الدين؛ گیلانی، محمد مهدی بن علی
۸۸- اصل الاصول (فی شرح معالم الدین)
۸۹- تعليقات معالم الاصول
۹۰- تعليقة علی معالم الاصول
۹۱- توضیح معالم الدين
۹۲- حاشية المعالم
۹۳- حاشية حاشية الشيروانی علی معالم الاصول
۹۴- حاشية شرح معالم الاصول
۹۵- حاشية معالم الاصول(۴۸عنوان)
۹۶- حاشية معالم الاصول (الف)(۲عنوان)
۹۷- حاشية معالم الاصول (ب)(۲عنوان)
۹۸- حاشية معالم الاصول = حاشية المعالم(۳عنوان)
۹۹- حواشی المعالم
۱۰۰- شرح معالم الاصول(۱۶عنوان)
۱۰۱- شرح نتائج الافكار(۲عنوان)
۱۰۲- شرح نتائج الافكار (الف)(۲عنوان)
۱۰۳- لوامع الانوار = حاشية معالم الاصول
۱۰۴- مناهج اليقين الی كنوز معالم الدين = شرح معالم الاصول

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰۷

آغاز و انجام: برابر

شامل دو بخش فقه و اصول؛ خط: نسخ جلی، کا: جبیلی عاملی، محمد بن احمد، تا: جمعه ۱۲ جمادی الاول۹۹۴ق؛ نسخه با مسوده مؤلف در چهارشنبه ۱۷ ربیع الاول ۹۹۵ مقابله شده، محشی از مؤلف؛ واقف: حاج آقا محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۲۰

اصول و فقه؛ خط: نسخ، کا: مازندرانی، عبدالحسین بن عبدالعلی، تا: یک‌شنبه ۲۴ محرم۹۹۷ق؛ مهر: تقی الدین محمد مطلب خادم انصاری؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۷-۶۰]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۲۸۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۲۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۷سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸-۲۰۹]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۲۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: -۲۲۲]

۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱ [نشریه: ۲-۱۷۱]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۲/۳-۶۳۱۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ مهر: اسماعیل علوی، اسدالله حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۹۶۴۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۵ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۵-۵۹۸]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۲۰
آغاز:... البحث الاول فی الواقف مسئلة اکثرعلمائنا علی ان الماء الواقف وهو مالیس بنابع ان بلغ مقدار الکر لم ینجس الا بتغیر احد اوصافه الثلاثه باالنجاسة اعنی اللون والریح؛ **انجام:** فصل وروی الشیخ عن عبدالرحمن بن الحجاج فی الصحیح قال سالت ابا عبدالله علیه السلام عن رجل یطلی باالنوره فجعل الدقیق بالزیت بلته به یتمسح به بعد النوره لیقطع ریحها ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با علامت بلاغ مطالعه؛ جلد: مقوا، ۱۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۸]

۱۰. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پایان نسخه تملکی درسال ۱۰۸۰؛ جلد: ساغری، ۱۰۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۰×۲۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۶
آغاز و انجام: برابر
شامل دو قسمت فقه و اصول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: آقا زین العابدین خادم، ۱۱۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۸سم [ف: ۱۶-۴۵۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از سلطان العلماء، ملا صالح و دیگران؛ جلد: میشن، ۱۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۴/۷سم [ف: ۱۶-۴۵۶]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی؛ وقفی مکتبة امیرالمؤمنین (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۸×۱۷/۳سم [ف: ۱۶-۴۵۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۴
آغاز:المزید من مواهبه و عطایا؛ **انجام:** لم یثبت صحته فلا ینهض
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، محشی از سلطان العلماء و ملا صالح؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۷۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۶۶]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۳
خط: نستعلیق زیبا، کا: خراسانی، محمد علی بن محمد حسین، تا: قرن ۱۱؛ از روی نسخه چاپی رجب ۱۲۸۹ نوشته شده، محشیبا نشان‌های «ص»، «م س»، «خلیفه سلطان»، «مجمع البحرین»، «احمد الموسوی»، «و السلام علی من اتبع الهدی» (شاید = علم الهدی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج [ف: ۱۱-۳۲]

۱۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [چند نسخه- ف: -۳۴۰]

۱۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «سلطان، عمیدی، م ن د، منه ره»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵) [ف: -۸۰۲]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۴-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ (با احتساب برگ‌های اضافی)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۲۴۴]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۲ ط
آغاز:علی منتهی رضاهم و بتلفهم غایة مرادهم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای «ص»، مهر: «علی الحسینی»(بیضوی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۴/۲-۱۹۰]

۲۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۸۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴۱۸ص (۲۰۵-۶۲۲) [ف: ۲-۴۴۱]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۷۱
آغاز:لدیه الامال القدیر فهو لما یشاء فعال و اشهد ان محمد عبده و رسول المبعوث؛ **انجام:** و ذلک یقتضی کونه و اردا حیث الاجابه الیه ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی [رایانه]

۲۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۰۱

آغاز:اما بعد فان اولی ما انفقت فی تحصیله کنوز الاعمار؛ **انجام:** وان کان فی مواضع فما ذکره اشتباهات لیس هذه الرسالة محل لنشرة
فن اصول و جزء اول قسمت فقه؛ خط: نسخ، کا: احسن بن محمد مشتهر به قاضی احسن عصر، تا: تقریباً اوایل قرن۱۱، جا: مکه مکرمه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۵۳۰ص، ۱۹ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۱۱۸]

۲۳. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷-۷۰۰]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه ناقص؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۲۱۴گ، ۱۲سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۹۵۵]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۷

آغاز:المقصد الثانی فی تحقیق المهمات الاصولیة التی هی اساس لبناء الاحکام الشرعیة و فیه مطالب؛ **انجام:** و لا یلزم منه ان یقتضی الفساد فمن این یلزم فی النهی ان یقتضی الفساد
از «المقصد الثانی» آغاز و به مبحث «دلالة النهی علی الفساد» انجام پذیرد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: پارچه سبز، ۲۹گ (۴۹-۷۷)، ۲۴سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۱-۲۷۳]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۲۱

انجام: و لایخفی علیک ما فیه مع انه قد طعن فیه فضلاء من الشیعة کالمفید ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح، محشی؛ با اجازه‌ای که سید میرزا مهدی شهرستانی برای سید علی محمد حسینی زنوزی به تاریخ ۱۲۱۱ نوشته؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳-۲۴۶]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۴/۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی، کاتب می‌نویسد که کتاب را نزد شاه ابوالولی بن شاه تقی الدین محمد نسابه خوانده؛ تملک: محمد رضی بن محمد حسن قزوینی؛ جلد: مقوایی، ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۳-۱۱۲]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸۵

فقط دو برگ از آغاز مقدمه اصول کتاب آمده پس از آن چند برگ اول کتاب طهارت از اصل نسخه نیست؛ خط: نسخ، کا: حسن بن احمد بن علی بن سنبغ ؟ العاملی، تا: دوشنبه ۲۸ رمضان۱۰۰۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف، با انهائی که نجیب الدین علی بن محمد بن مکی بن عیسی بن حسن بن عیسی عاملی جبیلی به تاریخ پنج‌شنبه۹ شوال ۱۰۰۱ نوشته؛ تملک: محمود بن حسام الدین مشرفی جزائری به تاریخ حسن بن عبد اللطیف از مولانا عبد الغنی استرابادی؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱۲-۱۵۷]

۲۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۸۱

اصول و فقه؛ کا: موسی بن علی جباعی، تا: ۱۰۰۸ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۱]

۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۰/۱

کا: محمد شریف بن حاج عبدالرحیم بن محمد شریف یزدی نجفی، تا: رمضان۱۰۰۹ق، جا: نجف اشرف؛ ۱۱۵گ (۲پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۹]

۳۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۲۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۰۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ (۵پ-۱۵۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۵-۲۰۷]

۳۳. همدان؛ دامغانی (آقای)؛ شماره نسخه:۱۵/۱

کا: محمد باقر ابرقویی، تا: دوشنبه ۷صفر۱۰۲۹ق، جا: اصفهان، برای ملاخلیل قزوینی [نشریه: ۵-۳۸۴]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۲۶/۱

آغاز: ... الفاعل لم یکن فیه زیادة فایدة و هذا فاسد ... البحث الاول فی الواقف، مسئلة، اکثر علمائنا علی ان الماء الواقف؛ **انجام:** فقال الحمدلله رب العالمین الذی بلغنی هذا المبلغ و لم اعص الله عین و علی هذا انقطع الکلام فی الجزء الاول
خط: نسخ، کا: محمد بن جابر بن عباس نجفی، تا: حدود۱۰۳۱ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و غیر آن، از سوی کاتب در مجالس متعدد با نسخه مورد اعتماد مقابله و تصحیح شده با این عبارات: «بلغ مقابلة و تصحیحاً من نسخة معتمدة مصححة من خط المصنف قدس الله روحه و نور ضریحه و ذلک بحسب الجهد و الطاقة الا مازاغ عنه البصرو حسر عنه النظر علی ید مالکه الفقیر الی رحمة الله و عفوه و کرمه و تجاوزه الغنی به عمن سواه عبده محمد بن جابر بن عباس النجفی تجاوز عنه و عن والدیه و اخوانه المؤمنین بمودته و کرمه و کان ذلک فی مجالس متعددة آخرها وقت الزوال من یوم الثلثاء تاسع شهر جمادی الاول سنة ۱۰۳۱ من الهجرة النبویة علی مشرفها الف الف صلاة و سلام و تحیة و علی عترته الطاهرین و الحمدلله رب العالمین»؛ کاغذ: شرقی، ۲۲۶گ (۱-۲۲۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۴-۶۷۹]

۳۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۸۹

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن عنایة الله نجفی، تا: ربیع الثانی۱۰۳۴ق؛ مجدول، با مقابله؛ تملک: محمد حسن بن شمس الدین محمد [نشریه: ۷-۲۹۵]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۹۹

خط: نسخ جلی، کا: خطیب نجفی، عبدالحسین بن عنایت الله، تا: ۱۰۳۴ق؛ مقابله کننده و مصحح: محمد مومن بن شمس الدین

محمد اصفهانی، مجدول، مصحح، محشی با نشانه «منه»، با یادداشت محمد حسن اصفهانی قهبایی به سال ۱۱۳۵ ق؛ مهر: «المتوکل علی الله محمد مومن بن شمس الدین محمد اصفهانی» (دایره)، «رضی الدین محمد الحسینی»(بیضی)، «رضی الدین محمد بن سید علی الحسینی» (خشتی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶۶گ، ۱۰سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۷۲]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۸۷

خط: نسخ، کا: حسن بن دوست محمد جیرمی، تا: ربیع الاول ۱۰۳۴ق، جا: تون مدرسه حبیبیه؛ جلد: میشن، ۱۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۱۰]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۶۶۵۰-۳۴/۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولم اعص الله طرفةعین وعلی هذا نقطع الکلام فی الجزء الاول من کتاب معالم الدین وملاذ المجتهدین ونتلوه فی الجزء الثانی انشاء الله تعالی المطلب الثالث فی الطهارة من الاحداث ...

قسمت فقه واصول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن حسین جرفادقانی، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الثانی۱۰۴۵ق، جا: اصفهان؛ محشی از سلطان ودیگران ازجمله «منه»؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۳۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد حسن بن باقر؛ مهر: «یامحمود»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۱۴۹]

۴۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر محرم۱۰۵۰ق؛ مصحح، با بلاغ قرائت؛ ۱۱۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۴۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۳۹

جلد اول؛ خط: نسخ معرب، کا: عاملی، علی بن محمد، تا: ۷ محرم۱۰۵۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۵۱]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ رجب۱۰۵۱ق؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۴۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۲۱

بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ محشیاز س م س مدظله مجاور بیت الله [ف: - ۲۳۲]

۴۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: هاشم بن عبدالباقی حسینی خوراسکانی، تا: نیمه شعبان۱۰۵۴ق [ف: -۳۷]

۴۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن کمال الدین حسین حسینی اردکانی، تا: دهه آخر جمادی الاول۱۰۵۴ق؛ مصحح، محشی به امضای «سلطان مد ظله العالی» و «منه رحمه الله»؛ مهر: «رب اعصمنی بحرمة المعصومین» (بیضی) به تاریخ ۱۲۳۶؛ واقف: هادی اسکویی حائری، جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۶۰۱]

۴۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر ذیقعده۱۰۵۶ق؛ مصحح، محشی با عنوان «س م س مدظله»؛ جلد: مقوایی، ۱۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۶۶]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۹

خط: نستعلیق، کا: برخوردار گلپایگانی، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول۱۰۵۷ق؛ مقدمه اصول را ندارد؛ محشی با نشانی «صادق» (مؤلف مطلع السعدین بنابر یادداشتی روی برگ اول)؛ جلد: مقوایی، ۱۶۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۶-۲۴۷]

۴۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴/۱

از آغاز طهارت تا آغاز مطلب ثالث طهارت از احداث؛ خط: نسخ، کا: رضوی، هاشم بن شمس الدین، تا: سه‌شنبه ۲۰ ربیع الاول۱۰۵۸ق، برای آخوند ملا محمد رشید؛ محشی با نشانه «منه رحمه الله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵۴گ (۷پ-۱۶۰ر)، ۲۵و ۲۷سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۱۲۸]

۴۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۸۴م

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۶۰ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۵۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۰۸

خط: نستعلیق، کا: کمال الدین حسین، تا: ذیحجه۱۰۶۰ق؛ محشی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۴]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۵۰/۱

خط: نسخ، کا: بدرالدین بن قطب الدین جزائری صیمری، تا: ۵ رجب۱۰۶۰ق، برای آمیز ذوالفقار؛ مجدول، مصحح، با نشانی بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ (۱پ-۱۵۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۱۴]

۵۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: نظر علی بن فولاد قزوینی، تا: ربیع الثانی۱۰۶۱ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۸]

۵۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۰۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۱ ذیحجه۱۰۶۱ق؛ ۱۲۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۹۹]

۵۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فقال الحمدلله الذی بلغنی هذا المبلغ ولم اعص الله طرفة عین وعلی هذا یقطع الکلام فی الجزء الاول من کتاب معالم الدین ... وصلوته علی نبیه محمد المصطفی وعترته الطیبین الطاهرین.

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاجی محمد رارانی، تا: ۱۲ رجب۱۰۶۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمدبن محمدابراهیم موسوی قاسانی؛ مهر: «أتوکل علی الله عبده محمدتقی» (مربع)، «محمدباقر العلوم۱۲۰۲» (مربع)، «عبده حیدرعلی» (بیضوی)، «افوض امری الی الله حیدرعلی بن عزیزالله» (مربع)، «... محمدبن عزیزالله ۱۱۳۹» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف مخ]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۰۳-۶۰/۴۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن آقا حسن بیگ، تا: ۱۰۶۲ق، جا: اردبیل؛ محشی؛ ۱۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۵۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۰۳

آغاز:مریداً لاستعماله فیما وضع له باعتباره ارادة المعنی الحقیقی غیر مرید له ... المطلب الثانی فی الأمرامر و النواهی و فیه بحثان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با رمز «سم» و «ج ص»؛ یادداشتی با امضا و مهر محمد که در مدرسه ملاعبدالحمید به تاریخ ۱۲۵۳ ق نوشته؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۲-۶۰۲]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صالح بن صادق رازی، تا: سلخ شعبان۱۰۶۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۶۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۶]

۵۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۴۰

خط: نسخ زیبا، کا: حیدر القاضی ابن حیدر بن محمد قطب الدین، تا: محرم۱۰۶۴ق، مصحح، محشی به امضای «م ح» و «ص ح» و «صالح» و «د م» و «سلطان»؛ تملک: محمد بن محمد فصیح المراغی «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۸]

۵۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الثانی۱۰۶۵ق؛ با بلاغ سماع برای محمد بن محمود طبسی؛ واقف: محمد باقر؛ ۱۳۰گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۶۰. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز:بسمله الحمدلله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین ... فانی مورد لک فی هذا المختصر؛ **انجام:** و بختص ضمانها بالجنایة علی الادمی حسب.

خط: نسخ، کا: محمد بن علی چیت ساز، تا: ربیع الثانی۱۰۶۶ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱/۵×۱۹سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۹۳]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۱۹

آغاز:و انا ابتهل الی الله سبحانه ان یجعله خالصا لوجهه الکریم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الاول۱۰۶۶ق، برای مولی مرتضی؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب، مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد رضا بن محمد حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۴۰۱]

۶۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۳۱ - ج

خط: نسخ و نستعلیق، کا: قاینی، خواجه بن شاه علی، تا: ۱۰۶۶ق، جا: توس؛ محشی از «سلطان، صالح، منه» به خط نستعلیق از مولانا خواجه ابن خواجه شاه علی قاینی در طوس در ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۶۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۶سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: -۴۷۱]

۶۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱

بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق؛ ۲۱سطر [نشریه: ۵-۲۲۴]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۹۰-۱۸/۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غضنفر علی بن مظفر علی تبریزی، تا: رجب ۱۰۷۰ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه» و«سلطان» و «مجمع» وغیره؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۶۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۷۰

آغاز:فی تحصیله کنوز الاعمار واطالب التردد بین العین والاثر

خط: نسخ، کا: مؤمن بن علی بن جلال الدین طالقانی شجاعی، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الاول۱۰۷۱ق، جا: قزوین مدرسه خلیلیه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف مخ: -۲۱۵]

۶۶. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۲

کا: محمد مقیم بن محمد علی حسنی ازی، تا: چهارشنبه سلخ ذیحجه۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز و وسط [ف: -۶۳]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۹۶

آغاز و انجام: برابر

قسمت اصول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان۱۰۷۱ق؛ محشی از حاشیه سلطان العلما، مؤلف و دیگران؛ واقف: محمد رفیع طبسی، ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۶-۴۴۳]

۶۸. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ با تملک ۱۰۷۱ [نشریه: ۵-۲۸۹]

۶۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۲/۱

آغاز:الاولین و المرسل بالارشاد و الهدایة رحمة للعالمین صلی الله علیه و آله الهداة المهدیین ... و بعد فان اولی ما انفق فی تحصیله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۱ شعبان۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ رکابه‌دار، مصحح، محشی با نشان «محمد شریف»، حاشیه‌هایی با نشان «نواب»، «صالح» و غیر آنها ؛ مهر: شریف العلماء «العبد

الضعیف محمد شریف» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۱۳۸گ (۹-۱۴۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۴/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۲-۲۷۵]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۲۹/۱

خط: نسخ، کا: محمود بن کمال الدین محمد واعظ یزدی، تا: دوشنبه ۲۴ جمادی الاول۱۰۷۲ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۵گ (۱ر-۱۱۵پ)، ۱۴سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۴۹]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۹۱

آغاز:عن ارادة الحقیقة و لهذا قال اهل البیان ان المجاز فلزوم قرینة معاندة لارادة الحقیقة؛ **انجام:** برابر

از مباحث مربوط به اوامر به بعد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۵۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۷]

۷۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۲۷

خط: نسخ، کا: رجب علی بن امیر محمد زمان قزوینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ با یادداشتی از حاج مرتضی قلی مبنی بر این‌که کاتب یاد شده این کتاب را نزد خود او خوانده است [ف: -۸۷]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۰۰/۲-۵۷/۱۷۰

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد غنی بن ملا حسین بافقی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ صفر۱۰۷۴ق، جا: اصفهان مدرسه جده؛ محشی از ملاصالح مازندرانی به خط خودش با امضای «محمد صالح عفی عنه»؛ ۱۳۶گ (۷۵-۲۱۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۰

آغاز:الاسماع من غیر ایجاز موجب للاخلال ... المقصد الاول؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی نقی الطعای، تا: منتصف جمادی الثانی۱۰۷۵ق، جا: اصفهان مدرسه جدة؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: میشن، ۱۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۶۰]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۹۸-۳۱/۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد محسن قرشی، تا: دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی۱۰۷۵ق؛ محشی از«سلطان ره» و«منه ره»؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۷۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و علی هذا انقطع الکلام فی الجزء الاول ... و ذریعه الی عفوه و غفرانه و اتفق الفراغ ... و عترته الطیبین الطاهرین جلد اول کتاب معالم الدین و مشتمل بر دو مطلب از مطالب سه گانه طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۹گ (۱پ-۱۴۹پ)، ۲۵ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۱۲-۱۳۲]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۷/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۲۳]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن محمد معصوم تونی، تا: ۱۲ ربیع الثانی۱۰۷۵ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۱۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۶/۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۷۶]

۷۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمدعلی بن علی بن محمود بن علاء الدین بن عمادالدین مازندرانی، تا: یک‌شنبه ۱۰ محرم۱۰۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۷سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: -۱۹۶]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۲۸-۲۲/۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعید بن میر محمد زمان حسینی آلان براغوشی، تا: شوال۱۰۷۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۸۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۰۷

خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن حاجی ابراهیم بارفروش دهی، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۰۷۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۰۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۹/۱سم [ف: ۱-۵۱۰]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد مدعو به فخرالدین حسینی استرآبادی، تا: شعبان ۱۰۷۹ق؛ با سرلوح، مجدول، محشی با نشان «سلطان العلماء قدس سره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۶سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۷۷]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۱۳

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن اسماعیل سرحدی ساکن مدرسه شفیعیه، تا: سه‌شنبه۳ رمضان۱۰۷۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۲۷۴]

۸۳. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۵۰/۱

آغاز:ذکر حده و مرتبته وبیان موضوعه ومبادیه ومسائله ... فصل الفقه فی اللغة الفهم وفی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیه الفرعیه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حیدرعلی، تا: دوشنبه اواخر دهه سوم ربیع الاول۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ (۱-۱۳۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۳۷]

۸۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۹ ـ د

خط: نسخ، کا: تفرشی، جمال الدین، تا: شعبان۱۰۸۱ق؛ محشی؛

کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۴سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۴۳۰]

۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسین، تا: ۱۰۸۲ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۹-۲۷۰]

۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۸۳ق؛ محشی؛ از کتابخانه میرحسینا بوده؛ جلد: تیماج، ۱۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۴]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۵۱

آغاز:صلوة ترضیهم و یزید علی منتهی رضاهم و تبلغهم غایة ... اما بعد فان اولی ما اتفقت فی تحصیله؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۰ شعبان۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز(میزان کسری حدود ۱۲ سطر از اول مقدمه است)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۴سطر به شیوه هندی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۷]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۵۸-۲۷/۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن مولانا محمد، تا: پنج‌شنبه۲۷ جمادی الاول۱۰۸۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۶۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش خفی، کا: شفیع بن عبدالفتاح خوانساری، تا: ۱۰۸۵ق؛ محشیسلطان العلماء و دیگران؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۸سم [ف: ۱۶-۴۴۳]

۹۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۱

کا: محمد ابراهیم بن میر ابوطالب حسینی، تا: سه‌شنبه ۲۳ شوال۱۰۸۷ق؛ ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۸]

۹۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱

خط: نسخ، کا: مرتضی، تا: نیمه ذیقعده۱۰۸۷ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۸]

۹۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی البیاری، تا: ۱۰۸۸ق؛ مصحح، محشی از سلطان، صالح ودیگران؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۹۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۹۵/۱

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شمس الدین، تا: ۱۰۸۹ق، جا: اصفهان؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۲۳]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۹۶

آغاز:العصمه من الخطا و الخطل و السداد فی القول و العمل و اشهد ان لا اله الا الله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: میر حسین، تا: ۱۰۸۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشانه‌های «سلطان»، «میرزا رفیعا»، «خلیفه»، «منه رحمه الله» و «قاسم» و «شرح»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج،۱۶۴گ،۱۳سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۹۴]

۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسن کمال یا کمال الدین حسین، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۳گ (۲پ-۱۲۴)، ۱۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۱۱]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۴۲-۲/۱۶۲

آغاز:الشرعیة ثابته وان للطهارة حقیقة لکن امتناع اجراء فعول علی حقیقته فی الطهارة الشرعیة یوجب المصیر؛ **انجام:** المطلب الثالث فی الطهارة من الاحداث وما فی معناها وهی وضوء وغسل وتیمم ففیها ثلاثة فصول الفصل الاول فی الوضوء. وانا احمد الله تعالی علی جزیل نواله ... وذریعة الی عفوه وغفرانه.

فروع؛ خط: نسخ، کا: ابهری اصفهانی، محمد محسن بن محمد مؤمن، تا: ۳ رجب۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۴۰۷]

۹۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۵

آغاز:صلاة ترضیهم و تزید علی منتهی رضاهم و تبلغهم غایة مرادهم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن حسین، تا: جمادی الاول۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۹۶گ، ۲۱سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۳۰۹]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۵-۸۷]

۹۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد باقر بن لطیف سبزواری، تا: ۶ربیع الاول۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام(بخش فقه و قسمتی از ورق اول ناقص و افتاده است)؛ مجدول، محشیاز ملا صالح مازندرانی و دیگران؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: -۲۸۷]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۶۰/۱

آغاز:و العلم الذی یعرج بحامله الی الذروة العلیا و ینال به السعادة فی الدار الاخرة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد هزار جریبی، تا: ۱۰۹۴ق، جا: استرآباد؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۵ص (۱-۹۵)، ۱۹سطر (۷×۱۳)، اندازه:

۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۸-۳۳۴]

۱۰۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۱/۱ صدر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد علی شیرازی، تا: چهارشنبه ۲۷ شعبان۱۰۹۵ق؛ محشی با نشان‌های «ص» و «منه»؛ واقف: محمد تقی تهرانی وصی حکیمی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ (۱پ-۱۲۹پ)، ۱۵سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۵۹۷]

۱۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۹۷

خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۹۶ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی با نشان «ح ره، ص»؛ مهر: عبدالوهاب؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۴گ، ۱۵سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۱۴۲]

۱۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۴۴/۱-۲۳/۱۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن حاجی محمد ترشیزی، تا: غره جمادی الثانی۱۰۹۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۳۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق گلستانی، تا: ۱۷ رمضان۱۰۹۹ق؛ محشی از خلیفه سلطان؛ تملک: طاهر بن شیخ حسن در ۱۲۲۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۶۳/۱

همان نسخه بالا، ۹۳گ (۲پ-۹۴پ) [مؤید: ۱-۳۰۴]

۱۰۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز:و نزید علی منتهی رضا هم ... اما بعد فان اولی ما انفقت فی تحصیله؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن خواجه علی انصاری، تا: جمعه ۱۲ شعبان۱۰۹۹ق؛ محشی از: صحاح، خلیفه سلطان، «س. م. س»، ص، مجمع البحرین، محمد قاسم، مولا احمد، عب، مولا صالح، سلطان محمود، منه، «م.ص»، «م ز»، فخرالدین و جمال الدین و غیره؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۵۸]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ (۷۹پ-۲۳۶پ)، ۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۸۵]

۱۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۹گ، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۹۵]

۱۰۸. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۷۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹۰گ، ۱۴سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۷۸]

۱۰۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۸۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۲۸ص، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۰۶]

۱۱۰. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۱۴

آغاز:وقد رتبنا کتابنا ه ذا علی مقدمه و اقسام، والفرض من المقدمه منحصر فی مقصدین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۱۱ص، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۲۴]

۱۱۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نسخه‌های معتبر در تاریخ ۱۱۲۳؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۵]

۱۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ محشی با رموز «سلط ره»، «م ح د دام ظله»، «صالح»؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۶۲۸]

۱۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از ملا صالح و خلیفه سلطان؛ جلد: میشن،۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵-۶۴۳]

۱۱۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۷۴]

۱۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [نسخه پژوهی: -۷۴]

۱۱۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی از سلطان العلماء و ملاصالح مازندرانی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماج، ۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۰۲]

۱۱۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۵

آغاز:شرائع الاولین والمرسل بالارشاد و الهدایة رحمة للعالمین الهداة المهدیین؛ **انجام:** هذا کلامه و هو ضعیف امام اولا فلان رد الاستدلال بالخبر بانه اثبات لمسألة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: حاج محمد نصیری؛ جلد: مقوایی، ۱۳۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۹]

۱۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۱۳

سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۷۲]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۴۵-۲۷/۲۱۵

آغاز:وقد روینا بالاسناد السالف وغیره عن محمد بن یحیی عن احمد بن محمد بن عیسی عن حمادبن عیسی عن عمر بن اذینة عن ابان بن ابی عیاش؛ **انجام:** وممارسة العلماء وشهادتهم له باستحقاق منصب الفتوی وبلوغه ایاه والاختلاف بین هذین الکلامین ظاهر کما تری وکلام المحقق هو

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی ازمحمد صالح ودیگران؛ جلد: مقوا، ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۹]

۱۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۶۷-۱۰/۱۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** عن الشیخ انه قال اذا تساوت الروایتان فی العدالة والعدد عمل بابعد هما من قول العامة ثم قال المحقق از اول تا تعادل وتراجیح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از سلطان العلماء ودیگران؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۱۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۲۰-۲۴/۱۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان اصح فان الا بعد لایحتمل التقیة فوجب الرجوع الی ما لایحتمل الا الفتوی والموافق للعامة یحتمل التقیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۱۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۲۷-۱۷/۱۰۷

آغاز:دلالة العرف علی القبح فی الکل نعم هی فی غیر محل النزاع ... ومجرد الاشتراک فی مفهوم التجوز لایقتضی التسویة فی جمیع الاحکام؛ **انجام:** اصل وللعمل. بخبر الواحد شرایط کلها یتعلق بالراوی ... سلمنا لکن الفارق موجود کما یعلم من قاعدتهم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۰۸]

۱۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۳۶

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: میشن، ۱۸۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۲۱/۶×۳۴/۴سم [ف: ۱-۵۱۰]

۱۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۸۳-۳۶/۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۴۳-۳۷/۱۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** فکلام الشیخ عندی هو الحق القسم الاول فی العبادات وفیه کتب ... فی الطهارة وفیه ثلاثة مطالب المطلب الاول فی المیاه وهی قسمان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره» و«سلطان» و«لمحرره»؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۱۲۶. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۴۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو ضعیف إما أولاً فلان رد الاستدلال بالخبر بانه اثبات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمدمقیم بن محمدباقر کنگاری، سید محمدتقی بن محمدکاظم؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف مخ: -۲۱۵]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۳۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** بما یحتمل التاویل مراعاة المصلحه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از سلطان العلماء؛ واقف: محمد جعفر شریعتی، فروردین ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۶۴]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۱

آغاز:و تهذیب مسالک الیقین الناسخ؛ **انجام:** لا مانع من اثبات مسئلة بالخبر المعتبر من الاحاد.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۱۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶۷]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۷]

۱۳۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۶۱]

۱۳۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۹/۴-۵۹۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۹گ، ۲۱سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۱۳۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۴/۴-۵۸۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ مهر: محمد حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۹سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۰]

۱۳۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۴۷

آغاز:العارفون المتقدس بکمال ذاته عن مشابهة الانام فلا ... صفته الواصفون المتفضل بسوابغ الانعام؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از ملا صالح مازندرانی، سلطان؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۱۲]

۱۳۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذا اولی وکلتا الحجتین لاینتهض باثبات المدعی قال المحقق بعد نقله ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۱۳]

۱۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۹۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۱۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۰۶
آغاز: ... اما بعدفان اول ما انقت فی تحصیله کنوز الاعماد واطالة التردد بین العین والاثر فی معاملة الافکار هو العلم بالاحکام الشرعیة والمسائل الفقهیة فلعمری انه المطلب الذی؛ **انجام:**واما الافصح فلایرحج علی الفصیح خلافا للعلامة فی التهذیب اذا المتکلم الفصیح لایجب ان یکون کل کلامه افصح وثانیا ان تتاکد الدلالة فی احدهما بان یتعدد جهات دلالته او یکون ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۸]

۱۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۳۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** وهو ضعیف اما اول فلان رد الاستدلال اثبات لمسئلة علمیة بخبر الواحد لیس بجید اذلا مانع من اثبات مثله بالخبر المعتبر من الاحاد نعم هذا الخبر الذی اشار الیه لم یثبت صحته فلانهیض حجة واما ثانیا فلان الافتاء بما یحتمل التاویل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۱۳۸. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۸/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۰گ (۱پ-۶۰ر)، ۳۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: -۴۷]

۱۳۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن سعد حمیری، تا: سه‌شنبه ۲۰ صفر۱۱۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۱۹۵]

۱۴۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۰۶
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن محمد حسین بن امیر هدایة الله ورنوسفادرانی، تا: ۲۳ محرم۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده در ۱۷ صفر ۱۱۲۶؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۸سم [ف: ۱-۵۱۰]

۱۴۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۵۹
خط: نسخ، کا: محمد شریف بن روح الله جیلانی، تا: ۱۱۰۴ق [ف: ۱-۲۶۱]

۱۴۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۸۶
بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۱]

۱۴۳. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرمحمد باقر حسینی مرندی، تا: ۱۰ جمادی الاول۱۱۰۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۴۱]

۱۴۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۱۲
خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن محمد حسینی، تا: ۲۷ ربیع الثانی۱۱۰۵ق؛ ۲۰۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: -۸۸]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۲۳
آغاز: قدس سره عن الشیخ فخرالدین ابی طالب محمد؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد ابراهیم، تا: یک‌شنبه دهه آخر ربیع الاول۱۱۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از سلطان العلماء ملا صالح؛ واقف: سید محمد خامنه‌ای، خرداد ۱۳۶۹؛ جلد: مقوا، ۱۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۶۱]

۱۴۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق [ف: -۸۷]

۱۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۸۲
خط: نسخ، کا: محمد شریف بن حاج محمد عسکری طبسی گیلکی، تا: چهارشنبه ۲۴ ربیع الثانی۱۱۰۸ق [ف: ۱-۲۶۰]

۱۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد صادق خوانساری شیخ الاسلام خوانسار، تا: ۱۱۰۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد صادق بن محمد موسوی ملقب به آقا مجتهد، عبدالفتاح بن محمد بدیع خوانساری، محمد صائب بن عبدالرحیم؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۸]

۱۴۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیقعده۱۱۰۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: (ظاهراً کاتب) «عبده الراجی محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۱۵۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۹۲
کا: محمد شفیع بن محمد مومن، تا: ۱۱۰۸ق؛ ۱۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۵۲]

۱۵۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۱۰۳/۲
بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ رجب۱۱۰۹ق [ف: -۲۳]

۱۵۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۰
محشی خط: نسخ، کا: محمد سعید بن حاجی محمد علی خلیلان هزارجریبی، تا: چهارشنبه نیمه‌های دهه نخستین رمضان۱۱۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۸۶]

۱۵۳. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۸۶
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد خرم آبادی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ محرم۱۱۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۸۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۶۴]

۱۵۴. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۲۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**واما ثانیاً فلان الاقتناء بما یحتمل التأویل وان کان محتملاً الا ان احتمال التقیة علی ما هو المعلوم من احوال الائمة.

خط: نسخ، کا: ملامحمد بن جمال الدین دیلمی، تا: محرم۱۱۱۱ق، جا: اصفهان مدرسه باقریه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف مخ: -۱۵۶]

۱۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۱-۵۱۰]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: فهنانجی، قاسم بن علی، تا: ۱۱۱۴ق؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

۱۵۷. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:بی شماره

خط: نسخ، کا: فضل الله حسینی، تا: ۱۱۱۵ق، جا: مشهد رضوی [نشریه: ۷-۷۰۰]

۱۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۳۹-۵۹/۱۵۹

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمدمهدی بن ملامحمد مومن رازی، تا: ۲۴ رجب۱۱۱۵ق؛ ۱۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۱۵۹. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۵۰

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسن رشتی جیلی، تا: ۱۱۱۵ق؛ محشی از سلطان، ملاصالح، محمد صادق سلمه الله تعالی و «م ح د سلمه الله تعالی»؛ تملک: ملاعلی میرزا توسط عبدالرزاق بن محمد کاظم لاهیجانی در ۲۹ رجب ۱۲۰۹؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۰۳]

۱۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۹۳/۱

خط: نسخ، کا: نصیر بن سعید طالقانی، تا: ۱۱۱۵ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹۸گ (۱پ-۹۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۰۰]

۱۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۹/۱

خط: نسخ، قزوینی، محسن بن محمد طاهر، تا: دوشنبه ۸ شعبان۱۱۱۵ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «یا محسن قد اتاک المسیء» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۹۱گ (۴پ-۹۴ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۳۶۶]

۱۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الثانی۱۱۱۹ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۱۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۸]

۱۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن محمد ابراهیم، تا: جمعه ۱۴ جمادی الثانی۱۱۲۰ق؛ محشی از ملا صالح و غیره؛ واقف: حاج قائم مقام؛ ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۶-۸۲]

۱۶۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود۱۱۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۲۶ص، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۳۰۶]

۱۶۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۱۷

کا: عباس بن عبدالله شیرازی، تا: ۱۱۲۷ق [نشریه: ۵-۲۲۷]

۱۶۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۴۴/۱

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن سید محمد امین حسینی کاظمی طباطبائی کازرونی، تا: ۱۱۲۷ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۳۰]

۱۶۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۰۴/۱

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد هادی طالقانی نویزی، تا: سه‌شنبه ۱۲ شوال۱۱۲۸ق؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۰]

۱۶۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۲۸ق؛ جلد: مقوایی، ۳۲۱گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۶۴]

۱۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رفیع بن محمد رفیع مازندرانی، تا: ۱۱۲۹ق؛ محشی؛ تملک: عنایت الله بن محمد نصیر رضوی گلپایگانی ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۲ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۲۲۱]

۱۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ محشی از سلطان العلماء و مؤلف با رمز «منه سلمه الله»؛ واقف: شمایل خانم صبیه مرحوم آخوند ملا حسن، ۱۳۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۲سم [ف: ۱۶-۴۴۵]

۱۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۱۳۴ق؛ محشی از سلطان العلماء؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۵]

۱۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۶ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ محشیه نشان مازندرانی و علامت بلوغ؛ [د.ث. مجلس]

۱۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۰۸-۶۰/۴۸

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد خضر، تا: ۱۱۴۵ق؛ تملک: عبدالباقی بن جلال الدین حسینی ۱۲۷۶؛ ۹۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۱۷۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۵۶
آغاز:المهديين وعترته الكرام الطيبين صلوة ترضيهم وتزيد على منتهى رضا هم؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: علی نقی، تا: ۱۱۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف مخ: ۲-۵۱۲]

۱۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مازندرانی، ابراهیم بن محمد، تا: ۱۱۷۹ق؛ جلد: اسقاطی [رایانه]

۱۷۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۴۴
خط: نسخ، بی کا، تا: سه‌شنبه سلخ ذیقعده۱۱۸۲ق(۱۱۸۰؟)؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۹۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۳-۲۷۸]

۱۷۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۱۱۸۴ق؛ محشی به امضاء «منه»؛ تملک: عبدعلی بن محمد بن حسین بن جعفر بحرانی در ۱۱۸۴؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۷ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۶۱۴]

۱۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۰۸
آغاز:فصل الفقه فى اللغة الفهم و فى الاصطلاح هو العلم بالاحكام الشرعية الفرعية ...
از فصل نهم (در تعریف فقه) به بعد است؛ خط: نسخ، کا: ابی القاسم بن محمد بن نجفعلی نخجوانی، تا: ۱۲رمضان۱۱۹۶ق، جا: حسینیه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۱/۱
همان نسخه بالا، ۸۷گ (۳ر-۸۹ر) [مؤید: ۱-۱۷۶]

۱۷۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۸/۱
خط: شکسته نستعلیق، کا: ملک محمد بن عبدالله، تا: رجب۱۱۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۲-۷۸۷]

۱۸۰. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۲۷
خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: ۱۱۹۷ق؛ قطع: خشتی [چند نسخه- ف: -۲۰۰]

۱۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۹۸ق، جا: کربلا؛ مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۸]

۱۸۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۰
خط: نسخ، کا: عبدالله نوری، تا: جمادی الاول۱۱۹۹ق، جا: مدرسه کاظم پرا[کذا]؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۶۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۰
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۱۸۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۹۲
بی کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۱]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۰/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۴۱۸]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۷۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و ببلوغه اياه و الاختلاف بين
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶۳]

۱۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** و يظهر من كلام المرتضى الموافقة
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ جلد: میشن، ۱۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶۴]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** بعد ذلك يحتاج الى دليل و ليس بظ
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی از سلطان العلماء و ملا صالح؛ جلد: مقوا، ۱۳۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۱۶-۴۶۴]

۱۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۲۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** فان قال ذلك بسد باب العلم
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید مجتبی عمادی استرابادی، اسفند ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۶۵]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** فصفة اولى بالجهالة و لم يوجد
تا اواخر مطلب ششم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از سلطان العلماء و مؤلف؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، ۲۰۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۶۵]

۱۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۹۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** و القول بانضمام الاذن فى الترك اليه
تا اواخر مبحث اوامر؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۶]

۱۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۷۱
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد علی تونی، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ محشی از مؤلف و سلطان العلماء؛ واقف: فاضلخان، ۱۳۶۳؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۵۸]

۱۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۸]

۱۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از ملا صالح مازندرانی؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۵۸]

۱۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۱]

۱۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از سلطان العلماء و ملا صالح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: گالینگور، ۱۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۵۹]

۱۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۵۹]

۱۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از سلطان العلما؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۹و۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۶۰]

۱۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۰]

۱۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳-۸۰۱۳-۵۴/۱۰۳

آغاز:و موسوی ادام الله تاییده و الشیخ الفاضل عز الدین الحسین بن عبد الصمد الحارثی قدس الله روحه بحق روایتهم اجازة عن والدی السعید الشهید زین الملة و الدین رفع الله درجته

خط: نسخ، کا: الشیخ عبد المجید و کاتب سه برگ آخر نسخه نوه وی جلال الدین، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۸گ، ۱۶-۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۹]

۲۰۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۰۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۶سم [ف: ۱-۵۱۰]

۲۰۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملکی به سال ۱۲۷۹؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: -۲۱۵]

۲۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۳۲-۳۷/۱۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** مرجوح باعتبار ندوره وایضا فان احتمال الخطاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی از«صالح»؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۲۰۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۰۰

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشیبا عبارت«مما أفاده استادی دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ: -۲۱۴]

۲۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۵۵-۲۶/۱۳۵

آغاز:فصل الفقه فی اللغة الفهم وفی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة؛ **انجام:** برابر

مقدمه کتاب تحریر نشده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمدجعفر بن حجة للاسلام مازندرانی اشرفی؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۸]

۲۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۵۱-۲۵/۱۴۱

آغاز:بما جناه نادم علی ما فرط فی جنب مولاه واسئله العصمة من الخطاء والخطل والسداد فی القول والعمل؛ **انجام:** وهو باطل ثم ذکر کلام السید فی الزیادة علی الرکعتین بطریق السواک.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۹]

۲۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۶/۱-۳/۱۲۶

آغاز:والسفلی طراً وکفی بذلک جلالة وفخراً الثالث قوله سبحانه ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیراً کثیراً فسرت الحکمة بما یرجع العلم الرابع هل یستوی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به امضاء«سلطان»؛۸۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۷]

۲۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ محشی به امضای علی اکبر؛ تملک: محمد کریم اشراق؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۱-۱۵۹]

۲۰۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۶۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۴گ (۴۶پ-۱۱۹پ)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳/۵) [ف: ۵-۵۹۸]

۲۰۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** الرابع ان العلماء مطبقون علی وجوب ابقاء

الحکم مع عدم الدلالة الشرعیه علی ما یقتضیه البراءة الاصلیه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۲۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶/۱-طباطبائی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۴گ (۱پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۴۱]

۲۱۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۱۷]

۲۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۴۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۲]

۲۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۴۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۲]

۲۱۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۵۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۱]

۲۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۷۳
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۶۸]

۲۱۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۳۰
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ مهر: «محمد الصالح ۱۲۶۱» (بیضوی)؛ جلد: روغنی منقش، ۱۰۰گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۳۶]

۲۱۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۹]

۲۱۸. همدان؛ دبیرستان امیر کبیر؛ شماره نسخه:۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناقص [نشریه: ۵-۳۴۸]

۲۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۶۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**اصل لاریب فی جواز النسخ و وقوعه و ما یحکی فیهما ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۰۱ص (۱۴-۳۱۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۳]

۲۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۱]

۲۲۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۸
آغاز:المقصد الاول فی بیان فضیلة العلم و ذکر نبده مما یحب علی العلماء مراعاته؛ **انجام:** ان المخالف للاصل و یعبرون عنه بالناقل یستفاد منه ما لایعلم الا منه
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبده محمد مهدی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۳]

۲۲۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۵-۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵]

۲۲۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۱۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**المبین نقیص المجمل فهو متضح الدلالة
از ابتدا تا مبحث المجمل و المبین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵]

۲۲۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۸۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**حکایة المحقق عن ابن قبة و هو من جملتهم القول بمنع التعبد به عقلا
از آغاز تا حجیت خبر واحد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: جلد تیماج، ۷۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴]

۲۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۲۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۸۷
آغاز:اولا اذ لم یکن المعنی المجازی و اخلا فی الموضوع له و هو الان داخل فکان مجازا و احتج؛ **انجام:** یستعمل ح فی مجموعهما فیکون فی باب اطلاق اللفظ ...
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی [رایانه]

۲۲۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۰؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴]

۲۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۹۱
آغاز:بسمله. القسم الاول فی العبادات و فیه کتب الاول فی الصلوة و فیه ابواب الاول فی مقدماتها و فیه؛ **انجام:** المطلب الثالث فی الطهارة من الاحداث و ما فی معناها و هی وضوء و غسل و تیمم و فیها ثلثه فصل الفصل الاول فی الوضوء.
خط: نسخ و نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۲۵۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۰]

۲۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۵۷
آغاز:و به نستعین، اصل الفقه لغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة عن؛ **انجام:** ان جمله من هذه المباحث یاتی تحقیقها انشاء الله فی القضاء و الله اعلم و الحمدالله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا علی ... ببرکاتهم.
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن [رایانه]

۲۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** التقیة علی ما هو المعلوم من احوال الائمة ... عبدالمطلب بن ملا علی کدکنی
خط: نسخ، کا: کدکنی، عبدالمطلب بن علی، تا: قرن ۱۳، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۲۳۱. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۳۳
آغاز:[...] واحتج المرتضی رضی الله عنه بوجوه الاول ان القائل اذا قال لغیره؛ **انجام:** برابر
تذکر: در فهرست مؤلف ناشناخته مانده است که به قرینه انجام نسخه نام کتاب و مؤلف به دست آمد؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۳سطر (۱۴×۶/۷)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۹]

۲۳۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: -۳۲]

۲۳۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۴۴۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرمی، ۲۴۲ص، ۱۶ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۰۶]

۲۳۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، [ف: ۳-۱۰۶]

۲۳۵. شیراز؛ مدرسه حکیم؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۱-۴۷]

۲۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶-طباطبائی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۴۱۶]

۲۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶/۱ خوئی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج یشمی، ۱۹۹ص (۲-۲۰۰)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۷]

۲۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الراجی علی الحسینی ۱۲۶۰» (بیضی)، «عبدالغفار الحسینی ۱۲(؟)» (بیضی)، «الواثق بالله الغنی عبدالغفار الحسینی ۱۲۴۲» (مستطیل)، «عبده عبدالمفید بن کریم الحسینی ۱۲۳۱» (بیضی)؛ تملک: خاک مشهور به صدر الاسلام با مهر «فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام ۱۳۲۸» (بیضی) در ذیقعده ۱۳۴۲ق؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۲۷۰؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۸سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۷۲]

۲۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۱ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ گواهی هبه نسخه است به میرزا محمد زکی با مهر «عبده الراجی محمد حسن»؛۹۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۱۶۷]

۲۴۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۵/۱
خط: نستعلیق، کا: رمضانعلی بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۰۵]

۲۴۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۶۹
آغاز:السرمدی فکل شیء مضمحل عداه أحمده سبحانه حمداً یقربنی؛ **انجام:** لاینسخ و جوب فریضة واحدة اذا وجب بعدها.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی از «سلطان» و «ملاصالح»؛ جلد: تیماج مذهب،۱۹۸گ،۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۰۳]

۲۴۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۶گ (۱۱پ-۱۶پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۰۳]

۲۴۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۵۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۲گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۴۰]

۲۴۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۹۹/۲
آغاز:بعضها علی خلق الانسان من علق و بعضها علی تعلیمه مالم یعلم انه تعالی ذکر اول حال الانسان
خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: قرن ۱۳، جا: کاشان؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۰گ (۷۳ر-۱۶۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۹۶]

۲۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۱۲۹گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۴۲۲]

۲۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۶۸/۱
آغاز:اصل فی الاجماع، وهو قد یطلق ویارد به العزم کقولناء اجمع زید علی کذا ای عزم علیه و قد یطلق علی الاتفاکقولنا اجمع بفو فلان؛ **انجام:** من سوق الاستثناء و کون السیان قرینه
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملک: سیدعلی اصغر صدرالدین محدث همدان؛ جلد: پارچه، ۴۴گ(۳-۴۶ر)،۳۶سطر(۹×۱۸/۵)،اندازه:۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۱۰۶]

۲۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۶۳
آغاز:له الکریم لا تخیب لدیه الامال القدیر فهو لما یشاء فعال و اشهد ان محمد (ص) عبده و رسوله؛ **انجام:** و منها الترجیح بالنظر الی المتن ... و المقبول منها داخل فی عموم ما ذکرناه و ان کان فی کلام الکل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه ره» و «سلطان ره» و «صالح»؛ ۱۳۰گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۱۸]

۲۴۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۶۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشانه «سلطان ره»؛ مهر:

ابوالحسن الشريف؛ جلد: تيماج، ۹۲گ، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۶۶۵]

۲۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**من قول العلامه ثم قال المحقق الظاهر احتجاجه فی ذلک روایه رویت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان سلطان، ص محمد صالح، محمد هادی؛ جلد: تیماج، ۹۶گ (۳۰پ-۱۲۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۹/۷سم [ف: ۱۷-۲۸۲]

۲۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۵ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: -۷۷۱]

۲۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۷۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشانه «سلطان»؛ مهر: «محمد الموسوی، ۱۲۷۰» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۱۲۴گ (۱۹-۱۴۲پ)، ۱۷سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۷۴]

۲۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۶۸

آغاز:قرآنا عربیا و اجیب عن الاول بان فهما لخم و لنا باعتبار الترديد بالقر این کالاطفال یتعلمون اللغات؛ **انجام:** [التعادل و التراجيح]: ... و منها الترجيح بالامور الخارجيه و هی اربعة الاول اعتماد احدهما بدليل آخر فانه يرجح على ما يويد

از نیمه اول مطلب مقصد دوم تا اندکی از خاتمه بخش اصولی؛

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم (کاتب حاشیه) و احتمالاً عبدالرحیم بن اللهیار (کاتب متن)، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازو وسط و انجام؛ مصحح، محشی از «سلطان العلماء، ملاصالح مازندرانی، قاسم و ابن قاسم»؛ جلد: گالینگور یشمی، ۸۴گ (۵۱-۱۳۴پ)، ۱۷سطر (۸/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۱سم [رایانه]

۲۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فيجب الغسل بماء بمس الاول دون الثانی بشرط عدم حصول التمكن قبل الدفن ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۱ص (۲۴-۳۳۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۱۲۲]

۲۵۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۳۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۰۱]

۲۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «العبد المذنب محمد مهدی» (بیضوی)، «الواثق بالله الاحد العبد علی اکبر بن عبد الصمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۵۵]

۲۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۱۰

آغاز: ... ألاترى أنهم يقولون: فلان ضارب ثم يقولون ضروب اذا تكرر منه ذلك و كثر ... البحث الأول فی [الماء] الواقف؛ **انجام:** و أنا أحمدالله على جميل نواله و أتوسل اليه بنبيه و حبيبه محمد و آله أن يمدنی من جوده، وافقنا له بالتوفيق لاكماله.

بخش فقه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مشمعی، ۲۳۰گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۵۵۴]

۲۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹۰

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده حسین الموسوی»؛ اهدایی: مستوفی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۸سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۱]

۲۵۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱۱گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۳۴]

۲۵۹. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۴۷

خط: نسخ، کا: محمد هادی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۵۷]

۲۶۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۱۳]

۲۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۶۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** مع تساوی الاحتمالين فيشكل الحكم كما.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: نورالله مهدوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۶سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۷۲۳]

۲۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۴۲

خط: نستعلیق، کا: زنوزی، عبدالله بن بیرمقلی بابا خان، تا: ۲۹ شعبان۱۲۰۲ق؛ مهر: «بابی انت و امی یا ابا عبدالله»(بیضوی)؛جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۴۲]

۲۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۵۹

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم پسر میر بزرگ تهرانی، تا: ۶ رجب۱۲۰۳ق؛ محشی از «صالح»؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۴ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۵-۵۹۸]

۲۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۷۲۸

آغاز:بسمله. الحمدالله المتعالی فی عز جلاله عن مطارح الافهام ...

انجام: اذا روی عن المفتی و یلزوم العسر بالتزام السماع منه و هل یجوز العمل بالرواية عن الميت

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: محمد علی بن محمد ربیع موسوی، تا: ۱۲۰۳؟؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رموز «مفاتیح الاصول، شرح اصول الکافی، عضدی علی المختصر، میرزا جان، صح، محمد صالح، قوانین، آقا باقر ره و ... »، تملک: حسن بن مرتضی بن اسماعیل بن مرتضی بن نورالدین بن نعمت حسینی موسوی جزائری تستری در سال ۱۲۵۴ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵۸گ، ۱۴-۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۱]

۲۶۵. قائن؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۱۱

خط: نسخ، کا: ولی بن مشهدی مطلب، تا: ۱۲۰۳ق، جا: مدرسه

پادشاه؛ محشی؛ **۱۳۳**گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: –۲۱۸]

۲۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۴۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن شیخ علی اکبر طالقانی، تا: جمعه دهه اول جمادی الثانی۱۲۰۴ق؛ محشی از ملا صالح مازندرانی و غیره با رموز «ملا صالح ره، صح»؛ تملک: محمد حسین کلباسی نجفی در ۳ محرم ۱۳۴۸؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۶۸]

۲۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۲۲

معالم الاصول با حاشیه؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۶۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن علی اصغر حسینی، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الثانی ۱۲۰۴ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۲سطر [ف: ۱–۲۵۲]

۲۶۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۳۷

آغاز:تعریف الفقه، الفقه فی اللغة الفهم

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن شریف، تا: شنبه ۷ رجب۱۲۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۱۱سطر (۴×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵–۱۵۸۳]

۲۷۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۹

خط: نسخ، کا: عبد الکریم، تا: جمعه ۲۷ رمضان۱۲۰۶ق؛ مصحح، محشی ازمؤلف و سلطان العلماء؛ تملک: محمد رضا بن عبدالوهاب با مهر «عبد الوهاب»؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲–۲۴]

۲۷۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن عبدالعلی (کاتب نیمه اول واوراق آخر)، تا: چهارشنبه ۷ جمادی الاول ۱۲۰۸ق؛ جلد: مقوا، ۱۲۱گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲–۵۱۲]

۲۷۲. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** فواید (رساله۲) مع ان تهذیب الاخلاق من اوجب الاشیاء کما لایخفی والله هو الهادی الی طریقه ولایحصل الهدایة الا بارشاده وتوفیقه

خط: نسخ، کا: محمد بن یحیی، تا: شنبه ذیحجه۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ(۱–۱۰۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اوراق عتیق: ۱–۹۳]

۲۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۵۴–۲۰/۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** وذلک کاف فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحق القسم الاول فی العبادات

خط: نسخ، کا: محمد جواد بن مولانا محمدرضا، تا: جمعه ۸ربیع الثانی۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۱–۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸–۴۴۰۲]

۲۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۷۵–۵۸/۱۲۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمدعلی بن حاجی عبدالنبی تبریزی، تا: یوم الرغائب رجب۱۲۰۹ق؛ ۱۴۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸–۴۴۰۵]

۲۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۲۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۵۴

آغاز:ترضیهم و تزید علی ... رضاهم و تبلغهم غایة المرادهم و نهایة منام و تکون لنا عدة و ذخیرة یوتلقی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۲۷۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۴۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد علی، تا: جمعه ۱۴ جمادی الاول۱۲۰۹ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: –۱۳۶۲]

۲۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۵۹

خط: نستعلیق، کا: ربیع بن محمد هزارجریبی، تا: ۱۲۱۱ق؛ محشی با امضای «ص» «ط» که ظاهراً ملا صالح و خلیفه سلطان باشد؛ جلد: تیماج منقش، ۱۴۷گ، ۱۲ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲–۲۸۳]

۲۷۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۰۹

خط: نسخ، کا: خلیفه قلی بن بدر، تا: اواخر صفر۱۲۱۳ق، به جهت ملا علی فراهانی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از «ملا صالح»، «سلطان»، «ملا میرزا»، «مولانا محمد قاسم»، «محمد صالح الخلخالی دام فیضه العالی» و «محمد کریم بن حاجی محمد همدانی درسال ۱۲۴۵» و ...؛ مهر: «علی مع الحق و الحق مع علی» (مربع)؛جلد:تیماج،۱۲۷گ،۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲–۸۷]

۲۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۹/۱۲

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: جمعه ۲۸محرم ۱۲۱۳ق، جا: خبوشان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۳۱ر–۱۳۹ر) [ف: ۱۰–۱۶۸۴]

۲۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالرحمن بردی علی [کذا]، تا: دوشنبه سلخ شوال۱۲۱۳ق؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶–۴۴۶]

۲۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کریم بابا، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۱۳ق، جا: خوی آذربایجان؛ محشی از مؤلف و سلطان العلماء و دیگران؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۶]

۲۸۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: محمد رضا بن محمد صادق کرات سمنانی، تا: ۱۲۱۵ق؛ مصحح، محشی از محمد موسوی و دیگران، مقابله شده با نشان «بلغ»، دارای سرلوح مرصع ، مجدول؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع»(بیضی)، کاتب«عبده الراجی محمد رضا» (بیضی)؛ ۱۱۰گ(۱-۱۱۰)،۱۹سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۴-۲۰۲]

۲۸۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۴۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن حسین قمشه‌ای، تا: ذیحجه۱۲۱۵ق، جا: ایروان آذربایجان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف مخ]

۲۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۲۵
آغاز:و کفی بذلک جلالة و فخر الثالث قوله تعالی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد نبی بن مهدی بادلی، تا: شنبه ۲۷ شوال ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶۱]

۲۸۶. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب۱۲۱۶ق؛ قطع: ربعی [نشریه:۵-۶۵۷]

۲۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۵/۱
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد تنکابنی، تا: ۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ (۴پ-۱۱۵)، ابعادمتن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۰]

۲۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۹
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد تقی حسینی، تا: ۱۲۱۸ق؛ مصحح، محشی با امضای صالح، سلطان و م ح ص؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ،۱۵سطر(۵/۵×۱۵و۵×۱۳)،اندازه:۱۱×۱۹/۵سم[ف:۱۴-۹۹]

۲۸۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۶۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ذیقعده۱۲۱۸ق؛ ۱۷۰ص، ۲۰ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۰۶]

۲۹۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۴۱
انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یحیی بن ملا حسن، تا: رجب۱۲۱۸ق؛ ۱۰۶گ، ۱۸سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۲۶]

۲۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۶۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ محشی از «سلطان»؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۵۹۸]

۲۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بدیع بن محمد رفیع انصاری، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الثانی۱۲۱۸ق؛ محشی از مؤلف و سلطان العلماء و ملا صالح مازندرانی؛ جلد: مقوا، ۱۳۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۴سم [ف: ۱۶-۴۴۷]

۲۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: گالینگور، ۱۸۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۹]

۲۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱/۱-۶۳۲۶
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد سلیمانی، تا: ۱۲۱۹ق؛ ۱۷سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۰۵]

۲۹۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۲۶/۱
کا: عزیز بن عظیم موسوی، تا: ۱۲۱۹ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۹]

۲۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن کربلایی الله ویردی میلانی، تا: یک‌شنبه ۷ رمضان۱۲۲۰ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج،۱۲۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۰۹
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۵۵]

۲۹۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۲/۱
خط: نستعلیق خوب، کا: آخوند عوضعلی بن کلب رضا چکنی، تا: ۱۲۲۰ق؛ محشی؛ واقف خود کاتب است و بر کافه طلاب قزوین کتاب را وقف کرده در ۲۵ شعبان ۱۲۸۷ (یعنی بین کتابت نسخه تا وقف آن ۶۷ سال فاصله بوده) ملا یوسف روضه خوان ولد ملارضای روضه خوان نیز شب جمعه سال ۱۲۷۳ منزل ملاعوض علی بوده و به خواهش ملاحسن یادگاری نوشته؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ (۲پ-۱۹۲پ)، ۱۲ و ۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۱-۱۵۶]

۲۹۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۵۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۲۰ق؛ محشی؛ مهر: «محمدکاظم الحسینی» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد کاظم الحسینی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۲۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ،کا:میر محمد قاسم ابن میر ابراهیم خلخالی،تا: جمعه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۲۰ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۲۰۴]

۳۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۹۳-۱۵/۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن ملاعلی رضا چورسی، تا: آخرربیع الثانی۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۳۰۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۳۱
خط: نسخ، کا: محمد رفیع معروف به میرزا بن محمد امین ملایری همدانی، تا: ۱۲۲۰ق [ف: -۸۸]

۳۰۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۹۹
آغاز:اما علی القول بعدم تجزی الاجتهاد فظاهر اذ لایتصور علی هذا التقدیر انفکاك العلم ببعض الاحکام کذلك عن الاجتهاد فلایحصل للمقلد وان بلغ من العلم ما بلغ؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی محمد کلوجانی، تا: رمضان۱۲۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۹۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۸]

۳۰۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۹۰/۱-۶۳۲۵
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: شنبه ۱۹ جمادی الاول۱۲۲۱ق؛ ۱۴سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۹۸]

۳۰۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۸
کا: علی اکبر مزجی، تا: ۱۲۲۱ق، جا: مدرسه فاضلیة؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۲]

۳۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۹۱
آغاز:قال حدثنا عبدالله بن احمد قال حدثنا اسمعیل بن الفضل عن ثابت بن دینار الثمالی عن سید العابدین علی بن الحسین؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: میر محمد باقر حسینی توئی سرکانی، تا: ۱۲۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای سلطان؛ جلد: مقوایی، ۱۰۲گ، ۱۷و۱۸سطر (۶×۱۳-۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۲۵۶]

۳۰۶. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محمد بن حسن بن معزالدین، تا: ۱۲۲۲ق [تراثنا: س۲ش۴-۶۵]

۳۰۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۵۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن محمدعلی کاشانی، تا: جمادی الاول۱۲۲۲ق؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۳۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۴/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فی تلك المرتبة الدنیة الخسیسة ثم صرت فی اخره الی هذه ...
خط: نسخ، کا: علی بن حاجی بهرام، تا: ۲۵ ربیع الثانی۱۲۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «ثانی من بعدی اسمه احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳ص (ص۲-۴)، ۶ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴۰/۳-۱۲۵]

۳۰۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۴/۴
آغاز:بسمله، فصل الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة فخرج؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: علی بن حاجی بهرام، تا: ۲۵ شوال۱۲۲۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۸ص (۱۷۸-۲۶۵)، ۶ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴۰/۳-۱۲۵]

۳۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۵۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۱۱ جمادی الثانی۱۲۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۵۸]

۳۱۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۱۲
خط: نسخ، کا: محمد سمیع بن محمد علی موسوی خلخالی، تا: ۱۲۲۳ق [ف: -۸۷]

۳۱۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۶۶۴/۱
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن لطف علی نیشابوری فدیشکی، تا: دوشنبه ۱۷ رمضان۱۲۲۳ق؛ جلد: میشن، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۵سم [ف: ۶-۸۷]

۳۱۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۴۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۳۱ص، ۱۸سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۷۳]

۳۱۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۲۲
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد وارث، تا: ۱۲ محرم۱۲۲۳ق؛ ۱۴۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۷۹]

۳۱۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۵۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۷ جمادی الاول۱۲۲۴ق؛ واقف: فاطمه نساء بنت حاج محمد باقر، ۱۲۷۶؛ ۱۶۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۵۰]

۳۱۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۹
انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف در این فهرست شهید ثانی آمده؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن احمد، تا: غره شوال۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۷سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۶]

۳۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۰۰/۱-۵۳/۱۱۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳۰ شعبان۱۲۲۴ق، جا: قم؛ ۸۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۳۱۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۴۳
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد نبی، تا: ۸ ذیحجه۱۲۲۴ق؛ ۱۷۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱-۱۳۴]

۳۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۷۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۸۳۱]

۳۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالحسین، تا: سلخ رمضان۱۲۲۴ق؛ محشی از سلطان العلماء، مؤلف و دیگران؛ واقف: غلامرضا عرب، خرداد ۱۳۵۰؛ جلد: میشن خرمایی، ۱۳۳گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۷]

۳۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن کرم حیازی، تا: ۱۸ ذیقعده۱۲۲۴ق؛ تملک: مهدی موسوی طبیب دزفولی؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۸]

۳۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ شعبان۱۲۲۵ق؛ محشی از سلطان العلماء و ملا صالح؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۸]

۳۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن مشهدی حسین مامقانی، تا: ۱۳ شوال۱۲۲۵ق؛ محشی از سلطان العلماء ملا صالح، محمد اسماعیل بن محمد مامقانی و احمد بن محمد باقر؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: گالینگور، ۱۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۸]

۳۲۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی خامنه‌ای، تا: ۲۵ شعبان۱۲۲۵ق، جا: تبریز؛ ۱۰۲گ (۱پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۴۹]

۳۲۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۷۷/۱

خط: نستعلیق تحریری، کا: اسدالله بن کربلایی محمد علی، تا: ذیحجه۱۲۲۵ق؛ ۹۰گ (گ ۱پ-۹۰پ) [ف: ۳-۳۰۴]

۳۲۶. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ حواشی به قلم محمد حسین مورخ ۱۲۴۳ق، محشی از: منه، شرح، سلطان، مراد؛ مهر: «ادرکنی یا علی این الحسین»(بیضوی)، «وقف کتابخانه مدرسه مرحوم حاج محمد ابراهیم»، «لا اله الا الله الملک حق المبین علی ابن الحسین»، «کتب اهدایی حاج شیخ حسین امامی» (چهارگوش)، «الواثق بالله الغنی عبدالرحمن بن محمد الحسینی»، «الضعیف عبادالله شمسعلی»؛ اهدایی: حاج شیخ حسین امامی؛ جلد: تیماج، ۹۰گ (۱پ-۹۰پ)، ۸ و ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۷۲]

۳۲۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۵۲۸]

۳۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۷۱

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد تبریزی، تا: دوشنبه ۱۳ شعبان۱۲۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از سلطان العلماء و ملا محمد صالح مازندرانی؛ مهر: «الراجی محمد کاظم حسینی»؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۷۴]

۳۲۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴۱ فیاض

خط: نسخ، کا: فضل الله حسینی، تا: غره صفر۱۲۲۶ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۲۹]

۳۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الثانی۱۲۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۴۹گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۰۰]

۳۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۷۸

بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵/۵×۱۹/۵سم [رایانه]

۳۳۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۸۸

خط: نستعلیق، کا: یوسف بن محمد، تا: شوال۱۲۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۶۷]

۳۳۳. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۵۱

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد کاظم روتنزی، تا: پنج‌شنبه ۶محرم۱۲۲۶ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسین بن مظفر لاهیجی؛ ۱۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۰]

۳۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۵-۲/۱۰۵

آغاز:بسمله. القسم الاول فی العبادات وفیه کتب. الکتاب الاول فی الصلوة وفیه ابواب الباب الاول فی مقدماتها وفیه مقاصد المقصد الاول فی الطهارة وفیه ثلاثه مطالب المطلب الاول فی المیاه؛ **انجام:** ففیها ثلاثة فصول الفصل الاول فی الوضوء وانا احمد الله تعالی جزیل نواله واتوسل الیه بنبیه وحبیبه محمد وآله ... ذریعة الی عفوه وغفرانه.

فروع معالم است تا اول المطلب الثالث فی الطهارةمن الاحداث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۴ جمادی الثانی۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۷]

۳۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۸

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: نصرالله بن حسن حسینی استرابادی، تا: ۱۲۲۷ق؛ از روی نسخه که درسنه ۱۱۱۷ نوشته، محشی به امضاء سلطان؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: ساغری، ۱۲۳ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۱۵]

۳۳۶. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدجعفر بن محمدتقی نخجوانی الاصل، تا: ربیع الاول۱۲۲۷ق، جا: قزوین؛ جلد: میشن، ۱۳۱گ، ۱۵سطر (۱۱/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۶۴]

۳۳۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز:بسمله ... فی العبادات و فیه کتب ... فی الصلوة و فیه ابواب ... فی مقدماتها و فیه مقاصد ... فی الطهارة و فیه ثلث مطالب ... فی المیاه؛ **انجام:** و انا احمد الله تعالی علی جزیل نواله و اتوسل الیه بنبیه و حبیبه محمد و اله ان یهدینی بجوده و افضاله بالتوفیق لاکماله و ان یجعل جدی فی تحقیق مقاصده و اجتهادی فی تنقیح فوایده وسیلة الی رضوانه ذریعة الی عفوه و غفرانه

بخش فقه، از آغاز «کتاب الطهارة» تا اول «المطلب الثالث فی الطهارة من الاحداث» و خطبه مؤلف را ندارد؛ خط: نسخ خوانا، کا: احمد بن محمد علی نیریزی، تا: پنج‌شنبه غره شوال۱۲۲۷ق، به خواهش آقا سید محمد بن عبدالصمد؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۸۱]

۳۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۷۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲رجب۱۲۲۸ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۵و۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۹]

۳۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۵۷-۱۳/۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن ملاحسین ساکن قاضجهان از محال دهخوارقان، تا: دوشنبه ۳ربیع الثانی۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۱]

۳۴۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۷۷ - ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شوال۱۲۲۸ق؛ با حواشی «سلطان، آقا محمد باقر»؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۹سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۴۷۱]

۳۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۶۶-۲۵/۱۵۶

آغاز:یعرج بحامله الی الذروة العلیا وینال السعادة فی الدار الاخری ولقد بذل علمائنا السابقون وسلفنا الصالحون رضوان الله علیهم اجمعین فی تحقیق مباحثه جهد هم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد علی خوانساری، تا: ربیع الاول۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۸]

۳۴۲. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۲۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد موسی ساوجی، تا: سلخ رجب۱۲۲۸ق، در زمان مجتهد عصر میرزا ابوالقاسم (قمی)؛ مصحح، محشی منقول از: سلطان، ملا میرزا، ۱۲مص، س م، منه، م ن؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: چرم، ۱۰۰گ، ۱۸-۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۷]

۳۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۳۲

کامل؛ خط: نسخ، کا: طالب بن محمد مهدی، تا: ۱۲۲۸ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۷سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۶۸]

۳۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۴

آغاز:ثلم فی الاسلام ثلمه لا یسدها شیئی ...

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محد افضل بافقی، تا: رجب ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج،۹۱گ،۱۹سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۳۵]

۳۴۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۶۹

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد تقی، تا: ۱۲۲۹ق، جا: کربلا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۵۹]

۳۴۶. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نسخ، کا: محمد بن علی سیاوشانی، تا: شعبان۱۲۲۹ق؛ ۱۴۲گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۷۶]

۳۴۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۹۳/۱

آغاز:بسمله - الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم باحکام الشرعیة الفرعیة؛ **انجام:** برابر

مقدمه آن حذف شده؛ خط: نسخ، کا: شرف الدین علی ابن کربلائی حسین، تا: جمعه ۸ محرم۱۲۲۹ق، جا: جهرم؛ جلد: مقوا، ۹۹گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۴]

۳۴۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۵

خط: نسخ خوانا، کا: قنبر علی لواسانی، تا: دوشنبه ۱ رجب۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۴]

۳۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: دهکردی، محمد صادق بن محمد حسن، تا: ۱۲۲۹ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

۳۵۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۳۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علی فومنی، تا: ۱۲۳۰ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۳۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۲۱۷

خط: نسخ، کا: علی بن خان محمد اردوبادی، تا: پایان صفر۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۵۹۸]

۳۵۲. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین فراهانی، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۳۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۸۹/۱-۱۴/۱۳۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۳۵۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۸۱
خط: نسخ، کا: مهدی بن علی نقی امنو تویه درواری، تا: جمعه ۱۰جمادی الثانی۱۲۳۰ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد بن مهدی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۴]

۳۵۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۳۳/۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد جعفر زهانی قاینی، تا: ۱۲۳۰ق، جا: مشهد رضوی مدرسه میرزا جعفر؛ جلد: تیماج، ۱۶-۲۸ سطر (۵/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۷۲۹]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲/۱
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰۴]

۳۵۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۲۶/۱
خط: نسخ، کا: عبد الغفاربن مشهدی عظیم خویی، تا: رجب۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از فتح الله خویی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی فتح الله شریف حسینی»(مربع)، «عبده الراجی مسیح»(بیضوی)؛ واقف: فتح الله، ۱۲۳۸؛ جلد: تیماج، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۶۳]

۳۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۵۴-۵۷/۱۲۴
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد ابراهیم سمنانی، تا: ۵ ذیحجه ۱۲۳۱ق، ۱۱۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۳۵۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۶۷
خط: نسخ، کا: محمد زمان پسر محمد تقی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: شیراز، به دستور میرزا عبدالباقی؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵-۵۹۸]

۳۵۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد بن محمد ایواوغلی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: خوی مدرسه حسین خان؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «علی محمد» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۳۶۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۴۰/۱
بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق [ف: -۳۱۴]

۳۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۴۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد ابن عبد الله خوانساری، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۹۳گ (۳۵-۱۲۷)، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۰۱]

۳۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی از مجمع البحرین، شرح شمسیه سلطان، ملا محمد صالح، سید جعفر لاهیجی و غیره؛ جلد: چرم، ۸۷گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۶۶]

۳۶۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۰۷/۱
خط: نسخ، کا: محمد رضا بروجردی، تا: ۱۲۳۱ق؛ قطع: خشتی [ف: -۱۲۳]

۳۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالغفور بن محمد تقی کازرونی، تا: ذیحجه۱۲۳۱ق، حسب امر میرزا محمد رضا بن محمد مفید؛ مصحح؛واقف: میرزا غلامحسین شریف کرمانی، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۴۹]

۳۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حسن بن علی اکبر استرآبادی، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۲۳۲ق، جا: استرآباد مدرسه مفیدیه؛ محشی؛ واقف: ملا علی اصغر استرآبادی، شعبان ۱۲۶۴؛ جلد: میشن، ۱۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۹]

۳۶۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۳
خط: نستعلیق، کا: رفیع بن میرزا محمد جیلانی، تا: ۱۲۳۲ق [چند نسخه-ف: -۳۴۰]

۳۶۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۴۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۳۲ق؛ محشی با نشان «م ص، نهایه، چلبی، کنز، ص، منه، س، محمد صالح»؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ (۱۹پ-۱۴۰پ)، ۱۹و ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۳۴۶]

۳۶۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۱
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن ابراهیم، تا: جمادی الاول۱۲۳۲ق، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۵۱]

۳۶۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۲۷/۲
آغاز:القسم الاول فی العبادات و فیه کتب الکتاب الاول فی الصلاة و فیه ابواب الباب الاول؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن حمزه ملقب به دیزی حمداوی نجفی، تا: ۸ رجب۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۷]

۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد بن محمد باقر بن محمد مؤمن بن محمد طاهر، تا: جمعه ۱۱ محرم۱۲۳۳ق؛ محشی؛ ۲۱۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۸۳]

۳۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۹۳/۱-۲۳/۱۱۳
آغاز:بسمله الفقه فی اللغة الفهم وفی الاصطلاح هو العلم بالاحکام

الشرعية الفرعية عن ادلتها التفصيلية فخرج بالتقييد بالاحکام؛
انجام: برابر
خطبه حذف شده؛ خط: نسخ، کا: محمدنجل شیخ محمد علی اعسم، تا: ذیقعده ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۸]

۳۷۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۴۹-۱۱/۱۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اصغر بالابندی گلپایگانی، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ مجدول محرر مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۱]

۳۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۷
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ محشی از ملاصالح وسلطان وغیره؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: میشن مذهب، ۱۰۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۶۱۵]

۳۷۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۵۱
خط: نستعلیق، کا: بهرام، تا: ۴شوال۱۲۳۳ق؛ محشی به امضای «ملاصالح»؛ واقف: علی حمیدی؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۰۲]

۳۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۵
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل ربیع الاول۱۲۳۳ق؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۲گ، ۱۳ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۷-۱۱۰]

۳۷۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۲۷/۱
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد تقی بن علی محمد محلاتی، تا: جمعه ۱۵ شعبان۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۴گ (۱پ-۷۴ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۳۴]

۳۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید حسین بن میر جعفر ابرغانی، تا: سه‌شنبه ۲۷ رجب۱۲۳۳ق، جا: ابرغان از دهات سراب آذربایجان؛ محشی از سلطان العلما، ملا صالح و محمد تقی صاحب هدایه؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

۳۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسی، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ واقف: حاج احمد آقا فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ جلد: مقوا، ۱۴۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

۳۷۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق [ف: ۱-۲۶۰]

۳۸۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۶۶/۳
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۹ ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۷۸گ (۷۸پ-۱۵۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۴۹]

۳۸۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن گیلانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ محشی منقول ازمجمع، سلطان؛ تملک: حاج ملا حسن مقدسی در ۱۲۸۵ق با مهر: «محمدعلی»(چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۳۶]

۳۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۵
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: برونی، محمد بن ابوالحسن، تا: ۱۲۳۴ق [رایانه]

۳۸۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۴۰ - ج
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینی وامشه‌ای، محمد مهدی بن محمد صفی، تا: پایان رمضان۱۲۳۴ق؛ محشی از «صالح»؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۲سطر (۵/۶×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: -۴۷۱]

۳۸۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴۴
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا محمد رحیم قراجه داغی، تا: سه‌شنبه ۱۴ شعبان۱۲۳۴ق؛ جلد: گالینگور، ۱۴ سطر (۷×۱۳) [ف: ۲-۶۵۲]

۳۸۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۴۷
خط: نسخ، کا: فتح الله قربانی، تا: ۲۸ ربیع الاول۱۲۳۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: علی اکبر بن کربلائی مرتضی مازندرانی هزارجریبی، محمد حسین مازندرانی هزارجریبی با مهر «عبده الراجی مرتضی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۴]

۳۸۶. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمدبن ابوالحسن اردکانی، تا: جمادی الاول۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج منقش، ۱۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۳۸۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۱
آغاز:برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۱۹ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۶۱۵]

۳۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

۳۸۹. شیراز؛ موزه پارس؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۴صفر۱۲۳۵ق؛ ۱۴۰گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۸]

۳۹۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۱
خط: نسخ، کا: خراسانی شوریابی نیشابوری، عبدالکریم بن لطف علی،تا:جمعه۲۵ربیع الثانی۱۲۳۵ق، جا: مدرسه صدر [ف: ۳-۱۰۶]

۳۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ مجدول، مصحح، محشیبا امضای ملاصالح حاشیه شیخ محمد تقی، سلطان ره و ...؛ ۱۵۷گ، ۱۵سطر (۱۳/۵×۵/۸)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۸-۲۹]
۳۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۲۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی طباطبایی، تا: سلخ شوال ۱۲۳۶ق؛ محشی در رمضان ۱۲۳۷؛ مهر: «محمد حسین حسنی حسینی»(بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج،۱۳۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۶۹]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۲۷/۱
همان نسخه بالا، ۱۳۷گ (۲پ-۱۳۸ر) [مؤید: ۲-۱۳۷]
۳۹۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۸۱
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالقادر کربلایی بهرام اسفندیاری، تا: ۱۲۳۶ق؛جلد:تیماج،۱۲۵ص،۱۹سطر،اندازه:۱۴×۲۱سم [ف: -۱۵۲]
۳۹۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: مهدی دل ریش، تا: شعبان۱۲۳۶ق؛ محشی؛ واقف: غیاثی، بهمن ۱۳۳۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸سطر، قطع: خشتی [ف: ۵-۳۳۶]
۳۹۵. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن لطف علی یزدی، تا: ۱۰ ذیقعده۱۲۳۶ق، مصحح، محشی از سلطان؛ جلد: گالینگور، ۹۲گ (۱پ-۹۲ر)، ۱۶سطر [ف مخ]
۳۹۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۳۷
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد لنگرودی رشتی، تا: ۲۰ رمضان۱۲۳۶ق؛ وقف ۱۲۴۲ به خط حسین گیلانی؛ جلد: میشن، ۱۲۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۱سم [ف: ۱-۵۱۰]
۳۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۲۰/۲-۵۶/۷۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: قهرمان ملایری، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الثانی۱۲۳۶ق، جا: تهران؛ ۱۱۲گ (۴۸-۱۵۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۴]
۳۹۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۹۹
خط: نسخ، کا: ملا عبدالله سراپانی تونی، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: میشن، ۱۷۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۰/۵سم [ف: ۱-۵۱۰]
۳۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۷۰-۲۱/۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۳]
۴۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۵۱
خط: نستعلیق، کا: مجید بن سید یوسف موسوی هاشمی، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۸-۵۹۵]
۴۰۱. همدان؛ دبیرستان امیر کبیر؛ شماره نسخه:۱۱
خط: نسخ، بی کا، تا: ذیحجه۱۲۳۷ق [نشریه: ۵-۳۴۸]
۴۰۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۸
خط: نسخ، کا: گلپایگانی کوکدی، حسن بن ابو المعصوم، تا: ۴صفر۱۲۳۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۳]
۴۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۶۸
بی کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]
۴۰۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۹۲/۱
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن علیمحمد، تا: ۱۲۳۸ق [ف: ۳-۱۰۵]
۴۰۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۹۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد رضا، تا: ۱۲۳۸ق، جا: شیراز؛ محشی؛ تملک: محمد علی، محمد صادق بن محمد خلیل تویسرکانی، ابوالقاسم بن میرزا محمد ابراهیم تفرشی طرخورانی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۰گ، ۸سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۷]
۴۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۹۱-۲۳/۱۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدحسن بن ملا محمد حسین باقرانی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۳]
۴۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۵۶-۲۹/۹۶
آغاز:الاتیان بالمأمور به فی ای وقت کان وایجاب المسارعة والاستباق لم یصره موقتاً و ... اصل: الاکثرون علی ان الامر بالشیء مطلقا یقتضی ایجاب مالایتم الابه شرطاً؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: اسماعیل بن ملاابراهیم صراف کاشانی الاصل آملی المسکن، تا: پنج‌شنبه دهه دوم جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۷۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۰۸]
۴۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۶۶-۱۶/۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن کربلایی معصوم کرهرودی کزاری، تا: ۱۲۳۸ق، جلد: گالینگور، ۱۷۴گ، ۱۴-۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۲]
۴۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی قراگوزلو، تا: ۲۱ صفر۱۲۳۸ق؛ محشی از ملا صالح وسلطان و غیرهما؛ واقف: فهرستی؛ ۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۸۳]
۴۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ شعبان۱۲۳۸ق؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد رضا» (مربع)؛ تملک: سید مصلح الدین بن شهاب الدین موسوی مهدوی اصفهانی؛ جلد: گالینگور، ۱۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۱۷]

۴۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۹۶

خط: نسخ، کا: میر سید علی، تا: رمضان۱۲۳۸ق؛ مهر: «بالله الواثق الغنی عبده علی الطباطبایی»، «عبد الراجی محمد حسن»؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۹۸گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۳]

۴۱۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [ف: -۸۷]

۴۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۲۴

خط: نسخ، کا: مقیم بن کاظم حسینی، تا: ۱۲۳۹ق [ف: ۱-۲۶۱]

۴۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۳۴

خط: نسخ، کا: سید محمد، تا: ربیع الاول۱۲۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «العبد المذنب محمد الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۱۷ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳-۸۶۷]

۴۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۴۸

آغاز:برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: عبدالغفور بن حاج محمد باقر قزوینی، تا: ذیحجه۱۲۳۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۵۹]

۴۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۸۴

بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۱]

۴۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ محشی با رمز: سلطان، س، ف مل س؛ جلد: مقوا، ۱۱۱گ، ۱۶-۱۷سطر (۷×۱۴و۶/۷×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۲۲]

۴۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** ما هو المعلوم من احوال الائمه (ع) اقرب و اظهر و ذلک کافی فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحق ... سنه ۱۲۳۹

خط: نسخ خفی، کا: زین العابدین، تا: ۱۲۳۹ق [رایانه]

۴۱۹. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کاتب: کاتب اصفهانی، علی بن حسین، تا: ۱۲۳۹ق [ف: -۳۱]

۴۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق، جا: قزوینی؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کا: علی بن حاجی عبدالشکور خوئی، تا: ۱۲۴۰ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: میشن، ۲۷۶گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۲۸]

۴۲۲. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۶۰

خط: نسخ، کا: احمد بن عالی جناب مقدس القاب علامی فهامی فخرالمحققین و المدققین الاخند ملامهدی کزازی، تا: ۱۹ رجب۱۲۴۰ق؛ محشی ازسلطان و ملاصالح؛ تملک: معصوم بن عالی جناب آخوند ملا مهدی، ابوالقاسم الطباطبایی؛ ۱۲۰گ، ۱۷سطر، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۳۵]

۴۲۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، کا: عبدالحسین، تا: ۱۲۴۰ق، جا: اصفهان مدرسه جلالیه؛ محشی؛ جلد: مقوا مذهب، ۲۲۶گ، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۳۱]

۴۲۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳-۸۰]

۴۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۰

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن علی اکبر دماوندی، تا: ۱۲۴۰ق؛ محشی از سلطان؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۰۹ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱-۶۱۵]

۴۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق [ف: ۱-۲۶۱]

۴۲۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق [ف: ۱-۲۶۱]

۴۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۴

آغاز:سلفنا الصالحون رضوان الله علیهم اجمعین فی تحقیق مباحثهم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۲]

۴۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۱۰-۳۴/۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق، مصحح، محشی از سلطان؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۴۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۶۵

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن علی مدد انجدانی، تا: جمادی الاول ۱۲۴۱ق؛ جلد: میشن، ۹۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۲سم [ف: ۱-۵۱۰]

۴۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۰۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد یوسف بن محمد علی داورانی، تا: جمعه ۵ جمادی الاول۱۲۴۱ق، جا: کرمان مدرسه ابراهیمیه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشانی «سلطان العلماء»، «سلطان» و «منه»؛

تملک حسن بن محمد هادی حسینی؛ مهر: «ابن محمد حسن هادی الحسینی»، «حسن بن محمد هادی»، «ابن محمد علی یوسف»(بیضی)؛ ۳۱۲ص، ۱۶سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۶۷]

۴۳۲. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۴۷

خط:نستعلیق،کا:یوسف بن ملامحمد، تا: شنبه ۲۸ رمضان ۱۲۴۱ق، جا: قزوین؛ ۱۸۳گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۱۱]

۴۳۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد حسین تنکابنی، تا: یک‌شنبه رجب۱۲۴۱ق؛ واقف: محمد تقی بن محمد صالح تنکابنی، ۱۳۳۷؛ جلد:تیماج مذهب،۱۹۱گ،۱۴سطر،اندازه:۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۳۸۶]

۴۳۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن کربلایی محمد قزنچایی (ملقب به درویش)، تا: ۱۲۴۱ق، جا: دماوند مدرسه فرامه؛ جلد: گالینگور، ۱۰۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۰۵]

۴۳۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدحسن بن قربانعلی افشار، تا: ۱۲۴۲ق، جا: مدرسه التفاتیه قزوین؛واقف:محمدحسن بن قربانعلی افشار، ۱۲۴۴؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۵/۵سم [ف: ۲-۴]

۴۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۲۸

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن سید مصطفی بن سید علی، تا: ۱۹ رمضان۱۲۴۲ق؛ واقف: حاج امین پناهنده، ۲ ربیع الاول ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۱۶۴]

۴۳۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۵۲

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن کربلائی احمد الموتی، تا: ۱۲۴۲ق، جا: کاذرخاتی [ف: ۱-۲۶۱]

۴۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۸۸

کامل؛ خط: نسخ، کا: سمیع بن محمد یزدی، تا: ۱۲۴۲ق؛ مهر: «یا سمیع الدعاء»، «ان ربی لسمیع الدعاء»؛ اهدایی: سید محمد رکن الدینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۸سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۸۵۰]

۴۳۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۸]

۴۴۰. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۲

خط: نسخ، کا: محمد بن کاظم، تا: ۲۴ رجب۱۲۴۴ق، جا: مراغه مدرسه مسجد جامع؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: -۸۰]

۴۴۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۹۰

خط: نسخ، کا: صادق بن حسن کاشانی، تا: ۱۲۴۴ق [ف: ۱-۲۶۰]

۴۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۳۶-۲۲/۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: محمدجواد بن محمد امین برغانی، تا: جمادی الثانی۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۴۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۷۷-۱۶/۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن ابراهیم دلیجانی، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۴۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۹۹/۲-۱۳/۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق، تا: یک‌شنبه ۹رمضان۱۲۴۴ق؛ جلد: مقوا، ۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۱]

۴۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۲/۱

خط: نسخ، کا: مراغی، عبدالرحیم بن محمد جعفر، تا: رجب۱۲۴۴ق؛ محشی از ملاصالح؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ (۲پ-۱۶۱پ)، ۱۲سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۸-۱۹۱]

۴۴۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۸۶

خط:نسخ،کا: ملک محمد بن محمد حسن بروجنی، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۴۴ق؛ ۱۰۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰۵]

۴۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن علیرضا شهر بابکی، تا: ۱۷ ذیحجه۱۲۴۴ق؛ دارای رکابه، محشی به نقل از «ملا محمد صالح» (همان حاشیه داماد مجلسی است که در الذریعة ۲۰۷/۶ به شماره ۱۱۵۰ معرفی و چاپ هم شده)، «سلطان رحمه الله»، «شیخ محمد تقی» ، «آقا محمد باقر (ره)» و نیز مطالبی به نقل از «شرح زبدة»؛ تملک: آخوند ملا عبدالله لاری، به عاریه نزد محمد صادق یا میرزا علیرضا بوده؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۲۰ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۶سم [ف: ۲۷/۱-۹۸]

۴۴۸. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۶۲/۱

خط: نسخ، کا: شفیع بن ملاابومحمد قمی، تا: جمعه ۸ ذیحجه ۱۲۴۴ق؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۰۷]

۴۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شریف بن حسن بن عبدالعلی موسوی شاهان روشنی، تا: ربیع الثانی۱۲۴۴ق؛ محشی از ملا محمد صالح بن احمد سروی مازندرانی (۱۰۸۰ق) در هامش از صفحه ۱ تا ۴۰ و علاء الدین حسین بن رفیع الدین مرعشی حسینی ملقب به سلطان العلماء و خلیفه سلطان (۱۰۰۱-۱۰۶۴ق) از ص ۴ تا پایان نسخه؛ واقف: محمد جعفر طهرانی؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۸سطر

(۱۶×۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۹-۱۷۶]

۴۵۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۰۸/۳-۶۳۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی۱۲۴۴ق؛ ۱۱۲گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۴۵۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۶۶/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی شفتی (ساکن قریه نهزم شفت)، تا: ۱ جمادی الثانی۱۲۴۵ق، جا: کربلا؛ ۱۱۵گ (۱پ-۱۱۵ر)، ۱۷سطر [ف: -۲۰۵]

۴۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۳/۱-۲/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن ابی القاسم، تا: دوشنبه دهه دوم شوال۱۲۴۵ق؛ مهر: «محمدحسین بن ابی القاسم ۱۲۴۱» (بیضوی)؛ محشی از «السلطان»؛ ۱۰۹گ، ۱۸-۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۰۱]

۴۵۳. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدعلی بن محمدحسین کاشانی، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۴۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۷

خط: نسخ، کا: زین العابدین اشتهاردی، تا: ۱۲۴۵ق [ف: ۱-۲۶۱]

۴۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ملا ابوالحسن زواری مراغی، تا: پنج‌شنبه ۱۳جمادی الثانی۱۲۴۵ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

۴۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۷/۱

خط: نستعلیق، کا: یعقوب (حسین) بن مقیم درزی بارفروشی، تا: شعبان۱۲۴۵ق، جا: بارفروش مدرسه کاظمیه؛ جلد: تیماج، ۷۲گ (۳پ-۷۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۱۳۶]

۴۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۷۹

بخش فقهی کتاب؛ خط: نسخ، کا: موسی بن قاسم الاصفر کاظمی، تا: ۱۲۴۵ق؛ تملک: حسین بن محمد طباطبائی به تاریخ ۱۲۴۴ (سال استکتاب نسخه است)؛ یادداشتی از علی بن محمد باقر به تاریخ ۱۳۲۵ش؛ مهر: «و مبشراً برسول یأتی من بعدی اسمه احمد»(بیضوی)، «عبده الرجی محمد بن احمد حاجی»(بیضوی)، «یأتی من بعدی اسمه احمد»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۳۱۷]

۴۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ واقف: جعفر رافعیان، آبان ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، اندازه: ۱۰×۱۵/۲سم [ف: ۱۶-۴۵۱]

۴۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۰۱-۳۸/۲۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدکاظم بن زین العابدین موسوی، تا: صفر۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۴۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۲ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن جمشید بیگ، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی از خلیفه سلطان بر معالم؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴/۲-۴۵]

۴۶۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۶۰

خط: نسخ، کا: از علی پسر ملا روح الامین، تا: جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ محشی از «سلطان»؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۱۵ سطر (۱۲×۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۵-۵۹۸]

۴۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۴۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱ جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۸۶ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۵۹۸]

۴۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۷۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق [الفبائی: -۵۳۲]

۴۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: احمد بن قاسم، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۴۶۵. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق [میراث اسلامی: ۵-۵۷۰]

۴۶۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ تملک: تملک عبدالرحیم بن محمد حسینی در ۱۲۵۶ [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۶]

۴۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن رمضان طالقانی، تا: ۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی با امضای سلطان، شیخ محمد تقی، ملا صالح؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۱پ-۹۷)، ۱۲-۱۸ سطر (۱×۸)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۸]

۴۶۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۶۶

بخش یکم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضای کجوری، تا: ۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۵۹۸]

۴۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد تقی، تا: ۱۵ رجب۱۲۴۷ق؛ محشی؛ واقف: میرزا ابوالحسن پیشنماز آملی، فروردین ۱۳۶۹؛

جلد:تیماج، ۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰/۷×۱۴/۷سم [ف: ۱۶-۴۵۱]

۴۷۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی به خط نصرالله که از خواندن و مقابله و نگارش حاشیه‌های آن روز شنبه یازدهم جمادی الأول ۱۲۵۴ فراغت یافته؛ تملک: احمد بن محمد شوشتری به تاریخ ذیحجه ۱۲۴۷ با مهر «احمده و اصلی علی احمده» (بیضی)، نصر الله به تاریخ سوم محرم ۱۲۵۳ با مهر«عبده نصر الله» (بیضی) و «افوض امری الی الله عبده نصر الله» (بیضی)؛ مهر: «عبده الراجی محمد کاظم» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۱۳/۵سم [ف: ۵-۲۵۹]

۴۷۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۹۸/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۸ق؛ محشی؛ واقف: شیخ الاسلام دامغانی، ۱۳۸۸؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۷سم [ف مخ: -۲۱۴]

۴۷۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: ۱-۵۶۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۴۷۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۰۶

آغاز:ان لایکون القرآن عربیاً لاشتماله علیها و ما بعضه خاصة عربی لایکون عربیاً کله

خط: نسخ، کا: علی بن محمد رضا مرندی، تا: پنج‌شنبه از دهه دوم رجب۱۲۴۸ق، جا: مرند؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۱/۵سم [ف: ۲-۹۹]

۴۷۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۷۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۴۸ق؛ ۱۷۳گ، اندازه: ۲۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۳۴]

۴۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۹ق؛ محشی با علامت‌های ص و ملا صالح و سلطان العلماء؛ مهر: «عبد الله بن علی الحسین»(بیضوی)، «من ممتلکات الجانی عبد الله بن علی الحسینی المحدث» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۶-۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: ۱۵-۸]

۴۷۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۶

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: فتح علی بن علی محمد کردانی، تا: ۱۲۴۹ق؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: چرمی، ۹۵ص، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱-۶۱۶]

۴۷۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳

آغاز:برابر

تذکر: نام مؤلف در این فهرست شهید ثانی ذکر شده؛ کا: ابوتراب ابن حاج سید علی اکبر موسوی لاری، تا: ۲۸ شوال۱۲۴۹ق، جا: شیراز مدرسه منصوریه؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۵سطر (۱۴/۵×۶)، اندازه: ۲۰×۱۴/۵سم [ف: ۱-۲۸]

۴۷۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۰۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ صفر۱۲۴۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۷ص (۱-۱۵۷)، ۱۸سطر (۱۵×۶)، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۵۰۱]

۴۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن علی جمال آبادی (من محال الان براغوش من مضافات تبریز)، تا: ۲۱ شعبان۱۲۵۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۴۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حسینعلی، تا: ۱۹ محرم۱۲۵۰ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۵گ، اندازه: ۲۱×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۰]

۴۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۷۳

آغاز:برابر

خط: نسخ خفی، کا: محمد جعفر بن محمد حسن، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۴۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد علی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۳سطر (۱۳/۵×۶/۵)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۹-۳]

۴۸۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷

انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف در این فهرست شهید ثانی ذکر شده؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن اسماعیل طباطبائی، تا: رجب۱۲۵۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۴گ، ۱۷سطر (۱۴×۶/۵)، اندازه: ۲۰×۱۲/۵سم [ف: ۱-۲۷۸]

۴۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۵/۱

آغاز:ثم الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة فخرج بالتقیید بالاحکام العلم بالذوات؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن ملا محمد صادق، تا: سه‌شنبه۱۶ صفر۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی با نشان «میرزا محمد ره، محمد ره، ۵، ۱۲، ابراهیم، حاجی میرزا ابراهیم، رض عفی عنه» و غیر آن؛ تملک: سید حسن بن مهدی طهرانی؛ مهر: «از جمله کتب موقوفه مرحوم حاجی محمد علی ...» (مستطیل)، «مهدی ...»(مستطیل)؛ واقف: محمد علی؛ ۶۰گ (۱-۶۰)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۹سم [ف:

۶۳۲-۳۴]

۴۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۲۶

آغاز:برابر**انجام:** لامع عدم الضبط.

خط: نستعلیق، کا: حاجی فتحعلی، تا: ۲ رمضان۱۲۵۱ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پارچه‌ای، ۹۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۸۳]

۴۸۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ محشی از ملاصالح؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۹۳ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۶۱۶]

۴۸۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۵۲ق؛ مهر: «المتوکل علی الله الصمد عبده محمد عطا»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۳۹۹]

۴۸۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل نیشابوری، تا: ۱۲۵۲ق؛ مهر: «خلیل بن اسماعیل»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۲۴سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۷]

۴۸۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۷۶

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد تقی بن محمد باقر قمی مشهور به عطار و آقا کوچک، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ذیقعده۱۲۵۳ق، جا: بروجرد مدرسه آقا سید حسین بروجردی [ف: ۱-۲۶۱]

۴۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح، محشی با امضای ص؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۱۷۸]

۴۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: حسنی طباطبائی، اسدالله، تا: ۱۲۵۳ق؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۴۹۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۴۸

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالکریم موسوی وشتانی، تا: ذیحجه۱۲۵۳ق؛ مصحح، با امضای مقابله ای به سال ۱۲۹۴ ، محشی؛ از موقوفات شیخ محمدرضا خدایی؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف مخ: -۲۱۵]

۴۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۸

کا: محمد کاظم، تا: ۱۲۵۳ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی-مجموعه نوازی؛ ۱۲۳گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [رایانه]

۴۹۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۸۶

خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۲۵۴ق؛ تملک: محمد بن عبدالله نوری صدیق الملک که رئیس دفاتر وزارت خارجه طهران بوده [ف: ۱-۲۶۱]

۴۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد (حسن بن حر عاملی)، تا: ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای ملامحمد صالح و سلطان؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۸-۱۹سطر (۴/۵×۱۴-۲۰)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۴-۹۸]

۴۹۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۶/۳-۵۷۷۷

خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن ملا محمد ابراهیم کجوری مازندرانی، تا: رمضان۱۲۵۵ق، جا: تهران مدرسه میرزا صالح؛ ۱۳۷گ، ۱۴سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۴۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۵۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ محشی با امضای صالح و تقریبا اغلب حاشیه خلیفه سلطان بر معالم؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۸سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۱۶۲]

۴۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ مجدول، محشی؛ تملک: حسین بن ابراهیم؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۲۲۶]

۴۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر ابن حاجی محمد علی تاجر کاشانی، تا: ۱۲۵۵ق؛ محشی با نشان «صح، مجمع البحرین، سلطان و سلطان العلماء، مولانا ملا محمد باقر، محمد صالح، ق، ج، ص، قاموس، ط، ...»؛ مهر: «عبدالعلی بن عبدالباقی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۳گ، ۱۷سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [رایانه]

۵۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۸۸-۲۴/۱۸۸

آغاز:الانسان اعنی کونه علقة وهی بمکان من الخساسة وآخر حاله وهی صیرورته عالماً وذلک کمال الرفعة والجلالة فکانه سبحانه قال؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۰۸]

۵۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۰۰-۲۰/۱۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزا محمدمبارکه، تا: ۲۵ محرم ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۵۰۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۸ ـ ج

خط: نسخ، کا: اسدالله بن عبدالله، تا: شنبه ۱۹ربیع الثانی۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۲۹]

۵۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۶ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق [مختصر ف: -۷۷۱]

۵۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۰
بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۵۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد تقی ورنوسفادرانی، تا: جمادی الثانی۱۲۵۵ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۰]

۵۰۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۴۵/۱
کامل، خط: نسخ، کا: سید محسن بن صادق حسینی، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۲۵۵ق؛ جلد: گالینگور، ۱۱۵گ [ف: ۱-۴۰۸]

۵۰۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۹۳
خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: جمادی الثانی۱۲۵۶ق، به دستور آخوند ملا ابوالحسن، مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۱۸۲]

۵۰۸. سمنان؛ مسجد اعظم شهمیرزاد؛ شماره نسخه:۴/۱
آغاز:مسائله کلهم فکم فتحوا منه مقفلاً ببیان افکارهم وکم شرحوا منه ... المقصد الاول فی بیان فضیلة العلم وذکر نبذ مما یجب علی العلماء؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ملا محمد مهدی دهابادی یزدی، تا: یک‌شنبه ۲۴ محرم۱۲۵۶ق؛ افتادگی: آغاز(یک صفحه)؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی محمد کاظم»(بیضوی)؛ ۷۵گ (۱ر-۷۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۵۰۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۶۱
خط: نسخ، کا: محمدعلی بن حاجی ابراهیم دامغانی، تا: سه‌شنبه ۲۳ رجب۱۲۵۶ق؛ واقف: شیخ محمود راشدی، ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: -۲۱۵]

۵۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۹۷
آغاز:عن اخذ المدعی الاستلزام و اقتضاء الدلیل التضمن؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن حسن بسطامی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تهران مدرسه ام الخاقان؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۶-۴۶۲]

۵۱۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲
بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ شوال۱۲۵۶ق؛ جلد: روغنی منقش، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۵۰]

۵۱۲. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱۱
خط: نسخ، کا: سمیرامی، اسماعیل بن رجب علی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: اصفهان مدرسه جده کوچک؛ ۹۴گ، ۲۱سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۸۷]

۵۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، کا: حسینی، ابن الرضا، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [رایانه]

۵۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مهر: «عبدة الله قلی» (مربع)؛ جلد: جلد گالینگور، ۱۲۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۳]

۵۱۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۴۵
آغاز:فصل: الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة؛ **انجام:** برابر
مقدمه آن افتاده است و بقیه کامل است؛ خط: نسخ، کا: عباسعلی بن محمد مهدی برغانی، تا: ۱۲۵۷ق، جا: قزوین مدرسه صالحیه؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲-۵]

۵۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۴۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالرزاق بن عطاء الله بن محمد بن مرشد تنکابنی، تا: دوشنبه ۲۴ ذیحجه۱۲۵۷ق، جا: مدرسه تفانیه (کذا)؛ محشی با رموز «ص ره ره، سلطان ره»، یادداشت اتمام حواشی نسخه توسط کاتب (تنکابنی) در روز چهارشنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۵۸ در قریه جوستان؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۷سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۰]

۵۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۷/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان۱۲۵۷ق؛ در حاشیه کتاب «التصریح ... »؛ ۵۹گ (۱۹۸-۲۵۶) [ف: ۱-۲۷]

۵۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۸۷-۵۶/۱۳۷
آغاز:برابر
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ صفر۱۲۵۷ق، جا: مدرسه نواب علیه عالیه؛ ۱۸۴گ، ۱۲-۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۵۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۰۶-۲۰/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسین انجدانی، تا: رمضان۱۲۵۷ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۵۲۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۴۵
بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ قطع: جیبی [ف: -۲۳۲]

۵۲۱. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۳۰
آغاز:... ان المقتضی لاستهجانه هو عدم انتفاء الحکم فیه عند عدم الوصف
خط: نسخ، کا: غلامعلی بن ملا حسین بهبهانی (جد مؤلف)، تا: ۱ رجب۱۲۵۸ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از ملا محمد صالح؛ ۴۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۵۴]

۵۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسین بن ابراهیم بن محسن قائنی، تا: جمعه ۱۸ رجب۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد علی؛ مهر: «عبده محمد ابراهیم بن محمد علی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲–۲۷۰]

۵۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۲۰/۳
خط: نسخ، کا: حسن بن حسین زهابی، تا: صفر۱۲۵۸ق؛ جلد: میشن، ۸۲گ (۱۵ر–۹۶ر)، ۲۲و ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶–۱۰۱]

۵۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «سلطان العلماء»، «ملا محمد صالح»، «مولانا سید محمد الموسوی» و «لمحرره محمد حسن»که کاتب نسخه می‌باشد؛ ۱۱۴گ (۷۸پ–۱۹۱پ)، ۱۷و۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۲–۸۷۹]

۵۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مهدی حسینی قزوینی، تا: ۱۰ صفر۱۲۵۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶–۴۵۲]

۵۲۶. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۱۳/۲
خط: نسخ، کا: سید خلیل بن صادق حسینی، تا: محرم۱۲۵۹ق؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: –۸۹]

۵۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسینی، سیدعلی بن محمدصادق، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۵۲۸. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۷۳
خط: نسخ، کا: علی ولد احمد علی میگوئی (میگونی)، تا: ۱۲۵۹ق، جا: مدرسه صادق خان شهر سمنان؛ محشی به نقل از: علی، محمد حسین، قاسم، شرح عمید، محمد سلطان، اغلب از «ملاصالح» و برخی با امضاء «ص» «منه»؛ مهر: «وقف کتابخانه مدرسه حاج محمدابراهیم»؛ جلد: لاکی مذهب، ۱۴۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [دو کتابخانه اراک: –۱۰۰]

۵۲۹. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۹۸/۱
انجام: من وجوه الفعل فیه اقل قال العلامه فی النهایه علی الاسناد
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی به نقل از: سلطان، ملامیرزاجان؛ جلد: مقوا، ۲۹۴گ (۱پ–۲۹۴پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [دو کتابخانه اراک: –۱۲۵]

۵۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۳۰
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن کربلائی، تا: ۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی با امضای صالح؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۵سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵–۱۳۹]

۵۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۸
آغاز: اصل – الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد خان کرم رودئی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: پاشا کلاه؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای «سلطان»؛ تاریخ وقف: ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۷–۱۸ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۲–۲۶۴]

۵۳۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۹۸
خط: نسخ، کا: سید اسماعیل بن عبدالله موسوی قاینی، تا: سه‌شنبه از دهه اول شوال۱۲۵۹ق؛ ۱۳۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [کتابخانه‌های قائن: ف: –۱۷۱]

۵۳۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۳۳
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد رحیم نائینی، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ واقف: والده میرزا محمد سریزدی، ۱۳۷۶؛ ۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۱۸۸]

۵۳۴. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اکبر بن حاجی نور و علی ابراهیم آباد، تا: پنج‌شنبه ۱۳ رجب۱۲۶۰ق، جا: دامغان؛ ۱۸۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ]

۵۳۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۲۵
خط: نسخ، کا: علی حسین، تا: ۱۲۶۰ق، علی حسین ولد بدل ساکن بدل آباد؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: –۱۶۳]

۵۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۰۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محرم بن قاسم طارمی، تا: صفر۱۲۶۰ق، جا: آب بر کربلا؛ جلد: تیماج، ۱۱و۱۵سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: –۱۸۸]

۵۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: محمد بن ابوالقاسم بن محمد بن غلامرضا بن محمد علی استرآبادی، تا: ۱۲۶۰ق؛ محشی از مؤلف و ملا صالح و سلطان العلماء؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶–۴۵۲]

۵۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: استرآبادی، محمد نبی بن کل محمد، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۲۶۰ق؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ جلد: میشن، ۱۳۹گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶–۴۵۳]

۵۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۸۲/۳

خط: نسخ، کا: سید حسین بن سید مرتضی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ اهدایی: حاج صدر؛ جلد: تیماج، ۷۳گ (۱۵۶-۲۲۸)، ۲۰سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۴-۱۳۸۹]

۵۴۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۳۶

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ تملک: غلامرضا انجدانی به تاریخ رجب ۱۳۱۵؛ مهر: «شیخ آقا»(بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد مهدی»(مربع)؛ جلد: مقوایی، ۱۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵-۴۴]

۵۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۹۰

خط: نسخ، کا: محمد کوچک بن بهاری سیستانی، تا: ربیع الاول۱۲۶۱ق، جا: مشهد رضوی، به دستور آخوند ملا اسدالله؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۲۴]

۵۴۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالعلی یزدی، تا: ۲ ذیقعده ۱۲۶۱ق؛ ۵۰گ (۲پ۵۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۲۰]

۵۴۳. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

آغاز:الفقه فی اللغه الفهم و فی الاصلاح**انجام:** برابر

خط: نسخ تحریری، کا: سید مرتضی بن میرزا محمد علی مدرس، تا: چهارشنبه ۱۵ محرم۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۸۸-۱۲۹)، ۲۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [میراث اسلامی: ۸-۴۵۳]

۵۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عبدالحسین بن ملا احمد روضه خوان، تا: ۱۲۶۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۷۴]

۵۴۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۸۱م

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ملا براجانی، تا: ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۵۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۵۳-۵۹/۷۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن سبز علی بروجردی، تا: دهه اول ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ ۱۲۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۵۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۱۶/۱-۲۱/۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن حاجی قاسم، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۵۴۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۶۶

خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۶ رمضان۱۲۶۱ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: ملا عباس بن اسماعیل، ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۴]

۵۴۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۱۱

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن (سیاه کرده‌اند)، تا: ۱۲۶۱ق؛ مجدول، محشی به نشانی محمد صالح سلطانی؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۶سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۳۶]

۵۵۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۰۰/۳-۶۳۱۷

خط: نسخ، کا: سید حسین بن میرزا محمد علوی، تا: شوال۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۶سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۶۹]

۵۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۷۸-۲۷/۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد جعفر البواناتی، تا: شوال۱۲۶۲ق، جا: شیراز؛ تملک: علی اکبر بن محمد حسین کربانی شیرازی درسال۱۲۸۷ که نسخه را درحضور ابوالقاسم مدرس حسینیه قوامیه خریده؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۵۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۰۸

آغاز:فانظروا علمکم هذا عمن تاخذونه فان فینا اهل البیت؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن رضوی خراسانی، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، ۶مرداد ۱۳۶۲؛ ۱۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۶۳]

۵۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد فرزندسلطان العلماء استرآبادی، تا: ۲۲ جمادی الثانی۱۲۶۲ق؛ محشی با نشان‌های مص، غفور، سلطان، ملا صالح، منه، کنز اللغة؛ جلد: تیماج، ۱۴۱ص (۲۶۴-۴۰۴)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۰-۳۴۲]

۵۵۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۸۱

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد تقی اصطهباناتی، تا: جمعه ۲۶ جمادی الاول۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۴]

۵۵۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۶

کا: حسن بن محمد رفیع الملقب بالرداء کلارستاقی، تا: ۱۲۶۲ق، جا: سعادت آباد؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۵۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۳۳/۱

خط: نسخ، کا: ملا حسین ح ق ن ک ی، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۶-۷۷]

۵۵۷. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۴۴

خط: نسخ، کا: نظر علی بن ابوتراب، تا: پنج‌شنبه ۲۷ جمادی الاول ۱۲۶۳ق، جا: اردبیل؛ اندازه: ۱۸×۲۲سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۹۷]

۵۵۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۵۳/۱

خط: نسخ، کا: علی بن شفیع موسوی، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۷سطر، اندازه:

۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۳۱]

۵۵۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر بن علی محمد ولوئی تلمادره‌ای، تا: ۴ ربیع الثانی۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی از خلیف سلطان در ۱۲۶۴؛ مهر: «هوالعلی الاکبر» (بیضی)؛ واقف: کاتب، ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۵]

۵۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۹

خط: نسخ و نستعلیق، کا: کوبنانی، غلامرضا بن اسماعیل، تا: سه‌شنبه۱۲۶۳/۲/۳ق، جا: مصلی اسحاقیه؛ محشی از سلطان؛ جلد: تیماج،۱۱۱گ،۱۹سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۲۲۳]

۵۶۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن علی بافقی، تا: ذیحجه۱۲۶۳ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ محشی از سلطان العلماء؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۵۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۴۰

آغاز:و اسداد فی القول و العمل ... اما بعد فاولی ما انفعت فی تحصیله ... الموسوم بمعالم الدین و ملا ذاالمجتهدین؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوش، کا: ابراهیم حسینی و ردیجی طهرانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشیبا نشان صالح، ملا صالح، میرزا جان، سیج، سلطان؛ جلد: مقوا، ۱۵۳گ، ۱۴سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۹]

۵۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۰

خط: نستعلیق، کا: احمد بن مصطفی، تا: ۱۲۶۴ق، جا: خوی مکتب خانه آخوند ملا محمد حسین؛ مصحح، محشی با نشانه‌های «صالح» و «سلطان العلما» و «شیروانی» و «صفر علی» و «احمد» [کاتب نسخه]؛ مهر: کاتب «ابن مصطفی احمد»؛ جلد: تیماج مذهب،۹۳گ،۲۰سطر(۷/۵×۱۴/۵)،اندازه:۱۴×۲۰سم[ف:۱۶-۲۲۹]

۵۶۴. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۱۰/۱

آغاز:اصل الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن مشهدی بزاز بن استاد رضا زرگر ساوئی، تا: شعبان۱۲۶۴ق، جا: دارالسلطنه قزوین؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به نقل از «میرزا جان» و «سلطان» و «ملا صالح»؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ (۱ر-۱۷۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۲]

۵۶۵. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۱۴

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن یعقوب علی، تا: ۱۵جمادی الثانی۱۲۶۴ق؛ محشی از ملا صالح؛ بادستخطی به تاریخ ۱۲۶۵ق در مورد «دعوای عباسقلی خان لاریجانی ... بابائی اتفاق افتاد و شکست از جانب عباسقلی با شاهزاده و لاریجانی‌ها و سایر لشکریان واقع شد»؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: چرم، ۸۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۴]

۵۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، کا: حسینی، علی اکبر، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، قطع: رقعی [رایانه]

۵۶۷. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵۷مشهد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه غره ربیع الثانی۱۲۶۴ق؛ ۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۸۲]

۵۶۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۱/۱

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد حسین سرخدای، تا: سه‌شنبه ۹شوال۱۲۶۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ (۱پ-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳-۱۰۱]

۵۶۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۵۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه غره ربیع الثانی۱۲۶۴ق؛ ۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۷۰]

۵۷۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۰۶/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن عبد الله خوانساری، تا: ذیقعده۱۲۶۵ق، محشی از سلطان العلماء جلد: تیماج، ۱۷۱گ (۳۶پ-۲۰۶)، ۲۰ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۷]

۵۷۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۸۷

کامل؛ خط: نسخ، کا: غلام حسن علی آبادی، تا: ۱۲۶۵ق؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۸۵۰]

۵۷۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۶

خط: نسخ، کا: طیب بنابراهیم فارسیانی، تا: ۱۲۶۵ق [ف: ۱-۲۶۱]

۵۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن مهدی شیرازی، تا: ۱۲۶۵ق؛ محشی از سلطان العلما و ملا صالح و مؤلف؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۹و۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۳]

۵۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۳۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: امیری آقائی، علی بن چراغعلی، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۵۷۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۸

بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۵۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۶۵ق؛ مذهب و نفیس، مصحح، محشی، دارای سرلوح زیبای مرصع، مجدول مذهب؛ واقف: میرزا لطفعلی، محرم ۱۲۶۳؛ کاغذ: شرقی، ۱۰۳گ (۳پ-۱۰۵پ)،

۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۷-۳۱۵]
۵۷۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن مرحوم ملامحمد الرونبری، تا: رجب۱۲۶۵ق، مجدول، محشی؛ جلد: میشن، ۱۷۵گ، ۱۴سطر (۵/۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۲]
۵۷۸. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، کا: محمد جعفر حاج محمد علی تاجر کاشانی، تا: ۱۲۶۵ق؛ مهر عبدالعلی بن عبدالباقی نطنزی [نشریه: ۷-۷۴۵]
۵۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۹
آغاز:دلیل قولکم اجمال مطردا فی جمیع المسائل و ذلک لانه؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: سید جواد بن موسی، تا: شنبه ۲۷ شعبان۱۲۶۵ق، جا: قزوین مدرسه سردار؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۱۶-۴۶۳]
۵۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۳۹-۵۹/۵۹
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد مهدی ابن عباس کازرونی، تا: دوشنبه ۱۶ جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ ۱۶۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۵]
۵۸۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۶۵
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم ابن محب علی، تا: شنبه ۷ رمضان۱۲۶۵ق، جا: مدرسه مرحوم عبدالسمیع مشهور به مدرسه ملا محمد باقر؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۷۴]
۵۸۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۲۰
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن، تا: ۱۲۶۶ق [ف: ۱-۲۶۱]
۵۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸/۱-۱۵/۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابن فادعلی موسوی هاشمی، تا: دوشنبه ۲۲ ذیحجه۱۲۶۶ق، جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۲]
۵۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۹۵
آغاز:... الثانی قوله تعالی الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن یتنزل الامر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۸]
۵۸۵. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۷
خط: نستعلیق شکسته، کا: حبیب الله بن ملا قربانعلی سمامی الاصل، تا: ۱۲۶۶ق؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۷-۷۸۰]
۵۸۶. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۰]
۵۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و ان کان محتملا الا ان احتما التقیة علی ما هو المعلوم من حال الائمة اقرب و اظهر ... احمد ... رب العالمین
خط: نسخ و نستعلیق، کا: طباطبائی، علی بن علی اصغر، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، قطع: وزیری کوچک [رایانه]
۵۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: عباس بن صادق بن السلطان العباس، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی با امضای سلطان، منه، عباس؛ مهر: «عباس» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۰گ، ۱۸سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۱۸-۳۵۵]
۵۸۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۵۳
خط: نسخ، کا: حسینی اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۱ ربیع الاول۱۲۶۷ق؛ محشی با نشان «منه»، «سلط سلطان ره»، «م ص»، «۱۲»، «ش»، «میرزا»، «ککک»، «المص»، «اصل»، «م ص ره»؛ ۱۰۸گ، ۱۷سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۶۶۱]
۵۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: ولی الله بن مشهدی طاهری نوری سوادکوهی، تا: جمادی الاول۱۲۶۷ق، جا: سواد کوه؛ محشی؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۴]
۵۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نائینی، محمد علی بن محمد، تا: ۱۲۶۷ق، کا: ظاهراً جد پدری واقف؛ محشی؛ واقف: محمد علی زاهدی نائینی، مرداد ۱۳۵۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۵۴]
۵۹۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۹۱/۱
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم شوال۱۲۶۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۹۴۶]
۵۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۳۶
خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد علی اصفهانی، تا: ذیحجه ۱۲۶۷ق، جا: مدرسه مولا وردی خان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۷]
۵۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید محمد باقر بن محمد موسوی، تا: غره ذیحجه۱۲۶۸ق، جا: شیراز؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۵۴]
۵۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** ذرء الحد علی الموجب و العتق
خط: نسخ، کا: کریم، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۵۳۲]

۵۹۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۹
کا: طالقانی، تا: ۱۲۶۹ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۱]

۵۹۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: محمد علی بن موسی، تا: ۴ ذیقعده۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی به امضاء «م ص» و «سط» و «صالح» و حواشی دیگر؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۲]

۵۹۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۶ - ج
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۶۹ق؛ محشی از سلطان؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۴سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۴۷۰]

۵۹۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مصطفی بن یحیی، تا: ۲ شعبان۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۷]

۶۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از۱۲۶۹ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۳۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۰]

۶۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن محمد برسی، تا: جمادی الاول۱۲۶۹ق، جا: مشهد رضوی؛ واقف: فاضلخان، ۱۳۶۳؛ جلد: میشن، ۱۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۵۵]

۶۰۲. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲
خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۲۷ شعبان۱۲۷۰ق؛ ۱۳۲گ (۵۷پ-۱۸۸ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۱۵۶]

۶۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲۴
آغاز:بسمله. حمدله. والصلوة و السلام علی حبیبه و خیرته من خلقه محمد و آله الاطهار الطیبین**انجام:** الحمدلله الذی بلغنی هذا المبلغ و لم اعص الله طرفة عین و علی هذا انقطع الکلام فی الجزء الاول.
از کتاب الطهارة تا آداب الخضاب؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محسن بن چراغعلی، تا: محرم۱۲۷۰ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۵۱۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۷/۱
همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۰۳]

۶۰۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۵۷
آغاز:قولهم لایطرد لدخول المقلد فیه قلنا ممنوع اما علی القول بعدم تجزی الاجتهاد فظاهر اذ لایتصور علی هذا التقدیر
خط: نسخ، کا: محمدرضا بن فرج الله موسوی طیب دزفول، تا: دوشنبه ۱۴ رجب۱۲۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۰۵]

۶۰۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد باقر بن محمد رضا، تا: ۴ شعبان۱۲۷۱ق، جا: عتبات؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۳۳]

۶۰۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۴۸
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: نجفعلی بن عباسعلی ازبک، تا: جمعه ۲۱ جمادی الاول۱۲۷۱ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۹]

۶۰۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۸
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن بن مشهدی صفر علی، تا: ۱۱جمادی الاول۱۲۷۱ق؛ واقف: مشهدی صفر علی، ۱۲۷۱؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۴سطر [ف: ۱-۲۵۳]

۶۰۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۲۷
خط: نسخ، کا: سید ابراهیم بن سید باقر موسو ی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: کرمانشاه؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: کاتب «عبده الراجی ابراهیم» (بیضوی)، «محمد علی ۱۲۵۴»(بیضوی)؛ واقف: حاج محمد علی موحد، ربیع الاول ۱۳۸۵؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۶۴]

۶۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۳-۳۹/۱۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن حسنعلی طالقانی، تا: ۲۷ شوال۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۶۱۰. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۱۸
خط: نسخ، کا: سید محمد مهدی موسوی (فرزند صاحب روضات)، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۲۷۲ق؛ محشی از سلطان و فخرالدین موسوی، با یادداشتی در تاریخ وفات کاتب به تاریخ روز دوشنبه ۱۴ ذیحجة الحرام ۱۳۲۴، و یادداشتی مبنی بر ابتدای تحصیل کتاب معالم در مدرسه صدر اصفهان نزد حاج میرزا محمدرضا خوانساری در ربیع الاول ۱۳۲۸ از فخرالدین بن علی موسوی روضات، و تحصیل باب اخبار معالم در نزد فاضل کامل آقا ملا هاشم گورتانی در تاریخ ۱۳۳۵/۸/۱۵ ش در مدرسه چهارباغ از رضا روضاتی، و یادداشت از سید فخرالدین موسوی: ابتدای تحصیل معالم و حاشیه نزد آقای آقا سید احمد سلمه الله در یوم یک‌شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۳۲۸؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۸۵]

۶۱۱. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۶۳

آغاز:ان العاقل اشرف ثم العاقل ینقسم الی عالم و جاهل و لاشک ان العالم اشرف فالعالم اشرف فالعالم حینئذٍ اشرف المعقولات فصل و اما الکتاب الکریم فقد اشیر الی ذلک؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن ملا نبی مؤذن، تا: شوال۱۲۷۳ق، جا: تون مدرسه حبیبیه؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف مخ]

۶۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۴ ذیحجه۱۲۷۳ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۰]

۶۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: آخوند محمد علی، تا: ۱۲۷۳ق؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد علی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۴۰/۳-۱۲۰]

۶۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۵ رجب۱۲۷۴ق؛ مهر: «مصطفی بن عبدالغفار طباطبایی» (بیضی)؛ ۳۲۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۴۰/۳-۱۵۲]

۶۱۵. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۰۰
خط: نسخ، کا: حاتم بن مظفر قاینی، تا: ۱۲۷۴ق؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۱]

۶۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا آقا بن میرزا یوسف، تا: ۱۲۷۵ق، جا: صوفیان؛ مهر: «العبد المذنب میرزا آقا ۱۲۷۵» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۶۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا آقا بن ملا یوسف، تا: ۵ محرم۱۲۷۵ق؛ مصحح؛ تملک: هانی؛ مهر: «العبد المذنب میرزا آقا ...» (مربع)؛ جلد: گالینگور، ۱۰۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۶۱۸. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۱
خط: نسخ، کا: ابوالحسن مهریجردی، تا: سه‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی۱۲۷۵ق، جا: یزد مدرسه شفیعیه؛ ۱۱۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۵]

۶۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۸۳
خط: نسخ، کا: عباسعلی بن محمد، تا: محرم۱۲۷۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۷]

۶۲۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۲۹/۱
خط: نستعلیق، کا: حسین قلی بن ابوعلی بن کربلایی حسین قلی پازواری مشهور به بابا، تا: پنج‌شنبه ۲رجب۱۲۷۶ق، جا: مدرسه حاج ابراهیم تفلیسی؛ محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۸۸گ (۱پ-۸۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲-۶۰۲]

۶۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۲۳
خط: نسخ، کا: استرآبادی، محمد باقر بن بابا خواجه، تا: دوشنبه ۱۶ صفر۱۲۷۷ق؛ ۱۴۰گ، ۱۲ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۱۲]

۶۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۲۷
آغاز:فعال و اشهد ان محمداً عبده و رسوله
خط: نسخ، کا: شریف، ابوالقاسم، تا: ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: جعفری معمار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۵۰۹]

۶۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلامحسین بن محمد حسین میمدی، تا: ۴ شوال۱۲۸۱ق؛ واقف: فاضلخان، ۱۳۶۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۵۶]

۶۲۴. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۵۵/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن سید حسن موسوی جرفادقانی، تا: چهارشنبه سلخ رجب۱۲۸۴ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۶۴]

۶۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۵۰
خط: نسخ شیرین، کا: محمد حسن بن آقا محمد شریف، تا: جمعه ۵ محرم۱۲۸۴ق؛ محشی با امضاء: لمجرره، ص ره، ملا محمد صالح، سلطان العلماء ره، و منقول از آقا میرزا عبدالعلی هرندی؛ مهر: کتابخانه مجد الدین، کاتب «عبده الراجی محمد حسین»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۵۴]

۶۲۶. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۷۷
آغاز:الا الله وحده لا شریک له الکریم الذی لا یخیب لدیه الآمال
خط: نسخ، کا: عبدالرزاق بن ملا محمد تربتی، تا: سه‌شنبه۹ محرم۱۲۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۵۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۶۱]

۶۲۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۹
خط: نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد رضا گلپایگانی، تا: ۱۲۸۶ق [ف: ۱-۲۶۱]

۶۲۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۳
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن عبد المحمد همدانی، تا: ۱۲۸۷ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۶۲۹. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۲۸

آغاز: ... و أسأله العصمة من الخطأ و الخطل و السداد فی القول و العمل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد علی الموسوی» (بیضی) که احتمالاً کاتب باشد؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: -۴۸]

۶۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۷۲

آغاز:المقدمه علی تقدیر تسلیمها انما تنهض دلیلا علی الوجوب فی حال کون المکلف مریدا للفعل المتوقف علیها کما لایخفی علی من؛ **انجام:** الفصل الاول فی الوضوء و انا أحمدالله علی جمیل نواله و أتوسل الیه بنیه و حبیبه محمد و آله ... و اتفق الفراغ من تسویده سحر لیلة الأحد الثانیة من ربیع الثانی الاولی من اول الربیع سنة اربع و تسعین و تسعمائة ... و عترته الطیبین الطاهرین.
خط: نستعلیق، کا: محمد علی گلپایگانی فاویانی، تا: ۱۲۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای سلطان رحمه الله، منه ره؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۱۰]

۶۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۸۰/۱

خط: نسخ، کا: حسینی، محمد رضا، تا: با تاریخ۱۲۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ محمد حسین موسوی آنرا در ۱۵ رجب ۱۲۹۳ نزد پدرش خوانده؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ (۱پ-۱۵۳ر)، ۱۴سطر (۱۲×۱۸)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۹۴]

۶۳۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۷۷

مقدمه کتاب (اصول فقه)می باشد؛ خط: نسخ خوانا، کا: محمد بن محمد مهدی بن ضیاء الدین، تا: ۲رجب۱۲۹۶ق؛ محشی با امضای «منه»، «ملا محمد صالح»، «ط»، «س م س»، «زین الدین» و «ح س» و حواشی دیگر، لغات در حاشیه به نقل از صحاح و نهایه معنی شده؛ مهر: «لا اله الا الله محمد رسول الله» (بیضوی)، «محمد جواد شریف»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۷]

۶۳۳. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۶۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن شیر محمد، تا: رمضان۱۲۹۹ق، جا: مدرسه آخوند ملا محمد باقر؛ ۱۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ]

۶۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۰۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۸۴۴]

۶۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۹۳

خط: نسخ، کا: علیرضا بن حسن سنجانی، تا: ۱۳۰۱ق؛ محشی با نشان «سلطان» و «سلطان العلما»؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۱۳و۱۵سطر (۵×۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۹۲]

۶۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۱۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عنایت الله بن میرزا محمد علی بن محمد رضا حسینی، تا: ۱۳۰۱ق؛ محشی از سلطان، عمیدی؛ واقف: حسین نجفیان، صفر ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۹۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۳۹۹]

۶۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۱۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: عنایة الله بن حاجی میرزا محمد علی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه میرزا جعفر؛ محشی از ملا عبدالله چاپی؛ ۱۸سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۰۰]

۶۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۷۳/۲-۲۲/۹۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: مقوا، ۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۶۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۶۸

آغاز:برابر**انجام:** فی شهر ذی القعدة الحرام من شهور سنه ۱۳۰۶.
خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی ملا حسین، تا: ذیقعده۱۳۰۶ق؛ مهر: «عبده ابو الحسن الطباطبائی»، «ادرکنی یا محمد»؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۲سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۲۳]

۶۴۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمدبن ابی الحسن موسوی شوشتری، تا: ۲۶محرم۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ (۲۲پ-۱۷۹ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۵]

۶۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۸۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۸ق؛ مصحح، محشیبا نشان سلطان و ملامیرزا، مطلب ادبی منظوم از علی بن محمد مهرآبادی؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ (۶۲پ-۱۷۶پ)، ۱۶سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [رایانه]

۶۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵

خط: نسخ، کا: محمد صادق اومینی، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۳۲۲ق؛ محشی؛جلد:تیماج،۱۵۴گ،۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۱۶]

۶۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۳۸-۲۲/۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** المطلب الاول فی المیاه وهی نوعان مطلق ومضاف بلغ الی هنا کلام المصنف فی الاصول رحمة الله علیه تمت
خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی حسینی ولد حاجی میرحسن قزوینی، تا: ۳ جمادی الثانی۱۳۳۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۵]

۶۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۰۸-۲۴/۱۰۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد علی اقاری قاری کلام الهی، تا:

ربیع الثانی۱۳۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۳]

۶۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۷۹-۳۹/۱۵۹

آغاز:الذی یظفر بالنجاح طالبه ... وقدر تبنا کتابنا هذا علی مقدمة واقسام اربعة والغرض من المقدمة منحصر فی المقصدین المقصد الاول فی بیان فضیلة العلم؛ **انجام:** وقبولها مع الاتصال انما هو نص الواضع علی ان المرید العدول عن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۵۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۹]

۶۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴۴/۱-۳۱/۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۰۴]

۶۴۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن قریب هزار جریبی، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف مخ: -۱۵۶]

۶۴۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ: -۱۵۶]

۶۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۴۳-۱۰/۱۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** فیرجح المخالف عند العلامة واکثرالعامة وذهب بعضهم الی ترجیح الموافق وهو اختیار الشیخ ره حجة الاول وجهان احدهما

کمی از آخر تحریر نشده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۴-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۶۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۰۶/۱-۱۴/۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دراین نسخه معالم از برگ ۱ تا ۹ متن و ۹ تا ۱۱۳ درحاشیه فوقانی وپس از آن دربرگ‌های ۱۱۴ تا ۱۴۰ درمتن تحریر شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۳۳سم [ف: ۸-۴۴۰۲]

۶۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۲۳-۱۱/۱۲۳

آغاز:فصل: الفقه فی اللغة الفهم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن جعفر، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۵-۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۷]

۶۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۶-۱/۱۱۶

آغاز:القسم الاول فی العبادات وفیه کتب: الکتاب الاول فی الصلوة وفیه ابواب. الباب الاول فی مقدماتها وفیه مقاصد. المقصد الاول فی الطهارة وفیه ثلاثة مطالب المطلب الاول فی المیاه وهی نوعان ... الاول فی المطلق والمراد به ما یتبادر الی الفهم عند اطلاق لفظ الماء؛ **انجام:** عن ابی جعفر علیه السلام قال اصبح ابراهیم علیه السلام فرای فی لحیته شیبا شعره بیضاء فقال الحمدلله رب العالمین الذی بلغنی هذا المبلغ ولم اعص الله طرفة عین وعلی هذا

قسم فروع معالم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عبدالله موسوی بهبهانی به تاریخ ربیع الاول ۱۲۹۸؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۷]

۶۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۶۴

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۱]

۶۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** لامع عدم الضبط.

خط: نسخ، کا: عباس بن ملا آدینه علی برو رودی، بی‌تا؛ محشی بیشتر از سلطان؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار، ۲۵ خرداد ۱۳۳۲؛ ۱۰۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۸۴]

۶۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** لانه یزیل حکم العقل بخلاف المقرر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از سلطان و محمد قاسم و غیرهما؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند ۱۳۱۹؛ ۱۴۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۸۳]

۶۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** لامع عدم الضبط.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: نائینی؛ ۸۷گ، ۱۸ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۶-۸۳]

۶۵۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۸ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۵۶۵]

۶۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۱۳-۵۸/۶۳

آغاز:بسمله الفقه فی اللغه الفهم وفی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة

از اول تا «اصل الاقرب عندی ان نسخ مدلول الامر وهو الوجوب لایبقی معه ...»، فاقد مقدمه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۸۰گ، ۱۶و۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۰۶]

۶۵۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان«مولی، منه، لمحرره»؛ مهر: کاشف الملک (بادامی) مورخ ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۶۴]

۶۶۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۵ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: -۲۲۹]

۶۶۱. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۱۳/۲

آغاز:فصل الفقه فی اللغه الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام

الشرعية الفرعيه عن ادلتها التفصيليه فخرج بالتقييد بالاحكام العلم بالذوات كزيد مثلاً و بالصفات ككرمه و شجاعته؛ **انجام:** و هو من فوايده و مراد المخاطب به و هذا هو نص يذهب القائلين بجواز تأخير بيان المجمل و لم يجز ذلك عند احد مجرى خطاب العربى بالزنجية فان قالوا أليس يجب أن

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ]

۶۶۲. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز:رضوان الله عليهم اجمعين فى تحقيق مباحثه جهدهم و اكثروا فى تنقيح مسائله كدهم فكم فتحوا فيه مقفلا ببنان افكارهم و كم شرحوا منه مجملاً ببيان آثارهم؛ **انجام:** و ان كنا لانعلمها فان قال ذلك ينسد باب العمل بالحديث قلنا انما نصير الى ذلك على تقدير التعارض و حصول

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: محمد نیازمند، ۴۶/۸/۱۷؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۶۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۶۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشیاز سلطان وملامیرزا؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۶۱۶]

۶۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «اسماعیل قربانی کعبه وفا» (مربع)؛ تملک عراقی به تاریخ ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۶]

۶۶۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۶۹

آغاز:عن المنقرى عن حفص بن غياث عن ابى عبدالله ... قال إذا رأيتم العالم محبا لدنياه فاتهموه على دينكم؛ **انجام:** وحجة الثانى ان حمل الحديث على ما لايستفاد الامن الشرع اولى من حمله ... وكلتا الحجتين لا ينتهض باثبات المدعى

اصول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۲]

۶۶۶. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۶۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و ليس بغالب فيرجح ذوالحقيقة او يكون فيهما مجازياً لكن مصحح التجوز اعنى العلامة فى احدهما

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۶۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۶۲-۱۲/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۰۱]

۶۶۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۳

آغاز:وطالب علم فمن اقتصر من الدنيا على ما احل له الله سلم ومن تناولها من غير حلها هلك الا ان يتوب او يراجع؛ **انجام:** اصل. ذهب جمع من الناس الى ان العام اذا تعقبه ضمير يرجع الى بعض ما يتناوله كان ذلك تخصيصا له ...

خطبه ومقصد اول را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از ابوالقاسم حسینی؛ جلد: گالینگور، ۵۸گ (۵۱ر-۱۰۸پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۸]

۶۶۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۷]

۶۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: نایب الایاله که از پسر عبدالرحیم در کردستان خریده؛ جلد: تیماج، ۱۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۲۲۹]

۶۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۱/۳

آغاز:این چند حدیثی است در فضیلت علم و آه هائی که طالبان علمند

چهل حدیث که در اول کتاب «معالم الدین»درفضیلت علم ذکر شده به زبان فارسی ترجمه شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۷گ (۱۱۳پ-۱۲۹پ)، ۱۶-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷-۸۴]

۶۷۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۲

آغاز:حده و مرتبته و بيان موضوعه و مباديه و مسائله؛ **انجام:** فترجيح ما رواه الاكثر لقوة الظن اذا لعدد الاكثر ابعد عن الخطا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ ۱۴۱گ، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۱۳۲]

۶۷۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۶

انجام: و قد بلغ التخصيص فى الشيوع و الكثرة الى حد قيل معه ما من عام الا و قد خص كما مر حجة القول بالنسخ ...

خط:نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «صائب» و «م ح ص ره» و «سلطان»و «ملا میرزا شیروانی»؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۵]

۶۷۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۹۸

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۱]

۶۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول، مذهب، محشی از ملا صالح و سلطان؛ عبدالعظیم حسینی سمنانی در گ ۱ر تاریخ زاده شدن ابو صالح بهاء الدین محمد موسوی در بامداد روز پنج‌شنبه ۵ جمادی الاول ۱۱۰۳ را نوشته؛ کاغذ: سمرقندی، جلد:

تیماج، ۱۲۸گ، ۱۵سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۱۷۲۲]

۶۷۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۶

آغاز: ... دروس مقنعة فی تلخیص الخلاف و الوفاق و تحریر تذکرة هی منتهی المطلب؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از آغاز دو صفحه نسخه چاپی افتاده؛ جلد: مقوا، ۲۰۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۷۷]

۶۷۷. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۳۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۵گ (۱پ-۱۱۵ر)، ۱۹و۲۴ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۱۵]

۶۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** یحتمل التاویل و ان کان محتمل الا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** من مصنفات ابن محمد حیدر خساری خسار (کذا)

خط: نسخ، کا: موسوی، علی بن عبدالله، بی‌تا [رایانه]

۶۸۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۷۰

انجام: اما اولا فلان رد الاتسدلال بالخبر بانه اثبات لمسالة علمیة بخبر واحد لیس بجید اذ لا مانع من اثبات مسالة بالخبر المعتبر من الاحد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «سلطان» و «صالح»؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۱۲۹]

۶۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری [رایانه]

۶۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۷۳

آغاز:الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح هو العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة؛ **انجام:** و هذا وحده و هما معا و قد فرض استعمال له فی جمیع ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۷×۲۲سم [رایانه]

۶۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۲۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از آزیتا نامجو [رایانه]

۶۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۶۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمدرضا فرید تنکابنی [رایانه]

۶۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۵۹

کا: محمد بن حسن حسینی، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۳گ، اندازه: ۱۳/۳×۲۲سم [رایانه]

۶۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از زهرا ملکی [رایانه]

۶۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۲۶۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین فرید تنکابنی [رایانه]

۶۸۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۵سم [رایانه]

۶۹۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الخاطی علی رضا»(بیضوی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۶۹۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۷

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یا علی الاعظم مددی»(بیضوی)؛ واقف: محمد بن معصومعلی کلارستاقی؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۱]

۶۹۲. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲-۵۱

تذکر: در فهرست نام مؤلف نیامده که با توجه به توضیحات نسخه‌شناسی و حواشی ملاصالح و ملا میرزا می‌بایست معالم الاصول معروف باشد؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مشهد رضوی؛ محشی اغلب توسط «ملا صالح» و در برخی مقاطع، «ملا میرزا»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۷گ، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۸۱]

۶۹۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۱]

۶۹۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۷

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۶۹۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۰]

۶۹۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۶۹۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۵/۱

خط: نسخ، کا: حسین، بی‌تا، جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۲۴]

۶۹۸. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۶۶

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۷]

۶۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۲۱

خط: نستعلیق، کا: احمد بن ملا محمد تقی، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، ۹۷گ، ۱۶سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۷۲]

۷۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «منه دام ظله، من الاستاد دام ظله، سلطان ره و ...»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۵گ (۶۸پ-۱۶۲ر)، ۱۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۸-۲۳]

۷۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۱۹

آغاز:الخلقية و قهر القوانين الشهوية و الغضبية و قد روينا بالطريق السابق و غيره عن محمد بن يعقوب؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن میرزا محمد، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۲گ، ۲۱سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۲۸۲]

۷۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان«محمد غفرله»؛ تملک: محمد مهدی ابن اسدالله به سال ۱۲۷۰؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۳سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۶۲]

۷۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۶
آغاز:برابر**انجام:** و ثالثها ان يكون مدلول اللفظ فى احديهما حقيقيا و فى الاخر مجازيا و ليس بغالب ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای سلطان ره، ملامیرزا؛ جلد: مقوایی، ۱۴۴گ، ۴۴سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۳۰۵]

۷۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «سلطان، ملا محمد صالح، ص ح. و ...»؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۷سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۳۰۶]

۷۰۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱
خط: نسخ، کا: موسوی، محمد بن علی، بی‌تا [ف: ۳-۳۳]

۷۰۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۰۰/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۵گ (۱۶۹-۲۶۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۶]

۷۰۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [چند نسخه-ف: -۳۳۹]

۷۰۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۸۵
انجام: الثالث قلة الوسائط ... من وجوه الخلل قيد اقل
مقدمه کتاب (مبحث اصول فقه) است؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به امضای «منه ره»، «قاسم»، «سلط»،«صالح»،«خلیفه»، «حسین» و «س م س ره» و حواشی دیگر؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۵۴]

۷۰۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۷۲
آغاز:الله وحده لا شريك له الكريم الذى لا يخيب لديه الامال القدير فهو لما يشاء فعال؛ **انجام:** برابر
بخش اصول و چند سطری از خطبه افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضای «منه ره»، «سلطان العلماء»، «علی اکبر الحسینی» و «ملا میرزا» و چند حاشیه دیگر؛ ۱۲۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۳]

۷۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۰۶/۱
خط: نسخ، کا: ملا علی اکبر، تا: ۱۷ جمادی الثانی؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۵۰۸]

۷۱۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۰۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۴۸۸]

۷۱۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ برگ اول و آخر نونویس [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۸]

۷۱۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۳۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۲]

۷۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۸۴
آغاز:و هكذا يفعل فى كل امر يرد عليه و قد اورد على هذا الحد انه لو كان المراد بالاحكام البعض؛ **انجام:** قدر الرجحان من مطحة النهى و هو مطحة خالصة لا يعارضها شىء من مطحة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ ۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۳۰]

۷۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۸۶
آغاز:الماء و يراد به اقل القليل فما يتناوله الماء و الخبز و الجواب عن الاول المنع من عدم الاولوية؛ **انجام:** الحاصل لجميع الافراد او لبعض غير معين لكن ارادة البعض ينافى الحكمة اذ لا معنى لتحليل بيع من البيوع
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی به فارسی؛ ۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۳۳۱]

۷۱۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۸۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** يعلم بالضرورة ان ذلك الحكم المعين هو حكم الله سبحانه فى حقه و هكذا
چند برگ از آغاز مقدمه (اصول فقه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۳۱]

۷۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴۵/۲۱
آغاز:الحمد لله على جزيل آلائه ... اما بعد فهذه رساله و افيه شافيه محتوية على تحقيق على تحقيق المهم؛ **انجام:** البحث الثانى فى النواهى ... قد مر ان اوامر الشرع محموله على
تذکر: آغاز کتاب فوق با وافية الاصول تونی منطبق است !!؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۶۳۵-۶۵۰)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱۰۸]

۷۱۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۶۰
اوراق پراکنده از مباحث عام و خاص و اجماع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۵۶۷]

۷۱۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای «ملا صالح» و «منه ره» و «سلطان»؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۶۷]

۷۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸ معزی
آغاز: ... و جمعنا بين التحقيق الدليل ئ المثلول بعبارات قريبة الى

الطباع و تقریرات مقبولة عند السماع من غیر ایجاز موجب للاخلال و اطناب معقب للملال؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن اسدالله، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از «ملا صالح» و «سلطان»؛ تملک: احمد بن محمدتقی موسوی دزفولی؛ جلد: مقوایی، ۱۱۹گ، ۱۵ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۸۲]

۷۲۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: اسدالله خوئی؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۷۴]

۷۲۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از جمله با رمز «م - ح - ن دام ظله»و «الشیخ محمد بن المصنف رحمه الله»؛ ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۵]

۷۲۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۸/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳گ (۲۷پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۴۸۸]

۷۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۰۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۷۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۹۰۳
آغاز: ... لتمهید قواعد الدین و تهذیب مسالک الیقین؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ متوسط، کا: صالح بن محمد حسینی، بی‌تا؛ محشی غالباً با امضای «خلیفه سلطان سید علاءالدین حسین بن ربیع الدین مرعشی آملی اصفهانی» و اندکی با امضای صالح «ملا صالح مازندرانی»؛ یادداشت خریداری تیمورتاش از غلامحسین بن شیخ اسماعیل یزدی به تاریخ ۱۳۲۳؛ مهر: «طباطبائی» (بیضی)؛ ۱۱۲گ، ۲۱سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [رایانه]

۷۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۳۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۷۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۷۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷۲
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه عصر کرمان [رایانه]

۷۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۷۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۱۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

۷۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۷۲
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۰۶گ، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۲سم [رایانه]

۷۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱
انجام: مخالفا لما یظهر من اتفاق علمائنا علی المنع من الرجوع الی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱-۱۶۸]

۷۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۲۸/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد هادی ابن افضل، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ (۴۰-۱۶۶)، ۲۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۹۰۰]

۷۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۸۹
کامل؛ خط: نسخ، کا: میرزا هاشم نخجوانی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۴۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۰]

۷۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۱۲
آغاز: فی سلک الضرورة مؤنة الاهتمام؛ **انجام:** یتعدد جهات دلالته او یکون
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از سلطان العلماء؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۲۰سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۶۱۱]

۷۳۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۲۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی محمد صادق»؛ اهدایی: نجفی مرعشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۴۱]

۷۳۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۸۶
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: ورثه محمد خان عسکری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۲گ، ۲۰سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۰]

۷۳۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۶۷
خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ تملک: سید کاظم بن سید حسین رشتی، یوسف نجفی گیلانی با مهر «یوسف ایها الصدیق»(بیضی)، محمد رشتی؛ مهر: «عبده کاظم بن حسین موسوی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۱-۳۵۰]

۷۳۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۱۴۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: -۴۶]

۷۴۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حاج ملا محمد فروشانی ابن محمد حسن، بی‌تا؛ تملک: سید محمد علی؛ با اجازه روایتی به نام سید محمد از کتب اربعه از شخصی که نامش محو شده؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۷۶]

۷۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۵۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ محشیبه خط حاج

میرزا مهدی نائب الصدر اصفهانی؛ مهر: «محمد مهدی بن محمد کاظم الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۶۰]

۷۴۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۷۵

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۸]

۷۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۲۸

آغاز:المقصد الاول فی بیان فضیلة العلم**انجام:** و قد علمت ان نسخ الوجوب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۸۵گ، ۱۵سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۶۹]

۷۴۴. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۱۰۷/۴

انجام: لانه مما یصح ان نعلمه وکون المامور متمکنا لایصح ان نعلم عقلا ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۹۶پ-۱۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۹۸]

۷۴۵. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۳۹

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: -۴۵]

۷۴۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۹۷

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۷]

۷۴۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۱۲

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۷]

۷۴۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۸

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۱]

۷۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۷۷

خط: نسخ، کا: ولی بن رجبعلی، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۱]

۷۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۴۴

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۰]

۷۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۰

آغاز:بعد ازالة حکم العقل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابوالقاسم»؛ اهدایی: حسین تراب یزدی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۵۶]

۷۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۸۷

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۰]

۷۵۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۷

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۶۰]

● **معالم الاصول (ترجمه)** / اصول فقه / فارسی

maʻālem-ol osūl (t.)

مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، -۱۱۲۰ قمری

māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh(- 1709)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱ق)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۰ رمضان ۱۰۸۹ق

به دستور: حسین علی خان

آغاز:بسمله ثناء وسپاس فرمان فرمایی را درخور است که به یک امر آبای علوی وامهات سفلی را بواسطه قابله ماده از بطن عدم بفضای وجود کشانید ... وبعدچنین گوید ... محمدهادی بن محمدصالح المازندرانی

انجام:اما احتمال تقیه چنانچه معلومست ازاحوال ائمه صلوات الله علیهم نزدیکتر وظاهرتر است وهمین قدر در ترجیح کافیست وحرف شیخ قدس سره نزد من حق است والله اعلم بالصواب.

[الذریعة ۱۳۷/۴]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۳-۶/۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با بلاغ، محشی با نشان«منه مدظله»؛ مهر: «اعتضاد السلطنة»، «کفی بربک هادیاً» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۹۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۳۵

آغاز:نامی اشرف است از جماد و نامی منقسم می‌شود به حساس و غیر حساس و شکی نیست که حساس اشرف است؛ **انجام:** علما در مؤلفات خود بحث از آن نفرموده اند و الله الموفق و هو المستعان.

خط: نستعلیق، کا: عزیزالله بن مولی محمد تقی مجلسی، تا: یک‌شنبه ۱۶ جمادی الثانی۱۱۴۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عناوین «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۴]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** محقق رحمه الله فرموده که هرگاه اکثر طایفه محقه عمل نموده باشند بر یکی از این دو روایت او اولی خواهد بود.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۳۸گ (۸۶پ-۲۲۳پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۴۳]

● **معالم أنساب الطالبیین فی شرح کتاب سرالأنساب العلویة** / انساب / عربی

maʻālim-u ansāb-iṭṭālibīyīn fī š.-i k.-i sirr-il ansāb-il ʻalawīya

کلیدار، عبدالجواد، ۱۸۹۰ - ۱۹۵۹ میلادی

kelīdār,ʻabd-ol-javād (1890 - 1959)

وابسته به: سر الانساب العلویة؛ بخاری، سهل بن عبدالله (-۳۵۷ق)
«سرالأنساب العلویة» از تألیفات نسابه معروف قرن چهارم هجری ابونصر سهل بن عبدالله بخاری است.مرحوم دکتر سید عبدالجواد کلیدار آل طعمه حائری شرحی برکتاب مذکور نگاشته و تعلیقات و زیاداتی برآن آورده است و این شرح را «معالم أنساب الطالبین ...» نامیده است.سلمان هادی آل طعمه در مقدمه، شرح حال سید عبدالجواد کلیدار را آورده است و نظرات مورخین را درباره وی گزارش کرده و به معرفی آثار قلمی‌اش پرداخته و درباره کتاب حاضر گفته است: «لعل من أنفس ما جادت به أقلام المؤرخین فی کتب الأنساب هو هذاالکتاب الموسوم بمعالم أنساب الطالبین دبجه یراعة الدکتور الکلیدار، فهو شرح لکتاب «سرالسلسلة العلویة» لأبی نصر سهل بن عبدالله البخاری من أعلام مشایخ علم النسب فی القرن الرابع الهجری المتوفی عام ۳۵۷ هـ مع النعلیق و الشروح الضافیة و الزیادات علیه حتی القرن الحاضر. و یمکن القول ان المؤلف أیدی اهتماما ملحوظا فیه، و بذل الکثیر من الجهد و أفرغ فی کتابه هذا خلاصة قراءاته و ملاحظاته فی العثور علی تواریخ أنساب السادة من آل أبی طالب القاطنین فی مصر و الحجاز و الیمن و العراق و ایران و الشام و غیرها فی الأقطار العربیة و الاسلامیة ... تصدر الکتاب بمقدمة ضیافة أتی فیها علی معرفة الأنساب، ثم کیفیة ثبوت النسب عند النسابة، ثم الاوصاف الازمة لصحاب علم النسب، ثم مشایخ و علماء علم النسب، ثم نقابة الطالبین و النقباء، ثم أسرار النسب و دخائله، ثم نسخ کتاب «سرالأنساب» القدیمة فترجمة أبی نصر البخاری فی عصره، ثم شعب عدنان و أنساب قریش. ثم سر الأنساب و اصولها الجامعة، ثم ختم الکتاب باصول الأنساب الثلاثة علی و عقیل و جعفر بنو أبی طالب.ولا یخفی علی کل متتبع أن هذا الکتاب هو نسخة الأصل التی کتبها المؤلف بخطه فی کربلاء شعبان سنة ۱۳۷۸هـ أی قبل وفاته بعشرین یوما و هو یدل علی سعة تمکنه من معارف و ما توفر لدیه من مواهب لا سیما فی علم النسب.معتمدا فیه علی أوثق المصادر المطبوعة و المخطوطة التی اطلع علیها فی مکتبات النجف و کربلاء و ایران و الشام».
دکتر کلیدار در مقدمه مفصل خود، مباحث مختلفی درباره علم انساب آورده و توضیحاتی درباره کتاب «سرالأنساب العلویة» و مؤلف آن «ابونصر سهل بن عبدالله بخاری» ارائه داده و نسخه‌های مورد استفاده‌اش از کتاب مذکور را معرفی کرده است.نسخه‌های مورد مراجعه دکتر کلیدار نوعا از کتابخانه‌های ایران تهیه شده است از جمله: ۱. نسخه شماره ۱۱۲۵ مجموعه طباطبایی کتابخانه مجلس، کتابت در ۹۴۰ق؛ ۲. نسخه شماره ۲۶۷۹ کتابخانه مدرسه سپهسالار، کتابت در اواخر قرن سیزدهم هجری؛ ۳. نسخه‌ای از سده چهاردهم هجری که مرحوم کلیدار از ایران تهیه کرد؛ ۴. نسخه‌ای که در اختیار مرحوم آیت الله مرعشی نجفی بوده است.در اول و آخر برخی از نسخه‌ها مطالبی در علم انساب افزوده شده و مرحوم کلیدار آنها را در کتاب حاضر آورده است. بدین ترتیب در نسخه چاپی «معالم انساب الطالبین» صفحات ۷۱ تا ۲۷۲ به متن «سرالأنساب العلویة» با پاورقی کلیدار اختصاص یافته و قبل و بعد آن اضافاتبرگرفته از کتاب‌های دیگر است. (ابوالفضل حافظیان)
چاپ: با مقدمه سلمان هادی آل طعمه، قم، کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۳۸۰ش

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۹۸

آغاز:تصدیر، ترجمه المؤلف، بسمله. اسمه و نسبه. هوالمرحوم الدکتور السید عبدالجواد بن السید علی الکلیدار بن السید جواد الکلیدار ... بسمله. و به نستعین، کانت العرب من أسبق الأمم و أحرصها علی حفظ النسب و معرفة الأنساب؛ **انجام:** و منهم ابومحمد اسمعیل بن أبی القاسم أحمد بن أبی عبدالله جعفر خطیب هراة المذکورة.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۳۷۸ق، جا: کربلا؛ از روی دستنویس مؤلف تهیه شده و مقدمه‌ای به خط سلمان هادی آل طعمه دارد، نسخه عکسی در دو جلد صحافی شده، در شماره بعدی بخش دوم آن خواهد بود، مقدمه به خط سید سلمان هادی آل طعمه به تاریخ ۸ ربیع الاول ۱۴۲۰ در کربلا، متن سرالأنساب العلویه در بالای صفحات نوشته شده و شرح کلیدار به‌صورت پاورقی است؛ ۲۳۲ص (۶+۲۲۶)، ۲۳سطر [عکسی ف: ۵-۳۳۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۹۹

آغاز:المقصد الخامس فی ذکر عقب الحسین الأصغر بن علی بن الحسین علیه السلام؛ **انجام:** و بین لاینتهی الیهم بالنسب. هذا ما رواه الشیخ تاج الدین بن معیة الحسینی النسابة رحمه الله و آخر دعوانا أن الحمدالله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله المنتخبین و سلم تسلیما کثیرا. عبدالجواد بن علی الموسوی آل طعمه، کربلاء - العراق.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۳۷۸ق، جا: کربلا؛ ادامه تصویر شماره قبل است، متن سرالأنساب العلویة در بالای صفحات نگاشته شده و شرح و توضیح مرحوم کلیدار به‌صورت پاورقی آمده؛ ۱۱۰ص، ۲۳سطر [عکسی ف: ۵-۳۴۲]

● معالم التأویل و التبیان فی شرح خطبة البیان / شرح حدیث / فارسی

ma‘ālem-ot ta’vīl va-t tebyān fī š.-e xotbat-el bayān

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

وابسته به: خطبة البیان = خطبة الافتخار = الملحمة؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰)

اهدا به: ناصر الدين شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف:۱۲۸۱ق
شرحی است عرفانی و کلامی بر«خطبةالبیان» خطبه مشهور حضرت علی بن ابی طالب (ع) که آن را در کوفه یا بصره ایراد فرموده‌اند. محصل گفتار مؤلف درباره اهمیت خطبه و شیوه تألیفش این چنین است:«... خطبة البیان که از خطب آن حضرت است دانشمندانی چون فیض کاشانی و قاضی سعیدقمی در «شرح توحید» خود نقل و سیدهاشم بحرانی در «غایةالمرام» بخشی از آن را آورده است ولی هیچکدام درصدد شرح حقایق معانی آن برنیامده‌اند لذا این اقل السادات دامن همت به کمرزده و آن را شرحی عارفانه اشرف و اعظم از مشرب حکیمانه حکمای یونان نمودم. خطبه مزبور که از خزینه علوم لدنیه و الهامات غیبیه و من عنده علم الکتاب است مشتمل بر معارف و توحید و نبوت و ولایت است بدین جهت عقول اهل معرفت و خبره از درک حقایق آن قاصر و ناتوان است الامن ایده الله لذا من به توفیق حضرت حق در تبیین کلمات معجز بیناتش نظم و نثری کاللآلی المنثوره نگارش داده تا ارباب تحقیق، مفاهیم و حقایق آن را دریابند». (براتعلی غلامی مقدم)
آغاز:الحمدلله العلی الوهاب الودود الحمید الحامد الحمود الذی جعل الحمد فاتحظ کتابه الکریم المنزل من دارالبقاء و الخلود ...
انجام: سالکان این صراط المستقیم ×× دره دنیا و دین میکن مقیم
چاپ: چاپ شده
[فهرستواره منزوی ۵۴۵/۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل راثی ملقب به داروغة الفقراء، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۱۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: یوسفعلی بن حسین، تا: ذیحجه۱۳۱۶ق؛ مذیل به قصیده ابداعیه از سیدمحمد قطب الدین حسینی شیرازی درمعرفت حضرت باری و نورنبی اکرم (ص) می‌باشد، آغاز ذیل: «لله حمدالعالمین جمیعها ×× و الله جاعل نورها و بدیعها»، انجام: «و الحمدلله الذی اوحی الی ×× قلبی معارفه لدی توقیعها»، مصحح، مقابله شده؛ واقف: شمس الدین پرویزی، ۱۳۳۷؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۹و ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۰/۳سم [ف: ۱۴-۵۱۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جزایری اصفهانی تبریزی ذهبی، محسن، تا: ۱۳۲۱/۶/۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۸۱گ، ۱۸سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۸۷]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۷۶/۱
آغاز:بسمله - الحمدلله الذی جعل الانبیاء و الاوصیاء و الاولیاء ادلاء لشریعته.شروع اشعار: چونکه مولا مظهر حق آمده ×× حق و اسمائش در او ظاهر شده؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق درشت خط، کا: بیوک آقا ابن حاج ملاحسین روضه خوان، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا با پارچه سبز، ۸۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۰]

۵. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه:۱۰/۲
بی کا، بی تا [نشریه: ۵-۲۶۸]

۶. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۸۰۰/۱
بی کا، بی تا [نشریه: ۵-۲۱۴]

● معالم التنزيل و حقايق التأويل = تفسير فراء = تفسير بغوى / تفسير / عربى

ma‘ālim-ut tanzīl wa ḥaqāyiq-ut ta’wīl = tafsīr-i farrā’ = tafsīr-i baġawī

بغوی، حسین بن مسعود، ۴۳۶ - ۵۱۰ ؟ قمری
baqavī, hoseyn ebn-e mas‘ūd (1045 - 1117)

تفسیر متوسط و معروفی است بر قرآن کریم که مؤلف در آن به آرای صحابه و تابعین وتابعی استناد فراوان نموده است. وی دراین تفسیر علاوه بر برخی تأویلات و تفسیر به مأثور، چنانچه آیه‌ای را موضوع آیه دیگر دانسته به ذکر آن پرداخته و به قرائت‌های مختلف نیز توجه داشته است. در آغاز دارای سه مقدمه است در: فضل قرآن کریم، فضل تلاوت، ذم تفسیر به رأی.
آغاز:بسمله. قال الشیخ الامام الاجل محیی السنه ... الحمدلله ذی العظمه و الکبریاء و العزه و البقاء و الرفعة.
چاپ: ایران، چاپ سنگی،۱۲۹۶ق؛ مصدرد حاشیه لباب التاویل فی معانی التنزیل از خازن بغدادی،۱۳۳۱و۱۳۳۲ق؛ منبیء(بمبئی)، سنگی، ۱۲۷۵-۱۲۷۶، رحلی؛ بیروت، ۱۴۰۵ق
[سیر اعلام النبلاء ۲۵۵/۱۸ و ۴۳۹/۱۹؛ کشف الظنون ۱۷۲۶/۲؛ معجم المؤلفین ۶۱/۴؛ ظاهریه علوم القران ۲۸۹ - قرطای ۱۷۵۱؛ دارالعلم ۴۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۵۱/۱-۱۵۶؛ الاوقاف العامة موصل ۱۷/۲ و ۳۰۹/۲ و ۲۹/۴ و ۳۰/۴]

شرح و حواشی:
۱- لباب التأویل فی معالم التنزیل؛ خازن، علی بن محمد (۶۷۸-۷۴۱)
۲- معالم التنزیل (مختصر)؛ حسینی، عبدالوهاب بن محمد(-۸۷۵)
۳- رونق التفاسیر؛ قره حصاری، محمد بن نجیب (-۹۵۰)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۶۷
از ابتداء قرآن تا پایان سوره نساء؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه ۱۱ رمضان۵۷۳ق؛ مصحح، محشی، دارای نشانی بلاغ؛ تملک: سعد

الدین ابن غیاث الدین شهاب الدین یزدی، سلالة بن محمود دیلمی، میرزا کلبعلی ... که در فارس در ذیقعده ۱۳۳۶کتاب را خریده، مقصود بن محمود برمکی، محمد سعید بن علاء سلطانوی، سیف الدین محمود بن حسین دیلمی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۲۲۳گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۵/۱سم [ف: ۱-۵۰۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۸۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۳۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و انه لغفور رحیم. قال عطا: سریع العقاب لاعدائه. غفور لاولیائه، رحیم بهم. تمت هذه المجلده بحمدالله ...
از آغاز قرآن تا پایان سوره انعام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ تاریخ تملکی که در روی ورق اول آمده از سال ۶۱۹ است و عین مطالب آن چنین است: «المجلد الاول من کتاب معالم التنزیل فی التفسیر لمؤلفه الشیخ الامام الاجل السید الزاهد المجتهد محیی السنه امام الائمه حبرالامه ناصر الحدیث ابومحمد الحسین بن مسعود البغوی قدس الله روحه و نور ضریحه و رفع فی علیین درجته و رحم اسلافه صار ملکاً بحق الشرا للعبد الضعیف الفقیر ابی طالب علی بن عمر بن ابی طالب اصلحه الله و تاب علیه. متع به و بورک له فیه بخط اخیه محمد بن عمر بن ابی طالب عافاه الله و عفا عنه. فی غره شهرالله المحرم عظمه الله حرمته سنه تسع عشره و ستمائه»؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۵۷۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۸

آغاز:سورة العنکبوت مکیه. بسمله. الم احسب الناس اظن الناس ان یترکوا بغیر اختیار و لا ابتلاء؛ **انجام:** سبحان ربک رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.
از آغاز سوره عنکبوت تا پایان سورة الصافات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ واقف: عضدالملک، ۱۲۷۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱-۵۷۵]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۷۵

از اول قرآن تا آخر نساء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ تملک: ابوالخیر سعد، ابوالغنائم ظفر دو پسر ابوالعرب بن ابوالخیر بن ابوسعد بن محمد علمدار تمیمی، مجتبی بن محمد بن علی بن محمد بن علی بن محمد بن محمد وجیه نائینی بغدادی؛ اندازه: ۲۱×۳۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۸۲

از سوره مائده تا سوره نحل؛ خط: نسخ معرب، کا: جنید بن محمد بن عمه شاه الفرکی، تا: قرن ۷؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۶۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۴-۲۶۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۱۳

آغاز: فقدم الرهط حتی نزلوا علی قریظة و النضیر فقالوا لهم انکم جیران هذا الرجل و معه فی بلده؛ **انجام:** امر المسلمین ان بیتوا المساجد وامرهم ان لا یبیتوا فی مدینتهم مسجدا یضار.
ج۱، از آیه دوازدهم سوره مائده تا آیه ۱۰۷ سوره توبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۴۱۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷

آغاز:سورة مریم علیها السلام تسعون و ثمان آیات مکیه. بسمله. قوله تعالی کهیعص قرء ابوعمر و بکسرالها و فتح الیا؛ **انجام:** وافق الفراغ من الربع الثالث من تفسیر محیی السنه محمد بن الحسین البغوی رضی الله عنه ...
از آغاز سوره مریم تا پایان سوره مبارکه یس؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عبا[س] بن تقی، تا: ۲۰ جمادی الاول۶۰۳ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۵۷۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** لعلکم تفلحون فی دارالبقاء. و صلی الله علی محمد و آله اجمعین. یتلوه فی المجلده الثانیه ان شاءالله سورة النساء. و وقع الفراغ من اتمامه ...
از آغاز قرآن تا پایان سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۶۴۶ق؛ وقف‌نامه‌ای مبنی بر وقف نسخه به وسیله محمود بن احمد بن احمد قزوینی اصفهانی بر مدرسه صفویه اصفهان، نوشته شده است؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱-۵۷۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۷-ف

پیش از آیه «ان الذین آمنوا و عملو الصالحات، تا جزو ۵؛ خط: نسخ معرب، کا: عمر بن علی، تا: ۷۰۰ق؛ با انهاء قرائت، با یادداشت عباس قمی در ۱۳۴۶ [فیلمها ف: ۲-۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹

آغاز:بسمله. قوله الم الله. قال الکلبی و الربیع بن انس و غیرهما نزلت هذه الآیات فی وفد نجران؛ **انجام:** ولکن قتل قابیل هابیل رثاه آدم و هو سریانی فلما قال آدم مرثیة قال لشیث.
ناقص است و از آغاز سوره آل عمران تا آیه ۳۱ از سوره مائده؛ خط: نسخ معرب و معجم، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۵۷۶]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۲

آغاز:چاپی: قال الشیخ الامام ... مفتی الشرق و الغرب ابو محمد الحسین ابن مسعود الفراء البغوی ... الحمدلله ذی العظمة و اکبریاء و العزة ... اما بعد فان الله ... ارسل رسوله ... فسألنی جماعة ... کتاباً فی معالم التنزیل و تفسیره فاجبتهم ... (ص۲) ... سورة الفاتحة و لها ثلاثة اسماء (ص۷سطر۲۳) و لقد اتیناک سبعاً من المثانی و المراد منها فاتحة الکتاب و سورة الحجر ... افتاده: سبع من المثانی و المراد منها فاتحة الکتاب و سورة الحجر مکیة فلم یکن یمن

علیها ... (برابر است با سطر ۲۹صفحه ۷چاپ سنگی رحلی سال ۱۲۹۵-۱۲۹۶که به خط نور محمد بن عبدالصمد پخش شده است)؛ **انجام:** (در آیه ۱۰۳عمران): من حوایط بنی ظفر فجلسا فی الحائط و اجتمع الیهما رجال ممن اسلم فقال سعد بن معاذ لاسید بن حضیر: انطلقوا الی هذین الرجلین (برابر سطر اول صفحه ۱۷۷همان چاپ)

تنها از آیه ۲سوره فاتحه تا آیه ۱۰۳ سوره عمران؛ خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۹گ، ۲۷و ۲۶سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۱-۷]

۱۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۶۷۸

آغاز:سورة ق مکیه بسم الله الرحمن الرحیم ق قال ابن عباس هو قسم و قیل اسم السوره و قیل هو اسم من اسماء العرب؛ **انجام:** قرأ عاصم حماله با النصب علی الذم لقوله تعالی ملعونین ... فا المسدما فتل و احکم یعنی شی کان یعنی سلسله التی فی عنقها فتلت من الحدید فتلا محکماً و روی الاعمش عن محمد.

جزء ششم (از سوره ق تا اواخر سوره تبت)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ یا ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۴۱۸ص، ۲۱ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۰۴]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. رب یسر برحمتك و اعن و تمم یا کریم؛ **انجام:** محمد بن ابراهیم بن عثمان بن ابی بکر السلمی الحنفی بالجامع الاعلاکماه المحروسه حاوی عشر صفر من سنه ست و ثلثین و سبع مایه غفرالله که بالقرآن و رحمه بالقرآن

جلد اول. از سوره فاتحه الکتاب الی سوره هور؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بن عثمان بن ابی بکر حنفی، تا: قرن ۸؛ مجدول؛ مهر: «مشیرالسلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: بغدادی، جلد: چرم مذهب، ۶۷۲ص، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۹۴۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲

از سوره مائده تا سوره انفال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید قرن۸؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۱۰]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** قال من قراء اول سورة الکهف و اخر ها کانت له نورا من قدمه ا لی راسه و من قراء ها کلهاکانت له نورا من الارض الی السماء

تفسیر سوره فاتحة الکتاب تا پایان سورة الکهف با عنوان‌های «قوله تعالی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۲۰ق؛ آیه‌ها معرب تاریخ ۷۲۰، محشی از جمله «ولی افندی زاده» و «حبیب الناصح ...» و «سید عثمان» مشهور به «قاضی» و «سید عمر» مشهور به «حبیب افندی»؛ تملك: احمد بن محمد بن ابی بکر بن محمد با تاریخ گویا تازه ۷۹۳؛ مهر: یحیی بن منصور حسنی حسینی، احمد بن محمد بن ابی بکر بن محمد در ۷۹۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۲۹۴گ، ۳۱سطر (۱۶/۵×۲۵/۵)، اندازه: ۲۲/۵×۳۲/۵سم [ف: ۱۵-۱۹]

۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۱۰

از سوره ابراهیم تا احزاب؛ کا: محمد بن احمد بن علی بن محمد المعروف، تا: ۷۲۳ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۲]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۱

آغاز: ... حکما لم ینزلها فی غیرها، قوله، احلت لکم بهیمة الانعام و قوله و المخنقة و الموقودة و المتردیة و النطیحة، و ما اکل السبع الا ما ذکیتم؛ **انجام:** قال رسول الله (ص) احب الکلام الی الله اربع، لا اله الا الله و الله اکبر و سبحان الله و الحمدلله، لا یضرك بایهن بدات، آخر الجزء الثانی ... الحمد لله رب العالمین ...

جزء دوم تفسیر و از ابتدای سوره مائده تا پایان سوره اسراء؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی بن عبدالحمید بن عبدالله حنبلی، تا: دوشنبه ۲۳ شوال۷۳۹ق، جا: جبل صالحیه مدرسه صاحبه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با عبارت «بلغ» مقابله شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۲۴۵گ، ۲۴سطر (۱۴×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷سم [ف: ۳۷-۳۶۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۶۵

آغاز:بسم الله ... و الصافات صفا قال ابن عباس و الحسن و قتادة: هم الملائکة فی السماء علیهم السلام؛ **انجام:** انه سمع النبی کثیراً یقول ما اذن الله لشیء ما اذن لنبی حسن الصوت بالقران یجربه

از تفسیر سوره صافات تا پایان قران کریم؛ خط: نسخ کهن، کا: محمد بن محمد بن داود بن سید عجلونی، تا: ۲۹ صفر۷۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید حسین افندی عبد الغفور افندی بن خوجه مفتی ابوبکر افندی؛ کاغذ: خانبالغ، ۲۷۵گ، ۲۵سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۸-۶۰۴]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۷۳

جلد ۱؛ خط: نسخ معرب، کا: صوفیانی، محمد بن حسن، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع ۷۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملك: عبدالرحیم خلوتی پسر شمس الدین عطائی تبریزی در ۸۲۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۴۸گ، ۲۷سطر (۱۸×۲۴)، اندازه: ۲۴×۳۱سم [ف: ۱۷-۳۳۶]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۵

آغاز:إذا رأیت الله یعطی العبد ما یحب وهو یقیم علی معصیته فإنما ذاك استدراج ثم تلا فلما نسوا ما ذکروا به؛ **انجام:** عن النبی (ص) قال من قراء اول سورة الکهف و آخرها کانت له نوراً من قرنه إلی قدمه، و من قراها کلها کانت له نوراً من الأرض إلی السماء

تفسیر سوره انعام از آیه ۴۵ «فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین» تا پایان سوره کهف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل بن محمد دهخوار قانی، تا: ۲۰ شوال۷۶۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «م ق»، «م ح» و غیر اینها؛ وقف نامه مدرسه دیادین

در سال ۱۱۷۰؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۷سطر (۱۷×۲۴)، اندازه: ۲۶×۳۴/۵سم [ف: ۳۱-۶۷۱]

۲۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۶۶

آغاز: برابر

تا انتهای قرآن کریم؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالرحمان بن ابرهیم بن عبدالله، تا: اوایل رمضان۷۷۵ق؛ افتادگی: انجام(از آغاز سوره یس تا آیه ۱۳۴ سوره صافات ناقص است)؛ کتاب با خطوط مختلف و در دورانهای مختلف نوشتهشده وخیلی مشوش است؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ تملک: ابراهیم بن موسی عبایچی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۱۳ص،اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: -۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۱۳]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۴۴

آغاز:برابر

نیمه اول کتاب و تا پایان سوره کهف؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد بن یوسف بن احمد بن یوسف تبریزی، تا: ۲۸ رمضان۷۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: حسن بن عبد الکریم بن حسن بن صالح بحرانی؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۲سم [ف: ۵-۱۴۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۹۴

انجام: و انه لغفور رحیم قال عطاء السریع العقاب لاعدائه غفور الاولیائه رحیم بهم تم الکتاب بید ... محمود بن عمر حاجی علی بن عثمان ببلده شیراز فی تاسع شهر شعبان لسنة تسع و تمانین و سبعمائة

خط: نسخ، کا: محمود بن عمر حاجی علی بن عثمان، تا: ۹ شعبان ۷۸۹ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۲۵سطر (۱۹×۲۰)، اندازه: ۲۲×۲۸سم [ف: ۱۳-۷۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۷

آغاز:بسمله ص قیل هو قسم و قیل اسم للسورة کما ذکرنا فی سائر حروف التهجی فی اوایل السور؛ **انجام**:و قال مقاتل بما اعطاک من الرزق و اختاره الفرا و قال لم یکن عنی عن کثرة المال و لکن الله.

جزء چهارم از سوره ص تا و الضحی؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۸ و۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۳۶ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۵۰-۱۶۴]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۷۶

از آغاز کتاب تا آیه ۱۲۶ از سوره نحل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۳۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۷۷]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۹۷

آغاز:... کره العدو فقمنا دونه فما أنتم بأحق به منا و روی مکحول عن أبی أمامة؛ **انجام**: یرجون بعد الموت قال ابن عباس: إلی جهنم و السعیر و الله أعلم

از سوره مبارکه انفال آغاز و تا سوره مبارکه الشعرا، به پایان می‌رسد؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۲۴۱گ، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۶-۴۹۱]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۰

آغاز:ابوالفضل العباس بن محمد بن محمد الدوری، انا یحیی بن جاد، انا ابو عوانة؛ **انجام**: و انه لغفور رحیم قال عطاء سریع العقاب لا عدائه غفور لاولیائه رحیم

از اول کتاب تاآخر سوره انعام؛ خط: نسخ نازیبا، کا: سعدالدین بن حاجی حبیب الله، تا: ۲۱ ربیع الثانی۸۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «الراجی لطف الله سعدالدین» (دایره)؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲-۱۵۱]

۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۱۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام**: قال رسول الله صلی الله علیه [وآله] احب الکلام الی الله تعالی اربع: لا اله الا الله و الله اکبر وسبحان الله والحمدلله لایضرک بایهن بذات.

ازاول قرآن تا سوره بنی اسرائیل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۷۹ق؛ با تاریخ تملک به سال«۸۷۹»؛ جلد: مقوا، ۳۳۸گ، اندازه: ۲۲×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۹]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام**: الی قوله لعلکم تتقون فهذه الست مدنیات ... دعا خواهم از آن که این خط بخواند.

ج۱، از ابتدای مقدمه تا پایان سوره مائده و دو سطر از اول تفسیر سوره انعام؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبداکریم بن محمد بن احمد بن محمود، تا: ۱ ربیع الثانی۸۹۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۲۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۵۸]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۵۸

آغاز:کهیعص، قرأ أبوعمر و بکسر الهاء و فتح الیاء ضده ابن عامر و حمزة بکسرهما الکسائی و أبوبکر الباقون بفتحها؛ **انجام**: و قال ابن عباس اللیل اذا أقبل بظلمته فی المشرق و دخل فی کل شیء وأظلم و الغسق الظلمة یقال غسق اللیل و أغسق اذا ...

تفسیر سوره مریم تا پایان سوره فلق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: میرزا محمد بن حسین اصفهانی در سال ۱۲۳۰ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۳۲۳گ، ۲۲سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۰-۲۵۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام**: فلیعمل عملاً صالحاًو لایشرک بعبادة ربه احداً ای لایرائی بعمله.

تفسیر نیمه اول قرآن مجید بوده و تا آخر سوره کهف است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن محمد مشهور به صادق، تا: چهارشنبه ۲۰ شعبان ۹۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲۵-۲۸۸]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۷

آغاز:بسمله، الم احسب الناس اظن الناس ان یترکوا بغیر اختیار و لا ابتلاء ان یقولوا ای بان یقولوا؛ **انجام:**عن ابی هریرة انه سمع النبی صلی الله علیه و سلم یقول ما اذن الله لشیء ما اذن لبنی حسن الصوت بالقرآن یجهر به، تم الکتاب ...

از آغاز تفسیر سوره عنکبوت تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، کا: نصرالله بن شیخ محمد بن عبدالرحمان سامانی، تا: ۵ ذیقعده۹۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۲۰ص، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳/۴۰-۲۵۹]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶۱

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب اثنی الله علی نفسه بانعامه علی خلقه بانزاله الکتاب و خص رسول الله صلی الله علیه و آله بالذکر لأن انزال القرآن علیه؛ **انجام:** عن ابی هریرة انه سمع رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول ما اذن الله لشیء [ما اذن النبی صح] حسن الصوت بالقرآن یجهر به.

سه مجلد در یک مجلد بدین ترتیب: مجلد اول از آغاز تا پایان سوره کهف، مجلد دوم از آغاز سوره مریم تا پایان سوره صافات، و مجلد سوم از آغاز سوره ص تا آخر کتاب خط: نسخ بدخط، کا: عبدالعزیز بن اسماعیل بن بابو ... العباسی، تا: ۹۷۴ق؛ دارای سرلوح، مجدول، مصحح، محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۵۴۹گ، ۳۱سطر (۱۴/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۸سم [ف: ۱۴-۱۸۱]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۰

آغاز:الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب ... و خص رسوله بالذکر لان الله انزل القرآن علیه؛ **انجام:** فان الله کان بعباده بصیراً قال ابن عباس یرید اهل طاعته و اهل معصیته و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم و الحمدلله رب العالمین.

تفسیر سوره کهف تا آخر سوره فاطر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۱۸ق؛ تملک: عبدالحسین بن ابوجعفر بن صدرالدین بن صالح محمد بن زین العابدین بن ابراهیم موسوی عاملی اصفهانی، تملکی به تاریخ ۹۱۸؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۵-۱۶۳]

۳۵. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** ان ربک سریع الحساب لان ماهو آت و هو سریع قریب قیل هو الهلاک فی الدنیا و انه لغفور الرحیم، قال عطا سریع العقاب لاعداه غفور لاولیاءه رحیم بهم تم

جلد اول کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: درویش محمد بن خیر الدین، تا: صفر۹۷۹ق؛ در جمادی الاول ۱۰۷۷ق توسط محمد المومن بن محمد الامین بن مولانا محمد حسین بن محمد مومن ارض رومی در ارض روم مقابله و مطالعه شده، محشی از تفسیر ابواللیث، تفسیر قاضی و تفسیر حسین واعظ (به زبان فارسی) دیده می‌شود؛ مطالعه و نقل مطالب کتاب در منابر مساجد از محمد المومن در ارض روم حمیت عن الفتن و المیثوم در سال ۱۰۹۳ پایان یافته؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: -۱۴۳]

۳۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** انا ابومنصور محمد بن محمد بن سمعان یا ابوجعفر محمد بن احمد بن عبدالجبار الریانی

با نسخه شماره ۲۰۶۵ مشتمل بر تمام تفسیر است، برای تخفیف در قطر کتاب دو قسمت شده واین قسمت مشتمل بر از ابتداء کتاب تا تفسیر اواخر سوره کهف می‌باشد؛ خط: نسخ متوسط، کا: اسمعیل، تا: ۹۹۹ق، کاتب آن شافعی مذهب است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۳۲۵ص، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۴]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۶۵

آغاز:یا حمید بن رنجویه یا حفص بن عمر یا همام الخ؛ **انجام:** تم بحمدالله تعالی وحسن توفیقه وذلک وقت العصر من یوم الاربعاء العشرین من شهر ذی الحجه سنة ...

این نسخه بقیه نسخه ۲۰۶۴ ومشتمل بر تفسیر از اواخر سوره کهف تا آخر قرآن است؛ کا: اسمعیل، تا: ۹۹۹ق؛ کاتب در آخر سوره احزاب خود را اسمعیل شافعی مذهب وقادری طریقت درسنه ۹۹۹ معرفی کرده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۵۹ص، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۵]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۷۷

اندکی پیش از سورة الحجر تا سورة الصافات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۳۹گ، اندازه: ۱۹/۸×۲۸/۳سم [ف: ۱-۵۰۹]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۷۷۰]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۰۴

آغاز:سورة الاعراف مکیة الا ثمان آیات من قوله ... المص کتاب ای هذا کتاب انزل الیک و هو القرآن فلا تکن فی صدرک حرج منه قال مجاهد شک فالخطاب للرسول و المراد به الامة؛ **انجام:** قال قال رسول الله احب الکلام الی الله اربع لا اله الا الله و الله اکبر و سبحان الله و الحمدلله لا یضرک بایهن بدات و الحمدلله رب العالمین.

از اول سوره اعراف تا پایان سوره اسراء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»، «قاضی» و «ف عفی عنه»، با عبارت «هو الله الحفیظ کتب من نسخة کان علیها خط الشریف المصنف رحمة الله و عفی عن سیاته»؛ تملک: عبدالحسین بن کمال به سال ۱۰۴۷ق با مهر «الواثق بالله الغنی عبده حسین العاملی» (بیضی)؛ مهر: «عبده محمدجعفر بن محمدصفی» (بیضی)، حسین عاملی؛ واقف: اسماعیل اصفهانی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۳ سطر (۹×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷×۳۲سم [ف: ۴۱-۵۷۰]

۴۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۰۷

از سوره مریم تا پایان قرآن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۲]

۴۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۳۲

کهف تا آخر فاطر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۵]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸۳

آغاز:ابوالضحی عن ابن عباس ان الله یقضی الأقضیة فی لیلة النصف من شعبان؛ **انجام:** ان لاتقاتلوا احدا الامن قاتلهم الافی نفر سماهم امر بقتلهم (کذا) و ان وجدوا تحت استار الکعبة منهم عبدالله بن سعد بن ابی سرح و انما.

ج۲، از سوره‌های شوری و دخان تا اواخر سوره نصر است و نیز مذیل به برخی از سوره‌های جزء ۲۹ و ۳۰ از یکی از تفاسیر شیعه می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مصحح، محشی؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۴؛ جلد: تیماج، ۳۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۴۱۶]

۴۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۳

تا آیه «اعتصموا بالله ... از سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۲۶۲]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۳۷

آغاز:یرث من آل یعقوب ان النبوة و الحبوة ... واجعله رب رضیا ای تابعاً. سراً تقیاً مرضیا؛ **انجام:** من احب ... فلیکن آخر کلامه ... رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.

از نیمه مریم تا پایان صافات؛ خط: نستعلیق، کا: مکتبی (بیکسی) اصفهانی، تا: ذیقعده۱۰۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۵-۵۹۷]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۷۷

آغاز:بسمله. قال الشیخ الامام الاجل السید الاوجد محیی السنه ... الحمدلله ذی العظمة و الکبریاء و ... اما بعد فان الله جل جلاله ارسل رسوله؛ **انجام:** کانت له نوراً من الارض الی السماء و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب انه رحیم تواب.

ج۱، از ابتدا تا پایان سوره کهف؛ خط: نسخ خوش خفی، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه آخر جمادی الثانی۱۰۷۲ق؛ دارای کتیبه و سر لوح مذهب، مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج منقش مذهب، ۴۳۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۵۹]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** توابا و قیل اللام زایدة عند البصیریین ود خولها یکون للتا کید

تفسیر سوره فاتحه. تذکر: مؤلف در فهرست ناشناخته مانده است که به قرینه آغاز نسخه معلوم شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۵-۳۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۳۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۳۹۹]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذا قوله تعالی اذا ضللنا فی الارض ای غبنا فیها بالموت و صرنا تراباً و قیل الآء زائدة عند البصریین و ادخالها یکون للتأکید

تنها تفسیر سوره فاتحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۸ر-۱۹پ)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۵۶]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۴۲

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب اثنی الله علی نفسه بانعامه علی خلقه بانزاله الکتاب و خص رسول الله صلی الله علیه و آله بالذکر لأن انزال القرآن علیه؛ **انجام:** عن ابی هریرة انه سمع رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول ما اذن الله لشیء [ما اذن النبی صح] حسن الصوت بالقرآن یجهر به.

ج۲، سوره کهف تا پایان قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۱۲ جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ مجدول، مصحح، مقابله شده، محشی با نشان«قاضی»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۰] و [ف: ۲۲-۴۱۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۴]

۵۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۳۱

از تفسیر سوره قمر تا پایان قرآن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۲]

۵۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۵۱

خط: نسخ، کا: رمضان بن مسلم حسینی صوفی شافعی، تا: سه‌شنبه ۱۱ ذیحجه۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۲۹۵]

۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** واولوا الارحام بعضهم ... فهذا نسخ التوارث بالهجرة ورد المیراث الی اولی الارحام قوله فی کتاب الله ای فی حکم الله وقیل اراد بکتاب الله القران یعنی القسمة التی بینها فی سورة النساء ان الله بکل شیء علیم

از ابتدا تا سوره انفال؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد بن احمد خوزی، تا: آخر جمادی الثانی۱۱۲۲ق، جا: خوشاب؛ مصحح، محشی با چند امضا؛ جلد: مقوا، ۲۷۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۴۹]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۹۴

آغاز:بسمله. قوله و الی ثمود اخاهم صالحاً و هو ثمود بن عامر بن ارم بن سام بن نوح و ارادها هنا القبیله قال ابوعمر و بن العلاء سمیت ثمود لقله مایها؛ **انجام:** لا یضرک بأیهن بدأت سورة الکهف مکیة کلها و هی مائة و عشر آیه.

ج۱، از آیه ۶۵ سوره اعراف تا پایان سوره اسراء و ابتدای کهف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج دارچینی، ۲۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۶/۵×۳۱/۵سم

[اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۱]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸۶

آغاز:النبی صلی الله علیه و سلم، قال افضل الکلام اربع ... قوله تعالی یوم تسیر الجبال ... قرا ابن کثیر ... (در سوره کهف آیه ۴۷)؛ **انجام:** کامل تا سوره ناس: عن ابی هریره رض عنه انه سمع رسول الله ... ینبعنی باقرآن ان یجهر به و الحمدلله رب العالمین ... انتهی ... المسمی بمعالم التنزیل حسین بن مسعود البغوی و افق الفراغ یوم الثلاثا ۱۱ ذی الحجه ۱۱۱۷ علی ید رمضان مسلم السوقی الشافعی الحسینی ... حمدا بکافی نعمه

نیمه دوم تفسیر بغوی؛ خط: نسخ هندوستان، کا: رمضان بن مسلم سوقی شافعی حسینی نسبا، تا: ۱۲۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۳۳سطر (۱۳/۵×۲۳)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۷-۲۷۹]

۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۹۹

آغاز:بسمله، سبحان الذی أسری بعبده لیلاً؛ سبحان الله تنزیه الله من کل سوء و وصفه بالبراءة من کل نقص علی طریق المبالغة؛ **انجام:** أنه سمع النبی صلی الله علیه و سلم یقول: ما أذن الله لشی ما أذن لنبی حسن الصوت بالقرآن یهجربه ...

جلد ۳ و ۴ از اول سوره ی اسراء تا آخر قرآن کریم؛ خط: نسخ قدیم خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، مقابله شده، محشی اندکی با رمز ۲، ۱۶ و ۱۷؛ مهر: «أفوض امری الی الله، چونکه فضل خدا یار و معین است، صدر اهل قضا شمس الدین است» (دایره‌ای) به تاریخ ۱۲۱۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۷۰گ، ۲۵سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [رایانه]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۸۲

آغاز:بسمله. کهیعص ... سورة مریم مکیه بسمله. قرأ ابو عمر و بکسر الهاء و فتح الیاء و ضده ابن عامر و حمزة؛ **انجام:** ای اذا عاینوا العذاب صات بالقرآن یجهربه ... و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین.

ج۲، از سوره مریم تا پایان سوره احقاف؛ خط: نسخ، کا: عمر بن عبدالعزیز بن عمر عبدالله معلمی حواجی، تا: جمعه ۲۶ ذیقعده ۱۲۳۹ق؛ با سرلوح الوان مزین به اکلیل؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۳۰۷گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۰]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۲۱

آغاز:قال اعذر الله الی امراء اخر اجله حتی بلغه ستین سنة؛ **انجام:** عن ابی هریره انه سمع رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول ما اذن الله لشیء حسن الصوت بالقرآن یجهر به.

ج۲، از آیه ۳۷ فاطر تا پایان قرآن؛ خط: نسخ خوش، کا: میرزا علی اصفهانی، تا: ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۸×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۱]

۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۹۸

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «العبد سعید ۱۲۶۶»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۳۹۱گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۵-۱۷۵۳]

۵۹. یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد دومکتاب و از سوره مریم تا آخر قرآن؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۰۹]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** عن النبی قال من قرأ اول سورة الکهف و آخرها کانت له نوراً من فرقه الی قدمه و من قرأها کلها کانت له من الارض الی السماء تم الجلد الثانی.

از تفسیر سوره حمد تا آخر سوره کهف؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: امیر زاهدی طبیب؛ جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۲/۵سم [ف: ۳۵-۲۰۹]

۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۸۲

انجام: قال ألا أخبرک بأفضل ماتعوذ به المتعوذون

جزء چهارم کتاب و از سوره یس تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه بسیار قدیم، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۵-۲۵۹]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹

تا پایان سوره نسا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم، مصحح؛ تملک: محمد سالم نقشبندی که در خانقاه امیر بخاری نزدیک باب اکبری نوشته؛ جلد: مقوایی، ۲۵۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۴-۹۸]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** نسخه: نعم المولی و نعم النصیر ای الناصر و احمدالله حق حمده و صلی الله علی من لانبی بعده ...

حدود ثلث از ابتدای تفسیر تا آیه ۴۰ از سوره انفال؛ خط: نسخ، کا: علی بن عثمان بدیوی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۲گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳-۲۹۷]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۲۴

انجام: روی عقبة بن عامر أن رسول الله صلی الله علیه و سلم قال ...

از آغاز تا سوره انعام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه قدیم؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسین بن محمد رضا تبریزی؛ مهر: «الله محمد علی الراجی عبده حسین» (مربع)جلد: مقوایی، ۲۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۸۶]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۵۴

از سوره مریم تا سوره صفات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمود الطباطبائی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۲-۴۵]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۲۷-۹/۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** من قرأ اول زماه سورة الکهف واخرها کانت له نوراً من قدمه الی راسه ومن قرأها کلها کانت له نوراً من الارض

الی السماء وصلی الله علیه وآله وبارک وسلم تسلیما کثیرا
از آغاز قرآن تا آخر سوره کهف؛ خط: نسخ معرب، کا: ملا محمد امین حافظ، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: احمد بن سلیمان پاشا والی سلیمانیه در۱۲۵۷؛ جلد: تیماج، ۳۳۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۸-۴۴۰۹]

● **معالم التنزیل (مختصر)** / تفسیر / عربی
ma'ālim-ut tanzīl (mx.)
حسینی، عبدالوهاب بن محمد، - ۸۷۵ قمری
hoseynī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad(- 1471)
وابسته به: معالم التنزیل و حقایق التأویل = تفسیر فراء = تفسیر بغوی؛ بغوی، حسین بن مسعود (۴۳۶-۵۱۰ق)
«معالم التنزیل» تفسیر مشهوری است از ابومحمد حسین بن مسعود بغویو چون مشتمل بود بر اختلاف قرائتها و انواع اعراب و اسانید روایت‌ها و گفته‌ها، و این جهت سبب تطویل تفسیر شده بود، در این کتاب اختصار شد تا متن آسانی باشد از برای مطالعه و خواندن آن. نسخه حاضر از اول قرآن ابتدا می‌شود و در آخر سوره نساء به پایان می‌رسد و ربع اول کتاب می‌باشد، و با عنوان «قوله-قوله» تفسیر می‌نماید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۶
آغاز:الحمدلله علی ما ألهمنا من کتابه و علمنا من بیانه و خطابه ... و بعد فان اولی ما انفقت فیه نفایس الاعمار؛ **انجام:** ثم نزلت و اتقوا یوماً ترجعون فیه الی الله فعاش بعدها أحداً و عشرین یوماً.
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۴۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۲-۴۰۲]

● **معالم الحکم و مهامل الکلم** / اخلاق / عربی
ma'ālem-ul ḥikam wa mahāmil-ul kalim
نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e 'alī(- 17c)
اهدا به: شاه صفی (گویا)
مؤلف در این اثر با ذوق و هنر خویش، بخش زیادی از مطالب را با استفاده از کلمات مهمله (بی‌نقطه) تحریر کرده است. وی می‌نویسد: «الا احرر مهملا و ارسم احکاما محکما ...» و عناوین کتاب را این چنین آورده: «امهد کلاما کراما و احکاما عصاما و اصولا و مراصد و مسالک و مراسم و مراسل لاصدار الکلام المهمل ... و امهد اولا لکل امر مرصدا و اصلا و للمراصد الموارد و المراسل و المراسم و المسالک ...». در بخش پایانی با عنوان «المرصد ما لا مهمل له» از کلمات نقطه‌دار استفاده شده است. این رساله در اواسط محرم نگاشته شده و گویا به شاه صفوی تقدیم شده است. در آصفیه نسخه‌ای است با عنوان شجره دانش مشتمل بر ۱۰۲ رساله از مؤلف که یکی از آنها رسالة فی الکلمات المهملات المجبات است و احتمالا همین رساله باشد.
[آصفیه ۴۷۲/۲ - ۴۷۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۴
خط: نسخ، کا: محمد طاهر دهلوی نقشبندی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ تملک: احمد بن محمد بن فرج الله نجفی، محمد حسین؛ نیز نصایحی است که در آن از کلمات بی نقطه استفاده شده در برگ آخر مناجاتی است بی نقطه؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۰سم [ف: ۳۲-۱۹۷]

● **معالم الدین** / فقه / عربی
ma'ālim-ud dīn
سمرقندی، محمد بن یمان، - ۲۶۸ قمری
samarqandī, mohammad ebn-e yamān(- 882)
کتابی است جامع و مفصل در فقه حنفی از طهارت تا عتق امهات الاولاد با اشاره به اقوال و آراء علمای اهل سنت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵
آغاز:لهما حتی تغسلا و لو امتنعت المسلمة من غسل الحیض فأوصل الماء الی بدنها قهراً؛ **انجام:** و نرجو أن یسوی الله تعالی امور دیننا و دنیانا علی وجه و نهج یحب و یرضی و الحمدلله رب العالمین.
شامل همه ابواب فقهی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ صفر۸۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ جلد: گالینگور، ۳۶۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۳۷۵]

● **معالم الدین فی فقه آل یاسین** / فقه / عربی
ma'ālim-ud dīn fī fiqh-i āl-i yāsīn
قطان حلی، محمد بن شجاع، ق۹ قمری
qetān-e hellī, mohammad ebn-e šojā'(- 15c)
متن فتوایی مختصری ازطهارت تادیات همراه با اشارات کوتاهی به بعضی از ادله، درچهاربخش: عبادات، معاملات، عقود وایقاعات.
آغاز:الحمدلله الذی خلقنی من ولد آدم الذی کرم وجعلنی من امة محمد التی سلم ... و بعد فاذا ولی ما توجهت الیه الهمم
انجام:لانه حفظ و ضیعوا و حیث سبق من الجواد المطلق العنایة ببلوغ النهایة فلنجعل الغایة فنقول الحمدلله علی نعمه الجسام و له الشکر علی سائر الاقسام و الصلوة علی اشرف الانام محمد النبی و آله ...
[الذریعة ۱۹۹/۲۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲۱
از آغاز است تا اندکی از مسئله ۴ فصل ۳ (تنازع) کتاب صلح؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ در هامش خط مصنف دیده می‌شود، با بلاغ قرائت، با اجازه‌ای از او مورخ ۱۹ جمادی الاول ۸۳۶ق با خط عزالدین ابوعبدالله حسین بن حیدر بن حیدر بن قمر بن علی حسینی کرکی عاملی است (روضات ص ۱۹۰-ف ۵۲۷)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۰۲گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۴۱۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۸۴

آغاز:... جاء الوضوء ... و جمعه فی اناء ثم مسح به جاز فان فقده؛ **انجام:**فلو حلق بعد ذلک اخذ الدیان منه کفر الغریم و لو لم یحط کان الفاضل مطلقا [رقم:] تم الجزء الاول من کتاب معالم الدین فی فقه آلیاسین و یتلوه الجزء الثنی کتاب النکاح ان شاء الله تعالی و الحمدلله وحده و کتب بسنه ۸۹۸ و الحمدلله علی نعمه.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۸۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای رکابه، دارای بلاغ مقابله: «بلغ مقابلة»، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۶×۱۸/۱سم [ف: ۲۷/۱-۱۵۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: غروی، حمدان بن صالح، تا: ۸۹۸ق؛ محشی با نشان «هـ»، در پایان جزء یکم (۹۵ر) دارد: «تم الجزء الاول من کتاب معالم الدین فی فقه آل یس و یتلوه کتاب النکاح انشاء الله تعالی علی ید العبد الفقیر الی الله الغنی حمدان بن صالح الغروی غفا الله عنهم اجمعین و الحمدلله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا. تم - و ذلک بتاریخ نصف نهار یوم الاحد من شهر ربیع الثانی فی سنة ثمانیة و تسعین و ثمانمائة و ثمانمائه» پس جزء یکم را حمدان بن صالح غروی در نیمه روز یک‌شنبه ربیع دوم ۸۹۸ نوشته است، در صفحه عنوان آغاز نیز به‌خط تازه‌تری دارد: «هذا الکتاب و ان تصاغر حجمه ×× فیه جمیع مکارم الاخلاق»، همچنین: «مالکه مجازا ابن عبدالله دورقی» و «من مال ورثة المرحوم شیخ محمد علی - عاریة من الشیخ عبدالله عند محمد امین - تملکته حرره امین»، چنین است انجام این نسخه: «الفصل الثالث فی جنایة الاحرار و الممالیک. لایقتل حر بعبد و لا بامة بل یغرم القیمة یوم القتل ... و الابیع علی المسلمین. تتمة اذا» (از فصل ۳ مقصد ۳ کتاب القصاص)؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۵گ، ۲۵سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵-۲۰۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۸۵

آغاز:بسمله و به ثقتی - کتاب النکاح و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمه ففیها مباحث؛ **انجام:**دون قومه و لا یعقل اهل الدیوان و لا اهل البلد اذا لم یکونوا عصبة و اذا فقد العصبة ثم معتق ... عصابة و هکذا ... [فرسودگی شدید]

جلد دوم نسخه معرفی شده در شماره پیشین است با همان مشخصات، از کتاب نکاح تا حدود اواخر کتاب (المطلب الخامس: فی دیة الحنین)؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود۸۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ با همان بلاغهای مقابله؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۸سم [ف: ۲۷/۱-۱۵۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۱۳

آغاز و انجام: برابر

از ابتدای کتاب تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: شمس الدین علی طریفی، تا: یک‌شنبه دهه اول شوال۹۱۵ق، جا: حله؛ نسخه توسط احمد بن علی در اواخر ذیحجه ۹۱۶ با نسخه اصل مقابله گردید؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج منقش، ۱۷۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۶۴۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در آغاز نسخه شرح حال مؤلف به نقل از خط محمد مهدی بن مرتضی طباطبایی (سید بحرالعلوم)؛ تملک: جعفر بن محمد آل بحرالعلوم طباطبایی، سید محمد باقر بن احمد بن محمد حسینی قزوینی، محمد بن شیخ طاهر سماوی در ۱۳۳۵، فضل الله بن نصرالله زنجانی در ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۸]

۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۲۷م

خط: نسخ، کا: ناد علی بن ابراهیم، تا: شنبه ۵ صفر۱۲۳۱ق؛ وقف با تولیت آخوند ملا محمد تقی و ملا صالح و ملا علی که سه برادر بودند در ۱۲۳۱ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۷۵]

۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۴۷

آغاز:برابر

کا: سمنانی سرخه ای، اسماعیل، تا: ۱۲۷۰ق؛ قطع: وزیری [ف:۲۳۳]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۳-۳۰/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

طهارت تا دیات (از اول تا آخر کتاب)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۱۰]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۸۱

خط: نسخ، کا: محمد بن عراد حسینی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۳۳۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱-۵۱۱]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۹۲

در فهرست ناشناس؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تألهی معین الدین [رایانه]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** انجام نوشته نیست بقدریک برگ: و لا یجب علیه اداؤه عند البلوغ؛ البحث الثالث.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: ریحان الله بن جعفر موسوی بتاریخ ربیع الثانی ۱۳۲۲ «العبد ریحان الله الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۱۴]

۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۵۱

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: شیخ جعفر طهرانی و همو وقف کرده؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۳]

● معالم الدین و معارج الیقین فی اصول اصول الدین / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘ālim-ud dīn wa ma‘ārij-ul yaqīn fī usūl-i usūl-id dīn

خاتون آبادی، اسماعیل بن محمدباقر،۱۰۳۱-۱۱۱۶قمری

xātūn-ābādī, esmā‘īl ebn-e mohammad bāqer (1622 - 1705)

این رساله دارای پنج «اصل» و اصل اول بر دو «فصل» مرتب است: فصل ۱. اثبات واجب در دو مقام:۱) دلائل عامه، ۲) دلائل خاصه؛ فصل ۲. توحید و ادله وحدت حق تعالی.

آغاز:بسمله، و به ثقتی الحمدلله الذی اخترع الاشیاء کیف شاء و هو القادر فوق عباده و ابتدع ملکوت الارض و السماء بالنور و الضیاء فالق الاصباح و الفاطر لبلاده الصلوة علی خیر من ارسل بالهدایة و النجاح و انبعث بین خیر الامم الموصوفة ... و بعد فهذه معالم الدین و معارج الیقین فی اصول الدین و الوصول الی الحق المبین و قد رتبته علی خمسة اصول ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** لان مفید الوجود ببدیهة العقل الصریح لایکون الاوله وجود حتی یفید غیره او نفسه الوجود و لایتقدم بالوجود قبل الوجود و الفرق بین الوجود و بین سایر الصفات ههنا ان سایر الصفات انما یوجد بسبب المهیه و المهیة توجد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۹۱-۹۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۳۲۹]

←معالم الدین و ملاذ المجتهدین ← معالم الاصول

● معالم الدین و ملاذ المجتهدین (خلاصه) / اصول فقه / عربی

ma‘ālim-ud dīn wa malāḏ-ul mujtahidīn (xulāṣa)

وابسته به: معالم الاصول؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱ق)

گویا خلاصه‌ای است از کتاب معالم الدین حسن بن زین الدین عاملی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۹/۷

آغاز:بسمله المقدمه ففیه مقصدین المقصد الاول فی بیان فضیلة العلم و ذکر نبذ مما یجب علی العلماء مراعاته؛ **انجام:**بقوه قدسیه تغنیه عن ذلک و ان یکون له.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۹ص (۴۸۲-۵۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵۰-۱۹۴]

● معالم الزلفی / حدیث / عربی

ma‘ālim-uz zulfā

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān(- 1696)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۱۰۰ق

این کتاب را «معالم الزلفی فی معارف النشأة الاولی والاخری» نام نهاده ومشتمل بر پنج «جمله» می‌باشد: ۱.امور راجعه به دنیا و در آن هفتاد و سه باب است؛ ۲.امور راجعه به مرگ تا وقت گذاردن میت در قبر و در آن هفتاد و پنج باب است؛ ۳. احوال وامور راجعه به برزخ میت از هنگام گذاردن او در قبر تا روز قیامت، و در آن سی و هفت باب است؛ چهارم در بیرون آمدن از قبر تا درآمدن به بهشت، و در آن صد و چهل و پنج باب است؛ ۵. امور راجعه به بهشت وجهنم و آنچه درآنها است، و در آن دویست و پنجاه باب است.درتمام این جمل وابواب فقط اخبار راجعه به آن مطالب را که از ائمه اطهارعلیهم السلام رسیده نقل وکوچکترین بیانی را دراطراف آنها نفرموده‌اند.

آغاز:بسمله الحمدلله خالق الموت و الحیات و الشکر لمن بیده الخیر و النجاة الخ

انجام:قال نعم قال کذلک الجنة و النار فی قدرة الرب عزوجل قال صدقت تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

چاپ: مشار عربی، ص۸۶۷؛ تهران، ۱۲۷۱ و ۱۲۸۹ق، ۴۴۲ص، رحلی، چاپ سنگی، به اهتمام بهرام میرزا معز الدوله؛ تهران، ۱۲۸۸ق، سنگی، رحلی؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۹، رحلی، ۳۶۹ص(۱-۳۶۹)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۹۵۴۰

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین اما بعد لما وفق الله سبحانه لتألیف کتاب معالم الدنیا؛ **انجام:** هوثقه ثقه من کتاب ما نزل فی القرآن فی اهل البیت علیهم السلام سنه الثالثه و التسعین و

خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۰۹۶ق [الفبائی: -۵۳۲]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسین هندی، تا: ۱۲۷۱ق؛ مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۴۲۳ص، ۲۵سطر، اندازه:

۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۳۱۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۸/۲۸

مطلبی از کتاب «معالم الزلفی» سید هاشم بحرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۴۲-۳۴۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۶۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۲۷

ج ۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۳۴گ، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [رایانه]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۲۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** الباب السابع و الستون، فضل صیام کل یوم من رجب ابن بابویه.

از اول جمله اول تا باب شصت و هفتم همین جمله؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۳۰۷پ-۳۲۷پ)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۲-۳۵۷]

● **معالم السنن فی شرح سنن أبی داوود** / حدیث / عربی

ma'ālim-us sunan fī šarh-i sunan-i 'abi dāwūd

خطابی، احمد بن محمد، ۳۱۹؟ - ۳۸۸ قمری

xatābī, ahmad ebn-e mohammad (932 - 999)

وابسته به: سنن ابی داود = السنن؛ ابوداود، سلیمان بن اشعث (۲۰۲-۲۷۵ق)

ابوداوود، سلیمان بن أشعث سجستانی ازدی کتابی در حدیث نگاشته و طی آن ۴۰۰۰ حدیث را آورده است. این کتاب از کتاب‌های مهم و از صحاح شش‌گانه حدیثی اهل سنت به شمار می‌آید. علمای بسیاری بر این کتاب شرح و حاشیه نگاشته‌اند از جمله «ابو سلیمان خطابی» که شرح خود را معالم السنن نامیده است. وی علاوه بر این، شرحی نیز بر صحیح بخاری دارد.

چاپ: حمص، محقق: عزت عبید دعاس، ۱۳۸۸ق؛ فاهره، محقق: احمد محمد شاکر و محمد خالد الفقی، ۱۹۴۸م.

[کشف الظنون: ۱۰۰۵/۲؛ معالم السنن: بیروت، ۱۴۱۱ هـ؛ الاوقاف العامة بغداد ۲۵۸/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۸

آغاز:الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و سلم، کتاب البیوع و من باب التجارة یخالطها الحلف و الکذب، أخبرنا الشیخ أبو سلیمن حمد بن محمد الطخابی البستی، قال حدثنا أبوبکر محمد بن بکر بن ... قال حدثنا أبو داوود سلیمن بن الأشعث؛ **انجام:** و قد یکون یعذروا بفتح الیاء بمعنی یکون لمن یعدهم العذر فی ذلک ... آخر کتاب الفتن و هو تمام معالم السنن بحمد الله و منه، تمت ... الثالثة من معالم السنن و به تم جمیع المعالم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی۷۷۴ق؛ مصحح؛ تملک: میر حسینا قزوینی از شاگردان علامه مجلسی، محمد بن محمد؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱۳۹گ، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۳۳-۵۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۳

آغاز:بسمله و ما توفیقی الا بالله الحمدلله الذی هدانا لدینه؛ **انجام:** اهل الشرک و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۳۲]

● **معالم الشفاء** / طب / عربی

ma'ālem-oš šifā'

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(-1542)

آن را بر سه «فن» و هر فن را به چندین «تعلیم» و هر تعلیم را به چند «مقاله» و هر مقاله را به چندین «باب» و هر باب را به چندین «فصل»تقسیم نموده است.عناوین فنون آن: فی القواعد العقلیة النظریة؛ فی القوانین الفعلیة العملیة؛ فی الادویة و الاغذیة المفردة و المرکبة و القراباذینات.

آغاز:بسمله اللهم ارنا معالم الشفاء و زدنا سعادة بالقانون الکامل الذی اتی به سیدنا الخ.

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۰/۵]

شرح و حواشی:

۱- الاصول الشافیة = خلاصه معالم الشفا = رسالة فی الطب = الشافیة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۲- شافیه در علاج = ترجمة الشافیة؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۴۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و قول النبی علیه الصلوة و السلم البطنة اصل کل داء و الحمیة راس کل دواء واعط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: میشن، ۵۶گ، ۲۳سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱۹-۵۳۱]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۹×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۶]

۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶-ط/۵۰

آغاز:الفن الاول یشتمل علی جملتین - الجمله الاول فی قواعد الجزء النظری من الطب؛ **انجام:** ثم الاسهال - ثم القی - ثم الادرار - ثم العرق - ثم الخراج

فقط شامل دو فن است (فن اول در قواعد الجزء النظری من الطب -فن دوم عی احکام الادویه و الاغذیه) و گویا فن سوم آن افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۳سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۴۸]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹/۶ فیاض

آغاز:بسمله نسألك طبیب قلوبنا للنجاة معالم الشفا.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰ سطر (۹/۵×۲۰)، قطع: رحلی [ف: -۲۰۰]

● معالم العبر (منتخب) / حدیث / عربی

ma‘ālim-ul ‘ibar (mn.)

طبرسی، حسین بن محمد تقی

tabarsī, hoseyn ebn-e mohammad taqī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۵۰

در استدراک جلد ۱۷ بحار الانوار؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● معالم العلماء / رجال، تراجم / عربی

ma‘ālem-ol ‘ulamā’

ابن شهرآشوب، محمد بن علی، ۴۸۸ – ۵۸۸ قمری

ebn-e šahrāšūb, mohammad ebn-e ‘alī (1096 - 1193)

کتاب معالم العلماء از عمده‌ترین فهارس رجالی شیعه از قرن ۵ تا ۸ به‌شمار می‌رود. این اثر، بسیاری از آثار و اسامی مصنفین شیعه را در خود جای داده و در واقع تکمله فهرست شیخ طوسی می‌باشد که مؤلف حدود ۶۰۰ مصنف را با برخی از شاعران اهل بیت با عناوین مجاهدین، مقتصدین، متقینو متکلفین به آن افزوده و به کتب حذف شده مؤلفان نیز اشاره نموده است.

آغاز:بسمله حمدله وصلاة قال محمد الشیخ الامام الاجل الاوحد رشید الدین فخر العلماء ابن علی شهر آشوب هذا کتاب معالم العلماء ...

انجام:و ابنه محمود و الاشجع السلمی و ابو بدیل التمیمی و ابراهیم بن العباس و منصور الفقیه و المغربی و ذلک حرب عظیم و الله المشکور. تم کتاب معالم العلماء لابن شهر آشوب

چاپ: تهران، تصحیح اقبال آشتیانی؛ نجف، المطبعة الحیدریة، ۱۳۸۰ ق، تصحیح بحرالعلوم؛ تهران، ۱۳۵۳ ش، ۱۴۲ص، به اهتمام عباس خلیلی؛ قم، انتشارات شریف الرضی، ۱۵۵ص، افست از چاپ نجف.

[الذریعة ۲۰۱/۲۱؛ مصفی المقال: ۴۱۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۴/۴ و ۳۳۳/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۰/۱-ف

نسخه اصل: جامع وزیری یزد[این نسخه در فهارس وزیری معرفی نشده]؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن شیخ حماد حلی برعوتی، تا: ۱۲ ذیقعده۶۸۶ق[به نظر می‌رسد این تاریخ ناصحیح باشد و کاتب مربوط به قرن ۱۱ باشد. مجموعه ای به خط همین کاتب در مرکز احیاء معرفی شده که در تاریخ ۱۰۱۳ کتابت شده لذا ممکن است از چنین نسخه‌ای کتابت شده باشد همانند نسخه مرعشی]؛ با نقل قرائت بر نجیب الدین یحیی بن سعید، به خط عبدالکریم بن طاوس حسنی، با اجازه قرائت به ابوالمظفر عبدالکریم بن طاوس حسنی به روایت از شمس الدین مختار بن سعد بن فخار حائری از شاذان بن جبرئیل قمی از مصنف و با روایت از محمد بن یحیی بن احمد بن یحیی الحسن بن سعید هذلی به روایت املاء پدرش در ذیقعده ۶۸۶ [فیلمها ف: ۲-۱۵۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۳-۶/۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شهاب بن طعمة بن شهاب بن کلب نجفی، تا: قرن۱۰؛ ۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۴۱۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۷۷/۴

خط: نسخ، کا: علی بن حاج قوام الدین بن محمود عاقولی لیثی حلی، تا: سه‌شنبه۵ ذیحجه۹۸۳ق؛ از روی نسخه‌ای که نزد نجیب الدین یحیی بن سعید خوانده شده، پس از آن صورت اجازه‌ای است برای ابوالمظفر عبد الکریم ابن طاوس حسنی حلی که محمد بن یحیی بی سعید با ملاء پدرش نگاشته؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۲۵۶پ-۲۹۴پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸-۷۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الثانی۹۸۳ق، جا: مدینه منوره؛ تملک: حسن بن علی بن حسن بن علی بن شدقم حسینی در احمد آباد در شعبان ۹۹۶؛ مهر: محمد باقر بن محمد حسین تبریز مورخ ۱۱۳۰، محمد بن محمد حسین شاه مورخ ۱۱۲۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۵۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۱۲پ-۵۳پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۷۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۳۲گ (۱۳۷پ-۱۶۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرزا باقر محمد، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۱۹گ (۱۰۰پ-۱۱۸پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۱۸] و [ف: ۲۷-۲۴۴]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی التبنینی، تا: ۱۵ محرم۱۰۱۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۵گ(۲۱پ-۶۵ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۷/۹سم [ف: ۶-۴۸۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱

خط: نسخ، کا: صالح بن حسن بن فضل بن محمد بن فضل عباسی

مطلبی جزائری، تا: سه‌شنبه۱۴ جمادی الاول۱۰۱۷ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ (۱پ–۲۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲–۳۵۸]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۵۵/۳

خط: نستعلیق، کا: بحرانی، احمد بن صالح، تا: ۱۲ رمضان۱۰۸۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶–۴۱۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن شمس الدین کاظمی، تا: ۲۵ شوال۱۰۸۹ق؛ از نسخه‌ای مکتوب در دهه دوم رجب ۶۸۶ استنساخ شده، توسط عیسی بن نجفی تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۷–۲۴۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعد بن خزعل حویزی حلی الاصل، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۷۳ص (۱۶۸–۲۴۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰–۱۵۳۲]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۹/۲

از آغاز تا فصل مقتصدون؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۴گ (۳۲پ–۶۵پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:۷۱۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۷۸/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ انجام در «و منهم الصحابة و التابعون ...» افتاده [فیلمها ف: ۱–۶۷۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه مورخ ۲۰ ذیحجه ۹۸۳ق؛ تملک: صدر الافاضل لطفعلی دانش در ربیع الثانی ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۴–۱۲۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر بن علی بن محمد حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۲۲گ (۳۶پ–۱۵۵ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷سم [ف: ۶–۴۹۵]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶۰/۱-۲۲/۱۸۰

آغاز:زواید فیکون اذا تتمة له وقد زدت فیه نحوا من ستمائه مصنف ... باب الالف فصل فی ابراهیم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸–۴۴۱۱]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۲۸/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۸۲ق؛ جلد: میشن، ۲۰گ (۱۱پ–۳۰ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۸سم [ف: ۶–۴۶۶]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۹/۱

خط: نسخ، کا: سید محمد موسوی (گویا خوانساری)، تا: ۱۲۸۴ق؛ با این یادداشت در پایان معالم العلماء: عدة الاصول فی کتاب معالم العلماء ۷۳ وفی فهرست الشیخ الطوسی ۶۷ تقریباً فاغتنم [ف: ۳–۱۹]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۷۵/۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه شیخ آقا بزرگ تهرانی (محمد حسن بن علی)؛ کا: آقا بزرگ تهرانی (محمد حسن بن علی)، تا: جمعه ۲۰ جمادی الثانی۱۳۱۹ق؛ قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱–۶۷۶]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شوال۱۳۲۰ق؛ مصحح، مقابله نسخه به خط مصطفی حسینی خوانساری در جمادی الاول ۱۳۶۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷گ (۱۰۲پ–۱۱۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۱۸] و [ف: ۲۷–۲۴۴]

۲۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۴۳/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: حسن بن محمد حسین سردرودی، تا: ۲۱ شعبان۱۳۳۷ق؛ ۴۸ص (۴۸–۹۵) [عکسی ف: ۱–۳۶۷]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۱۲/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** تم ما اخترناه من کتاب معالم العلماء و أثبتنا من اسماء الشعراء ما اخترناه من غیر استقصاء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله کتاب در مشهد مقدس پایان یافته؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۲۲۱پ–۲۴۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸–۳۳۸]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۴/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲–۵۸۴]

● معالم النجوم / هیئت / فارسی

ma'ālem-on nojūm

موسوی مازندرانی، زکریا بن حسین، ۱۲۴۵–قرن ۱۳ قمری

mūsavī māzandarānī, zakarīyā ebn-e hoseyn (1830-19c)

وابسته به: المختصر فی معرفة التقاویم = ثلاثون فصل = سی فصل = مختصر در معرفت تقویم؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲)

تاریخ تألیف: ۹ رجب تا نیمه محرم ۱۲۶۸ق

شرح آمیخته بر سی فصل خواجه طوسی است.

آغاز:بسمله و به نستعین حمد بی حد و احصا قدیری راست که آثار انوار ثوابت و سیار بر صنایع قدرت و بدایع فطرت او گواه است ... چنین گوید زکریا بن حسین الموسوی المازندرانی.

[از این شرح مدرس رضوی نسخه ای را در کتابخانه آقای باستان دیده آثار و احوال خواجه، ص ۳۹۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الهم الطيبين (تمت الكتاب على يد مؤلفه زكريا بن سيد حسين الموسوى عفى الله عنهما)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۸سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۰۲۱]

● **معالی و مظاهر** / شعر / فارسی

ma'ālī va mazāher

رزمی رومی، محمد یوسف، ق۱۱ قمری

razmī rūmī, mohammad yūsof(- 17c)

مثنوی عاشقانه، پیرامن چهارصد و شصت و پنج بیت.در پایان آمده: «تو نیز ای «رزمی رومی» نهانی ×× چنین یاری به دست آر ار توانی».

[نسخه‌های منزوی ۳۲۱۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۷۶/۸

آغاز:شنیدم روزی از سنجیده گویی ×× چو شعله سرکشی ژولیده مویی / مقیم عشق و دل را هزره گردی ×× چو دیده در وطن گیتی نوردی؛ **انجام:** از این یاران نمی‌آید بجز جور ××گره دارد سر یاران این دور

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن عبدالرضا قزوینی شیرازی، تا: ۱۲۴۷ق؛ جلد: میشن، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۲سم [ف: ۸-۱۸۷]

←معاملات ← کتاب البیوع
←المعاملات ← الاصل فی المعاملات
←معاملات ← احکام تجارت و مکاسب

● **معاملات** / فقه / فارسی

mo'āmelāt

قزوینی، علی بن محمد، ۱۲۰۹ - ۱۲۹۰ ؟ قمری

qazvīnī, 'alī ebn-e mohammad (1795 - 1873)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه شوال ۱۲۶۵ق

ابوابی است در معاملات که بیشتر جنبه فتوایی داشته و گاه به ادله مسائل نیز اشاره دارد.

[الذریعه ۲۰۳/۲۱ شماره ۴۶۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۸

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس چون که اقل العباد علی القزوینی عبادات را سوای جهاد بلغت فارسی ترجمه کرده

نسخه اصل: کتابخانه مسجد چهل ستون-زنجان خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، مصحح، با خط خوردگی بسیار؛ ۱۹۵ص [عکسی ف: ۱-۳۳۸]

● **المعاملات** / فقه / عربی

al-mo'āmelāt

شرحی است بر یک متن فقهی در باب معاملات فهرست بعضی مطالب کتاب عبارتند از:فی المقدمات و فیه فصلان، آلات اللهو و القمار کالشطرنج و هیا کل العبادة، کما سیجیء فی کتاب البیع، ما نص الشارع علی تحریمه، کعمل الصور المجسمة، کتب الضلال، تعمد الکذب، تعلم السحر، و الکهانة، و القیافة، تحرم الاجرة علی الاذان، تحرم الاحتکار، جوائز الظالم، امتزاج الحلال بالحرام، الفصل الثانی فی الآداب یستحب لطالب التجارة، المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثة الصیغة و المتعاقدان و العوضان الاول الصیغة، الثانی المتعاقدان، لیس للمملوک ان یبیع، و بیع الفضولی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷/۴

آغاز:متن: کتاب المعاملات و فیه کتب کتاب المتاجر و فیه مقاصد الاول فی المقدمات و فیه فصلان الاول فی اقسامها؛ شرح: کتاب المعاملات و هو القسم الثانی من اقسام الفقه لانه ینقسم الی اربعة اقسام. عبادات و هی عبارة عما اشترط فی صحة النیة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۲گ (۹۲پ-۱۹۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۵۲۵]

● **معاملات** / فقه / فارسی

mo'āmelāt

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۷۱

آغاز:غریق لجه معصیت و خاسر دنیا و آخرت محمد جعفر ... عرض می‌نماید خدمت برادران ایمانی که چون اصرار زیاد نمودید در خصوص مسائل متعلقه به بعضی معاملات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ ۱۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۵۷۵]

● **المعاملة المحاباتية** / فقه / عربی

al-mu'āmilat-ul muḥābātīya

حسینی شوشتری، عبدالکریم بن محمد هادی، ق۱۲ قمری

hoseynī šoštarī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad hādī(- 18c)

تاریخ تألیف: ۲ محرم ۱۱۸۳ق

گفتگویی است استدلالی با میر حسینا (گویا قزوینی) که این نوع معامله را صحیح نمی‌دانسته و رد می‌کرده است، و در پایان

نامه‌ای است که میرزا خلیل حسینی مرعشی به دفاع از استادش میر حسینا نگاشته و مؤلف به آن پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۷۴/۲

آغاز:قد يقرع السمع ان بعض من عاصرناه من السادة الفضلاء قد منع من المعالمة الشائعة الدائرة بين الناس المشهورة بالتراض؛ **انجام:** فان السالک مسلک الانصاف مأمون من الوقوع فی الاعتساف

خط: نستعلیق، کا: سید عبدالکریم مرعشی، تا: ۱۱۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۰ر-۲۲پ)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۷۶]

● **المعاملة المحاباتية** / فقه / عربی

al-mu'āmilat-ul muḥābātīya

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۲۰ ذیقعده۱۲۰۷ق

رساله مختصری است به‌صورت جواب یک سؤال که «هل یجوز المعاملة المحاباتیه شرط القرض و بالعکس»؟در این مسأله استدلالی بر دو فرع استدلال می‌شود: معامله محاباتی به شرط قرض جایز است یا نه، و قرض به شرط بیع که مشروط به خیار برای فروشنده بوده صحیح است یا نه؟ این رساله در جامع الشتات گنجانده شده است.

آغاز:الحمدلله والصلوة ... مسألة هل يجوز المعاملة المحاباتيه بشرط القرض وبالعكس ام لا؟

انجام:لوسلم جواز البيع ثم لايكون لزومه مراعى الى انقضاء المدة مع عدم رجوع البايع فلنختم الرسالة بحمدالله والصلوة

چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۹ق، رحلی، ۱۳ص(جوامع الرسائل: صص۵۷۷-۵۸۹)

[الذریعة ۲۰۳/۲۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۴۲/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۵۸/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹گ (۱۵۱ر- ۱۶۹ر) [ف: ۵-۴۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۳ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۲] و [ف: ۲۱-۱۳۷۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عقیلی، محمد بن عبدالجواد، تا: رجب۱۲۱۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۱] و [ف: ۲۱-۱۳۷۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن ابراهیم، تا: شنبه ۲۰ صفر۱۲۱۷ق؛ واقف: محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: گالینگور، ۱۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۷۸]

۶. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۳/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الاول۱۲۲۹ق؛ ۹گ (۱۳۵ر-۱۴۳ر)، ۳۶سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۱۸-]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد فرزند علی مختار، جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: شنبه ۲۴ (یا ۲۳) ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ ۷گ (۳۴۴-۳۵۰)، ۳۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۵۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۱۶۲ر-۱۷۷ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۳-۱۰۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱/۱۲عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** وهو بمعزل عما ذكره الوجه.

نسخه اصل: گویا در نزد ورثه میرزا ابو طالب قمی است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۵۵-۵۷) [عکسی ف: ۴-۲۲۲]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۸۳/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بابلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۲۳پ-۵۰ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [مؤید: ۳-۳۹۱]

۱۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۴۵]

۱۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۱۶]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۴۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات حاج محمد رمضانی؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۳-۹۸۶]

● **المعاملة المحاباتية** / فقه / عربی

al-mu‘āmilat-ul muḥābātīya

موسوی خوانساری، محمود بن عبدالعظیم، ق۱۳ قمری

mūsavī xānsārī, mahmūd ebn-e ‘abd-ol-‘azīm(- 19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۹

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین. هل یجوز المعاملة المحاباتية بشرط القرض و بالعکس ام لا و هل یجوز القرض بشرط البیع المشروط بالخیار للبائع اذا رد مثل الثمن فی مدة معلومة و مع ذلک فهل یجوز للبائع استیجاره من المشتری فی ایام الخیار ام لا و هل یجوز اجارته من غیر البائع بدون اذنه ام لا و هل یجوز له بیعه فی ایام الخیار ام لا؟ تحقیق المسئلة یتوقف علی رسم مقامات؛ **انجام:** مع عدم رجوع البائع. فلنختم الرسالة بحمدالله و الصلوة علی خاتم الرسالة محمد و آل بیته الطاهرین صلوات علیهم اجمعین. و قد فرغت من کتابة هذه الرسالة مع کمال الاستعجال بحیث و افقنی فی الاتمام جناب الملا کاظم بهذه الصفحات المعلومة عصر یوم الجمعة السابع من جمادی الآخرة و انا احوج المربوبین و افقر المفتاقین تراب اقدام المحصلین محمود بن المرحوم المبرور السعید الصالح السید عبدالعظیم طاب ثراه و السنة تسعون بعد الف و مأتین من الهجرة ۱۲۹۰.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۸۶گ (۱۱۰ر-۱۹۵ر) [ف: ۵-۱۸۹۰]

● **المعاملة المحاباتية** / فقه / عربی

al-mu‘āmilat-ul muḥābātīya

خوانساری، محمد حسن بن عبدالکریم، ق۱۴ قمری

xānsārī, mohammad hasan ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 20c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲۶/۳

خط: نسخ، کا: خوانساری، محمد حسن بن عبدالکریم، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۴۸پ-۶۱پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۷۲۳]

● **المعامل فی شرح العوامل** / نحو / عربی

al-ma‘āmil fī šarh-il ‘awāmil

قره سنان، یوسف بن عبدالملک، - ۸۸۵ قمری

qara sanān, yūsof ebn-e ‘abd-ol-malek(- 1481)

وابسته به: العوامل المأة = عوامل جرجانی = العوامل فی النحو؛ جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن (-۴۷۱)

شرحی است لطیف و نسبتاً مفصل بر عوامل المائة عبدالقاهر جرجانی که به صورت مزجی برگزار شده است.

آغاز:بسمله، الحمد الله الذی خلق الاشیاء کلها و من بینها علم آدم الاسماء کلها ... و بعد فیقول ... جزاهم الله خیر الجزاء یوم التفتیش

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۵۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** فهذه المذکورات مائة عامل و اذا کان کذلک فلایستغنی الصغیر و الکبیر ... و لیس الری عن انشاف قد وقع الفراغ من تحریر هذا النسخه ...

خط: نستعلیق زیبا، کا: سید محمد بن سید ابراهیم بن ابوالمعالی، تا: رجب۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۲۲۱]

● **معانقات قرآن** / علوم قرآن / فارسی

mo‘āneqāt-e qor’ān

قاری هروی، ناصرالدین محمد، ق۱۱ قمری

qārī heravī, nāser-od-dīn mohammad(- 17c)

رساله‌ای بسیار کوتاه درموضوع معانقه‌های قرآن که اصطلاح تجویدی است می‌باشد وآن دویا چند وقفی است که درکناره یکدیگر واقع شده وازلحاظ معنی به همدیگر ارتباط داشته باشند به‌طوری که اگر دریکی بایستد به‌جهت اتمام معنی از دیگری باید بگذرد.

آغاز:دربیان معانقات قرآن، بدانکه معانقه درلغت بغل گرفتن دوشخص است همدیگر را و دست درگردن یکدیگر انداختن ودراصطلاح قرآء عبارتست از دو وقفی یا زیاده که ...

انجام:بدانکه اکثر اینها موافق تفسیر نیست بخلاف اولها که همه آنها موافق تفسیراست والله اعلم.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹۵/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مقیم همدانی، تا: ۱۰۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۱۷۴]

۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۴۸/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۵۴ر-۵۷پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۱]

● **معانی (علم ...)** / معانی بیان / عربی

ma‘ānī (‘elm-e ...)

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۲

آغاز:ای کیف تتقون یوم القیامة ان بقیتم علی الکفر یوما یجعل

الولدان شيباً نسب الفعل الى الزمان وهوالله حقيقة وهذا كناية عن شدته؛ **انجام:** يوجب تصوره اياما كان فلو سلم فذكره فی هذا المقام توطيه

فقط باب دوم (احوال مسنداليه) ومقداری از باب اول را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «احمد بن اسماعيل الحسنی» (مربع)؛ جلد: تيماج، ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف مخ: ۳-۱۳۹۶]

● **معانی الاخبار** / حدیث / عربی

maʻāni-l axbār

شیخ صدوق، محمد بن علی، ۳۱۱؟ - ۳۸۱ قمری

šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e ʻalī (924 - 992)

تاریخ تألیف:۳۳۱ق

معانی الاخبار از کتب نفیسه حدیثی شیعه است. در این کتاب، لغات مشکله اخباری که از پیغمبر (ص) یا یکی از امامان نقل شده، و یا جملات و عباراتی از آنها که تفسیرش روشن نیست و یا کلمات و لغاتی که در تداول، معنی معروفی دارد و در روایات برای معنی و منظور خاصی به کار برده شده است، با استناد باخبار و احادیث، مورد تفسیر و شرح قرار گرفته است. در آخر کتاب چند خطبه از خطب نهج البلاغه «از لحاظ لغات و معانی مشکله» و سپس نامه ام سلمه به عایشه (به هنگام خروج عایشه به بصره برای برانگیختن جنگ جمل) تفسیر گردیده است، و در پایان یک باب مفصل به نام «باب النوادر» دارد.مصنف در دیباچه، ضمن آن‌که به سبب تألیف کتاب اشاره کرده، دقت و تحقیق کامل را در مورد روایات لازم شمرده و در این باره به چندین خبر صحیح و جالب، استناد کرده و از آن جمله روایتی است که به‌وسیله حضرت محمد باقر (ع) از حضرت صادق (ع) نقل کرده و خلاصه‌اش این است:«درجات و مقامات پیروان مکتب ما را از روی مقدار آشنایی و معرفت آنان به حقایق اخبار قیاس کن نه کمیتروایاتشان از ما. در کتابی از علی (ع) دیدم که ارزش هر کسی به معرفت او است، و خداوند تعالی با هر کس به مقدار عقل و ادراکش حساب خواهد کرد». در این کتاب از علل الشرایع و الاحکام و الاسباب (باب ۲۶) و کتاب التوحید (۴۲۰) خود او یاد کرده است.این کتاب در دو جزواست: ۱. الدرایات، ۲. الغایات: نخستین ۱۸۱ باب و در دومی ۲۴۵ باب و رویهم ۴۲۶ باب است.

آغاز:بسمله، حمد له؛ ابواب الكتاب الباب الذى من اجله سمينا هذا الكتاب معانى الاخبار قال الشيخ ابوجعفر ...

انجام:و قد سمى الله المؤمنين بالعمل الصالح مؤمنين و لايسم من ركب الكبائر و ما وعد الله تعالى عليه النار فى قرآن و لا اثر فلا تسميهم بالايمان بعدذلك الفعل.تم

چاپ: ایران، تهران، ۱۳۱۲ق، سنگی، وزیری، ۱۲ص(صص۲۹۶-۳۰۷) در هامش؛ایران، تهران، کارخانه کربلایی محمد حسین، ۱۳۰۵ق، سنگی، وزیری، ۱۰ص، به سعی و اهتمام میرزا محمد حسین چراغچی باشی؛۱۳۱۱ق، رحلی، ۲۰۳ص؛ به تصحیح آقای علی اکبر غفاری مورخ ۱۳۶۱ش، جزء منشورات جامع مدرسین به چاپ رسیده

[الذریعة ۲۰۴/۲۱؛ ریحانة الأدب ۴۳۹/۳ و ۴۳۴/۳؛ بروکلمان، ذیل ۳۲۱/۱؛ کشف الحجب ۵۳۳؛ ایضاح المکنون ۵۰۵/۲؛ هدیة العارفین ۵۳/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۶/۴]

شرح و حواشی:

۱- ترتیب اسانید معانی الاخبار؛ طباطبائی بروجردی، محمد حسین (۱۲۹۱-۱۳۸۰)

۲- معانی الاخبار (منتخب)؛ حسینی، امین بن عبدالعظیم (۱۳-۱۴)

۳- معانی الاخبار (ترجمه)؛ محمد آبادی، محمد ابراهیم بن محمد علی

۴- ترتیب معانی الاخبار؛ بحرانی اوالی، یوسف بن محمد

۵- معانی الاخبار (ترجمه)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۴

خط: نسخ، کا: حسینی کوبنانی، ابن ابراهیم، تا: قرن ۱۰؛ تملک: عبدالواحد پسر حاج ملااحمد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۶۶۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد کاظم»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۸۲گ (با اوراق الحاقی)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴-۲۳۲]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱؛ یک برگ پایان به خطی دیگر است که در روز چهارشنبه سلخ شوال ۱۱۳۱ق کاتب آن نسخه را تکمیل نموده، مصحح، محشی با نشانه «لعبد النبی عفی عنه»، مقابله شده؛ تملک: عبدالنبی طسوجی متخلص به سقیم با حواشی از وی به خط خودش، حاجی محمد تقی خویی ترکمانی ۱۲۲۹، محمد ترک، ملا احمد، ناصح؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۴گ؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۱۹۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۲۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یادداشت وقف به خط محمد باقر مجلسی؛ تملک: محمد علی بن محمد حسین بن سید مومن موسوی؛ واقف: محمد جعفر، ۱۵ رجب ۱۰۹۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۲-۸۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**من هذین العضوین و جنایة اللسان الکفر بالله و قول الزور و البهتان و الالحاد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۳-طباطبائی

آغاز:الصدوق ره و قد قال الله عزوجل او لم ینظروا فی ملکوت ... فیعر فوا بما یرون ما اقامه الله ... فیستدلو بذلک علی خالقها؛ **انجام:** احل الله من کتاب فهو حلال و هو الظاهر والباطن من ذکر الائمة الهدی
این نسخه در فهرست معانی الاخبار معرفی شده ولی با رؤیت آن معلوم شد که اولا: کتاب توحید صدوق است نه معانی الاخبار که ظاهرا چنین تشخیصی به جهت یادداشت روی نسخه بوده، ثانیا در این نسخه کلیه اسناد روایات حذف شده گرچه روایات آن کامل آمده، ثالثا: ابتدای آن نسبت به چاپی حدود ۱۰ صفحه افتادگی دارد و از انتها نیز کسری دارد، رابعاً دوصفحه آخر نسخه که به خطی دیگر است ربطی به این نسخه ندارد، انتهای رساله با این جمله خاتمه یافته: «... انما شفاعتی لاهل ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «عبده لطفعلی موسوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۴-۱۸۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۲۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲ص (۱۸۰-۱۸۱)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۷۷۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۵

خط: نسخ، کا: علی بن نقی بن محمد، تا: قرن۱۰و۱۱، برای شریف علاءالدین (؟)؛ مصحح، مقابله شده، مجدول؛ مهر: محمد حسین مورخ ۱۰۴۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۹۶]

۱۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۸۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح [ف: -۲۳۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۳۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** ان الحیاء یکف داء الدین و من لا دین له عن القبیح.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ افتادگی: انجام(۶ برگ آخر نسخه ناقص به عبارت دیگر موجودی آن از اول تا حدیث ۹۲ از باب نوادر المعانی)؛ مصحح، محشی با رمز «ص»؛ جلد: میشن، ۲۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۵-۵۱۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الایمان بعد ذلک الفعل کاتب محمد حسین
خط: نسخ، کا: ملاحسن نیشابوری، تا: قرن ۱۱؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: گالینگور، ۲۲۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۳سم [ف: ۱۴-۵۱۹]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لاخرجن الیهود و النصاری من کل کور العرب و لأسوقن العرب بعصای هذه قال فقلت له یا امیرالمؤمنین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۷×۲۵/۶سم [ف: ۱۴-۵۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در ۲۵ ذیقعده ۱۰۶۶ توسط محمد طالب مقابله و تصحیح شده؛ تملک: علی نقی بن محمد قزوینی در ذیقعده ۱۲۷۹، محمد بن فتح الله حسینی کاظمی؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۹-۲۶۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ تملک: محمد رحیم بن مرتضی حسینی به تاریخ ۱۱۶۷؛ مهر: «بسم الله الرحمن الرحیم» (مربع)، «عبده عبدالکریم الحسینی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: غره ربیع الاول ۱۲۱۸؛ جلد: مقوایی، ۱۳۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۸سم [ف: ۴-۸۷]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۳۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: علی اصغر بن محمد جعفر بن محمود در اوایل ربیع الاول ۱۰۷۶؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۴

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۰۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «لا اله الله الملک الحق المبین عبده محمد تقی» (بیضوی)، «عبده ضیاء الدین محمد الحسینی ۱۰۶۱»(بیضوی)، «العبد ضیاء الدین محمد الحسینی»(بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین جمال الدین محمد» (بیضوی)، «مصطفی الحسینی»(بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۵]

۱۸. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مقابله شده، با این یادداشت در پایان: «قوبل بنسخة صححها الاستاد سمی خلیل الرحمن دام ظله العالی من نسخة عتیقة فی مکة زادها الله شرفا و تعظیما» و گویا ملا خلیل قزوینی خواسته شده؛ ۱۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۹سم

[صد و شصت نسخه: -۳۶]

۱۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: علی تاجر خوئی؛ ۲۰۴گ (۱پ-۲۰۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۴۹۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان ربیع الاول۱۰۰۵ق، جا: پنجور هند؛ مجدول، با دو سرلوح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۷گ، ۲۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۶۴]

۲۱. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق، جا: قزوین [نشریه: ۶-۳۵۱]

۲۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز: ... باب معنی اسنان الابل التی تؤخذ فی الزکاة حدثنا ابی رضی الله عنه قال حدثنا سعدبن عبدالله عن ابراهیم بن هاشم عن حمادبن عیسی عن حریز عن زرارة ومحمد بن مسلم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: قوام الدین بن محمدقاسم حسینی الاسلام اردستانی، تا: ۲ ربیع الاول۱۰۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف مخ: -۱۵۶]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۵۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۵۵ق، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۵-۱۰۰]

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۵۴۱]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۶۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن مالک اشتری اخباری نخعی قزوینی، تا: ایام البیض ربیع الثانی۱۰۵۶ق، جا: دارالمؤمنین؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲۵ صفر ۱۳۰۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۱گ (۲پ-۱۲۲پ)، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۲۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۵-۶۰۰]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۴۱

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق، برای کتابخانه علی نقی بن محمد هاشم طغایی (از علماء قرن ۱۱)؛ بر دو برگ آخر نسخه، جدولی دیده می‌شود که با ترتیب جالبی، اسم کنیت، لقب، جای ولادت، روز، ماه، و سال ولادت، پادشاهان هنگام ولادت، نام مادر، نقش خاتم، شماره زوجات، اولاد، مدت عمر، روز، ماه و سال وفات، محل و سبب وفات، مدفن، پادشاهان یا خلفاء هنگام وفات و نیز حاجیان هر یک از چهارده معصوم را نشان می‌دهد؛ جلد: تیماج، ۲۰۸ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۸۱۸]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷۵

خط: نسخ، کا: عقیل بن محمد از سلسله شیخ قولیونه، تا: ۱۰۶۴ق؛ مجدول؛ تملک: محمد سعید به تاریخ ۱۲ محرم ۱۲۱۵؛ مهر: «محمد باقر العلوم»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۱۴]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۱۱

خط: نسخ، کا: محمدباقر بن هدایت حسینی نائینی، تا: سلخ شعبان ۱۰۶۶ یا۱۰۶۴ق؛ تملک: حسین بن علی بن اسماعیل حسینی حایری در ۱۰۹۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** فاختلفوا الی علی بن أبی طالب (ع) فأجاز نکاحه و قال: السنانیر دواب

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۴۲]

۲۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۴۸

آغاز:بسمله باب معنی الغایات. حدثنا محمد بن الحسن بن احمد بن الولید قال حدثنا محمد بن الحسن الصفار عن ایوب بن نوح؛ **انجام:** برابر

ج۲؛ خط: نسخ پست، کا: امیر بیک ولد ملک محمد فهناجی، تا: ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۴]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷ط

خط: نسخ، کا: حسن بن شته نظر قنقری، تا: ۱۰۶۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴/۲-۳۳]

۳۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن حسنی گیلانی، تا: ۱ ربیع الثانی۱۰۶۸ق، جا: اصفهان؛ تملک: حسن بن حسین جیلانی؛ مهر: «سید حسن الحسینی۱۲۳۲» (مربع)، «عبده حسن الحسینی۱۲۶۸»(بیضوی)، «ظنی بالله حسن و بالنبی ذی المنن و بالوصی المؤتمن و بالحسین و الحسن»(بیضوی)؛ واقف: سید حسن الحسینی، ۱۲۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۵۰۱]

۳۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۰۸

خط: نسخ، کا: عبد الحق نطنزی، تا: سه‌شنبه ۱۶ ذیقعده۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۴۴گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۳۵]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۳۷

آغاز:الرواد جمع رائد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۸سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۱۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ شکسته، کا: حر عاملی، محمد بن حسن، تا: جمعه ۲۷ ربیع الاول۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ واقف: مولا ملک حسین بن شاه حسین قاینی، ۱۱۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۹۲]

۳۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۱۸
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: ابو ابراهیم محمد مهدی حسنی حسینی طباطبائی شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان ۱۰۷۰ق؛ از روی نسخه‌ای به تاریخ چهارشنبه ۱۸ جمادی الاول ۶۱۶قجهت امیر محمد سعید حسنی حسینی طباطبائی، مصحح، محشی؛ تملک: عبدالغنی الثالث بن عبدالعظیم بن عبدالغنی حسینی ماضیبا مهر «عبدالغنی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۸]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۸
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد امین، تا: ۲۷ رجب ۱۰۷۰ق؛ با مهر: محمد باقر بن محمد تقی شریف مورخ ۱۲۳۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۴۴]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۴۲/۱
آغاز:من کلامنا لتصرف علی سبعین و جها لنا من جمیعها المخرج باب معنی الاسم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن حسن بن علی بن عمران جنیبی بحرانی، تا: ۱۳ رجب ۱۰۷۱ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: حیدر قلی بن نور محمد خان کابلی در ۲۴ ذیحجه ۱۳۳۶؛ ۱۷۸گ (۱-۱۷۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۷۸]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۳۴/۳
خط: نسخ، کا: شاه رضا ین حیدر کهنمونئی، تا: ۱۰۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ (۴۹پ-۲۲۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۴]

۳۸. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۳
خط: نسخ، کا: نعمة الله بن یحیی حسینی، تا: ۱۰۷۱ق [نشریه: ۶-۳۵۲]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ذال، تا: ۱۰۷۱ق، جا: قزوین؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسینی متخلص به خاک صدر صدوری، محمد حسین بیگ؛ مهر: «محمد غفور» (بیضی)؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۱۶سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۳۷]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵رمضان ۱۰۷۲ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۶]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۹شعبان۱۰۷۲ق؛ مصحح؛ واقف: شیخ محمد صالح، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۵۱۹]

۴۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۵۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق، جا: قزوین؛ تملک: ابوالحسن بن عسکری حسینی با مهر «وفق یاعلی ابوالحسن الحسینی» (بادامی)؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۶۳]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۲
آغاز:... محمد بن ابی عمیر عن یزید الزراد عن ابی عبدالله ... باب معنی بسم الله الرحمن الرحیم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ زیبا، کا: عقیل حسینی إبن سید رکن الدین مسعود بن محمد تقی کاشانی، تا: ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ از سوی مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی در سال ۱۰۷۳ق با نسخه‌ای مصحح مقابله و تصحیح شده و نیز به دستور وی کتابت شده، دستخط او در پایان نسخه بدین‌صورت آمده: «قد استکتبت هذاالکتاب و مررت علیه عن آخره مرور مقابلة و تصحیح و عرضته بحذافیره علی نسخة فاقت نظراءها فی الاعتماد علیها و ان لم یکن موثوقاً بها کما کنت اشتهیها عرض معارضة و توضیح فلم ال جهداً فی (الترقین) و لم افراط سعیاً فی التبیین و ان بقی بعد خبایا فی زوایا من تحریفات الناسخین لعله یصبح صحیحاً بالغاً الی الغایة بمراجعات شتی بعد حین و وقع فراغی منه لثنتین بقیتا من شهر شوال من شهور حجة ثلث و سبعین و الف من الاعوام الهجریة علی الصادع بها و آله الف صلوة و تحیة متعنی الله و معاشر اخوانی المؤمنین بالتدبر فی معانیه سالکین سبیل التعمق و الاستغوار و وفقنا جمیعاً للتأمل فی مبانیه ناهجین طریق التفهم و الاستبصار، و کتب عبدالله المتقرب الیه زلفی محمد بن محمد محسن بن مرتضی المدعو بعلم الهدی عفا الله عنه ما اجترح و جنی و هداه هدی عباده الذین اصطفی»، با علامت مقابله او با این عبارت «ثم بلغ تصحیحاً بیده ...»، بادستخط سید مهدی لاجوردی؛ تملک: محمد حسن طباطبائی الهی، قاسم بن آقا شریف در سال ۱۱۷۹ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۹سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳۴-۳۹۶]

قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
همان نسخه بالا [تراثنا: س۲ش۳-۱۶۲]

۴۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۸۵/۱-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، کا: کامران بن محمد اردکانی، تا: ۱۰۷۴ق [عکسی ف: ۱-۳۶۸]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۶۰-۵۴/۵۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن حبیب الله الپاروارى، تا: جمعه ۱۰ رجب۱۰۷۴ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ واقف: فاطمه خانم و

همشیره‌اش نرجس خاتون، شوال؛ ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۱۲]

۴۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۱

آغاز:برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن حبیب الله یازواری، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رجب۱۰۷۴ق؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۹۱]

۴۷. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ ربیع الثانی۱۰۷۷ق؛ ۱۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: -۱۳]

۴۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نصیر حسینی، تا: ربیع الاول۱۰۷۷ق؛ مصحح، دارای بلاغ، محشی؛ واقف: محمد شریف بن محمد قلی، ۱۰۶۵ق؛ ۱۵۵گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴) [ف: -۳۴۲]

۴۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد صالح، تا: غره ربیع الاول۱۰۷۹ق؛ واقف: عبدالاحد کرمانشاهی، ۱۲۴۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۲۸۸]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۳۹-۶/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حسین بن محمد حسینی عاملی جزینی، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۰۷۹ق؛ مصحح، تملک: محمد رسول به تاریخ ۱۲۳۴ با مهر«محمد رسول الله ۱۲۲۶»(مربع)، ابن میرزا محمد اسماعیل؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۸-۴۴۱۲]

۵۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۰۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد معصوم هاشمی بن محمد رضا المسیئی، تا: چهارشنبه ۱۶ رجب۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۰۲گ، ۲۱سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۱۳۵]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۱

خط: نسخ، کا: نبی بن محمد صالح تونی، تا: ۱۰۸۲ق [مختصر ف: -۷۷۱]

۵۳. آمل؛ پیشنماز، میرزا ابوالحسن؛ شماره نسخه:۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰صفر۱۰۸۲ق؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۴۰۳]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۶۴

خط: نسخ، کا: محمد رضی بن محمد چلبی تبریزی، تا: ۱۱ محرم۱۰۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۸-۵۷]

۵۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۰۰

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم حسینی رودباری، تا: پنج‌شنبه ۸ ذیحجه۱۰۸۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ خریداری بهاء الدین محمد بن عبدالله حسینی موسوی از سید محمد بن سید امین شوشتری سال ۱۱۵۸؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۵]

۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی مذهب، ۲۰۶گ، ۲۱ و ۲۳ سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱۹-۲۶۸]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سمیع بن زین الدین صیمکانی، تا: شنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ مجدول مذهب؛ تملک: علی بن عبدالعال به تاریخ ۱۱۶۷، فرهاد میرزا در ۱۱ جمادی الاولی ۱۳۰۴؛جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲۶-۴۶۸]

۵۸. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۶

انجام: قال حدثنا مولای انس قال قال رسول الله (ص) من قرأ مائة آیة لم یکتب من ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ محرم۱۰۸۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۱۰]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** انه شر ممن تقدمه و ممن تلاه ابی رحمه الله قال حدثنا

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد ابراهیم، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۵۲۰]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد تقی تبریزی، تا: ۵رمضان۱۰۸۸ق؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۱×۲۴/۳سم [ف: ۱۴-۵۱۷]

۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۲۸-۲۵/۱۱۸

آغاز:الرضا علی بن موسی علیهما السلام عن بسم الله قال معنی قول القایل بسم الله ای أسم علی نفسی سمة من سمات الله عزوجل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: التاجی، تا: ۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۵۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۱۲]

۶۲. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ رمضان۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده، بابلاغ؛ ۶۳گ، ۲۳سطر، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۳۶]

۶۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۴۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: کمال الدین بن حافظ علی، تا: چهارشنبه ۷ جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ مقابله شده؛ ۳۳۶ص، ۲۱سطر (۹/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۶۸]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۶۹۰

خط: نستعلیق خفی، کا: سید ابوالقاسم بن خواجه خسرو، تا: یک‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۵۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۶]

۶۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۴۳

انجام: فقال له ابوطالب اصبر لی شیئاً آتیک بمثله الا النبوة و قال الست ثلاثون سنة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۲۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: -۱۳۱]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۵]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ توسط محمد جعفر واصف در دوشنبه شوال ۱۱۹۳ نونویس شده، مصحح؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲۶-۵۶۳]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ انجام افتاده در باب نوادر المعانی: «حدثنا علی بن احمد بن موسی ... ابی رحمه الله قال حدثنا محمد بن العطاء قال حدثنی ابو سعید الادمی عن الحسن بن محبوب عن علی بن رئاب»؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن، ۱۸۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۶سم [ف: ۱-۵۱۱]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۷۶-۲۶/۱۵۶

آغاز:قال بل یجمع له کلها وذلک سبعمأة واربع سنین ثم یرجع الملک الینا یعنی الی الیهود فقال علی (ع) اکتاب من کتب الله نطق بهذا ام آرائکم دلتکم علیه؛ **انجام:** او مولی صریحا فهو سفلی فقال وای شیء المولی الصریح فقال له الرجل من ملک ابواه قال ولم قالوا هذا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۱۳]

۷۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۶۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای بلاغ و سماع؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۳-۱۹ سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۷۵]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** علیه و آله افضل السلام من رب العالمین محمد بن عبد

نسخه کامل خط: نسخ، کا: محمد بن عبد (پسوند اسم کاتب محذوف است)، تا: قرن ۱۲؛ فقط چند کلمه از گفتار کاتب ساقط است؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۷سم [ف: ۱۴-۵۱۹]

۷۲. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمود بن محمد رضا بن مسیب صباغ بیدگلی، ۲۷ شوال ۱۲۹۰؛ ۱۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: -۲۴]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶۲-۲۲/۱۸۲

آغاز:جهده واعطاهم ممکنه ورضی عنهم ... ثم قال قال رسول الله (ص) لبعض اصحابه ذات یوم یا عبدالله احب فی الله وابغض فی الله و وال فی الله وعاد فی الله ... باب معانی حروف الاذان والاقامة؛ **انجام:** وقال (ص) لاتناجشوا ولاتدابروا ومعناه ان یزید الرجل الرجل فی ثمن السلعة وهو لایرید شرائها ولکن یسمعه غیره فیزید لزیادته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: کاغذی، ۹۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۱۳]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسین سبزواری، تا: ۱۱۰۸ق، مصحح، مقابله شده؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۵-۲۹۲]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۵

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین، تا: شنبه شعبان ۱۱۱۳ق؛ جلد: میشن مذهب، درون ترنج«السلطان ابوالحسن علی ابن موسی الرضا»، ۱۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۴سم [ف: ۱۴-۵۱۸]

۷۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی خطیب، تا: شعبان۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۵-۵۹۹]

۷۷. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۵۷

خط: نسخ، کا: سید حسین بن میر عبدالحی حسینی، تا: جمعه۵ صفر۱۱۱۷ق؛ ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: -۶۴]

کاشان؛ ابوالرضا، سید؛ شماره نسخه:۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۳۵۵]

۷۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره شعبان۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح،

محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲۰گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: -۹]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد معصوم انجو حسینی حسنی، تا: قرن ۱۳ یا اواخر قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۴۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۰-۸۱۷]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۳۹

آغاز:بسمله. معنی حروف الاذان و الاقامة حدثنا احمد بن محمد بن عبدالرحمن المروزی؛ **انجام:** فأم اهل السماء فمن یومئذ تم شرف النبی (ص)

تنها شامل باب «معنی حروف الاذان و الاقامة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۶]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۹/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فقلت ما هو فقال الله اکبر من ان یوصف. حدثنا محمد بن موسی بن المتوکل قل حدثنی محمد بن یحیی العطار عن سهل بن زیاد عن ابی محبوب عمن ذکره عن ابی عبدالله ... .

تنها چهار برگ از آغاز کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «ز»، با نشان «بلغ المقابلة» و «بلغ»؛ ۴گ (۳۱۰-۳۱۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۴۷۴]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۹/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** قال سمعت ابا عبدالله [علیه السلام] یقول لعن رسول الله (ص) الواصلة والموتصلة یعنی الزانیة والقوادة [باب] معنی اطابة الکلام واطعام الطعام ...

از آغاز کتاب تا اول باب «معنی اطابة الکلام و اطعام الطعام» و حدود نیمی از کتاب افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «ز»، «ص»، «ه»، «ق» و غیر آن؛ جلد: تیماج، ۷۵گ (۳۱۴-۳۸۸)، ۲۴سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۷۵]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: فدا علی بن سید احمد علی موسوی نیشابوری، تا: سه‌شنبه ۲۸ جمادی الاول۱۲۴۳ق؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ، محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۱۹۶گ، ۲۰ و۲۹سطر،اندازه:۱۴×۲۴سم[اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۵]

۸۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۰۶

خط: نسخ، کا: موسوی بن محمد رضا تفرشی، تا: ۱۲۶۱ق، جا: تهران؛ ۲۰۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۲]

۸۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرفیع بن عبدالله، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۱۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۱۳۳]

۸۶. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن محمدمهدی خوانساری، تا: ۱۲۸۷ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ]

۸۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق، ۸۲گ (۱-۸۲)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۷۱]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن حسن علی، تا: ۱۳۰۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۲سم [ف: ۲۶-۵۶۴]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۵-۲۹۳]

۹۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۱۰

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۸]

۹۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از ملا علی نوری؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۵۶۵]

۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهنا بن محمد بن ناصرالدین العبادی النجفی، بی‌تا؛ مصحح، محشی با علامت «صح» و «عفی» و «عنه»؛ خریداری شده از امرالله صفری؛ واقف: محمد اسمعیل بن شمس الدین محمد حسینی، ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۳×۲۵/۲سم [رایانه]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۷۰/

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۲×۲۳/۲سم [رایانه]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** ثم تحشوه بالکحل او بالنورة فیخضر و المستوشمة التی یفعل ذلک بها، باب معنی ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشانی «شبر الموسوی»؛ تملک: محمد تقی اشراقی، علی بن محمد بن الحسن ابن زین الدین عاملی با مهر «الحسن الظن بربه العلی عبد محمد و آله علی» (بیضی)، شبر بن محمد الموسوی با مهر «الواثق بربه شبر بن محمد الموسوی» (هشت گوش)، محمد القمی (میرزا محمد ارباب قمی) با مهر «العبد المذنب محمد» (مربع)؛ ۷۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۹۰]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۴ معزی

آغاز:الرجل منکم فقیها حتی یعرف معاریف کلامنا و ان الحکمة

من کلامنا ... باب معنی الاسم ابی رحمه الله قال حداثنا احمد بن ادریس ... ما هو قال هو صفة لموصوف؛ **انجام:** ابی رحمه الله قال حدثنا سعد بن عبدالله فتلقی له المحبة فی قلوب العباد ... لیقولو فیه فیؤتیهم و یأجر. و اذا ابغض الله عبدا جیبه إلی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج،۱۷۴گ، ۲۰سطر(۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۹-۱۹۸]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۳۳]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملا محمد بن حاجی محمود السلار، بی‌تا، جا: حیدرآباد هند؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۱۶۳گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۶/۳)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۱]

● معانی الاخبار (ترجمه) / حدیث / عربی، فارسی

ma‘āni-l axbār (t.)

محمد آبادی، محمد ابراهیم بن محمد علی

mohammad-ābādī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad ‘alī

وابسته به: معانی الاخبار؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

در اخبار و احادیث

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵
آغاز: و بعد بر اصحاب علم و عرفان و ارباب فهم و ایقان مخفی و پنهان نخواهد بود الخ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۳۷۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۶]

● معانی الاخبار (منتخب) / حدیث / عربی

ma‘āni-l axbār (mn.)

حسینی، امین بن عبدالعظیم، قرن ۱۳- قرن ۱۴ قمری

Hoseynī, amīn ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (19c - 20c)

وابسته به: معانی الاخبار؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

در احادیثی که درباره معانی حروف آمده است. منتخب از امین بن عبدالعظیم حسینی که تبصرة الناظرین نیز از اوست.
آغاز: بسمله. هذا ما اختاره من کتاب معانی الاخبار لمطالعة الابرار. تراب اقدام الاخیار، امین بن عبدالعظیم الحسینی. حملة الاسرار ... باب الذی من اجله سمینا هذا ... معانی الاخبار ...
انجام: ابیک او ولدک. تم ما انتخب من کتاب معانی الاخبار. فصلی الله علی محمد و آله الاخیار ...

[ذریعه ۲۰۴/۲۱: متن]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۵۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ ۱۶گ (۳۳ر-۴۸پ) [ف: ۱-۲۴۷]

● معانی الاخبار (ترجمه) / حدیث / فارسی

ma‘āni-l axbār (t.)

وابسته به: معانی الاخبار؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۹۲
آغاز: باب معنی الغایات، این بابی است در بیان معنی غایات یعنی منتهای بعضی از صفات حسنه و قبیحه؛ **انجام:** مسمی به ایمان مدان بعد از آن فعل، و الله اعلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۴×۲۹سم [ف: ۲-۱۴۳]

● معانی الاخبار؟ /حدیث / عربی

ma‘āni-l axbār؟

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۱/۲۰
آغاز: بسمله من کتب الخصال لابی جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی ره عن انس ... قال: أحب الی من الدنیا ثلاث: الطیب و النساء و جعل قرة عینی فی الصلوة. قال المنصف (ره)؛ **انجام:** هذان سیدان شباب اهل الجنة و ابوهما خیر منهما. تم.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ شنبه ۵ رجب۱۰۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۵۵]

● معانی استعارات / ادبیات

ma‘ānī-ye este‘ārāt

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۵/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۲]

● معانی الاسماء / فلسفه / عربی

ma‘āni-l asmā’

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۱/۹

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: جعفر بن محمد باقر حسینی، تا: ۱۱۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ اندازه: ۱۷×۲۴سم [مجله ادبیات اصفهان: ش ۱۶ و ۱۷–۱۳۲]

● **معانی اسماء الله** / اسماء الله / فارسی

ma'ānī-ye asmā'-ol-lāh

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۲۲/۷

آغاز:تدین الفتی تدان به من یزرع – الثوم لا یقلعه ریحانا. پس دیان عبارتست از جزا دهنده بندگان بر وفق اعمال ایشان که در روز معاد همگی عباد را ... و شیخ طبرسی علیه الرضوان میگوید در مجمع البیان که دین در مالک یوم الدین عبارتست از ...

خط: نسخ، کا: محمد علی قشمیری، تا: ۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۶۰–۱۶۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳–۷۹۴]

● **معانی اسماء الله الحسنی = شرح أسماء الله الحسنی = شرح أسماء الحسنی** / عرفان و تصوف / عربی

ma'āni asmā'-ul lāh-il ḥusnā = šarh-i asmā'-ul lāh-il ḥusnā = šarh-i asmā'-ul ḥusnā

قشیری، عبدالکریم بن هوازن، ۳۸۶ – ۴۶۵ قمری

qošayrī, 'abd-ol-karīm ebn-e havāzan (997 - 1073)

کتاب مهمی است در شرح اسماء الله تعالی که به درخواست برخی نگاشته شده، مؤلف در مقدمه آن می‌گوید: «و ضمنت هذا الکتاب معانی أسماء الله الحسنی و آثرت الترتیب فیه لما روی عن النبی صلی الله علیه و سلم فی قوله: إن لله تسعة و تسعین أسماء، من أحصاها دخل الجنة». وی مطالب کتاب را با عناوین «باب فی معنی ...» آورده است.مؤلف، کتاب دیگری نیز موسوم به «التحبیر فی شرح أسماء اللطیف الخبیر»، در همین موضوع نگاشته که جز این کتاب است و در قاهره با تحقیق ابراهیم بسیونی به چاپ رسیده، چند نسخه از آن به اشتباه به جای شرح أسماء الله تعالی در فهرست کتابخانه الظاهریه دمشق گزارش گردیده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز:بسملة، قال الأستاد ... رحمه الله تعالی: الحمدلله القدیم الذی لایستفتح له وجود الکریم الذی لایستفتح منه موجود العظیم الذی لم یلده والده فیرثه مولود ... اما بعد، فقد کثر سؤال الراغبین فی علم التذکیر منا فی إملاء کتاب یشتمل علی أبواب فی هذا الفن أن یکون تبصرة للمبتدین و تذکرة للمحققین و کنت أزهد فی الإجابة الی ذلک ...

چاپ:با تصحیح و تحقیق احمد عبدالمنعم حلوانی، قاهره، ۱۹۶۹م

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** فصل: و من آداب من علم انه المحصی أن یتکلف عد الآیة لربه فإن علم انه لایحصیها و قد صبرنا عنکم ساعة ما هکذا فعل المحبین ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۹۸گ، ۱۷سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۹–۴۴۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نحن علی وصف الاختصار و سبیل الایجاز و نسأل الله تعالی العفو عما وقع فیه من الخلل انه رؤوف رحیم و الحمدلله حق حمده و صلواته علی محمد و آله اجمعین و الحمدلله رب العالمین، تم.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: ناصرالدین، تا: قرن ۱۱–۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۰۱ص (۱۳۸–۳۳۸)، ۱۵–۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۴۰/۳–۷۱]

● **معانی اصطلاح قوم** / هیئت / فارسی

ma'ānī-ye estelāh-e qowm

مجموعه جداول در شرح اصطلاحات اخترشناسان است که در ترتیب آن چندان توجهی به توالی حروف هجاء نشده است.

آغاز:معانی بحسب اصطلاح قوم، «بیت» بروی کوکب در خانه خود و خانهای کواکب چنین است

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** یمین و یسار الظان نظری که برخلاف توالی بروج باشد، یمین و ایمن گویند و هرنظری که بر توالی بروج باشد آنرا یسار خوانند

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۲۲گ (۳–۲۴)، سطور جدولی، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۱–۲۹۴]

● **معانی الاصل** / اصول فقه / عربی

ma'āni-l aṣl

بهبهانی، عبدالحسین بن محمد باقر،– ۱۲۴۰ قمری

behbahānī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad bāqer(- 1825)

برای کلمه «اصل» در اصطلاح علمای اصول چهار معنی شمرده است: دلیل، راجح، استصحاب، قاعده، استعمال این اصطلاح نزد اصولیین و فقها به یکی از این چهار معنی می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۸۲/۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... تنبیه الأصل فی اللغة ما یبتنی علیه الشیء و اصطلاحاً نقل من العموم الی الخصوص؛ **انجام:** بلا فرق لأنهما لیسا من بنی آدم

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ابو الحسن، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۴۱پ-۵۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۵-۵۲]

● **معانی الاصل و استعمالاته** / اصول فقه / عربی

maʻāni-l aṣl wa istiʻmālāt-u-h

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۹۰/۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۶]

● **معانی افعال الصلاة = ترجمة الصلاة فی بیان معانی افعالها و اقوالها** / فقه / عربی

maʻānī afʻāl-iṣṣalāt = t.-uṣṣalāt fī bayān-i maʻānī afʻāl-i-hā wa aqwāl-i-hā

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

رساله کوتاهی است دربیان معانی افعال نماز مشتمل بر هشت«فصل»: ۱. الوضوء؛ ۲. النیة؛ ۳. معنی تکبیرة الاحرام؛ ۴. معنی قراءة الفاتحة؛ ۵. معنی سوره الاخلاص؛ ۶. معنی الذکر؛ ۷. معنی التشهد؛ ۸. معنی التسلیم.

آغاز:الحمدلله رب لعالمین و صلی الله علی محمد و عترته الطاهرین و بعد فهذه وجیزة تشتمل علی معانی افعال الصلاة مما لایستغنی عنها احد من المصلین.

انجام:اما مخارج الحروف فتجب و لیکن هذا آخرما اوردنا و نسطره فی هذه المقدمة و نقطع الکلام بحمدالملک العلام ...

[نشریه ۳۵۴/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۳/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۵۵پ-۷۱ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۴۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۶۷-۲۶/۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن الشیخ مسلم علی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الاول۱۰۵۷ق؛ تملک: محمد بدوی جزائری؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۱۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر اراسنجی، تا: جمادی الاول۱۰۹۱ق؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۱۶۱ر-۱۷۱پ)، سطور چلیپایی، اندازه: ۷/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۹-۳۵۸]

۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۱۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸ص (۵۱۴-۵۳۱) [نشریه: ۳-۳۵۴]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۲/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به احتمال از محقق کرکی دانسته؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبد الله بن راشد بحرانی، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۱۲۴ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۵۳۲]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۲/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به احتمال از محقق کرکی دانسته؛ خط: نسخ، کا: موسی بن محمد موسوی حسینی لحسائی، تا: سه‌شنبه ۲۶ شعبان ۱۱۹۰ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۵۳۲]

۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۱۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خلیل بن حاج ابراهیم صغری ساز، تا: ۱۲۶۰ق؛ وقف‌نامه به خط محمد هادی بن حاجی باقر ۱۲۶۰؛ مهر: محمد هادی بن حاجی باقر «محمد هادی بن حاجی باقر»(مربع)، «یا خلیل الله»(بیضوی)، «عبده الراجی ابوالفتح»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: -۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۲/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۶۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷۰/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** الذی انتهت غایته فی الحرارةو المیزان سبع الاولی جهنم و الثانیة لظی و الثالثة الحطمة و الرابعة السعیر و الخامسة سقر ...

نام مؤلف به قرینه آغاز معین گردید؛ خط: نسخ زیبا، کا: احمد بن حسن موسوی، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱۹۲پ-۱۹۷ر)، ۱۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۵-۵۶۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۷ معزی

آغاز:برابر؛ **انجام:** و روی وجوب الاعراب فی ذلک و الاستحباب اشهر. اما مخارج الحروف فیجب فی الجمیع.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۸۳پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۹-۹]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۱۲/۷

در فهرست به احتمال از محقق کرکی دانسته؛ خط: نسخ، کا: طوق بن ناصر قشعمی، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف:۱۵۳۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱-۸)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۳۵-۶۸]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۳۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** لقوله علیه السلم من صل علی صلوه و لم یصل فیها علی اهل بیتی لم یقبل منه ...
تا اواخر فصل هفتم؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تاریخ وقف: ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۲۲پ-۵۲پ)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [رایانه]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۵۰/۱
آغاز:برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن زین العابدین، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۳ص (۱-۳۳)، ۱۰سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۸۷]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۹۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و لذلک جاء فی القرآن العظیم شیاطین الانس و الجن تمت و بالخیر عمت و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: شیخ احمد شریعت عقدایی؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۸-۵۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۶۲]

۱۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۵۹/۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب و نقش «محمد»، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۴۰۸]

● معانی افعال نماز / فقه

ma‘ānī-ye ef‘āl-e namāz

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۷۸/۱
کا: حویزی، تا: ۱۰۰۰ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۶]

● معانی الالفاظ / فرهنگ اصطلاحات / عربی

ma‘āni-l alfāẓ

مازندرانی، محمد اسماعیل بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

māzandarānī, mohammad esmā‘īl ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

فرهنگی است عربی به عربی در ۲۸ «باب» به ترتیب تهجی حرف نخستین ریشه کلمات، در پایان آمده:«فرغ من تسوید هذه الکلمات جامعها الذی اول اسمه اول الاول و آخره آخره و ثانیه اول السعد و رابعه ثانیه و تالی الثانی اول المتلو و متلو الاخر آخر التالی ... فی بلدة دو هزار فی یوم الاثنین المطابق للسدس السادس من الخمس الرابع من السدس الثانی من النصف الثانی من الربع الرابع من العشر الخامس من الخمس الثانی من الخمس الثانی من الالف الثانی».
آغاز:بسمله و به ثقتی. الحمد الله الذی جعل لغات العرب مفتاحا لعلوم العربیة ... فیقول ... ابن محمد باقر بن محمد کاظم العلامة المازندرانی محمد اسمعیل انه لما کان لی الی علم معانی الفاظ العرب شوق والی جمع بعضها فی مجمع ذوق اردت ان اجمعها و اکتب معانیها ... و رتبتها علی ثمانیة و عشرین بابا

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۵۵/۲
آغاز:بسمله و به ثقتی. الحمد الله الذی جعل لغات العرب مفتاحا لعلوم العربیة ... فیقول ... ابن محمد باقر بن محمد کاظم العلامة المازندرانی محمد اسمعیل انه لما کان لی الی علم معانی الفاظ العرب شوق والی جمع بعضها فی مجمع ذوق اردت ان اجمعها و اکتب معانیها ... و رتبتها علی ثمانیة و عشرین بابا؛ **انجام:** و المواهب اوسع.
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۲۱-۴۲)، ۱۷سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۲۴]

● معانی الالفاظ / لغت / فارسی و عربی

ma‘āni-l alfāẓ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۷/۱
آغاز:باب الثاء ثنا ستایش کردن ثواب مزد خوب؛ **انجام:**یاوه سخن بیهوده یأس ناامیدی تمت معانی الالفاظ بعون الملک الوهاب.
لغت عربی به فارسی است در این نسخه از حرف «ث» شروع و به «ی» ختم می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱ – ۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۲-۱۲۰]

● معانی الفاظ القرآن / تفسیر / عربی

ma‘āni alfāẓ-il qur’ān

علی بن عبدالله بن عباس، - ۱۱۷ ؟ قمری

‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abbās(- 736)

با عنوان‌های «باب».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۶۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۵۳]

● معانی الفاظ القرآن / لغت / عربی

ma‘āni alfāẓ-il qur’ān

رومی، محمد بن دمور، - ۷۲۹ قمری

rūmī, mohammad ebn-e damor(- 1329)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۰ شعبان ۷۱۸ق
رسالهمختصری است در معانی الفاظ قرآن به ترتیب سوره‌های آن همراه بابیان جهات صرفی و اشتقاقی کلمات.مؤلف، مطالب را از تفسیرهای مفصل جمع‌آوری کرده و گاهی به اقوال مفسرین یا لغویین و ادباء متعرض می‌شود.

آغاز:الحمدلله رب العالمين ... قال العبد الفقير ... لما رايت افتقار نفسى و احتياجها الى معرفة معانى الفاظ القرآن من حيث اللغة
[الاعلام زرکلی ۱۲۲/۶؛ الدرر الکامنة۴۳۸/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۴۰
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۴۵۰ خط: نسخ کم نقطه، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ۷۱۴ق؛ مصحح، با نشانی بلاغ، محشی، در پایان نسخه چنین آمده: «بلغت مقابلة و مطالعة من اوله الى آخره من مؤلفه»، با شرح حال مؤلف به خط مالك نسخه عبد القادر بن احمد بن محمد الاخميمى به تاریخ جمعه ۱۲ شوال ۷۱۴؛ ۵۹۸گ [عکسی ف: ۴-۶۵]

● معانى الفاظ القرآن / علوم قرآن / عربی
ma‘āni alfāẓ-il qur’ān

علی بن عبدالله
‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh

الفاظی که در قرآن کریم به چند معنی استعمال شده‌اند، در این رساله گرد آورده شده است با استشهاد به آیات کریمه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷/۴
آغاز:الحمدلله حق حمده و الصلاة على رسوله ... فالاول باب الوحى فهو على ستة أوجه أولها الوحى الرسالة و منه قوله تعالى انا أوحينا اليك؛ **انجام:** و بمعنى المسلمات قوله أن يبدله أزواجاً خيراً منكن مسلمات أى مخلصات
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: جمعه ۱۳ ربیع الاول۱۰۹۴ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۳گ (۲۸پ-۵۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳-۳۰۱]

● معانى الالفاظ المفردة من القرآن / لغت، تفسیر / عربی
ma‘āni-l alfāẓ-il mufrada min-al qur’ān

؟ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری
sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

از روی معانی الاخبار صدوق با حذف سند و با عنوان‌های «باب».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۲۱
آغاز:المفتاح الاول الى المعانى الالفاظ المفردة من آيات كتاب الله على طريق اهل المعرفة و ارباب الحقيقة الذين ينظرون فى آيات القرآن؛ **انجام:** يا على لواحبك اهل الارض كمحبة اهل السماء لما عذب الله احداً بالنار و انا اقر أقل هو الله احد فى كل يوم ثلث مرات فقام و كانه قد القم حجرا
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۶۱پ-۵۶ر)، ۳۰سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۸۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۸/۸
آغاز:بسمله. المفتاح الاول فى الاشارة الى معانى الفاظ مفردة من آيات كتاب الله تعالى على طريقة اهل المعرفة و ارباب الحقيقة؛ **انجام:** كما تدين تدان يا مبتغى العلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴۸ص(۴۴۳-۴۹۰)، ۲۱سطر (۸×۱۹) [ف: ۱۲-۲۶۴۴]

● معانى ايساغوجى / منطق / عربی
ma‘ānī eysāqūjī

ابن زرعه، عیسی بن اسحاق، ۳۷۱ - ۴۴۸ قمری
ebn-e zor‘a, ‘īsā ebn-e eshāq (982 - 1057)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۶۹/۳-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۴]

● معانى الإيمان و الكفر (رسالة فى تحقيق) = الإيمان و الكفر / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘āni-l īmān wa-l kufr (r.-un fī taḥqīq-i) = al-īmān wa-l kufr

گزیده‌ای است در تحقیق معانی ایمان، اسلام، کفر و ارتداد، از دیدگاه شرع و کلام.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷/۱۳
آغاز:الحمدلله حق حمده و الصلوة على محمد و آله و بعد، هذه رسالة وجيزة؛ **انجام:** و الأخبار الدالة على ريادته و نقصانه، بآن المراد زيادة كماله و نقصان كماله ...
خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۱۱۳-۱۱۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳۶-۴۶۵]

● المعانى البدعية فى اختلاف علماء (اهل) الشريعة = الحج و العمرة / فقه / عربی
al-ma‘āni-l badī‘a fī ixtilāf-i ‘ulamā’-i (ahl-iš) šarī‘a = al-ḥajj wa-l ‘umra

ریمی، محمد بن عبدالله، - ۷۹۲ قمری
rīmī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1390)

در فقه سنی است به زبانعربی. این نام را نویسنده نسخه عباس بلاغی در پایان نسخه بدان داده است. در ذیل کشف الظنون (۵۰۵:۲)«اختلاف علماء الشریعه» دیده می‌شود.
[ذیل کشف الظنون ج ۲ص۵۰۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۳۲

آغاز:کتاب الحج و العمره، عند الشافعی فی وجوب العمره قولان: الجدید و جوبها ... و القول القدیم انها سنه وبه قال الشعبی؛ **انجام:** و عند داود تجزیه فی الواجب و فی الندب روایتان تم کتاب الحج و العمره من باب الاضحیه ... من کتاب «المعانی البدیعه فی اختلاف اهل الشریعه» تصنیف

خط: نسخ بدخط، کا: عباس بلاغی، تا: ۱۱۴۸ق، جا: مکه مکرمه؛ جلد: مقوا، ۲۲گ (۲۳۵–۲۵۶)، ۲۲سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷–۳۲]

● **معانی برخی لغات** / لغت / فارسی

ma‘ānī-ye barxī loqāt

امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، ۱۲۵۵ – ۱۳۴۴ شمسی

amīr-xīzī, esmā‘īl ebn-e mohammad taqī (1876 - 1965)

معانی برخی لغات عربی، و بعضاً فارسی و ترکی است که به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است. گویا لغات به کار رفته در دیوان عنصری مدنظر امیر خیزی بوده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۳۱

آغاز:ازرم، شرم، عزت، پاس خاطر؛ **انجام:** یلدا: اصلا کلمه سریانی است بمعنی شب ولادت عیسی و از همان ماده ولادت هم هست، کاوه ۴–۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۰گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۱–۱۰۶]

● **معانی بعضی از آیات قرآن** / تفسیر / عربی

ma‘ānī-ye ba‘zī az āyāt-i qor’ān

در این رساله بعضی از آیات قرآن ذکر شده و سپس نظراتی که فقهاء و مفسرین بزرگ در این آیات بیان کرده‌اند به زبان عربی نقل گردیده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۵/۱

آغاز:بعد البسمله، کتب شیخ بهائی رحمة الله علیه علی حاشیة خطبه الصحیفة الکاملة ما هذه عبارته قوله: «من الف شهر ...»؛ **انجام:** بل یجب ان یکون جمیع الصفات الکمالیه بالنظر الی جناب الواجب جل شأنه عینا له تعالی

اصل آن از صفحه ۱ مجموعه تا صفحه ۱۴ است و از ص ۱۲ تا ص ۱۴ مطالبی از کتاب «تنبیه النائم من الغفلات فیما یفعله الحیوان و النبات» ابن الجوزی آورده شده؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: قزوین؛ آخر نسخه: «قد تم کتبته فی شهر رجب المرجب من سنه الف و مأته و ثلثین بقزوین علی ید اقل الخلیقه خلیل محمد زمان القزوینی عفی عنهما»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۱–۱۴)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱–۲۱۷]

● **المعانی البیان** / معانی بیان / عربی

al-ma‘āni-l bayān

ابن شحنه، احمد بن محمد، ۸۰۴ – ۸۸۲ قمری

ebn-e šehna, ahmad ebn-e mohammad (1402 - 1478)

منظومه ابی شحنه حنفی در معانی بیان.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق [نشریه: ۱۱–۹۴۲]

● **معانی بیان** / معانی بیان / فارسی

ma‘ānī bayān

حبیب اصفهانی، – ۱۳۱۵ قمری

habīb-e esfahānī(- 1898)

رساله مختصری است در علوم سه‌گانه معانی، بیان و بدیع.نگارش یکی از دانشمندان متأخر و شاید میرزا حبیب اصفهانی مؤلف دستور سخن و دبستان سخن.

آغاز:بسمله، علم معانی عبارت است از معرفت تتبع خواص تراکیب کلام و آنچه متصل شود و از استحسان و غیره تا بواسطه وقوف بدان از خطا ایمن باشد ... علم بیان عبارت است از معرفت ایراد معنی واحد در طرق مختلفه بسبب زیادتی و نقصان در وضوح دلالت عقل بر آن ... علم بدیع عبارت است از معرفت قوانینی که از آنجا فصاحت تراکیب معلوم کنند تا بدان محترز باشند از خطا در تطبیق کلام بر مقتضاء حل در تبیین مراد

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۶۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اگر در شرح جمیع اقسام او شروع رود به تطویل انجامد و العلم عندالله و الحمدلله باتمامه

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۸۳۵/۳ مجلس ذکر شد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۵–۱۸۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۵/۳–طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:** دبیر یا شاعر باید خود را ملزم کند که نثر و نظم ساده ... ننویسد زیرا ... لایق شان ادیب و فاضل نیست.

خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۳۸–۴۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۲۳–۱۲۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** وای و همزه و اگر امر و نهی را یک قسم گیرند

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۸۳۵/۳ مجلس ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۶۹پ–۷۵پ)، اندازه:

۱۲×۱۷/۵سم [رایانه]

● **معانی بیان** / بلاغت / فارسی

ma'ānī bayān

یزدگردی، امیر حسین، ۱۳۰۸ - ۱۳۶۵ شمسی
yazdgerdī,amīr hoseyn (1929 - 1986)

تقریرات استاد جلال همایی (۱۳۱۷ق) است، گردآوری شاگردش استاد امیرحسین یزدگردی.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۵۲

آغاز:(علم معانی بیان): ۱. معانی. فصاحت در لغت عرب به معنی آشکاری و درست گفتاری؛ **انجام:** که قحه فرموده است. و السلام. پایان یافتن فن اول در معانی.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، ۱۷سطر (۱۲/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۳۰۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۰۶

خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۳۰۴]

● **معانی بیان** / معانی بیان / عربی

ma'ānī bayān

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۸ شعبان۸۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه کهن؛ قطع: رقعی کوچک [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

● **معانی بیان** / معانی بیان / فارسی

ma'ānī bayān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۷

بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [رایانه]

● **معانی بیان، صرف و نحو** / ادبیات

ma'ānī bayān ،sarf va nahv

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۴۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی رضا تازه کند [رایانه]

● **معانی التنزیلات السماویة و الصور الکاشفة الکتابیة (رسالة فی)** / عرفان و تصوف / عربی

ma'āni-t tanzīlāt-is samāwīya wa-ṣṣuwar-il kāšifat-il kitābīya (r.-un fī)

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ - ۸۳۲ قمری
jīlānī, 'abd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۲/۳-ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۲۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الاول۸۵۱ق، جا: ابرقوه؛ ۴گ (۱۷-۲۰)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۴۷۶]

←معانی الحروف ← حروف
←معانی حروف ← کفایة المعانی فی نظم حرف المعانی

● **معانی الحروف** / عرفان و تصوف / عربی

ma'āni-l ḥurūf

شرح مختصر عرفانی است در معنای حروف الفبا.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۶۱/۳

آغاز:هذا بحول الله و بعد حمده تقریب و تفهیم لطرف من معانی الحروف التی فهمها الربانیون هبة و تلقنها المستمع الواعی منهم حفظا؛ **انجام:** و انما هو نور یضعه الله حیث یشاء للذی لنوره من یشاء و یضرب الله الامثال للناس و الله بکل شیء علیم.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالحی بن علی عبدالحی بن عطاءالله کورسرخی حسینی استرآبادی طبسی، تا: ۲۰ صفر۹۰۰ق؛ ۶گ (۳۱۵پ-۳۲۰)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲-۴۸۷]

● **معانی الحروف = المدائن = المفردات** / ادبیات / عربی

ma'āni-l ḥurūf = al-madā'in = al-mufradāt

کتابی است در بیان حروف ۲۸گانه به ترتیب ابجد واز لحاظ لغوی ونحوی و آن‌گاه مفردات نحوی با سرعنوان‌های «المدینة» و هر مدینه از چندین «باب» تشکیل یافته است. نسخه حاضر تا پایان مدینه ۲۸ را دربرمی‌گیرد. از مطالب کتاب استفاده می‌شود که مؤلف تبحر بسیار در علوم گوناگون داشته است. نام کتاب را در منابع موجود نیافتیم. در بین مطالباز «مقامات حریری»، «شرح مفصل» و منابع نحوی دیگر نقل قول کرده و به ترتیب زیر نگارش یافته است: مدینه۱. حرف الالف، دارای بیست و هشت باب؛ ۲. حرف الباء، دارای هفت باب؛ ۳. حرف الجیم، دارای سه باب؛ ۴. حرف دال، دارای دو باب؛ ۵. حرف الهاء، دارای پنج باب؛ ۶. حرف و او، دارای سه باب؛ ۷. حرف زای، دارای دو باب؛ ۸. حرف الحاء، دارای پنج باب؛ ۹. حرف الطاء دارای چهار باب؛ ۱۰. حروف الیاء دارای چهار باب؛ ۱۱. حرف الکاف، دارای دوازده باب؛ ۱۲. حرف اللام، دارای چهارده باب؛ ۱۳. حرف المیم، دارای هشت باب؛ ۱۴.حرف النون، دارای پنج باب؛ ۱۵. حرف السین، دارای پنج باب؛ ۱۶. حرف العین، دارای هفت باب؛ ۱۷. حرف الفاء، دارای سه باب؛ ۱۸.

حرف الصاد، دارای سه باب؛ ۱۹. حرف القاف، دارای پنج باب؛ ۲۰. حرف الراء، دارای سه باب؛۲۱. حرف الشین، دارای سه باب؛ ۲۲. حرف التاء، دارای دو باب؛ ۲۳. حرف الثاء، دارای سه باب؛ ۲۴. حرف الخاء، دارای دو باب؛ ۲۵. حرف الذال، دارای سه باب؛ ۲۶. حرف الضاد، دارای دو باب؛ ۲۷. حرف الظاء، دارای چند باب؛ ۲۸. حرف العین، دارای دو باب. مؤلف از علمای شیعه بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱۷

آغاز:عدیدة لها متعدده فنذکر فیما الحروف علی ترتیب الجمل لما فیها من الاحکام و العمل المدینة الاولی فی بیان حرف الالف و لها ثمانیة و عشرون باباً او یزیدون؛ **انجام:** و فی الخمسین لم یتدنس ببیوت النیران و لا فیه بالا و ثان و لا مسجد علی ادیمة لغیر الرحمن و ذلك لشدة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: میشن، ۱۷۱گ، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۵۴۵]

● معانی حروف المقطعة القرآنیة / فلسفه / عربی

maʻānīḥurūf-il muqaṭṭaʻat-il qurānīya

از: حجة الحق.نویسنده این رساله می‌گوید چون به هنگام نوروز هدیه نوروزی برای سید ابوبکر محمد بن عبدالله نداشتم لذا بر آن شدم که این کتاب را بپردازیم و هدیه نوروزی او کنم پس آنرا در سه «فصل» بدین شرح پرداختم: ۱. در ترتیب موجودات و دلالت بر خاصیت هر مرتبه‌ای از مراتب آن؛ ۲. در دلالت بر کیفیت دلالت از حروف بر آنها؛ ۳. در غرض.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۸/۳

آغاز:بسمله، کل تترع به همه الی خدمة نیزوز مولانا ... **انجام:** پایان: لواهب العقل الحمد بلانهایة و له الشکر بلاحد ولاغایة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۱۶ص (۱۹-۲۴)،۱۹سطر(۹/۵×۱۳/۵)،اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۶۶۰]

● معانی الحروف الهجاء / لغت / عربی

maʻāni-l ḥurūf-il hijā'

فراهیدی، خلیل بن احمد، ۱۰۰ - ۱۷۵ ؟ قمری

farāhīdī, xalīl ebn-e ahmad (719 - 792)

۱. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز:قال الشیخ الامام الجلیل الخلیل بن أحمد النحوی رحمه الله علیه: قد جمعت الحروف کلها مع معانیها؛ **انجام:** حین راءیتها تضی کبدر طالع لیلة البدر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۷۷-]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۴۰/۱۲

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۳ص (۲۵۵-۲۵۷)، ۱۸سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۹]

● معانی رموز الوقوف / قرائت / فارسی

maʻānī romūz-el voqūf

سمرقندی، محمد بن محمود، - ۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd(- 1379)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۵/۱۰

آغاز:رب تمم ببابد دانست که رعایت وقوف کردن در قرآن خواندن از آداب است و معانی به گذشتن و بایستادن تفاوت کند؛ **انجام:** چنانك قالا ربنا ظلمنا انفسنا برای آنکه ربنا ظلمنا انفسنا بیان انقطاع حجت است.

بی‌کا، تا: ذیحجه۸۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۹۷-۱۰۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۱۸]

←معانی الشعر ≻ قواعد الشعر

● معانی طبیعت / فلسفه / عربی

maʻānī-ye tabīʻat

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

یکی از فوائد ثمانیه خواجه نصیرالدین طوسی.

آغاز:الطبیعه باشتراك الاسم تتعلق تارة علی ما هو مبدأ الحرکه و السکون بالذات و الیها ینسب العلم الطبیعی ...

انجام:فان کل سرعته تکون سرعة بالاضافه الی بطن و بالعکس و هذا غیر معنی الشدة و الضعف و ینبغی ان یحقق هذه المعانی.

[آثار و احوال خواجه ۲۸۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۱۵۹-۱۶۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عقیلی، بی‌تا، ۲ص (۱۶۶-۱۶۷) [ف: ۹-۴۷۱]

● **معانی العقل** / فلسفه / عربی

ma‘āni-l ‘aql

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

در این رساله به شرح و تحدید عقل و انواع آن به اعتبار متکلمان و تعریف ارسطو پرداخته و می‌گوید: یکی آن عقلی است که عاقل را بدو منسوب نمایند؛ و دیگر آنچه متکلمان گویند که آنچیزی است که عقل تأیید و یا انکار کند؛ سوم عقلی که ارسطو در کتاب برهان گفته و مقصود قوه نفس است؛ چهارم عقلی که ارسطو در کتاب اخلاق خود از آن نام بردهکه به‌وسیله آن خیر و شر تمیز داده می‌شود؛ پنجم عقلی که ارسطو در کتاب نفس خود می‌گویدو آن را چهار قسم کرده: عقل بالقوه، عقل بالفعل، عقل مستفاد و عقل فعال؛ ششم آنچه ارسطو در کتاب مابعدالطبیعه خود آورده است.نخست شش قسم عقل را نام می‌برد سپس به گزارش یکایک آنها می‌پردازد.

آغاز: بسمله. اسماء العقل یقال علی انحاء کثیرة. احدها الشیء الذی یقال به الجمهور فی الانسان انه عاقل، الثانی العقل الذی تردده المتکلمون علی السنتهم فیقولون هذا ما توجبه العقل و تنقیه العقل. الثالث الذی ذکره ارسطوطالیس فی کتاب البرهان. الرابع العقل الذی یذکره فی المقالة السادسة من کتاب الاخلاق. و الخامس العقل الذی فی کتاب النفس [و السادس] العقل الذی یذکره فی کتاب ما بعد الطبیعه.

انجام:تعطی المادة اشیاء ما فی جوهره فلا تقبله المادة الا منقسما و هذا شیء قد بینه ارسطاطالیس فی کتابه فی النفس ایضا تمت المقالة و الحمد لواهب الخیر و العاصم عن الضلاله ...

چاپ: این رسال در ضمن الثمرة المرضیة فی بعض الرسالات الفارابیة باهتمام فردریک دیتریسی در لیدن طبع شده است؛ در هامش «شرح حکمة الاشراق» در سال ۱۳۱۵ش در تهران چاپ شده؛ چاپ انتقادی آن به اهتمام بویج در سال ۱۹۳۸م در بیروت انجام شده

[الذریعة ۳۰۰/۱۵؛ ریحانة الادب ۲۶۱/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۶/۴]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲۴ب

بخشی است از آن خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۹۰پ-۹۱ر)، ۲۴ - ۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: اردوبادی، عبدالقادر، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵گ (۲۸۰ر-۲۸۴ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با علامت «وقفاً عاماً»، مقابله شده با نشان «بقدر طاقت مقابله شد»؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۹۲پ-۹۳پ)،۴۳سطر،اندازه: ۱۴/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۷۰۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ واقف: نائینی؛ ۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۴-۱۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۶/۲-ف و ۶۴۵۴/۷-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۲۹ و ۳-۲۵۶]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۷۳/۱۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۶۷پ-۷۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳/۱۱-ف و ۲۸۳۰/۱۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۶۸۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۹۷-۹۹) [ف: ۱۵-۱۳۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۴۳-۱۵۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۵۰۹]

۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۳۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رسالة» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۴گ (۱۹۶پ-۱۹۹پ)، ۲۴سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۷۳]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۴

بی‌کا، تا: ۱۰۰۳ق؛ ۵گ (۲۹ر-۳۳پ) [ف: ۵-۶۰۰]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۱۴

کا: اردوبادی، عبدالقادر، تا: ۱۰۲۶ق؛ ۶گ (۱۴۶پ-۱۵۱ر) [ف: ۵-۳۲۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۵/۴

خط: نستعلیق نازیبا، کا: حسن بن میرزا علی یزدی، تا: ۱۰۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۷۸ر-۸۲ر)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸-۲۵۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۵]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۸/۱۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۲۱۰ر-۲۱۵پ)، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۸]

۱۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۸۹/۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۹ق [تربیت: ف:۱۳۲]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد فراهانی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۴گ (۴۱۰پ-۴۱۳ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۵۷]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳/۵

خط: تعلیق، کا: کرکی، حیدر بن علی، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۳۰۴]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۲۵

خط: شکسته تعلیق، کا: نصیرالدین حسین حر حسینی، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۳گ(۸۰ر-۸۲پ) [ف: ۳-۳۰۴]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۰۸۸

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۰۷۸ق [الفبائی: -۶۶۰]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۴/۱۴

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد مؤمن، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸ص (۱۶۴-۱۷۱)، ۲۱سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۹-۱۴۳۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۲۹۲-۲۹۹)، ۲۵سطر [سنا: ف: ۲-۱۹۲]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شوال۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۳پ-۸پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۰۳]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر۱۰۹۸ق، جا: جهانگیر نگر؛ ۴گ (۸۳ر-۸۶پ) [ف: ۸-۴۹۲]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۹۸

آغاز:بسمله، قال رئیس مدن العلم و بعه الحکمه الفیلسوف المعلم الثانی؛ **انجام:** فی عصر یوم الخمسین ثلاث و عشرین شهر صفر سنه ثمانیه و تسعین بعد الالف و الحمدلله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق [رایانه]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۶گ (۷-۱۲)، ۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۶۴]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و فیما هو اکثر من هذا المقدار فی هذه الاستا (کذا) هو خارج عن غرضنا ههنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ واقف: وقفی قائم مقام؛ ۱۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۱۲۷]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۵۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو خارج عن غرضنا هذا کتاب العقل و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: محمد رضا تونی، تا: ۱۱۰۷ق [الفبائی: -۴۰۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تونی محمد رضا، تا: ۱۱۰۷ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۴۵/۵

خط: نستعلیق، کا: مهر علی تبریزی، تا: شعبان۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶۴ر-۱۶۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۲۳۵]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۸۳

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۲۶۴پ-۲۶۵پ) [ف: ۵-۳۲۴]

۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۵-عکسی

انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز ؛ با تاریخ دوشنبه ۲۳ رجب ۱۳۱۷ در مجموعه؛ ۸ص (۷۹-۸۶) [عکسی ف:۱-۳۶]

۳۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۰۰پ-۱۰۴پ)، ۱۷سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۳۳۹]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا قاسم علی بیک، تا: ۱۳۳۰ق، جا: حیدرآباد؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۵گ (۲پ-۶پ)، ابعادمتن: ۱۳×۲۴/۵، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۲-۲۹۲]

۳۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه غره ذیحجه۱۳۵۴ق، جا: اصفهان مدرسه جده بزرگ، به دستور فلاورجانی؛ ۶گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۴۹]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسبت به چاپ بیروت کم دارد؛ ۵گ (۴پ-۸ر) [ف: ۳-۳۰۴]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۱۰۶-۱۱۰)، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۱۴۸۴]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۶۰/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۸سطر [ف: ۵-۲۶۹]

● **معانی العقل** / فلسفه / عربی

ma‘āni-l ‘aql

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۳

از شرح الکافی صدرای شیرازی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۵]

←معانی فضائل ذکرالشهادتین (رسالة فی ...) ← کیمیاء السعادة لاهل الارادة

● **المعانی فی احکام النجوم** / هیئت / عربی

al-ma‘āni fī aḥkām-in nujūm

سجزی، احمد بن محمد، ۳۳۰ - ۴۱۵ قمری

sejzī, ahmad ebn-e mohammad (942 - 1025)

نویسنده می‌گوید پس از اتمام کتاب المدخل و کتاب التحصیل در قوانین و کتاب الدلائل شروع به تحریر این کتاب کردم و در آن اصول اقاویل قدماء را جمع کردم و در هشت «قول» آوردم:قول ۱. علی الجهات التی یجب ان یعرف قبل النظر فی الصورة؛۲. فی المواضع التی یلزم اهل هذه الصناعة الخطاء و الزلة فیها؛۳. علی استنباط الاحکام و سلوک طریقها المستعملة فی کتب المنجمین القیاسین،؛ ۴. فی النوادر علی طریق المسألة و الجواب؛ ۵. فی الاختیارات بالجدول؛ ۶. فی موضع جداول القضا علی جزء جزء من اجزاء الفلک؛ ۷. فی الهیلاج و الکدخداه؛ ۸ علی نکت و نوادر ممایقع فی النجوم من اقاویل القدماء و المتأخرین.

آغاز: الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین وصلی الله علی محمد خاتم النبیین وعلی آله اجمعین، انی لما فرغت من الکتب الثلث التی هی کتاب المدخل و کتاب التحصیل فی القوانین و کتاب الدلایل ابتدأت بکتاب سمیة المعانی فی هذا العلم

انجام: و ان کان یغلبون اهل المشرق و کذلک فانظر فی النواحی

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۳ص (۲۴۳-۲۹۵)، ۱۷ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۰۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۵۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد حسین، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۴ص (۲۱۴-۲۵۷)، ۲۰ سطر (۹×۱۵/۷)، اندازه: ۱۴/۳×۲۲سم [ف: ۸-۱۲۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲-۹۴]

● **معانی القرآن** / علوم قرآن / عربی

ma‘āni-l qur’ān

فراء، یحیی بن زیاد، ۱۴۴ - ۲۰۷ قمری

farrā’, yahyā ben zīyād (762 - 823)

فراء در این اثر به بیان مشکلات قرآن و آنچه که فهم آن نیاز به دقت دارد، پرداخته است و توانایی نحوی - صرفی خویش را نشان داده است. استفاده از کلمات، اشعار و دیگر آیات قرآنی مهمترین ویژگی مؤلف در ذکر شواهد است. وی این کتاب را برای عمر بن بکیر تألیف کرده و راوی کتاب محمد بن جهم سمری (- ۲۷۷ق) است. احمد یوسف نجاتی و محمد علی نجار در مقدمه تحقیق و تصحیح معانی القرآن آورده‌اند:«و معانی القرآن للفراء له قصة، ففی فهرست ابن الندیم: قال أبوالعباس ثعلب: کان السبب فی املاء کتاب الفراء فی المعانی أن عمر بن بکیر کان من أصحابه، و کان منقطعاً الی الحسن بن سهل، فکتب الی الفراء: ان الأمیر الحسن بن سهل ربما سألنی عن الشیء بعد الشیء من القرآن، فلا یحضرنی فیه جواب، فان رأیت أن تجمع لی اصولاً او تجعل فی ذلک کتاباً أرجع الیه فعلت. فقال الفرآء لأصحابه: اجتمعوا حتی أمل علیکم کتاباً فی القرآن. و جعل لهم یوماً. فلما حضروا خرج الیهم، و کان فی المسجد رجل یؤذن و یقرأ بالناس فی الصلاة، فالتفت الیه الفراء القراء فقال له: اقرأ بفاتحة الکتاب، ففشرها، ثم توفی الکتاب کله: یقرأ الرجل و یفسر الفراء ... و فی تاریخ بغداد عن أبی بدیل الوضاحی: فأردنا أن نعد الناس الذین اجتمعوا الاملاء کتاب المعانی فلم یضبط قال: فعددنا القضاة فکانوا ثمانین قاضیاً. و لم نقف علی أمر عمر بن بکیر الذی صنع الکتاب لأجله. اتفق الکتاب علی أن راوی الکتاب محمد بن الجهم السمری. و کان الفراء یملی فی المجلس و یکتب الحاضرون، و یبدو أن السمری کان له مزید عنایة بالکتابة و کان ملازماً للمجلس، فکان یدون و نسبت روایة الکتاب لذلک الیه ... یقول السمری فی صدر الکتاب: هذا کتاب فیهمعانی القرآن، أملاه علینا أبوزکریا یحیی بن زیاد الفراء عن حفظه من غیر نسخة، فی مجالسه أول النهار من أیام الثلاثاوات و الجمع فی شهر رمضان و ما بعده من سنة اثنتین، و فی شهور سنة ثلاث و شهور من سنة أربع و مائتین».

سزگین درباره معانی القرآن فراء نوشته است:«هو تفسیر القرآن، و قیل انه کان نحو ألف ورقة، أی ثلث مقدار کتب الفراء (انظر انباه الرواة للقفطی، ۱۴۰۴/۴) و بادخال زیادات و تعدیلات فی النص الأصلی نشأت عده روایات (انصر تارخی بغداد، ۱۵۲/۱۴ - ۱۵۳). و کان الکتاب، علی ما ذکره ابن الندیم، فی أربعة أجزاء، و أثنی علیه القفطی کثیراً، و کان من مصادر الأزهری و الثعلبی فی الکشف و ابن جنی فی المحتسب و خزانة الأدب و غیرهم».

نسخه‌های خطی متعددی از معانی القرآن فراء در کتابخانه‌های ترکیه و مصر محفوظ است. چند کتاب در شرح ابیات معانی القرآن و فهارس آن و حاشیه و تکمله و رد بر آن نگاشته شده که معرفی آنها در تاریخ التراث العربی (لغت، ص ۲۱۶) و کتابشناسی جهانی قرآن کریم (۱۴۳/۱ و ۳۸۵-۳۸۷) آمده است. (ابوالفضل حافظیان)

آغاز: بسمله. حمدله. و صل الله ... هذا کتاب فیه معانی القرآن أملاه علینا ابوزکریا یحیی بن زیاد الفراء عن حفظه من غیر نسخة فی مجالسه أول النهار ... بسم الله الرحمن الرحیم و فی فواتح الکتب و اثباتها الألف فی قوله فسبح باسم ربک العظیم و انما حذفوها

چاپ: قاهرة، دار الکتب المصریة، ۱۹۵۵م، با تحقیق احمد یوسف نجاتی و محمد علی النجار؛ الهیئة المصریة العامة للکتاب، محقق: عبد الفتاح شلبی، چاپ اول، ۳۹۳ص، ۱۳۹۲ق.

[فهرس المخطوطات المصورة ۴۶/۱؛ الأعلام، زرکلی، ۱۴۵/۸-۱۴۶؛ تاریخ التراث العربی، لغت ص ۲۱۴-۲۱۸؛ دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی، ۲۱۰۰/۲، فهرس المخطوطات، فؤاد سید ۷۳/۳-۷۴؛ کتابشناسی جهانی قرآن کریم، ۱۴۳/۱-۳۸۵-۳۸۷؛ کشف الظنون ف ۱۷۳۰/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۳-ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۶۶. با سماع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۴؛ ۲۱۰گ [فیلمها ف: ۱-۳۸۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۴-ف

نسخه اصل: نور عثمانی ش ۳۲۰. ج ۲؛ خط: نسخ خوش معرب، بی‌کا، تا: قرن ۴؛ ۱۵۱گ [فیلمها ف: ۱-۳۸۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من سورة القیمة، قوله عزوجل لا أقسم کان کثیر من النحویین یقولون لا صلة ...

نسخه اصل: در یکی از کتابخانه‌های استانبول ترکیه موجود است. از آغاز کتاب تا سوره قیامت؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخ معرب کهن؛ تملک: منصور بن محمد بن منصور بن عقبه؛ ۴۳۴ص، ۲۴سطر [عکسی ف: ۳-۵۳۱]

● معانی القرآن / تفسیر / عربی

ma‘ānī-l qur’ān

اخفش، سعید بن مسعده، - ۲۱۵ قمری

axfaš, sa‘īd ebn-e mes‘ade(- 831)

این کتاب به سبک اهل لغت که مفردات قرآن و تفسیر مواضع مشکله آن و تعرض نکات عربیه است، می‌باشد.

چاپ: کویت، المطبوعات العصریه، محقق: فائز فارس، چاپ اول، ۲جزء، ۱۳۹۸ق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

آغاز: اسم لانک تقول اذا صغرته سمی فتذهب الالف و قوله و امراته حمالة الحطب.آغاز صفحه منقول: کان فی آخر الکتاب له اصل المنقول منه هذا اخبری عمی ابوجعفر قال قال ابوالحسن الاخفش لحمة الثوب؛ **انجام:** ۱- وقد ذکر بعضهم انها تخفف و یقال فیها آمین. هذا آخر کتاب الاخفش فی معانی القرآن و الحمدلله رب العالمین ... وسلم تسلیماً کثیراً؛ ۲- و لآمن اللهم ثم خافتی. الحمدلله رب العالمین ... و ذلک فی ربیع الاول سنه احدی عشر و خمسمائه و حسبی الله و نعم الوکیل.

خط: نسخ، کا: احمد بن ابی محمد مقری، تا: ربیع الاول۵۱۱ق؛ افتادگی: آغاز(از آغاز حدود یک جزء کسر دارد)؛ در پایان شرحی است حدود ۱ صفحه از پایان نسخه منقول عنه (از سال ۲۵۳) از قول ابی جعفر احمد یزدی راجع به عرض اصل کتاب بر مؤلف، درهامش صفحه آخر نیز نوشته: «نظره العبدلله الفقیر الی رحمته علی بن صدقة بن مسیب المقری فی شهور سنه تسع و ثلثین و ستمائه»؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ جلد: تیماج ، ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۵۷۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۶۰-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۳ و ۳-۲۳۹]

● معانی القرآن = اعراب القرآن و معانیه = تفسیر زجاج / تفسیر / عربی

ma‘ānī-l qur’ān = i‘rāb-ul qur’ān wa ma‘ānī-h = tafsīr-i zajjāj

زجاج، ابراهیم بن سری، ۲۴۱ - ۳۱۱ قمری

zajjāj, ebrāhīm ebn-e sarī (856 - 924)

تاریخ تألیف: صفر ۲۸۵ق- ربیع الاول۳۰۱ق

کتابی است در بیان اعراب قرآن مجید و معانی آن در دو جزء روی برگ عنوان این نسخه نام کتاب چنین آمده است:«اعراب القرآن و معانیه». در صفر ۲۸۵ املای آن را آغاز کرده و در ربیع الاول ۳۰۱ق از املاء آن فراغت یافته است.نام کتاب در منابع به صورت «معانی القرآن و اعراب القرآن و معانیه» درج شده است.این تفسیر مختصر با عناوین «قوله، قوله» برگزار شده و با آنچه تحت عنوان «اعراب القرآن»، منسوب به زجاج، با تحقیق ابراهیم ابیاری در قاهره و قم (در سه جلد) به چاپ رسیده، متفاوت است.

چاپ: القاهرة، وزارة الثقافة و الارشاد، تحقیق ابراهیم الابیاری، الطبعة الاول،۱۹۶۳- ۱۹۶۵م،۳ مجلد، ۱۱۰۲ص

[بروکلمان ۱/(۱۱۰)۱۱۱؛ کشف الظنون ۱۷۳۰/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم القرآن، مخطوطات التفسیر و علومه: ۴۰/۱ و ۴۱؛ کشاف الفهارس (فهرست موضوعی نسخه‌های خطی عربی)، دکتر سید محمدباقر حجتی: علوم قرآنی، بخش دوم، تفسیر: ۱۹۵/۳-۱۹۸؛ کشف الظنون: ۱۷۳۰/۲؛ معجم المؤلفین ۳۳/۱؛ الأعلام، زرکلی: ۴۰/۱؛ فهرس المخطوطات العربیة المحفوظة فی مکتبة الاسد الوطنیة: ۶۳۱/۴ و ۲۶۴/۵؛

فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة، علوم القرآن: ۲۹۹/۱ و ۲۹۰/۲ و المجامیع ۱۰۷۱/۱؛ دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی: ۱۱۴۶/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۸عکسی

آغاز: سورة الرعد. الرقد فسرافی سورة البقرة ما قیل فی هذا و أشباهه؛ **انجام:** انه یستعاذ من شر الجن و الانس و دلیل ذلک من شر ما خلق. آخر کتاب معانی القرآن.

نسخه اصل: کوپریلی - استانبول، ش ۴۳. جزء دوم کتاب، و مشتمل است بر سوره رعد تا پایان قرآن؛ خط: نسخ مشکول، بی‌کا، تا: جمادی الاول۳۹۵ق، جا: دمشق؛ مصحح؛ در پایان مناولة و اجازه ای است به تاریخ ۶۴۹ق با امضای ابوالمظفر یوسف بن یعقوب بن عثمان بن أبی طاهر اربلی(فهرس مخطوطات کوپریلی ۶/۱ و ۴۵)؛ ۳۳۳گ، ۲۲سطر [عکسی ف: ۲-۲۶۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۵-ف و ۵۲۱۷-عکس و ۵۲۱۸-عکس و ۵۲۱۹-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۸۴ و ۳-۲۳۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۴-ف

نسخه اصل: کوپرولو محمد ش ۴۲. جزو یکم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۲گ، ۲۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۸۵

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین (زیر وصالی رفته) ابومحمد عبدالله بن قاسم بن حزم التعری ...

جلد دوم آن است از آغاز سوره النساء تا میانه سوره هود؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ذیحجه۵۰۴ق؛ تملک: حیدر بنسید ابراهیم؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۳۸سطر (۱۹×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۳-۶۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۸عکسی

نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه استانبول ترکیه: شماره ۴۴. شامل تفسیر سوره طه تا سوره مؤمن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: ابوعبدالله ولی الدین جار الله قاضی حلب در ۱۱۴۳ق؛ ۲۶۰ص، ۱۹سطر [عکسی ف: ۳-۸۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۹-ف

نسخه اصل: بایزید عمومی ش ۲۴۷. جزو یکم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان آمده که در کتابخانه ابوعبدالله ولی الدین جار الله شماره ۴۴ جلد اخیر این کتاب به همین خط هست و آن را عبدالعزیز بن ظفر در ۳۶۸ از روی نسخه قاضی ابوسعید سیرافی درگذشته ۳۶۸ نوشته؛ ۱۳۴گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۲۸۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳-ف

نسخه اصل: ملت جارالله ش ۴۴. جزو دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالعزیز ابن ظفر، بی‌تا؛ از روی نسخه سیرافی در ۳۶۸؛ ۲۳۰گ، ۲۰سطر [فیلمها ف: ۱-۲۸۴]

● معانی القرآن / علوم قرآن / عربی

ma‘āni-l qur’ān

نحاس، احمد بن محمد، - ۳۳۸ قمری

nahhās,ahmad ebn-e mohammad (- 950)

در این تفسیر مزجی از اعراب کلمات و معانی آنها و اختلاف قراء در خواندن آیات بحث می‌شود، و به جهات دیگر تفسیری کمتر می‌پردازد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۸

آغاز: معانی و تصرفاً ... لیحیر الناظرین فی عظمته و جلاله **انجام:** لایستحی من الله و لا منهما لا یخفی علینا شیء و نحن بعلمنا أقرب الی الانسان من کل قریب.

از اوائل سوره فاتحه تااواسط سوره ق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه بسیار قدیم؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۳۳۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۷۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۶۰]

● معانی قول النبی (ص) «انزل القرآن علی سبعة أحرف» / شرح حدیث / عربی

ma‘āni qawl-in nabī «unzil-al qur’ān ‘alā sab‘at-a aḥruf»

عجلی، عبدالرحمن بن احمد، ۳۷۱ - ۴۵۴ قمری

‘ejlī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (982 - 1063)

در بیان معانی حدیث شریف نبوی (ص) که فرمود: قرآن بر هفت حرف نازل شده است و گفتار قدماء و متاخرین در این زمینه، و ذکر سند حدیث و نام صحابه‌ای که آنرا از پیامبر اکرم (ص) نقل نموده‌اند.(محمد علی حائری)

آغاز: الحمد لله ... قال الشیخ الامام ابو الفضل عبد الرحمن بن احمد بن الحسن المقری الرازی رحمه الله: هذا کتاب جمعت فیه ما جاء فی معنی قول النبی (صلی الله علیه و آله) انزل القرآن علی سبعة احرف

انجام: فجزی الله الجمیع عنا افضل الجزاء فلقد کفونا الخطب العظیم فی کتاب الله الکریم الذی لایاتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم حمیده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه احمدیه - حلب خط: نسخ تعلیق، کا: عبد القادر بغدادی، تا: جمعه ۷ جمادی الاول۱۰۶۹ق، جا: مصر؛ از روی نسخه‌ایکه به خط عمر بن حسن بن علی بن حسن بن علی بن ابی حفص همدانی بوده و آنرا در جمادی الاول ۵۷۱ در اصفهان نوشته؛ ۸۳گ، ۱۵سطر [عکسی ف: ۱-۲۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۶۶-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۴۷]

● **معانی کلمه عقیقه** / متفرقه / فارسی

ma‘ānī-ye kalame-ye ‘aqīqe

از کتاب شرح السنة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۱/۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: با تاریخ ۱۱۱۰ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: میشین، ۱ص (۱۱۷)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۱/۲۹-۸۷]

● **معانی اللام** / نحو / عربی

ma‘āni-l lām

فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، ۷۲۹ - ۸۱۷ قمری

fīrūzābādī, mohammad ebn-e ya‘qūb (1329 - 1415)

تاریخ تألیف: صفر ۷۷۷ق؛ محل تألیف: مصر

شش بیت عربی است در بیان معانی لام که فیروزآبادی برای خود سروده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۸

آغاز:أنشد الشیخ الامام ... محمد بن یعقوب بن محمد الفیروزآبادی فی معانی اللام لنفسه الشریفة بمصر فی صفر سنة ۷۷۷.لجل معنی ورد اللام اضحی ×× فعدو و احفظو بعد العدید؛

انجام: و تأکید الاضافة ان تعد ×× و من أجل فخذها من مفید

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۷۱ق؛ ۱ص(۵۱)، ۱۵ سطر [عکسی ف: ۳-۳۷۴]

● **معانی لام** / ادبیات / عربی

ma‘ānī-ye lām

معانی مختلف حرف «لام» در عربی به نقل از شرف الدین صالح بن منصور بن ابی طاهر مصری کوفی در ۶۲۱ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۲/۲۶

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال ۸۵۲ق؛ جلد: میشن، ۱ص (۷۳)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۱/۲۹-۳۸۵]

● **معانی لغات دشوار عربی به فارسی** / لغت / عربی، فارسی

ma‘ānī-ye loqāt-e došvār-e ‘arabī be fārsī

جدول کوتاهی در معنای لغات دشوار عربی به فارسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۳/۴۸

آغاز:ذابح ستاره. رابح ستاره، پرچم پرده علم. اعصم غیر فصیح.

ارعن احمق

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: عید غدیر خم ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۶۳۸)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۱/۲۹-۲۸۰]

● **معانی مصادر** / صرف / فارسی

ma‘ānī-ye masāder

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۵/۲۴

آغاز:در بیان معانی مصادر بیست دو باب. شش ثلاتی مجردو. اولش باب فعل یفعل ماضی مفتوح العین و مضارع مکسور العین؛

انجام: و این باب را افعال گویند نحو اقشعر یقشعر اقشعرارا مصدر به معنای کشیده شدن پوست بدن است.تمت المصادر والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، با مهر صحاف «حاتم باشی صحاف ۱۲۳۹»، ۴گ (۳۱۳ر-۳۱۶پ)، ۱۳سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۱/۲۹-۲۱۲]

● **معانی نحو** / نحو / فارسی

ma‘ānī-ye nahv

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۶۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷/۵×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نشریه: ۳-۲۲۳]

● **المعانی و الاشتقاق (کتاب)** / عرفان و تصوف / عربی

al-ma‘āni wa-l ištiqāq (k.)

ابن منقذ، اسامة بن مرشد، ۴۸۸ - ۵۸۴ قمری

ebn-e monqez, osāme ebn-e moršed (1096 - 1189)

از دیباچه برمی‌آید که در ۹۴ سالگی این کتاب را ساخته است.در این کتاب سه کتاب است: نخستین اقوال العلماء فی الزهد.برو کلمن (ذیل ۱: ۵۵۲ و ۹۱۶) از چند کتاب دیگر او یاد کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۳۲

آغاز:کتاب نخست: اله ولی الهدایة و التوفیق بسمله: رب یسر - الحمدلله رب الارباب مالک نواصیهم خالق الخلق و رازق مطیعهم و عاصیهم مقدم الارزاق و الاجال فلایقدمهما و یوخرها حول محتال ... و بعد فانی اثبت فی هذه الاوراق نبذة مماورد فی الزهد و المحبة و الاشتیاق؛ آغاز کتاب دوم: بسمله سبحان عاصم الاولیاء عن معاصیه و موفقهم بما یرضیه هادی الخلق و مضله و الیه یرجع الامر که یغفر بضله و یعاقب بعدله ... و بعد فان المحبة اصل و الشوق فرع؛ آغاز کتاب الشوق: بسمله الحمدلله الخالق الرازق رب لسموات و الارض و رب العرش العظیم خلق سبحانه خلقه کالثمار

تسقی بماء واحد ... و بعد فانی مورد نبذة من شوق الاولیاء الی رب الارض و السماء؛ **انجام:** و قال ایضاً: اصطبر للزمان ان خاف حیناً ×× و اللقاک المکاره حینا / ان صبر الحلیم و هو طویل الخو ×× و افضی ... الی طور سینا. انتهی القول فی الزهد انتهاء ملال لاتمام و ... مال و الحمدلله وحده و صلواته علی سیدنا خیر خلقه و حسبنا الله ونعم الوکیل و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.فدق الجنید بر جلیه علی الارض و قال ماجری من یحب الایحب و لم یزل یکلمه حتی بکی الشبلی رحمه الله فلما اخی الینبلی فی البکاء قال الجنید لامراته استتری الان فقد افاق الشبلی من غیبته هـ؛ قیل ان الحجاج بن یوسف الثقفی لما توفی رآه بعض اصحابه فی المنام فقال له ما فعل الله بک فقال غفرلی ببیتین قلتها عند النزع لما التفت یمیناً و شمالا فلم اربی معینا فجرت دمعتی و انشدت: یا رب قد حلف الاعداء و اجتهدوا ××باننی رجل من داخلی النار / هم یحلفون علی عمیاء و یحهم×× ما ظنهم یعظیم العفو غفاری

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با یادداشتی است از عبدالله بن عمر بنمحمد نیریزی طبیب مالک نسخه و شعر به عربی از پدر خود آورده، و یادداشتی از ابی الوفا شمس الدین بن شیخ علی بن بدر الوفائی المقدسی که به کتاب نگریسته است، محمد بن احمد بن تمیمی شافعی نسخه را خوانده؛ تملک: عبدالله عمر بن محمد تبریزی شافعی؛ جلد: مقوا، ۱۴۴گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵۱سم [ف: ۸-۱۳]

←معانی و بیان ⟨ علم معانی

● المعانی و البیان (ارجوزة) = منظومه ابن شحنه /

معانی بیان / عربی

al-ma‘ānī wa-l bayān (urjūza) = manẕūme-ye ebn-e šahne

قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، - ۱۱۰۷ قمری

qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā(-1696)

منظومه‌ای است در صد بیت،که ناظم در آن علم معانی را به طور خلاصه و موجز در ۸ باب و بعد از آن علم بیان و بدیع را به نظم کشیده است. ناظم خود در روز سه‌شنبه نهم رمضان ۱۰۷۴ق درمشهد این منظومه را به نثر شرح کرده و نام شرح را «انجاح المطالب فی الفوز بالمآرب» قرار داده است. ناظم از تلامذه علامه مجلسی بوده ودر ۱۱۰۲ق از او اجازه دریافت نموده وخود صاحب تفسیر مشهور «کنز الدقائق»است. این منظومه در ضمن کتاب‌های «صراط الجنة» و «عقود الجمان» به چاپ رسیده است.نسخه‌ای از این منظومه در مجلس شورا ست که حائری آن را از حر عاملی دانسته است. این منظومه در الذریعه (۴۹۶/۱ شماره ۲۴۴۴ و ۱۳۶/۲۳ شماره ۸۳۷۸) از قمی مشهدی دانسته شده است که با همین نسبت در مجله تراثنا (۲۱۱/۴-۲۱۷) به چاپ رسیده است، ولی در ایضاح المکنون (۵۸۱/۲) این منظومه با عنوان «منظومة ابن الشحنة فی علم البلاغة» از ابوالولید محمد بن محمد بن محمود حلبی حنفی (- ۸۱۵ق) معرفی شده، و همچنین محمد بن محمد غزی حنفی آنرا با عنوان «مواهب الرحمن علی مائة المعانی و البیان لمنظومة ابن الشحنة» شرح کرده است چنان‌که در ایضاح المکنون (۶۰۱/۲) آمده است. بحر العلوم(-۱۲۱۲ق) این منظومه را با نسبت به ابن شحنه شرح کرده و نسخه‌ای از آن در مرکز مطالعات اسلامی قم معرفی شده است. ما گرچه همه نسخه‌های موجود را تحت نام قمی آورده‌ایم ولی همچنان نسبت دقیق این رساله جای بررسی دارد.

آغاز:بسمله الحمدلله و صلی الله ×× علی نبیه الذی اصطفاه / محمد و آله و سلما ×× و بعد قد احببت ان انظما / ارجوزة لطیفه المعانی ×× فی علمی البیان و المعانی / ابیاتها عن مئة لم تزد × فقلت غیر آمن من حسد

انجام: براعة استهلال و انتقال ×× حسن الختام انتهی المقال.

شرح و حواشی:

۱- شرح منظومة ابن الشحنة؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲)

۲- انجاح المطالب فی الفوز بالمآرب؛ قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا (-۱۱۰۷)

۳- شرح منظومة علم البدیع

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹/۲۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از حر عاملی دانسته؛ کا: محمد بن میرزا محمد حسینی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۷۴-۷۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۲سم [ف: ۲۳-۱۷۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۵۱-طباطبائی

در فهرست از حر عاملی دانسته؛ خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۲گ (۳۴پ-۱۳۵ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۳۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۷گ (۱-۷)، ۸سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۰-۴۳۷]

۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: عبدالجواد، تا: صفر۱۲۷۴ق؛ ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۳۴]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از ابن شحنه دانسته؛ خط: تحریری، کا: محمد تقی بن

محمد شفیع موسوی کازرونی، تا: ۱۳۲۳ق، جا: بوشهر؛ ۲۱گ (۱پ-۲۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۷۵/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از ابن شحنه دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۴۳۴]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱-الف/۴۵۷

آغاز:هو الذی اذا لدونه نزل ×× و هو کصوت الحیوان مستقل؛ **انجام:** کذلک المصراع او صدر اللذا ×× قبل کذا فی حشوه او ختم.

در فهرست از ابن شحنه دانسته؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۶۵ص، ۶سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۶۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** ضربان لفظی کتجنیس ورد ×× و سجع او قلب و تشریع ورد / و المعنوی و هو کالتسهیم ×× و الجمع و التفریق کالتقسیم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵ص (۴-۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۶۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۵/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** او کانت الدعوی علی میتی ×× او ادعی الایفا علی المدعی

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: پارچه‌ای، ۸ص (۷۰-۷۷)، قطع: رقعی [ف: ۹-۴۵۱]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶۱ر-۶۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۳۶]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹/۲-۶/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۵/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۶۲]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حر عاملی، محمد رضا بن محمد، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۳۰]

● **المعانی و البیان (ارجوزة)** / معانی بیان / عربی

al-ma‘ānī wa-l bayān (urjūza)

ایج ایللی، مصطفی بن حسن، ق۱۲ قمری

īj īlalī, mostafā ebn-e hasan(- 18c)

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹ق)

ارجوزه کوتاهی است؛ ناظم در این وجیزه خلاصه «تلخیص المفتاح» خطیب دمشق را در فن معانی و بیان و بدیع آورده و خود نیز مطالبی بر آن افزوده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۶۳

آغاز:بسمله، قال الفقیر عابد الرحمان. الحمد لله البیان. و افضل الصلاة و السلام علی النبی افصح الانام؛ **انجام:** قلت و ذاالمثال بالمفوف×× یسمی و من انواعه عد الصفی.

تذکر: درفهرست مؤلف را سید مصطفی بن حسن الایج ایللی مدنی معرفی کرده ولیآغاز نسخه با عقود الجمان سیوطی برابر است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۶ق؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۳گ، ۲۱-۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۱]

● **المعانی و البیان (ارجوزة)** / معانی بیان، شعر / عربی

al-ma‘ānī wa-l bayān (urjūza)

عقدائی، اسماعیل بن محمد، ۱۱۸۸ - ۱۲۳۰ ؟ قمری

‘aqdā’ī, esmā‘īl ebn-e mohammad (1774 - 1815)

منظومة فی علم المعانی و ... . این منظومه همان است که از ابن شحنه و حر عاملی و محمد بن محمد رضا قمی مشهدی نیز دانسته شده است.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۵۵

آغاز:بسمله، الحمدلله و صلی الله علی رسوله الذی اصطفاه؛ **انجام:** براعة استهلال انتقال حسن اختتام و انتهی المقال

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: محمد شیروانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج، ۶گ، ۱۲سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۹۵]

● **معانی و بیان** / معانی بیان / عربی

ma‘ānī va bayān

ابراهیم، ق۱۴ قمری

ebrāhīm(- 20c)

تاریخ تألیف: جمعه ۴ روز باقیمانده از ربیع الثانی ۱۳۳۹ق

کتاب کوتاهی در آموزش علم بلاغت. نام مؤلف در پایان نسخه ذکر شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۸۲

آغاز:بعد الحمد و الثناء فهذه مختصر فی علم البلاغة الفتها من قوارح الافکار و ما کففت عما سمح به خاطری تذکرة للنفس و لمن حاولها و اسئله التوفیق. بحث فی الفصاحة و البلاغة. الفصاحة مشتق من الابانه و لذا سمی الفصیح بالفصیح لانه متمکن من ابانة المقصود؛ **انجام:** مثل استعمال لفظ الکرم بین یهدیه (کذا) فی لازم دال علی النسبة و هو اختصاص الکرم به و منه قول زیاد الاعجمی؛ ان الشجاعة و المروة و الندی ×× فی قبة ضربت علی ابن الحشرج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۹ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۸]

● **معانی و بیان** / معانی بیان / عربی

ma‘ānī va bayān

شبر اشتهاردی، عبدالله، ق۱۴ قمری

šobbar-e eštehārdī,‘abd-ol-lāh (- 20c)

رساله‌ای است ناقص مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و سه «فن»:مقدمه: در بیان معنی فصاحت و بلاغت، دارای چند فصل؛ فن اول: در علم معانی (بقیه عناوین ساقط).

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۰۲/۲

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۵۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۵-۴۸۹]

● **معانی و بیان** / ادبیات / فارسی

ma‘ānī va bayān

وافی، جلیل، ق۱۴ قمری

vāfī,jalīl (- 20c)

تاریخ تألیف: محتملاً ۱۳۴۴ق

یک دوره معانی و بیان فارسی است که ابتدای آن علم معانی است و آن ترجمه بسیار مختصر و پریشان فارسی است از مطول تفتازانی با شاهد مثال‌های مطول و امثله فارسی؛ پس از آن علم بیان است و آن نیز ترجمه بسیار ناقصی است از «بیان» تفتازانی منتها با امثله ادب فارسی.ظاهراً نویسنده نه اطلاع کافی به این دو علم داشته و نه در فارسی‌نویسی و ترجمه دست داشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۱

آغاز:مقدمه، چون در مقدمات بدیع تعریف بلاغت را باختصار بیان نمودیم؛ **انجام:** فرقی دارد آن بمعنی گستن و این بمعنای شکستن است با آن شکستن بدون

توضیح: در این جلد یک نسخه کتاب سخن آموز صدر الافاضل [یعنی جلد دوم که در دستور زبان فارسی است و به سال ۱۳۲۸ق چاپ شده] وجود دارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۴ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی، ۸۶گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۵×۱۷سم [ف: ۴-۴۱۷]

● **معانی و بیان** / بلاغت / عربی، فارسی

ma‘ānī va bayān

صبا، محسن، ۱۲۸۵ شمسی

sabā, mohsen (1906 -)

رساله‌ای است در علم معانی با ذکر شواهدی از شعر عربی و فارسی.

آغاز:به نام خداوند جان آفرین ×× حکیم سخن در زبان آفرینچون در مقدمات بدیع تعریف فصاحت و بلاغت را با اختصار بیان نمودیم لهذا به تکرار آن نمی‌پردازیم فقط در این باب گفتگو در علم معانی خواهد شد

انجام: یعنی یک کلام معین در مخاطبه با اله فطانت دارای مساوات یا اطناب است در حالتی که همان کلام را اگر به شخصی بعید خطاب نمایند موجز بلکه دارای ایجاز مخل شمرده می‌شود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۸ تیر؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۸

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۶۱]

● **المعانی و البیان** / معانی بیان / عربی

al-ma‘āni wa-l bayān

ناشناخته:

۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۳۲

شرحی با عناوین «قوله» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۴گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۳۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۶۶/۳-۵۸/۲۱۶

آغاز:والمجاز وادرج اسرار البلاغة فی کلامه لیکون من دلائل الاعجاز والصلوة والسلام علی من اوتی الحکمة وفصل الخطاب محمد الهاد لاولی الالباب وعلی آله الخیرة الکرام البررة وبعد فهذا مختصر فی فن البلاغة وتوابعه الفته کالمدخل فی الکتب المبسوطة ورتبته علی ثلثة مطالب، المطلوب الاول علم المعانی وهوعلم یعرف به احوال اللفظ

رساله کوتاهی است در معانی و بیان و بدیع که مؤلف به‌عنوان مقدمه‌ای برای کتاب‌های مفصل این فن نگاشته است، او کتابش

را در سه مطلوب (معانی، بیان، بدیع) و هر مطلوب را در چند بخش کوتاه تنظیم کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵گ (۴۰-۵۴)، ۱۰سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸-۴۴۱۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۴

آغاز:بسمله، مقدمةفصاحة المفرد فی سلامته من نفرة فیه و من غرابته و کونه مخالف القیاسثم الفصیح من کلام الناس؛ **انجام:** و منه تضمین و تلمیح و حل ×× و منه عقد و التأنی الافتعل (کذا) / براعة الاستهلال انتقال ×× حسن اختتام و انتهی المقال.

منظومه مختصری است در علم معانی و بیان و بدیع که به ترتیب مطول در هشت باب سروده شده، مذیل به «الأوزان الشعریة» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۹۶]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۰/۲

آغاز:مسئلة الحذف و الزیادة ان کانا من اقسام المجاز فلا شئ؛ **انجام:** و فرعون اتقی من موسی و ابلیس افضل العالمین لم یکن محمودا و لا ممدوحاً و ان نظم ذلک شعراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۳۵]

۵. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۹۹/۳

آغاز:الحمدلله الذی خلق الاذهان و العقول لدرک المعانی برؤیة المبانی او سماعها؛ **انجام:** و راجیاً من الناظر الیه ان یصلح ما قد فسد بعدالته و النظر فانی انادی بنفسی و لسانی انا الجاهل العمیاء مع ان فوق کل ذی علم علیم

مختصری است در قواعد کلی علم معانی و بیان، برای فراگرفتن مبتدیان و کمک فهم آیات و احادیث و حکم و آداب، مخصوصاً برای فهم دعاهای صحیفه سجادیه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۷۹پ-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۹۲

آغاز: ... فی اقتضائه ضمیر فصل و هو اذا کان المراد تخصیص المسند؛ **انجام:** ولکن ارید تجویز ارادة التوسعة فیقول ...

شرح کتابی است در معانی و بیان با عناوین «بحث، باب و فصل»، عنوان کتاب مشخص نگردید؛ خط: نسخ قدیم خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۶۴گ، ۱۵سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رایانه]

۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۱

آغاز:علیها فتملک و تضیع شیئاً فساحتی لاتکاد تجد فی أدنی اثراً منها و لا عثیراً؛ **انجام:** ثم اختار لاحتباس المسطر الاقلاع الذی هو ترک الفاعل الفعل للشبه بینهما فی عدم ما کان ثم ...

رساله‌ای است در معانی و بیان، و دارای این عناوین است: القسم الرابع فی الاستعارة بالکنایة، القسم الخامس فی الاستعارة الاصلیة، القسم السادس فی الاستعارة التبعیة، القسم السابع (؟)، الفصل الرابع من فصول المجاز فی المجاز اللغوی، الفصل الخامس: فی المجاز العقلی، الاصل الثالث فی علم البیان، فی الکنایة خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۱۴۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶/۴-ف

نسخه اصل: بادلیانMs. ED. Clark or 34. ساخته شده برای احمد بن محمد، رساله کوچکی است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱-۵۴۵]

● المعانی و البیان / معانی بیان / فارسی

al-ma‘āni wa-l bayān

ناشناخته:

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۴/۲

آغاز:بعد الحمد و الصلاة، چون این بنده در غالب فنونی که از آن بهره مند هستم تألیفی کرده؛ **انجام:** زاد این نتیجه نیمه شب ز أول رجبدر غین و شین و لام ز هجرت پیمبری

رسالة فارسیة مختصرة فی قواعد البلاغة استشهد بالکثیر من أبیات شعراء الفرس؛ کاتب = مؤلف، تا: غره رجب۱۲۳۹ق؛ جلد: چرم زرد، ۴۲گ (۲۷پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۷۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۷/۳

آغاز:حقیقت ومجاز بر مفرد ومرکب واقع وبه این جهت حدشان مختلف می‌گردد زیرا که حقیقت مفرد ومرکب مختلف ومقرراست؛ **انجام:** چیست آن آبی که رخ را گونه آذر دهد ×× تلخی او عیش را شیرین شکر دهد / ای نهاده برمیان فرق جان خویشتن ×× جسم مازنده به جان وجان مازنده به تن

مختصری است دراستعاره واقسام آن وکنایه با ذکر برخی شواهد از ادب فارسی وآیات قرآنی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۷گ، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۲۹

خط: نستعلیق، کا: شیبانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۹۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۱

آغاز: ... از کتاب نفایس الفنون علم بیان که آن معرفت؛ **انجام:**سیم ابنت البقل شباب ... مثال چهارم هی ربیع الارض

رساله مختصری است در علم بدیع و معانی و بیان که شاید قسمت مربوط به ادبیات از کتاب «نفایس الفنون» باشد که بدلیل فرسودگی و ناخوانا بودن قابل تطبیق دادن نیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۹۰پ-۹۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۷

آغاز:بسکون اللام یضاع؛ **انجام:** او تکون النار مستدیره به به

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **المعانی و البیان (ارجوزة)** / معانی بیان، شعر / عربی
al-ma‘ānī wa-l bayān (urjūza)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۴۶

آغاز:بسمله، یقول راجی عفو رب سامع؛ **انجام:** حسن اختتام و انتهی المقال
انجام این منظومه با منظومه‌ای که به افراد مختلف نسبت داده شده از جمله محمد قمی مشهدی هماهنگ است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق [الفبائی: -۳۹]

● **معانی و بیان و بدیع** / معانی بیان /فارسی
ma‘ānī va bayān va badī‘

فیاض همدانی، محمد

fayyāz-e hamadānī, mohammad

رساله اجتهادیه او است برای رسیدن به مقام تدریس در دانشکده الهیات.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۵۵/۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۰۰ص، ۱۰سطر (۱۱×۱۷)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۳۶]

● **معانی و بیان و بدیع** / معانی بیان / فارسی
ma‘ānī va bayān va badī‘

این کتاب که به‌طرزی بدیع تدوین یافته بنا به اظهار مؤلفش مختصری است در علم معانی و بیان و بدیع، و بر یک «مقدمه» و سه «فن» ترتیب پذیرفته است. در این کتاب که در معانی بیان و بدیع فارسی است گاهی شواهدی از زبان عرب و آیات قرآن نیز می‌آورد. در آخر کتاب با نقل خطبه‌ای بدون حرف الف به اسناد ابراهیم کفعمی پایان می‌بخشد. در آخر کتاب خاتمه‌ای آمده که در آن اموری لازم الرعایه در معانی و بیان و بدیع یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶۶

آغاز:بسمله. و به نستعین. ستایش بیحد خالقیرا سزا است که خلقت انسانی نمود و او را نعمت بیان ارزانی فرمود؛ **انجام:** فسیستغفر رب کل مربوب لی و لکم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۷سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۳-۳۰۳]

● **معانی و بیان و بدیع (منظومه در ...)** / معانی بیان، شعر
ma‘ānī va bayān va badī‘ (manzūme dar ...)

مغربی، محمد بن منصور

maqrebī, mohammad ebn-e mansūr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۳/۱۲-ف و ۳۷۷۴/۱۲-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1769 (بلوشه ۱۰۶/۴ ش ۲۱۴۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق [فیلمها ف: ۲-۲۴۷]

● **معانی و حقیقة ایمان** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘ānī va haqīqat-e īmān

مرحوم آقا بزرگ رساله‌ای در حقیقة ایمان در کتاب الذریعه (۵۱۰/۲) به علامه حلی نسبت داده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۳/۱

آغاز:بسمله اعلم ان ... هذا تفسیر الایمان من الالهیات اتفق ارباب التحیق؛ **انجام:** و الخیر کلهما من قدر الله تع ای حاصل قدرته و ارادته تمت».
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: آخر ربیع الاول۸۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۰سطر، اندازه: ۳×۱۸سم [ف: ۲۳-۹۱]

● **معانی و خواص اسماء الله (رساله در بیان)** / اسماء الله / فارسی
ma‘ānī va xavass-e asmā’-ol-lāh (r. dar bayān-e)

ذاکر، محمد، ق۱۳ قمری

zāker, mohammad(- 19c)

یک مقدمه دارد در سیزده فصل سپس خواص اسماء الهی آن‌گاه خاتمه در پنج فصل.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۷/۳

آغاز:بسمه. فهرست خطبه مقدمه مشتمل است بر فصول فصل اگر خواهد اسماء الله را دعوت کند جدول بروج و غیره ... فصل در دعوت اسم باید بدیع العجایب و ادعیه مجربه قد فرغت عن ذکر فهرست هذا الکتاب ... نشرع فی ذکر الکتاب ... ذکر اجماله و تفصیله. بسمله. خطبه ابتدا بذکر اسماء الله و حمد و شکر او سبحانه متمم و مکمل هر مقصود و مهم است ... اما بعد از ... نواب جعفر خان ... مر این راقم حروف احقر محمد ذاکر را ... اشاره شد که در بیان معانی و خواص اسماء الله الحسنی ... از هر جا و از هر نسخه ... جمع کرده از نظر بگذراند این قلیل البضاعه ... فراهم آورده بر مقدمه و خاتمه و هر اسمی از اسماء الهی بجای باب ترتیب داد؛ **انجام:** این است. بسمله. ناد علیا ... ذوالفقار الحمدلله علی توفیق الاتمام و الصلوة علی سیدنا محمد خیر الانام و آله و السلام (تمام شد رساله در خواص اسماء الله روز جمعه چهارم ماه جمادی الثانی سنه یکهزار و دو صد و چهار هجری نبوی صلی الله علیه و آله و سلم تم بالخیر و العافیة)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۴ جمادی الثانی۱۲۰۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۶۲پ-۱۲۶ر)، ۱۹سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه:

۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۱۶۶]

● معانی هلال و عین / ادبیات

ma‘ānī-ye helāl va ‘ayn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۳۱/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۱گ (۱۰۲ر) [ف:۶-۳۵]

● معانی الهمزة و الیاء و الواو و النون و الطاء /ادبیات / عربی

ma‘āni-l hamza wa-l yā’ wa-l wāw wa-n nūn wa-ṭṭā’

معانی الهمزة و الیاء و الواو و النون و الطاء و الکاف و الزاء و السین و الصاد و الباء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱ ص، ۲۵سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [سنا: ف: ۲-۶۸]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۷۶]

● المعاودة فی امر النفس و الفیض = جواب ابی سعید ابی الخیر / فلسفه / عربی

al-mu‘āwada fī amr-in nafs wa-l fayḍ = javāb-e abī sa‘īd-e abe-l xeyr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

ابوسعید می‌پرسد چرا طبیعت نمی‌تواند آغاز و بنیاد چیزها باشد و شما این را به کتاب‌های دیگر و مباحثات بازگشت دادید؟ باز از فیض الهی می‌پرسد که چیست و می‌گوید من هنوز کتاب مباحثات را ندیده‌ام. شیخ در پایان یادی از فیض الهی خود می‌کند و می‌گوید من آنرا نوشته‌ام و اکنون باز آنرا می‌آورم. در اینجا عبارتی از آغاز رساله «فیض الهی» یا «الفعل و الانفعال و اقسامهما» (چاپ دکن به سال ۱۳۵۳؛ ش ۱۹۰ قنواتی) می‌آید و پاسخ پایان می‌یابد ولی باید همه آن در دنبال باشد وگرنه سخن بریده خواهد ماند. پیداست که شیخ این رساله را که پیش نوشته بود چون با پرسش میهنه‌ای می‌ساخت در دنبال پاسخ او گذارده است و سخن شیخ بدین گواهی می‌دهد. (دانش پژوه)

در بعضی از نسخه‌ها قید شده است که آن را شیخ در جواب ابی عبید جوزجانی نوشته است. مهدوی احتمال می‌دهد که رساله «الفیض الالهی» ابن سینا جواب سؤال دومی باشد که در این رساله مطرح شده است.

آغاز:فکتب الشیخ سلطان العارفین خاتم المشایخ ابوسعید بن أبی الخیر، قدس الله روحه: أسبع الله تعالی علی الشیخ الرئیس مواد النعم المتوالیة و رفع له عماد الدولة النامیة قد تجدد علی الخادم اشکالان اما الأول ... قد ذکرت فی خلال الکلام و قلت ان الطبیعة لایجوز ان یکون مبدأ الاشیاء المنسوبة الیها ... و اما اشکال الثانی فهو من اعظم المهمات و قد ذکرت فی عدة مواضع الفیض الالهی و الفیض من واهب الصور فأتوقع الجواب. فأجاب: و قعد فقد وصلت المسألة و المعاودة فی امر النفس و الفیض اطال الله بقاء الشیخ الاجل سلطان العارفین خاتم المشایخ ... و وقفت الآن علی غرضه فیها و صادفته لم یتأمل ما قلته فی الجواب الأول تاملا بالاستقصاء ... اما فیض الالهی فسنذکر بعد هذا الجواب ان شاء الله تعالی ...

انجام:و لیس کل ما لیس وجوده من ذاته یجوز ان یزول وجوده و هو الذی لیس فیه الترکیب المذکور و هذا ما اردنا ان نبین و بعد هذا نذکر رسالة الفیض الالهی ان شاء الله تعالی.

چاپ: در رسائل، جلد دوم (استانبول: ۱۹۵۳م)

[مصنفات ابن سینا (مهدوی) ص ۵؛ مجمع العلمی ۱: ۱۱۹، ۳: ۲۵۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا ما أردنا أن نتبین و بعد هذا یذکر رسالة الفیض الالهی فی أول السؤال الثانی من أمر النفس فأقول الأفعال و الإنفعالات

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲گ (۳۴ر-۳۵ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذا ما اردنا ان نبین و بعد ها نذکر رسالة الفیض الالهی و قد کتبناها ... الفیض الالهی فی اول السئوال الثانی من امر النفس فاقول الافعال و الانفعالات.

خط: شکسته تعلیق، کا: نصیرالدین حسین حر حسینی، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۲گ (۶۰ر-۶۱ر) [ف: ۳-۱۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۵/۴

در فهرست با عنوان «جواب سوال ابوعبید جوزجانی» آمده است که با توجه به مهدوی (مصنفات ابن سینا، ص ۵) تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۸۵]

● معاول العقول فی قلع اساس الاصول = سیف الله المسلول علی مخربی دین الرسول = قلع الاساس / اصول فقه / عربی

ma‘āwil-ul ‘uqūl fī qal‘-i asās-il uṣūl = sayf-ul lāh-il maslūl ‘alā muxarribī dīn-ir rasūl = qal‘-ul asās

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

وابسته به: اساس الاصول؛ نقوی نصیرآبادی، دلدار علی بن محمد معین (۱۱۶۶-۱۲۳۵)
تاریخ تألیف: ۹شوال ۱۲۲۷ق؛ محل تألیف: کاظمین
کتابی است مفصل در رد «اساس الاصول»که در رد کتاب «الفوائد المدنية» محمد امین استرآبادی تألیف شده است. مطالب با عنوان «قال، اقول» ذکر شده است. همین میرزا محمد کتاب دیگری در رد اساس الاصول به نام «هادم قواعد الفضول فی رد اساس الاصول» نگاشت که در این از آن نام می‌برد. وی‌همچنین از کتاب‌های دیگر خود با نام‌های منية المرتاد و الحجة البالغة و فتح الباب و مصادر الانوار نام برده است.
آغاز:الحمدلله سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد فهذا مما هدانی الیه دواعی روعیه للنبی عن الملة الاحمدية و المحجة المحمدية علی الصادع بها افضل التحية ...
[الذریعة، ج ۲۱، ص ۲۰۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۴/۹
آغاز:و قد اجاب بعض الافاضل عن ما ذکر فی قوله، فی ماهيته الی آخره، اقول لا يخفی ان القول بحجية شیء، يتوقف علی معرفته و المعرفة علی حده؛ **انجام:** قوله فائدة الخ، اقول لا شیء من هذا و امثاله، بنا هن للاعتقاد و العمل ... تم
فقط شامل مقصد سوم در اجماع است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛۱۱گ (۲۶۲-۲۷۲)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** و لم یخلص الجد و لم یدخل من الباب لحفظ الحد و لقد بينا الآيات لقوم يوقنون و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم و ليكن هذا آخر كتاب معاول العقول لقلع اساس الاصول
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مصحح، مقابله شده، محشی با رمز«منه عفی عنه، محمد بن محمد رضا»؛ جلد: تیماج، ۳۴۶گ، ۲۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۵۳۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۳۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** گر تو قلع الاساس ما خوانی ×× حق و باطل ز هم جدا دانی / خسرو خورده دان نوشت چو رد ×× نظم تاریخ شد کتاب خرد / گر اساس الاصول بد محکم ××گشت قلع الاساس ما احکم
خط: تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۲ق؛ با نسخه اصل مقابله شده در شعبان ۱۲۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۶-۲۲۹]

۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد ابراهیم بن حاجی ملا خلیل استرآبادی، تا: چهارشنبه ۱۹ ذیقعده۱۲۳۵ق؛ انتهای مجلد اول صفحه ۲۶۷) مصحح، محشی با عنوان«لمحرره»، دارای خط‌خوردگی؛ ۳۹۷ص [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۴۶
نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۳۰۵]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۴۱
خط: نسخ، کا: عبد الله بن مسیح شیرازی، تا: محرم۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی پاره‌ای از مصنف با نشان«منه ره» و چند حاشیه از فرزند مؤلف با نشان«علی بن مصنف» و نیز حاشیه‌های کمی از محمد باقر بن محمد طاهر همدانی، با نشانه «بلغ»؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** ولم يدخل من الباب لحفظ الحد ولقد بينا الايات لقوم لايوقنون لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظيم
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسن خوانساری، تا: جمعه ۳ جمادی الثانی۱۲۵۴ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۳۷۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۶-۸۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۹۸
آغاز:برابر**انجام:** و لم یدخل من الباب لحفظ الحد و لقد بينا الايات لقوم يوقنون و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظيم.
در فهرست به محمد امین استرآبادی نسبت داده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: شیخ رضا بهاری به تاریخ ۱۳۲۹؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۷-۲۷۰]

←معاویه ⪢ مرگ معاویه
←معاهدات ⪢ عهدنامه ها

● معاهدات اسلام و دولت ایران با دول متحابه آسیا و اروپا و آمریکا / اسناد / فارسی

moʻāhedāt-e eslām va dowlat-e īrān bā doval-e motahābe-ye āsīyā va orūpā va āmrīkā

شامل عهدنامه و قرارنامه و نامه‌ها به شرح آتی:۱. عهدنامه حضرت رسول (ص) بانصاری، با آغاز:«بسمله. این کتاب خطیست معروف و سجلی است مشهور و سندی است مضبوط و عهدی است که رعایت آن واجب است از برای جمیع ملت از نصرانیه و غیرهم ...»؛ ۲. میثاق نامه جناب امیر (ع) با طایفه غیرمسلم، با آغاز:«الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین و بعد ترجمه عهدنامه‌ای است که هشام بن عتبه به فرموده حضرت ... نوشته شده در ماه صفر اربعین سنة من الهجرة النبویه»، با آغاز:«بدرستی که جماعتی از علماء طایفه ارامنه و اهل ذمه که مصاحب بوده بعضی از آنها ... تا چهل تن از اکابر ارامنه که راعب بودند و در رعایت عهدنامه پس بسبب این مستوجب امن و وفا و مصاحب من شده‌اند ...»؛ ۳. نامه که فیما بین پادشاه ایران (شاه صفی اول) و سلطان مراد رابع پادشاه عثمانی در چهارم محرم ۱۰۴۹ برابر ۱۶۳۹ میلادی مبادله شده است، با آغاز:«الحمدلله الذی جعل الصلح و الصلاح

بمفتاح ان ارید الا الاصلاح ... اما بعد: مشیت ارادت رافع السماء بغیر عماد و قدرت حکمت مبدع المرکبات عن الاضداد جل شأنه عن مشاکله اعدادیله نظام احوال پادشاهان باعدل و داد و شهریاران مکارم الاعتماد نک حسن اتفاقی و اتحاد لرینه مربوط در ...»؛ ۴. عهدنامه شاه صفی اول با سلطان مراد عثمانی:«بسمله لاحول و لاقوة الا بالله بیده مقالید الامور و بقدرته ظهور کل مقدور ... و بعد چون مشیت جناب ذوالعرش المجید و اراده حضرت فعال لما یر یدایله انتظام عالم و رتق وفتق امور بنی آدم مظاهر آیه کریمه الدین جاهدوا نظم کریم و الوفون بعهدهم اذا عاهدوا اولان سلاطین روی زمین و خواقین هدایت قریننک توافق و اتفاقرلینه وابسته و موقوف اولوب ...»؛ ۵. صورت مصالحه نادرشاه با سلطان محمودخان اول، با آغاز:«اولا حدود منوریکه در زمان خاقان سلطان مرادخان رابع قرار داده شده بود استقرار داشته باشد ...»؛ ۶. عهدنامه بین نادرشاه و سلطان محمودخان اول، با آغاز:«بسمله. الحمدلله الذی انام عیون الفتن بایقاظ قلوب السلاطین ... اما بعد چون در شورای کبرای صحرای مغان که اهالی ایران از نواب همایون ما مستدعی قبول سلطنت شدند بنا بر آنکه از بدو ظهور شاه اسماعیل سب و رفض در ایران شیوع داشت و معادات و مبغضیت میانه روم و ایران ظهور و وقوع داشت نظر به مذهب حنیف اهل سنت و جماعت که مختار آباء کرام و اسلاف عظام ما بوده از سلطنت ایشان تحاشی و بعد از آنکه الحاح مکرر از آن گروه ناشی شد امر فرمدویم که هرگاه این طایفه باللسان و الجنان تارک اقوال لاطائل و به حقیقت خلافت خلفاء کبار رضوان الله علیهم قایل شوند بحصول مسئول نایل خواهند شد ...»؛ ۷. صورت عهدنامه فیما بین خاقان ... فتحعلیشاه و سلطان محمودخان ثانی، با آغاز:«بسمله. غرض از تحریر این کتاب مستطاب اینکه در این چند سال بسبب حدوث بعضی عوارضات در میان دولتین علیین اسلام روابط صلح و صفوت و ضوابط دوستی و الفت قدیمه مبدل به نقار و خصومت و مؤدی بحرب و کدورت گشته بود ...»؛ ۸. صورت قرارنامهفیما بین محمد شاه قاجار و سلطان عبدالمجیدخان پادشاه عثمانی، با آغاز:«بسمله غرض از ترقیم و نگارش این کلمات خجسته دلالات اینکه از مدتی باینطرف چون فیما بین سلطنت جاوید آیت سنیه و دولت دوران عدت علیه عثمانی بعضی عوارض و مشکلات حدوت و وقوع یافته بود بنا بر مقتضای التیام اساس دوستی و الفت و ضوابط مسلم و صفوت و جهة جامعه اسلامیه که میان دولتین علیین درکار و افکار سلمیه که وکلای طرفین علیین بدان متصف میباشند با تسویه اینگونه مواد نزاعیه بروجه موافق و مناسب ... موافقت شده ...»؛۹. صورت قرارنامه تلغرافیهفیما بین دولتین ایران و عثمانی، با آغاز:«سبب تحریر وثیقه و باعث تطیر نمیقه آن است ...»؛ ۱۰. صورت دستخطسلطان عبدالعزیز خان، با آغاز:«ترجمه: قانون نامه که در ممالک عثمانی به تبعه دول خارجه حق تملک املاک میدهد مورخ نهم ماه صفر المظفر ۱۲۸۴هـق.»؛ ۱۱. سواد عهدنامه دوستی و تجارتی فیما بین دولتین ایران و عثمانی، با آغاز:«فصل اول: جمیع حقوق و امتیازات و معافاتی که بموجب عهدنامجات از سابق تا بامروز بدولت و به تجارت به رعایای یاران از جانب دولت علیه عثمانی داده شده است به حکم این عهدنامه جدید ثابت و مقرر می‌ماند ...»؛۱۲. سواد مقاوله‌نامه فیما بین سفارت سنیه دولتایران و عثمانی در ۲۱ ذیقعده ۱۲۹۱ق، با آغاز:«اولا تبعه ایرانیه که در ممالک عثمانیه هستند در تمامی خصوصات متعلق بجنایات و جنجه و قباحت رأسا بنظامات و قوانین دولت علیه عثمانیه و بدینواسطه بضابطه و محاکمه سلطنت سنیه تابع خواهد شد ...»؛۱۳. سواد عهدنامه گلستان ما بین دولتین ایران و روس مورخ ۲۹ شوال ۱۲۲۸ق،با آغاز:«بسمله اعلیحضرت قدر قدرت خورشید آیت ...»؛۱۴. دیباچه عهدنامه ما بین دولتین ایران و روس،با آغاز:«الحمدلله الوافی الکافی. بعد از انعقاد عهدنامه گلستان و مبادلات و معاملات دوستانه ...»؛ ۱۵. سواد معاهده که در ترکمان‌چائی گرمرود تبریز به‌وکالت حضرت ولیعهد عباس میرزا نایب السلطنه،با آغاز:«اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه اعظم والاجاه امپراطور اکرم ...»؛ ۱۶. قرارنامه تشریفات سفرا، با آغاز:«چون وکلای مختار روس و ایران مجتمع شده بود ...»؛ ۱۷. صورت قرارنامه در باب کرورات و تخلیه سرحدات فیما بین دولتین ایران و روس،با آغاز:«اول نظر بماحصل فصل چهارم عهدنامه ...»؛ ۱۸. صورت قرارنامه افلاس در طهران فیما بین وکلای ایران و روس در زمان محمدشاه قاجار و نیکولای اول امپراطور پنجاه و دوم روس، آغاز:«تدبیراتی که بجهت دفع اجلاس جعلی و رفع حیله جات ورشکسته ها لازم آمد از قرار فقرات ذیل است ...»؛ ۱۹. صورت قرارداد مهاجرت ...، آغاز:«برای رفع بی حسابی و اغتشاش اهالی سرحدات ایران و روس ...»؛ ۲۰. مقدمات عهدنامه مخفیه مابین دولتین ایران و روس ۱۲۷۱ق،آغاز:«از آنجا که همواره منظور نظر همایون پادشاه بالاستقلال اعظم و ... بوده و می‌باشد ...»؛۲۱. سواد شرح جداگانه که ضمیمه بر این عهد خفیه شده، آغاز:«بعلت عهدنامه جدیده که دولت ایران با دولت روس منعقد ساخته ...»؛ ۲۲. سواد عهدنامه فیما بین دولتین ایران و روس، آغاز:«چون اعلیحضرت پادشاه کل ممالک ایران و اعلیحضرت امپراطور ... مصلحت دانستند که خط سرحد را فیما بین ممالک خودشان واقعه در طرف شرقی بحر خزر تعیین نمایند ...»؛ ۲۳. یادداشتی است که وزیر مختار دولت علیه ایران مقیم دربار دولت بهیه روسیه به دربار دولت متبوعه خود نوشته است، آغاز:«بموجب فصولی که بعهدنامه ترکمان چائی ملحق شده هیچیک از دولتین قوی شوکتین ایران و روس نمیتوانند بدون اجازه مخصوص تبعه یکدیگر را برعیتی قبول نمایند ...»؛۲۴. صورت معاهده فیما بین دولتن ایران و انگلیس سنه ۱۲۲۴ق برابر ۱۸۰۹ میلادی، آغاز:«چون در این اوان سعادت

نشان سفیر بی نظیر ... (مستر هر فرد جونس بارون) از جانب سعادت جوانب شهریار کامکار ... پادشاه ممالک انگلستان و هندوستان ... برسم سفارت ... شرف اندوز عتبه علیه ... فتحعلیشاه ... گردیده ...» و مواد دستخط پادشاه انگلستان در ذیل همین نامه است؛ ۲۵. صورت معاهده ما بین ایران و انگلیس در ۱۲۲۷ق برابر ۱۸۱۲م، آغاز:«این خجسته اوراق دسته گلی است که از گلزار بیخار وفاق رسته ... »؛۲۶. سواد دستخط نواب والانایب السلطنه عباس میرزا؛۲۷. صورت معاهده فیما بین ایران و انگلیس در ۱۲۲۹ق برابر ۱۸۱۳م با آغاز:«قبل از آنکه زبدة السفرا «مستر هر فرد جونس بارون) از جانب دولت انگلیس ... وارد دربار شهریاری شده بود عهدنامه مجملی فیما بین وکلای دولتین اجل الکفاة ... مرقوم گردیده بود ...»؛ ۲۸. صورت احتجاج اولیای دولت ایران با نمایندگان دولت انگلیس؛۲۹. معاهده تجارتی ما بین انگلیس و ایران؛۳۰. قراردادنامه منعقده فیما بین ایران و انگلیس در باب کنیز و غلام در ۱۲۷۰ق برابر ۱۸۵۳م؛۳۱. دستورالعمل مأمور مخصوص وزارت جلیله خارجه ایران در باب غلام و کنیز؛ ۳۲. سواد قرارنامه منعقده بین اولیای دولت ایران و وزیر مختار دولت انگلیس در ۱۲۶۹ق برابر ۱۸۵۲م؛۳۳. شرح منضمی قرارنامه بالا؛ ۳۴. صورت معاهده فیما بین ایران و انگلیس در ۱۲۷۳ق برابر ۱۸۵۶م، آغاز:«چون اعلیحضرت خورشید اقدس ... پادشاه اعظم کل ممالک ایران و اعلیحضرت شاهنشاه انگلیس هر دو علی السویه از روی صدق مایل آن هستند مصایب جنگی را که منافی میل و مکنونات دوستانه ایشان است رفع نمایند ... فصول آتیه را مقرر و مقبول داشتند ...»؛۳۵. ترجمه ترکی عهدنامه دولتین ایران و انگلیس که به تاریخ هفتم رجب ۱۲۷۳ق در پاریس فیما بین وکلای دولتین جناب فرخ خاولرد گاولی منعقد و مقرون به حسن اختتام شده است؛۳۶. ایران و انگلیس، آغاز:«تلغرافی ما بین اروپا و هندوستان را که از خاک ایران عبور مینماید و بر حسب عهدنامجات قبل برقرار شده موقوف نفرموده مداومت دهند ...»؛۳۷. سواد عهدنامه فیما بین دولتین ایران و فرانسه در صفر ۱۲۲۲ق مطابق ۱۸۰۷م،آغاز:«چون در این اوان سعادت و زمان میمنت ... اعلیحضرت امپراطور ممالک فرانسه و پادشاه ایتالیا بنای الف و اتحاد با اعلیحضرت قدر قدرت ... شاهنشاه صاحبقران ... فتحعلیشاه ... با رخصت کامله یقین رخصت گذار فرموده ...»؛۳۸. صورت معاهده فیما بین ایران و فرانسه در ۱۲۷۱ق مطابق ۱۲ ژلیه ۱۸۵۴م، آغاز:«چون اعلیحضرت کیوان رفعت ... ناپلئون امپراطور ممالک فرانسه و اعلیحضرت کیوان رفعت ... پادشاه اعظم کل ممالک ایران هر دو علی السویه اراده و تمنای صادقانه دارند ...»؛۳۹. صورت معاهده فیما بین ایران و اوستریا در ۱۲۷۳ق مطابق ۱۷ماه می ۱۸۵۶م،آغاز:«بسمله بعون ایزد متعال ما پادشاه بالاستقلال و شهریار بالاستحقاق ... مالک بالارث کل ممالک ایران موافق این مبارک سطور بهر کس بتواند و تعلق داشته باشد معلوم میفرمائیم ...»؛۴۰. سواد دستخط همایون ملوکانه در امضاء و تصدیق معاهده فوق؛۴۱. سواد اعلام نامه وزارت جلیله خارجه دولت انگلیس؛۴۲. سواد معاهده فیما بین دولتین ایران و رئیس ممالک مجتمعه آمریک شمالی در اسلامبول در ۱۲۷۳ق مطابق با ۱۸۵۶م، آغاز: «سواد اختیارنامه. بعون ایزد متعال ما پادشاه بالاستقلال ... ممالک محروسه ایران ... بسمله ... چون اعلیحضرت کیوان رفعت ... خسرو اعظم ... کل ممالک ایران و رئیس ممالک مجتمعه آمریک شمالی هر دو علی السویه تمنای صادقانه دارند که روابط دوستی فیما بین برقرار ... مستحکم سازند ...»؛۴۳. سواد عهدنامه فیما بین دولتین ایران و بلجیک در چهارشنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۵۷ق مطابق ۱۴ ماه جولای ۱۸۴۱م در اسلامبول؛ ۴۴. سواد اختیارنامه؛ ۴۵. ضمیمه عهدنامه؛ ۴۶. سواد عهدنامه ثانی فیما بین دولتین ایران و بلجیک در بروکسل؛ ۴۷. سواد عهدنامه ما بین دولتین ایران و پروس دوم ذیقعده ۱۲۷۳ق مطابق ۲۲ ماه ژون ۱۸۵۶م؛ ۴۸. سواد عهدنامه دولتین ایران و ایتالیا در تهران در ربیع الاول ۱۲۷۹ق مطابق ۲۴ سپتامبر ۱۸۶۲م؛۵۰. سواد دستخط همایون در باب بعضی فصول همین عهدنامه؛۵۱. صورت بعضی فصول ملحقه منضمه و همین عهدنامه؛ ۵۲. صورت امضای مبادله عهدنامه فوق؛ ۵۳. سواد عهدنامه ما بین دولتین ایران و اسپانیا ۲۰ محرم ۱۲۵۸ق موافق ۳ ماه مرج ۱۸۴۲م در اسلامبول؛۵۴. سواد عهدنامه ما بین دولتین ایران و هولند در دهم ذیقعده ۱۲۷۴ق مطابق ۱۸۵۷م در پاریس؛۵۵. سواد معاهده منعقده ما بین دولتین ایران و دانمارک در پاریس در ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۷۴ق مطابق ۱۸۵۷ در پاریس؛ ۵۶. سواد معاهدهنامه فیما بین دولتین ایران و سوئد و نورویچ در پاریس در ۱۲۷۵ق مطابق ۱۸۵۸م؛۵۷. صورت امضاء و تصدیق همایونی؛۵۸. صورت اختیارنامه؛۵۹. صورت عهدنامه دوستی و تجارت فیما بین دولتین ایران و آلمانیا در پطرزبورغ؛ ۶۰. سواد امضانامه عهدنامه منعقده فوق؛ ۶۱. صورت اختیارنامه همایون؛ ۶۲. صورت فصل ملحقه به همین عهدنامه؛ ۶۳. صورت عهدنامه منعقده فیما بین دولتین ایران و مشیران شهر آزاد در پاریس مورخ غره ذیحجه ۱۲۷۳ق مطابق ۱۸۵۶م سواد اختیارنامه همایون؛ ۶۴. سواد معاهده نامه مبارکه؛ ۶۵. قرارنامه سردار کهندل خان و پسرش سلطانعلی خان مظفرالدوله در باب مملکت قندهار با دولت علیه ایران در ۱۲۷۹ق؛۶۶. سواد خط فرزند کهندل خان؛ ۶۷. صورت قرارنامه بندرعباسی در ۱۲۷۲ق؛۶۸. سواد نوشته تبعیت حاکم بندرعباسی در ۱۲۷۲ق مطابق ۱۸۵۵م؛ ۶۹. صورت قرارنامه احداث راه آهن در ممالک ایران باکمپانی دولت انگلیس سه‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی۱۲۸۹قمطابق ۲۴ اوکست ۱۸۷۲م؛۷۰. سواد شرحی که مسیو کوت وکیل بارون جولی یوس وراتیر در طهران داده است؛ ۷۱. ایضا سواد نوشته مسیو کوت ...؛۷۲. سواد دستخط مبارک همایون جهانمطاع ملوکانه؛ ۷۳. مسوده قرارنامه در ۱۲

ذیحجه ۱۲۹۱ق در طهران و ۲۱ ژانویه ۱۸۷۵م، این قرارنامه امتداد راه آهن در ممالک ایران نظر به بعضی ملاحظات دولتی موقوف شد؛ ۷۴. ترجمه امتیازنامه راه‌آهن چاپی اوراقی از روزنامه سه برگ؛۷۵. ترجمه قرارنامه راه آهن طهران تا شاهزاده عبدالعظیم علیه السلام ...؛۷۶. قرارنامه انحصار صید ماهی بده ولت و ممنوع بودن صید متفرقه؛ ۷۷. صورت قرارنامه راه آستارا اردبیل؛ ۷۸. صورت امتیازنامه بانک دولت علیه ایران در ممالک محروسه موسوم بیانک شاهی مورخ ۲۷ جمادی الاول ۱۳۰۶ق مطابق سی ام ژانویه ۱۸۸۹م؛ ۷۹. امتیاز خرید و فروش و ساختن داخل و خارج کل توتون و تنباکویی که در ممالک محروسه به عمل آورده می‌شود تا انقضاء مدت پنجاه سال ...؛ ۸۰ صورت قرارنامه منعقده فیما بین دولت علیه ایران و کمپانی سوسیته تنباکو در اسلامبول ...؛۸۱. پس از آن‌که قرارنامه انحصار تنباکو در ممالک محروسه ایران با کمپانی به‌کلی موقوف شد و دولت ایران قریب پانصد هزار لیره انگلیسی متحمل ضرر و خسارت گشته به نا باجازه و رخصت اولیای دولت علیه ایران قرار انحصار تنباکو و خرید و فروش آن به کمپانی در ممالک دولت علیه عثمانی داده شد ...؛۸۲. ترجمه مراسله (ویکونت زغلیب) رئیس کمپانی تنباکو در اسلامبول ... ربیع الثانی ۱۳۱۰ق؛ ۸۳ ترجمه مراسله ناظم الدوله سفیر کبیر مقیم اسلامبول در جواب مراسله بالا؛ ۸۴ صورت قرارنامه امتیاز راه فیما بین تبریز و دارالخلافه و شعبات و احداث اداره حمل مال التجاره ...؛۸۵. دولت علیه ایران حقوق مالکیت خود را در سیستان بر چهار اصل قرار می‌دهد؛ ۸۶ مجلس اول، صورت مجلس کونفرانس در وزارت امور خارجه دولت علیه ایران در باب سیستان؛ ۸۷ یادداشت جناب ناظم الملک (نماینده ایران و دوره قاجار) به جناب مسترطامسن شارژ دافر دولت انگلیس بتاریخ ۱۳ جمادی الثانی ۱۲۸۹؛ ۸۸. صورت مجلس منعقده مورخ جمادی الثانی ۱۲۸۹ق در سفارت انگلیس با حضور:از جناب انگلستان مسترطامسون شارژدافر سفارت انگلیس ژنرال کودر اسمیت مستر اسمیت نایب مسترلوت مهندس از جانب افغانستان سید نو محمد شاه از جانب ایران ناظم الملک میرزا ملکم خان میرزا نصرالله خان منشی خاصه؛۸۹. صورت فرامین صفویه به شرح آتی:چهار فرمان از شاه عباس اول صفوی، دو فرمان از شاه عباس اول صفوی، یک فرمان از سلیمان صفوی؛۹۰. کتابچه‌ای که یکی از رجال دولت ایران در اوضاع آتیه مملکت خراسان یادداشت نموده‌اند؛ ۹۱. این کتابچه را جناب میرزا جعفرخان مشیرالدوله دارالشورای کبری یادداشت کرده‌اند؛ ۹۲. کتابچه مکالمات مجالس گفتگوی تجار تبریز و تاجر انگلیسی در دارالخلافه تهران با ریاست مرحوم میرزا مصطفی خان بهاءالملک افشار شامل سه مجلس به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۸۳ق؛ ۹۳. سوادنامه شاه سلطان حسین به پطرکبیر پادشاه روسیه به تاریخ ۱۱۰۸ق؛ ۹۴. سوادنامه شاه طهماسب ثانی به پطرکبیر به تاریخ ۱۱۳۶ق برابر ۱۷۲۳م؛۹۵. سوادنامه شاه طهماسب ثانی به پطرکبیر به تاریخ ۱۱۴۱ق برابر ۱۷۲۹م؛۹۶. سوادنامه شاه طهماسب ثانی به امپراطور پروس در ۱۱۳۷ق مطابق سال ۱۷۲۴م؛۹۷. سوادنامه شاه سلیمان اول صفوی به امپراطور اطریش به تاریخ ۱۰۹۱ق؛ ۹۸. ایضا سوادنامه شاه سلیمان به امپراطور به تاریخ ۱۰۹۱ق برابر ۱۶۸۰م؛۹۹. ترجمه دو فقره مراسله لوردکار اندول صدراعظم و وزیر امور خارجه دولت انگلیس در عهد ملکه ویکتوریا به شفیع خان شارژدافر ایران درباره مکالمات سرحدی ایران و عثمانی؛ ۱۰۰. ترجمه مراسله لوردفرانویل وزیر امورخارجه دولت انگلیس به حاج میرزا حسین خان مشیرالدوله صدراعظم ایران به تاریخ ۱۲۹۰قبرابر ۱۸۷۳م؛۱۰۱. ترجمه نامه خاقان چین به اعلیحضرت ملکه انگلیس به تاریخ ۱۲۹۱ق برابر ۱۸۷۴م؛ ۱۰۲. ترجمه قرارنامه در باب استملاک در خاک عثمانی به تاریخ ۱۲۸۵ق برابر حزیران ۱۲۸۴ رومی و ۱۸۸۳ میلادی.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۱

انجام:لهذا لازم است که بموجب مضمون این نامه سامی ... در حق تبعه دولت ایران نیز متساویاً اجرا گردد.

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۸۹گ، ۱۰-۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: ۳-۱۲۷۸]

● معاهدات با دول فرنگ / اسناد / فارسی

mo‘āhedāt bā doval-e farang

انعقاد عهدنامجات با دول فرنگ و قرار بر ضد انگلیس و تفصیل حرکات آنها و گذرانیدن امر افغانستان و هرات و سایر.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۰/۳-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۴۴]

● معاهدات دولت ایران با دول خارجه / اسناد / فارسی

mo‘āhedāt-e dowlat-e īrān bā doval-e xāreje

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۶۸

خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ این مجموعه را میرزا سعید خان مرتب ساخته و نسخه حاضر از نسخه‌ای به خط مرحوم میرزا مهدی مدبر الملک (م-۱۳۴۰). رونویس شده؛ عنوان نخستین عهدنامه چنین است: عهدنامه دولت ایران با موسیو ...؛ جلد: تیماج، ۳۶ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۲۷۰]

● **معاهدات دول خارجی (ترجمه)** / اسناد / فارسی
moʻāhedāt-e doval-e xārejī (t.)
چند فقره ترجمه معاهدات مهم دول خارجی است از قبیل مصالحه‌نامه دولت عثمانی با کاترین ثانی امپراطریس روسیه، وصلت‌نامه پطر کبیر با امپراطورس چهل و سیم دولت روسی ... و سیاحت‌نامه یکی از سیاحان ایرانی در سواحل بحر خزر تا عشق آباد.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۰
آغاز:اولین برگ با مصالحه نامه دولت عثمانی با کاترین ثانی با عبارات (سواد بعضی از معاهدات که دول سایره با یکدیگر منعقد کرده اند، هو الله تعالی شأنه) و (صورت مصالحه نامه منعقده فیما بین دولتین عثمانیه و کاترین ثانی و امپراطور بچه دولت روسیه درمحل قینارجه بشرح مسطور در ذیل ... الخ)؛ **انجام:**ترکمانانی که در این حول و حوش ساکن هستند دویست خانوارند از عشق آباد الی قوچان پانزده فرسخ و از قوچان الی شهر مشهد مقدس بیست و چهار فرسخ تمام شد اطلاعات مختصری که برأی العین دیده است
خط: نسخ تعلیق، کا: ظ. میرزا حسن خان منشی اسرار، بی‌تا، جا: تبریز؛ جلد: چرمی، ۱۳۲گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۳۲سم
[ف: ۱-۲۴۴]

● **معاهدات و امتیازات** / اسناد / فارسی
moʻāhedāt va emtīyāzāt
مجموعه امتیازنامه‌ها و پیمان‌هایی است که دولت ایران با دولت‌های دیگر بسته است با صورت مجلس حدود پشتکوه و لرستان و سرزمین‌های حویزه و زهاب بدین‌گونه:۱. سواد امتیازنامه ساختن راه انزلی به قزوین (که دولت علیه به شرکت بیمه داده است) در چهارده فصل؛ ۲. سواد ضمیمه قرارنامه متعلق به راه رشت مورخ ذیحجه ۱۳۱۵ق (۱۸۹۳م) در پنج شرط؛ ۳. صورت قسمتی از تعیین حدود پشتکوه لرستان و اراضی ... حویزه و محمره و زهاب و بعضی متفرعات آن با درویش پاشا و مأمورین دول اربعه سنه ۱۲۶۸ق؛ ۴. عهدنامه صلح میان اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت شاهنشاه انگلیس توسط فرخ خان امین الملك سفیر کبیر ایران و هنری ریچارد چارلس باردن کاولی پانزده فصل (در چهار فصل) به تاریخ هفتم رجب ۱۲۷۳ق (۱۸۵۶م)در پاریس؛ ۵. صورت عهدنامه تجارت که میان دولتین ایران و انگلیس انعقاد یافته در دو فصل به تاریخ رمضان ۱۲۵۷ق (اکتوبر ۱۸۴۱م) در تهران؛ ۶. صورت عهدنامه‌ای که با دولت انگلیس باره دوم به توسط مسترایس ایلچی دولت مزبور بسته شد در نه فصل به تاریخ ۱۲ ذیحجه ۱۲۲۹ق (۲۵ نوامبر ۱۸۱۲م) در تهران؛ ۷. صورت عهدنامه‌ای که وکلای دولت ... ایران با سر گوراوزلی ایلچی دولت انگلیس بسته‌اند در یازده فصل به تاریخ ۲۹ صفر ۱۲۲۷ق (۱۴ مارس ۱۸۱۲م) در تهران؛ ۸. صورت عهدنامه‌ای که با دولت انگلیس به توسط مستر جالس بسته شده در ۸ فصل به تاریخ ۲۵ محرم ۱۲۲۴ق (۱۹مارس ۱۸۰۹م)؛ ۹. صورت فرمان امتیاز تنباکو و توتون در پانزده فصل ۲۸ رجب ۱۳۰۸ ؛۱۰. اعلان دولتی برای کشتیرانی در رودخانه کارون محمره در ۲۴ ماده؛ ۱۱. عهدنامه ترکمانچای در باب تجارت میان ایران و روس در نه فصل پنجم شوال ۱۲۴۳ق (۱۰فوریه ۱۸۲۸م) در ترکمانچای؛ ۱۲. صورت عهدنامه‌ای که میان خاقان خلد آشیان مغفور فتحعلی شاه و سلطان محمود خان سلطان روم منعقد گردید در ۷ ماده به تاریخ ۱۹ ذیقعده ۱۲۳۸ق؛ ۱۳. صورت قرارنامه فارس که میان شاه رضوان جایگاه مبرور محمد شاه نورالله مرقده و سلطان عبدالمجید خان سلطان روم استقرار یافته در ۹ فقره به تاریخ ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۶۳ق؛ ۱۴. صورت عهدنامه‌ای که در ترکمانچای در باب کرورات و تخلیه سرحدات سمت استقرار پذیرفت در ۶ فصل به تاریخ ۵ شعبان ۱۲۴۳ق (۱۰فوریه ۱۸۲۸م) در ترکمانچای؛ ۱۵. صورت تشریفات سفرا که میان دو دولت ایران و روس در ترکمانچای بسته شد به تاریخ ۱۰ فوریه ۱۸۳۸م مطابق پنجم شعبان ۱۲۴۳ق در ترکمانچای؛ ۱۶. صورت عهدنامه‌ای که در سال ۱۲۷۳ میان دو دولت ایران و انگلیس در پاریس منعقد گردید در ۱۵ فصل به تاریخ ۷ رجب ۱۲۷۳ق در پاریس؛ ۱۷. صورت عهدنامه گلستان که میان ایران و روس منعقد گردید در یازده فصل به تاریخ ۲۹ شوال ۱۲۲۸ق (۲۱ اکتبر ۱۸۱۳م) در محال گلستان از ولایت قراباغ؛ ۱۸. صورت قرارنامه تجارتی که در دارالخلافة طهران میان وکلای دو دولت ایران و روس منعقد گردید به تاریخ ۱۲۵۹ در ۱۸ فقره به تاریخ ۲۷ شوال ۱۲۵۹ق در تهران؛ ۱۹. عهدنامه در باب تجارت در نه فصل به تاریخ پنجم شعبان ۱۲۴۳ق (دهم فوریه ۱۸۲۸م) در ترکمانچای؛۲۰. قرارداد نواب حسام السلطنه در باب بندر عباس در ۱۵ ماده به تاریخ ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۸۵ق؛ ۲۱. سواد قانون نامه تابعیت دولت علیه ایران در ۱۵ بند به تاریخ صفر ۱۳۱۲ق؛ ۲۲. صورت مقاوله‌نامه‌ای است که بخ شرط بقا و رعایت اجرای احکام عهدنامجات منعقده و موجود میان دو دولت ایران و عثمانی مانند پیش و همچنین به شرط باقی داشتن احکام قرارنامه‌هایی که مصدق و مرعی الاجرا بوده است در میان سفارت سنیه ایران و نظارت عثمانی ترتیب و قرار داده شده است در ۸ ذیحجه ۱۲۹۰ق در ۱۳ فقره و یک خاتمه؛ ۲۳. ترجمه قرارنامه مطبوعه مقاوله‌نامه‌ای است که مؤخراً میان سفارت ایران و وزارت خارجه عثمانی قرار داد شده (پیش‌نویس قرارنامه پیشین) به تاریخ ۲۱ ذیقعده ۱۲۹۲ (۸ کانون اول ۱۲۹۱)؛ ۲۴. اصل مقاوله نامه (پیش) به ترکی؛ ۲۵. صورت عهدنامه‌ای که میان دولت علیه ایران و دولت بهیه هولند در ۱۲۷۳ در پاریس منعقد گردید در شش فصل؛ ۲۶. رساله چاپی سنگی درباره

تذکره و مأمورین تذکره خانه ها و طریقه عبور و مرور از سرحدات ایران در سیزده برگ.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۷۰ – ج

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ‎-‎۱۹۵]

←معاهداتی چند میان ایران و چند دولت دیگر ← کتابچه مجموعه معاهداتی چند میان ایران و چند دولت دیگر

● معاهد التنبیه فی شرح من لا یحضره الفقیه = حاشیة من لایحضره الفقیه / فقه، شرح حدیث / عربی

ma‘āhid-ut tanbīh fī šarh-i man lā yaḥḍur-u-h-ul faqīh = ḥāšīyat-u man lā-yaḥḍar-u-hul faqīh

سبط الشهید، محمد بن حسن، ۹۸۰ – ۱۰۳۰ قمری

sebt-oš-šahīd, mohammad ebn-e hasan (1573 - 1621)

وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱–۳۸۱)

تاریخ تألیف: شنبه اواخر رجب ۱۰۲۵ق

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله، قوله» بر کتاب «من لایحضره الفقیه» شیخ صدوق، از فرزند صاحب معالم. ظاهراً محشی به سال ۱۰۲۵ق آن را نگاشته، لیکن موفق به تکمیل آن نگردیده است.مؤلف در پایان آن چنین آورده: «ولیکن هذا ما تیسر کتابته فی الجزء الثانی، ویتلوه فی الثالث ان شاء الله ابواب الحج ...». به نظر می‌رسد ایشان موفق به اتمام آن نشده‌اند و صاحب الذریعه نیز اظهار بی اطلاعی نموده است. (محمود مرعشی)

آغاز:نحمدک یا من بتصحح احادیث جودک جمیع العقول و نشکرک یا من شموس انعامه علی الانام لیس لها افول ... فان کتاب من لایحضره الفقیه لاینکسر اهل الانصاف کماله ... احب ان اوضح بعض ما یمکن بیانه من مطالب التی توافق ما ذکره غیر مؤلفه من الاحکام ...

[الذریعة ۲۲۴/۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و انت خبیر بما بین الکلامین من التنافی مع تاییده لما خطر فی البال و علی الله سبحانه الاتکال و لیکن آخر ما تیسر کتابته فی الجزء الثانی و تیلوه الجزء الثالث.

مشتمل بر جلد اول و دوم آن، از کتاب الطهاره و الصلوة تا پایان کتاب الزکوة می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد علی مظاهری برغونی، تا: ۱۰۲۴ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۵ و ۲۸ سطر (۱۱–۱۱/۵×۱۷/۵–۱۹)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۴–۱۸]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لامتناع فی وجوب الکفارة بذلک فی الاعتکاف المستحب و انت خبیر بین الکلامین من التنا فی مع تأییده لما خطر باالبال و علی الله سبحانه الاتکال ولیکن هذا آخر ما تیسر کتابة فی الجزء الثانی و تیلوه فی الثالث ان شاء ابواب الحج.

جزء اول و ثانی (از کتاب الطهاره تا آخر کتاب اعتکاف و اول حج)؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر حسینی، تا: دوشنبه ۷–۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۷۰۱ص، ۱۷ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱–۲۴۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فانت خبیر بما بین الکلامین من التنافی مع تاییده لما خطر بالبال و علی الله سبحانه الاتکال، و لیکن هذا آخر ما ...

۱ و ۲، از کتاب طهارت آغاز و تا پایان اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۳۲ق؛ مصحح؛ تملک: سید محمد بن میر محمد علی حسینی؛ جلد: تیماج مشکی مذهب، ۱۸۵گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳۷–۲۶۴]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۴۴۴

آغاز:برابر

ازآغاز تا آخر اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ مهر: «المهدی من اهتدیت»؛ تملک: محمد بن رضی الدین هروی، محمد مهدی بن محمد بن محمد جعفر؛ جلد: تیماج عنابی، ۳۱۰گ، ۲۳ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲–۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انت خبیر بما بین الکلامین من التنافی مع تاییده لما خطر فی البال و علی الله سبحانه الاتکال.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با جمله «منه رحمه الله»؛ جلد: میشن، ۲۷۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۲سم [ف: ۱۴–۲۲۲]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۲۶

از طهارت تا صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۹گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۴–۲۷۸]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولی فیها نوع تأمل لان فی الطریق جلع الازدی علی نسخة رأیتها و لعله الازدی و هو مشترک بین موثق ذکره النجاشی

از آغاز کتاب تا آخر «کتاب الصوم»؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱–۱۷۷]

● **معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص** / معانی بیان / عربی

ma‘āhid-ut tanṣīṣ ‘alā šawāhid-it talxīṣ

عباسی، عبدالرحیم بن عبدالرحمن، ۸۶۶ - ۹۶۳ قمری

‘abbāsī, ‘abd-or-rahīm ebn-e ‘abd-or-rahmān (1462 - 1556)

وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹ق)

اهداء به: ابوالبقاء محمد بن یحیی بن جیعان

تاریخ تألیف:چهارشنبه ۲۲ رمضان۹۳۴ق؛ محل تألیف: قاهره

ابیاتی که در فن معانی و بیان «تلخیص المفتاح» آمده است شرح می‌دهد. نویسنده پس از ذکر بیت به نام سراینده آن و شرح حال او می‌پردازد. آغاز و انجام بیت را ذکر و به بحرهای عروضی شعر نیز اشاره می‌نماید، آن‌گاه به بررسی مفردات ابیات از جنبه‌های لغوی، ادبی، و بلاغی پرداخته و در سال ۹۰۱ در قاهره از تألیف آن فارغ شده و در چهارشنبه ۲۲ رمضان ۹۳۴ق به بیاض رسانیده است. (براتعلی غلامی مقدم).

این کتاب را مؤلف خود «معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص» نامیده و در مقدمه می گوید:«از جمله متن هائی که به خاطر سپرده بودم تلخیص المفتاح است که در باب خویش راحت روح می‌باشد و خداوند مؤلف آن را بیامرزد و درآن از شواهد شعریه اشعاری است که به قدما و مولدین نسبت دادهمی‌شود ولی بسیاری از آنها مجهول مانده و برخی به غلط به دیگری نسبت داده شده، آنچه را که بر شواهد تلخیص تاکنون شرح نوشته اند ادا کننده حق آن ندیدم، جز آن را که جلال الدین سیوطی رحمه الله نوشته که آن هم پاکنویس نشده، هماره می‌خواستم که باین کار مبادرت نمایم ولی خویشتن را شایسته آن نمی‌دیدم تا این که بالاخره تصمیم گرفته و به تألیف آن پرداخته ودرانجام آن کوشش نمودم و در ذیل هریک از شواهد آنچه مناسب بود ازنظائر آن نیز آوردم و با تحقیق و تفحص به شرح حال و ترجمه گوینده ابیات شواهد پرداختم، جز درمواردی که به ترجمه آنها دست نیافتم و جد را با هزل توأم نموده‌ام».دراین کتاب شرح حال ۹۹ شاعر دیده می‌شود وگذشته از مقام ادبیت تذکره بسیار مفید خوبی است.

آغاز:الحمدلله الذی اطلع فی سماء البیان اهلة المعانی و ابدع ببدیع الاعجاز آیات المثانی و حلاجید الادب باسرار البلاغة و بلاغة الاسرار و جلا افق الفصاحة بانوار المشارق

انجام:فنسال الله سبحانه و تعالی المسامحه لما مر فی اثنائه و یجود علینا بغفرانه بفضله و احسانه انه ولی ذلک و القادر علیه ...

چاپ: مصر، بولاق، ۱۲۷۴ق؛ مطبعة البهیة، ۱۳۱۶ق.

[کشف الظنون ۴۷۷/۱ و ۱۷۳۰/۲ و ج ۱۷۳۰/۱؛ سرکیس ۱۲۶۷/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۶/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۱۳۱/۴]

شرح و حواشی:

۱- تقریب المعاهد فی شرح الشواهد؛ غزی عامری، محمد بن محمد (۹۰۴-۹۸۴)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۰۷

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی اطلع فی سماء البیان اهلة المعانی و ابدع ببدیع الاعجاز آیات المثانی؛ **انجام:** فترجع دنیاها و انیلساعة صمیها رضیت من الدنیا (کذا)

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۰؛ افتادگی: انجام؛ آغاز ذیل: «بانت سعاد فقبلی الیوم مبتول ×× متیم اثرها لم یفید مکبول»؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۸/۷سم [ف: ۲۵-۱۹۱]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۴۰۰

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل (حمل ؟) لعقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم و منشاء بیان المحقق و الموهوم

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن شیخ بایزید، تا: جمعه ۲۰ رمضان۹۹۹ق، جا: استانبول؛ نقل شده از روی نسخه‌ای که به خط مؤلف بوده، با یادداشتی به خط لطفعلی آمده با این عبارت: «هو الله سبحانه این نسخه معاهد بر نسخ دیگر چندین فضیلت دارد یکی آنکه کاتب آن خود در شمار فضلاء بوده است چنانکه از صفحه اولی از ورق یکصد و نود و چهار و از خاتمه کتاب مستفاد می‌شود و صحت نسخه هم شهادت می‌دهد دیگر اینکه در مواضع لازمه آنرا معرب ساخته است به‌طور صحت. دیگر آنکه از روی ام النسخ که خط مصنف باشد نقل نموده است. دیگر آنکه حواشی بسیار مفید در طرز کتاب ثبت نموده است که عمده آنها متعلق است به ترجمه رجال و معارف از اصول معتبره مثل تاریخ الخلفا و طبقات سیوطی و یتیمة ثعالبی و شریسی و شرح لام مرزوقی و اغانی و دول الاسلام و شقایق چنانکه بعد از مراجعه معلوم خواهد شد»، در صفحه بدرقه کتاب آمده که معاهد التنصیص را سید رفاعه بک (۱۲۱۶-۱۲۹۰ق) مختصر نموده است و چیزهایی هم بر آن افزوده است و همین سید رفاعه را آثار دیگری هست که در تراجم مشاهیر الشرق ذکر شده است؛ تملک: عبدالقادر بن عمر بغدادی، یادداشت خریداری از فرزند ملا فیاض و بخشیدن آن به فرزند بزرگش آقا علی اکبر با مهر «عبده الراجی الی الله حسین»، نیز در همین صفحه آمده است که این نسخه در ربیع الثانی ۱۳۰۰ق وارد کتابخانه لطفعلی در تهران گردیده است؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲-۴۷۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** متبدلا تبدو محاسنه ×× یضع الهنا مواضع النقب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۳۳سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۹-۱۱۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** لازلت من الف ذا باسمه ×× یبقی بقا الفلک الدایر / و من تناویه یعیش بایسا ×× یسحب ذیل الخاسی الخابس
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیقعده۱۰۱۳ق؛ مجدول، با سرلوح مزدوج؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۶-۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر رمضان۱۰۷۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۳۹گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۳-۱۳۷]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵۸
آغاز:بسمله، قال الشیخ الامام العلامة الهام و الحجة الاریب و القدوة الادیب؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: ساغری مذهب، ۳۳۲گ، ۲۳سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۸-۱۲۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۵
آغاز:بسمله، اللهم صل علی سیدنا محمد و آله ... شواهد الفن الثالث و هو علم البدیع؛ **انجام:** اذا کانت الشهوة فوق القدرة کان تلاف النفس دون بلوغها
ج ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۲سم [ف: ۲۵-۱۹۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۸
آغاز و انجام: برابر
ج ۲-۱؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن احمد جواد، تا: دوشنبه آخر جمادی الاول۱۱۷۵ق، به رسم شیخ مقبل بن شیخ حسن نصار؛ مجدول؛ مهر: ظاهرا فرهاد میرزا با این عبارت «... در بلده خرم آباد در سنه ۱۲۵۲ در شهر ربیع الثانی جناب فضائل مآب حاجی ملا احمد این کتاب را بمن تعارف نمود»؛ نیز دو بیت شعر از عضدالدوله که بیت دوم این است: «فلا رأت دولة مثلی لها عضداً فلا رأت ملة مثلی لها تاجا»؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: میشن، ۳۳۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۵-۱۸۹]

۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قول ابن نباتة: فابق عالی المقام دانی العطایا ×× قاهر الباس ظاهران نباء ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۶ق، مجدول، مذهب، باسرلوحی زیبا؛ جلد: چرمی، ۴۴۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳-۱۲۸۹]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۹۰
محشی؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۸×۳۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۵]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۴۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۲و۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک: اعتضادالسلطنه بوده در ۱۲۸۰ق، آقا میرزا علی ادیب نیاز در ۴ جمادی الثانی ۱۲۹۷، علی اکبر فیض متولی پیشین بقعه خاقان در رجب ۱۲۹۷، آقا سید محمد صادق در رجب ۱۲۹۶ق، پرویز اسفندیاری بختیاری آن را نزد ادیب طوسی یافته و خریده و در ۴ آذر ۱۳۲۷ به میرزا محمد صادق طباطبائی پیشکش کرده؛ جلد: مقوا، ۲۷۰گ، ۲۱سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۳۰۰]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** و الشاهد فیه جعل الفعل مطلقا کنایه عنه متعلقا بمفعول مخصوص و هو هنایری.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۱۰-۲۳۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** الرفاد کان احد عمومته و کان سیدا جوادا
ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: سلطان العلماء جعفر بن محمد؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۵-۱۹۱]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: جلال الدین مورخ ۲۲ ربیع الاول ۱۲۹۲؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۱-۵۶۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۷۱
آغاز:بسمله، شواهد الفن الثالث و هو علم البدیع قال الشیخ الامام ... تردی ثیاب الموت فما اتی ×× لها اللیل الا و هی من سندس خضر؛ **انجام:** لا یقع الطعن الا فی نحورهم ×× و ما لهم من حیاض الموت تهلیل؛ انجام: و من یناویه یعش بائسا××یسحب ذیل الخاسئ الخاسرو قد یسر الله تعالی الکریم باتمامه و تکمیل نظامه بحوله و قوته فنسال الله اثنائه و یجود علینا بغفرانه بفضله و احسانه انه جواد کریم غفور رحیم
ج ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «سلطان العلما جعفر بن محمد»؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۸۸]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۶
آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل العقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم الخ
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۳۱ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۲-۴۲۶]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** قد یسر الله تعالی الکریم باتمامه و تکمیل نظامه بحول الله ... المتقین.
خط: نسخ، کا: عبدالعزیز، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰-۲۳۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلطان بن جعفر صاکی، تا: ۱۲۳۰ق؛ در پایان نسخه، قطعه‌ای است به عربی از ملامحمد بن ملا داود بغدادی در رثای حاج ابراهیم نامی و در آن از دو فرزند او به نامهای شیخ علی و شیخ حمد یاد می‌کند؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۲سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۱۱۴]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن عبدالرحمن خطیب قزوینی، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶/۵×۳۰سم [رایانه]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۸۱

آغاز و انجام: برابر

ج ۲-۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ واقف: محمد ستاری وفائی، خرداد ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۵-۱۸۹]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۶گ، ۲۴سطر (۱۱×۲۲/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [رایانه]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۷۰

آغاز و انجام: برابر

ج ۲-۱؛ خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: دوشنبه ۱۲ صفر۱۲۴۹ق؛ لغز شیخ معلق به حواشی با رمز «منه»، مذیل است به قصیده مشهور کعب بن ابی زهیر و «لغز الزبد» از شیخ بهائی، محمد بن حسین؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۳۶۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۹۰]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۷

خط: نسخ، کا: عباس علی بن محمد، تا: جمادی الاول۱۲۴۹ق، برای حاج ملامحمدرضا ابن حاج محمد باقر تبریزی؛ محشی با نشان «م ض»؛ در کتابخانه جلال الدین عباسیان بوده؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۲۸ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: -۶۶۵]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۷

آغاز و انجام: برابر

ج ۲-۱؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ رجب۱۲۵۳ق؛ تملک: محمد کاظم بروجردی در ۱۲۸۴ق؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۷۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۲۵-۱۸۷]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۸۹

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل العقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم الخ

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن کاظم همدانی، تا: دوشنبه ۱۸ ربیع الاول۱۲۵۴ق؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۸۵، احمد کتابفروش در ۱۳۳۸، درخشان در ۱۳۵۶ق؛ ۳۶۱گ، ۲۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۵-۶۰۰]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن بن ملا معصوم الطبیب، تا: ۱۲۵۸ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۲۱۴گ، ۲۸ سطر (۸/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۳سم [ف: ۱۹-۱۴۷]

۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۲

خط: نسخ، کا: بهبهانی، محمد شفیع بن اسماعیل، تا: ۲۶ صفر۱۲۶۱ق، به دستور شیخ حاکم؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: مقوایی، ۳۷۵گ، ۲۱ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف:۶۶۶]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۸۷

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل العقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم الخ

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۳۱ص، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲-۴۲۶]

۲۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۶۰۹

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد بن عبدالله شویکی بحرانی، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ با مقدمه دیگر [رشت و همدان: ف:۱۳۶۲]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰۳

آغاز:نهبت من الاعمار ما لوحویته ×× لهنئت الدنیا بانک خالد؛ **انجام:** باسمه یبقی بقاء الفلک الدائر یناوبه نفس باسا لیسحب ذیل الخاسیء الخاسر

بخش پایانی شرح ابیات تلخیص المفتاح واین نسخه بر اساس نسخه چاپی آن، بخشی از جلد ۳ و تمام جلد ۴ را شامل است؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد کاظم بن محمد صادق بن فضلعلی، دزفولی، تا: ۸ صفر۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۲۸-۲۹۱]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** ابوه بان اعطی و اوفی بالعهد

جلد اول؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن ملا محمد تقی تبریزی، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۷سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۸-۱۹۱]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۵

آغاز:بسمله، تردی ثیاب الموت حمرا فما اتی ×× لها اللیل الاوهی من سندس خضر؛ **انجام:** بالال و المال و العلیاء و العمر و قول الارجانی

جلد دوم؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن محمد تقی تبریزی، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۷سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۸-۱۹۲]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۱

آغاز:بسملة، هو الله تعالی، الحمد لله الذی جعل العقل مفتاح

العلوم؛ **انجام:** فی معان مختلفة و فیما ذکرناه مقنع و کفایة انشاء الله.
خط: نسخ خوش، کا: محمد مهدی بن علی یوسف بن عبدالوهاب، تا: ۱۳۰۲ق؛ از روی نسخه مضطربی انتساخ شده؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۰-۵۷۱]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی یوسف، تا: ۱۳۰۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۷۹گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۲۱×۲۶/۵سم [ف: ۱۰-۵۷۴]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد مهدی بن علی بن یوسف بن عبدالوهاب بن محمد علی، تا: ۱۳۰۵ق؛ در ابتدای نسخه نیز فهرست اسامی شعرا بدون رعایت ترتیب الفبائی حرف اول نام آنها از امرؤ القیس تا سموئیل بن عادیا یهودی است، مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۴۲گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۲۱×۲۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۷۳]

۳۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۳۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۹۵
آغاز:بسمله الحمد لله الذی جعل العقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم؛ **انجام:**و قد یسر الله باتمامه و تکمیل نظامه ... شهر ذی قعدة الحرام عام احدی و تسعمائه بالقاهرة المعزیه و کتبه مؤلفه ... حسبنا الله و نعم الوکیل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۱۱ص، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۵۰-۲۳۰]

● معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص (منتخب) / معانی بیان / عربی

ma‘āhid-ut tanṣīṣ ‘alā šawāhid-it talxīṣ (mn.)

وابسته به: معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص؛ عباسی، عبدالرحیم بن عبدالرحمن (۸۶۶ - ۹۶۳ ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۱
آغاز:الحمدالله الذی اطلع فی سماء البیان اهلة المعانی و ابدع ببدیع الاعجاز آیات المثانی و الصلاة علی نبی العربی الذی افصح من نطق بالضاد و علی آله ذوی الفضل و السداد و من ادلة الرشاد ... و بعد فهذه نبذة من تراجم الادباء و جملة من مکاتیب البلغاء التقطتها حین مطالعتی من کتاب معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص للحبر الادیب ... السید الشریف عبدالرحیم بن عبدالرحمان بن احمد العباسی ... ابن العمید هو ابوالفضل محمد بن الحسین عین المشرق و لسان الجبل و عماد ملک آل بویة؛ **انجام:** و انطقت السنة العیدان و قامت خطباء الاوتاد و هبت ریاح الاقداح و نفقت سوق.
این نسخه شامل شرح حال و گزیده نوشته‌های ابن عمید و صاحب بن عباد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: گالینگور، ۱۵گ (۱پ-۱۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۷۱] و [ف: ۲۵-۱۹۱]

● معاهد الجمع فی مشاهد السمع / عرفان و تصوف / عربی

ma‘āhid-ul jam‘ fī mašāhid-is sam‘

بکری صدیقی، محمد بن محمد، ۸۹۸؟ - ۹۵۲ قمری

bakrī seddīqī, mohammad ben mohammad (1493 - 1546)

درباره سماع صوفیان و مراتب آن و ترغیب به شرکت در مجالس سماع، مشتمل بر یک «مقدمه» و سه«فصل»: المقدمة: الترغیب فی السماع؛ ۱. در سماع عوام؛ ۲. در سماع خواص؛ ۳. در سماع خاص الخاص.نام کتاب در دیباچه آمده است.
آغاز:بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد ... قال سیدنا ... شمس الدنیا والدین ... بسمله. حمداً لمن اسمع بالاسرار، فی مجامع الاشفاع و الاوتار، ارباب القلوب ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۱۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** و انطقینی اتلو احادیث قدسیه ×× فما قش یتلوا فی الدهور السوالف. والحمدلله وحده و الصلاة و السلام علی ... - سپس شعرهایی است با عنوان: للمؤلف رضی الله ...
در یک مقدمه و سه فصل؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابی المکارم سیوطی شافعی، تا: با تاریخ۱۰۵۸ق؛ جلد: میشن قرمز، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳۵/۱۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** و أنطقنی أتلو أحادیث قدسه×× فماقس یتلو فی الدهور السوالف
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۴۳ر-۵۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۱۸]

←المعاهدة ⪢ العهد

● معاهده بین دولت روس و ایران در باب ماوراء خزر / روزنامه / لاتین

mo‘āhede beyn-e dowlat-e rūs va īrān dar bāb-e māvarā’-e xazar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۴۲
صفحه‌ای است از یک روزنامه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۱۷۳۵-۱۷۳۶) [مختصر ف: -۷۷۱]

● **معاهده در ترک حرام و شرب التمباک** /متفرقه
mo'āhede dar tark-e harām va šorb-et tambāk

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۵۱/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱ص(۱۴)، ۱۳سطر (۶×۱۱)، قطع: بغلی، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۶–۶۲۵]

● **معاهده رسول الله با نصاری** / حدیث / فارسی
mo'āhede-ye rasūl-ol-lāh bā nasārā
؟ فروغی، ابوالحسن، ۱۲۶۳ – ۱۳۳۸ شمسی
forūqī, ab-ol-hasan (1884 - 1959)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۴۸
شاید از فروغی ذکاء الملک؟؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۶ص (۱۷۵۴– ۱۷۵۹) [مختصر ف: -۷۷۲]

←المعاهدة و العهد > معرفة النفس و احوال المعاد (الف)
←معاهده‌های ایران > عهدنامه ها

● **معایب الرجال** / متفرقه / فارسی
ma'āyeb-or rejāl
بی بی استرآبادی، ۱۲۷۴–قرن ۱۴ قمری
bī bī estarābādī (1858 - 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف:۱۳۱۲ق
آن را در چهل و هشتمین سال پادشاهی ناصرالدین شاه و به نام او ساخته و در دیباچه پس از یاد کردن سال نگارش و این‌که نیاکان او را چه پایگاه‌ها بوده و این‌که مادرش دختر آخوند ملاکاظم مازندرانی بارفروشی است، می‌نویسد که این کتاب در پاسخ «تأدیب النسوان» گویا از عبید زاکانی است و این «معایب الرجال» نوشته‌ام تا معایبشان آشکار گردد و شاید از تأدیب زنان دست بردارند و در پی تأدیب خود برآیند و آن را در چهار مجلس گذاردم: ۱. اطوار شراب‌خواری؛ ۲. کردار اهل قمار؛ ۳. تفصیل چرس و بنک و وافور و اسرار؛ ۴. شرح گفتگو و اوضاع عباقره و اقرارتاجامره و الواط.

آغاز:نخست از ابتدا آرم و ثنا و حمد یزدان را ×× که از اضلاع سمت چپ پدید آورد نسوان را. در آغاز سال هزار و سیصد و دوازده هجری مطابق سال چهل و هشتم جلوس سلطنت با میمنت اعلیحضرت ظل الله می‌باشد در دار الخلافه طهران که پای تخت سلطان صاحبقران شاهنشاه جوان بخت ایران ... ناصرالدین شاه قاجار است. روزی یکی از کسان کمینه که در دوستی بی قرینه بسر افرازیم تشریف فرمای کلبه ویرانه گردید مرا مشغول بمهمل پردازی و مزخرف سازی این کتاب دید باکمال نامرغوبی و نهایت نا مطلوبی بسیار ویرا پسندید و چنان خواهشمند گردید که فصلی از حسب و نسب خود اباعن جد با شغل و عمل هر یک بیان نمایم بحکم المامور معذور این فصل نگاشتم با انکه مفصلا از شرح حال هر یک اطلاعی کامل نداشتم ولی بعضی را از وی تاریخ دولت علیه قاجاریه ایداله دولتهم برداشتم. این کمینه صبیه مرحوم محمد باقر خان سرکرده سوار استرآبادی که از جمله جان نثاران این دولت بوده در جنگهای ترکمانیه خدمتگذاری و جان نثاریش بر تمام امنای دولت واضح و هویداست بعد از پنجاه سال خدمتگذار سر در راه این دولت داده شهید شد جدم مرحوم کربلائی باقر خان قولر آقاسی خاقان خلد آشیان بود در اوان ولیعهدی در فارس خدمتها نموده چنانچه روزی در شکارگاه در حضور خاقان شیر را با شمشیر دو نیمه نمود که آفرین از شیر عرین فلک شنیده بعد از شصت سال خدمت در جنگ فتی خان شهید شد خاقان خلد آشیان سرش را که برده بودند بهزار تومان خریده ببدن ملحق مدفونش نمودند. جد دیگرم مرحوم حمزه خان از ایام خاقان خلد آشیان تا اوایل سلطنت این شاهنشاه خلد الله ملکه در سرحد استرآباد مشغول خدمتگذاری و جان نثاری بوده تمام خدماتش در خاطر خطیر همایونی مکشوفست چنانچه حکومت‌های خطیر همایونی مکشوفست چنانچه حکومت‌های بزرگ در ترشیز و ککلان و سایر بلدان نموده در تاریخ قاجاریه و بلدان مرقوم و مسطور است محتاج بشرح و بیان نیست. اما مادرم صبیه مرحوم آخوند ما کاظم مجتهد مازندرانی ساکن بارفروش اعلی الله مقامه که در تمام علوم استاد منحصر بفرد بود مدت پنجاه سال در دار الخلافه طهران مشغول تدریس علوم و محاکمات شرعیه بوده بعد از فوت آن مرحوم مادرم سی سال در حرم جلالت و اندرون مبارک مشغول بخدمتگذاری مرحومه مغفوره حضرت علیه شکوه السلطنة والده ولیعهد گردون مهد بود و چند سفر به آذربایجان رفته و چند سال بخدمتگذاری حضرت اشرف ... ولیعهد ... مشغول بودنداکنون در عتبات عالیات زاد الله شرفها مشغول عبادت و دعاگویی دوام دولت می‌باشد. الحاصل این کمینه خود را قابل تادیب کردن رجال ندانسته لهذا جواب کتاب تادیب النسوان را گفته و معایب الرجال نگاشتم تا معایب شان عیان شود شاید دست از تادیب کردن نسوان بردارند در پی تادیب و تربیت خود برآیند و آن را بچهار مجلس و فی الجمله از طریقه زن داری ایشان پس از آن سرگذشت خود را قرار داده ... مقصود این کمینه بلهم اضل است زیرا که معلوم و معین است که این قسم رفتار و کردار و اطوار و گفتار از مردان با عقل و شعور با کفایت در امور سر نزدند پس اینها همه از قلت عقل و پستی رتبت مخل از کسانی سزاست که از بهیمه و انعام پست ترند و از حیوانات موزیه شرورترند که خداوند تبارک و تعالی در حق ایشان فرموده اولئک کالانعام بلهم اضل چنانچه محرم خلوت سلطانی و معتمد حضرت خاقانی جناب محمد ابراهیم

خان متخلص بخلوتی در کتاب آداب ناصری شرحی مفصل فصیح و بلیغ شیرین تر از عسل در حق این گروه دغل فرموده و بزبان ناطق حق مبین ایشان را بلهم اضل نام نهاده ...
انجام:حکایت و سرگذشت این کمینه که در آغاز کتاب وعده نموده بودم در ایام جوانی و زمان شادکامی یکی از مهاجر قراباغی باین استرآبادی عاشق و بی قرار گردید. شعر. اندران دل چونکه مهر دوست جست ×وندرین دل دوستی میدان که هست. لهذا این بنده نیز بمضمون ان المحبت لانسان مرتجل گرفتار و بی قرار او شدم ... اندکی با تو بگفتم غم دل ترسیدم× که دل آزرده شوی ورنه سخن بسیار است.
[نسخه‌های منزوی ۱۶۸۷ و ۱۵۵۶؛ فهرستواره منزوی ۶/۶۱۵]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۲ق؛ مجدول، با سه سرلوح منقش، مذهب؛ جلد: مقوای روکش مخمل، ۱۰۵ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷–۶۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۱۵
عکس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴ [مختصر ف: –۷۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۴
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب؛ خریداری از باقر ترقی؛ جلد: میشن، ۴۱گ، ۱۳سطر (۹/۶×۱۷/۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۹سم [ف: ۲۹/۱–۵۶۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۰۳–ف
نسخه اصل: نسخه حافظ فرمانفرمائیان؛ کا: علی اکبر حسینی تفرشی، تا: شوال۱۳۱۳ق [فیلمها ف: ۱–۱۹۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: حسینی تفرشی، علی اکبر، تا: ۱۳۱۳ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۶. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر حسینی تفرشی، تا: شوال۱۳۱۳ق؛ جلد: مقوا، قطع: بغلی [نشریه: ۷–۵۵۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۹۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا سید ابوالقاسم بن آقا میرزا سید جعفر، تا: ۵ جمادی الثانی۱۳۱۴ق؛ جلد: رویه ابری فرنگی، ۱۴۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴–۷۵۸]

↩معایب النواصب ⟵ العذاب الواصب علی الجاحد و الناصب

● **معایب و محاسن قرائت** / قرائت / عربی

ma‘āyeb va mahāsen-e qerā’at

رساله کوتاهی است در بیان محاسن و معایب قرائت قاریان که در آن معایب قرائت را پانزده و محاسن آنرا نیز پانزده دانسته است در این وجیزه معایب قرائت عبارتند از: وثبه، رکزه، زمزمه، نفخه، همهمه، عنعنه، تمطیط، تمصیغ، ترعیه، تعویق، ترجیع، تطویل، تشبیع، تعجیل و تنقیص. محاسن آن عبارت است از: تمکین، تجوید، ترسل، تحسین، توقیر، تقویم، ترسیل، تبیین، تحقیق، توصیل، توقیف، توفیق، تخلیص، تعریب و تفکیر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۳/۷
آغاز:اعلم انه قد وقع لبعض القارئین الکلام رب العالمین محاسن فی قرائتهم و لبعضهم معایب و خص الماهرون؛ **انجام:** و ترک کل من المحاسن هو من المعایب جعلنا الله من الذین یتلون کتاب الله حق تلاوته و یعلمون بما فیه من فاتحته الی خاتمته تم الحمدلله و حسن توفیقه و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲گ (۶۲ر–۶۳پ)، ۱۵سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۵–۲۶۴]

● **معبر الصیغ** / فقه / فارسی

ma‘bar-as sīyaq

محمد بن ابراهیم مؤمن الواعظ

mohammad ebn-e ebrāhīm mo’men ol-vā‘ez

در بیان برخی عقود شرعیه و مسائل انشاء و اخبار و اجرای گوناگون صیغه‌های نکاح و غیر نکاح مشتمل بر دو «باب» و «خاتمه».نامبرده از مرحوم فاضل هندی نقل قول دارد.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۵۸/۹
آغاز:الحمدلله الذی بین للانام بانزال الکتب و الاحکام؛ **انجام:**صالحتک هکذا بالمبلغ المعلوم و المقدار المذکور عمرو بگوید قبلت هکذا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹سطر [ف: ۲–۲۸۳]

● **المعتبر** / منطق، فلسفه / عربی

al-mu‘tabar

ابن ملکا، هبة الله بن علی، ۴۵۴ – ۵۴۷ ؟ قمری

ebn-e malekā, hebat-ol-lāh ebn-e ‘alī (1063 - 1153)

این کتاب که در موضوع خودش ممتاز است هنگام کوری بر جمال الدین بن فضلان و ابن دهان منجم و یوسف بغدادی و مهذب بن نقاش املاء نموده است. کتاب حاوی علوم منطق و حکمت طبیعی و الهی است. عناوین و ترتیب مطالب موجود چنین است: بخش ۱.منطق مرتب بر هشت«مقاله» و هر مقاله دارای فصولی است: مقاله ۱ و ۲)ندارد، مقاله ۳) علم القیاس در هجده فصل، ۴) علم البرهان در هفت فصل، ۵) طوبیقا و هو علم

الجدل در هفت فصل، ۶)الاقاویل السوفسطیقیه و هی قیاسات المغلطین و اقاویلهم در یک فصل، ۷)القیاسات و الاقاویل الخطابیه و هی التی تسمی بالیونانیه دیطوریقا در دو فصل، ۸) قیاسات و الاقاویل الشعریه و هی التی تسمی بالیونانیه بیطوریقی در یک فصل؛ بخش ۲. حکمت طبیعی که مرتب به شش جزو و هر جزوی دارای فصولی است: جزو ۱) فی المطالب التی تکلم فیها ارسطوطالیس فی کتابه المعروف بالسماع الطبیعی و تحقیق النظر فیها در بیست و هشت فصل، ۲) یشتمل علی المطالب التی تکلم فیها ارسطوطالیس فی کتاب السماء و العالم و تحقیق النظر فیها در ده فصل، ۳) تشتمل علی المعانی و الاغراض التی تضمنها کتاب الکون و الفساد و تحقیق النظر فیها در یازده فصل،۴) یشتمل علی المعانی و الاغراض التی تضمنها کتاب ارسطوطالیس فی الاثار العلویه و المعادن و تحقیق النظر فیها در پنج فصل، ۵) یشتمل علی المعانی و الاغراض التی تضمنها کتابا ارسطاطالیس فی الحیوان و النبات و تحقیق النظر فیها در دوازده فصل، ۶)کتاب النفس در بیست و نه فصل؛ بخش ۳. الهیات موجودی از آن تا برخی از فصول مقاله سوم است: مقاله ۱) در بیست و چهار فصل است و نویسنده از اول مقاله تا بخشی از فصل دوم آنرا ننوشته و جایش سفید است، ۲) در خلقت موجودی از آن تا برخی از فصل سیزده است. (مهدی ولایی)

چاپ: سه جلد، حیدرآباد دکن، دائرة المعارف العثمانیة: ۱۳۵۷ق.

[الاعلام ۷۴/۸؛ معجم المؤلفین ۱۴۲/۱۳ و ۱۴۳؛ فهرست عربی مشار ۸۶۸/؛ کشف الظنون ۱۷۳۱/۲؛ چلبی ۴۶۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۲

آغاز: ... المقالة الثالثة فی علم القیاس: الفصل الاول فی تألیف القضایا بعضها علی بعض کل صورة یستفاد بعلمها الحاص علم؛ **انجام:**و نختم کتاب الحیوان و نبتدی بالنظر فی علم النفس و الکلام فیه بعون الله و تأییده.تمت

دو مقاله از ابتدای نسخه (بخش منطق افتاده است) نسخه حاضر بخش منطق، و جزء اول تا چهارم از طبیعیات را دربردارد؛ خط: نسخ کهن، کا: محمد بن ابی الفوارس بن ابی سعد، تا: ۱۳ ربیع الثانی۵۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۳۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۲۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۹۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۵۷

آغاز:الفصل الثالث فیما یقال فی ان النفس من انها جوهر أو عرض قد سبق الکلام فی معنی الجوهر و العرض؛ **انجام:** انما اعتذروا بشیء ظنوه عذراً و سموه حجة فی ذلک و لیس بعذر و لاحجة کما یعلمه من موضعه الفصل الحادی و العشرون فی المعرفة و العلم.

مقداری از بحث حکمت آن می‌باشد که از فصل سوم تا فصل سیم را داراست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «ابوالحسن» (بیضی)؛ با یادداشتی از «ملا عبدالحسین خراسانی»؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۰]

۳. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۴

جزو نخستین طبیعی تا پایان مباحث نفس خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۶-۳۵۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۳/۲

تنها جزو ۳ کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۷۷گ (۲۵۵پ-۳۳۱ر)، ۲۴سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۸-۶۰۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۶۶

آغاز:جسم ذو نفس حساس لم یتکثر و لم یخالف المفهوم من قولنا حیوان و لم یرد ما فی القضیه فی المعنی علی موضوع واحد؛ **انجام:** کما عرفت عند الکلام فی العلل و المعلولات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۵ق؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ ۴۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۲۴۶]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۷۸

طبیعی است از سمع الکیان و السماء و العالم؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۵۱۱]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۵

از مقاله سوم فی الناس، تا فصل ۱۰ فی الصورة؛ خط: نستعلیق، کا: ادیب پیشاوری، احمد، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۲۰ سطر (۱۴/۵×۲۷)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۵-۶۰۱]

←المعتبر السنجری ← الزیج السنجری

● المعتبر فی شرح المختصر / فقه / عربی

al-mu‘tabar fī š.-il muxtaṣar

محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری

mohaqqeq-e hellī, ja‘far ebn-e hasan (1206 - 1278)

وابسته به: المختصر النافع = النافع فی مختصر الشرایع؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

به درخواست: بهاء الدین محمد بن شمس الدین محمد جوینی

این کتاب که از کتب معروف و معتبر فقهی است، شرح استدلالی متوسطی است بر کتاب «مختصر نافع» تألیف خودش. اسلوب این کتاب، تداخل عبارات شرح و متن، و حاوی اصول و فروع مسائل است. مأثور خامه‌اش از کتاب «طهارت» تا آخر مبحث «مواقیت» از کتاب «حج» است و مصدر است به مقدمه‌ای حاوی سه «فصل» در بیان مبنای اجتهاد و مقدمات استنباط:فصل

۱. وصیته و نافعة لیکون تعلمک (کذا) النجاه لنسلم من الریا و المراءه؛ فصل ۲. فی ان مذهب اهل البیت علیهم السلام واجب الاتباع یدل علی ذلک العقل و النقل اما النقل الخ؛فصل ۳. مستند الاحکام و هی عندنا خمسه الکتاب و السنة و الاجماع و العقل و الاستصحاب اما الکتاب فادلته قسمان الخ. (مهدی ولایی)

آغاز:بسمله، و به ثقتی، الحمدلله ذی القوة الباهره و السطوة القاهر ... اما بعد فان القواعد العقلیه و الشواهد العقلیه قاضیة بان اتم الاسباب معتصما و اهمها متمسکا و ملتزما استعمال قوتی النظر و العمل هذه لتحصیل سعادة المعاد ...

انجام: فنحن نتکلم علی تقدیر ایقاع نیة کل منسک علی وجهه ظاناً أنه أحرم أو جاهلا بالاحرام فالنیة حاصلة مع ایقاع کل منسک فلا وجه لما قاله.

چاپ: مشار عربی، ص۸۶۸-۸۶۹؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۸.، رحلی، ۳۴۳ص؛ چاپ تحقیقی آن هم صورت گرفته

[الذریعة ۲۰۹/۲۱ و ۵۸/۱۴؛ کشف الحجب و الاستار ۵۳۳؛ امل الآمل چاپ بغداد تحقیق سید احمد حسنی ۲۸/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۰۵

آغاز:ثم قرأ بأم الکتاب ثم قال و الذین نفسی بیده إنی أشبهکم بتلاوة رسول الله صلی علیه و عن ابن أن النبی علیه السلام اذا قرأ تم الحمد فاقروا بسم الله الرحمن الرحیم؛ **انجام:** قال ابو عبد الله علیه السلام إذا کنت وحدک فسلم تسلیمة واحدة عن یمینک فر قال الشیخ من لا یحس التشهد و الصلاة علی النبی ...

تنها بخش اندکی از کتاب الصلاة می‌باشد؛ خط: نسخ قدیم خوش، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم، ۳۴گ، ۲۱سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۶-۱۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** و للشافعی قولان لنا ان الجماعة شرط الجمعة و سنبین انه لا ینعقد به جماعة.

ج۱، از ابتدای مقدمه تا انتهای نماز جمعه؛ خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن محمد بن عزالدین بن زین الدین کوجوئی، تا: ۱۵ذیحجه۷۷۳ق؛ بایک واسطه با نسخه اصل در سال ۷۹۳ تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۳] و [ف: ۲۱-۱۳۸۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷

آغاز و انجام: برابر

جلد اول و دوم است و تا مسائل حج را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، برگ آخر نو نویس است و ابوالقاسم بن جواد موسوی به تاریخ ۲۴ شعبان ۱۲۷۵ آنرا نوشته است؛ تملک: محمد باقر حسینی تویسرکانی به تاریخ چهارم شوال ۱۳۵۷ ؛ جلد: تیماج، ۴۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۰]

۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۹۷

بی‌کا، تا: شاید قرن۹ و ۱۰؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید قرن ۱۰؛ تملک: ضیاءالدین بن حسن بن دخیل نجفی به تاریخ ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۳۲۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۳۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۴۱ق؛ با خط و امضای محمد علی ابن خاتون؛ جلد: تیماج، ۵۸۳ص، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۴-۹۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی۹۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۶۳۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذه الأخبار تتضمن آداباً فلا مشاحة فی طرقها.

ج۱، از ابتدای مقدمه تا انتهای مقدمات نماز؛ خط: نسخ، کا: سالم بن مطرف، تا: سه‌شنبه۱۶رمضان۹۶۷ق؛ آن را از نسخه محمد بن اسماعیل بن حسن بن ابوالحسن بن علی هرقلی که در پنج‌شنبه هجدهم شوال ۶۷۵ (زمان حیات مؤلف) نوشته استنساخ نموده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۳] و [ف: ۲۱-۱۳۷۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۱۳

آغاز:الطرف الثانی فی الامام یعتبر فیه العقل و علیه اتفاق العلماء لان المجنون لاصلوة له نعم لو کان الجنون یعرض له ادواراً صح فی الوقت الذی یعلم افاقته؛ **انجام:** برابر

جلد دوم و از بحث «صلوة الجماعة، شرائط الامام» تا پایان «کتاب الحج»؛ خط: نسخ، کا: سلطان محمد بن کمال الدین حسین اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۲۱ محرم۹۷۳ق؛ تملک: حسام الدین بن غذافه غروی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲۵-۲۱۸]

۱۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی۹۹۰ق، جا: قزوین؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد جبل عاملی، تا: ۱۹رمضان۹۹۷ق؛ کاتب از شاگردان شیخ حسن صاحب است و شیخ حر عاملی ترجمه او را آورده است (اعیان الشیعه: ۱۶۷۷)، و ۲۲سال بعد به تاریخ۱۰۱۹ به دست خود کاتب مقابله و تصحیح شده؛ تملک: محمد مؤمن بن علی الحسینی، شیخ محمد آل

حاجی داود خزاعی؛ کاغذ: بغدادی ترکی، جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۷]

۱۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳-۸۰]

۱۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ تملک: محمد علی حسینی در ۱۱۶۳، محمد حسین در ۱۱۷۰، فرهاد میرزا در رجب ۱۲۹۴ در شیراز؛ ۲۰سطر(۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [نشریه: ۳-۲۴۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۵۹

آغاز و انجام: برابر

از مقدمه تا پایان احکام مواقیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۴] و [ف: ۲۱-۱۳۷۹]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الا فلیؤخذ بید رجل من القوم فیقدم و هذه الاخبار تتضمن آداباً فلا مشاحة فی طرقها.

ج۱، از ابتدای کتاب تا انتهای مقدمات نماز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ از محمد کاظم بن یوسف تبریزی در هفتم رمضان ۱۰۹۸، محشی با رموز مختلف «م ک»، «ظ محمد کاظم»، «ع ل»، و دیگران؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۴] و [ف: ۲۱-۱۳۸۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۴

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۵]

۱۶. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۶۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: -۱۳]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۵۴-۳۳/۱۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** فانها العشاء فانهم یعتمون بالابل تمت المقدمة الثانیة وبعده المقدمة الثالثة القبلة ...

طهارت وصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با امضای «س م د» و«لمحرره عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۱۴]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج؛ ۲۶۵گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۳۵]

۱۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۶۳

خط: نسخ، کا: وجیه الدین بن اسماعیل اصفهانی، تا: جمعه ۱۱ صفر۱۰۱۵ق؛ افتادگی: وسط؛ ۳۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۳۲]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۵

آغاز:ومنها صلاة العیدین صلاة العیدین فریضة علی الاعیان مع شرایط الجمعه وهو مذهب علمائنا أجمع؛ **انجام:** برابر

صلاة العیدین تا پایان حج؛ خط: نسخ، کا: امین الدین محمد بن احمد، تا: سه‌شنبه ۲۸ ذیقعده۱۰۱۷ق؛ مجدول، مصحح، با امضای بلاغ؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۰]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** و کان الفراغ منه یوم الاثنین العشرین من شهر ربیع الاول ... مصلیا مسلما علی النبی و آله المعصومین الطاهرین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن سعدالدین غفاری، تا: ۱۰۱۸ق؛ تملک: محبنی بن محمد باقر موسوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵۳۳ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۹۱۵]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴-۷/۲۴

آغاز و انجام: برابر

از اول کتاب تا آخر حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۰ربیع الثانی۱۰۱۹ق؛ محشی با نشان«م ک عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۳۸۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۸-۴۴۱۴]

۲۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:ض۱۴۵

خط: نسخ، کا: محمود بن علم الهدی حسنی طباطبائی شولستانی، تا: ۱۰۲۹ق؛ مصحح، محشی از محمود بن علم الهدی حسنی؛ ۲۵۵گ (۱-۲۵۶)، اندازه: ۱۹/۵×۲۶سم [ف: ۱-۱۳۶]

۲۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۷ق؛ پایان آن نوشته جمال الدین هزارجریبی مازندرانی در نجف در شوال ۱۰۴۷؛ کاغذ: استنبولی [نشریه: ۲-۱۷۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** انه لا تنعقد به جماعة

از اول کتاب طهارت تا آخر مبحث صلوة جمعه؛ خط: ریحان، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ مجدول؛ واقف: محمد بن عبدالصمد حسینی شیرازی، جمادی الاول ۱۲۳۳؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۵-۶۳۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۴۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد زمان بن محمد اصفهانی، تا: ذیقعده ۱۰۷۲ق؛ تملک: عبدالحی، حسین بن محمد بن جعفر ماحوزی ذیحجه ۱۱۵۲، محمد بن حسین بن محمد ماحوزی؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۵-۳۲۲]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر در مخی قاینی، تا:

شوال۱۰۹۸ق؛ در رمضان ۱۱۱۹ق به وسیله آقای مدرس رضوی در شهریور ۱۳۱۷ تسلیم کتابخانه شده؛ واقف: مولانا سید محمد تقی بن محمد صادق موسوی؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۶۳۸]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۱/۲-طباطبائی

آغاز:و انه قال لمعاویه سمعت رسول الله (صلی الله علیه و اله)؛ **انجام:** (اذان و اقامه): ارفع صوتك بالاذان فان الله قد و كل بالاذان ریحا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج،۱۰۸گ (۱۸۱پ-۲۸۸پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۲-۲۶۰]

۲۹. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۳۸

نسخه ناتمام مانده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: -۳۰]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ با تملک: محمد حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۶۶گ، ۲۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۶۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵۱

آغاز:بسمله، و اما المقاصد فثلاثة الأولی فی افعال الصلاة و هی واجبة و مندوبة؛ **انجام:** برابر

ج ۲، از افعال نماز تا انتهای احکام مواقیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن مذهب، ۲۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۵] و [ف: ۲۱-۱۳۸۰]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۶۸

آغاز:فقال اغسله فان لم تعلم مکانه فاغسله کله مخلص من هذا یطابق اختباریا علی طهاره؛ **انجام:** و روی جمیل بن دراج عن بعض اصحابنا عن احدهما فی رجل نسبی.

از طهارت تا حج است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۹۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۵]

۳۳. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱

از لباس نمازگزار تا نماز جمعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۱گ(۱-۴۱)، ۲۹سطر،اندازه: ۱۸×۲۸سم [صد و شصت نسخه: -۵۸]

۳۴. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

جزء اول؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۰]

۳۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲، از ابتدای مقدمه تا پایان احکام مواقیت؛ خط: نسخ، کا: زین العباد صیرفی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۵-۶۰۴]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۵۵

خط: نسخ، کا: محمد علی بن سید راضی بن حسن حسین اعرجی، تا: ۶ صفر۱۲۳۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۲۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۳۷]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز:برابر

از طهارت تا آخر مبحث مواقیت از کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ باقر بن شیخ محمد حسن نجفی، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیقعده۱۲۳۵ق؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۲۹۴گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۸۷]

۳۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۵۶

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۸ ذیحجه۱۲۳۶ق؛ واقف: حاج علی محمد همدانی، ۱۲۴۵؛ ۲۱۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۷۰۹]

۳۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ واقف: آقا محمد علی بادکوبه‌ای، جمادی الاول ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۵۳]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۳۷-۵۲/۷۷

آغاز:بسمله؛ الحمد لله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین و حصرت عن شکر نعمته السنة الحامدین

خط: نسخ، کا: رمضان علی ابن کربلائی تقی ابن الله ویردی، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۱۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۱۴]

۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۱

آغاز:برابر

از افعال صلاة تا کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: سه‌شنبه ۱۶ ذیحجه، تا: ۱۲۴۸ق؛ مهر: «عبده محمد تقی بن محمد صادق الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۷۸]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۴

خط: نسخ، کا: علی بن علی محمد خونساری، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۴-۳۹۰]

۴۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

کتاب الصلاة تا اندکی ازحج؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه۶ ذیحجه۱۲۴۸ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۰]

۴۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۶۸

بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۳]

۴۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

از طهارت تا حج؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد خوانساری، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۰]

۴۶. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: چهارشنبه سلخ رجب۱۲۶۳ق [ف: -۳۷]

۴۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲-۶۲۷۸
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن علی رضای قمی، تا: ۱۳۲۰ق، بخشی از آن نوشته روز پنج‌شنبه ۲۲ محرم ۱۳۲۰؛ جلد: مقوا، ۲۰سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۲۷]

۴۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۷۳
از آغاز کتاب الطهارة تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۴جمادی الثانی ۱۲۴۲ق؛ ۲۰۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲-۴۹۶]

۴۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۰۲
از طهارت تا میانه‌های حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۲]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۷۳
خط: نسخ، کا: محمد حسین خادم، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: ابوالقاسم موسوی فندرسکی که همان میرفندرسکی معروف است؛ ۳۱۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۲-۱۷۹]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۰۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۸۹
آغاز:بسمله، المعتبر للمحقق ره الفصل الثالث فی مستند الاحکام و هی عندنا خمسه؛ **انجام:** لان احمدهما مقیس علی الاخری بل لاشتراکهما فی الدلالة الشرعیه لا القیاسیه تمت بعون الله
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد تقی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۱۰پ-۱۰۶)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۵
آغاز:بسمله و به نستعین بالله توکلت علی الله؛ **انجام:** فلامشاحه فی طرقها ... و الله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۳]

۵۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۴۶
آغاز:... و البغال و الحمیر فقال: اغسله فان لم یعلم مکانه فاغسله کله؛ **انجام:** و روی جمیل بن دراج عن بعض أصحابنا عن أحدهما فی رجل نسی أن یحرم ...
من اوایل رکن رابع؛ خط: نسخ بدون نقطه، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: چرم، ۱۹۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [مؤید: ۱-۲۹۳]

۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۲
انجام: وإن شاء یصلیها اربع رکعات جاز ومنع ابو حنیفة الا فی الجماعة وعن احمد روایتان ...
از آغاز تا اوائل صلاة العیدین؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ (۱۵۵پ-۲۷۹پ)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۰]

۵۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۰۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: شیخ زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۳۰سطر(۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۲۳]

● المعتبر فی شرح المختصر / فقه / عربی

al-mu‘tabar fī šarh-il muxtaṣar

خطیبی، محمد

xatībī, mohammad

در ارث است از موسی بن یوسف بن علی خلیلی و شرح از محمد خطیبی است، با عنوان‌های«قوله ... الی ... اقول ...».

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۱۵
آغاز:بسمله. الحمدلله المستغنی وجوده عن الکل بذاته ... و بعد فیقول ... شمس الملة و الحق و الدین محمد الخطیبی ... ان اجل العلوم و اشرفها ... هی العلوم الدینیة و منها علم الفرایض ... و قد صنف فیه ... علی موسی بن یوسف بن علی الخلیلی ... کتاب مختصراً و لقد ندبنی ... الی ان شرح مسائله ... و سمیته المعتبر فی شرح المختصر ... قوله الحمدلله الذی تفضل بانزال الکتب؛ **انجام:** و تأخذ اربعة عشرین و تقسمها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۹ یا ۸؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۵۲گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۵سم [ف: ۵-۶۰۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۷
آغاز:الحمدلله ذی القوة الباهرة و السطوة القاهرة و النعمة الغامرة؛ **انجام:** منها استالف الثالث فان ... فی الخلاف اذا نذر اعتکاف ثلثة ایام متتابعات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: احمد شریعت عقدایی؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۳۷۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۱۰۰۱]

● المعتبر فی علم التعبیر = المنیر فی علم التعبیر / خوابگزاری / فارسی

al-mo‘tabar fī ‘elm-et ta‘bīr = al-monīr fī ‘elm-et ta‘bīr

بکری، ابراهیم بن اسماعیل، - ۶۸۳ قمری

bakrī, ebrāhīm ebn-e esmā‘īl(- 1285)

اهداء به: شمس الدین غیاث الاسلام
تاریخ تألیف: ۲۱ رمضان ۶۶۶ق
در دو «فن»: نخستین در ۱۷ فصل؛ دومی در یک مقدمه و هفت مقاله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۷-ف
نسخه اصل: عمجه حسین پاشا ش ۲۷۳. نیمه نخستین؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ رمضان۶۶۶ق؛ ۲۳۳گ، ۲۲سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۸]

● **المعتبر فی قصد الاقامة** / فقه / عربی
al-mu‘tabar fī qaṣd-il iqāma
زواره ای اصفهانی، حسین بن مرتضی، ق۱۳ قمری
zavvāre’ī esfahānī, hoseyn ebn-e morteza(- 19c)
اگر کسی در یکی از شهرهای بزرگ اقامت گزید در قصد اقامت تمام شهر ملحوظ است یا یکی از محله‌های آن؟ در این رساله استدلالی که گفته‌های بسیاری از فقها در آن آمده محله را مرکز اقامت دانسته است نه تمام شهر را.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۵/۶
آغاز:الحمد لله الذی جعل العبادة لعباده لرفع الدرجات ... و بعد لو قصد الاقامة فی بلد عظیم هل یعتبر فیه المحلة؛ **انجام:** کما تلونا علیک من الایراد عشرة کاملة بل اثنا عشرة
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: مقوایی، ۹گ (۳۱ر-۳۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۷-۲۷۲]

● **معتدل** / فقه / فارسی
mu‘tadal
استرآبادی، محمد مهدی بن محمد شفیع،- ۱۲۵۹ قمری
estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad šafī‘(- 1843)
محل تألیف: لکهنو
در تحقیق حقیقت عدالت، در ۱۲ «فصل»: فصل دوازدهم درباره توبه در پنج اصل. در اصل پنجم همین فصل از غفران مآب آقا سید محمد مهدی طباطبائی استاد والد ماجد خود یاد می‌کند. او «نجم المومن» هم دارد و آن را برای مومن خان نجم الدوله نوشته است نه رساله مورد سخن را چنان که در الذریعه (۲۰۹/۱۲) پنداشته‌اند. سرگذشت نگارنده در نجوم السماء (۳۶۳ و ۳۹۵) و اعلام الشیعه (قرن سیزدهم، ص ۶۲۲) هست.

قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم
آغاز:حمد نامحدود لایق معبود واجب الوجودی است که بنای نظام عالم ...
خط: نستعلیق، کا: علی رضا، تا: ۱۲۵۲ق؛ مقابله شده؛ ۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [صد و شصت نسخه: -۵۱]

● **المعتصر فی تقریر عبارة المختصر** /- عربی
al-mu‘taṣar fī taqrīr-i ‘ibārat-il muxtaṣar
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۸۷
آغاز:بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده ... من المهم انی رایت کتب السادة المالکیة فی الخصایص؛ **انجام:** فلما فزع منهم انعق عرقه فمات رضی الله عنه و الحمدلله وحده ... و صحبه و سلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مذیل است به یک صفحه در وجوب و عدم وجوب جزیه بر مجوس در اخبار اهل سنت، آغاز ضمیمه: «بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده ... اخرج عبدالرزاق فی مصنفه عن نصر بن عاصم»، انجام: «باب مدح الانسان نفسه من ذکر محاسنه اعلم ان ذکر محاسنه ضربان»؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۸]

● **معتصم الشیعة فی احکام الشریعة** / فقه / عربی
mu‘taṣam-uš šī‘a fī aḥkām-iš šarī‘a
فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)
تاریخ تألیف:۱۰۲۹ق
فقه استدلالی است که فیض در آن به کتاب و حدیث تمسک جسته بدون نظر به قواعد اصولی. این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و دوازده «کتاب» و «خاتمه» است، و گویا فیض فقط کتاب صلاة را نوشته و سپس به کتاب دیگرش «مفاتیح الشرائع» که مختصرتر می‌باشد پرداخته است.
آغاز:الحمد لله الذی کرم بنی ادم و حملهم التکالیف الشرعیة لیثبتهم بتحملها احسن الجزاء.
انجام:حتی تتوب او تموت کما ورد به الروایات و سیاتیفی محله، هذا آخر الکلام فی المجلد الاول
[الذریعة ۲۱۰/۲۱؛ ریحانة الادب ۳۶۹/۴؛ فهرست‌های خودنوشت فیض ۲۴۹؛ روضات الجنات ۸۷/۶؛ کشف الحجب ۵۳۴؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۵۰۸/۲]
شرح و حواشی:
۱- تتمیم معتصم الشیعة فی احکام الشریعة؛ علم الهدی کاشانی، اسحاق بن محمد (-۱۱۴۷)

۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** حتی ادعی بعض علمائنا ان قول السلف السلام علیکم عقیب الصلاة داخل فی ضروریات ...
از اول تا باب التسلیم فی الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی از مؤلف با علامت «منه دام ظله»، با علامت «ثم بلغ سماعا ایده الله»، در اولش تاریخ جمادی الثانی ۱۱۲۴؛ جلد: روغنی اسلیمی، ۴۸۰ص،۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: -۱۲۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۵۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۸۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۲۹

آغاز:اللهم اهدنا لما اختلف فیه من الحق باذنک انک تهدی من تشاء الی صراط مستقیم. کتاب الصلاة، قال الله تبارک و تعالی «ان الصلوة کانت علی المؤمنین کتاباً موقوتاً»؛ **انجام:** برابر

شامل «کتاب الصلاة»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف به امضاء «منه سلمه الله»؛ تملک: محمد باقر بن محمد مهدی به تاریخ ۱۱۷۲، سید حسین بن سید حسن موسوی در دارالسلطنه اصفهان به تاریخ ۱۱۸۷، کتابخانه شاهوردی خان بیگلربیگی لرستان در شعبان ۱۰۹۷ق؛ جلد: تیماج منقش، ۲۷۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲۵-۳۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ در حیات مؤلف با نسخه اصل مقابله شده، با عبارت: «بحمدالله و حسن توفیقه قد قوبل بالنسخة التی بخط المص دام فیضه»، محشی با نشان «منه»، «منه عفی عنه»، «ق»، «۱۲» و غیر آن، مصحح؛ یادداشتی مبنی بر اهدای نسخه از سوی فخرالدین محمد بن محمد تقی اصفهانی به عبدالله بن علوی بن عیسی عسق حسنی بحرانی، یادداشتی مبنی بر تأیید این هبه، به خط محمد بن علی بن عبدالصمد بن محمد اصبعی بحرانی با مهر«بحق محمد بن علی ... یا صمد» (بیضی)، یادداشتی مبنی بر تأیید این هبه به خط علی بن محمد بحرانی؛ تملک: جعفر بن نجف بهبهانی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده احمد» (بیضی)، «محمود الطباطبائی ۱۲۵۶»، «لا الله الا الله الملک الحق المبین فخرالدین محمد ... »؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۷۷گ، ۲۰سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۴-۲۷۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن نورالدین محمد جربادقانی (گلپایگانی)، تا: ۱۰۴۵ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: جعفر بن سید عبدالله شبر، عبدالله بن سید محمدرضا شبر، امین بن شیخ سلیمان عاملی و عاریت گرفتن عبدالنبی بن حاج علی از عاملی مذکور، فضل الله زنجانی در کاظمین؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۳۱-۳۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی الخطیب بن نورالدین واعظ کاشانی، تا: ۱۰۷۲ق؛ مصحح؛ تملک: رضا موسوی زنجانی؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ،۲۶ سطر(۱۰/۵×۱۹/۵)،اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱۹-۳۲۱]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لم یخرج الی الجمعة قال ابن عباس اصاب السنة احتج الحلبیون بان دلیل الحضور.

خط: نسخ، کا: محمد سعید، تا: ۱۰۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: حسن بن محمد عاملی به سال ۱۱۶۱ با مهر خشتی «یا الله، حسن» (خشتی)، علی بن ابراهیم حاجی آقاسی بیک طهرانی، محمد امین میر احمد، علی شیر؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۷۹گ، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۸۱]

۷. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱

ج ۱؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۴۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۴۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۷۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لا بأس بالوقوف بین الاساطین و فی روایة اخری ...

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، از جمله نسخه‌هایی است که به دستور مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی کتابت شده است، دعایی در سال ۱۱۹۴ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۴-۳۵۹]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۴۱

آغاز:برابر

طهارت و صلاة؛ کا: محمد مومن ابن محمد طالب، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۴]

۱۰. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۵۵

کا: محمد تقی بن کربلائی حسن بیگ کاستانی، تا: ۱۸ ذیحجه۱۱۷۴ق [مدرسه اسماعیلیه: ف: -۳۰]

۱۱. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز:الحمدلله الذی هدانا لدین الإسلام ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [اوراق عتیق: ۱-۲۷۴]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۶۹

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی ... اما بعد فیقول خادم العلوم الدینیة و طالب المعارف الیقینیة محمد بن مرتضی المدعو بمحسن احسن الله حاله و جعل الی الرفیق؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن مهدی حسینی، تا: چهارشنبه ۱۸ربیع الاول۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۷گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰-۴۷۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۶۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر کتاب صلوة؛ خط: نسخ، کا: حسین بن مهدی حسینی، تا: چهارشنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۶۳۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۰۱

آغاز:الباب الثانی فی مقدمات الصلوة من الطهارة و ازالة النجاسة و ما یتعلق بهما و الوقت و المکان و اللباس و القبلة؛ **انجام:** برابر

از باب دوم از جلد نخست تا پایان کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد محسن، تا: شوال ۱۲۲۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: علی

محمد بن کربلائی محمد علی با مهر «علی محمد» (بیضی)، یادداشتی مبنی بر عاریه گرفتن کتاب از سوی محمد رضا فوجردی (غوجردی) از کربلائی محمد علی ظاهراً در سال ۱۲۷۰ق، یادداشتی مبنی بر عاریه گرفتن کتاب از ملا علی محمد روضه خوان ملقب به عندلیب از سوی فردی با مهر «ارزقنی شفاعة الحسین» (مستطیل)؛ جلد: مشمعی، ۱۱۹گ، ۲۷سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۴-۲۷۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید محمد علی، تا: جمادی الثانی۱۲۳۷ق؛ محشی از خود مؤلف، مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۲۴۶]

۱۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵

آغاز:بسمله – الحمدلله الذی هدانا لدین الاسلام و سن لنا الشرایع و الاحکام؛ **انجام:** و المعاملات ان شاء الله تعا – هذا آخر الکالم عی عن العبادات و السیاسات ... الشرایع یتلوه من العبادات و المعاملات ان شاء الله و الحمد لله رب العالمین.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۹سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۹]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ، به دستور فرزند مؤلف محمد علم الهدی از روی نسخه مؤلف نوشته شده و با آن مقابله کرده؛ وقف‌نامه کتاب بخط سلیمان بن نصیر الدین بن علم الهدی بن محمد محسن؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۹-۲۷۵]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** افتاده: و لم یخرج الی الجمعة قال ابن عباس اصاب السنة احتج الحلبیون بان دلیل الحضور.

مبحث «کتاب الصلاة» است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۲۶پ-۵۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۸۸]

● **معتضد (ترجمه)** / تاریخ / عربی

mo‘tazed (t.)

افضل الملک، غلامحسین بن مهدی، ۱۲۷۹ – ۱۳۴۸ قمری

afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1863 - 1930)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۹۰

به نقل ار آثار الازهار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۵۰۱) [مختصر ف: -۱۶۷]

● **معتضد الشیعة فی احکام الشریعة** / فقه / عربی

mu‘taḍid-uš šī‘a fī aḥkām-iš šarī‘a

حاج ملا محمد بن علی، ق۱۳ قمری

hāj mollā mohammad ebn-e ‘alī(- 19c)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

شرحی است بر «ارشاد الاذهان» علامه حلی در چند مجلد. پایان تألیف کتاب صوم و اعتکاف چهارشنبه غره رمضان ۱۲۷۷ بوده و مصنف تصریح می‌کند که هشت سال قبل سه چهارم کتاب صوم را تألیف کرده سپس کار متوقف مانده تا عازم شده این شرح را در چند روز به پایان برساند.

۱. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۱۷

مشتمل بر کتاب الصوم و الاعتکاف، وقف، وصایا، صلح تا مقصد ششم در اقرار می‌باشد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ ذیقعده ۱۲۷۸ق؛ ۲۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: -۲۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۷۵

آغاز:بسمله. کتاب الخمس و هو فی اصطلاحم حق مالی ثبت لبنی هاشم اصالة؛ **انجام:** انه ولی الانعام.

کتاب خمس و انفال و کتاب صوم و اعتکاف در نسخه هست و دومی در روز چهارشنبه ۱۰ رمضان ۱۲۷۷ به انجام رسیده و سه چهارم آن هشت سال پیش از این نوشته شده بود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: ابوالحسن میرزای شیخ الرئیس؛ کاغذ: جلد: میشن، ۱۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۷سم [ف: ۱-۵۱۲]

←المعتقد ≻ العقائد

● **معتقد (رساله)** / عرفان و تصوف / فارسی

mo‘taqad (r.)

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ – ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1641 - 1701)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۴۳-عکس

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۱۸]

● **معتقد الامامیة = ترجمه غنیة النزوع** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

mo‘taqad-ul emāmīye = t.-ye qonyat-on nozū‘

طبری، حسن بن علی، ق۷ قمری

tabarī, hasan ebn-e ‘alī(- 13c)

وابسته به: غنیة النزوع الی علمی الاصول و الفروع = الغنیة؛ ابن زهره، حمزة بن علی (۵۱۱-۵۸۵ق)

محتمل است که تألیف عمادالدین حسن بن علی بن محمد بن علی طبری آملی مازندرانی باشد، با وجود اختصار شباهت به

ترجمه غنية النزوع إلى علمی الأصول و الفروع از سید عزالدین ابی المکارم حمزة بن علی بن زهره دارد. در علم اصول و فروع، در چند باب، و هر باب در چند فصل است: باب۱.توحید، در دو فصل؛۲. عدالت، در سیزده فصل؛ ۳. نبوت، در هشت فصل؛ ۴. امامت، در چهارده فصل؛ ۵. اصول فقه، در یازده فصل؛ ۶. فقه، رکن اول از آن در صلات در بیست و هشت فصل، زکات در دوازده فصل، صوم پنج فصل، حج هجده فصل، جهاد در یک مفصل، بیوع در بیست و شش فصل، فرائض در دوازده فصل، و نکاح و غیره چهارده فصل، و جنایات هشت فصل، قضاء و آن چه بدان تعلق دارد. پایان فهرست «معتقد الامامیه»مؤلف «معتقد الامامیه» در موارد مختلف به روایات اهلبیت علیهم السلام استناد نموده، و اسامی راویان را آورده، و هم از پیشوایان سنت مکرر یاد و آراء آنها را رد کرده است. همچنیناز کتاب‌های «مقاتل الطالبین» ابوالفرج و «تنزیه الأنبیاء» علم الهدی و «زلة الأنبیاء» مشاط و «عمل السنه» و «مصباح کبیر» شیخ طوسی و «نزهة الزاهد» نام برده، و شیخ طوسی را خواجه ابوجعفر طوسی تعبیر نموده است.

آغاز:بسم ... شکر و سپاس خدائی را که آفریننده جهانست، و داننده آشکار و نهانست. آنخدائی که از میان خلایق محمد بن عبدالله صل الله علیه و آله و سلم را برگزیده، و خلعت نبوت و امامت در وی پوشانیده، و تاج کرامت بر سرش نهاده، و بپیغمبری بجن و إنس فرستاده، و صد هزار صلوات و سلام بر او باد، و بر آلش و بر مصدقان أقوال و پیروان أفعالش. أما بعد، بدان ای جوینده راه و گوینده لا إله الا الله که دینی که خدایتعالی آنرا برای بندگان خود پسندیده؛ آن اسلام است ... در خبر است که روزی رسول خدا صل الله علیه و آله و سلم در پیش خود خطی بکشید ... و رسول صل الله علیه و آله خبر داد و گفت: ستفرق أمتی ... و آنچه خدای و رسول از آن خبر داد همه واقع شد ... و ایشان متفرق شدند، و هر طایفه از ایشان خود را بر حق دانند ... و دیگری را ضال و گمراه خوانند ... چنانکه گفته اند که: حنفیان جبری؛ حنفیان معتزلی را، و ایشان را با یک دیگر در اصول و فروع خلاف نیست مگر در مسئله چند در أصول که خلاف است، باین قدر یکدیگر را لعنت میکنند و در کتابهاء خود می‌نویسند، و معتزلی هم چنین و طایفه دیگرند که ایشان را روافض نام نهاده اند، و بد دین و بد مذهبشان خوانند، و هر کجا که نام ایشان برند و نویسنده؛ بریشان را باطل دانند، و بدترین أهل اسلام ایشان را گویند، و همکنان (همگان ؟) بر إنکار این طایفه اتفاق کرده اند، و ایشان طائفه ئی اند که ایشانرا امامیه گویند و إثنا عشریه خوانند؛ زیرا که بامامت دوازده امام گویند ... و برین دعوی حجتهاء عقلی و نقلی آرند. بأندکی از آنچه گفته شد اشارتی کرده شود تا خواننده این کتاب درآن نظر کند و بر آن واقف شود و حقیقت مذهب ایشان بداند، إن شاءالله تعالی ...

انجام:و اگر بصلح راضی نشود سوگندش دهد، و چون سوگند خورد دعوی مدعی ساقط گردد، و الله اعلم بالصواب، و إلیه المرجع و المأب. تم الکتاب بید شهر شوال، بالظفر والاقبال، لسنة ست و ثلثین و تسعمائة هجریه، حامداً الله، مصلیاً علی محمد و عترته أجمعین.

چاپ: تهران، به کوشش و پیشگفتار استاد دانش پژوه، ۱۳۴۰ش، سب و چهار + ۵۳۸ص

[فهرستواره منزوی ۵۳۸/۹]

۱. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه:۲۶۰ خوئی

آغاز: پس چنانکه مؤمن با این شرایط مخاطبست کافر نیز هم مخاطب باشد و آنکه کافر عبادت از وی صحیح نباشد با وجود کفر لازم نیابد که مخاطب نباشد بعبادات شرع و وجود کفر مر کافر را چون وجود حدث است مر محدث را با وجود حد نماز صحیح نیست پس چنانکه بر محدث واجبست که طهارت کند تا نماز از وی صحیح باشد بر کافر نیز واجبست که ایمان آرد تا عبادات از وی صحیح باشد چون خدای تعالی میفرماید که یا ایها الناس اعبدوا ربکم؛ **انجام:**برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «فقه» و با مؤلف ناشناس آمده است که نام کتاب و مؤلف با تطبیق انجام نسخه مشخص شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۴۵ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۷ - ۴۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۵۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن الحسن حسینی، تا: ۱۹ شوال۹۳۶ق؛ تملک: محمد هاشم بن زین العابدین موسوی خوانساری مورخ ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۷/۲-۴۸]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [نسخه پژوهی: ۱-۱۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۱۹۸]

۳. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۳۶ق؛ برگ اول آن نونویس و به خط عالم متتبع حاج میر سید محمد چهارسویی (مذکور در صفحه ۲۳ است) که معلوم می‌شود نسخه دیگری از این کتاب به نظر آنمرحوم رسیده و صفحه اول را از روی آن استنساخ کرده. در روی برگ ۱ نیز همو نوشته است: «کتاب «معتقد الامامیه»» دلیل بر نام کتاب که عنوان کردیم همین نوشته است، و إلا در هیچ

جای کتاب نام آن بنظر نرسید؛ تملک: مرحوم آیة الله آقا میرزا سیدمحمد هاشم موسوی خوانساری اصفهانی بتاریخ ۱۲۸۶؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۵سم [فهرست روضاتی: -۳۳]

←معتقده ⩾ سیر و سلوک
←معتقدیه ⩾ اعتقادیه

● **معتمد الانام فی شرح شرایع الاسلام** / فقه / عربی
mu‘tamad-ul anām fī šarh-i šarāyi‘-il islām

محمد صادق بن محمد، ق۱۳ قمری
mohammad sādeq ebn-e mohammad(- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)
شرح مزجی استدلالی است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی، در این شرح آراء فقهاء متأخر بسیار ذکر شده و رد و ایراد می‌کند.

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۳۸
آغاز:بسمله الحمدلله الذی هدینا بنوره الی شرایع الاسلام و اوضح لنا بتوفیقه مسالک الافهام و مدارک الاحکام و الصلوة و السلام علی اشرف الانبیاء محمد و اوصیائه الطاهرین الذینهم معالم الحلال و الحرام. کتاب الرهن من معتمد الانام تألیف ...
کتاب رهن و کتاب اجاره و کتاب وقف از اول وقف تا القسم الرابع فی شرائط الوقف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۳۱۰ق؛ با اجازه محمد باقر بن محمد تقی به ملا محمود طبسی روایت آنچه از فقه و حدیث و رجال و غیره با سندهای مجیز، مورخ ربیع الاول ۱۱۰۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۵۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۱
آغاز:الحمدلله الذی هدانا بتوفیقه الی شرائع الاسلام و أوضح لنا بآثاره نوره و مسالک الافهام؛ **انجام:** فانهم و سیلتی الی الله ربی فی توفیقی للاتمام و یتلقاه بالقبول بمنه و فضله
کتاب قضاء می‌باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ دوم ربیع الثانی ۱۳۲۵ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ مهر: «محمد بن ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۱۳]

←معتمد السائل ⩾ معتمد المسائل

● **معتمد الشیعة** / کلام و اعتقادات / فارسی
mo‘tamed-oš šī‘a

مولوی حسینعلی خان، ق۱۳ قمری
mowlavī hoseyn-‘alī xān(- 19c)

اهداء به: نواب معتمد الدوله مختار الملک سید محمد بهادر ضیغم جنگ از وزرای هندوستان
تاریخ تألیف: ۱۲۳۸ق(= فواید اثنی عشریه)؛ محل تألیف: لکهنو
در اصول عقاید شیعه و رد بر عامه.مؤلف از علمای شیعه مقیم لکهنو در هندوستان بوده و پس از ۱۲۴۰ درگذشته است.
آغاز:کلامی که حافظان قانون اسلام را مبداء اذعان و اقرار بمعاد باشد ...
انجام:عنهم الرجس و طهرتهم تطهیرا.
[فهرستواره منزوی ۵۳۹/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تعلیق، کا: میرزا علی رضا ولد آغا صادق، تا: ۵ ذیقعده۱۲۴۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: میشن کار هندوستان، ۵۲۷ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۶-۷۳]

● **معتمد الشیعة فی احکام الشریعة** / فقه / عربی
mu‘tamad-uš šī‘a fī aḥkām-iš šarī‘a

نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸ - ۱۲۰۹ قمری
narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716 - 1795)

در مسائل فقهی فتوایی با اشاره بسیار مختصر به ادله آنها، در چند کتاب و هر کدام دارای ابواب و فصول و ابحاث.
[الذریعه ۲۱۳/۲۱؛ لباب الالقاب کاشانی ۹۳-۹۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۸۰
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، نسخه پیش‌نویس است با خط‌خوردگی و افزودگی در حواشی؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۵-۱۶۷]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۰۸
کتاب طهارت خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: مجد الدین نوه مؤلف؛ ۱۰۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۳۷
آغاز:بعد حمدالله الواجب المتعال و ملهم الحق و واهب الکمال و الصلاة علی نبینا مبین الحرام و الحلال و علی آله و عترته خیر عتر و آل
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به سعی حسین ابن عبدالباقی طباطبائی بیدکلی به تاریخ ۱۳۱۴ صحافی شده است چنانکه پشت جلد آمده، مهر: «عبده رضا بن ابی القاسم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۶۶]

● **معتمد الطالبين** / فقه / عربی

mu‘tamad-uṭṭālibīn

طباطبائی یزدی، علیرضا بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

tabātabā’ī yazdī, ‘alī-rezā ben ebrāhīm(- 19c)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۶ محرم ۱۲۲۶ق

در ۴۲ «باب». پس از مدارس الاحکام ساخته است.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۱

آغاز:الحمد لله الذی خلقنا بیده و رزقنا بجوده و هدینا ... کتاب الطهارة و هی فی الاصل النظافة و النزاهة؛ **انجام:** فرحم الله من احبهم و اعانهم یدا و لسانا و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

دارای کتاب صلاة، زکاة، خمس، صوم، اعتکاف حج؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۶محرم۱۲۴۶ق؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۷۰۸]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۳

آغاز:ان یکون للواحد خاصة وان لا یکون للوارث و لا علیه دین**انجام:** و ان ادعاء ثالث و اقام البینة بولادته علی فراشه فظاهر له بالنسب.

خط: نسخ نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۲۶ صفر۱۲۴۷ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ جلد: مقوایی، ۲۷۰گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۰۹]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۳]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۴۴

طهارت تا حج؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۷ق؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳-۱۱۰۲]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۶۳

بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق [نشریه: ۱۳-۳۷۲]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۲

آغاز:بسمله، کتاب الخلع و المبارات و حقیقة ذلک ازالة قید النکاح بفدیة؛ **انجام:** بسبب اقدام و لقد تم المجلد الثالث الموسوم بالمعتمد.

خط: نسخ، کا: میرزا باقر الشریف (فرزند نگارنده)، تا: پنج‌شنبه ۵ ذیقعده۱۲۵۰ق، جا: یزد؛ مهر: «عبده محمد بن اسماعیل بن محمدمهدی»، «عبد الواثق بالله اللطیف محمد باقر الشریف»؛ اهدایی: علیرضا وثوق؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۶) [ف: ۲-۷۰۹]

←معتمد الفقهاء ← شرح الدرة البهية

● **المعتمد فی الادوية المفردة** / طب / عربی

al-mu‘tamad fi-l adwīya-til mufrada

رسولی، یوسف بن عمر، - ۶۹۴ قمری

rasūlī, yūsof ebn-e ‘omar(- 1295)

کتاب در ادویه مفرده به ترتیب حروف معجم است و چنان که مؤلف در مقدمه آورده تلخیصی است از کتب: ۱. المفردات یا الجامع لقوی الادویة و الاغذیه تألیف عبدالله بن بیطاره مغربی معروف بالعشاب که به علامت «ع» نموده شده است؛ ۲. المنهاج تألیف ابن جزله به علامت «ج»؛ ۳. کتاب ابی الفضل حسن بن ابراهیم تفلیسی به علامت «ف»؛ ۴. ابدال زهراوی به علامت «ز»؛ ۵. ابدال احمد بن ابی خالد المعروف به ابن الجرار (شبث بن الجرار) بدون علامت.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی اوجد الاشیاء بحکمة و ابتدع المخلوقات اظهارا لقدرته ...

چاپ: المطبوعات المیمنیه، ۳۹۹ص، ۱۳۲۹ق؛ بیروت، دار المعرفة للطباعة والنشر، ۵۹۵ص+ م۶ص+ ف۳۲ص، ۱۳۹۵ق.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** المختصر الجامع لقوی الاغذیة و الادویة و بالله التوفیق.

خط: نسخ کم نقطه، بی‌کا، تا: اواخر قرن۸؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۹-۵۳۲]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** وافق الفراغ من زبره وقت الضحی من یوم الخمیس سابع عشر من شهر جمادی الاخره من شهور سنه اثنین و الف من الهجرة النبویه علی صاحبها افصل الصلوة و السلام لرسم الفقیه؟ المقام السامی العالی المولوی الاجلی فخرالدین و العین الناظره؟ فی الروساء البسلا الاکریمین عبدالله بن یحیی بن محمد بن عمرو مدالله مدته و حوشی من جمیع الاذی مهجه آمین آمین آمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی۱۰۰۲ق، برای عبدالله بن یحیی بن محمد بن عمر؛ ۵۴۳ص، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

● **المعتمد فی الامامة = التفضيل** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mu‘tamad fi-l imāma = al-tafḍīl

کراجکی، محمد بن علی، - ۴۴۹ قمری

karājakī, mohammad ebn-e ‘alī(- 1058)

همان کتاب التفضیل است.برای توضیح بیشتر در این زمینه به مقاله «در جستجوی کتاب المعتمد کراجکی» منتشر شده در مجله علوم حدیث(ش ۱۸، ۱۳۷۹ش، ص ۲۲۵) مراجعه کنید.

آغاز:الحمدلله الذی عمر خلقه امتنانا وشملهم احسانا وصلوته علی

سیدنا محمد رسوله اوضح ... ولما کان الله تعالی قد خص سیدنا الشریف الجلیل نقیب الطالبیین
انجام: وفی هذا القدر کفایة فی اماطة هذه الشبهة عمن کان وابصره قد اوردت ... فان افتخر حرسه الله صدق وان جازلی فقد سبق و الحمدلله وحده آخر الرسالة ...
چاپ: به کوشش سید جلال الدین محدث درتهران به چاپ رسیده
[الذریعة ۲۱۳/۲۱ که همین نسخه رامعرفی نموده است]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۸۷/۱۶-۲۹/۱۲۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن حسن حسینی، تا: چهارشنبه ۱شوال ۱۰۵۷ق، جا: مشهد رضوی؛ ازروی خط شهید ثانی استنتاخ شده؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۱۴]

● **المعتمد فی المعتقد = تحفه مظفری** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-mo‘tamad fe-l mo‘taqad = tohfe-ye mozaffarī
توران پشتی، فضل بن حسن،– ۶۶۱ قمری
tūrān-poštī, fazl ebn-e hasan (- 1263)
اهداء به: سلطان اتابک ابوبکر سعد زنکی (۶۲۳-۶۵۸ق)و ولیعهد وی ابوشجاع سعد
تاریخ تألیف: گویا ۶۸۵ق
در اعتقادات استدر سه «باب» و هر باب در ده «فصل»: باب ۱. ایمان به خدا؛۲. ایمان به فرشتگان و کتاب‌ها و پیامبران و پس از مرگ؛ ۳. دیگر مسایل اعتقادی. ده فصل باب اول: فصل ۱) در معنی لفظ تصدیق، ۲) آنچه واجب است از شناخت آفریدگار، ۳)آفریدگار قدیم است و پاینده و بی‌همتا، ۴) اثبات صفات حق، ۵) علم اسماء و صفات حق، ۶) مراتب صفات و اقسام مشکلات و متشابهات، ۷) کلام خدا ناآفریده است، ۸) رؤیت خدا، ۹) قضا و قدر، ارادت، مشیت، ۱۰) رستاخیز. (احمد منزوی)
آغاز:قال مولانا الصدر الاعظم الامام ... شهاب الحق و الدین ... ابوعبدالله فضل الله ... التوران پشتی ... انا نحمدک حمدا یلیق بکبریائک ... حمد و ثناء خداوندی را که حمد او را نسزد ...
چاپ: هند، ۱۲۸۸ قمری
[فهرستواره منزوی ۲۳۶/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۷۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** و در محشر از سایه لواء خواجه اصطفاء و اصفیاء ... محمد مصطفی و اصحابه و سلم دور مگردان انک انت الرحیم المنان.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: حدود قرن۱۲؛ محشی با نشان «ه»؛ تملک: فخرالدین بن رفیع الدین بن جلال الدین؛ در پایان کتاب آمده که مؤلف به سال ۶۶۱ق در کرمان درگذشته است؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم، ۱۵۱گ، ۱۷ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴۱-۳۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۲۶/۱
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۳ص (۱-۲۴۳)، ۱۹سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۴۳۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۲۲ و ۳۲۸۷-ف
خط: نستعلیق، کا: محمد محیی الدین، تا: جمعه ۱۴ شعبان۱۲۶۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۱۹گ، ۲۷سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱/۵سم [ف: ۱۷-۹] و [فیلمها ف: ۲-۱۱۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۲۵
بی کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۳۴-ف
نسخه اصل: از روی چاپ سنگی مطبع مظهر العجائب مدراس در ۱۲۸۶، با حواشی «قوله» درهامش؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ ۲۶۶ص [فیلمها ف: ۲-۱۲۵]

● **معتمد المسائل = معتمد السائل** / فقه / عربی
mu‘tamad-ul masā’il = mu‘tamad-us sā’il
ستری بحرانی، عبدالله بن عباس،– ۱۲۷۰ قمری
setrī bahrānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abbās(- 1854)
کتابی است در مسائل فقهی که مؤلف برای استفاده مقلدان خود به دور از استدلال و نقل قول نظرات سایر فقیهان تألیف نموده، صاحب الذریعة به نقل از کتاب أنوار البدرین می‌گوید: مؤلف، این کتاب را پس از نابینایی با املاء به شاگردانش ترتیب داده است. در دو جزء تنظیم گردیده، جزء اول از طهارت تا وصیت و جزء دوم از نکاح تا دیات است که به تصریح مؤلف حاوی دو هزار مسأله می‌باشد.
آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فیقول ... إن هذا کتاب قد اشتمل علی ما یقرب من ألف مسألة وضعته لتابعینا من الإخوان مجرداً عن الأقوال ... باب المیاه و فیه مسائل ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** التاسعة یبدأ بالتقسیط، الأقرب الی القاتل فالأقرب و اما تأجیلها ففی ثلاث سنین و قد مر الکلام فیها فی قتل الخطأ ... اللهم إنی أسألک أن تغفرلنا خطایانا
خط: نسخ، کا: حسین بن زین الدین، تا: صفر۱۲۷۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ (۲پ-۱۳۰پ)، ۱۸سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۲۰۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و قد مر الکلام فیها فی قتل الخطا ...

خط: نسخ، کا: خلف بن محمد، تا: چهارشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۸۱ق؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۹]

● **معتمد المسائل بتنقیح الدلایل** / فقه / عربی

mu‘tamad-ul masā’il bi-tanqīḥ-id dalāyil

ستری بحرانی، عبدالله بن عباس، - ۱۲۷۰ قمری

setrī bahrānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abbās(- 1854)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۳/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ قطع: وزیری کوچک [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۴]

● **المعتمد من مذهب الشیعة الامامیة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mu‘tamad min maḏhab-iš šī‘a-til imāmīya

؟ حمصی رازی، محمود بن علی، ق۶ قمری

hemsī rāzī,mahmūd ebn-e ‘alī(- 12c)

به درخواست: محمد بن عبدالله اسدی

مؤلف از خود نام نمی‌برد ولی در مقدمه اشاره می‌کند که این رساله را به درخواست محمد بن عبدالله الاسدی دوست و مونسش در غربت به رشته تحریر درآورده است. این رساله شامل بیست و یک «فصل»است:۱. اقامة البرهان علی وجود موثر ازلی قادر؛ ۲. فی انه تعالی باق سرمدی؛ ۳. فی انه تعالی لیس بمتحیز ولا فی جهة؛ ۴. فی انه تعالی غیرمرئی؛ ۵. فی انه تعالی قادر علی کل مقدور و عالم به کل معلوم؛ ۶. فی انه تعالی مرید؛ ۷. فی انه تعالی حی؛ ۸. فی انه تعالی سمیع بصیر؛ ۹. فی کونه تعالی متکلما؛ ۱۰. فی ان حقیقه تعالی غیر معلومة لنا؛ ۱۱. فی انه تعالی واحد؛ ۱۲. فی انه تعالی غنی؛ ۱۳. فی ان صفاته تعالی ازلیه سرمدیه؛ ۱۴. خلق الاعمال؛ ۱۵. الوعد و الوعید؛ ۱۶. انقطاع التکلیف؛ ۱۷. النبوه؛ ۱۸. النسخ؛ ۱۹. الامامة؛ ۲۰. الامر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ ۲۱. الاجال و الارزاق.مؤلف از شیخ ابوجعفر محمد بن حسن طوسی و از موفق بن احمد خوارزمی (- ۵۱۸ق) یاد می‌کند. در پایان فصل ۱۹ در ضمن سخن از «مهدی علیه السلام» حدیث ام سلمه را از صحیح ترمذی نقل می‌کند و می‌گوید در آن کتاب بیش از یکصد حدیث درباره مهدی گردآوری شده است و نیز می‌گوید: بعض افاضل نیز کتابی در اخبار مهدی پرداخته است. در پایان فصل ۱۴ می گوید:«ولی فیما یتعلق بهذه المسئله مسئلتان مفردتان تاتیان علی کثیر من نکت هذه المسئله من ارادهما وقف علیهما». نام مؤلف آن در هیچکدام از فهارس نیامده ولی آقای محمد رضا انصاری قمی در مقدمه تصحیح این رساله با توجه به قرائنی که یافته‌اند آن را از سدید الدین حمصی رازی دانسته و ما نیز به همین استناد نام کتاب و نام مؤلف را ثبت نمودیم.

آغاز:بسمله الحمد لله الذی عجزت العقول عن ان تدرک کنه معرفته ... و بعد فان احق ما تصرف الیه الهمم بالاهتمام هو التوجه نحو اسرار علم الکلام و قد استخرت الله تعالی و کتبت کتابا مشتملا علی شریف المقاصد ...

انجام:و لان النبی علیه السلام قد اخبر عنه ... فمن انکر ما ذکرناه خرج عن ملة الاسلام و استحق العذاب العلیم و ذلک آخر ما اردناه مختصرین غیر مکلفین و الحمد لله.

چاپ: در میراث اسلامی ایران، دفترششم، به کوشش محمد رضا انصاری قمی، با عنوان «المعتمد من مذهب الشیعة الامامیة» و با انتساب به حمصی رازی چاپ شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰/۳-طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما اردنا من الفصول و تفصیل الکلام و حسبنا الله و نعم الوکیل ... و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم (این نسخه ناقص و اوراق آن آشفته است و برگ آخر به دنبال ص ۱۹۵ است (فصل ۲۰ فی الامر بالمعروف)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸گ (۹۰پ-۱۰۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲۲-۳۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۹۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و أما الرزق فهو ما للحیوان الانتفاع به و لیس لاحد منعه منه، هذا آخر ما أردناه من الفصول و تفصیل الکلام.

در فهرست با عنوان «رسالة فی الکلام» آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن محمد صالح کاشانی، تا: شب یکشنبه۸ ربیع الثانی۱۰۴۰ق، جلد: مقوایی عطف تیماج، ۳گ (۳۲پ-۳۴ر)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۲-۱۶۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما اردناه من الفصول و تفصیل الکلام و استیفائه و حسبناالله و نعم الوکیل و الصلوة علی محمد النبی و آله الطیبین الطاهرین

در فهرست با عنوان «رساله فصول در علم کلام» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۷۲ق؛ از روی نسخه‌ای که در محرم سال ۶۰۵ نوشته شده استنساخ شده؛ جلد: پارچه ای زرد، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۱-۵۰]

● **معتمد نامه** / شعر / فارسی

mo‘tamad nāme

تاریخ تألیف: ۱۲۸۴ق

شرحی است منظوم از حکمرانی معتمد الدوله فرهاد میرزا بر کردستان. شاعر که به «مجید» تخلص دارد، احتمالاً همان مجید طالقانی است که به «مجید» و «خموش» تخلص می‌کرد. در اول بعد از حمد و ثنای پروردگار به نعت و ثنای حضرت پیامبر (ص) و حضرت علی (ع) پرداخته و بعد از آن ناصرالدین شاه

قاجار را مدح نموده و بعد از آن به تفصیل، جنگ شاهزاده معتمد الدوله والی کردستان را در او را مانات و سنندج و سرحدات به نظم کشیده است. در تاریخ نظم آن می‌گوید: «مه اردیبهشت و جهان پر ز ورد ×× س از الف آندم سنه بود فرد» (۱۲۸۴)، در آخر می‌گوید: «به پایان شد از تو مجید این کتاب×× پر از سنگ و سنگر ز آتش ز آب / به اشعار کم اعتمادت گزین ×× بود معتمد نامه چون نام این».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۹۹/۲

آغاز:سپاس آن خدایی نگردد زبون ×× نداند کس آغاز و انجام چون / رحیمی که رحمش گنه بخش ماست ×× خدایی بجمله خدایان خداست؛ **انجام:** گرچه که تکذیب شعرم بزد ×× ولی فتح نیک و تسخیر بد / به اشعار کم اعتمادت گزین ×× بود معتمد نامه چون نام این

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ (۲پ-۱۰۵ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۴۸۶]

● **معتمد و مستند** / کلام و اعتقادات / فارسی

mo‘tamad va mostanad

رساله در بیان علامات ظهور ولی عصر و خروج دجال و قیامت است. احادیث وارده در این کتاب مختلف و از فریقین روایت و نقل شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۵۹

آغاز:پس از خطبه: اما بعد بدانکه آنچه مقرون از اخبار مستفاد شده یازده سمت وقوع خواهد یافت اول خروج حضرت صاحب الزمان (ع) چنانکه ابن عباس از حضرت رسالت پناه (ص) روایت کرده اند که فرمود کیف هؤلائک امة فی اولها؛ **انجام:** پندها کار کند بی شک از من رسته باشد و ببهشت رود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۴۴ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: منقش، ۴۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۰]

● **المعجزات** / حدیث / عربی

al-mu‘jizāt

حسینی مدنی، مهنا بن سنان، - ۷۵۴ قمری

hoseynī madanī, mohannā ebn-e sanān(- 1354)

مؤلف را کتاب دیگری هست به نام «المسائل المدنیات» که شامل پرسش‌هایی است که او از علامه حلی کرده و پاسخ گرفته و این گفتارها به سال ۷۱۷ق آغاز گردیده که در حله با حضرت علامه به میان گذاشته است.در هر حال کتاب المعجزات سید مهنا شامل است بر: معجزات پیامبر اسلام و حضرت علی (ع) و فاطمه زهرا و امامان دیگر تا حضرت مهدی (ع) و اعلام رسول اکرم و ائمه اطهار و دلالات و براهین بر صحت امامت ائمه دوازده‌گانه و نوادر معجزات، بحثی درباره معجزات رسول خدا و معجزات جانشینان آنحضرت و معجزات سایر پیامبران و حرمت قایلین به تواتر رسل پس از خاتم پیامبران و اعجاز قرآن، فرق میان حیله‌ها و معجزات، ایرادهاییکه بر معجزه گرفته‌اند و پاسخ آنها، گفتارهای منکرین نبوات و امامت‌ها و پاسخ آنها، گفتار آنها که منکر نبوت ظاهری هستند، علامت‌ها و نشان‌های پیامبر اسلام و امامان و جانشینان آنحضرت و دلایل نبوت رسول اکرم و ائمه اطهار. مطالب ضمن ابواب و فصولی آمده است: باب ۱. دلائل النبی (ص) و معجزاته فی الکتب المتقدمه و من الروایات العامة و الخاصة؛۲. معجزات امیرالمؤمنین (ع)؛۳. معجزات حسن بن علی (ع)؛ ۴.معجزات الحسین (ع)؛ ... ۱۳. معجزات صاحب الزمان؛ ۱۴. من اعلام النبی و الائمه؛ ۱۵. الدلالات و البراهین علی صحة امامة الاثنی عشر (ع)؛ ... ۲۰. علامات افضل الصلوة ...

آغاز:بسمله الحمدلله الذی افاض من فیض جوده علی افضل اصفیائه نورا و جعل علیهم ... بعد فهذا کتاب یتضمن معجزات النبی (ص) المصطفی و اخیه و ابن عمه علم الهدی و مولاتنا فاطمة الزهراء علیها السلام و ریحانتی النبی ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۷۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «الیس الله بکاف عبده محمد بلی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۴۴۱]

● **المعجزات** / حدیث / عربی

al-mu‘jizāt

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

سیوطی در این رساله معجزات پیغمبران گذشته را از حضرت آدم تا حضرت عیسی علیهم السلام می‌آورد و نظیر آنها را از معجزات حضرت پیغمبر اکرم (ص) ذکر می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵/۸

آغاز:الحمدلله علی آلائه و الصلاة علی محمد خیر أنبیائه و علی آله اکرم أحبائه؛ **انجام:** فاذا علی یمینه تمرو علی یساره رطب ثم قال کلا هما أعطانیه الرضوان علیه السلام.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۲۳پ-۱۴۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۸]

● **معجزات** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع،- ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘(- 1819)

گویا از همان هزار جریبی و شاید بخشی نخست تحفة الاخیار او یا جزئی از معارف الانوار که در معجزات امامان نوشته و در جواهر الاخیار از آن یاد می‌کند.

[نسخه‌های منزوی ۹۰۸/۲]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۹/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۳۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۲]

● **معجزات** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۱۱

کتابی است در بیان معجزات چهارده معصوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۷ق [ف: -۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۳/۶

آغاز:معجزات حضرت رسول (ص) روایت کند امام حسن عسکری (ع) که از امیر المومنین (ع) پرسیدند که حضرت پیغمبر (ص) را معجزات بود مثل معجزات پیغمبران؛ **انجام:** ای مرد تا توانی خود را از امور مامور به معاف مدار که فیض آن در این جهان یا در آن عالم به تو عاید خواهد شد ...

رساله کوتاهی است در بیان معجزات پنج تن آل عبا (ع) که به نظر می‌رسد از کتاب دیگری گرفته شده باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قلی صفوی موسوی حسینی، تا: ۱۰۹۱ق، جا: اردبیل؛ ترقیمه: «(بخش نونویس) تمت الکتاب بعون الملک المنان، بتاریخ الثامن عشر الشهر الحرام من شهور سنة اربع و ثلاثین و مائة بعد الالف من الهجرة النبویة المصطفویة صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرین ... علی ید عبدالله بن محمد قاسم الهزارجریبی الاصل همدانی التوطن ...»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۱۱گ (۴۲۹پ-۴۳۹ر)، ۲۳سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۳۷-۴۵۶]

۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۰۱

آغاز:موشح آفتاب سپهر جلالت بهاء ناصیه سلطنت و عدالت؛ **انجام:** عنقریب محصل و میسر خواهد شد

کتابی است در ۱۴ باب شامل معجزات معصومان چهارده‌گانه که در جمادی الثانی ۱۰۹۰ق نگارش آن به پایان رسیده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شریف قریشی هاشمی، تا: سده ۱۱ و ۱۲ [ف: -۲۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۷۰/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۵ق [ف: ۵-۳۹۵]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۸۳۰/۴

آغاز:از معجزات حیدر صفدر، مقدمه: فتح عمان حبندی ؟ است که محب اهل بیت نبی ... ملا محمد باقر مجلسی از مناقب ابن شهر آشوب از عمار یاسر روایت نموده که چون پیغمبر آخر الزمان ان افضل امامان را به جنگ عمان فرستاد و میانه آن سرور و حبندی این کوکر ؟حرب عظیمی واقع شد حبندی بسیار ترسید کندی نام غلامی که بسیار شجاع بود طلبید که اگر تو به مبارزت صاحب عمامه سودا و لعله سها ؟ یعنی علی مرتضی بیرون روی؛ **انجام:** و جمیل بن صالح که بعضی از رواة این حدیث است گوید که سید حمیری مضمون این خبر را بنظم آورده: یا حارث همدان من یمت یرنی ×× من مومن او منافق قبلا / یعرفنی طرفه و اعرفه ×× سعیه و اسمه و ما عملا / و انت عند الصراط متعرض ×× فلا تخف عثرة و لا زللا.

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [رشت و همدان: ف: -۱۴۵۶]

۶. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۱۵

جزوه کوچکی درباره معجزات پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام و بعضی از کرامات معصومین علیهم السلامبی‌کا، بی‌تا؛ ۸۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۱۳۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۶۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۰۸

گفتاری در چهارده مقصد در معجزات چهارده معصوم علیهم السلام، خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۷۳]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۰۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

● **معجزات ائمه** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt-e a’emme

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۳۷

آغاز:سیم آنکه امام حافظ ونگاه دارنده شرع اقدس است؛ **انجام:** ابو هاشم گوید که من نام او را از آن حضرت.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: علی بیکی؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: مقوایی، ۲۶۹گ، ۲۳سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲-۵۴۲]

● **معجزات ائمه اطهار (ع)** / فضایل و مناقب / عربی

mo‘jezāt-e a’emme-ye athār

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

در این کتاب مؤلف از تفسیر ثعلبی و دیگر منابع سود جسته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مؤلف ناشناخته؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۳]

● **معجزات ائمه شیعه (ع)** / تاریخ معصومین / فارسی
mo‘jezāt-e a’emme-ye šī‘e
مشتمل بر دوازده باب و هربابی چهارده معجزه دارد.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۰۲
آغاز:فاطمه شام از برای ما بیاور
خط: نستعلیق، کا: عزیز حسینی، تا: ربیع الاول۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ معجزاتی از حضرت امیر (ع) و کیفیت شهادت آن بزرگوار و فضایلی از حضرت امام حسن مجتبی و کیفیت شهادت آنحضرت در انجام (۱۶۰-۱۱۴) ضمیمه است؛ جلد: مقوایی، ۱۶۰گ، مختلف السطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف:۵-۱۵۳۲]

● **معجزات ائمه (ع)** / فضایل و مناقب / فارسی
mo‘jezāt-e a’emme

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۰۸/۲
آغاز:یافته به خدمت آنحضرت شتافتهگفت یا رسول الله من مملوک یهودم؛ **انجام:** و مرا گفت بایست بایستادم تا که برون آمد (الحمدلله رب العالمین اولا وآخرا بتاریخ ...)
در چهارده باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ذیحجه۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: عباس حاجی ده آبادی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۲۱گ (۳۱-۱۵۱)، ۱۷سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۴۴۴]

● **معجزات ائمه علیهم السلام** / تاریخ معصومین / فارسی
mo‘jezāt-e a’emme ‘alayhem-os salām

شریف، ابوالقاسم
Šarīf, ab-ol-qāsem

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۸۳
آغاز: بودند بر حق و مردند رحمت خدای بر ایشان خواهد بود روز قیامت؛ **انجام:** گفتم یا رسول الله (صلی الله علیه و آله) آن سه روز کدام است که ایام البیض است.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الاول۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۶۱گ، ۲۳سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۱۴۹۴]

● **معجزات ابی عبدالله الحسین بن علی** / فضایل و مناقب / عربی
mu‘jizāt-u abi ‘abd-ul-lāh-il ḥusayn bin ‘alī

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)
رساله‌ای است کوتاه در بیان چند معجزه از حضرت امام حسین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۴/۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول مؤلف هذا الکتاب ذهبت الی بعض الاخوان؛ **انجام:** کتبه مؤلف هذا الکتاب ذخیرة للمعاد و رجاءً اللثواب مهذب العباد بمحمد و آله الامجاد
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اوائل قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ ۱گ (۴۰)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۱-۲۰۱]

● **معجزات امام الصادق** / گوناگون / عربی
mu‘jizāt-u imām-iṣṣādiq

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۵/۰۲
آغاز:بسمله سبحانک اللهم یا اصدق الصادقین و یا احکم الحاکمین و یا اکرم الاکرمین؛ **انجام:** یوم الثانی من شهر شعبان المعظم من شهور سنه بحق محمد و اله سنه ۱۲۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق، جا: تبریز؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **معجزات امامان** / تاریخ اسلام / فارسی
mo‘jezāt-e emāmān
شامل معجزات امامان علیهم السلام است که از امام مهدی (ع) خاتمه می‌یابد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۰ معزی
آغاز:بر طبق است آری وی از آن مشت دو برگرفت و بمن داد من دست ویرا بوسه دام قرانرا برطرف جامه احرام بستم وی از آن دو جامه یکی را ازار کرد؛ **انجام:** و روایت کرد باسناد از مولا، بن یسار از ابی جعفر علیه السلام که گفت چون قائم ما قیام کند دست بر سر بندگان تهیدست.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۱گ، ۱۴ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۴۲]

←معجزات امیرالمؤمنین (ع) ← مدینة المعاجز (منتخب)

● **معجزات امیرالمؤمنین (ع)** / تاریخ / فارسی
mo‘jezāt-e amīr-al-mo’menīn
رساله بی آغاز و انجامی در تشریح معجزات و کراماتی است که عمدتا در قرن اخیر در شهر نجف اشرف و حرم امیرالمؤمنین

(ع)واقع شده است.در این نسخه ۱۸۵ کرامت و معجزه آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۳/۲

آغاز:معجزه سیم؛ شیخ ابراهیم نجفی نقل نمود که دوشخصی را با یکدیگر دعوا بود؛ **انجام:**معجزه ۱۸۵: جمعی از راه بر مجنون به زیارت نجف اشرف میرفتند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۷۶ص (۴۹-۱۲۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۰۱]

● معجزات امیرالمؤمنین (ع) / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt-e amīr-al-mo’menīn

غیر همانند:

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۹۷/۲

آغاز:بسمله مرویستکه وقتی نوردیده اولیاء امام حسن مجتبی علیه السلام رنجور بود از والده بزرگوار خود انار طلبید؛ **انجام:** اما مصلحت آن دیدم که درجواب هشام انکار کردم وسالم ماندم وتا هشام زنده بود ازاین کلمات با هیچکس تکلم نکردم

فایده‌ای است دربیان پاره‌ای از معجزات حضرت امیر علیه السلام گویا بخشی از ناسخ التواریخ باشد، از معجزه چهل وهشتم تا معجزه هشتاد وپنجم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا ؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۰/۲

آغاز:از جمله معجزاتی که در کتاب حبل المتین مرقوم است آنست که ملامحمد تقی خادم و جمعی از ثقات نقل نمودند؛ **انجام:** اکنون تمام سینه مرا فروگرفته و سینه خود را گشود دیدم مجموع سینه او پوسیده بود و دو سه روز نگذشت که آن شخص مرد.

تعدادی از معجزات امیرالمؤمنین است که از کتاب‌های حبل المتین، کشف الغمة، بحار الأنوار، مناقب مرتضوی، آیات الباهرة و ... نقل شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۳گ (۱۰۶-۱۴۸)، ۲۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۰-۶۳۱]

←معجزات پیامبر ← معجزات نبوی

● معجزات چهارده معصوم(ع) / تاریخ معصومین / فارسی

mo‘jezāt-e čahārdah ma‘sūm

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۴

آغاز:و پرهیزگاری پشت پای بر دنیای دنی و متاع این جهان فانی زده، نظم: بکوهی رفته و کنجی گرفته ... در بیان نسب عمر بن الخطاب ... مرویست که عبدالمطلب کنیزی داشت؛ **انجام:** خبر داد مرا اعمش از ابی سعد خرری (کذا: خدری) که رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم فرمود بدرستی و راستی که خدای عزو جل بیافرید شاخ درختی از نور.

کتابی بدون بخش‌بندی در بیان معجزات چهارده معصوم(ع)، که ظاهرا در قرن ۱۲ نوشته شده است، در نسخه تاریخ با نشانی برای تعیین زمان تألیف نیست، اما مؤلف از محمد رفیع بن فتح الله واعظ قزوینی (۱۰۸۹ق) نویسنده ابواب الجنان با دعای درگذشتگان یاد می‌کند، موضوعات کتاب به ترتیبی که در نسخه آمده چنین است: معجزات امیرالمؤمنین و دیگر ائمه معصومین (پایان این بخش مانند پایان کتاب به اتمام رسیده است اما ظاهراً همه نسخه از یک کتاب است، پیش از ذکر معجزات هر یک از ائمه چند سطر کوتاه در شرح احوال ایشان نوشته شده است)، معجزات پیامبر اسلام، قصص انبیاء شامل قصه نوح و ابراهیم و موسی، در بیان کیفیت معراج پیامبر، معجزات پیامبر، در بیان فضیلت صلوات بر آن حضرت، در بیان فضایل و مناقب و معجزات علی بن ابی طالب.در حکایات از این کتابها نقل قول شده است: ابواب الجنان واعظ قزوینی علیه الرحمه، اعلام الوری شیخ طبرسی، اکمال الدین، تحفة المجالس، تفسیر امام حسنعسکری، جامع الاسرار، حدیقة الشیعة، حیاتالقلوب، خصائص الائمة سید مرتضی، راحة الارواح و مونس الاشباح، روضة الشهداء، روضة الصفاء، عیون الاخبار الرضاء شیخ صدوق، غزوات اثنی عشر، فرحة الغری، الفصول المهمة، قصص الانبیاء، کامل الشیعة، کشف الغمة، کفایة المؤمنین، مشارق الانوار شیخ رجب برسی، مصابیح القلوب، مطالع الاسرار حسن الخطیب فی شرح کتاب مشارق الانوار شیخ القدوسی رجب بن علی بن رجب البرسی، معراج مامه میر محمد حسینی، منتخب الاثار، منتخب الفضائل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: حسن روش؛ خریداری از نعمت اللهی؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۹سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶/۴×۲۶/۲سم [ف: ۲۹/۱-۲۲۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲

آغاز:امام محمد باقر خازن علم نبوی ومبین حقایق دینی از پدرش ازجدش علیهم السلام که حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم گفت: من که محمدم وبرادرم علی هردو ازیک نوربودیم درپیش حضرت عنایت الهی پیش ازآنکه این جهان آفرید به چهارده هزارسال؛ **انجام:**صادق علیه السلام فرمود که این سیصد وسیزده تن حاکمان وعالمان وفقیهان باشند از قبل وی و جبرئیل ناصر ایشان باشد واسرافیل رفیق ایشان بود وعزرائیل و فرشتگان.

مؤلف شرح حال کوتاهی از هریک ازمعصومین علیهم السلام آورده سپس به تفصیل معجزات وکرامات آنان را تحت عناوین «معجزة - معجزة» ذکر کرده است واز کتاب‌های «دلائل النبوه»، «کفایة النصوص» و «روضة الواعظین» نام برده وبیشتر ازکتب شیعه مطالب را نقل می‌کند وبعضاً از ابن اعثم کوفی نام می‌برد؛ خط:

نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲۳۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۱]

● **معجزات حضرت رسول** / فضایل و مناقب، حدیث / عربی، فارسی

mo‘jezāt-e hazrat-e rasūl

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۶/۱۱

همراه با روایاتی چند در اعتقادات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۷۹ق [ف: ۲-۱۲۹]

● **معجزات حضرت علی (ع)** /تاریخ معصومین / عربی

mo‘jezāt-e hazrat-e ‘alī

روایاتی است از کتب مختلف مانند انوار الهدایة و فی الخوارج فی باب معجزات امیرالمؤمنین، و کفایة الطالبین، بحار الانوار، کتاب البصایر، جامع الفواید و ... در فضیلت مقام و معجزات حضرت علی (ع).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۹/۴

آغاز:و مکی السید ره فی کتاب انوار الهدایة قال الشیخ الامام الادیب ابوبکر محمد بن عبدالله ابن عبدالعزیز رضی الله عنه قال اخبرنا المشایخ؛ **انجام:** من احد خالف وصی نبی الاحشره الله بتکبکب فی عرصات القیمة.

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ(۱۳ر-۱۹پ)، ۱۷-۲۱سطر (۱۰/۵-۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۶۵۰]

● **معجزات حضرت علی (ع) برای جمشید یهودی** / داستان / فارسی

mo‘jezāt-e hazrat-e ‘alī barāye jamšīd-e yahūdī

با نثر عامیانه.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۱۰/۸

آغاز:اما راویان اخبار ... روزی حضرت کائنات و خلاصه موجودات یعنی احمد و محمد ابوالقاسم صلی الله علیه و آله از نماز صبح فارغ شد؛ **انجام:** الهی مطالب شرعیه ما را برآورد و خیر گرداند آن اول سخن ... سورة الاخلاص.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۱۸۶-۲۰۰)، ۱۵سطر [ف: ۵-۶۷۰]

● **معجزات سفرای امام زمان (ع)** / حدیث / فارسی

mo‘jezāt-e sofarāy-e emām-e zamān

گفتاری است درباره معجزاتی که در دست سفرای امام دوازدهم (ع) جاری شده است به نقل از کتاب حق الیقین علامه مجلسی که جامع آن شناخته نشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۵۶/۵

آغاز:بسمله حمدله اما بعد در بیان معجزاتی که در دست سفرا جاری شده و بیان بعضی از شیعیان که بشرف ملازمت حضرت صاحب الامر (ع) مشرف شده اند اگر چه زیاده ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۸۱-۱۱۲)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۸۸۸]

● **معجزات عیسی** / تاریخ پیامبران / فارسی

mo‘jezāt-e ‘īsā

از نظر نصاری و مسلمانان. نوشته ابوالخیر فضل الله روز بهانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۷۹

خط: نسخ، کا: عبدالقادر کوی طبیب، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۲گ (۱۴۲پ-۱۴۳ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۷۳]

● **معجزات محمد بن حسن (عج) و بحث معاد** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt-e mohammad-e bn-e hasan (‘aj) va bahs-e ma‘ād

مطالب کتاب درباره معجزات صاحب الامر می‌باشد همراه با روایات تاریخی و نیز اثبات معاد، بیان مقدمات و توابع آن از وقت مرگ تا انقضای امرعالم، دربیان حقیقت بهشت و ... .

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۹۸/۲

آغاز:مقصد هشتم دربیان اثبات وجود امام دوازدهم و غیبت آن حضرت؛ **انجام:** و سبب آن درمیان خلایق گردن مباهات و افتخار می‌افرازد

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۲۷گ (۸۱ر-۲۰۷پ) [ف: -۱۷۹]

● **معجزات معصومان** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezāt-e ma‘sūmān

بیهقی نیشابوری کیدری، محمد بن حسین، ق۶ قمری

beyhaqī neyšābūrī keydarī, mohammad ebn-e hoseyn(-12c)

شامل معجزات پیامبر اکرم و ائمه اطهار است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱ معزی

آغاز:در نیم روز وقت قیلوله در حجره بود سه تن از مشکان

بیامدند و دستوری خواستند و بیش رسول آمدند یکی گفت ای محمد تو گفتی که من از ابراهیم فاضلترم؛ **انجام:** معجزه دیگر روایت کرد که ابن شهاب الزهری گفت من حاضر بودم آن روز که علی بن الحسین را ساز کردند تا از مدینه بیش عبدالملک مروان بردند ... در محمل وی جز آهن که بر وی بود نیافتیم زهری گفت پس از آن بیش عبدالملک مروان شدم وی مرا ...
در این نسخه تا امام سجاد ادامه یافته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: مرحوم محمد طاهر معزی که در روی برگ نخست نسخه استظهار کرده که این نسخه از تألیفات قطب الدین کیدری است؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۹-۶۴]

● **معجزات معصومین** / تاریخ معصومین / فارسی
mo‘jezāt-e ma‘sūmīn

تاریخ تألیف: ۵ ربیع الاول ۷۵۳ق
کتابی است دربیان معجزات ائمه اطهار (ع)، شامل ابواب دارای فصول است ودرهر فصل معجزات امامان را آورده است. مباحث موجود:فصل ششم درمدت عمر پیامبر؛ باب دوم آنچه بعد از وفات رسول در کار خلافت شامل چهار«فصل»: ۱- بیعت کردن مردمان ابوبکر را، باب پنجم فضیلتهای امام علی (ع)؛ باب پنجم: امام دوم درچهار فصل؛ باب ششم امام سیم شامل چهار فصل؛ باب هشتم امام باقر (ع) در پنج فصل؛ باب نهم امام ششم درپنج فصل؛ باب دهم درذکر امام هفتم شامل پنج فصل؛ باب یازدهم امام هشتم درچهار فصل؛ باب دوازدهم امام نهم درپنج فصل؛ باب سیزدهم امام علی بن محمد تقی درپنج فصل؛ باب چهاردهم امام حسن عسکری در پنج فصل.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۱-۲/۱۹۱
آغاز:وتیریز از بلور زرد وخشت زه از زبر جد وگریبان از مرجان شرح وجیب او از نور خدای تعالی ... روایت است از جابر بن عبدالله انصاری (ره) که رسول (ص) گفت نور مرا ونور علی پیش از آدم؛ **انجام:** پرسید که عمرش چند باشد ؟ گفت ششصد وهفتاد سال محمد بن ابی زید سوالها بسیار کرده است ما بدین قدر اختصار کردیم. والحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی بن ابراهیم، تا: رجب۹۵۹ق؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۱۵]

● **معجزات منظوم** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی
mo‘jezāt-e manzūm

فانی، محمد علی
fānī, mohammad ‘alī
چند منظومه در معجزات حضرت رسول اکرم و حضرت امیر المومنین (ع) و قصه‌ای از حضرت امام باقر (ع) است، نام سراینده در منابع موجود یافت نگردید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۷/۶
آغاز:بیا ای طبع گوهر سنج عاقل ×× بدریای سخن غواص کامل / به فکر یکدم شو شناور ×× ز قعرش گوهر معنی بر آور؛ **انجام:** شفیع خود نما ارباب دین را ×× ز کف مگذار تو حبل المتین را ...
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد ابراهیم هاشمی سمنانی، تا: ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۲۶۹پ-۲۷۵پ)، ۲۱سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳۷-۳۷۴]

● **معجزات نبوی = معجزات پیامبر** / تاریخ معصومین /فارسی
mo‘jezāt-e nabavī = mo‘jezāt-e payāmbar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۰۱/۱۱
آغاز:در بیان آنکه جمیع معجزات پیغمبران از جناب رسالت مآب خاتم انبیاء ... بظهور رسید یعنی نظیر معجزات حتمیه پیغمبران از آنحضرت ظاهر شده؛ **انجام:** که ببرکت اشان نجاة داد خدا نوح را از کرب عظیم و سرد گردانید آتش را ... و بر او سلامت گردانید.
پاره‌ای از معجزه‌ها که به حضرت رسول نسبت می‌دهند در این بخش از دفتر آمده است و مانند رساله پیش همین دفتر که بخشی است از حق الیقین این نسخه باید بخشی از یک کتاب فضائل یا یک کتاب معجزات باشد؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۱ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲ص (۱۰۹-۱۲۰)، اندازه: ۳۰×۴۱سم [ف: ۱۰-۷۸۳]

● **معجزات نبی** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
mo‘jezāt-e nabī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲/۱۵-ف
نسخه اصل: حسین چلبی ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۶ق [فیلمها ف: ۱-۴۲۰]

↩معجزات النبی ⩾ السبعیات
↩معجزات النبی(ص) ⩾ منتخب عجائب المخلوقات

● **معجزات النبی صلی الله علیه و آله** / فضایل و مناقب / فارسی
mu‘jizāt-un nabī ṣalla lāh ‘alayh-i wa āl-ih
معجزات بسیاری از وجود مبارک حضرت ختمی مرتبت در ابواب بسیار- که درنسخه حاضر تا بیست وشش می‌رسد- گردآوری شده است. ازکتاب‌های ابن شهر آشوب راوندی وابن طاوس ودیگران بسیار نقل آورده است. درقسمت پایانی این

نسخه دربحث معراج نگارنده خود را مترجم عنوان کرده وادامه مبحث معراج را به مجلدات دیگرارجاع داده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۱

آغاز:اگر ساکت می‌شدی همه را از ذراع این گوسفند می‌خوردند پس به این نحو ده نفر ده نفر می‌طلبید تا همه صحابه سیر شدند؛ **انجام:** دوکشتی از تجار حاضر بود سوار شدند وبهجانب حبشه روانه شدند وچون کفار قریش از رفتن ایشان [مانع] شدند به غیر ابن سعود که به زودی معاودت نمود.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۸۶گ (۱ر-۸۶پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۱]

● **معجزات النبی و الوصی و اولادهما** / فضایل و مناقب / عربی

mu‘jizāt-un nabī wa-l waṣī wa awlāduhumā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۱۵۰

منقول از الخرایج و الجرایح سعید بن هبة الله راوندی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۳۴۱) [مختصر ف: -۷۷۳]

● **معجزات و فضائل** / کلام و اعتقادات / فارسی

mo‘jezāt va fazā’el

معجزات وفضائل پیامبر اسلام را به تفصیل بیان کرده ودرآخر کتاب فصلی درباره مواضع جواز غیبت، فصلی درفضیلت بسم الله الرحمن الرحیم، فصلی دربیان فضایل وفواید بعضی آیات وسوره‌ها ذکر کرده واز قاضی‌زاده کرهرودی (قرن ۱۱) صاحب «تحفه شاهی» و کتاب«ریاض الجنان» نام برده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۸۳

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. راویان اخبار وناقلان آثار چنین روایت کرده‌اند که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وآله روز دوشنبه ازمادر متولد شدودرآن وقت هفت معجزه نمود اول آنکه همه کودکان واژگونه آیند واز ما درحضرت رسول راست به پا آمد؛ **انجام:** وازحضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه منقول است که کسی که درخواب ترسد درخواب معوذتین وآیة الکرسی بخواند. والله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۲]

←المعجزات و الکرامات ⩾ التوطئة فی السحر و الطلسمات و النیرنجات و فی بیان المعجزات و الکرامات (رسالة فی ...)

● **معجزاتی از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jezātī az emām ‘alī ebn-e mūsa-r rezā ‘alay-hema-s salām

مجموعه‌ای از معجزات و کرامات حضرت علی بن موسی الرضا (ع) است که از مصادر مختلف گردآوری شده است. در این اثر معجزاتی با عناوین:«معجزه حبیب نیاچی و حکایت آن، معجزه جناب امام رضا علیه السلام و پیدا شدن چشمه آب، معجزه طلب یاران، معجزه شیرها که از تکیه گاه مأمون جستن نمودند و آن ملعون را خوردند، واقعه صبح و ...» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۵/۶ کر

آغاز:معجزه حبیب نیاچی و از جمله اعجاز آن شاه تجرید و رضا اعنی علی بن موسی الرضا علیه السلام حدیثی است که در عیون أخبار رضا مأثور است و از کتاب مشکوة الأنوار نیز منقول است که حبیب نیاچی می گوید که رسول خدا (ص) را در خواب دیدم که در مسجد نیاچ که محل نزول غوافل حاج است تشریف فرما بودند؛ **انجام:** چون مرا آن حضرت از حبس بیرون کرد و فرمود که برود در امان حقتعالی باش دیگر تو هرگز مأمون ملعون را نخواهی دید و او تو را نخواهد دید چنان شد که حضرت فرمودند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۵گ (۲۴۳پ-۲۵۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۲۳۶]

←معجز الکتاب و محرز الاداب ⩾ تاریخ الیمینی

● **معجزه (رساله در معجزات معصومین)** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jeze (r. dar mo‘jezāt-e ma‘sūmīn)

بخشی از نسخه‌ای است در بیان معجزات پیامبر (ص) و اهل بیت علیهم السلام. ابتدا به چهارده معجزه پیامبر (ص) اشاره می کند. پس از آن در باب اول، فضایل و منقبت ایشان را با ذکر احادیثی در وصف امام و ذکر مواردی به نقل از خاص و عام در خصوص احاطه علمی ایشان به مسائلی که خلفا از جواب آن در می‌ماندند را برمی‌شمارد؛ فصل دوم در بیان قضا و اجرای شرعیات و اظهار معجزات ایشان با ذکر سؤالاتی که صرفا امام پاسخگو بودند و بیان چهارده معجزه و کرامت از ایشان است. پس از آن مؤلف چهارده معجزه از حضرت فاطمه علیها السلام را برمی‌شمرد. مؤلف (در برگ ۵ پ) از رساله حجیه خود موسوم به «انیس الناسکین» در فضیلت مدینه طیبه و کیفیت دخول ارض محترمه با زیارات ماثوره و عبارات منقوله یاد می کند. همچنین (در برگ ۲۴ و ۴۳) از این رساله با عنوان رساله «معجزه» نام می‌برد. در منابع در دسترس به نام این دو کتاب و مؤلف آن اشاره نشده است. مؤلف در کتاب خود به کتاب‌های

اجتماع، لوامع الانوار و بحار الانوار علامه مجلسی اشاره می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۹۰

آغاز: که ای درخت اگر ایمان بخدا و رسول آورده و میدانی که من رسول خدایم پس که بید که از بیخ و ریشه برکنده شوی و بیایی بنزد من و باذن خدای عالمیان؛ **انجام:** و بدرگاه خدا صدا بلند میکردم پس مردی از ان گروه بابی بکر ملعوون گفت میخواهی همه را هلاک کنی انملعون ترسید و دست از امیرالمومنین ع برداشت و حضرت به خانه برگشت و بدانکه معجزات ...

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: علی بن محمد صادق؛ مهر بیضوی مورخ ۱۲۴۰ق؛ ۴۷گ (۱-۴۷پ)، ۱۵سطر (۱۳×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

● **المعجزة (ظهورها عن الائمة)** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mu‘jiza (ẓuhūruhā ‘an-il a’imma)

در این گفتار که گویا بابی از کتابی باشد در چند پرسش و پاسخ و یک فصل از معجزه گفتگو شده است.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۷۰/۹ - ج

آغاز: بسمله. رب یسر و وفق لمرضاتک یا کریم. باب من الکلام فی ظهور المعجزات علی الائمة من الله تعالی لاولیائه الذین لیسوا بانبیاء تکرمة لهم؛ **انجام:** و هذا مما فضل فیه

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۴۷پ-۴۹ر) [ف: -۴۷۱]

● **المعجزة (قصیدة فی)** / شعر / عربی

mu‘jiza (qaṣīdat-un fi-l)

در مدح حضرت علی (ع) و نقل کرامتی که در حرم آنحضرت برای زائران بصری با حضور عده‌ای از مردم واقع شده است. سراینده قصیده در دیباچه عربی آن، داستان کرامت مزبور و دلیل سرودن قصیده را به نثر، چنین توضیح داده:«پس از اینکه کرامت حرم مطهر علوی شیوع یافت که دروازه نجف خود بخود در مقابل جمعی از زیارت کنندگان که بهنگام بازگشت از زیارت با دروازده بسته مواجه شده بودند، باز شد و زوار خارج گردیدند. حاج میرزا محمود مرا مأمور سرودن این قصیده کرد تا یاد این کرامت بزرگ در دلها زنده ماند و چشمها را روشنی بخشد». قصیده بدین گونه آغاز می‌گردد: «لذ بباب العلی باب المراد ×× و ملاذ الملوک منهی العباد / لذ بباب الهدی و من قال فیه ×× سید الرسل علة الایجاد / انا مذلم ازل مدینة علم××با بها المرتضی علی الهاد / هو ذاک الباب الذی قیل فیه ×× فادخلوا الباب سجدا یا عبادی».از جمله دیگر ابیات قصیده این است: «جاء زوار قبره عرب البصرة ×× صفر الاکف من کل زاد ... و دعوا القبر بالعویل فردوا ×× فایزین المنی وا اقصی لمراد / حین و افوا باب المدینة لاقوا ×× با بها اغلقت کسبع شداد / وقفوا کاذلیل یلتمسون الفتح ×× بوابها من الاخبار / منعوهم من الخروج لبغی×× کان منهم لشیعة الامجاد/ صیح فیهم قفوا هنالک حتی ×× تنجلی الشمس من ربی و وهاد/ فبقوا حائرین یلتمسون الفتح×× من نکبة لهم و نکاد/ فاذا بنور حیدر اضحی ×× مشرقا هادیا لاهل الرشاد ... فتجلی الذی لموسی تجلی×× برقه لیلة بذاک الوادی/ فتح الباب فاتح الباب قدما ×× و مبید الاحزاب و الاوغاد».آخرین ابیات قصیده این است: «سیدی ان عبد عبدک اهدی×× لک نظما یعد رجل جراد / وفق البانی المحب لخیر ×× و صلاح و عفة و سداد / هو محمود الذی لیس یرجو ×× غیر کم فی النوال و الاسعاد / فعلیک السلام یهدی سلاما ×× و صلوة روایحا و غوادی».این قصیده بنا به دستور حاج میرزا محمود سروده شده است (وی گویا همان حاجی میرزا محمود قزوینی است که هاشم بن حسن گیلانی حاشیه شرح فصوص خود را در عرفان و تصوف بر او اهداء نموده). حاشیه مزبور از بیانات محمد رضا قمشه‌ای است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷/۴ خوئی

آغاز: نحمدک یامن یفتتح باسمه الابواب و یذلل بذکره الصعاب ... اما بعد لماشاع و ذاع؛ **انجام:** فعلیک السلام یهدی سلاماً و صلوة روایحا و غوادی ... کاتب الحروف محمد ابراهیم فی شهر ربیع المولود ۹۹.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۲۵۱-۲۵۶) [ف: ۷-۲۱۶]

● **معجزه امام رضا (ع)** / شعر / فارسی

mo‘jeze-ye emām rezā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۲

آغاز: کنون سازم عجایب داستانی ×× ز سلطان خراسان یک بیانی؛ **انجام:** که تا عارف شود مستانه محشور ×× به پیش چارده با چشم پر نور

در هشت گونه. به وزن مثنوی؛ خط: نستعلیق، کا: عارف علیشاه، محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۲گ (۴۰۱-۴۱۲پ)، ۲۱سطر (۶×۱۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۴۴]

● **معجزه امام رضا (ع) در ضمانت آهو** / داستان / فارسی

mo‘jeze-ye emām rezā dar zemānat-e āhū

بازگشت آهو از نزد فرزند خود به نزد امام و توبه صیاد و داستان شهادت و مسموم شدن امام با انگور زهرآلود توسط مأمون. در لابه‌لای داستان و اوراق، عبارت‌های شیعیان تکرار می‌شود که نشان از شیعی بودن مطلب و کتاب دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۴/۴

آغاز:در وقت رفتن به طوس نقلست که چون حضرت امام رضا علیه التحیه و الثناء از بسیاری رسل و رسایل مأمون علیه اللعنة و العذاب انجناب وارد شهر طوس گردیدند؛ **انجام:** ای روشنی چشم علی جای تو خالی ×× در شربت زهرا و حسن جای تو خالی / در روضه پرنور همین جای تو خالی ×× ای روشنی دیده من جای تو خالی

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۴۱ر–۵۲پ)، ۱۳سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۹–۵۴۹]

● **معجزه امام صادق (ع)** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jeze-ye emām-e sādeq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۱۰

به نقل از امام موسی الکاظم (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۲۳۶) [مختصر ف: -۷۷۳]

● **معجزه امیر المؤمنین** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jeze-ye amīr-el mo’menīn

رساله‌ای است در فضایل و معجزات حضر امیر المؤمنین (ع) که به صورت مجالس بدون ذکر اسناد، معجزاتی را به آن حضرت نسبت داده است. نام کتاب در انجام رساله آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۳۵/۲

آغاز:کوهی را دیدند بر فلك کشیده و هر کجا زنبوری بوده قهرمان از جادوئی ایشانرا آورده؛ **انجام:** فلح گفت در این نعره چه عرض داری و چه مراد داری، گفت علی بن ابیطالب را به مدد خود طلب کنم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ محرم۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۵گ (۱۰۹ر–۱۸۳پ)، ۱۶–۲۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۳–۴۴۷]

● **معجزه حضرت امام باقر (ع)** / فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jeze-ye hazrat-e emām-e bāqer

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۴۸/۵

روایتی است از امام محمد باقر (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۹۴–۲۰۱)، ۱۷–۲۲ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳–۸۸۱]

● **معجزه در نجف** / متفرقه / فارسی

mo‘jeze dar najaf

طبیب بروجردی، محمد صادق بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

tabīb-e borūjerdī, mohammad sādeq ebn-e ‘alī asqar(- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲/۷

نقل چهار معجزه در نجف؛ بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق [ف: ۲–۳۹۴؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴– ص ۱۰۶۴]

● **معجزه شاه مردان مرتضی علی = حماسه مذهبی** /فضایل و مناقب / فارسی

mo‘jeze-ye šāh-e mardān morteza ‘alī = hemāse-ye mazhabī

از شوریده با عنوان معجزه حضرت شاه مردان مرتضی علی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۶۳/۱۱

آغاز:ثنای قادر یکتا که باشد فرد بی همتا

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ [ف: ۱۵–۲۹۶]

● **المعجم** / حدیث / عربی

al-mu‘jam

تمیمی، احمد بن علی، ۲۱۰؟ – ۳۰۷ قمری

tamīmī, ahmad ebn-e ‘alī (826 - 920)

اسامی مشایخ خود را که حدیث از آنان شنیده به ترتیب حروف معجم مرتب نموده سپس حدیثی را که شنیده به‌طور مسند ذکر می‌کند. این معجم در سه جزء تدوین شده است.

چاپ: بیروت، دار المأمون، ۱۴۱۰ق.

[سیر اعلام النبلاء ۱۴: ۱۷۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۲عکسی

آغاز:فیقول الفقیر الی الله عزوجل احمد بن حمزة بن علی الشافعی ... ابویعلی احمد بن علی بن المثنی الموصلی قرائة علیه؛ **انجام:** عن احنف بن قیس قال: سمعت عمر بن الخطاب ... آخر کتاب المعجم و الحمدلله حق حمده ... وسلم تسلیما.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۷۹۶(اربری، فهرست خطی عربی ۱۴/۴). مشتمل است بر جزء دوم و سوم؛ خط: نسخ کهن، کا: محمد بن سلامة بن هبة الله بن سرایا انصاری، تا: ذیحجه۵۸۱ق؛ مصحح، در پایان چند سماع و اجازه آمده که اقدم آنها به تاریخ روز سه‌شنبه ۱۸ ذیقعده ۵۸۱ق می‌باشد؛ ۳۴گ [عکسی ف: ۲–۴۵۴]

● **المعجم (منتخب)** / تاریخ / فارسی

al-mo‘jam (mn.)

گلپایگانی، محمد تقی،– ۱۲۹۲ قمری

golpāygānī, mohammad taqī(- 1875)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۲/۱۴

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مجدول، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۴]

←معجم اتابک اعظم من تواریخ السلاطین العجم ⟵ المعجم فی تاریخ ملوک العجم

● **معجم اصطلاحات طبی** / طب / فارسی

mo‘jam-e estelāhāt-e tebbī

کلمات مستعمل درعلم طب را به ترتیب حروف الفبا آورده ومعنا کرده وپس از آن اسامی بیماری‌ها رابه ترتیب حروف الفبا آورده که درنسخه حاضر حرف الف آن موجود است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۳۷/۶

آغاز:بسمله حرف الالف آجام نی زار است. ابهر رگی بزرگ که بالا رود تا گردن وشاه رگ ازو بهمرسد وبرپشت پایین رود. اجهر روز کور. استنشاق به بینی کشیدن چیزیکه مایع و روان باشد. اصل یعنی بیخ؛ **انجام:** انتشار همان مرض اتساع است که گذشت. انتصاب النفس مرضی که نفس کشیدن دشوار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۱۳]

● **معجم الادباء = معجم اهل الادب = ارشاد الاریب فی معرفة الادیب** / تراجم / عربی

mu‘jam-ul udabā’ = mu‘jam-u ahl-il adab = iršād-ul arīb fī ma‘rifat-il adīb

یاقوت حموی، یاقوت بن عبدالله، ۵۷۴ - ۶۲۶ قمری

yāqūt-e hemavī, yāqūt ebn-e ‘abd-ol-lāh (1179 - 1230)

کتاب مفصلی است به ترتیب حروف معجم در شرح احوال نحویین و لغویین و قراء و علماء اخبار و انساب، و هر آنکس که در ادب چیزی تصنیف نموده است.حاجی خلیفه و بغدادی نام کتاب را «ارشاد الالباء الی معرفة الادباء» نوشته‌اند.

چاپ: قاهره، مطبوعات الهندیه، ۱۹۰۹الی۱۹۱۶م، به نام ارشاد الاریب الی معرفة الادیب؛ بغداد، مکتبة المثنی، ۱۹۶۴م؛ لندن، علی نفقة لجنة تذکار جب.

[کشف الظنون ۶۴/۱؛ هدیة العارفین ۵۱۳/۲؛ بروکلمان، ذیل ۸۸۰/۱؛ معجم المؤلفین ۹/۱۳ و ۱۷۸]

شرح و حواشی:

۱- بغیة الالباء من معجم الادباء

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۶عکسی

آغاز:عبید الله بن محمد بن ابی بردة ابو محمد القصری، من قصر الزیت بالبصرة، قاضی فارس، نحوی لغوی معتزلی؛ **انجام:** عمر بن بکیر ... (بعد از سه صفحه) لکن هکذا فی هذه الحکایة، و لا ادری کیف حالها، و الله اعلم بالصواب.

نسخه اصل: کوپریلی - استانبول، ش ۱۱۰۳(فهرس مخطوطات کوپریلی ۵۶۳/۱). قطعه‌ای از این کتاب است و از ترجمه «عبید الله بن محمد بن ابی بردة» شروع و به آخر ترجمه «عمر بن بکیر» ختم می‌شود، مطابق با صفحه ۵۷ از جزء دوازدهم تا پایان جزء پانزدهم از «معجم الأدباء» چاپی بیست جلدی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً اواخر قرن۷؛ مصحح؛ تملک: شهیر ویسی در شهر اسکوب در ۱۰۱۶ق؛ ۲۱۹گ، ۱۹سطر [عکسی ف: ۲-۳۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵۷

آغاز:بسمله، الحمدلله ذی القدرة القاهرة و الایات الباهرة و الالاء الظاهرة؛ **انجام:** ذکره محمد بن اسحاق و قال له من الکتب کتاب الدوله ... و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه اجمعین

جزء اول، این نسخه از معجم الادباء حاوی شرح حال ادیبان عرب و کارهای مهم ادبی آنهاست، معجم الادباء از طریق مرگلیوث چاپ شده (البته چاپهای دیگر نیز دارد)، مقایسه این نسخه با چاپ مرگلیوث آنرا برابر جلد اول و دوم و سوم چاپ مزبور نشان می‌دهد. این نسخه حاوی سقطات و افتادگی‌هایی نیز می‌باشد مثلاً ما بین ترجمه «حسن بن علی الاسکافی» و ترجمه «حسن بن محمد مهلبی» تعدادی از تراجم احوال ساقط است حتی بیش از انتظار؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد دهنوری، تا: ۱۱۳۰ق؛ با سرلوحه مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم، ۲۶۶گ، ۳۳سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۱۲۸]

←معجم اهل الادب ⟵ معجم الادباء

● **معجم البلدان** / جغرافیا / عربی

mu‘jam-ul buldān

اصفهانی، احمد بن موسی، ۳۲۳ - ۴۱۰ قمری

esfahānī, ahmad ebn-e mūsā (936 - 1020)

در ص ع آمده که از ابوبکر احمد بن موسی بن مردویه سپاهانی است.

شرح و حواشی:

۱- معجم البلدان (ترجمه)؛ ایج تاپونان

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۶۵

آغاز:بسمله. آبه بالباء الموحدة قال ابوسعد: قال الحافظ ابوبکر احمد بن موسی بن مردویه: آبه من قری اصبهان قال: و قال غیره: ان آبه قریة من ساوه؛ **انجام:** و فتح العلاء السابور و دارین فی خلافة عمر عنوة و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۲۵گ، ۱۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۹۶۱]

● **معجم البلدان فی معرفة المدن و القری و الخراب و العمار و السهل و الوعر من کل مکان** / جغرافیا / عربی
mu'jam-ul buldān fī ma'rifat-il mudun wa-l qurā wa-l xīrāb wa-l a'mār wa-s sahl w wa'r min kull-i makān
یاقوت حموی، یاقوت بن عبدالله، ۵۷۴ – ۶۲۶ قمری
yāqūt-e hemavī, yāqūt ebn-e 'abd-ol-lāh (1179 - 1230)
تاریخ تألیف:۲۰ صفر ۶۲۱ق؛ محل تألیف: مرز حلب
فرهنگی است معروف به ترتیب حروف برای نام شهرها و جاهایی که در حدیث یا شعر و تاریخ ذکری از آنها رفته است. در بسیاری از این نام‌ها طول و عرض بلاد و بعضی از دانشمندانی که منسوب به آن جاها هستند و پاره‌ای از اشعار مناسب، نیز آورده می‌شود. و برای خزانه جمال الدین قفطی وزیر حلب در ۲۸ «باب» ساخته است.
چاپ: لیبسیک، ۱۸۶۶و۱۸۷۳م؛ مصر، مطبوعات السعاده، ۱۳۲۳و۱۳۲۴ق؛ ایران، تهران، مکتبة الاسدی، ۱۹۶۵م ...
[معجم المطبوعات ۱۹۴۱/۳–۱۹۴۳؛ فهرس المخطوطات المصورة ۵۶۵/۱؛ اکتفاء القنوع ص ۵۶–۵۸؛ اعلام زرکلی ۱۵۷/۹؛ کشف الظنون ۱۷۳۳/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۸۰
آغاز:واین صقعه، وما شتقاقه و نزهته، و قفره وحزنه و سهولته؛
انجام: فانما هی لغة اخری من غیر ذی جدن الحمیری اذ لو کان من لغته لقال سلجون و اعرب النون
جلد اول، به آخر حرف باء پایان می‌پذیرد؛ خط: نسخ مشکول و جلی، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۳ سطر (۱۸/۲×۲۷)، اندازه: ۲۵/۳×۳۴/۸سم [ف: ۸–۴۷۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۷ خوئی
آغاز:الحمد لله رب العالمین والصلوة و السلام ... اما بعد فان ابا عبدالله یاقوت بن ...؛ **انجام:** باب الحاء و الکاف و ما بینهما الحکامیه بالفتح و تشدید الکاف نخل بالیمامة ... الحکره ... فیقولون فی حنان کما سرک مهمافد حبان ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج، ۵۱۸ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۷–۳۵۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۹۴
آغاز:ان الارض ینبع علی الارتفاع و الانخفاض کدرج المراقی؛
انجام: و أنا ایضاً ما أحب أن یذکر اسمی اذا کان الذی سمانی به کافراً و لکن ما اسم مولای امیر المؤمنین قلت جعفر
مقدمه کتاب و حرف الف و باء؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۳۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه قدیم؛ با یادداشتی به تاریخ ۷۳۷؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۳×۳۴سم [ف: ۹–۷۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۵۲
از «مکا» تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن علی دموشی، تا: چهارشنبه ۲۰ جمادی الثانی۸۲۸ق؛ تملک: محمد بن احمد دوادار حنفی، عبدالله منشی طبری در ۱۲۶۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۲۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۶سم [ف: ۱–۵۱۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۸ خوئی
آغاز:باب الحاء و السلام و ما بینهما حلاحل بضم الحاء الاولی و کسر الثانیه موضع؛ **انجام:** عشیرة بفتح اول و کسر ثانیه.
جلد دوم از حرف حاء تا عین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵۳۰ص، اندازه: ۲۲×۳۰/۵سم [ف: ۷–۳۵۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۹ خوئی
آغاز:بلفظ العشیره ... باب العین و الصاد و ما بینهما ... العصا بلفظ العصا من الحسبة؛ **انجام:** و قیس لنا وضعه من کتاب معجم البلدان ... و کان فراغی ... فی العشرین من صفر سنة احدی و عشرین و ستمأیه ... و التوفیق لمحابه.
سوم کتاب معجم البلدان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵۱۴ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۷–۳۶۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۴۲
از آغاز کتاب تا پایان حرف الیاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۳۱۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲/۴×۳۳/۷سم [ف: ۱–۵۱۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۰۸
خط: نسخ، کا: بصیر قائمی حنفی سلفی، تا: ۲۲ رمضان۱۲۷۶ق؛ محشی از عباس قلی سپهر برخی به سال ۱۳۰۱ق، یادداشتی از عباس قلی سپهر کاشانی به سال ۱۳۲۹ق آمده که کتاب حاضر را یانک جی لیم فارسی زردشتی برای پدر سپهر فرستاده تا جغرافیایی جامع جهت آثار ملوک عجم گرد آورد؛ مهر: «عباس قلی» (بیضوی)، «هو سپهر وزیر تألیفات» (بیضوی)، «مشیر افخم» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده عباس قلی» (مربع بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۳۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۱/۵سم [ف: ۲۸–۲۱۷]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۴۴
خط: نسخ، کا: محمد باقر فیروزابادی، تا: دوشنبه ۴ رمضان۱۲۸۲ق؛ محشی از اعتصادالسلطنه وزیر علوم و عدلیه و معاون به خط نستعلیق برخی مورخ ۱۲۸۵؛ مهر: کتابخانه صنیع الدوله محمد حسن خان مراغه‌ای مورخ ۱۲۹۸، پیشکش او به کتابخانه امین السلطان در ۲۶ شعبان ۱۳۰۲ [نشریه: ۷–۲۹۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۴
آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد فان اباعبدالله یاقوت بن؛ **انجام:** و کان قدوم منصور الیها فی سنة تسعین و ثلثمائه والله اعلم بالصواب
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانی، تا: ۱۲۸۳ق؛ کاتب ترجمه مؤلف را از وفیات الاعیان در آغاز آن افزوده؛ واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: میشن، ۴۵۰گ، ۲۹ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۳سم [ف: ۸–۴۸۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۵

آغاز:بسمله، کتاب الزاء المعجمه من کتاب معجم البلدان؛ **انجام:** فما دون ارمام فما فوق منشد

جلد دوم؛ خط: نسخ مشکول و جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۲۳سطر (۱۸/۲×۲۷)، اندازه: ۲۲/۲×۳۵/۳سم [ف: ۸-۴۸۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۶

آغاز:بسمله، باب القاف واللام و ما یلیهما؛ **انجام:** فی الدین والدنیا الدنیة بمحمد ص ... و صحبه اجمعین

جلد ثالث سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ ۲۵۰گ، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۸-۴۸۱]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶

آغاز:احوال مؤلف هذا الکتاب من وفیات الاعیان ابن خلکان ابوعبدالله یاقوت بن عبدالله الرومی الخمیس الحموی المولد البغدادی الدار الملقب شهاب الدین اسر من بلاده صغیراً و اتباعه ببغداد ... ترجمه دیباچه که (باربیه دومینارد) نایب قدیم سفارت فرانسه ... در پاریس سنه ۱۸۶۱ مسیحی. قبل از اینکه شرحی در باب فضیلت کتاب معجم البلدان ذکر کنیم چنین بنظر میرسد که در چند کلمه مختصر از حالت ترقی جغرافی اهل مشرق زمین در اوائل مایه سیزدهم عیسوی که زمان تألیف این مجموعه است؛ **انجام:** و هو الذی صنف له ابوبکر محمد بن زکریا الرازی الحکیم کتاب المنصوری فی الطب و هو الکناش و کان قدوم متصور الیها فی سنه تسعین و مأتین و الله و اعلم بالصواب.

خط: نسخ موزون، کا: میرزا مسیح کاتب مخصوص کتابخانه مبارکه، تا: ۱۲۸۸ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: مخمل منقش، ۸۴۵ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۳۲×۵۰سم [ف: ۵-۷۰۶]

۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۳۷۷

آغاز:کتاب الزامن معجم البلدان باب الزای و الالف و مایلیهما. زابات - بعد الالف باء موحدة و اخره تا مثناة قری علی ذاب الموصل یقال لها الزابات و اذکر تفسیر الزاب فیما بعد؛ **انجام:** پایان: ... باب الیا و الهاء و مایلیهما ... و کان فراقی من هذا التسوید فی العشرین من صفر سنه احدی و عشرین و ستمائه ثبغد حلب و انا اسال الله الهدایة الی مراضیه و التوفیق لمحابه بمنه و کرمه.

جلد دوم از حرف «ز»تا به «ی»؛ خط: نسخ موزون، کا: میرزا مسیح کاتب مخصوص کتابخانه مبارکه، تا: ۱۲۸۸ق؛ مجدول، مذهب؛ با یک سرلوح مذهب مرصع؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روکش مخمل، ۸۴۵ص، ۳۱ سطر، اندازه: ۳۲×۵۰سم [ف: ۵-۷۰۹]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۹

آغاز:آغاز کتاب بر این نهج است: الحمدلله الذی جعل الارض مهادا و الجبال اوتادا و بث من ذلک نشورا و وهادا؛ آغاز: قال المؤلف رحمة الله تعالی الباب الاول فی الماء فانه لایعوص فی نفس الارض بل یسوخ فیما تخلخل منها؛

خط: نسخ ریز، کا: علی احمد خوانساری، تا: ۱۲۸۸ق؛ ۴۳۹گ، ۴۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۴۳۸]

● معجم البلدان (ترجمه) / جغرافیا / فارسی

mu‘jam-ul buldān (t.)

ایج تاپونان

īj tāpūnān

وابسته به: معجم البلدان فی معرفة المدن و القری و الخراب و العمار و السهل و الوعر من کل مکان؛ یاقوت حموی، یاقوت بن عبدالله (۵۷۴-۶۲۶ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۸۸-ف

نسخه اصل: نسخه آقای محسن فروغی؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ سپس چند صفحه نام‌های جغرافیایی ایرانی است؛ ۲۱۵ص [فیلمها ف: ۳-۸۸]

● معجم البلدان (مختصر) / جغرافیا / عربی

mu‘jam-ul buldān (mx.)

وابسته به: معجم البلدان فی معرفة المدن و القری و الخراب و العمار و السهل و الوعر من کل مکان؛ یاقوت حموی، یاقوت بن عبدالله (۵۷۴-۶۲۶ق)

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۶

آغاز:الحمدلله الذی تفرد ... و جعل لعباده بتعداد و صف المسمی ثم ... تعدد صفاته فقال و له الأسماء الحسنی؛ **انجام:** فرحم الله امرء استفاد منه و شارکنا فی صالح دعائه و هو حسبنا و نعم الوکیل و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم

این مختصر که در حدود یک پنجم اصل کتاب می‌باشد، ذیل هر عنوانی نام چند جا که بدان عنوان نامیده شده ذکر می‌کند و مشخصات تاریخی آن را می‌آورد و بعضی از معاریف آنجا را یاد می‌کند. شاید کتاب «المشترک وضعاً و المختلف صقعاً» باشد؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد بن محمد بن حسن غزی قادری، تا: سه‌شنبه ۱۰ ربیع الثانی۱۰۲۶ق؛ ۱۸۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۳]

● معجم البلدان (منتخب) / جغرافیا / عربی

mu‘jam-ul buldān (mn.)

وابسته به: معجم البلدان فی معرفة المدن و القری و الخراب و العمار و السهل و الوعر من کل مکان؛ یاقوت حموی، یاقوت بن عبدالله (۵۷۴-۶۲۶ق)

منتخبی است از «معجم البلدان» یاقوت بن عبدالله حموی که در آن پنج باب اول کتاب رها شده و فقط اسامی برخی اماکن و بقاع با ذکر خصوصیات جغرافیایی و رجال منسوب به هر یک به ترتیب خروف الفیا از آبه، آمل، اربل و ارم تا مدائن، مدینه و

نجف ضبط شده و در پایان جغرافیای «بحرین» (که در ترتیب الفبایی نیامده) نیز به آن افزوده شده است. این ترتیب (از آبه تا بحرین) در نسخه ش ۳۹۶۵ دانشگاه تهران نیز رعایت شده، اما در فهرست آنجا با عنوان «معجم البلدان» از «ابوبکر احمد بن موسی بن مردویه سپاهانی» معرفی گردیده است. با مقایسه به عمل آمده، این کتاب منتخب معجم البلدان حموی است که از روی نسخه‌ای به خط قاضی نورالله شوشتری (-۱۰۱۹ق) استکتاب شده است. احمد بن موسی سپاهانی نیز از راویان یاقوت حموی است نه مؤلف.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۲۳

آغاز:بسمله. آبة بالباء الموحدة قال ابوسعید قال الحافظ ابوبکر احمد بن موسی بن مردویه آبة من قری اصفهان؛ **انجام:** و فتح العلا [العلاء] السابور و دارین فی خلافة عمر ... و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: میر فضل شاه، تا: اواخر قرن۱۳؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۸۶]

● **معجم الحکماء** / تراجم / فارسی

mo‘jam-ol hokamā’

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق۱۴ قمری

modarres-e gīlānī, morteza ebn-e ša‘bān(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۵۱

ترجمه ۱۲۰ فیلسوف و عالم؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **المعجم رازی** / ادبیات / عربی

al-mo‘jam-e rāzī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲-عکس و ۳۲-عکس

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۲۷۲ (۱۹۹/۱ف ۸)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۱۹]

● **معجم شاهنامه** / لغت / فارسی

mo‘jam-e šāhnāme

علوی طوسی، محمد رضا بن محمد

‘alavī tūsī,mohammad rezā ben mohammad

وابسته به: شاهنامه؛ فردوسی، ابوالقاسم (۳۲۹-۴۱۶ق)

واژه نامه شاهنامه و معنای لغات آن به ترتیب الفبا.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۷۶عکسی

اصل: کتابخانه ملا فیروز (کاما)، بمبئی هند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق [جنگ: ۱-۴۶۷]

● **معجم شعرای عرب** / تراجم / فارسی

mo‘jam-e šo‘arā-ye ‘arab

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق۱۴ قمری

modarres-e gīlānī, morteza ebn-e ša‘bān(- 20c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۳۳

جلد ۱؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۳۴

جلد ۲؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **معجم شعرای فارس** / تراجم / فارسی

mo‘jam-e šo‘arā-ye fāres

مدرس گیلانی، مرتضی بن شعبان، ق۱۴ قمری

modarres-e gīlānī, morteza ebn-e ša‘bān(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۳۵

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←معجم الشیوخ ⟵ المنتخب

● **معجم الشیوخ = المعجم المختص** / رجال / عربی

mu‘jam-uš šuyūx = al-mu‘jam-ul muxtaṣ

ذهبی، محمد بن احمد، ۶۷۳ - ۷۴۸ قمری

zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275 - 1348)

شرح حال هزار نفر از مشایخ خویش را که با آنان ملازم بوده و استفاده علمی کرده است یا آنهایی که به او اجازه روایت داده‌اند به ترتیب حروف هجا آورده و در پایان به کسانی که به کنیه معروفند پرداخته است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۳۸

آغاز:بسملة ... و بعد، فهذا معجم مختص بذکر من جالسته من المحدثین أو أجاز لی مرویاته من طلبة الحدیث ... حرف الألف الأبرقوهی احمد بن اسحاق، الاخنای الاسکندری ابراهیم بن فلاح امام الکلامیة الاندرسی احمد بن سعد؛ **انجام:** ابوبکر بن یوسف عبدالقادر الخلیلی الحنبلی من فضلاء المقادسة ... سمع من جماعة و قرأ بنفسه قلیلاً و نسخ لنفسه و للناس ... و کانت وفاته فی سنة ثلاث و ثمانین و سبعمائة ابوذر محمد بن ابوذرعة محمد بن ابومحمود بن محمد بن محمد بن ابراهیم ...

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن رستم، تا: ذیحجه۱۱۲۸ق؛ محشی، صورت قرائت برخی از عالمان که در نسخه اصل وجود داشته، در این نسخه نیز آمده؛ ۳۷گ، ۳۱سطر (۱۷×۲۹)، اندازه:

۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۳۹-۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۸۱

آغاز:بسمله، و صلی الله علی محمد و آله و سلم، الحمدلله فاطر السموات و الارض و اشهد ان لا اله الا الله شهادة ادخرها لیوم العرض ... حرف الالف الا برقوهی احمدبن اسحق؛ **انجام:** ابو محمود احمد بن محمد بن ابراهیم اخبرنا المعجم المختص قال مؤلفه خریثة فی سنة ۷۲۹ و انا معتذر من الثناء و الذم عارف بالتقصیر غفرالله للکل بمنه و الحمدلله رب العالمین ... و سلم تسلیماً کثیر صورة ما کان مکتوباً علی الاصل المنقول منه ... و انا العبد الضعیف الراجی رحمة ربه الکریم المنان میرزا محمد بن رستم المعتمدخان.

خط: نسخ، کا: غلام عباس، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ به نقل از نسخه‌ای که به خط میرزا محمد بن رستم معتمد خان در دوشنبه نیمه ذیحجه ۱۱۲۸ق کتابت شده بود که انجامه مفصل او در پایان آن نسخه آمده، در پایان نسخه صورت این بلاغ‌ها و قرائت‌ها نوشته شده است(۱۰۲ر-۱۰۳ر): قرائت جمال الدین ابراهیم بن یونس بن موسی بن یونس بعلی شافعی در ۸ رمضان ۷۳۱ق بر مؤلف، قرائت حمزه بن عمر المزکوی بر مؤلف نسخه در چهارشنبه ۲۷ذیحجه ۷۴۱ ق در دمشق، قرائت واجازه روایت محمد بن عمر شافعی ابن مسکی از مؤلف در سه‌شنبه ۱۶ محرم ۷۴۴ق، قرائت بر مؤلف در مدرسه صدره دمشق در دوشنبه ۲۹محرم ۷۴۴ق نوشته یوسف بن احمد بن حسین بن سلیمان ابی فزاره حنفی، قرائت دوباره همه اجزای پنجگانه کتاب بر مؤلف از حمزة بن عمر بن احمد هکاری در یک‌شنبه ۱۳ ربیع الثانی ۷۴۳ق، یادداشت مؤلف درباره قرائت نجم الدین ابوحفص عمر بن ابراهیم ابن عجمی در ربیع الثانی ۷۳۴ق، و نوشته اسمعیل بن جماعه که این نسخه را از روی دستخط مؤلف در یک‌شنبه ۲ شوال (سال نوشته نشده) کتابت کرده؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، رویه مشمع سبز، ۱۰۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۱۶] و [ف: ۲۷-۲۴۵]

● معجم الشیوخ و النبلاء = المعجم المشتمل علی أسماء شیوخ الائمة النبل / تراجم / عربی

mu‘jam-uš šuyūx wa-n nubalā’ = al-mu‘jam-ul muštamil ‘alā asmā’-i šuyāx-il a’imma-tin nubal

ابن عساکر، علی بن حسن، ۴۹۹ - ۵۷۱ قمری

ebn-e ‘asāker, ‘alī ebn-e hasan (1106 - 1176)

ابن عساکر بعد از استخراج احادیث کتب سنن ائمه متقدم و مرتب نمودن آنها، اسامی مشایخ آنان را جمع کرده و پس از آن اسامی شیوخ بخاری و مسلم را نیز به آن اضافه و به ترتیب حروف معجم مرتب نموده و آن را «المعجم المشتمل» نامیده است.به روایت بهاء الدین ابومحمد قاسم بن ابی القاسم علی بن حسن بن هبة الله بن عبدالله بن حسین شافعی از پدرش در روز یک‌شنبه ۱۰ ربیع الاول ۵۸۷ق.

آغاز:البسملة ... الحمدلله الذی جعلنا من خیر الملل و هدانا بفضله الی أوضح السبل، أحمده حمداً دائماً ... أما بعد: فانی لما خرجت أطراف أحادیث کتب السنن للأئمة الأول، و رتبتها ترتیباً لایفضی بالنظر فیها الی السآمة و الملل، رأیت أن أجمع أسماء شیوخهم الثقات النبل، و أضیف إلیها [أسماء] شیوخ البخاری و مسلم، و ألقبه بالمعجم و المشتمل، و أرتب اسماءهم علی حروف المعجم جریاً علی الوجه الأقرب و الطریق المستعمل، و أذکر وفاة من وقع إلی تاریخ وفاته بعد ذکر نسبة ذلک الرجل ... و هذا الکتاب ... بمنزلة الباب أو المدخل. و أجعل بدل کل إسم إمام منهم حرفاً یدل علیه تخفیفاً علی الکاتب العجل. فعلامة البخاری خ، و مسلم م، و أبی داود د، و الترمذی ت، و النسائی ن، و القزوینی ق، ...

انجام:هذا آخر معجم شیوخ البخاری و مسلم و أبی داود و أبی عیسی و أبی عبدالرحمن و أبی عبدالله. رحمهم الله. و الحمدلله الذی بنعمته تتم الصالحات ... العبد الخطاء المستغفر من ذنبه یعقوب بن أحمد المقری نسیب ابن الصابونی غفرالله ذنوبه ...

چاپ: دمشق، محقق: وفاء تقی الدین، دار البشائر، ۳ج، ۱۴۲۱ق.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰-عکسی

آغاز:بسمله. صلی الله علی سیدنا محمد و آله ... الامام ... ابو محمد قاسم بن ابی القاسم علی بن الحسن هبة الله بن عبدالله بن الحسین الشافعی (رض) و انا اسمع یوم الاحد عاشر ربیع الاول سنة سبع و ثمانین و خمسمایة. قال اخبرنا والدی (رح). قال الحمدلله الحکیم الخالق الرحیم الرازق ذی القول الصادق ... اما بعد، فان هذا کتاب معجم اسماء الشیوخ، الذین سمعت منهم فی الامصار و الذین اجاز و الی من اهل النواحی و الاقطار؛ چاپ دمشق؟ ۱۹۸۰م

اصل نسخه: مدینه، عارف حکمت ش ۳۲۷. در ۳ مجلد؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۲۶۹گ [عکسی ف: ۲-۲۵۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۱عکسی

آغاز:و اجعل بدل کل اسم امام منهم حرفا یدل علیه ... حرف الالف. باب ذکر من اسمه احمد: احمد بن ابراهیم بن خالد؛ **انجام:** هذا آخر معجم شیوخ البخاری و مسلم و ابی داود و ابی عیسی و ابی عبد الرحمن و ابی عبدالله، و الحمدلله وحده و صلواته علی محمد و اله و سلامه.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۴۱۲.خط: نسخ، کا: ایوب بن علی بن ابراهیم الربعی المؤدب، تا: پنج‌شنبه۱۵ رمضان۶۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: حاج محم بن خلیل بغدادی به تاریخ ۱۱۶۲ق؛ ۹۱گ، ۱۸سطر [عکسی ف: ۲-۴۴۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۶/۲

آغاز: و من المعجم لابن عساکر انشدنی عبدالقاهر بن ابراهیم بن

ابی بکر ابوالمکارم الخویی الادیب بخوی لنفسه؛ اودعته سری مستکتماً ×× فبثه الخوان فی الحال / من یضع السر لدیه فقد ×× اودع ماءً جوف غربال؛ **انجام:** قال لیس لهما بعدل ان الکلب سهر من وراء اهله هذا حدیث غریب حسن غریب و قد روی عن مکحول بن کثیر. انتهی.

بخش کوتاهی از این کتاب است و در این بخش شرح حال چند نفر ذکر شده است؛ خط: نسخ، کا: حسین بن مهدی النعمی لطف الله، تا: شنبه ۱۷ یا ۱۸ رجب۱۱۷۲ق؛ مصحح؛ جلد: پارچه، ۴گ (۱۲۳ر-۱۲۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۴۰۲]

● **معجم الصحابة** / حدیث / عربی

mo‘jam-us ṣaḥāba

بغوی، عبدالله بن محمد، ۲۱۴ – ۳۱۷ قمری

baqavī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (830 - 930)

روایاتی که از پیغمبر اکرم (ص) روایت شده است به ترتیب نام صحابی به ترتیب حروف تنظیم شده است. اول نام صحابی و گوشه مختصری از حالاتش را می‌نگارد پس از آن روایاتش را می‌آورد.

آغاز: أخبرنا القاضی ابوالفضل محمد بن أحمد بن عیسی السعدی قراءة علیه من أصل کتابه و أنا اسمع باقرائه.

چاپ: کویت، مکتبة دار البیان، ۱۴۲۱ق، ۵ جلد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما بلغنی هذا الحدیث الامن هذا الوجه الذی رواه الشاذکونی و قد رماه الائمة بالکذب.

مشتمل بر جزء بیست و یکم تا بیست و چهارم است دارای روایت‌های قیس بن عاصم المنقری تا مرثد بن ربیعة العبدی؛ خط: نسخ نازیبا، کا: ابو عبدالله محمد بن ابی السرور روحی، تا: ۵۱۳ق؛ با صورت سماع گروهی است به تاریخ ربیع الاول ۴۴۱ که در نسخه اصل بوده، و همچنین اجازه سماعی است بر ابوعبدالله محمد بن احمد بن ابراهیم رازی به تاریخ رجب ۵۱۶، و اجازه دیگر بر قاضی ابومحمد عبدالله بن ابوالفضل عبدالرحمن بن یحیی بن اسماعیل العثمانی دیباجی به تاریخ ذیقعده ۵۶۳، و اجازه دیگر بر شیخ ابو طاهر اسماعیل بن قاسم الزیات مسجدی به تاریخ جمادی الاول ۵۷۶؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۲۷۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۳۲]

● **معجم الصحابة** / حدیث / عربی

mo‘jam-uṣṣaḥāba

ابن قانع، عبدالباقی بن قانع، ۲۶۶ – ۳۵۱ قمری

ebn-e qāne‘,‘abd-ol-bāqī ebn-e qāne‘ (880 - 963)

کتابی است به ترتیب حروف معجم مشتمل بر احادیثی که صحابه از پیامبر اکرم (ص) نقل کرده‌اند. این کتاب در یازده جزء تدوین شده است.شیخ الطائفه طوسی از مؤلف نام برده و می‌فرماید:«له کتاب السنن عن أهل البیت علیهم السلام اخبرنا به أحمد بن عبدون عن أبی بکر الدوری عنه» (الفهرست /۱۲۲، شماره ۵۴۲)، همچنین شیخ آقا بزرگ، در طبقات اعلام الشیعه و الذریعه از مؤلف نام برده، که ظاهراً هر دو وی را شیعی مذهب دانسته‌اند (نوابغ الرواة فی رابعة المئات /۱۴۶؛الذریعه ۲۳۸/۱۲).

آغاز: اخبرنا الشیخ الصالح ابو القاسم عبد الواحد بن علی ... قال القاضی ابو الحسین عبد الباقی بن قانع بن مر زوق قرائة علیه فی سنة سبع و أربعین و ثلثمائة قال: ابی بن کعب بن قیس ... اخبرنا الشیخ الصالح ابو القاسم عبد الواحد بن علی ... قال القاضی ابو الحسین عبد الباقی بن قانع بن مر زوق قرائة علیه فی سنة سبع و أربعین و ثلثمائة قال: ابی بن کعب بن قیس ...

انجام: ابو رمثه ... رفاعة بن عمرو التمیمی ... آخر کتاب المعجم.

چاپ: مدینة المنورة، محقق: خلیل ابراهیم قوتلای، مکتبة الغرباء الاثریة؛ ریاض، مکة المکرمة، مکتبة نزار مصطفی الباز، چاپ۱، ج۱-۱۵، ۱۴۱۸ق.

[بروکلمان، ذیل ۲۷۹/۱؛ سزگین ۳۰۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۶عسکی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کوپریلی – استانبول، ش ۴۵۲(فهرس مخطوطات کوپریلی ۲۳۱/۱). مشتمل است بر جزء سوم تا پایان کتاب؛ خط: نسخ کهن، کا: هموس (؟) بن الحسین المعروف بحسن، تا: ۴ ربیع الاول۴۶۴ق؛ مصحح، با نشانه بلاغ، دارای چند سماع؛ در پایان سماعی است به تاریخ سه‌شنبه هفتم ذیحجه ۷۶۳ق؛ ۱۹۶گ [عکسی ف: ۲-۲۸۲]

● **المعجم الصغیر** / رجال، حدیث / عربی

al-mu‘jam-uṣṣaġīr

طبرانی، سلیمان بن احمد، ۲۶۰ – ۳۶۰ قمری

tabarānī, soleymān ebn-e ahmad (875 - 972)

معجم‌مانندی در چند باب است که مؤلف اسماء مشایخ خود را به ترتیب حروف معجم منظم کرده و از هر کدام فقط یک حدیث نبوی که در خلال سیر و سفرش در بلاد شنیده روایت می‌کند.

چاپ: مدینة المنورة، محقق: عبدالرحمان محمد عثمان، مکتبة السلفیة، ۲ج، ۱۳۸۸ق؛ بیروت، محقق: محمد شکور محمود الحاج امریر، مکتب الاسلانی، ۱۴۰۵ق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۰۶

آغاز: بسمله. الشیخ الامام ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ایوب

البلخی الطیرانی رحمه الله قال هذا اول کتاب فوائد مشایخی الذین کتبت عنهم بالأمصار؛ **انجام:** سمعت ابی یقول القرآن کلامه تعالی غیر مخلوق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با چندین یادداشت سماع با تاریخ‌های ۵۸۶، ۶۵۷، ۷۰۰، ۶۹۲، ۷۶۴، ۹۵۷، ۸۶۶ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۹]

● **معجم عربی- لاتین** / لغت / عربی- لاتین
mo‘jam-e a‘rabī- lātīn
واژه‌نامه‌ای است دینی و اغلب واژه‌ها و عبارات قرآن کریم را دربر دارد. این واژه‌نامه عربی-لاتین بر حسب حروف هجاء مرتب شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۱
آغاز:بسمله، الحمدلله المتقدس اسمه بجمیع الالسن و اللغات؛ **انجام:** الطوبی=BEARNULE
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: کاغذ پوستی، ۲۴۷گ، ۲۰سطر (۱۲×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۲۹۵]

● **معجم عربی - لاتین** / لغت / عربی-لاتین
mo‘jam-e ‘arabī - lātīn
واژه‌نامه عربی لاتین مشتمل بر نام ستارگان و حیوانات و گیاهان و اصطلاحات جغرافیایی و نام شهرها و غیره می‌باشد. در این واژه‌نامه کلمات فارسی در کنار کلمات عربی دیده می‌شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۳ق، جا: مصر؛ تملک: سلطان سلیم بن سلمان خانمورخ ۹۷۳ مصر؛ جلد: کاغذ پوستی، ۲۴۷گ، ۱۵سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۲۹۶]

← المعجم فی آثار ملوک العجم ← شرح احوال شیخ نجم الدین رازی
← المعجم فی آثار ملوک العجم ← المعجم فی تاریخ ملوک العجم

● **المعجم فی تاریخ ملوک العجم = المعجم فی آثار ملوک العجم = تاریخ معجم** / تاریخ ایران / فارسی
al-mo‘jam fī tārīx-e molūk-el ‘ajam = al-mo‘jam fī āsār-e molūk-el ‘ajam = tārīx-e mo‘jam
شرف الدین قزوینی، فضل الله بن عبدالله، ۶۶۰ - ۷۴۰ ؟ قمری
šaraf-od-dīn-e qazvīnī, fazl-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1262 - 1340)
اهدا به: نصرة الدین احمد بن یوسف شاه لر حاکم کردستان بزرگ (۶۹۵-۷۳۳ق)
تاریخ ایران باستانو پادشاهان ایرانی قبل از اسلام که تاریخ زندگی ۲۶ نفراز پشیدادیان تا پایان سلطنت سامانیان را، با عبارات مسجع و مغلق و صنایع لفظی نگاشته است. در این کتاب آیات قرآنی و احادیث و اشعار به فارسی و عربی به کار رفته و مدتی جزء کتب درسی بوده است و به اشتباه می‌گویند که در ۶۵۴ یا ۶۸۴قتألیف شده است که می‌باید ده سالی پس از تألیف، قزوینی کتاب را به اتابک مذکور تقدیم کرده باشد.
آغاز:ان احق ما یفتح به الکلام و ینجح به المرام حمد الملک العلام القدوس السلام ...
انجام: که خود قومی که بر گردون رئیسند ×× به زر بر لوح گردون می‌نویسند.الاستعانة من الله تعالی ان یثبت اقدامنا ... و الیه انیب.
چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۱۲؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۷ق، وزیری، ۲۶۰ص؛ ایران، ۱۲۸۰، خشتی، ۳۴۲ص؛تبریز، بدون تاریخ، ۳۰۶ص؛ ۱۳۱۹ق، خشتی، ۲۶۷ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۸، خشتی، ۳۱۲ص؛ تهران، سنگی، ۱۲۹۷، خشتی؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۸۶، خشتی؛ ایران، سنگی، ۱۲۹۴، خشتی، ۲۷۲ص؛ ایران، سنگی، ۱۲۷۴، خشتی؛ لاهور، سنگی، ۱۸۹۶، وزیری کوچک، ۳۰۸ص؛هند، بمبئی، سنگی، جیبی، به درخواست آقا محمدصادق صاحب شیرازی(در هامش و بین سطور).
[نسخه‌های منزوی ۴۳۸۶/۶و ۴۲۷۲/۶؛ الذریعة ۲۸۷/۳؛ تاریخ مفصل ایران اقبال ص ۵۲۰؛ حواشی محدث بر آثار الوزراء عقیلی ص ۳۲۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۶۰/۲]
شرح و حواشی:
۱- شرح المعجم فی تاریخ ملوک العجم

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۰۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و الله المستعان فی المشهد و المغیب علیه توکلت و الیه انیب، تم الکتاب و الحمد لواجب الوجود و خالق الجود بتوفیق الله و حسن تأییده و شمول افضاله فی خامسن عشر جمادی الاخر سنه ثمان و سبعین و ثمانمانة و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً
خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً ۸۷۸ق؛ مهر: «یا امام زین العابدین» و «عبده شکر الله»؛ جلد: مقوابا ته چرمی، ۲۰۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۸۱]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۰۷-۵۸/۵۷
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۸۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مذهب، مجدول؛ تملک: محمد منعم بن میر در ۹۸۰؛ اهدایی: امیر رفیع الدین حسین؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۴/۳سم [ف: ۴–۷۵۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد علی چبکرودی، تا: ۹۱۴ق؛ ۱۷۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲–۱۵۵]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۳۲
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن زنجانی، تا: یک‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی۹۷۸ق؛ مجدول [نشریه: ۲–۱۳۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن علی بن حاجی ابراهیم، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱–۳۵۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۰۵
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای سرلوح، مهر: «عبده محمد ابراهیم»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۵–۱۱۴]

۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: –۲۸۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۷۶/۱
آغاز: ... نیل اند و چو ابروی مه نوردی بنمودسیه پوشان شب لشکر کشیدند ×× ز ماهی تا بمه صف برکشیدند؛ **انجام:** او را مشغول انواع عواطف و معمور اصناف لطایف گردانند بودم چو ذره خاک مهر منیر گشتم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۴ص(۱–۱۴۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۸/۵سم [ف: ۴۵–۱۲۹]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ق، دارای سرلوح، مجدول؛ تملک: عبدالحمید بن محمدعلی بن لطفعلی بن احمد بن لطفعلی بن محمد صادق تبریزی در ۱۳۶۶؛ مهر: «عبده محمد علی بن علی»؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۴۷۲ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲–۹۷]

۱۱. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۷
آغاز:تتلو اما علیک آن چه از وظایف نصح؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ رجب۱۰۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲۲سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: –۲۴]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۷۰
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی۱۰۵۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲–۲۰۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۵۸
آغاز:هو العزیز العلیم کتاب تاریخ معجم در اخبار ملوک عجم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: سلطان محمد، تا: ۱۰۸۵ق [الفبائی: –۵۳۴]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۷۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**دروقتی که کفه میزان طیار شد وحریف خریف به طلوع سهیل میل انحراف ازجاده اعتدال هواکرد، نظم: استاد زرگر مهر بگشاد دست وبازو ××افکند خرده زر درکفه ترازو
خط: نستعلیق، کا: محمد رشید، تا: ربیع الثانی۱۰۹۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵–۲۰۵۳]

۱۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۷۱ – ب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۶۱گ، ۱۰سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۲۰سم [ف:۱۹۸]

۱۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۵۲
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مذهب، مجدول، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲–۲۲۵]

۱۷. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۶۶ص، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: –۸۹]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۶۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۱۲۷ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۲۳/۸×۳۵/۹سم [ف: ۷–۲۲۴]

۱۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم انوار، تا: یک‌شنبه ۱۴ رجب۱۱۲۸ق، جا: عباس آباد گنجه؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۴۰۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱–۱۴۷]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۴۶
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۱۴۶ق؛ جلد: مقوا، ۱۴۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۲۲)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲–۲۳۶]

۲۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۱۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و یعظم نفوسنا عن الصرف الاهواء ... و السلام.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۰ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۸۴۰ص، ۱۶ سطر در متن و ۳۰ سطر در حاشیه، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲–۱۲۱]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۰۷–۳۶/۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: گویا محمدحسن متخلص به صبوری، تا: ۲۵صفر۱۲۰۰ق؛ مجدول، محشی؛ ۱۲۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۲۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۴۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۹۵]

۲۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۴۹
آغاز:حسب الامر حضرت الملك العالم العادل ... .. محمدشاه غازی قاجار ... بذکر پادشاهان عجم و موسوم بتاریخ معجم است مرقوم رقم داعی این دولت مستطاب اقل الکتاب فتحعلی الحجاب گردید امید که منظور نظر و مقبول درگاه معدلت اثر افتد؛ **انجام:** بیان از تلفیق و بنان از تعلیق فراغت یافت اگر کسی این مختصر را بنظر انصاف ملحوظ دارد هر آینه بروی مکشوف گردد که فحایل ابداع بر صفحات آن لایح و نسیمات اعجاز از نفحات آن فایحست ...
از لحاظ محتوی مانند نسخه شماره دفتر ۷۴۸ می‌باشد؛ خط: نستعلیق ممتار، کا: شیرازی، فتحعلی بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ مذهب ممتاز؛ مهر: ناصرالدینشاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روغنی منقش، ۲۶۲ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۵-۴۰۷]

۲۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۹۱
آغاز:و تباین انتقالات که بر وی طوراً بعد طور بر سیاق تکلف طاری شد؛ **انجام:** و این ابوحفص در صناعت موسیقی دستی تمام داشته و ابونصر فاریابی در اثنای ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۷گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۱۸۱]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۴-فیروز
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: اعتضاد السلطنه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۱۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۲۱]

۲۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۳
آغاز:مجد و متعلمی مستعد در سایه رایت علما آرام گیرد تا از انوار نجوم کشف علوم فروغی و شکوهی در ضمیر و خاطر او ظاهر گردد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۵۵۲]

۲۸. همدان؛ زند، عباس؛ شماره نسخه:۱۳
وقایع را تا زمان انوشیروان دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۲۵گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رشت و همدان: ف:۱۷۱۶]

۲۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۲۴
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن زنجانی، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۳۰]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۶]

۳۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۰۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۲و۱۳؛ قطع: وزیری [ف: -۸۱]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۵سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۱۷]

۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۵۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** وقال القليل مع قلة الهم اهناء من الكثير مع عدم الدعه، وچون پیری دروی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: میرزا احمد خوشنویس؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۲۰سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲-۴۷۶]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، دارای یک سرلوح؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۷-۱۷۱]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۷۶
آغاز:که بنیاد دانش نهاد استوار؛ **انجام:** بیان از تلفیق و بنان از تعلیق فراغت یافت، اگر کسی این مختصر را.
بی سروته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۷سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۷۱]

۳۶. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۷
آغاز:مراد رطی ونشر نا پروا میدارد وگاه گاه نواهض نهضت علاقه دارد؛ **انجام:** ببهرام نسبت کرده اند ویکی از آنجمله اینست منم آن پیل ...
از سلطنت کیومرث تا بهرام گور؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور طوسی، ۱۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف مخ]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۷ جمادی الاول۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۹۶]

۳۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۸۹
آغاز:رداء قبول بر دوش عقول انداخت وبه میامین ترکیب کاف ونون که مستجمع فنون حکم ومستلزم انواع نعم است خلعت خلقت ولباس کرامت را پیرایه وجود ساخت؛ **انجام:**بدی تا بدانستەام نکردم بدی تا توانسته ام براو نام یابد براو داد کن جهان را با انصاف آباد کن وبعد ازاو که مملکت به هرمز که ولیعهد بود مقررشد.
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم تفرشی، تا: جمادی الثانی ۱۲۰۹ق؛

جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۳]

۳۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۶۷

انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: علی محمد بن آقاسی، تا: دهه آخر جمادی الاول۱۲۲۴ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۴]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ و ۳۰ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۵۸]

۴۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۴

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۹ شعبان۱۲۳۱ق؛ رکابه‌دار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: گالینگور، ۱۶۸گ، ۱۴سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳-۳۰۴]

۴۲. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** اگر کسی این مختصر را به نظر الطاف و التفات ملحوظ دارد بر او هر آینه مکشوف گردد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۹ رجب۱۲۳۱ق؛ مجدول؛ اهدایی: آقای باقر زاده در ۱۳۷۳ش؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۱۳/۵×۲۶)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۵۹]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۲ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۵-۶۰۲]

۴۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز: ... عواطف لطفش سایه بر متظلمان افکند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۳۱]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۱-۵۶/۱۰۳

آغاز:برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۱۸۷گ (۱-۱۸۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۷۲-۱۵/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق ساده، کا: عبدالغفور اشرفی شهیر به بابا، تا: آخر ذیقعده۱۲۳۴ق، جا: اشرف؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۴۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ذکر پادشاهی انوشیروان. چو نوشیروان رایت عدل و داد ×× بگیتی برافراشت بعد از قباد ... و چون پیری در وی اثر کرد و اجلش نزدیک شدد ولیعهدی به هرمز داد و مملکت بدو سپرد ... بنده جان نثار حضرت ظل اللهی ... ناصرالدین شاه قاجار بامر لازم الاتباع این کتاب نامی عالمگیر حضرت ظل الله روحنا و روح العالمین فداه سمت اتمام پذیرفت ... محرر اوراق اقل داعیان دولت قاهره حکیم بن وصال ... فی سنه ۱۲۷۴.

خط: نستعلیق، کا: حکیم شیرازی، محمود بن محمد شفیع، تا: ۱۲۳۴ق، جا: شیراز؛ میرزا محمود حکیم فرزند دوم میرزا محمد شفیع وصال شیرازی است که در فن شاعری و هنرهای ظریفه چون خطاطی و تذهیب استاد و ماهر بوده و همچنین در علم طب مقامی ارجمند داشته است، نسخه حاضر که بسیار تمیز و پاکیزه و از لحاظ رسم الخط و تذهیب قابل تحسین است ساخته دست و اندیشه هنرمند یکی از فرزندان بنام خاندان وصال شیرازی میرزا محمود است که به حکیم تخلص می‌کرده و نسخه را جهت ناصرالدین شاه قاجار ساخته؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، ۳۵۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۵-۴۰۴]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ واقف: اسماعیلی، ۷۹/۶/۲۷ [رایانه]

۴۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ در برگ ۱۲۳ تا ۱۵۷ شجره پیامبران و سلاطین و خلفاء آدم تا سلطان محمد غازی مشجر و در دوائر دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۶سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: -۴۰۳]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۴۴-۵۸/۹۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین کاشی، تا: جمعه ۴ جمادی الثانی۱۲۴۱ق؛ ۱۵۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۳۷-۳۰/۷

آغاز و انجام: برابر

از اول تاآخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۷/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: پریشان قراگزلو، مرتضی قلی بیک، تا: دوشنبه ۱۶ ربیع الاول۱۲۴۳ق، در دولت خانه میرزا محمد هاشم همدانی در سالی که نواب سلطان ابراهیم میرزا در قراداغ آمده و بنیادکار محمد میرزایی برچیده شده بود؛ جلد: پارچه، ۱۳۲گ (۲پ-۱۳۳ر)، ۱۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۹۵]

۵۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۵ رجب۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۷۹]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۸۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و نسائم اعجاز از نفحات آن فائح است.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹۵ص، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۳۶]

۵۵. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۶-۵۹۴]

۵۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۹

آغاز:برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد اسمعیل، تا: ۷ شوال۱۲۴۷ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۸۵]

۵۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۳۸

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالله بن میرعلی، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۹سم [ف: ۴-۷۵۹]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** ای نور چشم: تو را مردن من نصیحت بس است ×× جهان یادگار فراوان کس است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۵گ، ۱۴سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۴-۴]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله آشتیانی، تا: ۱۲۴۸ق [الفبائی: -۵۳۴]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۶-۱۶۱]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۱۵

آغاز:بسمله ان احق ما یفتح به الکلام

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲۶ص، ۱۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۱۶۷]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۲۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و او جزت ذکری و فی الایجاز فائده و للکرام من التطویل تصدیح ختم الله له بالحسنی. و مختصر کردیم ذکر خود را و در مختصر کردن فایده است و از برای کریمان از طول دادن دردسر است ختم کند خدا مراد را به نیکویی

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح؛ مهر: «؟ سلطان مراد» (بیضوی)، «محمد جواد سیدان» (بیضوی)، «عبده الراجی؟» (خشتی)، «عباسقلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۱۷پ-۵۲پ)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [رایانه]

۶۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۸۵/۱

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۹ شوال۱۲۵۱ق، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۲۲]

۶۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۵۲ق؛ جلد: مقوایی، ۲۲۸ص، ۱۸ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: -۱۵۰]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق [الفبائی: -۵۳۴]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامعلی کرمانی، تا: ۱۲۵۲ق [رایانه]

۶۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۷۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: رجب۱۲۵۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۴۶]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۴ رمضان۱۲۵۵ق؛ مجدول؛ مهر: عبدالکریم؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۲۰سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۵×۳۰سم [سنا: ف: ۲-۳۴]

۶۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نستعلیق، کا: سلطان، رحیم بن محمد رضا، تا: جمعه ۲۶ ذیحجه۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۲۲سطر (۱۰×۲۲)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: -۴۰۳]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قلی بن ملا قنبر علی، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۵سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴-۳۴۹]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رستم بن بیجن مراغی، تا: ۱۲۵۷ق؛ مهر: «شیر علی صح؟» (بادامی)؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷/۲-۷۱]

۷۲. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف مخ]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن ملاحسین خوئی، تا: ۱۲۵۸ق [رایانه]

۷۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج منقش، ۳۰۸ص، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم

[ف: ۳-۳۰۴]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۱۶

آغاز:چون گرفت از راه دانش کلك فطرت در بنان – از راه لعاب نسج نخل آورد شمع و انگبین؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۱۳۷

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۷۲گ (۱۷۳ر-۲۴۴ر)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۱/۹

همان نسخه بالا، ۷۰گ (۱۵۵ر-۲۲۴ر) [مؤید: ۳-۵۵۹]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۵۹ق؛ جلد: ابره، پارچه، ۱۹۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶]

۷۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف:۲-۲۳۶]

۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شعبان۱۲۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۲]

۸۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۸۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق [ف: -۳]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۰

خط: تحریری، کا: محمد هاشم بن محمد جعفر منشی کرمانی، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۵۹ق [مختصر ف: -۱۲۸]

۸۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۳۱

خط: نستعلیق خوش، کا: منشی طبری، عبدالله، تا: ۱۲۶۰ق، به دستور فتح الله خان نوه نظام الدوله؛ با سرلوحی زیبا، مجدول، در ۶ صفر ۱۲۶۰ همان طبری نسخه را مقابله کرده و عزیزالدین یوسف لاهیجی برای تصحیح نسخه را خوانده؛ جلد: مقوایی، ۱۸۳گ، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۱۰۳]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۸۲-۳۷/۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف، تا: سه‌شنبه ۶رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم نائینی طباطبائی، تا: ۱۲۶۳ق، جا: یزد؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: روغنی مقوایی، ۹۸گ، ۱۸سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۵-۶۷]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن رستمعلی سولدهی، تا: ۲۵ جمادی الاول۱۲۶۴ق، واقف: میر محمدرضا بدخشان، مرداد ۱۳۱۸؛ جلد: چرمی، ۱۹۳گ، ۱۴سطر (۱۰×۱۵/۳)، اندازه: ۱۸/۳×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۰]

۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل میرزا محمد آشتیانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ نسخه چاپ سنگی است؛ اهدایی: دکتر مهدی آذر، ۱۳۶۹ش؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۶۳۷]

۸۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۱۰

خط: نسخ، کا: محمود بن شیخ عبدالله مردوخی، تا: ۱۲۶۵ق، برای امان الله خان فرمان روای کردستان؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۵]

۸۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۳

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالحسین بن مهدی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ذیقعده۱۲۶۶ق [ف: ۳-۶۲]

۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۵۸

خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، یوسف بن عبدالله، تا: دهه دوم شوال۱۲۶۷ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۰۰]

۹۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن زنجانی، تا: ۱۲۶۹ق [نشریه: ۲-۱۳۰]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۲۵-۳۶/۱۲۵

آغاز و انجام: برابر

از اول تاآخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۷۰ق؛ محشی، چاپ سنگی است؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۷۲ق؛ با یادداشت یادگاری شیخ عبدالجواد خیر خواه در ۲۲شعبان ۱۳۹۴ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۲۶۰]

۹۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۲۰۵

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن آقا میر حسین حسینی وجدی شیرازی، تا: جمادی الاول۱۲۷۵ق؛ با سرلوح زیبا، مجدول؛ جلد:

تیماج مذهب، ۱۷سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [نشریه: ۳-۲۴۴]

۹۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳

آغاز:پیرایه رخسار نیکو عذار معانی و الفاظ دل فریب و حلیه گران بهای سراپای عروسان و زیبا روی

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۵ رمضان۱۲۷۶ق؛ مجدول [نشریه: ۱۱-۹۱۶]

۹۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۵۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج حسن گل گلاب، تا: ۱۹ محرم۱۲۷۷ق، جا: تهران [نشریه: ۲-۱۳۰]

۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۵۳

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ذیقعده۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۱۴۵]

۹۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**ذکر پادشاهی نوشیروان بن قباد و شرح و صفت پادشاهی او ... تسوید این صفحات در بیست و سیم شهر ذیقعدة الحرام من شهور سنه ۱۲۸۵ من الهجرة النبویه علیه آلاف الثناء و التحیه واقع شد. راقم این تاریخ محمود ابن مرحوم مبرور حاجی میرزا صادق منشی باشی و وزیر وظایف دارالسلطنة تبریز طاب ثراه بجهة یادگار قلمی شد. این نوشتم تا بماند یادگار ×× من نمانم این بماند یادگار

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمود ابن حاجی میرزا صادق منشی باشی، تا: ۱۲۸۵ق؛ مهر: ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار؛ جلد: مقوای روغنی منقش، ۵۴۰ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۳سم [ف: ۵-۴۱۱]

۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۷۸-۱۷/۵۸

آغاز: ... برون آمد مست باد سحر ا زجیب صبا برزد دست ... درخانه تاریکتر از شب دیجور وسکته تنگ تر از دل رنجور نشسته بودم مشغول کارخود بودم؛ **انجام:** کتاب جهان را به آب زر نوشت این داستان راکه خود قومی که برگردون رئیسند به زر برلوح گردون می‌نویسند تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ چاپ سنگیویک‌رو تحریر شده، مسوده چاپ سنگی؛ ۲۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۱۷]

۱۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۳۴-۲۹/۷۴

آغاز:بسمله ... مکان ومبدآت جواهر اعیان از عقلی روحانی وحسی ... ه اند وآیاتی باهره بروجود منشی که جاعل اشیاءاست؛ **انجام:** وبه عمارت اصطخر که دار الملك پدرش چیزی دراو افزود ومدت پادشاهی او پانصد سال بود این بکر لطیف از خرم فکرت اوست وین دریتیم از صدف فطنت اوست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مسوده چاپ سنگی یک رو تحریر شده؛ ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۱۸]

۱۰۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۱۰۲. اراک؛ نسخه‌های پراکنده؛ شماره نسخه:۲۰۵

انجام: بر صحن دماغ مصور می‌گشت، محو کردم و می‌گفتم

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: گویا قرن ۱۴؛ تملک: آقای سید مصطفی واعظ تهرانی - تهران؛ ۱۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [دو کتابخانه اراک: -۲۳۹]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۳۰۳ق؛ واقف: حاذقی؛ جلد: مخملی، ۲۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۹-۶۵]

۱۰۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۱۹

آغاز:نباید کم شود درسایه جاوید ×× زهی ساحت که گر عالم نبودی / سرموئی از آنجا کم نبودی ×× زهی شربت که درخون می‌زند کام؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: فرج الله تفرشی، تا: ۹ ذیقعده۱۳۰۶ق؛ ازموقوفات حاج محمد رمضانی است؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۳]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و بعد از او ولیعهدی بر هرمز که خلیفه ارجمند او بود مقرر شد

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق؛ تملک: میرزا حسین به تاریخ ۱۳۱۲؟؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۶۶]

۱۰۶. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: میرزا عباس کرمانشاهی، تا: جمعه ۲۴ رجب۱۳۱۶ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۲۰]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۶۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: ابراهیم موسوی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۳۲۴ق، جا: ریعان شباب؛ کتابت شده در ابتدای جلوس محمد علی شاه قاجار، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۵۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۱۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۲۸]

۱۰۸. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم آقائی موسوی فرزند آقا سید هدایت الله خان سرهنگ، تا: ربیع الاول۱۳۲۸ق؛ محشی؛ یادداشتی از مشهدی حیدر محمدی به تاریخ ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۷۲ق (۱۳۳۱ش) که چون ۹صفحه نسخه ساقط شده بود آنها را تجدید کتابت کرده؛ تملک: حاجی سید علی آقا خضری قزوینی؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: مقوا، ۱۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه:

۱۸/۵×۲۲سم [اوراق عتیق: ۲–۴۷۶]

۱۰۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵ فرخ

خط: نستعلیق، کا: محمد وثوق بن عبدالله معتمدالسلطنه، تا: ۱۳۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: –۲۲۹]

۱۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۵/۱

آغاز:گلستان ارم روحانیان عالم قدس است و جنت سرای مقربان عالم انس؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حاج عباسقلی خان همایونی خمینی کمره‌ای، تا: ۲۲ رمضان۱۳۴۲ق؛ ۱۶۸گ (۱پ–۱۶۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۱–۲۷]

۱۱۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳ بخش دوم

آغاز:و المولی تعالی الله مبدعی که بدایع الصنایع نامحصورش رداء قبول بر دوش عقول انداخت؛ **انجام:**و در دبستان علمنا من لدنا علماً بطریق و هم و الهام کرامت فرمود که قوت فهم بشری

دارای عنوان های: در ذکر شروع و تألیف کتاب معجم اتابک ... کیومرث و پادشاهی او، طهمورث و ذکر پادشاهی هوشنگ؛

خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۳۵۰ق، جا: مجد آباد کهنه فراهان؛ محشی با نشان «صح، برهان»؛ مهر: «الملک لا اله الا الله الحق المبین عین ام کلثوم، ۱۱۴۲» (چهارگوش)؛ ۷۳گ، ۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: –۱۴۹]

۱۱۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ جلد: چرم مذهب، ۳۲۰ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۳۹سم [ف: ۵–۴۰۹]

۱۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب بسیار خوب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، ۳۷۳ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۹/۳سم [ف: ۵–۴۱۳]

۱۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۹۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۲۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۱۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۴۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳–۳۷۹]

۱۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سر لوح مزدوج، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف مخ: ۵–۲۰۵۲]

۱۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۴–ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محمد راشد افندی؛ ۲۵۷گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱–۱۹۸]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۶۴–۵۷/۳۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۰گ، ۱۹ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸–۴۴۱۷]

۱۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**ازآن هزار مرد تیغ زن وسوار شیر افکن داریم اگر باعث کلی درتاخیر خراج تاکید عداوت است وانگیختن فتنه وطمع درمملکت ازاین اندیشه دامن خاطر فراهم کرد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۵–۲۰۵۳]

۱۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰/۹۷

آغاز:چون وعده جمشید باجل موعود منقضی شد وسریر ملک داری وسراپرده شهریاری بمکانت او زینت گرفت؛ **انجام:** ذکر پادشاهی اسکندر ذوال قرنین وشرح احوال او ... آتش رشک در دل ماء معین تعبیه کرد بیت

ابتدای نسخه تاریخ جمشید وانتهای نسخه تاریخ اسکندر ذوال قرنین (اوراق نسخه جابجا شده)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸–۴۴۱۸]

←المعجم فیما استعجم ← المعجم ما استعجم

● **المعجم فی مشتبه اسامی المحدثین** / رجال / عربی
al-mu'jam fī muštabah-i asāmi-l muḥaddiṯīn

حافظ هروی، محمد بن عبدالله، ق۵ قمری
hāfez-e heravī, mohammad-e bn-e 'abd-ol-lāh(- 11c)

در تمیز اسامی مشترک راویان.به ترتیب تهجی، هر حرف در یک «باب» تنها حرف نخستین واژه ها پایه کار او است.

[سزگین ۲۲۲/۱ و ۲۳۱؛ حاجی خلیفه ۱۷۳۵/۲ «معجم الشیوخ»]

۱. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۲۰عکسی

بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۶؛ کهن و کامل؛ ۴۶گ [جنگ: ۱–۴۶۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۹۲/۲–عکسی

آغاز:بسمله. قال الشیخ الحافظ ابوالفضل محمد بن عبدالله بن احمد بن محمد بن یوسف الهروی (رح). هذا کتاب المعجم فی مشتبه اسامی المحدثین. باب الالف. انس بن ملک، خسمه: ابو حمزه انس بن ملکالانصاری النجاری (البخاری؟) خادم رسول الله؛ **انجام:** و هشام بن زیاد. آخر المعجم فی مشبه الاسامی ...

اصل نسخه: گویا در ترکیه و عکس نزد استاد بدیع الزمان فروزانفر بوده است؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۲یا ۳ ربیع الاول۶۲۲ق؛ ۳۳ص(۲۹۶–۳۲۸) [عکسی ف: ۲–۲۵۷]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۵۳/۲بخش۳

کا: صریفینی، بی‌تا؛ ۱۷گ (۱۴۷ر-۱۶۳پ) [ف: -۱۵۱]

● المعجم فی معائیر اشعار العجم / ادبیات / فارسی

al-mo‘jam fī ma‘ā’īr-e aš‘ār-el ‘ajam

شمس قیس، محمد بن قیس، ق۷ قمری

šams-e qays, mohammad ebn-e qays(- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۱۴ق

این کتاب از مشاهیر کتاب‌های نثر فارسی است و در اوایل قرن هفتم شمس الدین محمد بن قیس رازی مشهور به شمس قیس می‌باشد که در اواخر سلطنت سعد بن زنگی (۵۹۹-۶۲۵ق) و ابوبکر بن سعد (۶۲۸-۶۵۸ق) از اتابکان فارس زندگانی می‌نموده است. در دو قسمت: قسم اول در عروض در چهار باب؛ قسم دوم در علم قافیت و نقد شعر در شش باب.

چاپ: با تصحیح و تحشیه آقای میرزا محمد خان قزوینی به نفقه اوقاف کیپ، بیروت، ۱۳۲۷؛با تصحیح و مقابله با پنج نسخه دیگر نیز به تصحیح و تحشیه آقای محمد تقی مدرس رضوی در تهران، ۱۳۱۴ش

[الذریعة ۲۱۸/۲۱ و ۵۴۳/۹؛ منزوی ۲۱۵۰/۳]

شرح و حواشی:

۱- لسان القلم در شرح الفاظ عجم؛ شریف، عبدالقهار بن اسحق

۲- قافیه؛ زیارتگاهی، نورالدین بن احمد (-۹)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۷/۱

خط: نستعلیق، کا: محمود بن حسین بن یوسف بن حسن معروف به محمود تاج الدین، تا: شنبه ۲۹ جمادی ۷۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۰ص (۱-۲۴۰)، ۱۹سطر [سنا: ف: ۲-۲۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۳۱/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۳۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۹۴

تنها بخش عروض است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۱۸ محرم۷۴۰ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۷۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۳سم [ف: ۴-۷۵۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۰/۳۳

آغاز:باب اول در معنی عروض و شرح ارکان آن و ذکر اسامی و القابی که مصطلح اهل این علم است بدانکه عروض میزان کلام منظوم است همچنانکه نحو میزان کلام منثور است (ص ۲۸ چاپ ۱۳۳۸ تهران)**انجام:** و او اشمام ضمه اما واو (افتاده ص ۹۷ چاپی).

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینی، محمود بن محمد، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۱گ (۲۸۵-۳۲۵)، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۷۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۷۴-ف

نسخه اصل: لاله لی ۱۹۸۱ خط: نستعلیق، کا: اشرف بن محمد رضای حسینی عریضی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الاول۸۲۹ق [فیلمها ف: ۲-۶۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۲۷۲ خط: نستعلیق درشت خط، کا: سلطان علی بن حافظ عرب، تا: ۸۸۱ق؛ ۲۵۱گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۷۲/۱

آغاز:چنانکه وجه فساد آن بجای خویش گفته شود و آن اینست: توسیع تصقیت تطویل و چون تفصیل از احیف بر سبیل اجمال معلوم شد اکنون زحاف هر یک؛ **انجام:** امید است که اگر صاحب طبعی این جمع را در مطالعه دارد و به هر باب که رسد نادانسته از سر آن در نگذرد به مدتی اندک در سخن دری نظماً و نثراً تخریجی تمام یابد ... و الصلوة علی نبیه محمد و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین الاکرمین.

خط: نسخ، کا: عبیدالله بن عبدالرحمن بن الفقیه عبدالله الملقب بعواد فقیه تستری، تا: جمعه ۵ رمضان۹۸۱ق، جا: بغداد؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ (۷ر-۱۲۷پ)، ۱۹سطر [ف: ۳۶-۳۱۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴

آغاز:بسمله الحمدلله المنعوت بنعوت الجلال ... سپاس و ستایش مرخدای را جل جلاله و عم نواله که ارواح ما را بزینت تعلیم و تعلم بیار است

شامل سه ربع از باب دوم از قسم دوم این کتاب است (بخشی از آغاز باب دوم هم در این نسخه نوشته نشد)؛ خط: نستعلیق خوب، کا: مرحوم میرزا علی نقی شیرازی، تا: ۱۲۹۵ق، به فرمان مرحوم معتمد الدوله فرهاد میرزا حاکم فارس؛ مجدول مذهب، دارای یک سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۲۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۰۶

آغاز:بسمله الحمدلله المنعوت بنعوت الجلال؛ **انجام:** از برای آنکه جریان صوت در حروف و صل ... و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [الفبائی: -۵۳۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۶/۳

باب ششم قسم دوم (ص ۳۲۸-۴۷۸ چاپی) آن است با عنوان «این منتخبی است از کتاب معیار الاشعار عن قول محمد بن القیس»؛ کا: محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵گ (۳۶-۸۰)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۳۴۰]

● المعجم الکبیر / رجال، حدیث / عربی

al-mu‘jam-ul kabīr

طبرانی، سلیمان بن احمد، ۲۶۰ - ۳۶۰ قمری

tabarānī, soleymān ebn-e ahmad (875 - 972)

دائرة المعارف روایتی مفصلی است در چند مجلد به ترتیب نام صحابه با ذکر احادیثی که نقل کرده‌اند و ذکر سند آنها، و دارای حدود ۲۵ هزار حدیث است، همچنین صحابه‌ایکه روایتی

از آنان نقل نشده است. وی ده نفر از اصحاب را که در اصطلاح اهل سنت عشره مبشره نامیده می‌شوند قبل از دیگران ذکر کرده است. طبرانی از مشاهیر محدثین و حفاظ عامه است و می‌گویند وی از هزاران تن از مشایخ استماع حدیث نموده و به مسند الدنیا شهرت دارد.

چاپ: بغداد، وزارة الاوقاف، محقق حمدی عبد المجید السلفی، چاپ اول، ۱۳۹۷-۱۳۹۸ق.

[کشف الظنون ۱۷۳۷/۲؛ روضات الجنات ۸۲/۴؛ هدیة العارفین ۳۹۶/۱؛ ریحانة الادب ۳۱/۴؛ معجم المؤلفین ۲۵۳/۴؛ منتخب حدیث ص ۳۳۹؛فهرست المخطوطات المصورة ۱۰۶/۱]

شرح و حواشی:

۱- التجبیر فی المعجم الکبیر؛ سمعانی، عبدالکریم بن محمد (۵۰۶-۵۶۲)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۵۷-ف

نسخه اصل: گویا ظاهریه، مجمع علمی عربی دمشق. ج ۱ تا ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۷صفر۴۴۷ق؛ به استماع از ابوبکر محمد بن حسین رازی در شوال ۴۴۶، در پایان اسانید الکتب الستة للحافظ محمد بن ابی بکر عبدالله الشهیر به ابن ناصر الدین الشافعی الدمشقی است [فیلمها ف: ۲-۲۱۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۸۸-عکس

نسخه اصل: ظاهریه. مجلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ با سماع صفر ۵۷۵ در پایان و سماع ۶۷۰ و ۶۷۱ در آغاز [فیلمها ف: ۳-۲۴۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۰

نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه - دمشق ۱۰۷۴. مجلد سوم کتاب مشتمل بر قسمتی از باب العین می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ درپایان امضای سماع عده‌ای به تاریخ ربیع الاول ۵۷۷ آمده که از جمله آنها کاتب سماع محمد بن محمد بن محمد بن غانم مقری بوده، سماعی به تاریخ سال ۵۹۵ و چند سماع دیگر که یکی از آنها به خط محمد بن عبدالله بن عبد الغنی مقدسی در دروز دوشنبه ۱۶ محرم ۶۳۷ در دمشق می‌باشد، در آغاز نسخه نیز سماعی به خط احمد بن ابراهیم بن عمر قادیژری در سال ۶۹۰، اجازه روایتی یوسف بن عبدالهادی به فرزندانش در ۲۲ جمادی (؟) سال ۹۰۴ و چند سماع دیگر، همچنین امضای مطالعه محمد الحجبی (؟) الکاتب در سال ۸۱۳ و مطالعه ابراهیم بن محمد بن علی بن محمد بن اسماعیل بن یعقوب عادلی شافعی به همان تاریخ؛ ۴۲۳ص [عکسی ف: ۴-۱۲۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷-۳۲۸

آغاز:جلد سوم: هریر بن عبدالرحمن بن رافع بن خدیج عن جده رافع، حدثنا ابوحصین القاضی ثنا یحیی الجسمانی.جلد چهارم: حدثنا عمر بن ابی الطاهر بن اسرح المصری ثنا محمد ابن عزیز الابلی ثنا سلامة بن روح عن عقیل

نسخه اصل: کتابخانه فاتح-استامبول۱۱۹۸. جلد سوم و چهارم کتاب؛ کا: علی بن شکر بن احمد بن شکر(ظاهراً)، تا: قرن ۶؛ با سماعات متعددی بر کتاب به تاریخ سال‌های ۵۷۷، ۶۷۱ و غیره؛ ۶۱۳ص (جلد سوم ۲۹۱+جلد چهارم ۳۲۲) [عکسی ف: ۱-۳۸۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳عکسی

آغاز:هذا کتاب الفناه جامع لعدد ما انتهی الینا ممن روی عن رسول الله (صلی الله علیه و آله) من الرجال و النساء، علی حروف الف ب ت ث، بدات فیه بالعشرة رضی الله عنهم، لان لا یتقدمهم احد غیرهم؛ **انجام:** هریر بن عبد الرحمن بن رافع بن خدیج عن جده رافع، یتلوه فی المجلد الثانی انشاء الله وحده ...

نسخه اصل: ظاهریه - دمشق بشماره حدیث/ ۲۸۲(الالبانی، فهرس الظاهریه، الحدیث/۳۳۹). جزء اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ مصحح، با نشانه سماع و قرائت و چند سماع به تاریخ‌های ۶۷۱، ۶۸۰، ۷۴۱و ۷۷۰ و در آخر به تاریخ‌های ۵۷۵و ۶۵۱و ۷۴۰ و غیر آن؛ قبل از کتاب آیه الله مرعشی اجازه خود را برای نقل آثار طبرانی از طریق علماء عامه به تاریخ ۱۴ محرم ۱۳۸۷ مرقوم داشته؛ ۲۲۵گ، ۳۰سطر [عکسی ف: ۱-۷۵]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۰۸

نسخه اصل: کتابخانه دار الکتب الظاهریة ـدمشق ۱۰۷۲. جلد اول کتاب و مشتمل بر ۲۲ جزء می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ مصحح، با علامات بلاغ و قرائت وسماع بسیار که درپایان اکثر ابواب به سال‌های ۵۷۵-۷۴۰-۷۴۱ به‌گونه‌ای مختصر مکتوب است، و در صفحه دوم دو نشانی بلاغ به تاریخ ۵۲۴ و ۶۷۰ و درصفحه سوم ۶ نشانی بلاغ به تاریخ ۶۸۰و۶۷۱و۷۴۱، مسأله صلاة الرغایب به نقل از «شیخ محیی الدین یحیی بن شرف بن حسن ...»؛ تملک: محمد بن احمد انصاری ازرعی حنفیبه سال ۸۷۸، یوسف بن عبدالهادیدرطول سال ۶۹۸، عبد الهادی محمد بن طولون؛ ۴۴۸ص [عکسی ف: ۳-۳۹۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷ عکسی و ۳۲۸ عکسی

آغاز:آغاز جلد سوم: هریر بن عبدالرحمن بن رافع بن خدیج عن جده رافع، حدثنا ابوحصین القاضی ثنا یحیی الجسمانی». آغاز جلد چهارم: «حدثنا عمر بن ابی الطاهر بن اسرح المصری ثنا محمد ابن عزیز الابلی ثنا سلامة بن روح عن عقیل

نسخه اصل: کتابخانه فاتح - استامبول ۱۱۹۸ خط: نسخ، کا: علی بن شکر بن احمد بن شکر (ظاهراً)، تا: قرن ۶؛ با سماعات متعددی بر کتاب به تاریخ سال‌های ۵۷۷، ۶۷۱ و غیره؛ ۶۱۳ص (جلد سوم ۲۹۱+جلد چهارم ۳۲۲) [عکسی ف: ۱-۳۸۷]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳۴

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث ـ ترکیه ۴۶۵. جلد نهم، از «عمرو» تا قسمتی از حرف قاف «قبیصه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ با نشانی سماعی به تاریخ ۲ شعبان ۶۹۹؛ ۳۱۲ص [عکسی ف: ۳-۲۹]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳۵

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث ـ ترکیه ۴۶۵. جلد دهم، از

«قتاده» تا پایان حرف «م»؛ خط: نسخ، کا: محمد مظفری، تا: قرن ۷؛ مصحح؛ ۳۴۴ص [عکسی ف: ۳-۳۰]

● **المعجم ما استعجم** / جغرافیا / عربی

al-mu'jam-u ma-s sta'jam

بکری، عبدالله بن عبدالعزیز، ۴۳۲ - ۴۸۷ قمری

bakrī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-'azīz (1041 - 1095)

دایرة المعارفی است از اسامی اماکنی که عمدتاً عربی اند و عرفاً غلط تلفظ می‌شوند. وی کتابش را به ترتیب حروف الفبای نام اماکن بلاد و قری و امصار تنظیم کرده و بعد از ذکر نام هر بلد ابتدا محدوده و چهارچوب جغرافیایی آن را ذکر و سپس شعری از شعرای عرب که نام بلد مورد بحث درآن آمده را به عنوان استشهاد می‌آورد. جمیع ابواب کتاب هفتصد و چهل و هشت باب می‌باشد. عنوان این کتاب در زندگی‌نامه علمی دانشمندان اسلامی «معجم ما استعجم» ذکر شده است.

آغاز: الحمد لله الذی یقتضی رضاه و صلی الله علی سیدنا محمد نبیه و مصطفاه، هذا کتاب ذکرت فیه جملةماورد فی الحدیث و الاخبار و التواریخ و الاشعار من المنازل و الدیار و القری و الامصار والجبال و الآثار و المیاه و الدارات

چاپ:.این کتاب درسال۱۸۷۶ میلادی توسط وستنفلد درپاریس به طبع رسیده است.

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الراعی فعلیک آلالاه ومسمیات، فصددالصلالا، کمل الکتاب.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: ابی بکربن رستم شروانی، مختاراحمدالمدرس بمدرسة ایاصوفیه؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰ جلد: تیماج مذهب، ۴۵۳ص،۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: -۵۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۹ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۸۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۵۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۷ش۳و۴-۲۹۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بالنون قریه بالبحرین ینسب الیها التمر البرنی ذکر ذلک.

تا آخر همزه آمده و بعد حرف باء تا باب را و، کتاب بپایان نرفته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۳ص (۱-۶۳)، ۳۱ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۰۷]

←المعجم المختص ≺ معجم الشیوخ

● **معجم مشایخ الحافظ الدقاق** / رجال / عربی

mu'jam-u mašāyix-il ḥāfiẓ-id ddaqqāq

دقاق، محمد بن عبدالواحد، - ۵۱۶ قمری

daqqāq, mohammad ebn-e 'abd-ol-vāhed(- 1123)

مشایخ حافظ ابوعبدالله دقاق با نقل روایاتی از وی در این جزء مختصر جمع‌آوری شده به روایت ابوالحسن مسعود بن ابی منصور بن محمد بن حسن خیاط معروف به جمال و حافظ جمال الدین ابوموسی عبدالله بن عبدالغنی مقدسی.این معجم جزئی از امالی دقاق می‌باشد همان‌طور که در بعضی از سماعات بدان اشاره شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۰۸/۷

آغاز: اخبرنا الشیخ الامام ... ان النبی (ص) قال: ما عبد یأوی الی فراشه و یقرأ سورة من کتاب الله عزوجل

کتابخانه دارالکتب الظاهریة (مدرسه عمریه)-دمشق ۳۷۷۰؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عبدالخالق بن محمد بن ابی هاشم قرشی شافعی، تا: قرن ۷؛ ۱۴گ (۲۲۱-۲۳۴) [عکسی ف: ۲-۲۰۷]

←المعجم المشتمل علی أسماء شیوخ الائمة النبل ≺ معجم الشیوخ و النبلاء

● **معجم الوسائل** / لغت / عربی

mu'jam-ul wasā'il

نظری نائینی، علی محمد بن محمدرضا، ق۱۵ قمری

nazarī nā'īnī,'alī mohammad ebn-e mohammad-rezā (-21c)

وابسته به: تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۲۰۴ق)

فرهنگ لغات وسایل الشیعه، شیخ حرعاملی است.مؤلف در آغاز در ده بیت شعر سبک تألیف خود را بیان نموده است.مؤلف واژه‌ها را به ترتیب وارده در کتاب، با تعیین شماره صفحه و باب از روی وسایل الشیعه چاپ بهادری، ذکر نموده و از کتاب‌های قاموس فیروزآبادی، نهایه ابن اثیر، المنجد، مصباح المنیر فیومی و مجمع البحرین طریحی به شرح و تفسیر آنها پرداخته است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق الانسان وعلمه البیان ... وبعد فیقول العبد المحتاج الی رحمة ربه الغنی ابن المرحوم المولی محمدرضا علی محمد المدعو بالنظری ... ابواب الماء المطلق ... طهورا ای طاهرا نظیفا یطهر من توضأ منه ...

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۹۱-۵۸/۴۱

آغاز: برابر

جزء اول (لغات کتاب الطهارة)؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ رجب۱۳۸۰ق؛ ۷۳گ، ۲۲-۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۱۶]

● **معجون** / طب / فارسی

ma‘jūn

برای رفع قرحه مثانه و جدولی در معرفت مدت طلوع روح اثنی عشر به حسب درجات و بندهایی در تقویم و استخراجات.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۳/۲

خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۴۱پ– ۴۳ر) [ف: ۶-۲۲۴]

● **معجونات** / کیمیا / فارسی

ma‘jūnāt

نامبوب است و در معجون‌های کیمیاوی و پزشکی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۸۷/۱

آغاز:بسمله. بستان یکمن شاه، ملح قلی ابیض صافی یا بس و تقطیر کن، و در قابلمه و قرع؛ **انجام:** فادخل السکین فی ذلک الماء فان کان تقاطر الماء منه لور الاجراح سریعاً فهو

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناتمام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۱ر–۱۰ر)، ۱۲سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۶-۲۹۲]

● **معجون اسرار الاطباء** / طب / فارسی

ma‘jūn-e asrār-ol atebbā’

ابن هلال ارمیین

ebn-e helāl-e eramīyīn

از آن مولانای معظم شیخ الزمان شمس الملة و الدین ابن هلال ارمیین نورالله قبره.

[فهرستواره منزوی ۵/ ۳۷۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۷۷/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۶۰ر–۲۶۱ر)، ۱۵سطر (۷×)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۴۱]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱۷۵/۸

شیخ الزمان شمس الملة و الدین ابن هلال از مبین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۹۵–۹۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۲۷]

←معجون الهی ‹ مهیج الاشواق
←معجون الهی ‹ ناصرالحساب

● **معجون جاویدان منظوم** / طب، شعر / فارسی

ma‘jūn-e jāvīdān-e manzūm

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

معجون جاویدان از قول ابن سینا.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۵۱/۳

آغاز:بو علی گفت و آن حکیم با خرد ×× آدمیرا هفت علت هست بد / فالج و عرق، آنست کم شهوتی ×× باد قولنجی که دارد زحمتی؛ **انجام:** این چنین معجون جاویدان بود ×× زانکه جمله درد را درمان بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۱۸–۱۱۹)، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۱۷-۲۵۸]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۶/۴

آغاز:بو علی گفت و آن حکیم با خرد ×× آدمی را هفت علت هست بد ... در منافع و وصف عسل گوید: هر کس در آتش گوز پخته کرد ×× به شهوت چهل زوجه را اخته کرد / نبیند دگر ضعف در پشت خویش ××برو کار عشرت فراوان به پیش

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ صفر۱۲۴۲ق؛ جلد: مقوا، ۴ص (۶۳–۶۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۶]

● **معجون سقنقور** / طب / فارسی

ma‘jūn-e saqanqūr

حکیم علی طبیب

hakīm ‘alī tabīb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۷/۵۲

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخ قرن۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۱۰پ)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷]

● **معجون اللبوب** / طب / فارسی

ma‘jūn-ol labūb

از روی کتاب بلاغیه به نثر فارسی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۷۷/۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۵۹ر–۲۶۰ر)، ۱۵سطر، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۴۱]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱۷۵/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۹۴–۹۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۲۷]

● **معجون اللبوب نافع للباه** / طب / فارسی

ma‘jūn-ol labūb nāfe‘ le-l-bāh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۸۴/۴

خط: نسخ، کا: محمد بن شمس الدین بن حسن نجار استرآبادی، تا: ۱۲صفر۹۵۲ق، جا: دولت آباد؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۸/۸سم [ف: ۸-۸۹]

● **معجون ها و مرهمها و اطلیه** / طب / عربی و فارسی
ma‘jūn- hā va marham-hā va atlīya

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۹۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۶۲]

● **معجونها و نسخه ها** / طب / فارسی
ma‘jūn-hā va nosxe- hā
گفتاری است در هفت برگ شامل: معجون جهت مداوای بواسیر، معجون راحت از نسخه حکیم عمادالدین محمود، معجون چوب چینی، معجون سقنقور، معجون اسرار الاطبا منقول از مولانا شمس الدین اردبیلی، معجون نان خواه از محمد ذکریا، معجون ابن عباد، معجون رشیدی، معجون چوب چینی کبیر از عمادالدین محمود شیرازی، معجون قباد الملک، معجون هرمس، معجون حب الغار از محمد بن زکریا، معجون سلطان محمود غزنوی، نسخه عرق چوب چینی، طریق خوردن فادزهر و چند نوشدار و ... .

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۳۰/۴
آغاز:این معجون را حکما بجهة فرزندان خود ساخته اند در زمان هارون الرشید بجهة بواسیر که بسیار بوده؛ **انجام:** آنگاه علف سبز عدس را که خشک کرده کوفته باشند بر روی آن موضع بپاشند انشاء الله نافع آید.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۸۹]

● **معجون‌های مقوی قوه باه** / طب / فارسی
ma‘jūn- hā-ye moqavvīye qovve-ye bāh

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۴/۳۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ص، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۳]

←معدل الصلاة ﴿ الطمأنینة فی الصلاة

● **معدل المیزان = شبهة المیزان** / ریاضیات / عربی
mu‘addil-ul mīzān = šubhat-ul mīzān
تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری
tonekābonī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-fattāh (1631-1712)
تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۰۸۸ق
در چگونگی برابر نمودن دو طرف میزان (ترازو) و به دست آوردن مقدار سنگینی یکی از دو طرف آن که احتمالاً از کتابی جدا شده است.
آغاز:بسمله. اذا عدل طرفا میزان و رفع برفع العلاقه وقف طرفاه متساوی النسبة الی الافق
انجام:فی امالة ذلک الطرف الی السفل انقص من الانقص فتدبر.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۸۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز تصحیح شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رقعی [رایانه]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جیلانی، محمد بن حبیب، تا: ۱۰۸۸ق؛ محشی با نشان«منه»؛ ۴گ (۹۳پ-۹۶ر) [ف: ۴-۹۰۲]
۳. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۳۸/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: محرم۱۰۹۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی، ابعاد متن: ۶/۵×۱۴، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نشریه: ۷-۷۸۵]
۴. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۲۷/۴
آغاز:ذلک الطرف و ارتفاع الطرف الاخر و یقفان علی وضع آخر مع ان غلبة الغالب باقیة؛ **انجام:** برابر
کا: زیاد بن محمد بن مهدی، تا: ربیع الاول۱۰۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۱۸-۱۲۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: -۱۲۷]
۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۳
خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل بن عبدالنبی نصیری، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶پ-۸پ)، قطع: خشتی [نشریه: ۲-۱۲۵]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۹/۶
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان خاتون آباد؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۰۷-۱۱۰)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۳۵]
۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۷۲/۴
آغاز:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرحسین بن شاه رضا سنکچاره پشتی، تا: ۱۱۵۲ق؛ ۴گ (۱۰۵پ-۱۰۸ر)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۴۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۰/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۲۶]

● **معدلت نامه** / ادبیات / فارسی

ma‘delat nāme

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ – ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

با مثنوی در پند و اندرز عربی و فارسی با حکایت.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۹/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا جربادقانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن، ۱۳گ (۵۹پ–۷۱)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۸سم [ف: ۳–۶۳۳]

←معدل نصف النهار ⪫ قوس النهار

● **معدن الآداب** / کیمیا / فارسی

ma‘dan-ol ādāb

سید قاسم مجتهد

seyyed qāsem-e mojtahed

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۸۹/۷

خط: نستعلیق هندی، کا: حاجی میان، ابوالشرف سید عیسی، تا: ۲۵ ذیقعده۱۳۴۳ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۱سطر (۱۶×۲۶)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۶–۶۹۹]

←معدن الاسرار ⪫ معدن اسرار

● **معدن اسرار** / تفسیر / فارسی

ma‘dan-e asrār

حسینی انصاری، احمد بن عبدالغفار، ۱۱۴۰–۱۲۲۵قمری

hoseynī ansārī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-qaffār (1728-1810)

مؤلف در مقدمه این اثر می‌گوید که به سال ۱۱۷۱ق زائر حرم نبوی بودم و در آنجا از شیخ محمد بن عبدالکریم سمان مدنی قادری خلوتی اسراری را تلقی نمودم و از آنها کتاب کشف الیقین را ترتیب دادم. اما جرأت تفسیر کلام الهی را نداشتم تا این‌که در سال ۱۱۷۳ق سال سیزدهم احمدشاه دردرانی که به جهت اربعین نشسته بودم در خواب دیدم که شخصی خطوطی پیش من آورد و من با دیدن آنها اسراری از قرآن در دلم منکشف گردید. بعد از آن عده‌ای از مخلصان فقیر التماس نمودند که آنها را جمع‌آوری نمایم، لذا در کتاب حاضر به تفسیر معوذه و بسمله و حمدو یس و اخلاص و معوذتین اقدام نمودم و آنچه از اسرار در دلم بود در آن آوردم. لذا این تفسیر صبغه عرفانی دارد و مؤلف در اثنا اشعاری فارسی زیادی را آورده که اغلب آنها سروده خود وی می‌باشد.(صدرائی خوئی)

آغاز:الحمدلله الذی حمد فی الکتب نفسه و استفتح بالحمد کتابه و جعل الحمد دلیلاً علی طاعته ... فبعد از حمد و ثنای باری و روح صلوات طیب عطاری و شهادت مشاهدة اثبات وجود اقدس حضرت ستاری همی گوید فقیر حقیر ... الشیخ سعد الدین احمد البرکی الانصاری بن مولانا عبدالغفاربن مولانا عبدالعزیز المرحوم برحمة الغفاری که در سنه یکهزار و یکصد و هفتاد و سه به زیارت روضه منور مقدسه ... سلطان المرسلین ... حضرت محمد مشرف گردیدم

چاپ: پاکستان، لاهور، ستاره هند پریس، ۱۳۴۵ قمری، به اهتمام چوئدری محمد بیق خان مینیجرکی چهپهی به سعی و نظارت قاضی عبدالکریم حنفی شاذلی قندهاری حسب فرمایش ملاجان محمد و ملابسم الله تاجران کتب شهر قندهار.

[میراث مشترک ایران و هند ۲: ۱۵۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۸-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** ادعونی استجب لکم خواستگار و مترصد قبولم آمین. اما بعد عرض می‌دارد ۳ دلو ۱۳۰۲ عمل یک بچه ثبت و تحریر شد.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۷۵۸ (مشترک، ۷۲/۱). در ۲ مجلد؛ خط: ثلث خوش، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۳ق؛ ۴۱۰ص [عکسی ف: ۲–۲۵۸]

● **معدن الاسرار** / متفرقه / فارسی

ma‘dan-ol asrār

قزوینی، علی بن محمد، ۱۲۰۹ – ۱۲۹۰ ؟ قمری

qazvīnī, ‘alī ebn-e mohammad (1795 - 1873)

مجالسی است در موعظه و اخلاق و تاریخ و غیره، تنظیم شده برای واعظان و اهل منبر در پنج مجلد که جلد دوم آن در زمان حیات مؤلف مفقود شده است. مجالس به آیه‌ای شروع شده و به ذکر مصائب امام حسین علیه السلام ختم می‌شود.

چاپ: مشار فارسی، ج۴، صص۴۸۱۳–۴۸۱۴؛ جلد اول و سوم در تبریز دو بار در سال ۱۳۰۳و ۱۳۰۵ق و جلد چهارم و پنجم در تهران سال ۱۳۳۳ق به چاپ رسیده

[الذریعة ۲۱/۲۱۹–۲۲۰]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۵

آغاز:قال تعالی: فی سورة الروم و من آیاته خلق السموات و الأرض ... یعنی از جمله نشانهای وجود و قدرت و علم و عظمت و حکمت

نسخه اصل: کتابخانه مسجد چهل ستون–زنجان. جلد چهارم کتاب و دارای سی مجلس می‌باشد و روز دوشنبه ۱۲ صفر ۱۲۶۵ به پایان رسیده؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۲صفر۱۲۶۵ق؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات؛ ۴۳۹ص

[عکسی ف: ۱-۳۶۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۴۳

نسخه اصل: کتابخانه مسجد چهل ستون- زنجان. جلد پنجم کتاب و تا مجلس بیستم را دارا می‌باشد و تا سال ۱۲۸۸ مشغول تألیف آن بوده؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی و تصحیحات و اضافات؛ ۳۳۳ص [عکسی ف: ۲-۱۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۱

آغاز:الحمدلله الذی کتب علینا فی هذا الشهر المبارک الصیام و امرنا فی ... بالرکوع و السجود و القیام و نهانا عن الفواحش ... و عن الزلل و الآثام و الصلوة علی اشرف ... مجلس اول در عبادت و عبودیت قال تعالی فی سورة و الذاریات و ما خلقت الجن؛ **انجام:** و جعل یقاتلهم بها حتی قتل رض بلی ای عزیز من، شنیدن ندای قتل الحسین عبث نیست ... والا می‌بایست از گریه و غم هلاک شده باشیم الا لعنة الله علی الظالمین.

جلد سوم کتاب و شامل سی و سه مجلس است که فهرست مجالس آن در آغاز نسخه مندرج است، هم چنین در اول نسخه حاضر تعداد مجالس جلد اول بیست و پنج و جلد دوم بیست و نه مجلس ذکر شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط‌خوردگی؛جلد: تیماج، منقش، ۲۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۸-۷۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۰۳

آغاز:قال تعالی فی سورة یوسف لقد کان فی یوسف و اخوته آیات للسائلین یعنی هر آینه به تحقیق که می‌باشد در بیان حکایت یوسف و برادرانش؛ **انجام:** منم شهر علم و علیم درست ×× درست این سخن قول پیغمبرست

جلد اول و فهرست مجالس سی گانه در آخر نسخه آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط مؤلف تصحیح شده، با خط خوردگی، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۱-۵۹]

● معدن الاسرار فی بیان مشرب شطار / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘dan-ol asrār fī bayān-e mašrab-e šattār

تربتی، محمد بن علاء، ق۱۱ قمری

torbatī, mohammad ebn-e ‘alāe(- 17c)

رساله متوسطی است در عرفان مشتمل بر شصت و یک«فصل» کوتاه در شرایط سیر و سلوک و ذکر و ورد با این عناوین: ۱. توبه، ۲. برزخ،۳. بیان تصور واسطه، ۴. بیان تحت و شدت و فائده آن، ۵. در مدت و فائده آن، ۶. بیان ذکر، ۷. بیان اسماء و صفات آن، ۸. بیان مراقبه، ۹. بیان محاسبه، ۱۰. بیان مواعظ، ... ۱۵. بیان ملفوظات، ... ۲۰. بیان حضور، ... ۲۵. بیان حظیره نفسانی، ... ۳۰. بیان خودی و بیخودی، ... ۴۰. بیان حضور و غیبت، ... ۵۰. بیان توحید اهل کشف، ... ۶۰. بعضی اسمای مکاشفات، ۶۱. بیان مسلک پیران عظام.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۵۵

آغاز:گشاد در هفت سالگی چیزی که شیخ ابو احمد چشتی بیان میکرد دانشمندان عصر در حیرت می‌بودند و هر یک دانشمند مر شیخ ابواحمد چشتی؛ **انجام:** یا لطیف بخلقه یا علیم بخلقه یا خبیر بخلقه ... ایضاً برای بر آمدن حاجات و مهمات دینی و دنیاوی این تسبیح مداومت کرده از ثلث شب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۲۵۸]

● معدن الاسرار فی کشف الحقائق و الاسرار / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘dan-ul asrār fī kašf-il ḥaqā’iq wa-l asrār

بروجردی حائری، اسماعیل بن اسحاق، ق۱۴ قمری

borūjerdī hā’erī, esmā‘īl ebn-e eshāq(- 20c)

شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۴۴/۱

آغاز:الحمد لله المتوحد فی توحده و المتفرد فی الکمال لتفرده احد لایحد و واحد لا یعد غیر متناه ...

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد کاظم فروشانی اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۳گ (۱پ-۸۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۶]

● معدن الانوار / شعر / فارسی

ma‘dan-ol anvār

سبزواری، محمد جعفر، ق۱۳ قمری

sabzevārī,mohammad ja‘far(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق

مواعظ و نصایح منظومی است که جهت فرزندش محمدعلی به رشته تحریر آورده در یک مصباح به عنوان مقدمه‌ای منثور در معانی حروف تهجی، و ۳۰ «مشکوة» به ترتیب حروف و یک مقیاس به عنوان خاتمه، به سال ۱۲۶۰ق موافق با جمله «حکم مشکات معدن الانوار» به پایان رسیده است.

آغاز:مصباح مشکاة ظلمت سرای سواد حروف و مداد کلمات حمد حکیمی است واهب العطیات که سراچه دل عباد را به انوار اسرار و مکاشفات حقایق ذات و صفات با صفا و روشن نموده

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۸۷/۲

آغاز:مصباح مشکاة ظلمت سرای سواد حروف و مداد کلمات حمد حکیمی است واهب العطیات که سراچه دل عباد را به انوار اسرار و مکاشفات حقایق ذات و صفات با صفا و روشن نموده؛ **انجام:** بنمایی چه زمره خاصان ×× داخل آن ریاض امن و امان

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد عامری، تا: ۱۲۱۱ق؛ مصحح؛ جلد:تیماج،۱۵گ(۶۹پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۸-۲۰۹]

● **معدن الانوار و مشکاة الاسرار** / علوم قرآن / عربی

ma‘dan-ul anwār wa miškāt-ul asrār

برغانی، محمد صالح بن محمد، – ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

وابسته به: مفتاح الجنان فی حل رموز القرآن؛ برغانی، محمد صالح بن محمد (–۱۲۷۱ق)

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۷۰ق؛ محل تألیف: کربلا

مقدمه‌ای است بر تفسیر مؤلف «مفتاح الجنان فی حل رموز القرآن» که بعد از به پایان بردن آن تفسیر نوشته است. در این کتاب طی دوازده «کنز» بیان می‌شود که قرآن جز ظاهر آن دارای باطن می‌باشد که به اهل بیت طاهرین علیهم السلام تأویل شده و حقیقت قرآن را باید از آنان گرفت. این کتاب بیشتر از احادیث و روایات استفاده کرده و برغانی ذیل آنها بیاناتی از خود می‌افزاید که روشنگر آراء وی می‌باشد، و گاهی در بعضی از موضوع‌ها راه افراط پیموده و مطالبی غریب می‌آورد. در پایان کتاب هشت فائده افزوده است که از جمله آنها قواعد تجوید و کشف الایات می‌باشد. عناوین کنوز: ۱.نبذ مما یدل علی أن للقرآن بطوناً؛ ۲.الاخبار الدالة علی ان بطن القرآن و تأویله فی الائمة؛ ۳. الاخبار المبینة لباب من التأویل المنفتح منه الابواب؛ ۴. وجوب الایمان بظاهر القرآن؛ ۵. فیما یدل علی أن علم القرآن عند المؤلف؛ ۶. کلام الله الوارد فی التوحید و النبوة صریحاً و الوارد فی الامامة و الولایة کنایة؛ ۷. فیما یوضح و رود بطن القرآن فیما یتعلق بالولایة و الامامة علی اقتفاء هذه الامة سنن الامم السابقة؛ ۸. حول التحریف و التغییر؛ ۹. الاشارة الی جملة من التأویلات التی لاینبغی الغفلة عنها؛ ۱۰. المنط الاوسط الذی یجب الاخذ به؛ ۱۱. سائر التأویلات العامة التی تجری فی غیر موردها؛ ۱۲. نبذ ما ورد فی تأویل الحروف المقطعة فی اوائل السور.

آغاز:الحمدلله الکبیر المتعال ذی العز و الجلال جل شأنه من قال فی شأنه هو الله الذی لا اله الا هو عالم الغیب و الشهادة هو الرحمن الرحیم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و یستغفر لهم کل رطب و یابس حتی حیتان البحر و هوامه و سباع البر و انعامه و السماء و نجومها

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۳۷۰]

● **معدن البکاء فی مقتل سید الشهداء** / تاریخ معصومین / عربی

ma‘dan-ul bukā’ fī maqtal-i sayyid-uš šuhadā’

برغانی، محمد صالح بن محمد، – ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

مقتل بزرگی است مشتمل بر «مقدمه»و چهارده «مجلس» و «خاتمه»؛«الدمعة الساکبه» از آن نقل کرده و مؤلف دارای تألیفات بسیاری در مقتل است از آنجمله منبع البکاء، مفتاح البکاء، کنز البکاء و مجمع المصائب: مقدمه در سه «فصل» است:۱) شامل چهارده خطبه در ستایش حضرت حق و مصائب ابی عبدالله الحسین (ع)، ۲) درباره تفسیر و تأویل برخی از آیات درشأن اهل بیت (ع) طی بیست کنز، ۳) اخبار وارده درباره حادثه کربلا در هفت کنز؛ مجالس مشتمل برماجرای کربلا؛ خاتمه در چهار «کنز» که عبارتند از:۱) حالات مختار و سفاح و نابودی تبهکار به دست آنان، ۲) جورستم پیشگان نسبت به دوستان ائمه اطهار و مراقد مطهر ایشان، ۳) اخباردرباره فوائد گریستن برای آن حضرت، ۴) قصائد و اشعار درمراثی و مصائب ائمه اطهار و نیز اخبار وارده در شأن قصیده سیداسماعیل حمیری و ... . مؤلف در مقدمه تصریح می‌کند این کتاب بعد از دو تألیفش «غنیمةالمعاد» و «مسلک الراشدین» نگارش یافته است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... تفکرت فی الاعمال الصالحات و ما فیه حیازة القربات فما رأیت عملا أنفع لی لیوم قبری و قیامتی

انجام: قال بلی و لکنی مت أنا علی ولایة غیرک فادخلت النار فانقلب لسانی الی لسان اهل النار، الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

[الذریعة ۲۲۰/۲۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۱۵-۱۶/۲۵

آغاز:کیفیة التزویج بین الامیر (ع) والزهراء فی الارض والسماء و مقدار مهرها وان الفرات ... المجلس الرابع عشر فی قتل مولانا حسن بن علی علیهما السلام ودفنه وفیه خطبه ع عند ابیه ع ثم خطبة فی مسجد الشام؛ **انجام:** المجلس الخمسون فی معجزات مولینا الصادق علیه السلام وشهادته ع باسم سبحانک اللهم یا اصدق الصادقین ... فقلت یا مولای لا حاجة لی فی الدنیا فرمی به فی البحر وسارت السفینة

از اول تا مجلس پنجاهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با امضاء منه عفی عنه؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۱۸

خط: نستعلیق، کا: حسینی، حبیب الله بن علی اکبر، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت ۱۲۹۰دارد در پایان؛ جلد: تیماج، ۳۳۹گ، ۱۵سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف:۱۰-۱۷۷۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول جمادی الاول۱۲۵۵ق؛ مصحح،

محشی ازمؤلف؛ تملک: سید مرتضی بن ذاکر بن حسین صدر الصدور بن بدیع الزمان؛ تاریخ وقف: ۱۳۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲-۴۵۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۸-۲۰۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن حسینی قزوینی، تا: ذیحجه۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و جز آن، مقابله شده، با نشان «بلغ»؛ مهر: «هدایة الله ابن محمد باقر موسوی» (بیضوی)یا «محمد باقر بن هدایة الله موسوی» (بیضوی)؛ جلد: چرم، ۳۴۵گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۴۰-۳۷۹]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۹۹/۱

خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، تا: ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ یادداشتی از سید محمد باقر نبوی به تاریخ ۱۳۳۰ با مهر «صدر الأشراف» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ (۱پ-۲۶۵ر)، اندازه: ۲۹×۳۳/۵سم [ف: ۵-۳۲۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد جعفر حسینی قزوینی، تا: یک‌شنبه ۲۴ذیقعده۱۲۷۲ق؛ واقف: عبدالوهاب، اردیبهشت ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج، ۳۱۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۷سم [ف: ۱۴-۵۲۰]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۶۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از فرشاد فطرس [رایانه]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، ۲۷سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۶-۲۳۵۲]

● معدن تجربیات / طب / فارسی

ma‘dan-e tajrobīyāt

طبیب اکبرآبادی، محمد مهدی بن محمد جعفر، ق۱۲ قمری

tabīb-e akbar-ābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ja‘far(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۰ق

رساله‌ای است در ادویه و مرکبات در دو «مقاله» و یک«خاتمه»: مقاله ۱. در چهار «رساله»: ۱) تراکیب ادویه، ۲) اسامی مرکبان به ترتیب الفبائی، ۳)اسامی الفاظی که مصطلح اطباست، ۴) تدبیرات ضروریه؛ مقاله ۲. در مرکبات به ترتیب الفبائی، در سه «فصل».

آغاز:حمد حکیمی که زبان قلم در ادای توصیفش معترف به قصور و لسان خامه در بیان تعریفش معذور ...

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۰/۵؛ مشترک پاکستان ۷۳۷/۱ (۱ نسخه)؛ الذریعه ۲۲۱/۲۱ «معدن التجربیات»؛ پاکستان و هند ۳۴۹/۳ «معدن التجربیات» که تاریخ نگارش را ۱۷۵۹م یاد کرده است]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۰۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** هر یک دو درم و نیم دو ... یابی از هر یک سه درم شرب دو درم

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۵۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←معدن الجواهر ← دیوان همای شیرازی

● معدن الجواهر / اخلاق / فارسی

ma‘dan-ol javāher

ملا طرزی، ق۱۱ قمری

mollā tarzī (- 17c)

اهدا به: نور الدین محمد جهانگیر (۱۰۱۴-۱۰۳۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۵ق

نثری است آمیخته به نظم در اخلاق در هفده(و برخی بیست و سه) «باب» [که گویا دو تحریر است] نگاشته است، و چیزی شبیه «گلستان» سعدی؛ باب ۱. درجه شهادت و قدرتی که زنده‌های معنوی راست؛ ۲.عشق و محبت؛ ۳. بی‌وفایی و بی‌حقیقتی؛ ۴.فضیلت دیانت؛ ۵. وفا و حقیقت‌پروری؛ ۶. در پاداش تهمت و افترا؛ ۷. دادگستری و عدل‌پروری؛ ۸. توکل و قناعت؛ ۹. اکل حلال و صدقه مقال؛ ۱۰. استغنای ایزدی؛ ۱۱. بخشایش الهی؛ ۱۲. طینت آدمی بر غم سرشته‌اند؛ ۱۳. ندامت فقر؛ ۱۴. عجایبتی که از غیب به ظهور آید؛ ۱۵. حقیقت سرود؛ ۱۶. کمال دانائی و رسائی اهل تنجیم؛ ۱۷. اندیشه تباه در حق مردم بی گناه.

آغاز:جهان جهان نیایش جهانداری را سزد که رایات جهانگیری فرمانروایان و الاشکوه برگنبد گردون بر افراخت

[الذریعه ۲۲۲/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۶۱۵/۶؛ مشترک پاکستان ۲۴۵۸/۴ (۵ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۱۶۸۸/۲ (۲ نسخه)]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** چون گفته ام به نام جهانگیر از آن شده ×× تاریخ آن کتاب جهانگیر پادشاه

خط: نستعلیق، کا: محمد عظیم الدین ولد شیخ محمد عابد بن

شیخ خیرالله، تا: شنبه ۲۷ ذیحجه۱۱۶۳ق، جا: مرشد آباد؛ ۱۵۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۱–۲۱۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۱۸–ف

نسخه اصل: بادلیان ۴۶۴، Add. 61 اوزلی نسخبی‌کا، بی‌تا؛ زمان اورنگ زیب؛ ۱۳۷گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱–۱۹۹]

● معدن الجواهر / تراجم / فارسی

ma‘dan-ol javāher

خان رونق، محمد مهدی بن عارف الدین، ق۱۳ قمری

xān rownaq, mohammad mahdī ebn-e ‘āref-od-dīn(-19c)

اهداء به: نواب غلام غوث خان

تاریخ تألیف: ۱۲۶۲ق

تذکره‌ای است به ترتیب تهجی مشتمل بر شرح حال هشتصد و شصت و چهار شاعر زن و مرد با نمونه‌هایی از اشعار آنان، انتخاب‌شده از چند تذکره به اضافه آنچه که خود نگارنده اطلاع داشته و در کتاب‌های دیگر یافت نمی‌شود؛ این تذکره دارای دیباچه‌ای است مفید نسبتاً مفصل، درباره مسائلی مربوط به شعر و زبان فارسی، در چهار «فصل»: ۱. در خوبی فکر شعر و نمونه‌ای از اشعار دودمان مصطفوی؛ ۲. بیان زبان فارسی و بعضی فواید دیگر؛ ۳. علم عروض؛ ۴. علم قافیه. (سید احمد اشکوری)

آغاز:زبان غیب چون دو حرف سر کرد ×× عدم خود جامه هستی ببر کرد ... معدن معدن جواهر حمد و ثنا پیشکش درگاه پادشاهی که عنوان فرمان عالیشان و سر نامه کتاب مستطاب او نظم سنجیده بسم الله

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۷۴۱

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [نشریه:۷–۲۹۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** گهرهای کلام نظم سنجان ×× چو کردم بر بساط صفحه ظاهر / بگفتا از سر احسان سروشم ××بشد آراسته کان جواهر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: گویا از عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۳۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۵–۳۱۱]

● معدن الجواهر / تفسیر / فارسی

ma‘dan-ol javāher

تفسیر مزجی مفصلی است در شش جلد بزرگ، مشتمل بر نقل اقوال بزرگان علماء تفسیر و قرائت، و اقوال شیعه را کتاب «مجمع البیان» طبرسی گرفته است. جلد ششم آن به روز یک‌شنبه از ماه رجب ۱۲۴۰ پایان یافته است و گویا از دانشمندان هند بوده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲۶

آغاز:سورة النساء نزد جمهور مفسرین این سوره تمام و کمال مدنی است در مدینه فرود آمده

جلد دوم، از سوره نساء تا توبه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف، مجدول؛ جلد: مقوایی، ۲۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۹–۲۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲۹

جلد پنجم، از سوره زمر تا سوره طلاق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی ازمؤلف؛ جلد: مقوایی، ۲۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۹–۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲۷

جلد سوم، از سوره یونس تا انبیاء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی ازمؤلف؛ جلد: مقوایی، ۳۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۹–۲۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۳۰

جلد ششم، از سوره تحریم تا پایان قرآن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی ازمؤلف؛ جلد: مقوایی، ۲۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۹–۲۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲۸

جلد چهارم، از سوره حج تا سوره ص؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی ازمؤلف؛ جلد: مقوایی، ۲۷۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۹–۲۷]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۲

آغاز:کاوصاف محمدی نگارد

مشتمل بر بیست و سه باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۵۱۸گ، ۱۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۵–۱۷۱۲]

←معدن الجواهر و تنبیه الخواطر ⋗ معدن الجواهر و ریاضة الخواطر

● معدن الجواهر و ریاضة الخواطر = معدن الجواهر و تنبیه الخواطر / اخلاق / عربی

ma‘dan-ul jawāhir wa rīyāḍat-ul xawāṭir = ma‘dan-ul jawāhir wa tanbīh-ul xawāṭir

کراجکی، محمد بن علی، - ۴۴۹ قمری

karājakī, mohammad ebn-e ‘alī(- 1058)

احادیث کوتاه منقول از نبی اکرم و ائمه اطهار و انبیا و حکما و زهاد ولی بدون ذکر سلسله اسناد، دربیان آداب وحکم و اخلاق درده «باب»، به ترتیب آحاد و نظم اعداد حدیث: ۱. باب ماجاء فی واحد سیدنا رسول الله صلی الله علیه و آله ایها الناس ان ربکم واحد و ان اباکم واحد ...؛ ۲. ماجاء فی اثنین ... العلماء رجلان رجل اخذ بعلمه فهو ناج ...؛ ۳. ماجاء فی ثلثة ... و قال (ع) ان الله

کره لکم ثلثا العبث فی الصلوة و الرفث فی الصیام والضحک فی المقابر؛ ۴. ما جاء فی اربعة ... اربعة لاتکون الا باربعة لاحسب الا بتواضع ...

آغاز:الحمدلله ولی الکرم و مولی النعم و فاتق الاذهان لاظهار الحکم و مطلق الالسن بانواع الکلم ... اما بعد هذا کتاب جمعت فیه نفع لمن انتفع وعلم لمن وعا وجمع وجعلته فصولاً مبوبه فی عشرة اقسام مرتبه ...

انجام: واعلمی یا بنی انک لن تصلی الی ذلک حتی تؤثرن رضاه علی رضاک وهواه علی هواک فیما احببت وکرهت وعلی ان تؤثرن الضنک علی الدعة والضیق علی السعة والله تعالی معک وهو بلطفه یخیر لک قد اوردت مما بین لی جمعه وهذه الابواب فیما فیه ادب ونفع لاولی الالباب ولیس هو من الانواع التی تناهی فیستوعب غایته ولامن العلوم التی تحصر فیطلب نهایته ولو طلب المسترشد زیادة لوجدوفیما اوردنا کفایة لمن اقتصد

چاپ: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۴۲۲ق، ۱۷۳ص، تحقیق علی رضا هزار

[الذریعة ۲۲۱/۲۱و۲۲۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۷/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴/۴

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد64 F عربی (E. 157)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن ابی القاسم بن عودی اسدی حلی، تا: جمعه ۲۶ شعبان۷۴۰ق؛ ۳۳ص (۵۵-۸۷)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۳-۲۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۵/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** وصیر الحق أبداً امامک فانک تسلم دهرک.

خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن حسین بن علی بن حسین بن الصائم حسینی عنقانی، تا: شنبه ۱ جمادی الثانی ۹۰۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۱۰۹پ-۱۳۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳-۲۹۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۸۵

آغاز:بسمله، رب وفق بحق ولیک الرضا علی بن موسی علیهما الصلوة و التسلیم ... اما بعد هذا کتاب جمعت فیه حق جواهر الالفاظ؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: پنج‌شنبه ۲۳صفر۹۸۶ق؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۸/۷×۲۲سم [ف: ۱۴-۵۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۲

آغاز:علی ثلث خصال حلمه اذا غضب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن صالح گیلانی، تا: سه‌شنبه ۵ ذیحجه۱۰۸۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: نائینی؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۵-۲۹۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۳۱۸

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۹۶ق [الفبائی: -۶۷۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱۰۱پ-۱۲۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۱]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۲۳/۱

خط: نسخ، کا: مهدی بن علی بن حاج محمد عبدالهادی کاظمی، تا: ۱۲۴۰-۱۲۴۱ق؛ ۴۲گ (۱-۴۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۶۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۸۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۷۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۴]

● معدن الحقائق فی شرح کنز الدقائق / فقه / عربی

ma‘dan-ul ḥaqā’iq fī š.-i kanz-id daqā’iq

سمرقندی، محمد بن حاجی

samarqandī, mohammad ebn-e hājī

وابسته به: کنز الدقائق؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰ق)

شرح مزجی مفصلی است بر کتاب«کنز الدقائق» ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی؛ این شرح در کشف الظنون و سایر فهارس ذکر نشده است.

آغاز:الحمد لله الذی جعل سرائر العلماء معرف کنوز الحقایق و صیر ضمائرهم ... الحمد لله فان قلت لم بدأ بذکر الحمد قلت اقتداء بکتاب الله و عملا بقوله(ع)

انجام:فخرجت النبت بالصلح عن سهمیهما و بقی السهمان بینهما علی تلک القسمة و الحمد لله العلیم علی التمام و الصلوة و اسلام علی رسوله محمد سید الانام و علی آله و اصحابه الکرام ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: جمال الدین احمد به تاریخ ۵ ذیقعده ۱۲۵۳ که کتاب را از معرفت خان اشرف صاحب در بلده مدارس خریداری نموده؛ جلد: مقوا، ۴۱۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۷-۴۳۱]

● **معدن الدرر فی سیرة الشیخ حاجی عمر** / تراجم / فارسی

ma‘dan-od dorar fī sīrat-eš šeyx hājī ‘omar

عمری مرشدی، محمد بن سلیمان، ق۹ قمری

‘omarī moršedī, mohammad ebn-e soleymān(- 15c)

تاریخ تألیف: آغاز ۸۶۹ق

در ده «باب» و یک «خاتمه» است. در خاتمه سرگذشت پدر مؤلف است به فارسی.

[فهرستواره منزوی ۲۲۸۳/۳؛ ذریعه ۲۲۲/۲۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۰-ف

نسخه اصل: چلبی عبدالله ش ۳۰۲ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۸گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۹]

● **معدن السعادة** / تاریخ هند / فارسی

ma‘dan-os sa‘āda

موسوی اردبیلی، سلطان علی، ق۱۳

mūsavī ardabīlī, soltān-‘alī(- 13c)

اهداء به:سعادت علی خان بهادر

تاریخ تألیف: ۱۲۱۳ق

تاریخ تیموریان هندوستان از امیر تیمور گورگان تا احوال شهاب الدین محمد شاهجهان است. به نام سعادت علی خان بهادر مبارز جنگ ناظم الملک نوشته شده است. مؤلف همه منابع خود را در مقدمه یاد کرده است.

[فهرستواره منزوی ۱۳۴۵/۲-۱۳۴۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۲۰

آغاز:آنجا که کمال کبریای تو بود ×× عالم نمی‌از بحر عطای تو بود ... مقدس به نوی و درود نا محدود بر قائل لا تحصی ثناء علیك است؛ **انجام:** بمرسانیده تا حال انفصال نیافته اند باید دید که از پرده غیب چه به ظهور آید.

خط: نستعلیق، کا: مهتاب لال کاتهه، تا: یک‌شنبه ۴ شوال۱۲۷۳ق، جا: سواد لکهنو باختر نگر؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج، ۳۸۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۳]

←معدن الشفای سکندرشاهی ⤳ معدن شفا سکندر شاهی

● **معدن شفا سکندر شاهی = طب سکندر شاهی** / طب / فارسی

ma‘dan-e šefā-e sekandar šāhī = tebb-e sekandar šāhī

بهوه خان بن خواص خان، - ۹۳۲ قمری

behve xān ebn-e xavass xān(- 1526)

اهدا به: اسکندر شاه فرزند بهلول شاه لودی (۸۹۴-۹۲۳ق)

تاریخ تألیف: ۹۱۸ق

یک دوره پزشکی با تطبیق آرا و تجارب حکمای هند و یونان است در یک «مقدمه» و سه «باب» و هر باب در چند «فصل»: مقدمه در دو «مبحث»: تعریف علم طب و شرف و مبادی آن؛ باب ۱. مقدمات علاج، در سی و سه فصل، ۲. کیفیت خلقت انسان، در نه فصل؛ ۳. علامات مرض و علاج آنها، در هشتاد و هفت فصل. (احمد منزوی)

آغاز:حمد مر خدای را که به حکمت بالغه و قدرت کامله صاحبان بستر عدم و فنا را ... اما بعد چون در عهد دولت سلطان

چاپ: لکهنو، ۱۸۷۷م، سنگی، رحلی، ۴۹۲ص؛ لکهنو، ۱۸۸۹م، سنگی، رحلی، ۴۹۶ص؛ لکهنو، ۱۲۹۴ق، سنگی، رحلی، ۴۹۲ص

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۱/۵؛ ذریعه ۲۲۳/۲۱؛ مشترك پاکستان ۶۵۶/۱ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۰۹

در فهرست بدون نام مؤلف؛ بی‌کا، تا: ۹۱۸ق؛ خریداری از علی اکبر سلطانی [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** خان و مانش در جهنم با همه ارباب خود بحرمة النبی و آله الامجاد المطهرین المخلصین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج مذهبی، ۴۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۳۰

انجام: داروهای کاکولیا دکن در شیر ماده گاو جوشانیده بنوشانند یا باو یک آس کرده با شهد بخورانند به گردد

موجودی تا فصل شانزدهم از باب سوم و ادامه آن در نسخه ۳۳۰۸۵ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۸۵

آغاز:انداخته بنوشانند مریض صحت یابد؛ **انجام:** چنانکه مجرد همان بیخ بمالد پس آن را با سنگ تیز ... و در میان سبو بیندازند

ادامه نسخه ۳۱۵۳۰ است و موجودی آن از اواخر فصل شانزدهم از باب سوم تا اواخر کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۲]

● **معدن شناسی** / طبیعیات / فارسی

ma‘dan šenāsī

متطبب، تقی بن محمود، ق۱۴ قمری

motatabbeb, taqī ebn-e mahmūd(- 20c)

این رساله گویا از کتاب‌های درسی دارالفنون باشد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۸۹/۳

ناتمام است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۴گ (۱۷۴پ-۱۷۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲/۴×۱۷/۴سم [ف: ۶-۱]

● **معدن شناسی** / طبیعیات / فارسی

ma‘dan šenāsī

شلیمر، جان لیویس، ق۱۹ میلادی

Šelīmer, jān līyūīs(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۰ق

در چگونگی شناختن معادن واستخراج و تصفیه هر کدام از آنها به روشی که در فرانسه معمول بوده، به سال ۱۲۷۰ق موافق ۱۸۵۴م هنگامی که مؤلف در ایران مشغول خدمت بود، نگاشته شده و اصطلاحات علمی این فن به حروف فارسی و فرانسه ثبت شده است. این کتاب در دو بخش تنظیم شده و بخش اول دارای فصول کوتاه می‌باشد، و عناوین کلی آن چنین است: قاعده معدن‌کاری در فرانسه، دارای بیست فصل؛ در بیان معدن‌کاری تفصیلی، دارای ده «فصل»: ۱) نقره‌کاری، ۲) سرب‌کاری، ۳) مس‌کاری، ۴) معدن‌کاری آهن، معدن‌کاری جیوه، ۶) معدن‌کاری طلا،۷) معدن‌کاری قلع، ۸) معدن‌کاری آمنیتون، ۹) معدن‌کاری روی، ۱۰) معدن‌کاری کبریت.(سید احمداشکوری)

آغاز:قاعده و قانون معدن کاری در دولت فرانسه از آنجا که درولایت انگلیس قاعده اینست که آنچه معدن پیدا شود خواه روی زمین خواه زیر زمین حق صاحب زمین است.

[فهرستواره منزوی ۳۹۱۹/۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** کبریت را اکثر اوقات بمصرف میرسانند جهة ساختن عرق گوگرد و باروت فرنگی و دوا و سفید نمودن پارچه‌های کورک و پشم و ابریشمی.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ دارای سرلوح، مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۲گ، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۳-۸۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۴۸

آغاز:علم معدن وشناختن و سوانمودن فلزات از اخلاط معدنی از قراری که در کارخانه‌های دول خارجه به تجربه رسیده

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰-۲۸۴]

● **معدن شناسی** / طبیعیات / فارسی

ma‘dan šenāsī

کتابی است درباره شناخت معادن و کیفیت استخراج و ساختن مصنوعات از آن.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۳۲

آغاز:بدانکه در دولت انگلیس قاعده چنین است که آنچه معدن پیدا شود؛ **انجام:** تخم کرز را بکوبند و بر بدن مالند آن خارش را بر طرف کند

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۴۲گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۳-۴۴]

● **معدن شناسی (ترجمه)** / طبیعیات / فارسی

ma‘dan šenāsī (t.)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۷۷

بی کا، تا: ۱۲۹۵ق؛ خریداری از سهیلا چاره دار [رایانه]

● **المعدن العدنی فی فضل اویس القرنی** / تراجم / عربی

al-ma‘dan-ul ‘adanī fī faḍl-i uwiys-il qaranī

قاری هروی، علی بن سلطان محمد، - ۱۰۱۴ قمری

qārī heravī, ‘alī ebn-e soltān mohammad(- 1606)

روایات و گفته‌های علمای رجال مربوط به اویس بن بدار قرنی که از زاهدان بزرگ یمن در عصر پیامبر اکرم (ص) بود و به حضرت ایمان آورد و حال آن‌که او را ندیده بود، در این رساله گرده آورده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۲۷/۱۵

آغاز:ورواه ابن عساکر عن نهشل بن سعید عن الضحاک بن مزاحم عن ابن عباس قال مکث عمر یسال عن اویس ال قرنی**انجام:** رزقنا الله تعالی الزیادة فی المفسرة باللقاء فی مقام الحسنی

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوبکر بن حمزه، تا: ۲۶رجب۱۱۳۴ق؛ جلد:تیماج،۴گ(۱۶۹ر-۱۷۲ر)،اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۶]

● **معدن الغرائب** / قیافه‌شناسی / فارسی

ma‘dan-ol qarā’eb

طبیب، حسین بن نعمت الله، ق۱۳ قمری

tabīb, hoseyn ebn-e ne‘mat-ol-lāh(- 19c)

در قیافه‌شناسی و در آن سروده‌هایی را گواه می‌آورد از آن میان از ابن حسام.

آغاز:حمد و سپاس حکیمی را که وجود عالم بل عالم وجود قطره ای از بحر جود او، و شهود نور ظهور لمعه ای از ظهور نور او، میدان فصاحت را در وصف او مجال ... اما بعد بر ارباب دانش و مهارت و اصحاب بصارت پوشیده نماند که شناختن انسان بغایت صعب ...

[فهرستواره منزوی ۲۳۷/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** متعرض نشدحکما را ز قول ذوال قرنین ×× آن که زویافت کار حکمت زین / هست در اختلاج حکم تمام ×× زانکه چون معجزات این احکام / این چنین فن ... باشد ×× که ز اقرانت بر سری باشد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹گ (۱پ-۱۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۱سم [ف: ۹-۶۶]

● **معدن الفیض** / طب / فارسی

ma‘dan-ol fayz

خاتون آبادی، محمد شریف بن محمد صادق، ق۱۲ قمری

xātūn ābādī, mohammad šarīf ebn-e mohammad sādeq(- 18c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

دستورات پزشکی است درباره و شرایط مواقعه و بیان اسباب ضعف آن، با دستورات کلی به پزشکان در آغاز رساله، دریک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: کلام در منی و رحم و کیفیت تولد جنین؛ فصل ۱. سوء مزاج که باعث ضعف باه شود؛ فصل ۲. غذاهایی که قوت مجامعت بدهد؛ فصل ۳. ادویه مرکب که باعث زیادتی منی شود. (سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله الذی احسن کل شیء خلقه و بدأ خلق الانسان من طین ... و بعد چنین مرقوم می‌گرداند عبد ضعیف منیف

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۲/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۸۹/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و چون جوهر آن زیاد شود و دفع ننماید بر سبیل مباشرت بیم ضرر است

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد حسین خاتون آبادی، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۱پ-۳۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۵-۱۸۶]

۲. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۸۲/۵

انجام: «اما امراضی که در اکثر اوقات عارض صبیان میشود» در مقدمه.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: جیبی [نشریه: ۴-۴۱۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۳۵/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۹۲]

● **معدن المصائب فی مصیبة آل ابیطالب** / تاریخ معصومین / فارسی

ma‘dan-ol masā’eb fī mosībat-e āl-e abī-tāleb

زنجانی، علی اصغر

zanjānī, ‘alī asqar

کتابی است در مواعظ و ذکر مجالسی در تفسیر و تاویل آیات و پند و اندرز و مناقب اهل بیت (ع) در یک «مقدمه» و چندین «فصل» و هر فصل دارای چند «مطلب» و یک «خاتمه»: جامع در مقدمه از خود با عنوان تراب نعل مادحین و راثین یاد می‌کند و می‌گوید: بعد از گردآوری کتاب لوامع ذوالفقار شروع به جمع‌آوری بعضی مطالب متفرقه ملا علی اصغر روضه‌خوان (عموی مرحومه) کرده است که وی این مطالب را از کتاب زهرة الریاض و دیگر کتب علما گرد آورده بوده است. در صدر صفحه ۲۷۹ یادگاری از خاکپای ذاکرین و راثین عباس سپاس الاصل نوشته شده است که شاید جامع کتاب باشد. در حاشیه ص ۱۸۷ نسخه شماره ۵-۶۱۲۷/ف کتابخانه ملی مطلبی از کتاب «معدن المصائب فی مصیبة ال البیطالب» آخوند ملاعلی اصغر روضه خوان زنجانی نقل شده است: در منابع به این کتاب و مؤلف آن اشاره نشده است. عناوین بعضی فصول کتاب عبارتند از: فصل اول در بیان بسم الله الرحمن الرحیم، فصل دوم در فضیلت سوره حمد، سوم در فضیلت قراءت قران، و در بخش بعد فصل اول در بیان خلقت رسول الله، فصل ثانی در بیان ولادت با سعادت رسول الله، فصل سوم در بیان بعثت رسول الله، فصل چهارم در بیان افضلیت رسول الله بر سایر پیامبران، فصل چهارم؟ در کیفیت معراج رسول الله در آن اشعاری از شعرای مختلف و نیز مطالبی از کتب گوناگون همچون (بحاره تحفة الزایر، مشارق الانوار، حیات القلوب، مناقب الناظره، نورالانوار، منهج الصادقین، مصباح الشریعه، مهیج الاحزان، معارج النبوه، معدن الاسرار) و کتاب‌های دیگر نقل شده است. کتاب معدن الاسرار از ملاعلی قاپوز آبادی در قرن سیزدهم نوشته شده است. پس مؤلف در این تاریخ و یا پس از آن می‌زیسته است و از خود با عناوین مؤلف می‌گوید:«حقیر گوید» نام برده است. مقدمه بعضی مطالب و مجالس با نثری مغلق نوشته شده است. بعضی منقولات در کتاب دور از واقعیت به نظر می‌رسد. کتاب عناوین «مجلس» دارد. در هر مجلس ابتدا مطالبی در موعظه یا تفسیر آیات و یا مناقب اهال بیت (ع)طرح می‌شود و پس از آن با ذکر عنوان «مؤلف می‌گوید» مصیبت عاشورا به آن مسائل ارتباط داده می‌شود.

آغاز:نحمدک الهم یا من اعظم حسراتنا بحسرة صاحب المصیبة الراتبه و الدمهة الساکبة المغجوع الحزین و المقتول الطعین ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** سلمان گفت لعن الله غضب حقک و جعدک اعترض عنک و ضاعف علیه العذاب الم ثم الحدیث ...

خط: تحریری شکسته، کا: رضا، تا: ۱۳۳۵ق؛ مصحح، محشی از ناسخ التواریخ و کشف الاسرار و فواید پراکنده و اشعاری در مصیبت و حواشی لغوی در معنای اشعار دارد در بسیاری صفحات نیمی از صفحه به متن و نیم دیگر به حاشیه اختصاص یافته است؛ جلد: مقوایی، روکش پارچه منقوش، ۴۹۱گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۳سم [رایانه]

● **معدن المعانی** / عرفان و تصوف / فارسی

maʻdan-ol maʻānī

منیری، احمد بن یحیی، - ۷۸۲ قمری

monīrī, ahmad-eb bn-e yahyā(- 1381)

تاریخ تألیف:۷۴۹- ۷۵۱ق

کتابی است عرفانی در دو جلد که شاگردش زین بن بدر غزنی گرد آورنده مکاتیب همین منیری،آن را گرد آورده و از عنوان «بندگی مخدوم» برمی‌آید که شاگردشسخنان او را فراهم آورده است. در صفحه عنوان آمده است:«معدنی المعانی شیخ شرف» و در دیباچه جلد دوم آمده:«تمام جلد اول هم از ملفوظ بندگی مخدوم که نامش معدن المعانی شده است از پانزدهم ماه شعبان سنه تسع و اربعین و سبعمائه تا آخر ماه شوال سنه احدی و خمسین و سبعمائه در سمع قاصر و فهم کامل رسید».جلد یکم در شصت و سه«باب» و جلد دوم درچهل و شش«مجلس» است: فهرست مجلد اول: باب ۱. ذکر اثبات وجود حقتعالی و وحدانیت او؛ ۲. ذکر ایمان و شرک و کفر؛ ۳. معرفت ذات و صفات باریتعالی؛ ۴. ذکر متشابهات که مضاف به حق تعالی است؛ ۵. ذکر علم شریعت و طریقت و آنچه مناسب آن است؛ ۶. ذکر تفسیر قرآن و حفظ آن؛ ۷. ذکر احادیث رسول (ص) و بیان بعضی از ان بر طریق محققان و تأویل بعض کلمات مشایخ؛ ۸ ذکر موت و ذکر رسول علیه السلام و معراج او و هجرت و زیارت مبارک او و شمه‌ای در فضل صحابه بر جمیع مؤمنان و فضل این امت بر جمیع امم؛ ۹. ذکر هجرت رسول صلی الله علیه و اعمام و اصحاب صفه؛ ۱۰. ذکر فضل صحابه بر جمیع مؤمنان رضی الله عنهم و فضل این امت بر جمیع امم و ذکری در مناقب ام المؤمنین عایشه و عمارت روضه مبارک؛ ۱۱. طهارت؛ ۱۲.ذکر فضیلت صلوة؛ ۱۳. ذکر صوم؛ ۱۴. ذکر حج و جهاد؛۱۵. ذکر اوراد و ادعیه و صلواة؛ ۱۶. ذکر خدای تعالی؛ ۱۷. ذکر پیری و مریدی و آنچه مناسب آن است؛ ۱۸. در راست کردن مرید؛ ۱۹. ذکر حلق و قصر و فرق و ارسال و آنچه مناسب آن است؛ ۲۰. ذکر اولیاء حق؛ ۲۱. ذکر نظر باطن بزرگان؛ ۲۲. ذکر شجره پیران و شفیع آوردن ایشان در حاجات خود؛ ۲۳. ذکر مجاهدت و ریاضت؛ ۲۴. در بیزاری نمودن از نفس و تلبیات وی و ذکری در حجاب؛ ۲۵. ذکر بریدن از خلق و از خود آنچه مناسب آن است؛ ۲۶. زهد و تقوی؛ ۲۷. خوف و رجا؛ ۲۸. مراقبت و تفکر؛ ۲۹. ذکر بنده بودن و بندگی کردن و آداب آن؛ ۳۰. ذکر حریت؛ ۳۱. ذکر یقین؛ ۳۲. ذکر محبت؛ ۳۳. عشق و غیرت و حال و مقام و وقت؛ ۳۴. ذکر رؤیت و مشاهدت و تجلیات؛ ۳۵. ذکر شطحیات و طامات و تعریض صادره از صوفیان؛ ۳۶. ذکر حقیقت انسانیت و روح دل و نفس و تکریم بشر؛ ۳۷. ذکر قضا و قدر؛ ۳۸. ذکر سعادت و شقاوت و علت و سبب آن؛ ۳۹. ذکر قناعت؛ ۴۰. ذکر معصیت و جنایت بشر؛ ۴۱. ذکر امراض و طبیبان ظاهر و باطن؛ ۴۲. ذکر حیلت و حرام و مباح آن؛ ۴۳. رزق و آنچه مناسب آن است؛ ۴۴. سؤال قاضی معین الدین حاکم بهار در باب رد سؤال و خلاف آیه مبارکه و نص «اما السائل فلا تنهر» و جواب آن؛ ۴۵. ذکر تواضع و آداب آن؛ ۴۶. ذکر رسوم خلق و مزاج و طیبت؛ ۴۷. ذکر نقص لبس؛ ۴۸. ذکر صحبت؛ ۴۹. ذکر تذکیر و وعظ؛ ۵۰. ذکر امر به معروف و نهی از منکر؛ ۵۱. ذکر خواب و تعبیر خواب؛ ۵۲. ذکر بخل و سخاوت؛ ۵۳. ذکر مناسبت بین اثنین و استعمال اشیاء مخصوصه اشخاص؛ ۵۴. ذکر مسافرت و فوائد و منافع آن؛ ۵۵. ذکر زیارت قبور و آداب آن؛ ۵۶. ذکر حیات و ممات؛ ۵۷. ذکر سوء خاتمت و عقبات مرگ و تمنای آن که مباح یا مکروه است؛ ۵۸. ذکر عمارت کعبه معظمه و بانی آن؛ ۵۹.ذکر ولادت مولود و آداب و سنن آن؛ ۶۰. سماع صوفیان؛ ۶۱. بیان معنی و جمل ابیات یار و زلف و خال و جز آن؛ ۶۲. ذکر آداب و حق مشایخ و تعظیم ایشان؛ ۶۳. ذکر وعده و وعید و لعن بر شیطان. فهرست مجلد دوم در چهل و شش «مجلس»: ۱. ذکر چگونگی تب و کسانی که پیش از قیامت در تهمت می‌باشند؛ ۲. ذکر عطسه و عبارتی که معمولا گفته می‌شود؛ ۳. ذکر نماز معکوسه حضرت رسالت و بعضی سنن و بدعت؛ ۴. ذکر حرمت خورد و خواب در مسجد و جلوس در آن؛ ۵. ذکر کلام درویشی که در حال طواف خانه کعبه هفتاد قرآن ختم کرده؛ ۶. مصلا گستردن در مسجد؛ ۷. در باب وحی و کلمات دیگر حضرت رسالت؛ ۸. ذکر آنکه دولت از قابل نگذرد و بنا مستعد نرسد؛ ۹. معنی حدیث «من زنی امراة ثم نکحها فهمازانیان ابدا»؛۱۰. در تبرک کردن مزارها و اطعام؛ ۱۱. در ایثار کردن ابابکر اموال و اسباب خود را؛ ۱۲. در ربط روح و بدن در حیات و پس از مردن؛ ۱۳. در تحقیق و جواب سؤالی که این زمان که من تن کار می‌کند به فرمان روح است و جز آن؛ ۱۴. در خواب و تعبیر خواب کسی؛ ۱۵. ذکر آن‌که نکیر و منکر در گور چه می‌پرسند؛ ۱۶. سبب فضل تفکر بر عبادت دیگر؛ ۱۷. اشتراک حیوانات با انسان در بعضی چیزها؛ ۱۸و ۱۹. ذکر آن‌که شب‌های جمعه درهای بهشت گشوده است و عذاب و راحت قبر؛ ۲۰و۲۱. در نزول قرآن و آن‌که قضاء القاضی بنفسه ظاهرا و باطنا؛ ۲۲. گناه کبیره برادران یوسف و توبت آنان؛ ۲۳و ۲۴.تفسیر حدیث «اکرموا

اولادی» و در مشیت و اراده؛ ۲۵. تکلیف عملی که شرایط قبول در آن موجود نیست؛ ۲۶. فضیلت پیغمبر ما بر سایر انبیاء و تفسیر «اللهم صل علی محمد کما صلیت علی ابراهیم»؛ ۲۷ و ۲۸. در کسانی که چون اهلیت علمی حاصل کردند خود نیک کنند – و در ولایت اولیا؛ ۲۹. در آن‌که اگر کسی معتکف شود و حرمتی دارد مشغول شغل برای ترتیب معاش مباح است یا نه؛ ۳۰و ۳۱.فضل تفکر بر سایر عبادات – و این‌که چون نام حضرت رسول شنیده می‌شود بعضی دست بر دیده نهند؛ ۳۲ و ۳۳. در آن‌که رجوع از هبه میان زوجین جایز است یا نه و در رحمت و ماهیت عذاب؛ ۳۴. دختران بکر که فردا نقل می‌کنند قیامت تکلیفشان چیست؛ ۳۵. در آنکه یکی کار بر قول مجتهدی می‌کند و مجتهد دیگر را قول بر خلاف اوست و علت تسمیت روز استفتاح؛ ۳۶.معنی این کلمه که درویشی می‌گوید من تو را به خدا رساندم؛ ۳۷. در تبرک و کلاه دادن مولانا به اولادان قاضی منهاج؛ ۳۸ و ۳۹. حاضری ایستاده یاد می‌کرد و نظر اولیا – و خلق عالم به مدت شش روز و تفسیر امام زاهد؛ ۴۰ و ۴۱. تفسیر «حرکت زیادت دنیا نقصان آخرت است» و آن‌که بیعت در غیبت جایز است یا نه؛ ۴۲. در چگونگی طیرانی که جوکیانرا حاصل می‌شود و از جایی به جایی نقل می‌کنند؛ ۴۳. آن‌که رمضان که اگر ماه در ۲۹ ببینند عید در پنج‌شنبه افتد و اگر در سی ببینند عید در جمعه افتد؛ ۴۴. در جواب تعبیر خواب قاضی اشرف الدین؛ ۴۵. در جواب سؤال مولانا لطیف الدین که در ریاحین آورده که روز عید بر در خانه هر مؤمنی دو فریشته می‌باشد؛ ۴۶. در اینکلام که اگر کسی گوید من بهشت نخواهم و دیدار تو خواهم آیا کافر می‌شود. (دانش پژوه)
آغاز:جلد ۱: حمد و سپاس مر حضرت صمدیت را که عجایب اسرار معانی و غرایب ...
جلد ۲: الحمد لله حمد الشاکرین و الصلات علی ... اما بعد از شکر خداوند جل و علا
[فهرستواره منزوی ۹۰۶/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۷۰
آغاز:باب ۱ در ذکر اثبات وجود حق تعالی و وحدانیت او ... باب شست و سیوم (فهرست) در ذکر وعد و وعید و لعنت بر شیطان. باب اول در ذکر اثبات وجود حق تعالی و وحدانیت او جل جلاله و عم نواله. ذکری در وجود و هستی حق افتاد بندگی مخدوم ... فرمود که هر ذره ای از ذرات عالم گواهی میدهد بر چهار چیز؛ **انجام:** فرمود که اول باری برین عبارت از کسی نقل نیست و اگر باشد (تم) (از مجلس ۴۶).
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ این نسخه با مکاتیب منیری (ش ۲۶۱۷) در یکجلد بوده و گویا آقای باستانی آندو را از هم جدا کرده است و هر دو نسخه باید نوشته یک نویسنده باشد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۵سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۸۷۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۲-ف
نسخه اصل: بادلیان ۱۲۶۳ اوزلی ۴۵. ج ۲؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: شیخا پسر محبعلی نوری در زمان محمد اورنگ زیب بهادر عالمگیر، تا: شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۰۷۱ق؛ ۸۲گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۱۹۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۹۰
آغاز:برابر۱؛ **انجام:** آیات و اخبار و آثار درین باب چندان است که در حصر و عد نیاید. الله اعلم بالصواب و الیه المرجع
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ صفر۱۱۰۳ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: پارچه، ۳۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۴۵/۱
خط: نستعلیق، کا: حسن علی بک بن محمد علی بک، تا: جمعه پایان محرم۱۳۱۸ق؛ ۳۸۳ص، ۲۳سطر (۱۵/۵×۲۸)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱۷-۴۷۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۸۹
آغاز:فروقی که آنرا میزان بیان نسنجد و از هر مقامی خبری که در جهان ... معانی بی پایان حاصل می‌آید معدن المعانی نام نهادم بشصت و سه باب مبوب گردانید والله اعلم، باب اول در اثبات وجود حق و وحدانیت؛ **انجام:** باب پنجاه و هشتم در ذکر عمارت خانه کعبه و تخلیق افلاک و آنچه مناسب آنست، مولانا کریم الدین عرضداشت ... اما بعضی علماء گفته اند لا بأس به و تمسک ایشان برین نص است.
نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۲۳۶ (ردیف ۳۰۳). جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مجدول؛ با یادداشت اهدای نسخه از سید غفران ندوی به مکتبه ندوة العلماء در ۱۱ رجب ۱۳۹۹؛ ۵۱۲ص، ۱۷سطر [عکسی ف: ۵-۱۱۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۹۰
آغاز:برابر۱؛ **انجام:** و ما کان الارضون حامل المخلوقین
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● **معدن المناقب** / شعر / فارسی
ma‘dan-ol manāqeb
حسینی جرجانی، یوسفعلی بن محمد، ق۱۰ قمری
hoseynī jorjānī, yūsof‘alī ebn-e mohammad(- 16c)
تاریخ تألیف: ۹۸۵ق
اشعاری است درمدح ائمه اطهار. ازهمین ناظم «فوحات القدس» درالذریعة (۳۶۶/۱۷) معرفی شده است

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۳۹/۱-۳۴/۱۰۹
آغاز:هر که حرفی زفضل اوبقلم ×× بنویسد بهر کجا باشد / در دعایش ملایکه باشند ×× اثری زان نوشته تا باشد؛ **انجام:** فرخ ومیمون مه وسالت مدام ×× هفته وایام تو فرخنده فال
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۱۹]

● **المعدن من کتاب البرهان فی علم المیزان** / کیمیا / عربی
al-ma‘dan min k.-il burhān fī ‘ilm-il mīzān
جلدکی، علی بن ایدمر، - ۷۶۲ قمری
jeldakī, ‘alī ebn-e aydamor(- 1361)
وابسته به: البرهان فی اسرار علم المیزان؛ جلدکی، علی بن ایدمر (-۷۶۲ق)
«البرهان فی المیزان» خلاصه‌ای است از کتاب بزرگ «البرهان فی اسرار علم المیزان» که در چهار جلد بوده است (الذریعه ج ۳ ص ۸۹ ش ۲۸۱). در دیباچه می‌گوید: این هفت کتاب متعلق به هفت ستاره از کتاب «البرهان فی علم المیزان» است: ۱. المعدن، ۲. الاسرب، ۳. قلعی، ۴. الزنج، ۵. الذهب، ۶. الزهره، ۷. القمر.
[الذریعه ۸۹/۳ش۲۸۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۷/۳
آغاز:بسمله، هذه کتب سبعه من «البرهان فی علم المیزان» متعلقه بالکواکب السبعه، الحمد لله الذی احاط بکل شیء علما و علم الانسان ماشاء ... و بعد فهذا الکتاب سمیناه «المعدن» بعد ان تکملنا بمالاق ... ما اردنا تحقیقه فی کتاب النبات؛ **انجام:** و بعضها بدخل بالذات من اصول المواد لسایر المعدنیات و سنذکر لک تحقیق مانروم بیانه فیما باقی من هذا الکتاب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲گ (۴۸پ-۴۹ر)، ۲۰سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۷×۱۹/۲سم [ف: ۱۷-۱۳۴]

● **معدنهای طوس** / طبیعیات / فارسی
ma‘danhāy-e tūs
در این رساله کان‌های شهر طوس را برشمرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۳۲
آغاز:بسمله. اسامی معدنها که در زمان خواجه نصیر طوسی ... کار می‌کردند در محال ارض اقدس یعنی طوس و جهت زحمت خلایق خواجه ... پنهان ساخته؛ **انجام:** بسیار کار کنند تا پیدا شود.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۳سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲سم [ف: ۱۳-۳۱۰۸]

● **معدنیات** / کیمیا / فارسی
ma‘danīyyāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۶۸۴
خط: نسخ، کا: اسماعیل، تا: ۱۲۷۴ق، جا: سرخه سمنان [الفبائی: - ۵۳۴]

● **معذرة محمد بن حمیر الی آل معبد الاشعرین** /- عربی
mī‘ḏirat-u muḥammad-i bn-i ḥimyar ilā ʾl ma‘bad-il aš‘arīn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۰۱/۹
آغاز:خلیلی ما جانبت قومی عن قلی ×× و لاعن ملال جاز فکری فیه
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی، تا: ۱۰۶۷ق؛ جلد: میشن، ۳۳سطر [ف: ۹-۱۵۶]

● **معذرت‌نامه** / نامه‌نگاری / فارسی
ma‘zerat-nāme
طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری
toqrā-ye mašhadī(- 1689)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵/۳۲۱۵/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۲۲۰-۲۲۱) [ف: ۲/۱۰-۷۹۵؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-ص۱۰۴۰]

↩المعراج ≻ تفسیر آیة «سبحان الذی اسری ... »
↩المعراج ≻ کشف الحق

● **المعراج (رسالة) = العلل المتناهیة فی الاحادیث الواهیة (منتخب)** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
mi‘rāj (r.-tul) = al-‘ilal-ul mutanāhīya fi-l aḥādīṯ-il wāhīya (mn.)
ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ - ۵۹۷ قمری
ebn-e jawzī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (1115 - 1201)
رساله در بیان چگونگی معراج و مشاهدات حضرت رسول اکرم (ص) می‌باشد که در صدر نسخه و ظهر برگ اول نسخه شماره ۳۳۱۰۳ آستان قدس از ابن جوزی پنداشته شده، اما در تألیفات وی چنین عنوانی به چشم نمی‌خورد. طبق عبارت اول رساله (ذکر ... فی بعض کتبه) احتمالاً این رساله بخشی از کتاب «العلل المتناهیة فی الاحادیث الواهیة» ابن جوزی (باب ذکر اشیاء رآها النبی (ص) فی لیلة المعراج) باشد.

چاپ: در دو جلد، با مقدمه خلیل المیس، بیروت، دارالکتب العلمیة: ۱۴۰۳ق.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۹

آغاز:بسمله. ذکر انه [ظاهراً لفظ انه زائد است] الامام الشیخ ابن جوزی رحمة الله تعالی علیه فی بعض کتبه ان الله سبحانه و تعالی اوحی الی جبرئیل علیه السلام أن اقف علی الاقدام؛ **انجام:** و الجن و الانس و النار قال نعم فقلت له اریک مرتعد قال انی اسمع کلام ربی العزیز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ نسخه حاضر با نسخه بعدی (۳۳۱۰۳) که صدوراً و ذیلاً از ابن جوزی دانسته شده، در عبارات، تفاوت‌هایی دارد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۰۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۰۳

آغاز:بسمله. سبحان الذی اسری بعبده لیلاً من المسجد الحرام ... حدثنا محمد بن سهل عن سعید بن جبیر عن ابن عباس؛ **انجام:** سبحان ربک رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ نسخه، ظاهراً تفاوت‌های جزئی با نسخه پیش دارد، اما صدراً و ذیلاً از ابن جوزی دانسته شده است؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۰۱]

● **المعراج** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mi‘rāj

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

در پنج «فصل» با نظمی بسیار نیکو مسأله را طرح نموده و دلیل‌های دو دسته را آورده و خود به معراج جسمانی گراییده و دلیل‌ها و گواه‌ها و حکمت‌ها و سودهای فراوانی برای چنین معراجی یاد نموده و گاهی شعر فارسی بر زبان رانده است.

آغاز:بسمله، و به نستعین، قال مولانا افضل العالم خاتم المجتهدین فخر الملة و الدین محمد بن عمر الرازی تغمده الله بغفرانه باب فی المعراج و فیه فصول الاول فی بیان امکانه ... الفصل الثانی فی الدلائل (شش دلیل) ... الفصل الثالث ان معراجه ... افضل من سائر معراج الانبیاء ... الفصل الرابع فی تقریر المعراج من بیت المقدس الی فوق السموات ... الفصل الخامس فی حکمة الذهاب لمحمد ع الی المعراج (بیست حکمت) ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۱۳/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** فلهذا السبب حصل الاسراء و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

خط: نسخ، کا: المعلم الخباز، حسین بن قاضی علی، تا: ۷۱۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳گ (۱پ–۱۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶–۷۱۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۱۰۳۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** لان المعنی ان ما هو المطلوب الاصلی هو القرب من الله تعالی.

خط: شکسته نستعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: با تاریخ۱۰۹۹ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۸ص (۸۱–۸۸)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۶۱]

● **المعراج = مناظرة فی المعراج بین حنبلی و شافعی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mi‘rāj = munāẓirat-un fi-l mi‘rāj bayn-a ḥanbalī wa šāfi‘ī

یونینی، محمد بن احمد، ۵۲۷ – ۶۵۸ قمری

yūnīnī‚mohammad ebn-e ahmad (1134 - 1261)

در صفحه عنوان می‌خوانیم:«جزءللشیخ الامام الفقیه الحافظ ... تقی الدین ابی عبدالله محمد بن ابی الحسین بن عبدالله الیونینی الحنبلی، فیه حکایة مناظرة جرت له مع فقیه شافعی فی الاسراء بالنبی صلعم هل کان بالروح فقط أو بالروح و الجسد و ذکر حجاجهما له، و یلیه رد کلامه و نقضه للامام ... ابی شامة الشافعی المقدسی ...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱/۸

آغاز:بسمله. حمدله. و صلواته و سلامه علی سید المرسلین و علی آله و صحبه ... اما بعد فانه اجتمع حنبلی و شافعی فی مجلس فافضی الأمر الی ذکر الاسراء بالنبی صلوات الله علیه و سلامه فقال الشافعی انما أسری الله بروحه فقال الحنبلی انما اسری الله بجسده و روحه

نسخه اصل: چستربیتی، شماره ۳۳۰۷؛ خط: نسخ، کا: علی بن ایوب مقدسی، تا: ۷۱۳ق، جا: دمشق؛ کاتب صورت سماع رساله را بر مؤلف به تاریخ روز عرفه ۶۵۵ق در مدرسه اقباله شافعیه دمشق آورده؛ ۵ص (۳۲۸–۳۳۲)، ۱۸ سطر [عکسی ف: ۳–۲۵۵]

● **المعراج** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mi‘rāj

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

پژوهشی دینی است درباره معراج جسمانی و دیدار با پیامبران و ... گویا از شیخ احمد احسایی.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۳/۸-عکسی

آغاز:مسألة. ان المعراج لنبینا محمد (ص) الذی نقراه الاعتدکم و نتکلم فیه بل کان فی کل شیئ؛ **انجام:** و هو اعلی من قلوب شیعتهم بسبعین مرتبه. فافهم.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ در مجموعه (ص ۷۰-۷۱)، همراه چند رساله دیگر از احسایی و دیگر مشایخ شیخیان از آن میان: خطابیه، خلقت ذره ...؛ ۲ص (۷۰-۷۱) [عکسی ف: ۱-۳۶۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۷۰/۱-عکسی

آغاز:من تحقیقات الشیخ اعلی الله مقامه. مسئلة ما معنی حقیقة معراج محمد (ص) بجسمه من غیر لزوم خرق و التیام و ما معنی رویته (ص) للانبیاء فی کل سماء شخص معین و معنی صلواته بالملائکة و ما صلواة الرب؛ **انجام:** ما معناه لامتک یا محمد من بعدک، قال الله اعلم، قال تعالی علی بن ابیطالب (ع) الحدیث، و قد تم فی یوم الاربعا تعجیلاً مع تفرق البال ... سنه ۱۲۶۱ق.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۳ص (۳-۵) [عکسی ف: ۱-۳۶۸]

● **معراج** / عرفان و تصوف، تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

me‘rāj

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

رساله مختصری است در معراج حضرت رسول (ص) و مقام حضرت امیر به روش عرفانی.

آغاز:بسمله. الحمدلله و السلام علی عباده الذین اصطفی محمد ... اما بعد اعلم ایها الاخ ... آنکه حالات و مقامات و واردات طائفه عزیزه انبیا و اولیا ... بمدارک عقول ناقصه راست نیاید.

انجام:رو نشین اندر حضور اولیا. و السلام خیر ختام و آخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین.

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۱/۳]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۱۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: اسماعیل راثی، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۹سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۳۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسوی اصفهانی، محسن، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۲پ-۳۳پ)، ۱۴سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۷۳]

● **معراج = مجالس معراجیه = معراجیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj = majāles-e me‘rājīya = me‘rājīya

قزوینی، سید تیار، ق۱۳ قمری

qazvīnī, seyyed tayyār(- 19c)

هفده مجلس است به صورت منبر درباره معراج حضرت پیامبر (ص) و اسرار آن؛ فصول آن به صورت «مجلس، مجلس» می‌باشد و در هر مجلس خطبه‌ای به عربی و بعد چند بیت شعر و سپس سری از اسرار معراج بیان شده است.

آغاز:الحمد لله الذی ذل له رقاب الاکاسرة و خضع له قلوب القیاصرة و ضرب بسیوف الحتوف أعناق الجبابرة ... امین خدا پادشاه رسل ×× شفیع جزا رهبر جزو کل

انجام:آنرا فلک از شعف ثناخوان ×× این نه فلک از غمش در افغان / آن کر طبقات چرخ ... ×× این سر بمحیط غم فرو برد

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۱/۳ و ۹۰۹/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** آن را فلک از شعف ثنا خوان ×× این نه فلک از غمش در افغان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان۱۲۸۷ق؛ با تاریخ فوت رضا قلی جمعه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۵۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ صفر۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۹-۱۸]

● **المعراج** /کلام و اعتقادات / عربی، فارسی

al-mi‘rāj

آقائی، محمد مهدی

āqāīī‛mohammad mehdī

درباره معراج جسمانی و روحانی و گزارش رویداد. برای نشانی: «الفصل الخامس فی مقدمات عروجه (ص). و هی امور. الاول. قال السید حسن التستر فی کتابه «تحفة السلاطین» فقد روی انه (ص) کان ذات لیلة فی بیت ام هانی ...».مؤلف می‌گوید: آنچه را سید مذکور (شوشتری) در لغت براق ذکر نموده.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۴۸

آغاز:بسمله. سبحان الذی اسری بعبده لیلاً ... ای الی ملکوت المسجد الاقصی هو فی السماء کما یظهر من الاخبار الآتیه؛ **انجام:** از آن جمله طبرسی به سندها.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط وانجام؛ ۲۴گ، ۲۵سطر (۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۳-۳۰۵]

● **المعراج = حل الاشکال عن مسئلة المعراج** / عرفان و تصوف / عربی

al-mi‘rāj = ḥall-ul iškal ‘an mas’alat-il mi‘rāj

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ – ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

در پاسخ نایب السلطنه، که از وی نام نمی‌برد، و بایستی کامران میرزا (– ۱۳۰۷ق) پسر ناصرالدین شاه باشد (بامداد ۱۴۹/۳). پرسنده می‌گوید: جرأت نیافتم این پرسش را از «جناب آقا روحی فدا» بکنم. نگارنده در پایان از رساله خود در جبر و تفویض به فارسی یاد می‌کند و تاریخ انجام و جای نگارش را غره ربیع الاول ۱۲۸۷ق در قریه علی آباد همدان آورده است. با این نشانی‌ها بایستی نگارنده حاج میرزا محمد باقر بن محمد جعفر بن محمد صادق قهی اصفهانی همدانی (۱۲۳۹–۱۳۱۹ق) باشد، که از مریدان حاج محمد کریم خان قاجار (۱۲۲۵–۱۲۸۸؟ق) بوده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۴۵/۱

آغاز:حمدله. صلاة ... یقول العبد الخاسر ابن محمد جعفر محمد باقر (رح). انه قد صدرت صادرة بن السدة السنیة ... حاوی المرتبتین. طاوی السلطنتین السیف و القلم ... الشامخ بن الشامخ ... نایب السلطنه العلیه العالیة؛ **انجام:** فی قریة علی آباد من قری همدان. و اصلاً الیها لزیارة الاخوان. فبدی لی و الحمدلله ان ازور سید الشهداء و سائر الائمة الهدا فی العتبات (ص). و لاجل ذلک اختصرت فی الجواب ... تمت.

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیقعده۱۲۸۸ق؛ ۲۸گ (۱پ–۲۸پ) [ف: ۳–۳۰۵]

● **معراج** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

me‘rāj

سید قاسم مجتهد

seyyed qāsem-e mojtahed

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۸۹/۵

خط: نستعلیق هندی، کا: حاجی میان، ابوالشرف سید عیسی، تا: ۲۵ ذیقعده۱۳۴۳ق، جا: حیدرآباد دکن؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۱سطر (۱۶×۲۶)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۶–۶۹۹]

● **المعراج (رسالة فی) = تفسیر آیة الاسراء** / تفسیر / عربی

mi‘rāj (r.-un fi-l) = tafsīr-u āyat-il isrā’

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۹/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۲۲ق؛ ۵گ (۶۰ر– ۶۴ر) [ف: ۵–۱۹۸]

● **معراج** / کلام و اعتقادات/ فارسی

me‘rāj

غیر همانند:

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۸/۲

آغاز:باب چهارم در ذکر معراج حضرت رسالت پناه و دراین باب بیست ... اول دربیان حکمت بردن؛ **انجام:** توهم بمصطفی بخش این مصطفی ستارا، اللهم صل علی نبی الرحمة و ... الامة محمد و علی وآله و عترته و احزابه المؤمنین یاارحم الراحمین.

دربیست حکمت، مؤلف دریکی ازحکمت‌ها تفصیل مطلب را به کتاب دیگرش معارج النبوة ارجاع داده است، مؤلف معارج النبوة معین الدین فراهی متخلص به مسکین (متوفای ۹۰۹ بنابر قول حبیب السیر) می‌باشد، وی کتابش را دوبار خلاصه کرده به نام‌های معارج النبوة و معراج نامه یا قصد معراج، نسخه حاضر قسمتی از این خلاصه می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: اسمخان بن سفیل خلیلوی، تا: ۱۰۸۵ق؛ تملک: ملازین العابدین بن حاجی ملا حسین طسوجی سال۱۱۹۶؛ واقف: ساجدی، جلد: تیماج، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: –۲۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۲۷/۳

آغاز:بسمله، در خبراست که خدای تبارک و تعالی چون اراده کرد که حبیب خود محمد ...

خط: نستعلیق، کا: شجاع بن علی ساکن لزور؟از محال فیروزکوه، تا: ۱۱۲۷ق، جلد: تیماج مذهب، ۹۰گ، ۱۶ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۱–۱۶۵]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۷/۴

به نثر فارسی، در دو صفحه خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱گ (۶۷ر و پ)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: –۱۸۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۰۴/۲

آغاز:اما بعد در اخبار آمده که چون حضرت حق سبحانه و تعالی می‌خواست که حبیب خود؛ **انجام:** و بعضی از آن جماعت حاضر ایمان آوردند و مسلمانان شدند.

کیفیت معراج رفتن جناب پیغمبر (ص)؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۷سم [ف: ۷–۳۲]

۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۱۲/۶

قصه رفتن پیغمبر (ص) به معراج؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق، ۸گ (۱۰۵–۱۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳–۱۱۹]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۷/۳

بحر طویلی است به فارسی در ۲۲ بند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶۵پ–۶۷ر)، ۱۶سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: –۱۸۰]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۸۲/۶
آغاز:بسمله. به سند معتبر از امام زاده عبدالعظیم روایت کرده است
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد- ف: -۱۷۸]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۰۳
آغاز:بسمله، سبحان من اخفی سبحات وجهه بانوار جلاله؛ **انجام:** و مانند طلایی که در نور بگذارند کثافاتش گرفته شود و می‌گویند بدن عنصری لذت و المی نمیفهمد و طاعة و معصیتی با او نیست ...
مجالسی است به فارسی در بیان واقعه معراج حضرت رسول (ص) یا به عبارت دیگر بیاناتی است در تفسیر آیه معراج که در مورد مراج پیامبر اسلام (ص) نازل شده است، با جستجو در منابع موجود نشانی از این اثر به دست نیامد، لازم به ذکر است که ۶-۷ سطر آغاز این اثر عیناً مانند چاپ سنگی کتاب «شرح شریف لقصیدة المعروفه بالبرده» است که به شماره ۳/۷۰۷ث. ۶۷۷ در کتابخانه ملی موجود می‌باشد، با توجه به این مسأله، امکان دارد مؤلف این اثر با شارح نسخه فوق یکی باشد هر چند که شارح نسخه فوق شناخته نشده یا اینکه مؤلف نسخه حاضر سرآغاز اثر خود را از نسخه مذکور اقتباس کرده باشد ...؛ خط: نستعلیق ترسلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج یشمی، ۳۶گ (۵۳پ-۸۸پ)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۶×۱۶/۵سم [رایانه]

● **معراج الادراک فی شرح تشریح الافلاک** / هیئت / عربی

mi‘rāj-ul idrāk fī š.-i tašrīḥ-il aflāk

البانی، محمد باقر بن محمود

albānī, mohammad bāqer ebn-e mahmūd

وابسته به: تشریح الافلاک؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

بر تشریح الافلاک تألیف شیخ بهایی شروح بسیاری نوشته‌اند. شارح حاضر نام خود را در اول کتاب محمد باقر بن محمود البانی ذکر کرده است که با رجوع به تذکره و فهرست‌هایی که در دسترس بود از حال او اطلاعی به دست نیامد و به نام امیر خسروخان تألیف کرده و چون یک برگ از آخر کتاب افتاده است نام نویسنده و تاریخ کتابت معلوم نشد.
[الفلک و التنجیم ص ۲۲۳-۲۲۴]

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۳۳
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۲۲۵]

● **معراج الاصول** / اصول فقه / عربی

mi‘rāj-ul uṣūl

موسوی کاشانی، احمد بن محمد مهدی، -۱۲۷۹ قمری

mūsavī kāšānī, ahmad ebn-e mohammad mahdī(-1863)

قواعد و مسائل اصول فقه را با روشی میانه و بدون نقل اقوال علماء اصول در ۸۹ «معراج» نگاشته است.
آغاز:الحمدلله الذی جعلنا منامة محمد سید الانام و علمنا به و بخلفائه مسائل الحلال و الحرام.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۱۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** ثم قال و هذا کلمه مبنی علی ان المجتهد قد لا یکون مصیبا
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دارای خط خوردگی؛ با اجازه ملا محمد مهدی بن محمد مهدی نراقی به مؤلف در رجب ۱۲۶۵ و اجازه اجتهادی با مهر «الراجی عبدالباقی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۳۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذا کله مبنی علی أن المجتهد قد لا یکون مصیباً ...
خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد موسوی کاشانی به تاریخ پنج‌شنبه دوم صفر ۱۳۱۸ در اصفهان با مهر «الراجی محمد بن نصرالله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۳۲۲]

● **معراج اهل الکمال الی معرفة الرجال** / رجال / عربی

mi‘rāj-u ahl-il kamāl ilā ma‘rifat-ir rijāl

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

وابسته به: الفهرست = فهرست شیخ طوسی = فهرس شیخ الطائفه = الفهرست من اسماء مصنفی اهل البیت = فهرست کتب الشیعة و اصولهم؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)
تاریخ تألیف: ۱۱۱۲ق

در تصحیح و تهذیب و شرح «فهرست» شیخ الطائفه طوسی. این کتاب، مشهور و مورد توجه علماء و محققین بوده اما متأسفانه ناتمام است و فقط ابواب همزه و باء و تاء نگارش یافته است. در «انوار البدرین»(ص۱۵۴) این کتاب و «شرح الفهرست» را با دو عنوان ثبت نموده که به نظر می‌رسد اشتباهی رخ داده باشد.
آغاز:بسمله الحمد لله الذی هدانا لدینه الکریم ... فیقول ... سلیمان بن عبدالله بن الجرانی ... ان معرفة احوال الرجال و مراتبهم اساس معرفة الاحکام الشرعیه ... و اعظمها عائدة کتاب الفهرست لشیخ الطایفة الطوسی ... کتبت هذ ا الشرح محاولا فیه ترتیب تراجمه ... قدسمیت کتابی هذا معراج اهل الکمال الی معرفة احوال الرجال و رتبته علی حرف المعجم فی اوله و ثانیه...

چاپ: با تحقیق سید مهدی رجایی
[الذریعه ۲۲۸/۲۱]

شرح و حواشی:

۱- فهرست أعلام «معراج أهل الکمال الی معرفة الرجال»؛ مامقانی، محیی الدین (۱۹۲۲-)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶۰/۱

آغاز:عدة من أصحابنا عن أبی الحسن الشیبانی عن ابن بطة عن أحمد بن أبی عبدالله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۲۰۹گ (۱ر-۲۰۹پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱-۳۵۷]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۰/۱ ـ ج

آغاز:برابر؛ **انجام:** بکربن صالح الرازی له کتاب فی درجات الایمان ... و الذی یظهرلی ان الکل واحد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۲سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۳۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۹/۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۴۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۰۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** ضعیف جداً کثیر التفرد بالغرائب و مثله فی الخلاصة و الذی یظهر لی أن الکل واحد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی بعضاًباعناوین «ابوالهدی» و «باقرالموسوی»؛ مهر: «محمدباقر بن محمدنقی الموسوی» (بیضوی)، «عبده بهاءالدین الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۳۸

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: میرزا محمد مهدی گلستانه، ریحان الله موسوی به تاریخ صفر ۱۳۲۶، حسین بن محمد بن جعفر و محمد بن علی بن احمد بن حسین ماحوزی بحرانی، علی نقیموسوی زنجانی به تاریخ ۱۲۴۹، محمد صادق موسوی زنجانی به تاریخ شعبان ۱۲۷۷؛ جلد: تیماج ، ۱۵۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۹-۲۲۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۹۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱۴-۲۳۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۸۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن پازهری، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۲سم [ف: ۶-۴۵۷]

● معراج التحقیق الی منهاج التصدیق (مختصر) / کلام و اعتقادات / عربی

mi‘rāj-ut taḥqīq ilā minhāj-it taṣdīq (mx.)

بحرانی، شبر بن علی، - ۱۲۸۸ قمری

bahrānī, šobbar ebn-e ‘alī(- 1871)

مؤلف، کتابی با عنوان «معراج التحقیق الی منهاج التصدیق» در اصول عقاید نگاشته، سپس به درخواست شیخ حسین بن غانم و شیخ احمد بن صالح آن را گزیده نموده و عناوین مطالب را در سه «مبحث» و «خاتمه» آورده است.

[أعلام الشیعة (قرن ۱۳ق): ۶۱۴-۶۱۵؛ الذریعه ۲۲۸/۲۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲۱/۲

آغاز:بسملة، حمدک اللهم رکن الوثیق و جاری اللصیق، فازح المضیق ... و بعد، فقد دهش طبع الود الصحیح الاخلاص الی اشخاص یرید الاختصاص یشهد الحس؛ **انجام:** و الحمدلله الواهب الانعام علی ما أنعم و صلی الله علی نبیه المصطفی و اله و سلم و الحمدالله رب العالمین ...

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بحرانی، تا: ذیقعده۱۲۷۷ق؛ محشی؛ کاغذ: شرقی، ۳۱گ (۲۹ر-۵۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۹-۱۹۹]

● معراج التوحید و الدر الفرید / کلام و اعتقادات / عربی

mi‘rāj-ut tawḥīd wa-d durr-ul farīd

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

رساله مختصری است در معرفت صفات حق تعالی.

آغاز:پس از دیباچه و نام مؤلف: قد التمس منی بعض اجلة الاخوان حرسه الله تعالی عن طوارق الحدثان ان ابین له الحق الحقیق و حاق التحقیق فی معرفة اسماء الصفات

انجام:تفزببر که اقوالهم انشاء الله تعالی قال علیه السلام لولا مانا عرف الله و الحمدلله اولا و آخرا - تمت الرساله

[التراث العربی ۱۴۹/۴ و ۱۵۰]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۱۵/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشانه «منه مد ظله»؛ جلد: میشن،۳گ(۱۰۵پ-۱۰۸ر)،۲۱سطر،اندازه:۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۱۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۵۵/۲

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه مسجد جامع عتیق (دستغیب) -شیراز خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۱۵ق؛ ۸ص (۳۴-۴۱) [عکسی ف: ۵-۱۰۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۳۸/۷

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن محمد تقی، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۱۷۰ر-۲۰۶پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۴-۳۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج محمد مهدی فهرستی، تا: ۹ جمادی الاول۱۳۴۹ق؛ واقف: فهرستی؛ ۳گ، ۲۳ و ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۲۴۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۳۳۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۲۰۵]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۲۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۱-۳۰۰]

● **المعراج الجسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mi‘rāj-ul jismānī

رضوی قمی، محمد بن محمدباقر، ۱۱۰۰-۱۱۶۰؟ قمری

razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

[الذریعه ۲۱/۲۲۶]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۷/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج مجدول، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۵]

● **معراج جسمانی** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj-e jesmānī

بهبهانی، عبدالله بن محمد، - ۱۳۲۵ ؟ قمری

behbahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1907)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۱ یا ۱۳۱۲ق

در اثبات معراج جسمانی، و این‌که این دشمنان بودند که به شیخ احمد احسایی (- ۱۲۴۲ق)نسبت داده‌اند که وی به معراج روحانی می‌اندیشیده است. بخش‌بندی نشده. در دیباچه از شیخ احسایی و از «احقاق الحق» خود در پاسخ‌گویی به «نمله» همدانی یاد می‌کند. منظورش از نلمه «هدیة النمله» می‌باشد.

آغاز:سبحان الذی اسرا بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی ... اما بعد، چنین گوید ... عبدالله بن محمد الهبهانی، یکی از مسایل اجماعیه قطعیه و امور ضروریه دینیه، مسأله معراج جسمانی.

انجام:به جهت اتمام حجت بر مخالف کفاف می‌کند. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. و ان العبد الجانی عبدالله بن محمد البهبهانی اللهم اغفرلنی و لوالدی ... ۱۳۱۱(۱۳۱۲)

[فهرستواره منزوی ۹/۵۴۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۴-عکسی

آغاز و انجام: برابر

در مجموعه رساله‌های او: سرالاسرار، میزان الحق، لزوم وجود نقبا و اوتاد، مبداء و معاد ...؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۱ یا۱۳۱۲ق؛ ۳۴ص (۱۱۲-۱۴۵) [عکسی ف: ۱-۳۶۹]

←معراج جسمانی (رساله) ← تفسیر آیة «سبحان الذی اسری ...»

←معراج الحاج ← طرق الهدایة و سبل النجاة

● **معراج الحسین** / تاریخ معصومین / فارسی

me‘rāj-ol hoseyn

نوزده مجلس است در ذکر مقتل امام حسین و مصائب اهل بیت که در بخش‌هایی از آن جریان شهادت سید الشهداء را با معراج پیامبر اکرم مقایسه کرده و شباهت‌های این دو قضیه را بیان می‌کند. مؤلف نامی برای کتاب انتخاب نکرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴۶

آغاز:مجلس اول بسمله. نحمدك اللهم یا من جعل معراج محمد صلی الله علیه و آله فوق السماوات العلی و صیر معراج امامنا الحسین تحت سنابك خیول العدی ... حمد می‌کنم ترا بار خدایا که گردانیدی پیغمبر ما را بر بالای آسمانهای اعلا؛ **انجام:** که آن غریب تشنه لب را کشتند و در خاك و خون آغشتند الا لعنة علی القوم الظالمین التماس دعا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۱-۱۴۴]

● **معراج حضرت رسول و کیفیت علم امام و خواص سور** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

me‘rāj-e hazrat-e rasūl va keyfīyat-e ‘elm-e emām va xavass-e sovar

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶۰/۳

نقل از کتاب مصائب الابرار؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۴۶]

● **معراج الحکیم و منهاج القویم** / کیمیا / فارسی
me‘rāj-ol hakīm va menhāj-ol qavīm
بیهقی، علاء بن حسین،– ۹۰۷ قمری
beyhaqī, ‘alā ebn-e hoseyn(- 1502)
تاریخ تألیف: آغاز سال ۹۰۷ و پایان پنج‌شنبه ۸ صفر ۹۰۸ق
روش کیمیاگری را به ادعای مؤلف بدون ابهام و رمز بیان کرده تا همگان بتوانند از آن استفاده نمایند، ولی مانند کتاب‌های دیگر دستورها با رمز و اشاره بیان شده و گاهی عین عبارت‌های دیگران را می‌آورد.این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه» است.
آغاز:رب قد اتیتنی من العلم و علمتنی من تأویل الاحادیث، شعر:ای نام تو مفتاح در مخزن جود×× لطف تو متمم کمالات وجود– از حاصل اکسیر زر و فقره چه سود ... اما بعد چون نزد صرافان عرصه آفرینش و نقادان چهار سوی دانش ...
انجام:و از صحب متکبران جبار وحب ریاست واستکبار مهما امکن محرر و مجتنب باشد، قال الله تعالی تلك الدار الاخرة ...
[فهرستواره منزوی ۳۹۸۴/۵]
شرح و حواشی:
۱– معراج الحکیم و منهاج القویم (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق، از روی نسخه مؤلف؛ جلد:تیماج، ۵۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۷–۱۶۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۹/۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** طرح نماید و هو الموفق و المعین این نسخه از کتاب حضرت امام رضا علیه آلاف التحیة و الثناء نوشته شد»
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۲۷گ (۱۱۹–۱۴۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۶–۴۷۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۲/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** کامل العیار نباشد در آتش اندازد و حفظ سر را واجب داند.
کا: اسماعیل بن یحیی مازندرانی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ ذیحجه۱۲۳۳ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۶۴ – ۹۱)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۴۳–۲۱۴]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذا ما عهدنا الیه و العهدة فی الدارین ... انه جواد کریم
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مرعشی ش ۶۵۸۶ ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱۸۵ر–۲۰۲ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹–۴۱]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۸۷۲
از قاضی علا؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق [الفبائی: -۵۳۴]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۸۸۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۴]

● **معراج الحکیم و منهاج القویم** / کیمیا / فارسی
me‘rāj-ol hakīm va menhāj-ol qavīm
در آغاز آن آمده: «این کتاب که مسمی بکتاب معراج الحکیم و منهاج القویم بود به دست این بنده آمده و پس از شرح مفصل سرلوحه آن که نامی از شارح و مصنف آن برده نشده بود و نسخه‌کننده در آخر کتاب نوشته بود که این نسخه از خزانه حضرت ثامن الائمه حضرت رضا علیه السلام استنساخ شده تیمنا و تبرکا از مقدمه شروع نمود و من الله التوفیق و علیه التکلان. اعوذبالله من الشیطان الرجیم» و ظاهراً جز کار بیهقی است.
آغاز:بسمله. بدان ارشدك الله الی سواء السبیل که موضوع علم صناعت کیمیا فلزات ذائبه متطرقه است از حیث استعداد وصول آنها بغایت کمال که آن مرتبه ذهبیت است.
انجام:پس هر جسدی که قابل و لایق داند طرح کنند و هو الموفق و المعین (این نسخه از کتابخانه حضرت امام رضا ... نوشته شد. قد تم الکتاب بیدی ... فی لیلة الثمانیة من شهر رجب ... سنة ۱۳۰۵ – حسب الفرمایش ... این وجیزه استنساخ شد در لیله بیست و چهارم رجب یکهزار و سیصد و پانزده ۱۳۱۵ بیداقل علی اکبر درودی القرشی.)
[فهرستواره منزوی ۳۹۸۴/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر درودی القرشی، تا: ۲۴ رجب۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۹ص (۱–۱۰۹)، ۱۳سطر (۱۲/۵×۷)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶–۲۳۵۴]

● **معراج الحکیم و منهاج القویم (منتخب)** / کیمیا/ فارسی
me‘rāj-ol hakīm va menhāj-ol qavīm (mn.)
وابسته به: معراج الحکیم و منهاج القویم؛ بیهقی، علاء بن حسین(–۹۰۷ق)
این کتاب، گزیده‌ای است از کتاب معراج الحکیم و منهاج القویم فی الکیمیا،بیهقی. نام این خلاصه و مؤلف آن شناخته نشد. خلاصه‌ای از معراج الحکیم بدون نام مؤلف در فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه رضا رامپور (۴۶۴/۱) در هند آمده است.
[ریحانة الادب: ۳۰۳/۴؛ الذریعة: ۲۲۸/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۶۴۱/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۸
آغاز:بدانکه بعضی از حکما که حجر صناعت در جواهر معدنیست که الاشیاء تماثل اشکالها؛ **انجام:** و لایبقی منها اثر

المعتمد ان لا یذوق احد طعمه و لا یشم رائحته و یحذر منه وقت الطرح.
خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۳گ (۱۳-۱۵)، ۷۹سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۳۲-۶۵]

←معراج الخیال ≻ چرخیات

● **معراج الخیال** / شعر / فارسی

me'rāj-ol xīyāl

تجلی شیرازی، علیرضا بن حسین، - ۱۰۸۵ قمری

tajallī šīrāzī, 'alī-rezā ebn-e hoseyn(- 1675)

مثنوی است عرفانی در دویست و پنجاه و چهار بیت در حالات درونی عاشقان.

آغاز:بر سرم دیگر همای وصل(عشق) یار ×× ریخت طرح آشیان از خار خار / شوق برگرد دلم پر می‌زند ×× وز طپیدن حلقه بر در می‌زند

انجام: خاطرم از علم رسمی شد ستوه ×× بار غم در سینه دارم کوه کوه / از تو خواهم جذبه بی قیل و قال ×× تا گشایم در فضای قدس بال

چاپ: بمبئی، ۱۳۴۳؛ در مجموعه رسائل خطی، بنیاد پژوهشهای آستانقدس، تابستان ۱۳۷۳ش، به کوشش محسن ناجی نصرآبادی

[الذریعة ۱۶۷/۹؛ مشترک پاکستان ۷/۹۲۶-۹۲۷؛ دنا ۸۵۹/۹-۸۶۰]

۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرمی، قطع: رقعی [نشریه: ۶-۶۵]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۵۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۲۵۹۱/۱۲۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۵۹۹-۶۰۲) [ف: ۹-۱۴۰۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۰۶/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** روم سوی نجف با چشم خونبار ×× که کل ریزان کنم در پای هر خار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ دارای سرلوح، مذهب؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۱۷گ (۲۴۳پ-۲۵۹ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: -۲۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۱/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**همت اگر سلسله جنبان شود ×× مور تواند که سلیمان شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۵۳پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۴سم [ف: ۸-۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۰۰ض

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۵-۴۲۴۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [سنا: ف: ۲-۷۴]

۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۴/۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۰۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۰۸/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** بر گل سرخ از نم اوفتاده لآلی ×× باغ مزین چو صدر مجلس عالی

خط: نستعلیق و شکسته، کا: علی اشرف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۱۸پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۳۰۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰/۴۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۲۳۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۶۰

آغاز و انجام: برابر

کامل، با نام «معراج خیال یگانه گوهر بحر بی مثلی مولانا علیرضا تجلی»؛ کا: محمد مومن مازندرانی، تا: ۲۰جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۲پ-۲۳پ و ۲۶ر -۲۸پ متن و حاشیه)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۸۵/۷

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان۱۰۹۹ق؛ با سرلوح؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور مذهب، ۱۲سطر (۱۵×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۹۸]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۳۲/۶

آغاز و انجام: برابر

نسخه پیرامن ۲۵۰ بیت است خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی، ۶گ (۱۱۳پ-۱۱۸پ)، سطور چهار ستونی، اندازه: ۱۵/۶×۲۲/۸سم [ف: ۸-۱۳۲]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۳

آغاز:برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۴ر-۷ر)، اندازه: ۱۷/۲×۲۸/۲سم [ف: ۸-۶۷]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۵۳/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن زرد، ۷گ (۴۴ر-۵۰پ)، اندازه: ۱۰×۲۴/۲سم [ف: ۹-۱۲۵]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب،

۱۲ص، ۲۰ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۲]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۵۵-۱۶۰)، ۲۴ سطر (۱۴×۲۵/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۹۴]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۱۴/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** از چراغ عشق گردد بی گمان ×× هفت فانوس خیال آسمان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پارچه، ۷گ (۲۴پ-۳۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۰/۵سم [ف: ۸-۱۶۷]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: ساغری، ۸گ (۱۶۶پ-۱۷۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۹×۲۱سم [ف: ۸-۳۴۵]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۵/۲/۶۶

کا: محمد قاسم، تا: ۱۱۰۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج روغنی، ۴۱ص (۳۹۶-۴۳۶)، ۲۹سطر (۹/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۲سم [ف: ۹-۱۲۱۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۶۶/۷

۲۴۰ بیت خط: شکسته خوش، کا: فضل الله، تا: ۱۱۷۱ق؛ در چهار ستون چلیپا، مجدول؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷گ (۴۰۳-۴۱۹)، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۶]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴۵پ-۴۶پ)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۹-۳۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۳ص (۷۶-۸۸)، اندازه: ۱۳/۳×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۴]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۳۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** حبذا عشقی که با سوز و گداز ×× با حقیقت رفته از راه مجاز / یا رب از عشقت دلم را بخش نور ×× تا شود جان تجلی شمع طور

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۳؛ جلد: میشن زیتونی، ۴گ (۱۰۷پ-۱۰۹رو۱۱۰پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۳۳]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۲۲۷-۲۴۳)، ۲۰-۱۰سطر (۴×۹)، اندازه: ۷×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۴]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۷۸/۳

خط: نستعلیق، کا: سیستانی، محمد یحیی، تا: ۱۲۰۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱۶-۷۲۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: محرم۱۲۰۳ق؛ تملک: محمد بن محمد کاظم به تاریخ رمضان ۱۲۸۴ در قزوین؛ جلد: روغنی منقش، ۱۲گ (۶۲پ-۷۳پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۷۸]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴/۷ سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۰۴ق؛ حاشیه [نشریه: ۱۳-۴۱۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۲۵/۱۷

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی خواجوئی، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۵ص (۷۶۳- ۷۶۷) [مختصر ف: -۷۷۴]

۳۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۲۰/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۳۴ق؛ در متن و هامش، با تاریخ ۱۶ رمضان ۱۲۲۳ از رجب علی سمسار کرمانی پسر علی اکبر سلطان خراسانی، در میانه تاریخ رمضان ۱۳۳۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۰]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۱۰۷

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۶گ (۱۹۲ر- ۱۹۷پ) [مختصر ف: -۷۷۴]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۱۴/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: میشن، ۸گ (۶ر-۱۳ر)، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۴سم [ف: ۸-۲۱۱]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۴۳/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** جسم از فیضت ز دام آب و خاک ×× فارغم کردی ز خود روحی فداک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۰۸-۱۱۷)، ۱۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۱۴]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۴۷ر-۱۵۲ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۸-۷۶]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۵گ (۱۸۱-۱۹۵)، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۲۵]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۳۹/۲

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی زرفشان، جلد: تیماج، ۴۳ص (۴۰-۸۲)، ۱۲سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳/۲۴حاشیه

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴ص (۱۵۰-۱۶۳)، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۳۶-۴۱۲]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۳/۱۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸گ (۳۳پ-۴۰پ)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۳۸-۲۴۲]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۸/۵-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: زمان رضا قلی خان بهار؛ ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۵۴۵]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵۵/۲۷

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر (۱۶×۲۸)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۱۶-۶۹۱]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۵۹/۴

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰سطر (۶×۱۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۱۴]

۴۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۱۱/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۳۲-۳۹ هامش) [ف: ۵-۶۰۲]

● معراج الخیال / تراجم / فارسی

me‘rāj-ol xīyāl

عظیم آبادی، وزیر علی، ق۱۳ قمری

‘azīm ābādī, vazīr ‘alī(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۷ق

زندگی‌نامه کوتاه ۲۰۵ تن از شعرای غزل سرای کهن و نو است که بیشتر آنان از قرن ۱۲ - ۱۳ق هند هستند، به ترتیب الفبائی، از ابدال تا یوسف شاملو و از هر یک یک غزل گزیده، در ۲۸ «انجمن» هر انجمن برای یک حرف. (احمد منزوی)

آغاز:عنبرین زلف رعنا شاهد سخن را شانه زنی فرمودن، به نام پاک نطق آموزی زیبد ...

[فهرستواره منزوی ۱۹۵۵/۳]

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۲۷عکسی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۹گ [جنگ: ۱-۴۶۸]

● معراج خیر الانام آینه اسلام / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj-e xayr-ol anām āyene eslām

خالصی، محمد بن مهدی،- ۱۳۸۳ قمری

xālesī, mohammad ebn-e mahdī(- 1964)

تاریخ تألیف: ۱۳۵۰ق؛ محل تألیف: نهاوند

مؤلف موضوع معراج رسول اکرم را که آیا به نحو جسمانی بوده ویا روحانی از دیدگاه علوم جدید به بحث گذاردهودر آن عقاید شیخیه رانیز به شدت ردکرده است ونیز در آن با عقاید و آراء جدید در رد معراج به مخالفت پرداخته است وشامل پنج «فصل» است: ۱. در آیات قرآنی که دلالت بر معراج آن حضرت دارند؛ ۲. در وضعیت آسمان‌ها وزمین بر حسب علوم فلکی وسایر علوم مثبته؛ ۳. در وضعیت آسمانها و زمین بر حسب آثار شرعی؛ ۴. در احادیث معراج وعلوم واحکام مستفاده از آنها؛ ۵. ذکر بعضی معجزات حضرت رسول وتفسیر معنای شق القمر.

آغاز:بسمله، حمد بی حد وثنای لایحصی ولایعد سزاوار خدای عالم قدیر سمیع بصیر ... خالق آسمان وزمین وموجد عرش و فرش و کون ومکان و ... چنین گوید احقر العباد ... از بزرگترین معجزات باهرا ت وآیات بینات بعثت ...

چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۱۸؛ ایران، اصفهان، مطبعه گلبهار، ۱۳۵۰ق، سنگی، خشتی، ۱۸۰ص

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۲۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۶۷گ [ف: ۱-۲۵۴]

● معراج الدعاء و مرآت الدواء / دعا / عربی

mi‘rāj-ud du‘ā’ wa mir’āt-ud davā’

نامی قزوینی، محمد علی، ق۱۲ قمری

tabīb-e qazvīnī,mohammad ‘alī (- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۳۷/۲

آغاز:الحمد لله رب العالمین اما بعد ... هذا کتاب الفته بارشاد استادی المحقق المدقق ... ابوالفتح نصرالله بن الحسین الموسوی مدرس کربلا المقدسة الملقب بعزالدین؛ **انجام:**او بسفوف الوداء المعمول من الافتیمون و الاسطوخودوس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۰گ (۸۱پ-۱۳۰پ)، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۳-۲۰۷]

● معراج الرسول الاعظم / کلام و اعتقادات / عربی

mi‘rāj-ur rasūl-il a‘ẓam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۲/۱

آغاز:هذه قصة مناجات النبی صلی الله علیه و سلم روی عن عبدالله بن عباس رضی الله عنه عن تفسیر قوله تعالی سبحان الذی اسری بعبده؛ **انجام:**انک لصادق و انت رسول الله حق فنرل جبرئیل بهذه الآیة سبحان الذی اسری ... البصیر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق، جا: کوندلان؛ جلد: چرم، ۸ص (۲۳ - ۳۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۲سم [ف: ۴۳-۱۱۸]

←معراج السالکین ⟵ سراج السالکین

● **معراج السالکین** / سیر و سلوک، اخلاق / عربی
mi‘rāj-us sālikīn
غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
آغاز:بسملة، اللهم إنا نحمدک و نشکرک معتقدین فیک أنک لاترتاح إلی الشکر ارتیاح ذوی الحاجات لکن النفوس المؤیدة تأبی إلا الشکر لمنعمها
انجام:إذکرکم الله تعالی إخوانی و اوصیکم به فکونوا به و لاتغرنکم الحیاة الدنیا و لایغرنکم بالله الغرور. ثم الصلاة و السلام علی نبی الرحمة و شفیع الأمة محمد صلی الله علیه و علی آله و صحبه و سلم تسلیما، و الحمد لله رب العالمین
چاپ: بیروت، دار الکتب العلمیة، ۱۴۰۶ق در مجموعه رسائل الامام الغزالیچاپ شده.
[چلبی ۴۶۵/۲؛مؤلفات الغزالی، ۸۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲/۳-ف و ۲۶۹/۳-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۸۱۶؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن فتح خیامی، بی‌تا؛ ۳۱گ (۱۵–۴۵) [فیلمها ف: ۱–۴۶۰ و ۴۴۶]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۴۴/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۶گ (۴۸۹پ–۵۳۴پ) [ف: ۵-۶۰۳]

● **معراج السالکین** / عرفان و تصوف، ادبیات / فارسی
mi‘rāj-us sālikīn
ادبیات و عرفان منظوم از محمود

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۸۷
آغاز:بسمله از نزد شیخ محمد که خلیفه؛ **انجام:** یکسان هی که جونکه هی تمت تمام شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۸۸
آغاز:طالع دلو نام حضرت سلیمان پیغمبر؛ **انجام:** هنوز آن ابر رحمت در فشانست
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۴]

● **معراج السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی
mi‘rāj-us sālikīn
منظومه‌ای بلند در بیان مسائل عرفانی و صوفیانه به روش فرقه قادریه که در شش «باب» تنظیم شده است:۱. بیان مقام شیاطین؛ ۲. بیان راه شریعت؛ ۳. بیان راه طریقت؛ ۴. بیان راه حقیقت؛ ۵. بیان راه معرفت؛ ۶. بیان قرب حق تعالی.
آغاز:به قدرت توانا خداوندگار ×× ترا چون شناسیم ای کردگار
انجام:ختم شد بفیض محمد رسول ×× ز محمود امیدگردد قبول

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۸]

● **معراج السالکین و صلوة العارفین** = **سر الصلاة** / فلسفه احکام، عرفان و تصوف / فارسی
me‘rāj-os sālekīn va salāt-ol ‘ārefīn = serr-os salāt
موسوی خمینی، روح الله، ۱۳۲۰ – ۱۴۱۰ قمری
mūsavī xomeynī, rūh-ol-lāh (1902 - 1990)
تاریخ تألیف: ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۵۸ق
رساله عرفانی زیبایی است در بیان اسرار نماز، دارای یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه دارای شش فصل:۱) مقامات و مدارج اسنان و مراتب نماز، ۲) وصف نماز سالک، ۳) صورت ملکی و ملکوتی نماز، ۴) بیان حضور قلب و مراتب آن، ۵) کیفیت حصول حضور قلب، ۶) اموری که به تحصیل حضور قلب کمک می‌کند؛ مقاله ۱. در مقدمات نماز، شامل ده «فصل»:۱) طهارت، ۲) بیان اسرار تطهیر با آب و خاک، ۳) شرح معانی روایتی از امام صادق (ع) درباره وضو، ۴) روایتی درباره خطیئه آدم و تشریع وضو و مفاهیم عرفانی مستنبط از آن روایت، ۵) ستر عورت، ۶) ازاله نجاست، ۷) مکان مصلی، ۸) اباحه مکان،۹) اسرار وقت، ۱۰) سر استقبال به کعبه؛ مقاله ۲. مقارنات نماز و مناسبات آن، شامل دوازده «فصل»:۱) اسرار اذان و اقامه، ۲) اسرار قیام، ۳) اسرار نیت، ۴) سر تکبیرات افتتاحیه و رفع ید، ۵) بعض اسرار قرائت، ۶) سر استعاذه، ۷) قرائت، ۸) اشاره اجمالیه به تفسیر سوره شریفه توحید، ۹) در بعض از اسرار رکوع، ۱۰) در سر برداشتن از رکوع، ۱۱) سر سجود، ۱۲) سر تشهد و سلام؛ خاتمه: در تکبیرات ثلاثه اختتامیه.
آغاز:بسمله. حمدله و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم أجمعین الی یوم الدین. خدواندا ما را به صراط مستقیم انسانیت هدایت فرما.
انجام:و حجابهای ضخیم را از میان بردارد تا در بقیه عمر جبران ما سبق گردد، انک ولی النعم، تمام شد به ید مؤلف.
چاپ: بارها چاپ شده
[فهرستواره منزوی ۹۰۷/۸ بدون نام مؤلف]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: در نزد مرحوم حاج احمد آقا خمینی (فرزند مؤلف) بوده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۱ ربیع الثانی۱۳۵۸ق؛ مصحح؛ نام کتاب در صفحه اول به خط مؤلف چنین درج شده:

«معراج السالکین و صلوة العارفین»؛ ۷۸ص، ۱۶سطر [عکسی ف: ۴-۱۵۷]

● **معراج السعادة** / اخلاق / فارسی

me'rāj-os sa'āda

؟ نراقی،احمد بن محمد مهدی،۱۱۸۵؟-۱۲۴۵؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

وابسته به: جامع السعادات فی موجبات؛ النجاة نراقی، مهدی بن ابی ذر (۱۱۲۸-۱۲۰۹ق)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۶ق

ترجمه و تحریری است از کتاب پدرش «جامع السعادات» است که به همان روش مرتب شده و مشتمل بر پنج «باب» و هر باب شامل فصولی است.

آغاز:معراج سعادت جاودانی ومفتاح ابواب فیوضات دوجهانی ستایش وسپاس خداوندی است یکتا ...

انجام:و همچنین درزیارت هریک ازائمه علیهم السلام جلالت قدر هریک را متذکر شود و حقوق او را یاد آورد و آنچه مناسب مقام است به خاطر خود بگذران تا زیارت قبول و به مرتبه زائران فایز گردی.

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۱۶-۴۸۱۸؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، بی ناشر، ۱۲۶۲ق، رحلی، ۴۵۲ص؛ ایران، ۱۳۲۰ق.، ۳۶۴ص؛ ۱۳۵۵ق.، ۴+۳۰۲ص؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۸۵، رحلی کوچک؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۷۵، رحلی، ۳۵۹ص

[الذریعة ۲۲۹/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۶۸۸/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۶۲/۲؛ فهرستواره منزوی، ۶۱۶/۶]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۵۳

تا صفت ششم از صفات رذیله متعلقه به قوه شهویه مال دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۷۰گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۵-۶۰۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**بتوفیق او کتاب معراج السعادة باتمام رسید ... سنه هزار و دویست و بیست و شش اتفاق افتاد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۲۷/۲-۸۶]

۳. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۲۲

آغاز: ... و عظمت رتبه ولایتش از آن والاتر که طوطی شکسته بال مقال؛ **انجام:** نسبت بسابق تفاوتی کرد ظن بد به او برده و رفع آن لازم است ...

ابتدای ابواب الجنان قزوینی است، از اوایل تا اواسط سوء ظن را داراست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ محشی؛ ۸۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۲۸/۵سم [ف: -۹۴]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۲۵-۱۷/۵

آغاز:وعمل دنیائی که از برای او باشد ندارد بلکه محض تو همات باطل وتصورات لاطائل است وامر درآنها مشکل تر است اگر چه رفع محبت دنیا از دل ... فصل بدانکه از برای هر یک از شروط نماز؛ **انجام:** هر آینه از شوق خواهند مرد وبند بند ایشان از دوستی من از هم جدا خواهد شد ودر بعضی از اخبار قدسیه رسیده است که مرا بندگانی است که ایشان مرا دوست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۲۱]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن عبدالسمیع حسینی موسوی شیرازی، تا: جمعه ۱۶ ذیحجه۱۲۳۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۴]

۶. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ جمادی الثانی۱۲۴۸ق، برای حاج محمد تقی؛ افتادگی: آغاز [ف: -۲۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۴۰-۱۷/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالعظیم، تا: ۱۶ ذیقعده ۱۲۵۳ق؛ مجدول مرصع ومحرر؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۲۱]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۰۱-۲۰/۲۱

آغاز:بی حساب داخل به بهشت گردد وگویند که یکی از سلاطین را شوق طواف خانه خدا وگذراندن حج بر خاطر غلبه کرده عازم سفر حجاز گردید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۲۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۵ط

آغاز:که مال حرام اگر چه همه آن خبیث است؛ **انجام:**حمد و سپاس مر خدا را که توفیق داد کتاب معراج السعادة ... ذی الحجه سنه ۱۲۲۶.

خط: نسخ، کا: ابن علی بابا حسین آقا، تا: شنبه ۱۹ ربیع الثانی۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تملک: محمد جعفر بن احمد حسینی مورخ ۱۳۲۳؛ جلد: تیماج، ۳۰۲ص، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ رجب۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۳۰ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۴۱]

۱۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۴۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: تراب بن مرتضی همدانی (به جهت آخوند ملا

ابراهیم در جزینی الاصل و همدانی المسکن)، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، مجدول گرهی، ۳۷۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۲۵۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۹ محرم۱۲۶۵ق؛ یادداشت «امانت آقا میرزا ابوالحسن»؛ جلد: تیماج، ۵۹۶ص، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۴۰/۳-۲۲۹]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۶

خط: نستعلیق، کا: سید علی رضا، تا: ۱۰ صفر۱۲۶۵ق، به‌خواهش حاج ابوالحسن تاجر اصفهانی؛ مجدول، دارای سرلوح بزرگ مرصع؛ جلد: مقوای روغنی، مذهب، ۳۷۲گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۱-۵۶۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قربانعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۲-۶۰۴]

۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن عبدالغفار دینائی، تا: ۷ ذیحجه۱۲۷۴ق؛ مهر: «محمد نبی بن عبدالعلی دینائی» (مربع)؛ واقف: صفر علی بن خدا کرم سلطان، ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: -۱۵۲]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۵۴

تا صفت ششم دوری کردن از برادر مؤمن، فصل همچنان‌که گفته شد ضد قهر ... را دارد؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب پسر محمد زواره‌ای کربلایی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ محرم۱۲۷۵ق، جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۵ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۵-۶۰۳]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی، تا: شنبه ۱۷ شوال۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱-۴۲۴]

۱۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۷۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد هاشم میرزا آقای مستوفی، تا: جمعه ۲۶ رمضان۱۲۹۴ق؛ مهر: شعاع؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۹۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نیز از آن جناب مرویست که چون روز قیامت شود منادی ندا کند که کجایند ظالمان و یاری کنندگان ظالمان ... و مراد بشبیه ظالمان کشانی هشتند که به ظلم ایشان راضی باشند و مخفی نماند که ضد ظلم باین معنی عدالت است بمعنی اخص است.

خط: نسخ، کا: حسین بن غلام المؤذن، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۴۷گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۳۹-۲۲۱]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷-۹/۱۷

آغاز: که سید رسل فرموده لو لا أن الشیاطین یحومون علی قلوب بنی آدم انظروا الی ملکوت ... باب دویم درسلب انحراف اخلاق از طریق پسندیده وحصول اخلاق ذمیمه وبیان قوای نفس؛ **انجام:** هو الله الملك القدوس السلام المؤمن المهیمن العزیز الجبار المتکبر درمعانی این اسما وصفات نیکو تأمل کند تا شاید که اسرار آنها بر او منکشف گردد وچون به آیاتی رسد که ذکر افحال الهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۲۱]

۲۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ پایان نونویس تر [چند نسخه-ف: -۳۶۶]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۵-۵۳/۲۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۲۱]

۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۴۳

آغاز: تقریبی نه انگیزد**انجام:** از تصادم امواج حوادث.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «علی اکبر حسینی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۱۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۵۷]

● معراج السعاده جمالی / فضایل و مناقب / فارسی

me‘rāj-os sa‘āda-ye jamālī

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

شامل قصایدی است در مدح حضرت رسول اکرم (ص) و حضرت علی علیه السلام و اهل بیت نبوت و رسالت و ولایت و همچنین شامل وقایع تاریخی دوران با سعادت حضرت ختمی مرتبت و نصایح و احادیث منسوب به آن حضرت که به توسط شاعری به نام جمالی به نظم و نثر سروده و نوشته شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۲

آغاز: ای طلبکار و یار مسکینان×× وی نگهدار یار مسکینان؛ **انجام:** تم القسم الخامس من حقایق احوال المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم ... وله الحمد علی الاتمام و علی رسوله محمد افضل التحیه و الصلوة

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوای روغنی مذهب، ۶۸۰ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۹۵۰]

● معراج السلامة و منهاج الكرامة / فلسفه / عربی

mi‘rāj-us salāma wa minhāj-ul karāma

بحرانی، علی بن سلیمان، ق۷ قمری

bahrānī, ‘alī ebn-e soleymān(- 13c)

نگارشی است درباره بود و هستی خداوند و به درخواست یکی از شناختگان، گفتار یکی از دانشمندان روزگار خویش را در آن روشن می‌سازد. او هستی را مشترک معنوی و کلی مشکک می‌داند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۴

آغاز:اللهم یا وحدانی الذات و یا کمال الذات و یا متم الناقصات ... و بعد فقد سألنی بعض الخواص الخلاص ... ان ابین قول بعض علماء الزمان ... فیما یتعلق وجود واجب الوجود؛ **انجام:** و لم یتسع الحال الی اظهار تلك السرار و لا لابر از تلك الغوار و علی الله فصد السبیل ... ان آمنوا بربکم فامنا ربنا فاغفرلنا ذنوبنا و کفی.

خط: نسخ، کا: آملی، حیدر بن علی، تا: نزدیک۷۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۵ر-۹۰پ)، ابعاد متن: ۷/۳×۱۱، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۳-۳۶۲]

● معراج الشریعة فی شرح منهاج الهدایة الی احکام الشریعة / فقه / عربی

mi‘rāj-uš šarī‘a fī šarh-i minhāj-ul hidāya ilā aḥkām-iš šarī‘a

کرباسی، محمد مهدی بن محمد ابراهیم، - ۱۲۷۸ قمری

karbāsī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ebrāhīm(- 1862)

وابسته به: منهاج الهدایة الی احکام الشریعة؛ کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن (۱۱۸۰-۱۲۶۲ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۲-۱۲۷۲

شرح مزجی است بر «منهاج الهدایة» پدرش «محمد ابراهیم کلباسی»، مشتمل برتوضیح مبانی وبیان مشکلات وادله مسائل کتاب بااختصار وعدم تطویل. این شرح در هشت مجلد است و در کتابخانه مجلس چهار جلد آن به خط مؤلف موجود است.شرح طهارتوصلاة آنرا درشوال ۱۲۶۲ق به پایان برده است. تاریخ فراغت از تألیف کتاب حج جمادی الاول ۱۲۶۸ق در کربلای معلی و تاریخ فراغت از تألیف کتاب کفارات ۱۸ محرم ۱۲۶۹ق می‌باشد.

آغاز: کتاب طهارت: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی خیر الادیان و نور قلوبنا بنور الایمان و ارشدنا الی شرایع السلام ... و بعد فیقول المفتاق الی الفیض الابدی محمد المدعو بمهدی لما کان کتاب مناهج الهدایه الی احکام الشریعه من مصنفات و الدنا ... دام ظله العالی ...

[الذریعة ۲۳۰/۲۱ و ۹۵/۱۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۸/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۵۶

آغاز:الفصل الثانی فی العسل وحده کحده**انجام:** و لو شك فی السبب فلا کفارة.

بخشی از کتاب الطهاره است؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پشت صفحه اول از مؤلف منهاج و معراج یاد و تصریح شده که نسخه به خط مؤلف است، با خط خوردگی؛ جلد: تیماج، ۲۹۲ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۵۲۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۵۸

آغاز:الحمدلله و کفی ... و بعد فهذا هو الجزء الخامس ... کتاب الحج و یتبعه العمره؛ **انجام:** هذا آخر الکلام فی الکفارات من شرح المنهاج فی العبادات و اتفق الفراغ فی الیوم الثانی من محرم التاسع من العشر السابع من المائة الثانیه بعد الالف.

جلد۵(کتاب الحج و العمره)؛خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۲۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۵۹

آغاز:الحمدلله الذی ا قرنا با بقاء النذور الایمان و بعد فهذا هو الجزء السادس ... و فیه منهجان المنهج الاول فی النذر و هو لغة ... انه عند العرب و عد؛ **انجام:** و الامر بالعداله کما فی آخر فلیکن هذا آخر المجلد الاول من منهاج الهدایه و تد فرغ المصنف الوالد العلامه. فی العشر الآخر من الربیع الاول من العشر الخامس من العشر الثالث من الالف الثانی و فرغت من شرحه المسمی بمعراج الشریعه فی الیوم الثانی من العشر الاول من محرم سنه ۱۲۰۷

مجلد ۶ = کتاب النذور و الایمان؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۰۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۵۲۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** کان عند ارکان الشریعه و الاسانید بمنزله الجعل ... ادام الله ظلاله علی مفارق الاحرار و العبید

خط: نسخ، کا: حاج میرزا آقاسی، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوحه مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۷۷گ، ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۸-۱۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو قوله تعالی و اتبع ملة ابراهیم حنیفاً والسلام علی من اتبع الهدی و سد نفسه عن الهوی الحمدلله اولاً وآخراً.

ج۱، مشتمل است بر پنج منهج و خاتمه: منهج ۱. الوضوء و ما یتعلق به من احکام التخلی، ۲. الغسل و موجباته و ما یتعلق به، ۳.

الطهارة الترابية، ۴. بیان النجاسات و احکامها، ۵. المطهرات و احکامها، خاتمه: فی آداب الحمام و احکامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل نیمه دوم قرن۱۳؛ دارای سرلوح مذهب و مرصع، مجدول، با تقریظ سه نفر به نام‌های محسن آل جعفر (ظاهراً)، علی نقی، سبط میر سید علی طباطبائی حائری، و محمد علی بن مقصود علی در چهارم رجب ۱۲۶۱؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۰–۴۸۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۰

آغاز:بسمله، حمدله و بعد فهذا هو الجزء الرابع من اجزاء معراج ... کتاب الزکاة و هی لغة الزیادة و النمو و الطهارة؛ **انجام:** فلو زاد عنهما لم یثبت الحکم وقوفاً مع النص لو عمل به کتاب الاعتکاف.

ج۴، از زکات تا ابتدای اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۰–۴۸۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و کفی و الصلاة نبیه المصطفی و آله خیرة الوری و بعد فهذا هو الجزء الخامس؛ **انجام:** و جاز له ان یقول له قد قرأت رسول الله علیك السلام و کذا باقی الانبیاء و الائمة علیهم السلام ... من السنة التاسعة بعد الالف و المأتین والستین ... و ظاهراً و باطناً.

ج۵، همه مباحث حج را شامل و حاوی مقدمه و خاتمه و سه منهج است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج زرشکی، ۱۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰–۴۸۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۴۳

آغاز:بسمله، حمدله، و بعد فهذا هو الجزء الثالث من أجزاء معراج الشریعة فی شرح منهاج الهدایة؛ **انجام:** و انها یکتب أجرها للذی فعل و للمیت و لیکن هذا آخر المجلد الثالث ...

ج۳، از «المقصد الثالث» فی صلاة الجمعة تا پایان کتاب صلاة؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ اهدایی: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۶و۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱–۱۳۸۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۰۶

آغاز:بسمله، حمدله، و بعد فهذا هو الجزء الرابع من أجزاء معراج ... کتاب الزکاة و هی لغة الزیادة و النمو و الطهارة؛ **انجام:** و اما لو استأجره لغیر ذلك کان یحفر بئراً فی المباح فوجد کنزاً فهو للأجیر کما صرحوا به أیضا و لا اشکال فیه و انما الاشکال فیما.

ج۴، از ابتدای زکات تا اواسط «المقصد الثالث فی الخمس»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: شکرالله فقیه نیا، ۱۳۷۵ش؛ جلد: میشن، ۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۳۸۴]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۱۹

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الاولین و الآخرین محمد و عترته الطاهرین المعصومین و بعد فهذا هو الجزء الرابع ... کتاب الزکوة و هی لغة الزیادة و النمو و الطهارة کما فی الریاض و فیه نظر؛ **انجام:** لفساد الشرط و خروجه عن اهلیته العبادة سواء اخرجا عن المسجد ام لا. و لیکن هذا آخر الجزء الرابع ...

جلد چهارم و مشتمل است بر زکات و خمس و صوم و اعتکاف و مطالب آن تحت عنوان: مقصد، منهج، هدایة آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای بلاغ: «بلغ الی هنا بدقة التام علی حسب القدرة»؛ جلد: تیماج، ۲۸ سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۴–۱۸۵۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۷۶

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی؛ **انجام:** بحق النبی الائم الکرام علیهم افضل الصلوة و السلام

خط: نسخ خفی، کا: نجف آبادی اصفهانی، محمدرضا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۱۲. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۸۱/۱

آغاز:بمنهاج الهدایه الی احکام الشریعه و رتبه علی اربعه اقسام العبادات و العقود؛ **انجام:** فی العطا من غیر فوق بین الذکره و الانثی فلیکن هذا آخر الجلد الاول من منهاج الهدایه بفضل الله سبحانه و قد فرع منه ... محمد ابراهیم ابن محمد حسن فی العشر الاخر من الربع الاول من العشر الخامس من العشر الثالث من الالف الثانی من الهجرة النبویه علی ها جرا قد فرغ ... اقل الطلبه حسین ابن شمسعلی سلطان آبادی فی یوم شنبه هجدهم شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۴۸

جلد اول کتاب «هبه» می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حسین ابن شمسعلی سلطان آبادی، تا: شنبه ۱۸ رمضان۱۲۴۸ق؛ مهر: «وقف کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم»، «کتب اهدایی حاج شیخ حسین امامی» (چهارگوش)، کاتب «لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد حسین» (چهارگوش)، «یا محمد یا محمد ... ادرکنی» (بیضی)؛ اهدایی: حاج شیخ حسین امامی؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ (۱ر–۳۰۶ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [دو کتابخانه اراک:۱۰۸]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶/۱

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شعبان۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۸گ (۲پ–۱۹۹پ)، ۲۰سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: –۲۲۶]

۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** السجود فیما یکون الهوی داخلاً فیه و ضعفه ظاهر ولیکن هذا آخر الجزء الثانی من أجزاء معراج الشریعة فی شرح منهاج الهدایة

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه دوم شوال۱۲۶۰ق؛ وقف بر مدرسه اکبریه ابرقو؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۹/۷/۲۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه:

۲۰/۵×۳۱/۵سم [ف: ۲-۶۰۳]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۳۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لاتنسخ الی یوم القیامة و هو قوله تعالی و اتبع ملة ابراهیم حنیفاً و السلام علی من اتبع الهدی و سد نفسه عن الهوی.

جلد اول، از آغاز کتاب طهارت تا احکام حمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ شعبان۱۲۶۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: عباس القمی (حدیث قمی) به تاریخ ۱۳۴۷؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۴۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو قوله تعالی و اتبع ملة ابراهیم حنیفا و السلام علی من اتبع الهدی و سد نفسه عن الهوی ...

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸محرم۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی به لفظ «منه ادام الله سبحانه ظلاله العالی علی رؤوس العالمین»، مقابله شده؛ اهدایی: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۸۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۸

آغاز:بسمله، کتاب الصلاة و هی لغة الدعاء علی اشهر الاقوال و اظهرها للتبادر والشهرة؛ **انجام:** فان له معهودیة السجود فیما یکون الهوی داخلاً فیه و ضعفه ظاهر ولیکن هذا آخر الجزء الثانی ...

ج۲، از ابتدای صلات تا سجده‌های قرآن و حاوی دو مقصد و چهارده منهج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه دوم شوال۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۲۰-۴۸۱]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۸

آغاز:برابر

جلد اول، تا احکام حمام؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد تقی ورنوسفادرانی، تا: ۱۲ صفر۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۶۶]

۱۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱

جزو سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۴ ذیحجه۱۲۶۴ق، از محمد موسوی برای یکی از دانشمندان [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۲۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۶۷

جلد نخست؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۹

آغاز:بسمله، حمدله و بعد فهذا هو الجزء الثالث من اجزاء معراج الشریعة فی شرح منهاج الهدایة؛ **انجام:** و انها یکتب اجرها للذی فعل و للمیت ولیکن هذا آخر المجلد الثالث ... من سنه ۱۲۶۴.

ج۳، از «المقصد الثالث» فی صلاة الجمعة تا پایان کتاب صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۰-۴۸۲]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۴۸

جلد ۴ کتاب و مشتمل بر کتاب زکات و خمس و صوم و اعتکاف می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسن، تا: شنبه ۶ جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۷-۳۰۲]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۷۳

آغاز: ... و بعد فهذا هو الجزو الرابع من اجزاء معراج الشریعه فی شرح منهاج الهدایه؛ **انجام:** اختاره فی المسالک و الروضه فلو زاد عنهما لم ینبت الحکم ... مع النص لو عمل به کتاب الاعتکاف

خط: نسخ خفی، کا: نجف آبادی اصفهانی محمدرضا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری بزرگ [رایانه]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۷۴

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم کتاب الصلوة و هی لغة الدعاء علی اشهر الاقوال و اظهرها؛ **انجام:** کما هو مختار فهذا قلیل الثمرة لانه لا ینفک عنه غالبا ... و لم نقف لسایر الاقوال علی وجه الا للثالث

خط: نسخ خفی، کا: نجف آبادی اصفهانی، محمدرضا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین تمت الکتاب الطهاره ... و آله الطاهره فی ۱۲۶۸

خط: نسخ خفی، کا: نجف آبادی اصفهانی، محمدرضا، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اتبع ملة ابراهیم حنیفا و السلام علی من اتبع الهدی (تم کتاب الطهارة)

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن میرزا، تا: ۲۰ صفر۱۲۷۰ق؛ جلد: میشن، ۱۲۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۴سم [ف: ۱-۵۱۳]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۵

آغاز:کتاب الصلوة و هی لغة الدعاء علی اشهر الاقوال و اظهرها للتبادر و الشهرة و شیوع استعمالها فیه فی اشعار الجاهلیة و شرعا حقیقة شرعیة فی العبادة المعهودة المعروفة فی کلام الاصحاب بوجوه؛ **انجام:** فان له معهودیة السجود فیما یکون الهوی داخلا فیه و ضعفه ظاهر

ج ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۷۰ق؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: میشن، ۱۸۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۵-۶۴۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۱

آغاز:بسمله الحمدلله و کفی و الصلوة علی نبیه المصطفی؛ **انجام:** التوقف و یرد ان بما مرو هذا آخر الکلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲تا ۱۲۷۰ق [الفبائی: -۵۳۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو قوله تعالی و اتبع ملة ابراهیم حنیفا و السلام علی من اتبع الهدی و سد نفسه عن الهوی ...

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲۱-۱۳۸۲]

۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۷۶

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمين ... و بعد فهذا هو الجزء الرابع ... كتاب الزكوة و هى لغة الزيادة و النمو و الطهارة كما فى الرياض و فيه نظر و شرعا؛ **انجام:** لفساد الشرط و خروجه عن اهليته العبادة سواء اخرجا عن المسجد ام لا و ليكن هذا آخر الجزء الرابع ... بدوام الارض و السماء.

ج۴، در زكات و خمس و صوم و اعتكاف؛ خط: نسخ شيرين، كا: موسوى، محمد بن ابوالقاسم، تا: پنج‌شنبه ۹ ذيحجه۱۲۷۱ق؛ جلد: تيماج ترياكى، ۲۷ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۴-۱۸۹۱]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۳۸

آغاز:بسمله الحمدلله و كفى و الصلوة على نبيه المصطفى و آله خيرة الورى و بعد فهذا هو الجزء الخامس؛ **انجام:** فظاهر هما للتوقف و يردان بما مرو هذا آخر الكلام فى الكفارات من شرح المنهاج ...

ج۵، شامل كتاب حج و كفارات؛ خط: نسخ خوش، كا: محمد رضا نجف آبادى اصفهانى، تا: ۲۰ شوال۱۲۷۱ق؛ جلد: تيماج، ۲۸ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۴-۱۸۶۸]

۳۲. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۵۰۳۴

جلد اول و دوم كتاب است كه تا احكام سلام و تعقيبات را دارد و دهه دوم شوال ۱۲۶۲ به پايان رسيده؛ خط: نسخ، كا: محمد مهدى بن محمد هادى خونسارى، تا: شعبان۱۲۷۳ق، به دستور مؤلف؛ از روى نسخه مؤلف مقابله و تصحيح شده؛ جلد: تيماج، ۳۶۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۳-۲۳۱]

۳۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۵۵

آغاز:ماوراء ذلك فيلزم الاجتناب عنها بلا اشكال مع ان ارتكاب تلك الامور يوجب الشك

از صلاة المسافر تا پايان كتاب الاعتكاف؛ خط: نسخ، كا: شريف، ابوالقاسم، تا: سلخ شوال۱۲۷۳ق؛ افتادگى: آغاز؛ ۱۱۱گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۳-۷۰۹]

۳۴. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۷۰۲۱-۳۶/۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان له معهودية السجود فيما يكون الهوى دا خلا فيه وضعفه ظاهر وليكن هذا آخرجزء الثانى من اجزاء معراج الشريعة فى شرح ...

جزء اول و دوم (طهارت وصلاة)؛ خط: نسخ، كا: شريف، ابوالقاسم، تا: شنبه ۲۸ ذيقعده۱۲۷۴ق؛ جلد: تيماج، ۲۴۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۲۲]

۳۵. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۴۱۵۸

آغاز:الحمدلله رب العالمين ... وبعدفهذا هو الجزء الثالث ... فى صلاة الجمعة والعيدين و الآيات وغيرهامن الصلاة الواجبة والمستحبة و احكام السهو و الشك و الجماعة؛ **انجام:** و كذا الجنون والاغماء اذا عرضا فى اثناء الاعتكاف بطل اعتكافه لفساد الشرط وخروجه عن اهلية العبادة سواء خرجا عن المسجد أم لا.

جلد سوم كتاب و چهارم ازآغاز صلاة الجمعة تا پايان صوم؛ خط: نسخ، كا: محمد رضا نجف آبادى اصفهانى، تا: ۱۲۷۴ق؛ تملك: محمد تقى بن نصرالله بن ابى القاسم كاشانى به سال ۱۲۷۵در اصفهان بامهر «عبده الراجى محمدتقى بن نصرالله» (بيضى)؛ جلد: تيماج، ۲۳۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۸سم [محدث ارموى مخ: ۳-۱۴۸۲]

۳۶. شيراز؛ ثامنى، محمد رضا؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز:برابر

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: ۱۲۷۵ق؛ در دوشنبه ۱۲ ربيع الاول ۱۲۷۶ق با نسخه تصحيح شده به خط مؤلف دام ظله مقابله شده؛ جلد: تيماج مذهب، قطع: وزيرى [اوراق عتيق: ۱-۲۷۴]

۳۷. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۹۵۰-۶/۴۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان له معهودية السجود فيما يكون الهوى داخلاً فيه وضعفه ظاهر وليكن آخر الجزالثانى من اجزاء معراج الشريعة

از اول كتاب تا آخر جزء ثانى (طهارت وصلاة)؛ خط: نسخ، كا: شريف، ابوالقاسم، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۳۷۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۲۲]

۳۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۶۰

جزء ششم كتاب و در هشتم محرم ۱۲۶۷ از تأليف آن فارغ شده است؛ خط: نسخ، كا: محمدرضا نجف آبادى، تا: ۱۲۸۰ق، جا: داريان؛ ۱۱۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۷۱۲]

۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۸۰

آغاز:بسمله الحمدلله و كفى و الصلوة على نبيه المصطفى و آله خيرة الورى و بعد فهذا هو الجزء و الخامس ... كتاب الحج و يتبعه العمره او يدخل فيه؛ **انجام:** فظاهر هما التوقف و يردان بما مر. فهذا، آخر الكلام فى الكفارات ...

ج ۵، از كتاب حج تا آخر كفارات؛ خط: نسخ خوش، كا: محمد رضا، تا: ۱۲۸۲ق، جا: آدريان؛ تاريخ تحرير كتاب حج در ۲۴ محرم ۱۲۶۹ق؛ جلد: تيماج، ۲۸ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۴-۱۸۹۳]

۴۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان له معهودية السجود فيما يكون الهوى داخلا فيه و ضعفه ظاهر و ليكن هذا آخر الجزء الثانى من اجزاء معراج الشريعه ...

جلد اول از آغاز طهارت تا آخر احكام حمام و جلد دوم از ابتداى كتاب صلوة تا آخر احكام سجده شكر و سجده تلاوت مى‌باشد؛ خط: نسخ، بى‌كا، بى‌تا؛ جلد: تيماج، ۳۰ سطر (۱۲×۱۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۱۸۵۶]

۴۱. قم؛ گلپايگانى؛ شماره نسخه:۱۷۴۰-۱۰/۵۰

آغاز:بسملهحمدله والصلوة والسلام على اشرف الاولين والاخرين محمد وعترته الطاهرين المعصومين وبعد فهذا هو الجزء الرابع من اجزاء معراج الشريعة فى شرح منهاج الهداية فى الزكوة والخمس والصوم و الاعتكاف كتاب الزكوة وهى لغة الزيادة والنمو و الطهارة كما فى الرياض؛ **انجام:** بطل اعتكافه لفساد الشرط

وخروجه عن اهلية العبادة سواء اخرجا عن المسجد ام لا وليكن هذا آخر الجزء الرابع ...
جزء چهارم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا، بی‌تا، جا: ادربان؛ جلد: تیماج مذهب،۱۰۸گ،۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۲۲]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۱۵

آغاز:الجزء الثالث من اجزاء معراج الشريعه. و به توكلى و اعتمادى. بسمله. الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على اشرف الانبياء و المرسلين ... و بعد فهذا هو الجزء الثالث من اجزاء معراج الشريعة فى شرح منهاج الهداية فى صلوة الجمعة و العيدين و الآيات و غيرها من الصلوات الواجبة و المستحبة و احكام السهو و الشك و الجماعة و صلوة المسافر و احكام الجنائز. قال اعلى الله مقامه: المقصد الثالث فى بقية الصلوات و فيه منهاج؛ **انجام:** و ليكن هذا آخر المجلد الثالث من مجلدات معراج الشريعة و يتلوه المجلد الرابع فى كتاب الزكوة و الخمس و الصيام وفقناالله للاتمام ... و كان الفراغ من تسويده فى العشر الآخر من شهر ربيع الاول سنة خمس و ستين و مأتين من بعد الالف من الهجرة على هاجرها آلاف التحية و السلام و الصلوة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۷سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۶-۲۳۵۵]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۰۸

آغاز:بسمله، كتاب الصلاة و هى لغة الدعاء على اشهر الأقوال و أظهرها للتبادر و الشهرة؛ **انجام:** حيث قال و يسقط أذان الإعلام و يبقى أذان الذكر و الإعظام فانه لم يثبت.
ج۲، از ابتدای صلاة تا «المنهج السادس فی الأذان و الاقامة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با اجازه محمد مهدی کرباسی (مؤلف) برای ملاعلی مازندرانی لاریجانی، مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: شکرالله فقیه نیا، ۱۳۷۵؛ جلد: میشن، ۱۱۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۸۳]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۵۷

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمين ... و بعد فهذا هو الجزء الرابع من اجزاء كتاب معراج الشريعه ... من الزكوة ... كتاب الزكوة و هى لغة الزياده و النمو و الطهارة؛ **انجام:** و سواء اخر جا من المسجد لا و ليكن هذا آخر الجزء الرابع من اجزاء معراج الشريعه و يتلوه كتاب الحج ... قام الارض و السماء.
جلد ۴، از کتاب الزکوة تا کتاب اعتکاف؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۴۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۲۱]

←معراج الشريعه ≻ الفقه الشيعى

● **معراج الشهادة** / مراثی / فارسی

me‘rāj-oš šahāda

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵-قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (1801 - 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۷ق
اشعاری است درمراثی امام حسین (ع) که به پیروی از «حمله حیدری» دربیان شباهت بین معراج امام حسین (ع) درکربلا و معراج جدش در مکه سروده است. در آن آمده است که این منظومه را پس از نگارش صد و بیست کتاب ساختم.
آغاز:احمده و اصلى على احمده و بعد عرضه می‌دارد احقر بنده رو سیاه و لغزیده نامه تباه فقیر مبتلی بفنون نفس و وساوس شیطانی ... آغاز منظومه:بیا نای غم ساز کن ×× در غم بروی امم باز کن
[فرهنگ سخنوران ص ۳۷۱؛ الذریعة ۶۷۳/۹ و۶۷۴و۲۳۰/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۱/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۶۶/۲-۱۰/۷۶

آغاز:بارالها بگذر از عاصی وجرمش روز محشر ×× کو همیشه درعزایش از دل وجان نوحه خواست؛ **انجام:** کاین همهمه جز درهمی بخت ندارد ×× عاصی بتو کرد عرض له الدر القائل / یارب دلم از غصه بتنگ آمد است میناد ××نوزاد مرا دست قضا هیچ تناول
خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن ملالطف علی، تا: رمضان۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۰/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** خود این هم (؟) و آمد تمام ×× که بر آل احمد صلاه و سلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۳ص (۱۳۱-۲۳۳)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۲-۱۲۹]

● **معراج الشهادة و تبيان السعادة** / تاریخ معصومین / فارسی

me‘rāj-oš šahāda va tebyān-os sa‘āda

نیاز طباطبائی، حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

nīyāz-e tabātabā’ī, hasan ebn-e mohammad(- 19c)

چهل مجلس است برای واعظان و اهل منبر، در معراج حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله مشتمل بر فضائل حضرت امیرالمؤمنین و مصائب امام حسین علیهما السلام. در آغاز هر مجلس خطبه‌ای انشاء شده و اشعاری مناسب موضوعات از مؤلف در مجالس درج گردیده است.
آغاز:سبحان الذى أسرى بعبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى ... حمد خدائیرا که عقل دوربین خیراتش در جستجو
[فهرستواره منزوی ۱۷۸۱/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** تا وقتی که آن غریب را کشتند و در خاک و خون آغشتند

خط:نسخ،بی‌کا، تا: سه‌شنبه۳ رجب۱۲۶۱ق، به‌جهت ملا حسنعلی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱

خط: نستعلیق، کا: سرابی، علی نقی بن تقی، تا: دوشنبه ۱۹ رجب۱۲۷۷ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۱۴۵]

● **معراج الصائمین** / فقه / فارسی

me‘rāj-os sā’emīn

حسینی علوی، محمد بن احمد، ق۱۱ قمری

hoseynī ‘alavī, mohammad ebn-e ahmad(- 17c)

بخش‌بندی: مقدمه (در چند فایده) و چندین معراج. در صحت روزه و احکام و شرایط و مقدمات آن.

آغاز:بسمله. الحمدلله کثیراً کما هو اهله و الصلوه علی محمد النبی و آله. اما بعد چنین گوید افقر عبادالله الی رحمه الله ربه الغنی احمد بن زین العابدین العوی چون که فراغ واقع شد و قلم چابک رقم از زحمت گردآوری لآلی نشور که برشته انتظام آورده بود در کتاب منهاج الصحه در باب نماز فراغت یافت، پشت بر دیوار دوات نهاد و بعضی از اخوان صفا و خلان وفا التماس نمودند نوشتن کتاب در باب صحت روزه ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و همچنین این توجیه دور است و صلاحیت آن ندارد که محل نزاع باشد زیرا که پی در پی بجای آمده است، اگرچه باسباب مختلف باشد.

انجامه: تمت المعراج الصائمین بعون الله رب العالمین و قول الفراق و الحمدلله حمده و تمت کتابه خمسین من شهر صفر ختم [کذا] بالخیر و الظفر سنه الف [و] ست [و] خمسین من الهجره النبویه من تصیغه اربعه عشر م شهر رجب المرجب سنه الف و اربعین حامدا مصلیا مستغفرا سنه ۱۰۵۶.

نسخه منحصر و یگانه؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ مهر: «عبده فرج الله بن محمد کاظم»؛ جلد: چرم، ۴۴۷ص، ۲۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱/۴۷-۸۸]

● **معراج العابدین** / دعا - فارسی

me‘rāj-ol ‘ābedīn

قاری، محمد جعفر بن محمد صالح، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad sāleh(- 18c)

اهدا به: شاه سلطان حسین(۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)

کتاب در فضل اعمال ماه‌های رجب و شعبان و رمضان است احادیث را به فارسی روانی ترجمه نموده؛ مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان حدیث من بلغ و تسامح در ادله سنن و غیره؛ باب ۱. فضائل و اعمال ماه رجب (در دوازده فصل)؛۲. فضائل و اعمال ماه شعبان (در نه فصل)؛۳. فضائل و اعمال ماه مبارک رمضان (در هفده فصل)؛ خاتمه در فضائل و اعمال شب عید رمضان.

آغاز:الحمدلله الذی هدانا بفضله الی طریق ... بطوله الی ما یوجب رفع الدرجات و و بتبدیل السیآت باضعافها من الحسنات.

[فهرستواره منزوی ۹۰۷/۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و تستخرج یا رب کنوزک یارحمن.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳۳۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۲۹۱]

←معراج العابدین و انیس الذاکرین ← سلاح العابدین و انیس الذاکرین

● **معراج العارفین** / کلام و اعتقادات / عربی

mi‘rāj-ul ‘ārifīn

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

‘alavī ‘āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 1645)

در شرح متنی از سید ماجد بحرانی در سه باب در اعتقادات در ۴ فصل و طهارت در ۲ فصل و صلات.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یادداشت سید محمد رحیم بن مرتضی حسینی در ۱۱۶۵ به خط و مهر خود او که این کتاب از نیای من است؛ قطع: ربعی [فیلمها ف: ۲-۱۷۳]

● **معراج العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

mi‘rāj-ul ‘ārifīn

برغانی، محمد علی بن محمد، - ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad(- 1856)

کتابی است در بیان معرفت آفاق و انفس در سه «بیشه» و یک «اشاره» و یک «خاتمه».

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۰۰/۱

آغاز:و له الحمد فی السماوات و الارض و عشیا و حین تظهرون؛

انجام: و این به منزله آن جسمی است.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۱ص (۲-۱۴۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۲]

● **معراج العاشقین** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rāj-ol ‘āšeqīn

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین،- ۹۴۹ قمری

xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn(- 1543)

تاریخ تألیف: ۹۹۶ق

رساله‌ای است کوتاه دربیان خلافت و خلیفه و آداب و شرایط آن به نثر و نظم و با استفاده از آیات و روایات به هنگامی که سلطان عبیدالله خان شیبک (۹۰۴-۹۴۶ق) عازم خراسان بوده برای ملازمان او نگاشته شده است.

آغاز:الحمدلله الذی خلق الإنسان بمشاهدة جماله و جلاله ... بیت: پیشوایانی که ره بین آمدند × گاه بیگاه از پی این آمدند

[دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۰۷/۸؛ مشترک پاکستان ۱۹۴۶/۳ (۲نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۰/۲۰

آغاز: ... هم چنانکه بود در عالم عدم جمال همچون خود را مشاهده می‌کرد و می‌دید چونکه او را سبحانه و تعالی از کرم و فضل و عنایت و فیوض بی نهایت؛ **انجام:** معراج عاشقی که فنای در بی فناست ×× بر طور عشق نعره مستان کبریاست

خط: نستعلیق هندی، کا: بابا گلکار، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۲۲۹ر-۲۴۰پ)، ۱۰۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۰۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۸۷/۱۳

تذکر: در فهرست این رساله بدون نام مؤلف آمده؛ خط: نستعلیق، کا: حسن خان جوهر، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۳۷/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** بنده حلقه به گوش از ننوازی برود ×× لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه بگوش

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳۷گ (۶۰-۹۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۵۹۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲۳-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:** با عقل کم نشین که مقام تحیر است / همراه عشق باش که همسایه لقاست.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۱۴۰۱ (گنج، ۸۰۵، ۶۷۱/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۳۳گ (۲۳۷-۲۶۹) [عکسی ف: ۲-۲۵۸]

● **معراج العباد** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rāj-ol ‘ebād

کبودرآهنگی، محمد رضا بن علی رضا

kabūdar-āhangī, mohammad rezā ebn-e ‘alī rezā

در اسرار صلوة و تفسیر فقرات بسمله و سوره توحید. دارای ۲۲ «فصل»؛ خاتمه مشتمل است بر سه «باب»: باب اول در دلیل اجمالی بر وجوب وجود مدبر روحانی که عبارت از وجود پیغمبر مطلق باشد در هر عصری ... در رساله مفرده مسمی بدرة الصدف ... عن کتاب مفتاح النبوه بندگان را بندگی لازم و طریق بندگی به نحوی که ...

آغاز:الحمد لله الذی من علی المومنین ... اما بعد تراب اقدام عباد الله بنده احقر ... ابن المرحوم الحاج علی رضا الحائری مسکنا و مدفنا والهمدانی اصلا محمد رضا الشریف الحائری الکبودر آهنگی ... فصل اول در بیان طریقه ای که در این معراج سالکنان مسالک شریعت ... من به عالم حقیقت برده‌اند

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۵ طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:** و حکایتی میکرد در فضل شیطان روزی آن خالق مخلوق نژاد ×× چار میخ صفت ذو الاوتاد / بود بنشسته به عرش اعظم ×× یعنی آن قصر ضلالت توام ... / پرده بر عیب بدش پوشانی ×× چه توان گفت خودت میدانی

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ در پایان نسخه خاتمه‌ایست در چند سطر که ناتمام است و بر آن خط کشیده شده [ف: ۲۳-۵۱۴]

● **معراج العرفان فی حقیقة الانسان** / فلسفه / عربی

mi‘rāj-ul ‘irfān fī ḥaqīqat-il insān

در چند «مقاله» هر یک چند فصل در مبحث نفس به روش کتاب النفس شفای ابن سینا و ناظر به آن و شرح و حاشیه‌مانندی است برای آن از مؤلف نهایة الهدایه در علم الهی.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۶۰

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۷و۸[نشریه: ۲-۱۷۱]

● **معراج الفصاحة** / ادبیات / فارسی

me‘rāj-ol fasāha

طغرای مشهدی،- ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī(- 1689)

در بیان برخی از صفتهای شاه:تهور، شوکت، دیوان داری، فضیلت، سعادت.

آغاز:معراج فصاحه طغرا به عرش خیال رف رف معنی داده ... از حق سخنی معجزه آیین خواهم ×× نظمی که کند رسول تحسین خواهم

[نسخه‌های منزوی ۳۶۲۹/۵-۶۳۳۰ نشانی ۴ نسخه؛ مشترک پاکستان ۱۹۱/۵ که نشانی ۶ نسخه آنرا داده]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷۹/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵سطر

[ف: ۴–۶۶۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** از دولت مدح آن پیمبر طینت ×× در جرگه دوستان خود راهم ده

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۲۱۰پ)، ۱۵سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲–۲۰۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۶۹/۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** از دولت مدح آن نمیر طینت ×× در جرگه دوستان راهم ده

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷گ (۱۶۵پ–۱۷۱ر) [ف: ۲–۲۳۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵/۳۲۹۶/۱۲

آغاز:از حق نخی معجزه آئین خواهم؛ **انجام:** از جمله مریدان اوست دعوت خانقاه

خط: شکسته نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ناتمام مانده و در مقابله با نسخه مجموعه پیشین معلوم می‌شود چهار سطر نثر و چهار بیت شعر از پایان رساله را کاتب ننوشته؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا،۷ص(۲۷۶–۲۸۲)،۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۹۴۵]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰/۲۳-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۰۸۶ (گنج، ۱۳۰۱/۳)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل» او؛ ۸ص (۳۰۴–۳۱۱) [عکسی ف: ۲–۲۵۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۱۶-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹ فارسی؛ کا: ظهیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳–۱۸۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ باسرلوح، مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۶ص (۱۶۳–۱۶۸)، ۳۲ سطر (۹×۲۷)، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰–۷۹۵]

۸. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵–۶۲۷]

←معراج القدس ← الجبر و التفویض

● معراج القلوب / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj-ol qolūb

رساله کوتاه اعتقادی است در ترجمه عبارات نماز و بیان طهارت، نماز، خمس، زکات، صوم و حج که از دو باب تشکیل شده: باب ۱. مشتمل بر ترجمه الفاظ عربی که درنماز خوانده می‌شود؛ باب ۲. شامل پنج «فصل»:۱) بیان اسرار طهارت و نماز،۲) بیان زکات، ۳) بیان اسرار صوم، ۴) بیان اسرار خمس، ۵) بیان اسرار حج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۱

آغاز: ... می‌باید تلقی به قبول کرد و هرچند که عقول قاصره ما قادر بر ادراک حکمت و مصلحت نباشد چنانچه حال بندگان در اکثر احکام الهی چنین است؛ **انجام:** رحم کن بر ما هر گاه وارد شویم از برای حساب، در حضور تو بی لباس و پایی برهنه حالکونی که متغیر شده باشد از خاک قبر صورتهای ما، برحمتک یا ارحم الراحمین و یا اکرم الاکرمین ...

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح درجزینی، تا: ذیقعده۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مشمع، ۴۳گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۷–۵۲۸]

● معراج الکمال / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rāj-ol kamāl

دارابی، شاه محمد بن محمد، ۱۰۲۷؟ – ۱۱۴۷ ؟ قمری

dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (1618 - 1735)

در بیان آداب و معانی «شیخ، ارشاد، مرید، استرشاد» شامل ابحاث سیر و سلوک و اشاره به تاریخ تصوف و رد و تحقیق است که در یک «مقدمه» و سه«فصل» و «خاتمه» ترتیب یافته: المقدمه فی بیان تفسیر بعضی الالفاظ الذی له دخل فی المقصود و اشارة اجمالیة الیه؛ فصل ۱. دلائل اثبات المطلوب و ان هذا لیس ببدعة؛ فصل ۲. بیان شرائط التی لابد فی الشیخ؛ فصل ۳. شرائط المرید؛ الخاتمة فی بیان نتیجة ذلک و ما یترتب علیه.

آغاز:الحمدلله الذی الهمنا الاقتباس من مشکوة نبوة سید الانبیاء.

انجام:و سائر الکتب ترجع الی هذه المسائل فهذا آخر ما اوردناه فی هذا الرسالة فی مسلک اهل العرفان و الله المستعان و علیه التکلان و صلی الله علی اعلام الهدایة و اقطاب الولایة محمد و آله الطیبین الطاهرین و الحمد لله رب العالمین.

[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۶۱۷/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن احمد حسینی، تا: ۲۱ محرم۱۳۰۱ق؛ محشی از مؤلف؛ واقف: ملک زاده کوثر؛ ۶۸گ، ۱۲ و ۱۶سطر [ف: ۶–۴۷۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان الفیض عام و الجود تام تم فی ۲۱ محرم ۱۳۵۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۱ق؛ جلد: پارچه‌ای [رایانه]

● **معراج الکمال (ترجمه)** / فقه / فارسی

me‘rāj-ol kamāl (t.)

در احکام طهارت و صلات و صوم و زکات و حج و امر به معروف، در هفت «مقصد»، و ترجمه رساله عملی شیخ حسین بلادی بحرانی می‌باشد که مترجم به دستور بعضی از برادران ترجمه کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۳۱/۲

آغاز:لآلی حمد و سپاس و ستایش بیقیاس مر محمودی را سزاست که گوهر نفس نفیس انسان را شرف نطق بخشید؛ **انجام:** و این مذهب ابن فهد است رحمه الله

خط: نستعلیق، کا: باقر بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۱۸۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۶۷پ-۱۳۲پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۵۶]

←معراج المحبة ← معراج محبت

● **معراج محبت = معراج المحبة** / شعر / فارسی

me‘rāj-e mohabbat = me‘rāj-ol mohebba

طهرانی، علی بن عبدالحسین، ق۱۴ قمری

tehrānī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-hoseyn(- 20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

مثنوی است در حدود یک هزار و پانصد بیت در چگونگی داستان کربلا و شهادت حضرت امام حسین علیه السلام چنانچه در احادیث روایت شده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین پس از ستایش آفریدگار و درود بر رسول مختار ... الا ای پیک رفرف سیر غایب ×× که باشی شاه غایب را تو حاجب

انجام:پادشاهی را بگردن بند بستندی که بود ×× ما سوی الله را پس از جد و پدر مالک رقاب / دختران حیدر و زهراء برهنه پا و سر ×× بر سر از گردون دون پرور، نقاب از آفتاب

چاپ: مشار فارسی ۴۸۱۹/۴ (۳ چاپ)؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۴، خشتی، ۱۰۰+۱صص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۱۷، ربعی، ۱۳۴+۲صص

[الذریعة ۲۳۴/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۲/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: میشین، ۸۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۳۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۰۵

خط: نستعلیق، کا: مهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۴سطر (۷×۱۳) [ف: ۱۷-۲۴۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۴۴

آغاز:الا ای پیک رفرف سیر غایب ×× که باشی شاه غایب را تو حاجب / گذر کن سوی آن اقدس حظیره ×× که باشد نام آن خضرا جزیره؛ **انجام:** بیامد بیالین دخت رسول ××خجل بود از کار قوم جهول / جز از این نبد چاره دیگرش ×× که این بود فرمان پیغمبرش

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد ولی انوری الکامی، تا: ۱۶ ربیع الاول ۱۳۰۹ق؛ مهر: کتابخانه شیخ فضل الله نوری (مربع بزرگ)، «محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۴۲]

● **معراج المؤمنین = شرح خلاصة الفقه کیدانی** / فقه / عربی

mi‘rāj-ul mu’minīn = šarh-i xulāṣat-ul fiqh kiydānī

سرهندی، بدرالدین بن ابراهیم

sarhandī, badr-od-dīn ebn-e ebrāhīm

وابسته به: خلاصة الفقه؛ الکیدانی = مطالب المصلی؛ نسفی کیدانی، لطف الله (-۹۰۰)

شرحی بر الخلاصة الکیدانی (لطف الله نسفی کیدانی) است.

چاپ: طبع، انظر المعجم ص /۱۵۸۱.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۰۶/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی شرح صدورنا بمعرفة ما لنا و علینا؛ **انجام:** فیجوز أن لا یعود و فی النوادر لو عاد المقتدی بعد فراغ امامه تفسد صلوته و الصحیح الاول کما فی المحیط و هو المقتدی أن یفرغ امامه مخیر بین الاتمام ثمه و العود.انجامه: ذیحجه۱۲۷۷.شد بتوفیق خدای لاینام ×× این کتاب در یوم دوشنبه تمام / قاریا بر من مکن قهر عتاب ×× که خطای رفته باشد در کتاب / این خطای رفته را تصحیح کن ×× از کرم و الله اعلم بالصواب

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، کا: علی محمد ولد عادل تایمنی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: گالینگور، ۹۳گ، ۱۲ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵۱-۱۱۳]

● **معراج المؤمنین** / دعا / فارسی و عربی

me‘rāj-ol mo’menīn

محمد جعفر

mohammad ja‘far

از محمد جعفر که این کتاب را به دست آورده و دعاهایی بر آن افزوده، به فارسی است در شش منهج و یک خاتمه. مؤلف اصل کتاب دانسته نشده است.

آغاز:بسمله، حمد و ستایش خداوندی را سزاست که هدایت کرده ما را براه نجات الخ

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** روز پنج‌شنبه هزار مرتبه یا ذوالجلال و الاکرام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماج،۲۰۴گ،۱۷سطر(۹×۱۷)،اندازه:۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۴۳۰]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۳]

● معراج المؤمنین فی صلاة اللیل و آدابها / آداب و سنن / فارسی

me'rāj-ol mo'menīn fī salāt-el layl-e va ādābehā

رستم بن صفی قلی، ق۱۲ قمری

rostam ebn-e safī qolī(- 18c)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

در آداب و فضیلت و ادعیه بیداری و نماز شب (شفع و وتر) و نافله صبح و اوقات آنها در یک «مقدمه» و شش «منهج» و «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت ذکر بعضی از آداب و اوقات دعا و ادعیه متضمنه بر تمجید و تحمید؛ منهج ۱.فضیلت بیداری و نماز شب و ذکر اوقات و سایر امور متعلقه به آن؛ ۲. بیان آداب و ادعیه برخواستن از خواب و آداب و ادعیه بیت الخلا و مسواک و غسل جنابت و وضو و دخول مسجد و استعمالخوشبویی و شانه و سایر چیزهایی که پیش از نماز سنت است؛ ۳. بیان آداب و ادعیه هشت رکعت نماز شب و سایر امور متعلقه به آن؛ ۴. آداب و ادعیه نماز شفع و وتر و سایر آنچه متعلق است به آنها؛ ۵. بیان اوقات و آداب و ادعیه نافله و دعاهای طلوع صبح؛ ۶. بیان بعضی فضائل شب جمعه و دعاها و نمازهای حاجت متعلقه به سحر شب جمعه و دعاهای متعلقه به نماز تهجد شب جمعه و شب اول رجب و نیمه شعبان و دعاهای سحر ماه مبارک رمضان؛ خاتمه: در بیان نمازهای حاجات و دعاهای طلب روزی و ادای دین و دفع دشمن و زیارات و استغاثه که از نصف شب تا طلوع صبح پیش از نماز شب و در اثنای آن و بعد از نافله صبح بجا باید آورد و ذکر بعضی از مناجات‌ها و دعاهای مأثوره که مناسب است خواندن آنها در سحرها. (محمد باقر حجتی)

آغاز:بسمله، معراج پایه والای شکرگزاری اقرار به عجز و قصور از گلدسته بندی ازهار ... اما بعد، بر داعیان دوام دولت قاهره و خلود پژوهان سلطنت ابد مدت باهره پوشیده نیست که پاسداری حقوق اولیای نعم بر ذمت حق شناسان ...

انجام:لک الاسماء الحسنی و انت علیم بذات الصدور، و نام ببر حاجت خود را

[فهرستواره منزوی ۹۰۸/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ دارای سرلوح مرصع، مجدول، مصحح؛ تملک: آیت الله حیدر قلی خان بن نور محمد خان کابلی معروف به سردار کابلی از علمای بزرگ و حکیمان معاصر مقیم کرمانشاهدر ۲۱ رمضان ۱۳۵۷؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۳۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ یادداشتی از فراهانی به تاریخ ۲۰ رمضان ۱۳۲۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۲۰۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۰۹/۱-۲۵/۱۹۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** ودرهر رکعت الحمد یکبار وقل هو الله احد ده بار وآیة الکرسی ده بار بخواند وبعد از نماز این دعا را که گذشت بخواند وثواب او همان ثوابست که گذشت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: ساغری، ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۲۳]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عرب جزایری، محمد تقی بن محمد صادق، تا: ۱۱۰۴ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۶گ، ۱۱سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: -۴۰۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۸ و ۵۸۱۰-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: قزوینی، محمد امین بن کاظم، تا: ربیع الاول۱۱۰۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶۲۰] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طایر، محمد هاشم، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ابعادمتن: ۱۰×۱۸، اندازه: ۱۵×۱۶سم [ف: ۱۷-۲۴۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←معراج نامه ⋗ معراج النبوة
←معراجنامه ⋗ معراجیه
←معراج نامه ⋗ رساله معراج

● معراج نامه = معراجیه = اثبات النبوة = مرشد الکفایة / کلام و اعتقادات / فارسی

me'rāj-nāme = me'rājīya = esbāt-on nobovva = moršed-ol kefāya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: علاء الدوله کاکویه

یکی از رسالات منسوب به بوعلی است که در برخی نسخ آمده که به دستور علاءالدوله کاکویه (حکومت ۳۹۸-۴۳۳ق) نوشته است؛ در یک «مقدمه» و سه «فصل» (و برخی بدون مقدمه و دو فصل) تنظیم شده: فصل ۱. در پیدا کردن حال نبوت و رسالت؛ ۲. در مقدمه معراج رسول (ص).این رساله در الذریعة به نام‌های معراج نامه و اثبات النبوة و مرشد الکفایة آمده است. لازم به یادآوری است که رساله «اثبات النبوة» عربی است و رساله حاضرفارسی است، بنابراین نمی‌تواند اثبات النبوة باشد مگر این‌که بگوییم ترجمه آن است.دکتر مهدوی گوید: در صحت انتساب آن به شیخ تردید است زیرا در هیچ جا نامی از شیخ نیامده و سبک نگارش آن با دانش‌نامه تفاوت دارد ولی سید داماد در «صراط مستقیم» این رساله را از شیخ دانسته و عبارتی از آنرا در صراط مستقیم آورده است. برخی آنرا با رساله «اثبات النبوة» اشتباه کرده‌اند و این اشتباه ناشی از آغاز این رساله است که درباره نبوت سخن گفته است.کشف الظنون (ج۱ص۵۶۵) رساله فارسی در معراج از شیخ الرئیس ضبط کرده ولی جمله آغاز آنرا ذکر نکرده است.در نسخه شماره ۷۱ کتابخانه مراد بخاری ترکیه از قطب الدین امیر ابو منصور مظفر بن ابی الحسین اردشیر عبادی مروزی واعظ (- ۵۴۷ق)، و در نسخه کتابخانه ملی تهران از شهاب الدین سهروردی دانسته شده است.

«دانش پژوه» می‌گوید: شیخ رئیس هنگامی‌که نزد علاءالدوله می‌رفت درباره معراج با هم گفتگو می‌کردند و این رساله را به‌دستور او و درخواست دوستان نوشت و در دیباچه در سه جا از وی با عبارت «خدمت عالی علائی،ذات شریف علاءالدوله، مجلس عالی» یاد نمود.وی در توصیف آن آورده:ابوعلی سینا در این رساله پیامبری را ثابت می‌کند و پرده از روی راز و رمز پیامبران برمی‌دارد و فرشته آسمانی را نیروی عقلی می‌پندارد و مسئله دشوار وحی را با روش فلسفی می‌گشاید آن‌گاه پیامبری پیامبر اسلام را روی سنجش با پیامبران دیگر اثبات می‌کند وی در اینجا می‌گوید که افلاطون در نوامیس می‌نویسد:«هر که راز پیامبران را درنیابد به جهان خدائی نخواهد رسید» باز می‌گوید که پیامبران یونانی همه رمز به کار می‌برده‌اند از این روی بود که پیامبر توانست عرب‌های نادان را دانا سازد. شیخ در اینجا آیه نور را تفسیر فلسفی می‌کند چنان‌که در بند ۱۱ نمط ۳ اشارات همین کار را کرده و آیه را به چهار عقل تأویل نموده، آن‌گاه می‌گوید که اسکندر افرودیسی در این‌که عقل کلی را همان خدایارسطو پنداشت نادرست گفته است. سپس بر عرش بودن خدا و فرشته بودن آسمان‌ها و پاداش و کیفر و صراط و هفت در دوزخ و هشت در بهشت را تأویل فلسفی می‌کند. روش شیخ در اینجا مانند باطنیان اسمعیلی می‌باشد و تأویل‌های ناصر خسرو را به یاد می‌آورد. شیخ می‌گوید که فیلسوفان بزرگ یونان همه به رمز می‌نوشتند جز ارسطو که افلاطون او را در این باره نکوهش کرده و او گفت اگر چه من دانش را در دسترس همه گذارده‌ام ولی در نگارش‌هایم شکافهایی است که همه بدان راه نمی‌یابند.

آغاز:سپاس خداوند آسمان و زمین را و ستایش دهنده جان و تن را ... اما بعد وصیت میکنم که این چند کلمه در تحقیق شرح میرود ازاغیار و نامحرم دریغ دارند که مدتها از ظهور این کلمات بحکم خطر محترز می‌بودم

انجام:نحن معاشر الانبیاء نکلم الناس علی قدر عقولهم ... وآن را غذای روح خود سازد والحمدلله بل اکثرهم لایعقلون وصلی الله علی محمد خاتم النبیین وسید المرسلین وسلم تسلیماً کثیراً برحمتک یا ارحم الراحمین

چاپ: به تصحیح بهمن کریمی (رشت، مطبعة العروة الوثقی (کتابخانه تجرد): ۱۳۵۲ق)؛ به تصحیح غلامحسین صدیقی (تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱)؛ به تصحیح نجیب مایل هروی (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس ۱۳۶۵)

[نسخه‌های منزوی ۸۴۶/۲ و ۸۴۷ (۳۰ نسخه)؛ الذریعة ۲۳۵/۲۱؛ فهرست مصنفات از مهدوی: ۲۹۷؛ فهرستواره منزوی ۲۳۸/۶؛ دنا ۹: ۸۶۶-۸۶۵ (۵۷ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تعلیقه معراج نامه

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: با امضاء محمد بن عمر رازی، تا: ۱۵ صفر ۵۸۴(؟ !)؛ تملک: ابی القاسم بن محمد حسن در محرم ۱۲۷۶ق؛ مهر: محمد طاهربن محمد علی، با امضاء عبدالکریم تبریزی؛ جلد: تیماج،۴۶گ،۱۳سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۱۰۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۴۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۳۴۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۱۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** ایزد تعالی توفیق راست گفتن و راست دانستن ارزانی داراذ بمنه و جوده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۷؛ واقف: عضدالملک، ۱۲۷۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۳۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۹-۱۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** ایزد تعالی توفیق راست گفتن و راست دانستن ارزانی داراد بمنه و جوده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: میان قرن ۶ و ۷؛ وقفی عضدالملک؛ واقف: عضدالملک؛ ۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۲۴۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۱/۱

خط: نسخ، کا: محمود بن علی بن ابی عبدیل، تا: ۶۷۹ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳۳ص (۱-۳۳)، ۲۳سطر (۱۳×۲۲)، اندازه:

۱۹×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۱۲۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۶۷(آ)-۴۶۳/۶۷(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۴ق؛ مجدول، درهامش؛ ۵گ (۱۴۷ر-۱۵۱پ)، ۲۳ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۸۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۶۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۶/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** هر که نداند معذورست و روانیست این کلمات را بجاهل و عامی نمودن که بر خورداری ... این کلمات والله المشکور علی ما وفقنا و حسبنا الله و نعم الوکیل تم رساله المعراج بحمدالله و حسن توفیقه و صلوة علی خیر خلقه محمد النبی و آله و صحبه و سلام.

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۲۸ص (۷۰-۹۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۳۸۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۳۹-۴۸)، ۱۲سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۸۲]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۱۸

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱۳۸-۱۴۸)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۷۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۱/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸ص (۲۶۶-۲۷۳)، ۲۲-۲۵ سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰-۹۸۳]

۱۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۶۲/۱۲ - ب

در فهرست از عبادی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۶گ (۱۹۰پ-۲۰۵پ) [ف: -۱۹۹]

۱۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۰۵/۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... بدان وفقک الله که چون احوال معراج اشرف انبیاء محمدمصطفی صلی الله علیه و آله؛ **انجام:** چون تفکر تمام شد هیچ روزگار نشده بود و آن سر بغیر از ... بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: -۲۱۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۲۶

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۱۱۲]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۲-ف و ۲۲۳/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه علومی ش ۶۳۰بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۶۸۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۲۵/۵

خط: نسخ، کا: صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، تا: رمضان۱۰۰۶ق، جا: قزوین؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۵ص (۱۱۸پ-۱۴۲پ)، ۱۵سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۶۱]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و راست گفتن ارزانی داشت. بمنه و کرمه. و الله المستعان علی ما تصفون. تمت المعراجیة ...

با دیباچه ای است از نگارنده‌ای که از خود نام نبرده است؛ خط: نستعلیق پخته، کا: عبدالغنی بن وجیه الدین علی حسینی تفرشی، تا: ۱۰۰۶ق، جا: قزوین؛ ۱۲گ (۱۷پ-۲۸ر) [ف: ۱-۲۳۳]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۹۶/۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**عن القول و الامل و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ رجب۱۰۱۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲گ (۲۰۶پ-۲۱۷ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۵/۷سم [ف: ۷-۲۶۱]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**روا نیست که رمزهای کلمات را بجاهل و عامی نمودن که برخور داری از این جز عاقلان را نیست رمزهای این کلمات. و استغفرالله ... تمت ... علی یدی العبد الراجی عبدالقادر الاردوبادی فی منتصف شهر ربیع الاول سنة اربع و عشرین و الف

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ربیع الاول ۱۰۲۴ق، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱گ (۱۷۳ر-۱۸۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۴-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلمها ف: ۱-۵۵۷]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۸/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن یزدی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰گ (۴۸پ-۶۷ر)، ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۸]

۲۰. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۸۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رشید حسین، تا: ۱ جمادی الثانی۱۰۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۳۸-۴۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۱۷]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۸/۲

آغاز:برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «رساله» آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۰۵۹ق [ف: ۷-۴۴۹]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱/۱۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «معجزات و کرامات» آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن الشریف بن محمد علی نصر آبادی، تا: ۱۶ رجب۱۰۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۶۷پ-۲۷۰ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۶۵]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۰/۸
آغاز و انجام: برابر
این نسخه مقدمه ندارد و در دو فصل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۴گ (۷۵-۷۸) [ف: ۱۵-۳۲۱]

۲۴. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۹۱/۵
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه محمد بن محمد زمان میبدی، تا: ۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۰۴پ-۱۱۸پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۷۶]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۷/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** فاولئک اصحاب الجنة هم الفایزون و هو لاء الذین خسروا انفسهم الطالبون الحمدلله اولاًو آخراً و ظاهراً و باطناً
در فهرست با عنوان «روح» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً۱۰۷۱ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲ص (۲۵-۳۶)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۶-۳۱۳]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳/۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** که برخورداری ازین جز عاقلانرا نیست برمز این کلمات حقیقی ایزد تعالی توفیق راست گفتن و راست دانستن ارزانی دارد. تم
خط: تعلیق، کا: کرکی، حیدر بن علی، تا: نزدیک۱۰۷۶ق؛ ۱۵گ (۱۱۵پ-۱۲۹پ) [ف: ۳-۳۶۳]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۴
آغاز:تنبیه، وصیت می‌کنم که این چند کلمه در تحقیق شرح می‌رود از اغیار و نامحرم دریغ دارند ... در پیدا کردن حال نبوت و حقیقت کلام ربانی و معجزه و تشریح بدن انسانی ...
در حقیقت نبوت و قرآن و روح و خیر و شر و غیره. در فهرست با عنوان «وصیت مکتومه» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۴۰ — ۴۸)، ۱۴-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۴۸]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۲۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق، جا: اجمیر؛ ۲ص (۸۳-۸۴) [ف: ۵-۶۰۳]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: با تاریخ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۳ص (۱۰۰-۱۰۲)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۸۷]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۳۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** الایمان یمانی و الحکمة یمانیة و مدد آن قوت از روح قدسی کشند چنانکه پیغمبر فرمود
خط: نستعلیق، کا: شیرازی، محمود بن محمد تقی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ناقص؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۰گ (۱۲پ-۱۴۱پ) [ف: ۱۰-۱۶۰۳]

۳۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۷۴/۹
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۰گ (۹۸-۱۰۷)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: -۳۵۰]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۱/۱۰
آغاز:برابر؛ **انجام:** و روا نیست این کلمات را بجاهل و عامی نمود که برخورداری هر عاقل نیست جز عاقل نیست ... (ناخوانا) این کلمات.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: نیماج، ۱۱۸گ، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵۱-۵۲]

۳۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۹۷پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۷۳۵]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۱-طباطبائی
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این نسخه کوتاه‌تر از دیگر نسخه‌های معراج‌نامه است و با تفاوت بسیار در سخن و مضمون با نسخه چاپ شده، نسخه شماره ۳۳۲۱/۹ نیز مطابق نسخه حاضر است بنابراین نسخه‌های معراج‌نامه (یا اثبات النبوه) منسوب به شیخ دو نوع است که باید در تحقیق مورد نظرداشت؛ ۴گ (۱-۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۳-۶۰۵]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۳۱/۱
در فهرست از عبادی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: شیرازی، محمود بن محمد تقی، تا: قرن ۱۲؛ از مجموعه‌ای جدا شده از ۱۷تا۲۷آن؛ جلد: تیماج مشکی [ف: ۱۰-۱۶۰۳]

۳۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴/۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** که از این اسرار جز عاقلی کاملی بهره نیابد و در رمز این کلمات جز صاحب ذوق را زیادتی نباشد تمام شد شرح معراج و استغفرالله
خط: نسخ، کا: خادم، علی بن غیاث الدین، تا: قرن ۱۲، برای سراج الدین مولانا قاسم؛ در پایان تاریخ نهم جمادی الاول ۷۵۱ دیده می‌شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۷گ (۳۵۸پ-۴۰۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [ف: -۱۵۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ ناقص است؛ جلد: تیماج، ۳۴ص (۲۲۲-۲۵۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹-۳۹۹]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** و تصدیق که بدرجه او رسد که بعد از آن در هر مصنوع که بنگرد توحید او افزون گردد. تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۲۵۸-۲۷۲)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹-۳۹۹]

۳۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۳/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و در اثبات صانع به یقین و تصدیق که بدرجه او رسد که بعد از آن در هر مصنوعی که بنگرد توحید او افزون گردد
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد کاظم، تا: رجب۱۱۰۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۶گ (۹۸ر-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۳۶۴]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۷/۳۳

آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. در فهرست قدیم مجلس به نام «مکتوب و مکنون» از شیخ بهائی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۳۴۳-۳۴۸) [ف: ۴ جدید-۲۴]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۱۷

آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد. در فهرست به احتمال از ملا علی نوری دانسته شده؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴ص (۳۶۸-۳۷۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۶۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۰۹/۱۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۱۶]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۷/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**ایزد تعالی توفیق راست گفتن و راست دانستن ارزانی دارد بمنه و کرمه.
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا حاجی محمود اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۲۱۲-۲۳۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۴۴-۱۱۲]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۹/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و روانیست این کلمات را به جاهل و عامی نبودن که برخورداری او و جز عاقلانی نیست رمزهای آن کلمات والله المشکور علی ما وفقنا و حسبنا الله و نعم الوکیل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۱۱-۱۲۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۳]

۴۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وتعلق از پیش نظر او برخیزد وچنان شود در اثبات صانع بیقین وتصدیق که بدرجه او رسد که بعد از آن در هر مصنوعی که بنگرد توحید آن افزون گردد.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱سطر [ف: ۱-۳۵۶]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۹۷/۴

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد شهیر به ملا آقا جان مازندرانی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳پ-۱۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۹۸]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱/۶

آغاز:برابر
در سه فصل و یک مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۹۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** جز عاقل عارف را نیست بر مزهای این کلمات و السلام علی اهل السلام
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ واقف: فهرستی؛ ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۲۴۸]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۱/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** که برخورداری ازین جز عاقلانرا نیست برمز این کلمات حقیقی ایزد تعالی توفیق راست گفتن و راست دانستن ارزانی دارد. تم
خط: نسخ، کا: سمنانی، محمد بن نادعلی، تا: نزدیک۱۲۸۳ق؛ در دیباچه می‌گوید: چون به خدمت عالی «علایی» رسید اجازه داد که این را بنگارم، بر فراز نسخه آمده: «هذا رسالة المعراج من الشیخ الرئیس»؛ ۱۲گ (۸۳پ-۹۴ر) [ف: ۳-۳۶۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۴۸/۹-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۸]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۲۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** روانیست که بر خودداری جز عاقلان را نیست بر رمزهای این کلمات حقیقی. ایزد تعالی توفیق بدرست گفتن و بدرست داشتن ارزانی دارد بمنه و جوده فی شهر رجب المرجب ۱۲۹۴.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماجمنقش، ۵۳ص (۱۵۹-۲۱۱)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۶۲۱]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۳۵/۵

بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ در صفحه عنوان به شیخ الرئیس نسبت داده شده؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۲ر-۱۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۴سم [ف: ۹-۱۸۸]

۵۱. قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه:۸/۴

خط: نسخ، کا: معصوم بن رضی بن جحی بن معصوم بن ناصر حسینی قائنی خراسانی، تا: ۲ ربیع الاول۱۳۴۲ق، جا: تهران مدرسه ناصری؛ ۱۷گ (۴۹پ-۶۵ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۱۱۸]

۵۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** روا نیست این کلمات را به جاهل و عامی نمودن که برخورداری جز عاقل عارف را نیست ... و السلام علی اهل السلام.
کا: محمد حسن نعمة اللهی، تا: ۲۲ ذیحجه۱۳۴۶ق، جا: مشهد رضوی، بنا به دستور مرحوم مونسعلی شاه؛ جلد: تیماج، ۳۴ص (۱۴۸-۱۸۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۴/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** مرا غسل داد از اشتغال حسن و عوایق جسم تا مجرد گشتم بوسیلت او بفائده و بفیض عقل فعال رسیدم

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ضیاء الدین ابن یوسف حدائق شیرازی، تا: ۲ رجب۱۳۶۶ق، جا: شیراز؛ ۱۰گ (۴۸– ۵۷)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۸–۴۴۹]

۵۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۷۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** او معروف او اصلاح بین الناس ... تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۴۱ص (۱۳۰–۱۷۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲–۲۲۳]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۹/۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۷۸پ–۹۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۰–۱۱۴]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۵۱–ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۳۱۲پ–۳۱۶پ) [فیلمها ف: ۱–۵۲۰]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۴۲/۱

آغاز:قول انسانی نبود و انسان که مرکبست آلت فعل دارد؛ **انجام:** و از حضرت ذوالجلال توفیق راست که گفتن و راست دانستن می‌خواهد توفیق رفیق باد انشاء الله تعالی (کذ).

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱–۲۹۳]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴–۱۴۵]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۶/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۰ص (۴۶–۸۵) [ف: ۵–۵۰۳]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳–ف

نسخه اصل: سلیمانیه محمد مراد افندی ش ۲۰۹ (۷۱)؛ در فهرست از عبادی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱–۱۹۹]

● **معراج نامه = معراجیه = اثبات النبوة = مرشد الکفایة = حقیقة المعراج** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj nāme = me‘rājīya = esbāt-on nobovva = moršed-ol kefāya = haqīqat-ul me‘rāj

سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ – ۵۸۷ ؟ قمری

sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155 - 1192)

همان‌که اکثراً از ابن سینا دانسته‌اند و نسخه‌های آن بسیار است. عبدالله انوار آورده: شیخ شهاب الدین می‌گوید وقتی جمعی دوستان از معراج از من سوال کردند و من بر آن شدم که در این باره مطلبی بیاورم و از آنجا که «وضع اسرار با جاهل خطاست کتم معانی با عالم و عاقل خطا». پس او به مدح مجلس عالی یعنی شاه زمان می‌پردازد و می‌گوید بدین زمان می‌شود آنچه گفت گفت. لذا بر این منظور بر آن می‌شود که اسرار نهانی را باز گوید و برای اینمطلب مسأله رسالت و نبوت را پیش می‌کشد و اینکه معراج چیست می‌پردازد و او این سفر نفسانی را با جملاتی که پیغمبر گفته شرح و توضیح می‌دهد.

آغاز:بسمله، سپاس خداوند آسمان و زمین را و ستایش دهنده جان و دین را ودرود بر پیغمبر برگزیده او.

انجام:و از رمزهای این کلمات جز عالم ذوق نیابد و استغفر الله عن الخطاء و الزلل قولا و فکراً و الحمدلله رب العالمین.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی الدامغانی الجابرمی‌المولد، تا: ۶۵۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹ص (۴۴–۷۲)، ۱۹سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۵–۵۴۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۹/۵–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۵۱]

● **معراج نامه** / شعر، کلام و اعتقادات/ فارسی

me‘rāj nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ – ۶۲۷ ؟ قمری

‘attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

داستان معراج حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را با اختصار در یکصد و دو بیت به نظم کشیده است.

تذکر: در کتابخانه ملک ش ۴۶۹۶/۳ این مثنوی را از عطار دانسته استو تحت عنوان دیوان عطار این مثنوی معرفی شده استو بعضاً آن را از عطار تونی دانسته‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۱۵/۷

آغاز:امر می‌خواهد دلم از خالق جان آفرین ×× تا بنظم آرم معراج رسول مرسلین؛ **انجام:** امر آمد هر دو بخشیدم بتو ای رحمة للعالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۶پ–۱۳۹ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵–۱۶]

● **معراج نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rāj nāme

افلاکی، احمد بن اخی ناطور، ۶۴۹ – ۷۴۵ قمری

aflākī, ahmad ebn-e axī nātūr (1252 - 1345)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲/۱–ف

نسخه اصل: بورسه حسین چلبی ش ۷۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱–۴۵۷]

● **معراج نامه** / شعر / فارسی

me‘rāj nāme

عطار تونی، ق۹ قمری

‘attār-e tūnī(- 15c)

مثنوی است شامل ششصد بیت از عطار تونی که در قرن نهم می‌زیسته و به نام عطار نیشابوری دوبار به طبع رسیده است.

آغاز:۱: امان می‌خواهد دلم از خالق جان آفرین ×× تا به نظم آرم ز معراج رسول المرسلین / شرح معراج رسولی را بخوتهم نظم گفت ×× آنکه ایزد گفت اورا رحمة للعالمین

۲:تعالی الله ازین دیدار پرنور ×× که در ذات دو عالم گشته مشهور

چاپ: به نام عطار نیشابوری دوبار بطبع رسیده است

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۸۱/۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:** هزاران نقش درخاکستبنگر ×× بجز جانان در ینجا گاه منگر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربع اول قرن۹؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۷ص (۸-۳۴)، ۲۵سطر (۳/۵×۱۲)، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۷-۷۷۹]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۱۴/۳

آغاز:برابر۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۱۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۷/۴-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1656؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۰۷]

● **معراجنامه** / شعر / فارسی

me‘rāj-nāme

نظیری، محمد حسین،- ۱۰۲۱ ؟ قمری

nazīrī, mohammad hoseyn(- 1613)

منظومه‌ای است در معراج حضرت رسول (ص). در پایان آن آمده: «نظیری بگو مدح آل رسول ×× که آیینه دل بگردد جلی».

آغاز:بیا بشنو از مومن با ادب ×× ز معراج آن افتخار عرب / ز سلمان و عمار عالیمکان ×× روایت چنین است از راویان

انجام:الهی به معراج آل رسول ×× که ما را به محشر مگردان ملول

[الذریعه جلد ۹؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۴/۳]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۵۸ص (۲-۵۹)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۶۲]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۶۹ ض

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۱۳-۲۶۳]

● **معراج نامه** / شعر / فارسی

me‘rāj-nāme

وحید قزوینی، محمد طاهر بن حسین، ۱۰۱۵ - ۱۱۱۲ ؟ قمری

vahīd-e qazvīnī, mohammad tāher ebn-e hoseyn (1607 - 1701)

از میرزا طاهر، که بایستی میرزا محمد طاهر فرزند محمد حسین خان، واقعه نویس، وحید قزوینی باشد. مثنوی است در گزارش معراج پیامبر (ص).

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۹

آغاز:شبی از وی حوادث پاکشیده ×× جهان چون چشم حیران آرمیده / شبی در روشنی چون چشم پاکان ×× فروغش نگاه شرمنا کان؛ **انجام:** اشارت کرد چون حکمش بر افلاک ×× چو اسب خوش عنان برگشت چالاک

بازمانده آن ۱۳۵ بیت است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در «جنگ» سروده‌ها؛ ۷گ (۳۳پ-۳۷پ، ۳۸ر-۳۹ر) [ف: ۳-۳۰۵]

● **معراج نامه** / شعر / ترکی

me‘rāj nāme

نابی دده، عثمان بن محمد،- ۱۱۴۲ قمری

nābī dada, ‘osmān ebn-e mohammad(- 1730)

مثنوی است که در آن معراج حضرت پیامبر (ص) به نظم کشیده شده است. نسخه حاضر در حاشیه «خیری‌نامه» کتابت شده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۸۱/۵

آغاز:بر شبکه عنایت الهی ×× زین ایتمشدی بوبارگاهی / اخترله سپهر الوب مذهب ×× زرجامه ایله صارتاردی کوکب؛ **انجام:** یا رب بحق چشم مغموم ×× نابی فقیری ایتمه محروم / تسهیل قیل اکاهر عسری ×× اول دست کرمه دستگیری

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: احمد اسماعیل آغازاده سال ۱۱۶۹ «احمد»(کروی)، عنایت الله بن اسماعیل آغازاده «عنایت الله» (مکعبی)؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۳۰۸]

● **معراج نامه** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rāj nāme

اسماعیل بن کربلا نادی بادله

esmā‘īl ebn-e karbalā nādī bādele

از آن اسماعیل پسر کربلا نادی بادله.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۶۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۵ صفر۱۱۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛

کاغذ: سپاهانی، ۲۷ص (۱ر-۲۷ر)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۴۰۸]

● **معراج نامه** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی

me'rāj nāme

صالح بن حسن

sāleh ebn-e hasan

رساله‌ای دربیان وقایع معراج رسول اکرم (ص) که در حدود ۹۰۰ بیت سروده شده است.از شاعری که در پایان آن خود را صالح معرفی نموده است.

آغاز:بسمله، هزاران درود و هزار آفرین ×× ز ما باد بر سید مرسلین/ هزاران درود و هزاران سلام ×× زما بر محمد علیه السلام / ای خدا نطق بسته ام وا کن ×× در ثنای رسول گویا کن/ دل شوریده را صفائی ده ×× سینه را صیقل جلائی ده

[نسخه‌های منزوی ۳۱۲۸/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۷۷

آغاز: ای خدا نطق بسته را وا کن ×× در ثنای رسول گویا کن / دل شوریده را صفائی ده×× سینه را صیقل جلائی ده؛ **انجام:** الغرض ما را مگردان یا امام ××نا امید از هر مطالب والسلام

مثنوی اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ ذیقعده۱۲۳۴ق؛ جلد: میشن، ۱۲۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴-۷۱۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۲۹

آغاز: ای خدا نطق بسته ام واکن ×× درثنای رسول گویا کن / دل شوریده را صفایی ده ×× سینه را صیقل وجلائی ده؛ **انجام:** هزاران درود وهزاران سلام ×× زما برمحمد علیه السلام / هزاران درود و هزاران تحف ×× زما باد دایم بشاه نجف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیقعده۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۷۵/۲-۶۰/۱۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۱گ (۴۵-۸۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۲۷]

● **معراج نامه** / کلام و اعتقادات/ فارسی

me'rāj-nāme

حسینی، میر محمد مؤمن، ق۱۳ قمری

hoseynī, mīr mohammad mo'men(- 19c)

اهدا به: سلطان مصطفی میرزا حسینی

دراین رساله معراج حضرت پیامبر (ص) وچگونگی سیر آن حضرت درعوالم ملکوت به صورت خلاصه وفشرده بیان شده ودراثنا برخی ابیات فارسی نیز ذکر شده است.

آغاز:الحمدلله الذی خلق الافلاک و الابراج و قدر الشمس و القمر مثل السراج ... اما بعد چنین گوید راقم این رساله شریفه ... اقل عباد ... میر محمد مؤمن حسینی ... که در ایام جوانی نواب عالیجاه سلطان مصطفی میرزا حسینی ... فقیر را قاری خود گردانیده ... مأمور گردانید که احادیث معراجیه عربیه را به فارسی ترجمه نماید.

انجام:بدر کونین و فخر عالمیان صلوات فرستادند پس حضرت پیغمبر (ص) زنی از انصاریان بان کاذر داد تاخدمت فرزندان او بکند و الله اعلم بالصواب والیه المرجع

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۴/۳ و ۹۰۹/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷۳/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲ص (۳۸۱-۴۰۲)، ۱۷سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۷-۴۹۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۸/۷

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۸ص، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۳۴۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۷/۲

آغاز:بسمله حمدله اما بعد بدانکه در اخبار آمده است که حضرت حق تعالی جل جلاله و عظم شأنه می‌خواست که حبیب خود محمد مصطفی (ص) را نزد خود خواند؛ **انجام:** برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۷ رجب۱۲۳۵ق، به‌خواهش برادرش محمد ظاهر شاطر خباز؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۴۳]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۷۹/۲-۵۹۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ شوال۱۲۴۶ق؛ ۱۳سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۱۲]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۵/۱۴

آغاز:سبحان الذی اسری بعبده لیلاً ... یعنی خداوند عالمیان و پروردگار انس و جان ... چون اکثر احادیث معراجیه عربی بود، بنا بر استدعا و التماس برادران دینی این فقیر ... میر محمد مؤمن الحسینی؛ **انجام:** می‌خواهی که فریضه کنی. حضرت فرمود.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ که در دیباچه می‌افزاید خواستم احادیث معراجیه را به فارسی ترجمه کنم؛ ۷۶گ (۱۱۰پ-۱۸۵ر) [ف: ۳-۳۰۵]

۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

تذکر: مؤلف در فهرست ناشناخته مانده است که به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ همراه با رساله‌ای از او در صلات و زکات [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۷]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۷۲-۲۷/۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محسن بن محمد فروشانی، تا: ۲۵ ذیقعده۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور، ۳۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۲۴]

۸. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۵۵/۱**

آغاز:بسمله و به نستعین، اما بعد قال الله تبارک و تعالی ... سبحان الذی اسری بعبده لیلا؛ **انجام:** او را در زمین دیدم و کلام او شنیدم.

خط: نستعلیق، کا: علینقی بن صادق یزدی، تا: ذیقعده۱۲۶۸ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۲گ (۵-۳۶)، ابعاد متن: ۹×۱۵، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۸۵]

● **معراج نامه** = **بحر طویل** / شعر / فارسی

me‘rāj nāme = bahr-e tavīl

؟مجرم مراغه ای، میرسلام الله، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۴ قمری

mojrem-e marāqe-ī, mīr-salām-ol-lāh (1834 - 1906)

این معراج به نثر مسجع و مقفی و حاوی توحید و اظهار علاقه از جانب عابدی به معبود است، عبارات آن کمی شبیه به عبارات خواجه عبدالله انصاری است و در آن از راز و نیازهای عاشقانه مطالب مفصل یافت می‌شود و صفات و الطاف الهی به وجه بسیار زیبا مورد بحث قرار گرفته است.

تذکر: انتساب این رساله که به نام بحر طویل می‌باشد، به مجرم مراغه‌ای مورد تردید است (رک:فهرستواره منزوی ۲۷۸/۱۰).

آغاز:باز در جلوه درآ نغمه سرا روح فزا عقل ربا عقده گشا طوطی فکرت بادا شو مطرنم بنوا فکر نما ذکر خدا حمد و ثنا صبح و مسا

[فهرستواره منزوی ۲۷۸/۱۰ منسوب به «مجرمی»]

۱. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۱/۲**

آغاز:برابر؛ **انجام:** سماوات توئی دفع بلیات توئی واسطه این ارض و سما

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ج ۴۳۷/۳۸ ذکر شد؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: ابراهیم، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱۵۲-۱۶۲)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۶-۳۳۰]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۷/۱۳**

آغاز:برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۱۲۵ر-۱۲۷پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۳۷]

۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۷/۲۱**

آغاز:برابر؛ **انجام:** بچشان شربت کوثر بحق اشک اسیران بحق سوز یتیمان که بتحقیق ز احسان و کرم عفو نما مجرمی بیسر و پا را

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن سید کریم تاجر شوشتری، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۸ق؛ جلد: روغنی، ۳گ (۱۲۸پ-۱۳۰ر)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۱۱۳]

● **معراج نامه** / شعر / فارسی

me‘rāj nāme

حسین آبادی اصفهانی، محمد علی بن محمد حسین، ق۱۴ قمری

hoseyn-ābādī esfahānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hoseyn(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۱/۲

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۲۸۸ق؛ ۱۴گ (۲۳۳ر-۲۴۶پ) [مختصر ف: -۷۷۴]

● **معراج نامه** /کلام و اعتقادات /فارسی

me‘rāj nāme

ابراهیم

ebrāhīm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۷/۶-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ۳۹۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳گ (هامش ۲۹ر-۵۱ر) [فیلمها ف: ۲-۲]

● **معراج نامه** /کلام و اعتقادات / اردو

me‘rāj nāme

ظاهرا غیر همانند:

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۹/۴-ف**

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 11310؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۲۴ رمضان۱۰۸۵ق؛ ۱۹گ (۴۴ر-۶۲پ) [فیلمها ف: ۱-۵۲۹]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۲۳**

آغاز:بسمله ... سفر نام سبحان؛ **انجام:** نوجوان کا مار بین ... که صلاح صادق و بندار سی باند و نکاج جو که ... دلپذیر (کذا)

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [رایانه]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۱۴**

آغاز:بسمله، سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله لنریه من؛ **انجام:** روح په اونکی انجد ایهیج ابر تلک مدام نازه تباره سو صلوة لاکهون هی نو نبو سلام

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید محمد غازی الدین حسینی، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: میشن، قطع: وزیری [رایانه]

● **معراج نامه**/تاریخ پیامبراکرم(ص)، کلام و اعتقادات / عربی
me‘rāj-nāme

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۲۳

انجام:و لا اذیقه حلاوة محبتی و علیك سلامی و الحمدلله رب العالمین.

نسخه تنها متن عربی رساله می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمود، تا: ۱۲۸۴ق؛ انتقالی از سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۲۰پ-۲۶پ)، سطور چلیپا (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۹۸

آغاز:بسمله، صلی الله علی محمد و آله هذا ما خالف به ابوحنیفه الاثر الذی جاء عن رسول الله؛ **انجام:** موجود ابتاعها رجل بسبعه ذنابیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۲سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [رایانه]

● **معراج نامه** /کلام و اعتقادات /فارسی
me‘rāj nāme

ناشناخته و شاید بعضا همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۱/۱

خط: نسخ، کا: شاه مراد بن محمد کبه علی، تا: چهارشنبه ۹ جمادی الثانی۱۰۷۲ق، جا: استرآباد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶گ (۲-۲۶پ و ۸۱)، ۱۵سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف:۱۷-۴۰۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۹۰/۱-۲۹/۲۳۰

آغاز:ثقلین وفخر عالمین را آوردم خازنان شادی کنان دربگشادند وسلام دادند ودرود فرستادند که مرحبا بك وسید الاصفیا ء وخاتم الانبیاء؛ **انجام:** پس پیغمبر فرمود که زنی از اصحاب خود انصاری به عقد کازر درآوردند تا فرزندان او را تربیت کند معراج رفتن جناب پیغمبر تمام شد.

ترجمه فارسی است از حدیث معراج که حضرت پیامبر (ص)درآن مشاهدات خود را درمعراج به آسمانهای هفت‌گانه وعرش وکرسی بیان نموده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۲۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۵/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید راوی که حق سبحانه و تعالی خواست که جناب پیغمبر را به معراج برده و باب رحمت و کرامت را بر روی او و امتان او بگشاید؛ **انجام:** بعضی ایمان آوردند و بعضی به بلای بد مبتلا شدند که باور نیکردند

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۶گ (۱-۲۶)، ۹سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۴۰-۱۰۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۰/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین ... بدانکه در اخبار آمده است که حق سبحانه و تعالی جل جلاله و عظم شأنه می‌خواست که حبیب خود را محمد مصطفی نزد خود خواند و نه افلاك را معراج آن خواجه لولاك گرداند؛ **انجام:** و گازر سخن محمد را قبول کرد فرزندان را به منزل خود برد ز غصه باز روی دست حضرت افتاد، توبه نمود.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمد جعفر طهرانی؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۲۲]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۰/۴

آغاز:سبحان الذی اسری بعبده لیلاً من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی؛ **انجام:** سیدکائنات رابااین حقارت می‌نمودند و خدای تعالی او را بعد از آن سرنگون گرداند.

در داستان معراج پیامبر و کیفیت آن و مشاهداتی که حضرت در آسمان‌ها دید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۲۸ق؛ ۱۱گ (۱۱۷پ-۱۲۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۸/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید الانبیاء و المرسلین بدان که در خبر آمده است که حضرت حق عزوجل جلاله و عم نواله؛ **انجام:** بعضی دیگر دشمن پیغمبر علیه السلام بودند که گفتند حدیث معراج دروغ است انکار کردند به دروغ پیوستند به اتمام رسید معراج نامه.

مختصری است در شرح معراج حضرت پیامبر (ص)؛ خط: نسخ، کا: ملا الله وردی بن کربلایی محمد حسن، تا: ۹ ربیع الاول۱۲۳۱ق؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۲۹پ-۴۴پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۹۲]

۷. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:ض۲

آغاز:بعد البسمله و الحمدله: اما بعد بدانکه در اخبار صحیح وارد شدده که حق سبحانه و تعالی جل جلاله و عم نواله

دربیان معراج پیامبر اکرم (ص) به مذاق شیعی، مؤلف می‌گوید: مناسب این است که آیات قرآنی را که مشتمل است برحکایات معراج آن جناب ایراد نمایم وآنچه از عامه نقل شده ایراد نمایم با آنچه ازاهل بیت طهارت وعصمت وبرکات انور ایشان به این بی‌بضاعت رسیده ایراد نمایم که شیعیان (را) از اطلاع برآن یقین افزوده شود؛ خط: نسخ نازیبا، کا: ملا میرزا محمد عزیز الله، تا: ۱۲۳۵تا۱۲۳۶ق؛ ۸و۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۱۱

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد در اخبار آمده که حضرت حق سبحانه و تعالی می‌خواست که حبیب خود محمد؛ **انجام:** آنکه زنی

دیگر از انصار باین مردگازر عقد کرد تا بخدمت فرزندان وی می‌کنند تمام شد.
خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۴۹/۲

آغاز:در شب جمعه دوازدهم ماه رجب حق سبحانه وتعالی ازجبرئیل امین را فرمان داد وگفت: ای جبرئیل من وای پیک مرسلان؛ **انجام:**آنگاه رسول زنی را از انصاریان طلب فرمود به عقد کازر درآورد تا خدمت فرزندان وی را به جا آورد.
مختصری است درمعراج پیامبر اسلام صلی الله علیه وآله خط: نستعلیق، کا: میرزا کنعان کسری، تا: ۱۲۴۵ق، جا: گرگانرود طالش؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۵]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۷۰/۱

داستان است و از قرن ۱۲؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [ف: ۵-۳۹۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۷/۵

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد، بدانکه در اخبار آمده است که حق سبحانه و تعالی می‌خواست که جناب خاتم انبیاء اشرف پیغمبری، محمد مصطفی (ص) را نزد خود خوانده و افلاک را معراج آن خواجه لولاک گرداند و هفت آسمان و آنچهدر اوست او را سیر فرماید؛ **انجام:** سجده شکربجای آورد، و بر جمال با کمال سید کائنات صلوات فرستاد، پس جناب پیغمبر (ص) زنی از انصاریان طلب نمود، و به عقد کازر در آورد، تا خدمت فرزندان وی به اخلاص به جای آورد ...
رساله کوتاهی است در بیان معراج حضرت رسول اکرم (ص) که با بهره گرفتن از ایات و روایات و اشعار به نقل آن معجزه پرداخته است، نام این رساله و مؤلف آن را در منابع موجود نیافتیم؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی بن ابراهیم هاشمی، تا: شوال۱۲۴۶ق؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۲۵۹ر-۲۶۹پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳۷-۳۷۳]

۱۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۵۷/۵

آغاز:گفتگو ست شب و راز و نیاز است نه شب، سوزگداز می‌خواهم حبیب خود را محمد عربی را نزد من آری یا جبریل ن حوران را حله بپوشان؛ **انجام:** و حدیث معراج باور نداشته تا به بلای بد گرفتار شده به دوزخ پیوست و سر گروه منکران و منافقان.
مقاله موجزی در معراج نبی (ص) به نثر مسجع و ادبی و عارفانه، نسخه حاضر از آخر ناتمام است؛ خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن مصطفی، تا: ۱۲۴۸ق، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۲۳۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۶۴/۲

آغاز:بسمله. حکایت شب معراج، حمدله و العاقبة للمتقین و آله الطاهرین علی سیدنا و سید الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین اما بعد بدانکه در اخبار آمده است که حضرت حق سبحانه و تعالی؛ **انجام:** تا مکفل احوال فرزندان آن کاذر باشد، تمت معراج محمد (ص)
داستان به معراج رفتن پیامبر اکرم و گزارش وقایعی است که در این سفر آن حضرت دیده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ رجب۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱۲۳ر- ۱۴۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۱-۴۰]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۰۸/۲

آغاز:مرویست که چون خدای جل جلاله خواست که حبیب خود و رسول برگزیده ... را بمعراج بردند؛ **انجام:** که بمن نظر می‌کردند و صلوات بر من و آل من می‌فرستادند.
قطعه‌ای است بدون خطبه و خاتمه شامل داستان معراج حضرت رسول (ص) با روایت‌های ضعیف و سست که از آن روضه‌خوانی بوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۷۰]

۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۱۰/۳

آغاز:بسمله، بدانکه در اخبار صحیفه آمده که حضرت جل جلاله و اعظم شانه میخواست که حبیب خود محمد مصطفی را به نزد خود خواند؛ **انجام:** حضرت رسالت پناه به ایشان وعده بهشت داد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
ماجرای به معراج رفتن حضرت رسول (ص) است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۳۰گ (۱۰۰-۱۲۹)، ۸سطر [ف: ۵-۶۶۸]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۹۹/۱-۵۸/۱۴۹

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد بدانکه دراخبار آمده است که حضرت حق جل جلاله وعم نواله و عظم شانه می‌خواست که حبیب خود محمد مصطفی صلی الله علیه وآله و سلم را به نزد خود خواند
ترجمه فارسی است از حدیث معراج و شرح مسافرت حضرت پیامبر به آسمان‌های هفت گانه و عوالم فوق آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الثانی۱۲۶۵ق؛ ۳۶گ (۶-۴۱)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۸-۴۴۲۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳۸/۳

آغاز:بسمله. بعد حمد بیک فرد دماغ سخن از نعت رسولیست معطر که بیان نمکینش انا املح خبر از چاشنی؛ **انجام:** که نهان گشت در آن پرده و گردید بآن نیم دیگر ملحق و بگرفت روان سوی دهدارا.
بحر طویل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۱پ- ۴۵پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۰-۲۹]

۱۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۳

آغاز:بسمله و به نستعین. اما راوی گوید که خدای جل و جلاله و عظم شأنه میخواست که حبیب خود محمد مصطفی صلی الله علیه

و آله و سلم را نزد خود خواند و افلاك را معراج آن خواجه لولاك گرداند؛ **انجام:**و همه بسجود سرنهادند و شکرالهی بتقدیم رسانیدند پس حضرت رسالت پناه ص ع ز نیرا از جماعت انصار بمردکازر داد تا خدمت فرزندان وی کند ومردکازر را آفرین کرد و زعفر را رخصت داده و الحمدلله رب العالمین ...

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد علی خوشنویس، تا: ۱۲۶۶ق؛ با ساقی‌نامه محمد حسام کاشی در یک مجلد است؛ جلد: چرمی، ۵۰ص (۷+۴۳)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۹۰]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۵۹-۲۱/۱۷۰

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وعترته الطاهرین بدانکه دراخبار آمده است که حضرت حق تعالی جل جلاله و عم نواله عظم شأنه می‌خواست که حبیب خود؛ **انجام:** تا بود مسند زمین برجا ×× تا بود خیمه سما بر پا / شیعیان را مدام باد حضور ×× دوستان تو شاد ودشمن کور

شرح کوتاهی است از معراج حضرت پیامبر وآنچه که حضرت درمعراج درسیر آسمانهای هفت گانه وعرش وکرسی وسدرة المنتهی ملاحظه نموده‌اند؛ خط: شکسته نستعلیق، تحریری، کا: محمد صالح ولد آخوند ملامحمد تقی پیکانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۲۴]

۲۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۲۶/۴

آغاز:بسمله فصل دربیان معراج جناب مقدس رسول خدا صلی الله علیه وآله وبدانکه معراج آنجناب مقدس ضروری دین است هرکه انکار کند از اسلام بدر رفته است؛ **انجام:** وهمنشین مقربان حضرت اله گردیده بنعم ابدی وسعادت سرمدی کردند امید که توفیق همگی شود واین عمر گرانبها را بصرف تحصیل توشه آخرت نمایند وازشیعیان ائمه طاهرین گردند وچون برادران ایمانی از این رساله بهره مند شوند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۱۴]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۹

کا: سلطان محمد نور، تا: ۱۳۱۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۵۰گ، اندازه: ۱۴/۷×۲۲/۸سم [رایانه]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۶۷/۳

آغاز:الحمدلله ... اما بعد بدانکه دراخبار آمده که حق تعالی عزشأنه حبیب خود محمد مصطفی صلی الله علیه وآله را به نزد خود خواند ونه فلك را؛ **انجام:**پیغمبر صلی الله علیه وآله زنی از انصاریان را فرمود وچیزی داد که خدمت فرزندان کاوز را نماید.

مختصری است درمعراج حضرت ختمی مرتبت صلوات الله علیه وآله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۴]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۵/۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... معراج سید کاینات و آن خلاصه و زبده موجودات و آن ماه روی و الشمس و الضحی؛ **انجام:**و منافقان باور نداشتند ... تا همه و اهل بیت و یاران و دوستان شادمان شدند.

خط: نستعلیق هندی، کا: ملا خدای نظر، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۲۲ص(۲۸-۴۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۴۷/۲-۱۰۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۹

به نظم و نثر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۴۷/۵

آغاز:بدانکه در اخبار آمده است که حضرت حقتعالی جل جلاله؛ **انجام:** بانك بر او زد که زن برهنه بی ستر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۷ص (۱۳۹-۱۶۵)، ۱۴سطر (۷×۱۲)اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۵-۱۶۹۲]

۲۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۰۳/۱

کتابی است درباره معراج رسول اکرم دارای چند فصل و بالای برگ اول آن نوشته است «معراج نامه»؛ بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: ۳۷۸-]

۲۷. تهران؛ رجائی زفره‌ای، محمد حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ اول سطر ورق موجود: «و شاخه‌های درختان را از یاقوت گردانی و نور عرش متزاید گردانی ...»، آخرین سطر به خط همان کاتب: «یعنی یا علی من و تو یک تنیم و تو از منی و من از تو بقیه کتاب به خط کاتب دیگری است»، اول سطر: «پس پیغمبر حدیث معراج بیان می‌کرد»، آخرین سطر: «ای روسیاه، گناه بزرگ کرده ای، باید روی به درگاه سید آوری شاید توبه تو ...» [میراث اسلامی: ۱۰-۷۵۱]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۱۵

آغاز:بسمله، گل بوستان ثنای زبان شگفت از نسیم شمیم بیان؛ **انجام:** زبار رفیقان اسیر ممات منالمومنین و من الموضات موکه خواند دعا طمع دارم ز آنکه من بنده گنه کارم

کا: خیامی، محمد، بی‌تا؛ قطع: رقعی [رایانه]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۸۲/۴-۱۵/۲۲۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی سیدنا ومولانا وسید الانبیاء والمرسلین محمد وآله الطاهرین بدانکه دراخبار آمده است کهحق سبحانه وتعالی جل جلاله وعظم شأنه می‌خواست که حبیب خود؛ **انجام:** وآن فرشتگان را وداع گفتند وآمدم تا به سورة المنتهی رسیدم جبرئیل را دیدم وباز انبیا را تمام دیدم وآن

دراین رساله کوتاه، داستان معراج حضرت پیامبر، بدون ذکر سند ومآخذ به فارسی تفسیر وشرح شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۲۵]

● **معراج نامه** / کلام و اعتقادات / کردی

me'rāj nāme

ناشناخته:

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۴/۵

بی‌کا، تا: ۱۳۵۰ق [اوراق عتیق: ۱–۲۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۸۱/۴

آغاز:عازم بعزم چرخ اخضری / با بونه فرقت تاج اخضری؛ **انجام:** چون یقین بیگان بدرگای داور / دارد چون احمد یک پیغمبر.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: فضل الله؛ جلد: چرم، ۸۸ص(۶۰– ۱۴۷)، ۱۰سطر(۶×۱۱)،اندازه:۹×۱۴سم[ف:۱/۴۷–۱۰۲]

● **معراج نامه حضرت رسول (ص)** / حدیث / فارسی

me'rāj nāme-ye hazrat-e rasūl (s)

کوزه‌کنانی، محمد اسماعیل، ق۱۳ قمری

kūze kenānī,mohammad esmā'īl(- 19c)

مؤلف چنان‌که در مقدمه گفته به جهت استفاده فارسی‌زبانان معراج‌نامه را به فارسی ترجمه نمود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۶۸/۳

آغاز:بسمله، سبحان الذی اسری بعبده ... بدانکه خداوند عالم و عالمیان و پروردگار انس و جان؛ **انجام:**و منقبت حضرت رسالت پناهی (ص) را بجای می‌آورند و بداده خدای تبارک و تعالی راضی و شاکر بودند ... تمت الکتاب ... علی ید اقل عباد الله ملا اسماعیل ... مشهور به صراف.
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: میشن، ۶۸ص (۳۲–۹۹)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۵۰–۱۴۳]

● **معراج نامه منظوم** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی

me'rāj nāme-ye manzūm

شجاعی

šoja'ī

منظومه مفصلی است که درآن داستان معراج حضرت پیامبر (ص) وسیر آن حضرت در آسمان‌های هفت‌گانه وعرش وکرسیوسدرة المنتهی وگفتگوی باری تعالی با آن حضرت به نظم کشیده شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۹۳–۲۷/۱۶۳

آغاز:الغرض جملگی مرا در بر ××بگرفتند با دو دیده تر / همه با احترام با تمکین ×× با درود وثنا وبا آئین؛ **انجام:** همچنین آن درخت طوبی را ×× خادمان ظریف زیبا را / سایبانها و منظر عالی ××الغرض جای دوستان خالی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۴۲۶]

● **معراج نامه منظوم** / شعر / فارسی

me'rāj nāme-ye manzūm

عطار، ملامؤمن

'attār, mollā mo'men

بحر طویل است از ملا مومن عطار. این اثر دارای چند بند است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۹/۷–طباطبائی

آغاز:من کلام ملا مومن عطار، طوی خوش سخن منطقی ناطقه گویاست به تمجید کریمی که سر زلف عروسان سخن را کند او شانه اشعار پریشان و سر کاکل خوبان چمن را کند از سبحه اشعار نمایان و ز آثار بدیع قلمش طرفه دلیلست که سر لوح ... در بند چهارم ... به امر ملک قادر باری چه دو ثلث از شب تاری بگذشت آمد از این غرفه مینا به در حجره آن سید و سالار صدای پر جبریل به یک دست سر مرکب صرصر ... برق یراقی به دلش کبک خرامی به بدن نقره خامی به صفا ماه تمامی ... معنبر خط و خالی و مرصع دم و یالی و مقوس پر و بالی به دو زانوی ادب بر در آن حجره براق آمد و جبریل بزد حلقه بر آن در که سلام من بیچاره مسکین به سر سرور خلقان جهان احمد مرسل، صلواتی ز جناب احدیت به تو آورده ام ای ساقی امت قدمی بر سر عالم نه و بر خیز که سکان سماوات همه منتظر مقدمت ایستاده؛ **انجام:** و سلطان رسل آمد از این غرفه مینا به در حجره چه فارغ ز عبادات شد آمد به درون شیر خدا صاحب شمشیر دو سر خواجه قنبر سر مردان، علی عالی اعلاء که مبارک (کلمه آخر نشانی کلمه نخستین صفحه بعد است)
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۵پ–۱۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۸سم [ف: ۲۲–۳۶۱]

● **معراج نامه منظوم** / کلام و اعتقادات / فارسی

me'rāj nāme-ye manzūm

اشتهاردی، حسین

eštehārdī, hoseyn

محل تألیف: اشتهارد
شاعر دراین منظومه روایت معراج حضرت پیامبر (ص) را به نظم کشیده است. او در پایان نام خود را حسین ذکر می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۷۵/۱–۶۰/۱۵

آغاز:درخشان قبای زمرد ببر ×× ز قدرت کلاه شکوفه به سر / سر افراخته بر هوایش چنان ×× برآورده صد دست از شاخسار؛ **انجام:** به بخشا گناهان خورد و کبیر×× رسان طفلکان را بخوری پیر / خصوصاً حسین شکسته رقم ×× که در مدح ایشان گرفته قلم / شده مسکنش قریه اشتهارد ×× درین قریه مشغول امر نهاد / بیامرز ای خالق انس و جان ×× همه گوش داران و خوانندگان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲گ (۱–۴۲)، ۱۱–

۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۲۷]

● معراج نامه منظوم / شعر / اردو

me‘rāj nāme-ye manzūm

منظومه مفصلی است به اردو در بیان معراج حضرت پیامبر (ص).

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳ /۷۹۸۴-۵۴/۷۴

آغاز:بسمله، اول نام الله سوبولون ابد ×× ثنا هور صفت اس کرون بیعدد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۲۵]

● معراج نامه منظوم / ادبیات / ترکی

me‘rāj nāme-ye manzūm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۴/۴

آغاز:حکایت معراج رفتن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم شرح ایدم معراجینی او ننکانسکا؛ **انجام:** کی که معراجه کتو سه شک گمان×× دو نیسه عقبی الوز اول اهل زمان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۵ر-۳۳ر)، ۱۱سطر (۷×۱۱) [ف: ۱۹-۳۶]

● معراج نامه منظوم / شعر / فارسی

me‘rāj nāme-ye manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۹۶

آغاز:نخستین مشرق خورشید احمد ×× محمد گوهر دریای سرمد؛ **انجام:** امیدانکه از روی یادآوری ××به مادر قیامت کند مادری

مثنوی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۵۵/۱

آغاز:گل بوستان ثنای زبان ×× شگفت از نسیم شمیم بیان / گلستان توحید خندان نمود ×× در معرفت بر سخندان گشود؛ **انجام:** به من گفت جبرئیل احوال تو ×× پسر زادن جمله احوال تو / مسلمان شد از صدق مرد شقی ×× شد از دوستاران همه متقی

منظومه‌ای است در بیان معراج حضرت پیامبر (ص)، شاعر در این مثنوی تخلص خود را «متقی» ذکر نموده است. چند شاعر با تخلص «متقی» داریم که در [فرهنگ سخنوران، ص ۵۰۸ و الذریعة ۹: ۹۵۷ و منزوی ۳: ۲۵۰۹] نام برده شده، که صاحب ترجمه احتمالاً همان متقی رازی به نام سید محمد عوامل می‌باشد که دیوانش در [فهرست بنگال ۱۱۴] معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۵گ (۱پ-۴۵پ)، ۱۳-۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۶-۴۳۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۰

منظوم عامیانه؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق [د.ث. مجلس]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۰۴/۱-۳۰/۷۴

آغاز:شاهنشه ملك لا یزالی ×× خورشید فضای بی زوالی / فرمان فرمای ملك هستی ×× ترتیب ده بلند وپستی؛ **انجام:** بان گازر حاضر پاك دین ×× عوض داد آنکه رسول امین / هزاران درود وهزاران سلام ×× زما برمحمد علیه السلام

منظومه مفصلی است درمعراج رسول خدا صلی الله علیه وآله و وقایعی که درمعراج برای حضرت پیش آمده است، درفهرست گلپایگانی (۱۷۴/۲) وفهرست مشترك پاکستان (۱۸۹۴/۹) نامی ازمؤلف برده نشده ولی درفهرست رایانه‌ای گلپایگانی آن را به شجاعی نسبت داده است درفهرست فارسی مشار (۴۸۲۰/۴) از معراج نامه منظوم حضرت رسول صلی الله علیه وآله یادمی‌کند که مؤلف آن شجاعی مشهدی است ودرایران درسالهای ۱۲۷۱ و ۱۲۸۶ و ۱۳۰۱ق به چاپ رسیده است؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: یحیی کمره‌ای، تا: رجب۱۳۱۸ق؛ با سرلوحی که بالای آن نوشته شده: «عمل عیسی خان نقاش» که ظاهراً نقاشی‌های دیگر نیز مربوط به اوست این نسخه جهت چاپ درزمان مظفر الدین شاه تحریر شده؛۲۵گ، ۱۸-۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۲۶]

● معراج نامه منظوم / شعر / کردی

me‘rāj nāme-ye manzūm

از ناشناس. برای مخدومش ملا اسماعیل: «مخدوم شفیق، ملا اسماعیل ×× توفیق یارش به وجه رب جلیل ... والش، بی بنده فقیر و حقیر ×× عاصی و شرمسار، سراپا تقصیر / تا «معراج نامه» به لفظ کردی ××بنویسون پی عام، جه کوره و وردی» (سبب تصنیف). در داستان معراج پیامبر، به زبان کردی، در قالب مثنوی، در حدود ۵۰۶ بیت. با سربندهای: سبب تصنیف، معراج النبوی، آسمان یکم، آسمان دوم تا هفتم. آقای ایزدپناه که در این لهجه کار کرده‌اند، نسخه را دیده می‌گویند: هر چند سراینده زبان آن را کردی گفته ولی در واقع زبان لکی آمیخته به فارسی است. سراینده بایستی از قرن ۱۲ق باشد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۰۷/۳

آغاز:ابتدا به نام ذات پاك حق ×× واجب الوجود، واحد مطلق / شنو ای گوش بی دیده بینا ×× بی زبان گویا، بی دس، توانا؛ **انجام:** چابکتر چه برق به یك حرکه ×× آسایا ویمی ویسان او مکه

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابوالمحمد پسر استاد سلیمان نعال، تا: ۱۲ صفر۱۳۱۴ق، به خواهش ملا عبدالله قاری؛ ۲۸گ (۵۷پ-۸۴پ) [ف: ۳-۳۰۶]

● **معراج النبوة** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
me‘rāj-on nobovva

تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۸۶

در سرگذشت پیامبر است، نسخه از وقایع سال دوم هجرت است تا باب پنجم در ذکر بیعت عقبه ثانیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نام کتاب در آغاز باب چهارم که در بیست و چهار فصل است دیده می‌شود؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۴۹]

● **معراج النبوة = معراج نامه** / کلام و اعتقادات / فارسی
me‘rāj-on nobovva = me‘rāj nāme

کتابی است در موضوع معراج حضرت محمد (ع) همراه ملائک در سدرة المنتهی و مشاهدات آن حضرت و مقایسه‌ای با معراج معنوی امام حسین علیه السلام از زیر سم ستوران اعداء به ملکوت اعلی. این کتاب در چند جزء و مجلس تنظیم گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۲

آغاز:نحمدک اللهم یا من جعل معراج محمد صلی الله علیه و آله و سلم ... حمد می‌کنم ترا بار خدایا که؛ **انجام:** قسم می‌دهم که برگرد و در خیمه تا کشتن مرا نه بینی آن مظلوم داخل خیمه شد تمام شد.

مجلس نخست و دوم جزء ششم تا شانزدهم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ شعبان۱۲۶۷ق؛ افتادگی: وسط؛ حواشی بیشتر ادامه متن اصلی می‌باشد و برخی از خود مؤلف است؛ جلد: کاغذی ابلق با مقوا، ۹۷گ، ۱۸سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۹-۴۲۸]

● **معراج النبی** / کلام و اعتقادات / عربی
mi‘rāj-un nabī

قلیوبی، احمد بن احمد، - ۱۰۶۹ قمری
qalyūbī, ahmad ebn-e ahmad(- 1659)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۹۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن MaVI 103؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه پایان ربیع الثانی۱۰۷۶ق [فیلمها ف: ۳-۱۶۱]

● **معراج النبی** / کلام و اعتقادات / عربی
mi‘rāj-un nabī

خطی بحرانی، محمد بن عبدالله، ۱۳
xattī bahrānī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (13c -)

در معراج پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم - به روایت عبدالمنعم از ادرس از لبیب از عبدالله بن عامر از عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب هاشمی. مؤلف پس از ذکر وقایع شب معراج می‌گوید این رساله را از روی احادیث زیادی که درباره احوال معراج نقل شده، مختصر کرده است. در پایان دعایی را به روایت پیامبر (ص) در میان روایت معراج آورده است. در نسخه نام مؤلف نیامده است. نام وی از روی تطابق آغاز نسخه با آغاز همین کتاب در «الذریعه» شناسایی شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۰۹

آغاز:هذا معراج رسول الله صلی الله علیه و اله. بسمله. الحمدلله الذی جعل محمد ص و اله الهداة علة فی [ایجاد] جمیع الکائنات و عرج به تعظیما [لشأنه] و تکریما الی سبع السموات؛ **انجام:** دعی الی خیر معبود و علی اله الطاهرین اهل الکریم و الجود و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و سلم تسلیما کثیرا مبارکا برحمتک یا ارحم الراحمین و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین الی یوم الجزاء و الدین امین رب العالمین و قد وقع ...

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۳۸ص (۱۵۹-۱۹۶)، ۱۴و۱۵سطر (۱۴×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

● **معراج النبی** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
mi‘rāj-un nabī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۲۲/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۵۳پ-۷۴پ)، ۱۵سطر (۱۲×۲۰)، قطع: وزیری [ف: ۱۷-۱۷۸]

● **معراج النبی الاکرم (ص)** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
mi‘rāj-un nabī-yil akram

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۴۱/۱

خط: نسخ خوش، کا: شیخ احمد بن علی بن عباس بحرانی کرزکانی، تا: قرن ۱۴؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۳]

● **معراج النبی (ص)** / کلام و اعتقادات / عربی
mi‘rāj-un nabī

پرسشهای است که راویان حدیث از ائمه معصومین (ع) درباره معراج نبی اکرم (ص) و معانی بعضی از آیات قرآنی نموده‌اند و ایشان پاسخ آن را داده‌اند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۷

آغاز:و عن ثابت بن دینار قال سألت زین العابدین (ع) عن الله تعالی هل یوصف بمکان فقال تعالی الله عن ذلک علوا کبیراً قلت فلم اسری نبیه

نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی ـخرمشهر. خط: نسخ نازیبا، کا: عیسی بن حسن بن عبد الله بن مرهون بن محمد آل شهاب درازی بحرانی، تا: ۱۳۰۴ق؛ ۶ص (۳۱۵-۳۲۰) [عکسی ف: ۳-۴۶۴]

● **معراج النبیه الی من لا یحضره الفقیه** / فقه / عربی

mi'rāj-un nabīh ilā man lā yaḥḍur-u-h-ul faqīh

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری

bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)

وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱ق)

شرح کتاب من لا یحضره الفقیه صدوق است که با عنوان «قوله، قوله» به شرح برخی عبارات آن پرداخته شده است. شارح در کتاب لؤلؤ البحرین خود آورده که بخشی از اوایل من لایحضره الفقیه را شرح نموده است.

آغاز:[الحمد لله الذی] ثبتنا علی دینه القویم و هدانا الی صراط المستقیم ... أما بعد وقد و سمته بعد التمام بتوفیق الملك العلام بکتاب معراج النبیه الی من لا یحضره الفقیه، قال قدس الله لطفه

[الذریعة: ۲۳۶/۲۱؛ ریحانة الأدب: ۳۶۰/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** اقول فیه دلالة علی قبول السابع للتذکیة و علی انه لایجوز فی جلودها لکونها غیر مأکول اللحم و علیتحریم أکل لحومها ...

نسخه حاضر تا بخشی از صلاة را در بر دارد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان بلاغ، محشی با نشان «منه، م»؛ کاغذ: شرقی، ۹۷گ، ۳۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۳-۵۵۴]

● **معراج النجاة للفرقة الناجیة** / کلام و اعتقادات / عربی

mi'rāj-un najāt lil-firqat-in nājīya

بیدگلی کاشانی، عبدالعظیم بن حسین، ق۱۳ قمری

bīdgolī kāšānī, 'abd-ol-'azīm ebn-e hoseyn(- 19c)

در مقدمه کتاب آمده است:مؤلف در سنین جوانی کتاب تذکرة در فقه را تألیف نموده و بر کتاب‌های «مفاتیح» و «مدارك» و «زبدة الاصول» حاشیه نوشته اما موفق به اتمام کتاب‌های ذکر شده خود به لحاظ عدم دسترسی ایشان به کتاب‌های مأخذ نشده است و پس از آن کتاب‌هایی همچون «نخبه» و «قطرة النبوة فی بحر المعرفة» و «تذکرة الاخوان» و «جامعة العبرة» و «فوائد الشیعه» را تألیف نموده است. مؤلف کتاب حاضر را پس از تأمل در کلمات فیض کاشانی، خصوصاً آنچه ایشان در کتاب «اللئالی» از ملا محمد طاهر قمی نقل نموده، به رشته تحریر در آورده است.در صدر کتاب در نسخه حاضر بخشی از مناجات حضرت رسول (ص) به همراه اشعار فارسی در ارتباط با هر فراز از مناجات به‌صورت رباعی نوشته شده است. مقدمه کتاب در بیان مجمل عقائد از توحید و صفات ثبوتیه و سلبیه است و مقاله کتاب در ۸«باب» و ۱۴ «ایضاح» و ۱۰ بیان و تذنیب و فذلکه مشتمل بر ده کلمه موجز، بیان شده است.ابواب هشت‌گانه مقاله عبارتند از:۱. تلخیص تکلیف؛ ۲.عینیت وجوب معارف اصول دین؛ ۳.تقسیم علم به علم دنیا و آخرت؛ ۴. انقسام فنا؛ ۵. حقیقت وجود وبیان آراء متکلمین و فلاسفه مشائین و اشراقیین و صوفیه؛ ۶. کلمات فیضیه و طاهریه در وحدت وجود؛ ۷. قوس نزول و صعود؛ ۸. بیان بعض اخبار در وجود.

مؤلف به تناسب هر مبحث عبارات فیض کاشانی، ملا عبدالرزاق لاهیجی، ملا محمد طاهر قمی و خواجه نصیر طوسی را با عناوین «کلمات فیضیه، کلمات فیاضیه، کلمات طاهریه، کلمات طوسیه» و با عبارت فارسی نگاشته و در بخشی از کتاب ضمن پرداختن مختصر به شرح حال عرفا و صوفیانی همچون غزالی، ابراهیم ادهم، خرقانی و جلال الدین رومی، آنها را مورد انتقاد شدید قرار داده و با نقل عبارات ملا محمد طاهر قمی در این مورد آنها را کافی دانسته و آن‌چنان‌که مؤلف در همین کتاب نوشته پس از صرف مدتی از عمر خود در مطالعه کتاب‌های فصوص ابن عربی و تمهید و شطحیات شیرازی و دیگر کتاب‌ها از همین قبیل، از تضییع عمر خود استغفار نموده و عرفایی همچون ابن عربی و قونوی و حلاج و ملای رومی را مورد لعن قرار داده است.اگر چه مؤلف در ابتدا بیان داشته کتاب را در یك مقدمه و سه مقاله و خاتمه تنظیم نموده اما نسخه حاضر مباحث مقاله اول به همراه ایضاحات و بیانات و تذنیبات و فذلکه را دربردارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۹/۱

آغاز:بسمله، یا سامع الدعاء یا رافع السماء یا دائم البقاء یا واسع العطا ... یقول المؤلف العبد الاثیم ... لما صرفت عنفوان شبابی فی تحصیل العلوم الدینیة؛ **انجام:** هذا اوان ان نختم المقالة الاولی ... و نحن المتمسکون بالعری الوثقی و اهل بیت الهدی ... لخدمتکم تشرف جبرئیل.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ (۵پ-۲۳۷پ)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲-۴۷۷]

● **معراج نجاة الموحدین و سلم حیاة الموقنین** / کلام و اعتقادات / عربی

mi'rāj-u najāt-il muwaḥḥidīn wa sullam-u ḥayāt-il mūqinīn

بحث «توحید» را از دیدگاه دروز مورد بررسی قرار داده و اشاراتی به فلاسفه عصر خود و قول قدما نیز دارد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۱/۱

آغاز:توکلت علی المولی الحاکم المنزه عن الادراک ... اما بعد فان الواجب علی المرء العاقل و الدین الفاضل

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان – رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸ص (۲–۱۹) [عکسی ف: ۴-۴۰۷]

● معراج الواعظین مرآت السالکین / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

me‘rāj-ol vā‘ezīn mer’āt-os sālekīn

واعظ کرمانشاهی، محمد علی، ق۱۴ قمری

vā‘ez-e kermānšāhī, mohammad ‘alī(- 20c)

اهداء به: شاهزاده قاجار بهرام میرزا

تاریخ تألیف: ۱۲۸۸ق

کتاب مفصلی است در تاریخ زندگانی حضرت ختمی مرتبت پیامبر اکرم (ص) که مؤلف در ضمن آن، به مسائل دیگری نیز پرداخته است؛ در مقدمه، آن را به سه بخش تقسیم نموده است: ۱. من ابتداء نور نبینا محمد (ص) الی زمان بعثته؛ ۲. بیان معراجه؛ ۳. ذکر هجرته من مکة الی زمان انتقاله من عالم الناسوت الی عالم اللاهوت. نسخه حاضر دارای یکصد و چهار مجلس بوده و تا پایان بعثت رسول اکرم (ص) به انجام می‌رسد و گویا جلد نخست کتاب باشد که به سال ۱۲۸۸ق به انجام رسیده است.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی نزه قلوب اولیائه عن الالتفات الی ما سواه و اصفی اسرارهم عن ملاحظة کل ما سواه ... این حقیر ... باعدم بضاعت و اختشاش حواس و تفرق بال و پریشانی احوال مدتی مدید و زمانی بعید بود که اراده و قصد آن داشتم و تخم فکرت در مزرع دل می‌کاشتم ...

انجام:کیمیا داری که تبدیلم کنی بر مسم از کیمیای خود زنی گر هزارم معصیت سر بر زند آفتاب تو تمامش می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۸ق؛ مصحح، محشی از مؤلف، با قلم خوردگی که نشان از نسخه اصل به خط مؤلف می‌نماید، در برگ نخست آمده که این کتاب از سوی آقا حسین فرزند شیخ علی اکبر انتظام الواعظین با دو کتاب دیگر به فردی اهدا شده که نام وی محو گردیده؛ جلد: تیماج، ۵۶۱گ، ۲۴سطر (۱۱/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۳۷–۴۱۸]

● معراج و خصوصیت آن / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

me‘rāj va xosūsīyyāt-e ān

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۸۲۹/۷

آغاز:شاهد معراج نبی ظاهر است ×× آنکه بود منکر او کافر است / منکر معراج پیمبر مباش ×× همچو ابو جهل بد اختر مباش بدانند که معراج حضرت رسالت پناه محمد مصطفی (ص) در سال دوازدهم از بعثت بوده بقول اشهر در شب بیست و هفتم ماه رجب؛ **انجام:** از اول تا آخر حکایت را به گازر نقل فرمودند و اصحاب از این قضیه حیران شدند و سر ها بسجده نهادند و شکر الهی بجای آورند و بر جمال و بر کمال آن حضرت صلواة فرستادند حضرت پیغمبر (ص) ... زنی از انصار را به آن مرد گازر داد که خدمت فرزندان او بکند تمت والسلام علی من اتبع الهدی و الله اعلم بالصواب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سه برگ اشعار و قصیده در آخر؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: –۱۴۵۵]

● معراج الوصال / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rāj-ol vesāl

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۰۴

آغاز:هو الحبیب، حمد بیحد حضرت معبودیرا سزاست؛ **انجام:** ونچه بلورینش سجده گه عاشقان شیدائی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● معراج الوصول الی علم الاصول / اصول فقه / عربی

mi‘rāj-ul wuṣūl ilā ‘ilm-il uṣūl

خوئینی، احمد بن مصطفی، ۱۲۴۷ – ۱۳۰۷ قمری

xū’īnī, ahmad ebn-e mostafā (1832 - 1890)

کتاب مفصل استدلالی است با عناوین «معراج، معراج» مشتمل بر چند «باب» که دو باب اول در یک جلد و بقیه ابواب در جلد دوم مرتب شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱۱۷

آغاز:آغاز جلد دوم: بسمله. محامد کلت الالسن عن بیانها و عجزت الاحلام الرینة عن عیانها ... و بعد فیقول المغرق فی بحار المعاصی ... احمد بن مصطفی ... هذا هو الجلد الثانی من معراج الوصول الی علم الاصول ... الباب الثالث فی النواهی و فیه معارج؛ **انجام:** بل یعینه استدلالهم لعدم [بعدم] الجواز بجواز ان یکون قوله عن اجتهاده فتأمل و لیکن هذا آخر المجلد الثانی من معاج الوصول ... و قد شرعت فیه فی شهر شوال المکرم من سنة الف و مدتین و سبعین من الهجرة و ختمت فی الخمس الاول من العشر الاول من الشهر السابع من سنة ... فی دار السلطنة اصفهان ... فی دار الکرامة ... الحاج اقا محمد ... الکرباسی ... کتبه مصنفه بیمناه الخاسره احمد بن مصطفی ... و قد کنت لقلة البضاعة و ... غیر قادر علی استکتابه و غیر میسور لی استنساخه ... علی محمد و آله دوم شهر رجب المرجب ۱۲۷۲

جلد ۲. مشتمل بر باب سوم در نواهی تا باب (؟) در نسخه است

که تألیف و کتابت آن در شوال ۱۲۷۰ شروع و در ۲ رجب ۱۲۷۲ در دارالسلطنه اصفهان در خانه آقا محمد کرباسی پایان یافته است، مؤلف در این کتاب به تألیفات دیگرش مثل «اللوامع فی الفقه» و «الفوائد فی تقریرات الشیخ المرتضی» نیز ارجاع داده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: از شوال ۱۲۷۰ تا ۲ رجب۱۲۷۲ق، جا: اصفهان؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۲گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۶سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۲]

● معراج الوصول الی معرفة فضل آل الرسول و البتول / فضایل و مناقب / عربی

mi‘rāj-ul wuṣūl ilā ma‘rifat-i faḍl-i āl-ir rasūl-i wa-l batūl

به ترتیب ائمه منظم شده، در انتهای آن مؤلف (کاتب) می‌نویسد که کتاب را در شنبه ۵ ذیحجه ۹۱۸ق در مکه تمام کرده، در همین خاتمه از ارشاد و کشف الغمه نام برده است.

تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۱۹/۴

بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۸۴ق؛ تملک: عبدالوهاب بن محمد در ۹۸۴ [نشریه: ۳-۱۲۳]

● معراج الوصول فی شرح منهاج الاصول / اصول فقه / عربی

mi‘rāj-ul wuṣūl fī š.-i minhāj-il uṣūl

ایکی، مجدالدین، ق۸ قمری

īkī, majd-od-dīn(- 14c)

وابسته به: منهاج الوصول الی علم الاصول؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

اهداء به: قاضی قطب الدین احمد بن فضل الله قزوینی

شرح مختصری است بر «منهاج الوصول الی علم الاصول» قاضی بیضاوی. مؤلف با خود شرط کرده است که بیشتر از حل الفاظ عبارت متن سخن را طولانی نکند.توسط دکتر عبدالمنعم محمد امام نجار به عنوان پایان نامه دکترا در سال ۱۹۷۹م تحقیق شده است.

آغاز:بسمله. سبحانك اللهم یا واجب الوجود و [یا واهب] الخیر و الجود افض علینا انوار رحمتك ... بعد فان اشرف الامور بهجة و جمالا تعلیم العلوم الموجب للوصول الی اعلی مراتب الوجود ... فاستخرت ان اشرح له بما یمکن حله به ثانیا تذکره لخزانة المولی المعظم ... ناصر الملة و الدین نصرالله بن ... قطب الملة و الدین احمد بن فضل الله القزوینی ... و سمیته معراج الوصول فی شرح منهاج الاصول و شرطت علی نفسی ان لا اتجاوز فیه عن حل الفاظه ... قوله اصول الفقه معرفة دلائل الفقه ... ش اعلم ان اصول الفقه مرکب و معرفة المرکب محتاج الی معرفة ذاته

[کشف الظنون ۱۸۸۰/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** اذلم یکن المجتهد عالما فیجوز له السؤال و لقوله تع اطیعوا الله و اطیعوا الرسول.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ صدر نسخه درهشت برگ رساله‌ای است در شرح مصطلحات علم اصول فقه. مؤلفآن شناخته نشد، آغاز رساله: «فصل فی الحدود الاصول اسم جمع»، انجام: «والمعلول هو الحکم الذی نصبت العلة لاجله»؛ واقف: فاضلخان؛ ۱۱۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۶-۸۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۸۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** هل علمت حدوث الأحکام و کونه مختاراً ام موجباً، ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده شرح هذا الکتاب.

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن المعالی، تا: شنبه ۲۷ محرم۸۷۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد باقر بن عبدالقادر حسینی جرجانی به تاریخ دهم ربیع الاول ۹۸۴ در حلب با مهر «المتوکل علی الله القوی الغنی محمد باقر بن عبد القادر الحسینی» (دایره)، جمال الدین موسوی به تاریخ ۱۶ شوال ۱۳۲۱؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۱۴۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۲۹/۱

خط: نسخ، کا: حمزه بن حسین بن یحیی بن متوکل، تا: ۸۸۰ق، جا: جیران؛ محشی؛ دیباچه را ندارد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ (۱پ-۱۳۵ر)، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۶۴۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۶۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** قوله الباب الثانی فی الاحکام الکلیة للتراجیح ... انواع العد و قال الجیائی انه حقیقة فی کل انواع العدد فیحمل علی ... ش اعلم ان الجمع المنکر نوع من انواع العدد من اطلاقه علی اقواله قوله الرابعة قوله تعالی ... الجنة

موجودی آن تا اواسط کتاب ششم در تعادل و تراجیح، تا باب دوم در احکام کلی تراجیح است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: گالینگور، ۲۰۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۰۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: (گویا)جمادی الثانی۱۰۳۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۷ص(۴۷-۷۳)، ۲۶سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۱۰]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۶۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** لا مکان الاخبار عن عدلین لایکون احدهما ارجح وامتناع ان یکون فی الشرع والالزم العبث لامتناع العمل بهما وترکهما و العمل باحدهما وترک الاخر وتعادل الا ارتین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** ولیکن هذا آخرما اردنا ایراده فی شرح هذا الکتاب و الله اعلم بالصواب. وقع الفراغ منه نهار الخمیس رابع عشر جمادی الاول من شهور سنة ثمان و ثمانین و ثمانمائة غفرالله لمن طالع فیه و دعا لکاتبه و مؤلفه بالمغفرة و لجمیع المسلمین آمین.

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ از دیباچه و پایان آن برمی‌آید که نسخه در روزگارایکی آغاز و گویا پس از مرگش به انجام رسید؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج زرد، ۱۸۶گ، ۲۹سطر (۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۷۲۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الله اعلم بالصواب. و لا حول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ پاکیزه و کهن؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۶-۲۳۵۲]

↩معراجیه ≻ معراج
↩معراجیه ≻ سلم الجنان
↩معراجیه ≻ فائده ای از غزالی

● **معراجیه = شرح و کیفیت معراج** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rājīya = š. va keyfīyat-e me‘rāj

؟ شبستری، محمود بن عبدالکریم، ۶۸۷ - ۷۲۰ ؟ قمری

šabestarī, mahmūd ebn-e ‘abd-ol-karīm (1289 - 1321)

به نثر و نظم عرفانی.

آغاز:بسمله. و به نستعین الحمدلله رب العالمین ... اما بعد ای طالب طریق یقین که یکی از برادران دین از یک برادر فقیر مسکین از معراج حضرت رسالت سئوال نمود.

انجام:و معتقدان ارباب صفا و مریدان اولیا باد بحرمة محمد و آله الامجاد ... و خواص العباد.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۹۰/۲

آغاز: ... اصابت و خطا متفاوتند، و این تفاوت یا بحسب استعداد؛

انجام:برابر

در فهرست با عنوان رساله عرفانی و ناشناس آمده؛ کا: محمد بن غیاث الدین نوربخشی، تا: ۸۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۹گ (۵۶ر-۶۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۷/۶سم [ف: ۷-۲۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۵۴/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تولمی، علی عسکر بن مؤتمن، تا: ۱۲۲۲ -۱۲۲۴ق، برای آقا محمد علی پسر حاجی حسین رشتی؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۶پ-۸۱ر)، ۲۹سطر (۱۲×۲۳) [ف: ۱۲-۲۶۶۶]

● **معراجیه** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘rājīye

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵-۸۶۹ قمری

nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

داستان معراج حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله را به روش عرفانی، تشریح می‌کند و تمام وقایع و مشاهدات آنحضرت را به مراتب عرفانی تفسیر می‌نماید. (سید احمد اشکوری)

آغاز:سزاوار شکر و سپاس حضرت قادر مختار است ... بعد حمد و صلوات نامتناهی بر قائل اللهم ارنا الاشیاء کما هی.

انجام:بمعرفت حقیقت اشیا برساناد بحرمة کمل اولیائه من الاقطاب و الافراد

[نسخه‌های منزوی ۱۳۹۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۶/۳ و ۹۰۹/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۱۶۶-۱۸۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۴۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۷/۱۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶ص (۴۸۲-۴۹۷)، اندازه: ۹/۸×۱۸/۷سم [ف: ۵-۷۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۵/۲

آغاز:آغاز رساله معراجیه سید محمد نوربخش: بدانکه حضرت مصطفی (ص) به معراج با جسد رفت، اما با جسد مثالی مکتسب لطیف؛ **انجام:**برفتند تا چشم بر هم زدند ... گرفتیم عالم به بازو و زور ×× و لیکن نبردیم با خود به گور

خط: نستعلیق پخته، کا: عبدالغنی حسینی تفرشی، تا: ۱۰۰۶ق؛ ۶گ(۱۱پ-۱۶ر) [ف: ۱-۲۳۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۵۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ این رساله در پایان نسخه حاضر به میرسید شریف گرگانی نسبت داده شده؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱پ-۱۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۵۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۴۰

آغاز:بسمله، سزاوار شکر و سپاس حضرت قادر مختارست که نطفه ذات شریف سید کائنات را مرکز دوایر سماوات گردانید؛ **انجام:** سرور سلاطین آل عبا را به معرفت حقایق اشیا برساناد

بحرمة کل اولیائه من الاقطاب و الافراد و السلام علی محمد و آله اجمعین و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۸×۲۰سم [ف: ۲۶-۵۶۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۴۹
آغاز:بسمله. قصه معراج پیغامبر بخوان تا شود راز نهان بر تو عیان؛ **انجام:** بدوستی فاطمه مهر خود را بشوهر آن بخشیده اند ... و یک غلام آزاد کرده باشم و الله اعلم ... تمام شد کار من تمام شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ جلد: مقوا، ۳۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۸/۸×۱۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۱۵۴
بندی از آن؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۲۸۹ر- ۲۹۳ر) [ف: ۷-۱۹۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: تبریزی، احمد بن عبدالقادر، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ (۱۸۷پ-۱۹۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف:۳-۱۲۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۰۴
آغازو انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: اسیری پرشاد، تا: ۳ ذیحجه۱۲۹۲ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۶۹۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۴۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید میر باقر حسینی، تا: ۱۲۹۳ق، جلد: تیماج، ۲۶ص(۱۲-۳۷)، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲/۴۷-۹۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حیرت ذهبی خراباتی زنجانی، حسین بن علی، تا: جمادی الثانی۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۴۷-۶۶)، ۱۷سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۵۰۵]

● **معراجیه** / تاریخ / فارسی

me‘rājīya

مؤمن تفرشی، ق۱۰ قمری

mo’men-e tafrešī(- 16c)

در شرح حال معراج پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و آنچه در معراج مشاهده نموده‌اند.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۵۱/۱
آغاز:این هول و خوف عظیم نیست آنکه مالک در هفت دوزخ را به بست و آتش را به جای خود امر فرمود؛ **انجام:** همچنین است که با من جنگ کرده است و من و تو هر دو یک تن داریم و یک سر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۳ ذیقعده۱۲۲۰ق، حسب خواهش سید اسماعیل بن کلبعلی لنکری؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف مخ: -۲۱۶]

● **معراجیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rājīya

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع،- ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘(- 1819)

شرح و تفصیلی است درباره معراج حضرت پیامبر (ص) مشتمل بر ۲۶ «مجلس» کوتاه.
آغاز:سبحان الله الذی اسری بعبده لیلاً من المسجد الحرام ... در کتاب تفسیر صافی از علی بن ابراهیم روایت کرده از حضرت باقر (ع) که آن بزرگوار نشسته بودند ...
انجام:و دفع شر از تو ننماید بعداً لقوم قتلوک دور باد از رحمت خدا قومی که ترا کشتند الا لعنة الله علی الظالمین.
[فهرستواره منزوی ۵۴۱/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۹۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۸۳-۲۰۷پ)، ۲۰سطر [ف: ۳۶-۲۸۱]

● **معراجیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

me‘rājīya

کشفی، جعفر بن ابی اسحاق، ۱۱۸۹ - ۱۲۶۷ قمری

kašfī, ja‘far ebn-e abī-eshāq (1775 - 1851)

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۲۴۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۵-۲۲۷]

● **المعراجیة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mi‘rājīya

مراغی، حسن بن عبدالرحیم،- ۱۳۰۰ قمری

marāqī, hasan ebn-e ‘abd-or-rahīm(- 1883)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۶/۲
آغاز:الحمد لله الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام ... و الصلاة علی من دنی فتدلی ... و السلام علی سر ما اوحی؛

انجام:توفیق التوحید و تحقیق التفرید و منه التایید و التسدید
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۹پ- ۱۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۲سم [ف: ۴۱-۱۸۱]

● **معراجیه = معراجنامه** / کلام و اعتقادات / فارسی
me‘rājīye = me‘rāj-nāme

حسینی قزوینی، محمد کاظم، ق۱۴ قمری
hoseynī qazvīnī, mohammad kāzem(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۹ق
رساله مفصلی است در ۲۴«مجلس» در شرح معراج حضرت پیامبر (ص) و حکمت‌های منطوی در آن. مؤلف در آغاز هر مجلس خطبه‌ای ایراد نموده است. او در اثنای هر مجلس اشعاری به فارسی از خود با عنوان «لمؤلفه» آورده است. همچنین در پایان هر مجلس به مناسبتی اشاره‌ای به وقایع جانگداز کربلا و تطبیق آن با وقایع معراج دارد.
آغاز:الحمدلله الذی جعل نبینا اشرف الانبیاء افضل الاصفیاء و اجل الاذکیاء ...
انجام:الا لعنة الله علی القوم الظالمین و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۱۹ق؛ مصحح، اول نسخه فهرستی به خط حسین آموزگار نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [مؤید: ۳-۳۱۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۶۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** آن کز طبقات چرخ بسترد ×× این سر بمحیط غم فرو برد
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: قربانعلی پروانه، تا: شعبان۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۰/۹سم [ف: ۱۴-۵۲۲]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۶۸ یا۱۲۶۷ق؛ مجدول، مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۷۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۴۳
آغاز و انجام: برابر
با عنوان «مقتل فارسی»و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۳ صفر۱۲۹۲ق؛ ۱۴۰گ، ۲۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۷/۵×۲۲سم [ف: ۵-۶۴۱]

۵. دزفول؛ مدرسه نبوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر.
در فهرست از سید زاویه نامی دانسته شده؛بی‌کا،تا:قرن۱۴[ف: -۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۸۲-۵۹/۱۰۲
آغاز:المذبوح من القفا و بکت علیه الارض و السماء و الطیر فی الهوا و الوحش فی الفلاء فعلیها سلام الله؛ **انجام:** برابر
از ما قبل «مجلس دویم از معراج جناب نبوی صلی الله علیه و آله» تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: ملامحمد صادق ولد ایمان ویردی ساکن شورطی، تا: دوشنبه ۱۵ رمضان۱۳۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱۱گ، ۱۳و۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۲۵]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸۸
آغاز: ای بتو نازنده زمین و زمان ×× وی به تو بالیده مکین و مکان / وی به تو روی همه ممکنات ×× خاک کف پای تو کحل نجات مرویست که چون خداوند پاک خواست در شب معراج که خواجه لولاک را بصوامع افلاک برد؛ **انجام:** بسمله، الحمدالله الذی جعل منهاج نبینا لنا هدی و نورا و طاعته للمطیعین عملا مبرورا ... از مرکز خاک کرده پرواز ×× بر ذروه عرش آرمیده
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۹]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۹
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه سید محمد نبوی-دزفول خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۱ص [عکسی ف: ۱-۷۱]

● **معراجیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
me‘rājīya

غیر همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۵۶/۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد راوی روایت کرده است که وقتی که شافع روز جزا اعنی جناب پیغمبر صلی الله علیه وآله بمعراج بردند؛ **انجام:** تا خدمت فرزندان وی کند واین حکایت بماند والله اعلم بالصواب.
رساله ای است مختصر درکیفیت معراج پیامبر اکرم (ص) و آنچه درعالم بالا مشاهده فرمودند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۲۵گ (۴۲پ-۶۶ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۷۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]

● **معراج الیقین فی شرح نهج المسترشدین** / کلام و اعتقادات / عربی
mi‘rāj-ul yaqīn fī š.-i nahj-ul mustaršidīn

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری
faxr-ol-mohaqqeqīn, mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)

وابسته به: نهج المسترشدین فی اصول الدین؛ علامه حلی، حسن

بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
تاریخ تألیف: ۶ ربیع الثانی ۷۱۵ق؛ محل تألیف: سلطانیه
شرح توضیحی است با عناوین «قال، اقول» بر رساله پدرش «نهج المسترشدین فی أصول الدین» با رد و ایراد در بعضی از گفته‌های اشاعره و معتزله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵۷

آغاز:الحمدلله المنقذ من الحیرة بحسن توفیقه المخلص من الضلال بهدایة طریقه المرشد الی سبیل الصواب فی المعاش و المآل بالهام الحق بتحقیقه؛ **انجام:** و هو فی الشرع اظهار الایمان و ابطال الکفر و لذلک سمی من فعل ذلک منافقا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ از روی نسخه ای که جعفر بن عیسی بن مبارک الحداد بسال ۷۶۸ نوشته بود؛ تملک: سید مصطفی خوانساری؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۲-۴۶]

● معربات رشیدی / لغت / فارسی

mo‘arrabāt-e rashīdī

رشیدی، عبدالرشید بن عبدالغفور، - ۱۰۷۷ قمری

rashidi, ‘abd-or-rašīd ebn-e ‘abd-ol-qafūr(- 1667)

واژه‌های معرب است که در قرآن کریم، حدیث یا سخنان بزرگان آمده است، در یک «مقدمه» و چند «باب»: مقدمه در تعریف تعریب و قاعده‌هایی که در این دگرگونی دیده شده است. سپس واژه‌های معرب به ترتیب حرف پایانی، هر حرف در یک باب جای داده شده است. تتوی در آغاز فرهنگ رشیدی گفته است که کتاب، در یک مقدمه و چند باب و خاتمه است، ولی تا کنون نسخه‌ای که خاتمه را داشته باشد، دیده نشده است، جز این نسخه که به دنبال آن رساله‌ای مستقل هست، با دیباچه و مقدمه و نظم ویژه خود که همین معربات رشیدی است. مؤلف خود در دیباچه از آن به گونه یک رساله مستقل یاد می‌کند و گمان نمی‌رود که این رساله همان «خاتمه» گم شده باشد.

چاپ: این رساله به کوشش محمد لو عباسی، در پایان فرهنگ رشیدی، از روی تنها نسخه آن که همین نسخه است، چاپ شده (تهران ۱۳۳۷ش). در پیش گفتار چاپ این رساله، پس از بر شمردن چند کتاب عربی که در این زمینه نگاشته شده است یا فصلی در این باره دارد، آمده است که این رساله در زبان فارسی، نخستین نگارش است

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۹۴/۲

آغاز:بسمله، حمدله، صلات. اما بعد، چون الفاظ معرب در قرآن و حدیث و کلام اکابر واقع است و شرح و ضبط آن در هیچ کتابی به استیفا و استقصا به نظر نیامد، بنابر آن ... در این رساله جمع کرد مشتمل بر مقدمه و چند باب؛ **انجام:** که سیبویه به معنی رائحة التفاح است، و نزد او در اصل سیب بویه بوده و حذف ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ به دنبال فرهنگ رشیدی؛ ۱۶گ (۴۰۷ر-۴۲۲ر)، ۱۹سطر [ف: ۱-۲۳۳]

● معرب الاعراب علی شرح دیباجة المصباح / ادبیات / عربی

mu‘rab-ul i‘rāb ‘alā š.-i dībājat-il miṣbāḥ

وابسته به: المصباح فی النحو؛ مطرزی، ناصر بن عبدالسید (۵۳۸-۶۱۰ق)

شرحی است بر اعراب دیباچه المصباح ناصر بن عبدالسید مطرزی نحوی. نسخه‌ای از «اعراب دیباچه المصباح» درفهرست نسخ خطی مدرسه نمازی خوی (۵۷۸/۱) معرفی شده که مؤلف آن مجهول است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۳۰-۱۵/۱۷۰

آغاز:قال المصنف اما بعد حمدالله. اما کلمة متضمنة لمعنی الشرط قیل لما اختلفوا فی اما فقال بعضهم انه اسم وقال بعضهم انه حرف قال الشارح اما کلمة؛ **انجام:** یلزم ثبوت الخامس بالاستقراء فی اجزاء الکتاب وابوابه لابالعقل لان العقل یجوزان یکون شیئاً غیر الخامس تمت بعون الملک الوهاب والله اعلم بالصواب والله العافی للعبد العاصی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۲۷]

● معرب الجرائد الفارسیة و مطالب تاریخیة و حماسیة / تاریخ / عربی

mu‘rab-ul jarā’id-il fārsīyya wa maṭālib-un tārīxīya wa ḥimāsīyya

فرامرزی، عبدالواحد بن محمد، ق۱۴ قمری

farāmarzī, ‘abd-ol-vāhed ebn-e mohammad(- 20c)

مجموعه‌ای است متفرقه شامل ترجمه علی بخشی از روزنامه ماه نو، چاپ تهران، جمعیت احرار فارس، روزنامه اصطخر عدد ۳۰، ۹ ربیع الاول ۱۳۴۱ق، مطالبی حماسی در تاریخ دولت عثمانی در زمان مصطفی کمال پاشا، ترجمه عربی ابلاغیه رضاخان، ترجمه عربی خطبه‌ای که ظاهراً محمد امین عوضی لارستان در امارت امیریه بوشهر در حضور سلطان احمد شاه قاجار ایراد نموده و یادداشت‌های گوناگون دیگر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۳/۲

آغاز:باسم عظمة الاسلام و ارتفاعه، لا یلتبس السحر بالمعجزة لیطمئن قلبک و یهدء روعک ماذا یکون السامری حتی یجعل شعبذته یدا بیضاء للناظرین، یا اله وطنی الاعزاء؛ **انجام:** و الاقبال

من ناصية اعلى حضرة الهشرياری اترنم الاخلاص و الطرب لايزال مستقلاً و طننا العزيز.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۴۱ق، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱۴-۲۹)، ۱۹-۲۲سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۷۱]

● معرب زيج الغ بيگ / هیئت / عربی

mu‘arrab-u zīj-e uluġ biyk

رفاعی، یحیی بن علی

refā‘ī, yahyā ebn-e ‘alī

وابسته به: زیج الغ بیک = زیج گورکانی = زیج جدید سلطانی = زیج سلطانی گورکانی؛ الغ بیک، محمد بن شاهرخ (۷۹۶-۸۵۳)
ترجمه‌ای است به عربی از زیج الغ بیگو مطابق آن در چهار «مقاله»:۱. معرفة التواريخ، مشتمل بر یک مقدمه و پنج باب؛ ۲. معرفة الاوقات و الطالع فی کل وقت، دارای بیست و دو باب؛ ۳. معرفة سير الكواكب و مواضعها، در سیزده باب؛ ۴. فی باقی الاعمال النجومية، مشتمل بر دو باب.
[كشف الظنون ۹۶۶/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۳۷

آغاز: التاريخ هو وقت مشهور نسب اليه الزمان الآتی بعده و لما كانت التواريخ كبيرة كان أشرفها تاريخ العرب و سنوه قمرية فوجب تقديمه
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۲۶۹ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن طنانی موقت جامع ازهر و شاگرد سید شریف محمد بن ابی الخیر مشهور به طحان ارمیونی، تا: ۱۰۰۱ق؛ از روی نسخه‌ای که از نسخه مترجم نگاشته، با یادداشتی از «علی احمدی میقاتی حنفی» شاگرد کاتب آمده که تاریخ درگذشت کاتب نسخه را سال ۱۰۰۲ ثبت کرده ، دارای جداول و اشکال نجومی؛ ۱۷۰ص
[عکسی ف: ۲-۴۱۰]

● المعرب من الاعجمی / ادبیات / عربی

al-mu‘arrab min-al a‘jamī

جوالیقی، موهوب بن احمد، ۴۶۶ - ۵۳۹ قمری

javālīqī, mawhūb ebn-e ahmad (1074 - 1145)

درذکر لغات دخیل است درزبان عربی به ترتیب حروف معجم.
چاپ: لیسیک، ۱۸۶۷م، ۱۰و۱۸۵ص؛ قاهره، محقق: احمد محمد شاکر، وزارة الثقافة، چاپ اول، مطبعة دار الکتب، ۵۰۳ص، ۱۳۶۱ق.
[فهرس المخطوطات المصورة ۳۷۴/۱]

شرح و حواشی:

۱- المعرب من الاعجمی (مختصر) = مختصر المعرب؛ غوری، حسن بن علی(-۱۱)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۰-ف

نسخه اصل: طورخان والده ش ۳۲۱؛ خط: نسخ، کا: علی بن میکائیل سیواسی، تا: یک‌شنبه ۳ محرم۶۵۵ق؛ ۹۰گ، ۱۳سطر
[فیلمها ف: ۱-۳۸۴]

● المعرب من الاعجمی (مختصر) = مختصر المعرب / لغت / عربی

al-mu‘arrab min-al a‘jamī (mx.) = muxtaṣar-ul mu‘arrab

غوری، حسن بن علی، ق۱۱ قمری

qawrī, hasan ebn-e ‘alī(- 17c)

وابسته به: المعرب من الاعجمی؛ جوالیقی، موهوب بن احمد (۴۶۶-۵۳۹)
تاریخ تألیف: ۱۰۰۸ق؛ محل تألیف: حلب
مختصر المعرب از ابوعلی حسن بن علی بن ابوبکر غوری است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۳

آغاز: بسمله، هذا جزء فيه ما تكلمت العرب به من الكلام الاعجمی و نطق به القرآن المجيد و ورد فی اخبار الرسول (ص)؛ **انجام:** قال شيخنا ابن مالك و هذا الحسن وقع الى حلب سنة ۱۰۰۸.
خط: نسخ خوش و مشکول، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ملا موسی گیلانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۲۶گ، ۱۷سطر (۷/۳×۱۴/۷)، اندازه: ۱۳/۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۲۸]

● المعرب من غاب عنه المطرب / ادبیات / عربی

al-mu‘rab man ġāb-a ‘an-h-ul maṭrab

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ - ۴۲۹ قمری

sa‘ālebī, ‘abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

در ادبیات، مشتمل بر هفت «باب»: ۱. الخط و البلاغة و ما يجری سجراها؛ ۲.الربيع و آثاره و سائر فصول السنة آثارها؛ ۳.اوصاف الليالی و الأيام و اوقاتها؛ ۴. الخمريات و ما يتصل بها؛ ۶. الأخوانيات؛ ۷. فنون مختلفة الترتيب.
چاپ: مطبوعات الجوائب، ۱۳۰۲ ق؛ بیروت، مطبوعات الادبية، ۱۱۸ص، ۱۳۰۹؛ قاهره، محقق: النبوی عبدالواحد شعلان، مكتبة الخانجی، ۳۲۲ص، ۱۴۰۵ق؛ يعمل على تحقيقه و نشره الدكتور يونس السامرانی و الدكتور محمود الجادر.

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۳/۳

خط: نسخ، کا: ابن الوکیل یوسف بن محمد ملوی، تا: سه‌شنبه ۲۸ شوال ۱۱۱۰ق [نشریه: ۲-۱۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۷

آغاز: هذا كتاب يشتمل على محاسن الالفاظ الدعجة و بدايع المعانی الارجة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ ۴۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۸۰]

● **المعرب و الدر المعجب** / نحو / عربی

al-mu'rab wa-d durr-ul mu'jib

محلاتی، محمد مهدی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mahallātī, mohammad mahdī ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای است در نحو به عربی دردو بخش و بخش نخست در بیان احکام مفردات و حروف و غیره به ترتیب حروف تهجی شامل بیست باب.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۳۸/۲

آغاز:الحمد لله الذی فتح عیون قلوبنا نحو جمیل جماله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۹گ (۳۸-۸۶)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۲]

● **المعرف بالالف و اللام** / ادبیات / عربی

al-mu'arraf bi-l-alif wa-l lām

رساله در تحقیق معرف به الف و لام از ملا علینقی.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۱۳/۵

آغاز:اعلم ان کلام اهل النحو؛ **انجام:** ولی فی هذا المبحث تعلیقة اخری لکنها ضاعت منی ... لمولانا علینقی رحمة الله

خط: نستعلیق، کا: سید صادق مرزون آبادی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۷]

←المعرفة ⟵ کتاب المعرفة
←معرفت ⟵ آفاق و انفس
←معرفت ⟵ گفتگوی معرفت

● **معرفة** / هیئت / فارسی و عربی

ma'refa

مراکشی، حسن بن علی، - ۶۶۰ قمری

marākešī, hasan ebn-e 'alī(- 1262)

تاریخ تألیف:رجب ۶۷۴ق

با این عنوان: «رسالة فی معرفة قدرما یری من الانسان القائم علی بسیط المارة بموضع قدمه و من الدائره المساتة لها فی ای فلک: شرف الدین ابوعلی الحسن بن علی بن عمر المراکشی»، که در پاسخ یکی از دانشمندان قاهره ساخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۵ص (۲۸۴-۲۸۸)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۴]

● **معرفت** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'refa

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, 'alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

چاپ: در ضمن «جامع الکلیات» (طبع «ام سلمه بیگوم»، شیراز، ۱۳۳۲ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷/۹-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۳۵۵-۳۵۷)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

● **المعرفة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'rifa

خراسانی ترشیزی، احمد بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

xorāsānī toršīzī, ahmad ebn-e esmā'īl(- 19c)

رساله‌ای است در این‌که غایت عبادت مشتمل برمعرفت می‌باشد و آنرا باآیات واحادیث ثابت نموده است. مؤلف این رساله رابرای استادش سیدکاظم رشتی نگاشته است تاآنرا به نظر تصحیح نگاه کند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۱/۹

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد قال الله تبارک و تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون؛ **انجام:**و انصارهم و شیعتهم فی السر و العلانیة و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم أجمعین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۳گ (۶۴-۷۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۴]

● **المعرفة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma'rifa

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۱۸/۷

با عنوانهای«کلمة» گویا از الکلمات المکنونة فیض کاشانی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۱۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۷۳/۱-عکسی

آغاز:الهمنا اللهم حقایق المعارف و ارشدنا الی اوضاع الکاینات یا فیاض ذوارف العوارف ... و بعد، فهذه رسالة فی تحقیق المعرفة کتبتها بالتماس ما لایسعنی مخالفته؛ **انجام:**و المضاف الی المعارف الا ان یتکلف و تعالی بالوضع النوعی فیها قبایل و الله اعلم لحقیقة الحال. تمت.

ناشناسی به خواهش بزرگی، بخش‌بندی نشده، کوتاه، کلیاتی

است درباره معرفت؛ خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [عکسی ف: ۱–۶۶]

۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۹۱/۱

آغاز:الحمد لله الذی اشرق علی قلوب العارفین؛ **انجام:**بالکل قبل ایجادها.

بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان آن غزلهایی از روشن جهرمی و مونسعلی شاه و شاه نعمت الله یادداشت شده؛ جلد: تیماج، ۳۳ص (۲–۳۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۱–۱۱۶]

● **معرفت** / عرفان و تصوف

ma‘refa

معرفت آنچه متقدمان بر دور عالم و صاحب هر دوری گفته‌اند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۹/۴

خط: نستعلیق، کا: حسین پوستین دوز، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۴گ (۸۰ر–۸۳ر)، ۲۲سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶–۱۱۰]

● **معرفت = رسالة معرفت = ذکر نفی و اثبات** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat = r.-ye ma‘refat = zekr-e nafy va esbāt

بخش‌بندی نشده، در ذکر نفی و اثبات. آغاز می‌شود با تأویل «ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون»، چون آدم در عالم ناسوت است پس باید اول ذکر ناسوتی را عمل نماید. ذکر نفی و اثبات در حضور و غیاب مرشد و آداب آن.

[مشترک پاکستان ۱۹۵۲/۳؛ فهرستواره منزوی ۹۱۰/۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۲۲/۱۵-عکسی

آغاز:حمدله. عاقبة. صلات. بعد از حمد نامحدود و ثنای نامحصور بر ارباب دانش و طالبان حق مخفی مباد که غرض از ایجاد یعنی آفرینش انسان؛ **انجام:**نکته معرا و مبرا باشند فقط. تمام شد رسالة معرفت فی ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۱۱۳۳ (گنج، ۸۰۷/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه۱۳۱۴ق؛ ۳گ (۶۷–۶۹) [عکسی ف: ۲–۲۵۸]

● **معرفت آفتاب از کره** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e āftāb az kore

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۶/۳-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲–۱۲۹]

● **معرفت آلت شعاعی فرنگی** / هیئت / عربی

ma‘refat-e ālat-e šo‘ā‘ī-ye farangī

ولی الدین، عبدالرحمان بن محمد

valī-od-dīn,‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad

کتاب دارای یک «مقدمه» و ده «باب» است: مقدمه فی بیان اجزائه وتسمیة رسومها؛ باب ۱. معرفة برج الشمس؛ ۲. معرفة التعلیم؛ ۳. معرفة احد الارتفاع؛ ۴. معرفة نصف القوس؛ ۵. معرفة ماضی؛ ۶. معرفة المیل؛ ۷. معرفة عرض البلد؛ ۸. معرفة ارتفاع الشمس؛ ۹. معرفة حصتی الشفق؛ ۱۰. معرفه المطالع.

آغاز:بسمله تبارک الذی جعل فی السماء بروجا وجعل فیها سراجا وقمرا

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**فیها رجاء ان یفتح الفتاح سبحانه بشیئی من ذلک

خط: نسخ، کا: محمد حنفی قطری قاضی، تا: با تاریخ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۷ص، ۲۴–۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۲۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۸۹]

● **معرفة الآیات** / فقه / فارسی

ma‘rifat-ul āyāt

ساوجی، محمد قاسم، ق۱۱ قمری

sāvajī, mohammad qāsem(- 17c)

در برخی احکام و آیات ناهیه و یک «فائده» و یک «خاتمه» در اقسام طلاق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۶۹/۵

آغاز:بسمله، اتأمرون الناس بالبرو تنسون انفسکم فی اوایل البقرة فی قوله تعالی یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم القصاص؛ **انجام:**و کیل مرد میگوید زوجة موکلی علی ذلک طالق باز احتیاطاً وکیل زن میگوید طلق موکلتی علی ما بذلت وکیل مرد میگوید هی علی ذلک طالق.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۶۸–۱۷۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۳–۱۶۶]

● **معرفة آی القرآن (ارجوزة)** / شعر / عربی

ma‘rifat-u āy-al qur’ān (urjūza)

ارجوزه مختصر در ۲۴ بیت در معرفی مکی یا مدنی بودن سوره‌های قرآن است.

آغاز:قال الفقیر الخاضع الضعیف ×× محمد یرحمه اللطیف / الحمد لله الذی انشا الفطر ×× وانزل الذکر علی خیر البشر / صلی علیه الله من مختار ×× وآله وصحبه الابرار

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۸۵/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم صلاة ربنا القدیر ×× علی النبی المصطفی النذیر / والال والعترة والاصحاب ×× مانزل الغیث من السحاب
خط: نسخ کهن معرب، کا: شعبان بن عثمان الفهدی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۱گ [ف: ۱-۳۹۴]

↩معرفت ائمه ← معرفة الائمة

● **معرفة الائمة = معرفت ائمه** / تاریخ معصومین/عربی و فارسی
ma‘refat-ol a’emma = ma‘refa-e a’emme
آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری
āqā-mohammad ‘alī kermānšāhī (1732 - 1802)
اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
مجالسی است دربیان مطالب مذهبی که این جلد اختصاص به شرح احوال حضرت زهرا سلام الله علیها دارد وشامل بیان شریعت وطریقت وحقیقت وکیفیت خلقت نور فاطمه و عالم ذر وصفات آن حضرت ومعانی اسماء آن جناب وبیان القاب و وفات صدیقه کبرا سلام الله علیها؛ در ۷۱ و یا ۷۵ «مجلس». نام کتاب و مؤلف و شاه در دیباچه آمده است.
آغاز:بسمله. حمد و سپاس خداوندی را سزا است که از عیب و عیوب مبرا است ... و بعد درعهد میمون و قرن همایون ... ناصرالدین شاه
[فهرستواره منزوی ۱۷۸۶/۳؛ الذریعة ۲۴۶/۲۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۷-۴/۷۷
آغاز:بسمله الحمدلله ... المجلس الاول من مجلد الثانی فی بیان الشریعة والطریقة والحقیقة گوش کن تأویل را با گوش جان ×× خوش شنو که عاشقی از عاشقان؛ **انجام:**المجلس الخامس والسبعون فی بیان هجرة الصدیقة الطاهرة بعد هجرة ابیها (ص) ثم ان زینب انشأت تقول فاطم ابلغی اباک سلامی قد فقدت السرور مذعّبت عنی یا حبیب الاله قد طال حزنی
از مجلس اول از مجلد ثانی تا مجلس ۷۵ فی بیان هجرة الصدیقة الطاهرة بعد هجرة ابیها؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۲۸]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۷۹
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ ۲۲۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱سم [ف: ۴-۷۵۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**شب و روز لا اله الا الله بگوید
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۵]

● **معرفة الائمة** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘rifat-ul a’imma

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۶/۶
بندی از کشف الغمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۴ق [ف: ۵-۳۱۲]

● **معرفة الائمة = شرح حدیث نورانیة** / حدیث / عربی
ma‘rifat-ul a’imma = š.-e hadīs-e nūrānīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۰۹
آغاز:بسمله فی جلد السابع من البحار باب نادر فی معرفتهم صلوات الله علیهم بالنورانیة و فیه ذکر جمل فی؛ **انجام:**و ارتقی درجة فی الفضل و اطلع علی سرض سرالله و مکنون خزائنه
کا: محمد رضا لاریجانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۸۰۵ [رایانه]

● **معرفة الائمة و الانبیاء** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘rifat-ul a’imma wa-l anbīyā’
بحث‌های اعتقادی مختلفی است مشتمل بر:وفات ائمه مقتولاً یا مسموماً، جهراً یا سراً،وجوب اظهار خداوند حجتش را بر ناس و وجوب اطاعت مردم از وی، عدل خداوند، پیامبر ان اولوالعزم و دلیل تسمیه آنان به این نام و شریعت هریک و بیان اوصیای آنان، غیبت امام زمان (ع) و سفرای آن حضرت، چگونگی وکیل کردن خداوند کودکان را بر امور دنیا و مردم،عصمت ائمه (ع) و امور نهی شده بر آنان و ... .

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۸
آغاز:اعلموا ان ائمتنا خرجوا من دار الدنیا علیالشهادة المسموم مسموم و المقتول مقتول قتل علی فتکا و سم الحسن سراً و قتل الحسین جهراً
نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی ـخرمشهر. خط: نسخ نازیبا، کا: عیسی بن حسن بن عبد الله بن مرهون بن محمد آل شهاب درازی بحرانی، تا: ۱۳۰۴ق؛ ۴۸ص (۳۲۱-۳۶۸) [عکسی ف: ۳-۴۶۴]

↩معرفت ابدال ادویه ← ابدال

● **معرفة الابرار و نور الانوار** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘refat-ol abrār va nūr-ol anvār
محمد یوسف بیک، ق۱۲ قمری
mohammad yūsof beyk(- 18c)
در ۱ «مقدمه» و ۳ «مذهب» و ۱ «خاتمه» در مباحث کلامی در اثبات صانع و صفات او.
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم×× مطلع انوار خدای عظیم / مظهر

اسرار عطای کریم ×× هشت دو امید و یکی نیست بیم. حمد و سپاس حق شناس و شکر بی اندازه حد و قیاس خدای یکتا بی همتا را سزا است
انجام: هر کس به طریقی عقل چیزی گفتند ××معلوم نگشت و قصه و کوتاه شد
[فهرستواره منزوی ۵۴۱/۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن سید فضل الله موسوی جهرمی، تا: رمضان۱۱۲۲ق؛ مقابله شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۴۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۳/۸سم [ف: ۴-۷۶۰]

● معرفت اتصالات قمر (جدول) / هیئت / فارسی
ma‘refat-e ettesālāt-e qamar (jadval)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۵۶/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۶-۴۳۲]

←معرفة الاجرام السماویة ﴿ جواهر الاجسام السماویة

● معرفت اجزای اسطرلاب / اسطرلاب / فارسی
ma‘refat-e ajzā-ye ostorlāb
در شصت و سه معرفت که در شصت و سوم عنوان چند امتحان دارد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۱۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۳۰۳]

● معرفت اجسام و نفوس و آخرت / فلسفه / فارسی
ma‘refat-e ajsām va nofūs va āxerat
در معرفت نفس. در این کتاب آمده است:«در راه خدا نشانی است از روی ضرورت و نام آن خاکست و موجود است و به سه قسم می‌شود، یکی نبات و یکی حیوان و یکی معادن و می‌گوید که نشان اول موجودات این هر سه اند ... پس مصلحت چنان دیدم که در معرفت ایشان و معرفت نفوس و معرفت آخرت چند کلمه بنویسم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶۸/۱۸
آغاز: رسالة فی معرفت النفس بالعجمیة. بسمله بدانکه اگر کسی خواهد که از اینجا بحج رود بی زاد و راحله و بدرقه نتواند رفت؛ **انجام:** الوارث آنکه همه چیزها بوی میرسد. الرشید آنکه مهلت دهد عاصیانرا و کافرانرا. الذی لم یلد آنکه نزاید، و لم یولد و کسی از او نزاید، و لم یکن له کفواً احد و نبوده است کسی مانند ... و او یکی است، که یگانگی را بحقیقت سزاوار است. تم و الحمدلله رب العالمین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۲۵۷-۲۷۱)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۱۳-۳۱۵]

● معرفة احزاب القرآن و انصافها و ارباعها / علوم قرآن / عربی
ma‘rifat-u aḥzāb-il qur’ān wa anṣāf-i-hā wa arbā‘-i-hā
سخاوی، علی بن محمد، ۵۵۸ - ۶۴۳ قمری
saxāvī, ‘alī ebn-e mohammad (1164 - 1246)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۴
آغاز: من خط الشیخ محمد الجباعی من خط الشهید من خط موثوق به، ذکر معرفة احزاب القرآن ... الحزب الاول فاتحة الکتاب
خط: نسخ، کا: علی اصفهانی ابن حیدر علی منده، تا: ۱۱۰۱ق؛ ۲گ (۵۵-۵۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۴]

● معرفة احزاب القران و انصافه و ارباعه و اجزائه / تجوید / عربی
ma‘rifat-u aḥzāb-il qur‘ān wa anṣāf-i-h wa arbā‘-i-h wa ajzā’-i-h
سجاوندی، محمد بن طیفور، - ۵۶۰ قمری
sajāvandī, mohammad ebn-e tayfūr(- 1166)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷/۲
آغاز: باب ذکر معرفه احزاب القرآن و انصافه و ارباعه اجزائه لشیخ العالم العلامه عالم الدین السجاوندی السهدا؟ فی اول الحزب فاتحة الکتاب ان الله لایسجیبی ربع اتامرون؛ **انجام:** اول الزلزلة ربع آخر القرآن جزء و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، ۶گ (۱۰-۱۵)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۲]

● معرفة الاحکام الخمسة / فقه / عربی
ma‘rifat-ul aḥkām-il xamsa
صیمری، حسین بن مفلح، - ۹۳۳ قمری
saymarī, hoseyn ebn-e mofleh(- 1527)
در وجوب و ندب و تحریم و کراهت و اباحت.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۷
آغاز: بسمله. الحمدلله علی سابغ افضاله و ترادف نعمائه ... و بعد

فهذه حزارة فی معرفة الاحکام الخمسة التی؛ **انجام:**التکالیف السمعیة التی علیها مدار الشریعة المحمدیة، و الحمدلله رب العالمین و صلی الله ...
خط: نسخ، کا: یحیی بن حسین بن حسن بن ناصر سلمابادی، تا: رمضان۹۰۸ق؛ با انهاء مؤلف در روز هشتم رمضان ۹۰۸ به خط خودش؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه کاغذ لبه‌دار، ۳گ (۲۱پ-۲۳ر)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۵]

● معرفت احکام ذو ذوایه (جدول) / هیئت / فارسی

ma‘refat-e ahkām-e zū zevāye (jadval)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۹۵/۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۶-۳۹۱]

←معرفت احکام شرعیه ← رساله عملیه

● معرفة الاحکام ... علی کون القمر فی بروج اثنی عشر (جدوال) / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul aḥkām ... ‘alā kawn-il qamar fī burūj-i iṯnā ‘ašar (jadwal)

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۷۹/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۵ر-۷۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۱۳۸]

● معرفت احکام و ایمان = سئوال و جواب / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-e ahkām va īmān = so’āl va javāb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۴۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● معرفت احوال روح / فلسفه / فارسی

ma‘refat-e ahvāl-e rūh

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶/۱۳۷۹۴/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: گالینگور [ف: ۳۷-۳۳۶]

● معرفت احوال کواکب ذو زاویه و ذو ذنب و ...(جدول) / هیئت / فارسی

ma‘refat-e ahvāl-e kavākeb-e zū zāvīye va zū zanb va ... (jadval)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۱/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ صفر۱۲۴۶ق، مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۹]

● معرفت احوال مریض / طب / فارسی

ma‘refat-e ahvāl-e marīz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۵/۲۵
آغاز:در شناختن احوال بیمار که چگونه خواهد بود بباید دانست که نشان سلامتی بیمار از نه وجه جویند اول از قوت طبیعت دوم از قوت دماغ؛ **انجام:**دیگر اگر خلط سرفه سرخ برآید یا زرد بد باشد و سبز و کف ناک بتر از هر دو باشد و سیاه از همه بتر باشد.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (حاشیه ۳۰۲- حاشیه ۳۱۲)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۴]

● معرفة إختلاجات الأعضاء / علوم غریبه / فارسی

ma‘refat-e extelājāt-ol a‘zā’

رساله‌ای است در احکام جستن هر یک از اعضای بدن که برای هر کدام حکمی بیان شده، از جستن سرآغاز و تا ناخن‌های انگشتان پاها به پایان می‌رسد، سپس اسامی سال‌های ترکی جلالی با ترجمه فارسی آن آورده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۵/۲
آغاز:فی معرفة إختلاجات الأعضاء من قول الصادق علیه السلام و دانیال النبی و الحکما، الإختلاج فی رأس، مراد جستن تمام سر است، دلالت کند بر پیدا شدن شادی و طرب و رفع غم و یا تازه شدن دوستی با کسی؛ **انجام:**ظهور غوغا یا ظهور قتل و خونریزی و دیگر اسامی سالهایی که به لفظ ترکی شماره می‌شود ... ایت ئیل= سگ؛ تنکوزئیل = خوک
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن محمد باقر، تا: ذیقعده۱۲۹۳ق؛ ۴گ (۲۱پ-۲۴پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۹-۳۰۸]

● معرفت اختیارات منازل ۲۸ گانه قمر و نیک و بد آنها (جدول) / هیئت / فارسی

ma‘refat-e extīyārāt-e manāzel-e 28 gāne-ye qamar va nīk-o va bad-e ānhā (jadval)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ صفر۱۲۴۶ق؛ مجدول؛ مهر: حاج

سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم
[ف: ۲-۷۷۹]

● **معرفت اختیار ساعات** / هیئت / فارسی

ma'refat-e extīyār-e sā'āt

رساله مرتب است بر یک «مقدمه» و دو «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه در تعریف اختیار و موضع و مبادی و فوائد مشتمل بر سه فصل؛ مقاله ۱. ظاهراً دلائل کلیه است که مندرج و مندحج در فصل سوم مقدمه شده؛ مقاله ۲. در اختیارات جزئیه؛ خاتمه نوشته نشده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰۷/۵

آغاز:پس از یک سطر خطبه عربی: این رساله ایست در معرفت اختیار ساعات مشتمل بر یک مقدمه و دو مقاله و خاتمه مقدمه در تعریف اختیار و موضع و مبادی و فواید مشتمل بر سه فصل. فصل اول در اختیار. صاحب روضه المنجمین آورده است که اختیار پیدا کردن وقت مسعود جهت مهمی (کذ)؛ **انجام:**قمر در عقرب را درین عمل کراهتی نیست.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال نجومی؛ جلد: میشن خرمایی، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [ف: ۱۸-۱۲۳]

←معرفت ادویه ← قرابادین

● **معرفة الادویة المفردة** / طب / عربی

ma'rifat-ul adwīyat-il mufrada

در معرفت ادویه مفرده و آثار آنها و کیفیت صدور اثر آنها در بدن انسان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۳۹

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: شنبه ۱۱ ذیحجه ۱۰۰۵ق، جا: یزد [سنا: ف: ۱-۱۸۹]

● **معرفت ادویه و عقاقیر** / طب / فارسی

ma'refat-e advīye va 'aqāqīr

طبیب، علیرضا، ق۱۴ قمری

tabīb, 'alī-rezā(- 20c)

به دستور: مخبرالدوله علی قلی خان وزیر علوم

رساله ای است درمعرفی دواجات وچگونگی مصرف آنها که میرزا علیرضا خان طبیب مریضخانه دولتی زمان مظفر الدین شاه نوشته است. دراول کتاب تصریح کرده که این کتاب‌ها را ترجمه وتألیف نموده است: تشریح تفصیلی، شیمی آلی وغیرآلی، رساله مختصر کحالی، معرفة الامراض عمومی (پاتولوژی ژنرال)، معرفة السموم.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۷۰

آغاز:سپاس فزون از قیاس مهین یزدان یکتا را رواست که ما را از نیستی به هستی خواست واین چهار بالش را بدین خسر زرین بیاراست؛ **انجام:**درمایل - عبارت از کالات دو بیعوت است غبار زرد رنگی است که مانند یدوفرم ضد عفونی ولی بد بونیست.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن اسماعیل، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ربیع الاول۱۳۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۶]

● **معرفة ارتفاع الشمس (فائده فی)** / هیئت / عربی

ma'rifat-u irtifā'-iš šams (fā'idat-un fī)

فائده فی معرفة ارتفاع الشمس من غیر اصطرلاب و لا آلة ارتفاع باقامة الشاخص.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۹۸/۵

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ابوالحسن، تا: ۱۱۲۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۳۸]

● **معرفة ارتفاع درجة القمر** / هیئت / عربی

ma'rifat-u irtifā'-i darajat-il qamar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۹۹/۱۲

آغاز:معرفة ارتفاع درجه القمر و ارتفاعه بحسب عرضه؛ **انجام:**فان اردت تحویلها الی الاجزاء الستینیة ضربتها فی ستین و قسمتها علی مائة یخرج دقیقة

خط: نسخ، کا: علیمحمد اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۶۳پ-۱۷۴پ) [ف: ۱۶-۳۹۸]

● **معرفة الارض** / زمین‌شناسی / فارسی

ma'refa-tol arz

شبانی رازی، محمد، ق۱۴ قمری

šabānī rāzī, mohammad(- 20c)

شامل مباحثی در زمین‌شناسی است و در آن از عوارض و حوادثی که بر زمین گذشته سخن رفته و به عبارت دیگر یک دوره مختصر زمین‌شناسی را بیان کرده است.

آغاز:مقدمه ۱ تعریف معرفة الارض - معرفة الارض علمیست که در آن از کیفیات و عوارض مختلفه کره زمین و ساختمان ظاهری و باطنی آن بحث میگردد.

انجام:و مجموع این تغییرات و انقلابات تاریخ کره زمین را ترتیب میدهند که انشاء الله در سال ششم دوره متوسطه خواهیم دید. تمت.

[فهرستواره منزوی ۲۵۳/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق، جا: تهران؛ جلد: ابره مقوایی، ۸۹گ، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۰]

● **معرفة الارض** / زمین‌شناسی / فارسی
ma'refa-tol arz
مختصری است درزمین‌شناسی جدید و انواع طبقات خاك وسنگها با اشکال مربوطه.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۷/۸
آغاز:حالت اصلی زمین وسردشدن آن.- فرض مشهور لاپلاس راجع به حالت اصلی زمین هنوز تنها فرض پذیرفتنی است؛ **انجام:**وکم کم به واسطه خط تاریخ خود را برای اعقاب خویش باقی گذاشته است از موضع ظهور آهن به بعد شرح حال انسانی را باید درتاریخ یافت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۲۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۷]

● **معرفة الازمنة و الشهور الرومية (فصل فی)** / هیئت / عربی
ma'rifat-ul azmina-ta wa-š šuhūr-ir rūmīyya (faṣl-un fī)
فصل فی معرفة الازمنة و الشهور الرومية و عدد ايامها و سقوط انوائها و ما يجب ان يعمل فی كل شهر منها.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۳۴
کا: علی بن احمد رشتی، تا: چهارشنبه ۲۱ جمادی الاول۱۲۶۹ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۷۹]

● **معرفة الاسانید** / رجال / عربی
ma'rifat-ul asānīd
شرقاوی، عبدالله بن حجازی، ۱۱۵۰ - ۱۲۲۷ ؟ قمری
šarqāvī, 'abd-ol-lāh ebn-e hejāzī (1738 - 1812)
تاریخ تألیف: ۱۵ شعبان ۱۲۱۷ق
در ذکر سلسله مشایخ مؤلف. در این رساله مؤلف از «ربيع الفؤاد فی ترتيب صلوات الطريق و الاوراد» خود یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۶/۶
آغاز:بسمله الحمد لله الذی بعث رسلا مبشرين و منذرين و خص من بينهم سيدنا؛ **انجام:**و اما سند طريقنا الخلوتيه ... وقد انتهى ما اردنا جمعه من هذه العجاله ... و على آله و صحبه و سلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴ص (۳۵۹-۳۹۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۵۱]

● **معرفة الاستخراج** / هیئت / عربی
ma'rifat-ul istixrāj

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۰۶/۲
آغاز:و اگر اتصال بشب باشد مطالع نظر جزو استقبال بگیرند؛ **انجام:**بطریق تعدیل شمس بردارند
بندی است در نجوم که گویا پاره‌ای از کتابی باشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۰۹]

● **معرفت استخراج سهام = سهام** / ستاره‌شناسی / فارسی
ma'refat-e estexrāj-e sahām = sahām

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۶/۳-عکسی
آغاز:بسمله. بدانکه این مختصری ست در معرفت استخراج سهام. صاحب «كفاية التعليم» ذکر نموده که سهام بسیار است و بیشتر آن در استخراج متأخران است، و بدان سبب بیشتر نامعتمد است. و از این گمان بردند اهل تحقیق که بطلمیوس جز سهم سعادت هیچ سهمی بکار نداشته
از ناشناس، که نام خود را یاد نکرده است. بی دیباچه و بخشبندی نشده. نخست ۴ صفحه توضیح هایی ست سپس ۶ صفحه جدول‌های ستاره شناسی، در آغاز از نگارنده «كفاية التعليم» نقل می‌کند؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالعلی بن کریم، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۹ص (۲۳۴-۲۴۲) [عکسی ف: ۱-۳۶۹]

←معرفت استخراج سهامات ⪢ سهامات

● **معرفة استخراج المواقع و انصاف الاقطار و ابعاد المراكز من جدول الظل المنكوس** / هیئت / فارسی و عربی
ma'rifat-u istixrāj-il mawāqi' wa anṣāf-il aqṭār wa ab'ād-il marākiz min jadwal-iẓẓil-il mankūs

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۲ص (۸۹-۱۰۰)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۲]

● **معرفة استخراج تقاويم الكواكب السبعة (رسالة فی ...)** / هیئت / عربی
ma'rifat-u istixrāj-i taqāwīm-ul kawākib-is sab'a (r.-un fī ...)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۴۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۱گ (۲۱۳ر) [مختصر ف: -۷۷۵]

● **معرفة استخراج جذر الدرج و الدقایق** / هیئت / فارسی و عربی
ma'rifat-u istixrāj-i jaḏr-id darj wa-d daqāyiq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۵ص (۱۲۴-۱۲۸)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۲]

● **معرفت اسرار القلوب هرمس (جدول)** /- فارسی
ma'refat-e asrār-ol qolūb-e hermes (jadval)

هرمس
hermes

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۰۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۶ق [ف: ۵-۲۱۴]

←معرفة الاسطرلاب ⩾ الاسطرلاب

● **معرفت اسطرلاب** / اسطرلاب / عربی
ma'refat-e ostorlāb

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۲/۳
مؤلف ناشناخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۱]

● **معرفت اسطرلاب** / اسطرلاب / فارسی
ma'refat-e ostorlāb

رساله‌ای است در شناخت اسطرلاب در پانزده«فصل» چنان‌که در آغاز کتاب آمده، لیکن نسخه حاضر شانزده فصل است و فاقد خاتمه می‌باشد. باید دانست که مقصد از معرفت اسطرلاب، معرفت استفاده از آن است نه معرفت خود آلت، لذا رسائل معرفت اسطرلاب شامل موضوعاتی هستند که دانستن آن برای منجم ضرورت دارد؛عناوین رساله به این ترتیب است:مقدمه: آن است که اجزای ویرا بدانند؛ فصل ۱.معرفت ارتفاع آفتاب بر دست راست؛ ۲. معرفت درجه طالع؛ ۳. معرفت تسویة البیوت؛ ۴. معرفت دائر از فلک و معرفت ساعات مستویه و زمانیه؛ ۵. معرفت قوس النهار؛ ۶. معرفت طالع سال آینده؛ ۷. معرفت تسییر درجه طالع؛ ۸. معرفت مواضع کواکب ثابته؛ ۹. معرفت عرض ماه در جنوب و شمال؛ ۱۰. معرفت میل آفتاب و ماه از جنوب و شمال؛ ۱۱. معرفترؤیت ماه؛ ۱۲. معرفت عرض بلد؛ ۱۳. معرفت اول وقت عصر و آخرش؛ ۱۴. معرفت تعدیل جزو آفتاب و جزو طالع؛ ۱۵. تعدیل اجزاء مقنطرات؛ ۱۶. معرفت بالای درخت تا مناره؛ خاتمه: در امتحان اسطرلاب دوازده درجه عقرب بر خط ساعت.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این مختصریست در معرفت اسطرلاب مشتمل بر مقدمه و پانزده فصل و خاتمه

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۶/۱۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**مقنطرة از مقنطرات مشرق نهد و سر مری جدی نشان کند بر خط وسط السما نهد و سر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ مورخ ۱۸۵۳ میلادی؛۴گ (۷۸-۸۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۸-۵۵۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۲
آغاز:برابر
در فهرست از خواجه نصیر دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۵۱-۵۸)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۴۴]

● **معرفت اسطرلاب مسرطن و مقوس** / اسطرلاب / فارسی
ma'refat-e ostorlāb mosartan va moqavvas

حکیم تبریزی، بن محمد، ق۹ قمری
hakīm-e tabrīzī, ben mohammad(- 15c)

تاریخ تألیف: ۸۵۴ق
مؤلفمی‌گوید: تا این زمان ندیده و نشنیده‌ام که کسی از منجمان با اسطرلاب مسرطن و مقوس تنجیم نماید جز استادم اسماعیل سرخابی و من از پسر ایشان این مقدار را آموختم. وی تفاوت اسطرلاب مسرطن (برج آن به شکل پشت خرچنگ ساخته می‌شود) و اسطرلاب مقوس (که برج آن به شکل کمان ساخته می‌شود) تفاوت این دو با اسطرلاب عادتی و نحوه کار هر یک را توضیح می‌دهد. وی این رساله را درده «فصل» نوشته است: ۱. دانستن هر چهار ربع منطقه البروج و عمل به افق هر یک؛ ۲. پیدا کردن موضع ... و دانستن ساعات گذشته از روز و شب؛ ۳. دانستن طالع وقت که قبل از نصف النهار؛ ۴. دانستن طالع وقت بعد از نصف النهار؛ ۵. دانستن قوس الیل و قوس النهار بدو نوع؛ ۶. دانستن ارتفاع گرفتن کواکب و ساعات گذشته از شب و طالع در شب؛ ۷. نیمه شب و اول صبح و آخر شفق؛ ۸. دانستن طالع سال آینده از طالع امسال؛ ۹. دانستن اول ظهر در طول سال؛ ۱۰. دانستن اول نماز عصر و آخر نماز عصر به دو مذهب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۴۱
آغاز:بسمله، حمد له و الصلوة ... این مختصریست در معرفت اسطرلاب مسرطن و مقوس؛ **انجام:**و این جدول از سبب آن معنی بر بنده روشن شد که چون ازین موامره اسطرلاب مسرطن فارغ شدم از استحضار آن این گشاده شد. المنة لله وحده و جدول

اینست.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۴گ (۵۹پ-۸۲پ)، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم
[رایانه]

● **معرفة الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'rifat-ul islām
موسوی، نورالدین محمد بن علی،- ۱۳۰۱ ؟ قمری
mūsavī, nūr-od-dīn mohammad ebn-e 'alī(- 1884)
چون از طریق پیامبر (ص)و بقیه فرق اسلامی از خاص و عام روایتی در تفرقه امت عیسی و موسی و بقیه امم به چند فرقه روایت شده و درحقیقت نیز امت‌های بسیاری وجود دارند لذا بر هر مکلفی واجب است که بقیه فرق را به طور اجمال شناخته و با آنها به دیده عدم تعصب بنگرد و دین اجدادی خود را کتاب گذاشته و درپی دین حقیقی ومنجی انسان باشد. لذا مؤلف بر این اساس کتاب را تألیف و مباحث اصلی دین اسلامخصوصاً مذهب اثنی عشریه را در آن به‌گونه‌ای مختصر با بیان شواهد و ادله از کتب مخالفین و موافقین آنرا بیان نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۵
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... یا موفق یا معین اعن عبدک المسکین ... و عن النبی(ص) انه قال افترقت امة اخی موسی اثنین و سبعین فرقة واحدة ناجیة
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـ رم ۱۷۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ رمضان۱۳۰۲ق؛ ۵۲ص (۷۵-۱۲۶) [عکسی ف: ۳-۴۰۲]

● **معرفت اسم افراد** /- عربی
ma'refat-e esm-e afrād

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: ساغری، ۲گ (۱پ-۲پ) [ف: ۳۶-۱۰۴]

● **معرفت اسم جلاله (جدول)** / اسماء الله
ma'refat-e esm-e jalāle (jadval)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴۲/۲
خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: شکرالله فقیه نیا،آذر۱۳۷۵؛ ۱۰سطر،اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۴۹]

● **معرفت اشجار** / کشاورزی / فارسی
ma'refat-e ašjār
در معرفت اشجار در یازده «باب»: باب ۱ و ۲. موجود نیست؛۳. معرفت اموری که مضر است مزروعات و اشجار و شامل چند معرفت؛۴. معرفت جمع کردن غلات و آنچه به آن تعلق دارد در چند معرفت؛۵. معرفت درخت نشاندن و احوالی که تعلق به اشجار دارد؛۶. معرفت نشاندن درخت تاک و زیتون در چند معرفت؛۷. معرفت عرش سایر اشجار؛۸. معرفت پیوند کردن اشجار؛۹. درچیدن و نگاه داشتن؛۱۰. معرفت زراعت بقول و آنچه به آن تعلق دارد؛۱۱. معرفت دفع حیوانات و آنچه تعلق به آن دارد؛ خاتمه در وصف بعضی از مشموعات برای ایجاد رغبت در نشاندن آنها.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۳/۲
آغاز: ... دیگری به سلامت بماند و چون در نیمه ماه و اول تخم بکارید بهتر بود محصول بیشتر؛ **انجام:**اما قوت باه و مترکم کرداند و اوجاع بارد و بادهای غلیظ را بسیار نافع بود و دارالثعلب ببرد تمت الکتاب بعون الملک الوهاب
خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۰گ (۴۴ر -۹۳ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: -۲۹]

● **معرفت اشجار و خواص نباتات** / کشاورزی / فارسی
ma'refat-e ašjār va xavass-e nabātāt
رساله‌ای است در بیان معرفت اشجار و خواص نباتات مشتمل بر چهل «باب» و هر باب از یک نبات مجموع چهل گیاه باشد: باب اول در صفت گیاهی باشد که بروید از زمین مثل تره.
آغاز:بسمله. حمدله. و الصلوات و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین.
انجام:بلکه صنعت دیگر نداند و عیالبار باشد و مدارش نگذرد و روی طلب از خلق نداشته باشد. و السلام.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۲پ-۳۴ر)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: -۹۵]

● **معرفة الاشخاص القائمة و اعمدة الجبال و ارتفاع الغموم (مقالة فی)** / ریاضیات / عربی
ma'rifat-ul ašxāṣ-il qā'ima wa a'midat-il jībāl wa irtifā'-il ġumūm (mq.-un fī)
ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ - ۴۳۰ قمری
ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۳۳/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۵۵۷ق؛ ۲گ (۱پ- ۲ر) [ف: ۶-۴۱۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۷۳/۲

آغاز:نفرض ان اب ارتفاع جبل؛ **انجام:**تعه ارا شخص المطلوب ارتفاعه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲ص (۱۹-۲۰)، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۹-۲۰۹]

←معرفة الاشیاء ⪢ النکت فی المنطق

● **معرفت اصحاب تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘refat-e ashāb-e tasavvof

حمدانی، شهاب الدین

hamdānī, šahāb-od-dīn

رساله‌ای درشناسایی ومعرفی طائفه‌ها وگروه‌های صوفیه که درآن یک گروه حق ویازده گروه دیگر باطل شمرده شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۰/۴

آغاز:بباید دانست که تصوف چیست واهل تصوف کیست؟ وایشان چند گروهند، اول تصوف پاکیزه کردن دلست از دوستی غیرخدا؛ **انجام:**اما مذهب حوریه همچو حالیه است گویند که درحال بیهوشی حوران بهشت بیایند ومارا با ایشان وقاع ووطی بحاصل آید ...
تنها برگ اول ازاین نسخه باقی مانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۷]

←معرفة اصول الدین ⪢ تحفة الابرار

● **معرفت اصول دین** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘refat-e osūl-e dīn

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

رساله‌ای است در معرفت اصول دین دارای «مقدمه»، ۵ «باب» و «خاتمه».

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۳۱/۵

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید مسکین ... که بعضی برادران؛ **انجام:**فارغ شد از نوشتن و سیاه کردن این اوراق عبد مسکین ...
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۳۱۳]

● **معرفت اطوال بلدان** / ریاضیات /فارسی
ma‘refat-e atvāl-e boldān

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۸۴

آغاز:بسمله جدول معرفة اطوال بلدان از جزائد خالدات و عروضها از خط استوا و انحراف از نقطه جنوب و شمال ... و مکه معظمه؛ **انجام:** جهات سموت مشاهد مشرفه از اصفهان ... اصفهان و مشهد مقدس ... سق و لح ۱۴۷ و ۲۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمدرضا خراسانی تونی اصفهانی، تا: ۱۱۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۵۸۰؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **معرفت اعداد** / ریاضیات / فارسی
ma‘refat-e a‘dād

شربتدار اصفهانی، ابراهیم بن محمد، ق۱۲ قمری

šarbatdār-e esfahānī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 18c)

در یک «مقدمه» در ازواج و افراد عددیه و ده «فصل»: تناسب اعداد، جمل وسیط، طرق وضع اعداد، مربعات، اسرار اعداد، منازل بیست و هشت‌گانه، اشخاص و اقسام حروف، لوح مثلث، خواص مثلث (به نظم او)، اسرار. با یک «خاتمه». در فصل ۷ شکل دهان است برای مخارج حروف.
آغاز:بسمله. الحمدلله الواحد الفرد الصمد ... و بعد بدانکه این رساله‌ای است در معرفت اعداد و طریق مملو ساختن بیوت مثلثات و مربعات و غیر هما که ... این محمد ابراهیم الشهیر بشربتدار التماس عزیزی از ابرار ... مبادرت نمود و مرتب است بر مقدمه و چند فصل و خاتمه.
[فهرستواره منزوی ۲۶۰۳/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۸۶/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**دزدی بر شما دست نخواهد یافت.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۸ص (۱۷۴-۲۲۱)، ۲۴سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۸۱]

←معرفة الاعراب ⪢ العوامل الجدیدة

● **معرفت اعمال کره (اعمال کره)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e a‘māl-e kore (a‘māl-e kore)

رساله‌ای است در عمل نمودن با کره فلزی که یک آلت اخترشناسی است و مقصود از آن کره زمین نیست بلکه ظاهراً مجموعه سپهر است در ۲۳ عمل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۹/۵

آغاز:این مختصریست در معرفت اعمال کره مشتمل بر چند اعمال اول در معرفت ارتفاع گرفتن؛ **انجام:**و بر عرض آن شهر نشانی کنند باقی عمل زوجه مذکور تا انحراف آن شهر بیرون آید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج،

۱۱گ (۱۰۸-۱۱۸)، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۴۲۵]

● **معرفة اعياد اليهود و اصوامهم و شهورهم (جدول)** / هیئت / عربی

ma'rifat-u a'yād-il yahūd wa aṣwāmahum wa šhurahum (jadwal)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲/۵-ف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۵۳-۵۸)، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۵]

● **معرفة اغذية الرضى** / طب / عربی

ma'rifat-u aġḏīyat-ir riḍī

معرفة اغذية الرضى و صنوف ترتيبها، در سه «فصل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۴۰

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۵ محرم۱۰۰۷ق [سنا: ف: ۱-۱۸۹]

● **معرفت اقاليم سبعه و ... (جدول)** / هیئت / فارسی

ma'refat-e aqālīm-e sab'e va ... (jadval)

سپس جدول اقالیم سبعه و طول و عرض بلدان، جدول اختیارات، احکام رؤیت هلال، معرفت فسخ حصار و جز آنها با عنوان‌های «فصل».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۲۶/۳

خط: نستعلیق، کا: رضا حسینی، تا: ۱۲۳۸ق [ف: ۶-۳۷۵]

←معرفة الاقدار ﴿ الاوزان و المقادير
←معرفت اقسام نجاست ﴿ نجاسات و احکام آنها

● **معرفة الاقطاب (فصل فى)** / عرفان و تصوف / عربی

ma'rifat-ul aqṭāb (faṣl-un fī)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۲/۱۲-ف

نسخه اصل: سلیمانیه ش ۱۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۹ق؛ ۱گ (۲۴۰ر-پ)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۱]

● **معرفة الاكتاف** /- فارسی

ma'refa-tol aktāf

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۹-ف

نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۰ تا۸۱۱ق [فیلمها ف: ۱-۴۲۳]

● **معرفة الله** / کلام و اعتقادات / عربی

ma'refa-tol lāh

سلمی، محمد بن حسین، ۳۲۵ - ۴۱۲ قمری

sulamī, mohammad ebn-e hoseyn (938 - 1022)

چاپ: به تصحیح محمد سوری در مجموعه آثار ابوعبدالرحمن سلمی، ج۳ (تهران، موسسه حکمت و فلسفه ایران: ۱۲۸۸)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۸۶/۲

آغاز:بسمله و به نستعين ... قال ابوعبدالرحمن السلمى رحمه الله، الحمدلله رب العالمين اولا و آخراً ... اعلم وفقك الله لرشدك ان الحق تعالى لم يتعرف الى عباده الابمقدار و سعهم و طاقتهم؛ **انجام**:ان يعصمنا من الزلالات و الدعاوى الباطلة بمنه وسعة رحمته انه قريب مجيب.

کا: محمود بن محمد بن عمر بن ابی بکر خطیب، تا: ۹ صفر۶۸۴ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: کاغذ فرنگی، ۳گ (۴۴پ-۴۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۸سم [ف: ۷-۱۲۶]

● **معرفة الله** / فلسفه و کلام / عربی

ma'refa-tol lāh

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e 'arabī, mohammad ebn-e 'alī (1166 - 1241)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۶۶

آغاز:الحمدلله رب العالمين؛ **انجام**:لجميع عليها و الله اعلم ... جمادى الاول سنه ۱۲۶۳

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر سالیانی، تا: ۱۲۶۳ق، جا: رشت [الفبائی: -۵۳۵]

● **معرفة الله** / کلام و اعتقادات / عربی

ma'refa-tol lāh

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۴۸

خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱ [ف: -۳۵۹]

● **معرفة الله** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘rifat-ul lāh

خوانساری، اسماعیل بن عبدالله، ق۱۳ قمری

xānsārī,esmā‘īl ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۵۵

آغاز:بسمله، اذا سئلک سائل و قال ما الایمان قل هو؛ **انجام:**و ان کان واحد افالصوم یوم الاحد تمت

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن عبدالله خوانساری، تا: ۱۲۷۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳ [رایانه]

● **معرفة الله** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘refa-tol lāh

گیلانی، توفیق بن حسین، ق۱۳ قمری

gīlānī, towfīq ebn-e hoseyn(- 19c)

گویا از توفیق بن حسین گیلانی.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۱/۴

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی لم یکن قبل وحدانیته قبل الا و القبل هو و لم یکن بعد فردانیة بعد الا و البعد هو کان و لا بعد معه؛ **انجام:**وقفنا الله لما یحب و یرضی من القول و الفعل و العلم و العمل و النور و الهدی و انه علی کل شییء قدیر و بالاجابة جدیر و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۷پ-۵۱پ)، ۲۳سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۵۸]

● **معرفة الله** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-ol lāh

مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم،۱۲۴۶؟-۱۳۳۱؟قمری

majd-ol-ašrāf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1831 - 1913)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۳

خط: سیاه مشق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۹ق؛ تمام خطوط چلیپا؛ جلد: مقوا، ۱۷۱گ، اندازه: ۱۵×۳۵سم [ف: ۳۳/۱-۱۸۸]

● **معرفة الله** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘refa-tol lāh

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱۵

آغاز:بسمله الحمد لله ذی النعمة الوافرة و الآلاء المتواترة ... و بعد فهذه مقدمة فی معرفة الله تعالی علی شبیل الایجاز؛ **انجام:**وجوب ایصال کل حق الی مستحقه ... و هو المطلوب و الله اعلم بالصواب.

مختصری است در اثبات توحید، نبوت و معاد؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا:۹۳۳ -۹۴۵ق؛ ۲ص (۲۱۹-۲۲۰)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۳]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷/۸

آغاز:هو الواحد بلا وحدانیته؛ **انجام:**و اصحابه اجمعین.

رساله مختصری است و به خطبه شباهت دارد و در آن نام کسی یاد نشده است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۸ص (۱۹۰-۲۰۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۷/۱۰

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، شکرالله بن رضاقلی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۲۴۶-۲۶۳)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل بحکمة قلوب العارفین مرآة للموجودات؛ **انجام:**الذین لهم قوة القریحه و صفاء الذهن و ذکاء النفس ونقا الحدس و یتقناً بان الزمان قدخلا من الوارثین لهذة الابرار و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

مشتمل بر ۸ باب در متن کتاب اشاره‌ای به نام مؤلف و عنوان آن نشده است، ولی در روی صفحه اول (در جای سرلوح) با توجه به مطالب آغاز صفحه چهارم نوشته‌اند: «هذه الرساله المسما المضنون بها من غیر اهلها تألیف حجة الاسلام الغزالی» و در روی ورق اول، با توجه به مطالب صفحه دوم کتاب، نوشته شده است: «رساله در معرفت باری عزاسمه و صفات و افعالش و ما یتعلق بذالک من المطالب الطریقة صوفیه. و شاید رساله مضنون بها عن غیر اهلها تألیف غزالی صوفی شافعی باشد و بجهة وزیر سیف الدین مظفر نوشته شده است» [که چنین نیست و این رساله جز آن است]، این رساله مشتمل بر هشت«باب» می‌باشد: ۱. بیان السعاده و الشقاوة بعد المفارقة من البدن، ۲. بیان حقیقة اللقاء و الرؤیة، ۳. بیان القلب بالاضافة الی العلوم، ۴. بیان اثبات النفس، ۵. بیان القوی النفس الانسانیه خاصه، ۶. بیان اختلاف الناس فی العقل الهیولانی، ۷. بیان حقیقة الادراک و مراتبه فی التجرید، ۸. معانی الالفاظ المترادفه التی تطلق علی النفس وهی اربعة النفس و القلب و الروح و العقل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۵۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۲۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۱

آغاز:بسمله اذا سالک سایل و قال ما الایمان قل هو التصدیق بالله و بالرسول و بما جاء؛ **انجام:**لما ثبت من عدله و حکمته فثبت اعادة الاجسام تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

←معرفة الله تعالی ← توحید

● **معرفة الله فطرية** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'rifat-ul lāh fiṭrīyya

توحید خداوند امری بدیهی و بی‌نیاز از استدلال است. خداوند وجود همه چیز است و همه چیز قابل انکار نیست. رساله جای گفتگو از مؤلفی است ناشناس که در حدود قرن دوازدهم نگاشته شده است و چون در پایان رساله ۱۱مجموعه حاضر اثبات واجب و اصول دین در گ ۲۱۰پ درباره فطری بودن اسلام گفتگو می‌دارد، پس محتمل است که مؤلف این دو رساله یک تن باشد، که در دیباچه رساله یازدهم خود را محمد طالب بن محمد باقر معرفی نموده است (گ۱۳۲پ) و شاید همان باشد که در «طبقات قرن ۱۱ص ۳۰۰» معرفی شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۴/۱

آغاز:بسملة. علی ان معرفة الله فطرية موهبية لاکسبية. یمکن ان یستدل علی ذلک بقوله تعالی فطرة الله الذی فطر الناس علیها ... روی محمد بن یعقوب الکلینی ... و هدیناه النجدین، قال: الخیر و الشر ... سألته عن قوله فطرةالله التی فطر الناس علیها ؟ قال: التوحید؛ **انجام:**ایاکم و جدال کل مفتون، فان کل مفتون حجته الی انقضاء مدته، فاذا انقضت مدته احرقته فتنته بالنار.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی ترمه، جلد: تیماج، ۸گ (۱-۸ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۱۵۵]

● **معرفة الله فطرية و المعارف الخمس نظرية** / فقه / عربی
ma'rifat-ul lāh fiṭrīyya wa-l ma'ārif-ul xams naẓarīyya
بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)

معرفه الله فطریه و المعارف الخمس نظریه؛ فصلی است از کتاب «الکواکب الدریه فی شرح البدایه الحریه» که متن آن،«بدایه الهدایه»،تألیف حر عاملی محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق) و شرح آن، کواکب دریه تألیف یوسف درازی بحرینی معرفی شده است.احوال یوسف درازی بحرینی (۱۱۰۷-۱۱۸۶ق) در طبقات (قرن ۱۲ ص ۸۲۸) دیده می‌شود و خود کتاب به نام شرح بدایه بی‌نام «کواکب» در الذریعه (ج ۱۳ش۴۰۱) معرفی شده است.

[الذریعه ج ۱۳ش۴۰۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۳۵

آغاز:من کلمات الشیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم البحرانی نزیل شیراز فی کتابه «الکواکب الدریه فی شرح الرساله الفخریه» یستفاد من اخبار اهل الذکر و به صرح جمله من اصحابنا ... معرفته سبحانه فطریه و لیست باکتسابیه و لامحتاجه الی دلیل ... المقام الثانی فی بیان توقف المعارف الخمس علی الدلیل؛ **انجام:**و الکتاب لا یحضرنی لاحکی صوره عبارته، لکن فی البال ما حاصله ذلک. اقول: لایخفی

خط: نسخ، کا: عباس بلاغی، تا: ۱۱۴۸ق، جا: مکه مکرمه؛ جلد: مقوا، ۶گ (۲۵۹-۲۶۴)، ۲۴سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۳۳]

● **معرفة الله و النفس و الدنيا و الآخرة** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'refa-tol lāh wa-n nafs wa-d dunyā wa-l āxira
غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۹۵/۳

آغاز:بسمله، قال الشیخ الامام حجة الاسلام محمد بن ... اعلم ان مبنی الاسلام علی امور اربعة معرفة النفس و معرفة الله؛ **انجام:**و فی جنب الم الحرمان عن رؤیة الله المتعال الموفق لما هو اللایق بکرمه الفایق، و الله اعلم بالحقایق.

خط: نسخ، کا: عمران بن احمد، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۸گ (۸ر-۱۵ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۶سم [ف: ۷-۱۳۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۷۷/۷-ف

نسخه اصل: لیدنCod. Or. 177؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۲۶]

←معرفة الله و صفاته و افعاله ← الحکمة العرشية

● **معرفة الله و معرفة الانسان (رسالة فی)** / عرفان و تصوف / عربی
ma'refa-tol lāh wa ma'refa-tol insān (r.-un fī)
ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری
ebn-e 'arabī, mohammad ebn-e 'alī (1166 - 1241)

چاپ: دمشق، محقق: محمد امین ابو جوهر، دار التکوین للطباعة والنشر، ۲۰۱ص، ۲۰۰۳م.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹/۱۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۵ق؛ ۵گ (۱۸۰-۱۸۴)، ۱۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۲]

● **معرفة الالوان** / طبیعیات / عربی
ma'refat-ol alvān

مختصری است در معرفت رنگ‌ها و مجهول المؤلف است.

آغاز:بسمله. الحمدلله ... اما بعد هذه رسالة فی معرفة الالوان و اعلم ان الحرارة تفعل فی الرطب سواداً و فی ضده بیاضا و

البرورة بالعكس
انجام:فتداخل الهواء الضرورة الخلاء فصارت زيادة الى البياض.تم

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۴۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و من بعضها الى بعض كما يفعل.
خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱ص(۳۹۴)، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۹۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن خلف تبریزی، تا: ۱۰۴۱ق؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۵-۶)، ۲۷-۳۱ سطر (۱۱/۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۳سم [ف: ۸-۴۰۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: میرزا طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳۰-۳۱)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰-۲۴۱]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۶/۳-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۴]
۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۲
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد ولی طبیب مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۲ص (۲۴-۲۵) [نشریه: ۲-۱۰۶]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۶]

● **معرفت الوهیت** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘refat-e olūhīyyat
نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری
nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)
در مراتب توحید و خداشناسی، به روش عرفا و نقل آراء حکما و فلاسفه؛ در یازده «فصل»: ۱. بیان سخن اهل توحید در معرفت؛ ۲. مرتبه اول در توحید که به زبان بگوید: ... و دل موافق زبان وی می‌شود؛ ۳. مرتبه دوم در توحید که به زبان بگوید لا اله الا الله و ... و دل وی موافق زبان باشد ... و این توحید اهل اسلام است؛ ۴. مرتبه سوم در توحید آنست که به زبان بگوید و دل وی موافق زبان باشد ... به واسطه نور عقل؛ ۵. مرتبه چهارم در توحید که به زبان بگوید ... و دل وی موافق وی بود ... به واسطه نور حق؛ ۶. سخن طوائف در بیان توحید بدان که طایفه‌ای می‌گویند کل معرفت خدای معرفت نفس انسان است؛ ۷. همین طایفه می‌گویند خدای تعالی بود و هیچ چیز دیگر؛ ۸. همین طایفه می‌گویند که یک نور اس که نور عالم است؛ ۹. بدان که طایفه دیگر می‌گویند وجود حقیقی خدای راست؛ ۱۰. طایفه دیگر می‌گویند وجود یکی بیش نیست و آن خدایست؛ ۱۱. طائفه‌ای دیگر می‌گویند که ... گفته اند العرض لايبقى زمانين. (عبدالحسین حائری)
آغاز:بسمله در معرفت الوهیت بدانکه ذات منزه او لطیف تر از آنست که عقل کسی به کنه او رسد ... ای درویش امکان ندارد که کسی خود را چنان که خود است بشناسد
انجام:این یک طائفه دیگر در بیان توحید. ای درویش عبارت مختلف است و اگر معنی همانست که ما در آن چهار مرتبه گفتیم و السلام على من اتبع الهدى
[فهرستواره منزوی ۹۱۱/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۲۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۸ص (۱۴۸-۱۵۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۹]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ (۲۲۷-۲۴۵)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲گ (۱۸۸پ-۱۹۹پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۲۳]

● **معرفت الهی** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘refat-e elāhī
همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری
hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)
رساله بسیار مختصری در صفات الهی به نثر و نظم.
[فهرستواره منزوی ۹۱۱/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۰۴/۴
آغاز:الحمدلله رب العالمين ... حمد آن پادشاه کن فیکون ×× خالق چون و رازق بیچون؛ **انجام:**و محمد صلى الله عليه و سلم زان سوی ازل بهشت حرف است، فانهم.
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن سید حسن کربلائی، تا: ۸۸۸ق، جا: کشمیر خانقاه امیریه؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴۱پ-۴۲ر) [ف: ۲۳-۲۵۰]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۴/۳

آغاز:حمد و ثنای بی نهایت مر پادشاهی را که هر کرا خواست که مقرب و مکرم گرداند تخم محبت خود را در زمین ضمیر او کاشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۳۱۵-۳۲۲) [عکسی ف: ۳-۱۹۱]

● **معرفت امام** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-e emām

استرآبادی، علی بن سدید

estarābādī, ‘alī ebn-e sadīd

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۴۰/۲

آغاز:حمد متواتر و متوالی، و شکر مترادف و متتالی حضرت واجب الوجود

خط: نستعلیق، کا: سیف الدین بن کمال الدین علی بن محمد بن قوام خوری، تا: ۱۰ رمضان۹۴۹ق؛ مصحح؛ ۲۲گ (۵۶پ-۷۷)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۶]

● **معرفة الامام** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-ol emām

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

به خواهش یکی از سادات. در آن حضرت علی و ۱۱ فرزندش را امام حقیقی دانسته است.

[فهرستواره منزوی ۹۱۱/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۳-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ کا: شیخ آقا بزرک تهرانی، تا: با تاریخ۱۳۶۵ق؛ ۵گ (۲۶ر-۳۰پ)، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۷۵۰]

● **معرفة الامام و اسماء الحدود العلوية الروحانی و الجسمانی** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘rifat-ul imām wa asmā’-il ḥudūd-il ‘alawīyyat-ir rawḥānī wa-l jismānī

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، - ۴۳۳ قمری

hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e ‘alī(- 1042)

شرح اسماء روحانی و جسمانی و حدود و القاب خاص این طائفه. در نخست القاب حمزه و پس از آن به ترتیب القاب: اسماعیل تمیمی، محمد بن وهب قرشی، سلامة بن عبدالوهاب سامری و علی بن احمد طائی سموقی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۹۵/۱۸

آغاز:ذکر معرفة الامام و اسماء الحدود العلویه الروحانی و الجسمانی. توکلت علی مولانا الحاکم المعبود و الیه اشرنا بالو حدانیه ... الاسماء الواقعه علی مولای قائم الزمان الاول منها علة العلل الثانی السابق الحقیقی و الثالث الامر و الرابع ذومصه و الخامس العقل الکلی روحانی واسمه الحسانی حمزة بن علی ابن احمدهادی المستجیبین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۰۲-۱۰۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۵۰سم [ف: ۱۰-۲۲۰۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۵۳/۱۸-ف

نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۵۹۸]

● **معرفة الامراض = العلل و الامراض** / طب / فارسی

ma‘refat-ol amrāz = al-‘elal va-l amrāz

شیرازی، علی اکبر بن صدر، ق۱۳ قمری

Šīrāzī, ‘alī akbar ebn-e sadr(- 19c)

مؤلف امراض را به ترتیب ذکر کرده وبه دنبال تعریف و توضیح درباره مرض تشخیص ودرمان وعلاج آن رانیز بیان کرده است، با این عناوین: الکتاب الخامس من کتب العشرة فی الترشحات المرض؛ الکتاب السادس من کتب العشرة من کتاب العلل والامراض فی الامراض الحاصلة من السموم؛ نوع هفتم از ده نوع امراض در تغیرات تغدیه بدن.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۰

آغاز:بسمله الکتاب الخامس من کتاب العشرةفی الترشحات المرض، این امراض عبارتند از عللی که موصوف ... یکی از رطوبات طبیعی یا بروز ترشحی اتفاقی بدون اینکه هیچ علتی در آلات مترشحه نمودار گردد؛ **انجام:**علاج: دوای خوش ... الکالی مخدرات بخصوص تریاک وبعضی مفرحات ومخمرات درروی شکم ... تاخیر اندازد.در جراحت ساده معده ...

کتاب پنجم، ششم و هفتم از کتاب العشره رادربردارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره جمادی الاول۱۲۹۳ق، جا: مدرسه مبارکه دار الفنون؛ افتادگی: انجام؛ تملک: سید ابوالحسن مرتضوی به تاریخ ۱۳۱۲ش؛ با خط خوردگی، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۱۰گ [ف: ۱-۲۵۵]

● **معرفت انحراف بلدان و استخراج سهام** / جغرافیا / فارسی

ma‘refat-e enherāf-e boldān va estexrāj-e sahām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص [ف: ۶-۳۰۲]

● **معرفت انحراف قبله بلدان** / جغرافیا / فارسی

ma'refat-e enherāf-e qeble-ye boldān

مختصری در معرفت تشخیص انحراف بلاد از خط نصف النهاری برای استقبال قبله و فوائد مختلف دیگر و اندکی هم در شناخت ساعات است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۶/۸

آغاز:فایده و معرفة انحراف قبله بلدان از خط نصف النهار منقول از مطلع الانوار مولانا محمد باقر یزدی که فرمود است؛ **انجام:**بپوش جامه سبز و کبود و آل و سفید ×× مپوش زرد و سیا و بنفش عنابی

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ مورخ ۱۸۵۳ میلادی،۵گ (۵۸-۶۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۸-۵۵۱]

● **معرفت انسان** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'refat-e ensān

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

به درخواست: تاج الدین هادی ابرقوئی

تاریخ تألیف: رمضان ۶۹۱ق؛ محل تألیف: کوه ابراهیم ابرقوه

یکی از رساله‌های «انسان کامل» اوست با عناوین «ای درویش» در پانزده «فصل»: ۱. بیان خلقت صورت انسان؛ ۲. تربیت نطفه به نوعی دیگر؛ ۴. موالید سه‌گانه (معدن، نبات، حیوان)؛ ۵. روح نباتی؛ ۶. روح حیوانی؛ ۷. حواس ده‌گانه درونی و بیرونی؛ ۸ قوه محرکه؛ ۹. روح انسانی؛ ۱۰. سلوک اهل هند؛ ۱۱. روح چیست؛ ۱۲. ترقی روح انسانی؛ ۱۳. آدمی چند روح دارد؛ ۱۴. اجسام و ارواح و موالید چون پدید آمدند؛ ۱۵. نصیحت. (احمد منزوی)

آغاز:۱:بسمله. در بیان معرفت انسان. نفس انسانی. بدان که جان معنی منبسطی است صفت وی و اثروی حیات است.

۲:الحمدلله رب العالمین ... جماعت درویشان از این بیچاره درخواست کردند که می‌باید در معرفت انسان رساله ای جمع کنی ...

انجام:۱:سعادت و شقاوت هرگز مبدل نشود. و الله اعلم بالصواب

۲: ای درویش به یقین بدان که ما مسافرانیم ... در بند آن مباش که آزاری از تو به کسی رسد به قدر آن که می‌توانی راحت می‌رسان. و الحمد لله رب العالمین.

چاپ: تهران، با پیشگفتار هانری کربن، باتصحیح و مقدمه ماریژان موله، انتشارات طهوری، چاپ دهم، ۱۳۸۹ش

[فهرستواره منزوی ۹۱۱/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۱۲۴

آغاز:غذای و مجاورت حیات و مجاوری حسن و حرکت ارادی پیدا آورد؛ **انجام:**و در مرتبه انسان بالاختیار مع العقل الحمدلله رب العالمین و صلی الله ... (بعد از چهار سطر) سیوم نفس انسانی است که منبع او دماغست و آن بخاری است که از آن خون خیزد که در رگها است که به مغز سر پیوسته است

خط: نستعلیق تحریری، کا: ملا محمد بلخی، تا: غره ربیع الاول ۱۰۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۴۴/۴

انجام:و اما در مرتبه انسان بالاختیار و العقل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ ۸ص (۲۷۲-۲۷۹) [ف: ۵-]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۸-طباطبائی

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**ای درویش این رساله را در کوه ابراهیم در ابرقوه جمع کردم و نوشتم در آخر رمضان سنه احدی و تسعین و ستمائه باید که این رساله را عزیز دارید که علم بسیار در این رساله ودیعت نهادیم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۳ص (۱۰۴-۱۰۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [الفبائی: -۶۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۵/۵

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**این رساله را در کوه ابراهیم در ابرقوه جمع کردم، در آخر شهر رمضان ۶۹۱ ... و من در گوشه اطاق این رساله ها تا انیجا نوشتم (حرر فی شهر صفر المظفر ۱۲۷۵)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: میشن، ۸گ (۷۱پ-۷۸ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۶۶]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۸

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**علم بسیار در این ودیعت نهادم و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ مصحح ولی پر است از غلط؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۱۴۸ر-۱۵۷پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۴۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵/۱۹

آغاز و انجام: برابر۱

خط: تعلیق، کا: بیوک آبادی همدانی، احمد بن عبدالعلی بیک، تا: زمستان۱۲۸۳ق؛ ۱ص (۱۴۰ر) [ف: ۳-۴۴۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۸

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**باید این رساله را عزیز دارید که علم بسیار در این رساله ودیعت نهادیم الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۱۱۹پ-۱۲۷ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۵

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**چهار فصل از ابرقوه جمع کردم و نوشتم در اول شهر رمضان المبارک سنه احدی و تسعین و ستمائة آمدیم

برسائل و ابتدا از معرفت انسان کردیم ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طبیب طهرانی (نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۷ر-۳۹ر)، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۶

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**ایدرویش این رساله را در کوه ابراهیم در ابرقو جمع کردم و نوشتم در آخر شهر رمضان سنه احدی و تسعین و ستمایة، باید که این رساله را عزیز داری ... علی ید ... محمد جواد الطبیب الملقب به نجم الحکما فی ربیع الثانی ۱۳۱۴
این رساله نیز با دگرگونی‌هایی مطابقت دارد با (ص ۱۵-۳۵) همان مجموعه چاپ ۱۳۴۱ (فهرست کتابخانه ملی ۸۸: ۱)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین الطبیب طهرانی(نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴ق، جلد: تیماج، ۵گ(۳۹پ-۴۳پ)، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۳]

● معرفة الانسان / فلسفه / عربی

ma‘rifat-ul insān

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۶ ؟ قمری
‘abd-or-razzāq-e kāšī, ‘abd-or-razzāq ebn-e ahmad(-1336)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۶/۱۳-طباطبائی

آغاز:لما اقتضی حکمسلطنة الذات الازلیة و الصفات العلیه بسط مملکة الالوهیه؛ **انجام:**فافهم فانه اصل کبیر یتفرع علیه فهم کثیر من الحقایق.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۲۲۲ر)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۲-۷۶]

● معرفت انسان و کیفیت مراتب و مقامات او / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e ensān va keyfīyat-e marāteb va maqāmāt-e ūv

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۹۹/۷

آغاز:بسمله و به نستعین الحمد الله الذی طلعت من سحر نوره جواهر الاعیان ... و بعد فهذه رسالة فی معرفة الانسان و کیفیه مراتبه و مقاماته ... بدان ای طالب حق و ای سالک راه یقین که عالم ... ظل حق است؛ **انجام:**و این شهود جمع اولیا و اقطاب بود و السلام.
بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۱۸-۱۲۰)، ۱۳سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۲۷۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۱/۹-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۹]

● معرفة انواع الحدیث (منتخب) / درایه / عربی

ma‘refa-to anwā‘-il ḥadīṯ (mn.)

وابسته به: خلاصة الخلاصة = علم الحدیث؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)
خلاصه و گزیده‌ای است از «الخلاصة فی علم اصول الحدیث» سید شریف جرجانی.
آغاز:بسمله، حمدله و بعد فهذا منتخب من مختصر فی بیان معرفة انواع الحدیث و هی ثلاثون نوع الصحیح و الحسن و الضعیف و المسند و المتصل و المرفوع و الموقوف ...
انجام:النوع الثلاثون المختلف و هو مختص بالمتن و الاختلاف فی السند یسمی المضطرب و قد تقدم و الله اعلم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۸سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۷۶۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: گالینگور، ۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۸سم [ف: ۲۷-۳۱۳]

● معرفة انواع علم الحدیث = مقدمة ابن صلاح / درایه / عربی

ma‘refa-to anwā‘-i ‘ilm-il ḥadīṯ = muqaddama-tu ibn-i ṣalāḥ

ابن صلاح، عثمان بن عبدالرحمن، ۵۷۷ - ۶۴۳ ؟ قمری
ebn-e salāh, o‘smān ebn-e ‘abd-or-rahmān (1182 - 1246)

مؤلف، کتاب را از نظر بررسی حدیث از جوانب آن، در شصت و پنج نوع مرتب نموده است. از این کتاب به «مقدمة ابن صلاح» نیز نام برده اند.برخی عناوین آنها چنین است: ۱. معرفة الصحیح من الحدیث؛ ۲. معرفة الحسن من الحدیث؛ ... ۲۳. صفة من تقبل روایته و من ترد روایته؛ ... ۳۰. معرفة المشهور من الحدیث ...
آغاز:قال الشیخ الامام ... تقی الدین ابو عمر و عثمان ابن عبد الرحمن ... الشهر زوری الشافعی عرف بابن صلاح
انجام:و لله سبحانه الحمد الاتم علی ما اسبع من افضاله ... و هو حسبنا و نعم الوکیل
چاپ: بمبئی، ۱۳۵۷ق؛ مصر، مرکز تحقیق التراث، ۱۳۹۴، ۱۰۵۳ص، تحقیق عایشه عبدالرحمن.

[هدیة العارفین ۶۵۴/۱؛ زرکلی اعلام ۳۶۹/۴؛ بروکلمان ۱/ص ۴۴۱ و ۱/ (۳۵۹)۱ و ۴۴۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۲۶۹/۱]

شرح و حواشی:
۱- ارشاد طلاب الحقائق الی معرفة سنن خیر الخلائق؛ نووی، یحیی بن شرف (۶۳۱-۶۷۶)
۲- النکت عب کتاب ابن الصلاح = تتمة التنکیت علی کتاب ابن الصلاح؛ ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی (۷۳۳-۸۵۲)
۳- الدرایة = نظم مقدمة ابن الصلاح؛ اثری، عبدالرحیم بن حسین
۴- فایدة فی اقسام الحدیث

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۹عکسی
نسخه اصل: اسکوریال، ش ۱۵۳۰(فهرست خطی عربی اسکوریال ۱۲۱/۳)؛ خط: مغربی، کا: محمد بن محمد بن احمد بن عیسی، تا: سه‌شنبه ۳ رمضان۶۸۸ق؛ مصحح، با اجازه‌ای که عبد ... بن محمد مالکی به تاریخ محرم ۷۲۲ق برای ابا محمد صالح بن احمد اللخمی نوشته، همچنین مناوله‌ای به تاریخ محرم ۷۳۰ق آمد؛ ۱۱۹گ، ۱۹سطر [عکسی ف: ۲-۲۷۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: اسکوریال - مادرید ش ۱۶۱۱(فهرست اسکوریال ۳/ ۱۶۱)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۹ رجب۷۹۲ق؛ ۱۲۴گ، ۱۹سطر [عکسی ف: ۱-۱۲۵]

● معرفة انواع المعادن من اجساد و ارواح / علوم غریبه / عربی
ma‘rifat-u anwā‘-il ma‘ādin min ajsād- wa arwāḥ

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۴۶
آغاز:بسمله الحمدلله ... و بعد فهذه نبذة فی معرفة انواع المعادن ... اجساد و ارواح و املاح؛ **انجام:**و صحبه الطیبین منهلا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۹۲۱۲ [رایانه]

● معرفة الاوتاد / عرفان و تصوف / عربی
ma‘rifat-ul awtād

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۲/۱۱-ف
نسخه اصل: سلیمانیه ش ۱۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۹ق؛ ۲گ (۲۳۹پ-۲۴۰ر)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۱]

● معرفة الاوزان (جدول) /- فارسی
ma‘refa-tol awzān (jadval)

یزدی، محمد باقر
yazdī, mohammad bāqer

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹/۹ خوئی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص(۱۸۸) [ف: ۷-۲۷۴]

● معرفة الاوزان و المقادیر / فقه / عربی
ma‘rifat-ul awzān wa-l maqādīr

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱/۱۰
خط: نسخ، کا: شیخ علی بن عباس بحرانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۵]

←معرفت اوضاع مراکز افلاک ← اختلاف خطوط الاشکال

● معرفت اوقات / هیئت / فارسی
ma‘refat-e owqāt

ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد، ۱۷۲ - ۲۷۲ قمری
abū-ma‘šar-e falakī, ja‘far ebn-e mohammad (789-886)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۹/۶
آغاز:بسمله، ابومعشر در کتاب سرالسرائر گفته است که باب در معرفت اوقات، اوقات از وجوه مختلفه میتوان گفت؛ **انجام:**وعدد نحس بیشتر دروغ خصوصا مریخ
خط: نسخ خوش، کا: ابوالقاسم بن احمد یزدی، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: ساغری مذهب، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵۲سم [ف: ۱۰-۲۳۵]

● معرفت اوقات از وجوه مختلفه / هیئت / فارسی
ma‘refat-e owqāt az vojūh-e moxtalefe

یزدی، ابوالقاسم بن احمد، ق۱۳ قمری
yazdī, ab-ol-qāsem ebn-e ahmad(- 19c)

وابسته به: الطبایع = سرائر الاسرار؛ ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد (۱۷۲-۲۷۲ق)
گزیده از کتاب «سر السرائر» ابو معشر بلخی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۴۰/۱۳
آغاز:بسمله، ابو معشر در کتاب سر السرائر گفته است که باب در معرفت اوقات از وجوه مختلفه، می‌توان گفت و اقرب مأخذهای آن در اتصالات کواکب است؛ **انجام:**دروغ خصوصاً مریخ
خط: نسخ، کا: نجف آبادی اصفهانی، محمد رضا بن میرزا کوچک، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۷۰گ (۱۶۳پ-۲۳۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۵سم [ف: ۶-۳۲۳]

● معرفت اوقات شب و روز / هیئت / فارسی
ma‘refat-e owqāt-e šab va rūz

یزدی، محمد رضا بن محمد هاشم، ق۱۳ قمری
yazdī, mohammad rezā ebn-e mohammad hāšem(-19c)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۱۰/۵

آغاز:بدانکه چون معرفت اوقات لیل و نهار و سیما اوقات صلوات یومیه و غیره از صفحه ساعت و آن آلتی است که شناخته میشود؛
انجام:و این جدول معتبر است در بلدی که اطول نهار آن چهارده ساعت و شش دقیقه باشد یعنی عرض لب: و جدول اینستو سبب اختلاف را چنانکه مذکور شد فهمیدیم
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۳گ، ۱۸-۳۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۵۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۱/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۷۶]

● معرفة اوقات العبادات / هیئت / عربی

ma‘refa-to awqāt-il ‘ibādāt

رساله‌ای است کوتاه در معرفت اوقات عبادات بر اساس علم اختر شناسی در چند «فصل» و جدول. جداول این رساله ظاهراً بر پایه جداول شیخ شمس الدین آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۷/۵

آغاز:الحمدلله ملهم من شاء من عباده لمعرفة ضبط الایام و الشهور و الاعوام. و بعد فانه لما کان معرفة اوقات قواعد الاسلام؛
انجام:۱۰۵۱، ۵، ۱، ب من جمادی اخری
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۰؛ مصحح، محشی؛ یادداشت محمد عکاری؛ ۴گ (۸۵-۸۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۷۳۳-۳۴]

● معرفة الاوقات (مقدمه فی ...) / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul awqāt (muqaddimat-un fī ...)

اندلسی، ابراهیم بن محمد، - ۹۸۸ ؟ قمری

andolosī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 1581)

درباره سال‌ها و ماه‌های عربی و رومی و تطابق و اختلاف آنها و به دست آوردن کبیسه‌ها در ۸ باب. نسخه‌ای از این کتاب در کتابخانه ظاهریه است و در فهرست آنجا آمده که تاریخ تألیف آن ۹۰۸ است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۰/۱۰-طباطبائی

آغاز:بسمله، بقول العبد الفقیر ... ابراهیم بن محمد اندلسی، الحمدلله الذی اخترع کرة الملکوت ... و بعد فقد سالنی بعض الاخوان ان اجمع له مختصره فی معرفة الاوقات ... فجمعت هذه المقدمه ... مشتملة علی مقدمه و ثمانیه ابواب؛ **انجام:**لانی و الله لست اهلاله لقصر الباع ... و ان ینقع بها ... فنیة المرء ابلغ من عمله و هذا مما اورده مولانا ... الشیخ ابراهیم الاندلسی ... و الحمدلله اولا و آخرا ... و لاقوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۷۲-۸۳)، ۲۵ و ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۱۴]

● معرفت اوقات نماز و قبله / هیئت / فارسی

ma‘refat-e owqāt-e namāz va qeble

تستری، محمد بن حسن، ق۱۳ قمری

tostarī, mohammad ebn-e hasan(- 19c)

در چند «مقدمه» و دارای نه «باب»: ۱. قسمة العالم الی المجردات و المادیات؛ ۲. کیفیة العالم الجسمانی؛ ۳. بیان بعض الدوائر المشهورة؛ ۴. هیئة الارض و تقسیمها الی الاقالیم السبعة؛ ۵. تقسیم الافاق الی الاستوائیه و المایله و الرجویه و خواص کل منها؛ ۶. بیان اطوال البلاد و عروضها؛ ۷. معرفة خط نصف النهار و طریق استخراجه؛ ۸. معرفة القبلة و ذکر علاماتها و طرق تعیین سمتها؛ ۹. الاوقات.
آغاز:اما بعد بر مرآت مصفای خاطر دقیقه آیات حقیقت بین و اکسیر نگاهان صدق و یقین ... لایح و هویداست ...
انجام:ما قصدنا نقله من الرسالة فی الهندسیة من مؤلفات ... الحاج میرزا محمد علی الفارسی الملقب من السلطان بالسرهنگ.
[فهرستواره منزوی ۴/۳۰۰۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۰۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی ملقب به آقا جانی کاشانی، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۰۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**هدایة مخفی نماند که هر چند متعارف و متداول (پس از یک صفحه) ... در این باب ساعت مستوی نزد ایشان معتبر بود نه معوج ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حسن شوشتری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۱۰۶گ (۲پ-۱۰۷پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۲/۲سم [ف: ۶-۲۱۸]

←معرفت اول ماهها ← مفتتح الشهور

● معرفة ایام السبت / هیئت / عربی

ma‘refat-o ayyām-is sabt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۹/۲۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا شAdd. 23570؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ [فیلمها ف: ۱-۶۰۴]

● **معرفة الایام سعدها و نحسها (ارجوزة)** / شعر / عربی
ma‘rifat-ul ayyām sa‘d-i-hā wa naḥs-i-hā (urjūza)
بحرانی، لطف الله بن محمد، ق۱۲ قمری
bahrānī, lotf-ol-lāh ebn-e mohammad(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۶/۱۷
آغاز:من بعد حمد الله و الصلات ×× علی النبی و آله الهدات
خط: نسخ تحریری، کا: لطف الله بن محمد بن عبدالمهدی بن لطف الله، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: گالینگور، ۲ص (۷۹–۸۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۰–۱۶۳]

● **معرفت ایام مشهوره و استخراج ساعات** / هیأت
ma‘refat-e ayyām-e mašhūre va estexrāj-e sā‘āt

مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۵۴
بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق [نشریه: ۷–۷۷۱]

● **معرفة الایام و احکام سکریلدوز** / هیئت / فارسی
ma‘refa-tol ayyām va ahkām-e sakrīyaldūz

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۱
فصل دویم در اختیارات ایام هفته که روزهایی هفته به چه تعلق دارد، احکام نیک و بد کارها را حسب ماه‌های عرب بیان نموده است. و فصل ۳۶ در احکام سکزیلدوز از ماه‌های ترکی از اختیارات ایام مجلسی «مجلس ۴۴۰/۱۹» نقل گردیده و احکام غالب و مغلوب که حکیم ارسطاطالیس آن را در نه قسم آورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۱ر–۱۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۵۶]

● **معرفت باری** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘refat-e bārī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۹/۸
نسخه اصل: پاریس S. P. 1356؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۷۷ق؛ ۱ص (۱۲۲پ)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱–۵۴۳]

● **المعرفة بالاشیاء علی وجهین** / منطق / عربی
al-ma‘rifat-u bi-l-ašyā’ ‘alā wajhayn
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱۴-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۵۵پ–۵۶ر) [فیلمها ف: ۱–۶۶۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۲/۷
آغاز:بعد بسمله ... قال الشیخ الرئیس ابوعلی رحمة الله المعرفة بالاشیاء علی وجهین تصدیق و هو اعتقاد ما یصدق به او یکذب به علی وجه التصدیق؛ **انجام:**فصل اذا اردت امتحان المصدق فانظر الی المقدمات ... و ذلک ما اردنا ان یقدر و الله المستعان و علیه التکلان و الحمدلله وحده العزیز.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۷ص (۲۸۰–۲۸۶)، ۱۷سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲–۳۷]

● **المعرفة بالنورانیة و الروحانیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-ma‘rifa-tu bi-n-nūrānīya wa-r rawḥānīyya
مبارکپوری، نبی بخش بن ضیاء الدین، – ۱۳۶۷ قمری
mobārakpūrī, nabī-baxš ebn-e zīyā’-od-dīn(- 1948)
کتاب در موضوع امام‌شناسی از دیدگاه صفات نوری و روحی امام است با استناد به آیات و روایات، این کتاب در سه جلد تنظیم شده و نسخه حاضر جلد اول کتاب را دربر دارد و جلد دوم آن در مخزن کتاب‌های چاپی کتابخانه مرعشی موجود است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۳
آغاز:بسمله. قال الله سبحانه و تعالی ان الله و نلائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما. اللهم صل و سلم و بارک علی محمد و آله محمد؛ **انجام:**و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۶ق؛ همراه با مقدمه نوه مؤلف (مهدی کرمانی) و تقریظ‌هایی از علما و تصویر مؤلف، در مقدمه تصویر حاضر شرححال مؤلف به قلم نوه وی (مهدی کرمانی) درج شده است همراه با چند تقریظ از علمای شیعه بر کتاب و تصویر مؤلف؛ ۲۵۴ص(۴۱+۲۱۳)، ۱۷سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱–۴۸]

←معرفت بدن و حفظ صحت ⩾ الرسالة الذهبیة (ترجمه)

● **معرفت بروج و منازل قمر** / هیئت / عربی
ma‘refat-e borūj va manāzel-e qamar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۸/۷–طباطبائی
آغاز:اذا اردت معرفة القمر فی ای برج فضعف ما مضی معک من الشهر العربی؛ **انجام:**پایان: و عند المحققین ان السنه الشمسیه ثلاثمائة و خمسه و ستون یوما و ربع یوم و القمریه ثلاثمائه و اربعه و خمسون یوما و خمس و سدس یوم
این بخش منقول است از مصباح کفعمی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۴۱–۱۴۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳–۲۵۱]

● **معرفت بسط** / جفر / فارسی

maʻrefat-e bast

اخلاطی، حسین بن علی، ق۹ قمری

axlātī, hoseyn ebn-e ʻalī(- 15c)

فایده‌ای است درعلوم غریبه شامل چند کلمه در بیان معرفت بسط بر گرفته ازتألیفات سید حسین اخلاطی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۱۴/۲-۳۸/۲۳۴

آغاز:بسمله بدانکه این چند کلمه دربیان معرفت بسط به سوالاتی که سائل سئول کند از تألیفات سید حسن اخلاطی است. بدان که نام بسط را میزان است ومیزان آن است که حروف نصف بگیرد؛ **انجام:**و دراین تکسیر ها نظر کند ودر سطر دهم بکوشد تا مطلب خود معلوم ومفهوم کند که دراین اصول سری است والله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۳۰]

● **معرفة بعد الشمس علی السطح المنحرف و معرفة جهته (رسالة فی ...)** / هیئت / فارسی و عربی

maʻrefa-to buʻd-iš šams ʻala-s saṭḥ-il munḥarif wa maʻrefa-to jahatah (r.-un fī ...)

جبرتی، حسن بن ابراهیم، ۱۱۱۰ - ۱۱۸۸ قمری

jabratī, hasan ebn-e ebrāhīm (1699 - 1774)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۱

بی‌کا، تا: نوشته دوشنبه ۹رجب۱۱۶۸ق؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۱۱۵-۱۱۸)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۲]

● **معرفت بعد مساحت میان دو بلد** / جغرافیا / فارسی

maʻrefat-e boʻd-e masāhat mīyān-e do balad

معرفت بعد مساحت میان دو بلد به قاعده علماء انگلیس و یک فایده و قاعده از کتاب اللباب فی معرفة الاسطرلاب و عمده ایلخانیه.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۰۲/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حسن شوشتری، تا: با تاریخ۱۲۹۶ق؛ ۴گ (۱۰۹پ - ۱۱۲ر) [ف: ۶-۲۱۹]

● **معرفة البول** / طب / عربی

maʻrifat-ul bawl

اسحاق بن حنین، ۲۱۵ - ۲۹۸ قمری

eshāq ebn-e honayn (831 - 911)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۵

آغاز:بسمله. حمدله. اعلم ان الناس و ان کانوا متفقین علی مدح العلم و ذم الجهل ... و قد کنت تکلمت فی کتاب قبل هذا ذکرت فیه البول و لم اشرحه و الان اذکره ذکرا واضحا؛ **انجام:**شبه القطن المندوف فافهم ذلک و تفهمه ان شاءالله وحده.

خط: نستعلیق، کا: طبیب، محمد حسین بن محمد باقر، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۸۵پ-۸۹ر)، ۲۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۸-۵۹۵]

● **معرفت بیمار و صحت و موت آن (فصل در)** / طب / فارسی

maʻrefat-e bīmār va sehhat va mowt-e ān (fasl dar)

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۵۴/۷

کا: عبدالله گرجی و فرهاد گرجی غلام خاصه شریفه، تا: قرن ۱۳، ۳ص (۶۶۱-۶۶۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۴۱]

● **معرفت بیوت کواکب سبعه** / هیئت / فارسی

maʻrefat-e boyūt-e kavākeb-e sabʻe

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲/۱۵

آغاز:بسمله بدانکه معرفت بیوت کواکب سبعه سیاره که آن قمر است و عطارد و زهره و شمس و مریخ ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید محمد بن محمد باقر بن قوام الدین محمد بن مفید موسوی استرآبادی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۶گ (۱۲۹-۱۳۴)، ۱۵ و۱۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۷۸۴]

● **معرفت پاره‌ای از مسائل صوفیه** / عرفان و تصوف / فارسی

maʻrefat-e pāre eī az masā’el-e sūfīye

نویسنده در این رساله در ابتداء طریق معرفت و اطلاع و تعریف بر معرفت را شرح می‌دهد و سر همه را در خودشناسی می‌داند و در تأیید قول خود این قول معروف را «من عرف نفسه فقد عرف ربه» می‌آورد. بعد سخن از نفس انسانیه و اول عین متحققه و صور تجلیات خدا و ذات الهیه از حیث احدیه و حقایق عالم و حقیقة انسانیت آغاز می‌کند و در حقیقت انسانیت مباحث مفصلی می‌آورد که از امهات مطالب عارفان است. در ظهر صفحه ۹۴ شیوخ شاه نعمت الله ولی را تا امام علی بن موسی الرضا بر می‌شمرد سپس از شاه نعمت الله تا رحمتعلیشاه (صوفی معروف اول سلطنت ناصر الدین شاه) صوفیان بزرگ را ذکر می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۸/۹

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبیه و حبیبه محمد و اله اجمعین قال الله تعالی سنریهم؛ **انجام:**فقد عرف

کل الاشیاء فقد عرف رب الارباب
بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹ص (۸۶-۹۴)، ۱۵سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۶۳۷]

● **معرفت تحویل سال** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e tahvīl-e sāl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۹/۸
معرفت تحویل سال عالم و احکام آن، سپس باب ششم از مقالت سیم در حال عمر مردم و باب هفتم از مقالت سیم در آفت‌ها و علت‌ها که مولود را پدید آید و یابد بخشی از کتاب باشد؛ خط: نستعلیق، کا: حسین پوستین دوز، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۲سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۱۰]

● **معرفة التجوید** / تجوید / عربی
ma‘rifat-ut tajwīd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۹۲۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۵]

● **معرفت تعیین قبله** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e ta‘yīn-e qeble

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۴۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵ص [ف: ۶-۲۴۴]

←معرفت تقویم ﹤ شانه بینی
←معرفت تقویم ﹤ مختصر در معرفت تقویم
←معرفت تقویم ﹤ تقویم لطفی
←معرفت تقویم ﹤ مرشد العالمین در معرفت تقویم
←معرفة التقویم ﹤ گاه شماری
←معرفة التقویم ﹤ سمت القبلة
←معرفة التقویم ﹤ تبیان التقویم فی علم التنجیم
←معرفة التقویم ﹤ مصفاة الارواح
←معرفة التقویم ﹤ الوجیزة فی معرفة التقویم

● **معرفت تقویم** / تقویم / فارسی
ma‘refa-te taqvīm

طبیب، سعید بن هبة الله، ۴۳۶ - ۴۹۵ ؟ قمری
tabīb, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh (1045 - 1102)

رساله مختصری است درنجوم برگرفته از شرح بیست باب ملامظفر ودیگر کتب نجومی. مؤلف دراواخر کتاب خود را «ابوالحسن طبیب» معرفی می‌کند ودرآغاز رساله می‌گوید: چون احکام نجوم مؤثر درعالم کون وفساد است این رساله را نگاشته، وکیفیت احوال از زایچه طالع مولود را بدون ترتیب خاصی قلمی نموده است. درضمن رساله جداول مربوط به زایچه‌های مختلف ترسیم شده است.

آغاز:بسمله الحمد لولیه والصلوة علی نبیه وآله وبعد بدانکه براذهان اذکیا مخفی نماناد که آثاری که برعالم کون وفساد واقع می‌شود هر آینه بوجود ... واین رساله مختصری است در بابشناختن تقویم ونجوم از شرح بیست باب ملامظفر واز کتب نجوم دیگر درخصوص بعضی از مقدمات نجوم ... کیفیت احوال زایچه طالع مولود ... بدون ترتیب قلمی شود اول آنکه روبروی احوال

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱/۲-۶/۱۶۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**جهش ودوشمس جوزا وعطارد خانه طالع سلطان ... شمس وجهش حمل ومریخ ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶گ، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۲]

● **معرفت تقویم** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e taqvīm

ایوب ولد صاتلمش
ayyūb valad sātelmeš

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۸
آغاز: ... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم تام مشتمل بر بیست باب؛ **انجام:**و زحل باید که قوی حال باشد از این بتطویل مفضی است قد فرغت من تألیفه ...
خط: نستعلیق ترک، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ابعادمتن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۸۹۱]

● **معرفت تقویم = تقویم** / تقویم / فارسی
ma‘refat-e taqvīm = taqvīm

سراج، محمود
serāj, mahmūd

مشتمل بر سه «قسم»: ۱.معرفت بروج و کواکب؛ ۲.معرفت ارقام جداول تقویم؛ ۳.معرفت آنچه درباقی اوراق نویسند.
از محمود سراج، که نام او محمد نیز آمده است. روزگارش به دست نیامد جز آنکه کهن‌ترین نسخه شناخته شده آن (اته، ش ۲۲۵۰) نوشته ۱۰۱۹ق می‌باشد.
آغاز:بسمله، بعد از حمد و سپاس بی قیاس خداوند تبارک و درود نا معدود بر رسول و آل اوباد. چنین گوید ... محمود سراج که این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر سه قسم قسم اول در معرفت بروج و کواکب ... قسم دوم در معرفت ارقام

جداول تقاویم ... قسم سیم آنچه در باقی اوراق نویسند ...
[نسخه‌های منزوی ۲۶۹/۱؛الذریعه ۲۵۵/۲۱؛ مشترک پاکستان، ۲۵۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۵۲/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۸۳/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**زحل بخش اکبر و مریخ بخش اصغر و آفتاب و ماه قران و تربیع و مقابله بخش اندو در.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ در دانشگاه نسخه‌ای از این رساله هست که (ظاهراً) فهرست بخش‌های آن در دیباچه مؤلف آمده، در دیباچه نسخه حاضر آغاز فهرست «قسمها» نیامده و خود بخشی از قسم اول است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۰۳ص (۵۴-۲۵۶)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۶۷]

۲. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه:۲/۲۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و سعد دروی یا ناظر بوی بود و الله اعلم بالصواب، فی چهاردهم شهر ربیع الاول سنه ۹۲۸
در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۵۵ق؛ ۳گ (۲۲۳ر-۲۲۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۴۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و چون ماه ایشان به آخر رسد، نام ماه آینده را در برابر روز اول بنویسند ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۰۲۱ق؛ با یادداشت ابوالقاسم استاجلو در قصبه دیلمان که بایستی کاتب باشد؛ ۳گ (۱۴ر-۱۶پ) [ف: ۱-۲۳۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۱۱/۲-۱۹/۱۴۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**این است معرفت تقویم واگر زیاده خواهند به کتابهای دیگر رجوع بایدکرد وبالله التوفیق
خط: نستعلیق، کا: شاه قلی ابن عبدالرزاق، تا: ۱۰۷۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۳۱]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۷/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و طالع مدت تأثیر نموده با احکام در ذیل هر یک ثبت کنند این است معرفة آنچه در تقاویم رسمی می‌باشد والله اعلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۳ص، ۱۶ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۸۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۲۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**در ذیل هر یک ثبت کنند باین است معرفت آنچه در تقاویم رسمی می‌باشد و الله یعلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۷گ، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۵۱۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۴۸۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**نام ماه آینده را در برابر روز اول او بنویسند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق، جا: برهانپور هند [الفبائی: -۱۴۳]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۲۸/۴
مرتب بر سه قسم، شاید تألیف سراج باشد؛ خط: نسخ، کا: حاج محمد شیرازی، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۵گ (۱۰۸پ-۱۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]

۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۲۶
آغاز:برابر
در فهرست با عنوان «معرفت بروج و کواکب» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۸۰]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۲۴/۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و چون ماه ایشان به آخر رسد، نام ماه آینده در برابر روز اول او نویسند. تمت.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۴گ (۲۳ر-۲۶پ) [ف: ۲-۲۳۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۴۷/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و مقدار و الوان و طالع مدت تأثیر نموده بأحکام در ذیل هر یک ثبت کنند، این است آنچه در معرفت تقاویم رسمی باشد
در فهرست از مسیح دانسته ؟؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۹ رمضان۱۲۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۹۵پ-۲۰۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۱۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۳/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**اینست معرفت آنچه در تقاویم رسمی باشد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: نسخ، کا: مذنب شاعر، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴ص (۱۵-۳۸)، ۱۰سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۳۱۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰/۳ سرود
دارای سه قسمت است، در فهرست خط مؤلف دانسته که صحیح نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق [نشریه: ۱۳-۴۱۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**اینست آنچه در این وقت تقاویم رسمی باشد.
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۷گ (۱۰۵پ-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۶]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۳/۱
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ چلیپا؛ ۲گ (۱پ-۲ر) [ف: ۱-۲۳۵]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۶/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**احکام در ذیل هر یک ثبت نمایند اینست معرفت آنچه در تقویم باشد ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی هزار جریبی، تا: ۱۲۸۳ق؛ جا: تهران؛ جلد: میشن، ۶ص (۱۱۳-۱۱۸)، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵)،

اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۴۶۹]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۵/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۱پ-۷)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۲-۵۰۷]

۱۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۱۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وتعیین اوقات و مقدار والوان و طالع و مدبر نموده با احکام در ذیل هر یک ثبت نمایند، این است معرفت تقویم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۹۳پ-۹۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۷۴]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۷۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**به کتابها دیگر رجوع باید کردن و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶-۶۴]

● معرفت تقویم = حل تقویم = مختصر در معرفت تقویم / تقویم / فارسی

ma‘refat-e taqvīm = hall-e taqvīm = moxtasar dar ma‘refat-e taqvīm

رویانی لاهیجی، عبدالقادر بن حسن، ۸۴۴ - ۹۲۵ قمری

royānī lāhījī, ‘abd-ol-qāder ebn-e hasan (1441 - 1519)

رساله مختصری است شامل یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در علامات تقویم؛ باب ۱. علامات حمل، درچهار «فصل»:۱) علامات روزها و هفته‌ها، ۲) علامات روزها وماه‌ها، ۳) علامات بروج و اجزاء آن، ۴) علامات ساعات شبانه روز؛ باب۲. علامات حروف آخر کواکب و مشتمل بر دو «فصل»:۱) ارقام کواکب، ۲) نظرهای ایشان؛ خاتمه در بیان آنچه مدار احکام بر آن باشد، در هفت «فصل»: ۱) سعد و نحس کواکب، ۲) مستویات کواکب سعد و نحس، ۳)خانه و سال کواکب، ۴) برق کواکب، ۵) اوج و حفیض کواکب، ۶) طالع بروج، ۷) اختیارات روزها. مؤلف از شاگردان ملا علی قوشچی می‌باشد.

آغاز:بسمله. الحمدلله العلی و الصلاة علی النبی الامی. اما بعد؛ این مختصری است در معرفت تقویم، مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه کتاب، که بنده جانی عبدالقادر رویانی برسم مطالعه عزیزان در قلم آورد ...

انجام:و خالی السیر که خاصه از نحس منصرف شود هیچ کاری را نشاید کرد؛ تمت الرسالة بعون الملک الکریم.

[نسخه‌های منزوی ۲۶۸/۱: نشانی ۱۱ نسخه؛دنا ۸۸۱/۹-۸۸۴ (۷۹ نسخه)؛ الذریعة ۲۵۳/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۵۱/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**بروج آبی سرد و تر والله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۵و ۱۶سطر [ف: ۱۸-۱۱۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۹۶/۷-۳۴/۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۱۰۲۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۹/۱-عکسی

آغاز:الحمد الخالق السماوات و علی رسوله؛

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۳۳۸۹ (مشترک ۲۵۶/۱ش۱۵۱۲)؛ خط:نستعلیق ریز،بی‌کا،تا:۹۰۳ق؛ ۲گ (۱-۲) [عکسی ف: ۲-۲۵۹]

۴. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۲۶ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هر اختیاری که درو صلاح حال قمر رعات نتوان کرد بواسطه ی استعجال و تنگی وقت سعدی در طالع اختیار باید کرد این است اصول اختیارات

خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن درویش محمود، تا: ۲۱ رجب۹۵۱ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵گ (۱۹۵پ-۱۹۹پ)، ۱۵سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۶۱۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۴/۷

بی‌کا،تا:نیمه دوم قرن۱۱؛قطع:جانمازی[میراث شهاب: س۹ش۲-۳۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۹۷/۶

کا: محمد حاتم بن غیاث الدین منصور زواری حسنی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیقعده۱۰۳۰ق؛ با جدول‌ها و اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۵گ (۵۷ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۷۷]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۳/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «دو باب» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ربیع الاول۱۰۳۵ق، کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۹ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۴۱۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی، تا: ۱۰۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۸۱پ-۱۸۹پ)، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲-۲۹۱]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۹۳/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر گیلانی، تا: ۱۰۵۷ق؛ ۸گ (۱-۸ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۷]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۳۹/۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین اصفهانی، تا: ۱۰۶۳ق، جا: شماخی؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد علی» (چهار گوش)؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۴ص (۱۷۷-۱۹۰)، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۵۳]

۱۳. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۵۴

بی کا، تا: ۱۰۶۳ق [نشریه: ۷-۷۷۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳/۱۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵ص (۴۲۲-۴۳۶)، ۱۵-۱۷سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۹×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۳۹۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۹۴/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**در بیست و پنج هزار سال تمام کند و برجی دو هزار سال تمام کند و الله اعلم تمت.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ جلد: گالینگور، ۹ص (۶۴-۷۲)، ۱۰-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۹۴]

۱۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۰۲/۳ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن رستم علی کفشگر، تا: شنبه ۲۰ شوال ۱۰۸۲ق؛ ۱۰گ (۱۷۱پ-۱۸۰ر) [ف: -۶۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۴/۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**کدامین خواص اندر مخزون یافتم که اعمال و افعال بیست و هشت منازل از جمله اسرار نجوم است و همه قدما معتبر داشته اند

بی کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲ص، ۲۴سطر (۱۹×۲۹)، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۵-۳۵۸]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۳۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: مختلف، بی کا، تا: قرن ۱۲ [الفبائی: -۱۴۲]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۵۱/۴-۲۷/۱۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۳۲]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۶۷/۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۱پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۶۲]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ تملک: محمد هاشم موسوی [چهارسوقی خوانساری]، محمد رضا بن جمال موسوی به سال۱۳۲۳ق؛ نسخه در کتابخانه برادر مرحوم صاحب روضات الجنات بوده؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱-۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۰-۴۰۸]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱گ، ۱۴سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۳-۵۷۵]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۲۰پ-۱۲۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۵]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۴۱/۶

انجام:و حاجت نزد اشراف بردن را نیکو بود و در ترقی ثابت

کا: محمد امین بن احمد، تا: ۱۱۰۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۷۸پ-۱۸۲پ)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۸-۳۷]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درزی مازندرانی، محمد حسین بن علاء الدین، تا: ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی [ف: ۱۰-۱۵۱۲]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۶۱/۱-۳۳/۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن ملا محمد، تا: ۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج مجدول مذهب، ۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۳۲]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۹/۴-۲/۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن کلعلی، تا: پنج‌شنبه ۵رجب۱۱۹۵ق؛ ۱۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۲]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۱۴/۸-۱۷/۹۴

آغاز:حمد بی حد وشکر بی عد مرخالق احدرا که بی معاون ومدد انسان را بر احسن تقویم آفرید وسماوات ... چنین گوید حقیر فقیر جانی عبدالقادر رویانی بلغه الله الی مایتمناه که چون بعضی از اخوان با وفا وخلان؛ **انجام:**برابر

کا: عبدالقادر حسینی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۴-۲۳۵۱]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۲۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۹]

۳۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۷۱/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**سیح بهیح و الله اعلم بالصواب.
نسخه گویا ناتمام است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۲۶-۱۳۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۱]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۷۳۲]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۴ص، ۱۳سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۲۸۷]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواسط قرن۱۳؛ ۹گ (۸۴-۹۲)، ۱۱سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۴۰-۴۲۶]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۵۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**تمت الکتاب سید فرج الله بن عبدالله غفرالله والوالدیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۸/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** عطارد کوکب فصاحت و فهم و ادبست.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه ناتمام؛ جلد: تیماج، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۵۱]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۷/۷×۱۲سم [ف: ۱۸-۱۳۷]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج وزیر وظایف، ۱۳۰۹ش؛ جلد: پارچه‌ای، ۶گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴/۷)، اندازه: ۱۴×۲۲/۲سم [ف: ۸-۱۰۰]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۰/۱
خط: نستعلیق، کا: حسینی استرآبادی بورکیانی، رضا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳پ-۱۲پ)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۶۵۷]

۴۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۹۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**به تطویل مقتضی است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۲۲۳ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۵۰ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۱۹]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹/۲
بی‌کا، تا: ۴ شعبان۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۹ص (۵-۱۳)، ۲۵-۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۴۰]

۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۲۵/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج حسین سر بندی، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳-۱۳۷]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی فرزند محمد علی، یزدی نصر آبادی، تا: روز عرفه ماه ذیحجه۱۲۲۷ق؛ مصحح؛ ۱۰گ (۹۸-۱۰۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۵/۵×۱۰سم [ف: ۲۹-۱۹۳]

۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۴ ربیع الاول۱۲۳۵ق؛ ۱۲گ (۴۱پ-۵۲پ) [ف: ۳-۴۹۲]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۶۴/۲
خط: نستعلیق، کا: عبد الحسین بن میرزا مسیح طبیب، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۰ر-۱۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۶۲]

۴۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: اسماعیل، تا: یک‌شنبه ۱۷ شوال ۱۲۴۰ق؛ ۸گ (۹ر-۱۶پ) [ف: ۱-۲۳۴]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: مقوا، ۱گ (۸۴ر-۸۴پ)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴) [ف: ۱۷-۱۷۰]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: مقوا، ۴گ (۸۷پ-۹۰ر)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴) [ف: ۱۷-۱۷۰]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۹۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴رجب۱۲۴۱ق؛ جلد: میشن عنابی، ۱۱و ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۸-۱۰۷]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۵۳۸
خط: نسخ، کا: خلیفه محمد حسین، تا: ۱۲۴۳ق [الفبائی: -۱۴۲]

۵۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۵۳/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۲ شعبان۱۲۴۴ق [نشریه: ۲-۱۲۲]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۳۸/۱
خط: نستعلیق، کا: میرزا صادق، تا: شعبان۱۲۴۴ق؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۲۴۴]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۱/۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره جمادی الاول۱۲۴۷ق، جا: زنجیران محلات؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۱گ (۱۴۷پ-۱۵۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۹۹]

۵۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۵۹/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد محسن کاخکی گنابادی، تا: شنبه ۲۱ شعبان۱۲۴۷ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۸گ (۷۸-۸۵)، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۶۹]

۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**هر کوکبی را کاری شاید که منسوب بود بر آن کوکب و قمر با ذنب و ... که خالی از قمر.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۴۴پ-۱۵۰پ)، ۱۵ سطر (۹-۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۵۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۷]

۵۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱-۶۲۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۹سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۲۶]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۵۶/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۴۲پ-۵۱) [ف: ۱۳-۳۷۰]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۳/۳۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹شعبان۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۵۰۳-۵۱۶)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۲۷۸]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۱۲۵۸ق؛ مهر: «فخر الاطبا» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۲۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۶۴]

۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۵۹/۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: شوال۱۲۵۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱پ-۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۹-۱۳۵]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۶۶/۳

کا: سید اسماعیل بنابی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۷گ (۱۲۷پ-۱۳۳پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۳۳۰]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۲۲۳-۲۳۱)، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۷۸]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۳۹/۲

تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز نسخه ش ۹۰۶۴/۱ گلپایگانی تعیین شد؛ کا: سید ابراهیم بن محمد بن میرزا عبدالله جندقی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹پ-۱۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۶]

۶۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۸۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: چرمی، ۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰/۳۰۹۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۷۴]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۶ص (۲-۱۷)، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۳سم [ف: ۸-۲۹۴]

۶۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۵ محرم۱۲۶۸ق؛ ۱۰گ (۵۴ر-۶۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۴۳]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۷/۶

بی‌کا، تا: ۲۳ شعبان۱۲۷۷ق؛ جلد: میشن، ۷گ (۳۶پ-۴۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۲۲۹]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۳۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ شعبان۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۸۵پ-۹۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۴]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۶/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از عبدالقادر شروانی دانسته؛ کا: محمد هادی هزار جریبی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: تهران؛ جلد: میشن مقوایی، ۶ص (۱۱۹-۱۲۴)، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۴۷۰]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد یوسف ین رسول، تا: ۱۲۸۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۸۰۷۳ [رایانه]

۷۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۰/۱

آغاز:برابر

کا: حسین لنکرانی، تا: ۱۲۹۵ق، جا: تبریز مدرسه طالبیه؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۳۰۰]

۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۵/۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اگر عطارد منحوس شود در او حظی و حیزی نباشد.

خط: نستعلیق و تحریری، کا: علی اکبر بن شیر محمد همدانی، تا: ۱۲۹۷و۱۲۹۸ق، جا: همدان؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳ص (۲۵۹-۲۴۷)،

اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵۰-۱۸۰]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان حسینی، تا: صفر۱۳۰۷ق، جا: تهران (احتمالا)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۳گ، ۸ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۲۹]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان۱۳۱۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۲۸پ-۴۴ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۹۴]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۲۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۴۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۴پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۰۰]

۷۹. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۷/۴

در یک مقدمه و دو باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بغلی [نشریه: ۶-۶۷۴]

۸۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در برخی در دو هزار سال تمام کند. و الله اعلم.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۳۰پ-۳۶ر) [ف: ۳-۴۹۱]

۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۹]

۸۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۹]

۸۳. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بمریخ بنظر دوستی ودر برجهالی منقلب بوده سواری کردن وگوی زدن وصید کردن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۱-۷)، ۱۴سطر [ف مخ]

۸۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۳]

۸۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۲۹۲]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۹۲/۱

آغاز:از برای مفردات اعداد تعیین کرده اند نه حرف اول الف است؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳گ (۹ر-۲۱ر)، ۱۱سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۱]

۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۸۲/۸

آغاز:تعلق بحروف جمل دارد چار فصل است؛ **انجام:**برابر

در فهرست با عنوان «معرفت تقویم» و ناشناس آمده، انجام و ابواب آن هماهنگ است؛ خط: نستعلیق، کا: ملا محمد صالح، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۶۶-۷۴)، ۲۰ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۸۱]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۵۷۷۹ [رایانه]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی کلوری، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۲-۲۳)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۵-۱۲۲]

۹۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲/۱خ

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۷]

۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۵ذیقعده؛ واقف: فاضل خان؛ جلد: مقوا، ۱۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۴سم [ف: ۱۸-۶۵]

۹۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۷۷/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱گ (متن ۸۵ر-۹۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۸/۸سم [ف: ۶-۲۶۰]

۹۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴گ(۲۶پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۵]

● معرفت تقویم = تقویم / تقویم / فارسی

maʻrefat-e taqvīm = taqvīm

صبوری تبریزی، محمد حسین، ق۱۰ قمری

sabūrī tabrīzī, mohammad hoseyn(- 16c)

اهداء به: شاه عباس صفوی

رساله کوتاهی است در تقویم و برخی احکام نجوم که در چهار «فصل» نگاشته است.

آغاز:بسمله حمد و ثنا معبودی را سزاوار است که از جمله مخلوقات انسان را به شرف نطق مشرف کرد

[نسخه‌های منزوی ۲۶۷/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۷۳/۳-۶۰/۱۱۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۴۲-۵۵)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۳۵]

● **معرفت تقویم = تقویم = حل التقویم** / تقویم / فارسی

ma'refat-e taqvīm = taqvīm = hall-e taqvīm

فارسی، محمد تقی بن محمد، ق ۱۰ قمری

fārsī, mohammad taqī ebn-e mohammad(- 16c)

اهدا به: غیاث الدین منصور دشتکی (-۹۴۸ق)

رساله‌ای کوتاه که درآن مباحثی از تهیه تقویم ماهها وروزها واختیارات ایام وتعیین سعد ونحس بودن ایام وکارهای بایسته ونبایسته درطول ماهها که بدون تقسیم‌بندی خاصی آمده است، رساله با عنوان‌های «فائده – فائده».

آغاز۱:بسمله درخشنده تر ستاره و فرخنده تر سیاره که ازافق مقال اهل کمال طالع و لامع گردد حمد حکیمی و ثنای کریمی است که سقف رفیع سمارابی انتظام عماد و اعتماد بر افراخت و بجواهر زواهر کواکبو در درزای لوامع ثواقب مزین و مرصع ساخت ظلمت سرای عالم خاکرا بانوار مصابیح نیرین منور گردانید و بر قامت نوع انسان حله خلت و تکریم و خلعت خلقت احسن تقویم پوشانید ... و بعد چون متلاحق در افکار ارباب از منه و اعصار بر تقویم اهل تنجیم فواید و زواید الحاق شده بود و فصول و ابواب قدیم که در شرح آن ترقیم نموده بودند بحل آن وافی و کافی نبود فقیر حقیر ابوالخیر محمد التقی الفارسی درین رساله بدین تقویمی که مقبول قلوب امام و ستایش خواص و عوام است تشریحی کرد و رموز و نکات قدیم و جدید آن را تفصیلی و شرحی داد و نام آن «حل التقویم» نهاد و چون معرفت اکثر معارف تقویم بر بعضی از مسائل هیئت موقوف بود مختصری از هیئت در صدر این رساله ایراد نمود و بعد از اتمام بمجلس سامی و محفل گرامی عالیحضرت سلطان العلماء برهان الحکماء استاد البشر العقل الحادی عشر المتقبس من الانوار ضیاءالشمس و انوارالقمر لازال ناصر دولته منصوراً و حاسد حضرته مخذولا مقهوراً مشرف گشت بلکه در آن وقت تمام شد

آغاز ۲: بدان ایدک الله تعالی و اسعدک فی الاخره الاولی که تقویم در لغت راست داشتن

انجام:۱: باید ناظر بمشتری و هر وقت که کف الخضیب در وسط السماء باشد هر دعا که کنند هر مجیب الدعوات باجابت مقرون گرداند

۲: و ختم کلام بر این نظم بلاغت نظام که اشاره به وصف حال مؤلف این مقال تواند بود می‌نمایدنجوم کلامم بسی لامع اند ×× ولیکن چه حاصل که بی طالعندوالحمد لواهب العقل و مفیض العلم و الصلوة علی محمد محیط دائرة العداله و الحلم و آله الطیبین

چاپ: فرهنگ ایران زمین، جلد ۱۷، ۹-۱۳۴۸ش، به کوشش محمدتقی دانش پژوه، ص۲۷-۸۰

[فهرستواره منزوی ۲۹۱۲/۴]

شرح و حواشی:

۱- انتخاب حل التقویم = اللمعات = منتخب حل التقویم؛ فارسی، محمد تقی بن محمد (-۱۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۶/۲

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر ۲

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۴گ (۴۱-۸۴)، ۹سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۶/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مقابله شده در آغاز ۹۸۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۱گ (۱۱-۴۱)، ۹ سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۶/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۷۱

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**برابر۱

خط: نستعلیق، کا: نقشبندی، محمد حفیظ، تا: ۹۷۱ق؛ واقف: آقا زین العابدین، ۱۱۶۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ، ۲۰ سطر (۱۳×۱۶/۳)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸-۱۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۴۹/۱

آغاز:بی تکلف جملگی هست از اله ×× آدم از وی خلقت تکریم یافت ... فحمدا له ثم حمدا له و درود و ثنا بر متمم تقویم؛ **انجام:**از این جهت مبدأ سال این تاریخ در فصول دایر است و ثابت نیست بخلاف مبدأ سال ملکشاهی.

خط:نستعلیق،کا:علی بن نعمت الله حسینی، تا: ۹۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۲-۳۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۴۹/۲

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر۲

تذکر:نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام به دست آمد؛خط: نستعلیق، کا: علی بن نعمت الله حسینی، تا: ۱۹ شعبان۹۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۷پ-۴۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۲۲-۴۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶/۲ خوئی

آغاز:بعد از حمد و ثنا و صلاة و دعا مخفی نیست که این رساله انتخابی است از حل التقویم که فقیر علی ابو الخیر محمد بن محمد الفارسی در سابق زمان تحریر نمود؛ **انجام:**و مدار تاریخ اسکندری که آنرا تاریخ رومی گویند بدین رصد است.

این نسخه «انتخاب حل التقویم» اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص (۷۲-۷۶) [ف: ۷-۱۱۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۱۳/۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:**برابر۲

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۴گ (۲۰پ-۳۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۶-۳۶۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۰۰

آغاز: فواید و زواید الحاق شده بود؛ **انجام:** و تمام شدن آن با حسن وجوه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاج حسین نمائی، مهر ۱۳۶۷؛ جلد: مقوا، ۲۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۵۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۹/۲-طباطبائی

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۱

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن حاجی محمدرضا تاجر اصفهانی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۰ص (۳-۴۲)، ۱۸سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۲۳-۵۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶۳/۲

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۲

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد صالح بن محمد سعید، تا: ۲۲ ذیقعده ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماجتریاکی، ۱۱ص (۳۶-۴۶)، اندازه: ۱۴×۱۴/۵سم [ف: ۸-۶۹۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۱/۵

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۲

بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق، جا: آستارا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶ص (۱۶۴-۱۸۹)، ۲۱سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۵۱۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۹/۱۶

کا: محمد قاسم شهمیرزادی، تا: ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۲۸۹پ-۲۹۸ر)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۷-۲۱۷]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۰۶/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۴۶]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۴/۲ حکمت

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۲

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [ف: ۲-۵۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۷۲

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حفیظ نقشبندی، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حاج سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۸گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۳۹]

۱۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۰۶/۱

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۲

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام نسخه به دست آمد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۱-۱۶و۴۰پ-۵۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۸۱]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۲/۲

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲۷ص، ۱۳سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۲۸۷]

۱۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۰۵/۵

آغاز: برابر ۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۲۳۸]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۱۷/۳

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** درچهاردهم ن دارد در پانزدهم س دارد در شانزدهم ع دارد و این است اسرار تقسیم حروف تهجی بتوالی ابجد بر اشکال شانزده گانه فتامل والله اعلم

دیباچه نسخه افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۲-۸۰۵]

۲۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۶/۲

خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح جرجامی، تا: ۶رجب۱۲۱۵ق، جا: کرمان؛ ۲۲گ (۲۸پ-۴۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۴۰۰]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۵۹/۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیقعده۱۲۱۵ق؛ جلد: میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۴۳۴]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۳/۲

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله نوری یاسلی، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: میشن، ۱۸سطر [ف: ۵-۳۱۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴/۵-فیروز

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۲

خط: نستعلیق، کا: علی پناه سالکی، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۹ص (۱۲۱-۱۸۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۳۰]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۷/۱

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر ۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالباقی بن محمود آقای چورسی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۱گ (۲پ-۱۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳۳-۱۹۴]

۲۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۸۳/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن، تا: پایان ذیحجه۱۲۴۸ق، برای میرزا عبدالوهاب حکیم [نشریه: ۷-۲۳۶]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۲/۱

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** وخانهای شمسی یا مریخ یا مشتری بوده و خداوند طالع از نخستین

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی فاضل ادیب پسر مرحوم ملا صالح مدرس تبریزی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تبریز (احتمالا)؛ جلد: تیماج، ۲۳ص، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۲۰]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲/۲

آغاز: برابر ۲؛ **انجام:** برابر ۱

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام معلوم گشت؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۵۷-۷۶)، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۷۶]

۲۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۱/۱

آغاز:برابر۲

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ زیبا، کا: علی بن محمد دزماری، تا: ۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۰۵]

۲۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۷۵/۲

آغاز:برابر۲

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق [ف: -۱۰۹]

۳۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱/۹

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر۲

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد لاری، تا: ذیحجه۱۲۶۸ق؛ ۱۲گ (۱۳۳پ-۱۴۴پ) [ف: ۱-۲۳۵]

۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۴/۴

آغاز:برابر۲

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیقعده۱۲۷۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۲۶]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۹/۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: خلیل الله بن حبیب الله میرزای، تا: ۱۲۷۷ق، به جهت آخوند ملا عبدالله بهائی؛ جلد: مقوایی، ۲۴ص(۱-۲۴)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۳سم [ف: ۴۵-۶۹]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰۷/۳-۳۵/۸۷

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر۱

کا: عبدالشکور مقدس مرندی، تا: ۱۳ محرم۱۲۸۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۱۶۶۰]

۳۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰۱/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۴۳ر-۷۲ر)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: -۲۹۴]

● معرفت تقویم / هیئت / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

قاری، مظهرالدین محمد بن علی، ق۱۰ قمری

qārī, mazhar-od-dīn mohammad ebn-e ‘alī(- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۷۰ق؛ محل تألیف: بیجاپور

مشتمل بر پنج «فصل»:۱. معرفت اصطلاحی که قبل از معرفت تقویم باید دانست؛ ۲. معرفت صفحه شمس؛ ۴. معرفت اصطلاحاتی که در احکام نجوم به کار آید؛ ۵. معرفت آن که هر روز و شب تعلق به کدام کواکب دارند؛ خاتمه در احکام ساعات کواکب.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم ... فصل اول در معرفت اصطلاحی که قبل از معرفت تقویم باید ...

انجام:که درین ساعت زاید مال دارد سعادتمند

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۳/۴]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ در صفحه عنوان دارد: «بلغ سماعا ایده الله تعالی»؛ کاغذ اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۴۱۴]

● معرفة تقویم / تقویم / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

مشهدی، حسین بن حسن

mašhadī, hoseyn ebn-e hasan

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی خلق الانسان فی احسن تقویم و جعل حبیبه محمد علیه الحیه و التسلیم ...

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۲/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**که در یک جدول دیگر ارقام ایام ترک نیز نوشته شود.

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل بن عبدالعالی، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱۳۱-۱۳۸)، ۱۴ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۱]

● معرفة التقویم / تقویم / فارسی

ma‘refa-tot taqvīm

شریف لاهیجی، قطب الدین محمد بن علی، - ۱۰۹۷ قمری

šarīf-e lāhījī, qotb-od dīn mohammad ebn-e ‘alī(-1686)

اهداء به:شاه سلیمان صفوی

رساله‌ای است درمعرفت تقویم دردو «فن»: فن ۱. در هیئت افلاک، در یک «مقدمه» و سه «مقاله»:مقدمه: در تبیین کواکب سیار و ثوابت و ترسیم افلاک کلیه کواکب سیاره به حسب تسطیح، مقاله ۱) معرفت افلاک جزئیه کواکب سبعه سیاره، مقاله ۲) شرح وقوع خسوف و کسوف که عارض جرمین نیرین می‌گردد، مقاله ۳) بیان نقصان و کمال که در هر ماه عارض ماه می‌شود و به هلال و بدر موسوم می‌گردد؛ فن ۲. در صور

کواکب مرصوده ثابته و مواقع آنها، در یک «مقدمه» و سه «مقاله»:مقدمه در حصر اعداد کواکب مرصوده ثابته و مراد از تصویر تصور مخیله مختلفه، مقاله ۱) در کواکب ثابته شمالیه که در بیست و یک صورت مصور گشته، مقاله ۲) در کواکب ثابته که در بروج دوازده گانه معصور گردیده اند، مقاله ۳) در کواکب ثابته جنوبیه که در پانزده صورت مضبوط شده‌اند.
آغاز:شکر و سپاس بی حد و قیاس قادری را سزاست که کلک صنعت او اطباق افلاک را به مودای انا زینا السماء الدنیا بزینة الکواکب به ارقام ثوابت و دراری سیار مرقوم و مصور ساخت ...
[فهرستواره منزوی ۳۰۵۴/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۴۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اظهار قدرت شامله که مندرج است در تحت حکمت بالغه و هو یخرج الحی من المیت و یخرج المیت من الحی یفعل الله ما یشاء بقدرته و یحکم ما یرید بمشیته.
تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز نسخه و کتاب‌شناسی موجود تغییر یافت که البته انجام نسخه منطبق با تشریح الابدان شیرازی، منصور بن محمد است. گویا دو کتاب در یکدیگر خلط شده است؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جهت تقدیم به شاه سلیمان تحریر شده؛ دارای سرلوح مرصع مذهب، مذهب، مجدول، دارای ۵ شکل هندسی فلک و بروج و دارای ۴۸ نقاشی ظریف از اشکال کواکب با زمینه گل و بوته زرین و دارای ۵ صورت انسان در تشریح؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۸سم [ف: ۲۰-۲۹۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۳۶/۲-۲۱/۱۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیست ویک درجانب شمال است از منطقه البروج وپانزده درجانب جنوب ودوازده بر نفس منطقه وحوالی آن که صور بروج دوزاده گانه اند والله اعلم
بخش آغازین از رساله ای است در توضیح هیأت افلاک. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه همخوانی آغاز نسخه با ش ۱۵۷۸/۳ گلپایگانی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۸۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸/۳-۹/۱۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**هفدهم صورت دلفین است واین حیوانی ... عوام آن را صلیب خوانند وبر پس این صلیب کوکبی برآید در روشنی نزدیک
خط: نستعلیق و تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۹گ، ۱۵-۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۲۸]

● معرفت تقویم / هیئت / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

حسینی طفیلی، محیی الدین بن احمد، ق۱۱ قمری

hoseynī-ye tofeylī،mohī-od-dīn ebn-e ahmad(- 17c)

در هفت «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. بیان دایره که خارج جداول مرسوم می‌شود؛ ۲. جدول اسبوع؛ ۳. جدول ایام شهور رومیه؛ ۴. جدول بروج دوازده‌گانه؛ ۵. جدول سال‌های قمری؛ ۶. بدانکه غره شهور عربی که در این جداول از مخاق (محاق) می‌گیرند؛ ۷. شبهاتی که از این قاعده ها مستوهم می‌شوند؛ خاتمه در بیان دو قاعده: ۱) غرر ماه‌های غربی، ۲) اوایل ماه‌های رومی.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۴

آغاز:بعد از حمد لا احصی و ثناء خالق ارض و سما، و مقدر نو، و ضیاء و عالم سرو خفی ... مأثورات از عاقدان سخن و ناظمان احوال این بی سر و بن ...؛ **انجام:**آخر ایلول که چهارشنبه است. انتها به یک‌شنبه نیز می‌شود، و بر این ترتیب قیاس ماههای دیگر. قد تم ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق، جا: قریه نیران ناحیه وان، برای مولانا زین الدین؛ ۴گ (۴۸پ-۵۱پ) [ف: ۳-۳۰۶]

● معرفت تقویم / هیئت / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

صراف تبریزی، محمد حسین بن قرا بیک زرگر، قرن ۱۱ قمری

sarrāf-e tabrīzī,mohammad hoseyn ben qarā beyk-e zargar(- 17c)

برای: پیر بداق خان پرناک؛ به نام: شاه عباس صفوی
از محمد حسین صبوری صراف نقاش گوهر فروش تبریزی پسر قرا بیک زرگر.در معرفت تقویم در چهار «فصل»: ۱. در آن‌که پیش از شروع در تقویم دانستن آن لازم است؛ ۲.معرفت خصوصیات صفحه دست راست تقویم؛ ۳. احوالاتی که قمر را یا کواکب سته [را] عارض می‌شود در صفحه دست چپ مستور است؛ ۴. اختیارات سعد و نحس جهت امور.
آغاز:بسمله. حمد و ثنای معبودی را سزاست که این جمله مخلوقات را از برای انسان بشرط نطق مشرف کرد ... اما بعد بر کافه انام و جمهور خواص و عوام واجب و لازم است دعای پادشاه ... شاه عباس الحسینی بهادرخان بر ضمیر منیر ارباب فهم و دانش مخفی نماناد که در معرفت تقویم رساله بسیار است که شرحها بر آن نوشته اند ... چون درین وقت ... آقاخان پرناک [را] ... اراده معرفت تقویم شد ازین فقیر حقیر محمد حسین بمشهور بصبوری تبریزی گاهی استفسار و استماع دقایق تقویم میفرمود بناء علی هذا اختصار مرعی داشته معرفت تقویم در چهار فصل مرتب ساخته ...
[الذریعه ۵۹۷/۹؛ دانشمندان آذربایجان ۲۲۷؛ فهرستواره منزوی ۳۰۵۳/۴]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۸۳/۷

خط: نسخ، کا: شیخ عبد الرحمن، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: شیخ مهدی طاهری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۱۰-۱۱۸)، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۱۹۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۸۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**افتاده در فصل یکم: سرطان اسد سنبله بروج تابستان اند میزان عقرب وقوس بروج.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳گ (۲ر-۴پ)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۸۲۸]

● **معرفت تقویم = تقویم** / هیئت / فارسی

ma'refat-e taqvīm = taqvīm

قاینی، قاسمعلی، ق۱۱ قمری

qāyenī, qāsem-'alī(- 17c)

راهنمای تقویم‌های قدیمی است و در سه «بخش»: ۱.معرفت بروج و کواکب، بدان که خالق لیل و نهار افلاک را نه آفریده است؛ ۲. معرفت ارقام جداول تقاویم ...؛ ۳. آنچه در باقی اوراق نویسند.

آغاز:بسمله، این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر سه قسم:قسم اول: در معرفت بروج و کواکب، بدان که خالق لیل و نهار افلاک را نه آفریده است.

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۴/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۱۵۲

خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: ۱۱۰۱ق [الفبائی: -۱۴۳]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۰/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**(حوت) در روی کتاب یا آب روان. هذه الرسالة من تألیفات قاسم علی ... (شاید: همتی).

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۶گ [ف: ۵-۶۰۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۳۰/۳-عکس

نسخه: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۶۲]

● **معرفة تقویم** / تقویم / فارسی

ma'refa-te taqvīm

ابن صفار، سعد بن محمد

ebn-e saffār, sa'd ebn-e mohammad

رساله‌ای در شناخت تقویم؛در یک «مقدمه» و دو «باب»: مقدمه:در بیان حروف جمل؛ باب ۱. در علامات روزهای هفته؛ باب ۲. در علاماتی که تعلق به حروف آخر نام کواکب دارد و غیر آن.

آغاز:بسمله، این رساله‌ای است در معرفت تقویم که مبتدی را منتهی گرداند و طالب را بمطلوب رساند.

انجام:دشمنان نهانی و چهار پایان بزرگ و الله تعالی اعلم و احکم بالصواب و الیه المرجع والمآب.

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۲/۴؛ الذریعه ۲۵۳/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶۶/۱

خط: نستعلیق، کا: سید احمد بن علی ثیروی، تا: قرن ۹ یا ۱۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۳/۷

آغاز:بسملة، بو رساله معرفت تقویمه، انشا اولندی که مبتدی منتهی کمی اوله ... مجموع علامات تقویم ایکی قسمدر بر قسم حرف حمل دن و بر قسمی هر کوکبک آخر کی حرفندن ... بو رساله بر مقدمه و ایکی باب او زده وضع اولندی؛ **انجام:**۱۰ شغل و سلطان ۱۱ امید و سعادت و دستار خانه لریدر ۱۲ کیزلو دشمن و بیوك حیوانات و الله أعلم

به ترکی است و از همو؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۱۲۷ر-۱۳۳ر)، ۱۶سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳۹-۵۱۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن علی بن اسماعیل بن عبدالعالی، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۳۹-۱۴۷)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۲]

● **معرفت تقویم** / تقویم / فارسی

ma'refa-te taqvīm

؟ گیلانی، اسحاق بن یوسف

gīlānī, eshāq ebn-e yūsof

رساله کوتاهی است در چگونگی استخراج تقویمکه برای مطالعه یکی از دوستانش نگاشته است؛ در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در حساب جمل؛ باب ۱. در حروف جمل، در چهار فصل: ۱) علامات روزهای هفته، ۲) علامات روزهای ماه، ۳) علامات بروج و اجزای آن، ۴) علامات ساعات؛ باب ۲. در علاماتی که تعلق به حروف آخر نام‌های کواکب دارد، در دو فصل: ۱) در ارقام کواکب، ۲) در نظرهایی که میان کواکب واقع شود و حالات ایشان؛ باب۳. در ساعات خیر و شر، در شش فصل: ۱) احوال کواکب، ۲) منسوبات کواکب، ۳) در خانه و بال کواکب، ۴) شرف و هبوط کواکب،۵)اوج و حضیض کواکب؛ خاتمه، در اختیارات ساعات.

آغاز:بسمله. حمد بی حد و ثنای بی عدد احدی را سزد که مفاتیح صحایف افلاک را بخامه نقش بند انا زینا السماء الدنیا بزینة الکواکب ... اما بعد، این رساله ای است در معرفت تقویم

خالی از تطویل، مرتب بر مقدمه و سه باب و خاتمه ...
انجام:زیاده از این خواهند، به مطولات این فن رجوع نمایند. و الله اعلم

[نسخه‌های منزوی، ۲۶۷/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۳۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۵۴/۴، ۳۰۶۳/۴ با عنوان «مفتاح التقویم» که از میرزا اسماعیل بن محمد علی نائینی دانسته و به احتمال از اسحاق گیلانی که مسلم هر دو یکی است]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷گ (۱پ-۷پ) [ف: ۱-۲۳۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹۹/۴

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن محمد حسین رشتی، تا: ۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۰۹پ-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۲۵۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۷۰

آغاز:بسمله، حمد بیحد و درود صحایف افلاک را به خامه؛
انجام:و الله اعلم بحقایق الامور و الاشیاء، تمت

خط: نستعلیق، کا: محمود، تا: ۱۰۸۲ق [الفبائی: -۱۴۲]

۴. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۲۵/۱

آغاز:برابر

بی‌کا،تا: قرن ۱۲؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰ر) [سه کتابخانه اصفهان: ف:۱۰۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۰/۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**از نحس منصرف بود هیچ کاری نشاید کردن (تمت).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۴۳۲-۴۳۹)، ابعاد متن: ۱۱×۲۲، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۴۲]

۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸۷/۱

آغاز:بسمله اما بعد این رساله ایست درمعرفت تقویم خالی ازتطویل مرتب بر مقدمه وچند باب وخاتمه که فقیر حقیر قلیل التحصیل کثیر التقصیر المحتاج الی رحمة الله الغنی اسحق منجم بن یوسف طبیب گیلانی برسم مطالعه عزیزی درقلم آورد؛
انجام:وطریقه محترقه وخالی البر خاصه که ازنحس متصرف باشد هیچکاری را نشاید کردن والله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۴]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: ملک محمد کنک لو، تا: ربیع الثانی۱۲۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸ص (۱-۱۸)، ۱۳سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۹۴۳]

۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۱/۲ - ج

آغاز:برابر؛ **انجام:**مودت و عداوت و الله اعلم بالصواب و احکم بحقائق الامور

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۲۲ق؛ ۱۰گ (۳۲۰پ-۳۲۹پ) [ف: -۶۲]

۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**میان دو نحس و طریقه محترقه و خالی السیر خاصه که از نحس منصرف هیچ کاری نشاید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱ر-۲۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۴]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**هیچ کاری را نشاید کرد. والله اعلم ... اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، کا: میر زین العابدین بن میر فریدون نعلی دون سری، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۷گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۰۴]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲/۴

آغاز:برابر

کا: سید محمد بن محمد باقر بن قوام الدین محمد بن مفید موسوی استرآبادی، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۵۶-۶۶)، ۱۵ و۱۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۷۸۱]

۱۲. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۵۲/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ رمضان۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱پ-۷پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۸۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق [الفبائی: -۱۴۲]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵/۸۷-۶۹۰۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**وطریقه محترقه خالی السیر خاصه که از سخن منصرف بود هیچ کاری رانشاید تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۷رمضان۱۲۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۳۳]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۸۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و طریقه محترقه و خالی از تغییر خاصه که از نحس منصرف بود هیچ کاری را نشاید کردن، و الله اعلم بحقایق الامور

خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن سید میرزا بن احمد حسینی، تا: ۱۲۹۹ق؛ جلد: مقوایی، ۳۲گ (۱۸ر-۴۹پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۵-۲۵۰]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴ /۸۱۴۲-۵۵/۱۲۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۳۳]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹/۲۱۵-۱۶۶۵/۱

آغاز:بسمله بعد الحمد والصلوة این رساله‌ای است درمعرفة تقویم

خالی از تطویل ترتیب بر مقدمه وچند باب وخاتمه که فقیر حقیر قلیل التحصیل ... اسحق نجم بن یوسف الطبیب الگیلانی؛ **انجام:**وخالی السیر خاصه که از نحس منصرف باشد هیچ کاری را نشاید والله اعلم بالصواب

از اول تا آخر؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و میان دو نحس و طریقه محرقه و خالی اسیر خاصه که از نحس منصرف بود ...

نسخه اصل: کتابخانه موزیه طوپقاپی سرای، استانبول، ش ۱۴۱۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴-۱۶۲]

۱۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۵۳/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۱]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۱۰

آغاز:بدانکه آنچه درتقویم آرند یا به حساب جمل است یا به حروف آخر چیزها. اما آنچه به حساب جمل نوشته می‌شود علامات ایام هفته؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۶گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۵۸]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۲۳/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (در فصل ۴ باب ۱ افتاده)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹گ(۱۰۹ر-۱۱۷پ)، ۱۴سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۴۸]

● **معرفت تقویم = بیست فصل** / تقویم / فارسی

ma'refat-e taqvīm = bīst fasl

نصیر اصفهانی، محمد بن عبدالله، - ۱۱۹۱ قمری

nasīr-e esfahānī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh(- 1777)

اهدا به: کریمخان زند (۱۱۶۳-۱۱۹۳ق)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۲ق

رساله‌ای کوتاه درمعرفت انواع تقویم‌های فارسی، جلالی وعربی ودرمعرفت کواکب سیاره‌های هفت‌گانه؛ در یک «مقدمه» وبیست «فصل» ویک «خاتمه»: مقدمه: تعلق به اهل حساب دارد وآن اعداد جمل باشد؛ فصل ۱. ایام هفته وتعریف آن؛ ۲. تاریخ عربی وتعریف آن؛۳. بیان تاریخ رومی و تعریف آن؛۴. بیان تاریخ فارسی وتعریف آن؛۵. بیان تاریخ جلالی وتعریف آن؛۶. معرفت کواکب سیاره سبعه؛۷. معرفت بروج واجزای آن؛۸. معرفت راس ذنب وعرض ماه؛۹. ساعات شبانه روزی؛۱۰. احوال بروج؛۱۱. نظر وتناظر؛۱۲. منازل قمر؛۱۳. خان‌های کواکب؛۱۴. شرف هبوط کواکب؛۱۵. ارباب مثلثات؛۱۶. حدود کواکب؛۱۷. بیان اوج و حضیض کواکب؛۱۸. بیان نظرهای کواکب؛۱۹. منسوبات کواکب؛۲۰. درآنچه قبل از اوراق دوازده‌گانه تقویم بیاورند؛ خاتمه: دربیان مجملی از اختیارات.نام مؤلف در الذریعه و مرعشی نیامده است لکن در فهرستواره کتابهای فارسی و فهرست کتابخانه وزیری یزد به محمد نصیر مذکور که جد فرصت شیرازی است نسبت داده شده است.

آغاز:اعداد و شکر و سپاس و ثنای بی قیاس برآن پادشاهی سزاست که این قبه فلک دوار فانوس وار را از شموع کواکب ثوابت و سیار منور و مزین گردانید که انا زینا السماء الدنیا.

انجام:حال مه مسعود باید حال بیت وصاحبش حال طالع صاحبش بیت الغرض صاحب غرض و هرکه را در معرفت تقویم بیش از این حاجت افتد رجوع به بیست باب بیرجندی نمایند که مطلب حاصلست

چاپ: ایران، اصفهان، انتشارات مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان، ۱۳۹۰ش، تصحیح و تحقیق محمد همایونی، حروفی، ۱، وزیری، ۳۶ ص، ضمن میراث حوزه اصفهان، دفتر هفتم، صص ۲۸۷-۳۲۲

[فهرستواره منزوی ۳۰۴۹/۴؛ نسخه‌های منزوی ۲۴۸/۱ (۴ نسخه)؛ الذریعه ۲۵۲/۲۱ بدون مؤلف؛ تراثنا ۴۳/۴ «معرفت التقویم»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۱/۲

آغاز:(در دیباچه افتاده): ... و شمار مبرهن حوادث؛ **انجام:**مستقیم باشد و چون نقصان شود کوکب ...

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴گ (۳۷ر-۴۰پ) [ف: ۱-۲۳۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۷/۷

آغاز و انجام: برابر

در مقدمه و ۲۰ فصل و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۴۸پ-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: - ۱۸۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۳۵/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۲۰پ-۴۴پ)، ابعاد متن: ۶×۱۰، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۲۳۳]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۱-۲۹۵]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۵/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ رمضان۱۲۱۶ق؛ ۵۲گ (۷۲پ-۱۲۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۲]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۶۷/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی، تا: شعبان۱۲۱۸ق؛ اهدایی: وزیری؛

کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۹۳-۲۰۶)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴-۱۲۶۵]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: عباس بن محمد ازغدی، تا: ۲۸ ربیع الاول۱۲۲۲ق؛ با جدول نجومی و دائره؛ ۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۱-۳۷۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۱۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا پسر محمد باقر خراسانی، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۱ص (۴۵۷-۴۸۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۰۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۷۹

آغاز:بسمله. اما بعد بر ارباب دانش و بینش مخفی نماند مه هر چند این حقیر کثیر السهو و التقصیر خود را قابل تألیف نمیدانست؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: باقر بن محمد کاظم شریف، تا: ۱۲۲۵ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۸۲/۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۹۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۱/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۱۹]

۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۸۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فصل یازدهم در نظر و تناظر اما نظر چنان بوده که چون دو کوکب در ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ مجدول؛ ۱۸ص (۴۲-۵۹)، ۲۰سطر [ف: ۲-۲۹۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹/۵

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۳شوال۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۳ص (۶۷-۸۹)، ۲۵-۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۴۱]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۶/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۴۰پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۸۵

آغاز:زیج جدید خاقان شهید میرزا الق [الغ] بیگ بضبط ... فصل هشتم در معرفة رأس ذنب

از ابتدای فصل هشتم است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲ شوال۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج،۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۷]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۴۸/۲

آغاز:برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: شیخ عبدالوهاب بن شیخ عبدالله لاهیجی، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۳۰۶]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۵۷/۵

آغاز: ... فصل سیم: دربیان تاریخ رومی وتعریف آن بدانکه مبدأ این تاریخ از عهد اسکندر بن فیلوقوس رومی بوده وابتدایش یوم دوشنبه ونام ماههای رومی اینست تشرین الاول، تشرین الاخر؛ **انجام:**برابر

ازفصل سیم تاآخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۱۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۲۹۵]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸/۲-۹/۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۶۶ق؛ ۳۹گ، ۱۵-۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۳۴]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۲

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه سید عزالدین حسینی-زنجان؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۸۳ق؛ ۲۹ص (۱۲۹-۱۵۷) [عکسی ف: ۵-۴۹]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: پارچه نیلی، ۳۲گ (۱پ-۳۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۲۷]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۴۷/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۳۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲ص (۱-۲۲)، ۱۲سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۵۸۶]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۵؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱-۲۹۵]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۱۵/۲

آغاز:رساله مختصری دراصول معرفت تقویمی که حال استخراج می‌شود ومعمول به منجمین است به اسهل عبادتی که دراین زمان است؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۱-۱۷۶]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۳۳/۵-۲۰/۱۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**سیم صاحب خانه که قمر دراوست مسعود باشد

چهارم باید که بروج طالع وقت نیکو باشد پنجم آنکه صاحب طالع وقت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۳۴]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۳/۳

آغاز:اعداد شکر و سپاس، و ثنای بی قیاس، برای پادشاهی سزاست، که این قبه فلک دوار فانوس وار را در شموع کواکب ثوابت و سیار منور و مزین گردانید؛ **انجام:**و اگر کسی را در معرفت تقویم بیش ازین رجوع و حاجت افتد در شرح بیست باب بیرجندی رجوع نماید که مطلب حاصل می‌شود.

بی‌کا، بی‌تا؛ در ۵۹ر شعرهایی در نجوم به فارسی نوشته شده است؛ ۲۲گ (۳۷پ-۵۸پ) [ف: ۳-۲۷۲]

۲۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۲پ-۱۶پ)، ۱۷سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۳۲۳]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۷

ناقص؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۵۶ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مبتدی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۲۰پ-۴۹)، ۱۲سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [رایانه]

● معرفت تقویم / تقویم / فارسی

maʻrefat-e taqvīm

اصفهانی، محمد رضا، ق۱۲ قمری

esfahānī, mohammad rezā(- 18c)

مختصری است در علوم تقویم دارای دو «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. در علاماتی که تعلق به حروف جمل دارد؛ باب ۲. در علاماتی که تعلق به حروف آخر اسامی کواکب دارد؛ خاتمه: در بیان آنچه مدار احکام بدان باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹/۶

آغاز:بدان که مجموعه علامت تقویم بر دو قسم است یکی تعلق به حروف جمل دارد

نسخه اصل: کتابخانه شیخ حسن شریعتی-قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۷-۱۱۰۸ق؛ ۶ص (۱۶۵-۱۷۰) [عکسی ف: ۱-۱۶۶]

● معرفت تقویم / تقویم / فارسی

maʻrefa-te taqvīm

جنیدی، محمد هاشم بن محمد مسیح، ق۱۲ قمری

joneydī, mohammad hāšem ebn-e mohammad masīh(- 18c)

بیست و چهار «فصل» بسیار کوتاه است در معرفت تقویم و طوالع بروج و کواکب با جدول‌هایی از فصل‌ها.

آغاز:الحمدلله خالق الافلاک ... و بعد چنین گوید ذره اقل الخلیقه بل لا شیء فی الحقیقه

انجام:و در هر سال یکروز در آخر ذی الحجه زیاد کنند و آن را کبیسه خوانند

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۳/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۹۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم بن محمد سمیع جنیدی شیرازی، تا: ۱۱۱۷ق؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۱۷۳پ-۱۷۶ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱۴-۷۹]

● معرفت تقویم / تقویم / فارسی

maʻrefa-te taqvīm

حامدی، احمد اصفهانی

hāmedī, ahmad-e esfahānī

رساله بسیار مختصری است در شناخت تقویم در یک «مقدمه» و چهار «فصل»: مقدمه در حساب جمل و احکام نجومی؛ فصل ۱. شب‌های هفته؛ ۲. اولین ساعت روز و شب؛ ۳. بعضی از مثلثات؛۴. معرفت منطقة البروج کواکب.

آغاز:الحمدلله الذی خلق الانسان فی أحسن التقویم و حبیبه محمداً علیه التحیة و التسلیم هادیاً الی النهج القویم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و شاید که در یک جدول دیگر ارقام ایام ترکی نویسند

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی قرمیسینی، تا: ۲۹ صفر۱۲۴۱ق، جلد: تیماج، ۶گ (۸۵ر-۹۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۳]

● معرفت تقویم / تقویم / فارسی

maʻrefa-te taqvīm

بسطامی، حسین بن اسماعیل، ق۱۳ قمری

bastāmī, hoseyn ebn-e esmāʻīl(- 19c)

وابسته به: شرح بیست باب در معرفت تقویم = شرح بیست باب؛ بیرجندی؛ گنابادی، مظفر بن محمد قاسم (۹۷۰-۱۰۳۱ق)

انتخابی است از شرح بیست باب ملامظفر با توضیح و تحریر و اضافات و مرتب است بر «مقدمه» و دو «تذکره» و «خاتمه»: مقدمه در اوضاع و آثار وضع و محاذات کواکب؛ تذکره ۱. در بیان و توضیح ارقام و مطالب مسطوره در صفحه یمنی در عنوان چهارده تبصره؛ تذکره ۲. در معرفت صفحه یسری از تقویم شمسی یعنی آن صفحه که در یسار ناظر است در عنوان دوازده تبصره؛ خاتمه در معرفت اموری است که در وقت اختیار محتاج الیه است. (مهدی ولائی)

آغاز:پس از بسمله: اما بعد چون که شرح بیست باب ملامظفر منجم هر چند در معرفة التقویم تام اصول اختیارات شرحی است وافی و بسطی استکافی که تا حال مثل او شرحی اتفاق نیفتاده.

انجام:و هابط بود سیما در جنوب.

[فهرستواره منزوی ۳۰۴۹/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد باقر (شاگرد مؤلف)، تا: دهه دوم ربیع الثانی۱۲۵۵ق، جا: بسطام مدرسه شاهرخیه؛ ۵۸گ، ۱۳و ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸–۱۶۳]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین قاجار دولوی وصلی، تا: ۸ رمضان۱۳۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۳ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵–۶۰۵]

● **معرفت تقویم** / هیئت / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

موسوی خوانساری، ابوطالب بن احمد، ق۱۳ قمری

mūsavī xānsārī,abū-tāleb ebn-e ahmad (- 19c)

رساله‌ای در دوازده «فصل»: ۱. تقویم بر دو قسم است تام و ناقص؛ ۲. تواریخ مشهوره چهار است؛ ۳. کواکب بر دو نوعند سیارات ثوابت؛ ۴. آفتاب و ماه و باقی خمسه متحیره؛ ۵. شبانه و روز را ببیست و چهار قسم متساوی کنند چون دو کوکب در یک برج و یک درجه و یک درجه جمع شوند آن را قران و مقارنه خوانند؛ ۷. تناظر بر دو نوع است؛ ۸ ارتفاع آفتاب؛ ۹. اهل احکام نجوم هر کوکبی را در برج و درجه نوع قوتی یافته‌اند؛۱۰. دور فلک که کواکب بر آن حرکت می‌کنند به دوازده قسمت کرده‌اند؛ ۱۱. معرفت طالع اجتماع و استقبال؛ ۱۲. حمل و عقرب خانه‌های مریخ باشند.

آغاز:الحمدلله خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور ثم خلق الشمس و القمر و النجوم لنهتدی بها فی ظلمات البراری و البحور.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۵/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**نیک است خریدن کنیز و غلام را و بعطارد نشاید الا مباحثه علمیه. تمت بید مؤلفه ابوطالب بن احمد الموسوی الخوانساری فی شهر صفر ۱۲۸۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۷/۷سم [ف: ۱۸–۱۳۷]

● **معرفت تقویم** / تقویم / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

حسینی،ابوالحسن بن محمد نصیر

hoseynī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad nasīr

رساله‌ای درمعرفت تقویم که به درخواست برخی دوستان نگاشته؛ دریک «مقدمه» وشش «فصل» ویک «خاتمه»: فصل اول: درارتقام ایام اسابیع وتواریخ مشهوره.

آغاز:الحمدلله الذی خلق السموات والارضین بغیر عمد ترونها وزینها بالثوابت والسیارة والصلاة علی مرکز دایرة النبوة وشمس فلک الرسالة ... وبعد بعرض راه یافتگان رموز دقایق وظفر یافتگان کنوزحقایق ...

انجام:واگر دو نظرسابق با این نظر باهم نباشند حکم صریح مشکل خواهد بود، چه هرگاه قمر دریکی از برج مائی بوده باشد حکم میتوان کرد اما صریح نمیتوان کرد والله اعلم.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۵۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۰۵۸]

● **معرفت تقویم** / هیئت / فارسی

ma‘refa-te taqvīm

زنوزی تبریزی، محمد حسن بن عبدالکریم،– ۱۳۱۰ قمری

zonūzī tabrīzī, mohammad hasan ebn-e ‘abd-ol-karīm(-1893)

در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و چند «فصل»: مقدمه در معرفت تقویم؛ مقاله ۱. معرفت روزهای هفته و تواریخ مشهوره و بروج و کواکب و تقویم ایشان و جز آنها، در هشت فصل، ۲. صفات منسوبات بروج و مقدار زمان، سه فصل؛ خاتمه در تعریف اختیار. (احمد منزوی)

آغاز:بسمله. حمد له ... چنین گوید ... محمد حسین بن عبدالکریم تبریزی که این رساله مسوده ایست در معرفت تقاویم لغوی و اصطلاحی کواکب و سایر اوضاع متعلقه بآنها از طبایع و مزاجات و ایام مصطلحه مرقومه در تقاویم ...

انجام:علامت قتل سلطان آن ملک بود.

[فهرستواره منزوی ۳۰۴۹/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیران یزدی، غلامرضا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۱۳-۳۰۹۱]

● معرفت تقویم / تقویم / عربی و فارسی

ma‘refa-te taqvīm

منجم، محمد اسماعیل بن علی نقی، ق۱۴ قمری

monajjem, mohammad esmā‘īl ebn-e ‘alī naqī(- 20c)

رساله مختصری است، مشتمل بر «مقدمه» و دو «مطلب» و «خاتمه».

آغاز:بسمله، الحمدلله علی ماهو اهله و صلی الله علی محمد وآله ... اما بعد چنین گوید بنده الهی محمد اسمعیل ابن علینقی

انجام:و انا سئل الله ان یوفقنی بالاتمام لاسیما علیه بالاذکار الماثور والحمدلله اولا و آخرا،

[فهرستواره منزوی ۳۰۵۵/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۹/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله علی ماهو اهله وصلی الله علی محمد وآله ... اما بعد چنین گوید بنده الهی محمد اسمعیل ابن علینقی؛ **انجام:**و انا سئل الله ان یوفقنی بالاتمام لاسیما علیه بالاذکار الماثور والحمدلله اولا و آخرا، حرره الاحقر واقل الحاج محمد مهدی ولدمرحوم آخوند ملااسمعیل پیشنماز بتاریخ ۲۳ شهر جمادی الاول من شهور۱۳۳۴

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن آخوند ملااسمعیل پیشنماز، تا: ۲۳ جمادی الاول ۱۳۳۴ق؛ ۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۳سم [ف: ۱۰-۱۸۵]

● معرفت تقویم ۱ / تقویم / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

در آن از خواجه طوسیو سال ۹۷۱ و امیر سید شریف باقی و خان احمد و بودن مؤلف در خدمت او و چیره شدن ترکمان و شاه صاحب قران و ملانظام الدین یاد شده است.

آغاز:بسمله. و به نستعین این رساله ایست در معرفت تقویم مشتمل بر دو مقاله و خاتمه، مقاله اول در معرفت تقویم رسمی (در چند فائده و یک فصل) ... مقاله دوم در معرفت تقویم تام (در یک مقدمه و چند فصل و فائده)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۱/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در آن خانه کوکب نحس است یا سعد و اللهاعلم بالصواب.

بی کا،تا:۱۰۹۱ق، جا: آستارا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۰ص (۲۴۳-۲۸۲)، ۲۱سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۵۱۸]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۳۶/۷

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: حکیم باشی، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۴۰]

● معرفت تقویم ۲ / تقویم / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

رساله کوتاهی است در معرفت تقویم، شامل یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در بیان حساب جمل؛باب ۱. در ارقام روزهای هفته و کواکب و بروج و ساعات و نظرها که میان کواکب واقع است شامل هشت فصل؛ باب ۲. در باقی آنچه مدار احکام بر آن است شامل پنج فصل.

آغاز:بسمله بدانکه رساله ایست در معرفة علم تقویم مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه مقدمه در بیان حساب جمل ایکی ب دو

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**رقم ایام در اینجا نوشته می‌شود تا آسان تر باشد الف یک شنبه، ب دوشنبه، ج سه‌شنبه، د چهارشنبه، هـ پنج شنبه، و جمعه، ز شنبه ، و الله العالم تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۱۴ر-۲۱۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**قمر کوکب پیکان ... و در سعادت و نحوست مانند شمس است.

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین خراسانی قرمیسینی، تا: ۲۹ صفر۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج سبز، ۶گ (۱۴۳پ-۱۴۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۳۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**قمر کوکب پیکان و رسولان و مسافران و پنبه و کتان و درختهای کوه باشد لایعلم قلب الا هو.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱پ-۵پ)، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۶۱]

● معرفت تقویم ۳ / تقویم / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

شامل پنج «فصل»: ۱. حساب جمل؛ ۲. معرفت روزهای هفته؛ ۳. معرفت ارقام بروج؛ ۴.ذکر منازل قمر؛ ۵. معرفت جدول‌ها که در تقویم است.

آغاز:بسمله. رساله معرفت اشکال و حروف تقویم. حمد له ... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر پنج فصل (نخستین در حساب جمل دوم در معرفت روزهای هفته ایام

الجمعات سوم در معرفت ارقام بروج و کواکب و اتصالات و احوال ایشان چهارم در ذکر منازل قمر (بی عنوان) پنجم در معرفت جدولهای تقویم
انجام:و اجتماع و استقبال و مطالع آنوقت را بر سر تقویم نویسند و الله اعلم بالصواب تمت رسالة تقویم ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۹۰/۲
آغاز و انجام:برابر
پنج فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳گ (۹پ-۱۱پ)، ۲۵ سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۳۵۵]
۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۸۵/۵
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: چرمی، ۴گ، ۲۸-۳۶سطر درمتن و حاشیه، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۹۰/۵-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۷۳]

● معرفت تقویم ۴ / هیئت / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

دارای یک «مقدمه» و دو «فصل»: فصل ۱. بیان صفحه شمسی؛ فصل ۲. بیان صفحه قمری.
آغاز:بدان ایدک الله تعالی که این رساله ایست در معرفت تقویم مشتمل بر مقدمه و دو فصل اول در بیان صفحه شمسی ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۹۴/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**پس رقم اول رقم برج باشد و رقم دویم قم ساعت و رقم سیم رقم روز یا شب اما بحسب اصطلاح درین صفحه قمری علامت روز.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ بخشی از فصل دوم افتاده است؛ جلد: گالینگور، ۸ص (۱۲۱-۱۲۸)، ۱۰-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۵۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۹۵]

● معرفت تقویم ۵ / تقویم / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

رساله مختصری است در تقویم شامل یک «مقدمه» و بیست «فصل» و یک «خاتمه». شباهت دارد با بیست باب در معرفت تقویم عبدالعلی بیرجندی (۹۳۴ق) و معرفت تقویم میرزا محمد نصیرا اصفهانی (۱۱۹۱ق).
آغاز:این رساله که در معرفت تقویم گفته شد مشتمل بر مقدمه و بیست فصل و خاتمه مقدمه آنچه تعلق به اهل حساب دارد و آن اعداد جمل باشد ... فصل اول در ایام هفته.
انجام:خاتمه در بیان مجملی از اختیارات هر امری ... در معرفت تقویم بیش از این حاجت باشد رجوع به شرح بیست باب بیرجندی نماید که مطلب حاصل شود.
[فهرستواره منزوی:۲۸۳۳/۴ و ۳۰۴۹]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۹۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۷شوال۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ ۳۰گ (۵۸پ-۸۷پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۶۰۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۸/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**اختیار شغل و عمل دیوانی باشد باید که کوکب منسوب بدور شمس می‌باشد ...
بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۱۷پ-۱۳۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۷-۶۴]

● معرفت تقویم ۶ / هیئت / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

رساله‌ای است کوتاه در تقویم و معرفت بروج و کواکب و در سه «قسم»:۱) معرفت بروج و کواکب، ۲) معرفت ارقام، ۳) معرفت ارقام جداول.
آغاز:باید دانست که مختصریست درمعرفت تقویم مشتمل بر سه قسم قسم اول در معرفت بروج و کواکب بدانکه حضرت حق سبحانه و تعالی افلاک را نه آفرید است بر فلک
انجام:ششم برای دقایق ساعات مثال اینست ... یعنی قرآن عطارد و زحل روز یک‌شنبه به چهار ساعت و جهل و سه دقیقه تمت الرسالة بعون الله الملک العلی.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۹/۱۰
آغاز وانجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۲۷پ-۱۲۹پ)، ۱۹-۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۱۶۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۹/۱۲
آغاز وانجام:برابر
در این مجموعه مجدداً نگارش یافته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در انجام (۱۳۳ر-۱۳۳پ)یک صلواتیه کوتاه با آغازی چنین آمده: «بسم الله الرحمن الرحیم بنبی عربی و رسول مدنی و أخیه أسدالله مسمی بعلی و بزهراء بتول ...»، در برگ ۱۳۴ر برگی از کتابی گویا در تفسیر که نسبتاً کهن شاید از قرن ۸ یا ۹ بوده باشد بعداً به این مجموعه الصاق گردیده، در برگ ۱۳۴پ یک برگ از کتابی ناشناخته در موضوع لذت علم که از فخر رازی و ثابت بن قره نقل گردیده است بخش آغازین نقل قول فخر رازی عبارت است از «قال الامام فخر الدین رحمة الله علیه فی فضائل

هذا العلم أن أصحاب هذا العلم أجمعوا بين لذة أشرف العلوم و أشرف أنواع القدرة أما لذة العلم ...»و بخشی از عبارت منقول از ثابت بن قرة نیز عبارت است از «قال ثابت بن قرة ذکر بعض الحکماء کحلا لقوی البصر بحیث یری ... فامتحنته أنا و قسطا بن لوقا و دخلنا بیتاً د کتبنا کتاباً فکان ...»؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۳۱ر-۱۳۳ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۵-۱۶۴]

● معرفت تقویم / هیئت / عربی

ma‘refa-te taqvīm

ناشناخته:

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۷/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق [ف: ۳-۳۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۲۴۸

آغاز:بسمله. فی معرفة التقویم و هو یشتمل علی فصول الفصل الاول فی معرفة ایام الاسابیع و التواریخ؛ **انجام:**فی الدرجة الثالثة من القوس و هبوط کل کوکب فی مقابل شرفه تمت

رساله مختصری در شناخت تقویم در ده فصل است: ۱. معرفة ایام الاسابیع و التواریخ المشهورة، ۲. بیان الکواکب و افلاکها، ۳.بیان البروج و اجزائها، ۴. مقدار سیرالکواکب الشمس، ۵. الجوهر و عرض القمر، ۶. الساعات، ۷. النظر و التناظر، ۸. ممازجات القمر و سائر حالاته، ۹. منازل القمر، ۱۰. الشرف و هبوط الکواکب؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۵]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۸۷

آغاز:باب فی معرفة تقویم الشمس اذا أردت معرفة ذلک فادخل مامعک من التواریخ العربی بالسنة التی ترید و خذما بازائة من مرکز الشمس؛ **انجام:**المرحمت بهت الشمس من جهت القمر بقی ... و سیما اسبق و الله أعلم.

رساله‌ای است برای تعیین مرکز و وسط خورشید، در ایام ماه‌های عربی که در برگ اول توضیح جزئیات تقویم درج شده و سپس طی جداولی، مرکز آن تعیین شده است، از برگ ۵پ به بعد، جداول اوساط زحل، مشتری، مریخ، زهره، عطارد و قمر و نیز جداول حرکات کواکب، حصص، تعدیل، عرض کواکب، در برگ ۳۴پ، بابی در معرفت رجوع و انتقال کواکب درج شده است؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵گ، ۱۵سطر (۱۰/۵-۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [رایانه]

● معرفت تقویم / هیئت / فارسی

ma‘refat-e taqvīm

ناشناخته:

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۴/۵

آغاز:حمد له ... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم؛ **انجام:**باحکام در ذیل هر یک ثبت کند و الباقی اله الواحد العالم الحاکم.

خط: نستعلیق ترک، کا: ایوب بن صائلمش، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۸گ (۶۰-۶۷)، ابعاد متن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۸۹۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۲/۱

آغاز:بدانکه حق سبحانه و تعالی افلاک را نه آفریده، فلك اول قمر و در دوم عطارد و در سیم زهره؛ **انجام:**و مدار حرکت ترکان بر ستاره است و در نهایت تأثیر است.

بسیار مختصر در اصول کلی که تقویم‌نگاران به کار برند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱پ-۷ر)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۲۷۳]

۳. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۸۷/۷

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد خواستیم تا چند کلمه در معرفت تقویم یاد کنیم چون مبتدی آن را یادگیرد در شناختن آن بیگانه نباشد؛ **انجام:**چون ماه نو بیند نیک بود عیش تماشا کردن و السلام این مختصریست که یاد کرده شده هر که بیش خواهد کتاب مطول باید خواند.

در ارتفاع و حساب کواکب و اختیارات تقویم در سی و سه باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابن محمد حاجی بحرانی، تا: ۱۰۸۱ق؛ جلد: چرم، ۱۵گ (۱۸۳ر-۱۹۷پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۹۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۸/۱

آغاز:انوار کواکبی که از افق زبان طالع شده اطراف و اکناف عالم کلام را منور سازد؛ **انجام:** و بعد از مدت هفت ماه چون آفتاب دو صد و پنج درجه بتوالی حرکت فرموده.

مؤلف از فضلاء امامیه نیمه دوم قرن۹ است [در برگ ۳۳ آورده: «و در تاریخ این عهد همایون که هشتصد و هفتاد و سه سال هجریست»]، مؤلف این کتاب را به نام المعتصم بالله الولی السلطان میرزاعلی معنون داشته [ظاهراً سلطان مذکور از امرآء سادات مشعشی باشد]، این رساله پس از دیباچه مفصل مرتب است بر مقدمه و سه مقصد و خاتمه، نسخه ناقص است: مقدمه در بیان حساب جمل، مقصد ۱. بیان آنچه در صفحه تقویم نگارند، مقصد ۲. بیان آنچه در جداول صفحتین و حاشیه تقویم به ارقام مذکوره نگارند، مقصد ۳. بیان معرفت اموری که خارج از اوراق اثنی عشریه تقویمی است و کلام در این مقام به دو اصل اتمام خواهد یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۸-۱۲۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۹۶/۱

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ... در معرفت روش ستارگان و مواضع آنها در طول و عرض، و آنچه ملایم آنست و در آن یك مقدمه و چهار باب است و خاتمه. مقدمه در تعدیل ایام؛ **انجام:**و این را حکمای خط ... بروزگار خود تجربه کرده اند. والله اعلم

در یک «مقدمه» و چهار «باب»: ۱. تقویم شمس (سه فصل)، ۲.در استخراج تقویم قمر و عرض آن (سه فصل)، ۳. استخراج تقویم علویه و عرض آن (دو فصل)، ۴. استخراج تقویم سفلین و عرض آن (دو فصل)در میان هر باب جدول‌های آن آمده است؛ خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۵۲گ (۱پ–۵۲ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹/۹×۳۰/۱سم [ف: ۹–۹۳]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۸۰/۹

آغاز:بسمله، الحمد لمن لا مانع لمشیته و لا معارض لارادته ... اما بعد این مقدهات چند است در معرفت تقویم و غیره به کار آید مشتمل بر فصول چند فصلی در حساب جمل؛ **انجام:**فصل در خریدن و فروختن، ماه که در برج ... بسعدین متصل و مقارنه با آفتاب ندارد ...

در چند فصل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷گ (۱۳۸پ–۱۴۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۴×۱۹/۸سم [ف: ۶–۶۱]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۲/۸–عکسی

آغاز:بسمله. بدانکه حق سبحانه و تعالی افلاک را نه آفریده است، هر فلک: اول قمر، دویم عطارد، در سیم زهره، و در چهارم شمس، و در پنجم مریخ، و بر ششم مشتری؛ **انجام:**و هر روز از ماه در کجا است و کدام طرف است ثبت نماید و مدار حرکت نزکان بر این تاره است و در نهایت تأثر است، تمت ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش۷۴۵ (گنج ۱۷۸/۱)، درباره ۱۲ برج با ماه‌های رومی و فارسی و خمسه مسترقه و پیامد آنها در سرنوشت آدمیان؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۸ص (۱۲۲–۱۲۹) [عکسی ف: ۲–۱۰]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۶۰/۳

در چهارده فصل، آغاز فصل اول: آموزنده معرفت تقویم را چاره نبود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۲۲گ (۸۶–۱۰۷)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳–۱۲۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۰/۳

خط: نستعلیق، کا: حسینی استرآبادی بورکیانی، رضا، تا: ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۵پ–۲۶پ)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶–۶۵۷]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۰۹/۵

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آلهالطاهرین اما بعد خواستم تا چند کلمه در معرفت تقویم یاد کنم تا چون مبتدی آنرا یاد بگیرد؛ **انجام:**باب سی و سه در اختیارات قمر ماه در شرف، نیک بود تزویج و بنا گذاردن و ابتدای کارها نمودن ... ماه خالی از سیر، نیک بود دیدن دوستان و عزیزان و آشنایان و غیره چون ماه نو ببیند نیک بود عیش و تماشا کردن، تمت بعون الله تعالی کاتبه و صاحبه.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۲۰ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: –۱۵۶۶]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۶۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد اسماعیل، تا: صفر۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷گ (۲ر–۱۸ر)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷–۴۹۶]

۱۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۵۶

خط: نستعلیق شکسته زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۲۸گ، ۱۰سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱–۱۳۶]

۱۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۰۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق [ف: –۱۱۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۲۵/۱

آغاز:باب اول و در آن دو فصل است؛ **انجام:**پس بر طبق آن وسط معدل تبدیل اول را بدان معدل سازند

در چهار باب است و هشت فصل بی خطبه و مقدمه و در آن از تاریخ محمد شاهی و سال شانزدهم محمد شاهی برابر سنه ۱۱۴۶ق و موضع سواجی پور از توابع هندوستان یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ص (۲–۱۷)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸–۳۰۶]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۱۴

آغاز:الحمدلله الذی خلق السماء بقدرته و جعل الکواکب زینة لها بحکمته ... اما بعد این مختصریست در معرفت شناختن تقویم مشتمل است بر مقدمه و پنج باب؛ **انجام:**روی هرکدام باور باشد مغلوب شود و ازین جدول می‌توان معلوم نمود.

رساله کوتاهی است در شناخت تقویم مشتمل بر «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه: در حساب هندسه ابجد، باب ۱. در رقم ایام هفته و تاریخهای پنج‌گانه، باب ۲. بیان آنچه در صفحه دست راست تقویم در میان جدول‌ها نویسند و آنچه در معرفت آنها ضرویست، باب ۳. بیان آنچه در صفحه دست چپ تقویم نوشته می‌وشد از نظرهای پنجگانه قسم با کواکب دیگر، باب ۴. بیان آنچه قبل از صفحات تقویم و بعد از صفحات آن می‌نویسند، باب ۵. بیان سعد و نحس کواکب و بروج و منسوبات کواکب ...، نسخه‌ای با همین آغاز در فهرستواره کتابهای فارسی ۲۸۷۲/۴ به عنوان تقویم آمده و به نقل از فهرست دارالکتب قاهره، قطب الدین عبدالحی نگارنده آن دانسته شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الاول۱۲۶۳ق، حسب فرموده آقا شیخ محمدقلی؛ مصحح، محشی، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴۱–۱۷۹]

۱۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۶۲/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این چند کلمه ای است در معرفت شناختن تقویم کلی و جزوی و نظرات قمر با کواکب و حالات قمر

رساله مختصری است در معرفت تقویم؛ خط: نستعلیق، کا: علی

بن آقا بابا کازرونی، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۶گ (۱پ-۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۸۶]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۰/۲

آغاز: ... که مماس تقویم شود، آن غایت ارتفاع؛ **انجام:**تقویم آفتاب چون بر خط قبه نهند، مماس آن سه درجه از مقنطرات که باشد، غایت ارتفاع روز مطلوب بود. و الله اعلم

ناشناخته، در بیست«فصل»: در فصل ۱۹ چنین آمده است: «در این وقت این ساعت در تاریخ سنه ۶۹۷ هجریه آنچه آفتاب در تحت درجه خود است»، اگر این رقم درست باشد، پس باید در این تاریخ تألیف شده باشد. این گفتار در دنبال اختیارات علائیه رازی چنان آمده که گویا دنباله آن است، فصلها: [۱ تا ۳ را ندارد]، ۴. در بیرون آوردن طالع، ۵. اندر معرفت تسویة البیوت، ۶. در معرفت ساعات مستوی، ۷. در معرفت ساعات معوجه، ۸. در معرفت قوس النهار و قوس اللیل، ۹. در معرفت تعدیل، ۱۰. اندر شناختن دایره فلک، ۱۱. در معرفت مطلع فلک مستقیم، ۱۲. طلوع و غروب بروج، ۱۳. بر آمدن صبح، ۱۴. شناختن عرض بلاد، ۱۵. اوقات غروب و شفق، ۱۶. تحویل سال عالم، ۱۷. عرض کواکب از راه شمس و میلشان، ۱۸. استخراج خط نصف النهار، ۱۹. معرفت ظل، ۲۰. در فوایدی چند و ختم کتاب. این کتاب در انجام و تعداد ابواب به رساله «اسطرلاب» عبدالله بن محمد جوهری همدانی شباهت دارد که نسخهای با همین عنوان در کتابخانه ملک دارد و روزگار او نامعلوم است ولی نام او به صراحت در ابتدای آن نسخه آمده است؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد کاظم ولد استاد آقا کوچک چاووش اصفهانی متخلص به خاموش، تا: ۱۲۸۹ق؛ ۱۱گ (۶۴ر-۷۴پ) [ف: ۱-۲۳۵]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۸۱/۱

آغاز:فصل اول دراحکام سهم الحوادث مهره احکام نجوم این سهم را جهت حوادث عالم به دست آورده؛ **انجام:**به طریق خفا ظهور هم از جانب مغرب باشد درهنگام شام وهم از جانب مشرق هنگام صباح

شرح هیئت علی قوشچی که در زمان حکومت سلطان محمد شاه غازی هندی (قطبشاه) ۹۷۷، در یک «مقدمه» و دو «مقاله» و هر یک از مقالهها در بابها و فصلهایی چند، نام شارح در در دیباجه هست؛ خط: نستعلیق، بیکا، بیتا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۰]

۱۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۰۷/۲

آغاز:کتاب: تقویم در لغت به معنی تصحیح است یقال قومه تقویما اذا ازال اعوجاجه، و در اصلاح قوم چون تقویم کوکب؛ **انجام:** و از ابتداء گذشتن آفتاب از نقطه اعتدال ربیعی تا رسیدن او به غایت بعد از معدل النهار که محل تقاطع دایره ماره به اقطاب اربعه است.

معرفت تقویم را به طور مختصر بیان نموده است. به نظر میرسد قسمتی از شرح بیست باب مظفر گنابادی باشد؛ خط: نسخ، بیکا، بیتا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۴۱گ (۶۲ر-۱۰۲ر)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۵]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۲۸-ف

نسخه اصل: مونیخ ۳۹۲. مجدول. در پایان یاد شده است از مجمل کوشیار و اثمار الاشجار و جامع شاهی و احکام بیهقی و کفایة التعلیم و روضة المنجمین؛خط:نسخ،بیکا، بیتا [فیلمها ف: ۳-۱۳۵]

۲۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۳۳/۵

آغاز:مقاله اولی در آنچه تعلق به استخراج تقویم دارد و حل بعضی از سخنان میرزای شهید و عقد تقویم مشتمل بر پنج باب؛ **انجام:**فصل در حل این جدول اگر چه روایت نبوده الا آنچه به درایت ظاهر شده است که اگر ارتفاع موجود خواهیم که طالع معلوم کنیم ...

بیکا، بیتا؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ (۹۰پ-۹۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۴]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۲۲/۴

ناتمام؛ بیکا، بیتا؛ ۳گ (۱۱۲پ- ۱۱۴ر) [ف: ۶-۳۳]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۴۲

بیکا، بیتا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۷۵/۱-۱۲/۶۵

آغاز:بدان اسعدک الله تعالی که تقویم در لغت راست کرداشتن و قیمت کردن است

چاپ سنگی؛ خط: نسخ، بیکا، بیتا؛ جلد: مقوا، ۱۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۳۴]

● معرفت تقویم (جدول) / تقویم / فارسی

maʻrefat-e taqvīm (jadval)

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۴۶/۶

به ترتیب ابجد و هوز و حطی و کلمن؛ خط: نستعلیق، بیکا، تا: با تاریخ ۸۸۱ق؛ ۱ص (۱۲۰پ) [ف: ۶-۲۴۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۵۶/۷

خط: نستعلیق، بیکا، تا: با تاریخ ۸۸۱ق؛ ۱ص (۱۲۱ر) [ف: ۶-۲۴۹]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۲

جدولهایی است که طبق آن سعد و نحس ایام و تناسب اعمال را در ایام بیان کرده است؛ خط: نستعلیق، بیکا، بیتا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۳ر-۳۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید: ۳-۲۵۹]

● معرفت تقویم (منتخب) / تقویم / فارسی

maʻrefat-e taqvīm (mn.)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۰۴

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین اما بعد این چند باب را از معرفت تقویم انتخاب نموده نوشتم باب اول در آنچه خداوند

طالع دلیل کند چون در یکی ازین خانهای؛ **انجام:**سهم الاعداء بروز و بشب از خداوند خانه دوازدهم گیرند تا بخانه دوازدهم و از طالع بیفکنند ... اینست احوال اقلیم هفتگانه و نام شهرها ... خوانند این کتاب از دیگر مدخلها که بدین شیوه کرده اند بی نیاز شود بمنه وجوده

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵ص (۳۶-۶۰)، ۱۰سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [رایانه]

● **معرفت تقویم منظوم** / تقویم / فارسی

maʻrefat-e taqvīm manzūm

در شناخت تقویم و کیفیت استخراج آن به نظم و ظاهراً در دو «فصل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۷۹/۴

آغاز: انصراف ماه از جرم زحل ×× در بروج خاکی ای کیوان محل / هم دلیل سختی سرماست باز ×× در اوان با برفها ای سرفراز؛ **انجام:**حرف آخر را زنام هر یکی ×× دان رقم ای پرخرد تو بی شکی / چون زحل را ل و ه زهره را ×× یاد گیر این نکته‌های شهره را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۴۹ر-۵۷پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۹۷]

● **معرفت تقویم و اسطرلاب** / هیئت، اسطرلاب / فارسی

maʻrefat-e taqvīm va ostorlāb

طرقی، احمد بن محمد

tarqī, ahmad ebn-e mohammad

رساله مختصری است در شناخت تقویم و اسطرلاب و اوقات نمازها و علم احکام نجوم به قدری که برای مبتدی و منتهی هر دو به کار آید، مشتمل بر چهار «قسم» و هر کدام در چند «باب» و «فصل»: قسم ۱. معرفت تقویم و لوازم آن، در دو باب؛ قسم ۲. علم اصطرلاب، در سه باب؛ قسم ۳. در دانستن احکام بر وجهی کلی مجمل، در یک مقدمه و دو باب؛ قسم ۴. معرفت اختیارها،در دو باب.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بداند که غرض از ساختن این رسالت آن است که از معرفت تقویم و معرفت اصطرلاب و شناختن مواقیت نمازها.

[فهرستواره منزوی ۲۸۹۲/۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸۸/۳

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۳۹۸؛ خط: نسخ، کا: اقران بن حاجی الفیرشهری المحرر(؟)، تا: ۷۰۰ق؛ ۵۰ص (۲۴۷-۲۹۶) [عکسی ف: ۴-۴۵۳]

● **معرفت تقویم و اسطرلاب** / اسطرلاب / فارسی

maʻrefat-e taqvīm va ostorlāb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴/۱۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 12726. بسیار لطیف و گرانبها؛ بی‌کا، تا: قرن ۹[فیلمها ف: ۱-۴۰۲]

● **معرفت تقویم و اسطرلاب** / هیئت، اسطرلاب / فارسی

maʻrefat-e taqvīm va ostorlāb

در دو «باب»:۱.معرفت تقویم در ده فصل؛۲. معرفت اسطرلاب در ده فصل. نسخه ما پس از چند سطری از باب هشتم در قبله افتاده (۱۱۰پ) و پس از این چند جدولی است نجومی و نباید هم از این رساله باشد. این هم گفته شود که در این نسخه باب دوم در معرفت اسطرلاب در ده فصل باید باشد ولی به‌جای عنوان‌های «فصل» آن از دوم تا هشتم «باب» آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۶۰/۳

آغاز:بسمله. حمدله ... اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم و اسطرلاب مشتمل بر دو باب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۰۹پ-۱۲۱پ)، ۵سطر (۷×۹)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۹-۸۵۳]

● **معرفة التکالیف** / فقه / عربی

maʻrifat-ut takālīf

موسوی شفتی، اسدالله بن محمد باقر، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۰ ؟ قمری

mūsavī šaftī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1873)

تاریخ تألیف:۲۴ ذیحجه ۱۲۶۷ تا سه‌شنبه ۱۰ رمضان ۱۲۷۳ق؛ محل تألیف: اهر

شامل چهار «کتاب»:۱. صلات، ۲. زکات، ۳. خمس و ۴. صوم. در پایان آن از شرح شرایع خود یاد کرده است.

آغاز:بسملة. و الصلاة ... تفکر ایها العبد المخلوق، فی خلقک و بعثک و فی فنائک و نشرک، و لاتجعل همک الدنیا فان متاع الدنیا عما قریب یفنی و ما عندالله خیر و ابقی و لا تفرح بالحیوة الدنیا و زینتها فان... فاعرف الله تعالی شانه و اعبده ... و من معجزات باهرة و ... نبوة محمد (ص) و من نص صریح امامة الائمة الاثنی عشر ... ارجع علیهم فیما اراد الله منک و ... قد وصل الیک منهم ید ابید الصلوه و الصوم و الزکوة و الخمس و الحج و الجهاد و سایر الاعمال فلا بد لک من ... معرفة التکالیف و نحن نبین لک خالصها انشاء الله تعالی فی کتب و ابواب و مقاصد و مباحث عدیدة. الکتاب الاول فی الصلوة و فیه ابواب

الباب الاول فی شرایعها و فیه ارکان الرکن الاول فی الطهارة و فیه مطالب المطلب الاول فی الطهارة عن الحدث ... و هنا فصول الفصل الاول فی الحدث الاصغر ... کتاب دوم: الکتاب الثانی فی الزکوة و فیه مقصد ان، المقصد الاول فی زکوة المال و هی حق مالی آلهی ... ینقسم الی واجب و مندوب ففیه قسمان الاول فی الزکوة الواجبة ففیها مباحث عدیدة المبحث الاول فیمن یجب علیه ... المقصد الثانی فی زکوة الفطرة ... کتاب سوم: بسملة. الکتاب الثالث فی الخمس و فیه مباحث المبحث الاول فیما یجب فیه الخمس ...؛ کتاب چهارم: بسملة. حمدلة. الکتاب الرابع فی الصوم فیه مقدمة و مقاصد. المقدمه فی معنی الصوم ...
انجام:کتاب دوم: الا انه ما اتی بالمستحب و یستحب ایضاً لکل من حصل الشرط ... هذا ما کتبه دام ظله فی المقام فرغنا عنه فی بداق اباد لیلة الخامس و العشرین من شهر ذی الحجة الحرام سنة ۱۲۶۷ ... ؛ کتاب سوم: و الامة المسبیة بل ما یتعلق بالمناکح مطلقا علی اشکال فرغنا منه فی لیلة الرابع و العشرین من ذی الحجة الحرام فی قریة هراتمه سنة ۱۲۶۷ ... کتاب چهارم: فجو از الافطار مع عدم التضیق حتی بعد الزوال قوی و ان کان الاحوط ترکه وهیهنا احکام آخر ذکرناها فی «شرح الشرایع» و لم یسع الوقت لازید من ذلک. فرغ منه ظهر یوم الثلثاء العاشر من شهر رمضان سنة ۱۲۷۳ اللهم اجعله خالصاً لوجهک الکریم، و الصلوة و السلام علی محمد و اله

۱. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۲۸
آغاز:برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱۴گ، ۱۷سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۷۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و السلام علی محمد و آله اولا و آخرا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۵سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۶۱۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳رمضان۱۲۷۳ق؛ محشی با عبارت «منه دام ظله العالی»، با بلاغ مقابله، مصحح با امضای «اقل الطلبة عبدالصمد المحلاتی»؛ شاید نویسنده بلاغ و مقابله کننده با کاتب، خود مؤلف یا یکی از شاگردان او باشد؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر (۵×۹)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۲سم [ف: ۱۱-۳۱۹]

● معرفت جذر اصم / منطق، فلسفه / عربی

ma‘refat-e jazr-e asam

حر، احمد بن حسن

horr, ahmad ebn-e hasan

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۳ ض
بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق [د.ث. مجلس]

↞معرفت جواهر ⟵ جواهرنامه
↞معرفة الجواهر ⟵ جواهر نامه

● معرفة الجواهر / طبیعیات / عربی

ma‘rifat-ul jawāhir

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۹۹/۲-ف
نسخه اصل: گویا از دهخدا. مشتمل بر فصول و ابواب. (در ۷ باب هر یک چند فصل)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۷۶]

● معرفة الجواهر / طبیعیات/ فارسی

ma‘rifat-ul jawāhir

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۷۱
از محمد باقر بن محمد کاظم شریف کاخکی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۵ق [الفبائی: -۵۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۱۷
آغاز:بسمله حمد بی حد و ثنای لایعد نثار؛ **انجام:**از خشکی دماغ باشد مخفوظ ماند ... بجاه محمد و اله الامجاد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق [رایانه]

● معرفت جواهرات / طبیعیات / فارسی

ma‘refat-e javāherāt

مشتمل بر ۱۲ «باب» است.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰/۲
آغاز:شرح معرفت جواهرات معدنی و نباتی و حیوانی از بری و بحری از قول حکماء سلف ...
خط: نستعلیق، کا: حاج ابراهیم بن ملاعبدالرسول حسینی، تا: ۱۲۳۵ق؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۷]

● معرفت جواهر و معادن (منتخب) / طبیعیات / فارسی

ma‘refat-e javāher va ma‘āden (mn.)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۵/۱
آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این کتابیست منتخب از رساله ای که استاد جهان خواجه نصیرالدین طوسی نوشته است

در معرفت جواهر و معادن؛ **انجام:**و اگر در زیر زن آبستن دود کنند زود فارغ شود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۱۸ق؛ در برگ ۱۲ر تا ۲۷ر اشعار فارسی میرزا ابوتراب بیک و تاریخ وزارت خلیفه سلطان به شعر فارسی که میرزا محمد صالح منشی ساخته است و اشعار فارسی جلال عضد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۲پ–۱۱پ)، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: –۳۳۰]

● **معرفت جهات مریخ (جدول)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e jahāt-e merrīx (jadval)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۹/۲۸
آغاز:باید که در محاربه در جهت برجی بایستد که مریخ دروی است. در شرح این جدول از اختیارات مولانا عبدالله کذاب ...؟ یاد شده، در وسط جدول چند سطر درباره تسخیر مریخ نوشته است
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱ص (۸۱)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹–۵۱۹]

←معرفة الجیب ⪢ ربع مجیب

● **معرفة الحبیب** / هیئت / عربی
ma‘rifat-ul ḥabīb

نقیب، شهاب الدین احمد
naqīb, šahāb-od-dīn ahmad

در هشت بند، در شناختن قبله و وقت نماز.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۳/۷–ف و ۳۷۷۴/۷–ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 1769 (بلوشه ۱۰۶/۴ ش ۲۱۴۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق [فیلمها ف: ۲–۲۴۷]

● **معرفت حالات قمر و اختیار نیک و بد آنها (جدول)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e hālāt-e qamar va extīyār-e nīk-o va bad-e ānhā (jadval)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۱/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ صفر۱۲۴۶ق؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۷۷۹]

● **معرفة الحجر** / کیمیا / عربی
ma‘refa-tol ḥajar

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۷/۱۳
آغاز:بسمله. فی معرفة الحجر من اقوال الفلاسفة. سأل مرقونس الملک قیدورس الحکیم: اخبرنی عن الحجر الاول ما هو ؟ فقال هو الحجر المحیط بالنیرین؛ **انجام:**فجسدها فیها، فیکون ثابتاً لا ینقطع نوره
متن منسوب به «قیدورس حکیم»؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ ۴گ (۹۵پ–۹۸پ) [ف: ۱–۲۳۵]

←معرفة حدوث الحروف ⪢ اسباب حدوث الحروف

● **معرفت حروف** / علوم غریبه / فارسی
ma‘refat-e horūf

نویسنده در مقدمه می‌گوید: «هرگاه عاقل معرفت حروف ترفع و ترقی و مساوات و تنزل را نداند الله مستحصله را نخواهد فهمید» لذا به تعریف آنها می‌پردازد: حروف تنزل: حروف تنزل هفت است: «س» و «ف» و «ر» و «ق» و «ش» و «ث» و «ذ» و «ظ»؛ حروف مساوات عبارتند از:«الف» و «ج» و «هـ» و «ز» و «ط» و «کاف» و «میم»؛ حروف ترقی: این حروف هفت است: «ع» و «ص» و «ر» و «ت» و «ج» و «ض» و «غ»؛ حروف ترفع: حروف ترفع نیز هفت است: «ب» و «د» و «و» و «ج» و «ی» و «ل» و «ن».

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۸/۱۲
آغاز:بسم الله خیر الاسماء بدانکه هرگاه عاقل معرفت حروف ترفع؛ **انجام:**در عقب حروفات بود باینطریق ای
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۱۱۱–۱۱۲)، ۱۵سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵–۶۳۹]

←معرفة الحساب ⪢ الفوائد السنیة و الفرائد البهمنیة

● **معرفة حصة العصر بالدائر** / هیئت / عربی
ma‘rifat-u ḥiṣṣat-il ‘aṣr bi-d-dā’ir

مراکشی، حسن بن علی، – ۶۶۰ قمری
marākešī, hasan ebn-e ‘alī(- 1262)

فصلی است از کتاب ابو علی مراکشی (مؤلف جامع المبادی و الغایات).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۷/۵
آغاز:قال الشیخ ابو علی المراکشی رحمه الله فصل فی معرفه حصة العصر بالدائر من الفلک اذکا اردت ذلک فحصل معرفة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۶–۱۷)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۰–۲۰۰۵]

←معرفة الحقایق ⟵ مکاتیب

● معرفة حقایق الاشیاء و هی معرفة حدودها و رسومها / فلسفه / عربی

ma‘rifat-u ḥaqāyiq-il ašyā’ wa hiya ma‘rifat-u ḥudūd-i-hā wa rusūm-i-hā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۷/۴

آغاز:اعلم ان معرفة حقایق الاشیاء هی معرفة و رسومها وذلک ان الاشیاء کلها نوعان مرکبات و بسائط؛ **انجام:**او رتبة معلومة هی الیق من سائر المراتب، و هو اعلم

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۵۶پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۳/۶×۱۷/۳سم [ف: ۵-۱۸۸]

● معرفت حق تعالی / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e haq ta‘ālā

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۹/۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۳۰۲]

● معرفة الحق الحقیق و طریق الوصول الیه فی الفروع و الاصول / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘rifat-ul ḥaqq-il ḥaqīq wa ṭarīq-il wuṣūl-i ilayh-i fi-l furū‘ wa-l uṣūl

مراغی، حسن بن عبدالرحیم،- ۱۳۰۰ قمری

marāqī, hasan ebn-e ‘abd-or-rahīm(- 1883)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۶/۶

آغاز:الحمد لله الواحد الاحد و الصلاة علی النبی الحمید الاحمد و الوصی الوحید الاوحد ...

در فهرست مختصر با عنوان «رساله در معرفت امام» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ (۲۵پ- ۳۶پ) [مختصر ف: -۷۷۵]

● معرفة الحق و الحقیقة / عرفان و تصوف / عربی

ma‘rifat-ul ḥaqq wa-l ḥaqīqa

امام تبریزی، احمد بن محمد بن عبدالملک،

emām-e tabrīzī, ahmad ebn-e mohammad ebn-e ‘abd-ol-malek

او باید جز احمد بن الحسین ابن الشیخ الخرقانی مؤلف دستور الجمهور فی احوال ابی یزید طیفور باشد.با سربندهای «فصل» بیشماره.(احمد منزوی)

آغاز:بسمله. و به نستعین. قال الشیخ زین الدین ابوالمحامد احمد بن محمد بن عبدالملک، اعلم ان المعرفة معرفتان معرفة الحق و معرفة الحقیقة، فمعرفة الحق.

انجام:کما قال الله وجوه یومئذ ناصرة الی رعاها ناظرة. تمت ...

[فهرستواره منزوی ۹۱۱/۸ و ۵۴۲/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶۷/۱-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: مراد بخاری ۳۱۸؛ کا: محمد بن حسین شیخ خرقانی، تا: ۱ شوال۶۹۰ق، جا: تبریز مدرسه سلطانیه؛ ۵گ (۱پ-۵پ) [فیلمها ف: ۱-۶۷۵]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۴۳/۱بخش۳

همان نسخه بالا [ف: -۱۴۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۸/۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۹]

● معرفة الحکمتین = اسرار العبادات / عرفان و تصوف / عربی

ma‘refa-tol ḥikmatayn = asrār-ul ‘ibādāt

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری

Šobbar, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)

در مسائل مهمه اصول و فروع دین و آداب اسلامی ظاهری و باطنی و بیان شریعت و حقیقت به روشی آمیخته بین مسلک عرفا و اخباریین،در یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی المعارف التی یحصل بها الایمان؛ باب ۱. بیان اصول الدین، دارای فصول؛ باب ۲. معرفة العبادات، از طهارت تا حج؛ الخاتمة: فی فوائد شریفة و فوائد لطیفة. در بعضی از نسخه‌های این کتاب مختصر «جامع المعارف و الأحکام» مؤلف دانسته شده و باید در این خصوص و نام کتاب تحقیق شود.

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی لا من شی کان و لا من شی یکون ما قد کان المبدع للأرکان و الأصول و الواهب للنفوس و العقول الذی تفضل علی عباده بعبادته ... اما بعد، فیقول ... هذه رسالة وجیزة ... قد تضمنت بمعرفة الکلمتین اللتین یحصل بهما الفوز بالسعادتین ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**کتاب الصلاة: و الواجب منها الیومیة و الجمعة ... و الثانی الی الغروب و الأول للمغرب الغروب إجماعاً ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: علی حسینی با مهر «علی الحسینی» (بیضی)؛ مهر: «عبده محمد علی الرضوی» (بیضی)؛ ۳۸گ (۱پ-۳۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳۹-۲۹۲]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۸۲/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فاهتم بامورهم و طلب صلاحهم و الدعاء لهم من حیث انهم عبادالله او اخوانک فی الدین، وفقنا للعمل بما نعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۳گ (۱پ-۸۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ با تقریظ منظومی بر کتاب از سید علی بن حسین عاملی؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۲-۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۵۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**والکف عما لا نعلم و لطاعاته و مراضیه و جعل مستقبل حالنا خیرا من ماضیه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ تملک: محسن نجفی شرابیانی؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۲-۴۵]

● معرفة حکم المفقود / فقه / عربی

ma‘refa-to ḥukm-il mafqūd

صیمری، حسین بن مفلح، – ۹۳۳ قمری

saymarī, hoseyn ebn-e mofleh(- 1527)

رساله مختصری است در شناخت حکم زوج مفقود و احکامی که بر آن مترتب است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۲۱/۶
آغاز:الحمدلله الذی کلف عباده بمعرفة الاحکام و جعل لها أدلة کالاعلام لیهتدی بها الخاص و العام ... فهذه جزازة فی معرفة حکم المفقود و ینقسم الی قسمین؛ **انجام:**بل وجب علیه أن یحکم بموته لوجوب العمل الظن الراجع اجماعاً و الله أعلمت بحقایق الامور.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱ص(۱۲۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۲۸]

● معرفة حلقة الکواکب و ... و رسالة مسقط النطفة /

هیئت / عربی

ma‘rifat-u ḥalqat-il kawākib wa ... wa r.-u masqaṭ-in nuṭfa

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۳/۱۳
منقول از کتب اخوان الصفا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱-۴۹۹]

● معرفة حلول الشمس فی المنازل الشامیة و الیمانیة /

هیئت / عربی

ma‘rifat-u ḥulūl-iš šams fi-l manāzil-iš šāmīyya wa-l yamānīyya

از الهاملی. رساله‌ای است با عنوان‌های «فائدة و فصل».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۴
آغاز:بسمله. باب معرفة حلول الشمس فی المنازل الشامیة و الیمانیة، و هی ثمان و عشرون منزلة النطح و البطین و الثریا و الدبران؛ **انجام:**علی ما تقدم تعریفه فی الاشهر العربیة. و الله سبحانه اعلم. من کلام الهاملی
خط: نسخ ترکی، کا: محمد سعید بن السید مال الله تکریتی، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۶گ (۷۷ر-۸۲ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۶سم [ف: ۸-۵۷]

● معرفت حمیات مرکبه و ربع و خمس / طب / فارسی

ma‘refat-e hommayāt-e morakkabe va rob‘ va xoms

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، – ۹۸۴ ؟ قمری

‘emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas‘ūd(- 1577)

اهداء به: نظام شاه.

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۹۷/۱۵
کا: سالک الدین محمد حموی، تا: شنبه ۲۴ صفر۱۰۰۷ق؛ ۲گ (۱۷۲پ-۱۷۳پ) [نشریه: ۳-۱۵]

● معرفة الحواس و ترتیب ریاسة الناس / متفرقه / فارسی

ma‘refa-tol havās va tartīb-e rīyāsat-on nās

مبارکشاه حسینی، محمد بن مرتضی، ق ۱۰ قمری

mobārak-šāh hoseynī, mohammad ebn-e mortazā(-16c)

تاریخ تألیف: ۹۸۸ق

رساله بسیار مختصر دردو «فصل»: حواس ظاهری و باطنی انسان و سپس درحکومت بر مردم را بررسی کرده است.

چاپ: به کوشش ایرج افشار در مجله دانشکده ادبیات تربیت معلم، ش۶ (دی ۱۳۵۸)، صص۱۳۸-۱۱۶

[فهرستواره منزوی ۶۱۷/۶ تاریخ تألیف را ۶۸۸ق ثبت کرده]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۰۱
آغاز:و براین سنن استقامت پذیرد و این سنن را اقامت دهد جاه او روز بروز مرتفع می‌گردد و خواص و عوام از وی منتفع می‌گردند و نام وی ... فصل اول درمعرفت حواس: بدان که صانع قدیم؛ **انجام:**افنیت عمرک ادبار او اقبالا ×× تبغی البنین وتبغی الاهل والمالا / حتی متی انت بالامال مشتبک ×× اذا انقضی امل املت آمالاً
خط: نستعلیق، کا: مؤلف، تا: رمضان۹۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ یک

مثنوی از مؤلف درپایان؛ ۸گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۰]

● **معرفة الحیاة = بیولوژی** / طب / فارسی

ma'refa-tol hayāt = bīoložī

حافظ الصحه، میرزا مهدی

hāfez-os-sehha, mīrzā mahdī

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷/۱

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن نورالله ساوجی، تا: نزدیک به پایان رمضان۱۳۱۲ق؛ با یادداشت دکتر آقا بزرگ فلسفی ساوجی نواده میرزا موسی طبیب ساوجی در ۱۳۱۵ خورشیدی درباره آن [نشریه: ۱۱-۹۲۳]

● **معرفة الحیوان** / حیوان شناسی / عربی

ma'rifat-ul ḥayawān

جز حیلة الحیوان دمیری است، به ترتیب حروف تهجی است از ارسطو و جاحظ و یکی از یاران قفال و زمخشری در فائق و ربیع الابرار و ابوحاتم سجستانی در کتاب الطیر و ابن شریح در شرح غنیه و جوهری و قزوینی و ابن صلاح و ابوالفتوح عجلی و از عشرات و کفایة در آن نقل شده است، جنبه ادبی دارد ولی جنبه فقهی آن بیشتر است. از حمام تا معز است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ آغاز در باب الحاء و انجام در باب المیم افتاده؛ جلد: گالینگور، ۴۹گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۲۳۸]

● **معرفة الحیوانات** / حیوان شناسی / فارسی

ma'refat-ol heyvānāt

مطالبی به اختصار درباره حیوانات وحشرات وانسان همراه با نقاشی رنگی از مغزانسان وغیره آورده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۶۹

آغاز:علوم طبیعی برچند قسم است؛ اول: علم به احوال موجودات ذی حیاة که آن هم بر چند قسم است؛ **انجام:**اسید استیک ۲ گرام کلول فترانه ۵ گرام اترسولفوریک ۲۵ گرام با پنبه بمالند

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ بااشکال رنگی؛ مهر: «دواخانه عمومی میرزا حسین خان عابدزاده بارفروش مازنداران ۱۳۳۳» (مستیطل)؛ جلد: مقوا، ۸۸گ، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۰]

● **معرفت خانه سائل و مسئول عنه** / علوم غریبه، شعر / عربی

ma'refat-e xāne-ye sā'el va mas'ūl 'an-h

عدد بیوت خیر و شر و پرسش از ضمیر و فصولی در بیوت. حروف اشکال و معرفت حروف و اخراج اسم. پس از آن ۱۸ صفحه در هر صفحه یک جدول ۱۶۰ خانه‌ای که در هر خانه‌ای حرفی از حروف تهجی آمده است. جدول صفحه اول برای خلاصی از زندان و جدول آخر برای طلب منصب عالی.پس از آن، منظومه‌ای در رمل.و بعد از آن شرح ابیات فوق. سپس بابی در معرفت تسکین مزاج، استخراج ضمیر، احکام و اخراج خبایا، در اعداد، رمل و حساب، اشکال و اعداد و عناصر. سؤال از غائب، کشف سرقت، جواب سئوال از سرقت. نکاح. جنین و ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۴۷/۵

آغاز:موجود: و خارج القبظ نحس بیت اخوته ×× حرفاه لغ و نجم الرأس فیه برا؛ **انجام:**این منظومه: ثم الصلوة علی المختار ما طلعة ×× شمس النهار و ما برق الغویر سرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۵۵۲]

● **معرفت خدا** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'refat-e xodā

گیلانی، محمد مهدی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

gīlānī, mohammad mahdī ebn-e asad-ol-lāh(- 20c)

[فهرستواره منزوی ۹۱۲/۸]

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۹/۲

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: ۲۰ ربیع الاول۱۲۹۳ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۵۰]

←معرفت خداوند ‹ مشکل حل

● **معرفت خداوند** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma'refat-e xodāvand

محتملا این رساله همان «معرفت خدای» موجود در همدان است، که از محمد مهدی بن اسدالله گیلانی دانسته شده است.شامل یک «مقدمه» و دوازده«فصل» و «خاتمه»: مقدمه در معرفت خدا نتیجه در اصول و فروع دین؛ فصل ۱. در آنچه پیش از نماز بجا باید آورد؛ فصل ۲. در فعل‌های واجب در وضو ...؛ فصل ۱۲. در نوافل لیلیه خاتمه در چگونگی نمازهای واجب.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی نبیه محمد سید المرسلین ... و بعد این رساله مختصریست در معرفت خدای سبحانه ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۲/۲

آغاز:برابر

کا: محمد امین بن محمد علی بن شاه علی بن حسن شاه خوانساری، تا: جمعه ۶ رجب۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۱۵۲]

● معرفت خسوف ۱ / هیئت / فارسی

ma‘refat-e xosūf

مقالی است کوتاه تحت عنوان «فایده».

آغاز:بسمله. در معرفت خسوف. اهل تفکر در خلق سموات و ارض چون مشاهده نمودند که نور صفحه قمر بسبب قرب از آفتاب زیاد میشود

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲۹/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**که بحرکت وضعی شمس در مکان خویش در قرب یکسال دوره تمام میکند لکن چون اکثر مردم را بر چنین چیزها دست رسی نیست ناچار ما هم بنای اعمال و حساب برهان گذاشتیم والسلام.

خط: شکسته چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۸سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۳-۲۴۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**وسط خسوف قمر بر عقده بوده در غیر این صورت

کاتب آن را به آخر نرسانده و پس از آن ۲۰ برگ نانویس گذاشته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۶ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱-۴۹۹]

● معرفت خلقت انسان / طبیعیات / فارسی

ma‘refat-e xelqat-e ensān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۰۲

به نقل از کتاب ... الاحباب (کذا)؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد غفاری مازندرانی، تا: ۱۲ ذیقعده۱۰۴۶ق؛ ۲ص (۲۳۰-۲۳۱) [مختصر ف: -۶۸۳]

● معرفت خیر و شر / گوناگون / فارسی

ma‘refat-e xayr va šarr

رساله درباره دم و آب و خاک و آتش و مشتمل بر شش فصل:۲. بیان عزیمت کارها؛۲. در سؤالات؛ ۳. ضمیر؛ ۴. معرفت موت؛۵. الفت؛ ۶. معرفت دم.

[فهرستواره منزوی ۳۴۵/۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۰۲/۵

آغاز:بسمله. بدان ارشدک الله تعالی فی الدارین که آدمی عالم صغیر است چنانکه آفتاب و ماهتاب در عالم کبیر گردش دارند؛ **انجام:**و حروف مقاصد و حروف استخاره هر دو بر لوح عرض کند و ببیند که در کدام مرتبه است تحقیق کند

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ رساله دارای سه شکل است و جدول حروف و اعداد مدور و مربع اعداد حروف و جدولها؛ جلد: میشن، ۹گ (۱۲۳ر-۱۳۱پ)، ۱۵سطر [ف: ۹-۹۵]

● معرفة الخيل = بیطار نامه / حیوان شناسی / فارسی

ma‘refa-tol xayl = baytār nāme

در ۷۶ «باب»؛ در آغاز از تاریخ این علم یاد شده است.

آغاز:بسمله. الحمد الله الذی فضل آدم علی الملائکه بنفحته ... و بعد فهذا نفیس فی معرفة الخیل و انسابها و الوانها الجیدة الردیة و دوائرها المتیمن بها و المتشام و العیوب و الریاضیات و فی معرفة عللها و علاماتها و علاجاتها بالادویة و التجارب ... من کتب الحکماء ...

انجام:و لان الانثی اقلا صهیلا و هذا ما وجدناه مسطور و الحمد الله رب العالمین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الثانی۱۰۸۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوای پارچه‌ای، ۱۶۹گ (۶۸-۲۳۶)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۳۲]

● معرفة دائره هندیه / هیئت / فارسی

ma‘refat-e dā’ere-ye hendīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۵۹پ) [مختصر ف: -۸۳۱]

● معرفة درجات کیفیة الادویة المفردة / طب / عربی

ma‘refa-to darajāt-i kayfīyyat-il adwīya-til mufrada

معرفت درجات کیفیت ادویه مفرده و خواص آنها و کیفیت طرق استعمال آنها، در شش «مقاله» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۳۸

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: یک‌شنبه ۵ ذیحجه ۱۰۰۵ق، جا: یزد [سنا: ف: ۱-۱۸۹]

● معرفة درجة الشمس / هیئت / عربی

ma‘refat-o darajat-iš šams

باب ششم از رساله‌ای است در هیئت. مؤلف در این باب راه

استخراج درجه‌های خورشید را حین وقوع در برج‌های دوازده‌گانه بیان می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳/۳-طباطبائی

آغاز:الباب السادس فی معرفة درجة الشمس بالتقریب و وضع الخیط علیها و طریق ذلک ان تعرف الماضی من الشهر الرومی و تزید علیه الحرف الذی کتب بازائه و هو الاس؛ **انجام:**در پایان این فقره آمد «رسالة اخری»

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۹ و ۲۲و ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۳]

● معرفت الدرهم و الدینار / متفرقه / فارسی

ma‘refat-od derham va-d dīnār

غزالی، محمود طاهر

qazālī, mahmūd tāher

می‌گوید که پیش از این اندازه درم و دینار را نادرست گزارش کرده بودم، اکنون این گفتار را در اصلاح آن گفته نگاشته و «معرفة ...» نامیده‌ام. در دو «باب»: ۱. بیان درم شرعی، ۲. دینار (؟).

[فهرستواره ۲۷۴۲/۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۸/۲-عکسی

آغاز:الحمدلله الذی الهمنا التقریر بالصواب و الرجوع من السهو، و الصلاة علی ... می‌گوید بنده ضعیف، دعاگوی نحیف ... محمود طاهر غزلی، عرف به نظام ساکن مدرسه حلالی احسن الله ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [عکسی ف: ۱-۳۶۹]

←معرفت دل و ماهیت قلب ← گنج اسرار

● معرفت دم و تأثیرات دم / علوم غریبه / فارسی

ma‘refat-e dam va ta’sīrāt-e dam

رساله کوتاهی است درپنج «فصل»:۱. عزیمت کارهاغ ۲. درآنچه کسی سؤال کند؛ ۳. در ضمیر گفتن؛ ۴. در شناختن مرگ؛ ۵. معرفت دم؛ و در آغاز دم را به پنج «نوع» تقسیم نموده: ۱) دم خاکی، ۲) دم آبی، ۳) دم آتشی، ۴) دم بادی، ۵) دم آسمانی. دراین رساله آثار واحکام خروج خون از نقاط مختلف بدن بررسی شده واصل رساله به زبان هندی در۸۴ بیت بوده به نام کتاب «کامرو پنجاسنکا» که به زبان فارسی ترجمه شده است ومربوط به علم وهم تأثیرات دم است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۵/۴-۱/۱۵۵

آغاز:بسمله این کتابیست درعلم وهم از ساخته هندوان واز هندی به پارسی نقل کرده اند ... آغاز کتاب: بدان اسعدک الله که هرگاه دم از سوراخ بینی راست برآید چنین گویند که این دم از آفتاب می‌آید؛ **انجام:**اگر پرسنده از آن جانب آمد که گه دم از او پرتر آید کار به مقصود رسد واگر کمتر کار برنیاید. تمت الرسالة بعون الله وتوفیقه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ ۵گ، ۱۸سطر [ف: ۸-۴۴۳۵]

● معرفة الدنیا / اخلاق / فارسی

ma‘refat-od donyā

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸ - ۹۷۵ قمری

mottaqī, ‘alī ebn-e hosām-od-dīn (1484 - 1568)

رساله‌ای است درحقیقت دنیا و معنی آن و اقسام طالبان دنیا و علاج ترک حب دنیا و دارای چهار «فصل» و چند «فائده» و «مسئله» است. در دیباچه می‌گوید: این چند کلمه‌ای است در حقیقت دنیا و معنی آن و اقسام طالب دنیا و علاج حب دنیا و نام «معرفت الدنیا» بر آن نهاده شد؛ فصل ۱. دنیا سه قسم است: دنیای محمود مطلق، مذموم مطلق، دنیایی که به اعتباری مذموم و به اعتباری محمود است؛ ۲. طالبان دنیا سه قسم اند؛ ۳. ذکر چیزهایی که باعث ترک دنیا شود؛ ۴. اسبابی که ممد است بر ترک دنیا.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل الدنیا قنطرة الاخرة و مجازها و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد خیر خلف هذه العقبة

انجام:وچون او را توکل حاصل شد کار دنیا و آخرت او تمام شد

[فهرستواره منزوی ۹۱۲/۸]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۲/۵-۵/۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ جمادی الثانی۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۴۲۹]

● معرفت دوازده امام / تاریخ / فارسی

ma‘refat-e davāzdah emām

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۰/۸

آغاز:بسمله. بر رأی ارباب دانش و فضل پوشیده نماند که معرف اسامی دوازده امام و القاب و کنیت؛ **انجام:**ادعیه چندست مخصوص هر روز باز مداومت نماید و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۹پ-۲۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۳۰-۱۹۱]

● معرفت دیدن شانه / علوم غریبه / فارسی

ma‘refat-e dīdan-e šāne

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۴۱/۱۶-ف
نسخه اصل: برلین Or. 8066 (پرج ش ۳۰۳ ص ۳۲۶)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ ۱گ (۱۵۲ر–پ) [فیلمها ف: ۱-۷۱۴]

● **معرفت ذات و صفات الهی بنظر صوفیان** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e zāt va sefāt-e elāhī be-nazar-e sūfīyān

در معرفت ذات و صفات الهی به روش فیلسوفان و صوفیان.

آغاز: بسمله عونك یا وهاب یا کریم. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ای برادر وفقنا الله و ایاك لادراك الحقائق و العمل بموجبات الاحکام الربانیة که معرفت ذات و صفاته و اسماء الهی بر سبیل تحقیق

انجام: معنی عروج و نزول پیش ایشان و الله اعلم بحقایق الامور تمت الرسالة الشریفة

[فهرستواره منزوی ۱۸۸/۶]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۸۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۲پ–۱۱پ)، ۱۶سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: -۳۳۲]

● **معرفت ذات و صفات و افعال الهی** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e zāt va sefāt va ef‘āl-e elāhī

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

در هشت «فصل»: ۱. در سخن اهل تصوف و معرفت ذات خدای؛ ۲. بیان صفات خدای؛ ۳. معرفت افعال خدای؛ ۴. معرفت افعال بر قول اهل حکمت؛ ۵. معرفت افعال ولایت و نبوت؛ ۶. معرفت انسان، در چند فصل؛ ۷. بیان ترقی و عروج آدمیان؛ ۸. بیان این چهار دریا.

آغاز: بسمله. حمدله. چنین گوید ... عزیز بن محمد نسفی که جماعت درویشان ... از این بیچاره درخواست کردند که می‌باید در معرفت ذات صفات و افعال خدای ... و در معرفت ولایت و نبوت و در معرفت انسان و درمعرفت مبدء و معاد کتابی جمع کنی

[فهرستواره منزوی ۳۶۷/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۷۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** کار آدمی اینست و خلاص و کمال او در اینست.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۹۱۷ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۳۰گ (۴ر–۳۳پ)، ۱۵سطر (۸/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۷-۳۷۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۷۰/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** می‌تواند راحت رساند. اینست کار آدمی و درین خلاص آدمی. سخن کوتاه شد. الله اکبر.
بی‌کا،تا:دوشنبه۲۸صفر۱۲۴۴ق؛۳۵گ (۱۰۶پ–۱۴۰ر) [ف: ۵-۵۲]

● **معرفت رباط الکواکب من کتاب الغایة للحکیم الرحابی** / هیئت / عربی

ma‘rifat-u rubāṭ-il kawākib min k.-il ġāya li-l-ḥakīm-ir raḥābī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹/۴ سرود
بخشی از آن کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۱۳-۴۲۰]

← معرفت ربع (رساله در) > ربع مجیب مخترع

● **معرفت ربع مسکون و اقالیم سبعه (جدول)** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e rob‘-e maskūn va aqālīm-e sab‘e (jadval)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۹/۲
خط: نستعلیق، کا: ارغندی ترشیزی، محمد باقر بن فتحعلی، تا: ۱۳۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۶۹پ–۱۳۰پ)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: -۱۵۳]

← معرفت ربعی > ربع مجیب

● **معرفة الرجال** / رجال / عربی

ma‘rifat-ur rijāl

بغدادی، یحیی بن معین، ۱۵۸ – ۲۳۳ قمری

baqdādī, yahyā ebn-e mo‘īn (776 - 848)

در جرح و تعدیل رجال و ذکر مساوی و محاسن آنان، بیشتر کتاب سؤالاتی است درباره رجال که از یحیی بن معین پرسیده‌اند و یا مطالبی که در همین زمینه از او شنیده‌اند. مطالب را ابو العباس احمد بن محمد فزاری در ماه صفر سال ۲۸۳ق در فسا از ابوالفضل جعفر بن درستویه بن مرزبان فسوی شنیده و می‌گوید: او این مطالب را از ابوالعباس احمد بن قاسم بن محرز، و او از یحیی بن معین شنیده است. ابو العباس خود کتاب را تنظیم نموده است.

آغاز: اخبرنا ابو عمر محمد بن العباس بن محمد بن زکریا بن حیویه الخزار قال: حدثنا ابو العباس احمد بن محمد الفزاری قال

حدثنا ابوالفضل جعفر بن درستویه بن المرزبان الفسوی ... بفسا فی صفر سنة ثلاث و ثمانین و مائتین
چاپ: دمشق، محقق: احمد محمد نور سیف، دار المامون، ۱۷۳ص، ۱۹۷۹م.
[زرکلی اعلام ۲۱۸/۹؛ معجم المؤلفین ۲۳۲/۱۳؛ یوسف العش، فهرس التاریخ / ۲۳۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:**وولد یافث الترک و الصقالبة و یاجوج و ماجوج و لیس فی شی من هولاء خیر اخر کتاب معرفة الرجال عن یحیی بن معین
نسخه اصل: ظاهریه - دمشق(یوسف العش، فهرس التاریخ / ۲۳۱). جزء اول و دوم ازتجرئه اوست؛ بی‌کا، تا: قرن ۴؛ دارای سماع به تاریخ ربیع الاول ۳۷۵ق و روی برگ اول جزء دوم بتاریخ ربیع الاخر ۳۷۵ق و چند سماع دیگر مربوط به اوائل و اواسط قرن ششم می‌باشد؛ ۴۳گ [عکسی ف: ۱-۴۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۶۴
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریة - دمشق ۳۷۳۸. جزء اول کتاب و بیشتر به جرح و تعدیل رجال پرداخته است؛ خط: نسخ مغربی، بی‌کا، تا: قرن ۴؛ مصحح، با سماعی به سال ۳۷۵ و بلاغی از احمد بن محمد بن الآسوسی و محمد بن علی مالکی، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف و راویان از وی و سماع مهج بن عبدالله فضلی و وقف شیخ علی و مهر دائری دارالکتب الظاهریة دیده می‌شود و چندین سماع به سال ۵۲۷ و ۵۲۸ و ۵۵۳ آمده؛ واقف: شیخ علی؛ ۴۰ص [عکسی ف: ۷-۱۵۸]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۶۵
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریة - دمشق ۳۷۳۸. جزء دوم و مشتمل بر بیان برخی از احکام و تاریخ ولادت و وفات برخی از رجال می‌باشد؛ خط: نسخ مغربی، بی‌کا، تا: قرن ۴؛ در بقیه مشخصات مانند نسخه قبل [عکسی ف: ۷-۱۵۹]

←معرفة رسم خط کلام الله ⟵ تحفة اهل الله
←معرفة رسوم الرسائل و المکاتبات ⟵ کتاب الالفاظ الکتابیة
←معرفة الرکن الرابع ⟵ رکن رابع

● معرفة رموز المشایخ القراء السبعة / تجوید / عربی

ma‘refa-to rumūz-il mašāyix-il qurrā’-is sab‘a

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۴۱/۶
آغاز:کتاب فی معرفة رموز المشایخ القراء السبعة و تلامیذهم ... بسمله ... ابج: ابو عز، نافع ثم باؤها؛ **انجام:**فخفی نونها نحو بعض قول الحکماء لحکیماً ... (پاک کرده‌اند)
خط: نستعلیق، کا: عثمان بن علی بن عثمان، تا: ۱۱۲۰ق؛ جلد: میشن، ۴گ (۴۴ر-۴۷پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۶-۳۲۵]

● معرفت رگها / طب / فارسی

ma‘refat-e rag-hā

تاریخ تألیف: جمعه ۲۵ شوال ۱۲۱۷ق
در معرفت رگ‌ها و فصد آنها مشتمل بر ده باب. مترجم ابن محمد هاشم.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۶۰/۴
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۲۵ شوال۱۲۱۷ق [ف: ۳-۵۹]

● معرفت روح / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e rūh

ابن داود، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۷۸۲ - ۸۵۶ قمری
ebn-e dāvūd, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī bakr (1381 - 1453)

اهداء به:سید علی محمد
در آن از این‌که روح چیست و ظهور کیست گفتگو می کند.
آغاز:حمد بی غایت سزای فیاضی که حقایق علمی را به فیض اقدس ...
انجام:و سر این انوار منکشف و متجلی می‌فرماید بمنه و کرمه
[فهرستواره منزوی ۹۱۲/۸]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۷ص (۵۹-۹۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۷]

● معرفت روح / فلسفه / فارسی

ma‘refat-e rūh

رساله‌ای کوتاه که به غلط به میرسید شریف جرجانی نسبت داده شده و درباره معانی روح و مذاهب و دیدگاه‌های مختلف عرفانی و فلسفی درباره آن که در آن پانزده نظریه و مذهب نقل و نقد و بررسی شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۸/۱
آغاز:اما بعد کلام سید انام علیه الصلاة و السلام که یا علی اذا اقترب الناس الی خالقهم ... دلیلی است قاطع و برهانی است ساطع؛ **انجام:**اما به واسطه کثرت مشاغل و قلت فرصت روی همت و توجه قصد را از رقم آن باز نموده شد

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «لایرجو المحسن عبداً الا الله» (هشت ضلعی)؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱پ-۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱/۳۳-۶۹]

● **معرفت رؤیت هلال (جدول)** / هیئت / فارسی

ma'refat-e ro'yat-e helāl (jadval)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۱/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ صفر۱۲۴۶ق؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۹]

←معرفة الزوال ⩽ شرح الوقاية

● **معرفة الزوال** / فقه / عربی

ma'refa-toz zawāl

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

این بحث که به اختصار برگزار شده ازشرح من لایحضره الفقیه مجلسی اول برگرفته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۳۹/۱۱

آغاز:قال المولی البارع الفاضل النقی التقی الملقب بالمجلسی طاب ثراه فی شرح الفقیه فی باب معرفة الزوال و یحصل التحقیق؛ **انجام:**والظاهر ان دائرة القبلة اوسع من اعتبار هذه الدقایق فیها کما ننبه علیه ان شاء الله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۱]

● **معرفت زوال** / ستاره‌شناسی / فارسی

ma'refat-e zevāl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۲۰

آغاز:فی معرفة فی الزوال. بدان که درین معنی از مولانا الامام الاجل مولانا صدر الشریفة جزاءالله تعالی عن المسلمین احسن جزائین نقل کرده اند و ما همان دو بیت را تقریر و تحقیق می‌کنیم ... فی زوال اول صیف است یک قدم ×× پس در زیاده آید نصفی نه بیش و کم؛ **انجام:**و همین که هژده روز گذشت چهار قدم شد و همین که بیست و هفت روز گذشت سه قدم و نیم شد.

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۳؛ جلد: میشن؛ ۱ص (۱۹پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۳۲]

● **معرفة الزوال بالدائرة الهندية** / هیئت / عربی

ma'refa-toz zawāl bid-dā'irat-il hindīyya

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۸/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، قطع: خشتی [ف: -۲۸۹]

● **معرفة زوال الشمس** / هیئت / عربی

ma'rifat-u zawāl-iš šams

رساله ای است بسیار مختصر در معرفت غروب خورشید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۰/۷

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی نبینا محمد سید الاولین و آلاخرین؛ **انجام:**اذ تیعین فی هذا الوضع شیء اعنی المشرق و المغرب و الجنوب و الشمال.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۱۱-۱۱۷)، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۴-۲۰۴]

● **معرفة زوال الشمس** /- فارسی

ma'refa-to zawāl-iš šams

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۳۷

آغاز:من شرح من لایحضره الفقیه مرحمت و مغفرت پناه مولانا محمد تقی مجلسی رحمه الله تعالی. این بابیست در بیان شناختن زوال آفتاب از دایره نصف النهار که آن اول وقت ظهر است و روایاتی که در آن وارد شده است؛ **انجام:**هر چند ابر عظیم باشد البته آفتاب خود را می‌نماید و فی الحقیقه امر نسبت به ابر است که از مقابل آفتاب دور شود. تمت الرسالة.

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱). به نقل از شرح من لایحضره الفقیه ملا محمد تقی مجلسی؛ خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:با تاریخ قرن۱۱؛۲ص(۹۷-۹۸)[عکسی ف: ۳-۴۲۰]

● **معرفة الزوال فی الشهور الرومية (رسالة فی)** / هیئت / عربی

ma'rifat-uz zawāl fi-š šuhūr-ir rūmīyya (r.-un fī)

بامخرمه، عبدالله بن عمر

bāmaxrame, 'abd-ol-lāh ebn-e 'omar

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۵

آغاز:بسمله. حمدله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم. معرفة ظل الزوال بالاقدام فی الاشهر الرومية؛ **انجام:**و هو اول وقت العصر، قاله الهاملی، و قال غیره الی سبعة اقدام و الله اعلم.

خط: نسخ ترکی، کا: محمد سعید بن السید مال الله تکریتی، بی‌تا؛ ۳گ (۸۲پ-۸۴ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۶سم [ف: ۸-۵۷]

● **معرفة الزوال و القبلة** / هیئت / فارسی
ma‘refat-oz zavāl va-l qebla
محمد یوسف (محمد یونس)
mohammad yūsof (mohammad yūnos)
در یک «مقدمه» و دو «مقصد»: مقدمه در بیان کشف نقاب از وجه الفاظ مستعمله در محاورات این فن که به‌صورت سؤال و جواب است؛ مقصد ۱. بیان معرفت زوال؛ مقصد ۲. بیان معرفت قبله.
[فهرستواره منزوی ۲۹۴۳/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۵/۳
آغاز:بسمله. الحمد الله الذی لا یکون لسلطنته و ابدیته و اولیة زوال ... و بعد چنین گوید ... محمد یونس؛ **انجام:**مقصد اول در بیان معرفت و شناسایی زوال است ... و صلات بسوی حق تعالی (ناقص)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۸گ (۳۶ر-۴۳پ)، ۲۴سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۴۹۰]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۲۷/۱
آغاز:بسمله فهرست دفاتر مکارم وجود ... اما بعد چنین سراید الکن تراب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ دارای یک دائره که در آن قبله خوارزم نشان داده شده و چند جدول نجومی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۷ سطر (۱۲/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۳۴]

←معرفة ساعات اللیل ⪢ منازل القمر
←معرفة الساعات اللیلیة ⪢ منازل القمر

● **معرفت ساعات مطالع بروج (جدول)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e sā‘āt-e matāle‘-e borūj (jadval)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۳۶
آغاز:جدول معرفت ساعات طوالع؛ **انجام:**حوث زهره مریخ قمر مریخ زهره قمر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]
۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۳۸/۲۳
خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن حاجی ملاعبدالجواد خطیب و خادم مشهد، تا: ۱۰ شوال۱۲۹۷ق؛ با جداول نجومی، جلد: تیماج، ۳ص، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۲۰]

● **معرفت سالهای موالید (مختصر)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e sāl-hā-ye mavālīd (mx.)
این دفتر در شناخت تحویل سال‌های موالید است و گزیده از سخنان ابو معشر بلخی ستاره‌شناس، در نه «مقالت». نسخه‌ای در مجلس به شماره ۲۱۴ هست و در ۲۱۶ باب و باید جز این دفتر باشد.فهرست گفتارهای ایندفتر در نسخه ما چنین است:مقالت۱. معرفت تحویل سال‌های موالید، در هشت فصل؛ ۲. معرفت سالخدای، در بیست و سه فصل؛ ۳. تسییرات در ده فصل؛۴. معرفت فردارات سال‌های موالید، در هفت فصل؛ ۵. در گذشتن کواکب در وقت تحویل به مواضع اصیل‌تر خود و گذشتن بعضی به موضع بعضی، در هشت فصل؛۶. معرفت حالات کواکب و بروج در وقت تحویل، در شش فصل؛۷. انتقال کواکب و عقدتین از برجی به برجی، در نه فصل؛۸. معرفت دلالات بودن کوکب در حظوظ کواکب، در پانزده فصل؛ ۹. معرفت حالات مولود در ماه‌ها و روزها و ساعت‌ها و معرفت قواطع و دلائل سال، در نه فصل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۸
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اما بعد این مختصریست در معرفت تحویل سالهای موالید و احکام آن منتخب از کلام حکیم فاضل مدقق و کامل محقق ابو معشر جعفر بن محمد بلخی ... و این مختصر مشتمل است بر نه مقاله؛ **انجام:**و دلائل و حالات آنها را با یکدیگر امتزاج دهند و بحسب آن حکم کنند. و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا تمت الکتاب ... علی ید ... احمد بن علی فتح الله فی السادس من شهر ربیع الثانی سنة سنة عشر و الف من الهجرة النبویه.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: شیخ العراقین؛ و نیز تاریخ زادن میرزا عبدالرسول سلطان العلما در بامداد روز چهارشنبه ۱۲ محرم ۱۲۰۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۱۹سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۹۴۱]

←معرفت سلوک ⪢ سلوک

● **معرفة السلوک = شرح حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه»** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘refat-os solūk = š.-e hadīs-e «man ‘araf-a nafs-a-h faqad ‘araf-a rabb-a-h»
چشتی، محمود، ق۱۱ قمری
Čaštī, mahmūd(- 17c)
شرح عرفانی حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه». چشتی در مقدمه آن از پیر خود قطب الحق و الدین عزیز فرزند و خلیفه شاه میرانچی مؤلف «ارشاد الطالبین» و «معرفة القلوب» یاد می‌کند و او را می‌ستاید و کتابش را به نام پیر می‌نماید. وی مسائل کتاب را در عنوان خاصی قرار نداده ولیکن پنج دایره عرفانی در کتاب بدین ترتیب آورده است:۱. واجب الوجود؛ ۲. ممکن الوجود؛ ۳. ممتنع الوجود؛ ۴. عارف الوجود؛ ۵. واحد

الوجود. معرفة السلوک جهت تحقیق و بررسی در طریقه چشتیه می‌تواند مرجع مفیدی باشد.(ابراهیم دیباجی)
آغاز:حمد بی غایت و شکر بی نهایت مر واجب الوجودی را که ممکن الوجود در دائره ممتنع الوجود پیدا کرد.
انجام:وجمله تماشای عالم ظاهر وباطن خود را بنماید بدوستی حبیب خود محمد رسول الله ... تمام از کرم حضرت ملک العلام کتاب معرفة السلوک ... اینقدر بیان به نهایت رساند
چاپ: هند، لکنو، منشی نولکشور، ۱۳۱۵ قمری، به اهتمام منشی پراگ نرائن صاحب مالک مطبعه نولکشور
[نسخه‌های منزوی ۱۳۹۸/۲؛ کتابخانه‌های پاکستان،تسبیحی ۱۹۰/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۱۲/۸؛ میراث مشترک ایران و هند ۲: ۳۵۹]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۰۴/۳
آغاز و انجام: برابر
کا: نصیرالدین محمد، تا: ۲۳ ذیقعده۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۲ص (۲۸-۱۸۹)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۴۶]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۴-۲/۱۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۵ محرم۱۱۶۷ق؛ ۷۴گ، ۱۴سطر [ف: ۸-۴۴۳۰]
۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۳۱ص (۲۶-۱۵۶)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۲۹]

←معرفت سمت قبله ⟵ قبله نما

● **معرفة سمت القبلة = استعمال الاسطرلاب** / اسطرلاب / عربی
maʻrifat-u samt-il qibla = istiʻmāl-ul usṭurlāb
ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲ - ۴۴۰ قمری
abū-reyhān-e bīrūnī, mohammad ebn-e ahmad (974 - 1049)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۶]
اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۴/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۵/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۰]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۴۱/۲
آغاز:نعنی بسمت القبلة ها هنا نقطة فی الافق ... فصل فی استعمال الاسطرلاب؛ **انجام:**و نخط علی ظل المقیاس خطا فهو خط السمت هذا آخر الفصل. تمت الکتاب فی استعمال الاسطرلاب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۵گ (۶۱ر-۶۵پ)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: -۲۸۲]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۹/۱۷-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 23570؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ [فیلمها ف: ۱-۶۰۴]

● **معرفة سمت القبلة** / هیئت / عربی
maʻrifat-u samt-il qibla
شیخ الاسلام گیلانی، حسن
šayx-ol-eslām gīlānī, hasan
در چگونگی استخراج سمت قبله از یافتن خط نصف النهار گفتگو می‌شود و شاید فصلی از کتابی از مؤلفات گیلانی برداشته شده باشد.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۸۳/۷
آغاز:الطریق لاستخراج سمت القبلة استخراج الخطین الموازیین لخطی نصف النهار و الاعتدال لو احتاج الیهما؛ **انجام:**قائمة مقام خطوط الافق الحقیقی الخمسة حصل المطلوب، فتأمل و لاتغفل.
خط: نستعلیق، کا: صدرالدین محمد بن محمد صادق حسینی، تا: ۱۰۹۲-۱۱۰۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵گ(۱۰۰پ-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۳۴۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۶۸/۷
کا: عبدالرحیم بن میر نعمت الله موسوی قزوینی، تا: ۱۲۲۲ق، جا: مدرسه حاج وردی خان قزوینی؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۱پ-۷۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۴۷]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۲۵/۵
آغاز:تعلیقة لمولانا حسن شیخ الاسلام الگیلانی فی معرفة سمت القبلة بسمله لا اله الا الله الحکیم الکریم الطریق لاستخراج سمت القبلة؛ **انجام:**حصل المطلوب فتامل و لا تفعل. صورت خط المؤلف: «هذه تعلیقة لاقل المنسوبین الی الشرع حسن الگیلانی تم بعون الله ذی الکرم».
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۴۳پ-۴۵پ) [ف: ۵-۳۹۸]

● **معرفة سمت القبلة** / هیئت / عربی
maʻrefat-u samt-il qibla
رساله‌ای است در معرفت سمت قبله با استفاده از خط نصف النهار و استخراج خط مشرق و مغرب که همان خط اعتدال باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۶
آغاز:بسمله. فی معرفة سمت القبلة جهة الکعبه المعظمه المراد من سمت القبله هو نقطه؛ **انجام:**و وصلنا بین النهایتین بخط مستقمی و

هذا الخط خط المشرق و المغرب ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر (۸/۵×۱۳/۵) [رایانه]

● **معرفة سمت القبلة ۱** / اسطرلاب / عربی
ma'refa-to samt-il qibla

فصلی است از کتابی در معرفت سمت قبله.
آغاز: فی معرفة سمت القبلة نعنی بسمت القبلة ههنا نقطة فی الافق
انجام: هو المسامت للقبلة و الله العالم بالصواب.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسوی قمی، مؤمن، تا: ۱۲۷۳ق؛ جلد: پارچه ترمه، ۱۲گ (۵۵پ-۵۶ر)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۵۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۱۸ق؛ ۲ص (۴۱-۴۲)، ۱۶ سطر (۹/۲×۱۴)، اندازه: ۱۸/۲×۲۲/۷سم [ف: ۸-۳۰۴]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۷۶ر-۸۲ر)، ۱۴سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۲۳]

● **معرفت سمت القبلة** / هیئت / فارسی
ma'refat-o samt-el qebla

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱۶
گفتاری است باعنوان «فصل» که ظاهراً برای درج در این جنگ از منابع استخراج گردیده است. نویسنده قبله شهر تبریز را (برای نمونه) روشن ساخته است و دائره‌ای برای آن رسم کرده و در پایان یادداشت می‌گوید: «تمت قبله تبریز بر این صورت بود و باقی صور بر این قیاس باید کرد»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲ص (۱۲۱-۱۲۲)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹۹
آغاز: بسمله حمد و ثناء دادار جان آفرین و شکر و سپاس نعماء بی منتهای رب العالمین جلت عظمته؛ **انجام:** ماندو اسمت قبله آنجا از نقطه مغرب قدر شش درجه جانب شمال مائل است فقط حسبی الله نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر
مختصری است در بیان سمت قبله مطابق قواعد علم هیئت که مدار آن بر اعراض بلاد و اطوال آنهاست در یک مقدمه و پنج فصل: ۱. در معلوم کردن سمت بلدان، ۲. بیان سمت قبله، ۳. بیان سمت شهرهای دیگر، ۴. طریقی دیگر برای دریافت سمت قبلة، ۵. استخراج سمت قبله اکثر بلاد متفرقه به ترتیب حروف تهجی بر حسب قاعده اولی.مؤلف مه به تمنای دولت آستانه بوسی دربار نواب «ابوالخیر محمد رفیع الدین خان شمس الامراء امیرکبیر بهادر» حاکم حیدرآباد، وارد آنجا شده این رساله را به وی پیشکش نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۸گ، اندازه: ۱۵/۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۸۱/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۷۵پ-۷۶پ)، اندازه: ۱۳/۱×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۵۴]

● **معرفت سمت قبله با جدول عشرینی** / هیئت / عربی
ma'refat-e samt-e qeble bā jadval-e 'ešrīnī

آغاز این گفتار آمده است: «الجدول العشرینی لمعرفته سمت القبله و انحرافها فی کل بلدا ذا اردت ذلک نظرت الی الفضل بین الطولین ... و اما جهة سمت الانحراف فهو مذکور فی هذا الکتاب مستقصیا علیه و الله اعلم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۷/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۲۰۰۵]

● **معرفة سمت القبلة من الشام إلی مکة** / هیئت / عربی
ma'refa-to samt-il qibla min-aš šām ilā makka

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۷عکسی
نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی در تهران؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۰]

● **معرفة سمت القبلة من الشام إلی مکة** / هیئت / عربی
ma'rifat-u samt-il qibla min-aš šām ilā makka

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۹عکسی
آغاز: فائدة فی معرفة سمت القبلة من الشام إلی مکة إعلم أن قبلة الشامی تمیل عن نقطة الجنوب؛ **انجام:** یقربمن منتصف ما بین نقطة الجنوب و نقطة المشرق. و الله الموفق.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۷۴۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی جبائی (جبائی؟)، تا: ۹۶۵ق؛ ۱ص (۸۱)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۱۰۸]

● **معرفت سموم** / طب / فارسی
ma‘refat-e somūm
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۷۹/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۸۸ق؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۱۰۷پ-۱۱۶پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۹۸]

● **معرفة السموم = سمیه = سموم (رساله در)** / طب / فارسی
ma‘refat-os somūm = sammīye = somūm (r. dar)
عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، - ۹۸۴ ؟ قمری
‘emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas‘ūd(- 1577)
به درخواست: مرتضی قلی خان حاکم مشهد
کتابی است در معرفت سموم در چهار «باب» و هر باب در چند «فصل»: باب ۱. علامات چیزهای مسموم از مأکول و مشروب و ملبوس و برای هر یک علامت تعیین نموده؛ ۲. علامت تأثیر سم و ادویه سمیه از مأکولات و مشروبات؛ ۳. طرد جانوران موزی و کشنده؛ ۴. در گزیدن جانوران زهردار مثل کژدم و مار.
آغاز:بسمله ... الحمدلله و ... بعد بدانکه حاکم مشهد مقدس مزکی مرتضی قلی خان النظور بنظر رحمت ... مسعود بن محمود طبیب اشارات کرد که در باب سموم آنچه معلوم و مفهوم است
انجام:و بر غیر اگر هزار سال پیمان کند که در هیچ کدام مهارت حاصل نمی‌کند، و الله الموفق
[الذریعة ۲۵۸/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۷۱۳/۵ و ۳۸۶۰/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۹۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**در افسون عقرب گفته شد خواندن اولی است و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، کا: حسین طبیب، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۰ص (۱۵۹-۳۱۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۹-۲۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۷/۶
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... أمابعد بنابر أمر مطاع خان عالی شأن دانا توانا؛ **انجام:**و تخم کرفس از هر یک دو درم به عسل بسرشتند و مقدار ...
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۴۱گ (۱۱۱-۱۵۱)، ۱۸سطر (۱۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۳۰-۱۴۰]

۳. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۶۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم شریف مشهور به طبیب، تا: ۱۰۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۱۰۱پ-۱۴۸ر)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۸۴]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹/۷ فیاض
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰ سطر (۹/۵×۲۰)، قطع: رحلی [ف: -۲۰۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۶/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷گ (۹۰پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۱۱]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**بایکمثقال در آن کاسنی یک شانروز ترا کنند و بر ناشتا بخورند سه روز همچنین و الله اعلم آغاز رساله دوم: بسمله ... مختصر چنین ترجمه کلام جالینوس علاجات الامراض المسمی بالمدخل ... انجامه: انجام رساله دوم و ... الو معتدل بینهما و اللوم بنقسم سنة اقسام الابیض و الاحمر.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ خریداری از امرالله صفری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴/۷×۲۵سم [رایانه]

● **معرفة السنة (جدول)** / ریاضیات / عربی
ma‘refa-tos sunna (jadwal)
درعنوان این جدول‌ها که در سیزده صفحه این نسخه نوشته شده، چنین آمده است: «الجدول لمعرفة السنة الجدولية وحرف الاحد من السنة الهجرية والشهر القمری» وگویا دنباله «صحیفة الایام» باشد.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۵/۴
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۶۱-۷۴)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۴-۲۸]

● **معرفت سنی الموالید ۱** / هیئت / عربی
ma‘refa-to sini-yil mawālīd
مختصری است مجهول المؤلف و فاقد خطبه و دیباچه، مشتمل بر هجده«باب» در بیان احکام سنی الموالید.
آغاز:کتاب فی معرفة السنی الموالید فی التحویل، الباب الاول، فی تقدمة معرفة مایجب تقدیم من امر تحویل سنی الموالید ان لمعرفة الاستدلال بالاشخاص العلوية ...
انجام:و معرفة اوقاته فی تلك السنة من الاولاد الشهور و الایام و الساعات فهذه جملة ما قصدنا من هذا الکتاب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین تبریزی مشتهر به برهان المنجمین، تا: ۱۰۴۱ق، جا: مشهد رضوی؛ مجدول؛ جلد: مقوایی،

۱۹گ، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۳۴ص (۳۲۹-۳۶۲)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰-۲۵۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۶/۲۷-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۹]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۲-۱۰۶]

←معرفة السیاق ≻ اوراجه
←معرفة السیاق ≻ ذخیره

● معرفة السیاق / ریاضیات / فارسی

ma‘refa-tos sīyāq

در یک «مفرده و من ذلک و دو حرف و چهار باقی که قایم مقام فاتحه و باب و فصول و خاتمه‌اند».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۱۲/۴

آغاز:اول دفتر به نام ایزد دانا ... او ارجه نویس دارالعباد معانی حقیقت نگار بنای پادشاهی است؛ **انجام:**با وجود علم عمل هم در کار است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ (۲۴ر-۴۲پ)، ۱۲سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۴۹]

←معرفة السیاق ≻ ذخیره
←معرفت سیر آفتاب و مهتاب ≻ نجوم

● معرفة الشمس و توسطها و غروبها فی ای بلد کانت بالنسبة الی بلد آخری (رسالة فی) / هیئت / عربی

ma‘rifat-uš šams wa tawasuṭ-i-hā wa ġurūb-i-hā fī ayy-i balad-in kānat bi-n-nisba ilā balad-in uxrā (r.-un fī)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۳۴

آغاز:بسمله، الحمدلله ... وبعد فقد سالنی من یجب علی حقه من الاخوان ان ارتب له کلاما نافعا فی معرفة طلوع الشمس و توسطها و غروبها؛ **انجام:**ذلک بماحصل والله سبحانه وتعالی اعلم تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۳ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۳۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۳۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۱]

● معرفت شهور و فصول سال (فصلی در) / علوم غریبه / عربی

ma‘refat-e šohūr va fosūl-e sāl (faslī dar)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۴۷/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۵۵۳]

● معرفت صانع / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘refat-e sāne‘

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

فصلی از امام رازی در معرفت صانع.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۳۸/۶

بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق [نشریه: ۵-۲۲۵]

● معرفت صانع / فلسفه / فارسی

ma‘refat-e sāne‘

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

Jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۶۹

آغاز:بسمله بدان ارشدک لله للصدق و الصواب؛ **انجام:**تمت الافاده مما افاده السید الشریف المحقق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● معرفة الصحابة / رجال / عربی

ma‘refa-toṣṣaḥāba

ابونعیم، احمد بن عبدالله، ۳۳۶؟ - ۴۳۰ قمری

abū-na‘īm, ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh (948 - 1039)

معجم مفصلی است در ذکر صحابه نبی گرامی اسلام به ترتیب حروف الفبایی، و در پایان رجال مشهور به کنیه، و اصحابی که با نام پدرشان مشهور شده‌اند و تعدادی از صحابه مجهول و زنان صحابیات را آورده است.این کتاب احتمالاً در بیش از بیست جزء تألیف شده است.

[کشف الظنون ۱۷۳۹/۲؛ الاعلام زرکلی ۱۵۷/۱؛ معجم المؤلفین ۲۸۲/۱و ۲۸۳؛ بروکلمان، ذیل ۶۱۷/۱ - هدیة العارفین ۷۴/۱؛ اربری، فهرست خطی عربی ۱/۵]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۱۳

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث -ترکیه ۴۹۷. مجلد دوم کتاب و تتمه حرف عین تا پایان کتاب؛ خط: نسخ مایل بخط مغربی،

بی‌کا، تا: قرن ۶؛ با نام کتاب و مؤلف و نشانی قرائتی به سال ۵۵۱؛ مهر: «سلطان محمود خان غازی» (دایره)؛ تملک: علی بلوانی؛ ۷۸۹ص [عکسی ف: ۵–۲۷۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۸عکسی

آغاز:حدثنا ابو نعیم حدثنا محمد بن جعفر بن محمد البغدادی ... عن انس، ان رسول الله صلی الله علیه قال: نحن ستة بنوا عبد المطلب سادات اهل الجنة، انا و عمی حمزة و ... علی و جعفر و الحسن و الحسین؛ **انجام:**قال زبیب: حتی وجدت برد کف رسول الله صلی الله علیه و سلم ... ثم قال رسول الله (ص): اللهم ارزقه العفو و العافیه ...

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۰۱۵. مشتمل بر جزء نهم تا اواخر جزء پانزدهم؛ خط: نسخ و تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ با چند سماع به خط ابو المطهر محمد بن احمد الخباز در ماه‌های مختلف سال ۵۷۵ق دال بر اینکه عده‌ای از مشایخ آن قسمت از کتاب را بر ابو علی حسن بن احمد بن حسن حداد راوی کتاب از مصنف، سماع نموده‌اند؛ ۱۷۷گ [عکسی ف: ۲–۳۷۸]

● معرفة الصحابی / لغت / عربی

ma‘refa-toṣṣaḥābī

توضیحی است در ۵ سطر در مورد لفظ صحابه و تعریف آن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۵۱/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۸۱)، ۲۵سطر [ف:۲۵–۶۱]

● معرفت صغری / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e soqrā

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

به نظم و نثر با چند حدیث.

آغاز:الحمد لله جعل قلوب الاولیاء مطالع اقمار انواره ... معلوم فرما که علم ابدان به علم ادیان مقدم است بر معرفت

[فهرستواره منزوی ۹۱۳/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۶۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: میرغلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۳۴۷پ–۳۵۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴–۶۷۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۲۲ص (۱۳۴–۱۵۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳–۵۲۱]

←معرفت صغیر ← معرفت صغری

● معرفة الصلاة / فقه / فارسی

ma‘refat-os salāt

افراپیلی، عبدالخالق بن سلیمان، ق۱۱ قمری

afrāpīlī, ‘abd-ol-xāleq ebn-e soleymān(- 17c)

مشتمل است بر پنج «باب»، شش «مقدمه» و یازده «مقاله» و یک «خاتمه»: باب اول تا پنجم: در اصول دین؛ مقدمه ۱)بیان طهارت، مقدمه ۲) بیان طهارتی که محتاج به نیت است مثل وضو، غسل و تیمم، ... مقدمه ۵) بیان مکان مصلی و واجبات مکان؛ مقاله اول تا ششم: در واجبات، نیت، مقارنات، قرائت و سایر احکام نماز؛ ... قسم دوم و سوم: نماز جمعه و عیدین؛ ... فصل پنجم: در بیان خللی که در نماز واقع می‌شود؛ فصل ششم: احکام نماز قضا و نماز خوف و سفر و جماعت؛ فصل هفتم: در احکام نماز جماعت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۵۶

آغاز:در صفات لازمه اهل ایمان، اول اینکه اعتقاد کند به وجود ذات باری تعالی؛ **انجام:**و پیشنماز جهت ضرورتی نماز را با تیمم می‌کرده باشد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه مذیل است به جدول شکیات و صلواتیه از خواجه نصیرالدین طوسی؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲۰–۴۸۵]

● معرفة صنعة آلات الرصد (رسالة فی) / هیئت / فارسی

ma‘refat-o san‘at-e ālāt-ir rasad (r.-on fi)

کاشی، جمشید بن مسعود، – ۸۴۱ ؟ قمری

kāšī, jamšīd ebn-e mas‘ūd(- 1438)

حاوی صنعت حلقه نحاسیه و آلت لبنه و آلت حلقه نحاسیه و آلت ذات الحرب.

آغاز:بسمله، حمدله این رساله ایست در شرح آلات رصد که بر حسب فرمان پادشاه اسلام فرمانفرمای هفت اقلیم ... الواثق بالله الاکبر السلطان اسکندر ... در سلک تحریر آمده

انجام:چنان باید کرد که حلقه اول را بر کرسی حرکت توان داد جهت عرض بلد.

[گویا نسخه‌های منزوی ۲۰۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۶/۴

ناقص؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۶سم [ف: ۶–۴۷۷]

←معرفة صیغ العقود ← الفوائد

● **معرفة الضرب و القسمة و الجذر بجدول الستین /**
حساب / عربی
ma‘rifat-uḍḍarb wa-l qisma wa-l jaḏr bi-jadwal-s sittīn
کوشیار بن لبان،- ۴۹۵ ؟ قمری
kūšyār ebn-e labān(- 1102)
مختصری است در سه «فصل»: در ضرب و تقسیم و جذر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۶۰/۳
آغاز:فصل فی الضرب بجدول الستین، نرید أن نضرب خمسة و عشرین؛ **انجام:**بأزاء المنزلة الثانیة من المجذور و ذلک ما أردنا أن نعمل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۴۶پ-۴۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵سم [ف: ۱۱-۶۵]

● **معرفة الضمیر** /- عربی
ma‘rifat-uḍḍamīr
؟ شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۳۸
آغاز:فصل. ان اتاک سائل و اردت ان تعرف ما اضمره فانظر ...
فصلی در معرفة ضمیر، در فهرست نسخه مورد گفتگو کتاب به شیخ بهائی نسبت داده شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۱۰۴)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۷۰]

● **معرفت طالع** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e tāle‘

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۵۷/۲
آغاز:معرفت طالع تخمین دانستن بروز به ساعت مستوی ضرب باید کردن ساعت تخمین را اندر پانزده؛ **انجام:** پس غایت ارتفاع روز را بگرفتیم ...
بخشی از رساله‌ای است در ستاره‌شناسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی، محشی؛ تملک: [قاضی] بن کاشف الدین یزدی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مخمل، ۱۳ص (۲۵۰-۲۶۲)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۸]

● **معرفت طالع از ایام هر نوروز سال بحسب ساعات گذشته (جدول)** / طالع بینی / فارسی
ma‘refat-e tāle‘ az ayyām-e har nowrūz-e sāl be-hasab-e sā‘āt-e gozašte (jadval)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۳۷/۳
خط: شکسته نستعلیق، کا: اسدالله، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ تاریخ ۱۳۲۷ در هامش آن؛ ۲گ (۱۱پ- ۱۲ر) [ف: ۶-۲۴۲]

● **معرفت طالع تحویل سال** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e tāle‘-e tahvīl-e sāl
معرفت طالع تحویل سال عالم و حکم کردن بر وی به طریق اهل تنجیم. رساله‌مانندی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۵/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۰۸]

● **معرفت طالع (فائده در)** / طالع بینی / فارسی
ma‘refat-e tāle‘ (fā’ede dar)
آغاز عقرب که هنوز انگور در باغها بوده ولی در بوستانها به سر رسیده بود و نویسنده چندی بود که از خانه خسرو میرزا رفته و فرمانروا مشکوة السلطان و پادشاه ناصرالدین شاه بوده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۲۵/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ رجب۱۲۸۵ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۱ص (۱۰۱پ)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۴، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۹۰]

● **معرفت طبایع ادویه و برخی از معالجات (رساله در ...)** / طب / فارسی
ma‘refat-e tabāye‘-e advīye va barxī az mo‘ālejāt (r. dar ...)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۳۶
آغاز:حمدله ... اما بعد این رساله ایست منتخب از کتاب ینبوع در شناختن طبایع ادویه و بعضی معالجات؛ **انجام:**بیرون آورد باذن الله تعالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۲۰ص (۴۷۴-۴۹۳ هامش)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۳]

● **معرفة طبایع الکواکب** / طالع بینی / عربی
ma‘refat-o tabāye‘-il kawākib

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲

آغاز:بسمله. معرفة طبایع الکواکب و مزاجها و ما ینسب الیها من الحیوان و الثمار و سایر الاشیاء. زحل بارد یابس؛ **انجام:** و المشترک بینهما حال مرا بینهما فی القوة بذلک الشکل من ذلک النوع

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۴۲۹]

● معرفة طرق البسط و التکسیر / علوم غریبه، آداب و سنن / عربی

ma'rifat-u ṭuruq-il baasṭ wa-t taksīr

در علم حروف و خواص آن، به طریق بسط و تکسیر، با جداول مربوط. احتمالاً مستخرج از شمس المعارف یا کتابی دیگر می‌باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۵۹/۳

آغاز:بسمله. هذا الباب فی معرفة ... اعلم ان البسط علی ثلاثة اوجه بسط بالحروف و بسط بالهجا و بسط بالاعداد ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال هندسی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱ص (۴۱-۶۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۵-۱۸۱]

● معرفت طول و عرض شهرها / هیئت / عربی

ma'refat-e tūl va 'arz-e šahr-hā

یادداشت و جدولی است مستخرج از زیج نصیرالدین طوسی باعنوان «فصل در معرفت طول و عرض شهرها تا اگرد در شهری سمت قبله خواهند کرد بدانند و عمل برایشان آسان باشد از زیج سلطان الحکماء استاد البشر نصیر الدین الطوسی».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱۷

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالنگور، ۱۲۲ص، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۰]

● معرفة الظاء و الضاد (منظوم) / شعر / عربی

ma'rifat-uẓẓā' wa-ḍḍād (manẓūm)

ابوعبدالله بن مذحجی

abū-'abd-ol-lāh ebn-e mazhejī

نسخه دارای ۴۵ بیت است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۶۲

آغاز:افضل مافاه به الانسان ×× و خیر ماجری به اللسان؛ **انجام:**و حرم زنی الزنا و خطرا ×× و غاب عمروو عمیر حضرا

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۹۷) [ف: ۱۵-۱۵۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۶۰

آغاز:افضل ما فاه به الانسان؛ **انجام:**و غاب عمه وعمر و حضرا

خط: نسخ، بی کا، بی تا [رایانه]

● معرفة ظل الاستواء / هیئت / عربی

ma'rifat-u ẓill-il istiwā'

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۶

بندی در ...؛ خط: نسخ ترکستانی، کا: محمد سعید السید مال الله تکریتی، تا: با تاریخ ۱۳۲۰ق؛ ۲گ (۸۴ر – ۸۵ر) [ف: ۸-۵۸]

● معرفة الظل المنحرف الواقع علی سطوح الحیطان / هیئت / فارسی و عربی

ma'rifat-uẓẓil-il munḥarif-il wāqi' 'alā suṭūḥ-il ḥayṭān

قلانسی، احمد بن ابی بکر

qalānesī, ahmad ebn-e abī bakr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۰

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب۱۱۶۸ق؛ جلد: مقوایی، ۷ص (۱۰۸-۱۱۴)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۲]

● معرفت عالم کبیر و عالم صغیر (رساله در ...) / عرفان و تصوف / فارسی

ma'refat-e 'ālam-e kabīr va 'ālam-e saqīr (r. dar ...)

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ – ۶۳۸ قمری

ebn-e 'arabī, mohammad ebn-e 'alī (1166 - 1241)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۱/۱۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۲گ (۲۶۵ر-۲۶۶پ)، ۲۳سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱-۳۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۱۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۴]

● معرفت عصب ارقنوع (جدول) / طب / فارسی

ma'refat-e 'asab-e arqanū' (jadval)

در ذیل عنوان این توضیح درباره آن دیده می‌شود: «ارقنوع رگی است در بدن انسانی و در هر روزی از ماه در یک عضو از اعضاء انسانی می‌باشد ... به قلم شکسته رقم آورد در جدول تحت مذکور می‌شود تا مردم از آن بهره مند شوند».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۹/۱۰-طباطبائی

بی کا، بی تا؛ ۸۷گ [ف: ۲۳-۶۱۲]

● **معرفت عقاقیرها (رساله در)** / طب / فارسی
ma‘refat-e ‘aqāqīrhā (r. dar)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۳
آغاز:بسمله، این کتاب در معرفت عقاقرها بر حروف ابجد. باب الف: اسارون، بسیار گرم و خشک سرها بگشاید و معده را قوت دهد ...
بی کا، بی تا؛ ۲۶گ (۷۲-۹۷) [ف: ۳-۸۹۲]

● **معرفت علل النساء (جدول)** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e ‘elal-on nesā’ (jadval)
شاه نوری، محمد رضا، ق۱۳ قمری
šāh nūrī, mohammad rezā(- 19c)
طبق رای محمد ابراهیم مجتهد کلباسی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۴۲/۵
انجام:و پا بر دیوار گذاشتن بنا بر استحباب است
خط: نستعلیق تحریری چلیپایی، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ ۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۵۰]

● **معرفة العلماء الامامية المشهورين (رسالة فی)** / رجال / عربی
ma‘refa-tol ‘ulamā’-il imāmīya-til mašhūrīn (r.-un fi)
در آغاز نام کتاب را به اشتباه«هذه الرسالة الوجیزة للشیخ البهائی» نوشته‌اند. بخشی از انجام آن از«جامع المقال فی ما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال» فخرالدین بن محمد علی طریحی نجفی (-۱۰۸۷ق) اخذ شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۳/۱۴
آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد فهذه رسالة وجیز فی معرفة العلماء الامامیة المشهورین المصنفین و اسماء کتب صنفوها علی الترتیب و هم قسمان. الاول المتقدمون فمنهم یونس بن عبدالرحمن مولی علی بن یقطین؛ **انجام:**الفایدة السادسة فی معرفة من اجتمعت العصابة علی تصدیقهم ... و قال بعضهم مکان فضالة عثمن بن عیسی قیل دانقة هؤلاء یونس و صفوان. من جامع المقال
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۳شوال ۱۲۵۰ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱۳۷-۱۴۴)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۲۷۴]

● **معرفت علم سیاق** / حساب / فارسی
ma‘refat-e ‘elm-e sīyāq
این رساله درمعرفت علم سیاق می‌باشد که به ترتیب زیر تنظیم و تبویب یافته است:بیان موضوع آن، علم و فایده و واضع و سبب وضع آن در چند فرد: فرد اول در بیان موضوع، فرد ثانی در بیان فایده، فرد ثالث در بیان واضع علم سیاق و سبب وضع آن و سبب تسمیه.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۹۵/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این مختصریست درمعرفت علم سیاق؛ **انجام:**؟ در باب التأویل کشید از بدن و راست که قرینه آن رقم ارباب
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۲۷پ-۱۴۰پ)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: -۱۷۷]

● **معرفة علوم الحدیث = اصول علم الحدیث** / درایه / عربی
ma‘refa-to ‘ulūm-il ḥadīṯ = usūl-u ‘ilm-il ḥadīṯ
حاکم نیشابوری، محمد بن عبدالله، ۳۲۱ - ۴۰۵ قمری
hākem-e neyšābūrī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (934 - 1015)
کتابی است درباره علم الحدیث و آنچه طالبان اخبار و آثار به آن نیازمند می‌باشند، مانند تقسیم حدیث به صحیح و حسن و ضعیف و مرسل و منقطع و معضل و شاذ و غریب، و کیفیت اخذ روات یکی از دیگری به قرائت یا کتابت یا مناوله یا اجازه و غیر آن.
آغاز:حدثنا علی بن عباس ... قال اخبرنا الحاکم الفاضل ابو عبدالله محمد بن عبدالله ... قال: الحمدلله ذی المن و الاحسان، و القدرة و السلطان.
چاپ: این کتاب در حیدر آباد دکن و قاهره و بیروت چاپ شده
[بروکلمان ۱/ (۱۶۶)۱۷۵؛ مشار، چاپی عربی /۸۷۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۰۶/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۴عکسی
آغاز:حدثنا علی بن عباس ... قال اخبرنا الحاکم الفاضل ابو عبدالله محمد بن عبدالله ... قال: الحمدلله ذی المن و الاحسان، و القدرة و السلطان؛ **انجام:**قال قلت: لا، قال: اذا رجعت فاکتبه و اختمه و وجه به الی.
نسخه اصل: اسکوریال - مادرید، ش ۱۵۹۹(فهرست خطی عربی اسکوریال ۱۵۲/۳)؛ خط: تعلیق، کا: عبدالله دینوری، تا: احتمالاً قرن۵؛ مصحح؛ ۱۳۸گ، ۱۸سطر [عکسی ف: ۲-۲۷۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹/۷عکسی
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۸۵۴. جزء چهارم کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، مقابله شده، صورت چند سماع و بلاغ مقابله؛ ۲۰ص (۶۴-۸۳)، ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۲]

● معرفة العلوم علی معرفة الاعداد / متفرقه / عربی

ma‘rifat-ul ‘ulūm ‘alā ma‘rifat-il a‘dād

مطالبی که در علوم مختلف مربوط به عدد یک تا ده می‌باشد به طور جداگانه در این رساله مختصر گردآوری شده است.

آغاز:بسمله و حمدله ... قاعدة کلیة فی توقف معرفة العلوم علی معرفة الاعداد فالواحد مختصة بذاته تعالی فقط فی المراتب الثلاثة فی الذات و الصفات ...

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۲/۱۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا: ۱۲۷۶ و۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵ص (۳۱۷–۳۲۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱–۲۰۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۱/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۹۶]

● معرفة العمل بالربع المجیب ۱ / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul ‘amal-i bi-r-rub‘-il mujīb

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۶۶/۱

آغاز:بسمله و به ثقتی، اما بعد فهذه جملة یشتمل علی ابواب فی معرفة العمل بالربع المجیب، الباب فی معرفة رسومه، و هو ربع یحیط به خطان یلتقیان علی زوایا قائمة؛ **انجام:**اسقط منه عدد اذرع ما بین بصرک، الارض فما بقی فهو عمق البئر، و الله اعلم

در بیست باب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یعقوب بن علی بن داود بن عبدالله بن محمد مالکی زبیری، تا: ذیحجه۸۷۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۸گ (۵پ–۱۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۸/۵سم [ف: ۶–۳۴۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۶/۲

آغاز:بسمله، حمدله، بعد فهذه رسالة فی معرفة العمل بالربع المجیب مشتملة علی مقدمة و ابواب؛ **انجام:**فافعل به کما مر فی اللباب الذی قبله یحصل المطلوب

مختصریست مشتمل بر مقدمه و شانزده باب؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: حسین علی بن ابی الحسن مراغی، تا: ۱۲۲۰ق؛ کاغذ: ، ۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۶/۲سم [ف: ۱۰–۱۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة فی معرفة العمل بالربع المجیب مشتملة علی مقدمة و أبواب؛ **انجام:**فأقم أی هذه المطالع شئت مقام مطالع الکوکب فافعل کما مر فی الباب الذی قبله یحصل المطلوب.

رساله مختصری است راجع به ربع مجیب که افزاری است در ستاره‌شناسی، و درجها و دقیق‌های جیب قوس‌ها در آن نگارش یافته است. این رساله در یک مقدمه و هفده باب است: المقدمة فی تسمیة رسوم المرکز، باب ۱. معرفة جیب القوس، ۲. معرفة اخذ الارتفاع، ۳. معرفة المیل من درجة الشمس، ۴. معرفة کل واحد من الظلین، ۵. معرفة عرض البلد، ۶. معرفة سعة المشرق و الارتفاع الذی لاسمت له، ۷. معرفة الاصل و نصف التعدیل و نصف القوس للنهار و اللیل، ۸. معرفة الدائر و فضله، ۹. معرفة الارتفاع من فضل الدائر، ۱۰. معرفة الدائر بین الظهر و العصر، ۱۱. معرفة حصتی الشفق والفجر، ۱۲. معرفة السمت، ۱۳. معرفة سمت القبلة، ۱۴. معرفة اخراج الجهات الاربع، ۱۵. معرفة المطالع الفلکیة و البلدیة، ۱۶.معرفة اللیل بالکوکب،۱۷. معرفة الماضیالباقی و طلوع الکوکب أو غروبه؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمود تفریشی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۹۷پ–۱۰۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱–۶۷]

● معرفة العمل بربع المقنطرات (رسالة فی) / اسطرلاب / عربی

ma‘refa-tul ‘amal-i bi-rub‘-il muqanṭarāt (r.-un fī)

حسن بن اثیر

hasan ebn-e asīr

در ۳۶ «باب».

آغاز:بسمله، رب یسیر یا کریم، قال الشیخ الامام الاجل الفاضل الحسن بن الاثیر رحمه الله، الحمدلله رب العالمین و صلوته علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین، اما بعد فهذه رسالة شافیة کافیة مختصرة لمعرفة العمل بوجه الربع الموضوع فیه مقنطرات الاسطرلاب ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۶۶/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حصل الظل المبسوط لهذا الانخفاض و احفظه ثم اضرب عرض فم الکبیر فی بیسه (؟) و اقسم المجمتع علی الظل المحفوظ فما کان فهو عمق البئر و الله اعلم

خط: نسخ، کا: محمد بن یعقوب بن علی بن داود بن عبدالله بن محمد مالکی زبیری، تا: رجب۷۸۷ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۱گ (۷۴پ–۸۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۸/۵سم [ف: ۶–۳۴۲]

● معرفت عمل شکازی / هیئت / فارسی

ma‘refat-e ‘amal-e šakkāzī

اهدا به: سلطان بایزید بن محمد خان (۸۸۶–۹۱۸ق)

مشتمل است بر «مقدمه» و بیست و هشت«باب». در معرفت عمل صفحه زرقالی. فهرست ابواب: مقدمه: در رسوم خطوط ودوایر وغیرهما؛ باب ۱. معرفت ارتفاع گرفتن از آفتاب و باقی ستارگان؛۲. معرفت درجه شمس از ایام و شهور رومی و عکس آن؛۳. تعیین درجه که مطلوب بود از درجات بروج در خط طول؛۴. معرفت میل از درجه او و عکس؛۵. معرفت غایت ارتفاع آفتاب از درجه او و معرفت میل او از غایت ارتفاع؛۷. معرفت

قوس النهاروقوس اللیل و ساعات مستوی ومعوج هر یک از اینها از میل شمس با غایت ارتفاع او؛۸. معرفت سعة مشرق و مغرب آفتاب وکوکب از عرض بلد و میل آفتاب با بعد کواکب؛۹. معرفت تعدیل النهار از میل اول؛۱۰. معرفت مطالع البروج به فلک مستقیم محسوب من اول الجدی و به خط استوا؛۱۲. معرفت مطالع بلدی؛۱۳. معرفت تحویل مطالع بلدی بدرج سوا؛۱۴. معرفت دایر و فضل دایر و ساعات ماضی و باقی از روز ارتفاع آفتاب؛۱۵. معرفت ارتفاع آفتاب از دایر و فضل دایر؛۱۶. معرفت ارتفاع هر یک یک ساعت از ساعات معوجه روز؛۱۷. معرفت درجه وسط السما ازساعات گذشته روز و شب؛۱۸. معرفت ساعات گذشته از روز و شب از درجه وسط السماء؛۱۹. معرفت ارتفاع درجه وسط السما و عرض اقلیم رؤیت جهت او؛۲۰. معرفت وضع کوکب وقتی که کوکب در صفیحه مرسوم نباشد از طول و عرضش؛۲۱. معرفت استخراج بعد کواکب از مواضعش در وقت غروب آفتاب؛۲۲. معرفت دایره از شب از ارتفاع بعضی از کواکب و نصف قوس النارش؛۲۳. معرفت سمت آفتاب با کواکب ازارتفاع او؛۲۴. استخراج جهات اربعه؛۲۵. معرفت سمت قبله و سایر بلاد؛۲۶. استخراج ظل؛۲۷. اوقات صلوة و ترتیب اوقات سحور؛۲۸. درمعرفت سعت النهار.

آغاز:حمدله ... اما بعد این رساله ایست در معرفت عمل شکازی مشتمل بر مقدمه و بیست و نه باب که بفرمان قضا جریان سلطان اعلم اعظم ...

انجام:مثال این عمل همان از مثال سابق معلوم میشود تمت الکتاب

[فهرستواره منزوی ۲۹۹۸/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۳۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کا: ملامحمد باقر یزدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳]

● معرفة العوالم / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘refa-tul ‘awālim

اصفهانی ، میرزا مهدی ۱۳۰۳-۱۳۶۵ق

esfahānī,mīrzā mahdī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۷۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**ایه یعرضوا و یقولو سحر مستمر الا یات و فی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۵]

● معرفة فتح الابواب / هیئت / عربی

ma‘rifat-u fatḥ-il abwāb

سجزی، احمد بن محمد، ۳۳۰ - ۴۱۵ قمری

sejzī, ahmad ebn-e mohammad (942 - 1025)

هر کوکبی یا علوی است یا سفلی، علوی به‌منزله نفس و سفلی به‌منزله جسد آن است و هر حادثه‌ای که در عالم واقع می‌شود از مزاجت آنها حاصل می‌شود این مسأله به نام «فتح الباب» مشهور است و من سر آن دارم که در این رساله آنرا باز گشایم. پس او شروع به بیان می‌کند وضمن جداول متعددی از مزاجت ستارگان علوی و سفلی مطالبی می‌گشاید.(عبدالله انوار)

آغاز:اعلم ان القمر اذا صار مع الشمس دقیقه بدقیقه و هو الاجتماع فهو التاسیس ثم ادا صار من الشمس علی انه درجة فهو التاسیس فاذا صار علی تسعین درجة فهو التاسیس ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۵۰/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و افضل الاوتاد وسط السماء و الطالع و ان کان

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمدحسین، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵ص (۲۹۱-۲۹۵)، ۲۰ سطر (۹×۱۵/۷)، اندازه: ۱۴/۳×۲۲سم [ف: ۸-۱۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهذا ما بلغ عند نا من هذا العلم فمن قدر علی هذا العلم فمن قدر علی هذا العلم فلیکتمه و لا یدفعه لمن لا یستحقه فان القدماء یصونون الی زماننا هذا و بالله العون.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۴ص (۳۴۰-۳۶۳)، ۱۷ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۰۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۲۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**مستقیم السیر غربی دل علی المطر و الریاح ... هذا کانت الزهرة صاحب و تسد من الاوتاد الطالع و افضل الاوتاد ووسط السماء و الطالع تمام شد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج زرد، ۷ص (۴۸-۵۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۹-۵۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**دل القمر بالمطر هذا اذا کانت الزهرة صاحب وتد و افضل الاوتاد وسط السماء الطالع.

خط: نسخ، کا: محمد تقی حسین رادکانی، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: مقوا، ۱۰ص (۶۵-۷۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۹-۴۰۹]

● معرفة الفصول الاربع و اوقات الصلاة و استخراج جهة الکعبة = مقدمة فی الجهة و الفصول / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul fuṣūl-il arba‘ wa awqāt-iṣṣalāt wa istixrāj-i jahat-il ka‘ba = muqaddamat-un fi-l jahat wa-l fuṣūl

تاجوری، عبدالرحمن بن محمد، - ۹۹۹ قمری

tājvarī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1591)

رساله‌ای است در شناخت فصول چهارگانه،اوقات نماز و جهت کعبه مشرفه در هفده [یا نوزده]«باب»:۱. معرفة الیوم الذی یدخل

به ... و هو اول السنة الرومية؛۲. معرفة السنة الكبيسة و البسيطة؛۳. معرفة اسماء الشهور الرومية و معرفة اليوم الذى يدخل به؛ ۴. معرفة الشهر الذى ايامه احدى و ثلثون يوماً و غيره؛۵. معرفة السنة و معرفة الشهر الرومى اذا جهلت عينه او ما مضى منه؛۶. معرفة الشهر العربى؛۷. معرفة الفصول الاربعة على مذهب الفقهاء؛۸. معرفة [منازل] الشمس و القمر و هى ثمانية و عشرين منزلة؛۹. معرفة ما لكل فصل؛۱۰. معرفة منازل الشمس؛۱۱. معرفة المتوسط من المنازل استقبل الجدى؛۱۲. معرفة الماضى من اجزاء الليل و وقت العشاء؛۱۳. معرفة الماضى من الليل من ساعات زمانية تقريباً؛۱۴. معرفة الماضى من اجزاء الليل؛۱۵. معرفة منزل القمر ...؛۱۶. معرفة اسماء البروج؛۱۷. معرفة درجة الشمس فى البروج؛۱۸. معرفة وقت الظهر و العصر و المغرب؛۱۹. معرفة جهة الكعبة المشرفة. در كشف الظنون تاريخ انجام رساله سال ۹۹۹ق ق ذكر شده است.

[الاعلام ۳۳۱/۳؛ هدية العارفين ۵۴۷/۱]

۱. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۷/۳

آغاز:يقول الفقير الى الله تعالى عبدالرحمن ... الحمدلله رب العالمين ... و بعد، فهذه مقدمة سهلت العبارة (قريبة الماجد) تعلم منها الفصول الاربعة و اوقات الصلاة و اجر الليل وجهة الكعبة المشرفة يقيناً و اصابة؛ **انجام:**و يعمل على سمته فى الربع المذكور و الله اعلم كملت المقدمة المبارك (كذا) فى معرفة

خط: نسخ، بى‌كا، تا: اواخر قرن۱۰؛ مصحح؛ ۲۱گ (۵۴-۷۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [ف: ۳۴-۷۳۱]

۲. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۳/۳

آغاز:يقول الفقير المضطر الى رحمة ربه ... الحمدلله الذى جعل الشمس ضياء و القمر نوراً و قدره منازل ليعلم العبد ... و بعد فهذه مقدمة مختصرة تعرف منها؛ **انجام:**فمستقبل الشمس حينئذ مستقبل لعين الكعبة و لسمتها ... طرابلس ان شاءالله تعلى و ليتجوز قبلة المسجد على احد هذه الطامات و الله اعلم بالصواب ... الحمدلله الذى هدانا لهذا ... و الحمدلله رب العالمين.

خط: مغربى، كا: ابوالقاسم بن عمر بن احمد بن يربوع يربوعى طرابلسى، تا: حدود قرن۱۱؛ ۹گ (۵۷پ-۶۵ر)، ۲۶ سطر (۱۲×۱۷/۵) [ف: ۴۱-۴۰۸]

● **المعرفة فوق المحبة** / عرفان و تصوف / عربى

al-ma‘rifa fawq-ul maḥabba

قارى هروى، على بن سلطان محمد، – ۱۰۱۴ قمرى

qārī heravī, ‘alī ebn-e soltān mohammad(- 1606)

شرح گفته بعضى از عرفا و حكما «المعرفة فوق مرتبة المحبة بتسع من الدرجة» كه درباره حقيقت معرفت (شناخت) و نسبت آن با محبت به روش عرفا و صوفيان بحث كرده با نقل شواهدى از آيات و احاديث و بعضى از گفته‌هاى بزرگان عرفان.

آغاز:الحمدلله الذى تعرف الى اوليائه بتجلى نعت جماله فعرفوه و احبوه و تنكر على اعدائه بتجلى صفته جلاله فانكروه و لم يجيبوه **انجام:**و تدخل فى زمرة العارفين و روضة المحبين و سلام على المرسلين و الحمد الله رب العالمين.

قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۹۰۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعليق، كا: ابوبكر بن حمزه، تا: ۲۶ رجب۱۱۳۴ق؛ جلد:تيماج،۶گ (۱۷پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۰]

● **المعرفة فى فرائض الميراث** / فقه / عربى

al-ma‘rifa fī farā’iḍ-il mīrāṯ

مازنى، سالم بن بدران، – ۶۱۹ ؟ قمرى

māzenī, sālem ebn-e badrān(- 1223)

مسائل وطبقات ارث بر اساس مكتب اهل بيت عليهم السلام ذكر كرده است وبا عناوين «طبقة – اصل – مسأله» برگزار شده است. مؤلف استاد خواجه نصير طوسى بوده است.

آغاز:الحمدلله المنقذ من الضلالة و المعلم بعدالجهاله ... اصل فى معرفة الطبقات فطبقات الوارث خمس فاولاهن احقهن بالميراث فلو حضر واحد منها حازه ...

انجام:لايورث القاتل من المقتول شيئا اذا كان نسيبه سواء قتله عمدا او خطا و كتب اصحابنا تتضمن انه ايرث اذا قتله من ماله دون ديته و لايرثه اذا قتله عمدا على كل حال ... و صلواته على سيدنا محمد رسوله خاتم الانبياء و على اهل بيته الطاهرين الاتقياء و سلامه و بركاته

[الذريعة ۲۷۷/۲۱]

۱. شيراز؛ علامه طباطبائى؛ شماره نسخه:۸۳۵/۱

آغاز:برابر

تذكر: نام مؤلف به قرينه آغاز نسخه تعيين شد؛ بى‌كا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهى: ۳-۱۲۰]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۲۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: راضى بن بهاء الدين بن جمال الدين نجفى جزائرى، تا: جمادى الثانى ۱۰۳۴ق، جا: مشهد رضوى؛ جلد: تيماج، ۳۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۱]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بى‌كا، بى‌تا؛ جلد: تيماج، ۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۲]

←معرفت قبله ‹ قبله
←معرفة القبلة ‹ سمت القبلة
←معرفة القبلة ‹ جهة القبلة

● **معرفت قبله** / هیئت / فارسی

ma'refat-e qeble

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۳۰

آغاز:بسمله اما بعد از حمد خدا و نعمت رسول (ص) بدانکه این رساله ایست در معرفت قبله و او را از خط نصف النهار ... و آنرا طریق بسیار است؛ **انجام:**آن خط سمت مکه بود و سمت مکه در باقی جهات اربعه بر این قیاس بود

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۲۲۸ [رایانه]

● **معرفت قبله** / هیئت / فارسی

ma'refat-e qeble

؟شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله، - ۸۹۸ قمری

šāh-mīrī šīrāzī, hebat-ol-lāh ebn-e 'atā'-ol-lāh(- 1493)

تاریخ تألیف: ۸۷۷ق

در تحقیق جهت قبله دارای «مقدمه» و دو «مقاله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۹/۴

آغاز:بسمله فرخ ترین قبله که محراب ارباب تخت و تاج سزد و زیباترین کعبه که قبله؛ **انجام:**و لنختم بهذاالقدر هذه الرسالة ... و تم بید ... هبة الله الحسینی الشهیر بشاه میر ... فی اللیالی و الایام

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۸۷۷ق؛ در بالای صفحه این نسخه تحریر شده که این رساله به خط مؤلف است؛ جلد: مقوایی، ۶۰ص (۲۷۷-۳۳۶)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲-۶۳]

● **معرفة القبلة = القبلة** / هیئت، فقه / عربی

ma'rifat-ul qibla = al-qibla

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(- 1542)

رساله مفصلتحقیقی است درباره قبله و تعیین جهت آن و چگونگی معرفت وقت نمازهای یومیه پنج گانه با نکاتی مناسب موضوعات؛ در چهار «مقصد» مشتمل بر مقالات: مقصد ۱. معرفة القبلة و کیفیة استعلام سمتها و جهتها؛ ۲. صفة آلات تعرف بها الجهات فی الظلمات؛ ۳. معرفة اوقات الصلوات؛ ۴. حکم تعذر الاستقبال.

آغاز:بسمله. و به الاستعانة فی التتمیم، قصدنا بابک، و توجهنا جنابک ... وبعد فان الفقیر غیاث المشتهر بمنصور ... و ضممت الیه کیفیة معرفة اوقات الصلاة

انجام:من الکتب الکثیرة المتفرقة المصنفة فی المذاهب المختلفة و کاتب هذه الرساله ابوتراب و قد قراه علی المصنف

[الذریعة ۱۷/ ۴۲؛ فهرستواره منزوی ۳۰۰۶/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب محمد بن محمود حسنی حسینی خوفی، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ در پایان کاتب می‌نویسد که آن را بر مصنف خواندم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۵گ (۱پ-۶۵ر)، ۱۶ سطر (۱۱/۵×۴/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۲۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۴۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۹۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۰۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۸/۹

آغاز:برابر

تا فصل ۳ از مقاله ۲ از مقصد ۳ است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن حسین، تا: ۹۷۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۸ص (۲۱۳-۲۴۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۳۸۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۱۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۴ص (۱-۸۴)، ۱۸ سطر (۷×۱۲/۷)، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۱سم [ف: ۸-۳۴۰]

۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۹-ع/۴۷۳/۳

آغاز:بسمله و به نستعین - الحمد الاحد الصمد و الشکر للواحد بلاعدد منه بدایة الاعداد و الیه نهایة الافراد؛ **انجام:**فهو مقدار الفضة و لله الحمد علی اتمام و الصلوة علی محمد و آله خیر الانام

کا: محمد بن یوسف خطی، تا: ۱۰۶۰ق؛ جلد: مقوا، ۲۹ص، ۲۲سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲-۶۸]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۳/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۱-۳۷۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۷۳/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۸/۱

آغاز:برابر

فقط مقاله اول و صفحه‌ای از مقاله دوم؛ کا: محمد ابراهیم کازرونی شیرازی، تا: محرم۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲۷-۱۵۴]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۹/۲

بی کا، بی تا؛ ۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۱۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۹/۱

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۳گ (۱پ-۴۳ر)، ۱۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۲-۲۵۳۱]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۲/۶-۱/۱۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۳۰گ، ۱۵سطر [ف: ۴-۲۰۵۳]

● معرفة القبلة = قبلة طوس / هیئت، فقه / عربی

maʻrefa-tul al-qibla = qiblat-u ṭūs

کرکی، عبدالعالی بن علی، ۹۲۹ - ۹۹۳ قمری

karakī, ʻabd-ol-ʻālī ebn-e ʻalī (1523 - 1585)

رساله‌ای است در شناخت قبله، به ویژه قبله خراسان در یک «مقدمه» و دو «فصل»: مقدمه: بیان القبلة، فصل اول: ذکر ما یعول علیه فی القبلة، فصل دوم: تحقیق قبلة طوس. روی برگ اولنسخه‌ای این رساله به خواجه نصیرالدین طوسی و در نسخه‌ای دیگر به شیخ بهائی نسبت داده شدهو در الذریعه به فرزند محقق کرکی.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل الکعبة البیت الحرام قیاما للناس ... و بعد فقد بلغنی ان بعض اهل الزمان توهم ان قبلة طوس تابعة لقبلة لبصرة

انجام:هی نهایة طولها و الثانیة مع تماس مدارها علی نقطة، تقاطعه مع نصف نهار البلد، و لیکن هذا آخر ما اوردنا، و الحمد لله رب العالمین.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۷/۶

آغاز و انجام: برابر

کا: تونی، محمد بن جلال، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۰۲پ-۱۱۲پ)، ۱۱سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۵-۴۲۴۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۱۲

آغاز:برابر

در فهرست از شیخ بهائی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۳ص (۱۵۳- ۱۷۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۴۳-۲۳۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ محشی؛ ۳گ (۳۲۵ر-۳۲۷پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷-۲۸۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان بعد اجزاء ما بین الطولین من محیط الدائرة الهندیة المقسوم ...

تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد علی و تملکی بی‌نام به تاریخ ذیقعده ۱۳۶۸؛ جلد: مقوایی قرمز، ۸گ (۱پ-۸پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۴۸]

۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۲۴۵

آغاز:برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۲و۳-۳۷۵]

● معرفة القبلة / فقه / عربی

maʻrifat-ul qibla

خلخالی، حسین بن حسن،- ۱۰۱۴ قمری

xalxālī, hoseyn ebn-e hasan(- 1606)

وابسته به: شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة = شرح الوقایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰)

تاریخ تألیف: ۱ شعبان ۱۰۰۶ق

در شرح مبحث وقت و قبله «شرح الوقایة» از کتاب‌های فقهی اهل سنت.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فقد قال المحقق الکامل ... لما کان اشرف الطاعات من الایمان هو الصلاة امر الله تعالی بها.

۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۲

آغاز:حمد له. اما بعد فیقول الفقیر الی الله العالی حسین الحسینی الخلخالی ...

کا: علی رضا بن شیخ زین الدین سلیمی، تا: جمادی الاول۱۰۵۰ق؛ ۱۴گ (۲۶-۳۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [صد و شصت نسخه: -۶۲]

۲. قم؛ مفتی الشیعة؛ شماره نسخه:۹۵/۴

آغاز:برابر

کا: عبدالغنی بن محمد حسنی حسینی شیروانی شماخی، تا: ۲۳ ذیحجه۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۶۱پ-۷۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۹۵]

● معرفة القبلة / هیئت، فقه / عربی

maʻrifat-ul qibla

ناشناخته:

۱. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۳۱

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**علی الابتداء الانتهاء

بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق، جا: اصفهان؛ ضمیمه نسخه ش ۶۱۲۳ [رایانه]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۷۵/۸الف

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۳۷ص (۴۳۵-۴۷۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۲۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۰۰/۲

آغاز:بسمله. مذهب اکثر الاصحاب منهم الشیخ فی یح وط وف و المحقق فی الشرایع ان الکعبة قبلة؛ **انجام:**الاشتمال علیها و الله اعلم.

در این رساله از شهید ثانی و شیخ علی کرکی سخنانی آمده؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۲۲پ-۲۲۳پ) [ف: ۵-۳۹۸]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۲۶/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین؛ **انجام:**ان یکون عرض مکة اقل مما فرضناه و الملازمة مبینة فی موضعه ...

رسالة فی معرفة القبلة بطریق الدائرة الهندیة المشهورة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۴گ (۳۱پ-۳۴پ)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [مؤید: ۲-۲۶۶]

● **معرفت قبله** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e qeble

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۹۷/۷

آغاز:بعد این مختصری است در معرفت سمت قبله مشتمل بر سه مقدمه و یک مقاله؛ **انجام:**و آن مایل بود از نقطه جنوب تا طرف مغرب به مقدار هفده درجه تقریبا بر این صورت و باقی ارتفاع بر این قیاس باید کرد تا تمام شود.

مختصری است در سه «مقدمه»و یک «مقاله»: مقدمه ۱. در استخراج خط نصف النهار، مقدمه ۲. در طول مکه معظمه، مقدمه ۳. سمت قبله، مقاله: در به دست آوردن قبله هر شهر؛ کا: محمد حاتم بن غیاث الدین منصور زواری حسنی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیقعده۱۰۳۰ق؛ مجدول، با اشکال هندسی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶۱پ-۶۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۷۷]

۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۷

در معرفت قبله با تصاویر و اشکال؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد جعفر بن محمد طبسی، تا: ۱۰۹۷ق؛ مجدول؛ جلد: چرمی، ۹گ (۸۳ر-۹۱ر)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵/۶-ف

نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه ۷۲۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۸]

● **معرفت قبله (مختصر)** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e qeble (mx.)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۲/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۲۲۳]

● **معرفة القبلة و الأوقات فی النهار و اللیل** / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul qibla wa-l awqāt fi-n nahār wa-l layl

رساله‌ای است در علم نجوم و معرفت قبله و معرفت ساعات به کمک جداول و اشکال هندسی و آلات نجومی، مانند دائره هندیه، شاخص، ربع مجیب و برخی از صفیحه‌های اسطرلاب؛ رسالهحاضر در میان رسائل موجود در این فن، کامل و بدیع است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۶

آغاز:مسطر فضل ما بین العرضین م ب د ی ه و ر ح ط ... [جدول] ... الکسر فی ۶۰ لیصیر دقائق فصار ۱۲۵ ثم قسمنا هذا المبلغ هذا علی المقسوم علیه؛ **انجام:**بین العرضین ۲۱ جمعنا هما فصار ۳۸ قسمنا علیه ۹۰ فخرج من القمسة ۲ و بقی الکسر.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول، مصحح، با اشکال هندسی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۰-۱۶۲]

● **معرفت قبله و جهت آن** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e qeble va jahat-e ān

از تحفه شاهی در معرفت قبله و جهت آن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۱۰۷

آغاز:اول بباید دانست که طول مکه معظمه از جزایر خالدات چندین است عه ک و عرض مکه از خط استوا چندین گام است؛ **انجام:**و سر موی عضاده بر وی نهیم که سر عضاده خط قبله باشد.

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۸۵ر)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۷]

● **معرفة القبلة و الکرة (رسالة فی)** / هیئت / ترکی

ma‘refat-ol qebla-ti va-l kora (r. fī)

موقت، مصطفی بن علی، - ۹۷۹ قمری

movaqqet, mostafā ebn-e ‘alī(- 1572)

رساله مختصری است دریک «مقدمه» و سی «باب»: ۱. معرفة نصب الکره؛۲. معرفة شکل السما؛ ۳. معرفة وضع الکره؛ ۴. معرفة میل جزء الشمس؛ ۵. معرفة استخراج عرض البلد ...؛ ۳۰. معرفة روية الاهلیه.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۱/۴

آغاز:الحمدلله الذی وضع علی کرسیة السمواة و الارض قباله من طول و عرض؛ **انجام:**جائیده شمس غروبی بویر لردن حیکره اولدوغندن او تری تم الکتاب

خط: نسخ ترکستانی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ص (۸۶-۱۰۰)، ۲۴سطر [ف: -۲۲۹]

● **معرفة القراء** / تجوید / فارسی

ma‘refat-ol qorrā’

به درخواست: سید محمد طباطبائی وفتحعلی شاه قاجار مسائل تجوید را دریک «مقدمه» ودوازده «مغفرة» ویک «خاتمه» برگزار کرده است. این کتاب در الذریعة ونسخه‌های خطی فارسی منزوی نیامده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۶۷

آغاز:الحمدلله الذی هدانا بنور الایمان ووفقنا بقرائة الفرقان واطلق السنتنا بتلاوة القرآن وبترتیل تلاوته فی اناء اللیل واطراف النهاربایین البیان واحسن الالحان وبین فیه قصص الانبیاء؛
انجام:مطلب سیم دربیان ادعیه سنت است که درشروع به تلاوت قرآن اللهم بالحق انزلته لحق نزل وبعد از تلاوت صدق الله العلی العظیم بخواند وطریق ختم قرآن آن است که قل اعوذ برب الناس را تمام کند الحمدلله با الم ذلک تا اولئک هم المفلحون بخواند روایت ابن کعب مذکور است که حضرت رسول چنین می‌کردند
تذکر: آغاز رساله با مختار القراء اعمی اصفهانی منطبق است؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم
[ف مخ: ۵-۲۰۶۲]

● **معرفة القلوب** / عرفان و تصوف / عربی

ma‘rifat-ul qulūb

کتابی در مسائل عرفانی است در سی «فصل»: ۱. عقل؛ حکمت؛ ۳. ایمان؛ ۴. توحید؛ ۵. معرفت؛ ۶. تصوف؛ ۷. عزلت؛ ۸ شریعت؛ ۹. تواضع؛ ۱۰. جود؛ ۱۱. عدل؛ ۱۲. ادب؛ ۱۳. مجاهده؛ ۱۴. شکوی؛ ۱۵. محبت؛ ۱۶. انس؛ ۱۷. قرب؛ ۱۸. مراقبه؛ ۱۹. شوق؛ ۲۰. اشتیاق؛ ۲۱. بیان حال؛ ۲۲. بیان وجد؛ ۲۳. مکاشفه؛ ۲۴. مکاشفه؛ ۲۵. فکر؛ ۲۶. غلبه؛ ۲۷. فناء؛ ۲۸. بقاء؛ ۲۹. اخلاق؛ ۳۰. عشق.

آغاز:بسمله، کتاب موسوماً بمعرفت القلوب و هی قلاده المتقین و الحمد لله رب العالمین
انجام:و هو اتی و لا تلاوه و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر
کا: محمد علی بن احمد سرابی عزیز القطیفی و دیگران، تا: ۹۸۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۴ص (۱-۱۴)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۷-۳۷]

● **معرفة القمر** / هیئت / عربی

ma‘refa-tul qamar

خاتمه کتابی در نجوم است. مؤلفدر آن به کتاب دیگرش «الحدقة الناظرة و الحدیقة الناظرة» ارجاع می‌دهد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۱۶

آغاز:خاتمة. اذا اردت معرفة القمر فرای برج فاضعف ما مضی من الشهر العربی وزد ذالک خمسة فما اجتمع معک فالق لکل برج خمسة ایام
خط: نستعلیق، کا: محمدحسن بن محمد علی مازندرانی بارفروشی، تا: با تاریخ۱۲۵۳ق؛ جلد: گالینگور، ۲ص (۲۵۱-۲۵۲)، اندازه: ۱۹/۳×۲۲/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۹۶]

● **معرفة القیراط** /- عربی

ma‘rifat-ul qīrāṭ

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۱۴

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶. فائدة فی معرفة القیراط؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۷۱ق؛ ۱ص (۷۶)
[عکسی ف: ۳-۳۷۶]

←معرفة الکبائر ⋗ العدالة
←معرفت کبری ⋗ معارف

● **معرفت کره** = **رساله قبله** = **صفة الکرة** / اسطرلاب / فارسی

ma‘refat-e kore = r.-ye qeble = sefat-el kora

جفری رومی، علی، ق۱۰ قمری

jafrī rūmī, ‘alī(- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۰۹ق

رسالهمختصری است در ۲۳ «فصل» کوتاهکه به تاریخ «ثوابت» نگاشته شده است.

آغاز:بسمله. حمد بی حد و بسیار و ثنای بی شمار حضرت ملکی را که اسباب معاش سکان خطه ملک دنیوی را ... بدانکه نماز ستون دینست ... و از شرایط او معرفة القبله است ... لازم است که علم نجوم و هیئت بمقدار معرفة قبله دانند. بنابراین مقدمات این فقیر الحقیر علی الخفری الرومی الحسینی در صفت کره چند فصل داده شد
انجام:هم بدین نهج عمل نمایند تمت چه خفری این رساله کرد بنیاد ×× به تاریخ ثوابت ثبت افتاد
[فهرستواره منزوی ۳۰۰۵/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۹۱/۹

آغاز و انجام: برابر
در ۲۲ فصل؛ خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: سید محمد باقر بن محمد مهدی حسینی در شعبان ۱۳۳۶؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: مقوایی، ۶گ (۹پ-۱۶پ)، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۹۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۵و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۳۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد هادی بن محمد تقی سهروردی مشهور به شولستانی، تا: ۱۱۰۴ق، جا: تهران مدرسه صالحیه؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۷۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۵پ-۳۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۴۴-۱۰۵]

● معرفت کسور / علوم غریبه / فارسی

ma‘refat-e kosūr

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۱۳/۷

آغاز:بسمله، در معرفت کسور مثلث و مربع و مخمس و مسدس و مسبع و مثمن و مسبع و معشر چنان است که اولا عدد خانه ها را معلوم کنند و بعد از آن یک عدد از خانه کم کنند؛ **انجام:** هرکس که این خاتم را بدست کند بر هر در بسته و قفل بسته نهند گشاده شود و اگر دست به دیوار.

خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن رفیع حسینی خبوشانی، تا: پنج شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۶۶ق، جا: قوچان مدرسه عوضیه؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۵-۵۸۸]

● معرفة الکواکب السعد و النحس / هیئت / عربی

ma‘rifat-ul kawākib-is sa‘d wa-n naḥs

به نقل از افلاطون و بقراط و ارسطو طالیس و اصطفن و اقلیموس و جز آنها.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۳۰

آغاز:بسمله. و به ثقتی. فی معرفة الکواکب السعد و النحس و ما یتعلق بکل واحد منها. قال افلاطون لایدل علی الحقایق؛ **انجام:**و الالوان رحلیه و الکحمة و الملک عطارویة. تمت بالخیر و الامان.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۹۲پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۸]

● معرفة الکواکب (جدول) / هیئت

ma‘refa-tol kavākeb (jadval)

جدول معرفة الکواکب السبعة و اختیارات و قران العلویین و کسوف و خسوف و تقویم بقایای سال ۱۲۱۶ و سال ۱۲۱۷است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۳/۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: مقوایی [سنا: ف: ۲-۲۸]

● معرفة کوکب السعد و النحس = کوکب السعد و النحس / هیئت / عربی

ma‘rifat-u kawkab-is sa‘d wa-n naḥs = kawkab-us sa‘d wa-n naḥs

در این رساله اقوال چندی از حکمای یونانی چون افلاطون و ابقراط و اصطفن و ارسطو درباره سعد و نحس کواکب آمده است و در آن نشان داده شده که در منظومه شمسی چه ستارگانی سعد و چه اخترانی نحس اند.

آغاز:قال افلاطن: لا یدل علی الحقایق إلا المشتری، قال ابقراط: إذا استولی برجیس، یعنی المشتری فی تحویل السنة الشمسیة ...
انجام:قال أبومعشر و هذا صحیح لأن قسمتهم لزحل و نسبتهم إلیه و هو من شرکة عطارد و زحل فالأجسام و الألوان زحلیة و الحکمة و الفلک عطاردیة و العلم عند الله.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۳۴ق، جا: شیراز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲ص، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳-۴۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۱۹پ-۱۲۰ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۵۸

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ(۱۲۵پ-۱۲۶ر)، ۲۱-۳۹سطر،اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۰۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج ، ۲ص (۹-۱۰)، ۲۵سطر [سنا: ف: ۲-۱۸۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۱۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱ص(۶۷ر)،

۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۲]

● معرفة كيفية الارصاد و العمل بذات الحلق / هيئت / عربی

ma‘refa-to kayfīyyat-il irṣād-i wa-l ‘amal-i bi-ḏāt-il ḥalq

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۹۵/۳

آغاز:معرفة كيفية الارصاد و العمل بذات الحلق، و هذه الآلة ذكرها الفاضل بطلميوس فى كتاب المجسطى وتد آداب و هى مؤلفة خلق بعضها مركب فوق بعض؛ **انجام:**و على هذا يمكن ساير الاعمال ان شاء الله تعالى، تم العمل بذات الحلق لبطلميوس مأخوذست از کتاب مجسطی؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالله، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: مجدول، جلد: پارچه‌ای، ۲ص (۱۶-۱۷)، اندازه: ۱۹×۳۰/۷سم [ف: ۸-۳۰۳]

● معرفة كيفية وزن الاراضى و الاماكن / رياضيات / عربی

ma‘refa-to kayfīyyat-i wazn-il arāḍi wa-l amākin

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۹/۷-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا شAdd. 23570؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ [فیلمها ف: ۱-۶۰۳]

● معرفة الليالى و الايام التى يصح فيه الرؤيا و يفسد و ما يكون سريعا و بطيئا / شعر / عربی

ma‘refa-tol layālī wa-l ayyām al-latī yaṣiḥ-u fī-h-ir ru’yā wa yafsud wa mā yakūn-u sarī‘a-n wa baṭī’ā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۹

هفده بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق [ف: ۵-۳۰۸]

● معرفة ما يدل عليه الراس و الذنب و ذوات الذوايب بكونها البروج / هيئت / عربی

ma‘rifat-u mā yadull-u ‘alayh-ir ra’s-i wa-ḏḏanb wa ḏawāt-uḏḏawāyib bi-kawnuha-l burūj

ابومعشر فلکی، جعفر بن محمد، ۱۷۲ - ۲۷۲ قمری

abū-ma‘šar-e falakī, ja‘far ebn-e mohammad (789 - 886)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۳۱/۱

آغاز:باب فى معرفة ما يدل عليه الراس و الذنب و ذوات الذوايب بكونها فى البروج فى حين طالع السنة لابى معشر اذا كان الراس فى الحمل الستعلى العظما و الاشراف؛ **انجام:**انما يكون بتلك السنة فاعلمه و تفقده. تم الكتاب الثانى بحمدالله و عونه.

خط: نسخ، کا: مازندرانی، اسفندیار، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۰۳۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۳پ-۶ر)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۶۴۸]

● معرفة المبدء الاول / فلسفه / عربی

ma‘rifat-ul mabda’-il awwal

به شرحی می‌ماند بر یکی از متون حکمت که مطالب تحت عنوان «ان قلت، قلت» آمده است و در مواضع متعددی از این رساله آمده که این شرح از آن یکی از شاگردان ملاصدرا می‌باشد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۹۸

آغاز:بسمله المقالة السادسة فى معرفة المبدء الاول للوجود كله تعالى شانه و انه موجود و انه لا شريك و لا ندله و فى معرفة الذاتية و غير الذاتية و فى الدلالة على نسبته المعقولات بل الموجودات اليه و فى ايضاح ان صفاته الايجابيته؛ **انجام:**مفهومات الفاظ الصفات و فى هذا القدر غنية للبيب و الذكى الذى له ذهن مستقيم ان فى ذلك لذكرى لمن كان له قلب او القى السمع و هو سميع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ مهر: «محمد مهدی بن محمد کاظم الحسینی» (بیضوی)، حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۰۶]

←معرفة المجروحين و الضعفاء من المحدثين ← المجروحين من المحدثين

● معرفة المحبوب / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-ol mahbūb

غریب، برهان الدین، - ۷۳۱ قمری

qarīb, borhān-od-dīn(- 1331)

در بیان چهار منزل عرفان، شریعت، طریقت و حقیقت و معرفت تا راه سالکان روشن شود. دارای نثری روان با عناوین «ای سالک».

آغاز:بسمله. حمدله. بدان اسعدك الله تعالى فى الدارين که رساله ایست معرفة المحبوب از تصنیف شه برهان الدین ... در بیان شریعت و طریقت و حقیقت.

انجام:و بجز او هم نیست (تمام شد)

[فهرستواره منزوی ۹۱۴/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۷۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ پس ازین در دو

صفحه بندی است درباره مرتبه احدیت (۱۰۷ر-۱۰۸ر)؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۱۰۲-۱۰۷)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۶۲۲]

● **معرفت المحبوب** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-ol mahbūb

چشتی، برهان الدین، - ۹۹۰ قمری

češtī, borhān-od-dīn(- 1582)

در بیان چهار منزل عرفان؛ شریعت، طریقت، حقیقت و معرفت. تا راه سالکان روشن شود (دیباچه). شاید وی شاه برهان الدین چشتی (-۹۹۰ق) نگارنده «کشف العوام» (مشترک۱۷۹۳/۳) و «کلید گنج» (همانجا،۱۸۱۱) باشد. همان که در دانشگاه تهران از برهان الدین غریب دانسته شده است.

[نسخه‌های منزوی ۱۳۹۹/۲؛ مشترک پاکستان ۱۹۵۶/۳؛ فهرستواره منزوی ۹۱۴/۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۲۲/۱۲-عکسی

آغاز:حمدله. صلات، بدان اسعدک الله فی الدارین که این رساله ای ست در معرفت المحبوب از تصنیف شاه برهان الدین (ق) در بیان شریعت و طریقت و حقیقت و معرفت از برای منفعت عالمان و عاشقان و واصلان؛ **انجام:**و در احمد احد است، و جز او هیچ نیست. تمت معرفت المحبوب ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۱۱۳۳(گنج، ۸۰۷/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: غلام محمد بن احمد یار قریشی، تا: ۲۳ ذیحجه۱۳۱۴ق؛ ۴گ (۵۱-۵۴) [عکسی ف: ۲-۲۶۰]

● **معرفة مد النیل بمصر** /- عربی

ma‘refa-to madd-in nīl bi-miṣr

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری

(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹/۳عکسی

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث در استانبول، شماره ۲۲۵۷؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۱ص(۲۶۳)، ۲۳سطر [عکسی ف: ۴-۹۸]

● **معرفة المذاهب** / ادیان و مذاهب / فارسی

ma‘refat-ol mazāheb

غزالی، محمود طاهر

qazālī, mahmūd tāher

از محمود طاهر غزالی حرق بن نظام مدرس، مدرس مدرسه جلالی. روزگارش دانسته نیست. نفیسی (۷۵۵/۲) وی را در قرن هشتم هجری جای داده است. اته او را از پیش از ۱۰۵۵ق یاد کرده است. به نام سلطان دوست محمد که به احتمال (بشیر حسین، شفیع:۳۰۸) شاید وی شاهزاده دوست محمد بن بداق خان شیبانی (- ۹۶۴ق) باشد که در تاشکند (۹۵۹-۹۶۳ق / ۱۵۵۱-۱۵۵۵م)حکومت داشت. شاهزاده‌ای که به حکومت نرسید (روضة السلاطین ۲۱۴) درباره ۷۳گروه مسلمانان، با جانبداری از اهل سنت، در دو «باب»: ۱. در اهل سنت و جماعت و آنچه بدان تعلق دارد؛۲. در ۷۲گروه«که در اصل شش گروهند و هر گروه مشتمل بر دوازده گروه» و این شش گروه هر یک در فصلی بدین‌گونه: فصل۱: در دوازده گروه رافضیه، ۲. در دوازده گروه خارجیه، ۳. در دوازده گروه جبریه،۴. در دوازده گروه قدریه،۵. در دوازده گروه جهمیه، ۶. در دوازده گروه مرجئیه. برخی نسخه‌ها فصل هفتمی دارد، که باید از قول امام ابوالقاسم باشد که هفت مذهب دیگر رانقل کرده است. این فصل در نسخه‌های گنج بخش نیست. (احمد منزوی)

آغاز:آغاز۱:الحمدلله المحمود الطاهر، المحمود الباطن ... میگوید جامع این جواهر و لآلی ... محمود طاهر

آغاز**۲**: الحمد لله الذی خلقالانسان اطوار و شرف ... اما بعد روزی مبحث معرفت المذاهب ... مطالعه کردم در شرح مواقف که به عبارت تازی ...

انجام:و همه را بر صراط المستقیم که شاه را هست و آن سنت و جماعت دارد بگذراند بحرمة النبی العربی و آله الامجاد و الله اعلم بالصواب

چاپ: در مجله دانشکده ادبیات تهران، به کوشش علی اصغر حکمت(س۴ش ۱ص۱-۱۷ تاریخ مهر ۱۳۳۵) به چاپ رسیده

[گنج بخش منزوی ۴۷۴؛ فهرستواره منزوی ۵۴۲/۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۴/۱-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۳۲۸ (گنج ۲۷۴/۲)؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: قرن ۱۱ [عکسی ف: ۲-۲۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۹/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۳-۲۰۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸/۱-عکسی

نسخه اصل: اسلام آبادگنج بخش، ش۶۳۱۴(گنج، ۴۷۴/۲)؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: ۱۰۸۳-۱۰۸۴ق؛ ۱۱گ (۱-۱۱) [عکسی ف: ۲-۲۶۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۰۹/۳۳

آغاز:برابر **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج؛ ۲۰ص (۲۸۰-۲۹۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۱۹۴]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۹۴/۱۲

آغاز:بسمله الحمد لله الذی هو متصف بصفات الکمال

بی کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ اهدایی: علی اخلاقی فیروز آبادی؛ جلد: تیماج عنابی، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۱۲۳۷]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۱/۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۰۳]
۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۵۱/۱۵ - ج
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
نسخه ما با چاپ شده اندکی جدایی دارد و بی غلط هم نیست ولی در برخی جاها درست‌تر از آن است؛ کا: کشمیری بخاری، عبدالله، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱۴۱پ-۱۵۵پ) [ف: -۲۰۱]

● معرفت مراتب نفس / فلسفه / فارسی
ma‘refat-e marāteb-e nafs

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۴/۲/۶
آغاز:قال النبی علیه السلام اعدا عدوك نفسك التی بین جنبیك الحدیث نفسكدرت مرتبه منزلی واردر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: گالینگور [ف: ۳۷-۳۳۶]

● معرفة المریدین و دلیل السالکین / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘refat-ol morīdīn va dalīl-os sālekīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۰/۱۶-ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 125 (بلوشه ۱۵۱)؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۰۵۲ق [فیلمها ف: ۱-۵۳۳]

● معرفة مساحة الأشكال البسیطة و الكریة / هندسه / عربی
ma‘rifat-u masāḥat-il aškāl-il basīṭa wa-l kurīyya

منجم، بنی موسی
monajjem, banī-mūsā

۱. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۰
کا: محمد بدیع بن مصطفی بن عبدالحمید بن علی بن میر محمد علی رضا توفیقی، تا: ۱۲۷۲ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۳۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۹/۲
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ کهن، دارای اشکال هندسی، مصحح [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۱]

● معرفة مسافة ما بین البلدین / اسطرلاب / عربی
ma‘rifat-u masāfat-i mā bayn-al baladayn

فصلی است از یکی از رسائل اسطرلاب در بیان استخراج مسافت میان دو شهر از روی دوائر نصف النهار. در پایان این فصل آمده: «من رسالة من رسائل الاسطرلاب».در ذیل این فصل چند سطر است درباره استخراج مسافتها بر اساس روش محاسبه فقها یا مقایسه مقدار مسیره کل یوم به نقل از تقویم البلدان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳/۲-طباطبائی
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۹ و ۲۲و ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۲]

● معرفة المسیر علی الطالع / طالع بینی / عربی
ma‘rifat-ul masīr ‘ala-ṭṭāle‘

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰۵/۸
خط: نستعلیق، کا: فیضی حسینی، شریف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: استانبولی، ۵گ (۳۷پ-۴۱پ)، ۲۱سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۹]

● معرفة مشایخ الشیعة = تراجم مشایخ الشیعة = تذكرة المجتهدین / تراجم / عربی
ma‘rifat-u mašāyix-iš šī‘a = tarājim-u mašāyix-iš šī‘a = taḏkirat-ul mujtahidīn

بحرانی، یحیی بن حسین، ق ۱۰ قمری
bahrānī, yahyā ebn-e hoseyn(- 16c)

رساله مختصر و مهمی است درشرح حال حدود صد نفر از علمای شیعه. درباره مؤلف این رساله احتمالات مختلفی مطرح شده ازجمله آنرا ازشیخ بهایی دانسته‌اند که قطعاً اشتباه است زیرا مؤلف یقیناً شاگرد محقق کرکی و از علمای قرن دهم هجری بوده است. در برخی نسخ مؤلف یونس مصیبی دانسته شده،برخی آن را از پدر شیخ بهائی دانسته‌اند (مصفی، ص ۱۴۷) و در ریاض العلماء از شیخ یحیی بن عشیرهبحرانی معرفی شده است و از آن بسیار نقل می‌کند. آنچه که مسلم است وی از شاگردان محقق کرکی وحسین بن مفلح صیمری بوده است.مشایخ شیعه را به صورت بسیار مختصر تا زمان خود گرد آوری نموده و ابتدا از شیخ علی بن ابراهیم بن هاشم صاحب امام حسن عسکری(ع) شروع و به شهید ثانی ختم نموده است.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعده فهذه رسالة فی معرفة مشایخ الشیعة تغمدهم الله بالرحمة و الرضوان منهم الشیخ علی بن ابراهیم بن هاشم صاحب الامام الحسن العسكری.
انجام:و منهم الشیخ الأجل الفاضل الشهید الثانی زین الدین علی بن احمد العاملی له مصنفات كثیرة و قتل فی خمس و ستین و تسعمائه قتل الله قاتله و من رضی بقتله.
چاپ: نشریه دانشکده ادبیات تبریز، شماره ۱۹، به اهتمام محمد تقی دانش پژوه، ۳۰۴-۳۲۰
[الذریعه ۱۰/۲رقم ۲۴و ۶۱/۴و ۶۲رقم ۲۴۹؛ ریاض العلماء ۳۸۰/۵؛ طبقات اعلام الشیعة ص ۲۷۴؛ مصفی المقال ۱۰۰ با عنوان «مشایخ الشیعة» و ۱۰۲ و

۵۰۰ و ۵۰۱ با عنوان «تذکرة المجتهدین»]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۳/۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قیل فی سنة خمس و ستین و تسعمائة فی بلاد القسطنطنیة بحکم قاضی الجمهور
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالخیر محمود بن عیسی بن رفیع امامی، تا: دوشنبه ۲۴ ربیع الاول۹۸۲ق؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۶۸ر-۷۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۷-۲۳۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۲۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ (۱۲۷پ-۱۳۷)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**توفی رحمه الله عن بنات ... عمدة الطالب فی نسب ال ابی طالب.
در فهرست ناشناس آمده، در این کتاب مشایخ شیعه از شیخ علی بن ابراهیم بن هاشم صاحب الام الحسن بن علی العسکری تا تاج الدین محمد آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ جلد: میشن، ۲۹ص (۳۳۱-۳۵۹)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۲۸۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قتل فی سنة خمس و ستین و تسعمائة فی بلاد القسطنطنیه، بحکم قاضی مذهب الجمهور قتل الله قاتلیه و لعن الله من ظلمه. تمت.
خط: نستعلیق ریز، کا: محمد شاه قاضی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۳گ (۶۰ر-۶۲ر)، ۳۵سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۴/۸×۲۶/۱سم [ف: ۸-۳۸۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۷۱
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن۱۱؛ ۳ص (۲۳۸-۲۴۰) [عکسی ف: ۳-۴۲۹]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳/۴
در فهرست ناشناس آمده. از علی بن ابراهیم تا شهید ثانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۴/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم ساروا به علی طریق البحر الی القسطنطنیه و صلبوه بها فی تلک الشقة مطروحاً ثلاثة ایام ثم القو اجسده الشریف فی البحر قدس روحه
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۵ص (۸۴-۸۸)، ۱۸سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۹]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۴-۳۵/۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۷ربیع الثانی۱۱۰۲ق؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۳۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۲۲/۳
از شیخ علی بن ابراهیم بن هاشم آغاز و به شهید ختم می‌شود. در فهرست ناشناس آمده.(آغاز نسخه تألیف آن را به شهید ثانی نسبت داده)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن میرزا اکبر حسینی جزایری اصفهانی، تا: ۷ جمادی الاول۱۱۲۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۸سم [ف: ۶-۱۲۰]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۵/۲ عکسی
آغاز و انجام: برابر
عکسی، نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۲۷]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷/۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رضی قزوینی، تا: سلخ جمادی الاول۱۱۲۷ق، جا: مشهد رضوی؛ ۸گ (۵۹-۶۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۲]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۱۶۳/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**تمت الرساله الشریفه بعون الله تعالی ... غره شهره صفر سنه ۱۱۲۷ هذه الرساله فی نعرفه مشایخ الشیعه تصنیف الشیخ الجلیل حسین بن عبد الصمد الحارثی
بی‌کا، تا: صفر۱۱۲۷ق؛ ۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۴۱]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۴۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالجبار تونی، تا: ۱۱۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۲۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۶/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن هادی بن ابوالقاسم، تا: شنبه ۱۷ جمادی الاول۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۱۸۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن هادی، تا: ۱۲۶۹ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۵]

۱۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی امامی خوانساری نجفی، تا: ۱۶

ذیحجه۱۲۹۹ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۲۷۸–۲۸۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۴/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۰۶]

۱۶. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۵

در فهرست ناشناس آمده، بر فراز صفحه اول این رساله به شیخ ابراهیم قطیفی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، کا: محمدحسین بن محمد جعفر تبریزی، تا: ۲۴ شوال۱۳۳۳ق؛ ۶گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۷۱]

۱۷. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز و انجام: برابر

مؤلف این رساله مشخص نیست و بر فراز صفحه اول این نسخه به شیخ یحیی بحرانی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حسین بن محمد بن حسین بن عبدالکریم بن محمد جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله موسوی جزائری شوشتری، تا: ۱۵ صفر۱۳۳۶ق؛ ۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۷۰]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۷۹/۶-۲۶/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۳۲۳]

۱۹. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۱/۴

از سرگذشت علی بن ابراهیم آغاز و می‌رسد به شهید ثانی. در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۰۴]

۲۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۷۱/۳

آغاز و انجام: برابر

درفهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا،۴گ، ۲۱سطر (۱۲×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۶۸]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۳۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن سالک الدین یزدی، بی‌تا؛ با بلاغ مقابله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۸گ (۵۹پ-۶۶ر) [ف: ۸-۵۵۵]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۸۰-۸۷)، ۱۸سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۳۶]

←معرفت مساحت ← علم مساحت

● معرفت مطر و برودت / طبیعیات - فارسی

ma‘refat-e matar va borūdat

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۱۱

آغاز:بسمله فی معرفت المطر و برودت الهواء چون قمر در شب سیم یا چهارم رقیق و جوانی بود آن شب و روز؛ **انجام:**آفتاب گذشته باشند به پنج گیاهی موسوم پکر کله گاو زیرند چنانش خشک کنند که دیگر بروید تمت شد سنه ۱۲۹۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۲۱۰ [رایانه]

● معرفت معاد و احوال قیامت / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘refat-e ma‘ād va ahvāl-e qīyāmat

برغانی، محمد علی بن محمد،– ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad(- 1856)

بخشی از کتابی است و بر اساس احادیث.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۷/۱-طباطبائی

آغاز:بع مسند اعن السکونی قال قال ابو عبد الله السلام انما صار الانسان یا کل و یشرب؛ **انجام:**فاذا طرء علیه روح الولایه ... دخل فی صراط الولایه و یکون مظهرا لتاویل قوله تعالی افمن کان میتا فاحییناه ... لیس بخارج منها الایه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۵گ (۲-۶) [ف: ۲۳-۶۲۷]

● معرفة المعتدین / فقه / فارسی

ma‘refat-ol mo‘taddīn

ابن حداد، عبدالسلام بن عبدالعزیز،قمری

ebn-e haddād, ‘abd-os-salām ebn-e ‘abd-ol-‘azīz

مسائل فقهی را به درخواست دوستانش از کتب معتبره جمع‌آوری نموده است، مطالب آن سست است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۴۸/۲-۳۹/۱۲۸

آغاز:بسمله الحمدلله الذی نور القلوب العارفین بنور الهدایة والفرقان ... اما بعد می‌گوید بنده اضعف عبادالله الجواد عبدالسلام ابن عبدالعزیز الهداد ... که بعضی طالبان رساله الفقه از من طلب کردند؛ **انجام:**ودروقت جماع کردن بگوید رب هب لی من لدنک ذریتی طیبةً مطیعة لک ومسلمان را لازم است

تنها دوبرگ از آغاز رساله دراین نسخه موجود است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۳۰]

● معرفة مفاتیح الغیبیة / علوم غریبه / عربی

ma‘rifat-u mafātīḥ-il qaybīya

رساله معرفه مفاتیح الغیبیة در علوم خفیه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۳/۲۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالنبی شافعی و عزیز الله قادری، تا: ۱۱۵۲ق،

جا: بصره؛ جلد: میشن، ۲ص (۱۲۰-۱۲۱)، ۲۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۹/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۴۴۸]

● **معرفة المقاری** / تجوید / عربی

ma‘rifat-ul maqārī

در این رساله مؤلف محل‌هایی از آیات را که قاری می‌تواند از آنجا شروع به قرائت نماید معین نموده است. او هر جزء از قرآن را به هشت مقرأ و هر مقرأ را به ربع و ثمن تقسیم نموده و اوائل هر مقرأ را ذکر نموده است.در این رساله کل قرآن به سی جزء و سی حزب (نیم جزء) و هر جزء به هشت مقرأ و چهار ثمن و دو ربع تقسیم شده است. مقرأ مکانی است که قرائت از آنجا شروع یا به آنجا ختم می‌شود. در کتب علوم قرآنی کمتر به این اصطلاح برخورد می‌کنیم. مؤلف این رساله نامشخص است اما از آنجا که آیات موجود در آن به قرائت نافع مدنی کتابت شده، می‌توان گفت اهل اندلس و یا مغرب بوده یا یکی از کشورهای شمال آفریقاست. علاوه بر این که تقسیم قرآن به ثمن و ربع از قدیم در این مناطق متداول بوده است.
چاپ: گنجینه بهارستان، علوم قرآنی و روائی -۳، مسلسل ۱۵، به کوشش سید حسین مرعشی، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، پائیز ۱۳۸۵ش، با تصحیح محمد رضا شهیدی، صص ۵۷۷- ۶۰۵

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۸/۳

آغاز:و ما کانوا مهتدین (مقرأ) و بعده مثلهم کمثل الذی استوقد ناراً هم فیها خالدون (ثمن) و بعد لا اله الا انت انک انت العلیم الحکیم (مقرأ)؛ **انجام:**و بعده اول سورة الهمزة و یمنعون الماعون (مقرأ) بعده اول سورة الکوثر من الجنة و الناس تم الکتاب.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹ص (۴۷-۵۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۵-۱۴۶]

● **معرفة مقاطع القرآن من مبادیه** / علوم قرآن / عربی

ma‘rifat-u maqāṭi‘-il qur’ān min mabādīh

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ قمری

qotb-e rāvandī, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh(- 1178)

معرفة مقاطع القرآن من مبادیه من املاء قطب الدین الراوندی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۲۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری یزد ش ۲۲۸۷ (۱۹۷۲) [این نوشته در فهرست معرفی نشده]؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

● **معرفة مقدار ما یری من السماء و البحر** / ریاضیات / عربی

ma‘rifat-u miqdār-i mā yurā min-as samā’ wa-l baḥr

ابوسهل کوهی، ویجن بن رستم، - ۴۰۵ ؟ قمری

abū-sahl-e kūhī, vayjan ebn-e rostam(- 1015)

اگر کسی بخواهد برجی میان دریا بسازد تا راهنمای کشتی‌ها باشد، با فرمول‌های ریاضی که در این رساله آمده می‌تواند مسافت دید این برج یا هر چه در سطح دریا یا آسمان باشد، تعیین کند. این رساله برای یکی از وزرا نگاشته شده که به نام وی در دیباچه تصریح نشده است. (سید احمد اشکوری)
چاپ: لندن، محقق: رشدی راشد، مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامی، نشرت ضمن: الهندسة وعلم المناظر فی ضحی الاسلام، ۱۴۲۶ق.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۵۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۲گ (۱۹۱-۱۹۲) [فیلمها ف: ۱-۴۷۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۱۳

آغاز:بسمله. رساله ابی سهل و یجن بن رستم القوهی؛ **انجام:**کالرابیه و ما اشبهها ... مصلیا و مستغفر (کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۷۲ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۱۲/۲

آغاز:رساله ابی سهل وجین بن رستم القوهی فی معرفة ... لما رأینا همة الاستاذ الجلیل فی اعمال الخیر اکثر من همة غیره؛ **انجام:**و علی ذلک سطح الارض اذا کان کسطح ماء البحر فی الاستوا اعنی ان لایرتفع عنه شی یمنع من رؤیة ماوراه کالرابیه و ما اشبهها
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۷۲ق؛ جلد: چرمی، ۱۰ص (۱۳-۲۲)، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۸-۴۱۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۸۰/۱۰

آغاز:قال لما رأینا همة الأستاد الجلیل فی أعمال الخیر اکثر من همة غیره من الوزراء المتقدیمن؛ **انجام:**و علی ذلک سطح الارض اذا کان کسطح ماء البحر فی الاستوا اعنی ان لایرتفع عنه شی یمنع من رؤیة ماوراه کالرابیه و ما اشبهها.
بی‌کا، تا: جمعه ۲۸ محرم۹۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۶۳پ-۱۶۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۹۲]

←معرفة من اجتمعت العصابة علی تصدیقهم ⟵ اصحاب اجماع
←معرفة المنازل ⟵ منازل القمر

● **معرفة منزل بشری مبشر** / عرفان و تصوف / عربی

ma‘rifat-u manzil-i bušrā mubaššir

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ‘arabī, mohammad ebn-e ‘alī (1166 - 1241)

بخشی از فتوحات مکیه است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲/۳۳–طباطبائی

آغاز:جاء المبشر بالرسالة یبتغی ×× اجر المجیء من الکریم المرسل؛ **انجام:**فاذا فهمت قدر ما ذکرته لک ... علمت عنایة الله بهذه الامه ... و یتضمن هذا المنزل علی علوم کثیرة غیر ما ذکرناه: سپس چند بیت است (گویا از مؤلف کتاب) و پس از آن در دو صفحه چند حدیث است از رسول خدا (ص).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۱۷–۱۱۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۲–۶۵]

● **معرفت مواقیت لیل و نهار** / هیئت / فارسی

ma‘refat-e mavāqīt-e layl va nahār

همام، محمد بن محمد، ق۹ قمری

homām, mohammad ebn-e mohammad(- 15c)

دارای«مقدمه» و ده «باب».

آغاز:بسمله. سپاس و ستایش بی حد و حمد و مدح بی عد حضرت صانع را

[فهرستواره منزوی ۳۰۷۱/۴؛ الذریعه ۲۳۲/۲۳]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۷/۵

آغاز:بسمله. سپاس و ستایش بی حد و حمد و مدح بی عد حضرت صانع را

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۴۴پ–۵۸پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: –۳۰۱]

● **معرفت مهمات رجال الغیب** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘refat-e mohemmāt-e rejāl-ol qayb

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ – ۷۳۶ ؟ قمری

‘alā‘-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

کلماتی از شیخ علاء الدوله سمنانی در معرفت مهمات رجال الغیب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹۸/۱۹

کا: محمد امین بن محمد قاسم، تا: یک‌شنبه ۲۳ ربیع الاول۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۴۱۹)، ۲۷سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۶/۸×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۱–۲۶۳]

● **معرفة المیاه** / کیمیا / عربی

ma‘rifat-ul mīyāh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳۱/۲۱

خط: نستعلیق، کا: گلبرگیوی، محمد کریم الدین بن محمد یوسف، تا: رمضان۱۳۲۸ق، جا: کتابخانه آصفیه؛ کاغذ: هندی، ۱۲ص (۳۲۹–۳۴۰)، ۱۳سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷–۴۶۸]

● **معرفة الناسخ و المنسوخ** / علوم قرآن / عربی

ma‘refa-ton nāsix-i wa-l mansūx

محمد بن حزم، – ۹۷۸ قمری

mohammad ebn-e hazm(- 1571)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۷/۸

خط: نسخ، کا: مردوخی، عبدالکریم بن عبدالله، تا: رجب۱۳۲۲ق؛ جلد:مقوایی،۱۵گ(۱۴۷پ–۱۶۱پ)،اندازه:۱۷×۲۲سم [ف: –۲۰۸]

←معرفت نامه > آفاق و انفس

←معرفت نامه > تاریخ محمدی

←معرفت نامه > معارف

● **معرفت نامه** / ادبیات / فارسی

ma‘refat nāme

عبید زاکانی، عبیدالله، – ۷۷۲ قمری

‘obeyd-e zākānī, ‘obeyd-ol-lāh(- 1371)

معرف نامه یا «بقر بقو» بندی است به فارسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۴/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲ص (۹۸–۹۹)، ۱۳سطر (۹×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [سنا: ف: ۱–۳۵۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۴/۹–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۱۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۶۳/۸–ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۲۱۷]

● **معرفت نامه** / متفرقه / ترکی

ma‘refat nāme

حقی، ابراهیم بن عثمان، – ۱۱۹۵ قمری

haqqī, ebrāhīm ebn-e ‘osmān(- 1781)

اهدا به: سید احمد نعیمی

تاریخ تألیف: ۱۱۷۰ق

در شناخت جهان و انسان و ایمان، آمیخته علوم فلسفی و طبیعی و عرفان و تصوف، در یک «مقدمه» و سه «فن» و یک «خاتمه»، و هر کدام دارای چند «باب» و «فصل»: مقدمه: هیئت اسلامی، چهار فصل؛ فن ۱. ماهیت جواهر و اعراض، سه باب؛ فن ۲. مرآت ابدان در تشریح، پنج باب؛ فن ۳. مرآت قلوب در اعتقاد و ایمان، پنج باب؛ خاتمه: کیفیت صحبت خلق و خالق، چهار

فصل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۰۵

آغاز:حمد بی حد و شکر بی عد و ثنای مؤبد بر واحد فرد احد حضر تلرینه اولسون که هر شان اکوانی علم از لیسیله؛ **انجام:**بو کتابی اوقیانی یازانی ×× معرفت گنجیله بای ایت یاغنی

خط: نسخ، کا: سعد الله بن علی بن احمد، تا: اوایل شوال۱۲۲۴ق، جا: ارز روم؛ نسخه هشتم است که این کاتب نوشته، مجدول، دارای سرلوح رنگین، سی و دو لوح رنگین مناسب با مطالب در اثنای کتاب؛ جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۶-۱۹۷]

● **معرفت نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'refat nāme

به نظم فارسی در عرفان، از زمان قاجار.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز: بنده بس عاصیستم روسیاه ×× جرم بسیار است روزم شد تباه؛ **انجام:**وا طلب لنفسک من خیر ترید به ×× من بعد ذلک غفرانا لصاحبه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۳۱۰ق، برای آقای روحی، مجدول، با پیشانی زرین؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۸۶]

● **معرفت نامه حج** / فلسفه احکام / فارسی

ma'refat-nāme-ye hajj

غیر همانند:

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۵۳/۳

معرفت نامه حج به فارسی و خبر است از سید سجاد و گفتگوی او با شبلی که به حج رفته بود مانند آنچه که در کشف المحجوب هجویری و دیوان ناصرخسرو و آمده است. نوشته در «قره نطون» سیره که سه منزلی اسلامبول است و همو باواپور از مکه برگشته بود در ۸ ربیع الثانی ۱۲۵۹؛ بی‌کا، بی‌تا، جا: قره نطون؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۱

آغاز:بسمله. در بعضی از کتب معتبره مسطور است که وقتی شیخ شبلی از سفر مکه زادها الله شرفا مراجعت نمود؛ **انجام:**امور خود را بسوی رحمت خدا و تقرب میجویم بسوی خداوند عالم و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و ... الطاهرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ ۴گ، ۴سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [رایانه]

● **معرفة النبض** / طب / عربی

ma'rifat-un nabḍ

ثابت بن قره، ۲۲۱ - ۲۸۸ قمری

sābet ebn-e qorre (837 - 902)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۴۶

کا: طبیب حموی، تا: جمعه ۱۷ صفر۱۰۰۷ق [سنا: ف: ۱-۱۸۹]

● **معرفت نبض** / طب / فارسی

ma'refat-e nabz

موسوی، محمد طاهر بن معزالدین، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad tāher ebn-e mo'ezz-od-dīn(- 19c)

آغاز:بسمله. حمدله ... اما بعد بر ارباب دانش مخفی نماند که چون دانستن احوال نبض بسیار مشکل است لهذا ... محمد طاهر ابن معزالدین محمد طبیب این رساله را از کتب عربی و فارسی تألیف نمود.

[فهرستواره منزوی ۳۷۴۶/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۴۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ذوالفتره آنست که فتوری در قرعه نبض بهم رسد (تمت فی دشت ترکمان).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶پ-۱۸ر هامش)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۹۲]

● **معرفة النبض** / طب / عربی

ma'rifat-un nabḍ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۶/۳

آغاز:شرح معدقة النبض نبدأ بعون الله و تأییده فی شرح النبض فی هذا الباب؛ **انجام:**فهذا فی معرفة مایحتاج الیه من امر النبض کاف و بالله الثقة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹و ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۳۷-۴۸) [ف: ۱۰-۱۶۷۷]

● **معرفة النجوم و الکواکب** / هیئت / عربی

ma'refa-ton nujūm wa-l kawākib

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۴ط

آغاز:بسمله. اول ما یحتاج الیه المتعلم معرفة النجوم والکواکب و معرفة منازل الشمس والقمر؛ **انجام:**و تنزل الشمس بالبطین فهذه منازل القمر و طلوعها.

کا: معز الدین محمد بن مظفر حسین امامی، تا: ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۸۹-۹۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳/۲۴-۸۵]

● **معرفت نحاسات ایام** / هیئت / فارسی
ma‘refat-e nohāsāt-e ayyām
در این رساله مختصر ماه‌ها به صورت رومی مطرح و نحوست این ماه‌ها بیان شده است.

مراغه؛ مسجد شیخ بابا؛ شماره نسخه:۱/۶
آغاز:فصل: داشتن غذای هرماه یونانی که چه چیز باید خورد: ماه آزار فصل بهار؛ درین ماه زمین معمور می‌شود و بلغم ناپدید می‌گردد و حکمها ظاهر می‌شود؛ **انجام:**اما احتراز کردن از خوردن آب سرد و جماع بسیار کردن و بحمام رفتن و سبزی خوردن بسیار والله اعلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۷پ-۳۹ر)، ۱۱سطر [ف مخ]

● **معرفة النغم (مختصر) = علم الانغام** / موسیقی / عربی
ma‘rifat-un niġam (mx.) = ‘ilm-ul anġām
علی بن میرزا محمد، ق۱۳ قمری
‘alī ebn-e mīrzā mohammad(- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۷۵ق
نویسنده می‌گوید یکی از کسانی که اطاعت امر او بر من واجب است از من خواست که تا رساله‌ای در موسیقی برای او فراهم آورم، منهم این رساله را برای او در پانزده «فصل» نگاشتم: ۱. تعریف نغم و بیان حدة و ثقل؛ ۲. تقسیم دساتین؛ ۳. نسب ابعاد؛ ۴. اسباب موجب تنافر؛ ۵.تألیف ملایم؛ ۶. ادوار و نسب آن؛ ۷. حکم وترین؛ ۸. تسویه اوتار عود و استخراج ادوار آن؛ ۹. اسماء ادوار مشهوره؛ ۱۰. تشارك نغم ادوار؛ ۱۱. ادوار طبقات؛ ۱۲. اصطخاب غیرمعهود؛ ۱۳. ادوار ایقاع؛ ۱۴. تاثیر نغم؛ ۱۵. مباشره عمل.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۵۶/۳
آغاز:بسمله و به العون و علیه التکلان، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و اله اجمعین، اما بعد فقد امرنی؛ **انجام:**و لنکتف بهذا القدر فی هذا الفن
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: مقوایی، ۴۱ص، ۱۵سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۱]

● **معرفة النغم و نسب ابعاده و ادواره** / موسیقی / عربی
ma‘rifat-un niġam wa nasab-u ab‘ādi-h wa adwār-i-h

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲/۱۳-ف
نسخه اصل: مانیسا گنل ش ۱۷۰۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۴۲-۱۵۲)، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۵]

←معرفت نفس ⟵ نفس
←معرفة النفس ⟵ وصایا

● **معرفة النفس = وصف المعاد الفلسفی** / فلسفه / عربی
ma‘rifat-un nafs = waṣf-ul ma‘ād-il falsafī
ابن هندو، علی بن حسین، - ۴۲۰ ؟ قمری
ebn-e hendū, ‘alī ebn-e hoseyn(- 1030)
اهدا به: ابو رستم بن شیرزاد
رساله‌ای است مختصر در چهارده «باب» درباره نفس: ۱. وجود النفس؛ ۲. ماهیة النفس؛ ۳. فی ان النفوس الموجودة فی الانسان انواع کثیرة؛ ۴. فی ان النفس التی یمکن أن تبقی هی الناطقة فقط؛ ۵. فی ان النفس الناطقة تمکن أن تبقی؛ ۶. فی ان النفس الناطقة متی تحب أن تبقی ومتی تحب ان تتلاشی؛ ۷.ذکر المعارف التی بها تکمل النفس فیصیر باقیة؛ ۸. کیفیة رجوع النفس الباقیة؛ ۹. ذکر الثواب و العقاب؛ ۱۰. تعدید اصناف الثواب والعقاب؛ ۱۱. فی انهما دائمان؛ ۱۲.حال البدن بعد مفارقة النفس؛ ۱۳. محصول الابواب المقدمة؛ ۱۴. فی ان مذهب الحکما غیر مخالف لمذهب الانبیاء.
آغاز:ان الملك لکبر جنسه وعظم نفسه یحتقرالطرف و یستصغر التحف ان کانت الدنیا و اعراضها
انجام:اسعده الله فی أخراه کما أسعده فی دنیاه و أولاه و أجری حوائج أمره و خواتمه علی رضاه و صلها بهواه

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۹۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹۳پ-۹۸ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۸۶ب
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناتمام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۳۸۰ر-۳۸۴پ)، ۲۴- ۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۲۰پ-۲۵ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۰۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۹ط
آغاز:بسمله. مقاله فی وصف معاد الفاسفی (؟) عملها علی بن الحسین بن هندو اطال الله بقاه لابی علی و ستم بن شترزاد علی سبیل التقریب و التفهم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴/۳-۹۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۰۰/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و كذلك اصحاب السياسات الرديئة و المتغلبون على المدن يجعلون اهلها شريرا بما يعودونهم من افعال الشر. و الحمد لله رب العالمين ...

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج، ۱۶گ (۱۳۳-۱۴۸)، ۱۶ سطر (۱۳/۵×۵/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۱]

● معرفة النفس / فلسفه / فارسی

maʻrefa-ton nafs

بابا افضل كاشانی، محمد بن حسين، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۷۰-ف

نسخه اصل: حمديه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاريخ۷۵۵ق؛ درهامش است [فيلمها ف: ۱-۴۲۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۰۸

آغاز:بسمله. بدانكه اگر كسی خواهد كه از اين؛ **انجام:**و قوله او من كان ميتا فاحييناه

خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا [رايانه]

● معرفة النفس / عرفان و تصوف/ عربی

maʻrefa-ton nafs

ابهری، عبدالغفار، ق۸ قمری

abharī, ʻabd-ol-qaffār(- 14c)

كوتاه درروان‌شناسی عرفانی اخلاقی در دو صفحه. چون پيش از «زين المعتقد» از همين مؤلف نوشته شده است، گمان می‌رود كه مقدمه متن عربی همان كتاب عبدالغفار ابهری باشد كه «الوارد الطارد لشبهة المارد» به معنی «الهامی كه ترديد متمردان را می‌راند» نام دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۹/۳

آغاز:الحمدلله الذی جعل ملتنا خير الملل و فضل نحلتنا علی جميع النحل احمده و هوا ولی من حمد ... و اشهد ان اصحابه ... و بعد فان الاعمار قصيرة و العوايق ... و احقها بالتقديم ما كان نفعه حاصلاً فی الدنيا و الآخرة و هو كتاب الله ... و الشهداء و الصالحين يا رب العالمين رسالة للشيخ عبدالغفار الأبهری قدس سره فی معرفة النفس ... اعلم ان الله تعالی خلق النفس شر الاشياء و هی بين جنبتيك؛ **انجام:**و ان مثل العقل و النفس مثل شخصين عدوين قاصدين ... و يخاف من كيدها و مكرها ... و حضور السماع و تخريق الخرق و التصنع و اظهار الصوم ... و الرضا بحضور المردان فی السماع و نظارة النسوان ... اعاذنا الله من شرور انفسنا و دنية أعمالنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ يا ۱۰؛ كاغذ: ترمه، جلد: تيماج، ۲گ (۴۴پ-۴۵)، ابعاد متن: ۹/۲×۱۶/۳، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۱-۵۶۲]

● معرفة النفس = شرح حديث «من عرف نفسه فقد عرف ربه» = مجموعه عرفانی / عرفان و تصوف / تركی، عربی وفارسی

maʻrefat-on nafs = š.-e hadīs-e «man ʻaraf-a nafs-a-h faqad ʻaraf-a rabbah» = majmūʻe-ye ʻerfānī

حقی، ابراهيم بن عثمان، - ۱۱۹۵ قمری

haqqī, ebrāhīm ebn-e oʻsmān(- 1781)

مجموعه‌ای عرفانی است در شرح حديث معروف حضرت اميرالمؤمنين علی عليه السلام «من عرف نفسه فقد عرف ربه».مؤلف از مطالب ۶۴ كتاب، اين مجموعه را انتخاب نموده، عناوين اصلی آن چنين است:۱. الآيات الدالة علی معنی قوله عليه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه؛ ۲. الأحاديث القدسية فی معنی قوله عليه السلام؛ ۳. الأحاديث النبوية فی كشف سر قوله عليه السلام؛ ۴. من كلام علی عليه السلام فی قوله عليه السلام؛ ۵. من فصوص محيی الدين العربی فی معنی قوله عليه السلام؛۶. من غوثية الگيلانی؛ ۷. من كلمات محمد الغزالی؛ ۸ من كلمات احمد الغزالی؛ ۹. من رسالة ابن الكمال؛ ۱۰.من حكم ابن عطاء الله؛ ۱۱. من قصيدة ابن الفارض؛ ۱۲. من كتاب سير السلوك؛ ۱۳. من كتاب شيخ ارسلان؛ ۱۴. من كتاب شيخ يعقوب؛ ۱۵. من كتاب الشيخ الگلستانی؛ ۱۶. من كتاب الشيخ كمال الدين؛ ۱۷. من كتاب الشيخ جمال الدين؛ ۱۸. من كتاب الشيخ شمس الدين؛ ۱۹. من كتاب الشيخ ابوالوفا؛ ۲۰. من كتاب الشيخ صدرالدين؛ ۲۱. من كتاب الشيخ الحلوانی؛ ۲۲. من كتاب نجم الدين الكبری؛ ۲۳. من حلية الأبدان لمحيی الدين؛ ۲۴. من كتاب الشيخ ابی نجيب؛ ۲۵. من الوصايا القدسية؛ ۲۶. من حدائق الشيخ رياضی؛ ۲۷. من كتاب نجم الدين دايه؛ ۲۸. من سواطع علاء الدوله سمنانی؛ ۲۹. من واردات علاء الدوله سمنانی؛ ۳۰. من فواتح نجم الدين كبری؛ ۳۱. من كتاب مجدالدين بغدادی ۳۲. من كتاب نقطة الوحدة للشيخ الرازی؛ ۳۳. من نورية آق شمس الدين؛ ۳۴. من كتاب اسرار الدقائق لبدرالدين؛ ۳۵. من كتاب شيخ عبدالله الدمشقی؛ ۳۶. من كتاب خالصة الحقائق للشيخ ابوالفضل؛ ۳۷. من قانون المحبة للشيخ احمد النوری؛ ۳۸. من كلمات الحكيم الغزنوی؛ ۳۹. من نفحات الأنس لمولانا جامی؛ ۴۰. من مرآت المحققين للجامی؛ ۴۱. من مقصد الأقصی للعزيز النسفی؛ ۴۲. من الرسالة النقشبندية للجامی؛ ۴۳. من زبدة المعانی لعين القضاة الهمدانی؛ ۴۴. من زبدة الشيخعلی الكرهری؛ ۴۵. من لمعات ابراهيم العراقی؛ ۴۶. من لمعات علاء الدوله؛ ۴۷.من الهی نامه عبدالله انصاری؛ ۴۸. من كتاب المعارف لحسين الواعظ؛ ۴۹. من تذكرة ابن كمال الدين؛ ۵۰. من رقعات الشيخ عطار؛ ۵۱. من كلمات الشيخ اللاهيجی؛ ۵۲. من كلمات

عبدالرحمن الجامی؛ ۵۳. من نفحات الأنس لعبدالرحمن الجامی؛ ۵۴. من حجة المریدین للشیخ تاج الدین؛ ۵۵. من مرصاد العباد لنجم الدین دایه؛ ۵۶. من مفاتیح الغیب للحکیم الإلهی؛ ۵۷. من مفاتیح الغیب للحکیم الإلهی الاصفهانی؛ ۵۸. من کلمات الشیخ حبیب العجمی؛ ۵۹. من الرسالة الترکیة فی الطریق النقشبندیة؛ ۶۰. من ترجمة کیمیاء السعادة للغزالی؛ ۶۱. من زبدة مولانا ملا الهی؛ ۶۲. من کتاب نقطة الوحدة للشیخ ابی اسحاق؛ ۶۳. من وصایای بابای عالم؛ ۶۴. اعداد الکتب المذکورة اسمائها للأولیاء العظام.

آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین، و اذ قال ربک للملائکة إنی جاعل فی الأرض خلیفة، علم آدم الأسماء کلها و لله المشرق و المغرب، فأینما تولوا فثم وجه الله إن الله واسع علیم ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**بو عرفانیه در هر دم انیس قلب هر فانی ×× وجودن نفی ایدن عارفلرنده مرشد و جانی / چو بیک یوز یتمش و دورتده بونک جمعی تمام اولدی ×× جهانده سندن ای حقی بو مجموعه مدام اولدی

خط: نسخ، کا: حسین بن یمن ذهبی، تا: ۱۲۹۵ق، جا: ارزن الروم؛ مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۴گ، ۲۵سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹–۲۱۸]

● **معرفة النفس** / فلسفه / عربی

ma‘refa-ton nafs

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۲۲۳ق

[ریحانة الادب ۴۰/۱؛ فهرست کتب احسائی ابوالقاسم ابراهیمی ۳۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۶۸/۱

بی کا، بی تا [ف: ۱۴–۲۵۹]

● **معرفت نفس** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-e nafs

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ – ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۶۷

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **معرفت نفس** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-e nafs

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh(- 19c)

آغاز:الحمدالله رب العالمین ... فهذه رسالة حررتها عجالة فی معرفة النفس، قال [تعالی] سنریهم آیاتنا فی الافاق ... و قال علیه السلام من عرف نفسه، عرف ربه، بیان این مطلب به معرفت چند امر مربوط است ...

[مرآة الشرق۱۳۳۷۲/۲؛ اعیان الشیعة۱۹۳/۱۰؛ موسوعة طبقات الفقهاء۸۶۱/۱۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۳۴/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا تنفس حاصل شود و ریه ... کند و ریه بتواند مروحه واقع ...

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱گ (۱۵۳)، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۴۰–۵۸۳]

● **معرفة النفس = شرح حدیث من عرف نفسه** / شرح حدیث / عربی

ma‘rifat-un nafs = š.-e hadīs-e man ‘araf-a nafs-a-h

صفار، احمد بن محمد، ق۱۳ قمری

saffār, ahmad ebn-e mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۴۲ق

رساله‌ای است مختصر در شرح حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه» منقول از امیر مومنان علی علیه السلان که مؤلف در ضمن دو «فصل» و «خاتمه» آن را شرح نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶۱/۱

آغاز: ... یقال علی ما یعلم بعد مالم یکن معلوما کعلم زید النحو مثلا فهو عالم و علی ما هو لیس کذلک کعلم الله و المعرفة

نسخه اصل: کتابخانه شخصی – بحرین؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۲ص (۱–۲۲) [عکسی ف: ۴–۲۸۶]

● **معرفت نفس** / کلام و اعتقادات / فارسی

ma‘refat-e nafs

قدوسی، شاه محمد اکرم بن محمد علی

qoddūsī, šāh mohammad akram ebn-e mohammad ‘alī

در خودشناسی برای خداشناسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۴۱/۱

آغاز:بسمله. حمد واجب الوجودی را که معرفت وجودات اربعه که منطوق «من عرف» است ذریعه عرفان خود که مدلول «فقد عرفت ربه» است ساخت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵۰گ (۱پ–

۵۰پ)، ۱۳سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۰۸]

● معرفة النفس / فلسفه / عربی

ma'refa-ton nafs

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۳۷-ف

نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷. به نام نجیب الدین در سه «مطلب»؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق [فیلمها ف: ۱-۴۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۱۲

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۴گ (۵۶پ- ۵۹ر) [مختصر ف: -۷۷۵]

۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۵/۲۲ر

در هشت باب به عربی.«بسمله ... بعد فقد سالنی جماعة من اخوانی جمعهم الاخوة الدینیة و القرابة الیقینیة وصیة جامعة لخیر الدارین و نصیحة شاملة لسعادة المنزلة تزید بصیرة من یستمع الیها استبصار او فکر»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۹۶]

۴. رشت؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵/۲۰ر

آغاز:بسم الله الذی لا اله الا هو اول کل شییء فلااول له ... و بعد فقد سالنی جماعة من اخوانی جمعهم الاخوة الدینیة و القرابة الیقینیة وصیة جامعة لخیر الدارین ونصیحة شاملة لسعادة المنزلین تزید بصیرة من یستمع الیها استبصارا

به عربی در هشت باب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۵-۳۹۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۹۶/۳۷

رساله عرفانی است از حقی افندی در موضوع «من عرف نفسه فقد عرف ربه»؛ خط: نسخ، کا: یوسف نسیم، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۷۶گ (۱-۷۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۶]

● معرفة النفس / اخلاق / فارسی

ma'refa-ton nafs

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۵

آغاز:بدان ایدک الله لما تحب و ترضی که سائلی سؤال کرد از فرزندان معنوی که ما خود را کی خواهیم شناخت؛ **انجام:**بلکه در وقت ظهور سلطنت انبیاء و اولیاء ... و از آن تجاوز ...

کتابی مفصل در معرفت نفس و انسان‌شناسی، در ابتدای آن مؤلف می‌نویسد: «بدان ایدک الله لما تحب و ترضی که سائلی سؤال کرد از فرزندان معنوی که ما خود را کی خواهیم شناخت و چون عاری بود از علوم مقدمات رسمیه لازم دید که به جهت تعلیم او در معرفت نفس چند گفته آید و ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: فرهاد میرزا؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۵۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۳۵-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی.در چند فصل. بخط نسخ و نستعلیق خود او و دیگران؛ کا: عبدالعلی بن علی نقی رنینی سعداباد سفلایی خمسه‌ای خوئی زنجانی نجفی، تا: جمادی الاول ۱۳۵۰ق؛ قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۷۵۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۹/۵

مؤلف مجهول؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۹]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۴۵/۳

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم معرفة الله است چون به سخن خدا وبه سخن رسول خدا معرفة الله است واجب شد ومعرفة الله موقوف است به معرفت اشیاء ومعرفت اشیاء موقوف است به معرفة نفس؛ **انجام:**درویش پنج حرف است دال اشاره است به ترک دنیا وراء اشاره است به ترک راحت و واو اشاره است به ولایت ویاء اشاره است بر یافتن سرحقیقت وشین اشاره است به [...] دنیاوآخرت

رساله مختصری است درمعرفت نفس انسان که منجر به معرفة الله می‌شود. این رساله با عناوین«فصل -فصل» برگزار شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۹۴

آغاز:فلسفه و فیلسوف فلسفه که به حکمت ترجمه می‌شود؛ **انجام:**حتی یستوی بالارض - دیوان مسعودی

جزوه درسی؟؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۵]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۸۴

آغاز:یک دوره مختصر معرفة النفس شامل مطالب ذیل است: قوای سه گانه روح: (عاقله) (منفعله) (فعاله). قوه عاقله: ادراک احساس و حواس خمسه (حافظه)، تسلسل تصورات (متخیله)، توجه (تجربه) تعمیم استدلال. قوه منفعله: لذت و الم - تأثیرات از قبیل جبن و خشم و طریق جلوگیری آن؛ **انجام:**اثر بازی در ترتیب روحانی: اقسام بازی هایی که محصلین به صورت جمعی و ... که در ضمن اشتغال به بازی‌های مختلفه طفل فرا می‌گیرد عبارتند از جرأت، جسارت، تهور، قانونی بودن، فداکاری، احتیاج به دیگران، حوصله و تدبیر.

جزوه درسی است. با سربندهای: مقدمه، پرورش بدن و قوای جسمانی، تقسیمات حالات نفسانی، قوای عاقله، حواس، دریافت و شناخت اشیاء خارجی، تربیت و تکمیل دریافت و شناخت اشیاء، قوه حافظه، تتابع تصورات، قوه متخیله، تجرید، تعمیم، تکلم، منفعله، تمایلات، تمایلات شخصی، تمایلات اجتماعی، عاطفه یا حس مذهبی، قوه فعاله، خوی یا سجیه، اثر بازی در تربیت روحانی؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۵ص، ۲۰سطر (۱۳×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۳۰۶]

←معرفت نفس (رساله در)≻ تحفه

● **معرفة النفس من كتاب النجاة** / فلسفه / عربی
ma'refa-ton nafs min k.-in najāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۴۵/۱۸-ف

نسخه اصل: دانشگاه پرينستن ش ۳۵۵۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۷؛ در ص ع آمده است: «فيها خط الطوسی» در راهنمای کتاب (۶۴۹/۱۶-۶۵۷) شناسانده شده؛ ۴گ (۱۵۸پ-۱۶۱) [فیلمها ف: ۳-۴۹]

● **معرفة النفس و احوال المعاد** / فلسفه / عربی
ma'rifat-un nafs wa aḥwāl-ul ma'ād

نویسنده، از نفس و شناسایی آن سخن گفته و نیز می‌گوید: «پیش از من شیخ الرئيس در شرح معراج رساله ای نگاشت و حق مطلب را ادا نمود».مؤلف از خود و یا از معاصرین خود نامی نبرده است.

آغاز:الحمد لله الذی خلق الخلق بقدرته و دبر العالم بحكمته و ميز جنس الانسان عن جميع مخلوقاته و مبدعاته بالعقل الكاسب له حميد خصاله و شريف هياته ... و بعد فان اشرف العلوم و اعلاها مرتبة واجدها لصاحبها و احمدها ... معرفة النفس ... و مقصودی من هذه الرساله شرح المعاد اذ هور كن عظيم و خطب جسيم ... و هو مسئلة صعبة المرام شكس اللجام ...

انجام:فاذا عرفت هذ اولاح لك و عرفت النفس و ماهيته و حقيقته فاعلم ان خاصية فعله اكتساب العلوم و اقتناء المعارف و التخلق بالاخلاق الجميله و الارتياض بالرياضات الحسنه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۳۹۷-۴۰۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۷۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۵۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۰۶پ-۲۰۸ر)،۲۵سطر(۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۹۳]

● **معرفة النفس و المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'refa-ton nafs wa-l ma'ād

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۴۴۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۵]

● **معرفت نفوس سه گانه (مختصر)** / اخلاق / فارسی
ma'refat-e nofūs-e se gāne (mx.)

آن را در کتاب الهی «اماره و لوامه و مطمئنه» گویند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲-۴۰۴]

● **معرفة النفع و الحجامة (جدول)** / علوم غریبه / فارسی
ma'refat-on naf' va-l hejāma (jadval)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۰/۱۰

آغاز:آ امن دارد رگها را ب ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسینی محلاتی، تا: ۱۲۸۱ - ۶ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا مهدی؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۵۰۶]

● **معرفة النكاح** /- عربی

ma'rifat-un nikāḥ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۶۱

با ترجمه به زبانی ناشناس (گویا از زبان مردم جنوب هند)؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **المعرفة النورانية فی الحقيقة المحمدية و العلوية** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ma'rifat-un nūrānīya fī-l ḥaqīqat-il muḥammadīyya wa-l 'alawīyya

شریف قمی، محمود بن آقابزرگ، ق۱۴ قمری
šarīf qomī, mahmūd ebn-e āqābozorg(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۰

آغاز:باب معرفه علی علیه السلام بالنورانیه؛ **انجام:**و اذا حمل القلب علی ... رجع رجوعا

خط: نسخ، کا: اسدالله قمی، تا: ۱۳۱۶ق [الفبائی: -۵۳۵]

● **معرفة الواح و طلسمات** / علوم غریبه / عربی
ma'refa-te alvāh va telesmāt

چند فصل است از کتابی در معرفة اشکال الواح و اوفاق در این بخش دو فصل است: در معرفة وفق و ذکر بخورات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۹/۹-طباطبائی

آغاز:فصل فی معرفة الوفق المثلث و هو خاتم ابی حامد الغزالی و هو حا و لجميع الاعمال من المحبه ... و ما يشابهها

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۸پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۸سم [ف: ۲۲-۳۶۲]

● **معرفت و اخلاق و آداب (رساله در)** / اخلاق / فارسی
ma‘refat va axlāq va ādāb (r. dar)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۳/۴

آغاز:و اودع فی قلبه خوف المعاد، ابین له ما هدانی الله الیه و امانت نهاد در دل او ترس قیامت را، هویدا کنم از برای او آنچه را من طریق النجاة فی هذا الزمان الذی اشتبه علی الناس الطرق و اظلم راه نمود خدا بسوی او از راه رستگاری در این روزگار، چنان روزگاری که مشتبه کرد.علیهم المسالک و استحوذ الشیطان علی اولیائه ... بر مردم راهها را و تاریک کرد بر ایشان راهها را و غلبه کرد شیطان بر دوستان؛ **انجام:**و تذکر للعقائد الحقة لتستقر فی النفوس و فی التوجه تلقین و بیاد آورده است اعتقادهای حق را ثابت بماند در نفسها و در گفتن و ... للاخلاص فی النیة و اظهار لغایة العبودیة و رفع النظر عمن سواه... تلقین کردن است مرا خلاص را در نیت و هویدا کردن است مر نهایت بندگی. را و بر داشتن اندیشه است از آنکه جز او است.و التوجه بشراشره الیه و فی القراءة ... و روی کردن بهمه باهل خود به سوی خدا و نیز در خواندن حمد و سوره.

رساله مزبور مبوب به ابوابو منقسم به اقسامی نشده و معانی فارسی در ذیل کلمات نوشته شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۸ص (۱۰۲-۲۲۹)، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۴۶]

● **معرفت وجود** / فلسفه / فارسی
ma‘refat-e vojūd

رساله‌ای است در احوال موجودات و مباحث عام وجود با عنوان «فصل»، شامل وجود واجب الوجود، کیفیت پیدایش کثرت از وحدت، اقسام تقدم، عقول و نفوس و تطبیق آن با ملائکه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۴۲

آغاز:بسمله، حمد له، و الصلوة و السلام ... و بعد، قاعده و قانون سخنان منزل اول دیگر بود و قاعده و قانون سخنان منزل دوم دیگر است؛ **انجام:**فصل، بدانکه بعضی می‌گویند که مبدا عقول عالم ...

خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۴گ (۱۵۸پ-۱۶۱پ)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● **معرفت و حالات نبض** / طب / فارسی
ma‘refat va hālāt-e nabz

شوشتری، عبدالصمد بن حسین
Šoštarī, ‘abd-os-samad ebn-e hoseyn

[فهرستواره منزوی ۵/۳۷۴۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۱

آغاز:فصل در بیان بعضی از حالات نبض بدانکه نبض حرکت شرائین را خوانند؛ **انجام:**خون آورده متعفن گشتی و الله اعلم بالصواب

گویا از عبدالصمد بن شوشتری نویسنده نسخه ما؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: اصفهان مدرسه جده؛ جلد: مقوا، ۷ص (۱-۷) [ف: ۱۰-۱۶۶۷]

● **معرفت و حقیقت** / ادبیات / فارسی
ma‘refat va haqīqat

قاآنی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۲۳ - ۱۲۷۰؟ قمری
qā’ānī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad ‘alī (1808 - 1854)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱۵/۱۵

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق، ۷ص (۸۷-۹۳) [ف: ۱۰-۶۷۹]

● **معرفت و شناختن درجه کیفیت دوای مرکب** / طب / فارسی
ma‘refat va šenāxtan-e daraje-ye keyfīyat-e davā-ye morakkeb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۷۶/۵-ف

آغاز:بدانکه هر چه معتدل دور کن بار دارد و آن آب و خاک است؛ **انجام:**و مراتب به آن ظاهر شود و الله یعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۵۱ر) [فیلمها ف: ۳-۲۶]

● **معرفة وضع الابرة علی الجهات الاربع (مختصر)** / ریاضیات / عربی
ma‘refa-to waḍi‘-il ibra ‘ala-l jahāt-il arba‘ (mx.)

تاجوری، عبدالرحمن بن محمد، - ۹۹۹ قمری
tājvarī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1591)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۷/۳

بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۴]

● **معرفة وضع قوس العصر فی المنحرفات** / هیئت / فارسی و عربی
ma‘rifat-u waḍi‘-i qaws-il ‘aṣr fi-l munḥarifāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۳ص (۱۸۲-۱۸۴)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۳]

● معرفت و طریق پیدا کردن خط نصف النهار در سطح افق / هیئت / فارسی

ma‘refat va tarīq-e peydā kardan-e xatt-te nesf-on nahār dar sath-e ofoq

شاه میری شیرازی، هبة الله بن عطاء الله، - ۸۹۸ قمری

šāh-mīrī šīrāzī, hebat-ol-lāh ebn-e ‘atā’-ol-lāh(- 1493)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۹۰/۵

باب یازدهم از مقاله ثانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ [ف: ۶-۳۶۲]

● المعرفة و العارف / عرفان و تصوف

al-ma‘refa va-l ‘āref

نوری، ابوالحسن

nūrī،ab-ol-hasan

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۰۰/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور مذهب، ۷گ (۱۲۵-۱۳۱)، ابعاد متن: ۸/۵×۲۷/۵، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۹۶]

● معرفة الوقايع الماضية و الآتية (رسالة فی) / اختربینی / عربی

ma‘rifat-ul waqāyi‘-il māḍīya wa-l ātīya (r.-un fi)

رساله‌ای کوتاه است در شناخت رخدادهای گذشته و آینده بر اساس آغاز ماه محرم الحرام از ایام هفتم با عناوین «اذا اهل المحرم فی یوم ...». در آغاز آن چنین آمده:«فهذه رسالة فی معرفة وقایع الماضیة والآتیة من قول الشارح». رساله‌ای نظیر این نسخه با عنوان «دخول المحرم وایام الاسبوع» در فهرست مخطوطات مکتبة الاوقاف العامة فی الموصل (۷۹/۵) گزارش شده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فهذه رسالة فی معرفة وقایع الماضیة والآتیة من قول الشارح. و اعلم اذا اهل اول محرم فی یوم الاحد یدل علی ان الشتاء یکون کثیر البرد و کثیر الامطار و یکون الربیع صالح لجمیع النبات ...

انجام:و اذا اهل محرم فی یوم السبت یدل علی ان الشتاء عظیم المطر ... و یکثر النعمة فی جمیع البلدان خصوصاً ارض الروم یکون فیها الرخص والرخا والامن و رخص الطعام والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۰/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۳گ (۱۲۰-۱۲۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۳۶۰]

● معرفت وقت / تقویم / ترکی

ma‘refat-e vaqt

گویا از نویسنده نسخه (عبدالرحمن بن ابراهیم)، به ترکی در دوازده «باب»:۱. معرفة الکبیر؛ ۲. معرفة اخذ الارتفاع؛ ۳. معرفة وضع المری علی درجة الشمس فی اجزاء المنطقة؛ ۴. معرفة میل الشمس و غایة ارتفاعها؛ ۵. معرفة عرض البلد من الغایة و المیل؛ ۶. معرفة نصف الفضلة و نصف قوس النهار و اللیل؛ ۷. معرفة دائرة من الارتفاع؛ ۸. معرفة ارتفاع العصر و الدائر بین الظهر و العصر و الدائر بین العصر و المغرب؛ ۹. معرفة دخول وقت المغرب و حصتی الشفق و الفجر؛ ۱۰. معرفة السمت من الارتفاع؛ ۱۱. معرفة سمت القبله؛ ۱۲. معرفة اخراج الجهات الاربع تصف القبله.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۰۰/۸

آغاز:بسمله، دخی سموتک اولی اول سمت درکه نقطه مشرقدن چیقوب مدار سرطانه اولا شمشدر اما اکثر تخته ده اولانه ربع لرده اول سمتی قاره یله؛ **انجام:**چه سمت قبله یه مطابق اولدی قبله دخی قوس ارتفاعک طرفنه واقع اولدی فالحمدلله علی التمام

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرحمن بن ابراهیم، تا: ۱۰ ذیحجه۱۱۷۷ق، جا: جزیره قبرس؛ ۹گ (۷۲پ-۸۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۲سم [ف: ۶-۲۱۴]

● معرفت وقت تحویل آفتاب در روز نوروز (قاعده در) / ستاره‌شناسی / فارسی

ma‘refat-e vaqt-e tahvīl-e āftāb dar rūz-e nowrūz (qā‘ede dar)

حسینی، نظام الدین، ق۱۳ قمری

hoseynī,nezām-od-dīn(- 19c)

دایره‌ای است که از آن به سهولت می‌توان قواعد شناخت وقت تحویل سال را فرا گرفت. این دایره بیست و هشت خانه دارد و در هر خانه پنج قسم رقم وضع شده: ۱. عدد سالها، ۲. روزها، ۳. علامت یوم و لیل، ۴. علامت ساعات، ۵. علامت دقایق. نظام الدین حسینی در سال ۱۲۵۳ق این دایره را اختراع کرد. وی در پایان برای نمونه زمان تحویل سال ۱۲۵۶ق را محاسبه کرده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۳/۳

آغاز:بسمله. این قاعده است در معرفت وقت تحویل آفتاب

عالمتاب به اول درجه بیت اشرف یعنی به اول درجه برج حمل که نقطه اعتدال ربیعی است؛ **انجام:**مشخص گردید که در شب چهارشنبه ده ساعت و دوازده دقیقه از شب گذشته وقت تحویل است سنه ۱۲۵۶.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه دهه دوم محرم۱۲۶۰ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۲ص (۹–۱۰)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱–۲۷۲]

۲. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۴۶ر–۲۴۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [صد و شصت نسخه: –۷۱]

←معرفة وقت الزوال و القبلة ⟵ شرح الوقاية

● معرفت وقت مغیب شفق و طلوع فجر / فقه / عربی

ma‘refat-e vaqt-e maqīb-e šafaq va tolū‘-e fajr

مقالی در معرفت وقت مغیب شفق و طلوع فجر نزد امام مالکی و شافعی، منقول از کتاب جامع المبادی و الغایات.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۱

آغاز:الفصل الخامس والخمسون فی معرفة مغیب السفق؛ **انجام:**فوحدت الامر علی ماذکرت لک

منقول از جامع المبادی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۱ص، ۲۴–۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۲۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۸۹]

● معرفة الوقت و القبلة = رسالة فی القبلة = الوقت و القبلة / فقه / عربی

ma‘refa-tol waqt-i wa-l qibla = r.-tun fi-l qibla = al-waqt wa-l qibla

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

تاریخ تألیف: ۱۰ شعبان ۱۲۲۷ق؛ محل تألیف: کربلا

رساله مختصری است در بیان شناخت وقت و قبله که فقهاء کمتر بدان پرداخته‌اند. مؤلف این رساله را جهت مکلفین نگاشته در بیان مسائلی که بدان احتیاج دارند.در دو «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه»: مقدمه ۱. فی الدوائر التی تتوقف معرفة الوقت و القبلة علیها؛ مقدمه۲. فی عرض البلد و طوله تعریفا و قدرا؛ باب ۱. کیفیة معرفة الوقت؛ باب ۲. کیفیة معرفة القبلة؛ الخاتمة: فی بیان الصبح و الشفق.

آغاز:الحمدلله الذی أرشدنا الی طریق النجاة بالامر بالعبادات لاسیما الصلاة الموقته بالاوقات

انجام:و الدواعی موقوف علی فقد الموانع ازال الله غمام الاجمال و سحاب الاشکال عن وجوه عرائس المقاصد وله أحسن المحامد و علی نبیه و آله الصلاة و السلام فی الموارد.

[الذریعه ۳۹/۱۷ شماره ۲۰۹؛فهرستواره منزوی ۳۰۰۵/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۹۲/۵

در دو مقدمه و دو باب و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن سیاه، ۱۷سطر [ف: ۵–۳۰۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲۳گ (۴۷پ–۶۹)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۸۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۰۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قلع الاضداد، النیة من الریا و نحو ذلک.

در دو باب و یک خاتمه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷–۱۳۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۴۹/۴

آغاز:اعلم انه لما کان معرفة الوقت و القبله من اهم مقدمات الصلوة و لم یکن کیفیتها ... فی کتب الفقهاء بل احال بعضهم الی علم الهیئة ... اردت ان اکتب لهم رساله مغنیة عن الرجوع الی کتب الهیئه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ دیباچه را ندارد، نام مؤلف در فهرست نیامده است؛ جلد: تیماج، ۱۱۸ص (۲۳۳–۱۱۵)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱۹–۳۸؛ فهرست رایانه‌ای، ص ۹۵۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن محمد صادق شیرازی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: بغداد؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۲–۳۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۴۱۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۲۳/۲

خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۷گ (۲۵ر–۳۱پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۱–۲۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما بیوت الکواکب السبعة السیارة ففی هذه الأبیات ... تا بیاموزیش تمام تمام.

خط: نستعلیق، کا: قربانعلی لاریجانی امیری، تا: ۱۲۵۶ق؛ واقف: شکرالله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ ۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۲۰–۴۸۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۶۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**رمزکی گفتم از نجوم تو را ×× تا بیاموزیش تمام تمام

خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵گ (۶۱پ–۸۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸–۲۸۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**خانه آفتاب شیر مدام، رمز کی گفتم از نجوم تو را، تا بیاموزیش تمام تمام ... سنه ۱۲۶۱

خط: نسخ، کا: کاشانی ارانی، محمد علی بن محمد حسن، تا: ۱۲۶۱ق [رایانه]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۹۷/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۸۳ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: –۱۵۵۸]

۱۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷–۵۱۷]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲/۱۴

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳–۷۸۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۴/۱۵

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲–۳۳]

۱۴. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱۹/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین قائنی زهانی، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۰۹پ–۱۳۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: –۹۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۵۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۶۷پ–۹۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰–۲۴۴]

←معرفة الوقف فی القرآن الکریم (منظومة فی)← معرفة الوقوف (ارجوزة فی)

● معرفة الوقوف (ارجوزة فی) = معرفة الوقف فی القرآن الکریم (منظومة فی) / شعر، تجوید / عربی

ma‘refa-tol wuqūf (urjūzat fi) = ma‘refa-tol waqf fi-l qur’ān-il karīm (mnẓ. fī)

حکیم زاده، محمد بن عبد الحمید، ق۱۱ قمری

hakīm zāde, mohammad ebn-e ‘abd-ol-hamīd(- 17c)

منظومه‌ای است مختصر در چهل و دو بیت در قواعد وقف در آیات قرآن را بنا بنوشته «الوقوف» سجاوندی.

آغاز:أحمد ربی منزل القرآن ×× علی النبی من بنی عدنان / و جاعل القرآن نصا قاطعا ×× و للعباد فی المعاد شافعا

انجام:و آله و الصحب ثم التابع ×× ما قرع القرآن سمع سامع

چاپ: گنجینه بهارستان، علوم قرآنی و روائی –۳، مسلسل ۱۵، به کوشش سید حسین مرعشی، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، پائیز ۱۳۸۵ش، با تصحیح عبدالرسول عبائی، صص ۵۶۷– ۵۷۳.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۰/۱۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۲۲–۱۳۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۵–۲۲۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۷۲پ–۷۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲–۲۱۰]

● المعرفة و المحبة و الزهد و التواریخ و التجرید (کتاب فی بیان) / اخلاق / عربی

al-ma‘rifa wa-l maḥabba wa-z zuhd wa-t tawārīx wa-t tajrīd (k.-un fī bayān-i)

اشعری، محمد بن محمد،

aš‘arī, mohammad ebn-e mohammad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۵/۱۲–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۴۱–۱۴۸) [فیلمها ف: ۱–۴۶۲]

● معرفت و معنی تسیرات / هیئت / فارسی

ma‘refat va ma‘nī-ye tasīrāt

معرفت و معنی تسیرات درجه طالع و هیلاجات.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۹/۵

خط: نستعلیق، کا: حسین پوستین دوز، تا: چهارشنبه ۱۷ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۴گ (۸۳پ–۸۶پ)، ۲۲سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶–۱۱۰]

● المعرفة و المقدار اللازم منها / کلام و اعتقادات / عربی

al-ma‘rifa wa-l miqdār-il lāzim-i min-hā

فتوای شیخ علی کرکی در این مسأله در این گفتار دیده می‌شود، دانشمندان دیگر مانند یحیی بن سعید و سدید الدین یوسف حلی و یوسف بن علوان حلی و نجیب الدین بن نما و محقق حلی و محمد بن ابی العزحلی هم مانند کرکی بر این رای هستند که در معرفت اعتقاد بسنده است و الفاظ لازم نیست.

[الذریعة ۱۹۲/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۳۳/۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ با دو واسطه از شیخ علی کرکی نقل شده؛ ۱گ (۲۴۶ر و پ) [ف: ۵–۶۰۶]

● **معرفة هيئة الافلاک** / هیئت / عربی

ma‘refa-to hiy’at-il aflāk

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

نگارنده می‌گوید آن را در یکی از سفرهایش در بیان هیأت افلاک نگاشتم و آغاز می‌کند به «ان قلت اخبرنی عن المبادی العالیه قلت لها مقامان» و می‌انجامد به «الی هنا کتب اعلا الله مقامه». (احمد منزوی)

آغاز:حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الفقیر ... الرشتی. ان هذه کلمات دقیقة رشیقة انیقة کتبتها فی بعض الاسفار علی کمال اشتغال البال ... واردت بذلک بیان معرفة هیئة الافلاک بدلیل الحکمة ...

انجام:اذ به تمایز الاحوال فی المبداء و المآل. و اما سایر الکواکب فکلها علی ذلک المثال الا آنها قد خفی لکون کل منها یحکی جهة من جهات.

[اعلام ۱۸۸۴/۳؛فهرست مشایخ ۱۱۱:۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۸/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**اذ به تمایز الاحوال فی المبدأ و المآل و اما سائر الکواکب فکلها علی ذلک المثال الا انها قد خفی لکون کل منهما لحکی وجه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۳گ (۱۴۵ر-۱۵۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۶]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲۸

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم محمد رحیم بن ابوالحسن الحسینی العلوی الهمدانی، تا: ۱۲۵۳-۱۲۵۶ق، جلد: چرم، ۸گ (۱۸۵ر-۱۹۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۶۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰۰/۳۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «کلمات دقیقة رشیقة انیقة»؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ [عکسی ف: ۱-۳۲۴]

۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۵/۲

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسینی، بی‌تا [ف: -۱۲۴]

● **معرفت هیلاج و کدخدای** / طالع بینی / فارسی

ma‘refat-e hīlāj va kadxodāy

رمال، حیدر بن محمد، ق۷ قمری

rammāl, heydar ebn-e mohammad(- 13c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۳۲/۹

آغاز:بسمله، چنین گوید که من چون غایت مطلوب در نجوم و موالید احکام یافتم در معرفت هیلاج و کدخدای و استخراج عمر و ازان پدید می‌آید؛ **انجام:**«هشتم - هفتم - ششم» جدول است

تذکر: نام مؤلف با توجه به رایانه آستان قدس ثبت شد؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن محمد رمال، تا: ۶۸۰ق؛ جلد: چرمی، ۲ص (۱۲۶-۱۲۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸سم [ف: ۸-۴۴۰]

● **معرفی تذکره مدینة الادب** / تراجم / فارسی

mo‘arrefī-ye tazkere-ye madīnat-ol adab

حسینی نائینی، حسنعلی بن محمد علی، ق۱۴ قمری

hoseynī nā‘īnī, hasan-‘alī ebn-e mohammad ‘alī(- 20c)

فهرست نام شعرا و معرفی مفصل تذکره مدینةالادب محمد علی بن عبدالخالق عبرت نائینی (۱۲۸۵-۱۳۶۱ق) است که پسرش حسن آن را در حاشیه برگ‌های آغازین این نسخه نوشته است.در ص ۲۸ نویسنده به وحید دستگردی ایرادی گرفته که احمد گلچین معانی در ۱۳۴۱/۳/۱۰ش پاسخ آن را داده است.نسخه اصل مدینة الادب به خط مؤلف در کتابخانه مجلس نگهداری می‌شود و از سوی کتابخانه به صورت عکسی چاپ شده است.

[تاریخ تذکره‌های فارسی ۲۰۲/۲-۲۱۸؛ فهرستواره ۱۹۵۱/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳۱/۴

آغاز:مختصات تذکره مدینة الادب و متخلص به حیرت شریف مصاحبی تهرانی (چون مادر کمینه سیده بودند)؛ **انجام:**و عجب دارم از این که فراوان هست ولی کسی را یارای خریدن نیست

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن مصاحبی متخلص به حیرت، تا: با تاریخ۱۳۵۹ق؛ جلد: مقوا، روکش مشمع، ۴۳ص (۲-۴۴ حاشیه)، ۱۸سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۶سم [ف: ۲۹/۱-۷۲]

● **معرفی تورات** / ادیان و مذاهب / عربی

mo‘arrefī-ye towrāt

وابسته به: الکشکول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۸

به نقل از کشکول شیخ بهائی؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد بن تاج الدین علی غفاری مازندرانی، تا: ۱۰۴۸ق؛ ۱گ (۵۵) [مختصر ف: -۷۷۵]

● **معرفی نامه** / اسناد / فارسی

mo‘arrefī-nāme

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۶۷

میرزا مسعودخان مفتاح الدوله ۴۸ ساله با دو دختر از راه بغداد به هند می‌رود؛ بی‌کا، تا: ۴ شوال۱۳۲۶ق [نشریه: ۷-۳۳۴]

● **معرکه شکن** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘reke šekan

لاهوری، امیر علی، ق۱۳ قمری
lāhūrī, amīr ‘alī(- 19c)

تاریخ تألیف: پس از ۱۲۳۹ق
احمد بن محمد فاروقی که از علماء اهل سنت می‌باشد، کتابی به نام «معرکه آراء» در اثبات مذهب اهل سنت و رد بر شیعه نوشته و از ارکانپور به دارالسلطنه لاهور به خدمت پادشاه وقت فرستاده بود. در کتاب حاضر پاسخ از گفته‌های فاروقی داده می‌شود با عناوین «قوله، اقول» و در پایان سه فصل دربارهمجتهدین و محدثین سنیان افزوده شده است.
آغاز:الحمدلله الذی أعز المؤمنین و أشیاعهم من الانصار و المهاجرین الصالحین ... اما بعد پس می گوید فقیر حقیر منزوی

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**بمخالفت کتاب خدا و سنت رسول خدا حکم کرده اند اطلاع یابد که رجوع کند بکتاب المجلی فی شرح المحلی تصنیف ابن حزم ظاهری.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها مجدول، با سرلوح، مصحح؛ مهر: کتابخانه سید ابوجعفر (م قرنص)؛ جلد: مقوایی، ۲۳۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۷–۲۵]

● **معروضه ای که کاتب حروف باظهار رضامندی بیکی از امراء نوشته** / اسناد / فارسی
ma‘rūze-eī ke kāteb-e horūf be-ezhār-e rezāmandī be-yekī az omarā’ nevešte

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۱۸/۵۹
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق [ف: ۷–۳۴۲]

● **المعروف** / کیمیا – عربی
al-ma‘rūf

جابر بن حیان، ۱۲۰ – ۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

مقاله پانزدهم از کتاب «السبعین» او است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۷/۱۵
آغاز:بسمله، الحمدلله حمد الصادقین المقربین، وحده لا شریک ... قد سبق لنا قبل کتابنا هذا اربعة عشر کتاباً ذکر فیها علوماً کثیرة من الحیوان و تدبیره؛ **انجام:**العامل الکامل، ان شاء الله تعالی عزوجل
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۴۰پ–۴۲ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶–۴۴۵]

● **المعروف عن اسرار الحروف** / لغت / عربی
al-ma‘rūf ‘an asrār-il ḥurūf

کاظم بن محمد علی شکر، قرن ۱۵ قمری
kāzem ebn-e mohammad ‘alī šokr (21c)

رساله‌ای است در بیان اسرار حروف و اینکه آیا تمام حروف در اصل ایجاد لغات یک حرف مشترک بوده‌اند که بعدها به چند گونه تلفظ شده‌اند؟ با این عناوین: قبس عن اسرار الحروف لدی الانطاکی، قبس من اسرار الحروف لدی محیی الدین العربی، قبس من انوار ائمة اهل البیت و علوم اسرار الحروف، قبس من اسرار الحافظ رجب البرسی، قبس من اسرار الحروف الامام السید السبزواری، قبس من اسرار الحروف المقطعة امام بعض السور القرآنیة، قبس من اسرار القرآن الکریم للفاضل الشیخ فخری الظالمی، قبس من اسرار من آثار دائرة معارف القرن العشرین، قبس من اسرار الحروف التی ذکرها ابن خلدون، احراز و رقاع و ادعیه آل البیت علیهم السلام، فوائد متفرقة لاغراض مختلفة، الطلاسم المأخوذة من آل البیت علیهم السلام، ذاتیة الحرف. این رساله به تاریخ ۱۹۹۵/۵/۵م شروع به تألیف و در ۱۹۹۶/۹/۱۹م به پایان رسیده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۳۶
آغاز:المقدمة: الحروف فی بعض حقائقها رموز للأصوات فکل حرف یمثل صوتاً معیناً و مجموع هذه الاصوات یختص جمیع اللغات فی العالم
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۷۱ص [عکسی ف: ۷–۲۳۹]

←معروف اللغات ⇦ فرهنگ اظفری

● **معز الانساب فی شجرة الانساب** / تاریخ ایران – فارسی
mo‘ezz-ol ansāb fī šajara-tel ansāb

به دستور: شاهرخ (۸۰۷–۸۵۰ق)
تاریخ تألیف: ۸۳۰ق
نسب‌نامه مجدول خاندان چنگیز و تیمور است برپایه «شعب پنج‌گانه» خواجه رشیدالدین: تازیان، هندوان، چینبان و ایرانیان است. در برابر نام کسان تاریخ زایش و مرگ و شماره سال حکومت آنان و نام همسران و وزیران و امیران آنان آورده شده استو ونیز پیکره آنان به شیوه مینیاتور هندی. در اواخر آن از روضة الصفا، نقل کرده است.
آغاز:حمد له ... اما بعد بر اولو الالباب روشن و مبرهن است ...
[فهرستواره منزوی۲/۱۰۸۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰-ف
نسخه اصل:احمد۳ش۲۹۳۵؛بی‌کا،بی‌تا؛ ۳۲۰گ [فیلمها ف: ۱–۲۰۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۷-ف

نسخه اصل: پاریسP. 67 (بلوشه ۴۶۷/۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳گ [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

←معزنامه ≻ بوستان خیال

←المعزیة ≻ الکیمیا

● المعزی فی التصریف / صرف / عربی

al-mu'izzī fi-t taṣrīf

معزی، محمد بن ابی القاسم

mo'ezzī, mohammad ebn-e ab-el-qāsem

رساله‌ای است در تصریف عربی در چهار «باب» و هر باب دارای چند فصل: باب ۱. تفصیل ابینیه؛ ۲. خواص لواحق به افعال؛ ... ۴. تفصیل الحاق لواحق.

آغاز:الحمد لله علی نعمائه ... و بع فهذه جملة من تصریف الافعال مضبوطة جاریة کمجری المدخل فی کتب المبسوطة و هی تشتمل علی اربعة ابواب.

انجام:لتحرک اللام بالحاق النون و تقول فی الملتوی حین حبان و قس الباقی علی ما ذکرناه.

[کشف الظنون: ۱۷۴۰/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح الابواب؛ بخاری، محمد بن درویش محمد

۲- شرح المعزی فی التصریف؛ قمی، عبدالله بن آقا محمد

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۵۶/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۲۶گ (۲۲۲-۲۴۷)، ۱۲سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۲-۴۲۴]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۷۲/۴

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۳۴]

● المعشرات / شعر / عربی

al-mu'aššarāt

حصری، علی بن عبدالغنی، ۴۱۵ – ۴۸۸ قمری

hosrī, 'alī ebn-e 'abd-ol-qanī (1025 - 1096)

۲۹ قطعه (در نسخه متفاوت) در غزل و نسیب به تعداد و ترتیب حرف الفباء، هر قطعه ده بیت. در صدر نسخه سفینه تبریز آمده که سراینده نام آن را «الاحسن» نهاده است. حرف اول و آخر هربیت یکی است. این قصاید در چند جا در فهارس آمده ولی ناشناخته است و با توجه به آغاز آن و آنچه در سفینه تبریز به این مؤلف نسبت داده نام آنها ثبت گردید.

آغاز:اما لک یا داء المحب دواء×× بلی عند بعض الناس منک شفاء

[بروکلمان، ذیل یکم، ص ۴۷۹؛ فهرست دار الکتب مصر (چاپ ۱۹۲۷) جلد ۳ ص ۳۶۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**یکل و یعیی منطقی عن سکینتی ×× و منطق غیری لا کلیل و لا عی

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: رواح یک‌شنبه ۱۰ جمادی الاول۷۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۰۲-۲۰۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲/۴-طباطبائی

آغاز:برابر

در فهرست با عنوان «دیوان قصائد» و ناشناس آمده، آغاز آن با معشرات هماهنگ است. دیوان قصائد است به ترتیب حروف الفباء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۸۴-۹۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۶۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**قصیده آخر: فلتم بان الحب فیه تدلل ×× صدقتم و فیه للملاح تعزز

در فهرست نام مؤلف ندارد و با عنوان «قصائد» آمده ولی آغاز آن با «معشرات» هماهنگ است، قصائد مختلف، هفده قصیده است با قافیه‌های مختلف از الف تا راء، عنوان قافیه، در بالای قصیده یاد شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماجنقش، ۵۲ص (۶۶-۱۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۷۴۹]

۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تلقمواعظی بقبول صدق ×× تفز بالا من عند حلول لائی؛ تمت المخمسات یوم الاربعاء فی شهر شعبان سنة خمس عشرة و سبع مائة بمدینة اصفهان علی ید العبد الضعیف المفتقر الراجی عفور به الاحد ابی المحاسن محد بن سعد بن محمد یعرف بابن الساوجی احسن الله عاقبته غفرالله لمن قال آمین یا رب العالمین حامدا مصلیا و مسلما.

در فهرست ناشناس آمده. المخمسات و المعشرات؛ خط: نسخ، کا: ابن الساوجی ابی المحاسن محمد بن سعد بن محمد، بی‌تا، جا: اصفهان [نشریه: ۲-۱۲۷]

● المعشرات السحریة / لغت عربی به فارسی

al-mu'aššarāt-us saḥarīyya

مغالقروی، بهاء الدین بن عبدالرحمن

maqālqaravī, bahā'-od-dīn ebn-e 'abd-or-rahmān

تاریخ تألیف: ۸۱۲ق

منظومه‌ای است در لغت عربی به فارسی به پیروی از «نصاب الصبیان» و «نصیب الفتیان» شامل ۳۰۰ بیت در ۳۰ قطعه و هر قطعه در ده بیت. شاعر در این منظومه سی بحر از بحور شعری را

به کار بسته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۱۲/۳

آغاز:بسمله. رب زدنی علما و فهما الحمدلله واهب العقل و الطبع الموزون و الصلوة علی رسوله محمد الموید بکتابه المکنون ... و بعد فیقول العبد الفقیر الی الله الغنی المدعو ببهاء المغا القروی؛ **انجام:**تم کتابی بلطف الصمد الرازق ××نسخه من شد تمام با کرم کردگار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۹ و ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۶۴پ–۷۹ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۰–۱۸۳]

● **معشوق بنارس** / شعر / فارسی

ma‘šūq-e banāras

خطای شوشتری، محمد، ق۱۳ قمری

xatāy-e šoštarī, mohammad(- 19c)

مثنوی است حدود هزار و چهار صد بیت، در داستان عشق جوانی ایرانی به دختر پری‌رویی بنارسی ــ دختر پادشاهی هندو ــ عرفانی و بیانگر سوز و گداز عشق عرفانی، به نام پادشاهی که نام اورا در آغاز مثنوی نیافتیم.

آغاز:الهی تشنه بحر و صالم ×× بدریا ده چه سیلاب اتصالم / زعشق آتش زن این خاکی بدن را ×× بکن پاک از وجود خاک تن را

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**در این دریا توکل را سبب کن ×× خموشی را امانت دار لب کن

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سید کریم تاجر شوشتری، تا: ۱۳۰۱–۱۳۰۸ق؛ جلد: روغنی، ۱۴گ (۱پ–۱۴پ)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴–۱۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۸۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**ساقی آتشین عذار کجاست ×× که نقاب از جبین بر اندازد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۱پ–۴۴ر)، ۲۰ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲×۲۹سم [ف: ۱۶–۱۹]

● **معشوق السفارة** / آداب و سنن / فارسی

ma‘šūq-os sefāra

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۹۱

آغاز:الا ایها الماشی عجولا عن سفارتها ×× که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها ... غرض از تحریر و تألیف این محقر رساله آنست که بنابر خواهش جمعی؛ **انجام:**در کنار صحرا مانند گوسفند آنها را.

در «آداب سفر و قواعد و قانون آن» است، جای نام مؤلف در نسخه سفید است، در آن دوازده فصل و بیست و چهار خصلت و نود و شش حکایت و در قاسم آباد شهریار ساخته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۴۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶–۲۵۷]

● **معضلات** / چند دانشی / عربی

mo‘zalāt

اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب، -۹۵۹؟قمری

ašrafī jorjānī, ‘abd-ol-hayy ebn-e ‘abd-ol-vahhāb(-1552)

تاریخ تألیف: ۱۴ ذیحجه ۹۵۹ق

این رساله تنظیم شده در دو «مقاله» و «خاتمه» است: مقاله ۱. در مسائل مشکل منطقی و فلسفی، شامل سه فصل؛ ۲. در مطالب فقهی. شامل نه مقصد؛ خاتمه در تعریفات، از تعریف فقه و غیره. وی این رساله را به نام یکی از محتشمان (بی ذکر نام) معنون داشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۸۶

آغاز:هو الحی الوهاب بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله الذی یهدی من یشاء الی الصراط المستقیم و یقضی بما یرید و هو بکل شیيء علیم؛ **انجام:**اللهم الا ان یفید الاختصاص بحال السعة و لقد ختمنا الکلام فی هذه الرساله بلفظ السعة رجاء للسعه فی الاحوال و هو المیسر فی الامانی و الامال و الیه المرجع و المال (کذ).

خط: نستعلیق کم اعجام، بی‌کا، بی‌تا؛ در آخر نسخه ضمن سه صفحه اجازه‌ای است از مؤلف به شخصی به نام ابوالفتح (بقیه مشخصات در صحافی بریده شده) تاریخ آن: ۱۱ محرم ۹۶۲؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۶۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱–۳۹۴]

←المعضلات النافعة فی المباحثات و المذاکرات ← لسان الافهام

● **معفوات** / فقه / فارسی

ma‘fovvāt

نجاست‌هایی که در نماز و جز آن از آنها عفو شده طبق مذهب اهل سنت از مجموعه ملا خلیل سعرتی ترجمه شده و مترجم فروعی از خود نیز افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۶۸/۱

آغاز:الحمدلله الذی بعث علینا خیر الانبیاء بخیر الشریعة ... أما بعد یکی از دوستان که دماغ جانش از بوستان؛ **انجام:**یا مستوی الطرفین بود، حفظنا الله و سائر المسلمین من الافراط ...

خط: نستعلیق، کا: نور علی بن عباسقلی بیک یونلی طالشدولابی، تا: سه‌شنبه ۲۵ ربیع الاول۱۲۹۱ق، جا: چکوجه پشت گیلان، به

جهت حاجی محمود؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۱پ-۹پ)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۶-۲۵۳]

● **المعفوات من النجاسات** / فقه / عربی

al-ma'fuwwāt min-an nijāsāt

ملا یحیی حزوری

mollā yahyā hazūrī

چون هم عصران در احتراز از نجاست راه افراط با تفریط را پیموده اند به بخشوده‌های نجاست‌ها در این تألیف پرداخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۲/۲

آغاز:الحمد لله رب العالمین والایقان و العاقبة للمتقین ... و بعد فلما رأیت المعاصرین فی التحریز من النجاسات بعضهم فی غایة التفریط؛ **انجام:**بان استوی الطرفان اوغلب جانب الطهارة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق، جا: کوندلان؛ جلد: چرم، ۱۰ص (۳۱ — ۴۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۲سم [ف: ۴۳-۱۱۸]

● **المعقبین من ولد الامام امیرالمؤمنین علی (ع)** /

انساب / عربی

al-mu'aqqabīn min wuld-ul imām amīr-il-mu'minīn 'alī

یحیی بن حسن

yahyā ebn-e hasan

انساب اولاد امام امیر المؤمنین علی (ع) را برشمرده و ضمناً کسانی که د رکربلا شهید شده‌اند و کسانی که از اولاد امیرالمؤمنین (ع) به زهر مسموم شده یا در زندان کشته شده‌اند و نیز کشته شدگان در واقعه فخ را بیان کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۳

آغاز:المعقب من ولد المیرالمؤمنین ابی الحسن علی بن ابی طالب (ع) خمسة نفر الحسن و الحسین و محمد و عمر و العباس

خط: نسخ، کا: محمد بن حمزة بن محمد، تا: ۵۵۱ق، جا: دمشق؛ ۲۹ص [عکسی ف: ۳-۱۸۹]

● **المعقولات الثانیة** / منطق / عربی

al-ma'qūlāt-uṯṯānīya

ملا ابواسحاق، علامه

mollā ābū-eshāq, 'allāme

رساله مختصری است در تفسیر معقولات ثانیه در چهار«فصل»:۱. فیما ذکر فی الکتب المتداولة فی تفسیر المعقولات الثانیة؛ ۲. فی حکایة ما یمکن این یستعان به فی فهم المعقولات الثانیة؛ ۳. فی ابانة ما یتوجه علی المعقول فی الفصل الاول؛ ۴. فی ابانة ما نقل فی الفصل الثانی.

آغاز:بسمله، فصول یتضمن تفسیر المعقولات الثانیة: فصل، فیما ذکر فی الکتب المتداولة فی تفسیر المعقولات الثانیة و احکام بها. قیل فی الشرح المشهور للمطالع: ذهب اهل التحقیق ...

انجام:نسبة بین امرین، سواء کانا موجودین بالذات او کان احدهما موجوداً بالذات و الاخر موجوداً بالعرض، فالامر ظاهر

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۸۲-۳۸۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۴۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۱۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله ابن دیباج، تا: ۱۰۸۱ق [رایانه]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۹۸ر-۲۰۰ر)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف:۱۴-۸۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۶پ-۱۹)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۴۱]

● **المعقولات الثانیة** / منطق / عربی

al-ma'qūlāt-uṯṯānīya

رساله کوتاهی است در معقولات ثانیه، از مباحث منطق که در سه فصل نگاشته شده است. نام رساله در برگ آغازین آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۸/۱۴

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی لا یعقل بکنهه و لا یعلم بحقیقتة ... اعلم هذه رسالة فی المعقولات الثانیة مشتملة علی ثلاثة فصول، الفصل الاول: فی تعریفها، فنقول: هی ما لا تعقل الا عارضا لمعقول آخر فی الذهن؛ **انجام:**اما علی سبیل المبادی او علی جهة تتمیم الصناعة بما لیس منها او الایضاح ما یکاد و یخفی تصوره علی اذهان المتعلمین، تمت.

خط: نسخ، کا: اسماعیل حلبی، تا: نیمه دوم قرن۱۲؛ ۵گ (۹۲پ-۹۶ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۷-۸۱]

● **المعقولات الثانية** / منطق / عربی
al-ma‘qūlāt-uṯṯānīya

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۲/۶
بی کا، بی تا [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

● **معقول و منقول** / فلسفه / فارسی
ma‘qūl va manqūl

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۱۸
آغاز:بسمله. بر مقتضای فرمان بندگی حضرت سلطان جلالی خلد الله ملکه و خلافته؛ **انجام:**و از شق دیگر که نقصان لازم می‌آید غافل نماند و چون قصد او اثبات وحدانیت بوده باشد از او عفو کرده باشند قد تم بالخیر و السعادة
کا: طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۲۲۹۷ [رایانه]

←معلقات تقویم الایمان ≻ التصحیحات و التقویمات

● **معلقات السبع** / شعر / فارسی
mo‘allaqāt-os sab‘
اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی،۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری
e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۴۸
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۱۹۷]

● **المعلقات السبع** = **سبعیات** / شعر / عربی
al-mu‘allaqāt-us sab‘ = sab‘īyyāt
معلقات سبعه، مجموعه اشعار هفت تن از شعرای جاهلیت است که آنها را قبل از بعثت حضرت محمد بر کعبه می‌آویختند و بدین جهت «معلقه»می‌گویند. نخستین قصیده از شاعر پرآوازه عرب: امریء القیس با مطلع:«قفانبک من ذکر حبیب و منزل ...»؛قصیده دوم از طرفة بن عبد بکری با مطلع:«لخولة اطلال ببرقه ثهمد ...»؛قصیده سوم از زهیر بن سلمی مزنی با مطلع:«امن ام اوفی دمنة لم تکلم»؛قصیده چهارم از لبید بن ربیعه عامری با مطلع:«عفت الدیار محلها فمقامها ...»؛قصیده پنجم از عنترة بن معاویة بن شداد عبسی با مطلع:«بل غادر الشعراء من متردم ...»؛قصیده ششم از عمر و بن کلثوم تغلبی با مطلع:«الا هبی بصحبک فاصبیحینا ...»؛قصیده هفتم: از حارث بن حلزه یشکر با مطلع:«اذنتنا بینها اسماء».
چاپ: مکرر چاپ شده است

شرح و حواشی:

۱- شرح القصائد المعلقات السبع؛ ابن انباری، محمد بن قاسم (۲۷۱-۳۲۷)
۲- شرح القصائد المعلقات التسع؛ نحاس، احمد بن محمد (-۳۳۸)
۳- شرح القصائد المعلقات السبع = شرح القصائد السبع؛ زوزنی، حسین بن احمد (-۴۸۶)
۴- شرح القصائد المعلقات السبع؛ بطلیوسی، عاصم بن ایوب (-۴۹۴)
۵- شرح القصائد المعلقات السبع؛ جوالیقی، موهوب بن احمد (۴۶۶-۵۳۹)
۶- شرح المعلقات السبع؛ بحرانی حسینی، احمد بن سلیمان (-۸)
۷- شرح القصائد المعلقات السبع؛ طباطبائی، عبدالجلیل بن یاسین (۱۱۹۰-۱۲۷۰)
۸- مفتاح المغلقات فی شرح المعلقات؛ موسوی، احمد بن محمد (-۱۳)
۹- شرح القصائد المعلقات السبع؛ شکری آلوسی، محمود بن عبدالله (۱۲۷۵-۱۳۴۲)
۱۰- شرح القصائد المعلقات السبع
۱۱- شرح المعلقات السبع

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۳۵۴
آغاز:قال امروالقیس قفانبک من ذکری حبیب و منزل؛ **انجام:**علی یوم الجبارین و البلایل تم الکتاب بعون الله و حسن توفیقه
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۶؛ جلد: پارچه‌ای [رایانه]
۲. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:۴۳۵۴
قصائد هفت‌گانه، از امرءالقیس، طرفه، زهیر، لبید، عمرو، عنتره و حارث شعراء جاهلیت؛ خط: نسخ کهن، بی کا، تا: قرن ۶ [الفبائی: ۵۳۶-]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷/۲
از امریء القیس، طرفة بن العبد، زهیر، لبید، عنتره، عمر بن کلثوم، ؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۶؛ با مهر توفیق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۴ص (۲۳۵-۲۷۸)، ۲۱سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۱۳]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴۵/۶-ف
نسخه اصل: بادلیان ش33 Pococ در بادلیان. القصاید السبع المعلقات مع شرحها بالفارسیة؛ کا: امیرالحاج بن حاج سعد بن سابق الدین ابی بکر، تا: جمعه ۱ جمادی الاول۷۰۰ق [فیلمها ف: ۳-۱۲۶]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۱/۷
آغاز: قفانبک من ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدحول فحومل؛ **انجام:**مثلها یخرج النصیحة ×× للقوم فلاة من دونها افلاء
از: گروهی از شعرای عرب؛ خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن عبد المؤمن بن ابراهیم رشید، تا: ۲۴ جمادی الاول۷۵۱ق؛ ۲۰گ (۱۱۴-۱۳۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۲-۴۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹/۵-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵. شعرهای امرء القیس و طرفه و زهیر و دیگران است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۵ق؛ ۲۳گ (۱۰۵-۱۲۷)، ۱۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۲]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۷۴
هفت قصیده است؛ با توضیحات لغوی بصورت زیرنویس و در هامش؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق رضوی، تا: ذیحجه۱۱۹۶ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۳۰گ، ۱۰-۱۲ سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱-۳۰۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۸/۲
آغاز:قفا بنک عن ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدخول فحو مل؛ **انجام:**و هو الرب و الشهید علی ×× یوم الحیارین و البلاء بلاء
معلقات سبعه، به ترتیب: امروالقیس، طرفة بن عبد، زهیر بن ابی سلمی، لبید بن ربیعة، عنترة بن شداد، حارث یشکری، عمرو بن کلثوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، معانی بعضی از کلمات به صورت فارسی و عربی با زیر نویس؛ ۳۴گ (۲۷- ۶۰)، ۱۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۸-۵۰۳]

۹. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۹۱/۵
طرفة بن عبد، امرء القیس (لامیه)، زهیر بن ابی اسلمی (میمیه)، لبید (هائیه)؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، قطع: خشتی [نشریه: ۳-۴۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۷۴۸/۲
آغاز:قفا نبک من ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدخول و خومل؛ **انجام:**و هو الرب و الشهید علی ×× یوم الحیارین و البلاء بلاء
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: پارچه‌ای، ۱۲سطر (۷/۷×۱۶)، اندازه: ۱۳/۶×۲۲/۳سم [ف: ۷-۷۴۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۷۶
آغاز:بسمله قفانبم من ذکری حبیب و منزل بغط اللوای؛ **انجام:**فانه خیر رفیق و شفیق م م م
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ هاشم ظریف جلدساز؛ ضمیمه نسخه ش ۴۷۴۸؛ جلد: روغنی [رایانه]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۲۶
شرح در هامش به عربی؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۵ص (۲۶۱-۳۱۵) [ف: ۶-۱۳۳]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۶۱/۲
خط: نسخ، کا: کرمانی، غلامرضا، تا: ۱۲۵۷ق، جا: بغداد؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۲۵پ-۳۵پ)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۴۶]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۶۵ق؛ ۱۲گ (۱۳۶ر - ۱۴۷پ) [ف: ۵-۳۷۰]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۴۷/۹
کا: محمد سعید بن میرزا محمد نایینی، تا: شب غدیر۱۲۶۹ق، جا: قزوین؛ محشی لغوی؛ جلد: میشن، ۲۲گ (۹۳ر-۱۱۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۸/۱سم [ف: ۵-۲۰۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۴۰/۳
خط: نسخ، کا: مراغی، محمد باقر بن محمد جعفر، تا: رمضان۱۲۷۱ق؛ با شرح و تفسیر زیر سطرها؛ جلد: تیماج، ۷۳ص (۴۲-۱۱۴)، ۱۴سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۵۷۳]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۸۷
آغاز:بسمله، قفانبک من ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدخول فحومل؛ **انجام:**و هو الرب و الشهید علی ... و البلاء
خط: نستعلیق، کا: ملا داود ملا باشی، تا: قرن ۱۴؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۱۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۸-۲۹۰]

۱۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۹۱/۷
نونیه عمر بن کلثوم، میمه عنترة بن شداد عبسی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: گالینگور [نشریه: ۳-۴۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۳
آغاز:بسمله قفانبک من ذکری؛ **انجام:**قدم فیه العهود و کغطاء
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۶۸
آغاز:بسمله قفابنک من ذکری حبیب و منزل؛ **انجام:**یوم الجبارین و البلاء بلاء
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۶]

۲۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵-د۶۶۸/۶/
آغاز:بسمله و به نستعین. قفانبک من ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدخول فحو مل؛ **انجام:**و هو الرب و الشهید علی ×× یوم الحیارین و البلاء بلا. قد تم ذلک بعون الملک المالک و اساله التوفیق فانه خیر رفیق و شفیق.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲گ، ۱۴سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۵۴]

۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۹
آغاز:قال الامام القاضی ابوعبدالله السید الحسی بن احمد بن الحسین الزوزنی ... قصیده امرء القیس: ... قفانبک من ذکری حبیب و منزل×× بسقط اللوی بین الدخول فحول؛ **انجام:**قصیده حارث بن حلزه: ... و هو الب الشهید علی یوم ×× الحیارین و البلاء بلاء
شامل هفت قصیده معلقه از هفت شاعر عهد جاهلیت با یک مقدمه و شرح حال دو تن از شاعران (امرءالقیس و طرفه بن العبید) و شرح بعضی ابیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۴۹گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۲۵]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۷
آغاز:قفانبک من ذکری حبیب و منزل ××بسقط اللوی بین

الدخول فحو مل؛ **انجام:**نبئت عمرا غیر شاکر نعمتی ×× و الکفر مخبثة لنفس المنعم

معلقات: ۱. لامیه از امرءالقیس کندی، ۲. دالیه طرفة، بن عبد یشکری، ۳. میمیه زهیر بن ابی سلمی مری (نام وی که بالای قصیده نوشته شده بوده محو و تراشیده شده است)، ۴. هائیه از لبید بن ربیعه انصاری، ۵. قافیه ایش (ینا) و از عمر بن کلثوم است، ۶. میمیه از عنترة بن شداد عبسی (نام وی در نسخه اصلا نوشته نشده)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای است که با کتاب قسطاس شماره ۱۵۰۷ این فهرست در یک مجموعه و فاقد قصیده هفتم که از حرث بن حلزة یشکری است و قسمتی از معلقه ششم می‌باشد [ف: ۴-۴۰۲]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میر دادخان [رایانه]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۸

خط: نسخ، کا: بهاء الدوله، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹ص (۴۱۷-۴۴۵)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۰۲۷]

● **المعلقات علی السبع الشداد** / فقه / عربی

al-mu‘allaqāt ‘ala-s sab‘-iš šidād

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶۸/۲

آغاز:بسمله. قوله و العبادة الواحدة غیر متبعضة بالوجوب و الاستحباب الی آخره. اجمع العلماء و الفقهاء علی ان عبادة واحدة طهارة کانت او صلوة اوصوما او غیر ذلک لایکون بعضها واجبا و بعضها مندوباً؛ **انجام:**و هنا لک ضرب من البسیط و التفصیل کانا قد اوردنا فی کتاب عیون المسائل (منه ادام الله علی وسادة الافادة).

یک حاشیه است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱، درزمان مؤلف نوشته شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۵۴پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۷۵]

● **المعلقات من کلام افلاطون** / فلسفه / عربی

al-mu‘allaqāt min kalām-i aflāṭūn

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

با عنوان «قال».

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۱۳/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۷۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۳/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۱۰]

● **معلقة امرؤ القیس = القصیدة اللامیة** / شعر / عربی

mu‘allaqat-u imra’-ul qiys = al-qaṣīdat-ul lāmīyya

امرؤالقیس، جندح بن حجر، ۱۳۰ - ۸۰ قبل هجرت

emra’-ol-qays, jandah ebn-e hojr (495 - 544)

قصیده معروف امرو القیس است که یکی از معلقات سبعه بوده است. امرؤ القیس از شعرای مشهور عرب در جاهلیت (قبل از اسلام) بوده که اشعار زیادی به ایشان نسبت داده شده است. از معلقات مشهور وی همین معلقه در ۸۰ بیت است که درباره آن راویان عرب گفته‌اند امرؤ القیس عاشق «عنیزه» دختر عموی خود شرحبیل بوده و در واقعه‌ای به دیدار معشوق نائل آمده و در حالی که سوار بر هودج معشوق بوده در طول مسیر قصیده حاضر را سروده است. (حبیب الله عظیمی)

آغاز:قفا نبک من ذکری حبیب و منزل ×× بسقط اللوی بین الدخول فحومل

چاپ: پاریس، ۱۸۳۶م

[کشف الظنون ۱۷۴۰/۲؛ ریحانة الادب ۱۷۵/۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح المعلقة لامرئ القیس؛ داور شیرازی، مفید بن محمد نبی (۱۲۵۱-۱۳۲۵)

۲- شرح معلقة امرؤ القیس

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۹/۷

آغاز:برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲ص (۲۴۲-۲۴۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۰۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶/۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۱/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**کان سباعاً فیه غرقی عشیة ×× بارجائه القصوی انا بیش عنصل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۰-۲۳)، ۲۴ سطر مورب [ف: ۳۱-۳۷۲]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۸/۹

آغاز:برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۳۸پ-۱۴۰پ) [ف: ۳-۳۰۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۷۲/۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵گ (۹۴پ-۹۸ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۲۳۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: ۸-۱۹۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۰۷/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاتب قصیده در ذیل آن رقم کرده: «قد انتهی هذه القصیده ... بید الفقیر ... جار الله بن هادی در ۱۲۶۳ ... بجهت قبله گاهی ام محمد زمان بیک قلمی گردید»؛ جلد: تیماج، ۲۳ص (۲۲۰-۲۴۲)، ۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۶۸۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۲۷

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۳۱۶-۳۲۰) [ف: ۶-۱۳۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۳۱/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق مایل به نسخ، کا: محمد حسن بن محمد رحیم خوئی، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۴۱ق، جا: اصفهان مدرسه جده کبیره؛ مصحح، محشی فارسی و عربی مناسب؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۵پ-۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۳۵۰]

۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۲/۳

آغاز:برابر

کا: حسین بن حاج عبدالحامد فیجانی، تا: ۱۲۸۵ق، جا: اصفهان؛ ۸گ (۱۵۷ر-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۳۴۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰۴/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**کان سباعاً فیه غرقی عشیة ×× بارجائه القصوی انا بیش عنصل

خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ مجدول؛ ۷گ (۳۶پ-۴۲ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳۳-۲۰۹]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۴۷پ-۱۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۷۰]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**کان السباع فیه غرقی عشیة ×× بارجائه القصوی انا بیش عنصل

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۲۹پ-۳۳)، ابعاد متن: ۱۰×۱۶، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲-۲۸۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۹/۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۳۲۰]

● معلقه امرء القیس (با ترجمه لغات) /- فارسی

mo‘allaqa-ye emra’-ol qays (bā t.-ye loqāt)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷۴/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۷-۴۹۸]

● معلقة زهیر بن ابی سلمی = القصیدة المیمیة / ادبیات / عربی

mu‘allaqat-u zuhayr-i bn-a abi salmī = al-qaṣīdat-ul mīmīya

زهیر بن ابی سلمی، - ۱۳ قبل هجرت

zohayr ebn-e abī-solmā(- 609)

قصیده معلقه زهیر بن ابی سلمی است که جزء معلقات سبعه مشهوره عرب می‌باشد که در عصر جاهلیت بر کعبه می‌آویختند.
چاپ: لیبسیک، ۱۸۱۶م.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۰/۲۰

آغاز: امن ام اوفی دمنة لم تکلم ×× بحومانة [الدراج] فالمتثلم؛
انجام:سألنا فاعطیتم وعدنا وعدتم ×× فمن اکثر السأل یوماً فیحرم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۹۲-۹۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۳۵۶]

● معلل و سائل / آداب و سنن / فارسی

ma‘allal va sā’el

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

مقالی است کوتاه از میر سید شریف.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۷/۲

آغاز:بدان که ابنهک الله بآداب النفس والدرس که درعلم مناظره ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱-۳۹۸]

● معلم الاطفال / متفرقه / فارسی

mo‘allem-ol atfāl

حسن زاده، احمد، ق۱۳ قمری

hasan-zāde, ahmad(- 19c)

در بیان روش آسان برای آموزش خواندن و نوشتن کودکان، بدون تغییر هیئت حروف قدیمه و با افزودن حرکات مخصوص بر حروف، و در آغاز تاریخ خط به اختصار و شناخت حروف خط نسخ و نستعلیق آمده و در پایان قواعد کلی علم حساب و بعضی اصطلاحات علم نجوم و اصول و فروع دین (این بخش به ترکی است) افزوده شده است. در اول ماه ربیع الاول ۱۲۹۱ مطابق ششم ماه نیسان ۱۸۷۴ میلادی به تألیف این کتاب شروع شده و درپایان از میرزا محمود خان کنسول ایران مقیم در تفلیس که دستور چاپ کتاب را داده، تمجید می‌شود. مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «باب» دارای فصول و یک «خاتمه»: مقدمه: در اوصاف معلم و متعلم و آداب تعلیم؛ باب ۱. بیان اشکال حروف خط نسخ و ترکیب آنها؛۲. بیان اشکال حروف خط نستعلیق و ترکیب آنها؛۳. بعضی الفاظ لغویه و نصایح و حکایات

مفیده؛۴. علم حساب و بعضی اصطلاحات شهور قمریه و شمسیه؛ ۵. اصول و فروع دین؛ خاتمه: در اموری که بر منشی رعایت آن لازم است.(سید احمد اشکوری)
آغاز:الحمدلله الذی جعل النطق بالألفاظ آلة لا ظهار المعانی و المطالب و صیر ترکیب الکلمات بأشکال الحروف سبباً لتعلیم الأطفال فی المکاتب
انجام:امید که سعی ایشان در پیش صاحب نظران و هشمندان ضایع نشود و بهدر نرود و الباقیات الصالحات خیر عند ربک ثواباً.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش و نستعلیق کتابتی، بی‌کا، تا: سلخ شعبان۱۲۹۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳-۳۵۲]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر حاصل ضرب کمتر از مخرج آن کسر باشد بمخرج آن کسر نسبت بده حاصل نسبت کسری بود از کسر محول الیه مثالش آنست اگر خواهی ...
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۵۵ص (۱۵+۱۴۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۵]

←المعلم الثانی ⩾ احوال المعلم الثانی

● معلم الخواص / حدیث / فارسی

mo‘allem-ol xavās

حسینی اصفهانی، عبدالعظیم

hoseynī esfahānī,‘abd-ol-‘azīm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۴۰
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوه علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:**من الالف الثانی من الهجره المقدسه المبارکه النبویه علی مشرفها الف ثناء و التحیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق [رایانه]

● معلم الطرفین / عرفان و تصوف / عربی

mu‘allim-uṭṭarafayn

سلجوکی، عیسی بن محمد، – ۷۲۹ قمری

saljūkī, ‘īsā ebn-e mohammad(- 1329)

در بیان مقامات فقراء و علماء است. در دیباچه آورده است:«هذا کتاب تصدق الله به من بحر کرمه و رحمته و اهداه من خزاین نعمته یشتمل علی عشرین بابا» تا آنجا:«و قد سمیت هذالکتاب بمعلم الطرفین فیما حوی من مدح الفقراء و العلماء من الشرفین و ان کانت مقامات العلماء لاتعد و مراتب الفقر لاتحصر لکن حملنی علی ذلک ما جاء من الترغیب فی قوله علیه السلام لکل مجتهد نصیب». دربیست«باب»، مؤلف برای هر بابی خطبه مناسب و مخصوص نگاشته، پس از آن حدیثی ذکر کرده و سپس گفتار منظوم و منثور عرفاء را آورده است. عناوین ابواب: ۱. المحبة؛ ۲. خدمة الفقراء؛ ۳. فضل العلماء و الائمة؛ ۴. فضل العلماء و ذکر ابی حنیفه؛ ۵.العلم و ذکر الامام الشافعی؛ ۶. قیام اللیل؛ ۷. مجالس الذکر؛ ۸. مقامات الفقراء؛ ۹. اویس القرنی؛ ۱۰.فضل النخله؛ ۱۱. زهد الفقراء؛ ۱۲. ذکر التوبة؛ ۱۳. المحبة ایضا و ذکرابی یزید؛ ۱۴. ذکر الاولیاء؛ ۱۵. فضل شهرالله رجب؛ ۱۶.المعراج؛ ۱۷. نصف شهر شعبان؛ ۱۸. شهر ذی الحجة؛ ۱۹. السماع و ماجاء فیه؛ ۲۰.المعرفة و صفات اهلها.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۵
آغاز:قال العبد الفقیر الی الله تعالی عیسی؛ **انجام:**انا حیث ما اتجهت اراه معی معی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الثانی۸۵۲ق؛ واقف: نادرشاه؛ ۱۴۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۶-۴۷۲]

←المعلم علی حروف المعجم فی تعبیر الرؤیا ⩾ تعبیر الرؤیا

● المعلم علی حروف المعجم فی تعبیر الرویا /

خوابگزاری / فارسی

almu‘allim ‘alā horūf-el mo‘jam fī ta‘bīr-er rowyā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۲/۴-ف
نسخه اصل: ش ۴۲۲ کتابخانه گنج بخش؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۱۰]

● معلم المبتدی و مذکر المنتهی / تجوید / فارسی

mo‘allem-ol mobtadī va mozakker-ol montahī

حسین بن حاج بدرالدین

hoseyn ebn-e hāj badr-od-dīn

رساله‌ای است در وقف و وصل و ابتدا در جمیع الفاظ قر آن کریم از مقطوعات و موصولات و هاآت تأنیث موافق مصاحف عثمانی و ... و نیز ذکر ظاءات در جمیع سور تا از حروف ضاد ممتاز باشد به حسب مخرج؛ این رساله در دو «فصل»است: فصل ۱. بیان مقطوعات و موصولات که در مصاحف عثمانی مکتوب است به ترتیب الفاظ قرآنی؛فصل ۲. بیان هاآت تأنیث که لاحق اسم ذکر شده است به رسم مصاحف عثمان.منابع مورد استناد مؤلف در این اثر عبارتند از: کتاب المقنع شیخ ابو عمرو دانی، قصیده رائیه شاطبیه،منظومه مقدمه تجوید شیخ محمد جزری(–۸۳۳ق)، أرجوزه مغربی مشهور به مورد الظمآن فی رسوم أحرف

القرآن، جامع البیان شیخ ابوعمرو دانی، کتای رسم الهجا تألیف تاج القرا محمود بن حمزة بن نصر، النشر فی القراآت العشر شیخ محمد جزری و ... و نیز از قاریان مشهور چون کسائی، عاصم و ... فراوان نقل قول شده است.مؤلف این رساله بنابر قرائن از دانشمندان قرن ۹ بوده و آن‌گونه که در پایان نسخه نیز آمده یک اثر نیز به نام مفرده کسائی نگاشته است. این احتمال نیز وجود دارد که رساله پیشین این مجموعه نیز از این مؤلف باشد مؤلف که خود شیعی مذهب بوده از خود در آغاز این رساله که بخشی از آن منظوم است به صورت زیر نام برده است:«جمع کرده این طریقه تا باشذ ×× جمله را رسم و زینت قرا، بنده مخلص فقیر حقیر چاکر، خاندان آل عبا(ع)الحسین بن حاج بذرالدین×× ربنا ارحمهما و من تبعا». (محمود مرعشی نجفی)

آغاز:حمد مطلق حکیم یکتا را×× که برآورد جشمه از خارا / خاک را آب زندگی بخشید ×× آدمی را کزید بر اشیا... مقدمه:بدانکه این مختصر مرقوم شذ از برای خوانندگان قرآن بر حسب التماس ...

انجام:هزار و هفتصد و شصت و دو عدد دیکر باماله محض و در مفرده کسانی که ثانیا این فقیر رقم زده است بتلیین جمله کرده شذه است تا مبتدی را آسان باشذ و الله اعلم بالصواب.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درویش حاجی سیدی احمد بن محمد مرشدی، تا: ۸۸۸ق؛ بدون واسطه از روی نسخه مؤلف نگاشته شده؛ مهر: «محمد رضا» (بیضی)، «یا ابراهیم ۱۲۶۰» (بیضی)؛ تملک: ملا سید محمد؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۱۸پ-۱۴۲پ)، ۱۵سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۲۴۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۸/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۰؛ رسم الخط کلمات در این مجموعه قابل بررسی است مانند غفران بذ(= باد)، بدانک (بدان که)، درستر (=درست تر)، کفته (= گفته)، آنجه (=آنچه)، نگذاشتن سرکش برای کاف در سراسر مجموعه، کرده نست (= کردن است)، امیذوار (= امیدوار)، کشایذ(=گشاید)، و ... ؛ مهر: «فاطمه سلطان ز نسل نادر است ۱۲۳۰؟» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶گ (۲۰پ- ۴۵ر)، ۱۳ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۷سم [ف: ۴۳-۷۵]

● **معلمه میزان** / خط / فارسی

mo‘alleme-ye mīzān

بافقی، محمد حکیم بن عبدالله، ق۱۱ قمری

bāfqī, mohammad hakīm ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 17c)

در فضیلت علم و آموختن خط، و دستور نوشتن حروف و کلمه و مخصوصاً تطبیق قواعد با خط ثلث و نمونه‌هایی از آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۶۶/۶

آغاز:معلمه عدل خط مستقیم ... ثناء بی احصا مر خدای یکتای راست که بر اعلی غایت کمال عظمت

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱۴۷پ-۱۷۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۰]

←المعلول صورة العلة ← العلة و المعلول

● **معلومات** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

ma‘lūmāt

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

مثنوی است در ۲۳۱ بیت که در «مصباح الارواح» خود از آن نام برده است. در ضمن آن دارد که این رساله را ده سال بعد از ملاقاتش با پیر مرتضی علی اردستانی ساخته، و چون این ملاقات در جوانی او روی داده می‌توان احتمال داد که این مثنوی قدیمی‌ترین اثر پیر جمال باشد. این رساله کاملا منظوم است و عبارات منثور در ضمن آن نیامده است. او در ضمن این رساله اشاره به سفر حج خود دارد و داستانی که اورا به پیر مرتضی علی اردستانی راهنمایی می‌کند و اشارات و تأویل‌های عرفانی و باطنی در سراسر آن دیده می‌شود.

آغاز:ای رفیق ره و حریف مدام ×× وی طلبکار رند درد آشام /خوش بدور آر جام مالامال ×× تا شود کام عقل بیخود و لال

انجام:تا که نامحرمش نبیند روی ×× تا خورد فامش باده بر سر کوی

چاپ: تهران، انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹ش، تصحیح امیر سروری، رسائل پیر جمال اردستانی، دفتر دوم، صص ۴۶۵- ۴۷۷

[فهرستواره منزوی ۹۱۶/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۹۷پ-۲۰۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۱۰

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر [ف: ۳۰-۷۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۲/۱۵

خط: نسخ، کا: محمد حمزوی موسوی، تا: یک‌شنبه ۲۴ شوال۱۲۲۹ق؛ ۳۱سطر [ف: ۳-۶۳۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۸

خط: نستعلیق، کا: علی اشرف بن علی، تا: ۱۲۳۵ق؛ ۵ص (۳۷۵-۳۷۹) [ف: ۳-۳۹۰]

۵. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه:۱۶/۱۶

خط: نسخ، کا: سید محمد حمزوی، تا: ۱۲ شعبان۱۲۳۸ق [نشریه: ۵-۲۷۳]

۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۵۶/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۳۳]

● **معلومات الآفاق** / عرفان و تصوف / فارسی

maʻlūmāt-ol āfāq

حسینی هروی، امین الدین بن ابی المکارم،- ۱۱۲۷قمری

hoseynī heravī, amīn-od-dīn ebn-e ab-el-makārem(- 1715)

چنددانشی است ولی بیشتر جغرافیا است. در تمهید کتاب و در میانه منابع خود را نام برده است. نخست تبرکا به پیامبر و معجزات و فضیلت درود می‌پردازد سپس جغرافیای شعرها به ترتیب تهجی با نشان دادن طول و عرض جغرافیایی، جغرافیای طبیعی و فلکی، هفت اقلیم جهان: چین، هند، حبشه، روم، عراق، ایران. دو «باب» پزشکی نیز دارد. در پایان حکومت تیموریان و نوزده صوبه شبه قاره و ۴۴۴۰ پرگنه را نام برده و سازمان‌های اداری و مالی کشور را گزارش کرده است. (احمد منزوی)

آغاز:هو الکریم یعنی کریم کرم بخش رحمت گستر خلیفه پرور که از آیات ربوبیت از هر ذره ترجمان و نشان ...

چاپ: چاپ شده است

[فهرستواره منزوی ۲۵۳/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۸/۴-ف

نسخه اصل: بادلیان ۳۷۸ اوزلی (ش ۱۳۳۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق [فیلمها ف: ۱-۵۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۸۷

آغاز:خارج از اقالیم است از اقلیم اول است از زمین؛ **انجام:**که هر که پیش از آن به خوابگاه رفتی صدبار صلوات بر من فرستادی چون او را این محنت رسید آن ملک که اعمال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۶-۵۶۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۹۱

آغاز:بسمله قوله تعالی اعملوا ال داود شکرا؛ **انجام:**حرکات نفسانی و بدنی اجتناب نمایند مخزن الادویه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **معلومات الهی** / عرفان و تصوف / فارسی

maʻlūmāt-e elāhī

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵-۸۶۹ قمری

nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۱/۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۷]

● **المعلوم من عقاید علماء الرسوم (رسالة فی)** / کلام و اعتقادات / عربی

al-maʻlūm min ʻaqāyid-i ʻulamā'-ir rusūm (r.-un fī)

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

این رساله در بیان عقائد و نظریات علماء علوم رسمی است.مؤلف فصول چهارگانه این رساله را از زبان چهار نفر عالم نقل و یکی از آنرا مغربی و دیگری را شرقی سومی را شامی و چهارم را اهل یمن فرض کرده و با ایهامات و اشارات مؤلف متصور شده است. این رساله در بیان عقائد و نظریات علماء علوم رسمی است.

چاپ: عمان، محقق: قاسم محمد عباس، ازمنة للنشر والتوزیع، همداه کتاب کشف الستر لاهل السر، ۲۰۰۴م چاپ شده.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۶/۶

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹-۱۰؛ جلد: تیماج، ۵ص (۵۹-۶۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹-۳۰]

←معما ≻ معمیات
←معما ≻ مطلع الدقائق

● **معما** / معما / فارسی

moʻammā

شرف الدین علی یزدی،- ۸۵۸ قمری

šaraf-od-dīn ʻalī yazdī(- 1454)

چیستان (احجیه، معما، لغز) نوعی واژه‌بازی است که برای سنجش هوش مردم به کار می‌برده‌اند، چنانکه در یک عبارت جز معنی آشکار و ساده آن، معنی دیگری پیچیده، و فهم آنرا به‌وسیله قاعده‌های ویژه، از شنونده می‌خواستند. انواع آن چنین است: الف-احجیه: در آغاز، این‌گونه پرسش‌ها فقط در علوم ادبی و دستورهای زبان عرب به کار می‌رفت، واژه‌هاییرا که به‌ظاهر با دستور صرف آن زبان ناسازگار بود و جمله‌هاییرا که با دستور نحو عرب سازش نداشت می‌پرسیدند و با یافتن راه حل و پاسخ درست شنونده را می‌آزمودند و آنرا «احجیه» می‌نامیدند. کتاب‌هایی درباره آن نگاشته‌اند کهاز یکی از آنها به نام «تنویر الدیاجی» یاد گردیده است؛ ب-لغز: از قرن نهم به بعدمردم که

به باطنی‌گری عادت کرده بودند از معنی‌ها آنچه را که پیچیده‌تر و پنهان‌تر در جمله بود مقدس‌تر و گرامی‌تر می‌داشتند، و از عبارت‌ها هر چه را گنگ‌تر و نارساتر بود محترم‌تر می‌شمردند. از این روی عبارت‌های دو روی و تفسیرپذیر و قابل تأویل رواج بسزا گرفت. ادیبان از یک جمله جز معنی آشکار آن، معنی دیگری به‌وسیله قرینه و نشان‌ها می‌خواستند و گاه به یک معنی درجه دوم بسنده نکرده معنی سوم و چهارم و ... از همان جمله بیرون می‌آوردند و چه بسیار خوشنود می‌شدند اگر برای جمله خویش مانند قرآن هفت بطن می‌تراشیدند؛ ج-معما: چون حروفیان قرن هفتم به بعد حرف‌ها و نام‌ها را دارای اثر می‌پنداشتند و بزرگترین نام‌های خدا «اسم اعظم» را دارای تأثیر نامحدود می‌شمردند و همواره برای یافتن آن در میان جمله‌های دعاها و حرف‌ها و واژه‌ها در جستجو بودند، اندک اندک برای بیرون کشیدن یک نام از جمله قانون‌ها ساختند و بدین ترتیب دستورهای معماسازی پدیدار گشت. چون این قانون‌ها به دست ادیبان غیر از دسته حروفیان افتاد آنها را تکمیل کرده و در ادبیات غیرمذهبی به کار بردند چنان‌که نام معشوق و یا ممدوح خود را با دستورهای مخصوص در شعری می‌گنجانیدند و این کار را به آنجا رسانیدند که شریف معمائی در تفسیر یک شعر: «از قدو ابرو بدید آن ماه چهر ×× موج آب دیده‌ام بالای مهر»، که خود ساخته بود، کتابی نگاشت و هزار نام از این شعر بیرون آورد، و آنرا در ۹۰۸ق در یک دیباچه و بیست و هشت گفتار و یک پایان‌نامه بسیج کرد و درباره آن خود چنین سرود: «بتی که یک کتاب بود در بیان او ×× معلوم نیست گفته کسی غیر این ضعیف / کرده شریف تعمیه در وی هزار نام ×× زانرو ملقبست به «الفیة الشریف»». تفاوت معما با لغز:از آنچه گفتیم دانسته می‌شود که:اگر از چیستان پدیده‌ای بخواهند که خود به خود باشد آنرا لغز می‌نامند و اگر نام چیزی یا کسی خواسته شود معمایش می‌نامند. معماسازی در قرن نهم رواج بسیار گرفت و بیشتر شاعران آن روزگار معماهای بسیار سروده و معماهای دیگر آنرا بررسی کرده، قانون و دستورهایی برای اینکارگرد آوردند. چلبی کشف الظنون (در حرف «م») چند تن از معماسازان را یاد کرده است. (علینقی منزوی)

[نسخه‌های منزوی ۲۱۹۰]

شرح و حواشی:

۱- شرح معمای شرف الدین یزدی؛ حکیم، عبدالغنی

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۳۷

آغاز:حسن مطلع جز به حمد ذوالجلال ×× نیست ممکن وان به سعی ما محال / کاتچه بتوان باشد از توفق و بس ×× کوشش ما محض پندار و هوس؛ **انجام:**در عکس ماه روی تو حرفی ز مهر نیست ×× کانکس که خواند چون شرف از خود شست دست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۸۳۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه خطایی، جلد: میشن، ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۹×۱۷/۸سم [ف: ۴-۷۶۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۳/۱

آغاز: بسمله، بعد از حمد ثناء دانا مر پوشیده و پوشیده از مر دانا تبارک وتعالی؛ **انجام:** با صد سر و پا بدست پوید که کار ××یکپاره و چار سومیان یک و چار

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۰۲ص (۱-۱۰۲)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶-۲۲۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸/۲۱

بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۳ص (۹۶-۹۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۴۷]

● **معما ۱** / معما / فارسی

mo‘ammā

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

رساله اول معما یا مختصر در معما.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دو صفحه مذهب، مجدول، با سرلوح مذهب، با شرحی به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه ۱۲۳۰ ضبط نموده است؛ مهر: محمود میرزا«چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود ۱۲۱۷»، مشیرالسلطنه۱۳۲۲،ناصرالدین شاه قاجار۱۲۷۴؛کاغذ:بخارائی،جلد: میشن مذهب، ۲۵ و ۲۷سطر، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]

● **معما (۲)** / معما / فارسی

mo‘ammā

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

این رساله دومین کتاب جامی در معما است که در نسخه شماره ۱۰۲ دانشگاه تهران «متوسطه =میانه» نامیده شده است. جامی در این کتاب نیز مانند نخستین معمای خود «حلیلة الحلل» دستورهای معما را در سه بخش «تسهیلی، تحصیلی، تکمیلی» آورده است. این کتاب جامی برخلاف دیگر کتاب‌های وی دیباچه ندارد، و آنرا به کسی پیشکش نکرده، و نام خود نیز در آغاز نیاورده است. (علینقی منزوی)

آغاز: ای اسم تو گنج هر طلسمی ××قانع ز تو هر کسی باسمی / هم اسم توئی و هم مسما ×× عاجز شده عقل از این معما. معما کلامی است موزون که دلالت کند بر اسمی از اسماء بطریق اشارت و ایما دلالتی که پسندیده طبعهای سلیم و ذهنهای

مستقیم افتد و ناظم معما را ناچار است از دو امر ...
انجام: برد جامی ره سوی دربان عجب رمزی شنید ×× کامد از فکرت در آن نام دلارا می پدید
[نسخه‌های خطی فارسی منزوی ۲۱۸۴/۳و۲۱۸۵و ۲۱۸۸ و ۴۹۶/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۳۸۱پ-۳۸۶پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۷/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن پشت معرق، ۲۷سطر [ف: ۳-۶۳۴]
۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دو صفحه مذهب، مجدول، با سرلوح، با شرحی به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه ۱۲۳۰ ضبط نموده؛ مهر: محمود میرزا«چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود ۱۲۱۷»، مشیرالسلطنه ۱۳۲۲ ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن مذهب، ۲۵ و ۲۷سطر، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]
۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دو صفحه مذهب، مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن، ۲۵ و ۲۷سطر، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی، ۲۰گ (۲پ-۲۱ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۶۶]
۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۵/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی، تا: جمادی الثانی۹۳۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۹]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** این دو استعاره برین وجه بر مذهب صاحب الصاحست و الله اعلم.
خط: نستعلیق، کا: سلطان حسن تونی، تا: سه‌شنبه ۱۴ محرم۹۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۹ر-۵۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۹۶]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۹۶۲ تا۹۶۶ق؛ ۴۸ص (۱۶۱۷-۱۶۶۵) [ف: ۲-۳۹۱]
۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** نیز ز بهر رسیدن بعز و شرف ×× چون این نامه را خامه خوشخرام / بیاراست اول از آن نام به ×× که به باشد بر و نیز ختم کلام. و اختم بالصلاة علی محمد و آله المعصومین الطاهرین
خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی، تا: ۱۷ ذیحجه۹۶۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۲گ (۳۵پ-۶۶پ)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۵۹]
۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۶۶/۲-۳۶/۶۶
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: وجیه الدین حسینی، تا: غره محرم۹۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴-۱۸۲۱]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۹۸۷ق، جا: سمرقند مدرسه شاه بیک خان غازی؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۹۶]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن ولی فسونی، تا: ۱ ربیع الاول۹۹۰ق؛ تملک: لطفعلی دانش تبریزی؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۳۰پ- ۴۵پ)، ۸ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴۳-۲۰۰]
۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹گ (۱۹۶پ-۲۱۴ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۲]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۰۱۴ق، جا: جزیره دروست؛ جلد: مقوا، ۱۶گ (۷پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۷]
۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** نام بت من که مشکل آمد تمت الرسالة
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۰۵۹ق، جا: حره؛ جلد: تیماج، ۱۸ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۴۶]
۱۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۲/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد جعفر، تا: ۱۰۹۶ق؛ مجدول، محشی؛ مهر: «علی اکبر» (چهارگوش)؛ ۲۸گ (۷۵پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۶]
۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۱۴/۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین محلاتی، تا: ۲۰ ربیع الثانی۱۲۸۴ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا حسین؛ جلد: مقوا، ۱۷گ [ف: ۱-۳۹۰]

۱۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قبول خاطر اهل هنر باد ×× بخوبی در همه الم سمرباد ...

در فهرست از فقیری دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ کاغذ: ابریشمی، جلد: مقوا، ۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۴]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۵۸]

● **معما (۳) = رساله صغیر** / معما / فارسی

mo‘ammā = r.-ye saqīr

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

اهداء به: سلطان حسین بایقرا

سومین گفتار او درمعماست که از دو کتاب پیشین او کوچکتر واز چهارمین آن بزرگتر است؛ در دستور انواع چهارگانه معما (تحصیلی، تکمیلی، تسهیلی، تذییلی) با تقسیم هر یک به چند قسم و تعریف آنها و مثال‌های منظوم برای هر یک از اقسام.این کتابچه در حدود ۵۰۰ بیت نوشته دارد.

آغاز: بنام آنکه ذات او ز اسماء ×× بود پیدا چو اسماء از معما ... اما بعد این مختصریست در بیان قواعد معما، باعث بر تحریرش

انجام: در شکل پری چو بینم او را پیدا ×× از مکر رقیب دیو سیرت چه خلل

[نسخه‌های منزوی ۲۱۸۴]

شرح و حواشی:

۱- شرح دستور معمای جامی؛ عجمی، محمود بن نصرالله (-۱۰)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷گ (۳۷۵پ-۳۸۱ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه ختایی،جلد:میشن،۲۸گ،۱۹سطر، اندازه: ۸/۴×۱۷سم [ف: ۴-۷۶۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۷/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن پشت معرق، ۲۷سطر [ف: ۳-۶۳۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵-۳۶۸]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱۹

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱۸

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارایی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۶

دستور معمای سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن معرف هروی، تا: شوال۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷سطر (۵/۲×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷-۹۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۶ق؛ ۴۹ص (۱۶۶۵-۱۷۱۳) [ف: ۲-۳۹۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** گل پیش مه روی بود (کلمه لابقره) مدام ...

بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۵ص (۱۱۵-۱۱۹)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶-۲۳۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۱۵/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** شد برو نیز ختم کلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ ۸۸ص (۸۸-۱۷۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۷۸۹]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۶/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج، ۴۱ص (۲۳۴-۲۷۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۲۰۱]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۷۸-۲۵/۱۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برد جامی ره سوی دربان عجب رمزی شنید کامد از فکرت درآن نام دلارامی پدید تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: روغنی منقش، ۸۳گ، ۹سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۴-۱۸۲۱]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمام شد تسوید این بیاض و ترشیح این ریاض بر دست متجرع جام تلخ کامی عبدالرحمن بن احمد جامی و فقه بحل معمیات اسمائه الحسنی و الکشف عن الغاز صفاته العلی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲گ (۱۲۰ر-۱۴۱پ)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۱]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که خون دل همی ریزند یکسر

بی‌کا، بی تا؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۴ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۵۰]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۶۰/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ جلد: تیماجقهوه‌ای، ۱۹گ (۷۸-۹۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۵۸]

● **معما (۴)** / معما، شعر / فارسی

mo‘ammā

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

تاریخ تألیف: ۸۹۰ق (= «فیض»)

از جامی چهار گفتار دراین موضوع در دست است: ۱. حلیة الحلل؛ ۲. دستور معمای دوم یا میانه؛ ۳. گفتاری که از دو رساله پیشین کوچکتر واز چهارمی بزرگتر است (معمای صغیر)؛ ۴. دستور معمای منظوم. این رساله همانند حلیة الحلل او دستوری است در سه بخش: تسهیلی، تحصیلی و تکمیلی. رساله حاضر دستور معمای شماره چهارم وی است و در ۶۷ بیت می باشد.

آغاز: بسمله.چو از حمد و تحیت یافتی کام ×× بدان ای در معما طالب نام / که اعمال معمایی سه قسم است ×× که هر یک گنج اسما را طلسم است

انجام: بنامی زد زهی در کرامی ×× که سفت الماس نوک کلک جامی / چو فیض قدسی آمد جای تو بیخ×× نباشد گر کنندش (فیض) تاریخ / بتشریف قبول ارزنده بادا ××بر ارباب کرم فرخنده بادا

[نسخه‌های منزوی ۴۹۶/۲ و ۲۱۸۵/۳-۲۱۸۶؛ مشترک پاکستان۶/۱۴-۷؛ دنا ۹۱۱/۹-۹۱۵(در آن جا ۴ دستور معمای جامی ذیل هشت عنوانآمیخته با هم معرفی شده است)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۳۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، ۴گ(۱۲۳پ-۱۲۶پ)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۲۶]

۲. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۳۴/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۹۰ق؛ ۵گ(۸۳پ-۸۷ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: -۲۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۳۸۶پ-۳۸۷ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۲۱۲پ-۲۱۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۶-۶۳۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۷/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۷سطر [ف: ۳-۶۳۴]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** واعتبار نمودن اسنادی که درآن لفظ بواسطه تحلیل وترکیب معمایی متحقق شود یا حمل کلام بر ... هر چند برطبق قواعد معمایی استخراج توان نمود آنرا درعرف از قبیل معما نمیدارند ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ، اندازه: ۹×۱۴سم [ف مخ: ۲-۸۸۲]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۲۰
خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۷
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن معرف هروی، تا: شوال۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲ص (۱۲۱-۱۲۲)، ۲۷سطر (۵/۲×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷-۹۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۵
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن محمد، تا: ۹۳۰ق؛ ۴گ (۱۰۱پ-۱۰۴پ) [ف: ۱۷-۲۷۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن ولی فسونی، تا: حدود۹۸۸ق؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۲۶پ- ۳۰ر)، ۸ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴۳-۲۰۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خروتی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب۹۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۶۷-۱۷۲)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۶۷پ- ۶۸ر) [مختصر ف: -۷۷۶]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۵۹پ-۶۲ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۹/۱
خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۰۱۴ق، جا: جزیره دروست؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۳پ-۵ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: صالح بن عمر، تا: ۱۰۳۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶ص(۳۷-۴۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۲]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۰۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن ملا محمد صالح مازندرانی، تا: ۱۰۵۷ق، به دستور علامه مجلسی؛ جلد: تیماج، ۴گ (۹۰پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۰۶]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۲۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱گ (۱۸ر-۱۸پ)، اندازه: ۱۷/۲×۲۸/۲سم [ف: ۸-۶۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۵۵پ-۵۷ر)، ۱۷سطر (۶×۱۰)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۵۳]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۶۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثلث او باضافه او مساوی اوست.

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۰۹-۱۱۱)، ۲۳سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۴۲]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدصالح آملی، تا: ۱۲صفر۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲-۸۸۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۸۱/۶

خط: نستعلیق، کا: کردستانی، عبدالکریم، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۶۷-۱۶۹)، ۱۵سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۸۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۸۸/۳

انجام: ناچار است از اشاره کردن ... به عبارت مختلف کرده می شود چون قطره و گوهر.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۲۲ر-۲۹پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۴۰]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۴گ (۸۸پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۶]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد علی بن محمد مهدی، تا: ۱۲۲۴ق؛ واقف: ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: میشن مشکی، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۲۵۷]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۷۴/۵

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: ترمه هندی، جلد: میشن، ۴گ (۱۲۵ر-۱۲۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۵-۴۰۱]

۲۶. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۲۷/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح سقزی، تا: ۱۲۵۶ق [نشریه: ۷-۶۹۹]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۵/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: لطفعلی متخلص به فانی، تا: ۱۲۸۲ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۳۳۶-۳۴۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۷سم [ف: ۴۳-۲۲۷]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۵۵

خط: نستعلیق، کا: ساوجی، ابوالفضل بن فضل الله، تا: نیمه‌های محرم۱۲۹۶ق، برای امیرزاده عبدالعلی میرزا؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۰سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۵۱۳]

۲۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیاراست اول از آن نام به ×× که باشد برو نیز ختم کلام ختم الله کلامنا بما یؤدینا الی دارالسلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۱۴]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۸۳پ-۸۵پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۹/۱-۱۵۷]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱/۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۳۱پ-۳۳۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۶]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:**بیان اعمال تکمیلی: چو شد اعمال تحصیلی مکمل ×× بتکمیلی کنم آن را مذیل / بود اعمال تکمیلی سه اسلوب ××که شرح یک بیک امریست مطلوب

نسخه فقط ۵۷ بیت دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضای «۱۲» و «م-ح»؛ جلد: تیماج، ۲گ، ابعاد متن: ۶/۶×۱۵/۵، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۳۹۶]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمودی؛ جلد: تیماج، ۵گ (۵۹-۶۳)، ۱۹ سطر در متن و ۱۳ سطر در حاشیه (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۳۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۶/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۶پ-۲۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۳-۳۶۰]

۳۵. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه:۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۴گ (۵۹پ-۶۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۵-۱۵۰]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۱۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تصحیف فنابگیر مقلوب هلاک معنیش به بنده بخش لفظش به عدد

بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله به ضمیمه اشعاری ۱۱ بیت از شیخ جعفر نوائی مازندرانی به مطلع: «دلم ازمدرسه بگرفت وز وضع طلاب»؛ جلد: مقوا، ۵ص [ف: ۱-۳۹۰]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برگ‌هایی افتاده بود که به تاریخ ۱۲۶۹ تکمیل شده؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۶پ-۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲-۲۱۷]

۳۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۹]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هرمز: ز مرمز نام مطرب شد هویدا ×× ولی بر وضع اندک زیر بالا / بنام ایزد زهر در گرامی ×× که سفت الماس نوک کلک گرامی

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۴۴-۴۶)، سطور چلیپا (۱۰×۲۳)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۱۳-۳۳۴۹]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۶۷/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۷۹ر-۸۱ر)، ۲۰ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۴۴]

● معما / معما / فارسی

mo‘ammā

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

نسخه‌های زیر دقیقاً معلوم نیست کدامیک از این چهار رساله است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶۶/۳

خط: نستعلیق، کا: سید احمد بن علی ثیروی، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۲۴پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۱۶/۱

آغاز: بنه تبدیل نامش گر درین حال ×× زیاد نقطه باشی فارغ البال؛ **انجام:** قبول خاطر اهل هنر باد ×× بخوبی در همه عالم سمر باد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۳-۱۴)، ۱۱-۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۶۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن ابی طالب غیاث الدین علی بن شمس الدین محمد حسین، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۵سطر [ف: ۵-۳۶۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۱۰/۱

آغاز: قسم هفتم که مراد از بعضی اجزاء لفظ باشد؛ **انجام:** این نسخه بنام شاه جمشید جناب ×× اتمام پذیرفت زفیض وهاب / تصنیف شهاب است و بنزد عقلا ××تاریخ وی آمده ست: «تصنیف شهاب»

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پارچه‌ای، ۶۹ص (۱-۶۹)، ۱۹سطر (۶/۲×۱۲/۸)، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۷-۷۵۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۱۰/۲

آغاز: بواسطه مشابهتست، اما چون عمل تشبیه را از جمله اعمال؛ **انجام:** هردم فگند برسر آن زلف چو شست ×× بهر دل ما آن مه سر فتنه شکست.

در فهرست ناشناس آمده انجام آن هماهنگ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۹ص (۷۱-۹۰)، ۱۹سطر (۶/۲×۱۲/۸)، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۷-۷۵۷]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۳/۳

آغاز: بسمله، بعد از تنصیص تحمید و تشبیه و تخصیص محامد و اثنیه؛ **انجام:** اخر چو ز تحریر معما فارغ ××گردید همان داد ز تاریخ خبر

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن حسین، تا: ۹۶۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲ص (۴۶-۶۷)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۶۲۳]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۳/۶

آغاز: بسمله، ای جود تو اصل ذات همه ×× نام تو حل مشکلات همه؛ **انجام:** ز بهر رسیدن بفر و شرف ×× چو نامه را خامه خوش خرام / بیاراست اول از آن نام به ×× که باشد برو نیز ختم کلام

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۲۳ص (۲۴۹-۳۷۱)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶-۲۳۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۴۷

آغاز: بسمله، بعد از تنصیصی تحمید تسمیه و تخصیص محامد و اثنیه به حضرت ذو الجلالی که ذات بی مثالش از سمت ترکیب و تحلیل مجرد و معرا است؛ **انجام:** و چنانکه در اسم است: مردم فگند در سر آن زلف چوشست ××بهر دل ما ائمه رفته شکست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۸ق، جا: تنکابن؛ مجدول؛ تملک: احمد بن بسحق بن مصطفی افطسی؛ مهر: «شرف ز مهر بنی خاتمی به کف دارد - که برنگین سلیمان بسی شرف دارد - سنة الف، عمل احمد»، «سمی نبی خدا مصطفی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۱۷سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۸۸]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۶۱۱۵

رسائل مختلفه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۳ق [الفبائی:-۵۳۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۱۵/۱

آغاز: اعمال تذییلی؛ **انجام:** بخوبی درهمه عالم سمرباد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۱-۲)،

اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۷۸۸]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۹

آغاز: این وجود تو اصل ذات همه ××نام تو حل مشکلات همه ... اما بعد بر سرای عقد گشای ... شهاب بن نظام معمایی؛ **انجام:** تنبیه پوشیده نماند که در این فن شرط نموده‌اند ... گوئیم این توجیه در صور مذکور.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی انطاکیوی، تا: ۹۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۷گ (۱۹۴پ-۲۰۰پ)، ۱۷ سطر (۱۲/۵×۱۶) [ف: ۵-۶۰۹]

۱۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۸

رساله دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، به نام شاه جمشید؛ ۴۴گ (۱۴۲ر-۱۸۵پ)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:-۱۶۱]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۵گ (۶۲ر-۸۶ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:-۱۶۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۶/۱۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۲۱۸-۲۳۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۲۰۱]

۱۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۴

به نظم؛ خط: نستعلیق، کا: صدیق بن ایوب، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۷]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۹/۲

آغاز: نموده می شود که این مقدمه ایست از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان در بیان اعداد اعمال معما و امثله هر یک؛ **انجام:** مقبل شد از آن اگر چه ادباری داشت.

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۰۱۴ق، جا: جزیره دروست؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۵پ-۷ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳/۲

آغاز: بسمله نموده میشود که این مقدمه ایست از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان و بیان اعداد معانی

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق خوب، کا: صالح بن عمر، تا: ۱۰۳۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۷ص (۳۱-۳۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۱]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۸/۳

آغاز: بسمله نموده می شود که این مقدمه ای است از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان و بیان اعداد معمای و بیان امثله و تعریف هر یک از آن اعمال ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۰۸پ-۱۱۷ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۰۲]

۱۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۸۰/۱

رساله میانین و دوم او است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰ص، قطع: بغلی [نشریه: ۷-۲۶۹]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۳۱/۲

آغاز: بعد از تخصیص تحمید و تسمیه و تنصیص محامد و اثنیه بحضرت ذی الجلال که ذات بی شائبش از سمت ترکیب و تحلیل مجرد و معرا؛ **انجام:** هر دم فکند در سر آن زلف چو شست ××بهر دل ما آن مه سر فتنه شکست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، دارای سرلوح مختصر؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۲۷۳پ-۲۹۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۱]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۸۰/۲-۱۲/۷۰

آغاز: بسمله نموده میشود که این مقدمه ای است از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان دربیان اعداد و اعمال معما و بیان امثله؛ **انجام:** عبدالقادر: عقل ارچه زعشق بر من انکاری داشت ×× با عشق به تو دوش سرو کاری داشت / درعقل پریشان ادبی گشت عیان ×× مقبل شد از آن اگر چه ادباری داشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق؛ جلد: گالینگور، ۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۸۲۴]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۱۰

خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۴]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۲

آغاز: زان سبب آن در گرامی را ×× میکنم در لباس افرادا؛ **انجام:** فی التسمیة و التاریخ، این مخزن در پر است از سر تا پا ×× از گوهر نام شاه با جود و سخا / ز آنرو شده مخزن الجواهر نامش ×× تاریخش نیز «مخزن گوهر ما» ۹۱۴

خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۰]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۳۶-۱۳۹)، ۲۳سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۱۴۰-۱۴۹)، ۲۳سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۵ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۴۴ق [د.ث. مجلس]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۳/۳

آغاز: بسمله، بعد از تنصیص تحمید و تسمیه محامد؛ **انجام:** حامدا علی نعمائه المتوافره و شاکرا علی آلائه المتکاثره ... آله العالمین.

کا: ابوالفضل بن مهدی بن حاجی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۰-۲۹۳]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۴

آغاز: در تربیت کمال قدرت داشته داخل شعرای زمان مشهور سلطان حسین میرزاست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷-۵۰۳]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۸۰۷

خط: نسخ، کا: احمد حسینی، تا: ۱۲۱۴ق [الفبائی:-۵۳۶]

۳۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۷۴/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی اصغر اصفهانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۵گ (۲۹پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۳۸]

۳۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۷۴/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی اصغر اصفهانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۹گ (۳۳پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۳۸]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۸۱/۹

دستور معمای نخستین؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۸ق؛ جلد: میشن یشمی، ۱۵سطر [ف: ۵-۳۹۶]

۳۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳/۲ فیاض

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد صالح تضری، تا: رجب۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۱)، قطع: ربعی [ف: -۱۶۲]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۳۵/۴

آغاز: نموده میشود که این مقدمه ایست از برای تسهیل و ترغیب متبدیان؛ **انجام:** هر یکی سطر چهارش کلمه حرف چهار.

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ ربیع الاول۱۲۷۱ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۵ص (۷۴-۷۸)، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۳سم [ف: ۷-۷۳۲]

۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹۶/۵

آغاز: گر دست دهد بپاین افکندن سر ×× باشم سر سروران خورشید افسر؛ **انجام:** دی گلی بر روی آب افکند آن گلرخ ز دست ×× برگی از وی ماند بالا برگی از وی تک نشست

خط: نسخ، کا: محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۸۹ق، جا: پایتخت دولت قسطنطنیه؛ جلد: مقوایی، ۷ص (۵۸-۶۴)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۱۲ص (۵۷-۶۸) [عکسی ف: ۴-۲۳۱]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۳۶/۲۱

آغاز: به ثقتی و به عونی، نموده می شود که این مقدمه ایست از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان و بیان اعمال معما؛ **انجام:** مقبل شد از آن اگر چه او یاری داشت. تمت الرساله بعون ... اقل السادات الموسوی اللاهجی الجیلانی

خط: نسخ تحریری، کا: لاهجی جیلانی، تا: ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۸۴ر-۱۸۸ر)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۴]

۳۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۶۸/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۲۲۶]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۱

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمودی؛ جلد: تیماج، ۹ص (۵۱-۵۹)، ۱۹ سطر در متن و ۱۳ سطر در حاشیه (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۴۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۳

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۷]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۵

آغاز: بسمله، بعد از تنصیص و تحمید و تسمیه و تخصیص محامد و اثنیه ... عرضه می دارد ... شهاب بن نظام الحقیری؛ **انجام:** هر دم فکند در سر آن زلف چو شست ×× بهر دل ما آن مه سرفتنه شکست

کا: احمد بن حاجی علی مشهور به «وجهی»، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ ۲۰گ (۵۹پ-۷۸ر) [ف: ۵-۶۰۸]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰/۲۲-ف

نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۲۰۹. حلیة الحلل یا دستور معمای نخستین او که از دو کتاب شرف الدین علی یزدی به نام شاه میرزا ابوالقاسم بابر بهادرخان در ۳۹ سالگی در ۸۵۶ ساخته است و دستور معمای دوم (رساله معما) و سوم (قواعد معما)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۲]

۴۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۹۹/۴بخش۳ و ۲۰۰/۴بخش۳

نسخه اصل: تربت مولانا ش ۲۶۱۵ (فهرست قونیه ۱۹/۳، ۲۰ ش ۲۵۹۹)؛ بی‌کا، بی‌تا [فهرستواره مینوی: -۱۲۴]

۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۷۶

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۷×۱۸سم [رایانه]

● معما = دستور معما = معمیات = معما نامه = کتاب المعما / معما / فارسی

mo‘ammā = dastūr-e mo‘ammā = mo‘ammayāt = mo‘ammā-nāme = k.-ol mo‘ammā

حسینی نیشابوری، حسین بن محمد، - ۹۰۴ قمری

hoseynī neyšābūrī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1499)

اهدا به: امیر علیشیر نوایی

تاریخ تألیف: ۹۰۴ق

این دستورنامه معما به نظم و نثر آمیخته و دارای چهار «بخش» است: اعمال تسهیلی، تحصیلی، تکمیلی و تذییلی است و در آخر تعمیه نام‌های سلطان بایسنقر، نوایی، جامی را برای محمد مؤمن میرزا مثال می‌آورد و آنانرا مدح می‌کند.

آغاز: بنام آنکه از تألیف و ترکیب ×× معمای جهان را داد ترتیب ... معروض آنکه فقیر حقیر ... را چند معمائی بود که ذره بی مثال از پرتو آفتاب سپهر مکرمت و کمال نیر اوج عظمت و جلال.

انجام: ز بهر رسیدن بعز و شرف ×× چو این نامه را خامه خوش خرام / بیاراست اول از آن نام به ××که باشد بر او نیز ختم کلام

[نسخه‌های منزوی ۲۱۸۶/۳: نشانی ۳۰ نسخه، ۳۷۸۶/۵: نشانی ۳ اثر دیگر او

در همین زمینه؛ الذریعة ۱۶۸/۸ و ۲۵۳/۹ و ۲۵۴ و ۵۳۳؛ کشف الظنون، حاجی خلیفه۱۷۴۲/۲: معمیات؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۶۷/۲ و ۳۵۶/۱دنا ۹۱۶/۹-۹۱۸]

شرح و حواشی:

۱- شرح دستور معمای نیشابوری = شرح رکنی؛ رکنای نیشابوری، صادق (-۱۰)

۲- شرح دستور معمای نیشابوری؛ رومی، حسن بن عبد الشکور (-۱۰)

۳- شرح معمیات = شرح دستور معمای نیشابوری = شرح معمیات میر حسین؛ نونداکی، محمد بن علی (-۱۰)

۴- شرح دستور معمای نیشابوری؛ فکری (-۱۰)

۵- شرح دستور معمای نیشابوری؛ نامی، خواجگی بلخی(-۱۰)

۶- معما = شرح دستور معمای نیشابوری = شرح رکنی؛ عاشق نیشابوری، صادق (-۱۰)

۷- حاشیه شرح دستور معمای نیشابوری؛ نظام بن ملك الاسلام (-۱۱)

۸- شرح دستور معمای نیشابوری؛ نعیمی (-۱۱)

۹- حاشیه دستور معما

۱۰- شرح دستور معما

۱۱- شرح دستور معمای نیشابوری(۳عنوان)

۱۲- شرح معمای نیشابوری(۳عنوان)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنکس که جهان ندهد ... دولت باینده ... دلابر آری نانی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: محتملاً قرن۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۴سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۴۳۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۸/۱

آغاز: برابر

در حدود ۱۲۰۰)بیت کتابت دارد؛ بی‌کا، تا: ظاهراً اواخر قرن۹؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۲۴]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول، محشی با امضای «پاینده»؛ تملك: قاضی زاده ملا پاینده محمد بن قاضی یار محمد با مهر «المتوکل علی الله الصمد القاضی پاینده محمد بن یار محمد» (هشت گوش)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۵سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۱۰۵]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۷۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۷گ (۸پ-۴۴ر)، ۱۹سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف:-۳۰۷]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۱۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۱پ-۵۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۹۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۹و ۱۰؛ جلد: مقوایی، ۹۵ص (۱۸۱-۲۷۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲-۶۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۴۰/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۲گ (۳۸پ-۷۹ر)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۶۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۷۶گ، ۱۲سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۸۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۱۶/۴

آغاز: دلرا هوس عتاب آن ترك خطاست؛ **انجام:** و چنانکه در اسم بهمن ... گفتن تسبیح ... زین کنج.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۳ص (۳۸-۲۴۰)، ۱۱-۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۶۹]

۱۱. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه:۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۳۲ق؛ ۵۴گ (۷۳-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۳۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۸۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مهر رخسارش شفیعی جانب دل رو نهاد ×× در دو دیده جا و منزل با بیش ما بنگری.

خط: نستعلیق، کا: خواجه میر بلخی، تا: ۹۴۰ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «ابوالبقا الرضوی» (بیضی)؛ تملك: محمد ابراهیم بصری؛ کاغذ: شرقی، ۵۶گ(۱پ-۵۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰سم [ف: ۳۵-۵۸۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: اختیار بن حسن بن اسماعیل، تا: ۹ محرم۹۴۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۱-۹۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین ابن سلطان بایزید، تا: ۹۴۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۱۵۶]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: معمائی کاتب، جمشید، تا: ۹۴۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۸گ (۱-۱۱۸)، ۱۴سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۳-۳۴۴۰]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۸۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشنقهوه‌ای، ۲۰سطر [ف: ۵-۳۶]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در دو دیده جا و منزل یا بیش چون بنگری

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن حسین، تا: ۴ شوال ۹۶۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۲ص (۴-۴۵)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۶۲۲]

۱۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۹۷۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده۹۸۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۹۹]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۵

خط: نستعلیق، کا: محمدشفیع بن ابی طالب غیاث الدین علی بن شمس الدین محمد حسین، تا: رجب۹۸۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵سطر [ف: ۵-۳۶۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۶۶/۱-۳۶/۶۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: وجیه الدین حسینی، تا: ذیحجه۹۸۶ق؛ ۷۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴-۱۸۲۳]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق، جا: سمرقند مدرسه شاه بیک خان غازی؛ مصحح در ۹۸۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۸گ (۱۶پ-۵۳ر)، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۹۶]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۲۶/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ولی فسونی، تا: ۹۸۸ق؛ تملک: محمد شاهی، عبدالله سبحی، لطفعلی کتاب را به نور چشم میرزا محمود خان به تاریخ اواخر ذیحجه ۱۲۱۲ بخشیده؛ جلد: تیماج، ۶۷گ (۱پ-۶۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۲۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خروتی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب۹۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۶ص (۲-۱۴۷)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۱]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۱۲/۲

آغاز: مویشکه زیر زلف نهفته شد رویشپوشیده نماند که اشارت شده باسقاط رویش؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۷گ(۳۳ر-۵۹ر)،۱۹سطر(۸×۱۴)،اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۴۳۰]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۱۴

آغاز: ... یابداد شود لاح دراد الأحد شود، الصمد؛ از فراز بارگاه عز و جاه ×× افکند دل را امل در خاک راه؛ **انجام:** یعنی حرکت مجهول را که در لفظ زیر است دیده و دوم بار از زیر حرف را خواسته شیر بحصول پیوسته تعریب و تعجیم ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مشمعی، ۱۴۱گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۳۷]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیاراست اول آن نامه نام

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۶-۱۶۴]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۳۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ هندی، ۷۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۹۹۸]

۲۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۲

خط: نستعلیق، کا: صدیق بن ایوب، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۷]

۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۶۰]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۵۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قدت شد ساکن دل چون سر راه ×× گرفتم ... جلوه ای ماه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه ختایی، جلد: میشن، ۶۹گ (۷پ-۷۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۹×۱۸سم [ف: ۸-۲۲۸]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر دل که بود بسوزد از زاری او ××نالان چه بود خانه او سوخته باد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ با سرلوح مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۱۶۲سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶-۱۲۵]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۲۰/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ محشی با نشان «شرحه»؛ ۵۲گ (۲پ-۵۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۵]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۲

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای کتیبه

مذهب؛ ۴۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۱-۹۹]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۵/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: معتضدالدوله در ۱۳۲۳؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۱پ-۵۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۰۰]

۳۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۴۸

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۱۰۳گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۲۷]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۹/۶

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۰۱۴ق، جا: جزیره دروست؛ جلد: مقوا، ۵۲گ (۳۲پ-۸۳ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۶۸]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۸۸۰-۵/۱۷۰

آغاز: اوفتاد از عبارت دل زار در بلا ز ریا لا به حصول پیوسته.عمل اسقاط وآن عبارت است از عدم اعتبار حرفی یا زیاده از لفظی وجریان این عمل به دو طریق است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۰۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضاء «ح س»؛ تملک: شعاع الملک شیرازی با تاریخ ۱۱ ذیقعده ۱۳۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۸۲۳]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۰۳۳ق؛ افتادگی: وسط؛ مجدول؛ جلد: کاغذ ابری سبز، ۱۳۶ص، ۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۶-۱۷۲]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸۷

آغاز: شرف التفات یافته بود و قائل آن بطریق تتبع از فیض دقائق خانه بدائع؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الاول۱۰۳۴ق، جا: سردها؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «شرح»، مجدول؛ جلد: مشمعی، ۵۰گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:۲۹-۵۹۴]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳/۶

خط: نستعلیق خوب، کا: صالح بن عمر، تا: ۱۰۳۶ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۶ص(۸۱-۲۲۶)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۳]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۸/۱

خط: نستعلیق، کا: محمدو بن عمر، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۲گ (۲پ-۹۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۰۲]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** با روی مهش تمام دیدم ابرو ×× ماه نو او تمام دیدند تمام.

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم، تا: ۱۰۶۸ق، جا: تهران؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶ص (۱۶۵-۱۷۱)، ۱۷سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۶-۱۶۱]

۴۴. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان۱۰۷۹ق؛ با خاتمه‌ای از محمد یوسف؛ محشی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۳۷]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۶/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: محرم۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۱-۹۶]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۱/۱

خط: نستعلیق ترک، کا: دبیرچی حسنی، علی بن اصلان، تا: ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۶۳گ (۲پ-۶۴ر)، ۱۴سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۰]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۶/۵

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ جلد: گالینگور، ۱۰۵گ (۶۸پ-۱۷۲ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳۱-۱۰۱]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی نقی بن محمد مؤمن حسینی، تا: ۱۰۸۸ق؛ محشی؛ مهر: «معین الرعایا» (مربع)، «یا محمد» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم، ۹۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۵×۱۱سم [ف:۳۶-۲۱۹]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه ۲۱ ربیع الاول۱۰۸۹ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۲۴ص، ۱۴سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۹۹]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۱۸

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ کاغذ: استامبولی، جلد: میشن، ۱۰۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۴/۸سم [ف: ۴-۷۶۱]

۵۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۲/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد جعفر، تا: ۱۰۹۶ق؛ مجدول، محشی؛ مهر: «علی اکبر» (چهارگوش)؛ ۷۴گ (۱-۷۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۶]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۰۵/۱-۱۶/۱۱۵

آغاز: چنانکه دراسم طاهر ×× از نقش خطا عشق دل ما بر ذود. از گوشه کنار عکس آنرو روی نمود؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ حسن بن محمد تقی، تا: ۷ جمادی الاول۱۱۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۸۲۳]

۵۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۲۸

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۵۲]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۶۸

آغاز: اسم نواهی شده و واسطه واجبست که بعینه حصول یا براگر

گویی نظر باین تعلیل بایستی؛ **انجام:** برابر
کا: عبدالله، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۵۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۹۳/۲
بخشی از آن کتاب است جا به جا و نادرست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۲۲-۷۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [نشریه: ۱۳-۱۷۱]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۵/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تماج مذهب، ۱۳۶ص (۱۰- ۱۴۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۷سم [ف: ۴۳-۲۲۶]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۶۴/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۰۶-۱۰۹)، ۲۳سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۴۲]

۵۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۹۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۶۰]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۱۹سطر [ف: ۵-۱۹۴]

۶۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیحجه ۱۱۰۲ق؛ با حواشی [ف: ۳-۶۳]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۴
آغاز: من بیدل و دین -یار ار گذرد ز کنج دیوار غمش- گو جانب شیدای نخستینش بین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۲]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شیخ عبدالله بن شیخ عماد، تا: ۱۱۲۰ق، جا: لاهیجان؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۴سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۸۴]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۴/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** هر که چیزی کرد چون محمل بدان عالم کشید ×× روح او را هر نفس فیضی دگر خواهد رسید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸ص(۱۶۵-۱۸۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۵-۱۲۴]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۳۰ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۷گ (۶پ-۶۲ر)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۷۲]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۵ ض
بی‌کا، تا: ۱۱۴۴ق [د.ث. مجلس]

۶۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۱۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۱۲]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۱پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۴]

۶۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۵۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۲۰۸ق؛ از روی نسخه نصرالله کدخدا؛ جلد: تیماج، ۶۰گ (۱پ-۶۰ر)، ۱۰سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴-۴۳۰]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۳/۳
آغاز: هذا کتاب المعما حسینی. بسم الله الرحمن الرحیم و به بسمک الابتداء یا فتاح؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد علی بن محمد مهدی، تا: ۱۲۲۴ق؛ واقف: ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۲۵۶]

۷۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ رجب۱۲۷۰ق؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۶۰]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۲۷۸ق؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۷-۳۴۴]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۴۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بنا محمدحسین معمار کرمانی، تا: ۱۹صفر۱۲۷۹ق؛ محشی؛ ۸۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲-۸۸۳]

۷۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۴
آغاز: بشاخ گلی دی چو کردی گذار ×× زدان شاخ زانو نهی ای نگار
نسخه اصل: کتابخانه مدرسه نمازی - خوی ۷۹۶؛ خط: نستعلیق، کا: یازدی محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۸۹ق، جا: پایتخت دولت قسطنطنیه؛ ۱۳ص (۴۰-۵۲) [عکسی ف: ۴-۲۳۰]

۷۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: ۱۲۹۳ق؛ محشی از مؤلف و شاگردش رکنی؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۰ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۲-۳۰]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۸/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۳۰پ-۸۲پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۹/۱-۱۵۷]

۷۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۳۵
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن ولی محمد طبیب مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۳۲ص (۳۲۱-۳۵۲) [نشریه: ۲-۱۰۷]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: میرزا طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰ص (۳۶۶-۳۹۵)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰-۲۵۳]

۷۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۴۰/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** نجات دل ز چشم و زلف آن یار و چنانکه در اسم سلام
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۷۰ق؛ افتادگی: انجام؛ سپس «اصطلاحات صوفیان»؛ اهدایی: دکتر صادق کیا؛ ۳گ(۸۵ر-۸۷پ) [ف: ۳-۱۳۷]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۳/۱-طباطبائی
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ محشی گاه با نشان شریف، صلاح الدین، شوقی؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۱-۱۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۲-۴۱]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱/۵-طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه بعد از آن قصیده‌ای است با عنوان «در مدح شیخ الانامی»؛ جلد: تیماج، ۲گ (۶۳پ-۶۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۶]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳-طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۳۱ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۶]

۸۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۷/۳ ـ د
آغاز: لمولانا میر حسین معمایی رحمة الله علیه: الله: نیست حد خامه از نام اله ×× دم زدن باید زبان دارد نگاه؛ **انجام:** الصبور: از دل او آنچه باید دور دار ×× چشم جانش با نشان نور دار
بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۰۴ص، ۱۲سطر (۷×۱۱/۵) [ف: ۱-۴۳۰]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۴۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** محتسب خمهای می دی برسوکویی بریخت.
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال نجومی و هندسی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۷ص (۱۶۰-۲۸۶)، ۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱۹-۳۲]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** آفرینش یک رقم از ... آخر از ... تو وارد گفتگوی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۵۳۶]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و شاید که عمل تبدیل بتصرف در صورت کتابی حروف بوجهی از وجوه وجود ...
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۳پ-۵۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۸/۸سم [ف: ۴۱-۱۲۴]

۸۶. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۸/۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۹]

۸۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۵/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۹]

۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۸۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی [رایانه]

۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۸۰/۱-۱۲/۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** تلمیحات بروج، حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۵۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۸۲۲]

۹۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶ فرخ
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف:-۲۳۰]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جا: هرات؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۶۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۴۶۷]

۹۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۳۲/۲۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن [ف: ۵-۲۴۸]

۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۷۲/۷
آغاز: معما کلامی است که بوجه صحیح دال باشد بر اسمی از اسما بطریق رمز و ایما؛ **انجام:** زلفش جفا محو کند حاصل ما ×× آن شوخ بما حیله نماید دانیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۹۵پ-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲۳-۲۲۴]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بسیاری از معماها در این رساله در حاشیه حل شده؛ جلد: تیماج، ۸۹گ (۱پ-۸۹ر)، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۸]

۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۷گ (۳پ-۶۹ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۳]

۹۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۸/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** از نقطه وفا دلا چون داد او را بجای بنهند فاولا

... مقصود بطریق واسطه شاید که نسبت ببعضی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۸۲گ (۱۰پ-۹۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲-۲۱۸]

۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۸۳/۱
خط: نستعلیق، کا: علینقی، تا: نزدیک عصر نیشابوری؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۱۹]

● **معما = مفردات** / معما / ترکی

moʻammā = mofradāt

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ - ۹۰۶ ؟ قمری

amīr ʻalī-šīr-e navā'ī, ʻalī-šīr ebn-e kīčakne (1441 - 1501)

رساله‌ای است در فن معما و عروض که قوانین معما ساختن را به تفصیل نگاشته است.
[الذریعه: ج ۲۱: ۳۶۴]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۷۷۰/۱۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب به سبک کار هرات، با سرلوح؛ تملک: سلیمان بن محمد خان قاجار؛ کاغذ: عادلشاهی، جلد: چرم مذهب، ۲۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۳-۹۰]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۶/۲
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× نامه فتحست زحی قدیم؛ **انجام:** پس از حل و اصلاح گوید که گاهی ×× کند التفاتش خداوند زاده
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۶پ-۲۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۳-۳۶۰]

● **معما** / معما / فارسی

moʻammā

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad(1427 - 1503)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۶۶/۴
آغاز: حمدا لایتناهی عدا و العدد مداد الابد ... اما بعد این مختصری است در بیان قواعد معما؛ **انجام:** در شکل پوی چو بینم او را پیدا ×× از مکرر رقیب دیو سیرت به خال
خط: نستعلیق، کا: سید احمد بن علی ثیروی، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج سبک ترک عثمانی، ۲۵گ (۵۴پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۴۶]

● **معما = نسخه معما = چهل قاعده** / معما / فارسی

moʻammā = nosxe-ye moʻammā = čehel qāʻede

سیفی بخارائی، - ۹۰۹ قمری

sayfī boxārā'ī (- 1504)

تاریخ تألیف: ۸۷۵ق
در این رساله معمیات شرف الدین یزدی و عبدالرحمن جامی و حاجی ابوالحسن اندجانی و دیگران گرد آمده و در یک «مقدمه» و چهار «قاعده» و تنبیهی چند و خاتمه مرتب شده است. در پایان دو بیت است ظاهراً از مؤلف که نشان می‌دهد نام رساله «نسخه معمی» است مطابق ۸۷۵ق (سال تألیف آن) دو بیت این است: «این نسخه که در علم معمی آمد ×× اسمش همگی عین مسمی آمد / زیرا که پی سواد او تاریخی ×× می‌جستم و «نسخه معمی» آمد».
آغاز: بنام ایزد دانای بینا ×× که اسم اوست حل هر معما / نوشت این نسخه سیفی بخاری ×× که باشد دوستان را یادگاری؛ مقصود از نوشتن این نسخه آن است که هر که را به فن معمی میل افتد بعضی از قاعده‌های این فن را به آسانی تواند دانستن ... و رقم معمای مقنن این فن دقیق مولانا شرف الدین علی یزدی درین رساله ف خواهد بود و رقم معمای ... ابوالحسن اندجانی ل ... مقدمه در بیان معنی. معمی معمی نظمی است که دلالت کند پیر نامی؛ **انجام:** تسهیلا لفهم المبتدی مرعی داشته نشده.

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۴ق؛ محشی از مؤلف با نشان «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ کاغذ: سفید سمرقندی، ۵۰گ، ۱۷سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۱/۹سم [ف: ۷-۵۵۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۳/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۹۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۵۵ص (۱۵۱-۲۰۵)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۶-۲۳۱]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۵گ (۸۶پ-۱۲۰ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:-۱۶۰]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۷/۳
آغاز: این مختصریست مشتمل بر مقدمه و قواعدی چند ... مقدمه در بیان حقیقت معما و تقسیم او (آن) و تعریف اقسامش؛ **انجام:** گفت حالی و در میانه آن ×× کرد نقش دهان نهان زجمیع

در مقدمه و چند قاعده و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سه پیشانی منقش، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳ص (۷۶-۹۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۲سم [ف: ۵-۶۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۲۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ۱۰۸۹ق؛ دیگر مطالب عبارت است از: مطلبی منقول از رساله عضدیه، از تفسیر کبیر فخر رازی در قول خداوند متعال ان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا ...، وجیزه در تاریخ ائمه معصومین علیهم السلام، کلام خواجه نصیر در اثبات واجب الوجود عز اسمه، استخره غریبه، الجذر الاصم از شیخ حسین بن ابراهیم تنکابنی، سؤال علمای حله درباره معرفت حق در رسول و امام و پاسخ شیخ نجیب الدین یحیی بن سعید، مطلب از بوسعید ابوالخیر، حدوث عالم، جوابیه محیی الدین اعرابی به منکر و نکیر، در نسبت و مغالطه، مغالطه مشهوره به شبهه استلزام، نامه افلاطون حکیم به حضرت عیسی علیه السلام، مکاشفه میرداماد در مورد ذکر «یا غنی و یا مغنی»، قصیده ملا حسن کاشی؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم صدر الافاضل سال ۱۳۲۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۵۷ -۳۶۰)، ۱۴-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۵۱]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

نظام استرآبادی، - ۹۲۱ قمری

nezām-e estarābādī (- 1516)

محل تألیف: استرآباد

آغاز: بنام قدیمی که از نام او ×× معمای عالم بود با نظام... اما بعد چنین گوید گم نام زاویه نامرادی ابن نظام بن حسین مجدالدین استرآبادی که بر ضمیر دقیق گشایان علم معما ... و چون این رساله حدیقه‌ای است پر از گلهایی که از فیض سحاب اندیشه شگفته هریک از اعمال چهارگانه را به چمن و اقسام را به گلبن و انواع را به برگ و ملحقات را به غنچه قلم اختراع نگار تعبیر

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** چیست مرغی که در نظر چشمش ×× دو بود گر گشاده دارد بال / گر نهد بالهای خویش بهم ×× هر دو چشمش یکی شود چون دال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان محمد امین استرآبادی؛ ۳۹گ (۳پ-۴۱ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:-۱۶۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برگ طربم هست و به پیش من هست ×× آخر زین برگ حاصل صوت بهست

خط: نستعلیق، کا: دیهشکی، محمود بن علی، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۹گ (۶پ-۴۴ر)، ۱۲سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف:-۳۲۶]

● **معما** / معما / ترکی و فارسی

mo‘ammā

معمائی کاتب، جمشید، - ۹۵۳ قمری

mo‘ammā’ī kāteb, jamšīd (- 1547)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۹۵/۴

به نام: ملک، نور، ایاس، هر یکی یک بیت به فارسی و به نام: محب و شبانی در دو بیت به ترکی باید از همین جمشید و به خط او باشد؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۲۱)، ۱۴سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۳-۳۴۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۹۵/۳

آغاز: المعما لا اله الاه الله. ای مومن اگر شماره آل عبا ×× گیری بدو گوشواره عرش خدا / در رشته نظم کش که اصل ایمان ×× دارد بهمین ده و دو بگزیده بنا؛ **انجام:** طهماسب: جان حدت آن مهر گسل دید همه (۹۴۴) ×× گل در قدح آن بت چگل دید همه (۹۴۴) / دل یافت باو طلسم اسم و سنه هم (۹۴۴) ×× چون ما شطه روی بروی دل دید همه (۹۴۴)؛ شاه بهرام: گشاید چون بروز وصل آن گل جبهه نیکو (۹۳۷) ×× (۹۳۷) بود بی وجه ماه و مهر در شام محب او

چهار رباعی و یک بیت است در زیر این عبارت‌ها: لا اله الا الله، محمد رسول الله، علی ولی الله، طهماسب (با تاریخ ۹۴۴)، شاه بهرام (با تاریخ ۹۳۷)، باید از همین جمشید باشد و به خط اوست؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۲۰)، ۱۴سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۳-۳۴۴۲]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان، ۹۱۳؟-۹۷۶؟ قمری

fozūlī baqdādī, mohammad ebn-e soleymān(1508 - 1569)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۶۵/۱

آغاز: احمد من شرف قدر الکلام ×× آنکه ازو یافته هر ذره نام

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱پ-۲۵ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۱۴۹]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۶

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۷]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

کاهی، نجم الدین محمد،- ۹۸۸ قمری

kāhī, najm-od-dīn mohammad(- 1581)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۵

به نظم؛ خط: نستعلیق، کا: صدیق بن ایوب، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۷]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

؟ فرج الله بن اسعدالله

faraj-ol-lāh ebn-e as‘ad-ol-lāh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۱۶/۷

آغاز: ... هریک چنانکه در اسم علا، با بدان زیستن ای خواجه بجز خاری [خواری] چیست / بنده عز ابدی یافت به نیکان تا زیست، و بعدم استقلال بعضی چنانکه؛ **انجام:** ز بهر رسیدن بعز و شرف بیاراست اول از آن نام که باشد برو بر ختم کلام. تمت الرسالة بعون الملك الوهاب فی سلخ شهر شعبان المعظم سنة ۹۹۳ علی ید الضعیف النحیف المحتاج الی رحمة الله فرج الله بن اسعدالله عفی عنهما آمین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: پایان شعبان۹۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۴گ (۱۰۴ر-۱۴۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۶-۳۰۵]

● **معما (منتخب)** / معما / فارسی

mo‘ammā (mn.)

بدخشی، ملاکمال، ق۱۰ قمری

badaxšī, mollā-kamāl(- 16c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۰۶/۱

آغاز: تصرف نمایند چنانکه در اسم خداداد: از منش چیزی مگو لیکن بگو ای غمگسار ×× آنچه از خود میتوان گفتن بدرد دل دو بار؛ **انجام:** دبیر قصب جامه یعنی که خامه ×× بتسوید این نامه چون شد مشرف / برآمد بتحسین صفیر صریرش ×× که نعم المؤلف و نعم المؤلف

خط: نسخ، کا: طالب بن جعفر نوروزی، تا: ۱۹ شوال ۱۰۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ در اواخر رساله ماچنین مسطورست: «قطعه: این [طرفه] گهر که گشت فایق ×× برهر گهری بنور بخشیست / هر کس که بدید آب و رنگش ×× دانست که گوهر بدخشیست»؛ جلد: مقوایی، ۲۲ص (۱-۲۲)، اندازه: ۱۰/۶×۱۵سم [ف: ۷-۷۵۳]

● **معما** / معما / ترکی

mo‘ammā

رکنای نیشابوری، صادق، ق۱۰ قمری

roknā-ye neyšābūrī, sādeq (- 16c)

رساله‌ای است به نثر در معما.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۶/۸

خط: نستعلیق، کا: صدیق بن ایوب، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۷]

● **معما** = **معمای رموزی** / معما / فارسی و ترکی

mo‘ammā = mo‘ammā-ye ramūzī

رموزی چلبی، مصطفی، ق۱۰ قمری

ramūzī čalabī, mostafā (- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۷

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× فتح معمای کلام قدیم؛ **انجام:** کتابت مصدرندن صیغه امر که اکتب در نصفی قلب اولمشدر تم الشرح بالسلام و الاکرام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۹۸۸ق، جا: قسطنطنیه؛ مجدول؛ مهر: «خادم القرآن ابوالوفا الشیخ سلیمان اولیا ۱۱۱۰»؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر [ف: ۳۱-۱۰۱]

● **معما** = **شرح دستور معمای نیشابوری** = **شرح رکنی** / معما / فارسی

mo‘ammā = š.-e dastūr-e mo‘ammā-ye neyšābūrī = š.-e roknī

عاشق نیشابوری، صادق، ق۱۰ قمری

‘āšeq-e neyšābūrī, sādeq(- 16c)

وابسته به: معما = دستور معما = معمیات = معما نامه = کتاب المعما؛ حسینی نیشابوری، حسین بن محمد (-۹۰۴)

مؤلف که از شاگردان میر حسین معمایی نیشابوری است معماهای استادش را همراه با معمیات چندی از دیگران یا از خودش در این کتاب گزارش کرده است.

آغاز: به نام آن که از تألیف و ترکیب ×× معمای جهان را داد ترتیب / گشایند از معما نام اما ××شد از نامش گشاده هر معما ... اما بعد معروض آن که حقیر صادق رکنی عاشق می‌گوید که در زمان جوانی و ایام زندگانی به عشق و عاشقی و به شعر و شاعری و به جوانی معانی میلی تمام داشتم. از آن در مازمت جناب ... امیر کمال الدین حسین بن محمد الحسینی المشهور به میر حسین نیشابوری کسب علم معما می‌کردم و ... حضرت میر حسین چون معماهای خود جمع کردند شرحی در خور آن ننوشتند لازم شد که چون حق استادی در گردن این فقیر دارند شرحی لایق بنویسم به تفصیل ... الله، نیست حد خامه از نام اله ×× دم زدن باید زبان دارد نگاه، نیست حد خامه از نام اله گفت پوشیده

نماند که از خامه الف ملفوظ خواسته نیست
[نسخه‌های منزوی،ج ۳: ۲۱۹۳؛ دنا، ج۶: ۶۷۶ و ج۹: ۹۱۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۱/۱
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جعفر بن هیبت الله حسینی سمنانی اعرجی،تا:قرن ۱۱؛ ۱۰۶گ (۲ر-۱۰۷ر) [مختصر ف:-۴۸۵]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و شارح در مدح معمیات مخدومی استادی حضرت میر حسین نیشابوری مع الشرح این رباعی گفته: این شرح معما که بود در عدن ×× در رشته کش و چو سبحه کن در گردن / خواهی که درین علم شوی صاحب فن ×× شاگردی این کتاب خواهد کردن.
کامل؛ بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۲۵ص (۴۷-۱۷۱)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۲، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۴۱۳]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** نهم شهر ذی قعده در روز چهارشنبه اول نماز پیشین بود ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک: صدرالدین طالقانی، شیخ محمد بن احمد طالقانی، نور الدین بن حسین حسینی وزوایی، حسین بن ابی الحسن؛ جلد: مقوایی، ۳۷۸گ، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۷-۲۳۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۲
خط: نستعلیق، کا: بابرخان، تا: ۲۲ رجب۱۱۰۹ق، به دستور آقا عبدالعظیم [مختصر ف:-۴۸۵]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

یعقوب شاه نورالله، ق۱۰ قمری

ya‘qūb šāh nūr-ol-lāh (- 16c)

مشتمل بر چند معما

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۶۷
خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۲۹۷پ-۳۰۰ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۱]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

محمد باقر

mohammad bāqer

مؤلف در آن آورده است: «پوشیده نماند که این کلمات پریشان از جمله معمیات بنده قاصر محمد باقر است - تا عمر بر تلخی گذشته».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۱۹سطر [ف: ۵-۱۹۴]

● **معما** / معما، شعر / فارسی و ترکی

mo‘ammā

مولانا رموزی

mowlānā ramūzī

اهداء به:سلطان سلیم عثمانی
در این منظومه که حدود هشتصد بیت است انواع معمای تحصیلی و تکمیلی و تسهیلی و تذییلی به نظم درآمده با الفاظی که در آنها تعمیه شده در حاشیه ابیات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۱/۴
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم×× فتح معمای کلام قدیم / مبتد به واسطه انتها ×× نام خدا ذکر و شکر خدا؛ **انجام:** کتابتدن اور کوب ایدرسم نولابیم ×× کم ام کتابت دن اولدی کوکل نیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ جلد: مقوایی، ۳۱گ (۱۱پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۱۵۶]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

طغائی کمره‌ای، علینقی بن محمد هاشم، ۹۵۳ - ۱۰۶۰ ؟ قمری

toqā’ī kamare’ī, ‘alī-naqī ebn-e mohammad hāšem (1547 - 1650)

معمیات است به نظم و سپس شرح آنها به نثر، با یک دیباچه و آن را پیشکش «سلطان المحققین ... ملاذ العارفین» کرده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۸۹/۴
آغاز: ابتدای کلام هر سخنوری خردمند شایسته و سزاوار آنست که بنام نامی و ذکر سامی یکتای بی همتای باشد؛ **انجام:** و بجای او از باقی که لفظ صامت حاصل زرع بیابد که دانه است و مراد از واجب و اسم محصولست
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: روغنی منقش، ۴۳گ (۹۰ر-۱۳۲ر)، متن، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۹سم [ف: ۸-۳۲۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۳
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن محمد سلمان، تا: ۶ رجب۱۱۰۴ق؛ مصحح؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۸
آغاز: که سادات عظام هراتست و از شاگردان قبلة الکتاب، ملا سلطانعلی است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷-۵۰۴]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-‘olamā’, hoseyn ebn-e mohammad (1593-1654)

معمایی است ریاضی از سلطان العلما که میر محمد معصوم حسینی بر حسب خواهش صاحب مجموعه نوشته و سه معمای ریاضی دیگر از خلیفه سلطان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۱/۱/۹۹

کا: حسینی، محمد معصوم، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۳۲۷-۳۲۹) [ف: ۹-۱۴۰۲]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

نصرآبادی، محمد طاهر، ۱۰۲۷ - ۱۰۸۳ قمری

nasr-ābādī, mohammad tāher (1618 - 1673)

معمیات چندی است از شاعران و معماسازان معروف که به تشویق گروهی از دوستان در این کتاب گرد آورده شده با تجلیل از ملا نصیرا در مقدمه مؤلف. برای بیان لطایف معماها دنباله هر یک از آنها توضیحاتی آمده است. نام معماسازان در این مجموعه: شرف الدین علی یزدی، عبدالرحمن جامی، ملا نیازی، ملا قاسم کاهی، ملا شهاب حقیری، میر حسین نیشابوری، ملا علی شقاد، ملا محمد نصرالله شیرازی، میر حسین میبدی، فضولی بغدادی، میر حیدری کاشانی، رکنی، امیر علی شیر، مظفر حسین کاشانی، محمد طاهر نصر آبادی، ملا عنایت، ملا صاحب، خواجه خلیل حلی، میر خوند هروی، ملا نثاری توفی، بایزید عارف، ملا جمشید، ملا ناظم هروی، قاضی ابوالبرکه قندهاری، ملا صنع الله بافقی، میر علی خوشنویس، ملا کامی، ابراهیم صغیری، ملا سیفی، میر محتشم قائنی، مولانا حافظ سعد، شیخ علینقی کمره‌ای، ملا امیدی، ابوتراب بیک، ملا عبدالحق ورنوسفادرانی، میرزا باقر تبریزی، ظهیرا تفریشی، ملا محمد شریف آملی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۹

آغاز: چون اظهار اسرار مدارج حمد و اتصال تألیف ثنا ... و تکریر نعت سید ابرار و مدح ائمه اخیار؛ **انجام:** دل که حشاست از دل خالی شود شین ساقط خواهد شد و حا ماند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲۷-۱۲۲]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

دوانی، محمد بن محمد

davvānī, mohammad ebn-e mohammad

در دیباچه می‌نویسد:«در ساعات فراغت به معما می‌پرداختم، و از رسائل معما به‌ویژه نگارشات میر حسین بهره‌مند می‌شدم، و هر معمایی که ساخته می‌شد در اوراقی ثبت می‌کردم، تا این‌که به استدعای بسیاری بر آن شدم که معمیات پراکنده را در یک جا گردآوری، چون در رساله‌ای دیگر دستور ساختن معما به تفصیل بیان شده، و نگاشتن آن موجب درازا می‌گشت، در این رساله از آن چشم می‌پوشیمو تنها در دنبال هر معمایی به ذکر نام هر یک از اعمال اکتفا می‌کردم».

آغاز: بسمله به نام آنکه از ترکیب و تألیف: بهر سو صد معما کرد تصنیف / ولی مضمر بود در هر معما×× معمایی که کس نشکافت آن را ... پس از شش بیت: اما بعد عرضه می‌دارد مخلص راجی ... محمد بن محمد المشتهر بالدوانی الحکیم که در اکثر اوقات بعد از فراغ مطالعه علوم شرعیه و حکمیات عنان توسن فکر به جانب ... و بسیاری از فضلای زمان در این علم تصانیف کرده و رسائل نوشته اند خصوصا جناب ... مولانا میر حسین ...

انجام: که با اتصال میم بهم حاصل می‌شود و از مصراع اخیر حرف نون که متمم اسم است استخراج می‌یابد. و الله اعلم بالصواب.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۴/۶-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۱۲۰-۱۵۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۱۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۴/۵ط

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج، ۶۶ص (۲۳۹-۳۰۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۴/۳-۱۵]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

فخری هروی، خواجه حبیب الله

faxrī heravī, xāje habīb-ol-lāh

در دیباچه (پس از خطبه منظوم) غزلی است از مؤلف با تخلص فخری که در ابیات آن جمله «حضرت آصف حبیب الله بحر لطف وجود» را تعمیه کرده و به منظور حل این رساله حاضر را دستور حل معمیات نگاشته است.

آغاز: به نام آن که کرد از خاک پیدا ×× معمای وجود آدمی را اما بعد مفروض آن که در این ایام غزلی واقع شده بود و

گوهری در صدف معما نهفته گشت به اسم ... چون حل این معمیات موقوف بر بیان قواعد معمایی و این بی بضاعت را چند معمائی بود

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱/۶-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** چرا از دل نمی گردد زمانی، تمت رسالة المعما بتاریخ اواخر رجب المرجب ۱۰۹۳ به خط بنده داعی عارف بیکندی گنابادی

کا: عارف بیکندی گنابادی، تا: اواخر رجب ۱۰۹۳ق؛ در صفحه بعداشعاریست از ملا قاسم مشهدی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۳۵پ-۴۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۶]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۳

ملا فخری باسم خواجه حبیب الله ساوجی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴۳گ (۵۳پ-۹۵پ)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۰]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

برسوی، خواجه احمد، ق۱۱ قمری

borsavī, xāje ahmad (- 17c)

در استخراج انواع معمیات که بیشتر معماها به نظم آمده و چگونگی استخراج آنها را بیان می‌کند، با مقدمه کوتاهی در تعریف معما و فرق آنها با لغز.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۶۵

آغاز: بعد از ادای وظایف سپاس خداوند واجب الوجود مفیض الخیر و الجود علت أسماؤه و توالت نعماؤه؛ **انجام:** و صلی الله تعالی علی سیدنا و سند الانام و آله البررة الفخام ما تداورت ألغاز فی الافواه و تزعزعت بها الشفاه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ مهر: «رب سهل امور عثمان» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۴۶]

● **معما (مختصر)** / معما / عربی

mo‘ammā (mx.)

حسینی موسوی، محمد بن میرزا محمد، قرن ۱۱ قمری

hoseynī mūsavī, mohammad ebn-e mīrzā mohammad (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۱ق؛ محل تألیف: اصفهان

اصل رساله معما از مؤلفی است که نام او در این نسخه نیامده است. وی می‌گوید در هنگام توقف در اصفهان به سال ۱۰۸۱ رساله‌ای در معما با تحقیقات وافی و شافی به دستم افتاد. گزیده‌ای دور از تکرار از آن رساله فراهم آوردم.دارای سه باب است: ۱.العمل التحصیلی (و هو ما یتحصل به حروف الکلمه و هو علی ثمانیه اقسام)؛ ۲.العمل التکمیلی (و هو ما بسببه تکمل الحروف ... و هو علی ثلاثه اقسام)؛ ۳. العمل التسهیلی (و هو ما یسهل احد العملین ... و هو اربعة اقسام).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹/۳۹-طباطبائی

آغاز: بسمله ... الحمدلله علی آلائه ... و بعد فانی لما وقفت بالمحروسه اصفهان عام احد و ثمانین و الف علی مؤلفة فی المعمی شافیه ولتحقیقاته جامعه وافیه لفاضل احببت ان اجمع منها ما یصحبه الاختصار ... فاقول قال المصنف حشره الله مع من توالابه احسن ما یقال فی تعریف المعمی انه قول یستخرج منه کلمه او اکثر بطریق الرمز و الایماء بحیث یقبله الذوق السلیم ... فی ثلاثه ابواب؛ **انجام:** هذا المعنی اخذه من منشی الاصل حشره الله مع من توبه الابه فی اسم زین و قوله مضمنا مکتفیا

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ پس از رساله مختصر معما، قطعاتی است در نظم و نثر و از آن جمله قصیده ابوالحسن تهامی است با این مطلع: «حکم المنیه فی البریه جاری ×× ما هذه الدنیا بدار قرار»، داستانی از علی بن بسام بغدادی، از شرح الشهاب قطب راوندی، قصیده کامل قیراطی با این مطلع: «قسما بروضة خده و نباتها ×× و باسمها المخضر فی جنباتها»، شعری از محمد بن منصور تلمیذ غزالی، صلاح الدین صفدی فی کتاب رشف الزلال، محیی الدین عربی، الراغب فی المحاضرات، السراج الوراق بشار، ابونواس شبلی، عباس بن احنف، سموئل، رقاشی و دعبل؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۷ص (۱۹۱-۱۹۷)، اندازه: ۱۲×۲۰/۲سم [ف: ۲۳-۱۷۸]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

محمد هادی، قرن ۱۱ قمری

mohammad hādī (- 17c)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق، جا: داراب شبانکاره فارس [نشریه: ۲-۱۰۵]

● **معما** = **رساله معما** / معما / فارسی

mo‘ammā = r.-ye mo‘ammā

حکیم، ذو النون

hakīm, zonnūn

در مقدمه از سید امیر حسین نیشابوری یاد کرده است.

آغاز: ای ز تو وجود جمله اشیاء ×× جز تو همه اسم بی مسمی (پس از نه بیت شعر): و بعد بر ضمیر منیر وافقان دقائق رموز معما و متفطنان حقائق اشارت و ایماء مخفی نماند

انجام: پوشیده نماند که هر سه قسم قلب از این معما ظاهر می‌شود و الله المنعم و هو المستعان و الصلوة

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۲۱۴ر-۲۲۶ر)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۲]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۷/۹

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۴۹]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

طبسی، حسن بن علی

tabasī, hasan ebn-e ‘alī

رساله‌ای است در معما، با این عناوین: با این عناوین:تعریف معما؛ اعمال تسهیلی،چهار است: اشعار و تحلیل و ترکیب و تبدیل؛ اعمال تحصیلی،هشت است: تنصیص و تخصیص، تسمیه، تلمیح، ترادف و اشتراک، کتابت، تصحیف، استعاره تشبیه و حساب؛ اعمال حسابی، و آن پنج اسلوب است؛ اعمال تضمینی، سه است؛ اعمال تذییلی.مؤلف در مقدمه می‌گوید: «بعد معروض آن که فقیر کثیر مذنب امین الدین حسن بن علی المتطبب در ایام بیکاری و لیالی بیداری معمایی چند تحصیل و تکمیل یافته بودم و باعث بر این تسهیل آن بود ... از عالم غیب بر خاطر فاتر فایض می‌گشت چون اکثر قواعد در رساله محمدیه ترتیب داده بود بهخیال او نمی‌گذشت رساله‌ای دیگر در قواعد ثبت کند چرا که رسایل استادان سابق به مثابه‌ای است در فصاحت و به مرتبه‌ای است در بلاغت که رساله غیر ایشان از درجه اعتبار اسقاط پذیرفته. بنا بر الحاح و مبالغه بعضی از یاران عزیز که ... این معمیات را در ضمن قواعد ترتیب یابد چرا که اگر منتشر ماند و به رشته تألیف کشیده نشود موجب تفرق و تحلیل آن خواهد شد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۶۸

آغاز: بسمله. فی التوحید.ای اسم تو ابتدای هر امر عظیم ×× وز ست گشاد شکر لبهای سقیم ... فی النعت: شاه رسل آن که بر دو عالم شاه است ×× تکمیل ازو یافته هر گمراه است؛ **انجام:** و از جمله مخترعات و امور غریبه که خالی از لطافتی نیست آن است که از اشعار استادان که قصد معما نکرده‌اند معما استخراج کنند و این فقیر ده معما به طریقی که مذکور شد استخراج کرده خواست که ختم رساله بدان شود ... خیام خرم زرین: اگر خواهی که گل بینی رخ خود را تماشا کن ×× وگر برگ خزان خواهی نگاهی جانب ما کن، به اختتام رسید به توفیق ملک رشید.

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۲۹۷پ-۳۰۰ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۱]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

اشرف مازندرانی، محمد سعید بن محمد صالح،- ۱۱۱۶ قمری

ašraf-e māzandarānī, mohammad sa‘īd ebn-e mohammad sāleh (- 1705)

شامل معماهایی به نام‌های: شاه، معز، هادی، ساعی، آدم، سیاح، معین، افراسیاب، اویس، کافی، خلیل، حسین، طالب و کمال.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۲/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۱ص (۶۱)، اندازه: ۱۳/۳×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۳]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

تأثیر تبریزی، محسن، ۱۰۶۰ - ۱۱۲۹ قمری

ta’sīr-e tabrīzī, mohsen (1650 - 1717)

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق [نشریه: ۷-۵۴۱]

● **معما = رساله در معما** / معما / فارسی

mo‘ammā = r. dar mo‘ammā

تفرشی، علی اکبر، ق۱۲ قمری

tafrešī, ‘alī akbar (- 18c)

تاریخ تألیف: عالیجاه میرزا محمد باقر حکیم باشی

تاریخ تألیف: ۱۱۰۵ق

مؤلف معاصر شاه سلیمان صفوی (- ۱۱۰۵ق) وشاه سلطان حسین صفوی (- ۱۱۳۵ق) بوده و این کتاب معما را به ترتیب حروف تهجی از «ایاز» تا «یادگار» و هر حرفی به عنوان بابی نگاشته است. وی درسبب تألیف کتاب می‌گوید که چون استادان سابق و لاحق اسم را در درج یک مصراع یا بیشتر اندراج می‌داده‌اند. من اسم را بی زیاده و نقصان در مصراع آخر بسته به ترتیب حروف هجا ذکر می‌کنم. در پایان کتاب یک رباعی درتاریخ جلوس شاه سلطان حسین صفوی آورده است و به دنبال آن نه فقره معمای موشح که از مجموع آنها بیت ذیل استخراج می‌شود: «شاه سلطان حسین والاجاه ×× تا ابد باد در پناه اله».

آغاز: نتوان گفتن سپاس حق تسهیلی است ×× کی حمد خداوند

جهان تحصیلی است / در دامن عجز است می‌باید زو ×× تکمیل سخن. این عمل تذییلی است. اما بعد بر ضمائر ارباب حل و عقد پوشیده نماند که این احقر بشر علی اکبر تفرشی چندان که در مضمار کتاب از فنون معما سعی و تکاپو و جد و جستجو نمود؛ باب الالف - احمد:بر عالمیان نبوت آن سرور ××پیداست چون آفتاب از شق قمر

انجام: یادگار: این رساله از لطف اوست ×× آن که می‌گردد به لطف او سپهر / تا بود ثابت کواکب بر فلک ××باد یادش در دل اکبر چو مهر؛ اکبر به دو جزء تحلیل و جزء اولش منقلب ... و کار بر تحصیل وی شده مهر از کلمه یادش به دل و یادگار شد.

[الذریعة ۲۶۹/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۲۲۰۰/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶ سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، قطع: رقعی [نشریه: ۱۳-۴۰۹]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۹۳/۱

تا باب حاء است که اوراق آن جابجا و به گونه ای نامنظم صحافی شده بخشی از دیباچه آن در برگ ۸ر قرار دارد و آغاز کتاب در نسخه نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱-۲۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [نشریه: ۱۳-۱۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۱۸-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاتب نسخه در انتها تاریخ جلوس شاه سلطان حسین سپس چند بیت «معما به اسم شاه سلطان حسین که بعد از اتمام رساله گفته شده» و پس از آن معمایی که آخوند مسیحای فسایی به اسم مؤلف رساله گفته ... و ابیاتی از مؤلف در جواب آن آورده است که پایان آن چنین است: «دلت از نور علم ای بحر زاخر ×× چو خورشید جهان بینیم آخر ... / نموده اکبر این ابیات انشا×× بود پاینده آخوند مسیحا، شهر ربیع الثانی ۱۱۱۵ اتمام یافت»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵ص (۸۶-۱۲۰)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳-۶۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۵

آغاز: تاریخ جلوس شاه سلطان حسین که مؤلف رساله گفته‌اند: سلطان جهان که خاطرش بی غم باد ×× پیوسته بهار دولتش خرم باد / تاریخ جلوسش از خرد جستم گفت ×× خالی ز کسوف نیر اعظم باد(۱۱۰۵)؛ معما به اسم مبارک شاه سلطانحسین که بعد از اتمام گفته‌اند: آنکه بر سروران شهنشاهست ×× بنده مهر او دلما هست / در جهان همچو آفتاب بود ××تا رخ روز بی نقاب بود / شاه سلطانحسین والا جاه ×× تا ابد باد در پناه اله؛ معمایی که عالی حضرت قدسی سجیت علامی فهامی مسیح الانامی آخوند [مولانا مسیحای] فسایی به اسم مؤلف رساله گفته و فرستاده اینانست: در تعمیه لطف شعر هم مطلب است ×× هر مصرعت از هر دو جهت مرغوب است / هر جزو گلستان تو باغی دگر است ×× هر جا نهی از مکان دلبر خوب است؛ جواب: ... بود پاینده آخوند مسیحا؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۸۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۸۸۲]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۵۴-۶/۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

تمام رساله به انضمام تاریخ جلوس شاه سلطان حسین از مؤلف ومعما به اسم آن شاه که بعد از تمام رساله گفته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۱۱ق؛ با سرلوح مزدوج با کتیبه مذهب، مجدول مذهب؛ جلد: مقوا، ۱۰۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۸۲۲]

۶. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۶۱

کا: محمد جعفر، تا: ۷ ذیحجه۱۱۱۲ق؛ ۱۲سطر [نشریه: ۵-۲۲۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۱۱۲ق؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۷۶۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۰۷

آغاز: برابر**انجام:** در جهان همچو آفتاب بود ×× تا رخ روز بی نقاب بود

خط: نستعلیق، کا: محمد فصیح، تا: ۹ ربیع الثانی۱۱۱۴ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۰سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۸سم [ف: ۷-۵۶۰]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن علی محمد، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: میشن، ۶۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۶/۸سم [ف: ۴-۷۶۲]

● معما / معما / فارسی

mo‘ammā

طباطبائی بهبهانی، محمد جعفر بن سلام الله، قرن ۱۲ ق

tabātabā’ī behbahānī, mohammad ja‘far ebn-e salām-ol-lāh (18c)

اهدا به: محمد حسین(استاد مؤلف)

تاریخ تألیف: ۵ شوال ۱۱۱۳ق

گویا نام آن «بحر اللئالی» باشد؛ تاریخ شروع: «تاریخ شروعش از خرد جستم گفت ×× بگذشته زد و مراتب اعدادش» (تمت بعون الله به تاریخ پنجم شهر شوال المکرم ۱۱۱۳).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۱/۲

آغاز: بسمله، از نام تو عقد هر معما شده حل ×× در وصف تو

گشته هر مفصل مجمل / چون عقده غنچهاز صبا بگشاید ××از نام تو هر عقده ما لا ینحل. اما بعد بر ضمایر ارباب فطانت و ذکاء مستور پرده احتجاب و اختفاء نماید؛ **انجام:** تاریخ، چون این بحر اللالی گشت از اتمام، با زیور خرد گفتا به تاریخش بگو بحریست پر گوهر (۱۱۱۳)
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۷۰پ-۷۵ر)، ۱۴سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۶۹]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

قلعه ای غزنوی، عنایت الله، ق۱۲ قمری

qal‘e’ī qaznavī, ‘enāyat-ol-lāh (- 18c)

دیباچه‌ای است از او که می‌گوید از معمای مولانا میر حسین و مولانا جامی در حاشیه این بیاض نوشتم. همچنین چند معما از محمد نصرالله و جر او آوردم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۱/۱
کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۳۶ق؛ ۲ص (۱-۲) [ف: ۱۰-۱۸۳۳]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

کاشی، حسین بن حاتم، قرن ۱۲ قمری

kāšī, hoseyn ebn-e hātam (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۹ق

رساله‌ای در معما دارای «مقدمه» و بیست و چهار «اصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان معما؛ اصل ۱. حساب جمل؛ ۲. بیان ارقام هندسه؛ ۳. بیان ارقام اسبوع؛ ۴. بیان ارقام کواکب سبعه سیاره؛ ۵. بیان ارقام بروج؛ ۶. بیان سال و ماه؛ ۷. بیان لغات؛ ۸ بیان صورت و شکل؛ ۹. بیان قلب و عکس؛ ۱۰. بیان تشبیهات؛۱۱. بیان اسامی اول کلمه؛ ۱۲. بیان اسامی اواسط کلمه؛ ۱۳. بیان اسامی آخر کلمه؛ ۱۴. بیان لب و اطراف؛ ۱۵. بیان تصغیر؛ ۱۶. بیان اسقاط حروف؛ ۱۷. بیان الفاظ مشترکه؛ ۱۸. بیان آن‌که بعضی از اجزاء کلمه را با کلمه دیگر جمع کنند؛ ۱۹. بیان اسماء اعداد؛ ۲۰. بیان جذر و مجذور؛ ۲۱. بیان کعب و مکعب؛ ۲۲. بیان قطر و دائره؛ ۲۳. بیان مبادی اعداد؛ ۲۴. بیان ضد و نقیض؛ خاتمه: در بیان محسنات معما.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۵/۴
آغاز: بسمله، بدانکه ترتیب کرده شد این رساله هر یک؛ **انجام:** چنانکه ترتیب کرده ایم بپاد باشد و شتاب نکند.
کا: حسین بن حاتم، تا: ۱۱۱۹ق، جا: سلطانیه؛ افتادگی: وسط؛ جلد: مقوایی، ۱۱ص (۲۸۵-۲۹۵)، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۹۷]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی،۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری

e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī(1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۱۹۷]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

قزوینی، صدرالدین

qazvīnī, sadr-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۱۸/۱
آغاز: ... صلی الله بعلی محمد ... نموده می‌شود که باعث بر تحریر این سطور ... داعیه تدوین فن معما است
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۳۲۲ق، درهم رفته با شکل‌های عجیب و نسخه هم شگفت انگیز است؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱-۳۲)، ۳۰ سطر (۱۳/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۵۵]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

اردبیلی، ابراهیم بن حسین، ق۱۴ قمری

ardabīlī,ebrāhīm ebn-e hoseyn (- 20c)

چند معما و لغز منظوم و منثور.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۰ض
آغاز: فی مدح علی: زهد تو فضله وضو گر بسپهر برزدی / خون چهار مادر از بطن سه دختر آمدی؛ **انجام:** دون الارث و الأمه لا شئ لها.
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۵ تا۱۳۲۲ق؛ نسخه سالم و کامل است؛ جلد: چرم، ۱ص (۱)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۱۸]

● **معما** / معما / فارسی

mo‘ammā

حسینی، حسین بن محمد، ق۱۴ قمری

hoseynī, hoseyn ebn-e mohammad (- 20c)

معماهایی را تحت عنوان اسامی اشخاص آورده است که از اسم «میرعلی شیر» شروع می‌شودوبه اسم «بهادرخان» اتمام می‌یابد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۱۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم به نام ان که از تألیف وترکیب ×× معمای جهان را کرد ترکیب / کشانید از معما نام امّا ×× شد از نامش گشاده هر معما؛ **انجام:** چو ماه ومهر برخاک وبرمش ×× غایت رفعت بود بامهر وبا مه همسری / مهر رخسارش شفیعی جانب دل رونهاد ×× در او دیده جاه ومنزل پاپیش چون بنگری
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۳]

● **معما** / معما / فارسی

moʻammā

قندهاری، محمد

qandehārī, mohammad

اهداء به:سلطان میرزا الغ بیگ
رساله‌ای است در معما، دارای یک «مقدمه» و بیست و دو«باب». مؤلف در دیباچه رساله می‌گوید:«چون طبیعت خداوندی به دانستن دقایق علمی ... و گشادن معما میلی تمام داشت و این شکسته به‌قدر وسع به فن معما مشغول بوده ... بعضی از قواعد که استادان به آن تعرض ننموده بودند، در قلم آورد». شیوه این رساله با رساله‌های جامی و میر حسین معمائی تفاوت دارد و اینک فهرست آن (که مؤلف خود در دیباچه آورده):مقدمه در بیان معما و غرض از آن؛ باب ۱. معما بر پایه حساب جمل؛ ۲. معما براسماء اعداد؛ ۳. به قاعده جذر و مجذور؛ ۴. قاعده کعب و مکعب؛ ۵. معما بر قاعده قطر دوائر؛ ۶. بر مبادی اعداد؛ ۷. بر رقوم هندسه؛ ۸ معما بر رقوم تقویم؛ ۹. در معما چیزی را گویند شبیه به حرفی و آن حرف را خواهند؛ ۱۰. بعضی از اجزاء کلمه با بعضی از اجزاء کلمه دیگر جمع کنند تا نامی شود؛ ۱۱و۱۲و۱۳. الفاظی که بر حرف اول تا آخر یا وسط کلمه دلالت کند؛۱۴. الفاظی که بر یک طرف کلمه دلالت کند؛ ۱۵. دلالت بر عکس کلمه؛ ۱۶. تصحیف؛ ۱۷. الفاظ مشترک؛ ۱۸. مترادف؛ ۱۹. تصغیر؛ ۲۰. ضد و نقیض؛ ۲۱. الفاظ که بر انداختن حرفی از کلمه دلالت دارد؛ ۲۲. لغز. مؤلف ابیاتی از سروده‌های خود را نیز در این رساله آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۸/۱۳

آغاز: حمد بیحد و شکر بیعدی آفریدگاری را ... اما بعد از حمد خدا ... چنین گوید ... شیخ محمد القندهاری؛ **انجام:** توجیه یکی که (م) باشد پرازند در می‌مامند (ص آخر نسخه از باب ۱۸ تا آخر) با قلم دیگر است.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰ص (۲۸۶-۳۱۵)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۵۸]

● **معما** / معما / ترکی

moʻammā

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۱/۵ ـ د

آغاز: بنام آنکه ترکیب جهان کرد ... بعد از فتح کلام ... بوفقیر قلیل البضاعة؛ **انجام:** و تصحیف وضعی شاهلدر و الله الهادی وعلیه اعتمادی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۱۳پ-۱۱۵پ) [ف: ۱-۲۹۱]

● **معما** / معما / فارسی

moʻammā

ناشناخته و بعضاً همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۱/۱

آغاز: بسمله، این مختصریست مشتمل بر مقدمه و قواعد که معتبرست در معما و بر خاتمه؛ **انجام:** طاق ابروی تو بر شکل کمانیست که او×× تیر در تیر نشاند چو شکار اندازد
رساله‌ای است مختصر در معما، مشتمل بر یک «مقدمه» و بیست و پنج «قاعده» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان حقیقت معما و تقسیم آن و تعریف آن، قاعده ۱. تشبیه، ۲. در خال و خرده و نقطه و دانه، ۳. در لب و کران و گوشه و ...، ۴. در غایت و پا و عاقبت و انتها و ...، ۵. در فرق و تاج و فراز و حبیب و افسر و ...، ۶. در «با او» و «باو» و دیدن و دید و ...، ۷. در برو گویند که بر بالای او باشد ...، ۸ در مظروف، ۹. در کم وفی، ۱۰. در دل و گشت و گردان، ۱۱. در نقش و صورت، ۱۲. در آنکه لفظ عربی گویند و لفظ فارسی خواهند، ۱۳. در لفظ دل و جان و قلب، ۱۴. در اسمی که مراد آن همان اسم باشد، ۱۵. در تنصیف، ۱۶. در تضعیف، ۱۷. در لفظ سال، ۱۸. در الف ممدود، ۱۹. در کتابت الفاظ، ۲۰. در تنقیص، ۲۱. در تصغیر، ۲۲. در حساب جمل، ۲۳. در روزهای هفته، ۲۴. در ارقام کواکب سبعه، ۲۵.در ارقامی که حکماء هند وضع کرده‌اند ...، خاتمه: در بیان محسنات معما؛ خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: ۸۸۵ق؛ جلد: مقوایی ابری، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۹-۳۱۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۲۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۳۴۲پ-۳۴۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۸۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۷۹/۱۲

همان رساله دستور معما، ولی با این انجام: «پیش آید که مناسب صاحب آن نام بود پسندیده باشد»؛ خط: نستعلیق، کا: میر محمد بن ؟ علی بن سلیمان مراد علی، تا: رجب۹۷۱ق، جا: مراغان (گویا مراغه)؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۸گ (۱۳۴پ-۱۴۱پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۰۳]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۱

آغاز:چون زتاب مهر رویت زاهد خلوت نشین ×× باخبر یکذره

نبود چیست آه آتشین / وچنانکه دراسم بابا و [...] درراه معنی بارندی خویش ×× از پارساییم پیوسته درپیش؛ **انجام:** برآن وجه که نوشتن درکلمه در [...] است تبدیل باید به همزه مفتوحه، وچنانکه دراسم ... هر دم فکند درسرآن زلف چو شست ××بهر دل ما آن سرفتنه شکست

رساله‌ای متوسط درشرح وتوضیح اصطلاحات علم معما که با آوردن شاهد مثال از اسمها درقالب اشعار همراه است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم، تا: ۹۷۹ق، جا: ادرنه؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف مخ: ۲-۸۸۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۱۵/۴

آغاز: چنانکه در اسم درویش؛ **انجام:** خال مشکینت قرار چشم نصب العین ماست.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۶۹ص (۱۷-۸۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۷۸۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸

آغاز: سپاس قاسم فیض ازلی و واهب صور خفی و جلی ... اما بعد این رساله در اصطلاحات معما جهت تذکار ... سعادت مند قابل فیض ازلی میر قاسم علی گفته می‌شود؛ **انجام:** قاسم: شدم من خاک کوی لاله فامان ×× درانجا سرفگنده چون غلامان

برای میر قاسم علی تألیف شده است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی مشهور به «وجهی»، تا: ۹۸۷ق؛ در ۵۸پ-۵۹ر شعرهایی است در معما از اختیارخان گجراتی و جنونی و خراسانی و شاه حسین کامی و جلالی مشهدی؛ ۳گ (۵۶پ-۵۸) [ف: ۵-۶۰۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۹/۶

آغاز:رسول خدا را زخیل عدو ×× کسی نشنود آنچه مه کشت ازو؛ **انجام:**کمال از هر طرفی اگر چه صد ماه لقاست ×× کار آمدنی بلای جان و دل ماست

«معمیات» حسامی دیوانه، در یک صفحه ناتمام مانده است؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خروتی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب۹۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۷۸)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵-۳۶۸]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۱۳

آغاز: ای که خواهی نجات فیض علوم ×× باش مولای چهارده معصوم

چند معما و نام چهارده معصوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵-۳۶۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۶۹

آغاز: بواسطه مشابهت اما چون عمل تشبیه را از جمله اعمال؛ **انجام:** فی المدرسة المبارکة المیمونة متعلقة به حضرت خواجه بزرگوار ... خواجه احرار نوره الله مرقده اللهم اغفر للمومنین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۵

آغاز: اعمال معمایی بر چهار قسم باشد تسهیای و تحصیلی و تکمیلی و تذییلی؛ **انجام:** در عمل قلب و ترکیب الفاظ نظر جمعی مطابقی است.

در مبحث نظری آن با شواهد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: سمرقند مدرسه شاه بیک خان غازی؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷گ (۵۶پ-۷۲پ)، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۹۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۹

آغاز: بسمله. بنام پادشاه هر دو عالم ×× اله آسمان و عرش و آدم / ز اسما نیست غیر از وی مسما ×× فرو ماند است عاجز زین مسماحمد بی حد خداوندی را که معمای ذاتش معرا از ترکیب و تألیف است؛ **انجام:** ای دل اربارحارا ... شرق.

گویا از میرابراهیم در آن از قم معمای جای و سید حسین نیشابوری را میر کبیر علی شیر و مولانا شیخ بخاری یاد شده (دیباچه) و از امیر لطف اله و سلطان جلال الدین مرغلانی و فانی بخاری و نادری سمرقندی و جاحد حسین اندجانی و کمال بدخشی و صبری و شیخ محمد بخاری و امیر شریف صاحب افکار الشریف و میر غیاثی و یوسف خاوری و مولانا صاحب و مولانا حسین و محمد طالب و نظام الدین و شیخ الاسلام امیر وزیر خجندی و شهاب مروی و مولانا اسکی و کاتب نسخه میر ابراهیم و خواجوی کرمانی و نادری بخاری و امیر سر برهنه و عبدالمؤمن ترکستانی و شیخ الاسلام خواجه هاشمی حافظی بخاری و قاضی امین و علای شاشی و علی (ع) (نخستین معماساز) و خواجه ابوالبرکه و خدابکی خجندی و شرقی و محمد صدر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: سمرقند مدرسه شاه بیک خان غازی؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۶گ (۹۸پ-۱۱۳پ)، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۹۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۸

آغاز: بعد از تحصیل حمد و تکمیل و رد نگاشته؛ **انجام:** دیده باید تا کند دروی نگاه دمد

میرک، ملک محمد (احتمالا)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [رایانه]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۴۳-۳۹/۱۲۳

آغاز: به اسقاط ری ودال مقصود بحصول پیوسته وچنانکه مجنون راست به اسم شاه؛ دارم تظلمی بتو شاها که آشکار ×× شاگرد بنده را برخود برده اختیار ... باسم میردرویش؛ **انجام:** اسم جامی ای بفیض تو امید اهل عرب را چوعجم ×× ناامید آنکه بود عاری ازین فیض وکرم. از امید عرب زجام اداست وازعجم لفظ امید ... واز عاری بودن او که اشارتست

اسامی متعددی را به نظم ونثر در قالب معما درآورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۷]

۱۵. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۰/۴**

مؤلف از جامی و منتخب حلل و از میر حسین نیشابوری استاد خویش یاد می‌کند؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۱۴۶پ-۱۵۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف:-۲۵۷]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۹/۳**

پیش از هر بیتی معما؛ خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۴۱-۱۴۶)، ۲۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۰۲]

۱۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۶۵**

آغاز: درو نباشد چنانکه در اسم امین ×× ز عکس روی تو ای غیرت حور؛ **انجام:** قسم دیگر از محاسن شعری حسن طلب است ×× من که پوشیدم از مردم دون چشم طمع جامه‌ام

نسخه یک صفحه‌ای از ضابط سوم را دارد و می‌رسد به ضابطه هشتم و یک تتمه سپس عمل تحلیل است در چهار ضابط و عمل تلمیح در سه ضابط و عمل حسابی در شش ضابطه و عمل تکمیلی و عمل تألیف با عنوان ضابطه اول و ضابطه دوم و تتمه و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ تملک: مصطفی بن ملا محمد قمشه‌ای؛ مهر: «محمود بن احمد حسینی» در شعبان ۱۲۲۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۴سطر (۴×۱۳)، اندازه: ۸/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۰۲]

۱۸. **یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۴۷**

آغاز: بناء علی الاشارة العالیة آن معمیات در ضمن قواعد مذکور می‌گردد والله مؤید و منه التوفیق؛ **انجام:** این تصرف به هر عملی از اعمال معمایی تواند بود چون این معما که متضمن عمل قلب است ...

رساله‌ای است در دستور معما و قواعد این فن با مقدمه‌ای در تعریف معما و تقسیم آن به تسهیلی و تحصیلی و تکمیلی و تذییلی و بیان شواهدی برای هر یک و تقسیمات مختلف هر کدام و تألیف شده به نام یکی از سلاطین که متأسفانه در افتادگی آغاز و انجام کتاب شناخته نشد که مؤلف و نام رساله چیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۳۳]

۱۹. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۷۹/۷**

آغاز: بسمله، فهرست کتاب، بدان که ترتیب کرده شد این رساله را بر یک مقدمه و هفده اصل، اصل [اول] در بیان حساب جمل است [اصل دوم] در بیان ارقام بروجست، اصل [سوم] در بیان ارقام کواکب است ... در بیان محسنیات معماست؛ آغاز: بدان که معما مشتق است از تعمیه و تعمیه در لغت پوشیده کردن چیزی را گویند؛ **انجام:** آب آتش رنگ می‌آرد ز چشم خونفشان ×× در دلت باشد که گیرد آب خون آلوده جا

در مقدمه و هفده اصل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵گ (۷۷ر-۸۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۰۲]

۲۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۰/۵۶**

شامل چند معما بدین ترتیب: به اسم بدر، به اسم ایاز، به اسم جامی از گفته قاضی برکه قندهاری، به اسم ادهم لمولانا محتشم، به اسم خلیل و جلیل از گفته شیخ علی نقی کمره‌ای؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱/۳×۲۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۴۸۰]

۲۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۱۷**

شامل چندین معما به نامهای زین العابدین، سعد، مسعود، اختم، خان، عادلشاه، علی شیر، محسن علی، بایر، یوسف، مجد، حسین، کلیم، آملی، عصمت، عرب، شیخ ویس، شیخ ولی، زید ایاز، قباد، زایر، ملک، بدیع، تقی، حیدر، سعید، فیروزه، عنایت، مرشد، حسام، رجب، رشید، معین، اسماعیل، شجاع، الیاس، طالب، قاسم، سراج، نجم، آدم، یحیی، شاه قلی، منصور، صالح، ایوب، فریدون، میرزا، درویش، فتحی، محمود، مهدی، علی، لطیف، شریف، سعید، رضا. برای بعضی از اسامی دو یا چند معما مطرح شده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: میشن مذهب، ۶ص (۱۳۲-۱۳۷)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۳]

۲۲. **تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۷۲**

آغاز: یافته و به نظر التفات آن حرت همت گشایش پذیرفته.آن دل که ز اسرار یقین پرده گشاست ×× عالم به جواهر معانی آراست ... بناء علی اشارته العالیه این معمیات در ضمن قواعد مذکور می‌گردد ...

گویا دستور معمای رکنی (منزوی ۲۱۸۹/۳) که بر رساله استاد خود میر حسین معمایی شرح نوشته (ایضا ۲۱۹۳/۳) و ماده تاریخ درگذشت او را سروده است که در پایان همین رساله هست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۸گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف:-۳۶۶]

۲۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۸/۳۰**

از امیر حیدر معمایی و خواجه نصیر نقاش؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: ذوالقدر، خلیل، تا: ۱۰۵۴ق، جا: احمد آباد گجرات؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۲۶۳پ)، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۲۹/۱-۴۴۱]

۲۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۳۵/۷**

آغاز: این مختصر است مشتمل بر مقدمه و قواعدی چند در فن معما و بر خاتمه، اما مقدمه در باین حقیقت معما؛ **انجام:** گفت حالی و در میانه آن ×× کرد نقش دهان نهان زجمیع

در آغاز این رساله حقیقت معما و تقسیم و معرفی اقسام آن بیان شده و در هر قسم معمای منظوم با رمز برای نام معماسازان آورده؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۸ ربیع الاول۱۰۵۶ق؛ ۳گ (۱۸۸پ-۱۹۰پ)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲۰-۲۶۱]

۲۵. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۴**

آغاز: اسم قاسم بفتح باء بدل کسر آن که قاصدتست؛ **انجام:** از مکر رقیب دیو سیرت چه خلل

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شاه اویس، تا: سلخ محرم۱۰۶۶ق، جا: مزرعه حره؛ ۲گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۳۵]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۰۵/۲-۱۶/۱۱۵

آغاز: بسم الله اما بعد چنین می‌گوید مؤلف این الفاظ که چون دیدم که طبیعت سلطان وسلطان زاده عالمیان جوانبخت ... اسکندر نوشیروان نصفت جمشید سلیمان رتبت؛ **انجام:** سی وسیم دربیان لغز بدان که لغز آن است که اوصاف چیزی را ذکر کنند وپرسند ... هر عزیزی که این لغز بگشاد ×× طبع موزون ومنتها دارد

مختصری است درمعما مشتمل بر اکثر اصطلاحات این فن که مؤلف آن را برای شاهزاده سلطان مسعود بهادر تألیف و در یک «مقدمه» و سی و سه «باب» تنظیم نموده است، باب اول دربیان آنکه معما را بر حساب جمل بنا کنند؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: شیخ حسن بن محمد تقی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ در پایان رساله، لغزی به فارسی دردو صفحه درج شده با این سرآغاز: «ایها الذکی المشفق والنحریر المدقق خبر ده مرا از چیزی که عددحروفش با عدد سیارات موافق»؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۳۷]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۸۹

آغاز: می‌کند بر محو نقطها از حرف آخر؛ **انجام:** یا بر مسماء از سوی بار حرف یا مراداست ...

رساله‌ای است در معما و طرز ساختن آن و حل و گشودن آن نویسنده کلماتی را باحروف قرمز در متن می‌آورد و سپس به‌صورت اشعاری چند به آنها شکل می‌دهد و در بیان هر یک از آنها ابیاتی چند ذکر می‌کند که با مطالعه آنها می‌توان پی به نظر سازنده معما برد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ، ۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۰۶]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۶۴/۶

آغاز: باسم صادق، خبر کن مارا از این اسمی که چون او در آخر اسم بیندازی اول و آخر مساوی شود؛ **انجام:** نصیر: دایما فکر شرف اندوه و دلداری بود ×× چون نصیب اوست میکوشد که آن باری بودچون آن با یعنی بای نصیب رشود نصیر شود

به نظم به نام کسان و حل آنها به نثر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۱۸-۱۲۲)، ۲۳سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۴۲]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۶۶

آغاز: و این تصرف بر صور متنوع و انواع گوناگون می‌تواند بود و بعضی از آنها در امثله اشارت کرده می‌شود.حسن: برخیز و [ز] مزرع امل خوشه چین ×× در خوشه هر آن چه دانه دارد بگزین؛ **انجام:** سلطان حسین: روزی که ز قهر گیرم مه بر نعل ×× غلطان شود اشکم که به خون گشت بدل / در شکل پری چو بینم او را پیدا ×× از فکر رقیب دیو سیرت چه خبرتمت المعصیات بعون قاضی الحاجات.

در بخش باقیمانده کتاب این عناوین دیده می‌شود: اعمال حسابی در ۵ اسلوب، اعمال تکمیلی شامل ۳ بخش، اعمال تذییلی ۲ تا، عمل تشدید و تخفیف، عمل مدد قصر، عمل اظهار و اسرار، تکلمه و تتمیم؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۲۹۶ر-۲۹۷پ) [ف: ۲۹/۱-۱۴۱]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۰

آغاز: بسمه سبحانه فی التوحید: ای ذات تو در پرده اسما پنهان ×× وی سر حقیقت در اشیا پنهان / اسرار وجود تو در اسما و صفات ×× مخفیست چو در لغز معما پنهان

صاحب این رساله کوتاه، نام خود و مکان تألیف و زمان تألیف و توصیف کتابش را در معماهای منظومی ذکر کرده است، در نسخه با عنوان «در معمیات که از کلام دیگری است»؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۰۱ر-۳۰۲ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۵ ض

ناشناس و نادر؛ بی‌کا، تا: ۱۱۴۵ق [د.ث. مجلس]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۰۳/۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ (۱۶۱ر- ۱۶۹ر) [ف: ۷-۱۳۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۵

چند معما از ملا محمد نصرالله شیرازی، مولانا محتشم، ابراهیم صغیری تخلص؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵-۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷-۵۰۳]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۷

معمیات بایزید، متخلص به عارف، مداح عبیدخان اورنگ بود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷-۵۰۴]

۳۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۰۲/۲

اکنون در سنا ش ۸۲۵؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [نشریه: ۷-۲۵۷]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۵۱

آغاز: ... مدار بر قد شمشاد و زلف را بگشا، پوشیده نماند که اشارت شده بممدود ساختن الف کلمه شمشاد؛ **انجام:** ماده اسم واقع شده که به بعضی تصرفات درو مقصد بحصول می‌پیوندد و این ...

رساله‌ای است در معما به شیوه‌ای که هر کلمه یا اسمی را که یاد می‌کند، به نظم فارسی معمایی بر آن طرح می‌کند، از جمله: محمدی، الودعه، داعی و پیک، هاشم، نعمت، خالو، دارا، مراد و غیره. مثلا در معمای «فتح» می‌گوید: بجان و مان دل مردمان زده آتش ×× رخ تو در دو سر زلف دلکش ای مهوش؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۸۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۵-۳۹]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲ سرود
دستور ساختن معما و شرح اشعار معما با عنوان‌های «مقدم – تالی»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی [نشریه: ۱۳-۴۳۲]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶۴/۴
به نام سلطان مسعود بهادر خان در سه مقدمه و سی و سه باب، تا عنوان باب ۲۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۱گ (۱۵۹-۲۰۹)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۹]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۹۶-طباطبائی
آغاز: اسم یارم سه حرف شد بی رنج ×× هر یکی در حساب پنجه و پنج
اشعاری است در معما با نام اشخاص، هر معما با یک یا دو بیت شعر، از طیب تا شاهی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۸۸پ-۸۹ر) [ف: ۲۳-۷۴۲]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۵/۱۳
آغاز: دوش رفتم سوی صحرا ساعتی بهر طواف ×× تا شود از محنت عالم دلم یکدم بری؛ **انجام:** دختر خود را که از شوهر سابق داشته بآن سپرد، دیگری تزویج نمود.
بیان دو مسئله فقهی در باب محرومیت به نظم و نثر در قالب معما؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد کاظم تفرشی، تا: اواخر رمضان۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۲گ(۱۳۲پ-۱۳۳ر)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۲۵۶]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۶۴/۴
آغاز: بسمله، بعد از حمد آفریدگار و درود سید ابرار و سند اخیار بدانکه این مختصریست در بیان معما مشتمل بر مقدمه و سه مقاله و خاتمه.مقدمه در حقیقة معما و آنچه موجب مزید بصیرتست مقاله اولی در معانی اشیاء مقاله دویم در ذکر چیزی و اراده چیزی دیگر مقاله سیم در حساب خاتمه در محسنات و عیوب معما؛ **انجام:** دهانش دل ز ما برد و بوقفیت خطی جوید ×× بخون دل نویسم خط جو وقف میم لازم شد.
خط: نسخ زیبا، کا: محمود بن ابی الفضل طبیب همدانی، تا: ۱۲۵۹ق، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۱۷ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۵۱-۱۸۵]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۷۳/۱
آغاز: بسمله، بدانکه معما کلامیست موزون که دلالت کند بر اسمی بطریق رمز؛ **انجام:** تا در غم عشقت شده ام زیرو زبر ×× جز نام توام نیست تمنای دگر
اهدا به: خان احمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱-۲۰)، ۹سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۹۶۸]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۲/۲
کا:زین العابدین بن ابیطالب،تا:۱۲۷۷ق [میراث شهاب: س۸ش۴-۷۰]

۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۳۵/۴
آغاز: زنگئی با دو ترک و دو هندو ×× بیضه ای با سه زاغ ای آگاه؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ اهدایی: اکبر آقا شاکر؛ کاغذ: اصفهانی، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۰۸]

۴۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۰/۷
معما و لغزهایی است از: ملک، یوسف، واسع، حسام و خواجه نصیر.کان چهار هندوست پنج / دو رومی را با یک عراقی سنج.قطعه: ما سکه رفته ز کار کشته از هرم آشکار / از درمش تن چکار از هرمش جان غمین.سرخه سفلی خشن فرطه علیا غصن /جان به تنفر از آن دل به تشکر ازین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲-۳۴۵]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود۱۳۰۲ق؛ نسخه‌ای دیگر از این رساله در ملک به شماره ۴۷۱۹/۷موجود است [مختصر ف:-۳۴۹]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۴۷۸
رسائل مختلفه؛ خط: نسخ، کا: حسن، تا: ۱۳۱۲ق [الفبائی:-۵۳۶]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۶/۶
بی‌کا، تا: ۱۳۲۳ق؛ مصحح؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۱]

۴۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۰
آغاز: وقوع یابد که موجب عدم ... حروف باقی گردد، چنانکه فاضل مذکور بر آن رفته و شاید بر وجهی تحقق پذیرد که تقاضای اعتبار باقی حروف مذکور بر آن رفته و شاید بر وجهی تحقق پذیرد که تقاضای اعتبار باقی حروف کند؛ **انجام:** اعمال تذییل شش است: تحریک و تسکین، تشدید و تخفیف، مد و قصر اظهار و اسرار، معروف و مجهول، تعریب و تفخیم.
رساله‌ای استدر استخراج انواع معماها، آغاز در تعریف معما است، سپس یک بیت آورده چگونگی استخراج اسم آن را از ان بیت بیان می‌کند، از کتاب «حلیة الحلل» و از «حلل» نیز مطالبی نقل می‌کند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج؛ ۹۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۳۴]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۱/۸
آغاز: بدان که معمی بحسب لغت چیزی را گویند که پنهان شده باشد
شامل یک مقدمه و بیست و چهار فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، ناتمام؛ اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۳۷۶]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶۸ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۵۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۱
آغاز: بسمله، در رشته کشیده در سیراب لب او اسقاط عبارت

است از کم ساختن حرفی و یا بیشتر از لفظی که مفهوم شود به وجهی از وجوه واین اثر دو قسمت؛ **انجام:** چون خال رخش زچشم بد دارد او یک یک در اشک از غم بیحد ریزند انجامه: تمت شد بالخیر و العافیه
تشریح اعمال معما با عناوین «فایده - فایده»؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمودی؛ جلد: تیماج، ۹گ (۶۳-۷۱)، ۱۹ سطر در متن و ۱۳ سطر در حاشیه (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۵۴. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۲/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص [نشریه: ۷-۵]

۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۵/۸

آغاز: بسمله. قصیده ای که هر مصرعش از راه عدد حروف مطابق تاریخ سال است؛ **انجام:** پی سال آن باد و صورت نمای ×× چهاری و قلب دو بر نه رقم (۹۴۶). رباعی: فکری که ز بحر لطف درها بر چید ×× پنجه در تاریخ بیک رشته کشید / بسیار لطیف آمده مر تاریخش ××این لطف کسی بهیچ تاریخ ندید
گویا از فکری به نثر و نظم؛ خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین، تا: پایان شعبان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۴۶-۱۴۹)، ۱۵سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۴۶۷]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷ص (۳+۴)، ۱۳سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۵]

۵۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۳

ملامحمد بن نصرالله شیرازی رضایی، درباره نام‌های خداوند و جز آنها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۳۷]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۰۵

آغاز: بسمله بعد از تیمن و اعتصام بنام خجسته فرجام؛ **انجام:** بر حسب موعود نوبت آنهاست ... ما دامت الارض و السماء
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۹۸

آغاز: بسمله یا من آمن من به المنان؛ **انجام:** و السلام علی من اتبع الهدی ... سنه ۱۲۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **معما (الف)** / معما / فارسی

mo‘ammā

دارای «مقدمه» و شانزده«اصل» و «خاتمه»:مقدمه: در بیان معنی معما؛ ۱. اکثر معما را بر حساب جمل بیان کرده‌اند؛ ۲. بدان که هر برجی را حرفی علامت است؛ ۳. هر کوکبی از این سبعه سیاره را حرف آخر او علامت است؛ ۴. بدان که هر روزی از این روزهای هفته را حرفی علامت است؛ ۵. بدان که بعضی از معمیان موقوف است به دانستن بعضی از ارقام هندسه؛ ۶. بدان که سال گویند و سیصد شصت خواهند یعنی سین و شین؛ ۷. بدان که آوردن لغت در معما وقتی جایز است که آن لغت مشهور باشد؛ ۸. بدان که تجنیس و تصحیف و صورت و پیکر و شکل و هیأت و نقش و نگار و مانند و مثل اینها همه به یک معنی اند؛ ۹. بدان که قلب و عکس و بازگونه و بازگشتن به یک معنی آیند؛ ۱۰. بدان که هر حرفی را از اجزای کلمه نامی کردند؛ ۱۱. بدان که بعضی چیزها را تشبیه کرده‌اند به بعض حروف؛ ۱۲. بدان که اصغیر عبارت است از ...؛ ۱۳. بدان که سوختن و پریدن و افکندن و رفتن و پاک کردن و ناخواندن و ریختن و نادیدن و درکردن و فروختن حرف عبارت است از آن که ساقط کنند آن کلمه و امثال این ...؛ ۱۴. بدان که ضد و نقیض به یک معنی آید؛ ۱۵. بدان که هر عددی را که در نفس خودش ضرب کنی ...؛ ۱۶. بدان که رعایت ترتیب در معمت واجب است؛ خاتمه: بدان که لطافت و زینت و کمال معما آن است که آن را معنی معمایی یا معنی بیتی خوب باشد.نسخه‌های این کتاب کاملاً شبیه هم نیستند و نسبت به هم در مقدمه و عبارت و حتی اصلها کم و زیاد دارند. (حکیم)
آغاز:بدان که ترتیب کرده شد این رساله را بر یک مقدمه و شانزده اصل و خاتمهو اما مقدمه در بیان معنی معما. بدان که معما مشتق است از تعمیه و تعمیه در لغت پوشیده کردن بود یعنی پنهان

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۱/۲

آغاز: الحمدلله حق حمده و الصلوة علی نبیه محمد و آله؛ **انجام:** معمایی که هست باید که مناسب صاحب نام باشد تا پسندیده بود
خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: ۸۸۵ق؛ جلد: مقوایی ابری، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۹-۳۱۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۳ض

آغاز: برابر؛ **انجام:** و دیگر معما مناسب صاحب نام باید گفت تا پسندیده آید تمت الکتاب م.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق، واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۶۹-۷۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۸سم [ف: ۱۷-۶۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۲۷

آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۱۸پ-۱۹پ)، اندازه: ۱۷/۲×۲۸/۲سم [ف: ۸-۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** خاتمه بدان که لطافت و زینت و کمال معما آن است که آن را معنی معمایی یا معنی بیتی خوب باشد ... باسم زید ... زلعل یار خواهم صد شرقی ×× به تازی و دری و قلب و تصحیف.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج،

۴گ (۸۶ر-۸۹پ)، ۱۵ گ (۸۶ر-۸۹پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۹/۱-۱۵۸]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۷/۳

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۴۷]

● معما (ب) / معما / فارسی

mo‘ammā

اهداء به:ابوالغازی سلطان محمود

رساله‌ای است در طرز ساختن معما و قواعد آن که بسیار فنی و دقیق ذکر کرده است. در آغاز غزلی است در ستایش او در آن از مولانا شرف الله برضوانه یاد شده است.

آغاز: بسمله. و به نستعین. سر این نامه ام نام نامداری×× گشاده کار هر بر بسته کاری / ازو هر بسته را نوع گشادی ××بنای شاه از هر نامرادی

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و امثال این رساله در این فن بسیار است اما ملالت خاطر خطیر سر راه بر قلم سبک مخان می‌گیرد.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی شهیر به وجهی، تا: ۹۸۷ق؛ ۱۵گ (۸۰ر-۹۴ر) [ف: ۵-۶۰۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما ملالت خاطر خطیرل سر راه بر قلم سبک عثمان میگیرد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی ۹۸۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵گ (۸۲پ-۹۶ر)، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۸۹۷]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۲۷/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و امثال این مساهله در این فن بسیار است اما ملالت خاطر سر راه بر قلم تنگ ... می‌گیرد

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد متخلص به رافع، تا: ۱۰۷۸ و ۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۴گ(۱۹۱ر-۱۹۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۵]

● معما (ج) / معما / ترکی

mo‘ammā

از: امری چلبی. مجموعه معماهایی است به ترکی به ترتیب حروف هجای نام‌ها.

آغاز: باسم آدمی: کجدی سنبل کلدکل انکله دلخوش ایلدم ××یوزن اکدم دلبرک زلفن فراموش ایلدم ...

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** نظیرک یوق کوردک آب و کلده ×× سنی نقش ایلدک بزداخی دل ده

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی انطاکیوی «وجهی»، تا: ۹۸۷ق؛ ۴۲گ (۱۵۲پ-۱۹۳ر) [ف: ۵-۶۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۸

آغاز: برابر

در این منظومه به ترتیب آغاز آنها تنظیم شده و هریک از آنها در یک بیت به نظم کشیده ولی در این نسخه بعضی از حروف نوشته نشده یا نظم آنها ناتمام مانده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج،۳۱گ (۹۲پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف:۲۱-۲۶۶]

● معما (د) / معما / فارسی

mo‘ammā

اهداء به:غیاث الدین ابوالفتح سلطان محمد بهادر خان

در آغاز این نسخه عباراتی آمده که چلبی برای حلل مطرز شرف الدین علی یزدی آورده است، اگر چه از گزیده آن است، ولی نه حلل مطرز است (ادبیات ۱: ۲۱۳) و نه گزیده آن (مجلس ۳: ۱۳۷). فهرست مطالب: دیباچه تنبیه در تعریف معمی؛ فصل ۱.بیان اعمال تحصیلی و آن هفت ضابطه کلی است، با یک تنبیه؛ فصل ۲. بیان اعمال تکمیلی و آن سه ضابطه کلی است؛ فصل ۳. بیان اعمال تسهیلی که نفع آن مقصور نیست به یکی از جانبین ماده و صورت و از آن سه گونه تصرف در مسلک انضباط انخراط یافته، با سه تنبیه؛ باب ۱. ذکر طباق مشتمل بر دو «فصل»: ۱) در بیتیات، ۲) در مصراعیات؛ باب ۲. در ذکر معمیات مرکزی؛ باب ۳. ذکر معمیات تنسیقی و شبه آن شبیه به طباق در دو «فصل»: ۱) در مصراعیات، ۲) در بیتیات از تنسیق؛ باب ۴. در سایر اقسام در دو «فصل»:۱) مصراعیات، ۲) بیتیات؛ ذیل جامع مشتمل بر دو «فصل»: فصل ۱. در آنچه باعث بر ثبتش نوع غرابت باشد یا اشاره به نکته ای مشتمل بر سه «وصل»:۱)در طباق بیتیات، ۲) در تنسیق مصراعیات، ۳) در سائر اقسام مصراعیات؛ فصل ۲. در آنچه افاده زیاده از یک اسم کند؛ خاتمه در الغاز.در هر یک از اینها، معماها و لغزها به نظم است پس از آمدن نامی که معما برای آن است.

آغاز: بعد از حمد و ثناء دانای هر پوشیده و پوشیده از هر دانا تبارک و تعالیکه قدرت شاملش بر حسب حکمت کامل ابتداء خلق اشیاء فرمود

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۶/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** شانه: آنکو شده بهر مرد و زن کار گزار ××گه ساده گه آراسته از نقش و نگار/ باصد سر و پا بدست پوید گه گاه ×× یک پاره و چهار سو میان یک و چار. تم فی تاریخ سنه ۹۷۸ ؛ لکاتبه فی تاریخ الکتابة: چون قدش تاریخ آمد ای امیر ×× ز و قدش محصول کن بالا بگیر ؛ ۸۵۸، هکذا فی المنتسخ منه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ از روی نسخه مورخ ۸۰۸، در ص ع آمده «علامات الحواشی مهذب الاسماءم»؛ جلد: تیماج سبز، ۸۸ص (۱۲۷-۲۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۱۹۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۱۶/۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** باقبال ... مرتب شود ×× مرا صبح بزم ندم شب شود

به نثر در سه فصل: ۱. اعمال تحصیلی، ۲. اعمال تکمیلی، ۳. اعمال تسهیلی، خاتمه در الغاز منظوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳گ(۱۶۱پ-۱۸۳پ)،۱۴سطر،اندازه:۱۳/۱×۱۸/۹سم[ف:۷-۲۸۲]

● معما (رساله در فن) / معما / فارسی

moʿammā (r. dar fann-e)

رساله‌ای است در مباحث مربوط به فهم معما از قبیل حساب جمل و ارقام هندسه و جز آن،شاملیک «مقدمه»، بیست و چهار «اصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در تعریف معما؛اصل ۱. حساب جمل؛۲. بیان ارقام هندسه؛۳. بیان ارقام اسبوع؛ ۴. کواکب سبعه سیاره؛ ۵. ارقام بروج؛ ۶. سال و ماه؛ ۷. لغات؛ ۸. صورت؛ ۹. قلب و عکس؛ ۱۰. تشبیهات؛ ۱۱. اسامی اول کلمه؛ ۱۲. اسامی وسط کلمه؛ ۱۳. اسامی آخر کلمه؛ ۱۴. اسامی لب؛ ۱۵. تصغیر؛ ۱۶. اسقاط حروف؛ ۱۷. بیان الفاظ مشترک؛ ۱۸. جمع برخی اجزاء یک کلمه با کلمه دیگر؛ ۱۹. اسماء عدد؛ ۲۰. جذر و مجذور؛ ۲۱. کعب؛ ۲۲. قطر دایره؛ ۲۳. مبادی عدد؛ ۲۴. ضد و نقیض؛ خاتمه در محسنات معما. در این رساله قواعد معما با روشی بسیار مختصر گزارش شده و برای هر یک از آنها مثال‌هایی آورده است. پس از دیدن حلل مطرزی ساخته شده است.

آغاز:بسمله. بدان که ترتیب کرده شد این رساله بر یک مقدمه و بیست و چهار اصل و خاتمه. مقدمه: در بیان معنی معما، ۱- در بیان ارقام هندسه اصل ... مقدمه بدانکه معما مشتق است از تعمیه و تعمیه در لغت پنهان کردن چیزی را گویند

انجام:بدانکه لطافت و ظرافت و زینت و کمال حسن در معما آن است که ورای معانی هر لفظ این معما معنی بیتی چنانکه لایق باشد و دیگر آنکه معنای هر بیتی باید که مناسب صاحب آن بود تا پسندیده باشد

[نسخه‌های منزوی ۳: ۲۱۹۰ (نشانی ۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۳/۵

آغاز:برابر

فهرست‌نگار (ابن یوسف شیرازی) می‌گوید: «کاتب آن را از «گفتار شرف» معرفی نموده و مؤلف از خود نام نبرده و ندانستم که این شرف کیست و تصور نمی‌کنم که مؤلف شرف الدین علی یزدی متوفی در نیمه دوم قرن نهم هجری باشد»، این رساله در حدود ۲۰۰ بیت کتابت دارد، این نسخه پیش‌تر در فنخا (ج ۲۷) با عنوان «گفتار شرف» معرفی شده است؛ خط: نستعلیق خوب، کا: صالح بن عمر، تا: ۱۰۳۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۸ص(۵۴-۸۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین نصرآبادی، تا: صفر۱۰۷۷ق؛ ۶گ (۴۳-۴۸) [ف: ۱۱-۲۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۹/۲

آغاز: بدانکه معما مشتق از تعمیه است و تعمیه در لغت کور چیزی را گویند که پنهان بماند؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر نوری، تا: یک‌شنبه ۲۰ رجب ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ(۲۸پ-۳۱ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۹-۲۶۲]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۱۶/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از هر دو طرف که چشم عین باشد جیم و میم مراد است چون همه جمع کنی جمال شود، خاتمه بدانکه نظامی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۳۸پ-۱۴۴پ)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف:-۱۳۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۵۳۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ز اسما مثلثی که غشش حاصلست و بس ×× مشروح بشنو از شرف حر المعی / با هم برابرند ازو مرکز و محیط ×× نصف محیط مغربیش سدس مطلعی

تذکر: در فهرست با عنوان «منتخب حلل المطرز فی المعما و اللغز» معرفی شده است. این نسخه پیشتر با همان عنوان در فنخا (ج۱۳، ص ۳۵۸) آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه سلخ ربیع الاول۱۲۷۱ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۵ص (۶۰-۷۴)، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۳سم [ف: ۷ - ۷۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۸/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۴]

۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۸۹ق، جا: پایتخت دولت قسطنطنیه؛ جلد: مقوایی، ۲۳ص (۱-۲۳)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۲۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ (۵۳پ-۶۲ر) [ف: ۱-۲۳۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۶۰پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۴]

۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۷۴/۹
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی اصغر اصفهانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۱۲گ (۱۰۸پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۳۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۰۰/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن سیاه، ۹گ (۱۵ر-۲۳ر)، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۲سم [ف: ۹-۴۶]

● **معما برای استخراج اسم خداوند** / معما / فارسی
mo‘ammā barāye estexrāj-e esm-e xodāvand
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۸/۴ طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۶۳ر-۶۵) [ف: ۲۲-۲۰۴]

● **معما به اسم آدم** / معما / فارسی
mo‘ammā be esm-e ādam
رکنای نیشابوری، صادق، ق ۱۰ قمری
roknāy-e neyšābūrī, sādeq (- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۷
آغاز: معمایی است که اسم آدم تا قائم از آن بیرون میآید و آن این است.چند ره چون سوی مهر و ماده دیدم ×× کامل دل حاصل نشد روی تو باید در میانپوشیده نماند که در مصراع اول از لفظ مهر و ماه و ترادف ایشان
خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۳]

● **معما به اسم بدر** / معما / فارسی
mo‘ammā be esm-e badr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۵۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۱ص (۱۲۲ حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۷]

● **معما به اسم جمیع الفاظ** / معما / فارسی
mo‘ammā be esm-e jamī‘-e alfāz
از شیخ علی نقی، به نظم فارسی در دو بیت با شرح آن به فارسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۱۰
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۳۴]

● **معما به اسم ولی** / معما / فارسی
mo‘ammā be-esm-e valī
نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود، - ۱۰۳۰ قمری
nasīrā-ye hamadānī, nasīr-od-dīn ebn-e mas‘ūd(- 1621)
نخست دو بیت و سپس شرح آن است. در مجموعه شماره ۴۳۸۷ دانشگاه چند رساله در معما از نصیرا همدانی یاد شده که جز این رساله است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۸
آغاز: در نسبت مؤلفه چون سی و ده فتاد ×× اوسط بجوی و ساز بر اعظم مقدمش / تا جلوه گر شود زنهانخانه خیال ×× اسم بتی که شادی دلها بود غمش. این معمائی است به اسم ولی و حل آن مبنی بر تمهید مقدمة است
خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۲۳۲-۲۳۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۴]

● **معما به نام اشخاص - منظوم** / معما / فارسی
mo‘ammā be nām-e ašxās - manzūm
چند فرد و قطعه شعر است در معما به نام:عصمت سلمان هود، هابیل علی قلی، میرزا حسن (و چند نام دیگر).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۴۷-طباطبائی
آغاز: به اسم عصمت: نقش دهان و قداوای حکیم ××نقطه موهوم و خط مستقیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۸گ [ف: ۲۳-۷۲۹]

● **معما به نام فاطمه** / معما / فارسی
mo‘ammā be-nām-e fāteme
شرف الدین علی یزدی، - ۸۵۸ قمری
šaraf-od-dīn ‘alī yazdī (- 1454)
دو معما از شرف الدین علی یزدی به نام فاطمه است یکی دو بیتی و دیگری یک بیتی و زیر آن شرح معما نگاشته است.بیت اول از معمای دو بیتی: «چو در تناسب تألیف اوفتد نه و پنج ××بجوی ثالث او را شرف به فکر صحیح».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۹
خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۲۳۳ حاشیه دفتر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۴]

● **معما به نام قاسم** / معما / عربی

mo‘ammā be nām-e qāsem

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn(1547 - 1621)

این لغز در سرگذشت بهائی نوشته نفیسی نیامده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۵

آغاز: هذا الاسم را سه من الجبال الرواسی

خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷–۳۱۳]

● **معما به نام یونس (منظوم)** / معما / عربی

mo‘ammā be-nām-e yūnos (manzūm)

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ – ۹۸۴ قمری

‘āmelī, hoseyn ebn-e ‘abd-os-samad (1513 - 1577)

معمای منظوم؛ این معمای منظوم هفت بیت است و از آن نام «یونس» استخراج می‌گردد.صاحب الذریعه لغزی به نثر از همین شیخ حسین جبعی خطاب به فرزندش شیخ بهائی یاد کرده و می‌گوید شیخ بهائی به او پاسخ گفته است. نسخه حاضر به جز لغز مذکور در الذریعه است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۰۹

بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱ص (۲۸۴)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰–۱۳۵۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۸

آغاز: اسم حبیبی ان و نس فعله ×× و طرفاه سورة فاخره / و هو رباعی من قلبه ×× بالقلب تسقی الجنة الزاهرة؛ آخرین ابیات این است: و کلما فی قلبه قلبه ×× کاصله اعجوبة سایره

در کنار این ابیات نوشته توضیح شیخنا و مقتدانا ... و بین السطور نیز توضیحاتی داده شد، و در بالای صفحه حدیثی است از حضرت علی (ع) درباره طبقات و رنگ آسمان؛ کا: عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی، تا: ۱۱۷۳ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص (۱۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰–۸۹۲]

● **معما در اسماء الحسنی** / معما / فارسی

mo‘ammā dar asmā’-el hosnā

رکنای نیشابوری، صادق، ق۱۰ قمری

roknā-ye neyšābūrī, sādeq (- 16c)

نویسنده می‌گوید از جوانی علاقه به فن معما داشتم و در نزد ملامیر حسین نیشابوری این فن را آموختم و برای آن‌که بر خلاف قول گذشتگان که معما را دق‌آور می‌دانستند دیگر آن دق‌آور نباشد بلکه دق‌بر باشد این کتاب را در قواعد آن پرداختم.

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۴۱پ–۵۳پ)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف:–۱۶۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۱/۴

آغاز: بسمله؛ مطلع منشور کلام کریم ×× رمز معما تو از اسماء بدان؛ **انجام:** قطره ریز قطره چون از وی جدا افتاد

کا: سلیمان وفائی، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، میناکاری، ۱۴ص (۳۶–۴۹)، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۵۶۴]

● **معماریه** /- ترکی

me‘mārīye

عیانی، جعفر، ق۱۱ قمری

‘ayānī, ja‘far (- 17c)

به نام: سلطان احمد و محمد آقا عبدالمعین معمار آغا

تاریخ تألیف: ۱۰۱۲–۱۰۲۳ق

در ۱۵ فصل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۴۹–ف

نسخه اصل: موزه طوپقپو سرایYenlker ۳۳۹؛ بی‌کا، تا: ۱۰۳۲ق [فیلمها ف: ۳–۱۷۴]

←معماشناسی ⟩ معما (رساله در فن)

←معما المعنی ⟩ معما (رساله در فن)

←معمانامه ⟩ معما

● **معما نامه** / معما / فارسی

mo‘ammā nāme

آصف هروی، محمد هاشم، ۱۱۸۰ق–۱۳ قمری

āsef-e heravī, mohammad hāšem(1767 - 19c)

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۵۴ق

مؤلف این کتاب را به‌گفته خودش هفت سال پیش از ظهور مهدی موعود ساخته است. او خاندان قاجار را از دودمان صفوی می‌داند و خود را وزیر هفت کشور و دانشمندترین کس و معلم سوم و برتر از سعدی می‌خواند و تألیفات خود را بیش از سی می‌شمارد و می‌گوید که همه اینها را در ۶۵ سالگی آغاز کرده‌ام. این کتاب را به او به خواهش روان آقا محمد خان قاجار صفوی نوشته است. از آگاهی و دانش او همین بس که معمایی به نام «نافلیان» (ناپلئون) پادشاه «انکریز» (؟!) ساخته است (؟!). او در ۱۲۰۳ در طوس بوده و به تون رفته شاگرد «آخند ملااکبر» شده و رساله‌های جابر و هرمس و جلدکی و مراکشی و یحیای برمکی را از او فراگرفته و در تلی امام قائم را دیده و از او شنیده که روس از ارمن و آذربایجان بری و کوهستان خواهند آمد تا

به طالقان برسند و با امروزیان می‌جنگند و به عراق و کوفان خواهند رسید. نام کتاب و مؤلف در آن هست و از فتحعلی خان قاجار هم در آن یاد شده، نیز از رستم التواریخ خود او. در آن از میر محمد حسین برزانی صفوی نیای بزرگ مؤلف هم نام برده شده است. نیمه نخستین کتاب معماهای خود او است، پس از آن معماهای دیگران.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۴۱

آغاز: بسمله. قال رستم الحکماء الالمعی النحریر المحقق الطالب للحق المقبل الی الانصاف و المدبر عن الاجحاف و المتنفر عن الاعتساف؛ **انجام:** احیا اثری ز لعل گوهر بارت ×× اعجاز فنی ز نرگس جادویت. هفت سال و سه ماه پیش از ظهور حضرت قائم این کتاب نوشته شد تحریرا فی شهر محرم الحرام من شهور سنة ۱۲۵۴.غرض نقشی است کزما باز ماند ×× که هستی را نمی بینم بقائی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محرم۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۸سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۵۷۵]

● معما و اصطلاحات آن / معما / فارسی

mo‘ammā va estelāhāt-e ān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۱

آغاز: بسمله، حمدله، و بعد پوشیده نماند که معما مشتق است از تعمیه به معنی کور کردن و مجهول گردانیدن؛ **انجام:** و حروف مستحصله عدد را استنطاق و حرف استنطاق را مخرج نامند ...

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی، تا: ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۳پ-۳۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف:۶-۷۳]

● معما و تعریف اصطلاحات / معما / فارسی

mo‘ammā va ta‘rīf-e estelāhāt

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۸۵/۳

بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: مقوا، ۷گ (۱۲پ-۱۸پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۵۸۴]

● معما و تعمیه / معما / فارسی

mo‘ammā va ta‘mīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۵/۳

سه معما و تعمیه به اسم یکی از دانش مندان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۷۱ق، جا: خانه خواجه محمد شریف؛ جلد: گالینگور، ۱گ (۸ر-۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۷۱]

● معما و تفسیر آن / معما / فارسی

mo‘ammā va tafsīr-e ān

ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه:۲۲۱/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص، ابعاد متن: ۱۷×۲۱ [نشریه: ۶-۶۲۹]

● معما و علم حروف / معما / فارسی

mo‘ammā va ‘elm-e horūf

شرف الدین علی یزدی، - ۸۵۸ قمری

šaraf-od-dīn ‘alī yazdī(- 1454)

اهداء به: ابوالقاسم بابر بهادرخان

تاریخ تألیف: ۸۵۶ق

با عنوان‌های: موطن، تحقیق، تنبیهات و تحقیقات و تتمیم و تنبیه و تفصیل و تبیین و موطن عظیم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۹/۲

خط: نستعلیق، کا: حاجی حسن مظفرشریف، تا: سه‌شنبه ۲۱ رمضان۸۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۳ص (۱۳۳-۲۰۵)، ۲۳سطر [سنا: ف: ۲-۲۲۲]

● معما و لغز / معما / فارسی

mo‘ammā va loqaz

؟حسنی، محمود، ق۱۱ قمری

hasanī, mahmūd (- 17c)

تاریخ تألیف: شاید ۱۰۲۱ق

نام نویسنده از متن به دست نیامد و آنچه در فوق درباره نام نویسنده و تاریخ نگاشتن به احتمال آمد از روی نامی است که در آخر کتاب آمده است و در آن در ابتداء تعریف کلی از معما شده و سپس انواع معماها شرح داده می‌شود و نیز طریقه گشودن آنها نیز در آن می‌آید. ضمناً در مطاوی بحث معماهای مختلف به‌عنوان مثال ذکر می‌شود.در آخر کتاب بحثی در بیان امور غریبه از باب تعمیه دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۸

آغاز: چون عقل معمای جهان خواست شکافت ×× پیوسته درین گنبد فیروزه شتافت؛ **انجام:** و یکی چهل و ربع چهل ده است و مجذور ده صداست و از صدقاف چنین ... چاروق شود

خط: نستعلیق خوش، کا: محمود حسنی، تا: ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۵-۵۸۷]

● **معما و لغز** / معما / فارسی

moʻammā va loqaz

منتخب از دو کتاب جامی و شرف الدین علی یزدی، ملخص در قواعد و مقاصد و فوائد و زوائد.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۱۶/۸

آغاز: بعد از گشایش مقال بستایش خجسته مآل دانائی که معمائی حقیقت دانش؛ **انجام:** (حسن) آنرا بود از نام نکوی تو خبر ×× کو حسن تو سنجد بمیزان نظر و المنة علی الاتمام و الفوز بحسن الاختتام و الصلوة ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۹۶پ-۱۳۷ر)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف:-۱۳۳]

←معمای اسماء الحسنی ← نود و نه نام خدای

● **معمای اسم امام سوم (ع)** / معما / عربی

moʻammā-ye esm-e emām-e sevvom

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۴/۳

آغاز: و بعد فیقول الفقیر الی رحمه ربه الغنی حسین الحسنی الحسینی ایها الفاضل الزکی والعالم الالمعی اخبرنی عن اسم هو بین الناس مشهور و عندهم مطلوب

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۲ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۶۰۵]

←معمای اسمای حسنی ← نود و نه نام خدای
←معمای رموزی ← معما

● **معمای فقهی** / معما / فارسی

moʻammā-ye feqhī

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۷۹-طباطبائی

آغاز: داشت یکی مرد دو زن بی نظیر ×× هر دو به خوبی چو مه مستنیر / زان دو یکی مر پسر غیر را ×× از سر نادانی خود داده شیر ... جواب: مادر آنها کنیزک بود در اصل ای امام ×× بنده ای زاد و بشد از بندگی یکسر بری

این معما نیز در همان موضوع فقهی و از فروع مبحث رضاع است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۶۶) [ف: ۲۳-۷۳۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۰/۶

شامل دو سوال فقهی به‌صورت معما و پاسخ آن؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد محلاتی، تا: ۱۲۸۱ - ۶ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا مهدی؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: مقوا؛ تملک: چنین‌آمده: عبدالصمد بن حسینی محلاتی در شوال ۱۲۹۵ق؛ اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۵۰۵]

● **معمای فقهی منظوم** / معما، شعر / فارسی

moʻammā-ye feqhī-ye manzūm

معمایی منظوم است که به صورت سؤال طرح شده و پاسخ آن به نثر است. موضوع سؤال محرمیت و محرم بودن زن و مرد است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۷۸-طباطبائی

آغاز: سؤال: دی زمانی سوی صحرا رفتم از بهر طواف ×× تا شود یکدم دلم از محنت دنیا بری / عورتی دیدم نشسته در میان هفت مرد ×× هر زمان با هر یکی کردی عتاب دلبری / گفتمش نبود روا از روی شرع مصطفی ×× با چنین نامحرمان بنشستن ای رشک پری / گفت نامحرم نبیند هر هفت از یک مادرند ×× کرده یک مادر مر ایشان را به شفقت مادری؛ جواب (به نثر): هفت مرد که از یک مادر حاصل شده اند و هر هفت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۶۶پ) [ف: ۲۳-۷۳۷]

● **معمای کبیر** / معما / فارسی

moʻammā-ye kabīr

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱۷

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱گ (۳پ- ۲۳ر) [مختصر ف:-۴۱۵]

● **معمای مرغان زیرک** / معما / فارسی

moʻammā-ye morqān-e zīrak

ناصر خسرو، ۳۹۴ - ۴۸۱ قمری

nāser xosrow (1005 - 1089)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۱۹

آغاز: من ناصر خسرو: در آشیان چرخ دو مرغان زیر کند ××کاندر فضای ربع زمین دانه می‌خورند / پرواز چون کنند از این دامگاه حزن×× بگرفته کوه قاف به چنگال و می‌پرند / هر دو مصورند ولی نامصورند ×× آنجا فرشته اند در اینجا پیمبرند / هستند و نیستند و نهانند و آشکار ×× چون ذات ذوالجلال نه جسم و نه جوهرند / نه مشتری نه زهره نه مریخ و نه زحل ×× نه آفتاب

روشن، نه ماه انورند / معلوم شد که ناصر خسرو غلام او است ×× هر کس که گوید این دو گهر از چه عنصرند؛ مراد از چرخ ذات الهی است؛ **انجام:** نه آنچه از موالید ثلاثه می‌شود تعالی الله. یعنی چه از اصل و حقیقت اند الحمدلله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۸۲ر)، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۵۶]

←معمای مستعین ⪪ معما (۲)

● **معمای منظوم** / معما، شعر / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

شرف الدین علی یزدی، - ۸۵۸ قمری

šaraf-od-dīn ‘alī yazdī (- 1454)

اهداء به: سلطان محمد (احتمالاً سلطان محمد فاتح عثمانی)

منظومه‌ای است در ۱۲۶ بیت در دستور معماسازی (تحصیلی، تکمیلی، تسهیلی) پس از آن چند معما برای تمرین در این فن.

آغاز: حسن مطلع جز بحمد ذوالجلال ×× نیست ممکن و ان بسعی ما محال / کانچه بتوان باشد از توفیق و بس ×× کوشش ما محض پندار و هوس

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گاه گاهی آرد اسم خویش بار ×× از عدد کن غیر صدرش را شمار

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۸۵۸۹/۱۲ مرعشی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۸پ-۳۲پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۷-۲۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۸۹/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا جهان باشد بعدلش پادشاه ×× دمبدم از دولت نو شاد باد

خط: نستعلیق، کا: احمد، تا: ۱۰۱۴ق، جا: جزیره دروست؛ جلد: مقوا، ۱۴گ (۱۵۳پ-۱۶۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۷۰]

● **معمای منظوم** / معما، شعر / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

کاشفی، حسین بن علی، - ۹۱۰ قمری

kāšefī, hoseyn ebn-e ‘alī (- 1505)

ابیاتی است که هر بیت ناظری به معمایی درباره یکی از نامها می‌باشد.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹۶/۴

آغاز: شاه بدیع الزمان: آن شه که سکندر زمان است آخر ×× عدلش سبب امن و امان است آخر؛ **انجام:** فانی: آنکس که جهان ندید ماننده او ×× بادا ابدی دولت پاینده او

خط: نسخ، کا: محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۸۹ق؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۵۴-۵۷)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۱]

● **معمای منظوم** / معما / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

حقیری هروی، احمد بن نظام الدین، - ۹۴۲ قمری

haqīrī heravī, ahmad ebn-e nezām-od-dīn (- 1536)

اهدا به: محمد همایون

تاریخ تألیف: ۹۱۳ق(= «نسخه موزون بی عیب»)

هر یک از اصطلاحات به‌کار رفته در فن معما را به شعر بیان داشته و تمثیلاتی منظوم مطابق آن بیان می‌دارد.

آغاز: بنام آنکه ذات جمله اشیا ×× بود چون اسم ذات او مسما / بود آسایش دلها ز نامش ×× گشاد جمله مشکلها ز نامش

انجام: پی تاریخ آن از عالم غیب ×× رسید نسخه موزون بی عیب / قبول خاطر اهل هنر باد ×× بخوبی در همه عالم سمر باد

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی وجهی، تا: ۹۸۷ق؛ ۵گ (۵پ-۹پ) [ف: ۵-۶۰۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن ولی فسونی، تا: حدود۹۸۸ق؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۱۷پ- ۲۴پ)، ۸ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴۳-۱۹۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خروتی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب۹۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۱۵۰-۱۶۵)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کا: توفیق گیلانی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵گ (۱۹پ-۲۳پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۱۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۱۱ص (۱۲۲-۱۳۲)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: صالح بن عمر، تا: ۱۰۳۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۴۳–۵۴)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳–۱۲۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۸/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ (۱۱۷ر–۱۲۵پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۱–۱۰۲]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۶۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱–۵۴۵]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۴۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ رمضان۱۰۷۴ق؛ ۴ص (۵۶۱–۵۶۴) [ف: ۵–۶۰۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۸/۴

آغا و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: محمد امین سیاح تبریزی، تا: ۱۰۷۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹ص (۲۸۳–۲۹۱)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۶سم [ف: ۱۷–۸۴]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۸۰/۳–۱۲/۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور، ۶گ، ۱۲سطر [ف: ۴–۱۸۲۳]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سلیمان وفائی، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج میناکاری، ۷ص (۵۰–۵۶)، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۵۶۴]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۲۰/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: مصطفی بن ابراهیم بن محمد، تا: ۱۱۵۷ق، جا: دارالحدیث سلیمانی؛ محشی از محمود چلبی و فریدی؛ جلد: تیماج منقش، ۸گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲–۳۹۱]

۱۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمام شد نسخه رساله معما بتاریخ بیست و هفتم شهر ربیع الثانی سنه ۱۲ جلوس محمد شاه پادشاه غازی در عمل نواب معالی القاب نواب شجاع الدین خان قلمی شد از خط خام محمد تراب – مالک کتاب لاله بهوانی داس جو – طول الله عمره و دولته

کا: محمد تراب، تا: ۱۱۹۸ق؛ ۸گ، ۱۵سطر [ف: ۱–۱۱۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۶

آغازو انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۳ر–۸۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱–۲۶۵]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۵۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق؛ جلد: مقوا، ۴ص (۸۱–۸۴)، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶–۱۰۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن داوود تنکابنی، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۲۰–۱۲۶) [ف: ۳۳/۲–۷۴]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸۷/۲–۳۰/۱۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمثیل قسم اول در اسم یاربیگاگر خواهی زدردم گردی آگاه ×× دو حرف از راه من دریاب ای ماه

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج منقش، ۴گ، ۱۹ سطر دوستونی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴–۱۸۲۴]

۱۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** از کلمه «موزون بی عیب» سال ۸۹۶ تاریخ تألیف این رساله بدست می‌آید.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف:–۲۸۶]

۲۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بزرگ است رهاوی اصل شهناز ×× شدم با خامش می‌بعد دمساز

در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ(۲۹پ–۳۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [مؤید: ۳–۳۶۰]

۲۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۰۵/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷–۲۶۹]

● معمای منظوم / معما / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

قطب الدین خسرو شاه، ق۱۰ قمری

qotb-od-dīn xosro šāh(- 16c)

سؤال معماگونه‌ای است به نظم فارسی در چهار بیت با پاسخ منظوم مولانا قطب الدین خسرو شاه در هفت بیت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۳۲

آغاز: سوال، گوشواره ای داشتم از لعل و مروارید و زر ××بود یکمثقال وزن آن مرصع گوشوار

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۷۵پ–۱۷۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰–۱۷۴]

● **معمای منظوم** / معما / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

کاشانی، حیدر، ق۱۰ قمری

kāšānī, heydar (- 16c)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۷ق

در این منظومه اعمال معما بر چهار قسم (تحصیلی، تکمیلی، تسهیلی و تذییلی) است و شرح هر معما با دو عنوان (تعریف و تمثیل) انجام می‌یابد.

آغاز: بسمله، رساله منظومه در معما و قواعد این علم: به نام آن که ذات او ز اشیا ××بود پیدا چو از اسما مسما / وجود انس و جان تحصیل از او یافت ×× معمای جهان تکمیل ز او یافت / بود تسهیل مشکلها ز نامش ×× گشاد عقده دلها ز نامش / ز ذات او بود هر نام پیدا ×× به نامش افتتاح هر معما

انجام: بحمد الله فتاد از بحر والا ×× به دستم گوهری چند از معما ... / خرد سفتش به الماس تفکر ×× به نظم آورد همچون رشته در ... / حد ایجاز مرعی شد نه تطویل ×× چه در ایراد تعریف و چه تمثیل ... / حساب بیت این مشکین شمامه ×× بیابی گر شماری کل نامه / پی تاریخ این منظوم مرغوب ×× رقم شد نسخه مقبول مطلوب / قبول طبعهای طالبان باد ×× طلبکارش جمیع قائلان باد

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ پس از خطبه و دیباچه منظوم، سه بیت است در «تعریف معما و درج نام ناظم به ایماء»: معما شد کلامی نزد جمهور ×× توجه حق نماید راز مستور / از او یعنی به وجه رمز و ایما ×× همی آید برون اسمی ز اسما / نما تکرار تعریف ای ستوده ×× به ایما اسم ناظم رو نموده؛ جلد: تیماج قرمز، ۵گ (۲۶-۳۰)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

در حواشی و برگ‌های این مجموعه معمیات بسیاری به نثر و شعر گرد آورده شده که نام معما سازان چنین است: میر حسین معمائی (نود و نه نام الهی)، میر حیدر کاشانی، میرزا محمد علی وزیر دارالسلطنه تبریز، آقا هادی اصفهانی، شیخ علی نقی کمره ای، میرزا حسن، میرزا محمد امین نواده میر عماد، ملا عبدالرزاق، ملا غیاث لاهیجی، مولانا نظام الدین شاه علی، ملا عبدالغفور طبسی، مولانا محتشم، کلبعلی خان بیکر بیکی قراباغی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۶۹پ-۷۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۳]

● **معمای منظوم** / معما، شعر / ترکی

mo‘ammā-ye manzūm

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷/۴

به نام اشخاص سروده شده به ترکی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱۵۰-۱۵۷)، ۲۳سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۶]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹۶/۶

آغاز: سلطان محمد: جاودانی سلطنت قد که لایق جامه دار ×× مکرمت تاجن بحمدالله که ساکه ویردی حق؛ **انجام:** بایزید: سر زلفکه پابست اوللی دل ×× المله کندومی او دلاره آتدم

از: جم؛ خط: نسخ، کا: محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۶ص (۶۴-۶۹)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۵]

● **معمای منظوم** / معما، شعر / عربی

mo‘ammā-ye manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۵۰

به نام محمد یکی در سه بیت دیگری در یک بیت به عربی از علی (ع)؛ کا: علی بن احمد رشتی، تا: ۱۲۶۹ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۸۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۳۱/۴

آغاز: تعشقت لیلی و هی طفله صغیره، فشاب بنوشین بناتها؛ **انجام:** و رحم الله عبدا قال آمینا

معما از سراینده ناشناخته در ۱۵بیت به زبان عربی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: چرم، ۱گ (۴۱پ)، ۱۱سطر (۸/۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۷-۶۳]

● **معمای منظوم** / معما، شعر / فارسی

mo‘ammā-ye manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۱۰

شرف (ص ع) به نظم فارسی و به نسبت بزرگ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۲۰گ، ۱۵ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۷۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۱۵/۳

آغاز: بابر - ای فاتحه فکر تو بروجه صواب؛ **انجام:** از مکر رقیب دیو صورت چه خلل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۱۵-۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۷-۷۸۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۷۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۱پ-۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۱۵۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۶

آغاز: ای ز اسم تو مسمی انس و جان ×× نامی از نامت معمای جهان؛ **انجام:** چشم ناظر راز رویش نور باد ×× جان اهل دل ازو مسرور باد
تاریخ آن «تحفه مقبول و مطبوع و لطیف» (۹۳۹)؛ خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن محمد، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ذیحجه۱۱۲۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۸گ (۱۰۵پ-۱۱۲پ)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۱۰-طباطبائی
آغاز: دلبری دیدم نشسته در میان هفت مرد ×× هر زمان میکرد با هر یک خطاب دلبری
پس از آن دو بیت دیگر در معمای فقهی و صورت کتاب‌های امانی؛ کا: طباطبائی سنگلجی، محمد بن صادق، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۰ص، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۳۴۵]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲-۶۲۸۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۲۲سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۲۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۵۸/۵
چند بیت فارسی در معما به نام شب و چرخ پنبه و قفل و رومی و زره و جز اینها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم جمادی الثانی۱۲۸۵ق، جا: لاهیجان؛ جلد: تیماج، ۱۲سطر (۶×۱۱)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۳۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۰۰/۱
آغاز: هر شب بکوی دوست بنالم ز درد دل ×× مانند بلبلی که فغان در چمن کند / گوشه چشمی بسی دارد ز هر سو دل کباب ×× می‌رود از یاد او از گوشه چشم من آب؛ **انجام:** امین: یار ما چون پای در میدان نهد بیش از یکی ××نامش از مضمون آن مفهوم گردد بی شکی؛ برهان: برد جامی ره سوی دربان عجب رمزی شنید ×× کآمد از فکرت در آن نام دل آرامی پدید
یک برگ از کتابی است در معما به نظم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۱ر-۱پ) [ف: ۳۶-۱۵۳]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۷/۴ ـ د
آغاز: بعد حمد خالق و نعت رسول ×× میکنم مداحی زوج بتول / هست درتقسیم اعمال معما این دو بیت؟ ×× باشد اعمال معما بر سه قسم؛ **انجام:** ربنا فاغفرلنا یا ذاالکرام ×× فاستجب هذا دعانا و السلام
رساله‌ای است منظوم در معما؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این تا ۱۱۰پ شعرهای معما است به نام کسان: مولانا محمد نصر الله استرآبادی، نصیر و بابا صادق، مولانا شرف علی مخدوم، مولانا شرف علی یزدی، مولانا حیدر، مولانا بدرالدین شاشی؛ (۱۰۷ر-۱۰۸پ)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۳/۵) [ف: ۱-۲۹۰]

۱۰. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۷
در معما که به نام سلطان محمد صفوی و میرزا سلیمان و میرزا نظام ابوالنصر ابراهیم قطب شاه و سلطان حیدر و به همین ترتیب نام‌های درباریان است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۳۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۴
بای قرا و دختر و جامی و بنام سیفی و به نام رستم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲ص (۱۰۰پ-۱۰۱ر)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۷۲]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸۸/۶-۳۱/۱۶۸
آغاز: بسمله چون درسخن آید لب او نامش را ×× یالی چو زآغاز سخن درگذری / وچنانکه دراسم قراضه ×× دندان ولب تو دل تصور کرده؛ **انجام:** درشکل پری چه بینم او را پیدا ×× از مکر رقیب دیو سیرت چه خللوالحمدلله علی الاتمام ... علی خیرالانام وآله البررة الکرام
منظومه‌ای است درمعما که اسامی افراد را درقالب معما آورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پس ازآن مستزاد کمال بامطلع: «ای ریخته خون دل سود از ده مارابی هیچ گناهی×× بنوازد می‌کشته شمشیر جفا را باری بنگاهی»؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۳۷]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۱۳/۵
آغاز: سید قاسم: لب لعل و قد دلجوی ترا بردم نام ××غنچه خون شد زحیا سرو درافتاد زپا
۵۰ بیت و گاه رباعی است و هر بیتی به‌عنوان نامی از نام‌های اعلام آمده از جمله: سیدقاسم، نجم و نجیب، شمس، عطا، جوکی سلطان، سیفی، عبدالقادر، بایسنقر، شیخ ابوسعید ... و زیر آن نام یک بیت آمده که از مصرع اول یا دوم آن می‌توان آن نام را یافت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۱۰۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۵/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص(۵-۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۴-۱۴۹]

● معمای منظوم / معما، شعر / فارسی
mo‘ammā-ye manzūm

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹۶/۳
آغاز: شاه ابوالفتح بدیع الزمان: شاهی باو خلق بنی آدم را ×× شاید بسلامش قلك اعظم را / حق ساخته دوست ×× گر پشت دو توست؛ **انجام:** نورنام تو به پیش دیده بنمود ×× کردم نظری درون دل بود
شفاهی؛ خط: نسخ، کا: محمد مهری کرکوکی، تا: ۱۲۷۹ق، جا: قسطنطنیه؛ جلد: مقوایی، ۱۶ص (۳۸-۵۳)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۱/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۰]

● **معمای منظوم به اسم حامد** / معما، شعر / فارسی
mo‘ammā-ye manzūm be esm-e hāmed
اراسنجی قزوینی، محمد طاهر، ق۱۲ قمری
arāsanjī qazvīnī, mohammad tāher (- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۹
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱گ (۱۵) [مختصر ف:-۷۷۶]

● **معمای نود و نه نام = معمیات اسماء الحسنی** / معما، شعر، اسماء الله / فارسی
mo‘ammā-ye navad va noh nām = mo‘ammayāt-e asmā’-ol hosnā
نصرالله شیرازی
nasr-ol-lāh-e šīrāzī
نود و نه نام اسماء الحسنی الهی را، هریک در بیتی با تعمیه به نظم آورده، و در فهرست نسخه‌های فارسی (۲۲۰۳/۳) احتمال داده است که ناظم ملا حمیدالدین نصرالله بن عبدالحمید (قرن ۶-۷) باشد.
آغاز: تا منور شد دل از نام اله ×× بی گمان دل را بود سیمای ماه
انجام: قلب او را هم باکسیری رسان ×× بو که در آخر شود خالص از آن

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۰۴/۱۱
سروده صدر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۵-۳۶۸]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷۸/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از صدر دیوانه دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاجی علی وجهی انطاکی، تا: ۹۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲پ-۵ر)، ۱۷ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۱۰]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۵ر-۷۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۴]

● **معمای هندی** / معما / فارسی
mo‘ammā-ye hendī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۱۶/۲۹
آغاز: ما چهار برادر بودیم طبع و نفس و هوی و عقل، برهنه از استعداد و کمال و ترقی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۴۱ق؛ ۲گ (۱۹۲پ- ۱۹۳ر) [ف: ۷-۲۸۳]

● **المعمائية = التحفة البديعة** / معما / عربی
al-mu‘ammā’īya = at-tuḥfat-ul badī‘a
نهروالی، محمد بن احمد، ۹۱۷ - ۹۹۰ قمری
nahravālī,mohammad ebn-e ahmad(1512 - 1582)
اهداء به: امیر محمد درویش
تاریخ تألیف: پایان محرم ۹۹۳ق
در معمیات است از معین الدین بن احمد شهیر به ابن البکاء حنفی بلخی مؤلف «کنز الاسماء فی کشف المعمی»؛ در سه «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶۴/۴
آغاز: بسمله.بنهاية احمدیناطی الذکر ابتدی و بمجد شق قلبه و انزل علیه حم اهتدی ... و عبد فیقول ... عبدالمعین بن احمد الشهیر بابن البکاء البلخی الحنفی؛ **انجام:** وصلی الله علی سید الاولین ... الی یوم الدین
خط: نسخ عربی، کا: محمد بن احمد، تا: ۱۷محرم۱۰۴۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶گ (۷۲ر-۸۷ر) [ف: ۱۰-۱۷۰۷]

● **معمائیه** / معما، شعر / فارسی
mo‘ammā’īye
طباطبائی، علی اکبر بن عبدالحسین، ق۱۴ قمری
tabātabā’ī, ‘alī akbar ebn-e ‘abd-ol-hoseyn (- 20c)
تاریخ تألیف: ۱۳۱۱ق

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۴/۵
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۳پ-۳۱ر)، ۱۴سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف:-۱۵۸]

● **معمائیه** / معما / فارسی
mo‘ammā’īye

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳۳
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ قطع: رقعی کوچک [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۷]

● **المعمرة = الرسالة اليوسفية** / طب / عربی
al-mu‘ammara = ar-r.-ul yūsufīya
هروی، محمد بن یوسف، ق۱۰ قمری
heravī, mohammad ebn-e yūsof (- 16c)
مشتمل بر سه «مقصد»: فی تحقیق الحرارة الغریزیة؛ فی الاشیاء المقویة للحراره الغریزیة و المعمرة (در بیان طبایع و خواص آنها بترتیب حروف تهجی)؛ فی الاشیاء المفنیة للحرارة الغریزیة و الناقصة للعمر.

آغاز: ان اقوی غذاء تقوی به الحرارة الغریزیة و البقاء حمد من یشفی فائحة فاتحة کتابه من کل داء

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا ینبغی ان یستعمل ذلک الا ان یکون المرضی مهیاجا قال الافناع اذا خلط.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۹-۵۳۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۶۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۸۹]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** عرفت الشر لا للشر لکن لتوقیه و من لم یعرف الشر من الناس یقع فیه.

تذکر: نام مؤلف و کتاب باتوجه به آغاز نسخه تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ شعبان۱۰۲۸ق؛ مصحح؛ مهر: «بنده شاه نجف عبدالحمید» (مربع)؛ تملک: عبدالحمید طبیب؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱-۲۱۵]

۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الشیء من الناس یقع فیه. و الحمدلله رب العالمین (قد تمت الرسالة الموسومة بالمعمرة)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۴ ذیقعده۱۰۴۸ق، جا: لاهیجان؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۴]

←معمیات ⟵ معما

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، ۶۸۹ - ۷۵۳ قمری

xāǰū-ye kermānī, mahmūd ebn-e ‘alī (1291 - 1353)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۳۵/۱۱

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۸۲۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر در متن و ۴۳ نیم سطر در حواشی، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۴۷۱]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۳۶/۱۳

خط: نستعلیق، کا: خلیفه صفرشاه، تا: ۹۲۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۳-۴۷۴]

● **معمیات (منتخب)** / معما / فارسی

mo‘ammīyāt (mn.)

شرف الدین علی یزدی، - ۸۵۸ قمری

šaraf-od-dīn ‘alī yazdī(- 1454)

منتخب از معمیات نورالدین عبدالرحمن جامی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ ۶۷گ (۱ر-۶۷ر) [مختصر ف:-۸۱۵]

● **معمیات (رساله در انواع)** / معما / فارسی

mo‘ammayāt (r. dar anvā‘-e)

حسینی نیشابوری، حسین بن محمد، - ۹۰۴ قمری

hoseynī neyšābūrī, hoseyn ebn-e mohammad (- 1499)

این رساله که احتمالاً از حسین بن محمد الحسینی است برگرفته از معمیات جامی می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۳/۴

آغاز: اما بعد بدانکه معما بر دو قسم است فصیح و بلیغ؛ **انجام:** این لفظ بر صفحه صحیفه مینگارم تمت الکتاب بعون الملک الوهاب علی ید اقل الخلیفه محمد علی بن محمد مهدی رب ارحمهما بجاه محمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد علی بن محمد مهدی، تا: ۱۲۲۴ق؛ واقف: ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۲۵۶]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

جوهری کرمانی

jowharī kermānī

به نظم فارسی در دوازده بیت به نامهای «نصر، بهادر، موسی، الیاس، بداغ، ثابت، رشیدی، عضدی،کامل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۵/۲

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین، تا: ۹۸۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱ص (۶)، ۱۵سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۴۶۶]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

مستوفی، عنایت الله، ق ۱۰ قمری

mostawfī, ‘enāyat-ol-lāh(- 16c)

مؤلف معماهایی را از شاعران و معماسرایان دراین مجموعه گرد آورده است. مفرداتی است به نامهای مختلف: علی، علاء، کاشفی، بشیر، الغ. نخستین بیت معما به نام «علی» و آخرین بیت به نام قباد است.

آغاز: علی: حد چشمم نیست تا منزل شود آن ماه را×× خوش بود منزل درون دل شود آن ماه را

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۲۳**

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۵ص (۱۵۰–۱۵۴)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹–۳۳۱]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۳۶**

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۶ص (۳۱۰–۳۲۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹–۳۳۵]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۳۰**

آغاز: برابر؛ **انجام:** سیفی، تیره شب کی سیر چون مهتاب شب دلکش بود ×× گر به مهتاب آن گل آید بی نهایت خوش بود

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱۴۴–۱۵۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹–۳۸۴]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۰/۱۱۵**

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۱۴۲پ–۱۴۳ر حاشیه) [ف: ۳۸–۲۶۰]

۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۲**

کا: محمد بن محمد سلمان، تا: ۶ رجب۱۱۰۴ق؛ مصحح؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲–۴۰]

۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۱**

آغاز: باسم بهمن خوانده دل بهر تو همدم ×× هر چه آن رعنا نوشته؛ **انجام:** و هر شب که باروی یار باشد مراد حاصل است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵ص(۲–۶)، ۱۵–۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷–۵۰۳]

۷. **تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۲**

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵–۶۳۷]

۸. **تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۷/۲ ـ د**

آغاز: برابر؛ **انجام:** مولانا.از سیه بختی دل ما می‌خر و شد ×× گرنه زلف دلبران رخ را بپوشد

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ (۸۶پ–۱۰۳پ)، ۱۱۲سطر (۶×۹) [ف: ۱–۴۳۱]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

رضائی شیرازی، محمد نصرالله

rezā’ī šīrāzī, mohammad nasr-ol-lāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۶/۲

آغاز: بسمله. باسم ملاحکیم: زاهد که چو موسی شده از باریکی ××با او کنی از بهر صفا نزدیکی؛ **انجام:** شریح: آنکه روزش خواندی از اهل نظر ×× رانده چون باشد شب آزارش مبر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۶۷پ–۷۶پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۱–۹۶]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

وقاری یزدی، محمد امین بن عبدالفتاح، -۱۰۸۳؟ قمری

vaqārī yazdī, mohammad amīn ebn-e ‘abd-ol-fattāh (-1673)

از مولانا محمد امین وقاری طبسی، میرزا طاهر نصرآبادی، ملا ناظم هروی، ملاعلی شغال، میر حیدر کاشانی، ملاشرف الدین یزدی، ملا عبدالرحمان جامی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۳ص(۶–۵۸)، ۱۵–۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷–۵۰۴]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

ملا محتشم، ق۱۱ قمری

mollā mohtašam (- 17c)

مؤلف معماهایی را از شاعران و معماسرایان در این مجموعه مختصر گردآورده است. صاحب الذریعة می‌گوید: محتمل است که مؤلف میرزا مقیم محتشم قاینی باشد.

[الذریعة ۲۱/۲۷۲]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۳۲**

آغاز: ادائی، نشاند شعله قهر از دعای این مسکین ×× خدای ما ز خدای نکو ادائی بین؛ **انجام:** ز یاران شکر گویم کز سهیل وصل او روزی ×× شود رخشان و گردد زین درستم مهر و دلسوزی

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۱۵۳)، ۱۱سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹–۳۸۵]

۲. **تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۵**

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵–۶۳۷]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

ملاعلی، ق۱۱ قمری

mollā-‘alī (- 17c)

معماهایی را از شاعران و معماسرایان در این مجموعه مختصر گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۳۱

آغاز: ابراهیم، شده درهم از طره آن صنم ×× بیکار درهم دل ریش هم؛ **انجام:** یوسف، کی زیان بیند کسی چون پیشش آید درد دوست ×× سود بی پایان دل در درد بی پایان اوست

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۳گ (۱۵۱-۱۵۳)، ۱۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۸۴]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

لاهیجانی، محمد باقر بن عبدالملک

lāhījānī, mohammad bāqer ebn-e ‘abd-ol-malek

شامل معماهای او و طریق استخراج آنهاست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۱/۵۵

آغاز: بسمله الله و باللهو الاسماء الحسنی کلها لله. پوشیده نماند که این کلمات پریشان از جمله معمیات بنده قاصر محمد باقر است که اکثر به شرف ملاحظه استاد ... ملا علی اکبر ... مشرف گردیده به تکلیف بعضی اعزه بر صفحات یادگار نوشته آمده و شرحی واضح در تلو هر مصرع از مصاریع هر موزه ایراد نموده شد که جمعی از نازک طبعان ... طریق استخراج حروف اسما را به سهولت منطن (کذا؛ متفطن) گردیده ... معما به اسم واحدبر لوح دو نقطه بی امتحان نها ×× صورت نگار ماه من و مهر آسمان؛

انجام: یعنی مسمای واو لفظ توبه مسمای قاف و مسمای یا مبدل شده اسم نقی. تمام شد

خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رمضان۱۱۰۷ق، جا: قندهار؛ جلد: میشن، ۴ص (۳۱۱-۳۱۴)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۵]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

اصفهانی، محمد رضا، ق۱۲ قمری

esfahānī, mohammad rezā (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۸ رمضان ۱۱۰۷ق

معماهایی است بیشتر در علم ریاضی با عنوان «مسأله، جواب». بخشی از این رساله در ۱۸ رمضان ۱۱۰۷ق به پایان رسیده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹/۳

آغاز: ... با هم ضم کرده (؟) فروخت تمامت آن انارها به دو روزه نوبت فروخته شد

نسخه اصل: کتابخانه شیخ حسن شریعتی-قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۷-۱۱۰۸ق؛ ۱۰ص (۱۳۳-۱۴۲) [عکسی ف: ۱-۱۶۵]

● **معمیات = مجمع الاسماء** / معما / فارسی

mo‘ammayāt = majma‘-ol asmā’

شاملو، عباسقلی بن حسن، ق۱۲ قمری

Šāmlū,‘abbās-qolī ebn-e hasan(- 18c)

معماهای چندی است نظم شده در یک یا دو بیت با دستور حل آنها، نظم شده برای تمرین کسانیکه بخواهند در این فن کار کنند، با دیباچه‌ای به نثر ادبی و گویا از خود شاملو نباشد.در چهل و پنج سالگی گویا در زمان شاه صفی ساخته است. یک دیباچه و سپس معماهای منظوم است به نام خدا و شاه عباس و شاه صفی و دیگران.شاملو سالها از جانب شاه صفی حاکم هرات بود و نصرآبادی از او و پدرش یاد می‌کند و اشعاری می‌آورد.

آغاز: بسمله و به نستعین. باسم الله.ای خیالت جسم جانها را روان ×× وی جلالت لا مکان دلها مکان ... بعد از گشایش معمای مجمع الاسمای توحید باری ... بر شکفته خیالان دقایق زار تحقیق غنچه این مضمون محجوب نماند که ... عباس قلی بن حسن شاملو چون از وقتی که طفل سلوکش نردبان نه پایه آحاد را طی نمود بلب بام عشرات رسیده تا این زمان که سنه سنش با خامس عشر پنجم در پنجه گیریست همواره ... نظر باز تصاویر معانی دلپذیر ... می‌بود و با وجود ... ملک داری و مشاغل ناگزیر مملکت مداری ... همیشه همت برین مصروف بود که اگر ... وقتی بدست آید در مصرفی صرف نماید که مصدر دقایق قلمی و مظهر لطایف شعری بوده این دو معنی دل فریب را ... بنظرها رساند بنابراین ... گاهی ... در علم نازک عمل معما ... تاملی می‌نمود ... ناچار ... این رساله را عجالة اختیار نموده.

[نسخه‌های منزوی ۲۱۹۷/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳-فیروز

آغاز: محجوب نماند که صاحب ذوق سخن خوش رنگ و بو عباسقلی بن حسن بن شاملو چون از وقتی که طفل سلوکش نردبان نه پایه آحاد را طی نمود به لب بام عشرات رسیده تا این زمان که سنه سنش با خامس عشره پنجم در پنجه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان‌های: عبدالجواد، عبدالوهاب عفی عنه، محمد حسین شمس المعالی، میرزا مهدی، در ص ۴۸-۵۱ معمیات متفرقه (با همان خط رساله) و در ص ۵۲-۵۴ معمیاتی است از ملا جامی، متن نسخه جای سخن تنها ابیات معماست و حل آنها در حواشی با اجمال یاد شده است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۳۲۲]

۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** صیاد دام نازی بر هر طرف کشیده ×× تا دانه ای گرفته زو مرغ دل رمیده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح کار هرات، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۸گ، ۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۷سم [نشریه: ۶-۸۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۱/۱۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱گ(۵۳پ-۶۳پ)، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه:

۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۲۹۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۱/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** باسم ادهم، قطره خون ز چشم کم ظرفان ×× می‌نماید سه چار دریاچهباسم شیر، چو باشد بی نهایت یار دلسوز

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲گ(۵۲پ-۶۳ر)، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۲۹۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۹/۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** باسم علی: در آستانه تو پس که نور بینش بود ×× هزار دیده ز جانش گشاده روی نمود

تنها یک برگ آن نوشته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱ص (۴۰۴)، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۳سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بود حق با دوست کر نشنیده حرفش را گذاشت ×× داشت مطلبها دل اما اول و آخر نداشت / سربق را ببر بخنجر تیز ×× این معما بود باسم عزیز / گاو را چون دهی تو آبو علف ×× این معما بود باسم نجف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۵گ، ۱۱سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۱۲]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** باسم عیشی: صبح خوشحالی زشام می‌کساران می‌دمد ×× مهر و مه از روی هم بر روی یاران می‌دمد

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۶۶-ف

نسخه اصل: آکادمی علوم شورویC. 1555؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۱/۹

آغاز: بعد از کشاکش معمای مجمع الاسماء توحید باریتعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، ناتمام؛ اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۳۷۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** صیاد دام نازی بر سر طرف کشیده ×× تا دانه گرفته زو مرغ دل رمیده

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸گ، ۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۱-۹۵]

● **المعمیات** / معما / عربی

al-mu‘ammayāt

حسینی، ابوالقاسم بن محمد، ق۱۳ قمری

hoseynī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (- 19c)

رساله کوتاهی است در بیان تعدادی از معماها که به درخواست فردی مجهول نگاشته شده است. نام مؤلف ابوالقاسم حسینی آمده لیکن در پایان نسخه صورت کامل ابوالقاسم بن محمد حسینی (به عنوان کاتب) آمده که نشان می‌دهد در سال ۱۲۸۸ق در قید حیات بوده است. در برخی رساله‌های پیشین این مجموعه نام کاتب «ابوالقاسم خراسانی» آمده است و بعید نیست دو نام مربوط به یک نفر باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۷/۶

آغاز: أیها الاخ المعزز المکرم المويد بالاکرام و الاعزاز و الموفق فی حل المعیات و الاغاز، دخبری عن اسم اول الافعال و ثانیه ثانی الاسما لو ترک ثالثه عن الدما؛ **انجام:** انه لو زید أول رابعه علی ما قبل قلب ثانیه صار کعدد الشهور و الله أعلم بحقائق الأمور.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۷ق؛ ۱ص(۴۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۳۵-۱۸۶]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammīyāt

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری

dāneš-e tabrīzī, lotf-‘alī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۴/۲

آغاز: باسم عباس: عباس چو روی خویش در آینه دید ×× خورشید دگر گشت قرین با خورشیدروشن است که از خورشید اول عین و از آن حرف ع خواسته

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۹۷-۹۸)، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۲سم [ف: ۴۳-۱۹۱]

● **معمیات** / معما / فارسی

mo‘ammayāt

معمائی، احمد

mo‘ammā’ī, ahmad

در این کتاب مجموعه معمیات به نظم از مولانا صاحب، عبدالله افندی، اهلی شیرازی، نصرالله شیرازی، یعقوب شاه بطریق (؟)، فضولی بغدادی، محمود طالی، محمد بدخشی، امیر علی شیر قوامی، محتشم کاشی، احمد معمایی و غیره آورده شده است.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۶۳

آغاز: عندلیب افغان بیحد کردان گل چون رسید ×× سوی او چون دید بلبل روی یار خوش دید؛ **انجام:** سران عاشق که بیند زلف آن ماه ×× سپاس از دل خود باشد آگاه

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: مقوایی، ۱۹۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۳×۲۰/۵سم [ف:-۵۹]

● **معمیات = معما = دستور معما ۱** / معما / فارسی

moʻammayāt = moʻammā = dastūr-e moʻammā

آغاز: این مختصری است مشتمل بر مقدمه و قواعدی چند که معتبرست در فن معما و بر خاتمه اما مقدمه در بیان حقیقت معما و تقسیم او و تعریف اقصامش ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴۴/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** دوش جمعی ز یار برسیدند ×× نام در مجلس شریف و وضیع / گفت حالی و در میانه آن ×× کرد نقش دهان ز جمیع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مذهب و مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۲۴گ (۱۵پ-۳۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۳سم [ف: ۳۲-۶۰۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** که اصلاح آن عین صلاح دانند له الحمد فی الاول و الاخر و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسین بن سلام الله ابرقویی، تا: دوشنبه ۲۸ صفر۸۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۵ص (۱۲-۵۶)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۷/۶سم [ف: ۵-۳۷]

● **معمیات** / معما / فارسی

moʻammīyāt

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۱

از مولانا اشرف یزدی، مولانا سید حیدر، مولانا امین الدین حسن؛

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۰۲ر-۳۰۳پ) [ف: ۲۹/۱-۱۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۶۹

از این کسان: مولانا شاه علی ...، عبدالصمد مشهدی، مولانا محمد نصرالله مجیبی، بیکسی شوشتری و امیر سید نیشابوری؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بریع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۰۰ر-۳۰۱ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۱

از مولانا اشرف یزدی، مولانا سید حیدر، مولانا امین الدین حسن؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ(۳۰۲ر-۳۰۳پ) [ف:۲۹/۱-۱۴۲]

● **معمیات اسامی چهارده معصوم** / معما / فارسی

moʻammayāt-e asāmī-ye čahārdah maʻsūm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۵/۲

آغاز: ای که خواهی نجات و فیض علوم ×× باش مولای چارده معصوم؛ **انجام:** تو زمهدی ز راه کج برهی ×× جز بمهدی ولی چو دل ندهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲گ (۵۷ر-۵۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۰۰]

←معمیات اسماء الحسنی ⟵ معمای نود و نه نام

● **معمیات اسماء الحسنی** / معما / فارسی

moʻammayāt-e asmā'-ol hosnā

شغمال، علی، ق۱۱ قمری

Šaqmāl,ʻalī (- 17c)

در هر بیت از این منظومه نیز یکی از اسماء حسنای الهی به‌طور تعمیه به نظم کشیده شده است.

آغاز: اندرون اهل دل خالی زحق ×× نیست یکدم ذکر حق سازم سبق / نیک کردم حال دل باری ز ذکر ×× من از آن بگزیده‌ام این ذکر فکر

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۹۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الصبور: وز کرم رو باصلاح آور مرا ×× چون پریشان او گشته فنا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ مجدول؛ ۳گ(۳۱پ-۳۳ر)، سطور چلیپایی(۹/۵×۱۷) [ف: ۴۱-۷۱۴]

۲. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۳۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** نام بدیع: درگذر از بنده عاصی بدی ×× کن سرش بیخود ز جام بیخودی

در نسخه ۹۱ بیت است و بقیه آن از دفتر افتاده؛ خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۰۳/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و زکرم رو باصلاح آور مرا ×× چون پریشان حالم و گشته فنا

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۰پ-۸۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۵]

● **معمیات ریاضی در کیمیا** / معما / عربی

moʻammīyāt-e rīyāzī dar kīmīyā

معماهایی در مسائل ریاضی و حساب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۶/۲

آغاز: حلی مرکب من ثالثه اجزاء؛ **انجام:** و دمانات الثانی فی المخرج حصل عن الافق ۶۱۱۴ ... موافقا لمامر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۲۲پ-۲۴ر)، ۲۸سطر چلیپایی (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۳۱]

● **معمیات معمائی** / معما / ترکی
mo‘ammayāt-e mo‘ammā’ī

معمائی، احمد

mo‘ammā’ī, ahmad

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۱۵

آغاز: بسمله. سبحان الذی عمی اعظم اسمائه الاسمی فی بیوت اسرار لطفه الاسنی ... و بعد رای نکته شناس ارباب فظنت و ذکا و ضمیر منیر ارباب فهم عقده گشایه پوشیده و ستیر قالمیه؛ **انجام:** بونلردن ما عداعمل تشبیه ده بر محلده اعتبار اولنور که زلف دن جیم و دال و لام اراده قلنور مراد اولنان قرینه اسم تعیین ایلر و السلام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۲۹۵]

● **معمیات ملا جنوبی** / معما / فارسی
mo‘ammayāt-e mollā jonūbī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۰/۳

گویا نجاری است طبعش کمال لطف دارد خصوصاً با معما؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۶سم [ف: ۱۷-۵۰۳]

● **معمیات منظوم** / معما، شعر / فارسی
mo‘ammīyāt-e manzūm

نیشابوری، شاه علی

neyšābūrī, šāh ‘alī

آغاز:بسمله. باسم امیر: همدم شب تار ما که خواهد بودن ×× جز ناله زار ما که خواهد بودن

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اشکبارست روز و شب دیده ×× تا رخ ماه و زلف پوشیده

معمیات شاه علی نیشابوری؛ خط: نستعلیق، کا: ابراهیم خروتی، تا: دوشنبه ۱۲ رجب۹۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۷۳-۱۷۷)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر کس بتماشای گلستان نظر ×× افکند دل زار همان بر رخ یار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۷۷پ-۸۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۱-۹۶]

● **معمیات و الغاز و پراکنده‌های دیگر** / گوناگون / فارسی
mo‘ammayāt va alqāz va parākande hā-ye dīgar

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۷/۱۷

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، شکرالله بن رضاقلی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۳۶۴-۳۷۶)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۲]

←معنای آیه «علّم آدم الاسماء کلها» ← علم الاسماء

● **معنای اصطلاح «سهم»** / هیئت / فارسی
ma‘nā-ye estelāh-e «sahm»

کلمه «سهم» را در اصطلاح منجمین بیان کرده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۴

آغاز: سهم در اصطلاح ارباب نجوم و احکام و دلایل خبرهای مخصوص؛ **انجام:** سهم الوزیر، صاحب الطالع، عطارد، الطالع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ(۵۶پ-۶۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [مؤید: ۳-۲۵۹]

● **معنای الحمدلله** /کلام و اعتقادات / عربی
ma‘nā-ye al-hamd-o-le-lāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۳/۱۱

آغاز: فان قیل معنی قوله الحمدلله ثابت اله و هو باطل لان الحمد فعل الحامد الحادث؛ **انجام:** حیث ذکر المصدر اعنی به الحمد واراد به الحاصل معنی المصدر اعنی به المحمودیة تأمل شرح.

فائده کوتاهی بدون نام نویسنده؛ بی‌کا، تا: باتاریخ۱۱۸۴ق؛ مجدول، مصحح، محشي؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۳۵ر)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۶]

←معنای حروف الفبا و ابجد ← معنی حروف تهجی

● **معنای حق و حقیقت و جایگاه آن میان امریت و خلقیت** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘nā-ye haqq va haqīqat va jāygāh-e ān mīyān-e āmerīyyat va xalqīyyat

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۴/۱۳

آغاز: تبصرة فافتح بصیرتک یا انسان بنور معارف القرآن و انظر

اولیة الرحمن بآخریة الرسول الهادی الی عالم النور و الرضوان؛ **انجام:** و تکرم بکرامة التکوین و تکلم بکلام رب العالمین و نسلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۴۰پ-۴۱ر) [ف: ۲۰-۵۴۱]

● **معنای حمد و نعماء** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘nā-ye hamd va no‘amā’

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج مذهب؛ مهر: صحاف «حاتم باشی صحاف ۱۲۳۹»؛ ۲گ (۱پ-۲ر)، ۱۳سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۰۷]

● **معنای دین** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma‘nā-ye dīn

اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۱۱۷/۱۱
آغاز: بدانکه این برده معنی آمده، اول توحید ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۹۹ق؛ ۱ص(۷۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [دو کتابخانه اراک:-۱۴۶]

● **معنای رنگ** / لغت/ فارسی
ma‘nā-ye rang
۳۱ معنا برای آن بر شمرده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۵۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۱ص (۲۳حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۷]

● **معنای سبحان الله و وجوه آن** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘nā-ye sobhān-al lāh va vojūh-e ān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۲/۷۰
آغاز: معنی سبحان الله تنزیهه و التنزیه له تعالی علی اربعة اوجه تنزیه ذاته و صفاته و اسمایه وافعاله
خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: ۱۲ رمضان۸۵۲ق؛ جلد: میشن، ۲ص (۱۳۶-۱۳۷)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۹]

● **معنای سجع** /معانی بیان / فارسی
ma‘nā-ye saj‘

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۳/۱۹
بی‌کا، تا: باتاریخ۱۲۴۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱ص (۳۶۳ر)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۸]

● **معنای صراط مستقیم** / تفسیر / عربی
ma‘nā-ye serāt-e mostaqīm
مؤلف بعد از مقدمه‌ای در معنای صراط مستقیم، مثال‌ها و مصادیقی از آن را بیان می‌کند و می‌نویسد:«و لنذکر امثلة مما وقع من ذلک فی هذه الامور من کبار المسایل و صغارها و مما له شأن و مما قومه اللجاج، المثال الاول و سببه حب الریاسة. الا انهم صورورہ بالدیانة لیروج فکان لناس میل الی قرائة النبی ...». در نسخه تا مثال ۱۸ آمده است و پس از آن افتادگی دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۶/۵
آغاز: قوله تعالی و ان هذا صراطی مستقیماً فاتبعوه و لا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله فهم عدو الله ابلیس مقدار ذلک و طمع فالفروضة فلذا قال لاقعدن لهم صراطک المستقیم جعل اللعین نعوذ بالله منه همته فی العقود علی الصراط؛ **انجام:** فنظرو کم الی یوم القیمة و الخصام فاذا کان هذا اعتقادهم فی یزید و ابیه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج منقش، ۱۰گ (۲۴۹پ-۲۵۸پ)، ۳۶ و ۲۸ سطر (۱۱/۵×۲۲/۵ و ۱۴/۵×۲۴)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۰-۱۵۵]

● **معنای طبیعت** / فلسفه / عربی
ma‘nā-ye tabī‘at

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۴
آغاز: الطبیعة باشتراک الاسم یطلق تارة علی ما هو مبدء الحرکة و السکون ... و تارة علی اعیان الموجودات؛ **انجام:** فان کل سرعةیکون سرعة بالاضافة الی بطو و بالعکس و هذا غیر معنی الشدة و الضعف فتحقق هذه المعانی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص (۶۰پ)، ۲۴سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف:-۱۴۶۶]

● **معنای وجود به لسان اهل ذوق و تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘nā-ye vojūd be lesān-e ahl-e zowq va tasavvof

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴/۶
آغاز: در بعضی اشارات بلسان اهل ذوق و تصوف بر عارف خبیر مستور نماند که وجود را به دو معنی اطلاق کنند؛ **انجام:** و فرموده‌اند که عالم ربانی عبارتست از اعراض ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲ص

(۱۲-۱۳ الحاقی)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۴]

↩معن بن زائدة ≻ اخبار معن بن زائدة

● **المعنوية الخفية = معنوی شریف** / شعر / فارسی

al-ma'navīyat-ol xafīya = ma'navī-ye šarīf

گلشنی بردعی، ابراهیم بن محمد، ۸۳۰ - ۹۴۰ قمری

golšanī barda'ī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1427 - 1534)

تاریخ تألیف: ۹۲۲ق

مثنوی عرفانی در ۴۰۰۰۰ بیت در برابر مثنوی مولوی از رهبر گلشنیان شیخ ابراهیم بن محمد بن حاج ابراهیم بن شهاب الدین آیطوغمش بردعی آمدی رومی ملقب به هیبتی و معروف به گلشنی از سلسله خلوتی (آذربایجان ۸۳۴ق- مصر ۹۴۰ق) شاگرد و مرید دده عمر ضیاء روشنی تبریزی خلیفه سید یحیی خلوتی که آن را از افاضات استاد خود شمرده است. وی می‌گوید: «روشنی ده دیده را مردم صفت ×× هست نظم معنوی را معرفت / گلشنی را روشنی دیده زاوست ×× زان نظر چون مردمک بگزیده اوست / کان ضیاء معنوی از روشنی است ×× خود صفت روشن نما از گلشنی است».

[فرهنگ سخنوران ۴۹۷؛ الذریعة ۹۳۴/۹ و ۲۷۳/۲۱ و ۳۰۳/۱۹؛ کشف الظنون ۵۱۹/۱؛ ریحانة الادب ۴۰۴/۳؛ قاموس الاعلام ۵۸۰/۱؛ هدیة العارفین ۲۶/۱؛ الذریعة ۹۳۴/۹؛ دانشمندان آذربایجان ص ۳۱۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۹۵

خط: نستعلیق، کا: موصلی، ابن علی، تا: نزدیک پایان رجب۹۳۰ق؛ مجدول، با یک سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۰۳گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۱۴۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز: نو بنو بی چون صفت از همدمی ×× وچه خود بیند زمن بی چون دمی؛ **انجام:** اول آخر آن نشان بی چون مقام ×× ختم شد از معنوی تم الکلام

نزدیک سی و هشت هزار بیت است؛ خط: نستعلیق، کا: جبلی بن علی، تا: اوایل ربیع الثانی ۹۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۴۱۵گ، ۲۶ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵-۶۱۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۶۴

آغاز: الحمدلله الذی اوثنی العلم بلاشک من الیقینباء بسم الله الرحمن الرحیم ×× گشت چون مفتاح از وحی علیم / کو چو بسم الله مفتاح از لدن ×× کو کلید آمد زفتاح سخن؛ **انجام:** در میان شان از و رنگی کس ندید ×× جنگ و بحث و قال و قیل ای نو سعید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و۱۱؛ با دو پیشانی مذهب، مجدول؛ تملک: میرزا محمد علی اردوبادی؛ با یادداشت اسماعیل دزفولی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۶۸گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۴-۷۶۲]

↩معنوی شریف ≻ المعنوية الخفية

● **معنی آیات «یوم لا ینفع مال و لا بنون، و نفخت فیه من روحی و غیرها» (رساله در ...)** / تفسیر/ فارسی

ma'nī-ye āyāt-e «yowm-a lā-yanfa'-o māl-on va lā banūn,va nofexat fī-he men rūhī va qayr-o-hā» (r. dar)

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad(1412 - 1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر [ف: ۳۰-۷۴]

● **معنی الاجباء** / لغت / عربی

ma'na-l ijbā'

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn(967 - 1045)

در تفسیر کلمه اجباء و تاویل حدیث «من اجبی فقد اربی» یعنی کسی که محصول زراعی را قبل از ظهور صلاحیت آن، بفروشد؛ به تحقیق اقدام به ربا نموده است.

آغاز: اما مسالة الاجباء فی اللغة العربیة هو ان یباع الزرع قبل ان یبدو صلاحه یقال اجباء الرمل یجبئی اجباءاً اذا فعل ذلک فمعنی ما روی عن النبی.

انجام: و صار مجری قول القائل من زنی فقد سرق ای هو عاص مخالف لله تعالی کما ان ذلک بهذه الحالة.

چاپ: بیروت، ۱۴۲۲ق، ضمن مسائل المرتضی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «محمد صالح العباد» (بیضوی)؛ ۱ص (۸۳ر)، ۶سطر، اندازه: ۴×۱۰/۵سم [ف: ۳۲-۷۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر ربیع الاول۱۱۱۷ق؛ کاغذ: شرقی، ۱گ (۱۷۹)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۲سم [ف: ۲۸-۵۷۵]

● **معنی احادیث عرفانی و اطوار سبعه قلبیه** / عرفان و تصوف، شرح حدیث / فارسی
ma‘nī-ye ahādīs-e ‘erfānī va atvār-e sab‘e-ye qalbīye

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۸۷
و کلامی از دهدار در باره ذکر؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۲۳پ–۱۲۵پ) [ف: ۷–۱۹۰]

● **معنی الاحد (رسالة فی)** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘na-l aḥad (r.-un fī)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۳/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه کلمات فی بیان معنی الاحد سبحانه امرنا بکتبها فاکتب، ان الله سبحانه احد بسیط قد طوی باحدیته و بساطته جمیع ما سواه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۴۲–۴۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۱–۵۶]

● **معنی الاذان و الاقامة = ترجمه اذان و اقامه** / فقه / عربی، فارسی
ma‘na-l aḏān wa-l iqāma = t.-ye azān va eqāme

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۳۹
آغاز: بسمله معنی حروف الاذان و الاقامه حدثنا احمد بن محمد بن عبد الرحمن المروزی؛ **انجام:** و لها خامتیان الرضا و التسلیم ... کی تواند دیده احول دو دیدن روز را
مروی عنه: علی بن ابی طالب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● **معنی ازلام** / لغت / عربی
ma‘nī-ye azlām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۱۰۸
از مجمع البیان؛ کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶–۱۳۷]

←معنی الاستعلاء (رسالة فی) ← الاستعلاء

● **معنی الاستواء علی العرش (رسالة فی)** / تفسیر / عربی
ma‘na-l istiwā’ ‘ala-l ‘arš (r.-un fī)

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
در پاسخ سؤالی از او درباره معنی «استوی علی العرش الرحمان» که در قرن آن آمده است. در صدر نسخه نام غزالی آمده اما در فهرست مؤلفات او و در غزالی نامه نیامده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱۴/۹
آغاز: بسمله سئل الامام حجة الاسلام ابو حامد محمد بن احمد الغزالی قدس الله سره عن مسئلة و قیل ان یستوی بین العرش و بین سائر الموجودات بالنسبه الی الله تعالی؛ **انجام:** و قد اغنانا الله تعالی عن اقتحام و رطه الظن فی غیر مظان التعبدات العلمیة فلنقل آمنا کل من عند ربنا کما قال السلف فان المخلطی علی صفات الله تعالی و علی مراده فی خطر یوم القیمة و المعروض عن البحث عن ذلک فی سلامة و الحمدلله صلوته علی نبیه محمد (ص)
خط: نسخ، کا: رجب علی اصفهانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۳۷۷–۳۹۰)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۱۵]

● **معنی اسفار اربعه و ...** / عرفان و تصوف / عربی – فارسی
ma‘nī-ye asfār-e arba‘ye va ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۱۱۸
پراکنده‌هایی در ...؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی،تا:قرن۱۳؛۲گ(۲۱۹ر–۲۲۰ر)[ف:۷–۱۹۳]

● **معنی اسلام و ایمان (رساله در)** / کلام و اعتقادات
ma‘nī-ye eslām va īmān (r. dar)

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ – ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)
رساله در بیان معنی اسلام و ایمان، و در آن از ما به الامتیاز و ما به الاشتراک ایندو بحث و گفتگو کرده و در ضمن اشاره به بعضی از ادله راجعه به امامت و بیان معنی ناصب نیز نموده است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۱۸/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۷×۱۱سم [فهرست عراقی: ۱–۳۳۱]

● **معنی «اسند عنه»** / رجال / عربی
ma‘nī-ye «osned-a ‘an-h»

تویسرکانی، امین بن محمد خلیل، ق۱۳ قمری
toyserkānī, amīn ebn-e mohammad xalīl (- 19c)
تاریخ تألیف:دهه آخر جمادی الاول ۱۲۰۵ق (شاید ۱۲۵۰ق. ؟)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴۳/۹
آغاز: بسمله حمدله و بعد اعلم انّهم اختلفوا فی معنی اسند عنه
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۰ق، جا: اصفهان؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲۱۱–۲۳۱)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)،

اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۴۹]

● **معنی الاطلاق و نفی الاطلاق** / فلسفه / عربی
ma‘na-l iṭlāq wa nafy-ul iṭlāq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۱/۱۲
آغاز: ... فیا ایها الولی الکریم نبه عن غفلتک لمعرفة حقیقة الحقایق بذات هی هی لیس هنا اطلاق و لااطلاق الشیء و لایقال عند ها شیء؛ **انجام:** فانظر الی ما یاتی فسنبین کل ما تحمل طبیعتک لازایداً و لاناقصاً حتی لاتفسد معیدتک و تهلک انشاء الله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۸ص (۴۱۲-۴۲۹)، ۱۵سطر [سنا: ف: ۲-۲۰۳]

● **معنی «اف»** / لغت / عربی
ma‘nī-ye «of»
ازهری، خالد بن عبدالله، ۸۳۸ - ۹۰۵ قمری
azharī, xāled ebn-e ‘abd-ol-lāh (1435 - 1500)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۹۱
آغاز: قال الشیخ خالد الازهری فی اف اربعون لغة ذکرها فی الارتشاف و حاصلها ان الهمزة اما ان یکون مضمومة او مکسورة او مفتوحة؛ **انجام:** کحاث باث بالحاء المهملة و الباء الموحدة بعد کل منهما الف بعد ها ثاء مثلثة مکسورة ... من حسن طی القماش
نامبوب؛خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۳۶۵) [ف: ۱۵-۱۷۴]

● **معنی الف** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘nī-ye alef
رساله‌ای به رروش وطریقه حروفیه که درآن معانی حرف «الف» بیان شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۸/۱
آغاز: بسمله بدان ابی طالب علم یقین که الف اشار تست باسم ذات حضرت عزاسمه وجل ذکره همچنانک حضرت عزت محیط جمیع اشیاست؛ **انجام:** تفسیر می‌کنند بعضی مفسران حروف مقطعه را باسماء صفات، پس الف محیط باشد باسماء وصفات عدمیه وقهریه وباسماء صفات وجودیه ولطفیه تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۳]

● **معنی الفاظ الجرح و التعدیل (فائدة فی)** / درایه/عربی
ma‘nā alfāẓ-il jarḥ wa-t ta‘dīl (fā’idat-un fi)
در پایان نسخه چنین نگاشته‌اند: «منقول من رجال الشیخ العالم بهاء الدین بن عبدالحمید الحسینی هکذا وجدنا هذه النسخة بخط ملا میرزا محمد و نقلنا عند بواسطة واحدة (من خط استادی مولی سلطان محمد سلمه الله) کذا وجد فی ظهر الخلاصة المصححة بتصحیح العالم الحسین بن الحسن العاملی المشغری و له اجازة فیها الی المولی محمد علی الکشمیری علیهما رحمة الله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۲
آغاز: فائدة جلیلة لابد منها و قد خلا کثیر من المصنفین عنها و هذه الفاظ ذکرها الفضلاء الراسخون ...
خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: با تاریخ۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۵پ- ۷پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۴۳-۱۸۶]

● **معنی الفاظ متعارفه اطبا** / طب / فارسی
ma‘nī-ye alfāz-e mota‘ārafa-ye atebbā
در بیان بعضی الفاظ غریبه که متعارف اطباست.

سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۶۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۳۳ر-۳۳۳پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اوراق عتیق: ۲-۳۸۸]

● **معنی الالف و اللام و ما یتعلق بها** / نحو,اصول فقه / عربی
ma‘na-l alif wa-l lām wa mā yata‘allaq-u bi-hā
هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹ قمری
heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-‘alī (1803- 1882)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۵ ربیع الثانی ۱۲۹۹ق
در آغاز دو مقدمه است، سپس درباره انواع لام تعریف در آن بحث می‌شود.
آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله المعصومین اما بعد فیقول المفتقر الی الله الغنی محمد تقی بن حسینعلی الهروی ... هذه رسالة فی تحقیق معنی الالف و اللام و ما یتعلق بها مما یلیق ذکره فی المقام
انجام: و لو فرض فلابد من ارتکاب تکلف بعید جدا بالنسبة الی احد الجزئین او مجموعها هذا تمام ما اردنا بیانه فی هذه الرساله التی حررنا علی العجاله و ح فلنختمها بحمدالله و الصلوة علی نبیه لیکون ختامه مسکا و فی ذلک فلیتنافس المتنافسون ... و عترته الکرام البررة

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۱۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۱]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۹۶/۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: صادق حسینی، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۶۵۷-۶۶۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۸۹]
۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۹/۱**
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد بن نعمت الله حسینی، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۵]
۴. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۳/۳**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۷ رجب۱۲۸۱ق؛ محشی با نشان «منه عفی عنه»؛ جلد: میشن، ۴گ (۴۹ر-۵۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۲۹]
۵. **تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۹۵/۳ - ج**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بای مادارانی لنجانی، عبدالجواد بن عبدالرحیم، تا: چهارشنبه ۲۴ محرم۱۲۸۹ق؛ از روی نسخه‌ای که باید مقابله شده با نسخه اصل خط مصنف بوده باشد؛ ۱۸گ (۲۷پ-۴۴پ) [ف:-۲۸۶]
۶. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱۳/۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد علی بن محمد حسین، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۴۷ص (۵۵-۱۰۱)، ۲۱سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۷۱۴]
۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۲۲/۱**
آغاز و انجام: برابر؛ و قد فرغت من تحریرها یوم الاربعاء خامس شهر ربیع الثانی سنة ۱۲۴۹ ... علی هاجره الف الف سلام و تحیة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳ص (۲۶-۴۸)، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:۱۳-۱۳]
۸. **تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۵۹/۸**
آغاز: الحمدلله ... اما بعد، فیقول ... بتحصیل مرضاته؛ **انجام:** کالنسبة المعلومة حملیة او غیر حملیة فی المو
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵ص(۱۷۲-۱۸۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۰۵]

● **معنی الله** / لغت/ عربی
ma‘na-l lāh
در تحقیق لفظ و معنی جلاله الله.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۰/۴
آغاز: فی تحقیق الجلالة و المشهور انه مشتق عربی و اشتقاقه اما من اله بمعنی عبد او من اله اذا تحیر؛ **انجام:** و تعبیر انها بعد ما نبهناه علیه و الله الموفق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۳۵]

● **معنی الامانة و الامامة = اثبات ولایة امیرالمؤمنین علی** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘na-l amāna wa-l imāma = iṯbāt-u wilāyat-i amīr-il-mu’minīn ‘alī
ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad(1608 - 1687)
در اثبات معنی امانت و امامت از طریق عقل و نقل سخن گفته است.
آغاز: بسمله ان لواجب الوجود جل شانه الفیاضیة العامة و الجوادیة التامة
انجام: فالاولی حمل العقل فی الحدیث الشریف الذی شرحناه علی العقل انمر القوة الادراکیة و الحالة الادراکیة لیکون موافقا لتلک الاحادیث الشریفة

۱. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۳۵/۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد معصوم بن افضل، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی با نشان «لمحرره ابوالقاسم الموسوی اللاهیجی، محمد رضا الموسوی اللاهیجی الموعد بقاضی، لمحرره کریم الحسینی اللاهیجی، نقل من المجلی»؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۰۴پ-۱۱۵ر)، ۱۸سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف:-۳۷۴]
۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۹**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۸ص (۳۱۰-۳۲۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۹-۲۴۱]
۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۳۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۷-۱۱۹]

● **معنی الأمر = صیغة الأمر** / اصول فقه / عربی
ma‘na-l amr = ṣīġat-ul amr
مؤلف (احتمالا) از جمله یکصد و هفتاد و چهار نفر اصحاب شیخ مرتضی انصاری (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق) است که بر رسائل شیخ شرح و حاشیه و تعلیقه نوشته‌اند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۲۱۵
آغاز: فی الامر و فیه مسائل اتفق الاصولیون علی ان صیغة افعل یستعمل فی خمسة عشر معنی؛ **انجام:** و کل ذلک قبیح سلمنا لکن لزوم البناء علی الاحتیاط انما هو فیما اذا قطع باشتغال الذمة فیحکم به

بخشی از یک رساله است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۵]

● **معنی الأمر** / اصول فقه / عربی

ma‘na-l amr

رساله‌ای که در آن معانی صیغه امر و مدلولات آن آمده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۵۹/۲

آغاز: فی الأمر و فیه مسائل، اتفق الاصولیون علی أن صیغة افعل یستعمل فی خمسة عشر معنی؛ **انجام:** لزوم البناء علی الاحتیاط انما هو فیما اذا قطع باشتغال الذمة فیحکم به ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۴گ (۴۸ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۲۳۴]

● **معنی الامر بین الامرین من قول الفاضل الاسترآبادی** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘na-l amr bayn-al amrayn min qawl-il fāḍil-l istarābādī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۷/۴

خط: نستعلیق، کا: تونی، عبدالواسع بن علامی، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱ص (۹ر)، ۱۸سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۱۹]

● **معنی «انا نقطة التی تحت الباء» = رساله نقطه = نقطه** / عرفان و تصوف، شرح حدیث / فارسی

ma‘nā «ana noqtat-ol latī taht-al bā’» = r.-ye noqte = noqte

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1433)

رساله‌ای مختصر ودقیق در شرح معنی حدیث مروی ومنسوب به امیرالمؤمنین (ع) که فرموده است:«انا نقطة التی تحت الباء». این رسالهبر مشرب عرفانی و به فارسی قدیم نگاشته شده است و مؤلف در آن با بهره‌گیری از علم حروف و اعداد به تأویل وتفسیر معنی باطنی حدیثمذکور پرداخته است. مؤلف در آن تصریح کرده که آن را در پاسخ نامه فردی از دوستان خود نوشته و آن را در چند «پایه» قرار داده است.

حدیث نقطه که حدیثی معروف و منسوب به امیر مؤمنان است در منابع و مصادر به صورت‌های مختلف نقل شده است:شعرانی روایت کرده که امام علی (ع) فرمودند: «لو شئت لاوقرت لکم ثمانین بعیرا من معنی الباء» (لطائف المنن، چاپ مصر، جلد ۱،ص ۱۷۱)؛ قندوزی حنفی روایت کرده است: «اعلم ان جمیع اسرار الکتب السماویة فی القرآن و جمیع ما فی القرآن فی الفاتحة و جمیع ما فی الفاتحة فی البسملة و جمیع ما فی البسملة فی باء البسملة و جمیع ما فی باء البسملة فی النقطة التی تحت الباء قال الامام کرم الله وجهه: انا النقطة التی تحت الباء. و قال ایضا: العلم نقطة کثرها الجاهلون و الالف وحدة عرفها الراسخون» (ینابیع المودة، ص ۶۹ و ۴۰۸)؛ همدانی در بحر المعارف چنین روایت کرده است: «قال علی علیه السلام ظهرت الموجودات عن بسم الله الرحمن الرحیم» (بحرالمعارف، ص ۳۷۴)؛ مرحوم اشکوری در کتاب دو چوب و یک سنگ گفته است: «و نیز منسوب به آن حضرت است: ظهرت الموجودات عن باء بسم الله و انا النقطة التی تحت الباء».

این رساله به دوانی هم نسبت داده شده است. نسخه‌ای از آن در «قاهره» است که به غلط به عزیز نسفی نسبت داده شده است.

آغاز: الحمدلله مفیض الحکم و الصلاة علی محمد و آله و سلم دی یک ناگاه از عراق وفاق و سر حد بسط و استنطاق رقمی از عزیزی رسید مشعر به استکشاف معنی انا النقطة التی تحت الباء

انجام: ز قندی سخن پخت حلوا کمالببینید یاران که چون آمدست. وصلی الله علی محمد و آله و سلم.

چاپ: درضمن میراث حدیث شیعه،قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، دفتر اول،۱۳۷۷ش،ص ۱۷۳ - ۲۰۱، تحقیق علی فرخ؛ جاویدان خرد، ۱۳۷۷ش، ص ۳۱۱ - ۳۲۳

[نسخه‌های منزوی ۱۴۶۷؛ فهرستواره منزوی ۱۰۴۴/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۶/۱۴

آغاز وانجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ مهر: عبده علی نوری ۱۱۹۶ هـ (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳ص (۱۲۴-۱۲۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۳۷]

۲. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه:بدون شماره۴/

کا: عبدالقادر بن محمد بن افضل خراسانی، تا: ۱۶ جمادی الثانی ۹۰۱ق [میراث اسلامی: ۵-۶۲۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۴/۵

آغاز وانجام:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۳و۹۰۴ق، جا: مسعودیه یزد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸ص (۱۲۷-۱۳۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۱۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از دوانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن مسافر قاضی، تا: ۹۳۹ق؛ ۵گ (۱۱۲پ-۱۱۶پ) [ف: ۶-۲۲۴۷]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۲۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آغاز قرن۱۰؛ جلد: میشن، ۲۰سطر، اندازه:

۱۵/۲×۲۰/۷سم [ف: ۷-۱۵۳]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۹۶/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۲۱۸پ-۲۲۱پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۵/۷سم [ف: ۷-۲۶۱]

۷. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۲۰/۱۷

آغاز و انجام: برابر

کا: حسینی، محمد قاسم بن تاج الدین محمود، تا: ۱۰۴۰ق؛ ۱۰گ (۱۵۸پ-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۴۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۸/۴ و ۲۸۱۴/۴-ف

خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن محمد، تا: ۱۰۴۸ق؛ ۱۲ص (۱۸۹-۲۰۰)، ۱۷سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۰۹] و [فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۳۵/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۷جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۰۸پ-۱۱۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۸-۲۳۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۳/۱۱

آغاز: بسمله دی یک نگاه از عراق و فاق بر سر حد بسط و استنطاق رقمی عزیزی رسید مشعر باستکشاف «انا النقطه تحت الباء». و چون در وقتی بود که قهرمان زمان؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق [ف: ۴۷/۱-۲۰]

۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [ف: ۳-۵۰]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۱۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ربیع الثانی۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ [ف: ۱-۳۱۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ترسم از دست من عنان بجهد ... و صلی الله علی محمد و اله و سلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۳۰۶ [رایانه]

● معنی الانزال للکتاب (رسالة فی) / عرفان و تصوف / عربی

ma'na-l inzāl li-l-kitab (r.-un fi)

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ - ۸۳۲ قمری

jīlānī, 'abd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۲/۲-ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۲۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الاول۸۵۱ق، جا: ابرقوه؛ ۶گ (۱۰-۱۵)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۴۷۶]

● معنی «انفسکم فی النفوس» (رسالة فی) / کلام و اعتقادات / عربی

ma'nā «anfus-u-kum fi-n nufūs» (r.-un fī)

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

رساله‌ای در حل اشکال در چگونگی جمع بین حدیث «انفسکم فی النفوس و ارواحکم فی الارواح» و روایاتی دال بر این که«ان الانبیاء علیهم السلام خلقوا من فاضل انوارهم و اجسادهم».

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۴۰/۳

آغاز: بسم الله الرحمان الرحیم بین لی طریق الجمع بین الانبیاء خلقوا من فاضل؛ **انجام:** والحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد الثوبی، تا: ۱۲۴۷ق؛ جلد: چرم، ۲گ (۲۶۸پ-۲۶۹پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [مؤید: ۲-۲۱۹]

● معنی ان الفقر سواد الوجه فی الدارین (رسالة فی) / حدیث / عربی

ma'nā ann-al faqr-a sawād-ul wajh fi-d dārayn (r.-un fi)

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (- 1534)

[کوپریلی، ج۲، ص۲۱۵؛ توپقاپو سرای، ج۴، ص۵۵۰؛ بروکلمان، ج۱۳-۱۴، ص۴۳۲-۴۳۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۹۲

آغاز: الحمد لمن ذاته تعالی بکمال الغنی احق واولی و ما سواه بنقصان الفقر السبق واحری ... و بعد فانی قد سئلت مدة اقامتی بالقاهرة الطاهرة عن الادناس عن ان الفقر سواد الوجه فی الدارین کیف یکون فخر المفخر الناس فقلت فی جوابه ان کون الفقر سواد الوجه فی الدارین حجة مدح لاجهة ذم؛ **انجام:** و العقل یجوز ان یکون جهة العلیة او کونها مستقلة غیر ظاهرة فلا یحرم بمجرد العلم ثبوتها بثبوت معلولها. تمت الرسالة بمحمد الله تعالی.

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۶گ (۱۷۲پ-۱۷۷ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۷۵]

←معنی اوالعزم ⩽ اولوالعزم
←معنی الایمان ⩽ الایمان

● **معنی ایمان** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'nī-ye īmān
انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری
ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۴۸/۷
آغاز: هذه فائدة جلیلة وجدت بخطه الشریف قدس سره: یمکن ان یقال ان الایمان عبارة عن الاعتقاد بالتوحید و بصدق ما جاء به النبی
خط: نستعلیق، کا: عبد الرسول ساروی، تا: سه‌شنبه ۱۱ شوال ۱۲۹۶ق، برای افقه الفقهاءشیخ جعفر سلمه الله؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳۸۴-۳۸۵)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۷۱]

←معنی ایمان(رساله در تحقیق) ← الایمان

● **معنی ایمان (رساله در تحقیق)** / کلام و اعتقادات / عربی
ma'nī-ye īmān (r. dar tahqīq-e)
تفتازانی، مسعود بن عمر، ۷۲۲ - ۷۹۲ ؟ قمری
taftāzānī, mas'ūd ebn-e 'omar (1323 - 1390)

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹/۳ فیاض
آغاز: بسمله اعلم ان لیس المراد بکون المامور مقدور او اختیاریا
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲ص، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۱۹۲]

● **معنی الباء فی قوله تعالی «و امسحو برؤوسکم»** / فقه / عربی
ma'na-l bā' fī qawl-i-hī ta'ālā «wa-msaḥū bi-ru'ūs-i-kum»
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
در این مسأله، حکم ادبی حرف «باء» در کلمه «برؤوسکم» و مفاد حکمی و فقهی آن بیان شده است.
آغاز: فی قوله تعالی و امسحوا برؤوسکم، لیس یمتنع القول من دخول الباء و ان لم یقتض التبعیض فی اصل اللغة و انما اذا دخلت لغیر ان یعدی الفعل بها و عریت من فائدة من لم یحمل علی افادة التبعیض ان تحمل علیه ...
انجام: و بنی الکلام علیه و هذا الجنس اکثر من ان تحصی و الحمدلله رب العالمین
چاپ: ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، تحقیق سید مهدی رجائی،الجزء الثانیة
[الذریعة ۳۹۴/۲۰]
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۰/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۵۷-۱۵۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲۸-۵۶۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۵۴/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ(۷۴)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۷۷]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۱۶عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ض۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ ۲ص (۱۱۰-۱۱۱)، ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۸۸]

←معنی بسم الله الرحمن الرحیم اقرب الی اسم الاعظم ... ← شرح حدیث الرضا «بسم الله ... اقرب»

● **معنی بسم الله الرحمن الرحیم (رسالة فی)** / تفسیر / عربی
ma'nā bism-il lāh-ir raḥmān-ir raḥīm (r.-un fī)
احسائی، صالح بن زین الدین، ق۱۳ قمری
ahsā'ī, sāleh ebn-e zayn-od-dīn (- 19c)

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۶۷/۵
آغاز: بسمله البسمله فی معنی الباء انها من بهاء الله البها من الفخر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: علی بن شیخ صالح (فرزند مؤلف)؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۳۳]

● **معنی بسم الله و ...** / متفرقه، علوم قرآن / عربی
ma'nā bism-il lāh wa ...
مطالبی مختلف در معنی بسم الله ومقام تجرید ومعنی استوی ومعنی امانت ونکاتی در توضیح برخی آیات قرآنی.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۶/۱۸
کا: محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۵۱۸]

● **معنی پیامبری** / کلام و اعتقادات / فارسی
ma'nī-ye payāmbarī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۱۵
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱ص (۸۱پ) [ف: ۷-۲۱۳]

● **معنی تصوف** / عرفان و تصوف / ترکی
ma‘nī-ye tasavvof

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۹/۸
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم قافله علم علی العظیم ... بویتده عام و خاص و اخص الخاص اعتباری واردرعام حمد و شکر در و خاص ایسه دائماً ذکر ایله؛ **انجام:** حاصل کلام فرو عاتک فایده ... برنایده بودر که بر سالک حق اصول اسماده چالغین اولوب عقلنه خفت کلسه فروعاتدن انک حالنه مناسب بر اسم و یا خود ایکی و یا خود زیاده بولنور که انی اول بر زخدن خلاص ایده و قس علی هذا بوقدر کافیدر عقلایه و فضلا یه تمت.
خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۲۳۳–۲۵۴) [سنا: ف: ۲–۲۰۰]

● **معنی تصوف** / حدیث / عربی
ma‘nī-ye tasavvof
نقل جواب علی علیه السلام به معنی تصوف منقول از شرح عوالی اللالی از تألیفات سید نعمت الله شوشتری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۹/۶
آغاز: و عن علی علیه السلام ان کتاب الله علی اربعة اشیاء؛ **انجام:** و مخربوا دین سید المرسلین.
خط: نسخ، کا: اسمعیل بن حسنی کاتب دزفولی، تا: پنج‌شنبه ۲۷صفر۱۲۸۸ق؛ ۳گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۳–۱۷۱]

● **معنی التعظیم لامرالله و الشفقة علی خلق الله (رساله در ...)** / عرفان و تصوف / فارسی
ma‘nī-ye at-ta‘zīm-o le-amr-el-lāh va-š šafaqat-o ‘alā xalq-el lāh (r. dar ...)
جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ – ۸۸۳ ؟ قمری
jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۲۰
خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر [ف: ۳۰–۷۴]

● **معنی التفویض** / کلام و اعتقادات
ma‘na-t tafwīḍ
برغانی، محمد صالح بن محمد، – ۱۲۷۱ ؟ قمری
baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad (- 1855)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶۰/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [رشت و همدان: ف:–۱۵۴۶]

● **معنی تومان** /لغت / فارسی
ma‘nī-ye tūmān
در معنی تومان که به زبان مغولی صد است.

تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴۰
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۲۴۳پ) [نشریه: ۷–۵۵۳]

● **معنی الثلیث (رسالة فی ...)** / هیئت / عربی
ma‘na-ṯ ṯuliyṯ (r.-un fī)
انصاری، محمد بن عبدالله، ق۵ قمری
ansārī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 11c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۵/۸
خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ (۴۶ر– ۵۹ر) [مختصر ف:–۷۵۴]

● **معنی حدیث «اقض ما فاتتک کما فاتتک»** / فقه / عربی
ma‘nā ḥadīṯ-i «iqḍ-i mā fātat-ka kamā fātat-k»
زواره ای اصفهانی، حسین بن مرتضی، ق۱۳ قمری
zavvāre’ī esfahānī, hoseyn ebn-e morteza (- 19c)
در این رساله گفته‌های استاد مؤلف و بعضی فقها درباره معنی این حدیث نقل شده و درباره آنها گفتگو می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۵/۱۵
آغاز: الحمد لله الذی اعطی عباده لاداء العبادات لذة افضل من اکل لحم طیر مما یشتهون و قضی لشکر نعمته تعفیر الجبین؛ **انجام:** و لو کان بمعناه الظاهر الفصیح للجناس اللفظی و المعنی العرفی لا نقص له کما فهم منه الفقهاء
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۱۶۱ر–۱۶۲پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۷–۲۷۶]

● **معنی حدیث: «خلق العقل»** / شرح حدیث / عربی
ma‘nā ḥdyṯ-i: «xlaq-ul a‘ql»

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۳/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۸×۲۰سم [میراث شهاب: س۹ش۲–۳۱]

● **معنی حدیث «الریاء شرک و ترکه کفر»** / حدیث /

عربی
ma‘nā ḥadīṯ-i «ar-rīyā’-u širk-un wa tark-u-hū kufr»
بحرانی، علی بن عبدالله، - ۱۳۱۹ قمری
bahrānī,‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1902)
تاریخ تألیف: ۷ جمادی الاول ۱۳۰۲ق
پاسخ سؤالی است درباره حدیث «الریاء شرک و ترکه کفر» و درضمن پاسخ بحث در حدیث «من ترک الریاء بقی بلاعمل» شده است با شواهدی از آیات و احادیث معصومین علیهم السلام.
آغاز: الحمدلله حق حمده ... و بعد فقد و رد علی سؤال من بعض الاصدقاء عن معنی الکلام المنسوب الی الامام (ع)

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶/۱۰ و ۷۱۲/۱۰ عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا ما وصل الیه الفهم القاصر فی معنی الکلامین و استغفر الله من التقصیر فی النظر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: مخمل نیلی، ۳گ (۷۵پ-۷۷پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۲۰۳] و [عکسی ف: ۲-۳۵۸]

● معنی حدیث «السائل فی الزهد» و غیره / اخلاق / عربی
ma‘nā ḥadīṯ-i «as-sā’il-u fi-z zuhd» wa ġayr-u-h
حارث محاسبی، ۱۶۵ - ۲۴۳ قمری
hāres-e mohāsebī (782 - 858)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴/۱-ف
نسخه اصل: جارالله ش ۱۱۰۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۱۹گ (۱-۱۹)، ۲۰سطر [فیلمها ف: ۱-۴۸۸]

● معنی حدیث «لا تعاد الصلاة» / فقه / عربی
ma‘nā ḥadīṯ-i «lā tu‘ād-uṣ ṣalāt»
زنجانی، محمد باقر بن محمد مهدی، - ۱۳۹۵ قمری
zanjānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mahdī (- 1975)
تاریخ تألیف: ۱۳۷۱ق
بحثی استدلالی در باب حدیث مروی از امام باقر علیه السلام «لاتعاد الصلاة الا من خمسة»،از هفت جهت.

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... هذه شطر مما کتبته اثناء بحثی عن الخلل الواقع فی الصلاةاحببت ان افردها؛ **انجام:** و هذا غیر استفادة نفس تلک القواعد بمجموعها من الصحیحة فعلیک بالمراجعة و التامل و من الله التوفیق و الهدایة ...
کا: مرتضی بن جواد نجومی کرمانشاهی، تا: ۲۸ صفر۱۳۷۳ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۵۲]

● معنی «حدیثنا صعب مستصعب» و طینة (رسالة فی)
/ شرح حدیث /عربی
ma‘nā «ḥadīṯunā ṣa‘b-un mustaṣa‘b»wa ṭīna (r.-un fī)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۸۴/۷
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم هذا حدیث مبسوط فی الطینیات تضمته فواید جمه و لا یضاحه مهمات هذا الباب و هو ما رواه بعض مشایخنا رحمة الله عن احمد بن محمد کوفی ره عن حنان بن سدیر عن ابیه سدیر الصیر فی ... اخبرنی عن المومن من شیعة امیر المومنین (ع) اذا بلغ و کمل فی المعرفة هل یزنی؛ **انجام:** و رد فی الحدیث ان کل من اهل الجنة و ان راغا یخلدون فیما یخلدون علی نیاتهم و انمایعذب بعض السعداء حین خروجهم ... هذا الحدیث المبسوط نقل من کتاب الکافی سیدنا الاعز الاجل سید ابراهیم الرضوی ادام الله عمره و ایام افادته لانه جامع لالکثر مقاصدها الطینیه لتضمنه فواید جمه و لا یضاحه لبعض مهمات هذا الباب و شرح معضلاته للسید الجلیل بعون الله تعالی تمت هذه الرسالة.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۵۵۴]

←معنی الحرف ⟵ حرفیة

● معنی الحرف / عرفان و تصوف / عربی
ma‘na-l ḥarf

یزد؛ علومی یزدی، محمود؛ شماره نسخه:بدون شماره/۹
بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق [نشریه: ۷-۷۱۲]

● معنی الحرف (رسالة فی تحقیق) = امتناع الحکم علی المعنی الحرفی (رسالة فی ...) = حروف در منطق / منطق / فارسی
ma‘na-l ḥarf (r.-un fī taḥqīq-i) = imtinā‘-ul ḥukm ‘ala-l ma‘na-l ḥarfī (r.-un fī = horūf dar manteq
تبریزی، ابواسحاق بن عبدالله، ق۹ قمری
tabrīzī, ābūeshāq ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 15c)
تاریخ تألیف: ۸۷۷ق
در دستور زبان عربی یا نحو و صرف، کلمه را به سه گونه بخش می‌کنند: اسم و فعل و حرف. این سه بخش نخستین بار در ارغنون ارسطو آشکارا دیده می‌شود و پیداستکه دستورنویسان زبان عربی پایه و بنیاد این علم را منطق گرفته‌اند.ارسطو در فصل

۱ مقولات و فصل‌های ۲و۳ عبارات و فصل ۲۰ شعر از اسم و کلمه (فعل) و ادات (حرف) گفتگو نموده است. از دانشمندان خاوری فارابی در اواسط و دیگر کتب منطقی خود و همچنین ابوعلی بن زرعه در آغاز «باری ارمنیاس» و شیخ رئیس در فصل‌های ۲و۳و۴ مقاله ۱ فن عبارت و فصل ۷ فن شعر شفا در این باره تحقیق نموده‌اند. مسأله تفاوت این سه بخش از یکدیگر و ابراز فرق‌های آنها نزد ادیبان و اصولیان نیز دشوار آمده و آنها هر چه می‌توانستند در آن وقت کردند تا جایی که هنوز در کتاب‌های اصول کنونی مسأله وضع حروف و چگونگی مفهوم آنها مورد گفتگو می‌باشد.این مسأله که آیا حرف استقلال مفهومی دارد یا ندارد و بر آن حکم می‌شود کرد یا نه، گر چه در نگارشهای پیشینیان روشن است ولی مایه گیر و دار ابواسحق شبانکاره و محقق دوانی شده است. قاضی ابواسحق بن عبدالله نیریزی شبانکاره‌ای رساله در این باره نگاشته و ثابت نمود که معنای حرف محکوم علیه می‌شود. وی در آن از رساله حرفیه افضل المتأخرین نام می‌برد و گویا از آن رساله حروف پورسینا را می‌خواهد و باز از شریف گرگانی یاد می‌کند. نیز می‌نویسد: ارسطو در تعلیم اول نامی از حروف نبرد و ادات را از اسم دانست ولی شارحان که پور سینا برتر از همه آنها است حرف را به جز اسم دانستند. پیداست که شبانکاره از ارغنون چندان آگاه نبوده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله و به نستعین به مقتضای فرمان واجب الاذعان صاحب کمالی که اکابر فضلا در بیان دقایق و جلائل مآثر و فضائل او بعجز و قصور معرف گشته به این شعر بلاغت شعار قائلند که وکل ممیص خیط من نسج تسعة و عشرین حرفا ... که آنچه مشهور است که معنی حرف محکوم علیه نتواند بود مخالف است که عقل صریح آن را ... در می‌یابد و دعوائی که متاخرین برین دعوی اجرا کرده اند مبین مطلوب نیست

انجام: چه این معنی مختلف شود بحسب اختلاف اسوله و گاه بین دو اسم که کافی نباشد و حرف کافی باشد

[فهرستواره منزوی ۱۹۲/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۱/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن مسافر قاضی، تا: قرن ۱۰؛ رساله ۳ از آنها در تبریز در ۱۴ جمادی الثانی ۹۳۹ (نزدیک به سی سال پس از مرگ دوانی) نوشته شده است؛ ۴گ (۱۱۷ر-۱۲۰پ) [ف: ۳-۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۹/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۹و۱۰؛ جلد: مقوایی، ۹ص (۳۳۷-۳۴۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳۲-۶۳]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۱۰۸-۱۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۷۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: رضانائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: مقوا، ۴ص، ۳۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۲۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن سعید، تا: چهارشنبه ۲۲ شوال۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹پ-۱۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۹/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۱]

● المعنی الحرفی / منطق / عربی

al-ma‘na-l ḥarfī

فاضل نائینی

fāzel-e nā’īnī

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۰۰۰۰/۴

آغاز: بسمله ... و بعد فهذه فائدة فی المعانی الحرفیة و حیث ان الکلام؛ **انجام:** و لا تکون هی لا انها مفهوم.

خط: نسخ، کا: محمد حسن موسوی اصفهانی حیدرآبادی، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۳۲سطر [چهار کتابخانه مشهد-ف:-۴۰۲]

● معنی حروف تهجی / ادبیات / فارسی

ma‘nī-ye horūf-e tahajjī

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۱۹

آغاز: الف: مرد بی زن. الباء: کثیر الجماع. التاء: گاودوش. الثاء: هر چند. الجیم: شتر مست؛ **انجام:** قرشت: ترتیب کرد. تخذ: نگاهداشت. ضظغلا: تمام کرد.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: میشن مذهب، ۱ص (۱۳۹)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۷/۱۰۱

آغاز: الالف: مرد بیزن، البا: کثیرالجماع.التا: گاودوش.الثا: هد چه نرم بود

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخ قرن۱۱؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۹۸پ)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۴۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۶۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶-۱۳۵]

● معنی حروف المعجم / ادبیات / فارسی

ma‘nī-ye horūf-el mo‘jam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۹/۴

آغاز: الف در حقیقت آنرا گویند که ساکن باشد چون الف فال و دعا چون متحرک گشت

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن احمد موفق اردکانی، تا: ۷۲۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۷۷پ-۷۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۰-۱۴۷]

● معنی حساب در لغت و اصطلاح اهل حساب و اصول و مراتب و فروع آن /حساب / عربی

ma‘nī-ye hesāb dar loqat va estelāh-e ahl-e hesāb va osūl va marāteb va forū‘-e ān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۴/۵

آغاز: الحساب فی اللغة الحد و فی اصطلاح اهل الحساب عبارة عن قاعدة تعرف بها اعداد المجهول. اعلم ان للحساب ابتداء و لیس له انتهاء؛ **انجام:** لکن عند الاصطلاح الف الف فمن ذلک ابتداء الثالث الی تسع الف الف و هکذا باب الحساب.تمت

در ۱۰ بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱ص (۷۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۳۶۵]

● معنی الحقیقة / منطق / عربی

ma‘na-l ḥaqīqa

حاشیه‌ای است استدلالی بر گفتار قطب رازی در شرح شمسیه «و انما قید الافراد بالامکان لانها لو أطلقت لم تصدق کلیة». شاید این رساله از میر ابوالفتح حسینی عربشاهی باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱۱

آغاز: بعد حمدالله الذی فوائد قضایاه الحقیقیة غیر محصورات و موائد عطایاه الضروریة غیر مقصورات؛ **انجام:** و نظائر هما من القضایا الصادقة ثبتت صحة التقیید قطعاً فلیتأمل جداً تم بعون الله تعالی علواً کبیراً.

خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۲۰پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۸]

● معنی الحکم الشرعی و الوضعی و التفرقه بینها (فی تحقیق) / اصول فقه / عربی

ma‘na-l ḥukm-iš šar‘ī wa-l waḍ‘ī wa-t tafraqa bayn-a-hā (fī taḥqīq-i)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۱۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۲۶۸]

● معنی الحمد و الشکر (رسالة فی تحقیق) / لغت / عربی

ma‘na-l ḥamd wa-š šukr (r.-un fī taḥqīq-i)

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، - ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh(- 1586)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۲۱/۱-ف

نسخه اصل: آستان قدس ش ۶۴۰ و ۵۹۴۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۳۸]

● معنی الحمد و الشکر و المدح (فوائد فی تحقیق) / لغت / عربی

ma‘na-l ḥamd wa-š šukr wa-l madḥ (fawā’id-un fī taḥqīq-i)

رساله کوتاهی است در تحقیق نسبت بین معنی حمد و شکر و المدح.مؤلف در این رساله نسبت حمد و شکر و مدح را در نموداری به شکل دایره ترسیم و نشان داده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۴۴/۳-۵۹/۶۴

آغاز: بسمله الحمد لواهب العطایا والجود والشکر له عند قیام و قعود والمدح من الله علی مرسله وهاب علوم بطریق ممدود

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۳۳-۱۳۴)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۱۴۲]

←معنی حورائیه ⟵ حورائیه

● معنی خذ اللباب / متفرقه / عربی

ma‘nā xuḏ-il lubāb

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1713)

پاسخ پرسشی است درباره چگونگی جمع بین جمله معروف «خذ اللباب و اطرح القشور» و دستور حفظ ظواهر شریعت و تعبد بدانها. روی سخن در این نوشته کوتاه صوفیان اند که ظواهر شریعت را قشر می‌دانند و معتقدند که این دستورهای شرعی برای عوام می‌باشد و خواص حقیقت را دریافته‌اند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۲

آغاز: قال خاتم المحققین ... ما اردت الا الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی الا بالله، العجب کل العجب تو هم المنافاة بین قولنا خذ اللباب؛ **انجام:** من آنچه شرط بلاغ است با تو خود گفتم ×× تو خواه از سخنم پند گیر خواه ملال

کا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجانی، تا: ۱۳۴۴ق؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۲۴پ-۲۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۳۳۳]

● معنی الدوران و حجیته / اصول فقه / عربی

ma‘na-d dawarān wa ḥujjīyat-u-h

رساله‌ای است بسیار مختصر درباره معنای «الدوران بین شیئین أو أکثر» و تحقیق در حجیت یا عدم حجیت آن.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۵/۱۰

آغاز: وهنا فائدة جليلة اعلم ان الدوران مصدر سماعی لدار يدور دورا و معناه فی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ شعبان۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۸۸–۸۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۱۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۶۷/۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۱۵۸]

● معنی رباعی ابوسعید ابوالخیر / عرفان و تصوف / فارسی

ma'nī-ye robā'ī-ye abū-sa'īd-e ab-ol-xayr

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۱۵

آغاز: حورا بنظاره نگارم صف زد ... اما بعد از حمد خالق مطلق؛

انجام: زچین طره مشکین آن طرار جوسهی، تمت

منقول از رسائل شاه قاسم انوار؛ بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱–۵۳۷]

● معنی روایتی از امام صادق «من قرء سورة الزمر» / شرح حدیث / عربی

ma'nī-ye revāyatī az emām-e sādeq «man qara'-a sūre-tiz zomar»

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۶۸/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶–۴۹]

● معنی زندوهمین یشت / آیین زرتشت / فارسی

ma'nī-ye zandvahmīn yašt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۲/۵

آغاز: این کتاب زندوهمن یشت خوانند به خط اوستا آوردم از خط پهلوی تا همه کس بتوانند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۴۵پ–۵۴ر)، ۱۸سطر [ف: ۳۷-۴۰۴]

←معنی الزيارة ← سبب اجابة الدعا و کیفیة الزيارة و تأثيرها

● معنی ساعت / عرفان و تصوف / فارسی

ma'nī-ye sā'at

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, 'alī ebn-e mohammad (- 1433)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۳/۳

آغاز: و چون در آیه کریمه ساعت یا شق قمر ذکر فرموده مناسب آمد بیان معنی ساعت بهمین مراتب؛ **انجام:** تقاضای اینها همه از این راه هدایت نما معلوم می‌شود، و در لفظ ساعت اسعار به بیشتر از اینها که گفتیم هست به طریقی که مدام ایشان را معلوم است، و الصلاه و السلام علی محمد و آله ... تمه الکتابه فی یوم الثلثا ۱۹ شهر محرم الحرام ۱۰۸۶.

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۹ محرم۱۰۸۶ق؛ ۲گ (۶پ–۷ر) [ف: ۴۷/۱–۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۲/۴۶–ف

نسخه اصل: بادلیان اکسفورد ش ۹۴ والکر walkar(ش ۱۲۹۸)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق [فیلمها ف: ۱–۵۶۹]

● معنی الساعة / تفسیر / فارسی

ma'na-s sā'a

حسینی نجف آبادی، محمد تقی، ق۱۴ قمری

hoseynī najaf ābādī, mohammad taqī (- 20c)

در تفسیر آیه «اقتربت الساعة و انشق القمر» و معنی لفظ «الساعة» که در چند آیه از قرآن کریم آمده، و ضمناً پاسخ به گفته‌های بابیه که این آیه را به آمدن باب تفسیر می‌کنند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۱۹/۱

آغاز: نحمدك اللهم يا من سطع الفلق و سطح الشفق و خلق الانسان من علق احفظنا من ردة الزلق وحدة السلق؛ **انجام:** «اهل علم و کمال را استدعا آنست که افتاده و غلط را درست نمایند»

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب، تا: ۱۹ رمضان۱۳۰۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱پ–۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۹–۲۰]

● معنی سبحه / تفسیر / عربی

ma'nī-ye sabhe

مقاله‌ای است در معنی سبحه از قول بعضی از شیوخ صوفیه مانند ابی الردود صوفی و عبدالکریم بن هوازن قشیری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۱

آغاز: بسمله. الحمدلله و صلى الله على سيدنا محمد و آله و سلم. قال سيدنا الشيخ احمد بن ابی الردود الصوفی رحمه الله فی کتابه موجبات الرحمه؛ **انجام:** التحميد و التهليل و التقديس و التمجيد جواهر القرآن العظيم و عين معانی الذكر الحكيم. انتهى.

خط: نستعلیق تحریری بدخط، کا: ابوالفضل الخطیب، تا: رمضان۹۱۱ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: تیماج، ۲ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۵۰۳]

● **معنی سبعة ابحر** / کلام و اعتقادات / عربی
ma‘nā sab‘a-ta abḥur
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۴۹
آغاز: بسمله الحمدلله ... و بعد فیقول العبد المسکین؛ **انجام:** اجمعین گرفتار کو کاهی کرد کو بلا نیامد من بعد البلایا الی النهایات الحمدلله
خط: نسخ، کا: عبدالله خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **معنی السرمد و الدهر و الزمان (رسالة فی بیان) /** فلسفه / عربی
ma‘na-s sarmad wa-d dahr wa-z zamān (r.-un fī bayān-i)
خسروشاهی، حسین بن علی، ق۱۳ قمری
xosrošāhī,hoseyn ebn-e ‘alī (- 19c)

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۳۱/۴
آغاز: بسمله و حمد له ... و بعد فیقول ... انه قد التمس منی العالم العامل و الفاضل الکامل ... الآمیرزا حسن الهندی ...
خط: نستعلیق هندی، کا: حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی، تا: چهارشنبه ۲۵ شعبان۱۲۴۳ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱–۱۸۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۴۴
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** و الله الهادی الموفق الی سواء الطریق ... الراجی عفور به العفو الغفور.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **معنی السلام** / اخلاق / عربی
ma‘na-s salām
برغانی، محمد علی بن محمد، – ۱۲۷۲ ؟ قمری
baraqānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad (- 1856)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۵ق؛ محل تألیف: اصفهان مدرسه شاهزاده
رساله مختصری است دربیان معنی سلام وآن‌که هریک از این حروف دال برچه معنایی است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۸۱/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد اعلم یا أخی فی الدین وجدت کنزاً من کنوز العلم و هو معنی السلام وفوائده؛ **انجام:** ذرع عند بیتک المحرم ربنا لیقیموا الصلاة فاجعل أفئدة من الناس تهوی الیهم و رزقهم من الثمرات لعلهم یشکرون
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۵ق، جا: اصفهان مدرسه شاهزاده‌ها؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۸پ–۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۸۷]

● **معنی شهود** / عرفان و تصوف /فارسی
ma‘nī-ye šuhūd
سید احمد کبیر
seyyed ahmad kabīr

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۹/۱۰
قول سید احمد کبیر در معنی شهود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: میشن، ۱گ (۶۰)، ۲۱ سطر حمایلی، اندازه: ۸/۵×۲۶سم [ف: ۶–۷۵۵]

←معنی الصحة و الفساد فی المعاملات و العبادات ⟵ کیفیة اثبات صحة البیع

● **معنی الصلوات** / شرح حدیث / عربی
ma‘na-s ṣalawāt
غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
رساله کوتاهی است در معنی حدیثی که از نبی اکرم صل الله علیه و آله و سلم: «من صلی علی واحدة صلی الله علیه عشرا». فردی درباره این حدیث پرسش‌هایی از غزالی نموده که عبارتند از:۱. ما صلوات الله علی من صلی علیه؟؛ ۲. ما معنی صلواتنا علیه؟؛ ۳. ما معنی استدعائه من أمته الصلاة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۲/۱
آغاز: بسملة، سئل الإمام الربانی الحجة الالهیة مشکاة النبوة معراج الولایة أعنی حضرة الغزالی الطوسی ... ما معنی قوله علیه السلام: من صلی علی واحدة صلی الله علیه عشراً، ما صلوات الله علی من صلی علیه و ما معنی صلواتنا علیه؛ **انجام:** فلهذا کانت الحسنة بعشر أمثالها الی سبعمائة ضعف او منها انه توفی أجره بغیر حساب و هی الحسنة التی لایدافع تأثیرها تقصیر من ریاء و عجب کالحجر الذی یدهور من شاهق لایصارمه دافع فانه لایتعدد مقدار هبوته حساب حتی یبلغ الغایة و النهایة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۵۵ق؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۱پ–۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۹–۵۱۰]

● **معنی الصلوات الخمسة** / فلسفه احکام / فارسی
ma‘na-s salavāt-el xamse
رساله‌ای در بیان معانی، آداب، احکام و نتایج معنوی هر یک از نمازهای پنج‌گانه و بعضی از صلوات مستحب است که به علت ناقص بودن نسخه، نام مؤلف و عنوان صحیح رساله پیدا نشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۰۹

آغاز: نماز ظهر اشارت به حضرت رسالت پناه است که آفتاب وسط سماوات رسالت است؛ **انجام:** الذی ستر عیوبی و لم یفضحنی بین الخلایق

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۴]

● **معنی الصلوة علی النبی و آله** / شرح دعا / عربی

ma‘na-ṣ ṣalāt-i ‘ala-n nabī wa āl-i-h

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، ۱۲۰۶ – ۱۲۶۸ قمری

yazdī, ‘abd-ol-xāleq ebn-e ‘abd-or-rahīm (1792 - 1852)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۲/۲

آغاز: بسمله. حمدله ... فیقول ... ابن عبدالرحیم الیزدی عبدالخالق؛ **انجام:** الفائدة الثالثه فی ان فیما لهم فیه الترقی هل هو لعلمهم ع ام لا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۴۷پ-۶۵پ)، اندازه: ۱۱×۲۶سم [ف: ۸-۵۳۴]

● **معنی ظرف** /لغت / فارسی

ma‘nī-ye zarf

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۸۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **معنی عجله در آیه:«و ما اعجلك عن قومك یا موسی»** / تفسیر / عربی

ma‘nī-ye ‘ajale dar āye-ye: «va mā a‘jala-ka ‘an qawm-e-ka yā mūsā»

از ابوعلی بن ملا عبدالله. او نخست تفسیر آیه را از تفسیر قاضی بیضاوی نقل می‌کند، سپس درباره «عجله» و حسن و قبح افعال به تحقیق و بحث پرداخته است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۰۴/۳

آغاز: قال البیضاوی عند قوله تعالی «وما اعجلك عن قومك یا موسی» سوال عن سبب العجله یتضمن انکارها؛ **انجام:** هذا ما تیسر لی فی شرح کلام القاضی و ما یتعلق به و انا العبد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۴ر-۲۵ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۵]

● **معنی العرب و العجم** /لغت / عربی

ma‘na-l ‘arab-i wa-l ‘ajam

احمد بن علی، ق۱۴ قمری

ahmad ebn-e ‘alī (- 20c)

رساله در بیان معنای عرب و عجم و شرف عرب بر عجم.

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]

● **معنی العرش** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘na-l ‘arš

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۷/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۱۲گ (۱پ-۱۲پ هامش) [ف: ۶-۱۱۰]

● **معنی عشق و کلمات بزرگان** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘nī-ye ‘ešq va kalamāt-e bozorgān

ابوسعید ابوالخیر، ۳۵۷ – ۴۴۰ قمری

abū-sa‘īd-e ab-ol-xayr (969 - 1049)

جواب شیخ ابوسعید به معنی عشق و کلمات بزرگان.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۲۳

بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ ۵ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۳۹]

● **معنی العلم و اقسامها = الرسالة الحنیفة الحنیفة** / منطق / عربی

ma‘na-l ‘ilm wa aqsām-u-hā = ar-r.-ul ḥanīfat-ul ḥanīfa

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۸۸/۱۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۱۱]

● **معنی العوالم** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘na-l ‘awālim

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn(1753 - 1826)

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۴/۲۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم محمد رحیم بن ابوالحسن حسینی علوی همدانی، تا: ۱۲۵۳-۱۲۵۶ق؛ جلد: چرم، ۳گ (۱۵۸ر-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۶۱]

● **معنی الفتوة** / عرفان و تصوف / عربی

ma‘na-l futuwwa

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۶ ؟ قمری

‘abd-or-razzāq-e kāšī, ‘abd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1336)

رساله کوتاهی است در پاسخ پرسشسی با عنوان «ما معنی قول بعضهم:کنه الفتوة نور حدقة النبوة»، که به شیوه صوفیان به پاسخ آن پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴۹/۶

آغاز: الحمد لله و الصلاة علی رسوله [علیه السلام] و بعد فقد سأل بعض المتصوفة کمال الملة و الدین ... معنی قول بعضهم کنه الفتوة نور حدقة النبوة؛ **انجام:** فان توجه الفانی قبل الفناء فی الله إلی الله، إنما کان لله و إلی الله، لکن لنفسر، ثم بعد الفناء و القاءیکون به وله و الله، و الله اعلم واحکم، تمت.

خط: نسخ، کا: محمد بن حصار بک، تا: ۸۵۵ق، جا: فلک آباد؛ محشی؛ ۱گ (۴۰)، ۲۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۲۸۵]

● **معنی فقره «اکشف همی و فرج غمی»** / شرح دعا / فارسی

ma‘nī-ye faqare-ye «ekšef hammī va farrej qammī»

وابسته به: مفتاح الفلاح = مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیلة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۶۲

به نقل از مفتاح الفلاح بهائی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر اراسنجی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱گ(۶۸ هامش) [مختصر ف: -۷۷۷]

● **معنی الفقه** / فقه / عربی

ma‘na-l fiqh

هروی مدرس، آقا مهدی

heravī-ye modarres, āqā mehdī

مؤلف از علامه حلی و امام رازی و شمسای جیلانی و دیگران یاد می کند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۱۰

آغاز: بسمله اعلم ان آیة الله العلامة احله الله دار المقامة عرف الفقه الصناعی فی النهایة و التهذیب و الفخر الرازی فی المحصول بانه العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة؛ **انجام:** لکنه یستلزم خروج القطعیات عن الفقه باسرها و ارتکاب مرتکبه کما تری.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن؛ ۵۹ص (۳۳۸-۳۹۶)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۵]

● **معنی الفلسفة = گفتارهای افلاطون در معنای فلسفه و غیر آن** / فلسفه / عربی

ma‘na-l falsafa = goftār-hā-ye aflāṭūn dar ma‘nā-ye falsafa va qeyr-e ān

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

آغاز: قال افلاطون ان الفلسفة معناها التشبه بالله بقدر الامکان عنی بقوله التشبه بالله باقتناء نوعی الحکمة اللذین هما العلم الحق و العمل الفاضل ...

انجام: فاذا نطق نطق بما ینفع القائل و السامع بقدر ما ینبغی و لایقصر و لا یهدر و یناطق من ینبغی ان یناطق و الله یقول الحق.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۲/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۸۹۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۷پ-۳۰ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۰۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۳/۱۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن عبدالحسین نخعی جزائری نجفی، تا: ۱۰۸۴ق؛ جلد: چرم، ۹ص(۱۱۱-۱۱۹)، ۳۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۱۹۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: محمد سلیم بن حمید، تا: با تاریخ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶۵ر-۶۷پ)، ۱۸ سطر (۴×۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۳۲۵]

←معنی الفیاض (رسالة فی) ← الفیاضیة

● **معنی الفیاض (رسالة فی)** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘na-l fayyāḍ (r.-un fī)

وابسته به: لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح مطالع؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶)

حاشیه‌مانندی است بر دیباچه مطالع رازی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۳۳

بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۲۳پ-۱۲۴ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

● **معنی قابلیت** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘nī-ye qābelīyyat

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1433)

تحقیقی عرفانی درباره معنی قابلیت که در آن درباره افعال و اعمال عباد و مناط اوضاع و احکام شرعی کاوش شده است.این رساله عنوان ندارد ولی موضوع آن چنین بیان شده است:«اشارت

دولت بشارت از صوب صواب و دلالت وقت چنین رسید که در بیان معنی قابلیت و مصدر تحقق آن به زبان تحقیق ترجمان محرمان سراپرده سرای ختمی و اهالی آن ولایت چیزی می‌باید نوشت و چون این مسأله از غوامض علوم ایشان است که بسی از اصول حقایق مهمه بر آن ... ظاهراً و باطناً از آنجمله تحقق معنی افعال و اعمال عباد و مناط اوضاع و احکام شرعی که ره روان شاه راه فکر و نظر از بس که در تکاپوی آن مقصود کوشیده‌اند و به سرحد آن راه نبرده چندی سر در بیابان فلسفه نهاده سرگردان مانده‌اند و چندی که در کنج اعتزال گریخته‌اند و چندی در سرکوی توقف و تردد ایستاده ... هر آینه واجب شد فصلی در این باب که گشایش امثال این مقاصد و غیره از آن رهگذر می‌شود به نوشتن و بنیاد از سخنان اساطین اولیا و سالکان مسالك كمال انسانی که در حل این عقده کوشش نموده‌اند و به زبان رمز و اشارت از این مخدره خانواده ولایت خبر داده و بعد از آن آنچه فاتحان ابواب خصایص ختمی که احیاء علوم دین محمدی از قدم و قلم ایشان در میان عالم و عالمیان هویدا و روشن گشته بر مقتضای حکم وقت در اجتلای آن مخدره کریمه گفته اند بر منصه اظهار در جلوه درآوردن به منهج صواب اقرب دید».بعضی این رساله را از دیگری دانسته‌اند و در بسیاری از فهارس ناشناس آمده است.

آغاز: بعد از سپاس بیحد و قیاس پروردگاری را که بیرنگ آمادگی و قابلیت هر چیز را در کارگاه جمعیت پناه صبغة الله

انجام: آنکس که ز شهر آشناییست ×× داند که متاع ما کجاییست، بیش از این حاجت نمی داند بیان، و السلام علی من تم بوجوده الأتم کل تمام و علی آله و أصحابه أجمعین

چاپ: در چهارده رساله فارسی، صائن الدین علی بن محمد بن محمد الترکه، مقدمه و تصحیح سید محمود طاهری، قم، آیت اشراق، ۱۳۹۱ش

[فهرستواره منزوی ۷۲۸/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمود متطبب تولمی گیلانی، تا: ۸۶۶ق؛ جلد: مخمل، ۳گ (۲۴۰پ-۲۴۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۹۰۳و۹۰۴ق، جا: مسعودیه یزد؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۶۲-۲۶۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۹۶/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ ۳ص (۲۱۸-۲۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۲۷۴]

۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۲۰/۱۹

آغاز و انجام: برابر

کا: حسینی، محمد قاسم بن تاج الدین محمود، تا: ۱۰۴۰ق؛ ۵گ (۱۸۴پ-۱۸۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۴۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۸/۵ و ۲۸۱۴/۵-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن محمد، تا: ۱۰۴۸ق؛ ۶ص (۲۰۰-۲۰۵)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۰۹] و [فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۶۳/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۷۶پ-۱۷۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲۴-۵۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴/۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مرعشی ش ۳۰۳۵/۴تعیین شد و در فهرست به احتمال از فیض کاشانی دانسته؛ بی‌کا، تا: رجب۱۰۶۱ق؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۲سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۹۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۳۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۷جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۸پ-۴۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۸-۲۲۸]

۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۱۲/۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ [ف: ۱-۳۱۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۳۰۶ [رایانه]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۵۳/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۹۹پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۸۱]

۱۲. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۷

کا: عبدالقادر بن محمد بن افضل خراسانی، تا: ۱۶ جمادی الثانی [میراث اسلامی: ۵-۶۲۴]

● معنی قالب الروح / شرح حدیث / عربی

maʻnā qālib-ir rūḥ

قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۲۸/۴

آغاز: قوله: وردنی الحدیث أن المؤمن اذا مات صیر الله روحه فی قالب کقالبه لو رأیته لقلت هو هو؛ **انجام:** و علیك بالاخذ بظاهر الشرع الانور من الاعتقاد الاجمالی بالمعاد الجسمانی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ جمادی الاول۱۲۹۹ق؛ ۵گ (۱۶ر-۲۰ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۵۳]

● **معنی القدر** / فلسفه / عربی

ma‘na-l qadar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۷۴/۱

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۳گ (۱-۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف:-۳۵۰]

● **معنی قرآن** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘nī-ye qor’ān

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۴ص (۲۹۹-۳۰۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]

● **معنی قول الاطباء لشیء انه مرکب من قوی متضادة** / طب / عربی

ma‘nā qawl-il aṭibbā’ li-šay’-in anna-hū marakkab-un min quwā mutaḍāda

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۱۵-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الثانی۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱-۴۳۷]

↩معنی قول الصوفیة: «من عرف سرالقدر فقد الحد» ⩾ سر القدر

↩معنی قول الصوفیة: «من عرف سرالقدر فقد الحد» ⩾ اوراد سبعه

● **معنی قول النبی انا و انت یا علی کهاتین** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘nā qawl-in nabī ina wa ant-a yā ‘alī ka-hātayn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۲۴عکسی

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ض۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا: ۱۳۲۹ق؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۹۰]

● **معنی القیامة** / بهائیت / عربی

ma‘na-l qīyāma

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱۵/۸

آغاز: بسمله. الحمدلله انزل الامر فی الکتاب للذین اتبعوا امرالله بالحق ... و بعد قد نزل کتابک فی ارض الضاد، و اطلعت بخطابک، فاعلم؛ **انجام:** و سبحان الله عما یصفون ... و الحمدلله رب العالمین

به روش بهائی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۲۵ر-۲۶پ)، ۱۹سطر [ف: ۹-۱۷۲]

↩معنی الکراهة فی العبادات ⩾ کراهة العبادات (رسالة فی معنی ...)

↩معنی الکراهیة ⩾ کراهة العبادات (رسالة فی معنی ...)

● **معنی: «لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین»** / کلام و اعتقادات

ma‘nā: «lā-jabr-a wa tafwīḍ bal amr-un bayn-al amrayn»

در بیان معنی «لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین».

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۰۰/۶

خط: نسخ روشن، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ناتمام؛ جلد: میشن، ۲۶-۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۴۲۷]

● **معنی لفظ الواحد** / فلسفه / عربی

ma‘nā lafẓ-il wāḥid

بندی از کتابی فلسفی است در معنی لفظ واحد و بحث درباره اسم و صفت باری تعالی. در این رساله از تفسیر آیة الکرسی ملاصدرا نقل قول شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۱۰

آغاز: بسمله. و اعلم ان لفظ الواحد قد یکون اسماء هو الواحد بما هو واحد و قد یکون صفة؛ **انجام:** مرأة فی حقیقة المنطبع فیها لما مر فافهم و تدبر.

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۱۳۳-۱۵۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۱]

↩معنی لفظ جلاله ⩾ تحقیق در معنی لفظ جلاله

● **معنی لفظ کتاب** / اصول فقه / عربی

ma‘nī-ye lafze k.

پنج معنی برای این لفظ می‌آورد و در آن از شهید ثانی نیز یاد می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷/۳

آغاز: اعلم ان للفظ الکتاب اطلاقات منها الجمع کقولک کتب فلان ماله ای جمعه و کقوله سبحانه و تعالی کتب الله فی قلوبهم الایمان ای جمعه فیه؛ **انجام:** فلابد من استعمال الکتب فی السبب المطلق باعتبار مناسبة السبب المطلق للسبب ... المعنی الحقیقی الذی هو السبب الخاص ... ثم استعمل الکتب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۸۹–۸۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۵۲۴]

● **معنی لفظ وجود و موجود** / فلسفه / فارسی

ma‘nī-ye lafze vojūd va mowjūd

رجب علیا

rajab ‘olīyā

این رساله در معنی لفظ وجود و موجود و اشتراک لفظی و معنوی و اثبات واجب الوجود بالذات در پنج «مطلب» و یک «مقدمه» و یک «خاتمه»: مقدمه:در بیان معنی وجود و معنی اشتراک لفظی و معنوی؛ مطلب ۱. بیان اثبات وجود واجب الوجود بالذات؛ ۲. بیان اثبات احدیت واجب الوجود بالذات یعنی نفی در ترکیب؛ ۳. اثبات واحدیة واجب الوجود بالذات یعنی در نفی شریک بر سبیل اجمال؛ ۴. بیان آن‌که صفت عین ذات نمی‌تواند بود؛ ۵. بیان آن‌که اشتراک لفظ وجود و موجود میان واجب تعالی و ممکنات اشتراک لفظی است نه معنوی؛ خاتمه:در بیان احادیثی که شاهد برین دو مطلب اخیر است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۷۲/۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین بدانکه این؛ **انجام:** الله تعالی را بخلق او پس بتحقیق که برگشته است

بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۳ص (۸۸–۱۰۰)، ۸سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۳سم [ف: ۸–۳۷۹]

● **معنی محبت** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘nī-ye mohabbat

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱/۱۷

آغاز: حمدی که هر محب جمیل اللسان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲–۳۹۳]

● **معنی مسلمانی** / عرفان و تصوف / فارسی

ma‘nī-ye mosalmānī

رساله‌ای که شخصی از نگارنده معنی مسلمانی را خواسته و او این رساله را در جواب او نگاشته است. نویسنده در همه جا خود را «فقیر» خطاب می‌کند و از نوشته او برمی‌آید که از سالکان و صوفیان بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۶/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۴گ (۱۰۷–۱۱۰)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۶–۷۵۱]

● **معنی الموضوع و الاعراض الستة** / اصول فقه / عربی

ma‘na-l muwḍū‘ wa-l a‘rāḍ-is sitta

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۱۲

من تحقیقات بعض مشایخه؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: حجت کوه کمره‌ای، محمد، بی‌تا؛ مصحح [ف:–۵۳]

● **معنی المولی** / کلام و اعتقادات / عربی

ma‘na-l mawlā

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ – ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad(948 - 1023)

رساله کوتاهی است درباره حدیث نبوی «من کنت مولاه فهذا علی مولاه». مؤلف در ابتدا، ده معنی برای کلمه «مولی» ذکر کرده و آنگاه اثبات می‌کند که مراد رسول اکرم (ص) از کلمه «مولی» در حدیث شریف، اولی به تصرف و طاعت است.وجوه ده‌گانه عبارتند از: الاولی، مالک الرق، المعق، المعتق، ابن العم، الناصر، المولی لتضمن الجریرة، الحلیف، الحا (کذا)، الامام، السید، المطاع.شیخ مفید در این زمینه رساله دیگری هم دارد با عنوان «معنی المولی».

آغاز: قال الشیخ المفید رضی الله عنه أنکر رجل من البهشمیة ضمنا و ایاه و جماعة من المعتزلة و المجبرة مجلس.

انجام: و أقلوا من الاحتجاج به لموضع الخلاف و هذا ما لا یتوهمه أحد و بالله نستعین.

چاپ: ضمن مجموعه مصنفات شیخ مفید در ۱۴۱۴ ق چاپ شده

[الذریعه ۲۷۲/۲؛ الشیخ المفید و عطاؤه الفکری الخالد ۵۷–۵۸؛ فهرست آثار شیخ مفید در کتابخانه آیت الله مرعشی ۴۸–۵۴؛ معجم التراث الکلامی ۴۱۵/۱؛ امیرالمؤمنین ۵۴۴/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۸۶پ–۹۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱–۹۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸/۱۶ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۷ص (۱۸۵-۲۰۱) [ف: ۷-۲۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۱۴

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ (۹۹پ-۱۱۰پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۸۵]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۰۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ذیحجه۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۲۱]

۵. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۵۸/۶

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم (محرر) موسوی نجفی اصفهانی، تا: ۱۳۴۲ق؛ ۸گ (۲۰۲پ-۲۰۹پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف:-۶۱]

۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۳۰/۱

خط: نسخ، کا: عبدالله تبریزی و حسن خوشنویس همدانی، تا: ۱۳۷۰ق؛ ۸گ (۱پ-۸ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۷۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۵/۱۵

خط: نسخ، کا: علی بن محمد صادق مازندرانی اشرفی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۸۰پ-۱۸۴پ)، ۱۸-۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۴۱-۲۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۸۷پ-۹۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۶۸]

● معنی المولی = شرح حدیث «من کنت مولاه فعلی مولاه» / شرح حدیث / عربی

ma‘na-l mawlā = šarh-u ḥadīṯ-i «man kunt-u mawlā-h fa-‘alī-yun mawlā-h»

ابوجعفر محمد بن موسی

abūja‘far mohammad ebn-e mūsā

رساله مختصری است در معنی لفظ مولی در حدیث شریف که مؤلف جهت السید الرئیس ابوابراهیم گفته است و سپس به درخواست وی آنرا دوباره املاء نموده است.

آغاز: قال الادیب السعید ابوجعفر محمد بن موسی نورالله مصرعه، سألنی السید الرئیس ادام الله رفعته فی داره المعمورة ببقائه عن معنی قول الرسول من کنت مولاه فعلی مولاه.

انجام: فان کنت مصیباً کان الی و ان کان محظئاً کا علی، علی انی اتحقق أن ذلک حق غیر باطل و حال غیر عاطل و ما توفیقی الا بالله العلی العظیم.

[الذریعه ۳۹۴/۲۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸/۵ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۲۸-۲۹) [ف: ۷-۳۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۷۹پ-۸۰پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۸۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۱/۹

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله بن عبدالعلی فراهانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۳ص(۷۵-۷۷) [عکسی ف: ۷-۲۰۴]

۴. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۲۳/۴

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن تبریزی نجفی، تا: قرن ۱۴؛ ۱گ (۳۴ر-۳۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ ۲گ (۵۱پ-۵۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۵۲۷]

←معنی الناصبی ⟵ ناصبی

● معنی النظم و الصیاغة(تحقیق) / بلاغت / عربی

ma‘na-n naẓm wa-ṣṣīyāġa (taḥqīq)

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā,ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

در ابتدا نوشته شده «هذه رسالة فی النظم و الصباعة (کذا)».

آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه. و بعد فهذه رسالة رتبناها فی تحقیق معنی النظم و الصناعة عند ارباب البلاغة و اصحاب البراعة ... اعلم ان اساس البلاغة وقاعدة الفصاحة نظم الکلام لا بمعنی ضم بعضها الی بعض

انجام: و التفاوت المذکور فی الدلالة مرجعها الی المعنی النحوی لا الی المعنی اللغوی فافهم هذا السر الدقیق. فانه بالحفظ حقیق و الله اعلم تمت بحمد الله و حسن توفیقه.

[معجم التاریخ التراث الاسلامی،ج۱، ص۲۵۶؛ کوپریلی،ج۱ ص۵۲۱ و ج ۲ ص ۲۱۲-۲۱۲و۳۲۲؛ سلیمانیه ج۳ ص ۳۴۶؛ توپقاپوسرای ج۴ ص۵۴۰؛ بروکلمان ج۱۳-۱۴ ص ۴۴۱؛ اوراق عتیق ج ۱ص۴۵۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۳گ (۳پ-۵پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۶۲]

● **معنی نفی مفهوم العام و سلبه** / فلسفه / عربی
ma'nā nafy-i mafhūm-il 'ām wa salb-i-h
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۶۳/۳-عکس
نسخه اصل: آستان رضوی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۵۶]

● **معنی نی و شکایت وی** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'nī-ye ney va šekāyat-e vey
وابسته به: نی نامه = رساله نائیه = نای و نی = شرح دو بیت مثنوی؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)
با این توضیح: «چند سطری است بعضی منثور و بعضی منظوم به قلم صدق و خلوص طویت مرقوم در بیان معنی نی و شکایت وی که در مفتتح مثنوی حضرت مولوی که کاشف حقائق اسرار معنوی است ...».

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۵
آغاز: عشق جز با نی و ما جز نی نیم ××وی دمی بی ما و ما بی وی نیم
خط: نستعلیق، کا: بایزید سردشتی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۱گ (۶۹پ-۷۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۱]

● **معنی الوجود** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'na-l wujūd
فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری
fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۵-ف
نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۳۶۵ق؛ ۵گ (۳۳پ-۳۷ر) [فیلمها ف: ۱-۷۵۰]

● **معنی وجود مطلق** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'nī-ye vojūd-e motlaq
شیرازی، مرحمت علیشاه
Šīrāzī, marhamat 'alī-šāh

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱۹ حکمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی [ف: ۲-۵۸]

● **معنی الوجود الموجود و الامکان = شرح وجیزه در اصول دین** / فلسفه / عربی
ma'na-l wujūd al-mawjūd wa-l imkān = š.-e vajīze dar osūl-e dīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۷۷
آغاز: بسمله اللهم انی احمدک حمد لا ینتهی لحده؛ **انجام:** فمن ثقلت موازینه فاولئک هم المفلحون و من خفت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **معنی وجود و اشتراک لفظی و معنوی آن** / منطق
ma'nī-ye vojūd vaešterāk-e lafzī va ma'navī-ye ān

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۷۵/۵الف
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۳۱ص (۳۳۲-۳۶۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۲۴]

● **معنی وحدة الوجود** / فلسفه / فارسی و عربی
ma'nī-ye vahdat-ol vojūd
عبدالرشید بایزید بستکی
'abd-or-rašīd-e bāyazīd-e bastakī

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۹
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۵]

● **معنی و ذات و حقیقت کلی** / فلسفه / فارسی
ma'nī va zāt va haqīqat-e kollī
بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری
bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)
گفتاری کوتاه در قائم به ذات بودن معانی معقوله و این‌که معنی و ذات و حقیقت کلی دانای وجود به خود است و به خود داناست.
آغاز: بدان که معانی معقول بذات خود قائمند، نه بنفس داننده پیوند دارند و بس، بلکه داننده را بدان پیوند بود
انجام: الا معنی و ذات و حقیقت کلی، و بخود داناست، و وجودش از وجود او، و وجود او دانش اوست بخود.
چاپ: مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (ص ۶۴۵)
[مصنفات بابا افضل ص ۶۴۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲ص (۸۱-۸۲) [ف: ۵-۴۶۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۴۲
بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۴۳ر-۱۴۴ر) [ف: ۵-۴۶۱]

←معنی ولایت ⟵ تحقیق معنی ولایت

● **معنی ولایت** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'nī-ye velāyat

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱/۱۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۹۳]

● **معنی «و نهی النفس عن الهوی»** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'nī-ye «va naha-n nafs-a 'an-el havā»
جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳؟ قمری
jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۲۸
خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۶۴۵-۶۴۷) [مختصر ف: -۷۷۷]

● **معنی الهدایة (رسالة فی تحقیق)** / متفرقه / عربی
ma'na-l hidāya (r.-tun fī taḥqīq-i)
عماد، محمد حکیم
'emād,mohammad hakīm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۰/۴
آغاز: اهدنا رب الصراط المستقیم، احقر غبار عتبات سلاطین العلماء و افقر مشار حضرات اساطین الحکماء اقل الخلایق اذل العباد، محمد حکیم الشهیر بعماد. لما تشرف بتوفیق الله بعد تحقیق اللغات بالاستفاضه من السنة و الکتاب و تصرف بتوفیق الله بعد تدقیق الایات. ظهر علیه بحسن توفیقه و عنایته ... ان الهدایته هی اراء ة الطریق؛ **انجام:** سورة الجهل تولی بلاء الیما للیل و تحیری ضدا سقیما فی الحال اللهم احفظنا الی کنزا شرنا بالامادة فان العاقل یکفیه الاشارة تمت الدریه ...
بی‌کا، بی‌تا؛ حاشیه‌هایی از نویسنده با نشان «منه» درهامش این نسخه موجود است؛ جلد: تیماج، ۶ص (۶۴-۶۹)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹-۴۱۳]

● **معنی «یا مقلب القلوب و الابصار»** / عرفان و تصوف / فارسی
ma'nī-ye «yā moqalleb-al qolūb-e va-l absār»
جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری
jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۲۷
خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۶۴۳- ۶۴۵) [مختصر ف:-۷۷۷]

● **المعول فی شرح شواهد المطول** / ادبیات / عربی
al-mu'wwal fī š.-i šawāhid-il muṭawwal
حویزی، عبد علی بن ناصر، - ۱۰۵۳ ؟ قمری
hovayzī, 'abd-ol-'alī ebn-e nāser (- 1644)
وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲ق)
این کتاب شامل سه جزو است: جزو ۱. در شرح شواهد مطول؛جزو ۲. در علم بیان؛ جزو ۳. در علم بدیع.

۱. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: «قلبی و طرفک منصوب و مکسور ×× کلاهما مطلق منا و مأثور»و پایان آن با گفتار: «لا ینفع المره تدبیر یهذبه ×× الا اذا عضد التدبیر تقدیر»
کا: شیخ ناصر بن سعید بن ناصر، تا: ۱۶جمادی الاول۱۰۶۳ق [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۵۹]

۲. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: منصور بن فلاح حسینی موسوی با مهر «کان منصوراً» (بیضی)؛ مهر: «عبده الآثم ابوالقاسم بن علی رضا» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۰۳گ (۱۴۹پ-۲۵۱پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف:-۱۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۷۶/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۳۰]

۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-س/۶۳
آغاز: بسمله - قال شیخنا و مولانا و استادنا و مقتدانا صاحب المؤلفات المفیده؛ **انجام:** هذا آخر الکتاب و ترکیب قصیده المصنف - تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب. اطاعنا لامر سر کار ... میزا ابوالحسن خان دام الجلاله ... بیداقل بندگان عاجز قاصر محمد حسین ابن محمد باقر ... تحریر فی تیستم شهر جمادی الاول سنه ۱۲۵۷
خط: نسخ، کا: محمد حسین ابن محمد باقر، تا: جمادی الاول۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۸]

● **المعونة** / ریاضیات / عربی

al-ma‘ūna

ابن هائم، احمد بن محمد، ۷۵۳؟ - ۸۱۵ قمری

ebn-e hā’em, ahmad ebn-e mohammad (1353 - 1413)

تاریخ تألیف: ۷۹۱ق

کتابی است در مورد حساب هوایی (ذهنی) مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «بخش» و یک «خاتمه»: بخش ۱. در اعمال مربوط به عدد صحیح،دارای دو «باب»: ۱) در ضرب، ۲) در قسمت؛ بخش ۲. در اعمال مرتبط به کسرها، شامل یک مقدمه و ده باب؛ بخش ۳. در اعمال مربوط به جذرها، شاملیک مقدمه و سه باب و خاتمه.مؤلف از این اثر خلاصه‌ای تهیه نموده تحت عنوان «الوسیلة».(امیره ضمیری)

آغاز: بسمله، و به توفیقی الحمدلله عدد نعمائه و الشکر له علی توالی آلائه، و بعد ... فهذه رساله فی علم الحساب بدیعة الانتساب

انجام: و هکذا الی ان یطرح الجمله الاخیره فیبقی الحرف الاخیر مرکب الحروف یکن الاسم المضمر و لیکن هذا آخر المعونه ...

[کشف الظنون ص ۱۷۳۴]

شرح و حواشی:

۱- المبدع فی الحساب؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵)

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۸۸

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۸۸۹ق؛ قطع: خشتی [ف:-۲۳۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن ادریس، تا: ۱۰۶۱ق؛ تملک: احمد بن محمد بن عبدالله بحرانی، لطفعلی محمد مدعو کاظم در ۱۳۱۲، استعاره هاشم هندی از شیخ احمد بصری در شعبان ۱۳۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۹-۲۱سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۴-۷۵]

● **معیارات العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

me‘yārāt-ol ‘ārefīn

در این رساله نشانه‌های رسیدن به پایگاه ارجمند در سیر و سلوک معرفی شده و نشانه مقامات عرفانی و خلقی به فارسی ساده‌ای به نگارش درآمده است. در بیشتر جاها حدیث شیعی و آیتی از قرآن گواه آورده شده و دارای ۱۴ «معیار» و یک «خاتمه» است. از مقامات العارفین شیخ و شعرهای عطار و نیز شعر فارسی خود نگارنده در آن آمده است.

آغاز: بسمله و حمد ... و بعد این ملحقاتی است بر کتاب جهاد اکبر که بعد از اتمام کتاب بخاطر قاصرم رسید.

انجام: آنچه مولوی معنوی ... بیان کرده و گفته است: عقل است چراغ ماجراها - آن خواهش عقل از کجا بود ... محو لیلی شده است مجنون - زیرا همه عشق بد فنا بود.

[فهرستواره منزوی ۹۱۷/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد مؤمن بن محمد امین، تا: ۱۰۹۱ق؛ درهامش خط جلال الحکما اسدالله کجوری لاشکی طبری به تاریخ رجب ۱۳۲۹ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۹۴پ-۲۰۰ر)، ۱۸ سطر (۴×۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۴۹۷]

● **معیار الاحکام فی شرایع الاسلام** / فقه / عربی

mi‘yār-ul aḥkām fī šarāyi‘-il islām

رضوی کشمیری، علیشاه بن صفدرشاه، - ۱۲۶۹ قمری

razavī kešmīrī, ‘alī-šāh ebn-e safdar-šāh(- 1853)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

شرح مزجی بر شرایع الاسلام محقق حلی است که محشی موفق به اتمام آن نشده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۶۷

آغاز: بسمله. حمدله.الاولی بل یجوز الصلاة فی جلد المیته و لو کان مما یؤکل لحمه؛ **انجام:** و لا بأس بالقول بالکراهة نباء علی المسامحة فیها فروع الاول ... المنسجه للبس الحریر فی الرجال.

نسخه شامل بخشی از احکام لباس مصلی می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۶]

● **معیار الادب** / نحو / فارسی

me‘yār-ol adab

احمدی

ahmadī

قصیده‌ای است در نحو.

[فرهنگنامه ها ص ۱۷۸ و ۱۸۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۰/۵-ف

بی‌کا، تا: قرن ۹ [فیلمها ف: ۱-۴۵۳]

● **معیار الادب فی تحقیق کلام العرب** / نحو / عربی

mi‘yār-ul adab fī taḥqīq-i kalām-il ‘arab

تاریخ تألیف: ۱۲۶۲ق

شرحی است بر یک قصیده تائیه سروده خود شارح که چون

دشوار بود بر آن گزارش نوشته است. خود قصیده ۸۸۸ بیت است و هر یکی در شرح شماره دارد.
آغاز نظم:و بعد فان النحو علم مبین×× لکیفیة الترکیب فی العربیة
انجام نظم:و خامسها ما سمیت بالترنم ×× و تلك التی عن حرف الاطلاق نابت
آغاز شرح:الحمدلله رافع معالم الدین و مناره و خافض مراسم الکفر باعفاء داره ...
انجام: و الخامس تنوین الترنم و هو فی الحقیقة لترك الترنم ... و عند بعضهم یلحق الروی المقید ایضاً فیختصر ... (سفید مانده و سپس دارد): هذا فی سنة ۱۲۶۲هـ

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱ صدر

خط: نسخ، کا: علی محمد، تا: قرن ۱۳؛ پس از این مسائلی نحوی است که به دستور ناظر شاه به نام محمد شاه قاجار نوشته شده و علی محمد لواسانی آن را نوشته؛ مهر: کاتب؛ واقف: شیخ محمد تقی وصی حکمی، ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۲۰ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۵-۶۱۱]

● **معیار الادراک** / ادبیات / فارسی

me‘yār-ol edrāk

طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī(- 1689)

دیباچه‌ای است که طغرا بر دیوان حافظ نوشته است.
آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد و سپاس خداوندی را که جمیع دیوان حافظان اوراق.
چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق، وزیری بزرگ، ۵ص (رسائل طغرا: صص۵۲-۵۶)؛ ۱۳۰۲ق/۱۸۸۵م؛ ۱۲۸۸ق/۱۸۷۱م؛ لکهنو، سنگی،۱۲۸۱، وزیری بزرگ،۵ص
شرح و حواشی:
۱- دیباچه معیار الادراک = جوش بلبل = آهنگ بلبل؛ طغرای مشهدی (-۱۱۰۰)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۴۸

آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۱۵۰ر-۱۵۲پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۱۱-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۹/۸۷۴ فارسی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳-۱۸۷]

● **معیار الاذکار فی بیان ذکر الخفی و الجهر** / عرفان و تصوف / عربی - فارسی

mi‘yār-ul aḏkār fī bayān-i ḏikr-il xafī wa-l jahr

محمد بن عبیدالله

mohammad ebn-e ‘obeyd-ol-lāh

رساله مختصری است در کیفیت ذکر گفتن در سه «باب» و یک «خاتمه». در آخر یک صفحه فارسی آمده است.
آغاز: الحمد لمن هو المذکور بالافئده و الافواه، و الصلواة و السلام علی رسوله الذی رفع ذکره و اصطفاه و علی آله.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶۹/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** صواب چنین می‌نماید که بر وفق حدیث فضل الدعاء لااله الاالله دست بردارند.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: شمیز، ۱۹گ (۸۷پ-۱۰۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱-۱۹۰]

● **معیار الاشعار = رساله در عروض** / عروض و قافیه / فارسی

me‘yār-ol aš‘ār = r. dar ‘arūz

؟ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی۶۴۹ق
نیامدن نام این کتاب در شمار تألیفات طوسی موجب تردید در انتساب آن به خواجه شده است در حالی که قرائنی وجود دارد که این انتساب را مسلم می‌سازد: نسخه‌ای قدیمی از این کتاب ضمن مجموعه‌ای از مؤلفات خواجه که به سال ۶۷۰ نوشته شده در کتابخانه مرحوم نجم آبادی موجود است که این تردید را مرتفع می‌سازد، این رساله با نام عروض فارسی ذکر شدهو می‌رساند که کتاب عروض فارسی او همان «معیار الاشعار» است. جز آنکه پیش از صاحب روضات عده‌ای از مؤلفین در آثار خود استناد به گفته خواجه در کتاب معیار الاشعار کرده‌اند. چنان که ابوالحسن فراهانی در شرح اشعار دیوان انوری از معیار الاشعار خواجه نقل کرده و در جایی گفته است:«اما استاد المحققین خواجه نصیرالدین محمد طوسی علیه الرحمه در رساله‌ای که در عروض و قافیه نوشته مسمی به معیار الاشعار آورده ...»؛ و در جای دیگر گفته:«و چنانکه استاد البشر خواجه نصیرالدین طوسی در معیار الاشعار تصریح به آن دارد». این کتاب را جز مفتی محمد، فرد دیگری در زمان شاه عباس اول شرح کرده و تألیفآن را به خواجه نسبت داده و نسخه‌ای از آن در کتابخانه ملی ملك وجود دارد. بنابراین این کتاب که همان رساله عروض فارسی است بدون تردید از مؤلفات خواجه طوسی است. (مدرس رضوی با تلخیص و ویرایش)
این کتاب مشتمل است بر یک «مقدمه» و دو «فن»: مقدمه: در بیان ماهیت شعر، دارای سه «فصل»: ۱)حد شعر و تحقیق آن، ۲) اختلاف اوزان و قوافی، ۳)ذکر صناعت‌هایی که شعر به آن تعلق

دارد؛ فن ۱.علم قافیه، دارای ده فصل؛ فن ۲.علم عروض.
آغاز: بسمله. الحمد لله حمد الشاکرین ... این مختصریست در علم عروض و قوافی شعر تازی و پارسی دری که به التماس بعضی دوستان مرتب کرده شد و آن را معیار الاشعار نام نهاده آمد. و این مختصر مشتمل بر مقدمه و دو فن است. مقدمه: در بیان ماهیت شعر و ذکر صناعاتی که شعر را بدان تعلق باشد و آن سه فصل است. فصل اول: در حد شعر و تحقیق آن ...
انجام: و بعضی کفته اند اختلاف تصریف بنفی و اثبات مانند کن و مکن مقتضی تکرار قافیه نباشد و این مستعمل نیست، اینست آنچه خواستیم که درین مختصر ایراد کنیم از علم قوافی بر سبیل ایجاز و بالله التوفیق.
چاپ: طهران، ۱۳۲۰،سنگی، ۲۱۴ص، به سعی مرحوم نجم الدوله؛ در ضمن شعر و شاعری در آثار خواجه نصیرالدین طوسی، معظمه اقبالی،وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۹ش
[نسخه‌های منزوی ۲۱۷۵/۳؛ سرگذشت طوسی از مدرس رضوی ص ۲۹۲-۲۹۴ و چاپ جدید ص ۵۳۱ - ۵۳۴؛ الذریعة ۲۷۸/۲۱]

شرح و حواشی:
۱- عروض = شرح معیار الاشعار
۲- شرح معیار الاشعار

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۶۸/۳بخش۲
نسخه اصل: احمد ثالث ۳۴۵۵ در طوپقپو سرای (فهرست ۸۷۵۲)؛ خط: تعلیق، کا: قطب الدین محمود بن مصلح متطبب، تا: ۶۶۶ق؛ ۱۴گ (۴۴پ-۵۷ر) [ف:-۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴
کا: احمد بن محمود بن ابوبکر بناکتی، تا: ۶۷۰ق، جا: تبریز [میراث شهاب: س۵ش۱-۲۰۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنانکه در ردف گفتیم حروف متباعد ظاهرتر و سیع تر باشد و حروف متقارب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۷۰ق؛ افتادگی: انجام؛ خریداری از دکتر محمود نجم آبادی؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم، ۶۲گ (۱۳۶-۱۹۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۱-۳۷۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۸۷
خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ یادداشتی که به درستی خوانده نمی‌شود (و به نظر می‌رسد از کاتب نسخه است) درباره این‌که مؤلف کتاب خواجه نصیر است، محشی؛ تملک: محمد قلی اردبیلی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۱۵۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۵-ف
آغاز: برابر
نسخه اصل: احمد ثالث ش ۱۶۴۶(طوپقپو سرای ش ۳۱۶)؛ خط: نسخ، کا: ابن متویه یوسف، تا: جمادی الثانی۷۰۲ق؛ در رجب ۷۰۲ق با نسخه مقابله شده و مصحح و خوانده شده بر طوسی مقابله شده [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۸/۱ ـ د
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک۷۱۶ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۴۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴۱/۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۹۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر؛ فرغ المنصف ثراهو حعل الحنة مثواه من تألیف هذا الکتاب فی جمادی الاخر سنة ۶۴۹ هـ
خط: نسخ، کا: ابو اسحاق بن علی بن نصرالله سنجانی سلطانی، تا: اوایل صفر ۸۴۳ق، جا: سنجان؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۷۷گ(۲پ-۷۸ر)، ۱۷-۲۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۵-۱۷۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۸/۴
آغاز انجام: برابر
فن دوم در نسخه نیامده است؛ خط: نستعلیق، کا: حاج علی کامران، تا: ۸۸۹ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۸گ (۴۹پ-۶۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۱۰۰]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵۰ ـ ج
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح، محشی با نشان «هادی عفی عنه» و بی نشانه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۴۱گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۴۳۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۹۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** اختلاف حرکت روی مفرد یا روی مضاعف چنانکه گوئی پادشاه و بادشاه چه در اول بکسر است ودر دوم مجهوله است و هم چنین چیز است کژور است و کژچه اول مجهوله است و دوم بضم و اما در حرف اول از روی مضاعف اختلافی تصور نیفتد چندان حرکت مجهوله باشد همیشه قسم سیم اختلاف و صل و حالش هم بر آن قیاس است.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۲۲۸) [ف: ۱۵-۱۶۷]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۲۹/۱
آغاز انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: خادم مشهدی، محمد جعفر بن نجم الدین محمود، تا: نیمه‌های رمضان۱۰۲۹ق، محشی؛ مهر: «محمد حسین حافظ اصفهانی» (بیضی)؛ جلد: مقوای، ۶۶گ، ۲۱ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۴۱]

۱۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۹/۹
آغاز انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طیب، تا: ۵۵-۱۰۵۶ق؛ جلد: چرم مذهب، اندازه: ۲۴/۵×۳۶سم [ف: ۷-۱۷۰]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۹۵/۱-۲۶/۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** وخفیف فعلاتن مفاعلن فعلاتن توبناهم سه بار باده بمن ده ومضارع مفاعیلن فعلاتمفاعیل بتا هم سه بار باده بمن ده تو و مقتضب هم سه بار باده بمن توبتا مجتث

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۳۸]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۹/۱

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از اعتضاد السلطنه درباره سبب خفیف؛ ۲۶گ (۱ر-۲۶ر)، ۲۶ سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۵-۶۱۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۲۱

آغاز انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با امضای «حبیب» و با علامت «هی»؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۱-۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۷/۱-۵۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۲۴/۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹گ (۶۰ر- ۷۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۴۴-۲۴]

● **معیار الاشعار** / ادبیات / فارسی

me'yār-ol aš'ār

عبدالعلی بن عبدالرحیم، ق۱۰ قمری

'abd-ol-'alī ebn-e 'abd-or-rahīm (- 16c)

اهدا به: سلطان محمد

تاریخ تألیف: ۹۹۱ق

مشتمل بر چهار«باب»: ۱. بیان علم عروض و معرفت شعر؛ ۲. بیان قافیه و معرفت ردیف؛ ۳. بیان علم صنایع و معرفت فصاحت و بلاغت؛ ۴. بیان علم معما و معرفت لغز.

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۲۴

خط: نستعلیق، کا: محمد بن هدایت الله، تا: گویا قرن۱۱؛ ۱۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۱۰۱]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۷۶

آغاز: الحمدلله الذی دور بتدبیره کورة النجوم

خط: نستعلیق، کا: حسین علی ولد جمال اصفهانیی دارابجردی، تا: جمعه ۲۸ جمادی الثانی ۱۰۳۷ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۵۷

آغاز: جواهر زواهر حمد نا محدود و سپاس بی قیاس نامعدود ... نثار بارگاه کبریا و درگاه علیا واجب الوجودی؛ **انجام:** از شبانگاه تا زوال بود تمت رساله میزان الاشعار ... و نام معدلتش بر جهانیان تابنده و از انعام عامش خواص و عوام را محفوظ گرداناد. و آله الامجاد و الحمدلله علی طریق العناد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۴۶گ، ۲۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۴۵]

۴. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۶۱/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۳۹]

● **معیار الاشعار** / ادبیات / فارسی

me'yār-ol aš'ār

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری

'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630-1704)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۰۹۶ق

رساله‌ای است کوتاه در گونه‌های شعر (ظاهراً از حیث عروض و قافیه بررسی نشده)، در چند «فصل». در بحث شعر از نظر دین و قرآن و اخبار شیعی مانند رساله میزان الاشعاراست. گزیده‌ای از این رساله نیز با عنوان «سلالة المعیار فی اسعار الاشعار» از همین مؤلف،گزارش شده است.

آغاز: سپاس حق شناس و ستایش نیایش اساس نیازمند خداوند برتر از آلایش ... بعد از ادای وظایف حمد و ثنا و درود بر خانواده رسالت و اصطفاء

انجام: اعاذنا الله من ... الشیطان و مکائده ... و غروره و مصائده و کتب هذه العجالة ... من الاکثار و الاطالة ناظمها الفقیر الی ربه الآخرة و الاولی ...

[الذریعة ۲۷۹/۲۱؛ معادن الحکمة، چاپ دوم از انتشارات جامعه مدرسین قم ۲۱/۱ و ۵۰ و ۶۲ و ۸۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول ۱۰۹۶ق؛ محشی نیز به خط اوست، یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی در ۱۳۲۷ ش؛ مهر: مؤلف «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضوی)، «عبدالباقی بن صدرالدین محمد الفیضی» (بیضوی)، نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان» (بیضوی)، «محمد مهدی ... الفیضی» (مستطیل)، نصیرالدین سلیمان، «بوصیة موبد علم الهدی بمحمد» (مستطیل)، «محمد هادی الفیضی؟» (مستطیل)؛ ۳۵گ (۱-۳۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۴-۱۸۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الیک انبنا و الیک المصیر

خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن محمد هادی، تا: ربیع

الثانی۱۱۲۳ق؛کاغذ: ترمه، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۱۸۸]

● **معیار الافکار = معیار العرفان** / منطق / عربی

mi'yār-ul afkār = mi'yār-ul 'irfān

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (-1542)

وابسته به: تعدیل المیزان؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸ق)

مؤلف کتاب مفصلی در منطق به نام «تعدیل المیزان» نگاشته بود که به درخواست بعضی آنرا دراین رساله مختصر نموده است. این رساله مشتمل بریک «فاتحه» و نه «فن» است: فاتحه فی تقسیم العلم؛ فن ۱. ایساغوجی؛ ۲. قاطیغوریاس؛ ۳. بارمینیاس (الفاظ)؛ ۴. انولوطیغا الأول شامل چهار باب (قیاسات اقترانی، قیاس استثنائی، قیاس مرکب، لواحق قیاس مانند استقراء و تمثیل)؛ ۵. انولوطیغا الثانی یا حد و برهان شامل دو باب (قول شارح و برهان هر کدام در سه فصل)؛ ۶. سوفسطیقا یا مغالطه؛ ۷. بیطوریقا (شعر)؛ ۸ ریطوریقا (خطابه)؛ ۹. جدل.

آغاز: اللهم أیدنا بالمنطق الفصیح و وفقنا بالنظر الصحیح و صل علی غیاث خلق حق بمنطقه معیار العرفان و تعدیل المیزان ... و بعد، فإن الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور یقول: لما ذهبنا بتکمیل عیار جواهر الأنظار، المجلی بها مرآة حقائق الافکار

انجام: و منفعة إلزام المبطلین و إفحام المعابدین و إقناع العوام و المتعلمین القاصرین عن درجات البرهان. و الحمد لله و الصلاة علی رسوله.

چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۲ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۰۰/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: یونس بن احمد نظامی حسنی حسینی، تا: چهارشنبه ۳ ربیع الاول ۹۵۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله العالی»، درسه برگ اول فائده‌ای از مؤلف در دلالت قرآن برصدق پیامبر و اشعاری از «حیدر» و «لسانی»، یادداشتی از کاتب که رساله را به نام «معیارالعرفان» نامیده؛ ۳۳گ (۱۲۹پ-۱۶۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن مسافر قاضی، تا: با تاریخ۱۰۴۲ق؛ محشی با نشان «منه» و «منه مد ظله» و «صدر القضاة» و «ملاجلال»؛ ۲۸گ (۳۵پ-۶۲ر) [ف: ۶-۲۳۵۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: ابوالقاسم حسینی تفرشی، تا: ۱۲۶۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۳۹۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۴۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۶۳۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «تعدیل المیزان» معرفی شده، ولی آغاز و انجام نشان می‌دهد معیار الافکار است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: آقا زین العابدین، ۱۱۶۶؛ ۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۳۶۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۶۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست با عنوان «تعدیل المیزان» معرفی شده، ولی آغاز و انجام نشان می‌دهد معیار الافکار است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۳۶۸]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۲/۱

خط: نسخ، کا: منصور بن شرف الدین، بی‌تا [ف: ۳-۴۴]

● **معیار الافکار فی شرح مطالع الانوار** / منطق / عربی

mi'yār-ul afkār fī šarh-i maṭāli'-il anwār

وابسته به: مطالع الانوار؛ سراج الدین ارموی، محمود بن ابی بکر (۵۹۴-۶۸۲)

قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۳۰

آغاز: بسمله الحمدلله المتعزل بالمحمل و السنا المتعالی عن الزوال و الفنا ... و بعد فلما و صلت فی بعض بلاد الروم الی خدمت قاضی القضاة العلامه افضل المتاخرین؛ **انجام:** و لا یصدق مرکبا مثل ان یکون زید جیداً و شاعراً غیر جید فتصدق زید شاعر زید جید و لا تصدق زید شاعر

از اول کتاب تا بحث قیاس را شامل است مؤلف این کتاب را به صورت «قال اقول» برگزار کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۵۳گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۴سم [ف مخ]

● **معیار الایقان** / طبیعیات / فارسی

me'yār-ol īqān

ثابت جنگ، محمد خان بن غلامحسین خان، ق۱۳ قمری

sābet jang,mohammad xān ebn-e qolām-hoseyn xān(-

19c)
رساله‌ای است در خواص مغناطیس آهن، مشتمل بر ده «فصل» در ده قسم از مغناطیس.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۱۲/۳
آغاز: حمد وافر و ثنای متکاثر مر خالقی را سزست که عجایب المخلوقات و غرائب الموجودات یعنی هجده هزار عالم
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۶ جمادی الاول۱۲۵۶ق؛ ۲گ (۳۴ر-۳۵ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱۱-۱۳]

● معیار التفسیر / تفسیر / عربی

mi‘yār-ut tafsīr

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

رساله‌ای متوسط در شرح و تفسیر آیه «و اذ قال ربک للملائکة انی جاعل ...» که در ضمن ۳۴ «معبر» تنظیم شده است. نام مذکور به صراحت در متن کتاب آمده است.

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۲۶/۴
آغاز: الحمدلله الذی اورع حقایق عالم الامکان فی القرآن و جعله فی صفة الفصاحة و البلاغة ... و بعد فالعبد المثبت باذیال شفاعة آل محمد یقول؛ **انجام:** لانا نقول المبخل یجمع المال و یموت و تبقی علیه [...] المال و حسابه و عقابه و لایبقی له شیء منه بعد موته بخلاف السخی
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:-۲۳۹]

● معیار جمالی و مفتاح ابواسحاقی = معیار اللغة / ادبیات / فارسی

me‘yār-e jamālī va meftāh-e abū-eshāqī = me‘yār-ol loqa

شمس فخری اصفهانی، شمس الدین محمد بن فخر الدین، ق۸ قمری

šams-e faxrī esfahānī, šams-od-dīn mohammad ebn-e faxr-od-dīn (- 14c)

اهدا به: سلطان جمال الدین شیخ ابواسحاق اینجو
تاریخ تألیف:۷۴۴-۷۴۵ق

فرهنگی است مشتمل بر چهار «فن»: فن ۱. عروض، مشتمل بر ده «باب»: ۱) حد و حقیقت شعر و بیان آن‌که کلام منظورم را چرا شعر گفتند، ۲) حد عروض و بیان اشتقاق وحقیقت آن، ۳) شرح حروف و حرکات وبیان ملفوظ و مکتوب، ۴) بیان اسباب و اوتاد که آن را اجزای شعر گویند، ۵) حد تقطیع و بیان ارکان که مؤلف باشند از اجزاء، ۶) بیان ازاحیف که مستعمل اهل عرب وعجم است وحقیقت آن، ۷) بیان فروع که به استعمال ازاحیف از اجزاء منبعث شوند، ۸) شرح بحور که از ترکیب ارکان اصلی حاصل شوند، ۹) بیان فلک بحور و ثبت دایره‌ها، ۱۰) تفصیل بحور اصلی و فرعی و ذکر عروض‌ها و ضرب‌ها چنان‌که طریقه عروضیان است؛ فن ۲. قافیه، مشتمل بر پنج «باب»: ۱) حد و حقیقت قافیه و شرح اقسام آن، ۲) شرح اسامی حروف که اجزاء قافیه‌اند و اشتقاقات هریک، ۳) شرح حرکات قافیه و اشتقاقات هر یک، ۴) عیوب قوافی و اوضاع ناپسندیده که در کلام منظوم آید، ۵) انواع اشعار و القاب هر یک چنان‌که میان شعراء متداول است ...؛ فن ۳. بدایع الصنایع؛ فن ۴. فرهنگ فارسی.مؤلف در آن ابتدا لغات را به ترتیب حروف تهجی معنی نموده و سپس برای هر کدام اشعاری از خود انشاء کرده است.مقصود از تألیف کتاب این بوده که لغت فارسی را نیز مانند لغت عرب معیار و میزانی در دست باشد که در موارد ضرورت وتشخیص سقم و صحت به آن مراجعه شود و دستور ارباب سخن به شمار آید، چنان‌که در دیباجه مرقوم شده است:«و پیش از این اساتذه اشعار و بر اهمه اخبار در این باب مطولات و مختصرات نوشته‌اند و هر لغتی را از کلام قدما استشهادی آورده اما از آن استشهادات صحیح و منکسر آن معلوم نمی‌شود به‌واسطه آن‌که به مجرد بیت که به استشهاد لغتی ایراد کنند کیفیت حروف و کمیت حرکات ثلثه در آن محقق نمی‌شود اما اگر ابیات متعدد و قوافی متکرر شود التباس و اختلاف در حروف و حرکات مرتفع شود بنابراین ... از دواوین شعرای متقدم و دساتیر متعلمان این مختصر در لغت فرس جمع کرد و آنچه متقدمان هر لغتی را بیتی استشهاد آورده‌اند این بنده کمینه مجموع آن قصاید و مقطعات ساخت».

آغاز: بعد تحمید و ثنا و شکر و تمجید اله ×× کردگار مور و ماهی نوربخش مهر و ماه / پادشاه بی وزیر کارساز بی مشیر ×× قهرمان بی شریک و ملک دار بی سپاه ... حمدی که حد آن در عد نیاید ... مقدری را ... اما بعد بدانکه غرض از ترتیب انسان و مراد از تشیید اساس این بنیان ... جز سخن خوب و حدیث بوی و ثمری نیست ... مشتمل بر چهار فن. فن اول در علم عروض - در علم قوافی - در علم بدایع الصنایع و فن چهارم در لغت فرس از ما یحتاج این علوم هیچ دقیقه درین فنون مهمل نگذشت و آن را معیار جمالی و مفتاح ابواسحاقی نام نهاد ... عروض: فن اول:و این مشتمل بر ده باب ... باب اول در حد و حقیقت شعر و بیان آنکه کلام منظوم را چرا شعر گویند. بدان اصلحک الله بالتوفیق علی نهج التحقیق که علومی که اصحاب براعت و ارباب بلاغت را از تحصیل ...

انجام: انجام فن اول: و بحور مطبوع وضع کنند تا ارباب نظم و اصحاب طبع بدانند که اوزان درین مقدار که آورده شد مختصر نیست واله ولی التوفیق؛ انجامفن دوم: جام تو سرمایه تسنیم خلد ××نام تو پیرایه دیهیم وگاه، انجامفن سوم: و من فن بدایع الصنایع زگل و جام مدام تمام کردم پیوسته رخاه دوست و اقبال

این پادشاه صاحب قرآن و این شهریار صاحب قرآن سلیان فرمان چون گل طری و چون جام رنگین باد بحق محمد و آله و صحبه اجمعین و عشریة الطاهرین؛ انجام لغت فرس: به فرمان داری خورشید وماه ×× به نام شهنشاه گیتی پناه / ندید است کس از سلاطین عهد ×× زبد و جهان تا بدین عهد و گاه / که ذات ملك سیرت شاه را ××زآفتاب دوران بداری نگاه

چاپ: تهران، انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹ش، با تصحیح و تحقیق دکتر یحیی کاردگر، ۴۳۶ص

[الذریعة ۲۷۸/۲۱ و ۵۴۳/۹؛ نسخه‌های منزوی:۱۹۵۶/۳؛ ایضاح المکنون ۱۰۸/۲؛ ریحانة الادب ۳۶۱/۱؛ چلبی ۴۶۸/۲؛ فرهنگ نویسی در هند ص ۹- مقدمه]

شرح و حواشی:

۱- ملخص معیار جمالی(۲عنوان)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۳

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: سید علی بن سید کمال الدین حسینی سمرقندی، تا: قرن ۹، محشی، قاعده‌ای در استخراج ۶ عدد پنهان شده در ضمیر، داستان مواجهه فردوسی با عنصری و فرخی و عسجدی و رباعی سرودن ایشان، شرح بیت اول قصیده ترسائیه خاقانی از محمد بن داود شادیابادی، چند معما به اسم سلطان حسین، کمال، علی، یك معما از امیرالمؤمنین (ع) به اسم حضرت محمد (ص) و اشعاری از ملا عرفی، صائب، سالم، وحشی و علی چلبی؛ تملك: سید محمد جزایری؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی؛ جلد: میشن منقش، ۲۰۰گ، ابعاد متن: ۱۲/۵×۸/۵، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۳

خط: نستعلیق، کا: سید علی بن سید کمال الدین حسینی سمرقندی، تا: قرن ۹ [مختصر ف: -۷۷۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۵۵/۲

آغاز: احمد الله علی نظام بدایع صنایعه ... اما بعد بر رای عالم آرای ارباب اولوالالباب ... مبین و معین؛ **انجام:** دوش بودم با خیالش غیر تم گفت ای کجحضرت سلطان گوارا بر نتابد بیش از این. ختم الکلام فی هذا المقام علی حسن الختام ... و اضعا فها السلام

فن سوم؛ خط: نستعلیق کهن، کا: درویش محمد، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۴۵ص (۳۹۲-۴۳۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۵۱۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۱

آغاز: بسمله بدان اصلحك الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست که؛ **انجام:** کندوری دستار خوانست که پیش سفر باز گیرند.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن۹؛ افتادگی: انجام؛ در آغاز نسخه بر سر سوره‌ای باطلا به خط کوفی نوشته شد: «کتاب لغات الفرس»، مجدول مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۰۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۰

انجام: ومن فن قوافی را به کام شیخ ابواسحق ختم کردم و پیوسته آن صاحب قرآن ایام و آن دولت مآب انام و آن شهنشاه نیك نام و دوستکام و جهان به کام باد بحق محمد ... یا رب

تنها فن دوم است در علم قوافی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۳۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸/۵سم [ف: ۴-۷۶۵]

۶. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۴۸

بی‌کا، تا: قرن ۹ [نشریه: ۴-۳۴۱]

۷. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۱

بخش فرهنگ این کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۱ق، جا: ادرانه [نشریه: ۳-۴۸]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۳۵

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد بدانکه هر چند [تفاوت] در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست که ذهن هیچ آدمی محیط آن تواند شد ... اما لغتی چند از فرس که علماء و حکماء و شعرا را در تصنیف بدیع و تألیف صنایع بدان احتیاج است باز نموده می‌شود؛ **انجام:** بخراسان خرج رفتی شبانی دیگر جدا باشد

به ترتیب حروف تهجی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۴۱ص (۴۳۴-۴۷۴ هامش)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۳]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۶۴/۱

آغاز: بسمله. رساله تصنیف شمس فخر اصفهانی در تحقیق لغت فرس «آسا». دهان در باشد و آن از ملالت یا غلبه خواب باشد. «آسا» دیگر مانند باشد، چنانکه گویند شیر آسا، «رخشا» رخشنده باشد «اخذمستا» (؟) کلمه ای است مرکب، از اخذ که آن شگفت باشدو ستا که آن ستایش باشد. «استا» تفسیر زند است و زند و پازند، و کتاب است: از آن زر دست «شیدا» دیوانه باشد؛ **انجام:** «سوری» یك نوعی گل سرخ تر و تازه «تنگنای» ضیق.

نسخه تنها واژه از حرف الف تا یاء را دارد، با جدایی‌هایی، از آن میان: ۱. در بخش‌هایی که پس از برخی از واژه‌ها با سربند «مثال، امثله و ... » در جایی هست و در نسخه در دست نیست، ۲. «خاتمة الکتاب فی مدحه خلد الله دولته» را ندارد، ۳.نسخه در دست، دست کم از پایان ۱۳ واژه اضافی دارد: کی، داربوی، وی، چاشنی، لابی، سبوی، زهی، کزی، تراری، خاری، کره، سوری، تنگنای؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۹-۱۰؛ کاغذ: هندی، ۱۴گ، ۲۰-۲۱سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۸۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۵

آغاز: بدان اصلحك الله که هرچند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست که ذهن هیچ آفریده محیط آن تواند شد؛ **انجام:** کر زمان - بعضی گفته اند آسمان است و بعضی گفته‌اند

عرش است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: آقا زین العابدین خادم اصفهانی، ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۷۲گ،۱۵سطر (۱۱/۱×۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۲سم [ف: ۱۳-۱۳۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۶۲

فن سوم است در بدایع صنایع بنام «کتاب صنایع شعر»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۳۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۸سم [ف: ۴-۷۶۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۳

آغاز: بسمله، حمدی که حد آن در عدد نیامد و سپاسی که قیاس آن در حواس نگنجد؛ **انجام:** بدانند که اوزان درین مقدار که آورده شد مختصر نیست. و الله اعلم بالصواب تم ...
شامل فن اول عروض است؛ خط: نستعلیق، کا: حسین مشهور به شوقی یزدی، تا: ذیحجه ۹۶۱ق، جا: هرات؛ مذیل است به: ۱. رساله «عرض لشکر اوزون حسن»، دوانی، محمد بن اسعد (ص ۸۶-۱۴۰)، در حاشیه «فن عروض»، چند سطری درباره «شعر چیست»، از امیر خسرو، و چند سطری از مولانا سیفی، و مابین رساله عروض و رساله عرض لشکر و حاشیه آن، دو برگی درباره فوت امیر علی شیر نوایی در سال ۹۰۶ق توأم با چند بیت شعر آورده شده؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۸۳ص (۲-۸۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۱۷-۵۰۶]

۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۹۱

آغاز: بدان اصلحک الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست که ذهن هیچ آدمی محیط آن و حافظه هیچ فاضلی ادراک؛ **انجام:** شاه مرصع دهد همیشه بمردم ×× هم کمر خسروانی و [هم] تاج جهانی
فن چهارم: فرهنگ فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۰ شعبان۹۷۷ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد بن عبدالرزاق گیلانی در ۹۸۰ق؛ مهر: رفیع الدین محمد حسینی موسوی (کروی)؛ واقف: شاه عباس صفوی، ذیقعده ۱۰۳۷؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۶۰۶]

۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در خاتمت کتاب و تاریخ تألیف بمدح خلدالله ملکه و دولته.بفرمان دارای خورشید و ماه ×× بنام شهنشاه گیتی پناه / ز هجرت شده هفتصد و پنج و چل ×× ربیع دوم اول مهر ماه / شد این درج پر درج گوهر تمام ×× کزو فاضلان را بود آب و جاه / شهنشاه چون پور محمود شاه ×× جهاندار چون شاه صاحب قران ... تم الکتاب المسمی بمعیار الجمالی بعون الله الملک المتعال الی ید العبد الضعیف المحتاج حسین سنه فی ثلث و ثمانین و تسعمائه محرم الحرام.
ناقدانی که مقلقند و بصیر ×× آنچه افتاده باشد از تقصیر / گر خطائی بود ز راه کرم ×× از سر عفو در کشند رقم / کیست آن جز خدای در دو سرای ×× که منزه بود ز سهو و خطای

خط: نستعلیق تحریری، کا: حسین، تا: ۹۸۳ق؛ مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ جلد: چرم مذهب، ۳۱۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۶۸۷]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۳۵

آغاز: بدان اصلحک الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلافات در لغات بیش از آنست که ذهن هیچ آفریده محیط آن نتوان شد
خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله، تا: ۹۹۳ق؛ لغات عربی را ملا جان بن محمد غوری ساوجی در خدمت استادش غیاث الدین محمد شیروانی ساکن شیراز، با کتاب صحاح اللغة مقابله کرده؛ ۶۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۹۴]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** یافه هذیان باشد، رافه گیاه باشد، خرقه تخم پرپهن باشد.
هر چهار فن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۴سم [ف: ۴-۷۶۵]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۶۱

بخش فرهنگ را دارد از باب الف تا اندکی از باب یاء؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۹۳گ، ۱۲سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۵۲]

۱۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۰۵۸/۱الف

انجام: که ملحوظ نظر عنایت ارباب این صناعت گردد. اسادهان دره باشد- ای ترا ملک و تاج یزدانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۳۳]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۴۳

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن رضوان، تا: دهه سوم شعبان ۱۰۳۵ق؛ تملک: زین العابدین در صفر ۱۲۳۶؛ کاغذ: سپاهانی، ۶۵گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۳]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸

انجام: برابر
تنها بخش لغت است؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: میرگلی، تا: ۲۲رجب۱۰۷۵ق؛ کاغذ: ترمه، ۸۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۶سم [ف: ۴-۷۶۳]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۰/۱

آغاز: بدان اصلحک الله که هر چند تفاوت و در السنه و اختلاف در لغات بیش از آن اسن که ذهن هیچ آفریده ای محیط آن تواند شد؛ **انجام:** برابر
بخش چهارم (لغت)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال۱۰۷۶ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۱۰ برگ اول نسخه نونویس از قرن ۱۴، این برگها امضا ندارد اما مسلماً به خط عبرت نائینی است که برای مرحوم نصرالله تقوی نسخه را تکمیل کرده؛ مهر: «نصرالله التقوی» (بیضی)؛ خریداری از جمال اخوی در دی ۱۳۴۴ش؛ جلد: تیماج، ۷۰گ (۱پ-۷۰ر)، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف:

[۲۹/۱-۱۶۰]

۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۸

آغاز: ... چنان بنیاد ظلم از کشور خویش ×× بفرمان الهی کرد بیخشت؛ **انجام:** شیبانی: درمی بوده است ده هفت وقتی بخراسان آن خرج کردندی: پیش ازین گرملوک اهل هنر را ×× داده اند آقچهای شیبانی / شه مرصع دهد همیشه بمردم ×× کمر خسروی و تاج کیانی ...

خط: نستعلیق، کا: فخر بن کاظم، تا: ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز و وسط(از اول به قدر شش برگ چاپ «کارل زالمان» افتاده است و نیز چند برگی در اواسط ناقص دارد)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۵۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۷۳]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۰/۱

آغاز: بدان اصلحک الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست؛ **انجام:** باغماض در هفوت من نگاه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملا قرن۱۲؛ کاغذ: ترمه، ۱۳۶ص(۱-۱۳۶)، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴-۴۳۶]

۲۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۶ ـ ج

هر چهار فن را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳۲]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۶

آغاز: باب اول در تعریف حقیقت شعر و بیان انک کلام منظوم را چرا شعر گویند بدان ایدک الله بالتوفیق علی نهج التحقیق که علوم؛ **انجام:** بفرمان دارای خورشید و ماه ×× بنام شهنشاه گیتی پناه / ز هجرت شده هفتصد و پنج و چهل ×× ربیع دوم اول مهر ماه / شد این درج پر درج گوهر تمام ×× کزو فاضلانرا بود آب و جاه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق؛ مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۷۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۸۲]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳۷/۳

آغاز: فن دیگر در علم قوافی و آن مشتمل است بر پنج باب، باب اول در حد و حقیقت قافیه و شرح و اقسام آن باب دوم در شرح اسامی حروف؛ **انجام:** من فن قوافی را بکام شیخ ابواسحاق ختم کردم همیشه آن صاحب قران ایام و آن دولت یاب انام و آن شهنشاه نیک نام سرافراز و دوست کام باد بحق محمد و آله علیه و علیهم السلام

فن دوم در قوافی شامل پنج باب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد معصوم، تا: ذیقعده۱۱۲۱ق، جلد: تیماج، ۱۰گ (۸۹پ-۹۸پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۸]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۰۴

آغاز: فن دویم درعلم قوافی و این مشتملست بر پنج باب؛ **انجام:** و آن شهنشاه نیکنام دوستکام و جهان بکام باد.

فن دوم از فنون اربعه؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۱گ، ۱۷سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۸۳۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۵

آغاز: بسمله، احمده علی نظام بدایع صنایعه و اشکره انظام صنایع بدایعه الذی وضع ابیات الکواکب بجواهر نجوم الثواقب ... اما این مختصر را مرتب گردانید بر هفتاد باب چون ابواب مشتمل است بر صد و پنجاه نوع از صنایع بدایع ازین جهت مسمی شد به بدایع الصنایع؛ **انجام:** مکشوف مجنون مستوی ۱۴.

فن سوم معیار جمالی در صنایع بدیعی است. تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه مجلس ج ۱۵۱۶/۱۰ تعیین شد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: گالینگور، ۴۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۶سم [ف: ۲۵-۲۱]

۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۵۸/۴

آغاز: احمدالله علی نظام بدایع صنایعه ... اما بعد بر رای عالم ارای ارباب اولو الباب ومن عنده علم الکتاب وضمیر منیر اصحاب احزاب الذین امنوا وعمل الصالحات طوبی لهم وحسن ماب مبین ومعین مبرهن شده؛ **انجام:** بار هجرانش که کوه از حمل آن عاجز شده ×× این تن مسکین تنها بر نتابد بیش از این / دوش بودم با خیالش غیرتم گفت ای [...] ×× حضرت سلطان گدارا بر نتابد بیش از این

فن سوم از معیار جمالی در صنایع بدیعی. تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه مجلس ج۱۵۱۶/۱۰ تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۷ق؛ مصحح؛ ۳۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۱-۲۶۴]

۳۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۵۶

آغاز: ... در هر لغتی را از کلام قدما استشهادی و دلیلی آورده‌اند از آن استشهادات صحیح و منکر آن معلوم نشود؛ **انجام:** برابر فن رابع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۵گ، ۱۹ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۳۸۴]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۳

آغاز: برابر؛ آغاز فن سوم: بسمله، بدان ایدک الله لصنایعه که علم بدیع علمی گزیده و عملی پسندیده است؛ **انجام:** انجام: بدانند که اوزان درین مقدار که آورده شد مختصر نیست؛ انجام: و این تاج بخش سلیمان فرمان چون کل طری و چون جام رنگین باد بحق محمد و آله اجمعین.

فن اول و سوم؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد نائینی، تا: رجب ۱۲۲۴ق؛ در انتها ضمیمه است: «رساله در قافیه» منتخبی از مقطع تکمیل الصناعه از عطاء الله نیشابوری، امیر سید برهان الدین عطاءالله بن محمود الحسینی مشهدی (-۹۱۹ق)، آغاز: «بسمله، سپاس بیقیاس صانعی را سزاست که تأسیس بدایع مصنوعات و نظم»، انجام: «بمنزله آن ردیف میشود چنانکه مذکور شد» (ص ۱۶۶-۱۷۸)؛ جلد: مقوا با روکش مخمل، ۱۶۵ص (۱-۱۶۵)،

۱۵سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۵۰۴]

۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۴۲/۱

آغاز: حمد و سپاس مقدوری که خیمه کبود افلاک؛ **انجام:** برابر

تنها فن چهارم آن است، به ترتیب حروف انجام واژه‌ها، هر حرف در یک «باب»؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب۱۲۴۱ق؛ آغاز در حرف «ج» افتاده: او را کواچو گویند، و در اصفهان جنجیل خوانند. امثله: عالم از عدل ابواسحاق گشت آنچنان؛ ۶۷گ (۱ر-۶۷پ) [ف: ۲-۲۳۷]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۳

آغاز: بدان اسعدک الله و اصلحک که هر چند ... و لغت عرب را معیاری معول علیه هست ... اما لغت فرس را نه میزان و نه

بخش چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۹ ربیع الاول ۱۲۴۴ق؛ تملک: محمد حسن صنیع الدوله؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۴۵۳]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹-طباطبائی

آغاز: بسمله بدان اسعدک الله ... هر چند تفاوت در السنه ... عقلا و فضلا را بدان احتیاجست؛ **انجام:** که ذات ملک سیرت شاهرا ×× ز آفات دروان بداری نگاه

بخش لغت فارسی؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن سلطان بیورخان، تا: ۱۲۴۴ق؛ با یادداشتی به قلم میرزا ابراهیم مشتری، شاعر عهد قاجاریه؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۰۹]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۷۶

بخش فرهنگ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۶ق؛ با شعرهای آقا مهدی شیرازی و شیدای شیرازی با مخمس ترکی او؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۷۲]

۳۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۱/۳

سه فن نخستین؛ خط: نسخ، کا: قاینی، عبدالحسین بن علی اکبر، تا: ۱۲۶۹ق، جا: کرمان مدرسه معصومیه [ف: ۳-۵۶]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بحور مستعذب وضع کنند تا ارباب نظم و اصحاب طبع بدانند که اوزان در این مقدار که آورده شد منحصر نیست تمام شد کتاب بعون الله الملک الوهاب.

بخش یکم؛ کا: غلامرضا متخلص به حیران، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۶۷ص (۱-۶۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۸۴۵]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۶/۳

آغاز: بسمله، بدان ایدک الله ... که علم بدیع علمی گزیده و علمی پسندیده است و آن را فضلا متقدم از علم بیان اخراج کرده اند و ارباب براعت و اصحاب بلاغت؛ **انجام:** بیتی باشد مثالش چنانچه خواجه فرماید: الا یا ایها الساقی ادرکاسا و ناولها ×× اردکا سا و ناولها الا یا ایها الساقی.

منتخبی است از بخش سوم معیار جمالی در بدیع؛ کا: غلامرضا متخلص به حیران، تا: ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۳ص (۱۱۳-۱۲۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۸۴۶]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۵۵/۱

فن یکم در عروض؛ خط: نسخ، کا: حیران یزدی، غلامرضا، تا: ۱۲ صفر۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۹پ-۵۰پ)، ۱۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۹۶]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۵۵/۳

فن سوم در بدیع؛ خط: نسخ، کا: حیران یزدی، غلامرضا، تا: ۱۲ صفر۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۷۷پ-۱۰۰پ)، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۹۶]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۹۵/۸

آغاز: بدان اصبحک الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیپ از آن است که ذهن هیچ آدمی محیط آن تواند شد و حافظ هیچ فاضل ادراک مجموع آن تواند کرد؛ آغاز لغتها: «باب الف. آسا: دهان دره باشد و آن از ملامت یا غلبه خواب باشد. آسا: دیگر مانند باشد چنان که گویند شیر آسا و مهر آسا. رخشا: رخشنده باشد. اقدستا: کلمه ای است مرکب از افد که آن شگفت باشد»؛ **انجام:** برابر

در لغت فرس؛ خط: نستعلیق خوب، کا: قزوینی آشوری، محمد بن محمد قلی، تا: با تاریخ۱۳۱۱ق؛ جلد: گالینگور مذهب، ۱۰۶ص (۷۴۸-۸۵۳)، ۱۸سطر (۱۲/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰/۳×۳۲/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۸۰]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳

آغاز: بدان اصلحک الله که هر چند تفاوت در السنه و اختلاف در لغات بیش از آنست که ذهن هیچ آفریده

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۳۴۲ق؛ ۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۸۲]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۲۸۳]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۶/۶

فن نخستین است در عروض و در عنوان آمده «درج اللئالی کتاب معیار الجمالی من کلام شمس فخری»؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۹۰-۱۲۹)، ۲۲سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۳۴۲]

۴۵. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۶۷

بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشت مورخ ۸۷۰ [نشریه: ۷-۵۶۷]

۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۴۲

آغاز: بسمله. کلام موزون را چرا شعر گفتند. بدان ایدک الله بالتوفیق علی نهج التحقیق که علوم ارباب بلاغت و اصحاب براعت را که از تحصیل چاره نباشد دوازده است؛ **انجام:** او را پیش من آور چون بز را به بندگی او علیه الصلاة و السلام آورد.

تنها باب حد و حقیقت شعر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد:

میشن، ۲گ (۵۷ر-۵۸ر)، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۵]

۴۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۵۸/۲

شامل «فن سوم در بیان بدایع الصنایع و فن چهارم در بیان لغات فرس» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبدالله» (شلجمی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۳۱]

۴۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۹۱/۳

آغاز: بدان اصلحک الله که هرچند تفاوت درالسنه واختلاف درلغات بیش از آن هست که

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ازموقوفات شهید؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۹۹]

۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۴۳/۳

آغاز: فن دوم در علم قوافی و این مشتمل است بر پنج باب؛ آغاز عروض: باب اول در فائده عروض و فضل شاعر بر شاعر ذوقی ... بدان اصلحک الله فی الدارین که عروض میزان شعر است؛ **انجام:** قافیه و آن دولت یار انام دوست کام و جهان کام باد.

فن دوم است در قافیه و پنج باب، سپس عروض است در ده باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۹گ (۵۲پ-۹۰پ) [ف: ۵-۶۱۲]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸-ف

نسخه اصل: حراجچی اوغلو ش ۱۰۱۸. در چهار فن عروض و قوافی و بدایع صنایع و لغت فرس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۸گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۶

آغاز: بدان که شعر در اصل لغت دانستن است ادراک معانی به حدس صایب و استدلال راست و از روی اصطلاح در حد شعر گفته اند الشعر کلام موزون؛ **انجام:** شعرای عجم را درین بحر شعر کمتر باشد و پدرم طاب ثراه درین بحر هم قصیده مطول گفته است و مطلع آن این استصاحبی ایش الخبر بازگشتی از سفر.

فن اول عروض (در ده باب)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۸-۱۲۵]

● **معیار الحقایق شرح کنز الدقایق** / فقه / فارسی

me‘yār-ol haqāyeq š.-e kanz-od daqāyeq

وابسته به: کنز الدقائق؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰ق)

چون کتاب معروف «کنز الدقائق» ابوالبرکات نسفی در فقه حنفی اهمیت بسیار داشت و جامع فروع فراوان بود و مورد اعتماد علما و دانشمندان، شارح بر آن شد که آن را ترجمه نموده و از کتاب‌های دیگری بعضی از نکات و مطالب بر آن بیفزاید. این شرح مزجی مشتمل بر ترجمه عبارات متن و توضیح آن می‌باشد که طی دو سال پرداخته شده است.

آغاز: سپاس بی قیاس مر خدایرا که نوع انسانی را از جمیع انواع حیوانی برگزید و ستایش محکم اساس مر صمدی را

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابوحنیفه نعمان بن ثابت الکوفی و علی تلامیذه الثانی و الثالث و غیرهما من امة محمد صلی الله علیه و سلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مجدول؛ دارای چند یادداشت و فهرست که محمود خان دهلوی به سال ۱۲۲۹ نوشته؛ جلد: گالینگور، ۴۴۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۰۸]

● **معیار الدرة** / عرفان و تصوف / عربی

mi‘yār-ud durra

شاه بیک، شاه علی بن بنده علی، ق۱۱ قمری

šāh beyk, šāh ‘alī ebn-e bande ‘alī(- 17c)

وابسته به: الدرة الفاخرة = اثبات الواجب = دره فاخره؛ جامی،عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)

الدرة الفاخرة، که وجودیه یا توحیدیه نیز خوانده می‌شود در توحید و تصوف و اثبات واجب و وحدت است بر مذاق عرفاء و نویسنده این شرح با عقاید جامی مخالف بوده و این شرح را در رد بر سخنان او و شاگردش نوشته و همه جا از او با عنوان «تلمیذ فاضل» یاد کرده است.مؤلف هنگامی که در اکبر آباد هند در ملازمت شاه شجاع به مباحثه کتب ریاضی اشتغال داشته است، رساله وجودیه جامی را که از پیش با نام آن آشنا بوده، دیده و آنرا سست بنیان و پرتکلف و مشتمل بر کلمات کفرآمیز یافته و این شرح را بر آن نگاشته است. محمد وسیم حواشی بر این شرح نوشته که در نسخه ما موجود است و همه جا خرده گیری‌های شارح را با تعریض و طعن پاسخ گفته و سخنان او را ترهات و مزخرفات و یا به سخریه تدقیقات خوانده است.

آغاز: بسمله، سبحان الحکیم الامجد القدوس الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد المقدس عن الاتحاد و الحلول ... اما بعد فقد کنت هلعا الحریص الی ان اطالع الرساله الدریه الرقیه الموسومه فی بعض الالسنه بالدره الفاخره و فی البعض بالوجودیه المنسوبه الی الحبر المحقق ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما تیسر لی فی شرح هذه الرساله و انا العبد الملتجی الی رحمة ربه العلی شاه علی بن ... علی الکابلی المعروف بشاه بیک عفی عنه بمنه و کمال کرمه فانه الغفور ... الجواد الکریم العلی العظیم و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه ...

خط: نسخ، کا: محمد بن، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۳ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۸۳۰]

● **معیار الساعات** / هیئت، علوم غریبه / فارسی

me'yār-os sā'āt

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۶ق

ساعت‌های نحس و سعد را از اخبار ائمه اطهار علیهم السلام و مطابق گفته‌های منجمین در دو «مقصد» شامل فصول و یک «خاتمه» گردآورده: مقصد ۱. اختیارات اوقات به جهت مهمات، دارای چهارده «فصل»؛ مقصد ۲. اختیارات ساعات به جهت مهمات معتبره اصحاب، در سه «فصل»؛ خاتمه: احادیثی چند مناسب با دو مقصد.

آغاز: دم به دم و نفس به نفس هزاران سپاس و ستایش مر خدای را که پروردگار جهانیان است ... اما بعد می‌گوید محسن بن مرتضی ... موسوم است به معیار ساعات ...

انجام: این بود آنچه اراده داشتیم که در این کتاب ایراد کنیم. تاریخ کتاب معیار الساعات به انجام آمد

[الذریعة ۲۷۹/۲۱ و ۲۸۰؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۰/۴]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۱/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۷۷پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۷۲]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱/۷۸/۴-۵۷۷۹

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۱۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۳۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۲ جمادی الاول۱۰۹۳ق؛ مصحح؛ ۱۷گ (۱۵۸پ-۱۷۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۸]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۲/۸

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان، تا: ۱۰ رمضان۱۰۹۶ق؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [رشت و همدان: ف:-۱۵۹۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۶۷

آغاز: بسمله، دم بدم و نفس به نفس هزاران هزار سپاس و ستایش مرخدای را که پروردگار جهانیان است؛ **انجام:** و این کلمه تاریخ اتمام آمد و الحمدلله علی جزیل نواله ۱۰۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر:۲ اخبار۲-۷۰۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۶۷

انجام: این بود آنچه اراده داشتیم که درین کتاب ایراد کنم و این را معیار الاوقات و الایام اتمام انجامید و الحمدلله علی جزیل نواله و الصلاة علی محمد و آله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۳]

۷. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۸۲/۲

آغاز: و هیچ بلائی و غضبی و عذابی نبود مگر اینکه دراین روز نازل شد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۸گ (۵ر-۱۲ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف:-۹۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۱۰

انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه: مذیل است به دو فصل در احکام زلزله مطابق ماه‌های فارسی و احکام آن در بروج اثنی عشر، آغاز ضمیمه: «فصل در احکام زلزله موافق شهور فرس ماه فروردین هرگاه در شب زلزله شود در میان مردم جنگ و فتنه و فساد و بیماری به ظهور آید»، انجام: «اگر قمر در حوت زلزله شود دلیل است بر ایمنی و مال و الله اعلم بالصواب»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۱/۸

آغاز: برابر

کا: رستم بن بیجن، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۸ر-۹۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۳۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۹۵

آغاز: ایمان است اما بعد چنین گوید محسن بن مرتضی ایده الله؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: فتحعلی حسینی، تا: ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۷گ، ۹سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۴]

۱۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۱۷گ (۱۰۸پ-۱۲۴پ)، ۱۵سطر [ف:-۲۸۷]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۱۷/۲

کا: محمد علی درگزینی، تا: ۱۹رجب۱۲۶۴ق؛ جلد: میشن سبز، ۱۵سطر [ف: ۵-۳۷۴]

۱۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۲۱

کا: علی بن احمد رشتی، تا: ۲۱ ذیحجه۱۲۷۰ق، جا: یزد؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۷۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۱۹پ-۳۵ر) [ف: ۶-۲۳۵۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۶گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۹۵۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۶۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۲۰۶۱ [ف: ۱۸-۱۶۴]

۱۷. همدان؛ پنبه‌چی، حسن؛ شماره نسخه:۳/۲
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۸۱]

۱۸. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۸۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** برج ذوجدیین جوزا سنبله و قوس و حوت.
بی‌کا، بی‌تا؛ با جداول نجومی و اشکال در ۶ صفحه؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲۳ص (۱۰۴-۱۲۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:-۱۲۰]

● معیار السماع / عرفان و تصوف / فارسی

me‘yār-os somā‘

از بنده میرزا سردار بیگ صاحب چشتی نظامی فخری سلیمانی که از خود نه در آغاز و نه در انجام نامی نمی‌برد، به نثر و نظم به روش عرفانی. در چند فصل:۱. فصل در اباحت سماع؛ ۲. فصل در لوازمات سماع؛ ۳. فصل در شرایط سماع؛ ۴. فصل در ارکان سماع؛ ۵. فصل در واردات سماع؛ ۶. فصل در اقسام مراتب کیف سماع. با عنوان‌های «ای عزیز». شعر فارسی هم دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۷۴
آغاز: الحمدلله علی کل حال ... اما بعد این رساله را معیار السماع نام کرده شد؛ **انجام:** نماند سراپرده الاجلال ذلک فضل الله ... العظیم. تمت بالخیر هذه الرسالة المسمی بمعیار السماع، به قلم ضعیف نحیف آستان بوس حضرت قبله و کعبه مرشدنا ... یا ارحم الراحمین آمین ... آمین.
خط: نستعلیق، کا: غلام محی الدین، تا: ۲۲ ذیقعده۱۳۰۰ق، جا: حیدرآباد دکن؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۳۲گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۷-۴۸۰]

● معیار الصدق فی مصداق العشق = عشق و عقل / عرفان و تصوف / فارسی

me‘yār-os sedq fī misdāq-el ‘ešq = ‘ešq va ‘aql

نجم رازی، عبدالله بن محمد، ۵۷۰ - ۶۵۴ قمری

najm-e rāzī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(1175-1257)

رساله‌ای است عرفانی در پاسخ به این‌که در کمال عقل و عشق هیچ مضادتی می‌تواند بود یا نه، و این‌که عقل نه قسمتی از اقسام موجودات است بلکه عقل خود جمله موجودات است.
آغاز: بسمله. و به نستعین حمد و ثنا و آفرین بی منتها آفریدگاری را که بتدبیر حکمت ازلی و تاثیر قدرت لم یزلی از نابود محض بود دو عالم غیب و شهادت پیدا کرد.
انجام: قدم درین بادیه بی پایان ازسر اعتقاد درست باید نهاد تا بود که بمقصد و مقصود توان رسید. وفقنا الله و ایاکم سلوک سبیل الرشاد و رزقنا الاستقامة علی قدم السداد فی متابعة سید الانبیاء محمد المصطفی صلی الله علیه و آله ... کثیرا کثیرا.
چاپ: تهران، ۱۳۴۵ش، به کوشش دکتر تقی تفضلی
[نسخه‌های منزوی ۲: ۱۴۰۰؛ الذریعه ۲۱: ۲۸۰؛ فهرستواره منزوی ۸: ۹۱۷ و ۹۳۴ با عنوان «مقالة العقل و هدایة العشق» بدون مؤلف که همین رساله است؛ مشار فارسی ۳: ۳۵۲۸؛ کشف الظنون ۲: ۱۷۴۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۸/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۰۴ق؛ اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲-۳۵۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۲۶/۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۹-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 7963؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن احمد محمود، تا: یک‌شنبه ۲ ذیقعده۷۷۲ق؛ ۶۳گ، ۱۰سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۵-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [نشریه: ۲-۲۷۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۳۱/۱
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از نسفی دانسته؛ خط: نستعلیق، کا: شاه ولی نعمة اللهی، تا: ۸۹۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، ۸۴گ (۱پ-۸۴)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۲۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۱۹گ (۱۵۱ر-۱۶۹ر)، ۲۳سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱-۳۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۳]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۷/۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۴ص (۲۴۰-۲۷۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۸×۱۸/۷سم [ف: ۵-۶۷]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۲۰/۹
آغاز و انجام: برابر
کا: (زینا) زین العابدین بن شرف الدین حسن شیرازی، تا: ۵ شعبان۱۰۱۹ق؛ مجدول، از روی خط محمد بن علی بن محمد بن علی عراقی نوشته شده؛ مهر: «عبده محمدطاهر»(بیضوی)؛ ۱۹گ، ۱۷ سطر چلیپا، اندازه: ۶×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۴]

۷. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۶/۱بخش۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شوال ۱۰۶۳ق [ف:-۶۵]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱/۴-۱۴۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۹]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۸۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۵۴/۲۰

آغاز و انجام: برابر

شعر فارسی فارسی با تخلص «نجما» در پایان هست و چهار عنوان فصل دارد؛ خط: نسخ، کا: تولمی، علی عسکر بن مؤتمن، تا: ۱۲۲۲-۱۲۲۴ق، برای آقا محمد علی پسر حاجی حسین رشتی؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ (۵۴مکرر-۶۲ر)، ۲۹سطر (۱۲×۲۳) [ف: ۱۲-۲۶۶۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله عرفانی» و از نسفی دانسته به احتمال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: میشن، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۶۵]

۱۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۱۳

خط: نستعلیق، کا: مینوی، مجتبی، تا: ۱۳۵۹ق؛ از روی نسخه موزه بریتانیا شOr. 7963 مورخ روز یک‌شنبه ۲ ذیقعده ۷۷۲ که در پایان آن تاریخ مرگ شیخ اویس خان در تبریز در عمارت خواجه رشید در روز ۳ جمادی الاول ۷۷۶ و کشته شدن شهزاده مرحوم شیخ حسن پس از او به سه روز دیده می‌شود [نشریه: ۶-۶۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۵۹ص [عکسی ف: ۷-۲۷۵]

● **معیار العقول = جرثقیل = جراثقال** / ریاضیات / فارسی

me'yār-ol 'oqūl = jarresaqīl = jarasqāl

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله از شیخ رئیس دانسته شده است، در پنج«باب»: ۱. ذکر نامهای آلات جرثقیل؛ ۲. شرح آلات جرثقیل؛ ۳. اندر آن‌که این آلات سه‌گانه را از قوت به فعل باید آوردن؛ ۴. اندر ترکیب این آلات با یکدیگر؛ ۵. اندر انجام کتاب و معانی پراکنده.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی رفع مقادیر اهل الکمال ... بعد از حمد پروردگار ... چنین گوید ... ابو علی ... که این رساله ایست بی نظیر و بدیل در بیان اعمال جرثقیل مشتمل بر ابواب و فصول مسمی بمعیار المقول.

انجام: پس واجب کند که چرخها را بر استقامت یکدیگر سازند و بدین جمله نموده آمد و صورتش این است.

چاپ: حیدرآباد، سنگی، ۱۲۵۰ق، ۲۰ص؛ به تصحیح جلال الدین همایی، تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱ش

[نسخه‌های منزوی: ۱۵۸/۱؛ معیار العقول چاپ تهران؛ الذریعة: ۹۴/۵؛ و ۲۸۰/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۲۰/۵]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۱/۷

خط: نستعلیق، کا: سلطان حسین، تا: ۱۰۴۶ق، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که در هیچ شعبه از شعب دانش چندان فایده یافت نشود که در علم جر اثقیل؛ **انجام:** و طریق افکندناو تار بر هر یک از بکرات صورت ارتسام بدنطریق یافت تا بر طالبان این آسان بود و منه العصمة و التوفیق والیه ثقتی.

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن غلامعلی طبیب، تا: ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱۶۷-۱۷۴)، ۲۷سطرموورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲-۱۵۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، ۱۳گ، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۲۸۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۸ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۸گ (۱۲۶ر-۱۳۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۳۳۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۱۷/۲

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن بنت آقا سید عباس بن سید محمد مجاهد و ابن سید عبدالحسین بن سید محمد صادق بن سید مهدی بن سید منصور، تا: ۱۳۰۹ق، جا: قزوین؛ واقف: سید باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۰۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۶/۷

در چند باب، باب اول پنج فصل و در فصل پنجم از انجام کتاب، از باب چهارم افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط [ف: ۶-۴۷۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۷۳/۱

آغاز: در ذکر آداب جرثقیل و تفصیل آلات و ادوات، بسمله. بدانکه آلتهایی که بدان چیزهای گران نامعلوم را بقوت اندک معلوم توان کرد ... آلات جرثقیل و ان مرتب است بر پنج فصل؛ **انجام:** و چرخ اب ... همین کنند (در ص ۲۸ جرثقیل است به عربی)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۸ص (۱–۲۸)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹–۱۳۶۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۸/۱۴

آغاز: الحمدالله رب العالمین باب اول درذکر نامهای جراثقیل بدانکه آلتهای وی پنج است؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۳۱۶–۳۳۱)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۱۹–۴۵۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر؛ (پس از شکل مثلثی در نسخه ما دارد) صورت مثلث قائم الزاویه. مخفی مباد که در اصل این رساله جمله اشکال چنان مرقوم بود بفهم هر کس نمی آمد لهذا دقت نمود یک یک شکل را از علم دور نما صحیح نمود نوشته شد مگر در فصل سوم باب سوم شکلی که از سه بیرم مرکب است صحتش بذهن نیامد بنابراین مطابق اصل مرقوم گردید. این رساله از روی رساله که در هند چاپ نموده بودند مرقوم گردید.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ از روی چاپ هند نوشته شده؛ ۷گ (۳۰پ–۳۷پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۴–۹۵۱]

● **معیار العقول = جرثقیل = جراثقال** / ریاضیات / فارسی

me‘yār-ol ‘oqūl = jarresaqīl = jarasqāl

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳ – ۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ‘alī ebn-e abī-tāleb (1692 - 1767)

از حزین لاهیجی (بنا بر احتمال مذکور در الذریعه) در چند «باب»، هر باب در چند فصل. یا همان معیار العقول و یابرگرفته از «معیار العقول» ابن سیناست.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... این رساله ایست مشتمل بر چند باب، باب اول در ذکر نامهای آلات جراثقال.

انجام: فصل پنجم در انجام کتاب و معانی پراکنده این آلات. پس واجب کند که چرخهای استقامت سازند و برین جمله نموده اند صورتش این است.

[الذریعه ۹۴:۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۸:۱؛ فهرستواره منزوی ۲۶۴۱/۴؛ دنا ۶۳۰/۳ با عنوان «جر اثقال» (۱ نسخه از حزین)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۱/۵–طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از حزین لاهیجی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: کمره‌ای، مسیح، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۵۰–۶۲)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳–۹۳]

● **معیار العقول فی علم الاصول** / اصول فقه / عربی

mi‘yār-ul ‘uqūl fī ‘ilm-il uṣūl

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ – ۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)

کتابی است در اصول فقه با عناوین «مسألة، مسألة» و رموز خاص که به دیدگاه فرقه‌های گوناگون و علمای هر یک در خصوص مسائل اصولی به صورت گسترده پرداخته است.

آغاز: مقدمة لهذا الفن، مسئلة الفقه فی اللغة فهم معنی الخطاب،الذی فیه غموض و فی الاصطلاح العلم بالاحکام الشرعیة العملیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة ...

چاپ: در ضمن مقدمه البحر الزخار مؤلف، تحقیق و چاپ شده

[البحر الزخار، صنعاء، ۱۴۰۹ هـ مقدمه:۱۵۹؛ مؤلفات الزیدیة ۳۸/۳؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۲۰۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۳۸/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسئلة، و انفراد أحد الراویین بزیادة فی الخبر مقبول عندنا و قیل لا قلنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹، احتمالاً در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۴۸پ–۵۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳–۸۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۶

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان –رم ۱۱۵۹؛ خط: نسخ، کا: هادی بن عبدالله بن داود بن محمد بن صلاح بن داود(کاتب تمامی نسب خود را تا امام هادی الی الحق یحیی بن الحسین آورده)، تا: دوشنبه ۷شعبان۱۰۴۰ق؛ ۷۳ص (۲۲۴–۲۹۶) [عکسی ف: ۵–۳۰]

● **معیار العلم فی فن المنطق = معیار العلوم** / منطق / عربی

mi‘yār-ul ‘ilm fī fann-il manṭiq = mi‘yār-ul ‘ulūm

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad(1059 - 1112)

این کتاب را غزالی در فن منطق نوشته و به مناسبت کتاب دیگر خود که آنرا «میزان العمل» نامیده این کتاب را «معیار العلم» نام گذاشته است.

چاپ: مصر،مطبعة کردستان العلمیة، چاپ اول، ۲۰۰ص، ۱۳۲۹ق.

[بدوی، مؤلفات الغزالی ۷۰؛ کتابخانه روضاتی ص ۶۳؛ ابن خلکان ۳۵۴/۴؛ در میزان العمل و جواهر القرآن و مشکاة الانوار غزالی به آن اشاره کرده به عنوان معیار العلوم نیز آمده]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۶عکسی

آغاز: لیقله و لکن تجد بینهما شبهاً فی شکل او حال. و مثل هذا الاسم یکون موضوعاً فی احدهما وضعاً متقدماً؛ **انجام:** کما صنفنا هذا فی معیار العلم ... و الله تعالی یوفق متامل الکتابین النظر الیهما بعین العقل لا بعین التقلید، انه ولی التسدید و التأیید، و الحمدلله الذی انعم و عم و صلواته علی محمد المصطفی سید البشر و

مشفع یوم المحشر و عترته الاخیار الطاهرین.
نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۸۰۹(اربری، فهرست خطی عربی ۱۸/۴)؛ خط: نسخ، کا: ابو العلا ذکریا بن ... بن حمد بن سعد المراحی (المراچی)، تا: ۱۰ جمادی الثانی۶۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ آغاز موجود، برابر است با اواسط خط دهم از صفحه ۵۴ «معیار العلم» چاپی (بیروت /۱۹۷۸م)، مصحح؛ تملک: هادی بن عباس بن علی ال کاشف للغطاء؛ ۱۵۰گ، ۱۳سطر [عکسی ف: ۲-۴۲۶]

۲. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۹۴/۳

آغاز: اللهم أرنا الحق حقا و ارزقنا اتباعه، و أرنا الباطل باطلا و أعنا علی اجتنابه. اعلم و تحقق أیها المقصور علی درک العلوم حرصه و إرادته؛ **انجام:** کتاب أقسام الوجود و أحکامه، مقصود هذا الکتاب البحث عن أقسام الوجود أعنی الأقسام الکلیة و البحث عن عوارضها الذاتیة التی یلحقها من حیث الوجود ... .
بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:-۶۳]

←معیار العلوم ← معیار العلم فی فن المنطق

● معیار العمر و العمل / اخلاق / فارسی

me‘yār-ol ‘omr va-l ‘amal

عزلتی خلخالی، ادهم، - ۱۰۵۲ قمری

‘ozlatī xalxālī, adham (- 1643)

در «محاسبه و مخاطبه نفس و محافظت اوقات ایام حیات بر سبیل موعظه و تذکیر مدلل بآیات و روایات و مکاشفات» است در دیباچه نام او و کتاب آمده است شعرهای سحابی و مولوی و علی شیر نوایی و دیگران در آن آمده است.(دانش پژوه)

آغاز: بسمله. و به نستعین اما بعد حمدله سبحانه و تعالی و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد المصطفی و علی المرتضی و آلهما ... بر رای صواب اقتضای اولوالالباب مخفی و مستور نماندکه حسب الاستدعای آیه کریمه و اوفوا الکیل و زنوا بالقسطاس المستقیم

انجام: امید که توفیق نجاح و تایید فلاح نصیب همگنان باد برب العباد.

[نسخه‌های منزوی ۱۶۸۸؛ فهرستواره منزوی ۶۱۸/۶]

۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۰۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۶۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عمر و ایمان در سر آن کنند و از آن پوستینی سازند و در پوشند
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۷گ (۶۳پ-۷۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۵-۳۹۶]

● معیار العمر و العمل / مواعظ / فارسی

me‘yār-ol ‘omr va-l ‘amal

در وعظ و محاسبت نفس می‌باشد.
[الذریعة ۷۱۷/۹]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۳۸/۱۱

آغاز: بسمله اما بعد حمدالله سبحانه و تعالی ... بررای صواب اقتضای اولوالالباب مخفی ... بنابراین محرر این حروف ادهم عزلتی تخلص واعظ ... رغبت نمود که کلمه ای چند در محاسبه و مخاطبه نفس ... در این رساله مسمی به معیار العمر و العمل. مرقوم سازد؛ **انجام:** و تأیید فلاح نصیب همگنان باد. برب العباد. و هو اعلم بصوابه.
بی کا، بی تا؛ ۱۱گ (۱۰۹پ-۱۱۹پ) [ف: ۵-۶۱۳]

● معیار الفهم و منشار الوهم / ادبیات / فارسی

me‘yār-ol fahm va menšār-ol vahm

تائب تبریزی، اسماعیل بن حسین، - ۱۳۷۴ قمری

tā’eb-e tabrīzī, esmā‘īl ebn-e hoseyn(- 1955)

فصولی است جالب ساخته شده برای آزمایش فهم خواننده و میزان درک و ذوق وی، در هر فصل ده قضیه معماگونه می‌آورد، و درخواست می‌کند که پیش از خواندن پاسخ آنها، خود خوانندگان فکر کنند و پاسخ یابند، پس از آن پاسخ‌ها را ذکر می‌کند و به مناسبت لطایف و ظرایف و اشعاری از خود یا دیگران می‌افزاید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۴۱ و ۱۷۰۲ عکسی

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید بنده ذلیل اسماعیل الشریف الواعظ تائب تبریزی مجاور ارض اقدس رضوی... این وجیزه مشتمل است بر مطالب ذوقی و نکات فهمی هر مطلبی را اول عنوان می‌نمائیم
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۶۴ق؛ سپس اشعار جدیدی از منظومات خود را اضافه نموده با این عناوین: ۱. تشکر نامه مشتمل بر ۶۴ بیت، ۲. صحیفه تائبیه مشتمل بر چهار فصل، ۳. سعادت‌نامه، ۴. بوم نامه؛ جلد: گالینگور، ۵۶گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۵۴] و [عکسی ف: ۵-۱۵۸]

● معیار القلوب / لغت / فارسی

me‘yār-ol qolūb

بعضی از قواعد لغوی و بدیعی را به نظم در آورده، و گویا قطعه‌هایی از یک کتاب مفصلی در این موضوع باشد. در آخر این قطعه‌ها چند سؤال و جواب منظوم در قواعد لغوی و ریاضی نیز آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۷/۳
آغاز: القطعة الاولی فی التجنیس بطریق اللف و النشر المرتب: قبل و قتل و فیل و قیل و قبل ××پیش و کشتن پیل و دشمن گفت شاه؛ **انجام:** بود یکصد و نود دانه انار ×× جماعت نوزده هر یک نوزده بار
خط: نستعلیق، کا: مسیح نوری واری، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۸پ–۸۰ر) اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۲۴]

● **معیار الکشاف** /- فارسی
me'yār-ol kaššāf

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۱۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

● **معیار اللغة** / لغت / عربی
mi'yār-ul luġa

شیرازی، محمد علی بن محمد صادق، ق۱۳ قمری
šīrāzī, mohammad 'alī ebn-e mohammad sādeq (- 19c)
واژه‌نامه‌ای است به ترتیب الفبایی، هر حرف در یک باب، با توجه به حرف پایانی، و هر باب در چند فصل به ترتیب حرف آغازین واژه‌ها. پیش از آغاز به کار ترتیب اوزان، اوزان افعال، اوزان اسماء، معانی حروف مقطعه آغازین سوره‌ها، اقسام ترکیب‌ها،مصادر ثلاثی، اسماء مشتقه و دیگر مسایل دستوری را آورده است.
با دیباچه‌ای از سید محسن بن محمد صالح کرمانی، که در آن به تفصیل از چگونگی نگارش سخن گفته است و نام نگارنده و کتاب را در دیباچه آورده است. در این دیباچه می‌گوید این نسخه سوم است. نخستین نسخه به خامه نگارنده بود و متروک، با اجازه آن را از نگارنده گرفتم، در آن دست بردم و اصلاح‌هایی در آن انجام دادم، به نظر جناب حاج محمدکریم خان قاجار (– ۱۲۸۸ق) رساندم، کار را ستودند و تقریظی بر آن نوشتند و دستور دادند تا نسخه سومی از آن فراهم آید و من آن تقریظ را در این دیباچه می‌آورم. در دیباچه نگارنده آمده است که این کار را به دستور حاج محمد کریم خان ساختم.
چاپ: مشار عربی،ص۸۷۶؛ تهران،سنگی،۱۳۱۱ق،رحلی،۶۲۲ص
[دائرة المعارف بزرگ ۳۶۹/۱-۳۷۰/۱؛ الذریعه ۲۸۲/۲۱ «معیار اللغه»؛ اعلام ۱۵۸۹/۲: برای شیرازی؛ الذریعه ۱۳۱/۱۶ «فذلکه المناسک» برای کرمانی]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۳–عکسی
آغاز: باب المیم. فصل الهمزة. ایام کغراب و ابیم؛ **انجام:** الخاتمة فی الف اللینة ... و قد وقع الاتمام عصر یوم الثلثاء لاثنین بقینا من شهر ذی القعدة الحرام من شهور ۱۲۷۳ ثلث و سبعین و مأتین بعد الالف من الهجرة ... حامداً مصلیاً مستغفراً. تمت.
مجلد ۴؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۳ق؛ با خط‌خوردگی‌های بسیار؛ ۸۶۱ص (۲۰۴۵–۲۹۰۶)، ۱۷سطر (۱۳×۱۷/۵) [عکسی ف: ۱–۳۷۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۰–عکسی
آغاز: دیباچه گردآورنده: حمدله. صلاة. لعنة. و بعد، یقول العبد المسیٔ الطالح الجانی الفانی السید محسن بن السید محمد صالح ... دیباچه نگارنده: الحمدلله الذی اصطفی لغة العرب فجعلها افصح اللغی ... و بعد، یقول العبد الجانی و الاسیر الفانی ... محمد علی بن محمد صادق الشیرازی؛ **انجام:** در باب ذال، فصل واو و ها: الهما ذی کسحاب بیاء التشبیه ... اختلاط نوع.
خط: نستعلیق ریز، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۷۳ق؛ پیشگفتار به نسخ خوش گویا میرزا محمد علی کرمانی، با خط‌خوردگی‌ها و افزودگی‌های بسیار؛ ۷۵۶ص (۱۰+۷۴۶)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [عکسی ف: ۱–۳۶۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۱–عکسی
آغاز: فصل الهاء. باب الذال و الراء. فصل الهمزة. الهبذ بمعنی البلد؛ **انجام:** باب العین و الغین. فصل الیاء و الهمزه و الباء. یفع الجبل ... جزرة حمراء.
جلد دوم؛ خط: نستعلیق تحریری ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با خط‌خوردگی‌ها و افزودگی‌ها در متن و کناره‌ها؛ ۷۱۱ص (۷۴۷–۱۴۵۷)، ۱۷سطر (۱۳×۱۷/۵) [عکسی ف: ۱–۳۶۹]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۳۲–عکسی
آغاز: هو المستعان. المجلد الثانی من کتاب معیار اللغة. بسمله. باب الغین. فصل الهمزة. ابام. کغراب ... المعجمة و الراء المهملة
جلد ۳؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با خط‌خوردگی و افزودگی‌ها؛ واقف: رضا بن فتح الله یزدی، ۱۳۶۰؛ ۵۹۱ص (۱۴۵۶–۲۰۴۶)، ۱۷سطر (۱۳×۱۷/۵) [عکسی ف: ۱–۳۷۰]

● **معیار منطق** / منطق / فارسی
me'yār-e manteq

حیدرآبادی، احمد حسین بن محمد باقر، ق۱۴ قمری
heydar-ābādī, ahmad hoseyn ebn-e mohammad bāqer (- 20c)
تاریخ تألیف: ۲۳ ذیقعده ۱۳۰۷ق؛ محل تألیف: حیدرآباد
رساله مختصری است درمنطق که مؤلف هنگامی که وارد حیدرآباد شده برای تقدیم به سلطان آن دیار تألیف نموده است. او این رساله را دریک «مقدمه» ودو «باب» وچند «فصل» و «هدایات» ویک «خاتمه» قرار داده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۷۶/۴-۲۶/۵۶
آغاز: بسمله احمدالله مفصل انواع البشر من جنس الحیوان خاصة بالعقل السلیم والبیان؛ **انجام:** چنانکه گوئی هذه المنقوشة علی

الجدار فرس وکل فرس صهال فهذه المنقوشة علی الجدار صهال وآخر دعوینا ان الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله وأصحابه اجمعین تمت

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم۱۳۰۸ق؛ درپایان رساله تقریظ سید علی محمدصاحب وسید ناصر حسین موسوی فرزند میر حامد حسین که درسال ۱۳۱۲ تحریر نموده وسید محمد متخلص به حاذق تحریر در ۱۳۰۸ که درآن این کتاب را مناسب تدریس درمدارس ابتدایی دانسته‌اند تحریر شده؛ جلد: مقوا، ۲۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۳۹]

←معیار المیزان ⪢ معیار الافکار
←المعیار و الموازنة ⪢ الایضاح

● **المعیار و الموازنة** / کلام و اعتقادات، فضایل و مناقب / عربی
al-mi'yār wa-l muwāzina

اسکافی، محمد بن عبدالله، - ۲۴۰ قمری
eskāfī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh(- 855)

از منابع مهم در اثبات برتری امیرمؤمنان و بیانگر اندیشه معتزلیان بغداد که پس از پیامبر اکرم (ص) به برتری حضرت علی (ع) ایمان داشتند ولی امامت مفضول بر فاضل را روا می‌دانستند.مؤلف کتاب، ابوجعفر محمد بن عبدالله اسکافی یا پسرش ابوالقاسم جعفر بن محمد اسکافی است چنان‌که ابن ندیم کتاب را از تألیفات پسر دانسته، لیکن استاد سید عبدالعزیز طباطبایی با قراین محکم، نسبت کتاب را به پدر قطعی می‌داند و در نسخه‌های موجود از کتاب، انتساب به پدر دیده می‌شود. علامه محمودی نیز انتساب کتاب به پدر را درست می‌داند و احتمال می‌دهد که المعیار و الموازنة همان کتاب التفضل باشد که ابن ابی الحدید آن را از تألیفات ابوجعفر اسکافی معرفی کرده است. در ابتدای نسخه علامه روضاتی آمده است:«کتاب المعیار و الموازنة ... یسمی أیضاً کتاب المقامات و الشواهد».(حافظیان ابوالفضل)

آغاز: الحمد لله رب العالمین لیس کمثله شیء و هو السمیع البصیر ... و بعد فان الله قد اعظم حق أولیائه و وصل محبتهم بمحبته و ولایتهم بولایته؛ فمحبتهم علینا واجبة علی قدر تفاضلهم فی طاعته

انجام: و کان لایمر بی من ذلک شئ الا سألت عنه و حفظته فهذه وجوه ما علی الناس فی اختلافهم و عللهم فی روایتهم انتهی کلامه (ع).

چاپ: تحقیق محمد باقر محمودی (بی جا، بی نا: ۱۴۰۲ق)

[تاریخ بغداد ۴۱۶/۵؛ الفهرست: چاپ دانشگاه، ۲۱۳؛ مروج الذهب ۱۱۴/۴؛ معجم المؤلفین ۲۰۰/۱۰؛ أهل البیت فی المکتبة العربیة ۵۰۲-۵۱۰؛ دانشنامه امام علی (ع) ۴۲۸/۱۲-۴۳۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۵۷/۳ و ۱۲۸۰/۳ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۲۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۵گ (۶۹پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۲-۱۳۱] و [عکسی ف: ۳-۶۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق، جا: یمن؛ مصحح، محشی؛ ۵۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۳۴۱]

● **معیة الواجب الحق بالموجودات = سریان الوجود = المعیة (رسالة فی)** / فلسفه / عربی
ma'īyyat-ul wājib-il ḥaq bi-l-mawjūdāt = sarayān-ul wujūd = al-ma'īyya (r.-un fi)

؟ حسینی دشتکی، احمد بن ابراهیم، - ۱۰۱۵ قمری
hoseynī daštakī,ahmad ebn-e ebrāhīm(- 1607)

برخی بر آنند که این رساله از ملا صدراست و برخی معتقدند که چون این رساله بر اساس اصالت ماهیت نگاشته شده و با مبانی ملاصدرا در تعارض است نمی‌تواند از او باشد (مجموعه رسائل فلسفی صدرالمتالهین، صص پانزده و شانزده)؛ گرچه برخی آن را دلیل نمی‌دانند چون به تصریح خود او، ملا صدرا نخست از طرفداران اصالت ماهیت بوده و از آن به شدت دفاع می‌کرده است مگر این که محرز شود که نثر این رساله با نثر صدرا متفاوت است و یا این‌که روشن شود تألیف آن در دوره گرایش او به اصالت وجود صورت گرفته است. این رساله به نام ملاصدرا چاپ شده و در اغلب فهارس به وی منسوب شده است، لکن مرحوم سید عبدالعزیز طباطبایی و مرحوم دانش‌پژوه، نظام الدین احمد دشتکی را مؤلف رساله دانسته‌اند و برخی آن را از فیض کاشانی دانسته‌اند. ظاهراً مؤلف آن نام مشخصی بر آن ننهاده و در منابع، نام‌های گوناگونی برای آن ثبت شده که اغلب برگرفته از عبارات آغازین این رساله است. او این رساله را به درخواست برخی دوستان خود نگاشته و در آن به چگونگی سریان وجود حق تعالی در موجودات و معیت و احاطه او بر ممکنات می‌پردازد و در بین آن به تحلیل و بررسی دیدگاه فلاسفه و عرفاء پرداخته است. در آن از نقل‌ها و عبارات و اشعار فارسی نیز بهره برده است.

آغاز: بسمله، احمدک یا من تجلیت بذاتک فی کل شیء و ظهرت بنورک فی کل ظل و فیء. فانت مع الاشیاء لا بمقارنة و اتصال و باین عنها من غیر مباعدة و انفصال ... و بعد فانی مجیب لما امرنی به بعض من یجب علی فی شریعة الوداد اجابته و یلزمنی فی طریق المحبة و الاتحاد مساعدته ان ابین له کیفیة سریان نور وجود الحق فی الموجودات ...

انجام: و هو ما اردناه و اما معیته و احاطته العلمیة و الحکمیة فهو

اظهر من ان یخفی فاعرف و الحمدلله علی اتمامه.
چاپ: این رساله در ضمن رسائل ملا صدرا به چاپ رسیده است؛ گنجینه بهارستان، حکمت، تابستان ۱۳۷۶ش، به کوشش خدیجه مقدس زاده با عنوان «کیفیة معیة الواجب بالموجودات الممکنة و بیان مذهب المحققین من الصوفیة» از صص ۲۸۱ تا ۲۹۹ چاپ شده است؛ تهران، ۱۳۰۲ق، وزیری، ۱۶ص، (رسائل آخوند ملاصدرا: صص ۱۳۲–۱۴۷)
[الذریعه ۱۷۸/۱۲؛ ریحانة الأدب ۴۲۰/۳؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا ۱۷۶–۱۷۸؛ المحقق الطباطبائی فی ذکراه السنویة الاولی ۸۸۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۶۷/۶؛ تاریخ فارسنامه ناصری چاپ سنگی ۸۴/۲؛ دنا،ج۹،ص۹۴۳–۹۴۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳/۳
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۱۱۰–۱۲۴)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰–۴۳۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۷/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۳۱۹پ–۳۲۷پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف: ۳۹–۴۳۹]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ با بلاغ مقابله، محشی به امضای «منه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵ص (۲۷–۵۱)، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۷سم [ف: ۲۹/۱–۳۲۰]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۱/۲۳
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب و نگارنده به خط کاتب درهامش نسخه آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۳گ (۴۹پ–۵۱ر)، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف: ۸–۲۷]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: حدود قرن۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۵گ (۱۶۷پ–۱۷۱ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۷–۲۳۷]
۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملهمی، محمد، تا: ۱۰۲۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۴۹پ–۵۱ر)، ۱۷سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:–۳۶۷]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲۴/۳
خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن محمد بیگ یوزباشی، تا: ۱۰۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۷پ–۲۸ر)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۲۰–۲۲۱]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۵/۱۶
خط: نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: حدود۱۰۲۵ق؛ جلد: میشن، ۱۳گ (۱۵۰پ–۱۶۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۵–۱۴۵]
۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۶۱/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛خط:نستعلیق،بی کا،تا:۱۰۲۸ق؛کاغذ:اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۳۶–۱۴۸)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳–۸۷۷]
۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۳۴ق، جا: شیراز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۱ص، ۲۳ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳–۴۴۴]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** عند الضحی من عبدالاضحی
خط: نسخ، کا: شوشتری، عبدالرحیم بن محمد علی، تا: ۱۰۳۵ق [رایانه]
۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا بن قاضی علی شولستانی، تا: ۱۰۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱ص (۲۳۱–۲۵۱)، ۲۴۰ سطر (۴×۱۵)، اندازه: ۸×۲۰سم [ف: ۷–۱۴۶]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۹۲/۶
آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة الشریفة الموسومة بالمعیة المنسوبة الی سلطان الحکماء ... امیر نظام الدین احمد الدشتکی بعون الله تعالی ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن حسین عقیلی استرآبادی، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: میشن، ۱۴ص (۳۱–۴۴)، ۲۳سطر [ف: ۹–۲۳۱]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۸۶
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140 (۸۲۰۱)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: چهارشنبه ۲۸ صفر۱۰۶۳ق؛ ۳ص (۲۷۳–۲۷۵) [عکسی ف: ۳–۴۳۲]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۲۷
آغاز و انجام: برابر
در فهرست نام مؤلف ذکر نشده است؛ خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۵گ (۷۱پ–۷۵پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲–۱۲۶]
۱۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱۶
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۲–۹۹]
۱۷. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۲۶
بی کا، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۰۸۵ق، جا: حیدرآباد [نشریه: ۵–۲۸۸]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲۵
آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛جلد:تیماج، ۱۳ص (۱۷۱-۱۸۳)، ۲۵سطر [سنا: ف: ۲-۱۹۰]

۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۲۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف در فهرست مردد ذکر شده است که بر اساس «کتابشناسی ملاصدرا» معین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ص ۱۲۶ تفسیر آیه «فخذ اربعة من الطیر» است و در ص ۱۲۷ عبارت‌هایی از فارابی و رازی در تفسیر کبیر و شعر مثنوی با تفسیر به عربی از رساله ملا صدرا؛ ۹ص (۱۱۷-۱۲۵) [ف: ۵-۱۰۵]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

در رایانه از فیض کاشانی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸ص (۶۹-۷۶)، ۲۸ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۱۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۲۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۰۹ر)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۴]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۲۰۱

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۱۱۱ق [الفبائی:-۳۰۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۳۸/۷

خط: نستعلیق، کا: حسینی مازندرانی، علی بن ابوالحسن، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۸۸-۱۰۲)، ۱۸ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۹۷]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۱۱/۶

بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸ص (۵۸-۷۵)، ۱۸سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۴۸]

۲۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۱۳/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اوف بعهدکم فی دار نعمتی علی بساط قربتی بسرور رویتی تمت.

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی ساوجبلاغی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۳۷-۵۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۳۸]

۲۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۱/۴

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ملا محمد تقی گلپایگانی، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱۷۹-۱۸۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۴/۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۲۶]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۸/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله فرزند مبارک فرزند علی فرزند عبدالله فرزند ناصر فرزند حسین حمیدان، احسائی خطی، تا: حدود ۱۲۷۶ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱گ (۱-۲۱)، ۱۱سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۲۹-۱۸۳]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد مهدی طبیب جهرمی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۶۱ر-۱۶۶پ)، ۲۱سطر (۱۵/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۷۷]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: لطفعلی بن محمد شیرازی، تا: چهارشنبه ۵ ربیع الاول ۱۲۷۸ق، جا: جهرم؛ مصحح؛ مهر: کاتب«عبده لطفعلی» (هشت گوش)؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ (۷۳-۸۱)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸-۲۴]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۰۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۸۷ر-۹۹ر)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۹-۱۴۶۲]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف:-۱۵۳۹]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۴۹]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این ضمن ۶ صفحه دو مقاله است: مقاله اول عربی راجع به مبحث علم حق تعالی است جمله آغاز آن این است: «من تألیفاته جواب بعض الافاضل فقال ان کان الله سبحانه عالماً بالموجودات فی الازل قبل وجودها بالفعل کما هی فی نفس الامر»، مقاله دوم راجع به مسئله حرکت و نحوه وصول فیض است از مبداء جمله آغاز آن: «و له ایضا بدان ای جوینده تحقیق و پوینده وسط طریق ایدك الله بروح منه که مجموع عالم جسمانی»، ظاهرا این دو مقاله اثر خامه مؤلف رساله است؛ واقف: نائینی؛ ۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۱۲۹]

۳۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر

باتوجه به آغاز و انجام نام مؤلف معین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۸۱پ-۹۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [مؤید: ۲-۱۲۷]

↩المعیة (رسالة فی) ← معیة الواجب الحق بالموجودات

● **المعیة «و هو معکم اینما کنتم»** / کلام و اعتقادات / عربی
al-ma'īyya «wa huw-a ma'akum aynamā kuntum»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۱/۱۳
آغاز: ... فاعلمو ان قوله و هو معکم اینما کنتم و ما یکون من نجوی ثلثه الا هو رابعهم الایة فما یقال هذاالهو الی این یرجع؛
انجام: فهو الذی ارسل رسوله بالحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المجرمون فافهم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۲۵ص (۴۲۹–۴۵۳)، ۱۵سطر [سنا: ف: ۲–۲۰۳]

● **معید النعم و مبید النقم** / اخلاق / عربی
mu'īd-un ni'am wa mubīd-un niqam

سبکی، عبدالوهاب بن علی، ۷۲۷ – ۷۷۱ ؟ قمری
sobkī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e 'alī (1327 - 1370)

مختصری است در پاسخ به سؤالی در این که آیا کسی که نعمت از او سلب شده راهی برای بازگشت دوباره نعمت به او وجود دارد.این کتاب در یک «مقدمه» (در غرض تألیف) و یک «خاتمه» (در فوائد محنت با زوال نعمت) و ۱۱۲ «مثال» عملی مرتب شده است و کتاب جزء آخرین تألیفات سبکی است که بیماری طاعون وی مانع از بازنگری و مراجعه نهائی در این کتاب شده است.
[المتحف العراقی ص ۵۹۶ و ۵۹۷؛ معجم المؤلفین ۲۲۵/۶؛ معجم /۱۰۳ ۱۰۴؛ طبع أکثر من مرة ذخائر التراث ۵۶۲/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۲۳
آغاز: بسمله.یقول الشیخ الامام الحافظ الواحد قاضی القضاه ... اما بعد حمدالله معید النعم و مبید النقم بمزید الشکر و بمدید الکرم؛
انجام: قال ای رب ان شئت اعطیت بالمظلوم من الجنة و غفرت للظالم فلم یجب تمت و الله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۵۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۶–۱۳۱]

↩المعید فی ادب المفید و المستفید ← العقد التلید فی اختصار الدر النضید
↩المعین ← مبین

● **المعین** / دعا / عربی
al-mu'īn

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳–۱۳۰۹ قمری
bahā'-ol-lāh, hoseyn-'alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

ادعیه و مناجات‌هایی است با عبارات سبک و مغلوط که در اوقات و احوال مختلف خوانده می‌شوند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۴۳/۱
آغاز: باسم الاقدس الامنع الابهی یا الهی کاد ان یصفر ما نبت فی رضوان عز فردانیتک فأین امطار سحاب رحمتک
نسخه اصل: کتابخانه امام هادی علیه السلام – مشهد ۱۴۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱۴ص (۶۵–۱۷۸) [عکسی ف: ۷–۵۳]

● **معین البکاء** / تاریخ معصومین / فارسی
mo'īn-ol bokā'

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۲ قمری
tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān(1819 - 1885)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۸ شعبان ۱۲۹۲ق
هفتاد و دو حکایت تاریخی است گریه‌آور، از حکایات و داستان‌های دلسوز صحابه پیامبر اکرم (ص) و تابعین و جز اینان، که کمک می‌کنند بر گریه و عزاداری بر حضرت سید الشهدا علیه السلام و مناسب است واعظان در منبرها آنها را متذکر شوند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱۲ و ۲۵۳۸ عکسی
آغاز: الحمدلله و صلی الله علی حبیب الله محمد و آله ... این کتاب مسمی به معین البکاست که تألیف کردم آن را در حکایات مبکیه؛ **انجام:** کنت اصفی من اللجین بیاضاً ×× صبغتنی دماء نحر الحسین
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ فهرست حکایات در آغاز نسخه به خط وی دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳–۲۳۵] و [عکسی ف: ۷–۱۳۸]

● **معین التجارة** / فقه / فارسی
mo'īn-ot tejāra

قره جه داغی، محمد باقر بن محمد سلیم، – ۱۳۰۱ قمری
qara je dāqī, mohammad bāqer ebn-e mohammad salīm (- 1884)

در احکام تجارت و خرید و فروش به‌طور فتوایی و گاهی دارای اشاره به بعضی از ادله، در نه «باب» و هر باب دارای چند «فصل»: باب ۱. تجارت، دارای هفده فصل؛ ۲. قرض، دارای پنج فصل؛ ۳. مضاربه، دارای شش فصل؛ ۴. شرکت، دارای سه فصل؛ ۵. وکالت، دارای هفت فصل؛ ۶. حواله، دارای دو فصل؛ ۷. صلح، دارای چهارده مسئله؛ ۸. ضمان، دارای دو فصل؛ ۹. کفالت،

دارای دو فصل.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدرستی که بعضی از اخوان صفا و اصحاب صدق و وفا که اجابت دعوتشان فرض

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۷۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس همه این الفاظ دارای معنی مقصود صریح است، و الله العالم.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۵۲گ (۱۱۶پ-۱۶۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۶۱]

● معین الخواص / فقه / عربی

mu'īn-ul xawāṣ

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

رساله علمی فتوایی مشتمل بر: کتاب الطهارة، کتاب الصلاة، کتاب الجنایز، کتاب الصوم، کتاب الاعتکاف، کتاب الزکاة و کتاب الخمس.مؤلف به جهت عمل مقلدین عرب پس از تألیف کتاب فارسیش «مرشد العوام» به رشته تحریر درآورده و گاهی اشاره به ادله احکام نیز می‌نماید.مؤلف این کتاب میرزای قمی در مقدمه گفته‌اند: پس از این که تألیف کتاب مرشد العوام به فارسی تمام شد چون مشاهده نمودم که عربی‌زبانان محروم گردیدند به تألیف این کتاب به زبان عربی مبادرت نموده که اداء این حق را نیز کرده باشم. صاحب روضات(۱۶۸/۳) نوشته‌اند که این کتاب مشتمل بر عبادات بر وجه اختصار است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد وآله اجمعین اما بعد فانی کما کتبت مرشد العوام لعوام الاعاجم ... کتاب الطهارة و هی فی اللغة النظافة و النزاهة و فی الاصطلاح یطلق علی معنیین ما یرتفع معها الحدث
انجام: و تصرف المالک بدون المذکورات فی غایة الاشکال نعم لولم یتمکن من ذلک کله فیجوز للمالک مباشرته حینئذٍ و ان کان باستصواب بعض عدول العلماء فهو اولی و افضل و ان لم یکن فالافضل ان یکون باستصواب عدول المؤمنین
[الذریعة ۲۸۴/۲۱؛ موسوعة مؤلفی الامامیة ۵۵۹/۲]

شرح و حواشی:
۱- معین الخواص (ترجمه)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فیه مباحث ... فی حقیقته و استحبابه و فضیلته، فاعلم ان الاعتکاف هو المکث فی المسجد الجامع ...
این نسخه، تا پایان کتاب صوم به انجام رسیده، و چند کلمه از آغاز کتاب اعتکاف را دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»، مقابله شده و نشان «بلغ»؛ یادداشتی به سال ۱۲۴۶ق در کرمان، یادداشتی به سال ۱۲۴۸ق در سبزوار، یادداشتی به سال ۱۲۵۱ق در کنار شهر تهران و ابیاتی از حضرت امام سجاد (ع) در پایان؛ ۱۴۰گ، ۱۳-۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۸-۲۴۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یلحق بهم و الا فیه رکعتین و یلحق بهم و لیس ببعید الحمدلله اولا و آخرا.
شامل کتاب طهارت و صلات؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۸۲

آغاز: برابر**انجام:** و یشکل العمل بها سیما مع ملاحظة روایة ابی بصیر فی الزیارة کتاب الاعتکاف.
از مقدمه تا پایان کتاب الصوم؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۸]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۸۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: مصطفی خوانساری؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۸سطر، قطع: بغلی [آستانه قم:-۱۷۰]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱-۶۳۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده در ۱۲۰۳ در مدرسه جوار معصومه در قم؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۶سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:-۲۲۹]

۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ ۱۵۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف:-۵۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴/۱-طباطبائی

آغاز: برابر
طهارت و صلوة است و بخشی کوتاه از کتاب صوم (که بسمله جداگانه‌ای دارد و دنباله آن از مجموعه ساقط شده است)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۲گ (۱-۵۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۱۵]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کذا المغمی علیه علی ما رجحنا صحته مع سبق النیة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن، ۶۹گ، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۸۵]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یشکل العمل بها سیما مع ملاحظة روایة ابی بصیر فی الزیارة.
کتب طهارت، صلات و صوم را شامل و به ابتدای اعتکاف ختم

شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ واقف: دکتر محمد زهرایی، تیر ۱۳۵۰؛ جلد: مقوا، ۱۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۳سم [ف: ۲۱-۱۳۸۶]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل ینبغی لصائم أن یصوم جمیع جوارحه و ترک مالا ینبغی فعله.

طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا بن مهر علی، تا: جمعه ۲۴محرم ۱۲۲۴ق؛ مصحح؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۶۶]

۱۱. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۰/۴

تابخشی ازکتاب صوم می‌باشد؛ خط: نسخ یا نستعلیق، کا: جعفر بن علی خوانساری، تا: ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ (۹۹پ-۲۲۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:-۱۰۰]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۶۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد وآله اجمعین اما بعد ... کتاب الطهارة و هی فی اللغة النظافة و النزاهة و فی الاصطلاح یطلق علی معنیین ما یرتفع معها الحدث؛ **انجام:** برابر

ازطهارت تا خمس؛ خط: نسخ، کا: محمد محسن بن شهاب الدین آشتیانی قمی، تا: ذیحجه۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۴]

۱۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا بأس فی یومه و علی دل علی الحرمة ضعیف علی الکراهة و فی بعض الروایات المعتبره عدم الکراهة ... مع ملاحظة روایة ابی بصیر فی الزیارة، تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الثانی۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف:-۳۲۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۰۴

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد سعید، تا: شنبه ۴ شوال۱۲۲۷ق، جا: خوانسار؛ استکتاب محمد علی بن محمد حسن مشهور به علی ارانی به تاریخ ذیحجه همان سال با مهر «محمد علی بن محمد حسن» (بیضی) و چند حاشیه از وی؛ مهر: «عبده محمد حسن بن مهدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۸۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد، تا: یک‌شنبه ۱۲ صفر۱۲۲۸ق؛ مصحح؛ ۱۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۱۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یشکل العمل سیما مع ملاحظة روایة أبی بصیر فی لازیارة (تم کتاب الصوم)

از طهارت تا پایان کتاب صوم؛ خط: نسخ تحریری، کا: احمد بن حاج علی خوانساری، تا: جمعه ۲۷ شوال۱۲۲۸ق، مصحح؛ این یادداشت را برفراز صفحه نخست نگاشته: «شرعت فی مباحثة الرسالة الشریفة و تصحیحا فی النصف من شهر محرم الحرام سنة الف و مأتان و خمسة و عشرون و أنا العبد المحتاج الی الله الباری احمد بن حاج علی الخونساری»، در این صورت نسخه سه سال قبل از انجام کتابت تصحیح شده که به نظر عجیب می‌آید! از طرفی نشانی انتقال کتاب به «احمد بن الحاج علی» (احتمالا کاتب) نیز در آغاز نسخه مشهود است بدون تاریخ، با نشانی بلاغ با تصحیحات؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۴سم [ف: ۴۳-۱۶۶]

۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۵۵۵

آغاز: برابر

مشتمل بر کتاب طهارت وصلوة وزکوة وصوم واعتکاف وجنائز وخمس می‌باشد؛ خط: نسخ خوب، کا: حیدر علی بن ملاحسین، تا: ۱۲۲۹ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۷۹ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۵۲۴]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۰۲

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن کربلائی جعفر کزازی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۱۴۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۶۳]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۸۸

خط: نسخ، کا: عبدالمطلب میرزا انجدانی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: قم؛ جلد: میشن، ۱۸۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۵/۶سم [ف:۱-۵۱۳]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۹/۱

آغاز: ... و قیل بطهارة بول الصبی الرضیع قبل الغذاء و هو ضعیف و الاقوی عدم الفرق ... ان منها المنی مما له نفس سائله و کذا الدم؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد بن محمد علی کزازی، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ یادداشتی به تاریخ ۱۳۴۱ق با مهر «الراجی الی الله عبده عطاءالله» (بیضی)؛ ۱۷۱گ(۱ر-۱۷۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۵-۲۲۹]

۲۱. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۹۴

طهارت تاخمس و کتاب الجنائز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۵ ذیقعده۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف:-۲۳۰]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ترک ما لا ینبغی فعله تم و بالله التوفیق و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۹۶ص (۱-۹۶)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۶۲۸]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و امنائه الکرام علیهم السلام.

خط: نسخ، کا: حسینی، حسین بن محمد، تا: جمعه ۱۵ذیحجه ۱۲۳۷ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۲سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۶۱۳]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن کربلائی شفیع، تا: ۱۲۳۸ق؛ واقف: علی اکبر پروانه، ۱۴۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۹سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۴-۵۰]

۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۶۰

کا: محمد حسن شیراهی، تا: ۱۲۳۹ق؛ قطع: رقعی [ف:-۲۳۵]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن حبیب الله آشتیانی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ صفر ۱۲۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۷] و [ف: ۲۱-۱۳۸۵]

۲۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صالح بن ملا سعید ساری الاصل قمی المسکن، تا: ۱۲۴۳ق؛ ۱۱۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۳]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ (۱۵-۱۷۴)، ۱۵-۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۷] و [ف: ۲۰-۴۸۷]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حاج اسماعیل، بی‌تا؛ از عبارت «مصنف هذا الکتاب افضل المحققین و ادق المدققین میرزا ابوالقاسم بن الحسن الجیلانی سلمه الله تعالی من جمیع البلیات» چنین برمی‌آید که نسخه در عصر مؤلف نوشته شده؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱-۳۰]

۳۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۱۶

تا آخر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: حسین بن غلامحسین اسحاقی قمی؛ جلد: چرم، ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [مؤید: ۲-۲۵۹]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۲-۶۱]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۷۲

کتاب طهارت و صلاة؛ بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۲-۶۱]

۳۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۹۰

بی‌کا، بی‌تا [ف:-۸۸]

۳۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۱۰

بی‌کا، بی‌تا [ف:-۸۸]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد تقدم الاشاره الی مضمونها ختم الله لنا بالحسنی و جعل آخرتنا خیرا من الاولی

شامل کتاب طهارت، صلات و جنابت می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۳-۲۱سطر (۸/۷×۱۳/۵ و ۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۸۵]

۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۳۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:-۳۴۵]

۳۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یکره المرور قدامه لغیر ایضا (کذا) و تاکیدها فی المکة اقل لاجل ازدحام فیها.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۳۴پ-۶۵پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۶]

۳۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۴۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لکن یقضیه وجوباً والاظهر ان الایات یضم الی الذهاب ... .

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ:-۲۱۷]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۴/۲ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقوال اظهرها أنه غسل الصبح و الظهر ... ان لم یحصل موجب له علی الأظهر فلو رأت قلیلا بعد الغسل و الصلوة فی غیر القلیلة و بعد الوضوء.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷گ(۲۵ر-۵۱پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۲۱]

۴۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۷۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** سیما مع ملاحظة روایة أبی بصیر فی الزیارة. کتاب الاعتکاف ...

کتاب الطهارة و الصلاة و الصوم و در کتاب الاعتکاف ناقص مانده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۱۱۳گ (۴۳پ-۱۵۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۶۶]

● معین الخواص (ترجمه) / فقه / فارسی

mo‘īn-ol xavās (t.)

وابسته به: معین الخواص؛ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن (۱۱۵۱-۱۲۳۱)

این کتاب ترجمه «معین الخواص» مرحوم میرزای قمی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹۰

آغاز: به نجاست دیگر غیر نجاست مردگی پس ظاهر این است که به هفتاد دلو نمی شود؛ **انجام:** پس بهتر این است که به صوا بدید مؤمن‌های عادل باشد و خدا عالم است به حقیقتهای حکمهای خود و امینهای کرام او علیهم السلام در یوم چهارشنبه

ماه ربیع الثانی هزار و دویست و چهل و شش هجری نبوی صلی الله علیه و آله و سلم.
موجودی از «الفصل الثانی فی تطهیر ماء البئر» تاپایان کتاب خمس؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۵گ، ۲۰–۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۱–۱۳۸۶]

● **معین الرمل** = **خلاصة الرمل ۱** / شعر، رمل / فارسی
mo‘īn-or raml = xolāsat-or raml

از سراینده‌ای با نام، یا تخلص «معین». در آن آمده است: جهت او شمالی است به یقین ×× گفت با تو چنانکه دید «معین». سراینده بایستی همان محمد معین سراینده زبدة الرمل در ۷۰۶ق باشد (مشترک ۳۵۵/۱). این نسخه با زبدة المقال مقابله شد، بسیاری از ابیات این دو مشترکند. شاید این گزیده‌ای از آن باشد.
آغاز: بسمله. شکر جبار کردگار جهان ×× خالق خلق و راحم و رحمان / آنکه بی یار و خویش و پیوند است ××و آنکه بی شبه و مثل و مانند است

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** نیست ماهش بجز که ماه حرام ××صد صفات طریق جمله تمام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ قطع: بغلی [نشریه: ۶–۶۷۴]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۰۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** خاتمة الکتاب. هر که این را تمام بر خواند ×× چون به تقویم بنگرد داند ... / غرض از «یادگار» نام بود ×× یادگار اینقدر تمام بود
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ (۱ر–۹ر) [ف: ۱–۹۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** بذله گویست و چست و خندان روی ×× صد صفات طریق جمله تمام
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد شفیع نوری، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۲ر–۴۹پ)، ۱۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۲–۲۵۴۸]

● **معین الزائر** / دعا / فارسی
mo‘īn-oz zā’er

اردکانی، احمد بن محمد ابراهیم، ۱۱۷۵–۱۲۳۸؟ قمری
ārdakānī, ahmad ebn-e mohammad ebrāhīm (1762 - 1823)

اهداء به: محمد ولی میرزا
در یک «مقدمه» و دو «مقاله».
آغاز: حمدی مشتمل بر شکرگزاریو ستایش مقترن بسپاس داری لایق کبریا.
انجام: او را استقبال نمایید و بر او سلام کنید ...
[فهرستواره منزوی ۹۱۷/۸؛ الذریعه ۲۸۵/۲۱]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۸ صفر۱۲۳۸ق؛ مهر: «ابو القاسم»؛ اهدایی: میرزا محمد حسن نواب؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۱۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۷۵۶]
یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۹
همان نسخه بالا [نشریه: ۴–۴۱۴]

● **معین الطلاب** = **مغنی الطلاب** = **شرح الایساغوجی** / منطق / عربی
mu‘īn-uṭ ṭullāb = muġni-ṭ ṭullāb = šarh-ul īsāqūjī

مغیساوی، محمود بن حافظ حسن، – ۱۲۲۲ قمری
moqīsāvī, mahmūd ebn-e hāfez hasan (- 1807)

وابسته به: ایساغوجی = الکلیات الخمس = المدخل الی علم المنطق = الرسالة الاثیریة فی المنطق؛ اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر (–۶۶۰)
تاریخ تألیف: ۴ ربیع الاول ۱۰۹۴ق
شرح مزجی مفصلی است بر «الایساغوجی» اثیر الدین ابهری. مؤلف شرحش را «معین الطلاب» یا «مغنی الطلاب» نامیده است.
آغاز: بسمله؛ یا من جعل المنطق میزاناً لطریق التفهیم و التحقیق و شکرک یا من زین الاذهان
بسمله؛ یا من جعل المنطق میزاناً لطریق التفهیم و التحقیق و شکرک یا من زین الاذهان
[کشف الظنون ۱۷۵۰/۲]

۱. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۳۵/۶A
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۲ [نشریه: ۱۱–۵۰۱]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴/۹۹–۸۰۰۹/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۲ق؛ ۴۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵–۲۴۲۰]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶/۱۴۶–۸۲۹۶
آغاز: و لیس بینه ای بین السؤال و الدعاء و بین الامر و الالتماس فرق من جهة الصیغة التی تدل علی ... دلالة وضعیة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ ربیع الاول۱۲۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵–۲۶۷۴]

● **معین الطلاب** / اخلاق / فارسی

mo'īn-ot tollāb

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، ۱۲۰۶ - ۱۲۶۸ قمری

yazdī, 'abd-ol-xāleq ebn-e 'abd-or-rahīm (1792 - 1852)

مؤلف در این رساله دعاها و اعمالی را که برای تقویت حافظه و از بین بردن نسیان مؤثر هستند در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» آورده است: مقدمه در شرایط و آداب اعمال مذکره، باب ۱. اموری که باعث نسیان شود؛ ۲. اموری که رفع نسیان کند؛ ۳. آنچه باعث کشف علوم شود؛ ۴. آنچه باعث تنویر قلب و صفای باطن شود؛ ۵. آداب بحث و جدل علمی.

آغاز: اما بعد چنین گوید عبدالخالق بن عبدالرحیم یزدی ... که چون دید اکثر طلاب را که موفق نبودند بر تحصیل علوم

انجام: امید از حضرت سبحانی آنکه مؤلف قلیل البضاعه را و جمیع علما و متعلمین را از این رساله خطی کامل و نصیبی وافر عطا فرماید

[فهرستواره منزوی ۶۱۸/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** التماس دعا باو مره محسنین است ... رب العالمین

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۳سم [ف: ۴-۷۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۸۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبد الرحیم، تا: قرن ۱۳؛ به خط مؤلف تصحیح شده؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۹۲پ-۱۴۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۳۲۵]

۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۶۸/۶

کا: احمد بن علی عسکر یزدی، تا: یک‌شنبه ۱۶ محرم۱۲۳۶ق، جا: کربلا؛ ۲۲گ (۱۰۶پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۵۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹۱/۳

خط: نسخ، کا: محمد قلی بن صفی قلی افشار خراسانی، تا: سه‌شنبه۴ شعبان۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۶۰گ (۱۶پ-۷۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۶۷]

۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وهیچ ا زمداد در او نفوذ نکند تا درحین شستن تمام مداد پاک شود.

از آغاز تا فائده سوم مقدمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۱۵]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حیاً قیوماً بحق لا اله الا الله محمد رسول الله

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۰]

● **معین الطلبة** / اصول فقه / عربی

mu'īn-uṭ ṭalaba

چهاردهی، محمد تقی، ق۱۳ قمری

Čahārdehī, mohammad taqī (- 19c)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱)

تاریخ تألیف: اول جمادی الثانی ۱۲۶۵ق

ترجمه و شرحی بر «معالم الاصول» و مواضعی که احتیاج به شرح داشته توضیحاتی داده و بعضاً متعرض اقوال اساتیدش نیز شده است. شارح این کتاب را به درخواست بعضی شرح نموده و در اول جمادی الثانی ۱۲۶۵ق از تألیف جلد اول آن فارغ شده است.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز: الحمدلله الذی خلق ما سواه بقدرته الکاملة و اختار منهم الانسان للایصال إلی النعمة إلا ائمة و جعل سبب الوصول الیها علی وفق الحکمة البالغة؛ **انجام:** و از تعین اینکه واجب آن چیزی است که شروع کرد در او و کرده است او را بمعنی سقوط وجوب نسبت به دیگری، و قد فرغ من ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ:-۲۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۹۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۴۶]

● **معین الطلبة فی ترجمة الالفیة** / نحو / فارسی

mo'īn-ot talaba fī t.-el alfīya

سبزواری، محمد رضا، ق۱۳ قمری

sabzevārī,mohammad rezā (- 19c)

وابسته به: الخلاصة فی النحو = الفیة ابن مالک = الالفیة فی النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (۶۰۰-۶۷۲ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۱ق

ترجمه الفیه ابن مالک است که آن را بخواهش عده‌ای به فارسی ترجمه نموده است. علت ترجمه را مترجم چنین گفته است: «که چون در سنه ۱۲۷۱ طلاب علوم دینیه اندکی در تحصیل علم ادب بی‌میل بودن (کذا) از بابت آنکه برخود مشقت روا نداشتند از حقیر ... خواهش نمودن (کذا) که الفیه را ترجمه فارسی نمایم که بی زحمت و ریاضت الفیه‌گو و الفیه‌دان باشند و حقیر نیز از بابت کم‌میلی ایشان نهایت افسرده‌گی (کذا) داشتم ابدا قبول نمی‌کردم آخر الامر یکی در میان درآمد و این شعر خواجه علیه الرحمه را خو [ا]ند که بشکر پادشاهی ز نظر مران گدا را، از مفاد کلام او چنین دانستم که می‌گوید شکرانه نعمت

این که خداوند التفات فهمی به تو نموده اجابت خواهش ما را اگر کردی مزید فهم تو خواهد بود. این کلام در حقیر اثر نموده ترجمه الفیه شروع نمودم اما به قدر و اندازه فهم مبتدی و سخن را از مقام خود بیرون نبردم و به همان چیزیکه (کذا) ترجمه الفیه برآن توقف دارد اکتفا نمودم و زیاد (کذا) بر آن را به شروح عربی واگذار نمودم». (غلامعلی عرفانیان)
آغاز: بسمله، حمد یگانه ای را سزاست که نام نامیش الله است ... اما بعد مخفی نماند که چون در سنه ۱۲۷۱ طلاب علوم دینیه اندک در تحصیل علم ادب بی میل بودند ... خواهش نمودند الفیه ابن مالک را ترجمه فارسی نمایم که بی زحمت و ریاضت الفیه گو و الفیه دان باشند

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲/۱-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و خیره اند یعنی خیر خواهند یا اختیار شده اند از خلق تمت. الحمدلله
این ترجمه آمیخته به اندکی شرح ابتدائی و تا مبحث مفاعیل است؛ خط: نستعلیق متوسط، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۳ص (۱–۵۳)، ۲۱و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۳–۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۸۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و خیره اند یعنی خیر خواهند یا اختیار شده اند از خلق.
خط: نستعلیق، کا: عبدالله متخلص به محزون، تا: دوشنبه ۱۰ شوال ۱۲۷۱ق؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده موسوی، اردیبهشت ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۵۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲–۴۴۱]

● **معین العباد** / کلام و اعتقادات / فارسی
mo‘īn-ol ‘ebād

گلپایگانی، محمد صادق بن مختار
golpāygānī, mohammad sādeq ebn-e moxtār

در بیان اصول دین (مبدأ و معاد) به اندازه‌ای که دانستن آن بر هر مسلمان مکلف لازم آید، با شواهدی از احادیث و آیات و با استفاده از منابع شیعه به اقتصار در یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: باب ۱. بیان توحید و صفات ثبوتیه و سلبیه؛ ۲. بیان عدل؛ ۳. نبوت، با چند موقع و فصل؛ ۴. بیان معنی امام؛ ۵. معاد.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲۱/۱
آغاز: بسمله، حمد بیحد خالقی را سزا که هیکل توحید بشری را از ممکن غیب بجلوه ظهور در آورده و از لطف بی عدد او را جلوگاه تجلیات صفات و آثار افعال خود گردانیده؛ **انجام:** پشمانی سودی ندارد بل بر سیه دل چه سود خواندن وعظ، نرود ... این قدر می‌دانم که بوقت وعده اگر مرده که می‌میری تم بالخیر و السعاده تمام شد کتاب معین العباد روز چهارشنبه ... تقی ابن نور محمد حسینی ۱۲۷۶.هر کس که در این کتاب نظاره کند
×× صد پاره شود اگر ورق پاره کند
خط: نستعلیق، کا: تقی ابن نور محمد حسینی، تا: ذیحجه۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۴ر–۵۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۲۹۷]

● **المعین علی کتابة القرآن المبین** / علوم قرآن / عربی
al-mu‘īn ‘alā kitābat-il qur’ān-il mubīn

جز کتاب «المعین فی تفسیر الکتاب المبین» تألیف مولی نورالدین محمد بن شاه مرتضی بن محمد مؤمن بن مرتضی اخباری است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۴/۱
آغاز: بسمله الحمدلله الذی شغلنا بکتابة کتابه و وفقنا لقرائه کل امام و من روی عنه من اصحابه ... و بعد فقد سألنی بعض الاصحاب و رئیس الاتراب ان اجمع له من کتب العلماء و تصنیف الفضلاء کتاباً یستعین به علی کتابة القرآن الکریم و یهتدی به الی الطریق المستقیم فاجبت علی هذا الخطاب و جمعت له هذا الکتاب و سمیته المعین علی کتابة القرآن المبین و جعلت فی کل سورة ثلثة فصول مسطورة الاول کیف تکتب و تضبط علی روایة ابی عمرو فقط. الثانی کیف تکتب علی مرسوم المصحف حذاراً مما یزاد او ینقص و یحرف و الثالث معرفة رؤس الای ...
خط: نسخ، کا: حاج شافع ثغوری، تا: ۱۲۳۲ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۴۲گ (۱–۴۲)، ۱۵ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۶۳۹]

● **معین العوام** / فقه / فارسی
mo‘īn-ol ‘avām

کاشانی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۶ – ۱۳۲۱ قمری
kāšānī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1821 - 1903)

رساله عملیه مؤلف درابواب فقهی عبادی که جهت مقلدین نوشته است؛ بنای آن بر دو مجلد گذارده شده: مجلد ۱.بیان مسائل طهارت، مشتمل بر دو مطلب: ۱) بیان مسائل طهارت، شامل چهار باب،۲) بیان مسائل نماز؛ مجلد ۲. مسائل روزه و زکات و فطر و خمس و زکات مال و حج ... .
چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۳۵؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۷ق، وزیری، ۵۵۱ص (صص۱–۵۵۱)
[الذریعة ۲۸۵/۲۱]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۲۳
آغاز: کتاب حج وعمره ودرآن چند باب است باب اول دراقسام حج است وآن یا واجبست یا مستحب است وحج واجب بر دوقسم است یا آنست که واجب میشود صح باصل شرع وآنرا حجة الاسلام می‌نامند؛ **انجام:** وبدانکه هرگاه محرم دراحرام عمره حج تمتع بازن خود جماع کند در قبل یا دبرآن صح پیش از

سعی خواه زن دائمی باشد یا متعه باشد از روی عمد
خط: نسخ، کاتب =مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ توسط مؤلف تصحیح شده، با خط خوردگی وقلم زدگی بسیار؛ ۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۸

آغاز: کتاب روزه و در آن چند بابست. باب اول: در بیان ماهیت روزه و تعریف آنست و آن عبارتست شرعاً از باز داشتن نفس؛ **انجام:** و بدانکه تفصیل انفال یعنی اموالیکه مختص بامام است در سفینة النجاة ذکر نموده ایم. تمام شد کتاب خمس در شهر رجب سنه ۱۲۷۷.
شامل کتاب‌های روزه، زکات و خمس می‌باشد و احتمالاً کتاب زکات در شوال ۱۲۷۶ق و کتاب خمس در رجب ۱۲۷۷ق به انجام رسیده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۸۹گ، ۱۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۵۵۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۱۱-۵۴/۱۰۱

آغاز: بسمله، مطلب دویم در بیان مسائل و احکام نماز است و در آن چند باب است: باب اول در بیان مقدمات نماز و شرائط آن است
کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبد الرزاق ساوئی، تا: ۲۸ شعبان۱۲۸۸ق؛ ۱۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۰]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۷۱

آغاز: کتاب حج وعمره ودرآن چند باب است باب اول دراقسام حج است وآن یا واجبست یا مستحب است وحج واجب بر دوقسم است یا آنست که واجب میشود باصل شرع وآنرا حجة الاسلام می‌نامند ویا واجب؛ **انجام:** حکم کسی که داخل افعال حج شود ودشمن در راه بهم رسد که مانع شود او را از تمام کردن افعال حج یا کسی او را حبس نماید همه در دو کتاب سفینة النجاة ذکر نموده‌ایم تمام شد
شامل کتاب حج وعمره؛ خط: نسخ جلی، کا: محمد تقی بن عبدالرزاق ساوجی، تا: ۲۲ ذیقعده۱۲۸۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ از روی دستخط مؤلف نوشته شده؛ ۱۰۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸۴

آغاز: بسمله، کتاب حج و عمرهدر آن چند بابست، باب اول در اقسام حج است و آن یا واجب است یا مستحب است؛ **انجام:** کسی که داخل افعال حج شود و دشمن در راه بهم رسد که مانع شود او را از تمام کردن افعال حج یا کسی او را حبس نماید همه را در کتاب سفینة النجاة ذکر نموده‌ایم، تمام شد رساله حج بتوفیق خداوند عالم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ مصحح، در آغاز دستخط آیت الله مرعشی نجفی با عبارت «خط مرحوم ملا محمد تقی کاشانی برادر آخوند ملا حبیب الله، شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی ۱۳۹۷ هـ» که ذیل عبارتی در خصوص کتاب با مهر«الراجی محمد تقی بن محمد حسین» (بیضی) آمده؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۹۴۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۲۵

آغاز: کتاب روزه و در آن چند بابت، باب اول: در بیان ماهیت روزه؛ **انجام:** و بدانکه تفصیل انفال یعنی اموالیکه مختص به امام ع است در سفینة النجاة ذکر نموده ایم. تمام شد.
منتخبی از رساله، در این منتخب سه مبحث روزه و زکات (فطره و مال) و خمس به فارسی آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۸گ، ۱۳سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۰]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۸۷

آغاز: هوالله مستعان. جلد صلوة که جلد دوم از رساله معین العوام است که از تصنیفات بندگان شامخ الارکان علامة العلماء العالمین؛ **انجام:** و هم چنین کیفیت نماز کسیکه بگل فرو رفته باشد و یا بآب غرق شده باشد در آنجا ذکر کرده‌ایم.
جلد دوم، شامل قسمت صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ شعبان۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۳گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۹۶]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۶۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدانا الی الدین المبین بمتابعة خاتم النبیین و سید المرسلین.؛ **انجام:** و لکن با این تیمم هم نیز نمیتواند سایر نمازها را بکند تمام شد کتاب طهارت بتوفیق خداوند عالم در شهر شوال المکرم سنه ۱۲۷۱هـ‌ق.
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی گلپایگانی، تا: ۲۳ جمادی الثانی۱۳۰۴ق، جا: تهران (شاید)؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۴گ، ۱۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۶]

● **معین الفکر = شرح باب حادیعشر** / کلام و اعتقادات / عربی

mo‘īn-ol fikr = š.-e bāb-e hādī-‘ašr

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری

ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ‘alī(1435 - 1501)

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)
تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۵ ذیقعده ۹۰۴ق؛ محل تألیف: مدینه منوره
شرحی است با عناوین «قال، اقول» بر «الباب الحادی عشر» که مؤلف هنگام درس به درخواست بعضی از دوستان آن را املا نموده است.
آغاز: بسمله. اعلم انما ابتداء للمصنفون فی اوایل کتبهم بالبسمله لوجوه.
انجام: و هذا جهد المقل فلعله لایکون علی اسماعهم مللا و کان

ذلک منافی اوقات متعددة و مجالس متباعدة و آخرها عشية يوم الثلث الخامس عشرين من شهر ذی القعدة الحرام سنة اربع و تسعمائة بالمدينة ... اذکنت مجاورا بها فی تلک السنة فکتبنا ما اتفق علی هذه الرسالة بالتماس جماعة الاصحاب و الله الموفق للصواب و الحمدلله وحده ... باملاء مؤلفه الفقير الی الله الغفور عبده محمد بن علی بن ابی جمهور الاحسائی عفی الله عنه و عن والديه و جميع المؤمنين و المؤمنات.
[الذریعه ۱۲۳/۱۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۰
آغاز: ... يكون واسطة و لا يتحقق الاختيار لانا نقول: الواسط بين الواجب و العالم غير معقولة؛ **انجام:** لجواز ان يحصل للبدن من قبض القدير الحكيم ما يستعد ثانياً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: چرم مذهب، ۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [ف: ۴۱-۱۷۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴۷
خط: نستعلیق، کا: هداية الله بن عبدالله جزايری، تا: شنبه ۲۸ ربیع الاول۱۰۱۷ق، جا: اصفهان مدرسه عیدیه یا سعیدیه؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عبدالرحیم مازندرانی در محرم ۱۲۴۴، امان الله خان والی؛ مهر: معتمد الدوله؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن، ۱۵۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۹×۲۵/۴سم [ف: ۱-۵۱۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۸سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳-۵۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۲۲]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۹۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن احمد اسدی جزائری زاجی، تا: ۲۵ محرم۱۰۹۱ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۴
بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اندازه: ۱۱×۲۰سم [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک موجب لسقوط محلهم من القلوب فيفوت الغرض من بعثهم فخلافتهم.
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ در پایان آن تاریخ کتابت پنج‌شنبه ۱۲ ذیحجه ۸۱۱ق ثبت شده که حتی تاریخ قبل از زندگانی مؤلف آن است؛ جلد: چرم، ۱۵۵ص(۴-۱۵۸)، ۱۵ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف: ۴۵-۱۲۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۹
آغاز: ... الأول، بأن الحدود ليست ملجية و كذا الأمر بالجهاد اما الأول، فلتجويز فاعل أسبابها عدم الشعور به من مقيم الحد فلا يكون علمه بوجب أيقاعها مع الشعور به موجباً لإلجائه الی الترک؛
انجام: و إن أريد بإعادته ذاته لا مع المشخصات المعارضة الطارية كان حقاً ... علی أن المراد بالخلاک هذا المعنی أعنی المطلة و تفرق الأجزاء الموجب للخروج عن حد الإيتفاع لأن ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمع، ۱۳۴گ، ۱۳سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۶-۶۷۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۱۵
انجام: و قال آخرون انه عبارة عن المدو الاخذ علی الاعمال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۱۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۴سم [ف: ۱-۵۱۴]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۹۵/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [ف:-۲۹۶]

● المعين فی تفسير الكتاب المبين = تفسیر معین / تفسیر / عربی

al-mu'īn fī tafsīr-il k.-il mubayyan = tafsīr-e mo'īn

کاشانی، محمد بن مرتضی، - ۱۱۱۵ ؟ قمری

kāšānī, mohammad ebn-e morteza(- 1704)

تاریخ تألیف: رمضان۱۰۹۰ق

تفسیر روایتی تمام قرآن کریم است به اختصار. در دیباچه می‌گوید که این تفسیر را برای اعانت قاریان در فهم کلام الله به اختصار برگزار کرده است. در ادعیه متعلق به تلاوت. مؤلف رموز کتاب را چنین می‌کند: «م» رمز آنچه لفظ مبارک ائمه علیه السلام است؛ «ع»رمز مضموم کلام ائمه علیه السلام؛ «ی» رمز مطالب منقول از تفسیر علی بن ابراهیم قمی - که در آن تفسیر بدون ذکر قائل آمده است؛ «ن» رمز آنچه در تفسیر آیه یا حدیث بعد از اتمام خبر می‌آید (جمع رموز «معین» نام تفسیر است).وی می‌گوید: آنچه بی‌علامت نقل می‌شود قول مفسرین است و بنا به گفته همو بیشترین استناد وی به تفسیر صافی عموی پدرش فیض است. (طباطبائی بهبهانی)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل القرآن وسلية لنا الی اشرف منازل الكرامة و سلماً نعرج به. و بعد فيقول محمد بن مرتضی، المدعو بنورالدين ... اعلم ان الله سبحانه جعل القرآن مهيمناً علی كل كتاب جامعا لكل رشد ...

چاپ: قم، از انتشارات کتابخانه مرعشی نجفی

[الذریعة ۲۸۳/۲۱؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن دوازدهم، ص ۷۹۲؛ مقدمه تفسیر المعین، از انتشارات کتابخانه مرعشی]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۷**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم بحق محمد و آل محمد صل علی محمد و آل محمد و اخرج لی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۲، در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله» و «منه سلمه الله»، مقابله شده با نشان «بلغ قبالاً معارضة و مقابلة بعون الله»، مجدول مذهب؛ کاغذ: شرقی، جلد: مذهب، ۱۵۷گ، ۲۴سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۳۴-۳۶۲]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط وانجام؛ محشی؛ جلد:میشن، ۱۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۵/۹سم [ف: ۱-۵۱۳]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** حمداً نافعاً فی الدنیا و الاخرة. و اتفق الفراغ من کتابة (ربیع الثانی ۱۱۰۶) علی ید ... محمد المدعو بالتقی بن ابی الحسن. من نسخة الاصل التی خطها المؤلف ... و احشرنی فی زمرتهما صلوات الله علیهما و علیهم اجمعین

خط: نسخ خوب، کا: محمد المدعو بالتقی بن ابوالحسن، تا: ربیع الثانی۱۱۰۶ق؛ محشی با نشان «منه تغمده الله برحمته»، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۱-۱۳۵]

۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۰۹**

آغاز: ... لطرق الصلحاء و دواء لیس بعده دواء و نوراً لیس معه ظلمة ... سورة الفاتحة، اعوذ، م امتنع، بالله السمیع، م لکل المسموعات؛ **انجام:** و الا فضل ان یدعو بدعاء الصحیفة السجادیة علیه السلام لذلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۴-۲۸۰]

۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۱۷**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم یقبض علی السبحة و یضم حاجته فان کان عدد تلک القطعة ...

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد الحسینی» (مستطیل)، «المتوکل بالملک الغنی عبده محمد الحسینی ۱۰۶۳» (بیضوی)، «الله محمد علی فاطمه حسن حسین علی محمد جعفر موسی محمد حسن محمد» (دایره)، «المتوکل بالملک الغنی عبده محمد الحسینی۱۰۶۳» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۸گ، ۲۳-۲۴سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۴-۴۲]

۶. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۹۶**

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجام: سورة الذاریات.قتل الخراصون لعن الاخذون او الذین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: مقوا، ۱۸۴گ، ۱۷سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۶۴۵]

۷. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۸۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کان عدد تلک القطعة فرداً فلیفعل و ان کان زوجاً فلیترک کذا ذکره العلامة فی مصباحه

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد حسین، تا: سه‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۱۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۴۲]

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱۰**

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان کان عدد تلک القطعه فردا فلیفعل و ان کان زوجا فلیترک کذا ذکر هما العلامه فی مصباحه تمت الکتاب فی ید ... محمد تقی سمنانی المتخلص بالاثم فی شهر محرم الحرام سنه ۱۲۸۲.

خط: نسخ، کا: محمد تقی سمنانی متخلص به آثم، تا: محرم ۱۲۸۲ق؛ مجدول، از روی خط مؤلف؛ مهر: «محمد اسماعیل» (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۸۸ص، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۶۶۹]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۲-طباطبائی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیفعل و ان کان زوجاً فلیترک کذا ذکرها العلامة فی مصباحه

خط: نسخ آمیخته به نستعلیق، کا: سمنانی، محمد حسن بن محمد علی، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴-۴۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۶۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۴]

۱۰. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷**

آغاز: برابر؛ **انجام:** تفسیر قرآن: من الناس شیطان یحمل الناس علی المعاصی کما حمل شیطان الجن ...

و سپس خاتمه ای دارد در تفسیر ادعیه شروع و ختم قرآن؛ خط: نسخ ریز، کا: سمنانی، محمد بن علی اصغر، تا: ۱۲۸۴ق؛ مجدول مذهب، با تقریظی از مجلسی بر این تفسیر که از روی خط او استنساخ شده و عبارت آن چنین است: «لله در المولی الاولی الفاضل الکامل المحقق المدقق البدل التحریر کشافدقائق المعانی بفکره الثاقب، و نقاد جواهر الحقائق برایه الصائب، اعنی الخبیر الاسعدالارشد میرزا محمد مؤلف هذا التفسیر، لازال مشمولا بعنایات الرب القدیر، فلقداحسن و اتقن و افادوا و اجاد، و فسر الآیات البینات، بالآثار المرویة عن الائمة السادات»؛ تملک: لطفعلی صدرالافاضل تاریخ رجب ۱۳۳۳؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۵۵گ، ۲۰ سطر (۵/۳×۱۱/۸)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱-۶۵]

۱۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۳**

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن مولی مؤمن اردبیلی، تا: سه‌شنبه ۲۲ جمادی الاول۱۲۹۱ق؛ با سرلوح؛ جلد: میشن، ۲۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۲/۱سم [ف: ۱-۵۱۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۸۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۳۳پ–۵۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴–۷۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۸–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۶۰]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان زوجاً فلیترک کذلک ذکرها العلامه رحمه الله فی مصاحبه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۵۰ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۷۰۲]

● **معین القاری** / تجوید / فارسی

mo‘īn-ol qārī

گلپایگانی، محمد صادق بن مختار

golpāygānī, mohammad sādeq ebn-e moxtār

در قواعد کلی تجوید و مختصری از راه و روش قراء هفت‌گانه از کتب معمول، در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان فضیلت تلاوت قرآن و آداب تعلیم آن و اسامی قراء سبعه، در سه فصل؛ باب ۱. واجبات قرائت؛ ۲. بعضی از مستحسنات قرائت؛ ۳. رموزات سجاوندی؛ خاتمه: در رموز قراء سبعه و پاره‌ای از امورات متعلقه به آن.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲۱/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ابدع الموجودات بفعله و اخترع الممکنات بمشیئه و الصلوة علی من ارسله هادیا للعباد؛ **انجام:** پس هر نمازی لازم است که کمال محافظت را در قرائت بنماید و قربة الی الله ... تا باعث ذخیره یوم معاد گردد ... تم الکتاب بعون الملک الوهاب ... فی یوم پنج شنبه بدست سید تقی ولد مرحوم میر محمد [پاره شده] جهرودی سنة ۱۲۷۶
کا: سید تقی ولد میر محمد جهرودی، تا: ۱۲۷۶ق؛ ۵۰گ (۵۴پ–۱۰۳)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۲۹۸]

● **معین المبتدی** / نحو / فارسی

mo‘īn-ol mobtadī

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ – ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۲۱۴ق (مطابق با لفظ تاریخ به اضافه لفظ اب)

رساله‌ای است مشتمل مقدمه و سه باب و خاتمه در بیان عوامل نحویه به روش عوامل ملامحسن، الا این‌که مؤلف از ایراد امثله و عبارات و ابیات مشکل خودداری نموده و خود را موظف کرده است که آن را آسان‌تر و به فهم مبتدی نزدیک‌تر بنویسد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۱/۲
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله و عترته الطاهرین سیما ابن عمه امیرالمؤمنین ... اما بعد چنین گوید بنده آثم جانی؛ **انجام:** تحملنی الدالفاء (کذا) حولا اکتعا، اینست آنچه ما اراده کردیم ایراد آن را در این ورقات.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲–۴۴۲]

● **معین المجتهدین** / اصول فقه / عربی

mu‘īn-ul mujtahidīn

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، ۱۲۰۶ – ۱۲۶۸ قمری

yazdī, ‘abd-ol-xāleq ebn-e ‘abd-or-rahīm(1792 - 1852)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ق

مؤلف یکدوره اصول فقه را به‌طور استدلال نوشته و مسائل و گفته‌هایی که به نظرش لازم نبوده انداخته است. این کتاب در دو جلد تنظیم شده و دارای مقدمات و ابواب و خاتمه‌ای می‌باشد. جلد اول آن به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق به پایان رسیده است. از بحث‌هایی که در کتاب‌های فن راه یافته‌اند،به آنچه را که صحت و درستی آن نزد مؤلف ثابت شده و بر خود حجت می‌داند،بسنده کرده و از آوردن مطالب غیر صحیح اجتناب می‌کند.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذا کتاب جمعت فیه من مهمات المسائل الأصولیة و أعرضت عن کثیر من قیلها و قالها ...

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۵۶/۱
آغاز: برابر
جلد اول و دوم تا بحث اجماع می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵–۶۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** ناتمام: تذنیب حکم الضرورة و السیرة المنقولتین ... المنقولین یمکن أن یستفاد مما مر فی الاجماع المنقول.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۴۵ق، جا: طبس؛ مصحح، محشی از مؤلف، در پایان نسخه اجازه شیخ احمد احسائی و شریف العلماء و سید عبد الله شبر و حاج سید محمد دیده می‌شود که به جهت مؤلف نوشته‌اند؛ جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴–۲۱۰]
۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
تا مباحث اجماع؛ بی‌کا، تا: از عصر مؤلف [تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۴۱]

● **معین المستبصر فیما یتعلق بصلاة المسافر** / فقه / عربی
mu'īn-ul mustabṣir fīmā yata'allaq-u bi-ṣalāt-il musāfir
تاریخ تألیف: ۱۶ ذیقعده ۱۲۳۱ق
استدلالی و مفصل در احکام صلات مسافر و احکام قضاء صلات و احکام ساتر و متفرقاتی دیگر تا احکام نماز در بیت النیران (عبادتگاه مجوسیان) نگاشته شده و آراء فقهای قدیم و معاصر خود را با رد و ایراد می‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۳۰
آغاز: استحقاق جزیل العطاء و الجود و الامن من عذاب یوم الموعود بحمد واجب الوجود الذی علمنا معالم الدین؛ **انجام:** و فی الوافی الطنفسة بتثلیث الطاء و الفاء بساط له خمل
خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی و اضافه؛ مهر: «عبده عبدالعلی الطباطبائی» (بیضی)؛ واقف: سید عبدالعلی طباطبائی؛ جلد: مقوایی، ۳۳۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۷]

● **معین المعین فی أصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی
mu'īn-ul mu'īn fī uṣūl-id dīn
ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e 'alī (1435 - 1501)
وابسته به: معین الفکر؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶ق)
ابن ابی جمهور احسایی پس از نگارش «معین الفکر فی شرح الباب الحادی عشر» این کتاب را ساخته و این شرح دوم اوست.او مطالب این شرح را مانند حاشیه‌هایی بر معین الفکر نوشته و سپس همه را گرد آورده و این شرح را نگاشته است و مانند شرح شرح می‌باشد. عنوان‌های مطالب «اصل» و«شرح» است.
آغاز: بسمله الحمدلله المتوحد بالاجلال و الاکرام المتفرد بالبقاء و الدوام ... و بعد فانی لما الفت الکتاب الموسوم به معین الفکر فی شرح الباب الحادیعشر
انجام: و الرب الشقیق و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم ... و آله اجمعین.
[الذریعة ۶/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مساعد بن بدیع بن حسن، تا: ۲۷ رمضان۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ (۱پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۱۴-۷۱]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۷ صدر
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن احمد جزایری، تا: ۱۰ محرم۱۰۸۵ق؛ واقف: محمد شفیع، ۱۲۳۲؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۹ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۰/۵سم [ف: ۵-۶۱۳]
۳. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق [نشریه: ۷-۵۲۳]

● **معین المفتی علی جواب المستفتی** / گوناگون / عربی
mu'īn-ul muftī 'alā jawāb-il mustaftī
تمرتاشی، محمد بن عبدالله، ۹۳۹ - ۱۰۰۴ قمری
tamortāšī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh (1533 - 1596)
دایرة المعارفی است شامل سه «فن»: ۱. علم کلام مشتمل بر دوازده فصل؛ ۲. اصول فقه؛ ۳. الفروع الفقهیة والفواید النفیسة الشرعیة.
[کشف الظنون ۱۷۴۶/۲؛ سرکیس ۶۴۲/۱با عنوان تنویر الابصار و جامع البحار۶۴۲/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۵
آغاز: حمد واجب الموجود شکر فایض الجود وصلوة وسلاما علی سیدنا محمد ... و بعد فیقول العبد المفتقر الی مولاه ... لما رأیت الهمم راغبة عن اطالعة الکتب المبسوطة؛ آغاز فن فقه: الحمد لله علی ما انعم من علم الشرایع و الاحکام وهدانا الی اتباع ملة محمد(ص)؛ **انجام:** و نعوذ بک منالعمد فی ذلک او الفهب و ان یقبضنا علی الاسلام و ان یدخلنا دارالسلام بمحمد علیه افضل الصلوة والسلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۳۷-۳۳۰]

● **معین النبیه فی رجال من لا یحضره الفقیه** / رجال / عربی
mu'īn-un nabīh fī rijāl-i man lā yaḥḍur-u-h-ul faqīh
بحرانی، یاسین بن صلاح الدین، ق۱۲ قمری
bahrānī, yāsīn ebn-e salāh-od-dīn (- 18c)
وابسته به: مشیخة من لایحضره الفقیه = مشیخة الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱ق)
تاریخ تألیف: ۶ رمضان ۱۱۴۵ق
مشیخة من لایحضره الفقیه را تنظیم کرده و حالات روات را گردآورده است. این کتاب دارای چهارده «مقدمه» است در قواعد درایه و علم حدیث، و دو «مطلب»: اول در شیوخ شیخ صدوق به ترتیب حروف، دوم در روات واقع در طرق شیخ صدوق به ترتیب حروف.
آغاز: الحمدلله المطلع علی السرائر العالم بما تخفیه القلوب و تضمره الضمائر سبحانه هو الله الذی لا اله الا هو الاول و الاخر.

انجام: ضعیف باهمال موسی بن عمران و علی و أبیه و بما فی الحسین بن یزید، و علی هذا نختم ما نحن نریده و نرجو من الله مزیده.

[الذریعه ۲۸۷/۲۱؛ مصطفی المقال ۴۹۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن محمد بن یوسف بن علی بن عبدالله بن علی بن علی بن حسین بن کنبار نعیمی بلادی بحرانی، تا: ۵ جمادی الاول۱۱۹۲ق؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: کاتب با مهر «شفیعی غداً علی بن الحسین» (هشت گوشه)، علی ابن احمد بن زین الدین (احسائی) با مهر «علی بن احمد بن زین الدین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۷–۱۳۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱–۱۲۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۷۸-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳–۱۱]

● **معین الوارثین** / فقه / فارسی

mo‘īn-ol vāresīn

بهبهانی، احمد بن محمد باقر، – ۱۳۱۱ شمسی

behbahānī, ahmad ebn-e mohammad bāqer (- 1932)

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۳۵؛ تهران، سنگی، ۱۳۰۹ق، خشتی،۳+۱۴۰صص،(با کتابت۱۳۰۱)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۷۶

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه چاپ سنگی است که در طهران به سال ۱۳۱۰ چاپ شده؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۸–۱۵۳]

➥معینی ≻ زبده معینی

● **معینیه = المفید فی الهیئة = الرسالة المعینیة** / هیئت / فارسی

mo‘īnīye = al-mofīd fe-l hey’at = ar-r.-ol mo‘īnīya

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

اهدا به: ابوالشمس معین الدین بن ناصر الدین عبدالرحیم بن ابی منصور محتشم قهستان

تاریخ تألیف: ۶۳۲ق؛ محل تألیف: قهستان

رساله‌ای است مشتمل بر چهار «مقاله» در هیئت: مقاله ۱. درعلم هیات و مشتمل بر دو «باب»: ۱) درمقدماتی که تعلق به علم هندسه دارد، ۲) در مقدماتی که تعلق به علم هندسه دارد؛ مقاله ۲. در هیأت اجرای علوم و شامل چهارده «باب» است: ۱) وضع جملگی اجرام بسیطه،۲)شرح حرکات اولی یعنی حرکت معدل النهار از مشرق به مغرب، و حرکات ثانیه یعنی حرکت کواکب و افلاک که از مغرب به مشرق روند و القاب دوایر عظام،۳) شرح احوال فلك هشتم و کواکب ثابته، ۴) شرح افلاک و حرکات آفتاب،۵) شرح افلاک و حرکات ماه در طول،۶) شرح افلاك و حرکات کواکب علویه و زهره در طول،۷) شرح افلاک و حرکات عطارد در طول،۸) عروض کواکب شش‌گانه،۹) شرح نطاقات کواکب،۱۰) شرح رجوع و استقامت و تشریق و تغریب،۱۱) شرح اختلاف منظر،۱۲) سبب زیادت و نقصان نور ماه،۱۳) سبب خسوف و کسوف و زمانی که میان ودو خسوف و دو کسوف افتد،۱۴) قرانات و ظهور و خفاء کواکب؛ مقاله ۳.در هیأت زمین و اختلاف احوال بقاع اواز جهت اختلاف اوضاع علویات است در دوازده «باب»: ۱) هیأت زمین، ۲) خواص مواضع خط استوا،۳) خواص مواضعی که آنرا عرض بود کمتر یا مساوی میل کلی،۴) خواص مواضعی که عرضش از میل کلی بیش بود تا آنجا که مساوی تمام میل باشد،۵) خواص مواضعی که عرضی از تمام میل اعظم بیشتر بود تا آنجا که عرض به نهایت رسد،۶) مطالع بروج،۷) معرفت معدل النهار،۸) معرفت درجات قمر و طلوع و غروب درجه قمر،۹) معرفت روز و شب و صبح و شفق و ساعات معوج و مستوی و جز آن،۱۰) معرفت سال و ماه و تاریخ و کبائس و آنچه بدین ماند،۱۱) معرفت اظلال و احوال‌آن،۱۲) معرفت خط نصف النهار و سمت بلاد؛ مقاله ۴. معرفت ابعاد و اجرام است مرتب بر شش «باب»: ۱) معرفت مساحت کره زمین و شرح آن،۲) معرفت نسبت جرم ماه با زمین، ۳) معرفت ابعاد ماه از زمین،۴) معرفت ابعاد آفتاب،۵)معرفت ابعاد و اجرام کواب متحیره،۶) معرفت بعد و اجرام کواکب ثابته.

آغاز: سپاس و ستایش حضرت عزت ذوالجلالی را که انوار دقایق حکمت او از هر ذره‌ای از ذرات کاینات تابانست و آثار بدیع قدرت او در هر جزوی از اجزاء موجودات در افشان ... و منازل کون و کثت و وحدت که عبارت از آن عالم غیب و شهادت است مزین و معین شد و دلائل توحید هیئت تحریر کرده آمد و آنرا الرساله المعینه نام نهاد و سر و وضع اساس این رساله بر چهار مقالت لائق افتاد و وضع هر مقالتی بر چندین باب

انجام: و چون آنچه در صدر کتاب وعده داده بودیم از شرح علم هیأت بر سبیل اجمال بتقدیم رسید، رساله را بر این فصل و مقالت ختم کنیم اگر پسندیده خاطر بزرگوار فلان ضاعف الله علاه آید، غایت سعادت این بنده مخلص روی نموده باشد. والا حرمان او امروزی نیستو و انچه نظر اشرف را بر آن وقوف افتد از طغیان قلم یا خلل عبارت یا قصور معنی ... ایزد سبحانه و

تعالی آنچه مقتضاء ثبات و نظام و مستدعی حصول مرام بود ارزانی داراد. انه لطیف مجیب (انه اللطیف الخبیر و الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله الطاهرین) در برخی نسخ این مقدمه در آغاز و این خاتمه نیست

چاپ: در سال ۱۳۳۵ به کوشش آقای محمد تقی دانش پژوه از روی نسخه کتابخانه ملک به شماره ۳۵۰۳/۱ چاپ عکسی شده

[نسخه‌های منزوی ۳۵۲/۱؛ مشارفارسی ۴۸۳۵/۴؛ کشف الظنون ۸۹۲/۱؛ آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی ص ۲۲۲؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۰/۴]

شرح و حواشی:

۱- حل مشکلات المعینیه = شرح معینیه = ذیل رساله معینیه = حل مالا ینحل؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۰۳/۱

دارای مقدمه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۶۵۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۴سم [ف: ۶-۴۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴-ف و ۲۱/۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۰ و ۳-۲۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۲

آغاز و انجام: برابر

فاقد مقدمه و با خاتمه اولیه است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمد بن ابی بکر الحاجی خوافی، تا: سه‌شنبه۳ شوال۶۶۵ق، جا: بردسیر کرمان؛ واقف: آقا زین العابدین خادم اصفهانی، ۱۱۶۶ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۶۱گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۶×۱۹/۲سم [ف: ۸-۴۳۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۴۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۷۷ص (۵-۸۱)، ۱۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۸-۳۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۴

آغاز: که آن قسم اولست از اقسام فلك البروج که متصل بنقطه اعتدال ربیعی است برقرار بود اگر کسی خواهد که نام حمل یا حوت کند؛ **انجام:** و بعضی یك درجه گیرند و ظل دوم در معرفت اوقات بکار دارند و مقیاس آنرا گاه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ تنها نیمی از کتاب موجود می‌باشد؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۵۴گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۳۷۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب ششم در معرفت بعد و اجرام کواکب ثابته ... نهصد و نود و یك و سه ربع آمد بر دویست و هجده قسمت کردند چهار جزو و شی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد مهدی بن باقر الحسینی» (بیضوی)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۵-۳۳۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۴۰/۱

آغاز: حادث میشود چه کواکب در بلاد شرقی منتشر طلوع می‌کند از آنچه در بلاد غربی ... باب دوم در شرح حرکات اولی و ثانیه و القاب دوایر عظام؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۸۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی،۲۹گ(۱ر-۲۹ر)،۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۴-۱۳۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آله الطاهرین و حسبنا الله وحده نعم المعین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مهر: «عبده محمد جعفر»؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰۱گ، ۱۷ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶-۷۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۹

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۴/۲سم [ف: ۴-۷۶۶]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۸۵/۱

آغاز: از شروع در آن معنی پس از روی استعجال عجاله ای که مشتمل بود برخلاصه علم هیئت ترتیب ساختن؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ ۷۹گ (۱-۷۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۵۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۳۳۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۷/۱

در این نسخه دیباچه موجود در شماره ۶۳۴۶/۱ (به نام ناصرالدین محتشم) وجود ندارد و همچنین شرح معینیه که ذیل آن رساله است؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مشمع، ۱۶۶ص (۱-۱۶۶)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۳۸۲]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۱۴/۲-۶/۱۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** واگر خواهیدبه اعتبار از متأخرین نیز معلوم توان کرد ازآنچه گذشت وهو اعلم بالصواب وچون آنچه درصدر کتاب وعده کرده بودیم از شرح علم هیأت ... مقدور باید داشت که بر سبیل اتحاد ورجال استعجال اتفاق تحریر افتاد

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین بن علی بن ضیاءالدین امیدوار غفاری کاشانی، تا: شوال۹۶۳ق؛ مصحح؛ مهر: «یا رفیع الدرجات احفظنی ۹۶۸»، «رضیت قسم الله مالی وفوضت امری الی خالقی عبده رفیع الدین»؛ ۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۴۴۱]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۹۷

خط: نستعلیق، کا: مظهر الدین محمد قاری، تا: دوشنبه ۱۰ جمادی الثانی۹۷۸ق، جا: بیجاپور؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۲گ، ۱۸ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۷۸]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** او اگرخواهند به اعتبار ... معلوم توان کرد از آنچه گذشت و الله اعلم ... اگر طغیان قلمی یا خللی ... در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتجال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ...

خط: نستعلیق ناخوانا، کا: حسین بن عمر بن احمد، تا: ۹۸۱ق، جا: مراغه؛ افتادگی: انجام؛ با اشکال هندسی، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۲۱ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۳سم [ف: ۱۹-۱۷۸]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۹۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الاول۹۹۷ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۸۰]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱۹/۱

آغاز: بسمله، اساس این رساله بر چهار مقالت لایق افتاد هر مقالی بر چند باب بدین تفصیل: مقاله اول مقدمات علم هیأت در دو باب. مقاله دوم هیأت اجرام علوی در چهارده باب.مقاله سوم در هیأت زمین در دوازده باب. مقاله چهارم معرفت ابعاد و اجرام در شش باب؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «هیئت» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۷-۵۹]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر سبیل ارتجال در حال استعجال تحریر اتفاق افتاد و الله الموفق و المعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «مصطفی الحسینی»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۰۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ظاهرا و باطنا و الصلواه ... و سلم تسلیما کثیرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵/۵

کا: حسین بن علی سیف حوضی، تا: ۲۳ صفر ۱۰۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۲۸×۳۵سم [سنا: ف: ۲-۳۰]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالغنی بن عبدالقادر قائنی، تا: جمادی الاول۱۰۲۸ق؛ با سر لوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۱۸گ، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳-۵۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۴۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد بقار دزماری، تا: ۱۰۳۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵ص (۲-۲۴۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۷۲۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** که آنجا غایت بعد است دو نقطه انقلاب گویند.

خط: نسخ، کا: خطاکار محمد زمان تونی(کذ)، تا: ۱۰۳۹ق؛ افتادگی:انجام؛محشی؛واقف: حاج حسین نمائی مقدم، مهر ۱۳۶۷؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۸-۷۲]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم یا سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتحال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ایزد سبحانه ... انه اللطیف و الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نستعلیق، کا: عبدالباقی بن محمد اکبر صابری، تا: ۱۷ شوال ۱۰۴۹ق؛ مصحح؛ تملک: محمد مهدی بن هدایت الله حسینی؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۶]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** رساله را بر این باب و مقالت ختم کنیم بعون الله و حسن توفیقه سبحانه

خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن محمد قاسم بن زین الدین مشهدی، تا: ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی صورتی، ۱۷۷ص(۱۰۷-۲۸۴)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۱۷۸]

۲۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۹/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقالت چهارم در معرفت ابعاد و اجرام آن و آن شش بابست. باب اول در معرفت مساحت کره زمین و شرح آن در معرفت نسبت جرم ماه تا زمین در معرفت ابعاد ماه از زمین در معرفت اجرام و ابعاد آفتاب در معرفت ابعاد و اجرام کواکب متحیره هر ستاره که زیر فلک مریخ است باب ششم در معرفت بعد و اجرام کواکب ثابته چون جملگی ثوابت را بر یک فلک نهاده بودند بعد ایشان یک بعد گرفتند و اما مساوی بعدا بعد زحل بود بر قیاس مذکور دان بمقدار نصف قطر زمین و امیال یاد کرده آمد و بفرسنگ بیست و پنج هزار هزار فرسنگ و دویست و چهل و سه هزار فرسنگ و سیصد و چهل و سه فرسنگ بود اینست نهایت بعد اجرامی که آدمی را بوقوف بر آن طریق صورت می‌بندد ... و بعد از اجرام فلک اعظم اجرام آفتابست و این ابعاد مذکور بحسب اعتبارات بطلمیوس بود و اگر خواند باعتبار متأخران نیز معلوم توان کرد از آنچه گذشت و الله اعلم و چون آنچه در صدر کتبا وعده داده بودیم از شرح علم هیأت بر سبیل اجمال بتقدیم رسید رساله را در این فصل و مقالت ختم کنیم ... الحمدلله رب العالمین و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق، کا: طیب، تا: ۵۵-۱۰۵۶ق؛ جلد: چرم مذهب، اندازه: ۲۴/۵×۳۶سم [ف: ۷-۱۷۴]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم یا سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتحال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ایزد سبحانه ... انه اللطیف و الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲۸ صفر۱۰۶۷ق؛ مصحح؛ ۷۲گ(۱۰-۸۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۲۳]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸/۳

خط: نسخ، کا: محمد صالح کوکدی جردقانی «گلپایگانی»، تا: ۱ شعبان۱۰۶۸ق، جا: اصفهان مدرسه جده؛ جلد: تیماج، ۷۳ص (۲۵۴-۳۲۶)، ۲۵سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹۵/۲

آغاز: ... کواکب را در وقت توان می‌پوشاند ... باب دوم (۳پ) ... (۹ر) باب هشتم در عروض کواکب شش گانه، و اما عرض ستارکان چون از پیش بکفتیم که مرکز حرم افتاب؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم یا سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتحال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ایزد سبحانه ... انه اللطیف و الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۸ محرم۱۰۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ بر اساس فهرست اصلاح شده کتابخانه؛ کاغذ: شرقی، ۵۰گ (۳ر- ۵۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر سبیل ارتجال در حال استعجال تحریر اتفاق افتاد و الله الموفق و المعین.

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن حسینعلی قمی، تا: ۱۰۹۵ق؛ مشتمل بر مقدمه نوین است؛ واقف: رهبری، ۱۳۷۲ش؛ ۵۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۷۱]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر سبیل ارتجال در حال استعجال تحریر اتفاق افتاد و الله الموفق و المعین.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۰۳]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۲۷

آغاز: ابعاد و اجرام بر سبیل ایجاز که بالتماس بعضی از دوستان از سر استعجال تحریر کرده آمد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابوالقاسم بن محمد رفیع حسینی همدانی، تا: صفر۱۱۰۲ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۲۷۲]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۸۴/۱-۱۸/۱۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** واگر خواهند که به اعتبارات متأخرین نیز معلوم کنند ممکن بود ازآنچه گذشت والله اعلم بحقیقة الحال وحقیقة المقال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۱۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۴۱]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۴۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتجال در حال استعجال نوشته گردید.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۵۰گ (۱۲۰پ-۱۶۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۹-۲۵۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۱۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۳۷۲]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۸/۹

از میان دیباچه معینیه (فهرست ابواب مقاله یکم) است تا پایان باب ۳ مقاله یکم و دنباله آن ظاهراً در دفتر نبوده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۴ص (۱۹۳-۲۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۳۴۱]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانکه در این شکل ظاهر شده است خوب تفکر کن

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد یحیی، تا: ۱۲۱۵ق، جا: هرات؛ منقول از خط شیخ جمال الدین مطهر الحلی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۱۶]

۳۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷-الف/۶۷۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه اللطیف المجیب و الهادی الی سبیل الرشاد - تم فی یوم الثلاثا ثامن عشر من شهر صفر المظفر سنه ۱۲۲۰

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی شیرازی، تا: صفر۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۶۲]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۱۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم یا سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتحال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ایزد سبحانه ... انه اللطیف و الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نستعلیق، کا: مرکب نیاکی، محمد علی بن محمد مقیم، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۲۷گ (۱پ-۲۷پ)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۱-۱۸۲]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در حال استعجال اتقاق تحریر افتاد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

این نسخه با مقدمه‌ای است که بعد از خروج از قلاع اسماعیلیه نگاشته؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۲۳]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** خللی در عبارات یا در مفهوم، سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتجال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد. إنه اللطیف ...

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن سلطان، کاشانی، تا: ربیع الثانی۱۲۳۹ق؛ مصحح، و با نشان «بلغ مقابلة» مقابله گردیده، محشی؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم به تاریخ ۱۳۲۱؛ مهر: «عبدالله» (بیضی)، «عبده محمدباقر» (بیضی)؛ ۵۷گ (۲پ-۵۸ر)،

۲۳ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: ۳۹-۳۱۲]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** در عبارات یا در مفهوم یا سهوی در نظر آید معذور باید داشت که بر سبیل ارتحال در حال استعجال اتفاق تحریر افتاد ایزد سبحانه ... انه اللطیف و الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ صفر۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۳گ (۱۰۲پ-۱۷۴پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۲۰۸]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۶/۹

آغاز: بگیر عمودی راست املس متسای الاجزاء ماهی پشت؛ **انجام:** و بدین مثال جواهر را میزان توان داشت بی شک و ریب، و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۶سم [ف: ۶-۴۷۸]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر پسندیده خاطر بزرگوار ملکی ضاعف الله علاه آید غایت سعادت این بنده مخلص روی نموده باشد.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ابی القاسم، تا: جمادی الثانی ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۹۸گ (۱پ-۹۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۱۸۷]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۷۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶ ذیحجه۱۲۹۹ق؛ ۳۳گ (۱پ-۳۳پ)، ۲۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۷-۲۷۱۸]

۴۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۳/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن حاجی ملاعبدالجواد خطیب آستان قدس، تا: چهارشنبه ۲۱ ذیحجه۱۳۰۰ق، جا: مشهد رضوی؛ از روی نسخه‌ای که در زمان حیات‌مؤلف نوشته شده و مورخ روز سه‌شنبه سوم شوال ۶۶۵ استکتاب شد؛ مهر: عبدالحمید نجم التولیه؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۷سطر (۷×۱۴) [ف: ۱-۳۸۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۲۳/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۲۰

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد بن علی خوافی، بی‌تا [رایانه]

۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۳۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** دربعد ابعد عطارد ضرب کردند چه

خط: نسخ، کا: محمد مسیح بن ملامحمد علی طبسی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۲ص (۱-۱۱۲)، ۱۸سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۳۰]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۶گ (۱پ-۱۰۶ر) [ف: ۴-۹۵۳]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۴

انجام: بر سبیل اجمال بتقدیم رسید رساله را بدین فصل و مقاله ختم کنیم اگر طغیان قلمی یا خللی در عبارات یا در مفهوم یا سهو در ... معذور باید داشت که بر ... ارتجال در حال استعجال اتفاق ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۴گ، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۸، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴-۹۵۴]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سر لوح؛ ۱۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲-۱۲۰]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون انج در صدر کتاب وعده داده بودیم از شرح علم هیئت بر سبیل بتقدیم رسید رسالت بدین فصل مقالت ختم کنیم اگر بندیده خاطر بزرگوار و رای مبارک پادشاه زاده ایران ضاعف الله علاه آید غایت سعادت این بنده مخلص روی نموده باشدرجوع کنید بکتاب المفید

محتوی چهار مقاله و هر مقاله دارای چند باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۹۶]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۸۸/۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۳۹۸؛ خط: نسخ، کا: اقران بن حاجسی الفیرشهری المحرر(؟)، بی‌تا؛ ۷۹ص (۲۹۸-۳۷۶) [عکسی ف: ۴-۴۵۴]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۸ص (۱-۲۰۸)، ۱۵سطر [ف: ۱۹-۳۸۰]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۷۷/۱

آغاز: ... این علم و آن مشتمل بر دو باب است. اول در مقدماتی که تعلق به علم هندسه دارد ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۲۰×۲۵سم [ف: ۶-۴۹۶]

۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۴/۱۷-ف

نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۸]

● معینه در مصائب حسینیه / تاریخ معصومین / فارسی

mo‘īnīye dar masā’eb-e hoseynīye

فارسی شامل چند مجلس، شاید از معین الذاکرین.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۲۳]

● **مغازی النبی** / شعر، تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
maqāzī-yen nabī
صرفی کشمیری، یعقوب، ۹۲۸ - ۱۰۰۳ قمری
sarfī-ye kešmīrī, ya'qūb (1522 - 1595)
حماسه دینی و عرفانی در قالب مثنوی، از آفرینش نور محمدی و زندگی‌نامه ایشان، که در برابر «خردنامه اسکندری» جامی و «هفت پیکر» خسرو دهلوی، در ۳۳۸۰ «بیت» سروده است، و چهارمین مثنوی از «پنج گنج» اوست (چهار دیگر: مسک الاخیار، وامق و عذرا، لیلی و مجنون و مقامات مرشد).
چاپ: مشار فارسی ۴۸۳۵/۴ (۳ چاپ)
[فهرستواره منزوی ۱۷۸۶/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۹
آغاز: خدایا خدائی مسلم تراست ×× خداوندی هر دو عالم تراست / تویی آفریننده کاینات ××تو قیوم کونین و قایم بذات؛ **انجام:** بنامت سخن یافته اختتام ×× بتوفیقک الآن تم الکلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیحجه۱۲۷۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: مقوایی، ۲۷۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۲۹۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۰
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۱۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

● **مغاص اللآلی و منار اللیالی** / تاریخ ایران / فارسی
maqās-ol la'ālī va manār-ol layālī
سدید السلطنه، محمد علی بن احمد، ۱۲۹۱-۱۳۶۲قمری
sadīd-os-sāltane, mohammad 'alī ebn-e ahmad (1874 - 1943)
جغرافیا و تاریخ امارات خلیج فارس(کویت، عمان، لیوه، مسقط، دبی، شارجه، بندلنگه) و آنچه مؤلف در سفرهای خود بدین مناطق دیده و بعضی از خاطرات شعری و نثری خود را، گرد آورده و مخصوصاً به غوص و غواصی و درآمدهای اقتصادی این سرزمین عنایت بیشتر داشته است. جزء اول این کتاب شب یک‌شنبه ۱۵ محرم ۱۳۳۲ به پایان رسیده است.
[راهنمای کتاب ۵۵:۱۸ و ۸۶۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۶۶ و ۴۰۶۸-ف
با فهرست در آغاز؛ خط: نسخ عربی، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶۱۸ص (۳۸+۵۸۰)، ۱۹سطر (۱۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۳۵۶] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۲۱ و ۴۹۷۰-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۷۵و۱۵۶تا ۳۸ص دو جزوه، از جزو دوم مورخ ربیع الاول ۱۳۳۲؛ ۱۱۲گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۶۶] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۶۷
با فهرست پس از دیباچه؛ خط: نستعلیق، کا: لاری، غلامرضا بن زین العابدین، بی‌تا؛ جلد: کالینگور؛ ۲۲۸گ، ۲۰سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۵۶]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۸۹
آغاز: چنین گوید بنده نگارنده سدید السلطنة ... چون در مراحل حیات به اربعین شتافتم؛ **انجام:** از اول ذی حجه الی ۲۲ ربیع الثانی ۱۳۲۶ که بانتها رسید ۷۳۶ روپیه دخل و هشتصد و پنجاه و دو رو پیه خرج بوده.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، به دستور مؤلف؛ در پایان نسخه سه صفحه گویا به خط مؤلف در بیوگرافی وی می‌باشد؛ جلد: گالینگور، ۲۲۷گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۲۲۲]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۶۹-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۱۸]

● **المغالطات** / منطق / عربی
al-muġāliṭāt
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
[الذریعه ۲۹۱/۲۱]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۸/۳
خط: نستعلیق، کا: ابوالفضل بن محمد علی طبیب همدانی، تا: ۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۹]

● **المغالطات** / فلسفه / عربی
al-muġāliṭāt
کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī,'alī ebn-e 'omar (1204 - 1277)
چند مغالطه فلسفی است که درآغاز رساله این‌چنین معرفی شده است:«هذه مغالطات نقلت من بعض الکتب التی صنفها الامام نجم الدین الکاتبی وقد اجاب عنها فی بعض اجوبتها نظر».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۲۶-۳۵/۵۹
آغاز: فمنها المدعی حصول شریک الباری شریک الباری فی بعض الاوقات موجود لانه یصدق اذا کان الباری تعالی موجود؛ **انجام:** وانه غیر ممتنع ممنوع بل مثل هذا الشیء ممتنع وعدم ضروری ولیکن آخرما اردنا ایراده ... والصلوة علی محمد وآله الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۴۱]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

سمرقندی، محمد بن اشرف، ق۷ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e ašraf (- 13c)

رساله‌ای است با عنوان‌های «قال- اقول، مغالطه- حله» مشتمل بر ۳۰ مغالطه و حل آن که به نظر می‌رسد شرح بخش‌هایی از یک کتاب منطقی باشد.

آغاز: القسم الثانی الی قوله لیکون مثالا لما ذکرنا القسم الثانی فی الغلط و اسباب المغالطین اما ان یکون فی امور خارجة غن الدلیل او فی نفس الدلیل

انجام: اذ لایلزم من عدم انتفاء جمیع الاشیاء علی هذا التقدیر لزوم نقیض انتفاء الاشیاء لهذا التقدیر وح لاینعکس بعکس النقیض و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب م المغالطات کله ثلثون ثلث عشرون منها مختصة بنقیض المواد و سبعة لها لا اختصاص لها بمادة من المواد و العقل منه مستفاد. تمت المغالطات لصحاب القسطاس

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲گ (۹۱پ-۱۰۲ر)، ابعاد متن: ۷/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: -۱۹۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۲۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام معلوم گردید؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید طباطبایی، تا: ۱۰۱۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (۲۲۹پ-۲۳۹ر)، ۱۹سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۶۲۹]

● **المغالطات** / ادبیات / عربی

al-muġāliṭāt

صفدی، خلیل بن ایبک، ۶۹۶ – ۷۶۴ قمری

safadī, xalīl ebn-e ībak (1297 - 1363)

از صلاح الدین صفدی به نقل از «شرح اللامیة» او.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۷۷

آغاز: قال صلاح الدین الصفدی فی شرحه علی لامیة العجم یذکرهنا بعض المغالطات المنطقیة منها قولک؛ **انجام:** و هذه المغالطة عظیمة یمکن ان یترتب علیها انواع المحالات و یستدل علی سائر الاجسام انها یاقوت اوذهب اوغیر ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص(۲۲۶پ) [ف: ۱۵-۱۶۶]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ – ۸۱۶ قمری

jorjānī, ʻalī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

فهرست باب‌ها:باب ۱. المغالطات المتعلقه بالقسم الاول (پنج مغالطه)؛۲. المغالطات المتعلقة بالقسم الثانی (بیست مغالطه)؛۳. بیان المغالطات اللتی یمکن بها اثبات المدعی (پنج مغالطه). در مغالطه ۱۱ باب دوم آن برای شبهه «کل کلامی کاذب» هفت گونه حل یاد شده است.

آغاز: المغالطة قیاس فاسد أما من حیث الصورة فقط و اما من حیث المادة فقط ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۳/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاتعکس بعکس نقیض.

در فهرست ناشناس آمده ولی در فهرست مجلس از سید شریف دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: عباس، تا: ۱۵ ذیحجه۱۰۶۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۱۰۰پ-۱۰۷پ)، ۱۵سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۲۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۱۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: ۱۰۸۹ق؛ ۱۵ص (۱۵۵-۱۶۹)، ۱۴-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۴۹]

● **مغالطات** / منطق / عربی

moqāletāt

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، – ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۰۳

آغاز: قدبرهن فی الشکل الخامس عشر من المقاله الثالثه؛ **انجام:** الحاده منفجره من یصبر قائمه تم بحمدلله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

میرزا جان باغنوی، حبیب الله، – ۹۹۴ ؟ قمری

mīrzā jān-e bāqnavī, habīb-ol-lāh (- 1586)

اهدا به: رکن الدوله خان احمد میرزا

مؤلف، اقسام مغالطه و مثال‌های مختلف و حل آنها را گزارش نموده است. این رساله مشتمل بر یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «تکمله»: المقدمة: فی معنی المغالطة؛ باب ۱. مغالطات ابهام العکس؛ باب ۲. المغالطة باعتبار سور الحمل؛ التکملة: فی المغالطات العامة.

آغاز: بسمله. الحمدلله خالق الاشیاء و الصلوة علی نبیه المعصوم

عن الغلط و الخطاء ... و بعده فهذه رسالة فی بیان اقسام المغالطه.
انجام: ان یکون هذا علی سبیل الانفاق وح لاینعکس بعکس النقیض. تمت الرساله.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۱-۳۸۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۱/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: نصیر، تا: شنبه ۱۰ ربیع الثانی۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۱۶پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۱۶۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۱۷
آغاز و انجام: برابر
برای رکن الدولة السلطانیة خان احمد میرزا، در یک مقدمه و دو باب و یک تکمله نگاشته شده است و هر باب در چند مغالطه است، در فهرس بدون نام مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۴۲پ-۴۷ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۵۰۸
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق سبع سموات فی سبعة ایام بقدرتهو جلاله اما بعد فهذه سبعة ابحاث متعلقة بالسوالب الغیر المنعکسة؛ **انجام:** ان جمیع افراد الأخص بعض افراد الأعم و جوابه یظهر بالتأمل الطلاق هذا آخر ما اورده فی هذا المقام و الله اعلم بالصواب تمت هذه المغالطه للمیرزا جان علی السوالب السبع الغیر المنعکسة.
خط: نستعلیق مورب، بی‌کا، تا: ۱۱۳۶ یا۱۱۳۵ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۳۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۳۹۸]

● **المغالطات** = **دوازده مقاله** / منطق / عربی
al-muġāliṭāt = davāzdah maqāle
بخاری، محمود بن نعمة الله، ق ۱۰ قمری
boxārī, mahmūd ebn-e ne‘mat-ol-lāh (- 16c)
رساله‌ای است مختصر مشتمل بر «مقدمه» و دو «مقصد»:المقدمة: فی تعریف المغالطة؛ مقصد ۱. النکات التی لا اختصاص لها بشیء من العلوم؛ مقصد ۲. النکات التی لها اختصاص بشیء من العلوم. مؤلف درباره هر یک از آنها به طور مبسوط بحث کرده است. او ابتدا به فرض مسأله و سپس به حل آن پرداخته و رد و ایراد نیز دارد.
آغاز: حمداً للحکیم الکاشف لاسرار الحقایق و شکراً للعلیم بانوار الدقایق ... و بعد، فهذه عدة نکات تتنور ابصار اصحاب الفهم و البیان ... احقر عبادالله الباری محمود بن نعمة الله البخاری ... و رتبتها علی مقدمة و مقصدین
انجام: فالرضاء المعتبر من جانب المرءة ثابت عند الطلاق لان الرضاء المعتبر عند حدوث النکاح واقع عند الطلاق
شرح و حواشی:
۱- شرح مغالطات؛ بخاری، محمد عصمت الله بن محمود (-۱۰)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۹
آغاز و انجام: برابر
یک مقدمه و دو مقصد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶گ (۷۰پ-۸۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۴۵۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۹۹/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** مما نقیضه ذاته لکان اطرافه اما حامداً لوقوع اولاً، و الباطل اؤ الممکن.
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد جان بن محمد باقی سمرقندی، تا: قرن ۹؛ بی نقطه؛ ۱۰گ (۱۲۹پ-۱۳۸پ) [ف: ۳-۳۰۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۲
آغاز: بسمله الحمدلله المحمود علی فعاله و افالرضاء المعتبر فی جانب المراة ثابت عند الصلوة علی محمد سید عبیدالله و آله فهذه نکات یشحذ انظار الاذهان؛ **انجام:** پایان: نتیجه کلیة او ... الکلی المعتبر فیالقیاس. فتامل.
بی‌کا، تا: محتملاً۸۷۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳ص (۴۰-۴۲)، ۲۲سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶-۸۲۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۹۷۴ق، جا: کاشان؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوای، ۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۳۹۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷/۱
همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۵۳۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۵۲
آغاز: الحمدلله المحمود علی کل فعاله و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله فهذه اثنی عشر مقالة ذکر فیها ما یتعلق علی القواعد المشهورة فیما بین الطلاب المستعملةفیما لا یدعی الا الصدق و الصواب؛ **انجام:** یقبله الطبع السلیم حتی یفید التعمیم
خط: نستعلیق، کا: محمود بن محمد بن زین العابدین، تا: ۱۳ ذیحجه۹۷۵ق؛ واقف: فاضلخان؛ ۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۱۰۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلی هذا لم یکن من المقولات الثانیة فافهم و تأمل فیه
خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مصحح؛ جلد:

مقوایی، ۱۰گ (۳۸پ-۴۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۱۴]

۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱۸

خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱ [ف:۳۵۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۱۹-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۲۱-۱۳۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۵۵۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالنبی بن عبدالرسول احمد نگری عثمانی، تا: ۱۱۵۸ق، جا: احمد نگر هند؛ مصحح، محشی با رمز «۱۲» و «صح»؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۳۹۶]

۱۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۸/۲

خط: نستعلیق، کا: ابوالفضل بن محمد علی طبیب همدانی، تا: ۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسن بن علی اصغر، تا: سه‌شنبه ۸ ربیع الثانی ۱۲۶۱ق؛ ۳۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۴-۲۶۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۴ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰

آغاز و انجام: برابر

جای مقصد دوم و فصول مطالب غالباً سفید گذاشته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۳۸۱]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

عبدالجلیل بن واثقی بیلندی، قرن ۱۱ قمری

ʻabd-ol-jalīl ebn-e vāseqī bīlandī (17c)

نویسنده می‌گوید از آنجا که مغالطاتی راجع به شکل اول قیاس منطقی وجود دارد بر آن شدم که نشان دهم این مغالطات چگونه‌اند و علت آنها چیست.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵/۵

آغاز: بسمله، هذه مغالطات یتعلق بالشکل الاول منها؛ **انجام:** عدم الوضع و امکانه دون الثانی.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲ص (۴۱۶-۴۱۷)، ۱۸سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹-۳۹۳]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

فخرالدین محمد

faxr-od-dīn mohammad

بحثی است درباره مغالطات منطقی و اصولی و همچنین مغالطه مشهور «کل کلام کاذب» یا شبهه جذر اصم که در آن از کاتبی نقل شده است. پس از این مغالطاتی از کتاب‌های کاتبی و «مغالطات عامه» و مغالطات متفرقه و اعتراضات بر آنها است.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۲

آغاز: هذه مغالطة من المغالطات التی یتعلق بالشکل الاول. ان یصدق قولنا؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق و الختم بالصلوة ... اجمعین

خط: تحریری، کا: حسینی، ابوالقاسم بن محمد مهدی، تا: ذیقعده۱۱۲۲ق؛ پس از این در ص ۱۲۳-۱۳۱ بندی است در مغالطات بدین‌گونه: «اعلم ان اللفظ فی القیاس اما بفساد صورته ... یلزمه المحال تم المغالطات التصدیقیة» در ص ۱۳۱-۱۳۴ بندی است درباره معرف به عربی؛ ۲۹ص (۹۵-۱۲۳)، ۹ سطر (۸/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [نشریه: ۳-۳۵۲]

● **المغالطات** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۱۴۵

آغاز: استعین باسمک یا کریم ان تمم بالخیر القسم الثانی فی الغلط و اسبابه افعال المغالطین اما ان یکون فی امور خارجة عن الدلیل او فی نفس الدلیل و الاول یقتضی المغالطة بالعرض و هی اما ان یکون عاما ما یستعمل کل واحد من الخصمین فی الزام الآخر او یکون خاصا؛ **انجام:** من عدم انتفاء جمیع الاشیاء علی هذا التقدیر لزوم نقیض انتفاء الاشیاء لهذا التقدیر وح لاینعکس بعکس النقیض

در تعریف و تحقیق و اقسام مغالطه است که مؤلف ۲۲ مورد آن را با ذکر مثال آورده است، مغالطه در اصطلاح منطقیان قیاس فاسدی است که منتج به نتیجه صحیح نباشد و فساد آن یا از جهت صورت و یا از جهت صورت و ماده هر دو، فساد قیاسی از جهت صورت به این است که شرایط لازم که با رعایت آن شرایط قیاسی منتج خواهد بود در هیئت و شکل آن رعایت نشده باشد و از جهت ماده به این است که مثلا مطلوب با مقدمات قیاسی یا یکی از آنها یکی باشد که از نوع مصادره بر مطلوب است و بدیهی است که فاسد بودن آن از هر دو جهت به این است که شرایط منتج از جهت هیئت و شکل رعایت نشده باشد و مطلوب از آن هم با مقدمات یکی باشد، تعریفی دیگر: مغالطه قیاسی است که از مقدمات دروغین شبیه به حق که در واقع حق نیست تشکیل

شده باشد مثلا به تصویر اسب در دیوار بگویند این اسب است و هر اسبی شیهه می‌کشد پس این شیهه می‌کشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۲۳ و ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴-۲۶۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۶/۱۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد یقرر و یحرر فیها المغالطات بتوفیق الله المستجمع لجمیع الصفات؛ **انجام:** بأن اجتماع النقیضین من جهة واحدة محال و ههنا لیس من جهة واحدة

بیست و پنج مغالطه منطقی و نحوی و صرفی را بروشی بسیار مختصر در سه فصل بیان کرده و هر فصل دارای چند مبحث می‌باشد بدین تفصیل: فصل ۱. المغالطات المنطقیة، دارای یازده مبحث، فصل ۲. المغالطات النحویة، دارای هفت مبحث، فصل ۳. المغالطات الصرفیة، دارای هفت مبحث؛ خط: نستعلیق دو خط، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۱۸۶پ-۱۸۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۱۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۲۱

مغالطات متعلقة بالاشکال الثلاثة و عدم تکرار الاوسط و اشتراک اللفظ و المجاز و التشکیک و شبهات آخر منطقیة؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۳۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۲۴

مغالطات خمس منطقیة مع الجواب عنها و الجواب عن جوابها؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۳۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷۵/۸

آغاز: اذا اعتبرت قضیة یکون مضمونها الاخبار عن نفسها؛ **انجام:** ... ولکن الصواب عندی فی هذه القضیة ترک الجواب و الاعتراف بالعجز عن حل الاشکال

از شارح مقاصد و بندی از شرح مقاصد در حسن و قبح است؛ خط: نسخ، کا: شیخ اسماعیل بن عبدالوهاب بن سعید، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۲گ (۱۳۹پ-۱۴۰ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۷۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷۵/۷

آغاز: کتاب العلامة نجم الدین الکاتبی الی ابن کمونه ما صورته: اذا قال قائل کل کلامی فی هذه الساعة کاذب یلزم منه الاجتماع النقیضین لان کل فرد من افراد کلامه؛ **انجام:** فهو داخل فی المراد فلا محذور فتأمل مذعنا للحق و الحق احق ان یتبع و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل و الحمدلله اولا و آخراً

درباره «کل کلامی فی هذه الساعة کاذب»؛ خط: نسخ، کا: شیخ اسماعیل بن عبدالوهاب بن سعید، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۱۳۷ر-۱۳۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۷۶]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۷

آغاز: مغالطات، الاول و لیکن المدعی لیس کل انسان حیوانا بالامکان، لانه لو لم یصد لصدق نقیضه، و هو کل انسان حیوان الضرورة، لکن التالی باطل؛ **انجام:** «حلها» لمنع الشرطیة انها فی موضعه بنیته علی وجود الان و قد برمن علی استحالة ذلک. تمت.

بی دیباچه، جز آنکه شیوه کار به «المغالطات» سعید بن محمد الصفاری ماند، نخست چهارده «مغالطه» است به شماره، و به دنبال هر یک سربند «الجواب»، سپس چند مغالطه بی شماره، با سربندهای «نکته اخری» و «حلها»: مغالطة الاولی: و لیکن المدعی لیس کل انسان حیوانا بالامکان. الخامسة کلما ثبت الخاص ثبت العام و کلما ثبت العام لم یثبت الخاص. العاشر لو کان وجود موجود فی نفس الامر لانتفی جمیع الاعدام الخاصة. الرابع عشر لایجوز ان یکون القسم بثلاثة فی قولهم الشیی اما واجباً او ممکناً او ممتنعاً؛ خط: نستعلیق تحریری و شکسته، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۱۱ق؛ به دنبال «المغالطات» سعید بن محمد الصفاری؛ ۸گ (۱۷۴پ-۱۸۱ر) [ف: ۳-۳۰۸]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۵

آغاز: بسمله. الفائدة الثالثة فی القیود اللطیفة من الاهالی و الاجوبة العمیقة عن الاعالی. و اعلم أن المغالطة اما أن یکون عامة؛ **انجام:** و یحصل لک المطلوب و المرام. و لله الفیض و الالهام

ناشناخته، بی‌دیباچه، با سربندهای در خور و «حلها»: المغالطات التی یمکن اثبات کل مطلوب بها، المغالطات التی لا یمکن اثبات کل مطلوب بها. باید بخشی از یک کتاب بزرگ‌تر باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۱۷گ (۷۸پ-۹۲ر و۵۴پ-۵۵ر) [ف: ۱-۲۳۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵۹

آغاز: مغالطات فی تبدیل الجزء بالکل الجزء الذی لایتجزی موجود ... مغلطة فیه الجنس الطبیعی ممتنع وجوده فی الخارج لانه یتوقف علی نفسه ... حلها الجنس یحتاج الی فصل احد انواعه و المحتاج الی الجنس انواعه لافصول انواعه فلایلزم توقفه علی نفسه؛ **انجام:** بل الحق ان یقال انتفاء الاخص اذا کان مع انتفاء المدعی لایلزم من ان یکون عدم الخاص مستلزما لعدم المدعی

در این رساله کیفیت و چگونگی مغالطه با طرح مثالهای نحوی، منطقی و کلامی بحث شده است، عناوین آن «مغلطه و مغالطه» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶۸

آغاز: هذه مغلطة تتعلق بالشکل الأول و هی انه یصدق قولنا کلما کان الاثنان فردا کان عددا و کلما کان الاثنان عددا کان زوجا ینتج کلما الاثنان فردا کان زوجا حلها انا نقول الکبری ان کانت لزومیة ممنوعة و ان کانت اتفاقیة فلاینتج الشکل الأول و الکبری فیه اتفاقیة؛ **انجام:** و لکن بناء علیه لا یتحقق الاشتراک اللفظی فی الاشتراک المعنوی قط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۵]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۴۰/۲

آغاز: بسمله هذه مغالطات متعلق بالشکل الاول منها انه یصدق قولنا کلما کان الاثنان فردا کان ...

گفتار کوتاهی است در یک صفحه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد فصیح، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۷۳۴]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۳

آغاز: ای فی الغلط و اسبابه افعال المغالطین؛ **انجام:** لاینعکس لعکس النقیض، و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب. (متن در ۲۳ مغالطه و هفت مغالطه هم در عنوان خاتمه آورده است).

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۵×۱۸/۳سم [ف: ۷-۴۵۰]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۹/۲

در منطق و بحث در مغالطه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۶۱پ-۷۳پ)، ۱۶سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۵۱]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۹/۲

چند شبهه و مغالطه است مانند «عدم الامر الثبوتی، المتصف بنقیض الممکن العام اعم من الممکن الخاص» در آن آمده «لمسوده» پس به خط خود مؤلف است، در زیر این صفحه دارد: «هذه الشبهة الغالقة العویصة بخط جدنا و مولانا السید میرزا خالد بن قاسم بن سید محمد الطباطبایی»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۵۵ر) [ف: ۵-۶۱۴]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۴/۱

با عنوان «مغالطة من رسالة فخر الدین» (گویا رازی)در پایان آمده: «کتب ذلک ایضا من مجموعة اخری غیر مدونة» به عربی است؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۶۷۴]

۱۶. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۷۳/۳

آغاز: المغالطة الاول فی اشتراک اللفظ واجب الوجود واحد لانه لو تعدد؛ **انجام:** نقیض انتفاء الاشیاء بهذا التقدیر و ح لا ینعکس بعکس النقیض.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۱۱۳پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۹۴]

● المغالطات / منطق / عربی - فارسی

al-muġāliṭāt

در سه فصل کوتاه: مغالطات منطقیه، نحویه و صرفیه. بعضی از مطالب را عیناً به فارسی نقل کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۲

آغاز: هذه الرسالة مشتملة علی ثلاثه فصول: الفصل الاول فی المغلطات المنطقیة و فیه احد عشر مباحث ...

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۷-۳۳)، ۱۴-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۴۷]

● المغالطات / منطق / فارسی

al-muġāliṭāt

غیر همانند:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۸۰/۲

آغاز: انسان می‌باید که مباین ناطق باشد زیرا که انسان مباین فرس است و فرس مباین ناطق پس لازم آمدکه انسان مباین ناطق باشد؛ **انجام:** اخص باشد از نقیض اخص که حیوان ناطق است.

از شرح شمسیة قطب الدین علامه نقل دارد و ۲۱ مغالطه در آن هست، این رساله شاید ناظر به کبری باشد و مغالطات مربوط به آن است؛ بی‌کا، تا: ۹۸۳ق؛ ۵گ (۲۲پ-۲۶پ)، ۱۹ سطر (۵×۱۲) [ف: ۵-۶۱۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۹۹/۱۲

آغاز: بدانکه انسان می‌باید که مباین باشد، از برای آنکه انسان مباین فرس است و فرس مباین ناطق، پس انسان می‌باید مباین ناطق باشد. نظر به این ضابطه مباین مباین، مباین است، و حال آنکه این دو مساوی است؛ **انجام:** و حال آنکه طلاق موقوف نیست به رضای زن، پس نکاح موقوف باشد به رضای زن. و الله اعلم.

ناشناخته، گفتاری است کوتاه و بخش‌بندی نشده، با سربندهای «بدانکه»؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۸ق؛ ۳گ (۱۷۶ر-۱۷۷پ و ۱۷۲ر) [ف: ۳-۳۰۸]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۵۸/۲

آغاز: سپاس بی قیاس مصوری را که مصدق بر جمیع اشیاء است ... پوشیده نماند که بعد از مطالعه قضایا در ملازمت ... قاضی نظام مطالعه مغالطات محمود سرخ ... کرده شد و اثنایمباحثه مغالطات جدیده روی می‌داد و به حضرت قاضی درحین درس عرضه داشت می‌نمود و جواب شافی ... بود ... خواست که آن مغالطات را با مغالطه متفرقه بعضی از اجله به بیاص آورد ... و باعث بر ترتیب رساله بلکه علت غایی برادر حقیقی ... مولانا بیک محمد ... است.مغالطه نوزدهم زید می‌باشد که حمار باشد زیرا که اگر حمار نباشد لاحمار نیز نخواهد بود زیرا که انتفاء جزء موجب انتفاء کل است

نوزده مغالطه در آن آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۲۶ر-۱۲۷پ) [ف: ۵-۶۱۴]

● **مغالطات (مجموعه)** / منطق / عربی
muġāliṭāt (majmū‘a)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴۷۳
ناقص؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **مغالطات الاشکال الاربعة** / فلسفه / عربی
muġāliṭāt-ul aškāl-il arba‘a

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī,‘alī ebn-e ‘omar (1204 - 1277)

مغالطات فلسفی را درقالب اشکال اربعه منطقی آورده است. ظاهراً این مغالطات از نجم الدین کاتبی است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵/۵۹-۶۸۷۹/۲۵
آغاز: هذه مغالطات یتعلق بالشکل الاول. منها انه یصدق قولنا کلما کان الاثنان فرداً کان عدد او کلما کان عدداً کان زوجاً ینتج کلما کان الاثنان فرداً؛ **انجام:** فلو کان هذا الکلام الخبر الثانی صادق یلزم توارد الصدق والکذب علی شیء واحد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج؛ ۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۴۲]

● **مغالطات الأشکال الأربعة** / منطق / عربی
muġāliṭāt-ul aškāl-il arba‘a

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۲۵/۵**
انجام: فحینئذ یتعین أن یکون منتهی القسمة فینتهی قسمته الی مالا ینقسم و هو الجزء، حلها ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۱-۱۱۵۲ق، جا: کاشان مدرسه عمادیه؛ افتادگی: انجام؛ کاتب یکی از شاگردان سید ماجد می‌باشد؛ جلد: تیماج، ۷گ (۴۵ر-۵۱پ)، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۷]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹/۳**
آغاز: هذه مغالطات یتعلق بالشکل الاول، منها أنه یصدق کلما کان الاثنان فرداً؛ **انجام:** فقد وضع الملحوق و هو المرکب مکان اللاحق و هو الوجود.
گویند نتیجه شکل اول از اشکال چهارگانه منطق یقینی است، در این رساله چند مثال ذکر کرده که ظاهر آنها از شکل اول و نتائج آنها غیر صحیح است، با عناوین «مغلطة-حلها»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۸پ-۲۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۷-۳۰۲]

● **مغالطات بخاری** / منطق / فارسی
moqāletāt-e boxārī

مولانا محمد بخاری
mowlānā mohammad-e boxārī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۳
آغاز: بدانکه واجب الوجود غیر زید می‌باید که نیز از برای آنکه گفته اند علم عین معلوم است و لازم می‌آیداز ضم جسم این دو مسأله ...
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۳-۳۵)، ۱۴-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳-۱۴۷]

● **مغالطات الشکل الاول** / منطق / عربی
muġāliṭāt-uš šakl-il awwal

غیر همانند:

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۴/۱۲**
آغاز: مغالطات یتعلق بالشکل الاول منها انه یصدق قولنا کلما کان الاثنان فرداً کان عددا؛ **انجام:** لان المتوسطات ایضا بالقیاس الی حقیقتها انواع حقیقیة.
سیزده مغالطه است درباره شکل یکم و سوم و مطالب دیگر با حل آنها؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۲۲۸-۲۲۹)، سطور چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۵]

۲. **کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۵۱/۲**
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد جواد بن محمد صادق استرابادی حائری، تا: ۱۲۷۷-۱۲۷۹ق؛ ۱۲گ (۲۴ر-۳۵ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۱۱۳]

۳. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۱۱/۵**
آغاز: الشکل الاول علی تقدیر صدق نقیص المطلق وینتج کلما کان الشی لیس بجسم وموجود افهو جسم وانه فحینئذٍ المغلطه مرکبه و متصلة موجبة؛ **انجام:** انا لانسلم انه یجوز ارتفاعه المحمول والایلزم انه ضروری الوجود والعدم وانه بطلانه با لبدیهیه بل یجوز ارتفاعه بارتفاع المحمول لکن ارتفاع جزء واحد منها [...] الخاصة وقوله انه غیر ممتنع ممنوع بل ممثل هذا [...] وعدمه ضروری ولکن هذا آخرما اردنا
گفته‌اند نتیجه شکل اول از اشکال چهارگانه قیاس منطقی یقینی وبدیهی است اما دراین رساله چند مثال ذکر کرده که ظاهر آنها از شکل اول ونتایج غیر صحیح است، این رساله با عناوین «مغلطه - حلها» برگزار شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید گیلانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۵]

● **مغالطات فلسفی** / فلسفه / عربی
moqāletāt-e falsafī

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱۷
۲۶ مغالطه؛ خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱ [ف: –۳۵۸]

● **مغالطات من الشکل الثانی** / منطق / عربی
muġāliṭāt min-aš šakl-iṯṯānī
فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī,mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)
مغالطاتی با ذکر راه حل آنها از شکل دوم از قیاس منطقی.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷/۴
آغاز: هذه مغالطات یتعلق بالشکل منها انه یصدق کلما کان الاثنان فرداً؛ **انجام:** محتاجا الی العلة فقد وضع الملحوق و هو المرکب مکان اللاحق و هو وجوده
خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۹۷۴ق، جا: کاشان؛ جلد: چرم، ۵گ (۱۸پ–۲۲پ) [مؤید: ۳–۵۳۳]

● **المغالطات النحویة = اعتراضات نحویة** / نحو / عربی
al-muġāliṭāt-un naḥwīya = iʻtirāḍāt-un naḥwīya
صفاری، سعد بن محمد
saffārī, saʻd ebn-e mohammad
رساله کوتاهی است در نحو که به صورت اعترضات فرضی و پاسخ آنها با عناوین «الجواب – الجواب» ترتیب یافته و برخی اشکالات نحوی که مورد سؤال واقع شده، پاسخ داده است. برخی از آنها از این قرار است: المغالطة الاولی. ان یقول علم النحو غیر محتاج الیه؛ الخامسة لقائل ان یقول تعریف الکلمة منقوص باللفظ المرکب؛ العاشر لایجوز الحکم بان الاسم کلمة، لان الکلمة اعم؛ العشرون اعترضوا به ان تعریف الکلام یقتضی ان یکون الکلام مغایراً للمتکلمین؛ الثلاثون الانشاء الموجب بطلان المستثنی منه فی الکلام الموجب.
آغاز: الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین ... فهذه اعتراضات نحویة و مغالطات لفظیة و معنویة، جمعه ... سعد بن محمد الانصاری.
انجام: فیصح الاستثناء. فهذا ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة.
[الذریعه ۲۹۲/۲۱ شماره ۵۱۲۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۳/۵
خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن انوشیروان، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲–۴۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱۵/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون الاستثناء قرینة لیتناوله، قلت لان الاستثناء ... یتناوله فلوکان ...
خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن انو شروان، تا: ۹۷۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۷۶ر–۷۸پ)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۳–۴۰۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۹۷۴ق، جا: کاشان؛ افتادگی: انجام؛ نام مؤلف در جنگ (ش ۱۱۷۶/۱۵) مرکز احیاء میراث اسلامی و مدرسه سپهسالار «سعد بن محمد انصاری» ضبط شده، فهرست‌نویس کتابخانه مرعشی آن را ازمحمد صفاری دانسته و عنوان آن را «اعتراضات نحویه و مغالطات لفظیه و معنویه» آورده است، به نظر می‌رسد با توجه به قدمت نسخه حاضر «سعید بن محمد صفاری» ضبط صحیح تری‌باشد، کاتب بنابر آنچه در ترقیمه گفته، ادامه نسخه را ندیده است؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۵–۳۹۷]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷/۲
همان نسخه بالا [مؤید: ۳–۵۳۲]
۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱۵
خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱ [ف: –۳۵۸]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** زید قبیح الاشاعر. هذا ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة نقل علی سبیل الاستعجال. فان وجدت ایها الناظر سهواً او ترکا فاعف عن کاتبه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۱۱ق؛ ۵گ (۱۷۰پ–۱۷۴پ) [ف: ۳–۳۰۷]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۱۱۱پ–۱۱۶ر) [ف: ۵–۶۱۴]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۰/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد صادق و حسن بن حاج ملاعلی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۱۲–۳۴۱]
۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۳۶/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ ۵گ (۱–۵) [نسخه‌پژوهی: ۳–۱۴۲]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۱/۶
خط: نستعلیق، کا: محمد علی آشتیانی قمی، تا: ۱۲۶۳ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲–۴۰]
۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۷/۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد باقر خوانساری، تا: شنبه ۲۴ صفر ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۵۹پ-۶۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۸۹]

● **المغالطات النحوية** / نحو /عربی

al-muġāliṭāt-un naḥwīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۵/۱۵

کا: اسماعیل بن حاجی محمد کریم شیرازی، تا: ۱۲۱۶ق، جا: سجاس؛ جلد: تیماج [ف: ۱۰-۲۲۴]

● **المغالطات النحوية** / منطق / عربی

al-muġāliṭāt-un naḥwīya

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۱۴۵

آغاز: بسمله المغالطة الاولى ان نقول تعلم النحو غير محتاج اليه لان معرفة كلام العرب اما ان يتوقف على تعلمه او لا يتوقف لا سبيل الى الاول ... الكلمة لايمكن وجودها فى خارج الا فى ضمن الاقسام لامتناع وجود الكلمة فى الخارج؛ **انجام:** فلو كان تناوله متوقفا بالاستثناء لزوم الدور الجواب لم لا يجوز ان يكون خاصا معهودا لى عن تعريف المخاطب و قول زيد يفهم فيصح الاستثناء فهذا ما اردنا ايراده فى هذه الرسالة و الحمدلله ... و آله اجمعين

۲۹ مغالطه نحوی را به طور اختصار بیان کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ ۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۲۶۶]

● **المغالطات النظرية** /نحو / عربی

al-muġāliṭāt-un naẓarīya

رساله‌ای کوتاه دربیان ده مسأله که درآن مغالطه نحوی به کار رفته وحل آنها به دنبال آن آمده است.

آغاز: هذه من رسالة فى بيآن المغالطات النظرية مع الاجوبة عنها اوليها قولنا الكلمة غير منقسمة الى الاسم والفعل والحرف والا انقسم واحد من الثلثه الى الثلثه وذلك ...

انجام: فعليكايها الحريص على رفع المغالطات عنك والزام المعاندين لضبط الاشكال الاربعة وشرايطهاوالعلم بفساد الصورة والمادة وجميع مااوردناه للدفع والالزام

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۴۳ر-۴۴ر)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۶۳]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۲۹۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۱۰

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مجلس شورای اسلامی - تهران ۱۸۰۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۸۶-۸۸) [عکسی ف: ۶-۴۰۰]

● **مغالطات نقلت عن الكتب** / منطق / عربی

muġāliṭāt nuqilat ‘an-il kutub

با این عنوان: «مغالطات نقلت عن الكتب التى صنفها نجم الدين الكاتبى و قد اجبت عنها فيها ولى فى بعض اجوبتها نظر كما ياتى و هى هذه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۲۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۳۵]

● **المغالطة** / منطق / عربی

al-muġāliṭa

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۹۲

مغالطه‌ای منطقی؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶-۱۳۶]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶۶/۳

آغاز: الفائدة الثالثة فى العقود اللطيفة من الامالى والاجوبة العميقة عن الاعالى واعلم ان المغالطة؛ **انجام:** ذلك الجسم مح يتعين فينصب قسمته.

فایده منطقی مختصری است درباره مغالطه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛جلد: مقوا، ۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ:۲-۵۱۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۶۴ ض

نادر و ناشناس؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴۵ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۶

المغالطة قياس فاسدة من جهة الصورة فقط، و اما من جهة المادة فقط، و اما من جهة الصورة و المادة جميعا ... و لاينعكس بعكس النقيض؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد ابراهیم، تا: نیمه روز آدینه، جا: مدرسه میرزا مهدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷گ (۱۱۵پ-۱۲۱ر)، ۱۸سطر (۶×۱۱)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۲۵۹]

←مغالطة الأشاعرة ضد المعتزلة و الامامية ﴿ شبهة الحسن و القبح

● مغالطة فی اجتماع النقیضین / منطق / عربی
muġāliṭat-un fī ijtimā‘-in naqīḍayn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۶/۳

آغاز: مغالطة فی اجتماع النقیضینان فرض شخصا قال کل کلامی یقب کلامی هذل من غیر توسط فهو کاذب؛ **انجام:** فاذن یلزمه تامل فیه انتهی کلامه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۲۴پ-۲۵ر)، ۲۰سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۱۷۷]

● مغالطة الکاتبی و جوابها / فلسفه / عربی
muġāliṭat-ul kātibī wa jawāb-u-hā

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

چند مغالطه فلسفی است از نجم الدین کاتبی درباره جوهر و ... پاسخ خواجه نصیرالدین طوسی وسعد بن کمونه نیز درنسخه درج شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱۵-۳۵/۵۹

آغاز: الجوهر الفر و لیس بموجود و الایصدق ان کل جسم منقسم الی جزئین بالقوة ... قال نجم الدین الکاتبی الخارج عن النقیضین ... و اجاب ابن کمونه بان الدوام لاینفک عن الضرورة؛ **انجام:** لیست کل واسطة و لازم بل کونه مشتمل علی نقیضه و ما ذکرتموه لیس مفهومه ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۴۲]

● مغالطة کلامی فی یوم کذا کاذب / منطق، فلسفه / عربی
muġāliṭat-u kalāmī fī yawm- kaḏā kāḏib

منسوب به دوانی و امام فخر رازی و ابن کمونه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۹

آغاز: من فواید المولی ... الدوانی ... بسمله. قد یتمهد بجواب المغالطة المشهورة مقدمتی، ان حقیقة الخبر الحکایة عن النسبة الواقعیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۶۲پ-۶۳ر) [ف: ۱۶-۲۰۷]

←مغالطه کل کلامی کاذب (جذر اصم) ≻ حاشیة فی مغالطة جذر الاصم علی شرح التجرید

● المغالطة المشهورة فی اجتماع النقیضین / منطق / عربی
al-muġāliṭat-ul mašhūra fī ijtimā‘-in naqīḍayn

صفری، قطب الدین عیسی
safarī, qotb-od-dīn ‘īsā

درباره «کل کلامی فی هذه الساعة کاذب». در آغاز از سید محمد بن سید شریف جرجانی یاد می‌شود.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷۵/۹

آغاز: بسمله، له الحمد من قبل و من بعد و الصلوة و السلام ... قیل اجتماع النقیضین واقع لانه لو قال قائل کل کلامی فی هذه الساعة کاذب و لم یقل؛ **انجام:** لکن الصواب عندی فی هذه القضیة ترک الجواب و الاعتراف بالعجز عن حل الاشکال، انتهی ما حرره السید الشریف العلامة قطب الدین عیسی الصفری، تغمده الله برحمته و رضوانه

خط: نسخ، کا: شیخ اسماعیل بن عبدالوهاب بن سعید، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۵گ (۱۴۰ر-۱۴۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۷۷]

● المغالیط و النکات / متفرقه / عربی
al-maġālīṭ wa-n nukāt

ربعی، فیاض بن احمد
raba‘ī, fayyāz ebn-e ahmad

اهدا به: عماد الدین یحیی

پنجاه مغالطه فلسفی، منطقی و فقهی است که نویسنده به امر عماد الدین یحیی گردآوری کرده و در پایان نیز یک خاتمه متضمن یک مغالطه است. در ذیل مغالطه بیستم می‌گوید:«و تحقیق ذلک یحتاج الی بحث طویل فلیطالعه مولانا فی مباحث فی الصدورات المذکورة فی آخر کتاب التحدید (شاید التجرید)». در ذیل مغالطه ۱۶ می‌گوید:«ثم انی لایخطر ببالی علی الکلام شیء لکنی سمعت من بعض اعیان هذا الوقت یقول ... و هذا الکلام لا تعجبنی فلیتامل مولانا فیه».

آغاز: بسمله. الحمد لله المنزه عن هواجس الظنون ... و بعد فان مولای الامام ابن الامام ... المخصوص من العنایة الالهیه بالنفس القدسیه و الاخلاق الزکیه ... عماد الملة و الدین فخر الاسلام و المسلمین یحیی متعه الله بشبابه ... کان قد اشار الی بجمع عدة من المغالط و النکات و الفوائد و الایرادات لیکون ذلک تذکرة منی ... فتلقیت اشارته العالیه بالقبول و الامتثال و جمعت منها خمسین ... ملتمسا من عمیم کرمه ... اصلاح ما یقف علیه من الخلل. الاول المدعی لا موثر فی شیء من الاشیاء الا الله تعالی لانه لو کانالموثر غیره لکان ممکن الوجود ...

انجام: و لنختم الکلام فی النکات الخمسین بمغالطه بدیعه منعه لطیفه ظریفه لا یرد علیها منع التقدیر اصلا هی من غرائب النکات و نوادر المغالطات ... فهذا ما خطر بالبال البالی فلیتامل مولانا فیه لعله یظفر بحل آخر لهذه المغالطه فانها مغالطه جدا ابیة الحل عسرة المنع لازال مولای فی سماء المعالی نجما و ضیاء و للعلم و

العلماء رکنا قویا ... فرغ من کتابته الفقیر الی الله الغنی فلاطون حمدت زاید الرافعی غفر الله له و لوالدیه ... اصیل الثلثاء شهر ذی القعده سنه اربعین و تسعمائه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۰/۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه ش ۳۹/۵ فهرست کتابخانه‌های گلپایگان ذکر شد؛ بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۹گ (۱۳۲پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۲-۱۸۹]

۲. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۳۹/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لازال مولای فی سماء المعالی نجماً و ضیاءً و للعلم و العلماء رکناً قویاً و الحمدلله وحده ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۵صفر۱۳۲۰ق؛ از روی نسخه‌ای به کتابت فیاض بن احمد بن رائد مربعی به سال۴۹۰؛ ۵گ (۲۲۳پ-۲۲۷پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۵۲]

● **مغانم السائل فی جمع الرسائل** / فقه، اصول فقه / عربی

maġānim-us sā'il fī jam'-ir rasā'il

رساله‌های گوناگونی در فقه و اصول از ملاجعفر استرابادی یا دیگران، در این مجموعه به سال‌های ۱۲۲۶-۱۲۲۹ق گرد آورده شده است بدین ترتیب:۱. مصابیح الهدی، از ملا محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی؛ ۲. الادلة الشرعیة، از سید علی طباطبائی؛ ۳. مفاهیم الاصول الشرعیة، از شریعتمدار؛ ۴. طریقة الفقهاء فی مقام الفقاهة، از شریعتمدار؛ ۵. الفوائد الحائریة، از وحید بهبهانی؛ ۶. منتخب از شرح الوافیه بحرالعلوم؛ ۷. الصحیح و الاعم، از عبدالصمد همدانی؛ ۸ مقدمة الواجب، از محقق سبزواری؛ ۹. مقدمة الواجب، از خونساری؛ ۱۰. صحة عبادة الجاهل، از وحید بهبهانی؛ ۱۱. أصالة الصحة، از وحید بهبهانی؛ ۱۲. اجتماع الامر و النهی، از وحید بهبهانی؛ ۱۳. الخاص و العام، از ملا احمد نراقی؛ ۱۴. حجیة المفهوم، از سید علی طباطبائی؛ ۱۵. تخصیص الکتاب بخبر الواحد، از عبدالصمد همدانی؛ ۱۶. حجیة الاخبار، از وحید بهبهانی؛ ۱۷. الاجماع، از سید علی طباطبائی؛ ۱۸. حجیة الشهرة، از سید علی طباطبائی؛ ۱۹. الاستصحاب، از وحید بهبهانی؛ ۲۰. اصالة الطهارة، از وحید بهبهانی؛ ۲۱. اصالة البراءة، از وحید بهبهانی؛ ۲۲. حرمة القیاس، از وحید بهبهانی؛ ۲۳. الاجتهاد و الاخبار، از وحید بهبهانی؛ ۲۴. تجزی الاجتهاد، از عبدالصمد همدانی؛ ۲۵. الجمع بین الاخبار، از وحید بهبهانی؛ ۲۶. المتعة، از وحید بهبهانی؛ ۲۷. کیفیة استنباط الاحکام الشرعیة، از شریعتمدار؛ ۲۸. القصر و الاتمام، از شریعتمدار؛ ۲۹. صیغ النکاح و الطلاق، از شریعتمدار؛ ۳۰. التسبیحات الاربع، از سید علی طباطبائی؛ ۳۱. الناسخ و المنسوخ، از بعضی علما؛ ۳۲. صلاة الجمعة، از شریعتمدار؛ ۳۳. آداب المناظرة، از شریعتمدار؛ ۳۴. کفارة شهرین متتابعین، از شریعتمدار؛ ۳۵. تعریف العلوم الادبیة، از شریعتمدار.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۸۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بیشتر رساله‌ها به خط شریعتمدار، و در حاشیه بعضی از رسالهها چند حاشیه از وی دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۶۷]

● **مغانم القدسیة = خمسیة** / فقه / عربی

maġānim-ul qudsīya = xamsīya

نائینی، حسن بن حسین، - ۱۳۵۴ قمری

nā'īnī, hasan ebn-e hoseyn (- 1935)

سروده‌ای است در هزار بیت. تاریخ شروع به سرودن این منظومه ربیع الاول ۱۳۱۹ق می‌باشد.تحت عنوان: مغنم، اشکال، تدارک ...

آغاز: بسمله الحمدلله علی الغنائم ×× من نعم خمس علی العوالم ... / الخمس حق ثابت فی المال ×× للهاشمیین علی الابدال

انجام: مع کونه فی مورد البیان ×× لکل محتوم بذا العنوان

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۶۳گ

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ واقف: سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۲۰-۴۸۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۶۳/۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه حاضر بیش از ۵۸۳ بیت را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۵ص(۳-۲۷)، ۱۳ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۵۶]

● **المغانی = تفسیر قرآن** / تفسیر / عربی

al-maġānī = tafsīr-e qor'ān

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری

basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā(- 17c)

این تفسیر که از سوره فاتحه شروع می‌شود و تا آخر سوره ناس می‌آید یکدوره تفسیر عربی قرآن است که نویسنده آن می‌گوید: «هذبه الله ... لراحة ساعته» و در آن آیات از جهت معانی و بیان و صرف و نحو و معنیه‌طور اجمال شرح شده‌اند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۰

آغاز: بسمله، اما بعد فیقول اقل العباد عملا و اجلهم اصلا؛ **انجام:** الناسعطف علی الوسواس و الا اعتراض علی الاول و الحمد للاول.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ:

اصفهانی، جلد: میشن مذهب، ۲۸۵گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۱۸×۳۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۱۰]

● **مغانی المقامات فی معانی المقامات** / ادبیات / عربی
maġāni-l maqāmāt fī ma‘āni-l maqāmāt

مسعودی، محمد بن عبدالرحمن، ۵۲۲ – ۵۸۴ قمری
mas‘ūdī, mohammad ebn-e ‘abd-or-rahmān (1129-1189)

وابسته به: مقامات حریری = المقامات؛ حریری، قاسم بن علی (۴۴۶-۵۱۶ق)

شرح مهمی است با عناوین «قوله، قوله» بر «مقامات» ابی محمد قاسم ابن علی حریری، بیشتر این شرح به مشکلات لغوی و جنبه‌های لفظی پرداخته با استفاده از چند کتاب لغت مهم که نام آنها در مقدمه آمده است.

[معجم المؤلفین ۱۵۵/۱۰؛ چلبی]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۸۰

جزو دوم است از مقامه ۱۱ تا ۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۱۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۹×۲۵/۱سم [ف: ۱-۵۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۱۳

آغاز: الحمدلله الذی خمر أساجیع الکلم فی ضمائر الفصحاء و فجر ینابیع الحکم من بصائر النصحاء؛ **انجام:** فقال الرجلان من أنت فقال: ان تنکرانی أو تنکرا نسبی ×× فانی عمرو و عدی أبی

نیمه اول کتاب و تا مقامه بیست و چهارم را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه قدیم؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۲۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۱-۱۴]

● **مغانی المقامات فی معانی المقامات** / ادبیات / عربی
maġāni-l maqāmāt fī ma‘āni-l maqāmāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۲

در شرح مقامات حریری، چند سطر از اول کتاب نوشته نشده و شارح معلوم نیست، در آخر دیباجه می‌گوید: «فاما مشکلات الالفاظ ... فقد استوضحت قضها بقضیضها من مشاهیر المصنفات و جماهیر المؤلفات مثل کتاب العین المعزی الی ابی عبدالرحمن الخلیل بن احمد البصری و کتاب التهذیب لابی منصور محمد بن احمد بن ازهرا لا زهری و کتاب الجمهرة لا بی بکر محمد بن الحسن بن دریدا لا زدی و غرائب الحدیث»؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن محمد معروف بابن شمس بصری شافعی، تا: ۹۰۱ق؛ ۱۴۳گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۱۷۶]

● **مغترف الاثر فی ذکر وقایع المحرم و الصفر** / حدیث / فارسی
moqtaref-ol asar fī zekr-e vaqāye‘-el moharram va-s safar

طباطبائی، حسین بن مرتضی
tabātabā’ī, hoseyn ebn-e morteza

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۴۶۱۶

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اغترف العقول من بحار معرفه؛ **انجام:** امام عصر در زیازت ناحیه میفرماید ... و سیعلم الذین ظلموا بی منقلب ینقلبون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق [الفبائی: -۵۳۷]

● **مغتنم الایام فی مستند الاحکام** / اصول فقه / عربی
muġtanam-ul ayyām fī mustanad-ul aḥkām

یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، – ۱۲۶۷ قمری
yazdī, mohammad taqī ebn-e abītāleb (- 1851)

کتاب دوره مختصر اصول و مرتب بر هشت «مقصد» است: ۱. فی ما یتعلق باللغات؛ ۲. فی ما یتعلق بالاحکام؛ ۳. فی ما یتعلق بالاجماع؛ ۴. فی ما یتعلق بالسنة؛ ۵. فی ما یتعلق بالظن؛ ۶. فی ما یتعلق بذکر جملة من الادلة و فیه بیان الشهرة و الرؤیا و العسر و الحرج و نفی الضر و الضرار و الاستصحاب و الاستقراء؛ ۷. فی ما یتعلق بالاحتیاط و اصلی البرائة و الاشتغال؛ ۸ فی ما یتعلق بالمتفرقات.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۴۸

آغاز: الحمدلله الذی لایحصی شواهد ربوبیته و لاتعد آیات الوهیته فما اوضح شهادة اصغر مخلوقاته؛ **انجام:** و هذه الجملة کافیة فی بیان هذا المعنی انتهی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ظاهراً کاتب نسخه را تمام نکرده، آخرین مطلب آن مسئله «حمل قول مسلم بر صحت» است که با این جمله عنوان شده: «مسئلة قال سید الساجدین فی جملة دعائه بجیرانه»؛ ۷۰گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۸۵]

● **مغتنم الدرر و منتخب الغرر** /اصول فقه / عربی
muġtanam-ud durar wa mn.-ul ġurar

محلاتی، عبدالحسین بن علی، ۱۲۷۰ – ۱۳۲۳ قمری
mahallātī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e ‘alī (1854 - 1905)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۴

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۰ق؛ قطع: رقعی

[میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

● **المغتنم فی فقه سادات الامم** / فقه / عربی
al-muġtanam fī fiqh-i sādāt-il umam
یزدی، حسن بن محمد علی،- ۱۲۴۲ قمری
yazdī, hasan ebn-e mohammad ʻalī (- 1827)
تاریخ تألیف: ۱۲۴۲ق
کتاب مبسوطی در فقه استدلالی که بخش اول آن تألیف شده ودر اول کتاب طهارت تقریظ استادش مولی احمد نراقی بر آن نقش بسته است. کتاب بسیار مبسوط ومفصل است به‌طوری که جلد اول آن که بسیار ضخیم نیز می‌باشد تنها از ابتدای کتاب طهارت تا بحث وضو نگاشته شده است.
[اعلام الشیعة ۳۴۶/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فهدا هو المجلد الثانی من کتاب ... المقصد الأول فی غسل الجنابة و فیه مقامات، المقام الأول الجنابة لغة؛ **انجام:** و فروا شواربهم و إنا نحن نحف الشوارب و نعی اللحی و یفهم من التذکرة الإجماع علی حرمة حلق اللحی و الحمدلله أولاً و آخراً
بخش نخست این کتاب نیز، از اول طهارت، تا آغاز این کتاب است به نظر «صاحب الذریعة» رسیده ست که گویا تقریظی با دستخط «ملا احمد نراقی» که استاد مؤلف بوده، در آن نسخه آمده؛خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۲۹۷گ، ۲۷سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۳۶-۱۰۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۹۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۵ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۲۴۴گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۲سم [ف: ۱-۵۱۴]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۴
آغاز: الحمد لله الذی هدانا الی المصالح و ... لاصلاح امورنا فی الدنیا والاخرة؛
این نسخه کتاب‌های «البیع، الفرض، الضمان، الحجر، الصلح، الشرکة، المضاربة، الودیعة، العادیة، الوکالة، المزارعة والمساقات» رادربردارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۸۵گ [ف: ۱-۲۵۶]

● **المغرب فی ترتیب المعرب = مغرب اللغة** / لغت / عربی
al-muġrib fī tartīb-il muʻrib = muġrib-ul luġa
مطرزی، ناصر بن عبدالسید، ۵۳۸ - ۶۱۰ قمری
motarrezī, nāser ebn-e ʻabd-os-seyyed (1144 - 1214)
این کتاب تلخیص و ترتیب و تکمیل کتاب «المعرب» مطرزی است و به‌طوری که در دیباچه می‌گوید، المغرب را بر اساس ترتیب الغریبین ابو عبیده نوشته و در آن از کتاب‌هایی بهره برده که دربار اول (در تألیف المعرب) از مآخذ او نبوده‌اند مانند کتاب جامع با شرح ابوبکر رازی شرح زیادات شمس الائمه حلوایی، مختصر شرح کرخی بر تفسیر ابوالحسین قدوری، المنتقی از حاکم شهید، جمع التفاریق بقالی کبیر.مطرزی روش خود را در تألیف المغرب، و اختلافات آنرا با اصل «المعرب» و نیز مشترکات آندو را با دقت کامل در دیباچه روشن می‌سازد و می‌گوید «در پایان» کتاب «همانند اصل» فصولی را در باب حروف و صرف کلمات مختلفه المبانی و برخی از مسائل اعراب با عنوان ذیل افزوده‌ام، این ذیل در پایان المغرب با اضافاتی بر اصل موجود و خود آنرا رساله‌ای جداگانه خوانده است و فهرست آنرا در آغاز «پس از پایان آخرین واژه المغرب» بدین‌گونه یاد می‌کند: «ذیل الکتاب رسالة فی النحو ذیلت بها کتابی مضمنا ایاها ما تشتت فی اصل المعرب من الادوات و شیء من مسائل الاعراب و جعلتها اربعة ابواب مفصله: الباب الاول فی المقدمات، الباب الثانی فی شیء من تصریف الاسماء، الباب الثالث فیما لایتصرف من الافعال و ما یجری مجری الاسماء، الباب الرابع فی الحروف و ربما ذکرت فی اثناء ذلک ما لم یکن فی اصل المعرب».مطرزی در پایان باب ۴ این رساله فصلی ممتع در حروف مقطعه و قواعد بدان و تبدیل در حروف دارد و در آخر آن می‌گوید: «و هذا الفصل له شرح فیه طول و فیهما ذکرت هنا مقنع».در بیان لغت و غرائب فقه و حدیث، مؤلف لغات را به ترتیب حروف تهجی از حرف نخستین لغت شروع کرده و در دیباچه از ابی بکر رازی و حلوانی و کرخی و ابی الحسین قدوری یاد کرده است. (محمد باقر حجتی)
آغاز: و أحمده علی أن خول جزیل الطول ×× و سدد للإصابة فی الفعل و القول و أرشد إلی مناهج الهدی و أنقذ من مدارج الردی حمد من وفق لإصلاح ما فسد
چاپ: حیدرآباد،دائرة المعارف النظامیة، ۳۲۴ص، ۱۳۲۸ق.
[فهرس المخطوطات المصورة ۳۷۴/۱؛ معجم المطبوعات ۱۷۶۰ و ۲: ۱۷۶۰؛ کشف الظنون ۱۷۴۷/۲-۱۷۴۸؛ الاوقاف العامة موصل۱۸۷/۲ و ۱۲۰/۴؛ برکلمان ذیل ۱: ۵۱۵]
شرح و حواشی:
۱- النحو = ذیل المغرب فی ترتیب المعرب؛ مطرزی، ناصر بن عبدالسید (۵۳۸-۶۱۰)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد علمت ما عاینت فی التقویم و التثقیف لما وقع فی الکتب من التحریف و التصحیف فاقلنی عثرتی و استرقدرتی و آمن روعتی برحمتک یا رحیم ...
خط:نسخ و نستعلیق،کاتب = مؤلف، تا: ۵۹۸ق؛ مجدول و مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۹۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۵۷
آغاز: و هو عبدالرحمان و مروانو کنیته ابو قیس؛ **انجام:** و آمن روعتی برحمتک یا رحیم وقع الفراغ من تحریر هذا الکتاب بتمامه فی الیوم الثالث من المحرم من شهور اثنی و ستمائة علی ید مؤلفه

ناصر بن ابی المکارم المطرزی عفی عنه»،
از باب الحاء مع الطاء؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۳ محرم۶۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۳۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۱-۵۱۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** زهیر فی أزهر و حریث فی حارث التذکیر و التأنیث: علامة التأنیث فی الأسماء المتمکنة شیئان التاء التی تنقلب هاءً فی الوقف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۶، احتمالاً در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه در کتابخانه یکی از بزرگان بخارا بوده، مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد بن محمد الغجدوانی به خط«محمد الحافظی البخاری» همراه شهادت نامه ایشان بر تملک غجدوانی، ابوجعفر بن مسعود غجدوانی، الرئیس البلخی به تاریخ ۱۳۰۰، محمد رجب بشراء به تاریخ ۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۵گ، ۲۱سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۳۱-۶۵۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۷

آغاز: ... مع الواو، یقال باء یبوء بوءأ مثل قال یقول قولا اذا رجع و الباءة المباة و هی الموضع الذی تبوء الیه الابل؛ **انجام:** فصل، و حروف الزیادة من جملة ذلک عشرة ... و النون فی نطق و قنط و قطن و التاء فی نقل ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن۷، در حیات مؤلف یا اندکی پس از آن؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوا، ۲۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۰-۹۲]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۳۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتاب: عمر رضی الله عنه السابیة و الصدقه لیو مهما
خط: نسخ، کا: خجنده، تا: ۶۴۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۲۰سطر (۲۳×۲۵)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۸-۴۱۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸، کامل کرده محمد حسین کرم علی در ۱۵ ذیقعده ۱۰۷۶؛ مهر: محمد تقی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۵گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۴۳]

۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وهنه الله تتعدی و لا یتعدی
خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: حدود قرن ۸؛ تملک: محمد مؤمن بن احمد عاملی، محمد منیر در ۱۰۴۱ق؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: -۲۸۹]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو الذی اتی ابوبکر برأسه. مع الواو لیومها فی شیء و الله اعلم بالحقیقة و الصواب و الیه المرجع و المآب.
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹، برگ‌های آغاز تا ۵۴ نونویس از قرن ۱۱ و ۶ برگ آخر نونویس از قرن ۱۳؛ ابتدای نسخه معرفی مختصر کتاب و مؤلف، برگ‌های ۲۷۸ر-۲۹۷پ ذیل کتاب از خود مطرزی در نحو که در محل الفبایی خود معرفی شده؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۲۹۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۸۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** صیح ... و الصیحانی ضرب من تمر المدینة اسود صلب المضغة ...
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شاید قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۵-۱۱]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و۹؛ افتادگی: آغاز؛ تاریخ ۷۷۰ در قندهار در پایان دارد ولی گویا به خط دیگری جز نویسنده نسخه باشد، مقابله شده؛ تملک: لطفعلی صدر الافاضل دانش در گذشته ۶ شعبان ۱۳۵۰، شریف بن عبدالله خراسانی در هرات به سال ۸۳ ؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۴/۵سم [ف: ۸-۶۹۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۱۶

آغاز: برابر
در ذیل آن «رسالة فی النحو» از مؤلف آمده؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، با نشانی بلاغ؛ جلد: تیماج، ۳۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۰-۱۱۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۴

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن خلیل بن سلیمان الامام بالشیخونیة، تا: یک‌شنبه ۸ جمادی الثانی ۸۲۷ق؛ مصحح، کار مقابله آن توسط مستکتب نسخه عبدالله بن عبدالله حنفی از روی نسخه شیخ سراج الدین معروف به قاری الهدایة به تاریخ جمادی الثانی ۸۲۷ پایان یافته؛ تملک: محمد شیخ زاده به تاریخ ۱۸ رمضان ۱۱۰۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳-طباطبائی

آغاز: عنها بقة الاشکال حتی انضوی کل الی مأرزه ... حتی اتیت علی الحروف کلها راعیت؛ **انجام:** نیاق البطریق بتخفیف النون بعد الیاء المفتوحه کذا قرأناه و فی معرفة الصحابه مقید بالتشدید و هو الذی اتی ابوبکر براسه مع الواو
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۴-۱۲۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و استر عورتی و آمن روعتی برحمتک یا رحیم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۲۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۳۴۱]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۰۴/۲
خط: نستعلیق، کا: حاجی محمود بن فضل الله استرآبادی، تا: ۹۵۸ق؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۲۵]

۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۱۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو الذی اتی ابوبکر براسه مع الواو لیومهما فی بیتی و آله الهادی الی الصواب و ... لله در القائل: تم الکتاب و ربنا محمود ×× و له المکارم و العلی و الجود / صلی الا له علی النبی محمد ×× ریحان و اوراق عود
خط: نسخ، کا: کورانی حنفی، سعدی بن محمد، تا: ۹۷۴ق؛ محشی با نشان«صاح جوهری، مختصر البیان»؛ تملک: عمر بن عبدالعزیز حجازی در اواسط رمضان ۱۰۴۹؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ (۴پ-۱۶۶ر)، ۲۱سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۳۰]

۱۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** مع النون. یناف البطریق بتخفیف النون بعد الیاء المفتوحه لذا قراناره فی معرفة الصحبه مقید بالتشدید و هو الذی اتی ابوبکر رضی الله ... و کان الفراغ من نسخه فی یوم الاربعا المبارك ثامن عشر ذی القعدة الحرام من شهور سنه ۹۸۷ ...
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ مجدول، تملک: محیی الدین عبدالرحمن به سال ۱۱۹۰ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترکی، ۴۱۳ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۹۴]

۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمدلله اولا وآخرا و ظاهرا و باطنا وحسبنا الله ونعم الوکیل
لغات به حروف تهجی ذکر شده و درآخر ۱۲ برگ ذیل کتاب رساله‌ای است در نحو که مربوط به همین کتاب است؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن یونس، تا: ۹۹۴ق؛ تملک: محمد باقر بن مولی علیمراد در اصفهان در سال ۱۲۲۵؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۳ سطر (۶/۲×۱۳/۳)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۶۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۷
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۲۱. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ با ذیلی که رساله‌ای است در نحو از خود مؤلف و ناقص [نشریه: ۶-۳۵۲]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد علمت ما عاینت فی التقویم کما وقع فی الکتب من التحریف
خط: نسخ، کا: ملك محمد ابن میرزا علی قمی، تا: ۱ جمادی الثانی۱۰۵۱ق؛ تملک: ابوالقاسم، محمود طباطبائی مورخ ۱۲۶۳؛ جلد: پارچه سرخ، ۱۲۶گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۶-۲۱۰]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۹۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقع فی الکتب من التحریف و التصحیف فاقلنی عثرتی و استر عورتی و امن روعتی برحمتک ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ تملک: سید عبدالله بن سید قاسم غنصاوی؛ مهر: «عبده سید عمر ۱۰۸۹» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲۶-۳۷۲]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و آمن روعتی برحمتک یا رحیم ... تمت.
خط: نسخ، کا: علی اکبر حسینی، تا: اواخر ربیع الاول۱۱۱۱ق؛ جلد: میشن، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۷سم [ف: ۵-۱۷]

۲۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** والسبیکة القطعة المذابة او غیرها اذا استطالت السبیل یذکر ویونث والمراد به فی حدیث عبادة خذوا عنی فقد جول الله لهن سبیلا کما
از اول کتاب تا باب السین مع الهمزة آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۶]

۲۶. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۲۴
بی‌کا، بی‌تا؛ اسامی اشخاصیکه در این کتاب از آنها نقل می‌کند از فقها و اهل لغت و نام چهل و دو نفر را ذکر کرده و باز زیر جدول علیحده نوشته شده (اسامی کتبی که در این کتاب مذکور است از کتب لغت و فقه) و پنجاه و سه جلد کتاب را نام برده که اغلب آنها کمیاب و نادر است [ف: -۱۲۵]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و من الماخوذ منها الیمن بخلاف الشام لانها بلاد علی یمین الکعبه و النسبة بمنی بتشدید الیاء او یمان بالتخفیف علی ...
تا اواسط «کتاب الیاء»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۰گ، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۲۶۲]

۲۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴ل-ل/۵۸۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فرهنگ: هو الذی اتی ابو بکر رضی الله عنه براسه مع الواو لیومها فی سی و الله اعلم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ آغازذیل کتاب: «رسالة فی النحو ذیلت بها کتابی هذا مصمنا ایاها»، پایان ذیل کتاب: «فاقلنی عترتی و استر عورتی و امن روعنی برحمتك یا ارحم الراحمین ... تم الکتاب المغرب بحمد لله ...»؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۲۹سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲-۱۷۱]

←مغرب اللغة ← المغرب فی ترتیب المعرب

● **مغربی خوب = مسیحی خوب** / سفرنامه / اسپانیایی
maqrebī-ye xūb = masīhī-ye xūb

دون فلیپه کوجی نیس
don felīpe kojī nes

سفرنامه او را می‌نماید.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۰-عکسی

نسخه اصل: اسپانیا – مادرید ش ۶۴۳۷خ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اسپانیایی و لاتینی؛ ۵۳گ [عکسی ف: ۲-۲۶۱]

↩مغز مغز ⩾ الهی نامه

● **مغفرت** / کلام و اعتقادات / عربی

maġfirat

صوفی کمانگرائی
sūfī kamāngarā'ī

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۳۹/۵

آغاز: قال الفاضل المحشی الخیالی و ما ذکره الشارح من الادلة فلاثبات جزء الاول من الدعوی مع ان الخصم لاینکره؛ **انجام:** و اکیفینا بهذا القدر من الکلام هو الله العلیم العلام ... فی جمیع الشهور والایام و علی آله و جمیع اصحابه والسلام. هذا الرسالة مولوی یوسف قرباغی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۱۳۸]

● **مغفرة الغفور فی زیارة القبور** / دعا / عربی
maġfirat-ul ġafūr fī zīyārat-il qubūr

رساله‌ای است در بیان اوراد،ادعیه،آداب و احکام آن با استناد بر اخبار صحیح در سه باب: ۱. اوقات الزیارة و آدابها و الاوراد و الادعیة بها؛ ۲. احکامها؛ ۳. اصناف شتی.ظاهراً نسخه‌ای از این کتاب در فهرست مخطوطات مصوره در مؤسسه امام زید بن علی در یمن می‌باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۵۲

آغاز: بسمله. الحمدلله علی ان یختص برحمته الزایر و المزور و یرق قلوب الزائرین بزیارة القبور؛ **انجام:** عهداً فهذا عهداً لمیت و وصیته قال النبی علیه السلام حق علی کل مسلم حفظ هذه الوصیة و تعلیمها تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اسفند۱۳۷۶؛ ۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۸۸]

● **مغفرة الغفور فی زیارة القبور** / فقه / عربی
maġfirat-ul ġafūr fī zīyārat-il qubūr

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۵۲

آغاز: بسمله الحمدلله علی ان یختص ... جهة الزایر و المزار؛
انجام: قال النبی علیه السلام ... تمت رسالة مغفرة الغفور
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حامد حسین [رایانه]

● **مغلطة** / ریاضیات / عربی

maġlaṭa

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، – ۹۶۶ قمری
abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۰۴/۱۰

آغاز: قد برهن فی الشکل الخامس عشر من المقالة الثالثة من کتاب الاصول لاقلیدس ان الزاویة بین العمود الخارج ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۹۵]

↩مغلطة الجذر الأصم ⩾ حل شبهة جذر الاصم

● **مغلطة الجذر الاصم = حل شبهة جذر اصم** / منطق، فلسفه / عربی
maġlaṭat-ul jaḏr-il aṣam = ḥall-u šubhat-i jaḏr-i aṣam

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، – ۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad (- 1542)

در رد دوانی مربوط به شبهه ابن کمونه.

آغاز: یا غیاث المستغیثین! نجا بإشراق شارق من جنابک عن ظلمات جلالک، و هی الأغشیة التی تبعدنا و تحجبنا عن بابک
انجام: و من الله الهدایة و التوفیق. و هو یهدی الی سواء الطریق. تمت المباحث المتعلقة بمغللطة جذر الأصم بحسن توفیقه.
چاپ: در دوازده رساله در پارادکس دروغگو (تهران، موسسه حکمت و فلسفه ایران: ۱۳۸۶) به تصحیح احد فرامرز قراملکی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قدس الله سره، جوابها و لابأس من نقلها الی هذا الموضوع. انتها الکلام فی هذا المقام. و کانت کاتب هذه الرسالة ابوتراب الخوفی.

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب محمد بن محمود حسنی حسینی خوفی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۸گ (۷۰پ–۱۰۷ر)، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۲۶۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ جلد: مقوایی، ۱۸گ (۲۶-۴۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۶۹]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۹۶/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸ص، قطع: وزیری [ف: -۲۷۹]

۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۱۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا اثر لذلک فی المرام عند ذوی الافهام و اعرف ذلک و تامل فی الکلام فان هذا المقام من مزایق اقدام افهام الاعلام ... تمت المباحث المتعلقة بمغلطة الجذر الاصم بحسن توفیقه.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۷ص (۷۶۵-۸۱۱)، ۲۵ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۰۹]

● مغناطیس /-

meqnātīs

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۶۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد اقبالیان [رایانه]

● مغناطیس الابدان فی تصرف خیالات الانسان = اسرار الحکماء / طب / فارسی

meqnātīs-ol abdān fī tasarrof-e xīyālāt-el ensān = asrār-ol hokamā'

ملک الکتاب، محمد بن محمد رفیع، ق۱۴ قمری

malek-ol-kottab,mohammad ebn-e mohammad rafī' (-20c)

کتابی است در علم خواب مغناطیسی یا هیپنوتیزم یا مسمریسم و ترجمه کتابی است از دکتر مسمر، فریدریش (فرانتس) آنتون آلمانی (- ۱۸۱۴م) در همین موضوع که به زبان انگلیسی بوده و توسط ملک الکتاب به فارسی ترجمه شده و یک بار در بمبئی بدون تاریخ و یکبار دیگر نیز در همان شهر به سال ۱۳۱۲ق به چاپ رسیده است. این کتاب در چهارده«باب» و «خاتمه» تنظیم شده: باب ۱. بیان دلایل بر ثبوت علم مغناطیس؛ ۲. بیان شناختن سبجکت (subject) یعنی معمول؛ ۳. بیان اموری که برای تعلیم قوت جاذبه لازم است؛ ۴. شرایط لازمه معمول؛ ۵. بیان عمل کردن قوت جاذبه بر معمول؛ ۶.بیان خواب مغناطیسی؛ ۷. بیان شرایط ضروریه؛ ۸ بیان عمل قوت جاذبه جهت دفع امراض؛ ۹. بیان عمل کردن قوت جاذبه به چند نفر بالا جماع؛ ۱۰. بیان مطالب لازمه که باید ملحوظ نظر بدارد؛ ۱۱. بیان سمپات‌های کلروانیس؛ ۱۲. بیان کلروانیس؛ ۱۳. بیان اثر اشیاء غیر ذی روح مثل مغناطیس مصنوعی و غیر آن بر جسم انسان؛ ۱۴. بیان کیفیت نفوذ حرارت مغناطیسی از جسمی به جسم دیگر؛ خاتمه: در بیان فایده عمل مغناطیسی. مؤلف همچنین کتاب‌های آثار الاحزان یا ریاض البکاء، حزن المتقین و سرور المؤمنین را تألیف کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۶۳

آغاز: جواهر ذکر و ثنا و لوامع شکر و سنا درگاه حضرت قیومی را لایق و سزاست که از بین هیئت موجودات هیاکل انسانی را بحلل دانش و بینش مفتخر داشت ... اما بعد، بر ضمیر منیر اصحاب دانش و خاطر خطیر ارباب بینش مخفی نبوده که علم مسمریزم که آن را قوه جاذبه کویند؛ **انجام:** خلاصه در بدن انسان هزارها افعال غریبه طبیعیه هست که ذکر و تحریر آنها در این مقام ممکن نیست و همین قدر برای این رساله کافی است».

خط: نستعلیق، کا: حسن، تا: ۷ ذیحجه ۱۳۱۷ق، حسب فرموده آقای فاتح الملک؛ مصحح، محشی، داری أشکال؛ جلد: تیماج، مجدول،۲۹گ، ۱۷سطر(۱۱×۱۷)،اندازه:۱۷×۲۱/۵سم[ف:۳۸-۴۸۷]

● مغناطیس الارواح = مسمریزم = تعلیم هیپنوتیزم /

اخلاق / فارسی

meqnātīs-ol arvāh = mesmerīzm = ta'līm-e hīpnotīzm

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۴/۵

آغاز: طریقه مسمریزم بطور اختصار با حذف مقدمه اولاد باید دانست که منشأ هر مرض از اعضاء رئیسه بدون میباشد؛ **انجام:** و هو نوع مرضی که داشته باشد معالجه و مداوا نمود

خط: نستعلیق، کا: علی مستعانی فرد، تا: صفر۱۳۸۹ق؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۳۶-۳۹)، ۱۹سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۷۰۰]

● مغناطیس اموال سفیهان / تاریخ / فارسی

meqnātīs-e amvāl-e safīhān

سرگذشتی است به نحو تعریض زمان خود نگاشته و گمان می‌رود مربوط به اوایل مشروطه باشد زیرا از روزنامه ادب که در سال ۱۳۱۶ قمری در تبریز منتشر شد و مدیر آن میرزا صادق خان ادیب الممالک بوده است یاد کرده و بر او خرده گرفته است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۷/۲

آغاز: جماعتی هستند که رباینده مال بیخردان و مغناطیس اموال سفیهان می‌باشند؛ **انجام:** وقت ندارم و مرخص می‌شوم فردا در حضور حضرت اجل رسیدگی خواهد شد

تا آخر نوشته نشده، گویا کاتب بیشتر ننوشته؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین شریف صفوی، تا: شوال۱۳۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۴-۲۲ سطر (۹/۳×۱۶/۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۳۱۸]

● **مغناطیس حیوانی = تنویم مغناطیسی = علم مسمریسم** / صنعت / فارسی

meqnātīs-e heyvānī = tanvīm-e meqnātīsī = ‘elm-e mesmerīsm

در دیباچه آمده که دان و پاراسله در این تنویم بسی کوشیدند ولی به جایی نرسیدند تا در ۱۷۳۳م (۱۱۰۱ق) جوانی به نام دکتر مسمر در دانشکده پزشکی پایتخت نمسه که استاد آنجا بود بدان پرداخت و آن را مغناطیس حیوانی نامید که مسمریسم می‌خوانند. دشمنان او را چشم‌بند وچاپچی خواندند و ناگزیرش کردند که از پاریس بگریزد. شاگردانش این دانش را دنبال کردند تا به جایی که آن دراروپا و آمریکا و در درمان بیماری‌های دشوار به کار می‌رفته است. نگارنده همه نسخه‌های آن را جسته و این دفتر را پرداخته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۵/۷

آغاز: در ازمنه قدیم مغناطیس حیوانی فی الجمله شناخته شده بود ولیآن را سحر میدانستند؛ **انجام:** محض خدمت بنی نوع انسان علم به این بزرگی را شیاع و شهرت دهم

خط: نستعلیق، کا: گرگانی، محمد علی، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۲۹۴ق؛ در ۷۲پ آمده که مسمریسم همان سیمیا است، نوشته شعبان ۱۳۱۱؛ جلد: میشن، ۱۸گ (۷۲پ–۸۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵–۱۸۶]

←مغناطیس العقول > قساطیس العقول فی بیان قواعد علم الاصول

←المغنی > الغنی و المنی

● **المغنی** / رجال / عربی

al-muġnī

فتنی، محمد طاهر بن علی، ۹۱۰ – ۹۸۶ قمری

fottanī, mohammad tāher ebn-e ‘alī (1505 - 1579)

در ضبط نام و نسبت راویان حدیث اهل سنت و اشاره به بعضیاحوال آنان،تألیف شده در هنگامی که مؤلف به حاشیه و تعلیق بر صحیح مسلم اشتغال داشت، تنظیم شده به ترتیب حروف آغاز نام‌ها و نسبت‌ها.

چاپ: دهلی، در حاشیه تقریب التهذیب ابن حجر عسقلانی، ۱۲۹۰ق؛ وملحق شده به کتاب ابن حجر دردهلی در ۱۳۲۰ق.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۸/۵

آغاز: الحمد الله الذی فضل بنی آدم بتعلیم الاسماء و شرفهم بتشریف الارسال و الاصطفاء و اصطفی بعضهم بتمیز الرایح من الکاسد؛ **انجام:** و البیهقی سنة ثمان و خمسین و اربعمائة بنیسابور و ولد سنة اربع و ثلاثین و ثلاثمائة.

خط: نسخ، کا: گلپایگانی بروجردی، محمد حسن بن احمد، تا: ۱۳۵۱ق؛ ۸۲گ (۱۵۰پ–۲۳۱پ)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱–۱۹۸]

● **المغنی** / نحو / عربی

al-muġnī

این کتاب که مختصری است درنحو بدون بیان مقدمه و ذکر نام کتاب و نام نویسنده به تعریف کلمه و کلام و سپس ابواب نحو می‌پردازد. تطبیق ابتداء آن باکتاب نحو معروف به مغنی اللبیب و مشهور بین طلاب مشکل‌گشای شناخت مؤلف و نام کتاب نگردید و فقط نام کتاب از آخر نسخه از طریق کاتب به دست آمد. به‌ظاهر این کتاب به وجه مختصر مسائل نحوی را طرح کرده و ابواب آن شبیه به ابواب انموذج است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۸/۲

آغاز: بسمله، الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد و هی اما اسم؛ **انجام:** پایا نسخه: قد تمت النسخة الموسومة بالمغنی بعون الملک المغنی المغنی.

خط: نسخ ریز، کا: جعفر بن محمد حسینی نیوانی گلپایگانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۴۶–۶۳)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۰–۵۶۹]

←مغنی الاحبة و المکفی عن الاطبة > منهاج الدکان و دستور الاعیان فی اعمال و تراکیب الادویة النافعة للانسان

● **مغنی الادیب** / نحو / عربی

muġn-il adīb

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار

محل تألیف: نجف اشرف

نحو مفصل و استدلالی است با مقدمه‌ای زیبا و تنظیمی مخصوص و تجلیل فراوان از معجزه همدان شیخ محمد اسماعیل، که مؤلف در سن بیست و چند سالگی بعد از رجوع از سفر حج به نجف اشرف نوشته است. مؤلفمی‌گوید که در تعلیم نحو از مجتهد عصر شیخ مرتضی انصاری (–۱۲۸۱ق) اذن گرفته و شیخ او را بدین علم دستور فرموده است. عناوین اجمالی کتاب چنین است:المقدمة: فی تعریف العلم و فائدتها و موضوعها و وجوب قراءتها؛ باب ۱. مبنی علی غرة و کریاس و قبالة و سفینة و بحر و حدیقة و روضة؛۲. مبنی علی تبصرة و فروس و قنطرة و تذکرة ذات خاتمتین؛ ۳. مبنی علی اقلیم لها ثمانیة و عشرون مدینة لکل مدینةابواب متباینة؛الخاتمة: فی تفسیر ما لعله یحتاج الی البیان.

آغاز: بسم الله الرحیم الرحیم الحمدلله الذی اعرب تصویر

الکاینات بمزج الکاف و النون من ترکیب الکلام و بنی الافلاک المرفوعة علی الحرکة و الارض المخفوضة ...
[الذریعه ۲۹۵/۲۱]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اختاره ابن مالک و علی التنبیه بظرف المکان عند جماعة و اختاره ابن البازش.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: پارچه‌ای، ۳۲۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۲۳۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۱۵]

↩مغنی الاصول ⩾ الاعتقادات

● **المغنیة فی السکوت و لزوم البیوت** / اخلاق / عربی
al-muġnīya fi-s sukūt wa luzūm-il buyūt
اصفهانی، حسن بن احمد، ق۱۰ قمری
esfahānī, hasan ebn-e ahmad (- 16c)
مختصری است از روایات و اشعار و نثرهای اخلاقی درباره حسن سکوت و خانه‌نشینی در چند «باب» به روایت ابوغالب محمد بن عبد الواحد قزاز.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷۶/۷
آغاز: آخبرنا الشیخ ... قال الحمد لله رب العالمین ... و بعد احسن الله عونک و توفیقک و صولک(؟) و تحقیقک فإنک سألت تعجیل رسالة
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه (مدرسه عمریه) - دمشق ۳۷۴۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ دارای سماع و قرائت؛ ۱۴ص (۱۳۴-۱۴۷) [عکسی ف: ۳-۳۴۸]

● **مغنی الصغیر** / نحو / عربی
muġn-iṣṣaġīr
فارسی، محمد تقی بن محمد، ق۱۰ قمری
fārsī, mohammad taqī ebn-e mohammad (- 16c)
رساله‌ای است در نحو از تألیفات ابوالخیر تقی الدین محمد بن محمد فارسی متخلص به فهمی از علمای امامیه قرن دهم و از اصحاب غیاث الدین منصور حسینی دشتکی، که در موضوعات نجومی نیز دارای تألیفاتی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۸/۴
آغاز: بسمله اما بعد الحمد و الثناء و الصلوة و الدعا ... ان النحو علم تعرف بها احوال الکلمة و الکلام من جهة الاعراب و البناء؛
انجام: الصوت فی الخیشوم و ذلک عن اسباب حسن الغنا.

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن جبار دستجردی، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۷و۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۸×۱۹/۵سم [ف: ۱۲-۳۶۷]

● **مغنی الطبیب** / طب / فارسی
moqne-t tabīb
حسینی اصفهانی، ابوطالب بن محمدعلی، -۱۲۱۶قمری
hoseynī esfahānī,abo-tāleb ebn-e mohammad ʻalī (-1802)
از ابوطالب شریف حسینی متولی آستان رضوی به دستور یکی از بزرگان در یک «مقدمه» و بیست «مقاله» و یک «خاتمه» و معالجات چهل سال طبابت خود را در آن گرد آورده است.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق العقاقیر دواء الاجسام العلیلة ... و بعد بر صفحه صحیفه عرض می‌نگارد تراب آستان ... مرتضوی المتطبب المفتخر بتولیة الرضوی ابوطالب الشریف الحسنی که چون حسب الفرمایش منعمی که از خان احسان او منعم بودم ... که در معالجات طب کتابی تألیف نمایم ... جمع کردم معالجات را ... و نامیدم این کتاب را مغنی الطبیب.
انجام: خاتمه در ادویه مرکبه است بطریق حروف تهجی که قرابادین گویند.
[فهرستواره منزوی ۳۷۱۵/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۵۹
آغاز و انجام: برابر
در نسخه ما که اصل مؤلف باید باشد دو دیباچه است دومی در پایان نسخه است و در آن کتاب در ده مقاله دانسته شده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۲۱۶]

↩مغنی الطلاب ⩾ معین الطلاب

● **مغنی العالج** / طب / فارسی
moqne-l ʻālej

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۶۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● **مغنی العلی فی تجوید کلام الله الملی** / تجوید/ فارسی
moqne-l ʻalī fī tajvīd-e kalām-el lāh-el malī
خبوشانی، علی بن باقر، ق۱۳ قمری
xabūšānī, ʻalī ebn-e bāqer(- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۴۱ق
مؤلف قواعد علم تجوید را تا حدی که برای قاریان لازم تشخیص داده و نزد استادش ملا بابا قاسم قاری فرا گرفته در

«مقدمه» و ۱۰ «فصل» و «خاتمه» تنظیم نموده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۸۸/۱

آغاز: الحمدلله المغنی العلی المنان و الصلاة علی نبیه المنزل؛ **انجام:** نه صورت اول جایز صحیح است و یک صورت آخرین جایز نیست

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۴۰۲]

● المغنی عن حمل الأسفار فی الأسفار فی تخریج ما فی الإحیاء من الأخبار / رجال / عربی

al-muġnī ‘an ḥaml-il asfār fi-l asfār fī taxrīj-i mā fi-l iḥyā’ min-al axbār

عراقی، عبدالرحیم بن حسین، ۷۲۵ - ۸۰۶ قمری

‘erāqī, ‘abd-or-rahīm ebn-e hoseyn (1326 - 1404)

وابسته به: احیاء علوم الدین = احیاء العلوم؛ غزالی، محمد بن محمد (۴۵۰-۵۰۵)

مؤلف، در این کتاب، اسناد احادیث کتاب احیاء العلوم غزالی را، از جهت صحت و سستی روایات و رجال، مورد بررسی قرار داده است.

چاپ: این کتاب در ذیل أحیاء العلوم از سوی انتشارات «دارالمعرفة» در بیروت، به چاپ رسیده است

[معجم المؤلفین ۲۰۴/۵؛ کشف الظنون ۱۷۴۹/۲؛ هدیة العارفین ۵۲۶/۱؛ معجم المطبوعات ۱۳۱۸/۲؛ الاعلام زرکلی ۳۴۴/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۵۴/۴]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۹

آغاز: الله صلی الله علیه و سلم فقال علمنی من غرایب العلم الحدیث ابن السنی و ابو نعیم فی کتابی الریاضة لهما؛ **انجام:** و هو عند ابن ماجة دون عروة الی کلام الله سبحانه و فی اسناده لین حدیث ما اعمال البر عند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹یا ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، روی برگ اول یادداشت در نام کتاب و مؤلف از سید علی روضاتی و این‌که کتاب را از باقیمانده کتابخانه شیخ محمد باقر نجفی اصفهانی خریده؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۲-۴۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۱۳

آغاز: ... حدیث طلب العلم فریضة علی کل مسلم [رواه] ابن ماجة من حدیث أنس و ضعفه أحمد و البیهقی؛ **انجام:** إذا کان یوم القیامة دفع الی کل مؤمن رجل من أهل الملل فقیل له هذا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: ساغری، ۱۸۲گ، ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲۹-۲۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۱۶

آغاز: بسمله. اللهم صل علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم الحمدلله الذی احیاء علوم الدین ... و بعد فلما وفق الله؛ **انجام:** و قال البخاری فاذا امرة من السبی قد ... و صل علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: مقوا، ۲۷۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۶×۳۱/۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۴]

● مغنی الفقیه / فقه / عربی

muġn-il faqīh

غنی خراسانی، حسن، ق۱۳ قمری

qanī xorāsānī, hasan(- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

شرحی مبسوط و مفصلی است بر «شرایع الاسلام»محقق حلی. مصنف در هر باب روایات مربوطه را می‌آورد و به بحث و بررسی آن می‌پردازد و از جامع المقاصد و ریاض المسائل و ... نقل قول می‌کند. مصنف کتابش را در چندین جلد ضخیم قرار داده است که شاید متجاوز از بیست جلد بوده باشد.

[الذریعة ۲۹۵/۲۱]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱

آغاز: آغاز کتاب شهادات: الحمدلله رب العالمین ... کتاب الشهادات و فیه بیان امور الاولفی مهیة الشهادة قال فی المسالک.آغاز کتاب تجارة: الحمدلله رب العالمین ... القسم الثانی فی العقود من ذکر مقدمتین الاولی فی ذکر الاخبار الواردة بالبحث

شامل تمامی کتاب شهادات و قسمتی از کتاب تجارة تا «حرمة بیع دم»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مصحح، اولش «این کتاب وقف و امانت حاجی شیخ عبدالله است» و در وسطش «من تألیفات والدی اعلی الله فی علیین المرحوم آخوند ملا حسن غنی مؤلف مغنی الفقیه»؛ واقف: حاجی شیخ عبدالله؛ جلد: تیماج، ۳۹۹ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۶۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۸۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۷۱]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۰۱

آغاز: تسبیحات فی الرکعتین الخیرتین اقل ثم تجاوزها الی بعض الصور الزایدة من غیر عدول الیها فانه لایتصف

جلد چهارم و ازباب وضو مسح رأس تا آخر نفاس؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۰۴ص، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۳۸۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۲۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۴]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۰۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین کتاب الصلاة اقول قبل ... احکام الصلاة لابد من ذکر مقدمات ... فی تعریفها و مهیتها بحسب اللغة و الشرع؛ **انجام:** ولم یقولوا به لکن فیما ذکرناه اولامن الاجوبة کفایة ان وافقنا علی القول بالمضایقة کما هو الاقرب فلایرد علینا الاشکال المزبور بالمرة انتهی عبارة الریاض.

از اول کتاب الصلاة تا «عدم جواز نافلة فی وقت الفریضة»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ واقف: حاج شیخ عبدالله آقا؛ جلد: تیماج، ۲۴۶ص، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۲۰۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۵۱]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۰۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فهذا المجلد الثالث من الکتاب المغنی الفقیه فی الاغسال الواجب و المندوبة ولابد قبل الشروع فیها من تقدمه مباحث

جلد سوم و از «اول اغسال» تا «حرمة الوضوء بالماء النجس»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبدالله» (شلجمی)؛ واقف: حاج شیخ عبدالله آقا؛ جلد: تیماج، ۶۳۳ص، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۲۰۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۴۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۶۹]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۳

آغاز: کتاب الوصایا جمع الوصیه من اوصی یوصی او وصی یوصی، و فی الجواهر قال فی الصحاح: اوصیت له بشی و اوصیت الیه اذا جعلته؛ **انجام:** لکان الوصیه ما اوصی به مالا لمن اوصی له، بل یکون ارثا لورثته.

«کتاب الوصایا» از مغنی الفقیه است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۵ص (۲۴۰-۲۸۴)، ۱۹-۳۳ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۵]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۹۰

آغاز: مسألة: اجمع الاصحاب رضی الله عنه علی انه لایجوز السجود علی مالیس بارض ولاعلی ما ینبت منها کالجلود والصوف والشعر والریش والوبر وغیرها مما لایکون ارضاً؛ **انجام:** مسالة ولایشترط طهارة موضع الصلاة اذا لم یتعدی النجاسة الی المصلی او محموله الذی یشترط طهارته علی وجه یمنع من الصلاة کنجاسة البول و نحوه ...

جلد نهم، کتاب صلوة (بخش سجده) را دربردارد و ازانتها ناقص است؛ خط: ثلث، کاتب =مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی وقلم زدگی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۶]

● المغنی فی الادویة المفردة / طب / عربی

al-muġnī fi-l adwīyat-il mufrada

ابن بیطار، عبدالله بن احمد، - ۶۴۶ ؟ قمری

ebn-e baytār,‘abd-ol-lāh ebn-e ahmad(- 1249)

اهداء به: ابوبکر بن ناصرالدین محمد بن سیف الدین ابی بکر بن ایوب (۶۳۵-۶۳۷ق)

در بیست «باب».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۳۲

نسخه حاضر از فصل دوم از باب هفتم «فیما یختص منها بامراض الکبد» تا پایان جزء دوم را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۷ جمادی الاول۶۴۶ق؛ مصحح؛ در حاشیه گ ۵۵پ دعایی به خط محمد بن علی بن اسماعیل حمامی اسعودی به سال ۸۰۵ق در ایام امیر عبدالله بختی (؟) آمده؛ مهر: کتابخانه «باقر ترقی»؛ تملک: عبدالله بن عبدالعزیز، عبدالرحمن بن عبدالعزیز؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۶۴]

۲. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۴۹

جزو یکم؛ کا: عبدالرزاق بن عمر بن عثمان ابن قاضی بالس، تا: ۱۰ربیع الثانی۶۷۷ق [نشریه: ۴-۳۴۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۶۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۲سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱۷-۲۲]

● المغنی فی الاصول / اصول فقه / عربی

al-muġnī fi-l uṣūl

خبازی، عمر بن محمد، ۶۲۹ - ۶۹۱ قمری

xabāzī, ‘omar ebn-e mohammad (1232 - 1293)

مطالب و قواعد کلی اصول فقه را با تطبیق آنها بر مسائل فقهی در این مختصر جمع‌آوری کرده است. این کتاب مورد توجه دانشمندان بوده و شروح و حواشی زیادی بر آن نگاشته‌اند.

[کشف الظنون ۱۷۴۹/۲؛ الاعلام ۶۳/۵]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... باب الامر هو قول القائل لمن دونه افعل ولایتوقف حقیحةعلی ارادة الفعل من الامر عندنا؛ **انجام:** قلنا الظرف یجامع المظروف کالشرط یجامع المشروط فعند تعذر الظرف حقیقة یصیر کنایة عن الشرط مجازاً والله اعلم بالصواب.

از باب امر تاآخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: حاجی بن پیکر ورمش، تا: غره ذیقعده۸۲۲ق؛ محشی از علما و بعضی شروح کتاب، درآخرش غزلی از«خیلی» در وصف بغداد به ترکی در هفت بیت، دراولش نام حسام الدین محمد عمر الاحسیلتی صاحب المختصر فی الاصول استاد محمد بن محمد العبدی مات ۶۴۴؛ جلد:سوخت منقش،۱۶۳گ،۱۱سطر،اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: -۱۱۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۹]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۲ – د
آغاز: هذا المقال حدیث صوم الوصال و خلع النعال (مبحث امر)؛
انجام: لان السکر اذا لم یجعل عذر الم یجعل دلیل عدمه (فصل فی العوارض المکتسبة)
نام کتاب و مؤلف در بالای صفحه یکم نسخه ما به خط دیگری آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۸۶گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۱۷/۵سم [ف: -۴۷۲]

● المغنی فی تدبیر الامراض و تعریف العلل و الاعراض / طب / عربی

al-muġnī fī tadbir-il amrāḍ wa ta‘rīf-il ‘ilal wa-l a‘rāḍ

طبیب، سعید بن هبة الله، ۴۳۶ – ۴۹۵ ؟ قمری

tabīb, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh (1045 - 1102)

اهداء به: المقتدی بامرالله خلیفه عباسی

کتابی است با بیانی متمایل به اختصار و تلخیص که در آن ابتدا از امراض مربوط به سر و سپس به ترتیب از امراض سایر اعضاء بدن هر کدام به نحو مستقل و مجزا در جدولی و بعد در کنار آن از علل پیدایش آنها در جدولی دیگر و آن‌گاه بلافاصله در جدول سوم از عوارض آنها و سپس با شرح بیشتری از طریقه تدبیر و علاج آن امراض بحث و گفتگو شده است.

نام مؤلف را کاتب حسن بن هبة الله بن الحسن نوشته ولی این مطلب ظاهراً سهو است از ناحیه او زیرا به موجب صریح قول ابن ابی اصیبعه در عیون الانباء (۲۵۴:۱) و حاجی خلیفه در کشف الظنون (که کتاب را نمی‌گوید به نام کیست ولی نام مؤلف را درست به دست می‌دهد) آن کس که کتابی به نام المغنی در طب نوشته و آن را به نام خلیفه عباسی المقتدی بامرالله کرده ابوالحسن سعید بن هبة الله بن الحسیناست، و به لحاظ این‌که این فقرات مطابقت دارد عیناً با صریح قول مؤلف در مقدمه این کتاب پس معلوم می‌شود قطعاً که نامؤلف ابوالحسن سعید و نام جد او حسین است که در ۱۳ جمادی الثانی ۴۳۶ق متولد شده و در ششم ربیع الاول ۴۹۵ق درگذشته و چنان‌که در ترجمه احوالش مسطور است، استاد ابن جزله مؤلف کتاب «منهاج البیان فی ما یستعمله الانسان» و «تقویم الابدان فی تدبیر الانسان» و از جمله حکما و اطبای معروف بیمارستان عضدی بوده و چندین کتاب و رساله در علم طب نوشته است از جمله کتاب «الاقناع» که مفصل‌تر از مغنی بوده و «مقالة فی ذکر الحدود و الفروق» و «مقاله فی تراکیب الادویة المحال علیها فی کتاب المغنی» و «کتاب خلق الانسان» که یک نسخه بسیار نفیسی از آن در کتابخانه رضویه محفوظ است (تحت رقم ۵۱۴۹). (غلامعلی عرفانیان)

آغاز: بسمله قال الشیخ الاجل الفیلسوف ابوالحسن سعید بن هبة الله بن الحسن ان اولی ما نطق به اللسان و ثبت برهانه فی الجنان الحمد لمدیر الازمان ... و بعد فالرغبة الی الله تعالی فی ادامة ایام من خصه من خلقه بتدبیر الامم ... و لهذا السبب جعلت قصدی فیما ذکرته فی هذا الکتاب من علم الامراض و اسبابها و اعراضها و مداواتها طریقاً متوسطا مغنیافی الاسفار عن استصحاب الکتب الکبیره مجتبناً فیه التطویل ... و قدمت ذکر الامراض علی الاسباب الفاعلة لهالظهورها و جعلت ابتداء الکلام فی الامراض الحادثه بالرأ الظاهره و الباطنه و اردفت ذلک ببقیه امراض الاعضاء علی نسق و تحقیق و ... فی ذکر الامراض الظاهره الحادثه بالرأس و مداوتها المرض: الخرار انتشار اجسام رقاق شبیه بالنخاله.

انجام: و علاج من سقی البنج القیء و شرب طبیخ التین. کمل الکتاب والحمدلله رب العالمین.

چاپ: السعودیة، دار المنهاج، تحقیق الدکتور محمد یاسر زکور، الطبعة الاولی، ۱۴۳۰ق، ۷۴۲ صفحه

[حاجی خلیفه ۱۷۵۰/۲؛ زرکلی ۱۰۳/۳؛ بروکلمان ۴۸۵:۱ (ص۶۳۹–۶۴۰) و ذیل یکم:۸۸۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن محمد بن عبدالله الحسن اللمی (؟)، تا: ۵ جمادی الاول۵۷۳ق؛ مجدول؛ تملک: محمد علی بن محمد صادق ۲۵ جمادی الثانی ۱۰۷۵، ابوبکر بن جعفر بن احمد ابوسلطان در ۹۲۷ق، محمد عمر بن عبدالعزیز، علی بن محمد بن اسدی المتطب در ۷۹۹، احمد بن محمد صیهو متطب، محمد بن حامد الخزاعی، ؟ ابی طاهر بن ابی منصور بن محمد بن فارس المتطب؛ یادداشت مطالعه محمد بن محمد بن ... لطفالله در ۸۸۸ق؛ مهر: «طاهر الحسین» ؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۰۹گ، ۲۸سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۹–۵۸۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:**الباردة الرطبة کالسموک ...
خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ تملک: محمد مدعو بالجلیل بن محمد جعفر ۱۱۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۵سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱–۲۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اخراجه لتامن بذلک حدوث البلیة و العفن.
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ۱۲ محرم۷۴۰ق؛ مجدول؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: مقوا، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱۹–۵۳۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۵۲
آغاز: برابر؛ ؛ **انجام:** فی ذکر الامراض العارضة فی الانثیین و مداواتها. المرض ذهاب شهوة الجماع ... و یشفی من الا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و ۹؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۰گ، ۲۹سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه:

۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۰۹۸]

۵. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۵۲

آغاز: الحمد لله مدبر الأزمان الذی اوجد المخلوقات بقدرته و فضل الانسان علی جمیعها بحکمته

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن امیر احمد الخراز، تا: ۳ جمادی الثانی ۸۶۲ق؛ ۱۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: -۳۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ بر پشت برگ نخست ترجمه‌ای است کوتاه از مؤلف به قلم مرحوم میرزا طاهر تنکابنی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۶ص، ۳۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۸۷۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۰۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لتامن بذلک حدوث البلیة و العفن.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۰۸گ (۶۳-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۴۰۸۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اخراجه لتامن بذلک حدوث البلیة و العفن.

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ تملک: شیخ الرئیس قاجار؛ واقف: میرزا موسی خان، ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۹-۵۳۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا کانت قوة البعض صحیحة و الحرکات سهلة و الشهوة للطعام و الشراب ثابتة، لم تبطل فلا یهولتک الأعراض الخوفة الهایلة، فان کان مع ذلک قد تقدم النضج فلا یخففها البته بل ... بانها سیکون سبباً للبحران و لاسیما اذا خلد فی یوم باحوری

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ دو بار در تهران و شیراز مقابله شده، محشی؛ ۲۱۹گ (۸ر-۲۲۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۹-۲۲۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۳۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۹۲-ف

نسخه اصل: دانشگاه لس آنجلس ۲۴ م؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۳۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۸۶

آغاز: برابر**انجام:** و کنتم علی شفا حفره من النار

کامل؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد علی، بی‌تا؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۵؛ جلد: مقوا، ۱۰۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۵۳۵]

● المغنی فی رؤوس مسائل الخلاف بین الامام الناصر للحق و سائر فقهاء اهل البیت / فقه / عربی

al-muġnī fī ru’ūs-i masā’il-il xilāf bayn-al imām al-nāṣir li-l-ḥaq w sā’ir-i fuqahā’-i ahl-il bayt

دیلمی، علی بن ابی جعفر، ق۷ قمری

deylamī, ‘alī ebn-e abī ja‘far (- 13c)

شرحی است بر مسائل فقهی مورد اختلاف بین امام ناصر للحق ابومحمد حسن بن علی بن حسن بن علی بن عمر بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب (ع) و بین سایر فقهای اهل بیت از ائمه زیدیه با عناوین «مسالة» و «فصل».این مسائل که برخی از متفردات امام ناصر می‌باشد، در کتب مختلف بدانها تصریح شده یا مؤلف، خود آنها را اجتهاداً از دیگر مسائل استخراج نموده و وجه فقهی آنرا بیان نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لا عدوان الا علی الظالمین ... سالنی بعض اخوانی ان اشرح له مسائل الخلاف

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۰۳۶؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۶۷۰ق؛ در صفحه ۳۱۱ متن نامه سلطان عمان به امام متوکل اسماعیل بن قاسم قرشی مندرج است، در ص ۳۱۲ علی بن (عاد؟) بن علی خوابی را که در اواخر شوال ۱۰۵۲ دیده نقل نموده؛ تملک: یحیی بن احمد کبسی به تاریخ شعبان ۱۱۸۲؛ ۳۱۲ص [عکسی ف: ۴-۴۲۳]

● المغنی فی شرح الموجز = شرح موجز القانون = شرح سدیدی / طب / عربی

al-muġnī fī š.-il mūjaz = š.-u mūjaz-il qānūn = šarh-u sadīdī

کازرونی، محمد بن مسعود، - ۷۵۸ قمری

kāzerūnī, mohammad ebn-e mas‘ūd (- 1358)

وابسته به: موجز القانون = الموجز فی الطب = الموجز؛ ابن نفیس، علی بن ابی الحزم (۶۰۷-۶۸۷ق)

تاریخ تألیف: ۷۴۵ق

ابن سینا، حسین بن عبدالله بن سینا (- ۴۲۷ق) کتاب جامع و مفیدی در پزشکی نگاشته است به نام «قانون» که بر این کتاب شروح و حواشی و تلخیص بسیاری نگاشته شده است از جمله علاء الدین علی بن ابی الحزم قرشی معروف به ابن نفیس (- ۶۸۷ق) آن را گزین کرده و به نام «الموجز» یا «موجز القانون» موسوم داشته است و سدید الدین کازرونی، این کتاب موجز را گزارش نموده و بنام «المغنی فی شرح ...»نامیده است که همین کتاب می باشد و مشتمل بر چهار «فن» است: ۱. فی قواعد جزئی الطب اعنی علمیة و عملیة بقول کلی؛ ۲. فی الادویة و الاغذیة المفردة و المرکبة؛ ۳. فی الامراض المخصوصة بعضو دون اخر و اسبابها و علاماتها و معالجاتها؛ ۴. فی امراض لاتختص بعضو دون آخر و اسبابها و علاماتها و معالجاتها. در تألیف آن علاوه بر

قانون، از آثار بقراط و جالینوس و همچنین دیگر شروح قانون خاصه شرح کلیات از قطب شیراز و شرح قرشی بهره برده است.
آغاز: بسمله و به نستعین،و علیه نتوکل، رب تمم بالخیر، الحمد لله الذی ابدع بقدرته جواهر عقلیة مجردة و اخترع منها أجراماً فلکیه منضدة ... اما بعد فلما کان احتیاج عموم الناس الی الاحکام الطبیة و القواعد العلاجیة
انجام: فاذا بال الدم فقد امن من الفرغ من الماء هذا اقول و انا سدید الکازرونی ... الداعین الی الفلاح ... و یکون ازاء لفضله و مکافاة لعلومه و حکمه.
چاپ: کلکته، ۸۳۶ص، ۱۲۴۹ق؛ هند، لکنو، نامی، ۱۳۰۷ق، به اهتمام: قطب الدین احمد. کاتب خاتمة الطبع: میرزا محمد مهدی
[کشف الظنون، حاجی خلیفه ۱۹۰۰/۲ و ج ۲–۵۶۷ و ۱۸۹۹:۲؛ نسخه‌های خطی پزشکی ایران ص ۲۷۲؛ معجم المؤلفین ۲۰۷/۴؛ الذریعة ۲۹۶/۲۱؛ معجم المطبوعات ۱۵۳۹/۲؛ مشار عربی ۸۷۸؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱–۲۲۶]

شرح و حواشی:
۱– تکملة الموجز؛ کازرونی، محمد بن مسعود (–۷۵۸ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۲۲
کا: ابونصر حسن بن اسماعیل طبیب، تا: ۷۵۱ق؛ این نسخه به دست یکی از شاگردان کازرونی از نسخه اصل به خط او رونویس شده و خط کازرونی که مقابله و صحت نسخه را گواهی کرده، در پایان نسخه دیده می‌شود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۶۳۳ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۹–۲۰۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۱/۴
آغاز: بالکیفیة و ینبغی ان یکون معدلا لمزاج العضو و قوامه فیبرد ما هو اسخن و یسخن ما هو ابرد علی ما یراه جالینوس ...
خط: نسخ نازیبا، کا: شرف متطبب قونوی مشهور به ابن المنشی، تا: اواخر رمضان۷۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۲۳۹ر–۲۸۰ر)، اندازه: ۲۲×۲۸/۵سم [ف: ۲۰–۱۴۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۰۴
آغاز: بسمله. قال الامام الفیلسوف المحقق علاءالدین ابی الحسن علی بن الحزم قرشی ... الفن الثالث فی الامراض؛ **انجام:** بل الاعتماد علی علامات غلبة مل خلط و ما یطهر منه فی البدن قال الشیخ فاذا ترکیت
از فن ثالث تا باب اول از فن رابع می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمود بن احمد قاضی کوهان برآآن اصفهان، تا: ۱۴ جمادی الاول۷۷۶ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «۱۲– نفیس الدین–آقسرایی»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب،۱۴۶گ،۲۹سطر،اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۱۲]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۳ ط
آغاز: بسمله الفن الثانی مشتمل علی جملتین الاولی فی احکام الادویه؛ **انجام:** .برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۷۷۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ (با احتساب برگ‌های الحاقی)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۲۴/۲–۹۹]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۷۵
آغاز: الطبیعی فوق الماء و تحت النار و هذه خفیة الاضافیة ای بالا ضافة الی الأرض
فن اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۳۷گ، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۴–۱۶۱]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۱۹
آغاز: الفن الثانی یشتمل علی جملتین. الجملة الاولی فی احکام الادویة و الاغذیة المفردة؛ **انجام:** تم شرح الفن الاول للموجز، و یتلوه شرح الفن الثانی بعون الله و حسن توفیقه.
فن دوم و سوم را دارد، سپس بخشی از فن یکم؛ خط: نسخ تحریری،بی‌کا،تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۵۰گ، ۲۳–۲۵سطر (۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۲–۲۳۷]
۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۳۷
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف با توجه به آغازآن معلوم شد؛ بی‌کا، تا: شاید قرن۸؛ قطع: خشتی [ف: –۲۳۵]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۶۸/۱
آغاز: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل مشهور به ابن الحکیم بغدادی، تا: صفر۸۰۶ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۸۹گ (۱–۲۸۹)، ۲۵سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴–۱۴۲۰]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۶۸
خط: نستعلیق، کا: علی بن شیخ محمود، تا: یک‌شنبه آغاز ذیقعده۸۳۵ق، جا: هرات؛ تملک: سلطان محمد بن محمد حسین صدقی گرگانی، محمد بن رشید الدین محمد مرشدی در کرمان؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۹۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۹سم [ف: ۱–۵۱۵]
۱۰. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** قبل تحریره صورة الاتمام و وصل تسطیره الی غایة الاختتام علی یدی افقر فقراء ... حسن بن حمید المنشی اللاهیجانی فی اول ربیع الثانی م سنه ست و اربعین فثمانمایه الهجرانی
چهار فن کامل؛ خط: نسخ، کا: منشی لاهیجانی، حسن بن حمید، تا: ۱ربیع الثانی۸۴۶ق؛ ۶۹۰ص، ۲۱–۲۷ سطر (۸×۹)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [نشریه: ۳–۳۸۴]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۹۳
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الثانی ۸۵۲ق؛ محشی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۹-۵۳۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۹۴

خط: نستعلیق، کا: امان الله انصاری، تا: ۸۵۲ق [الفبائی: -۵۳۷]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انا سعید الکازرونی [؟] هذا آخر شرح الموجز و قد جمعت خلاصة کلام الحکما ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۷۴ق، جا: ساری؛ مهر: «دکتر امیر عباس جلالی ...»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی مذهب، ۳۶۶گ (۳۶۰)، ۲۱سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [رایانه]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۴۸

خط: نستعلیق ریز، کا: [محمد] بن شریف بن شمس الدین طبیب کاشانی، تا: چهارشنبه میانه‌های صفر۸۹۳ق؛ مهر: محمد طباطبائی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۶ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۴۷]

۱۵. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقع الفراغ من تحریر الکتاب ... فی یوم الاثنین وقت غروب الشمس ثامن عشر شعبان سنه ثمان و تسعین و ثمانمایه علی ید ... ابراهیم بن محمود بن جمال الدین السواد کوهی عفی الله عنهم بفضله العمیم و لطفه الجسیم (ص ۶۰۳)

خط: تحریری، کا: سواد کوهی، ابراهیم بن محمود، تا: دوشنبه ۱۸ شعبان۸۹۸ق؛ ۶۱۹گ، ۲۶-۲۸ سطر (۱۰/۵×۱۱)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۲سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۳۱]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۰۶

آغاز: ... فی القوی الطبیعی ... الجزء الثانی، فی أحوال بدن الإنسان لأن الطبیب من حیث هو طبیب، لاینظر فی أحوال باقی الحیوان؛ **انجام:** و تأمل ایضاً ما قیل فی الباب الذی بعد هذا و هو فی خروج ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱۸۹گ، ۲۵سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۹-۱۶]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹، کامل شده در شعبان ۹۹۶؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، ۲۳۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۷/۵سم [ف: ۱-۵۱۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا بال الدم فقد امن من الفرغ من الماء هذا اقول و انا سدید الکازرونی ... الداعین الی الفلاح ... و یکون از اء لفضله و مکافاة لعلومه و حکمه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ یا اوایل قرن۹؛ تملک: محمد رشید بن عزیز الله مازندرانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۶۸۴ص، ۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۰۳]

۲۰. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۷۷

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۲۷۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۷/۵۱×۲۶سم [ف: -۴۴]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: خضر بن علی، تا: رجب۹۰۶ق؛ تملک: محمدابراهیم طبیب اردبیلی مورخ ۱۱۱۷، محمد علی طبیب مورخ ۱۱۳۵؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱-۵۶۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۲۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۹۳

آغاز: فی القتال، الفن الاول یشتمل علی جملتین، الجملة الاولی فی قواعد الجزء النظری من الطب

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین احمد بن محمد گیلانی، تا: ربیع الثانی ۹۳۰ق، جا: لاهیجان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج؛ ۲۷۱گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۷۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵ ط

آغاز: و انما سمیت بها لانتسابها الی الطبیعة و هی المبدأ الاول لحرکة ما هی فیه؛ **انجام:** و الصلوة و السلام علی من هول اعدل الناس مزاجاً و افضله نسباً ... و اقواهم دیناً المصطفی صلوة یکون زاء و مکافاة لعلومه و حکمه و علی آله و اصحابه و سلم تسلیماً کبیراً کثیراً دائما.

خط: نستعلیق، کا: سلیمان، تا: ۱۵ ذیحجه ۹۳۹ق؛ محشی به نقل از شرح آقسرائی، شرح قانونچه، صحاح، بعضاً از میر شریف، کامل الصناعه مجوی ارجانی، شرح قانونچه ملاحسین استرآبادی؛ یادداشتی از بهاءالدین که طی آن کتاب را به آخوند ملا ابوطالب بخشیده مورخ ۱۲۱۵ با مهر «عبده بهاءالدین» (مربع)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۱۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۴/۲-۱۵۲]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۶۰-۵۱/۲۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمود درجولی، تا: شوال۹۴۳ق، جا: لاهیجان؛ محشی؛ ۲۵۷گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۸-۴۴۴۸]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی۹۵۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۴/۸سم [ف: ۱۹-۵۳۹]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰۸]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲-۶/۱۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قرص الکاکنج نافع من اوجاع الکلی والمثانه وبول الدم ... یلق ویعجن تعقید العنب و ... الشوبه منها لیس الی ثلا ثة والله اعلم ... والسلام علی من اتبع الهدی ودین الحق.

جلد اول و دوم (فن اول وثانی)؛ خط: نستعلیق، کا: بنیاد شیروانی، تا: ۹۸۰ق، جا: قزوین؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ تملک: قوام الدین حسین حسینی افطسی؛ جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۴۸]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۴۴

آغاز: و معلوم ان مساس الحاجة الیه اشد منه الی غیره لان استکمال النفس الناطقة الذی هو الترقی من العقل الهیولانی المستفاده؛ **انجام:** قال الشیخ الفرق بین الکلب الکالب و غیر الکالب ... من غصة الکلب الکلب التفسح فانه ان احل ...

از آغاز تا اواسط فن چهارم؛ خط: نسخ شکسته، بی‌کا، تا: ۹۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ملا محمد قاسم حکیم بن ملا محمود طبیب گیلانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۳۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه پایان ربیع الاول ۹۸۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۵۹گ، ۲۰سطر (...×۲۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۷-۲۷۹۲]

۲۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۱

آغاز: ... الفن الثانی یشتمل علی جملتین. الجملة الاولی فی احکام الادویة و الاغذیة؛ **انجام:** برابر

جلد دوم، از آغاز فن دوم تا پایان کتاب؛ خط: نسخ مخلوط به نستعلیق، کا: رستم بن ملکشاه تفرشی، تا: جمادی الثانی ۹۸۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۳سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۳۶]

۳۰. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی آله و اصحابه و اتباعه و سلم تسلیما کثیرا

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۹۸۸ق؛ ۶۵۲گ، ۲۲-۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۰ و ۹۹۱ق؛ ۳۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۳۰۹]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: محمد علی بن مرحوم امیر محمد صفی حسینی کاشانی مورخ ۱۱۷۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۶۹]

۳۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون ازاء لفضله و مکافاة لعلومه و حکمه. و علی آله و اصحابه و اتباعه و سلم تسلیماً کثیراً و الحمد ... و یتلوه الفن الرابع ...

فن‌های ۱و ۲و ۳؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۴۳گ (۳۴۴پ-۳۸۶ر) [ف: ۱-۲۳۶]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قریب مما ذکرنا سالفاً یؤخذ من السرطان شدید المنفعة ...

تا بخشی از فن ۴ را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ»، محشی با نشان «۵» و غیر آن؛ تملک: محمد هادی طبیب إبن ابی البقاء با مهر «محمد هادی ...» (مستطیل)، محمد حسین بن محمد باقر، احمد علی عبداللهی «نوا»؛ مهر: «کلب آستان خیر البشر مظفر جلال ...» (دایره)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۲سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳۴-۵۸۷]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۶

از دیباچه تا نیمه یکم باب ۵ فن ۴ است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ در پایان فن سوم امضای شیخ بهایی دیده می‌شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۲۹گ، ۲۵سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۶۰۴]

۳۶. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۱۲گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [نشریه: ۵-۳۳۸]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تاریخ ۸۴۶ق در برگ پایانی نسخه آمده که نادرست و ساختگی است؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۳۳گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۵/۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۸-۳۰۵]

۳۹. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** دواء الذراریح ... یسحق الجمیع ناعما و خصوصا الدرار ... و یقرص اقراصا فی قدر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۷۵۵ص، ۲۳-۲۴ سطر (۶/۵×۷)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

۴۰. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۶

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. قال الامام الفاضل قدوة الحکماء و زبدة الاطباء الشیخ؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و اله الطیبین الطاهرین و رضی الله عن الصحابة اجمعین و الحمدلله رب العالمین بلغ مقابلة الی هنا

فن ۳ و ۴؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۴۷۱گ،

۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

۴۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۴ - ب

شرح فن ۱ و ۳ است، یادداشت ۱۰۹۲ در پایان هست به همین خط؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، عبدالحکیم، تا: قرن ۱۱، جا: اصفهان مدرسه جده؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳۸گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: -۴۷۲]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۹۲

فن دوم و سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۸۰گ، ۱۱سطر (۱۳×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۷-۲۰۰]

۴۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۳۵

آغاز: منه الی غیره لان الاستکمال النفس الناطقة ... و سمیته بکتاب المغنی فی شرح الموجز؛ **انجام:** لجمیع الحیوانات، و البر بما امکن. و الله ولی التوفیق. تمت الفن الاول من الفنون الاربعة من کتاب شرح الموجز بعون الله ...

تنها «فن» یکم است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام (آغاز کمی از دیباچه افتاده)؛ محشی، مقابله شده؛ مهر: «یا نبی الهاشمی ۱۲۲۹» (چهارگوش)؛ ۸۹گ، ۲۰سطر (۱۲/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۲۳۸]

۴۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۶۷

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف حسینی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۴۱۰گ، ۱۹و۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۱۳۶]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۸۶

آغاز: ... الشریانان اللذان علی الصدغین و اللذان خلف الاذنین فایها وجدا شد نیضا؛ **انجام:** اما لتشبثه بالعضو تشبث السرطان بما یصده و اما بصورته فی استدراته فی الاکثر مع لونه و حدوث عروق کالارجل حوله

بخش دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۸-۲۶۴]

۴۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۲۱

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۴۶۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۱۷]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیکون الکتاب مغنیا عن مطالعة الکتب المطولة و الله اعلم بالصواب.

تا اول فن ثالث است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۵۳۸]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۳۱

انجام: و مجاهد تها فیه اکثر مما فی الزقی و الطبلی فیکون اللحمی ارذأ منهما و منهم من ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۴-۱۹۸]

۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۰ و۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری، ۳۳۹گ، ۲۳ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۵-۶۱۵]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: عبدالله بن سلیمان معروف بالهلیس به تاریخ اواسط جمادی الثانی ۱۰۹۱، سید مهدی حسینی لاجوردی؛ روی برگ اول معمایی است پزشکی در یازده بیت از محمد بن عبدالله بن سلیمان و به خط وی؛ ۳۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۶-۴۵]

۵۱. یزد؛ یزدی، شرف الدین علی؛ شماره نسخه:۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۴۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۱۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۲۸۷گ [فیلمها ف: ۱-۳۸۴]

۵۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلاجه اصلاح ذلک العضو و تقویة الدماغ لیلا یقبل الا بخرة من ذلک العضو بسهو له

فن ۱ و ۲ و ۳، آخر کتاب ناقص است، مقداری از فن ثالث و تمام فن رابع. در ص ۳۲۲ -۳۴۵ شرح الموجز ابن نفیس است در معالجات امراض به همین خط و باید دنباله همین کتاب باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ ذیقعده۱۰۰۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲۲ص (۱-۳۲۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [نشریه: ۳-۳۳۵]

۵۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۹۲

دارای فن سوم کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین علی بن قوام الدین حسین حسنی حسینی انجوئی طباطبائی، تا: پنج‌شنبه۲۰ ربیع الاول۱۰۱۲ق، جا: بیجاپور؛ مصحح، محشی؛ تملک: حسن موسوی به تاریخ ۱۲۹۶ در مدرسه بیداباد (اصفهان)؛ مهر: «عبده محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: -۷۰]

۵۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۵

از جزو ۲ از جزوهای نظری سپس فن دوم در احکام ادویه و اغذیه مفرده تا مومیا؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد تقی بن رفیع الدین غفاری کاشانی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: کاشان؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵-۶۰۸]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن میرحسین لاهیجی، تا: ۱۰۱۴ق [رایانه]

۵۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** یجب ان یعتقد الطبیب خمس خصال العفو من الذنب ... و البر ما امکن و الله ولی التوفیق تم شرح الفن الاول للموجز و یتلوه شرح الفن الثانی و الرابع
شرح فن اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ شوال۱۰۱۹ق؛ مجدول؛ تملک: مرتضی قلی طبیب نوری الشهیر به حاج حکیم باشی و ملقب به سلطان الاطباء در دارالاسلام بغداد به تاریخ ۱۲۸۵؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۱۷۹]

۵۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۶۹
خط: نستعلیق، کا: میرمحمد بن ملااحمد بن فاضل بن شیخ فضل الله فاضل فومنی قمی، تا: ۲۳ ربیع الاول۱۰۲۰ق، جا: لاهیجان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد سهیل بن آقا بیک لارستانی در غره جمادی الاول ۱۰۵۱؛ اندازه: ۱۶×۳۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۸۷]

۵۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، کا: محمد نصیر بن محمد تقی طبیب قزوینی، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۲۳ق؛ مصحح؛ مهر: کاتب «و بالله کفی نصیرا، سنه ۱۰۸۰» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۳۰۰گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۳۶]

۵۹. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** من تسوید هذا الکتاب المسمی بسدیدی فی علی الابدان قبل الزوال فی (وصال شده) من الاحد فی عاشر شهر رجب المرجب ختم بالخیر و الطرب سنه ثمان و عشرین و الف من الهجریه ... و انا العبد ... اسماعیل بن احمد اللتکوهی ... حشر هما مع الابرار
خط: نسخ، کا: لتکوهی، اسماعیل بن احمد، تا: یک‌شنبه ۱۰ رجب۱۰۲۸ق؛ صفحات ۱۷۹-۱۸۰ نانویس است؛ ۷۹۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه نظر بن شاهرضای جیلانی، تا: ۱۰۳۱ق؛ تملک: محمد صادق بن محمد مهدی به تاریخ ۱۳۰۲، محمد باقر بن عبداللطیف هلالی؛ مهر: «محمد باقر العلوی»، «گل گلشن انبیا احمد است ۱۲۱۸» (بیضی)، «یا احمد ۱۲۱۸» (بیضی)، «محمد تقی» (چهارگوش)، «بنده شاه نظر اولیاست» (بیضی)؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [رایانه]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی ید العبد عبدالله احمد الاحسائی ...
کامل؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن احمد احسائی شیرازی، تا: ۱۰۴۵ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۵۳۸]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۲۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لذلک قد اعتمد علیه فی اکثر المواضع کل الاعتماد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۵۲ق؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۵۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۹-۵۳۶]

۶۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۸
از آغاز تا پایان فن اول؛ خط: نستعلیق، کا: رازی، علی بن دورمش، تا: ۲ جمادی الثانی۱۰۶۱ق؛ تملک: محمد بن عبدالعلی، مسیح طالقانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: -۶۶۶]

۶۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۲
جلد اول کتاب و مقدمه شارح را ندارد؛ خط: نسخ، کا: جلال الدین محمد بن ابراهیم طبیب رازی طهرانی، تا: ۲۴ رمضان۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۳۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۵-۲۷۱]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** جوف الضراء و لذلک قد اعتمدت علیه فی اکثر المواضع کل الاعتماد. اذ قالت خدام فصدقوها ×× فان القول ما قالت خدام (حذاما)
خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمدزمان همدانی، تا: شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۰۷۲ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۶۳
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۳۲]

۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۴۹
شرح فن اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: سه‌شنبه۲ رجب ۱۰۷۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد ابراهیم حسینی مرعشی به تاریخ ۱۲۰۰ در کربلا؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۰-۴۹]

۶۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حاجی عسکر متخلص به ملت پسر حاج عنایت الله قمی، تا: سه‌شنبه ۲۶ ذیقعده۱۰۷۸ق؛ محشی با نشان «نفیسی» و جز آن؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۲۱ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۵-۶۱۵]

۶۸. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب علی ید اقل الخلیفه بل لاشیئ فی الحقیقة المحتاج الی عفو رب الغنی غلام علی فی ۲۹ شوال ۱۰۷۸من الهجریة النبویة. الهی چنان کن که انجام کار ×× تو خشنود باشی و ما رستگار
چهار فن کامل؛ خط: نسخ، کا: غلامعلی، تا: ۲۹ شوال۱۰۷۸ق؛

صفحات ۱۴۹–۱۵۵ و ۳۱۷–۳۲۳ سفید است؛ ۷۶۲ص، ۲۲ سطر (۶/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [نشریه: ۳–۳۸۴]

۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی الله و اتباعه و سلم تسلیما کثیراً.

خط: نستعلیق، کا: ایامل گاندهی، تا: ۱۰۸۵ق، جا: لاهور؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۴۵گ، ۱۹سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۹–۱۴۰]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۹۷

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ذیحجه۱۰۸۵ق؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: میشن، ۳۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۴/۴سم [ف: ۱۹–۵۳۹]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۴۹

انجام: و صدق اللهجة و الرحمة بجمیع الحیوانات و البر بما امکن و الله ولی التوفیق تم شرح الفن الاول للموجز و یتلوه شرح الفن الثانی بعون الله ... و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

از ابتدا تا پایان فن اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۰۸۸ق، جا: اردستان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۰۳گ، ۲۲–۲۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۱۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۱۸

همان نسخه بالا [مؤید: ۱–۲۷۷]

۷۲. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۴۱

آغاز: قال الشیخ الامام الحبر الکامل علاء الدین علی ابن ابی الحزم القرشی المتطبب صیغة تفعل؛ **انجام:** ادویة اخری مما جربناه ... قال و بلغنی ان قوما اقتصرو علیها و حدها فما توافی فی آخر الامر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ محشی منقول از علاء الدین سلمه الله، قاموس، شیخ آملی، مصادر، علامه، اقسرائی، سدیدی، منه س ر ه، ش ق ع، ق؛ مهر: «محمد رضا ساوجی» (بیضی)، «محمد رضا ابن ابوالقاسم»؛ اهدایی: شریعتمدار ساوجی؛ جلد: تیماج، ۳۸۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [اوراق عتیق: ۲–۴۸۱]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۹۹–۳۱/۷۹

آغاز: بسمله قال الامام الفاضل قدوة الحکماء ... القرشی رحمه الله الفن الثالث فی الامراض المختصة بعضو عضو ... اقول قد تحقق فی شرح الفن الاول من هذا الکتاب معنی المرض؛ **انجام:** اقول وانا سدید الکازرونی هذا آخر شرح الموجز وقد جمعت فیه ... واصحابه واتباعه وسلم تسلیماً کثیراً.

ج ۲؛ کا: اسماعیل بن حاجی محمد امین خاتون آبادی، تا: منتصف ربیع الثانی۱۰۹۰ق؛ مصحح؛ تاریخ تألیف اوایل محرم ۷۴۵ ق درج شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸–۴۴۴۸]

۷۴. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۸۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطعه‌ای از شرح می‌باشد بدون آغاز و انجام و باید تحقیق شود؛ ۲۷۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: –۴۸]

۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما التقطت من القرابادینات المعتمد علیها لیکون مغنیا عن مطالعة الکتب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: احمد معتمد ریاضی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۲۹سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴–۱۱۲۷]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۹

کامل (تقریباً)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۹–۵۳۸]

۷۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۲۱

خط: نسخ، کا: حکیم محمد باقر پسر حاجی محمد زمان شیرازی، تا: قرن ۱۲؛ مهر: مصطفی اعتماد الاطباء مورخ ۱۳۲۴؛ تملک: میرزا محمد هادی طبیب اصفهانی در ۱۰ ربیع الاول ۱۲۷۸ در اصفهان، میرزا محمد علی پسر میرزا محمد پسر میرزا محمد هادی اصفهانی در ۱۳۲۳ [نشریه: ۷–۲۹۶]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۹

از فصل پنجم از باب اول از مقاله اول از قسم اول در کلیات تا پایان شرح باب چهارم از مقاله اول از قسم اول نظری را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۲۲۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲۰–۱۵۴]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۶۴

آغاز: و انما یظهر لونه فی العین لصفاء لونه و سطوع بیاضه و شدة قربه من الدماغ فیکون نفوذ الدم الیه اکثر؛ **انجام:** الباب السادس فی السموم و الاحتراز عنها و انما عد السموم من الامراض العامة لانها یفسد امزاج جمیع البدن بصورته النوعیة.

مشتمل بر فن سوم و مقداری از فن چهارم که درصحافی برخی از برگ‌ها جابجا شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰–۱۳۰]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۵۶

آغاز: قال الشیخ الامام علاء الدین علی بن ابی الحزم المتطبب صیغة تفعل ههنا للمبالغه مثل تقدس و تمجد قد رتبت هذا الکتاب علی اربعة فنون الترتیب وضع کل شیء فی موضعه

بخشی از فن اول؛ خط: نسخ بشیوه ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۷۴ص، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۹–۴۷]

۸۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: هندی، ۲۴۸گ، ۲۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵–۶۱۵]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۱

خط: نسخ، کا: حکیم محمد باقر پسر حاجی محمد زمان شیرازی،

تا: قرن ۱۲؛ تملک: میرزامحمد هادی طبیب اصفهانی در ۱۰ ربیع الاول ۱۲۷۸، مصطفی بن میرزا محمد علی بن میرزا محمد بن میرزا محمد هادی طبیب در ۱۴ذیقعده ۱۳۲۳؛ مهر: اعتماد الاطباء؛ جلد: تیماج، ۳۱۸گ، ۲۱سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [سنا: ف: ۲-۷۱]

۸۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۰۶

آغاز: قال المصنف الفن الرابع فی الامراض التی لایختص بعضو دون عضو بل اما أن یعم البدن کله کالحمیات؛ **انجام:** برابر

مشتمل بر شرح فن چهارم؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن سید نظام الدین محمد طبیب حسینی، تا: سلخ ذیقعده۱۱۰۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۰]

۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** شعر اذا قالت خدام صد قوها. فان القول ما قالت خدام.

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن عرف محمد رمضانی بن خلیفه، تا: ۱۱۰۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۴۳گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۵-۴۶]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۰۵

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، با تاریخ ۱۱۱۰ق؛ مصحح؛ تملک: محمد امین دفتری به تاریخ ۱۱۸۱ با مهر «دایم امان حقده محمد امین اوله» (دایره)، میر سلیمان به تاریخ ۱۱۱۰ با مهر «سلیمان» (بیضی)؛ مهر: «محمد مهدی کنده شد بر دل» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۳۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۴-۹۴]

۸۶. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی۱۱۱۳ق؛ ۱۷۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۱۴۴]

۸۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۳

آغاز: برابر

دارای فن اول و دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد رضا تفریشی، تا: با تاریخ ۱۱۱۷ و ۱۱۱۹ق، پایان جزء اول و پایان جزء دوم نام کاتب پاک شده و بجای آن نام حبیب الله شاطر ملقب به درویش نوشته است، جزء اول جمادی الاول ۱۱۱۷ و جزء دوم پنجم ربیع الاول ۱۱۱۹ق(احتمالاً نسخه به دو خط می‌باشد)؛ تملک: سید علی بن سید محمد حسینی قمی، حبیب الله شاطر؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۳۴]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۹

خط: نستعلیق، کا: ولی الله تنکابنی، تا: یک‌شنبه ۱ محرم۱۱۴۲ق، جا: شاه جهان آباد؛ کاتب آن را در نزد محمد تقی ضریر می‌خوانده، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۰۲گ، ۱۹سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [سنا: ف: ۱-۲۵۵]

۸۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۲۵

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین بن شاه حسین طالقانی گیلانی، تا: ۱ ذیقعده۱۱۶۸ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۵۳

آغاز: بسمله. قال الامام الفاضل قدوة الحکماء علاءالدین علی بن ابی الحزم القرشی الفن الاول [کذا] فی الامراض

از ابتدای فن ثالث تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ذیحجه۱۲۱۳ق؛اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۴]

۹۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۷۸

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رضوی، اکبر علی بن یار علی، تا: شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۱۴ق، جا: در روستای او هروزه ازدیهای حسام پور سکار بهرانح، برای محمد کاظم علی خان؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۵/۵) [ف: ۱۴-۳۹۱۹]

۹۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد شنشایی، تا: ۱۲۱۶ق، جا: قصبه تعالها لاهیجان؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۶۶گ، ۲۸سطر (۱۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۹-۴۴۷]

۹۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به ثقتی. قال المصنف رحمه الله علیه الفن الرابع فی الامراض التی لایختص بعضو دون عضو؛ **انجام:** اقول و انا سدید الکازرونی هذا آخر شرح الموجز و قد جمعت خلاصة الکلام. قدتم بالخیر فی سنه ۱۲۲۳

فن ۴؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۷۱ص (۷۷-۱۴۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۳۴۷]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقد آمن من الفرع من الماء و الله اعلم ... سنه ۱۲۳۱

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی بن آقا محسن، تا: شنبه ۳ رجب۱۲۳۱ق، جا: شیخان، به نام میرزا رجب؛ واقف: قائم، بهمن ۱۳۱۶؛ ۲۴۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۳×۳۰/۳سم [ف: ۱۹-۵۳۷]

۹۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یجمع الادویة مسحوقة الشربة من مثقال الی در همین مع الورد المربی.

از ابتدای کتاب تا پایان فن دوم و مذیل به دو برگ فارسی در دانستن طبایع می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صادق خبوشانی فاروجی، تا: ۲۶ ذیحجه۱۲۳۱ق؛ تملک: ابوالحسن واعظ در رجب ۱۲۳۸ با نقش «الداعی الی الله ابوالحسن ۱۲۳۲»، ابوالحسن بن ابوالحسن؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۶۶]

۹۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۸۱

آغاز: بسمله، قال الامام الفاضل و الفیلسوف المحقق علاء الملة و

الدین ابوالحسن علی بن الحزم القرشی المعروف بابن النفیس رحمة الله الفن الثالث فی الامراض المختصة بعضو عضو ... اقول قد تحقق فی شرح الفن من هذا الکتاب معنی المرض و السبب و العلامة؛ **انجام:** و السلام علی من اعدل الناس مزاجا و افضلهم نسبا و امتزاجا و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین.

از «الفن الثالث» تا پایان «الفن الرابع» است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صادق خبوشانی فاروجی، تا: پنج‌شنبه دهه اول شعبان۱۲۳۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه نواب؛ مهر: «الداعی الی الله ابوالحسن ۱۲۳۲»؛ تملک: ابوالحسن بن ابوالحسن؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۶۳]

۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۱-۱/۱۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذا بال الدم فقد آمن من الفرع من الماء والله اعلم بالصواب وإلیه المرجع والمآب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یکشنبه ۲۳ جمادی الثانی۱۲۳۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۳۳۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۴۷]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۰۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم شرح الفن الاول للموجز فی التاسع و العشرون من شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۴۶.

خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۱۰]

۹۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۶

خط: نستعلیق، کا: طبیب موسوی، محمد میرزا بن محمد تقی، تا: شنبه ۴ شعبان۱۲۶۱ق؛ محشی با نشان «ابوحیان عفی عنه»؛ تملک: مهدی بن خلیل حسینی؛ مهر: محمد بن محمد تقیموسوی؛ ۲۱۴گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۶۶۶]

۱۰۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۲۴

خط: نستعلیق، کا: محمد سلیم بن ملا محمد رضا قاضی، تا: رجب۱۲۷۵ق؛ مهر: «عبد الغفور»؛ اهدایی: حسین تراب یزدی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۹سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۰۴]

۱۰۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۰۸

جلد ۲، فن سوم تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم علی آبادی، تا: یک‌شنبه ۱۷ جمادی الاول۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۰۶]

۱۰۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۰۹

ج ۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم علی آبادی، تا: یک‌شنبه ۱۷ جمادی الاول۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۶]

۱۰۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۴۶/۱

آغاز: برابر

تنها شرح فن اول؛ خط: نسخ، کا: حسن بجنوردی، تا: ۲۲ ذیقعده۱۲۹۷ق، جا: مشهد رضوی مدرسه باقریه؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۴ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۵۰]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۲۷

انجام: و لاینبغی ان یتعرض لهذا النوع.

از ابتدای فن سوم تا اوایل مبحث طفره (از امراض چشم)؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ دارای یک سرلوح منقش، مجدول؛ واقف: رضا زنجانی، تیر ۱۳۳۶؛ جلد: مقوا [ف: ۱۹-۵۳۹]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۶

آغاز: بسمله قال الحکیم الکامل و الطبیب الفاضل اوحد؛ **انجام:** و الله ولی التوفیق تم شرح الفن الاول

شرح فن اول فقط؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۵۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۵۴۰]

۱۰۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۶۹

آغاز: الاوتی بها الکلام الجزئی؛ **انجام:** و خبازی و شعیر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اوراق پریشان؛ ۹۲گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۲۳]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۷۴-۱۱/۷۴

آغاز: الاجزاء الارضیة ان تحرقها ونرقب الی اسفل والصفراء لا عنها شی یعتدبه لوجوه احدها لطافتها وقلة الاجزاء الارضیة؛ **انجام:** من اعضاء للمزاج المرض بل یستلذه اللهم الا اذا استعبد المزاج المرض ... وقیل إن علة ذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: گالینگور، ۳۶۱گ، ۲۵-۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۴۸]

۱۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸

آغاز: ... لما قال فی شرح القانون و کنت من اهل بیت؛ **انجام:** و الالاء ربنا عمت و الحمد علی نواله و الصلوة علی محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۲گ، ۳۱سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۹-۱۰۳]

۱۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۲

آغاز: الباب الثانی - الادویة المرکبة اما المرکبات الغربیة التی لا تستعمل نادرا؛ **انجام:** عشرین مثقالا یجمع الادویه مستحوقه من مثقال للی در مین مع الورد المربی و الله اعلم.

بخش کوتاهی از مباحث فن دوم در ادویه مرکبه را در بر دارد. فصولی از کتاب که در نسخه آمده عبارتند از: حبوب مسهله، معاجین، شراب‌ها، لعوقات، حقن و شیافات، اقراص، سفوفات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷گ (۲۷۹-۲۹۵)، ۲۱ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۱۷۳]

۱۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۲۰

انجام: فاذا بال الدم فقدامن من الفزع من الماء هذا، اقول و انا السدید الکازرونی: هذا آخر شرح الموجز قد جمعت فیه خلاصة ... و پس از ذکر نام کتابهایی چند در پزشکی و مؤلفان آنها ... و

علی آله و اصحابه و اتباعه تسلیما کثیراً ... و افضلهم جرماً یوم الاثنین وقت العصر سبع عشر جمادی الاخری سنة(زیر وصله صحافی رفته است) فی بلدة لاهیجان عمرت ببقاء و الی هنا ... و انا الفقیر الراجی عفور بی الرحیم حسین بن حسن آقا المتطبب اللنگرودی عفی الله عنهما

خط: نستعلیق خوب، کا: حسین بن حسن متطبب لنگرودی، تا: دوشنبه ۱۷جمادی الثانی، رقم سال به زیر وصله صحافی پوشیده شده است؛ تملک: محمد باقر طبیب ابن شیخ علی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۴۰۵گ، ۱۹سطر (۱۱/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۱–۹۷]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۶۰

آغاز: برابر

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن ابراهیم قاضی بیک، اسماعیل بن محمد، محمد بن علی بن امرالله، محمد حسیب کاملی زاده؛ مهر: «المتوکل علی الله میرزا محمد» (مربع)؛ ۲۲۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴۴–۱۵۸]

۱۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله الذی هدانا لهذا ... تم الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نسخ، کا: علی بن ابواسحق شیرازی، بی‌تا [رایانه]

۱۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۱۰

آغاز: و مختارا لابن هبل و جامع المالقی؛ **انجام:** علی بن حسین الطبیب العاملی الکرکی عفی عنهما آمین

خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین طبیب عاملی کرکی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً.

نسخه کهن و نفیس است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۶۶ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۲–۹۸]

۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۲۱/۱

آغاز: و بعد حمد الله و الثناء علیه ... هذا الکتاب هو ثانی الکتب التی صنفناها فی الطب التی الاول منها هو فی الاحکام الکلیة ... و الثانی منها هو هذا الکتاب المجموع فی الادویة المفردة؛ **انجام:**و اذا مضغ بالملح و ابتلع قطع اللعاب السائل ... قریب الاحوال من الا ینسون حاریابس فی الثالثة و قیل فی الثانیة یطرد.

جلد دوم و مشتمل بر دو مقاله می‌باشد: المقالة الاولی: فی القوانین الطبیعة التی یجب ان تعرف من امر الطب، در ۶ فصل، المقالة الثانیة: فی قوی الادویة و الاغذیة المفردة الجزئیة در چهار لوح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۳۳گ (۲پ–۱۳۴پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۰–۹۵]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اوالحراره یوجب غلیانی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [الفبائی: –۵۳۷]

۱۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۴]

● المغنی فی الضعفاء / رجال / عربی

al-muġnī fi-ḍḍu‘afā’

ذهبی، محمد بن احمد، ۶۷۳ – ۷۴۸ قمری

zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275 - 1348)

در معرفی و شناخت راویانی که، به نظر ذهبی «ضعفاء» نامیده شده‌اند، به نحو بسیار مختصر ضمناً کتاب مشتمل است بر ذکر کذابین و وضاعین و متروکین و جمعی از مجهولین. ذهبی اسامی این اشخاص را، از کتاب بخاری، ابی زرعة، ابن حاتم، نسائی، ابن خزیمة، عقیلی، ابن عدی، ابن حبان، دار قطنی، دولابی، حاکمین، خطیب وابن جوزی، جمع نموده است.

آغاز: بسمله، قال الشیخ الامام الحافظ شمس الدین ابوعبدالله محمد بن احمد ... الحمدلله العادل فی القضیة الحاکم فی البریة الذی قضی علی الخلق بالسهو و النسیان و حرم علیهم الکذب و البهتان ...

چاپ: حلب، دار المعارف، محقق: نورالدین عتر، چاپ اول، دو جزء، ۱۳۹۱ق.

[الوافی بالوفیات ۱۶۴/۲؛ کشف الظنون ۱۷۵۰/۲؛ هدیة العارفین ۱۵۵/۲؛ زرکلی الاعلام ۲۲۳/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اخر کتاب المغنی، و الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله ... و لا حول و لا قوة الابالله العلی العظیم

نسخه اصل: کتابخانه احمدیه حلب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً اواخر قرن۸؛ محشی منقول از کتاب «الترغیب و الترهیب» حافظ، زکی الدین ابن عبد العظیم بن عبد القوی منذری؛ ۱۷۷گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۱–۱۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابوالصلاح النخعی عن همام بن الحرث اسمه سلیمان ضعفه القطان.

از ابتدای کتاب تا اواسط باب کنی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۱۶۹گ، ۱۷–۲۴ سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۸–۱۱۷] و [ف: ۲۷–۲۴۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الحافظ عبدالغنی وقایعی فی هذا الباب و صلی الله علی محمد و آل محمد اجمعین.

خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: صفر۱۳۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ جلد: مشمع، ۱۷۳گ، ۲۳سطر،

اندازه: ۲۰×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۱۷] و [ف: ۲۷-۲۴۷]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۷۵-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اخر کتاب المغنی، و الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله ... و لا حول و لا قوة الابالله العلی العظیم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به نقل از الترغیب و الترهیب منذری؛ از نسخه کتابخانه مدرسه احمدیه حلب؛ جلد: گالینگور، ۱۷۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۳۱۴]

● المغنی فی علمی النحو و التصریف / نحو / عربی

al-muġnī fī ʻilmayi-n naḥw wa-t taṣrīf

یمینی، منصور بن فلاح، - ۶۸۰ قمری

yamanī,mansūr ebn-e fallāh (- 1282)

تاریخ تألیف: محرم ۶۷۲ق

قواعد نحوی را به‌طور بسیار مفصل و مستدل در چهار جلد نوشته است. مؤلف را کتاب دیگری است به نام«الکافی فی اصول الفقه». کتاب مفید و پرثمری است، جلد اول آن شامل دو «امر»: ۱) در تشویق بر آموزش علم نحو، ۲) در بیان اصطلاحات نحویین. پس از آن چند بحث درباره کلام و کلمه، سپس باب اعراب که مشتمل بر نه«بحث» می‌باشد؛ باب تقسیم اسم معرب؛ باب تثنیه؛ جمع مذکر سالم؛ باب تأنیث، ذکر مرفوعات ... تا آخر باب تمیز؛ جلد دوم آن از اول باب مستثنی تا آخر فرق بین صفت و حال را دارد؛ جلد سوم تا باب اماله؛ جلد چهارم تا مباحث مشترکه.

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام السعید العلامه ... الحمدلله حق حمد نعمته و الصلاة علی نبی رحمته و علی صحبه و عترته و بعد فلما کان هذا العلم من اهم فروض الکفایات اذهو آلة یتوصل بها الی معرفة کتاب الله ...

چاپ: بغداد، محقق: عبدالرزاق عبدالرحمان اسعد الیمنی، مطابع دار الشؤون الثقافة العامة، چاپ ۱، ج۳، ۱۹۹۹م.

[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۲/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ انجام در «الفرع الخامس فی تبعیة الصفة لموصوفها فیها من الاعراب» افتاده؛ تملک: ابن حسین عبدالصمد الشریف عبدالرزاق مکی در ۱۰۱۹، عبدالرزاق رضوی در ۱۰۸۰، عبدالحی بن عبدالرزاق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۴۶گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۶-۳۲۶]

۲. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۰۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۸۰۲

آغاز: برابر

شامل جزء اول و دوم آن است که این بخش دوم آن ناتمام است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ گویا با واسطه از روی نسخه‌ای استنساخ شده است که هندوشاه بن سنجر بن عبدالله صاحبی در شوشتر در غره ربیع الثانی ۶۱۷ق آنرا نگاشته است؛ تملک: محمد تقی بن آقا محمد رضا؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۷ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۲۷/۵سم [ف: ۳-۹۳۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الله تعالی و قد خاب من دساها أی دسسها و قال تعالی ثم ذهب الی أهله یتمطی أصله یتمطط فی أحد الوجهین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۸۵ق، جا: کربلا صحن امام حسین؛ ۳۱۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۱۲۹]

● المغنی فی النحو / نحو / عربی

al-muqnī fi-n nahv

زمخشری، محمود بن عمر، ۴۶۷ - ۵۳۸ قمری

zamaxšarī, mahmūd ebn-e ʻomar (1075 - 1144)

اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۵۳/۷

آغاز: بسمله الکلمه لفظ وضع لمعنی مفرد و هی اما اسم کرجل و اما فعل کضرب و اما حرف کقد لان الکلمه؛ **انجام:** انجام موجود: علی ضریب متصل و منفصل

از اول تا «عطف بالحروف و مبنی» را داراست؛ کا: محمد بن احمد، تا: با تاریخ۸۹۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرم، ۲۲گ (۲۱۴پ-۲۳۵ر)، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [دو کتابخانه اراک: -۸۱]

● المغنی فی النحو / نحو / عربی

al-muqnī fi-n nahv

جاربردی، احمد بن حسن، - ۷۴۶ قمری

jārbardī,ahmad ebn-e hasan(- 1346)

در سه باب: الاسم، الفعل و الحرف.

آغاز: بسمله؛ الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد و هی اما اسم کرجل و اما فعل کضرب و اما حرف کقد

شرح و حواشی:

۱- شرح المغنی فی النحو؛ میلانی، محمد بن عبدالرحیم (-۸۱۱)

۲- شرح المغنی فی النحو (مختصر)؛ سهروردی، محمد امین بن عبدالرحمن (۱۲۵۲-۱۳۲۰)

۳- حاشیة شرح مغنی اللبیب

۴- شرح مغنی جاربردی

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** خاوی المخترق و هو قلیل

خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳سطر [ف: ۵-۱۷۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۳/۸-۵۲/۹۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۶/۲ - ۵۲/۹۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: زین الدین بن شریف محمد فوزی ... بهاردین، بی‌تا؛ در آخر نسخه یادداشتی در سال ۱۲۳۷؛ ۱۴گ، ۲۲-۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۷]

● **مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب** / نحو / عربی

muġn-il labīb ʻan kutub-il aʻārīb

ابن هشام، عبدالله بن یوسف، ۷۰۸ - ۷۶۱ قمری

ebn-e hešām,ʻabd-ol-lāh ebn-e yūsof (1309 - 1360)

اهدا به: آقا میرزا علی

تاریخ تألیف: ذیقعده ۷۵۶ق؛ محل تألیف: مکه مکرمه

به‌طوری که مؤلف خود در آغاز دیباچه کتاب مغنی شرح داده است به سال ۷۴۹ق کتابی در فن اعراب هنگام اقامت خویش در مکه تألیف کرده بوده است. نسخه آن کتاب را در مراجعت از مکه به مصر از دست می‌دهد و سپس به سال ۷۵۶ق (پس از ۷ سال) باز سفر دیگری به مکه می‌کند و در آنجا این کتاب را به بهترین سبک و اسلوب تصنیف می‌نماید. کتاب مغنی در عصر مؤلف اشتهار یافت و مورد توجه و استقبال فراوان قرار گرفت تا آنجا که نقل شده است شمس الدین فناری فرزندان خود را به فراگرفتن این کتاب توصیه می‌کرده است. به همین دلیل نیز گروهی از دانشمندان و ارباب فن ادب آنرا شرح کرده‌اند و یا بر آن تعلیق نگاشته‌اند. کتب بسیاری نیز درباره شواهد مغنی تألیف گردیده است و می‌توان گفت مغنی از لحاظ تعداد شروح و تعلیقات در میان کتب ادبی بی‌نظیر و یا کم‌نظیر می‌باشد. در هشت «باب» و در دو «قسم»: قسم اول در مفردات، قسم دوم در جمل و توابع آن؛ باب ۱.تفسیر المفردات و ذکر احکامها؛ ۲. ذکر الجمل و ذکر اقسامها و احکامها؛ ۳. ذکر ما یتردد بین المفردات و الجمل و هو الظروف و الجار و المجرور و ذکر احکامها؛ ۴. ذکر احکام یکثر دورها و یقبح بالمعرب جهلها؛ ۵. ذکر الاوجه التی یدخل علی العرب الخلل من جهتها؛ ۶. التحذیر من امور اشتهرت بین العربین و الصواب خلافها؛ ۷. کیفیة الاعراب؛ ۸. ذکر امور کلیة. مطالب این کتاب را با شواهدی از آیات و اخبار و اشعار فصحا و بلغا بیان داشته است.

آغاز: بسمله، حمدله، صلات. قال الشیخ الامام ... اما بعد حمدالله علی افضاله و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و علی آله ...

انجام: دخول بعضها علی بعض فی معناه لجاء من ذلک أمثلة کثیرة و هذا آخر ماتیسر ایراده فی هذا التألیف فأسأل الله الذی من علی بانشائه و اتمامه ... و ان یفعل ذلک بأهلی و أحبائی و جمیع المسلمین ... محمد نبی الرحمة الکاشف فی یوم المحشر بشفاعته الغمة و علی آله الهادین اصحابه الذین شادوالنا قواعد الدین و ان یسلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین و الحمدالله رب العالمین

چاپ: مکرر در ایران و مصر و هندوستان چاپ شده است؛ مشار عربی، صص۸۷۷-۸۷۸؛ تهران، سنگی، ۱۲۷۱ق، وزیری بزرگ، ۳۶۲ص؛ ۱۳۰۰ق، رحلی، ۳۶۶ص؛ ایران، ۱۲۹۲ق، ۳۶۷ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۲، رحلی، ۳۶۷ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۰۰، رحلی، ۳۶۶ص

[کشف الظنون، ۱۷۵۱/۱۲؛ ظاهریه،نحو ۴۷۴؛ معجم المطبوعات ۲۷۳؛ ریحانة ۲۷۴/۸؛ الاوقاف العامة موصل ۱۲۰/۲ و ۱۹۵ و ۱۸۰/۳ و ۱۲۶/۴؛ دنا ۹: ۹۶۲-۹۶۹ (۲۵۰ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح مغنی اللبیب = شرح رضی؛ رضی الدین استرآبادی، محمد بن حسن (-۶۸۶)

۲- تحفة الغریب فی الکلام علی مغنی اللبیب = تحفة الغریب بشرح مغنی اللبیب = شرح مغنی اللبیب؛ ابن دمامینی، محمد بن ابی بکر (۷۶۳-۸۲۷)

۳- المنصف من الکلام علی مغنی ابن هشام = حاشیه مغنی؛ اشمونی، احمد بن محمد (۸۰۱-۸۷۲)

۴- شرح شواهد مغنی اللبیب؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

۵- منتهی امل الادیب من الکلام علی مغنی اللبیب؛ ابن ملا، احمد بن محمد (۹۳۷-۱۰۰۳)

۶- مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (منتخب) ؛ حسینی طباطبائی، محمد اشرف بن حبیب الله (-۱۱)

۷- مغنی اللبیب (مختصر) = مختصر المغنی؛ مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح (-۱۱۲۰)

۸- غناء الادیب فی فهم مغنی اللبیب = اغناء الادیب؛ قزوینی، محمد مهدی بن علی اصغر (-۱۱۲۹)

۹- طرائف الاعراب؛ کرمانی سیرجانی، محمد بن عبدالباقی (-۱۲)

۱۰- حاشیة مغنی اللبیب؛ شمس الدین (-۱۲)

۱۱- لباب مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ؛ حسینی قزوینی، محمد بن محمد صادق(-۱۲)

۱۲- حاشیة مغنی اللبیب؛ سنباوی، محمد بن محمد (۱۱۵۴-۱۲۳۲)

۱۳- غنیة الادیب فی شرح مغنی اللبیب؛ بغدادی، درویش علی بن حسین (۱۲۲۰-۱۲۷۷)

۱۴- شواهد مغنی اللبیب؛ یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی (۱۲۳۹-۱۲۹۸)

۱۵- التحفة الغریب لتقریب آیات مغنی اللبیب الی فهم کل ادیب اریب؛ بافقی، حسین بن علی (-۱۳)

۱۶- فوائد اللبیب من علم الاعاریب؛ بانی قلع دزدی، محمد بن محمد مؤمن (-۱۳)

۱۷- خلاصة المغنية؛ بانی قلع دزدی، محمد بن محمد مؤمن (-۱۳)
۱۸- مجموعة الفرائد فی شرح ابيات الشواهد؛ شریف، محمد رفیع (-۱۳)
۱۹- ذخيرة الأديب فی تلخیص مغنی اللبیب؛ موسوی، احمد بن محمد (-۱۳)
۲۰- شرح شواهد مغنی اللبيب؛ نوری، علینقی(-۱۳)
۲۱- الفريدة = شرح شواهد مغنی اللبیب؛ یزدی، محمد سمیع بن محمد علی (-۱۳)
۲۲- شرح شواهد مغنی اللبیب؛ حسینی مرندی، اسماعیل بن نجف (-۱۳۱۸)
۲۳- حاشية مغنی اللبیب؛ سامنی ملایری، قاسم (-۱۴)
۲۴- شرح مغنی اللبیب؛ بهبهانی ارگانی، محمود بن احمد (-۱۵)
۲۵- شرح شواهد مغنی اللبیب؛ نجومی، مرتضی بن محمد جواد (-۱۳۰۷)
۲۶- منتهی الادیب فی خلاصة مغنی اللبیب؛ صوفی، تهور علیشاه
۲۷- لباب المغنی نظم مغنی اللبیب؛ ابوالنجاء مصری
۲۸- مغنی اللبیب (منظومة)؛ دکاشیخانی، عبدالرحمن بن حامد
۲۹- حاشية مغنی اللبیب(۲عنوان)
۳۰- شرح شواهد المغنی(۲عنوان)
۳۱- شرح شواهد مغنی اللبیب(۲عنوان)
۳۲- شرح شواهد مغنی اللبیب (مختصر)(۲عنوان)
۳۳- شرح مغنی اللبیب(۴عنوان)
۳۴- شرح و ترکیب اشعار و آیات مغنی اللبیب
۳۵- شواهد مغنی اللبیب(۳عنوان)
۳۶- مغنی اللبیب (مختصر)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۶
آغاز: فی جواز العطف علی الضمير المجرور من غير اعادة الخافض؛ **انجام:** فوقعت الحال معرفة لتأولها بالنكرة انتهى و التأويل ... عن زيد و متجاوزين.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام(ذیلاً تا اوایل باب هفتم را بیشتر ندارد)؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۴۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۰۱-۲۹/۴۱
آغاز: عليه من البعيد ووردت عليه من الشريد وارجته من التعب ... الباب الاول فی تفسير المفردات وذكر احكامها؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ بانسخه‌ای که از روی نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۴۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۶۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۶۸گ، ۱۶سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۳۰۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۵
آغاز: بسمله ربنا اتنا من لدنك رحمة و هيئی لنا من امرنا رشدا؛ **انجام:** برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن عبدالله بن علی بن فرات حنفی، تا: شنبه ۱۳ رمضان۷۹۱ق؛ با دو نسخه دیگر مقابله شده (در جمادی الثانی ۷۹۳)، محشی، در صفحه اول این دو بیت را دارد از بدرالدین دمامینی: «الا انما مغنی اللبیب مصنف ×× جليل به النحوی يحوی امانيه / و ما هو الا جنة قد تزخرفت ×× الم تنظر الابواب فيه ثمانيه»، با صورت اجازه ناصرالدین بن حسن اللقانی مورخ ۹۵۲؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۷سطر (۱۲/۵×۱۹/۵) [ف: ۱۲-۴۴۷]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۲۴ص، ۲۰و۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۹۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۱
آغاز: سريت بهم حتى تكل مطيهم ×× و حتى الجياد ما تقدن بأرسات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۴۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۷-۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۴۹
آغاز: و فی الثانية ... من الثقيله لدخولها على الاسمية و عن الكوفين انكار ان التفسيريه البته؛ **انجام:** فی الحديث غير الرجال اخوتنی عليكم و البنون لا يجامع ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز وانجام [رایانه]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۸و۹؛ محشی؛ تملک: علی بن شیخ سلیمان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۰۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱۲-۱۷۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۴
آغاز: بسمله ربنا اتنا من لدنك رحمة و هيئی لنا من امرنا رشدا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن تیمیه شافعی، تا: سه‌شنبه۲ شوال۸۶۱ق؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۲-۴۴۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۰۳
خط: نسخ، کا: علی بن احمد المقری، تا: جمعه ۸ ذیحجه۸۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: اسماعیل مواهبی، نایب الصدر؛ جلد: مقوایی، ۲۶۵گ، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱۴-۹۳]

۱۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۸۵

نیمه یکم است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالملك بن عبداللطیف بن شاکر، تا: دوشنبه ۲۴ صفر۸۸۱ق؛ واقف: میرزا محمد علی مستوفی، ۱۲۳۱؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۲-۱۷۱]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم عفراهی مکراصی، تا: ۱ شعبان۸۸۱ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملك: رضا همدانی فقیه مؤلف کتاب مصباح الفقیه مورخ ۱۲۹۱ق در کرمانشاهان با مهر «محمد رضا» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۴-۱۸۹۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۸۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵ ط

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای سرلوح مذهب، محشی با علامت «بدر الدین بن الدمامینی، جوهری، شمنی» و غیره، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۴/۲-۱۰۴]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۲۳ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲-۳۹۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۴۶

آغاز: بسمله ربنا اتنا من لدنك رحمة و هیئی لنا من امرنا رشدا؛ **انجام:** علی خلقه لا اشتم الدهر.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ختم می‌کند به اوایل باب ثانی یا به نشانی دقیق‌تر به اواخر جمله چهارم از جملی که محلی از اعراب ندارند، و بعد از صفحه مربوط به آغاز کتاب چند ورق نیز سقط دارد؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۱۳۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۴۹]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۶۱-۲۷/۳۱

آغاز: کما زعم لاعرب لان المعوض ... لو علی خمسة اوجه احدها لو المستعملة فی نحو لو جائنی اکرمته؛ **انجام:** ان اردت معرفته فذلك وهو حسن وحذف جمله الشرط بدون الاداة کثیر کقوله فطلتها فلست لها بکفو ×× والا یعل مفرقك الحسام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۴۶]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰۵

خط: نسخ، کا: بعلی، محمد بن یوسف، تا: ۳ جمادی الاول۹۰۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۱سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۸-۶۲۷]

۲۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۳۷

خط: نسخ جلی، کا: محمد بن رستم بن بسطام حنفی، تا: ۴محرم۹۰۴ق؛ تملك: مصطفی افندی؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: -۷۹]

۲۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۲ ربیع الاول۹۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۳گ، ۱۸ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱-۵۶۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۰۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۸]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۲

آغاز: و ترصیف و تتبعت فیه مقفلات مسائل الاعراب فافتتحتها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۲۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۲-۳۹۵]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۰۹

خط: نسخ و نستعلیق، کا: نظام بن غیاث بن امین الدین، تا: سلخ محرم۹۳۷ق؛ محشی؛ تملك: سعدالله بن شیخ عبدالغفار در ربیع الثانی ۱۳۰۳که نسخه را از شیخ محمدهمدانی خریداری نموده؛ جلد: مقوایی، ۱۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۲۵سم [ف: ۳۷-۵۰۳]

۲۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: ابراهیم بن نجم الدین معروف به ابن مبلط شافعی، تا: ۹۷۴ق؛ مجدول، محشی، با سرلوح؛ تملك: سید عبدالله بن سید اسعد مورخ ۱۱۱۷ق، احمد بن محمد اسکندرانی، سید محمد بن سید طه قادری حموی، هدایت الله حسینی، عبدالمحسن بن اسعد مفتی مدینه منوره؛ مهر: «خدا یا ایکی عالمده، عزیز ایله سلیمانی» (هشت گوش)؛ جلد: ساغری، ۲۶۵گ، ۲۵سطر (۸/۳×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۷]

۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۹۰

بی‌کا، تا: ۹۹۴ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۹

آغاز: صدرالکلام جملة فعلیه و الظرف مضاف الی جملة اسمیه و ان قلنا العامل فی اذا فعل الشرط و اذا غیر مضافه فصدر الکلام جملة فعلیة قدم ظرفها کما فی قولك متی تقم فانا اقوم؛ **انجام:** برابر

نسخه ناقصی است، فاقد باب اول و قسمتی از باب ۲، بقیه ابواب کتاب را که تا ۹ باب می‌باشد محتوی است و نقصی ندارد؛ خط: نسخ متوسط، کا: اسماعیل بن ماضی بن یونس بن اسمعیل بن خطاب السنجیه بن شافعی، تا: ۱۰۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۳ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۵۵]

۲۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۷۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: محمد دانش پژوه؛ ۲۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷۸/۶

از آغاز تا نیمه‌های حرف یاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰گ (۲۶۲پ-۲۸۱پ)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸-۷۰۴]

۲۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۰۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۵۸]

۳۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۴۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۴گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۸۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۶ ط
آغاز: برابر**انجام:** و خرجها ابن مالك على كلا حال ... و هو نادر كقول بعضهم مررت بهم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با علامت‌های «هـ د، شمنی، دین، ح س ع» وغیره؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲/۲۴-۷۳]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۸۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۵۵]

۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشانی «نعمت الله دام ظله»(شاید سید نعمة الله جزائری باشد)؛ با اجازه ملا محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی برای مولی محمد هادی کاشانی به تاریخ ۱۰۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۴-۳۸۷]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۲۹-۱۶/۳۹
آغاز: بسمله. الباب الثانى من الكتاب فى تفسير الجملة و ذكراقسامها و احكامها. شرح الجملة و بيان ان الكلام اخص منها لامراد؛ **انجام:** برابر
از باب دوم تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملکی به سال ۱۱۵۰؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۴۵]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۰
آغاز: سائل من حسن خيمه و سلم من داء الحسد؛ **انجام:** ان تكون بدلا من نون ساكنه.
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (ورق اول) وانجام (ختم می‌کند به وجه نهم از وجوه تسعه حرف الف یعنی قریب به یک صفحه مانده به باب ثانی کتاب)؛ محشی؛ ۹۵گ، ۱۹سطر (۹/۶×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۵۰]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۸۸-۵۱/۴۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: تملک محمد حسن مشهور به آقا بابا فرزند ابی تراب؛ ۲۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۳۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ بیست و هشت برگ آخر نونویس یوسف بن حمید در ۱۲۵۲؛ کاغذ: ترمه، ۱۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۷/۳سم [ف: ۱-۵۱۶]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۰۴
آغاز: بسمله ربنا اتنا من لدنك رحمة و هيئى لنا من امرنا رشدا؛ **انجام:** الذين سادوالنا قواعد الدين و ان يسلم تسليما كثيرا الى يوم الدين.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲؛ واقف: عضدالملک، ۱۲۷۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۲۵سطر (۱۲/۳×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۲-۴۴۵]

۳۹. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه:۸
باب اول؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط؛ محشی از محمد کریم عفی عنه گویا به خط خود او [چند نسخه-ف: -۴۴۷]

۴۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۸۱
آغاز: فى ذلك أيضاً ان الأصل فانظر من تثق به ... التاسع ان يكون للاستدراك و الاضراب كقوله فلان لايدخل الجنة لسوء صنيعه على أنه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۴۲/۱/۲۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲-۶۰۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان طلب رجل هذهصفته اهم من الدعا فكان الجمل عليه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۰ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: عبدالهادی در ۱۳۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۶۴۳ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۲۴/۳-۶۸]

۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

اصفهان؛ شهرداری اصفهان؛ شماره نسخه:۲۰
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۱۰]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲ رمضان۱۰۰۹ق؛ مصحح؛ تملک: ملا عبدالکریم بن ملا عبدالمطلب طهرانی که مدتی نزد حاجی نور محمد و محمد کاظم به امانت بوده؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۶۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۱۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۳
همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۳۰]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی۱۰۱۶ق؛ جلد: میشن، ۲۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۷×۱۶/۵سم [ف: ۱-۵۱۶]

۴۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن یاقوت بن حسن بن جعفر عاملی، تا: ۱۰۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۲سطر (۲۱/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۳۰×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۶۹]

۴۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵۴
خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود عقدائی، تا: ۱۰۲۷ق؛ ۱۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۶سم [ف: ۲-۹۱]

۴۸. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۲
خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن جلال الدین بن محمد بن امین الدین، تا: ۴ جمادی الثانی۱۰۲۹ق؛ ۲۷۹گ، اندازه: ۲۲×۱۵/۵سم [ف: ۱-۱۱۱]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۲ ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ محشی؛ تملک: سید حیدر ابراهیم عاملی، ابوبکر بن ابراهیم پاشا مورخ ۱۱۹۷ق، محمد رشید مورخ ۱۱۴۲ق در ابرقو؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۱۱سم [ف: ۲/۲۴-۱۳۶]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۳
کامل؛ خط: نستعلیق خوب، کا: محمد مؤمن بن سالک الدین یزدی، تا: جمعه ۱۶ شعبان۱۰۶۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۳/۶×۱۶/۲سم [ف: ۱۲-۵۰۱]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله اولا و اخرا و باطنا و ظاهرا
خط: نستعلیق، کا: محمد مومن بن سالک الدین یزدی، تا: ۱۰۶۹ق [رایانه]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۰۸
خط: نسخ، کا: سید علی خان حسینی مدنی، تا: سه‌شنبه ۲۶ رجب۱۰۷۴ق؛ مجدول؛ نقل از خط محمد حسن بن حسن شهیر به دراز مکی؛ تملک: محمد حسین متخلص به منصور؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۴۳۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴/۸×۱۵/۳سم [ف: ۱-۵۱۵]

۵۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۹۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۰۷۶ق؛ ۲۱۸گ، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف: -۷۷]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵۳
آغاز: الاستثنائية نحو الا تنصروه فقد نصره الله الا تنفروا يعذبكم و الا تغفر لی و ترحمنی اکن من الخاسرین؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن حسین بن محمد بن بدر الدین بن علی بن عبدالعالی، تا: دوشنبه ۷ ذیقعده۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، مصحح از شیخ یونس بن عبدالعالی بن محمد صالح بن حسین بن محمد بن بدر الدین ابن علی بن عبدالعالیکه کار مقابله و تصحیح کتاب را به تاریخ ششم محرم ۱۰۸۰ به پایان برده؛ ۲۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۵۸]

۵۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۰۶
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن ملامیر بن ملا روح الله سالکدهی، تا: ۲۳ ذیقعده۱۰۸۲ق؛ ۳۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۱۹]

۵۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شرف الدین علی دست غیب حسنی حسینی، تا: شنبه ۳ محرم۱۰۸۶ق؛ درظهر صفحه اول این دو بیت از دمامینی در مدح کتاب مغنی تحریر شده: «الا انما مغنی اللبیب مصنف ×× جلیل به النحوی یحوی امانیه / فما هو الاجنة قد تزخرفت ×× الم تنظر الابواب فیه ثمانیه»؛ جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۵×۱۸سم [ف: ۱-۳۶۸]

۵۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ محشی؛ مهر: «ابومحمد الشریف» (بیضوی کوچک)؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۰سطر (۱۶×۱۱)، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: -۴۰۰]

۵۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۱۹
خط: نسخ، کا: محمد هادی ابن مولا فتح الله، تا: غره جمادی الثانی۱۰۸۷ق؛ ۲۴۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۴×۱۷/۵سم [ف: -۱۳۵]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۶۵-۵۸/۱۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: فرج الله بن محمد حسین، تا: ۷ جمادی الاول۱۰۸۷ق؛ ۱۸۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۷×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۶۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۸۶
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق نیریزی، تا: ۱۸ محرم۱۰۸۹ق؛ اهدایی: صدر؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۳سطر (۱۸×۹)، اندازه: ۲۵/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۹۹۵]

۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۸۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به نشانه‌های «سیوطی» و «س م» و «سمنی»؛ اهدایی: محمود فرساد؛ ۲۳۴گ، ۱۹سطر (۱۶×۹/۵)، اندازه: ۲۵/۵×۱۸سم [ف: ۳-۹۹۵]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۹۱ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: علی بن احمد برطی، اسمعیل بن محمد غسیل، محسن بن سعید در شوال ۱۱۴۹ق، عبدالوهاب بن محمد رعینی،

اسمعیل بن محمد غسیل که نسخه را به واسطه صلاح بن عبدالله صعادی از زید بن حسن برطی خریده، علی بن اسمعیل بن علی بن حیدر ... در ربیع الاول ۱۲۲۹ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج منقش، ۱۹۷گ، ۲۷-۲۹ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۱۹]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر محمد شریف بن حسین خراسانی بغدادی همدانی، تا: ۱۰۹۱ق؛ مجدول؛ در صدر ص ۲۳۱پ تاریخ فوت ملا محمد تقی مجلسی در روز یکشنبه و تاریخ وفات ملا خلیل قزوینی در شب جمعه ۴ رمضان ۱۰۸۹ و فوت ملا محمد باقر خراسانی در روز چهارشنبه و فوت ملا محمد صادق صفاهانی در شب جمعه ۱۰۹۱ ثبت شده؛ تملک: محمد علی بن محمد حسن؛ جلد: تیماج منقش، ۲۳۲گ، ۱۸ و ۲۱ و ۲۳ سطر (۷/۷×۱۵)، اندازه: ۱۴/۲×۲۵/۸سم [رایانه]

۶۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷

خط: نسخ، کا: ابوالشرف بن عبدالغفور قاضی، تا: یکشنبه ۱۰ محرم۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۸۹]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۶۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رحیم بن محمد یوسف، تا: جمعه ۱۲ ربیع الاول۱۰۹۱ق؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۴۵۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۷۷]

۶۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۷۰

خط: نسخ، کا: محمد امین شوشتری، تا: شنبه ربیع الثانی۱۰۹۳ق، مجدول، با سرلوح زرین [نشریه: ۷-۲۹۵]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۳۵

خط: نسخ، کا: محمد امین شوشتری، تا: ۱۰۹۳ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب، محشی از شواهد شیخ عبدالعلی، سیوطی و خود مؤلف؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۷۶گ، ۱۹ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۵-۴۲]

۶۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۲۷

خط: نسخ، کا: علی نقی بن رئیس علی جهرمی، تا: ۱۰۹۵ق، جا: شیراز مدرسه محمدیه؛ ۲۸۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱-۲۶۳]

۶۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۶۳

نیمه دوم است؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن شیخ حسین آسنجانی، تا: ۱۰ جمادی الاول۱۰۹۵ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۷۱]

۷۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۴۴

خط: نسخ جلی، کا: منصوربن محمد بن عبدالحسین حسینی طالقانی، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۰۹۶ق، جا: اصفهان مدرسه مرحوم آقا شاپور؛ مهر: کاتب «الواثق بالله الغنی منصور الحسینی» (بیضی)؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: میشن سبز، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: -۸۱]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۷۸

آغاز و انجام: برابر

در رایانه به خطا قواعد الاعراب دانسته؛ خط: نسخ، کا: شیرازی، جعفر بن محمد امین، تا: ۱۰۹۷ق [رایانه]

۷۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد هادی بن زین العابدین، تا: دوشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۰۹۹ق؛ جا: اصفهان [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۸]

۷۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳۰

خط: نسخ، کا: شیرازی، محمد باقر بن محمد صادق، تا: ۳ جمادی الثانی۱۰۹۹ق، مجدول؛ تملک: ابوطالب حسینی فراهانی، علی بن محمد بن اسمعیل؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۸-۲۶۴]

۷۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۱۸

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد رضا تنکابنی، تا: ۱۰۹۹ق [ف: -۸۸]

۷۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمهدی بن قاسم نجفی عظاوی، تا: ۲۲ ذیقعده۱۱۰۰ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ تملک: شیخ علی بن شیخ دخیل، شیخ عبدالله عظاوی، حیدر بن محمد بن سید فضل الله عاملی حسینی عیثانی نجفی، بهاء الدین الطباطبائی؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱-۱۹]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجبار ابن سلطان قلی نیشابوری، تا: یکشنبه ۱۲ رجب۱۱۰۰ق؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۲-۴۴۶]

۷۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۱۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲-۳۹۷]

۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۸۹-۵۳/۹۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۵۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۱۹-۱۳/۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** الثامن ان تکون بمعنی الا فی الاستثناء وهذه ینتصب المضارع بعدها باضماران کقولهم لاقتلنه او یسلم ...

بخلاف الاول فانه لاینفی الا احدهما واجاب عن الباقی بعضهم
باب اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۴۵]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی برخی منقول از شمنی و سیوطی و عینی و بعضی به لفظ منه و تعدادی برمز «ع ک»؛ واقف: عباس فخیمی؛ جلد: میشن، ۲۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۸سم [ف: ۱۲-۴۴۷]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۴

آغاز: قد تخرج الهمزة عن الاستفهام الحقیقی؛ **انجام:** فی التوکید اللفظی و الثانی ان مطلوبه مقدم.

باب اول یعنی مفردات فقط؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری مازندرانی، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲-۴۴۹]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۷۹-۱۷/۵۹

آغاز: کانتصاب غیر وقاموا غیر زید ... حرف الراء: رب حرف جر خلاف للکوفیین فی دعوی اسمیه وقولهم انه اخبر عنه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۴۵]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۸۸-۲۶/۶۸

آغاز: الوقت ولایعرف هذا لغیره وانما ناصبها عندهم الخبر المذکور فی نحو خرجت فاذا زید جالس؛ **انجام:** نحو لااننی رجل لولا مخاطبتی ایاک لم ترنی ولهذا اعید الضمیر بعدقوم ورجل الی ماقبلها لاالیهما ومثله الحال الموطئه فی انا انزلناه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۲۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۴۷]

۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۵۲

آغاز: فی تفسیر الجملة و ذکر اقسامها و احکامها شرح الجملة و بیان ان الکلام اخص منها؛ **انجام:** و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۵سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۷۱۵]

۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سبعة لئلا یتوهم اراده الاباحة و المعروف من کلام النحویین کان امرا بمجالسة کل منها و جعلوا ذلک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: کریمی؛ اهدایی: شیخ ابراهیم کریمی ابرقوهی؛ ۹۰گ، ۲۵سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۲۱]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر دزفولی، تا: قرن ۱۲، جا: نجف اشرف؛ محشی منقول از شمنی و دیوان متنبی و انوار الربیع؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ابعاد متن: ۱۳×۲۱/۷، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۲-۴۴۵]

۸۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۸×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی بتاریخ ۱۳۰۳ از محمد تقی لسان الملک کاشانی؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۴۳۳]

۸۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با امضای «محمد علی عفی عنه» و «دم»و «سم»؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد علی الحسینی ۱۱۱۶» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۲-۶۰۸]

۹۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۴۹

آغاز: محل النسیان و ان الحسنات یذهبن السئیات ... و ینحصر فی ثمانیة ابواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۶۰۸]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاجی محمد دارانی اصفهانی، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۷۵گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۹-۳۱۳]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا حول و لا قوة ... و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۲۶۷گ، ۲۱سطر [رایانه]

۹۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با امضاء بهاء دام ظلله؛ مهر: «کریم بن محمد جعفر» (مربع) در تاریخ ۱۱۲۸ق؛ واقف: علی قلی بن محمد کاظم؛ ۲۵۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۳۴/۵سم [ف: ۲-۴۳۸]

۹۴. دزفول؛ مدرسه نبوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی [ف: -۸]

۹۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۰۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹سطر [نشریه: ۵-۲۲۷]

۹۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۲۵

آغاز: یسقی من هذه الانهار کمن هو خالد فی النار و جاء مصرحا بهما علی الاصل فی قوله تعالی او من کان میتا فاحییناه؛ **انجام:** فهی للنداء لکثرة وقوع النداء قبلها نحو یا آدم اسکن یا نوح اهبط و نحو یا مالک لیقض علینا ربک و الا فهی للتنبیه تمت. و شرحها الفعل بعدهما علی اضماران و الاولی قوله فی التسهیل و شرحه و قد یعذر فی رب لانها لیست

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۳۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: -۱۷۲]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۲۶

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی به امضاهای «س م» و «شواهد» و «شرح» و «رضی» و «منه» و «ش» و «شمنی» و «صب» و «ش م» و «ق» و جز آنها؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۰]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱-۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶۰۰ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۴۰/۳-۱۸۸]

۹۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۷۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۶]

۱۰۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۹۲

خط: نسخ، کا: عنایة الله بن محمد معصوم قاضی شوشتری، تا: ۳ ذیقعده۱۱۰۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱۴گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۶۱۶]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نایینی، محمد رفیع بن صفات الله، تا: شنبه ۲۴ شوال۱۱۰۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد محلاتی در ۱۲۳۷ق؛ محمد تقی بن شاه محمد تبریزی در اصفهان به تاریخپنج‌شنبه ۲۲ شعبان ۱۱۰۶ مطالعه کرده؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۰گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۸-۵۸۱]

۱۰۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۵۶۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ابو القاسم گلپایگانی، تا: ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۲]

۱۰۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الکاشف یوم الحشر

خط: نسخ، کا: محمد شریف بن عبدالله، تا: ۱۱۰۳ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۴۷گ، ۱۷سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۸-۴۷۳]

۱۰۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۸۴۱

خط: نسخ، کا: معین الدین، تا: ۱۱۰۳ق؛ محشی؛ تملک: شمس الدین محمد بن حاجی محمد مورخ ۱۱۱۸ق، عبدالله بن جلال الدین محمد مقری مورخ ۱۱۶۱ق؛ مهر: «یا ابا عبدالله» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۱۹ سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳-۹۵۳]

۱۰۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ محشی؛ جلد: میشن، ۱۶۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۹/۹سم [ف: ۱-۵۱۶]

۱۰۶. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۸]

۱۰۷. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز: تفسیر المفردات و ذکر اقسامها و احکامها الباب الثانی فی تفسیر الجمل و ذکر اقسامها و احکامها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ محرم۱۱۰۵ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: -۱۴]

۱۰۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۸۳/۱

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۰۶ق؛ ۲۱۰گ (۲پ- ۲۱۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲-۴۳۹]

۱۰۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۵۵

تمام کتاب؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم زین الدین محمد جعفر موسوی، تا: ۲۹ جمادی الاول۱۱۰۷ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۶×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۹۳

آغاز: و الثانی بعد لفظ دال علی معنی غیر الیقین فیکون فی موضع رفع فی نحو؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد علی شریف استرآبادی، تا: ۲۷ شعبان ۱۱۰۷ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ جلد: تیماج، ۲۲۷برگ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲-۴۳۷]

۱۱۱. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۱۱۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ (۱۰پ-۲۳۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۱]

۱۱۲. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق [نشریه: ۷-۵۱۸]

۱۱۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۴۱

آغاز: بذاک و منه ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون و انما لم تقدرها با السببیة

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن شریف الدین جیلانی، تا: ۲۳ محرم۱۱۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: -۳۶]

۱۱۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۵۰

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد نبی بن هدایة الله، تا: جمعه دهه سوم محرم۱۱۱۸ق؛ ۲۰۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲-۱۲۹]

۱۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶۹

خط: نسخ معرب، کا: محمد حسین بن محتشم، تا: جمعه ۸ ذیحجه۱۱۱۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۷-۱۹۴]

۱۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صالح بن امین الدین طریحی نجفی، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الثانی۱۱۱۹ق، جا: دورق؛ محشی؛ تملک: صالح بن امین الدین طریحی نجفی سلمی عزیزی غروی، محمد بهاءالدین عاملی (این شخص بهاءالدین معروف نیست که پیش از این عصر می‌زیسته) با مهر«العبد محمد بهاءالدین» (هشت گوش)، ابوالحسن بن مسعود طباطبائی، عبدالوهاب ابن ابی القاسم رضوی به تاریخ ۱۲۵۹ در همدان؛ مهر: «امین الدین الطریحی» (بیضی)؛ ۲۹۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۶-۱۷۹]

۱۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۶۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملاسلطان محمد بن ملابابا علی، تا: ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۷]

۱۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۴۰

آغاز: برابر

باب اول؛ خط: نسخ، کا: محمد امین نجفی، تا: ۱۱۲۱ق؛ واقف: سپهسالار؛ ۹۴ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲-۳۹۶]

۱۱۹. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۹۵

خط: نسخ، کا: علی سکیکی میسی عاملی، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۱۹۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۷۷]

۱۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۱۶

خط: نسخ، کا: محمد یونس، تا: صفر۱۱۲۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۵۲گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف:۵-۶۱۶]

۱۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۱۹

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم قودجانی، تا: شنبه ۲۹ صفر۱۱۲۳ق؛ تملک: محمد بن میرزا زین العابدین تبریزی؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۲۵-۲۲۲]

۱۲۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۲۰

خط: نسخ، کا: علی بن میرزا حسین، تا: جمعه ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۲۴ق؛ محشی؛ ۳۴۶گ، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۸۱]

۱۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد عسکر، تا: ۱۱۲۴ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۹۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲-۳۹۶]

۱۲۴. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن علی خان استرابادی، تا: ۱۱۲۵ق [نشریه: ۷-۵۶۸]

۱۲۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۵۳

باب اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۱۲۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه: ۱۴×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۹۱

خط: نسخ، کا: رحیم بن علی رضا جیرانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ تملک: احمد بن حسین جمال الدین حلی به تاریخ ۱۱۲۶، ابراهیم بن مهدی هجری به تاریخ ۱۲۰۰، علی اکبر بن حاجی خان جان قزوینی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۲۳-۲۴۱]

۱۲۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع ابن ملا ابوعلی طالقانی، تا: ۱۱۲۷ق، جا: اصفهان مدرسه نواب؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۴۳۷]

۱۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن یزدی بن محمد مقیم کارآفرین، تا: ۱۱۲۷ق؛ تملک: محمد رفیع؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۲گ، ۳۳سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۴-۹۷]

۱۲۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۱۲

آغاز: و سقواماءاً حمیماً ای أفمن هو خالد فی الجنة یسقی من هذه الأنهار کمن هو خالد فی النار

خط: نسخ، کا: محمد کورانی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ شعبان۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۵گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۳-۵۲۸]

۱۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۱۷

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی بیاری، تا: ذیقعده۱۱۳۱ق؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۷۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۸×۲۴/۴سم [ف: ۱-۵۱۶]

۱۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۹

آغاز: ... و زعم الکوفیون إن أن هذه فی المخففة من الثقیلة شذ إتصالها بالفعل و الصواب قول البصریین انها هی الغاصبة أهملت حملاً علی أختها ما المصدریة ... الرابع أن لا یکون فی الجملة؛

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید احمد خسروی، تا: رمضان۱۱۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «لمحرره محمد تقی»؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ، ۲۱سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۹-۲۸۸]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید مصطفی عینتابی، تا: ۱۱۵۹ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح منقش، محشی منقول از دمامینی و اتقان؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ جلد: قهوه‌ای، ۱۳۷گ، ۲۳سطر،

اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۴۵]

۱۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کاظم بن محمد جزایری، تا: ۱۱۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۸۳گ، ۲۴سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۴۷۱]

۱۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقال ابن مالك ان وليها دعاء كهذا البيت اوامر نحو الايسجدوا فهى للنداء لكثرة وقوع النداء بعدها نحو يا ادم اسكن، يا نوح اهبط ونحو يا مالك ليقض علينا والافهى للتنبيه

جزء اول؛ خط: نسخ، کا: حسین بن حاجی محمد، تا: یک‌شنبه ۲۴رجب۱۱۹۰ق؛ جلد: مقوا، ۱۴۳گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۸]

۱۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۳۳

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۵۵ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۳۹۷]

۱۳۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان كما ليست محذوفة بل ان المعنى يعطيها فهو تفسير معنى لاتفسير اعراب

باب اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [اوراق عتیق: ۱-۹۳]

۱۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۸۰-۲۰/۱۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** يا نوح اهبط ونحو يا مالك ليقض علينا ربک فهى للتنبيه والله تعالى اعلم تم الجزء الاول

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حسین بن مسلم موسوی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۱۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۶۸-۱۷/۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسألةللام الابتداء الصدرية ... نحو ان زيداً طعامك لاكل. و وهم بدرالدين بن مالك فمنع من ذلك والوارد منه فى التنزيل كثير نحوان ربهم بهم يومئذ لخبير تنبيه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک: نصر الله بن محمد حسن اصفهانی ۱۳۲۷؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۹-۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۴۵]

۱۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۴۹-۱۵/۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** يا نوح اهبط ونحو يا مالك ليفض علينا والافهى للتنبيه والله سبحانه وتعالى تم بحمدالله وحسن توفقيه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۰-۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۱۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه نفس الضمير المستتر فى يقول و الضمير فى سياق النفى فكان احداً ... و قال فى ليلة.

تا اوائل باب هشتم را بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۳۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۴۸]

۱۴۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۵۷

آغاز: المفسره عنده عطف بيان و يدل و لم يثبت الجمهور وقوع البدل و البيان جملة؛ **انجام:** كلما نضجت جلودهم بدلنا هم كما أضاء لهم مشوا فيه و كلما مرعليه ملا من قومه سخروا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف مخ: -۲۱۸]

۱۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۶/۵

آغاز: إن للتفصيل نحو الناس رجلان رجل ارمته و رجل اهنته و قوله؛ **انجام:** تناغى غزالاً عند باب ابى عامر ×× و كحل ماقيك الحسان باثمدو استدلال الصفار بهذا البيت و بقوله و قائلة خولان

بخشی از باب دوم و سوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ (۵۴ر-۲۰۵پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷-۱۲۱]

۱۴۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶

آغاز: اللحم كنضواى بر دو هو مطبوخ و طعام مقدره كمد فمه يورث الفتق و عن - الجماع؛ **انجام:** يانوح اهبط و يا مالك ... و الافهى للتنبيه و الله تعالى اعلم و احكم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج قرمز، ۱۱۹گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۳۳۱]

۱۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۱۷

آغاز: اليس الله بكاف عبده اى الله كاف عبده؛ **انجام:** قال ابن مالك ان وليها دعاء كهذا البيت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۸۷گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۳]

۱۴۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لهذا لا تقدر الحذف سواها نحو يوسف اعرض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۶۱گ، ۱۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۹۸]

۱۴۶. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: الحروف و ما تضمن معناها من الاسماء و الظروف فانها المحتاجة الى ذلك و قد رتبتها على حروف المعجم؛ **انجام:** و هو مخالف لما نقل غيره و زعم ابوحيان ان الاولى ان لايقدر فى الآية ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: گالینگور، ۱۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۸]

۱۴۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۵۲

از باب دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۴۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۳۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۶]
۱۴۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۸۹
باب دوم به بعد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۸۱]
۱۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۹۱
تنها باب نخستین است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۱۶]
۱۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۰۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از غناء الادیب ملا مهدی قزوینی، با تاریخ تألیف رجب ۷۵۹ در قاهره؛ جلد: میشن، ۲۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹/۸×۲۹/۶سم [ف: ۱-۵۱۶]
۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۷۰
آغاز: القسم الذی اذنت به اللام الداخله (کذا)؛ **انجام:** و انها تعمل فی الفاعل کما یعمل ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام [رایانه]
۱۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۳۰
انجام: محل الاسم اؤ تقول منصوب بکذا
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (در باب ۶ افتاده)؛ مهر: «زین العابدین» (بیضوی)؛ اهدایی: دکتر مهدی روشن ضمیر؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۳۰۸]
۱۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۲۰سطر (۶×۲۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۳۴]
۱۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً اواخر قرن۱۳؛ مصحح، محشی با نشان‌های «شمنی»، «شرح»و«ش»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۶گ، ۱۹سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۱۴۸]
۱۵۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹
بحث مفردات را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱-۶۸]
۱۵۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۹۵
انجام: فقیل هو مفعول او مفعول به او لاجله او معه او فیه و جری اصطلاحهم علی انه اذا قیل مفعول و اطلق لم یرد الا المفعول به لما کان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضای «صحاح، شمنی، ص، جوامع، سیوطی و ...»؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: -۱۷۳]
۱۵۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۳۴/۱
آغاز: ای اذکر یوم او یعذبون یوم و نظیر ما اورده ابوحیان علی الاکثرین ان یورد علیهم قوله و قال الذین کفروا هل ندلکم علی رجل ... الفصل الثالث فی خروج اذا عن الشرطیة و مثاله قوله تعالی؛ **انجام:** و الثالثه انه یلزم اضمار لایحتاج الیه الکلام انتهی و فی الوجهین الاخیرین نظر لان تکرار الظاهر انما
فقط بخشی از باب اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ ۵۵گ (۱ر-۵۵پ)، ۱۸سطر [ف: -۱۷۳]
۱۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از دمامینی و شمنی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۳۸۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۱]
۱۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۰۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و جارها ای لتأذن فحذفت اللام و لیس حرف المضارعة قال.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از «بهاء» و «شرح طولون» و «شمنی» و «بهاءالدین محمد ره» و «ابن طولون» و «دمامینی»؛ تملک: آمیرزا علی نقی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۱]
۱۶۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۹۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ محشی؛ تملک: علی اکبر بن محمد حسین حسینی با مهر «ابن محمد حسین علی اکبر حسینی» (چهارگوش)؛ اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۸۱]
۱۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن علی حسین آشتیانی، تا: ۱۲۰۴ق؛ جلد: گالینگور، ۳۸۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۷]
۱۶۳. دزفول؛ مدرسه نبوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: محمد مهدی بن علی دزفولی، تا: چهارشنبه ۵ ربیع الثانی۱۲۰۶ق [ف: -۸]
۱۶۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۹
خط: نستعلیق، کا: محمد سلیمان بن صفی الله جیلانی رانکویی، تا: ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۱۵۲]
۱۶۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۴۷-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** ذیقعدة الحرام من سنة ست و خمسین و سبعمائه. و یسر علی اتمام ما الحقت به من الزواید فی شهر رجب الحرام ...
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پیش از ذیقعده۱۲۱۵ق؛ افتادگی: انجام؛ یادداشت «قرائت» محمد حسین بن احمد بن محمد سمیع یزدی، در شعبان ۱۲۲۱، یادداشت محمد علی فرزند زین العابدین در دارالعباده یزد در جمادی الاول ۱۲۲۰؛ ۴۵۴ص، ۲۳سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۰]
۱۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۳۲-۵۵/۲

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: غلامعلی بن محمد کریم، تا: چهارشنبه ۱ ربیع الاول۱۲۱۹ق؛ ۱۵۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۱۶۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۸۷
بی کا، تا: ۱۲۲۲ق [نشریه: ۱۳-۳۷۴]

۱۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۱۸
آغاز:معرفه و المجرور معرفة علی الاصح و المعنی ایضاً؛ **انجام:** لا اشعار للسین و اجیپ بان السین
خط: نسخ، کا: ابوالحسن یزدی، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۵۷گ، ۱۸سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۲۳]

۱۶۹. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم اقلیدی، تا: ۲۱ شوال ۱۲۲۵ق؛ ۱۵۷گ، ۲۶سطر [ف: -۶۷]

۱۷۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۷۲
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد محسن بن ابوالحسن بن عبدالله موسوی جزائری، تا: ۱۰ ربیع الثانی۱۲۲۶ق؛ ۲۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۹۲]

۱۷۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹
خط: نسخ پخته، کا: محمد حسن بن احمد بن عبدالرحیم قزوینی، تا: یکشنبه ۲۲ صفر۱۲۳۲ق، به دستور مولانا محمد مهدی بن محمد اسماعیل؛ مهر: «عبده محمد مهدی بن محمد اسماعیل» (بیضی) با یادداشت او در ربیع الثانی ۱۲۴۲ق، «محمد تقی (یا تقی) بن علی اکبر الموسوی» (بیضی)، «عبده حسن الشریف» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۲۲سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۰۸]

۱۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۴۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا الکتاب المسمی بمغنی اللبیب من ذوی الالباب کان ذالك (کذا) فی سنه ۱۲۳۳
خط: نسخ، کا: لاری عبدالله بن محمد، تا: ۱۲۳۳ق [رایانه]

۱۷۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۲۰
خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد تقی بروردی، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق، جهت آقا سید ابراهیم؛ ۲۸۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۳-۶۸۶]

۱۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۶۵
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد یوسف توسرکانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کرمانشاه؛ ۲۷۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۱-۲۶۳]

۱۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۹۳
خط: نسخ، کا: نعمة الله بن مهدی اصطهباناتی، تا: محرم۱۲۳۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۲۴ سطر (۷/۵×۱۹)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۶۱۶]

۱۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی کا، تا: ذیقعده۱۲۳۹ق؛ محشی؛ واقف: مهدی بامداد، دی ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۳۲۳گ، ۱۷سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۲-۴۴۹]

۱۷۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۲
خط: نسخ، بی کا، تا: پنجشنبه ۲۶ محرم۱۲۳۹ق، جا: تفت یزد؛ ۲۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۱۲۶]

۱۷۸. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۱۹
خط: نسخ، کا: علی اکبر ساکن ابرقو، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۴۰ق، جا: ابرقو؛ ۱۶۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: -۹۵]

۱۷۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۶۷
بی کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۶]

۱۸۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۸۱/۶
انجام: کما ان الاکتسابابلغ من الکسب لان الافتعال للتصرف.
کا: علی نقی، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۹۵-۱۰۱ و ۱۶۱-۱۶۹)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۵۳]

۱۸۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۹و۲۰ سطر (۸-۸/۵×۱۴/۵-۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۸-۲۵۹]

۱۸۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۱۰
تنها باب اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۹۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۳]

۱۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ۱۲۴۲ق، مجدول؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۴۳]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد رضا، تا: شعبان۱۲۴۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۲۰ و ۲۱ سطر (۱۰/۷×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱۲-۴۴۶]

۱۸۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۹۳
آغاز: الباب الاول فی تفسیر المفردات و ذکر ابوابها؛ **انجام:**برابر به استثنای صفحه آغازین تکمیل است؛ خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن عبدالرحیم موسوی، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۴۳۷]

۱۸۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۰
کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۰سطر [ف: ۱-۲۵۷]

۱۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۴۱-۳۰/۱۱

آغاز: بسمله الباب الاول فی تفسیر المفردات وذکر احکامها واعنی بالمفردات الحروف وما یتضمن معناها؛ **انجام:** یا حرف موضوع لنداء البعید ...

باب اول؛ خط: نسخ، کا: ادریس بن شیخ حر اسدی، تا: ۱۸ ذیحجه۱۲۴۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۴۴۵]

۱۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** نحو یا مالک لیقض علینا ربک والافهی للتنبیه و الله اعلم.

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: قنبر بن ذوالفقار گلپایگانی، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۲۴۶ق؛ مهر: کاتب «قنبر کند فخر ذوالفقار علی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۸۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۲۰۹]

۱۸۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی نقی بن ملا احمد چهارمحالی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیقعده۱۲۴۷ق؛ افتادگی: انجام؛ از نسخه حسین علی مکی مکتوب در ۲۳ ربیع الثانی ۹۰۵ استنساخ شده؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۵-۲۴۴]

۱۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۳۶-۱۰/۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۴۳]

۱۹۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۷۵

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل کاشانی، تا: دوشنبه ۵ ربیع الثانی۱۲۴۷ق، جا: قمصر؛ جلد: روغنی، ۱۶۹گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۵-۴۷]

۱۹۲. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین ابن استاد قاسم سنجانی الاصل و المسکن، تا: ۲۴ ربیع الاول۱۲۴۸ق؛ محشی به رمز «۵» و «ص»؛ جلد: چرم، ۱۲۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [دو کتابخانه اراک: -۲۵]

۱۹۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۴۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابن محمد علی اکبر، تا: سه‌شنبه ۱۱ صفر۱۲۴۸ق؛ محشی، مقابله شده، یادداشت اختتام به روزگار تحصیل نزد استادش «مولانا علی محمد عشر روستاقی»؛ مهر: «عبده علی اکبر» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۰۴۳-۲۳۸]

۱۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علیرضا بن ابو الحسن حسینی نایینی، تا: ۱۲۴۹ق؛ مصحح، محشی، مطلبی مبنی بر خریداری نسخه از کتابخانه علوی محمد علی بن خوانساری؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۰گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۵۳]

۱۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹-۹/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالغفور، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۲۵۱ق، به جهت سید محمد باقر بن میرزا زین العابدین طباطبایی؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۴۳]

۱۹۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۳

آغاز: الباب الثانی من الکتاب فی تفسیر الجمله و ذکر اقسامها و احکامها الخ؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ اهدایی: محمد جواد علمیه؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۹سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱-۸۶]

۱۹۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۴۱

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲۴گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۲/۵سم [ف: ۳-۳۰۸]

۱۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم اردکانی، تا: ۲شوال ۱۲۵۴ق؛ مصحح، محشی به نشان‌های «ش» و «شمنی» و «دمامینی» و «دم»؛ مهر: کاتب «محمد حسن بن محمد ابراهیم ۱۲۵۰» (بیضی)، «محمد حسن» (مربع)، «عبده محمد حسن بن محمد ابراهیم ... عبدالغفور» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری؛ ۳۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۰]

۱۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ محرم۱۲۵۴ق؛ تملک: محمد مهدی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۲۱]

۲۰۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۶۴

خط: نسخ، کا: نور علی بن لطفعلی، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۱۵۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۶۳]

۲۰۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۴۱

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم اردکانی، تا: محرم۱۲۵۵ق؛ محشی؛ جلد: چرم منقوش، ۳۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [مؤید: ۲-۲۸۰]

۲۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه، محرم۱۲۵۶ق؛ محشی با نشان «منه»، «صح»، «س»، «شرح شواهد»، «شرح ثمنی»، «شرح دمامینی»؛

۱۷۸گ، ۲۵سطر (۸/۰۵×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱۱-۴۱۹]

۲۰۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۳۰

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ اهدایی: نجفی مرعشی؛ ۱۷۲گ، ۱۶سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۵۱۰]

۲۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۵

نسخه کامل است؛ خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم بن سید حسن، تا: ۱۲۵۷ق؛ اهدایی: سید علیرضا وثوق؛ جلد: مقوایی، ۲۰۰گ، ۲۲سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۳۳۱]

۲۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهی للتنبیه و الاستعانة و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۹سطر (۹/۲×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۳۲]

۲۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن آقا عبدالفیاض خوراسکانی اصفهانی، تا: چهارشنبه منتصف ربیع الاول۱۲۵۸ق؛ محشی؛ واقف: خان بابامشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۲-۴۴۶]

۲۰۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مهر: «فتحعلی»، «محمد علی»؛ اهدایی: نورالله مهدوی ابرقویی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۴۶]

۲۰۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۰

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق زیبا، کا: عبدالرحیم بن ملا علی عقدائی، تا: ۱۲۵۸و ۱۲۶۰ق؛ مهر: «هو العلی الاکبر»، «علی اکبر»، «المتوکل علی الله عبده اکبر»؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۳۶۶]

۲۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۶۵-۵۵/۳۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: غلامحسین بن محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل یزدی الاصل ساکن محمد آباد چاهوک، تا: ذیحجه۱۲۶۲ق؛ ۱۸۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۲۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۳۵

خط: نسخ، کا: عبد الصمد بن کربلائی کاظم نفنه ای، تا: پنج‌شنبه ۲۵ جمادی الاول۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۳۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۴-۲۶۸]

۲۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۸۵-۶۰/۱۲۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سید عطیفه، تا: چهارشنبه ۳ جمادی الاول۱۲۶۲ق؛ ۱۲۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۲۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه دهه اول رجب۱۲۶۳ق، جا: همدان؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۱۹و۲۰سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۰۲]

۲۱۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۲۰ شعبان۱۲۶۳ق؛ مجدول، محشی به امضای «م، شمنی و ...»؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: -۱۷۳]

۲۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۲ ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ محشی؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۲۷۱]

۲۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم حسینی ساوجی، تا: ۱۲۶۶ق؛ مهر: «مدرس زاده» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲۶۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۷]

۲۱۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ صفر۱۲۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۸۱]

۲۱۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۶۷ق؛ مجدول؛ ۳۴۰گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۸۱]

۲۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۳۲

بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق [نشریه: ۱۳-۳۵۶]

۲۱۹. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ملا م حمد رویزی، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، قطع: رحلی [نشریه: ۷-۵۵۵]

۲۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: صادق بن ملا محمد رؤنیری، تا: ۱۲۶۷ق، حسب فرمایش میرزا علی اکبر؛ مجدول، محشی با نشان شرح المغنی، ۱۲، شرح، دارای یک سرلوح؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر [ف: ۱۹-۷۲۱]

۲۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدتقی شاهرودی، تا: ۱۲۶۸ق؛ از روی نسخه خط حسن بن علی مکی شامی درمدرسه صاحبیه قاهره می‌باشد؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۷]

۲۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا ادم اسکن یا نوح اهبط بسلام منا و نحو یا مالک لیفض علینا و الا فهی للتشبیه.

نیمه اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن حاج سید خان کلهر

کرمانشاهانی، تا: چهارشنبه ۷ جمادی الثانی۱۲۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۲-۴۵۰]

۲۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۷۴

خط: نسخ، کا: محمود بن احمد بن محمد رضا بن علی اکبر بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی حسینی جزائری شوشتری، تا: سه‌شنبه ۲۸ شعبان۱۲۷۰ق، جا: شوشتر؛ کتاب را کاتب نزد دائی خود سید محمد جواد جزائری خوانده و حاشیه‌هایی برای آن نوشته و این کار را روز شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۶۸ شروع کرده؛ جلد: مقوایی، ۱۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۵-۴۷]

۲۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه سلخ جمادی الاول۱۲۷۰ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۱۷سطر [رایانه]

۲۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۹۴

آغاز: الباب الثانی من الکتاب فی تفسیر الجملة و ذکر اقسامها و احکامها شرح الجملة و بیان ان الکلام اخص منها لا مرادف لها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن موسی، تا: یک‌شنبه ۲۸ رمضان۱۲۷۰ق، جا: لکهنو؛ افتادگی: آغاز(مقدمه و باب اول کتاب از این نسخه افتاده)؛ مصحح، با بلاغ، محشی به نشانی‌های «منه» و «۱۲» و «۱۲ت» و «دس»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۱]

۲۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۵۵-۲۸/۷۵

آغاز: انه یوصف فیقال اله واحد ولایوصف به فلا یقال شی اله وانما صح التعلق به لتأویله بمعبود واله خبر لهو محذوف؛ **انجام:** و برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد ابراهیم ندوشنی یزدی، تا: ۱۲۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۴۶]

۲۲۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۷۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف مخ: ۲-۵۱۵]

۲۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۸۸-۱۳/۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن حاجی ملامحمد باقر، تا: رجب۱۲۷۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۳]

۲۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۷۹۶

آغاز: و بعد ففی القولین نظر اما قول ابن مالک فلانه کان من؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم موسوی، تا: ۱۲۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۳گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۶۷۱]

۲۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهی للنداء لکثرة وقوع النداء قبلهما نحو یا آدم اسکن یا نوح اهبط و نحو یا مالک لیقض علینا و الا فهی للتنبیه و الله سبحانه و تعالی اعلم.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۸ شعبان۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۶۴]

۲۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۲۵

آغاز: برابر**انجام:** فقیل هی للنداء والمنادی محذوف وقیل هی لمجرد التنبیه لئلا یلزم الاحجاف یحذف الجمله کلها وقال ابن مالک ان ولیها دعاء کهذا البیت او امر نحو الایاسجدوا فهی للنداء لکثرة وقوع النداء قبلها نحو یا ادم اسکن یانوح اهبط ونحو یا مالک لیقض علینا والاهی للتنبیه

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد هاشمی باعجوانی، تا: ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۸]

۲۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۳۶

انجام: اختتمت جلد الاول من مغنی اللبیب ... یوم الاربعا، عشر الثالث الشهر الثامن السنه السادسه من العشر السابع الماءه الثالثه الالف الثانی

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد جعفر عبدالله بن العالم، تا: ۱۲۷۶ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان لمحرره، الخاطی محمد جعفر، علیه ما علیه من اللعن و العذاب الشدید یوم الخمس ۵ ذی القعده ۱۲۶۰، سیوطی علیه اللعنه، شرح نصاب؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۷گ، ۱۴سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۷۴]

۲۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۱۸-۳۸/۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

از اول تاآخر؛ خط: نسخ، کا: علی بن مرتضی طباطبایی حسنی حسینی بروجردی، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۲۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** نحو یا آدم اسکن یا نوح اهبط و یا مالک لیقض علینا و الا فهی للتنبه و الله تعالی اعلم و احکم. تم المجلد الاول من کتاب المغنی ...

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علاء الدین محمد بن محمد ذکی حسینی، تا: ۱۲۸۲ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۰گ، ۱۵-۲۰ سطر (۱×۱۱)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱۹-۱۶۴]

۲۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۴۷/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۲۸ رجب۱۲۹۵ق؛ کمی محشی؛ مهر: «عبده الراجی محمدرضا ۱۲۴» (شاید ۱۲۴۹) (بیضی)؛ ۱۳۷گ (۱۱۳پ-۲۴۹پ) [ف: ۲-۲۳۸]

۲۳۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۹۶

آغاز: مع ان الذی اودعته فیها بالنسبة الی ما ادخرته عنها؛ **انجام:** و برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: گالینگور، ۲۰ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۲۱۵]

۲۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۲۷/۲

تا حرف لام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ هامش؛ ۱۸۴گ (۱-۱۸۴) [ف: ۵-۶۱۵]

۲۳۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۵۳]

۲۳۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه کهن و نفیسی است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۳۶گ، ۱۹-۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۶]

۲۴۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۱

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۹ص، ۲۰سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲-۱۷]

۲۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۵-۲۱۴]

۲۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۹۸

آغاز: ما ضیا نحو لو لا ان من الله علینا؛ **انجام:** و قد اخبر فی قوله تعالی و هو الله.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۹۱گ، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۱۳۵۸]

۲۴۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسن خان و حسین خان قاجار بانیان، جمادی الثانی ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۱۷سطر [ف: ۱-۲۵۸]

۲۴۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج منقش، ۳۴۴گ، ۱۹سطر [ف: ۱-۲۵۷]

۲۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۱۱-۱۲/۱

آغاز: خیرلکم وان تصبر واخیر لکم وان یستعففن خیرلهن وان تعفو اقرب للتقوی وزعم الزجاج ان منه؛ **انجام:** القاعده السادسة انهم یعبرون عن الماضی کما یعبرون عن الشی قصداً لاحضاره ... عن الرسول (ص) کما تقول هذا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوایی، ۱۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۸-۴۴۴۶]

۲۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۳۹-۱۱/۳۹

آغاز: للرحمن ولد وعلی هذا فالوقف هنا وقوله تعالی ولقد مکناهم فیما ان مکناکم فیه ای فی الذی ما مکناکم فیه وقیل زائدة ... والثالث ان تکون مخففة من الثقیلة فتدخل؛ **انجام:** حذف المبدل منه: قیل فی ولاتقولوا لما تصف السنتکم الکذب وفی کما ارسلنا ... والجملتان محکیتا القول ای لا تحللوا وتحرموا بمجرد ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: گالینگور، ۱۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۴۶]

۲۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۵۵-۳۹/۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** نحو یا آدم اسکن یا نوح اهبط ویا مالك لیقض علینا والافهی للتبنیه والله تعالی اعلم تم الباب الاول من الکتاب

باب اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی، مصحح، محشی؛ ۲۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۴۴۴]

۲۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قیل القور جمع قاره وهی الجبل الصغیر والعساقیل اسم لاوائل السراب ولاواحد له والتلفع الاشتمال وقول عروة ابن الورد فدیت بنفسه نفسی ومالی وما الوك الا ما اطیق وقال القطامی فلما ان جری.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۸]

۲۴۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمد علی ابن علی ۱۲۸۴» (بیضوی)؛ جلد: مقوا، ۱۶۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۷]

۲۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۲۴سطر (۱۱/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۵-۱۷۲۲]

۲۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۴۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ اهدایی: حاج سید عباس مجد حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۶۵۷]

۲۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی از کتب ابن طولون، شمنی، سیوطی، و بیضاوی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف:۱۴-۲۴۸]

۲۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۶۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم لترتیب الاخبار لا لترتیب الحکم و انه یقال بلغنی ما صنعت الیوم ثم ما صنعت امس.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۵۵ص (۱-۵۵)، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶-۱۱۳]

۲۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷۶
آغاز: الاعراب و لمن استمسک با وثق الاسباب و من الله استمد الصواب؛ **انجام:** القاعده الحادیه عشر فی ملح کلامهم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۲۸۶]

۲۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۸
آغاز: و اما قوله: قال رب بما انعمت علی فلن اکون ظهیر المجرمین فقیل لیس منه لان فعل الدعا لا یستند الی المتکلم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: قاسم بن سید حسون از آل بو سید سعید موسوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۳گ، ۱۹سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۲۲۷]

۲۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** الحالة الثالثة ان یکونا مختلفین ... و طریق معرفة ذلک ان یجعل ذلک فی موضع التام.
کتاب اول و دوم و سوم و بخشی از باب چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مذهب، مجدول، محشی، مصحح؛ ۱۲۷گ، ۲۳ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۰]

۲۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای ۵ س؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲۰گ، ۱۸-۱۹سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۴-۱۰۶]

۲۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۰۵
آغاز: الحسد ادیمه اذا عثر علی شی طغی به القلم او ذلت به القدم ان یغفر ذلک فی جنب ما قربت علیه من البعید؛ **انجام:** النوع التاسع اشتراطهم لبعض الاسماء ... و قول الشاعر اکرم من لیلی علی فیبتغی به الجاه ان کنت امراء لا اطیعها ...
تا اواخر باب پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۵۹گ، ۲۳ و ۲۴ سطر (۱۰/۵×۲۰/۵ و ۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۳×۳۴سم [ف: ۱۹-۱۱]

۲۵۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۶۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۲۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یا مالک ... علینا ربک و الا فهی ... و الله علم الباب الثانی.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری بزرگ [رایانه]

۲۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۲/۵ معزی
آغاز: برابر؛ **انجام:** جملة الرط بدوین الاداة کثیرة کقوله فلطلقها ... و ذلک واجب ان تقدم علیه ...
بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۸۱گ (۲۷ر-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳۹-۲۳۵]

۲۶۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۷۶/۴
انجام: و لم یشترط الکوفیون الاول.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۶۹گ (۲۷۶-۴۴۴)، اندازه: ۲۲×۳۰/۵سم [ف: ۴-۱۴۵۹]

۲۶۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۵۴
از آغاز باب دوم در تفسیر جمل تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۱]

۲۶۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۷۳/1
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد قاضی اصفهانی، بی‌تا؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۳]

۲۶۵. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۲۲/۲
خط: نسخ نازیبا، کا: حاج حسنعلی بن حاج محمدرضا، بی‌تا؛ ۴۹گ (۶۷ر-۱۱۵پ) [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۲۸]

۲۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۱۷
بی‌کا، بی‌تا؛ حواشی عبدالعلی نحوی؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۲۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۶۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۲۶۸. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۳]

۲۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۲۳
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۲۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۷۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۲۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امیر عادلی؛ اندازه: ۱۷/1×۲۶/۱سم [رایانه]

● مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (منتخب) / نحو / عربی

muġn-il labīb ʻan kutub-il aʻārīb (mn.)

حسینی طباطبائی، محمد اشرف بن حبیب الله، ق۱۱ قمری

hoseynī tabātabā’ī, mohammad ašraf ebn-e habīb-ol-lāh (- 17c)

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

منتجبی از مغنی اللبیب است که مانند خود مغنی در هشت باب تنظیم شده است. کوتاه کننده خود را در دیباچه «خادم روضه ثامن الائمة معین الدین اشرف الحسینی» خوانده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز: الحمدلله الذی هدانا لاعدل الادیان و انطقنا باعذب البیان ... و بعد فیقول الضعیف اقل ... ان [هذا] فراید التقطتها من کتاب مغنی اللبیب لابن هشام لنفسی و لاحبتی من الاخوان ... الالف المفردة. تأتی علی وجهین؛ **انجام:** السابع: و اذا قیل لهم لا تغدو ... یحتاج الیه الخبر المفرد الجامد. الثامن: و عد الله الذین آمنوا و عملوا الصالحات لهم مغفرة و اجر کریم. تمت

خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ محرم ۱۱۲ (گویا ۱۰۱۲ق)، جا: همدان؛ محشی؛ تملک: عباس پسر محمد پسر علی طالقانی، صالح طبیب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۲-۴۵۸]

● **مغنی اللبیب (مختصر) = مختصر المغنی** / نحو / عربی

muġn-il labīb (mx.) = mx.-ul muġnī

مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، - ۱۱۲۰ قمری

māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh (- 1709)

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

مختصری است از کتاب مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ابن هشام انصاری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۷

آغاز: بسمله یا من تبارک من الوصف اسمه و تعالی عن النقص فعله؛ **انجام:** و بالعکس فی التعجب فی انه لایرفع الظاهر و اعطاء بعض ... حرف آخر.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۱۹۰ق؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۲۹]

● **مغنی اللبیب (مختصر)** / نحو /عربی

muġn-il labīb (mx.)

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

مختصری منتخب از کتاب «مغنی اللبیب» ابن هشام انصاری.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۵۵/۴

آغاز: باسمه سبحانه و نسله احسانه، فاکثر هذه مستصفی من مغنی اللبیب؛ **انجام:** و هو اللهم بالسداد و الیه المرجع و المآب. هذا آخر الخلاصة من مغنی اللبیب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ محشی؛ جلد: چرم، ۴۸گ (۳۷پ-۸۴ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۵۹]

● **مغنی اللبیب (منظومة)** / نحو، شعر / عربی

muġn-il labīb (mnz.)

دکاشیخانی، عبدالرحمن بن حامد

dakāšeyxānī, ʻabd-or-rahmān ebn-e hāmed

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)

مؤلف بنا داشته است کتاب «مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب» ابن هشام انصاری را به نظم درآورد، گویا تا حرف «کم» را بیش تر به نظم نکشیده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۸۴/۱۰

آغاز: یقول ابن حامد الغفاری ×× الحمد الله العلیم الباری / ثم الصلاة مع سلام دائم ×× علی النبی الابطحی الهاشمی؛ **انجام:** و فی کذا تمیزها بلا سند ××نصب و جر و کذا رفع ورد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۹۶ر-۱۰۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۵۰]

● **مغنی الواعظین** / اخلاق / عربی

muġn-il wāʻiẓīn

خرمدره ای، عبدالله بن مهر علی، ق۱۳ قمری

xorramdarre'ī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mehr ʻalī (- 19c)

کتابی است در اخلاق در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقصد ۱. بیان وعظ و فواید آن؛ مقصد ۲. آداب وعظ؛ مقصد ۳. استماع وعظ و رعایت آداب آن؛ باب ۱. در بی‌وفایی دنیا؛ ... باب ۵. زیارت معصومین و فضائل شیعه.

آغاز: بسمله.الحمدلله الذی جعل تسمیته مفتاحاً لباب الکلام و صیر ثنائه موجبا ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثانیها یرفع البرکة من رزقهم و ثالثها یخرجهم من الدنیا بلا ایمان

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن ولی محمد نصیرآبادی، تا: ۴ربیع الاول۱۲۹۶ق؛ مصحح، اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: میشن مذهب، ۱۷۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۳۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۲۶

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۱۱۶]

←مغول ﴿ تاریخ مغول

● **مغیبات** / عرفان و تصوف / فارسی

moqayyabāt

دو فصل از یک کتاب است: فصل سوم در دانستن مغیبات و سپس فصل چهارم در معجزات.

آغاز: فصل سیم در دانستن مغیبات که چگونه دانند و حقیقت حال خواب و کهانت. بباید دانستن که در ذات عقول مفارق صور کلیات معقولات حاصل است ... چنانکه جای دیگر نقل کردیم ... فصل چهارم در دانستن کیفیت معجزات

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۶۴

آغاز: برابر

بخشی از یک کتاب عرفانی است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۱۸۴پ) [ف: ۱۶-۱۹۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر موجودی که بیرون ذات احدند همه اسیر و مجبور قدرند. تمت.

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۷]

● **المغیث فی مختلف الحدیث (منتخب)** / درایه / عربی

al-maġīṯ fī muxtalaf-il ḥadīṯ (mn.)

سگزی، محمود بن طاهر، ق۶ قمری

sagzī, mahmūd ebn-e tāher (- 12c)

به مفهوم دوازده حدیث مشکل که برای خواننده سؤال‌برانگیز است با عناوین «فان قیل – الجواب» پاسخ و توضیح داده است. چلبی در کشف الظنون المغیث را از ابو العباس احمد بن شرف الدین محمد بن الصاحب (– ۷۸۸) دانسته است. نسخه‌های زیر نکات گزیده‌ای از کتاب «المغیب» است.

آغاز: بسمله، حدیث عن ابی سعید الخدری و جابر بن عبدالله ... فقال لاتبقی علی ظهرها یومئذ نفس منفوسة فان قیل کیف یصح هذا الحدیث بل هو باطل بالعیان ... الجواب نقول قالوا ائمة الحدیث و اصحاب التحقیق ان هذا حدیث قد اسقط منه الرواة حرفا ... حدیث آخر قال الرسول صلی الله علیه و آله لاتفضلونی علی یونس بن متی و تخایروا بین الانبیاء فان قیل فما وجه التلفیق بین هذا الحدیث و بین قوله (ص) انا سید ولد آدم و لا فخر ...

انجام: اذ اهبت فی البلد الحار و الهواء حرا، ذهبت الرمد و اطابت للمسافر المسیر اذ اهبت انشأت السحاب و القحته باذن الله تعالی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۲

آغاز و انجام: برابر

منتخب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۸۰ق؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۶-۵۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۲۱۷پ-۲۲۰ر)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۹۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۴۱۷-۴۲۲)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۷۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۵۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۱۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۱/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۸۸ق [ف: ۶-۴۵۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۰]

● **مفاتح الالباب لصفایح الابواب** / نحو / عربی

mafātiḥ-ul albāb li-ṣafāyiḥ-il abwāb

وابسته به: الاعراب فی قواعد الاعراب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱ق)

تاریخ تألیف: ۸۴۲ق

شرحی است مزجی مذیل به وصیتی بر الاعراب فی قواعد الاعراب از تصانیف ابن هشام که شارح (از رجال قرن نهم و از فضلای ترکیه) آن را به اشاره مرشد و خال خود تألیف نموده است.

آغاز: بسمله اسئلک الهام الحق و الصواب یا من بیده ازمة فصل الخطاب حمدالک اللهم علی ما وفقتنا لتأسیس قواعد الاعراب علی ابنیة الکلم و استنباط القوانین النحویة الضابطة لمنتشرات الجزئیات عن الالسنة المتکلم ...

انجام: وصیة ایها الموصوف بتلاطم امواج فکرته المعروف بتراکم افواج معرفته قد نظمت لک فی هذه الاسطر زواهر الجواهر و غررالدرر و ضممت من فراید الفواید ما یقمن ان یکتب علی صفحات الشمس و القمر ... و ایاکم عن شرالحسد و العناد و هدانا الی احکم النهج و اسلم المرصاد انه علی کل شئ قدیر و بتحقیق آمال الاملین جدیر قد وقع الفراغ من نقله الی البیاض فی آخر شهر رمضان المرجوفیه الرحمة و الرضوان من سنة اثنتین و اربعین و ثمانمائة بمحروسة بر وساحمیت عن الباساء و الحمدلله علی الاختتام و الصلوة علی رسوله سیدالانام.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد طاهر ابن محمد باقر تبریزی، تا: سه‌شنبه۱۶ ربیع الاول۱۰۹۶ق؛ محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۴۵۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خداویردی، تا: قرن ۱۲؛ محشی بلفظ «منه»؛ جلد: پارچه، ۹۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۵۱]

● **مفاتح العلوم و جواهر المنظوم** / صرف، شعر / عربی
mafātiḥ-ul ‘ulūm wa jawāhir-ul manẓūm
شیرازی، علی اکبر، ق۱۳ قمری
Šīrāzī, ‘alī akbar(- 19c)
اهداء به ناصرالدین شاه قاجار
سراینده این اشعار همچون الفیه ابن مالك اشعاری در قواعد صرف و اشقاق و خط پرداخته است و در آن امهات اصول این علوم را شرح کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۹
آغاز: هذا کتاب مفتاح العلوم و جواهر المنظوم فی علم الصرف و الاشتقاق و الخط؛ **انجام:** و نحوه فمرجع الیائی ×× الیه و الواوی الی کوی
خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: تهران (شاید)؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۰ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۲۹۸]

←مفاتیح ‹ کیمیای منظوم

● **مفاتیح** /- عربی
mafātīḥ

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۷
کا: ملا محمد علی، تا: ۱۲۳۴ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۳سم [رایانه]

● **مفاتیح الابواب الاحکام** / هیئت / عربی
mafātīḥ-ul abwāb-il aḥkām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳۰/۲
در ده فصل؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاجی محمد جعفر تهرانی، تا: ۱۲۹۰ق [ف: ۵-۳۴۸]

● **مفاتیح الابواب السبعة** / هیئت / عربی
mafātīḥ-ul abwāb-us sab‘a

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۳۰/۳
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاجی محمد جعفر تهرانی، تا: ۱۲۹۰ق [ف: ۵-۳۴۸]

←مفاتیح الاحکام ‹ مفتاح الاحکام

● **مفاتیح الاحکام** / فقه / عربی
mafātīḥ-ul aḥkām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۱۶
بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **مفاتیح الأحکام فی شرح آیات الأحکام** / فقه / عربی
mafātīḥ-ul aḥkām fī š.-i āyāt-il aḥkām
طباطبائی، محمد سعید بن قاسم، ۱۰۱۲ - ۱۰۹۲ قمری
tabātabā’ī, mohammad sa‘īd ebn-e qāsem (1604 -1681)
وابسته به: زبدة البیان فی براهین احکام القرآن = آیات الاحکام؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (-۹۹۳ق)
تاریخ تألیف: شب چهارشنبه ۱۶ ذیقعده ۱۰۸۲ق
شرح و حاشیه استدلالی مفصلی است با عناوین «قوله، قوله» بر «زبدة البیان» مقدس اردبیلی.
[الذریعه ۳۰۲/۱۳ و ۲۹۹/۲۱؛ اعیان الشیعه ۳۴۴/۹؛ جامع الرواة ۱۱۸/۲؛ کشف الحجب و الاستار ص ۵۳۷؛ مرآت الکتب ۴۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۲۸
آغاز: قوله یعبر نص الاحتمالات فی اللفظ المفید وضعا اربع لانه لم یحتمل غیر ما فهم منه فهم النص کقوله تعالی قل هو الله احدو ان احتمل فالراجح هو الظاهر؛ **انجام:** من ان التوبة من الایمان، لکنها شرطه العزم علی الترک و الایمان اقرار باللسان.
خط: نستعلیق، کا: قاسم محمد سعید طباطبائی، تا: ۱۵ رمضان۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱۳گ، ۲۸ سطر (۱۶×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۱۲-۱۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۲۹
آغاز: لانه ان لم یحتمل غیر ما فهم منه فهو النص کقوله تعالی قل هو الله احد؛ **انجام:** و منع من ان التوبة من الایمان لکنها شرطه لانها العزم علی الترک.
جلد۱، شامل طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، تا: ۱ ذیحجه۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج عنابی [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۸] و [ف: ۲۰-۴۸۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۶]

۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۰۰
آغاز: قوله س ره النوع الخامس فی دوافع النکاح؛ **انجام:** و الحمد لله رب العالمین.
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن صفات نائینی، تا: دوشنبه ۱۶ صفر۱۰۹۱ق؛ از روی خط مؤلف نوشته و

ازاو با «سلمه الله» یاد می‌کند، با بلاغ مقابله، محشی گویا به خط مؤلف؛ ۳۳۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۱۹۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۴۰

آغاز: قوله کتاب الصوم و هی فی اللغة الامساك مطلقا قاله الجوهری و قریب منه ما قاله الخلیل؛ **انجام:** و لعله اشار بقوله فتأمل الی بعد هذا الاحتمال ...

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد شریف خاتون آبادی (تا پایان کتاب صوم)، تا: دوشنبه ۱۶ محرم ۱۱۱۰ق، بقیه نسخه به تاریخ چهارشنبه سلخ رمضان ۱۰۸۳ق (ظاهراً این تاریخ از نسخه اصل آمده و تاریخ این نسخه نیست)؛ تملك: نصرالله بن الحسین حسینی مدرس، عبدالجلیل همدانی، مهر: «العبد المذنب محمد المدعو بصدرالدین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۴۶۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۶-۱۵۰]

● **مفاتیح الادب فی تواریخ العرب** / تاریخ ایران / فارسی

mafātīh-ol adab fī tavārīx-el ʻarab

سدیدالسلطنه، محمدعلی بن احمد، ۱۲۹۱-۱۳۶۲قمری

sadīd-os-sāltane, mohammad ʻalī ebn-e ahmad (1874 - 1943)

اهدا به: مظفر الدین شاه (۱۳۱۳-۱۳۲۴ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۴ق

مؤلف کتاب یعنی محمد علی خان پسر حاجی احمد خان سرتیپ سال‌ها در نواحی جنوب ایران و بنادر خلیج فارس به وزارت و امارت اشتغال داشته و یادداشت‌هایی درباره تاریخ و جغرافیای مناطق جنوب ایران به این شرح فراهم آورده است: ۱. دیباچه؛ ۲. مفتاح الاول: فی تاریخ مملکت العمان و ما یتعلق به محتویه علی ابواب و فصول و خاتمه و تتمیم: باب ۱) در حدود و مساحت و تعیین فراسخ بلدان و بنادر عمان مشرقی:فصل در بیان بعضی متعلقات و وقایع مداین و بلاد مزبوره، فصل در اسامی قبایل و طوایف ساکنین در مملکت عمان،فصل در معلومات تاریخیه عمان مشرقی و شمالی قبل از تسلط یعاربه،فصل در بیان عمان شمالی ومشایخ حالیه؛ باب ۲) در ابتداء تسلط یعاربه در مملکت عمان و انقراض آنها؛ باب ۳) در بدو دولت آل بوسعید و به این سلاطین آن طبقه مشتمل بر چند فصل در بیان سلطنت سید محمد بن سعید در مسقط و عمان و زنگبار و سواحل:فصل ذکر سلطنت سید سلطان ابن سید احمد،فصل در سلطنت سید سعید پسر سید سلطان،فصل در بیان مصالحه نامه ایران و مسقط،فصل در سلطنت سید ثوینی در مسقط و عمان،فصل در سلطنت سید ترکی در مسقط و عمان،فصل در سلطنت سید ماجد در زنگبار و سواحل،فصل: در سلطنت سید برغش در زنگبار و سواحل،فصل در احوال حاجی احمد خان پدر مؤلف،فصل در بیان بنادر منتزعه و منازع فیه مملکت مسقط و عمان و بندر مکلا و بندر گوادر و بندر چاه بهار و بند رئیس و خور الزوراء،فصل در بیان عرض و طول و سایر احوال بعضی از بنادر مملکت عمان؛تبصره: فصل در اسامی بنادر میان مسقط و بصره،فصل در بیان بندر قطر، دراعراب و اوزان و حروف و معانی غیر مصطلحه؛ خاتمه: در احوال مؤلف؛ تتمیم: در امامت امامان مسقط و زنگبار بعد از اقتدار دولت انگلیس در آن ساحت،فصل: در سلطنت سید فیصل در مسقط و عمان،فصل: در امامت ائمه اربعه در مملکت زنگبار و سواحل. (عبدالله انوار)رساله در زمان صدارت میرزا علی خان امین الدوله صدر اعظم مظفرالدین شاه قاجار به رشته تحریر کشیده شده و در دو صفحه بدایت این رساله تقریضی از میرزا محمد حسین خان ملقب به ذکاء الملك فروغی مشاهده می‌شود که اطلاعات صحیحه و معلومات گرانبهای مؤلف این رساله و پدرش را در علم تاریخ و جغرافیا و انساب و غیره را ستوده‌اند.

آغاز: بسمله، یا من ینال و یفوز ذاکر اسمائه و قائل صفاته الی السعادة العظمی ممن تمسک بحبل طاعت مظاهره.

انجام: و ما در غالب مواقع باصطلاح قوم رفتار نموده از آنها بسلطنت و سلطان یاد کردیم.

چاپ: ایران، تهران، ۱۳۱۵ق، سنگی، رقعی، ۱۷+۲ص، با تقریظ میرزا محمد حسین خان ملقب به ذکاء الملك متخلص به فروغی

[راهنمای کتاب ۵۵/۱۸ و ۵۵۷؛ الذریعه ۲۹۹/۲۱؛ مشار ۱۴۶۶؛ فهرستواره منزوی ۱۰۸۴/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: مخمل، ۲۸گ، ۱۳سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۳۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هجر بهاء هوز و جیم وراء مهملة بوزن حجر. تمت مفتاح الثانی ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۴ق؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرائی؛ جلد: گالینگور، ۱۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۲۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۱۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بغالب اهالی مسقط خلعت و انعام داده شد در وطیه یك فرسخی

مفتاح اول در تاریخ عمان را در بردارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۰-۷۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۹۵ و ۴۹۷۷/۱-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۳۰ص، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۳۶۲] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶

آغاز: تقریضی است که خامه مشکین ختامه جناب حقایق و

معارف نصاب ادیب بارع آقای میرزا محمد حسین خان ملقب بذکاء الملک متخلص بفروغی دام مجده نگاشته ... فهرست امانی هذا الکتاب المستطاب ... باب اول در حدود مساحت و مسافت بلاد معتبره و بنادر مشهوره و طوایف و مشایخ حالیه مملکت عمان؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ مهر کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ جلد: مقوا، ۱۶۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۸/۵سم [ف: ۵-۷۱۰]

● **مفاتیح الارزاق** / گوناگون / فارسی

mafātīh-ol arzāq

شیرازی نوری، یوسف، - ۱۳۰۲ قمری

šīrāzī nūrī, yūsof (- 1885)

اهداء به: ناصرالدین شاه

در کشاورزی و شبانی و دامپروری از رهگذر نجومی و طبیعی و اجتماعی. یکی از ارزنده‌ترین کتاب‌های این دانش و هنر است.نمی‌دانم مؤلف همان میرزا یوسف حکیم نوری (نشریه ۷: ۹۰) است یا نه.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۱۴ و ۵۸۳۷-ف

ج ۱؛ خط: نستعلیق و سیاق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ به روش منشیان زمانه، با پیکره‌های گیاهان و جانوران و آدمی زاد؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۷-۵۰۵] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۱۵ و ۵۸۳۸-ف

ج۲؛ خط: نستعلیق و سیاق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۷-۵۰۵] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۱۶ و ۵۸۳۹-ف

ج۳؛ خط: نستعلیق و سیاق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۷گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۷-۵۰۵] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۶-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Or. 12192. آغاز آن برابر با آغاز نسخه دانشگاه (ش ۹۹۱۴) و می‌رسد تا به کزر (برابر با پایان برگ ۱۸۸پ همین نسخه)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: روزگار مؤلف باید باشد و تاریخ ندارد و بی شکل است؛ ۱۹۹گ [فیلمها ف: ۳-۱۸۷]

● **مفاتیح الاسرار** / کیمیا / فارسی

mafātīh-ol asrār

تنگلو شاه بابلی، قرن ۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī (- 1c)

رساله کوتاهی است در کیمیا شامل هفت «مفتاح».

آغاز: این است کتاب مبارک مفاتیح الاسرار، چون در اسرار سبعه بیان

[فهرستواره منزوی ۳۹۸۴/۵]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۶۱/۷-۵۳/۷۱

آغاز: برابر

کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۶گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۱۴۵۸/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹ص (۵۷۲-۵۹۰)، ۱۲سطر [سنا: ف: ۲-۲۷۳]

● **مفاتیح الاسرار** / رمل / فارسی

mafātīh-ol asrār

عنابی، عبدالله بن روزبهان، ق۸ قمری

‘onnābī, ‘abd-ol-lāh ebn-e rūzbehān (- 14c)

تاریخ تألیف: ۳ رجب ۷۷۳ق

دارای فصل و مساله و در پایان نوشته که این دفتر در باختر به دست آمده و در ایران دست به دست گشته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۷۷/۱۴

آغاز: فصل بدانکه لفظهای رمل نود و شش نقطه است فرد و زوج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با دو سرلوح رنگارنگ؛ جلد: میشن، ۱۱گ (۱۵۸پ-۱۶۸پ هامش)، ۱۶سطر [ف: ۵-۱۷۴]

● **مفاتیح الاسرار** / جفر / عربی

mafātīh-ol asrār

بسطامی، عبدالرحمن بن محمد، - ۸۵۸ قمری

bastāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad (- 1454)

در علم حروف است.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ از روی نسخه مورخ ۱۴جمادی الثانی ۹۹۳، مصحح در ۱۳۱۱ [نشریه: ۲-۱۷۱]

● **مفاتیح الاسرار** / شعر / فارسی

mafātīh-ol asrār

مظفر علیشاه کرمانی، محمد تقی بن محمد کاظم، ۱۱۵۰ - ۱۲۱۵ قمری

mozaffar-‘alī-šāh-e kermānī, mohammad taqī ebn-e mohammad kāzem (1738 - 1801)

این تفسیر که به شعر است به شیوه مثنوی مولانا سروده شده و

سراینده در ضمن تفسیر خود اشارات عرفانی به همراه می‌آورد به وجهی که کتاب او حاوی اطلاعات جالب توجهی درباره اصطلاحات و مباحث عرفانی و تطبیقات با مواضع شرعی است.
[رک: کتاب شیعه شماره ۱،ص ۲۵۰ نام کتاب و مؤلف از اینجا نقل شد]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۴
آغاز: بسمله، باء بسم الله الرحمن الرحیم ×× هست مفتاح در گنج حکیم؛ **انجام:** نسبت این سلسله گفتم تمام ×× تا بماند یادگاری و السلام
در فهرست «تفسیر سوره حمد» آمده و از میرزا محمد تقی دانسته شده؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۷ صفر۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ اهداء به شاهزاده جلال الدوله؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۶ص، ۱۶سطر (۱۱/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۹۸]

● مفاتیح الاسرار / رمل / فارسی

mafātīh-ol asrār

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۴۷
آغاز: بسمله. حمدله ... بدان که این کتاب در علم نقطه راندن و نقطه شناختن ساخته اند؛ **انجام:** و در کتابهای دیگر گفته اند
در رمل و کتاب نخستین است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه۹۴۱ق؛ مهر: کتابخانه فضل الله نوری؛ کاغذ: ترمه، ۱۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۸سم [ف: ۴-۷۶۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۲
آغاز: بسمله، و باد ... طلب آتش ... کندو بالعکس و در طلب آتش - بود و باد - طالب آتش؛ **انجام:** نقطه را منتهی کند و مطلوب به دستور مذکور طلب کند و الله اعلم بالصواب
رساله‌ای است در رمل، نسخه حاضر بخش «طالب و مطلوب» آن می‌باشد، برگزیده مفاتیح الاسرار؛ خط: نستعلیق، کا: بهادین ابن امیر قلی ایموری، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۸گ (۶۷پ-۸۴)، ۲۰-۲۴ سطر (۸/۵-۹×۱۴/۵-۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۶۹/۲
آغاز: سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم، فصل بدانکه رمل نود و شش نقطه است؛ **انجام:** و اگر زیاده خواهد بمطولات این فن شروع نماید و ما ذلک الا بتوفیق العلی العظیم.
فصول کوتاهی است در قواعد علم رمل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۹پ-۲۵پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۴-۱۵۵]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۷/۲
آغاز: حمدی که جمال چهره احد الوف شواهد و مشاهد دوامش ... اما بعد، این کتاب جلد ثالث از کتاب مفاتیح الاسرار است و پیش از این گفته‌ایم که احکام بر ۱۲ خانه بروج کند و نقطه آتش اول ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۹گ (۳۵-۶۳)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [ف: ۳-۹۷]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۱/۳-عکسی
آغاز: مفاتیح الاسرار. بسمله. حمدله. صلات. اما بعد، بدانکه حکما بر دوازده خانه بروج حکم کنند و نقاط رمل را بر این دوازده خانه بر اوتاد و مایل الاوتاد و زایل الاوتاد قسمت کنند؛ **انجام:** به این اعتبار او را خاکی دانسته اند. و الله اعلم بالصواب.
بر سربندهای «فصل» بی شماره: فصل. باز آمدیم بر سر احکام که دو نقطه آتش در خانه چهارم آید، فصل.اگر نقطه اب ادرخانه اب ۳ که وتد است ... افتد، فصل ...؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: عبدالعلی بن محمد کریم، تا: ۲۱ شعبان۱۲۹۸ق؛ ۸۸ص (۲۰۴-۲۹۱) [عکسی ف: ۱-۳۷۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۴/۴
آغاز: و بعد فان علم الحروف لکونها اصول الموجودات و مسند الکائنات بحسب الحقائق الاصلیة و روحانیتها النورانیة القدسیة الجبروتیة ثم بحسب المظاهر الکونیة الناسوتیة علی ما دلت علیه الادلة السمعیة القطعیة؛ **انجام:** و استخراجها ناطقة بالتکاسیر الاربعة و هو ان یکسر.
رساله کوتاهی است در قواعد علم جفر، مؤلف در مقدمه آن از کتاب دیگر خود در این موضوع به نام «الکشف عن اسرار الحروف» یاد می‌کند؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱گ (۱۲پ-۲۲ر)، ۱۴سطر [ف: ۳۶-۲۵]

● مفاتیح الاسرار (ترجمه) / رمل / فارسی

mafātīh-ol asrār (t.)

«مفاتیح الاسرار» را ــ بنا بگفته مقدمه مترجم ــ محمد بن منصور پس از سیاحت بلاد مغرب و روم و بربر تألیف نموده و در این نسخه ترجمه شده است. در پایان گفتار مترجم تاریخ ۲۰ رجب ۶۷۳ آمده و معلوم نشد که تاریخ تألیف یا ترجمه است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد بدانکه علوم طبایع بغایت عزیز است ولیکن منسوخ است و نزد عقلا پوشیده نماند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۲۶]

● مفاتیح اسرار الحروف و مصابیح انوار الظروف / علوم غریبه / عربی

mafātīḥ-u asrār-il ḥurūf wa maṣābīḥ-u anwār-iẓ ẓurūf

بسطامی، عبدالرحمن بن محمد، - ۸۵۸ قمری

bastāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e mohammad (- 1454)

کتاب مهم و مفصلی است در علم حروف و خواص آنها که

ازیک مقدمه و بیست و نه «لؤلؤ» به ترتیب الفبایی ترتیب یافته است. مؤلف درمقدمه از پیشینه این علم از زمان انبیاء تا عصر خویش سخن گفته، و درهر حرفیضمن بیان معانیآن به اسرارآن پرداخته و مربعات هر کدام را با جداولی تشریح نموده است. وی تألیف دیگری نیز در این خصوص دارد به نام «شمس الآفاق فی علم الحروف و الاوفاق» که بخشی از خطبه هردو یکسان است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اطلع شمس المعارف فی سمائه العارف ورسم لطائف الاسرار النورانیة فی صحف الافکار الروحانیة ... وبعد فانی لما رأیت العلوم الکشفیة و الفهوم الکشفیة ...

انجام: فجر هذا البحر من صدری و استخرج هذا الدر من بحری انبع هذه الحکمة من فکری و انبت هذا الزهر من سری و الحمد لله.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ۴۰، ۸، ۴۰، ۴ (محمد) بن ۴۰، ۸، ۴ (محمد) بن ۱، ۸، ۴۰، ۴، (احمد)، اعرابی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۹۹۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد محسن بن علی اکبر حسینی، محمد رحیم بن سید مرتضی بن محمد اشرف الحسینی حسنیبا مهر «بسم الله الرحمن الرحیم» (مربع)؛ مهر: «افوض أمری الی الله عبده عبدالله الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۳گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۳-۶۵۶]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷-۵۳۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مجدول، تملک: اسماعیل برزنجی که از بازمانده ابوالسعود شروانی در ۱۲۱۹ خریده بود، و از او به عمر مصری رسید؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۸۴گ، ۲۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۶-۳۳۱]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲/۱-۸/۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعلم ان من اتحدت روحانیته بروحانیة اسرار الحروف ومعانی الظروف فقد

انجام نا تمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۴۸]

● مفاتیح الاسرار و مصابیح الابرار / تفسیر / عربی

mafātīḥ-ul asrār wa maṣābīḥ-ul abrār

شهرستانی، محمد بن عبدالکریم، ۴۷۹؟ - ۵۴۸ ؟ قمری

Šahrestānī,mohammad ebn-e ʻabd-ol-karīm (1087 - 1154)

تاریخ تألیف: آغاز در ۵۳۸ق

در نسخه تنها سوره فاتحه و بقره است و اگر به پایان می‌رسید گویا به ده یا دوازده جلد می‌رسیده است و ترتیب آن نزدیک به تفسیر طبرسی شیعی اثنا عشری است ولی جنبه تأویل آن بیشتر است. از این تفسیر به خوبی روشن می‌شود که شهرستانی چنان‌که خواجه طوسی در مصارع المصارع و سیر و سلوک و ابن تیمیه در منهاج السنة و ابن السمعانی در معجم الشیوخ گواهی داده‌اند از باطنیان اسماعیلی و شیعی بوده است. در این تفسیر اصطلاحات باطنی بسیار است و در آن از کافی (کلینی) و کتاب الملل خود یاد می‌کند و می‌گوید که من نزد ناصرالسنة ابوالقاسم سلمان بن ناصر انصاری تفسیر می‌آموختم تا این‌که فراگرفتن سخنان اهل بیت در من اثر کرده و یکی از بندگان خدا هم مرا به راه راست راهنمایی کرده است. (دانش پژوه)

[فهرس المخطوطات المصورة ۴۷/۱؛ مجلة معهد المخطوطات العربیة ۱/۳ ص ۳۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸

آغاز: الحمد لله حمدالشاکرین لجمیع محامده کلها

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد زانجی، تا: پایان رجب ۶۶۷ق، برای ابراهیم بن محمد بن المؤید ابوالمجامع حموی جوینی استنساخ شده؛ ۴۳۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲-۳۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴-ف و ۴۷۶۱/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۴ و ۳-۱۰۳]

● مفاتیح الاصول / اصول فقه / عربی

mafātīḥ-ul uṣūl

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۴۲ قمری

tabātabā’ī, mohammad ebn-e ‘alī (1767 - 1827)

تاریخ تألیف: ۲۶ صفر ۱۲۲۹ق؛ محل تألیف: اصفهان

کتابی است مفصل در دو جلد و مشتمل بر هشت«باب» و «خاتمه»: ۱. باب مفاتیح اللغات [مشتمل بر]: القول فی الدلالة (در شش مفتاح)، القول فی الاشتقاق (یک مقدمه و یک مفتاح)، القول فی المعرب (یک مقدمه و یک مفتاح)، القول فی الترادف (یک مقدمه و هفت مفتاح)، القول فی التاکید (مقدمه و دو مفتاح)، القول فی الاشتراک (مقدمه و چهل و یک مفتاح)، القول فی تعارض الامور المخالفة للاصل (هفده مفتاح)، القول فی حروف محتاج الیها (در هشت مفتاح)، القول فی الاوامر (در نه مفتاح)، القول فی النهی (مقدمه و پنج مفتاح)، القول فی العموم و ما یفیده (مقدمه و هشت مفتاح)، القول فی التخصیص (در نه مفتاح)، القول فی المجمل (مقدمه و هشت مفتاح)، القول فی المبین (در مقدمه و پنج مفتاح)، القول فی النسخ (در یک مقدمه و پانزده مفتاح)؛ ۲. باب الافعال و التاسی (در چهار مفتاح)؛ ۳. باب التقریر (در یک مفتاح)؛ ۴. باب الاحکام الشرعیه

و التكاليف الدينيه و شرايطها (مقدمه و هشت مفتاح)؛ ۵. باب ادلة الاحكام، مشتمل بر: القول فی الكتاب (در یک مفتاح)، القول فی السنة (در سی و هفت مفتاح)، القول فی الاجماع و دليل الفتوى (مقدمه و چهار مفتاح)، القول فی الادلة العقليه (در هفده مفتاح)؛ ۶. باب الاجتهاد و التقليد، مشتمل بر: القول فی الاجتهاد (در مقدمه و چهار مفتاح)، القول فی التقليد (در مقدمه و هشت مفتاح)؛ ۷. باب الاستصحاب (در مقدمه و سه مفتاح)؛ ۸ باب القياس (در مقدمه و سه مفتاح)؛ خاتمه فی التعادل و التراجيح (در مقدمه و ده مفتاح).

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... اما بعد قال الله تبارك و تعالى: و ما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه. مفاتيح اللغات. مفتاح فی الدلالة ...

جلد ۲: بسمله، باب الافعال و التاسی - قال الله تعالى و لكم فی رسول الله اسوه حسنه. اعلم ان فعل النبی ان كان بيانا لمجمل واجب عام لنا

انجام: قال فی الوافيه ايضا اذا وقع التعارض بين الاستصحابين فالحكم التوقف ... هل يترجح احدهما على الاخر باعتضاده بمثله من دليل تعبدی آخر اولا فيه اشكال ولكن الاحتمال الاول لايخلو عن قوة

جلد ۱: كنسخ ستر الراس و الوقوف على يمين الامام فی الصلوة انتهى و ما ذكره جيد قد تم المجلد الاصول و يتلوه المجلد الثانی

چاپ: (ج ۱): [تهران]، سنگی، بدون تاريخ، رحلی؛ به تصحيح محمد حسن بن علی قمی، ايران، ۱۲۷۰ق؛ به اهتمام مير محمد صادق خوانساری، تهران، ۱۲۹۶ق، سنگی

[الذريعة ۳۰۰/۲۱؛ ريحانة الأدب ۴۰۲/۳؛ كشف الحجب و الاستار ص ۵۳۷]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جزءاول كه مبحث الفاظ است آمده و از مسأله دلالت لفظ بر معنی آغاز می‌کند و تا آخر باب مجمل و مبين به‌طور تفصيل مطلب آورد، نويسنده بدون بيان مقدمه وارد بحث می‌شود، ختم كلام در اين جزء درباره «نسخ» و انواع آن می‌باشد، جزء اول؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مهر: ناصر الدين شاه؛ جلد: تيماج، ۲۸۲گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵ سم [ف: ۷-۱۶۴]

۲. قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه:۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول از بحث دلالت لفظ تا پايان نسخ؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: ۴ ذيحجه۱۲۳۴ق، جا: كربلا؛ جلد: تيماج، ۲۰۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱/۱۲-طباطبائی

بخشی از آغاز كتاب مفاتيح الاصول؛ كاتب = مؤلف (ظاهراً)، بی‌تا؛ ۵گ (۱۹۷-۲۰۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۹۴]

۴. كرمانشاه؛ فيض مهدوی (كتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

تذكر: نام كتاب و مؤلف به قرينه آغاز نسخه تعيين شد؛ كاتب = مؤلف، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴-۲۴]

۵. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظيم؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی شرح المبادی لايقال رفع كون الركعة الباقية جزماً و صير هما كلا لأنا نقول ذلكم حكم عقلی و رفع العقل ليس ينسخ و فی شرح المختصر.

تذكر: نام كتاب و مؤلف به قرينه آغاز نسخه تعيين شد؛ خط: تحريری، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: آقا محمد رحيم؛ جلد: تيماج، ۲۱۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [حوزه و موزه عبدالعظيم: ف: -۲۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ تحريری، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از محمد خوانساری؛ جلد: تيماج مذهب، ۱۴۶گ، ۳۳-۲۶سطر (۱۲/۵-۱۳×۱۹/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [رايانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۷۶۸/۱

آغاز: قال فی جملة كلام له نسلم اولوية المجاز على الاشتراك بلی قد قال جمع من المحققين ... (بعد از ۶ برگ) القول فی حروف محتاج اليها مفتاح اختلف القوم فی؛ **انجام:** بان مقتضى الدليل المنع من كون الشهادة حجة لما فيه من توهم الكذق و تطرق الخطا و جعل

جلد ۱ و ۲، از اوسط باب اول (از مبحث القول فی تعارض الامور المخالفة للاصل: مفتاح پانزدهم) تا اواخر خاتمه فی التعادل و التراجيح (تا مفتاح هشتم)؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ اهدايی: رهبری، شهريور ۱۳۸۷؛ ۴۲۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لايشترط فيها العلم لانسد باب التجويز لو سلم افادة القرينه

شامل چند برگ از جلد اول («مبحث القول فی الدلالة»)؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ در شناسنامه به سيد محمد بن سيد دلدار علی نقوی هندی منسوب شده؛ اهدايی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۳]

۹. مشهد؛ حيدری؛ شماره نسخه:۱

بی‌كا، تا: قرن ۱۳ [انديشه حوزه: س ۲، ش۷-۲۱۰]

۱۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۹ - ب

در پايان جلد نخستين تاريخ روز پنج‌شنبه ۲۹ جمادی الاول ۱۲۳۵ ديده می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با رمز «هـ م ت»؛ تملك: ۱۳۱۴؛ جلد: تيماج، ۲۸۱گ، ۲۴سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۴۷۴]

۱۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۸ - ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج، ۳۱۸گ، ۳۴سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۴۷۴]

۱۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۳

انجام: لا لما ذکروه کیف و انه یجب اعتقاد ذلک حتی لایلزم منه بقی العتق مع وجود لیله ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۸۷گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۲×۲۴سم [ف: ۱-۸]

۱۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۳۴/۱

برخی از مباحث کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۲گ (۱پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۸]

۱۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۴۷/۲

بحث اوامر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱گ (۱۰پ-۳۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۷۲]

۱۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۰۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۴۹]

۱۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۰۱

از باب الافعال و التأسی تا پایان جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۳-۵۱۹]

۱۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱/۴-۶۳۷۰

از «شرایط عمل به خبر واحد» تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۳سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۰]

۱۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۳۷

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف. در دو مجلد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: محمد صادق؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۱۹ و ۲۳ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۶۶۷]

۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۶۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** و لا معنی للاستصحاب المعکوس و لا وجه له و الاخبار لاتشمله

از ابتدای باب الافعال و التاسی تا انتهای استصحاب کامل است و باب قیاس را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: مرحوم عالم ربانی سید محمد تقی بن میر محمد مومن حسینی؛ جلد: تیماج، ۲۶۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا اشکال فی ان الاحوط ح حیث یدور الامر بین.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵۵۱-۱۷۶]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۰

از مفاتیح اللغات است تا احتیاط و ادله عقلیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مشکی، ۲۹۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۳سم [ف: ۱-۵۱۶]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۹

از مفاتیح اللغات است تا سنت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۰۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۳سم [ف:۱-۵۱۶]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۶۲/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ ۳۰۸گ (۱پ-۳۰۸)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۲]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۷۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد امین خوانساری، محمد تقی موسوی؛ جلد: مقوایی، ۱۷۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۱]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۷۴-۲۹/۱۱۴

آغاز: الامر حقیقة فی الفعل بل هو حقیقة فی القول لاغیر وعلیه اکثر الاصولیین فلایحمل الا علیه مجرداً عن القرینة سلمنا الاشتراک لکن المشترک؛ **انجام:** وبالجملة ان الایة الشریفة دلت علی نفی وجوب التبین عند اخبار غیر الفاسق والعدل فیجب قبوله اما المقدمة الاولی فلمفهومی الشرط والصفة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۷۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۲]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۴۴/۱-۱۷/۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وکان الباقون المعدومین اوغایبین عن مجلس الخطاب لم یصح الحکم بارادته الجمیع قطعا لاختصاص الخطاب بالموجود الحاضر وعدم تناوله

بخش آغاز کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۵۲]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹-۱۲/۱۹

آغاز: قال الله تعالی ولکم فی رسول الله اسوة حسنة. اعلم ان فعل النبی (ص) ان کان بیاناً لمجمل؛ **انجام:** ولیست الادلة الدالة علی اصالة حجیة الظن فی نفس الاحکام شاملة لمحل البحث بوجه من الوجوه ... وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۳۰-۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲-۹/۸۲

آغاز: بسمله قال الله تعالی لیهلک من هلک عن بینة ویحیی من حی عن بینه قال السید الاستاد الدلیل الشرعی هو الموصل الی الحکم الشرعی ونعنی بالموصل ما لا یتوقف فی الاتصال فی کونه موصلاً؛ **انجام:** برابر؛ قد فرغ من کتابة هذه الاسطر مؤلفها الحقیر الخاطی محمد بن علی الهاشمی والعلوی الطباطبائی نسباً والکربلائی مولداً وکان الفراغ من التألیف فی یوم الجمعة وهو السادس والعشرون من شهر صفر المظفر سنه ۱۲۲۹

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۰-۱/۱۲۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر
جلددوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تاریخ وقف: ۱۲۷۱؛ ۳۰۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۹۳
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۲۸ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۶۱۶]

۳۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۹۶/۱
آغاز: احکامه الفرعیة و هی فی امثال زماننا اما للعوام المنحطین عن درجة تعیین مدارک الاحکام؛ **انجام:** لایقبل الشبهة رفع الله عنا سبحانه حجب الشبهات بالنبی و آله السادات.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عبارت «مه مدظله»؛ جلد: تیماج، ۶۳گ (۱ر-۶۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: -۲۱۹]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۳۹
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر
تذکر: در فهرست به اشتباه به فیض کاشانی نسبت داده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۷سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۴۰]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۹۱-۲۰/۱۱۱
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** ان یجعل تألیف هذا الکتاب خالصا لوجهه الکریم لیوم الدین وینفعنی به الطالبین المومنین ویقوی به الدین المبین انه اکرم الاکرمین وارحم الراحمین
از باب الافعال والتاسی تا آخر کتاب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان قلنا بان الاصل عدم حجة الظن فی غیر مقام تعارض الادلة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: سید علی رضا وثوق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۷۲گ، ۳۰سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۳۲۱]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۷۴
خط: نسخ، کا: فخار، محمد بن صفر، تا: قرن ۱۳؛ تملک: حاجی ملا عبدالله، امانت نزد ناد علی بروجردی؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۴سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۱۸]

۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** لایجب ان یکون البیان فی القوه خلاف الکرخی فانه لایعمل بخبر اولاصاف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۵گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۱-۵۶۹]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی جملة من الکتب فقهی المنیة و انفصال ایقاع الصلوة
شامل هر ۲ جلد است اما نامرتب کتابت شده به طور مثال بعد از باب هفتم (استصحاب)، باب دوم (افعال و تاسی) تحریر شده و ضمناً بعضی اوراق نانویس است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: آیة الله شبیری زنجانی، ۱۱رجب ۱۴۱۱؛ ۲۸۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۲سم [ف: ۱۶-۴۷۱]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۳
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۲]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۳۸
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت۱۳۴۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۷۴]

۴۰. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۵۰
آغاز: هنا هو الجواب هناک و ثانیا بان غایة ما یستفاد من الحجة المذکورة افادة النهی الدوام؛ **انجام:** برابر جلد ۱
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۷۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳۱-۵۵/۱۱۱
آغاز: برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: علی محمد بن ناد علی لنجانی، من بلوک دار السلطنه اصفهان، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان۱۲۲۸ق؛ تملک: محمد مهدی بن سید علی کبیر حسینی کربلائی؛ ۲۰۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۵۰]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۷۸
خط: نسخ، کا: حائری، محمد علی بن قاسم، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۸۵۴ص، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۹۰۹]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۰
آغاز: ... الدلیل انما یکون احص لوارید من الاسم المعنی المصطح فلیه بین النجاة و هو مم فانه اصطلاح خاص؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد قاسم خوانساری، تا: ۱۲۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۳۸ص، ۳۶سطر، اندازه: ۲۲×۳۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۲۳۰]

۴۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۴ فیاض
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۲۹ق؛ از روی نسخه اصل که به خط مؤلف بوده است نوشته شده درزمان حیاتمؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۳۰]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۱۹
آغاز: برابر جلد ۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ،

۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۲]

۴۶. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۰۱

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۲۹ق [نشریه: ۷-۷۰۰]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۱

نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ رجب۱۲۳۰ق؛ جلد:تیماج،۲۶۷گ،۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۲۷۳]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۳

آغاز: ... التی ذکرها و والتال باطل فانا وجدنا العقلاء یحکمون با متثاله؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن علی مختار جرفادقانی گلپایگانی، تا: ۱۲۳۰ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با عبارت دام ظله؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۴ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۹۳]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۸۲

آغاز: بسمله، لا اشکال و لا شبهة فی عدم جواز تخصیص عام الکتاب بخبر الواحد ان قلنا بانه لیس بحجة؛ **انجام:** برابر

از اواخر جلد اول (فی تخصیص الکتاب بخبر الواحد) تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: علی محمد ولد محمد قندهاری، تا: ۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ جلد: ساغری مذهب، ۲۱۴گ، ۳۳ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۳سم [ف: ۱۹-۲۱۸]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۵

آغاز و انجام: برابر

جلد اول و دوم و از مبحث الفاظ تا پایان مبحث تعادل و تراجیح؛ خط: نسخ خوش، کا: حسین فرزند محمد صادق، امامی، تا: شنبه ۲۱ صفر۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ مهر: «لا إله إلا الله الملك الحق المبین عبده عبدالکریم» (مربع)، «لا إله إلا الله الملك الحق المبین عبده ابراهیم» (مربع)؛ واقف: میرزا عبدالکریم ساوجبلاغی، ۱۲۴۱ق؛ ۳۷۱گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۹-۵۰۶]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ینفعنی به و سائر و یقوی به الدین المبین انه اکرم الاکرمین و ارحم الراحمین

خط: نسخ، بی کا، تا: سلخ شوال۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی با نشان«لمحرره»؛ مهر: «حسین منی و انا من حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲-۲۶۴]

۵۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۰۷

از باب الافعال و التأسی؛ کا: حسین ابن محمد صادق حسینی امامی، تا: ۱۲۳۲ق؛ تملک: محمد کاظم بن ملاخدابخش مازندرانی (شاگرد مؤلف)؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۶]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمد بن محمد علی جاپلقی، تا: ۱۴ جمادی الثانی۱۲۳۲ق، به خواهش میرزا ضیاء الدین؛ مهر: «محمدبن محمد حسین» (بیضی) به تاریخ ۱۳۳۳ق، بیضوی «ابوالقاسم الطباطبایی»، «خالد بن محمد الحسنی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۵۲۶ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۵۴]

۵۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۵

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: براتعلی بن محمد حسن نجف آبادی،تا:۱۲۳۳ق؛ ۳۷۰گ،۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۶۴]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۴۷-۳۴/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۸-۴۴۵۰]

۵۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۵۵/۱

آغاز: برابر جلد۲؛ **انجام:** برابر

جلددوم؛ خط: نسخ، کا: محمدبن محمدعلی طبیب کاشانی(تلمیذ مؤلف)، تا: ۱۲ ذیحجه۱۲۳۳ق؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ (۳ر-۲۳۸)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: سید عبدالله اثیری، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۲۴۲گ، ۳۰ سطر (۱۱/۵×۳۱/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۱۴]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

هر دو جلد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی یزدی اردکانی، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴۰گ، ۲۹سطر (۱۳×۲۱/۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۸-۳۰]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۹۱گ، ابعاد متن: ۹×۱۴/۵، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۱۷۲]

۶۰. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۹۱

خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الاول۱۲۳۳ق؛ محشی از محمد هاشم الموسوی به خط او در جلد دوم (بحث حجیت فقه الرضا علیه السلام) و یادداشتی با عنوان: «امانت عالیجناب آقا سید جواد» در ابتدای جلد دوم: «لسیدنا السید السند السید محمد دام الله بقاه و هو عاریة عندی»؛ مهر: «الله اکبر ۱۲۴۰» (مربع)؛ ۲۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: -۶۱]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۷۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

ج۲. نسخه فاقد رساله ضمیمه (حجیت ظن) و دارای ترقیمه مؤلف مبنی بر ختم تألیف در ۲۶ صفر ۱۲۲۹ است؛ خط: نستعلیق خوش، بی کا، تا: یک‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴۰۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۹۹

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۳۲۴]

۶۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۹۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: صفرعلی بن اسماعیل صباغ نجف آبادی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الاول۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ ۱۵۷گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۱

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: حبیب بن طالب بن حاج علی بن احمد العرج کاظمی، تا: جمادی الاول۱۲۳۴ق، جا: کاظمین؛ مصحح؛ واقف: حاج علیرضا و حاج یوسف، جمادی الثانی ۱۲۳۵؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۵گ، ۲۴سطر [ف: ۱-۲۵۹]

۶۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۳

انجام: قد فرغ من کتابة هذه الاسطر مؤلفها الحقیر الخاطی محمد بن علی الهاشمی و العلوی الطباطبایی نسباً و الکربلایی مولداً و موطناً و اسئل الله العظیم ان یجعل هذا الکتاب خالصا لوجه الکریم.

خط: نسخ خوش، کا: علی بن مهر علی خوانساری، تا: ۱۱صفر۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ مهر: «یا امام زین العابدین» (چهارگوش)، «یا صادق الوعد» (چهارگوش)؛ با یادداشت امانت ملا محمدعلی شهیر به ملا آقا بابا خوانساری در ۲۸ رجب ۱۲۵۵ق؛ اهدایی: شیخ الاسلامی بهبهانی؛ کاغذ: دولت آباد اصفهانی، ۳۰۷گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳-۳۰۸]

۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: نجفعلی بن محمد کرمانی، تا: دهه دوم محرم۱۲۳۴ق؛ مصحح، یادداشتی از علی محمد روشن در اول محرم ۱۴۰۰ق در اسامی ۱۴ معصوم و برابر نام آنها از حروف مقطعه قرآن؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۳۱سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۰-۴۷۵]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خضر بن علی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ ربیع الاول۱۲۳۴ق؛ دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۳۴۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۸سم [ف: ۱۶-۴۶۸]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول و شامل مباحث الفاظ می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد، تا: شوال۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی با نشان «م ح»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۸گ، ۲۸ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۱-۶۷۶]

۶۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۰۴/۲

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن محمد علی حسینی موسوی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۱۵۷گ (۵۷پ-۲۱۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۰۱]

۶۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۲۳

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا کوچک بن میرزا محمد مسلم مشائی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۲۲۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۶۴]

۷۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۲۴

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا کوچک بن میرزا محمد مسلم مشائی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ ۲۳۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۲۶۴]

۷۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۸۲

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حیدر علی قزوینی، تا: ربیع الاول۱۲۳۴ق؛ مهر: «کلبعلی بن محمد قلی» (بیضی)؛ واقف: کلبعلی بن محمد قلی، رجب ۱۲۳۴؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۴]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۳۱/۲

کا: عبدالعلی بن محمد یوسف حسینی حسنی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ ۴۳۵ص (۱۲۲-۵۵۶)، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۶۸]

۷۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمدبن محمدعلی طبیب کاشانی (شاگرد مؤلف)، تا: ۷ محرم ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸-۹/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن اسماعیل بن ابراهیم بن سفید رشتی جیلی کاظمی (از تلامید مؤلف)، تا: سلخ جمادی الاول۱۲۳۵ق؛ مصحح، از روی نسخه اصل، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۳-۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۵۰]

۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۱

آغاز: علی ما ذکره ائمة الاشتقاق من ان الواضع لا یهمل فی وضعه رعایة ما بین اللفظ و المعنی من المناسبة، مفتاح: اعلم ان القائلین؛

انجام: برابر جلد ۱

از باب مفاتیح اللغات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: علی افصح زاده؛ جلد: مقوایی، ۲۴۴گ، ۲۸سطر (۲۱×۳۰)، اندازه: ۲۳×۵۳/۵سم [ف: ۱-۱۸۷]

۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۱

آغاز و انجام: برابر

جلد اول کتاب از مبحث دلالت الفاظ آغاز می‌گردد تا آخر نسخ و جلد دوم تا آخر اجتهاد و تقلید است؛ کا: صالح بن حسین موسوی، تا: ۱۲۳۵ق؛ مهر: «عبده ره صالح بن الحسین الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۳۱سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۱-۲۷۰]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۸۱
آغاز: عدم المجاز و هوان الاصل عدمه لایق اذا ظهرت القرینه علی التجوز؛ **انجام:** برابر جلد ۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۷۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کاظمی، درویش بن کاظم، تا: دوشنبه ۲۵ رجب ۱۲۳۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: مقوایی، ۳۴۱گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۱]

۷۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۶۱/۱
خط: نستعلیق، کا: محمدبن رضا جیلانی کهدمی، تا: سه‌شنبه ۱ محرم ۱۲۳۶ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ ۲۲۵گ (۱پ-۲۲۵)، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۱]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، کا: حسین بن ملا محمد خوانساری، تا: شوال۱۲۳۶ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۶گ، ۲۵-۲۸سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۰]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۳/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن علی محمد اردبیلی، تا: ۱۲۳۶ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۵۸۳ص (۱-۵۸۳)، ۲۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۳۶۳]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۹
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد امین [نام علی به اعتبار قید «سمی ثامن الائمه» در ترقیمه ضبط شده]، تا: ربیع الثانی ۱۲۳۷ق؛ محشی با رموز «منه ره-صح، بلغ قبالا صحیحا»؛ تملک: سید مصطفی صفائی خوانساری در محرم ۱۳۸۶؛ مهر: سید مصطفی صفائی خوانساری «مصطفی الحسینی» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج منقش، ۲۸۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۳۵
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۷]

۸۳. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۵۳
از اول مبحث تأسی تا آخر؛ بی‌کا، تا: دوشنبه ۲ رجب۱۲۳۷ق [اندیشه حوزه: س۲، ش۷-۲۱۶]

۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۹۰
بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ خریداری از علی اکبر سلطانی [رایانه]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاسم بن علی اکبر، تا: شنبه ۴ رمضان۱۲۳۷ق، جا: اصفهان؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ جلد: میشن، ۳۱۲گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۶-۴۷۰]

۸۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۸۸
انجام: حسن سألوه عن الجبر و التفویض ان قال اجتمعت الامة قاطبة لا اختلاف بینهم فی ذلک ان القرآن حق لاریب فیه عند جمیع فرقها فهم ...
خط: نسخ، کا: براتعلی بن محمد حسن نجف آبادی، تا: ذیقعده۱۲۳۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۶۶]

۸۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۱۶
خط: نسخ، کا: زین العابدین باغبادارانی لنجانی، تا: ذیقعده۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۲-۳۵۴]

۸۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۰۲
خط: نسخ، کا: علی قلی بن حاجی محمد خوئی، تا: جمادی الاول ۱۲۳۷ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۵۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۱]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۱ خوئی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سیدحسن، تا: ۱۲۳۷ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۴۱۲ص، ۳۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۷-۳۶۲]

۹۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۵
آغاز: برابر
قسمت دلالت تا نسخ؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج علیرضا و حاج یوسف، شعبان ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۲سطر [ف: ۱-۲۵۸]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی با امضای «محمود عفی عنه»؛ ۳۰۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف:۴۴-۲۱۲]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۳۴-۳۱/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام حسین بن اسلام بیک خوانساری، تا: چهارشنبه ۲۴ ذیقعده۱۲۳۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۰گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۵۰]

۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد شریف ریزی لنجانی اصفهانی، تا: شنبه ۲۵ رجب۱۲۳۹ق، به دستور میرزا محمد صادق بن میرزا حسنعلی الماسی مجلسی؛ تملک: محمد تقی بن محمد صادق الماسی با مهر «عبده الراجی محمد تقی بن محمد صادق الالماسی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۴-۷۳]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** شامل لمحل البحث بوجه من الوجوه کما لا یخفی قد فرغ من تسوید ... ظاهرا و باطنا.

هر دو جلد؛ خط: نسخ زیبا، کا: علی محمد بن ناد علی، تا: ۱۲۳۹ق، خاتمه به خط محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل خوانساری، سال ۱۲۴۰ق؛ مصحح، مقابله شده؛ یادداشتی در وقف نسخه توسط آخوند ملا محمد علی امام جمعه مسجد جامع طهران در سال ۱۲۵۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶۶گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۲-۱۴۵]

۹۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۹۵

جلد اول؛ بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۶]

۹۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴

جزء دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین جرفادقانی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۲۰۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۴۴]

۹۷. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷/۳

کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۱۴۲گ (۳۸پ-۱۷۹پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۲۲]

۹۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۴۰

کا: علی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۴۰ق؛ قطع: رحلی [ف: ۲۳۶]

۹۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نستعلیق، کا: محمود بن حاج علی بن ملک محمد، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۴۱ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج، ۵۰۰ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۱۷]

۱۰۰. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۱۹

آغاز: ... بحیث یفهم منه المعنی و اعتمدوا فی ذلک علی أن الدلالة صفة اللفظ و ان الفهم لیس صفة له.

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد علی اسفرنجانی جرفادقانی، تا: دوشنبه آخر رجب ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۹گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: -۹۱]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۶۷

آغاز: الی المشافهتین و الحاضرین فی؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۹

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبه للمتقین و الصلوة و السلام؛ **انجام:** الرابع الطاهر انه لاخلاف فی انه لایجور. الاستنابه فی ترک الحرام مطلقا.

خط: نسخ، کا: علی بن استاد محمد بنا و حمید آبادی، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: میشن مذهب، ۵۲۰گ، ۲۸ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۳۶۳]

۱۰۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن اسمعیل، تا: ۵ شعبان۱۲۴۲ق، جا: کربلا؛ جلد: مقوا، ۱۱۷گ، ۲۹و۳۰ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱-۵۶۹]

۱۰۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد واله اجمعین مفاتیح اللغات فی الدلالة مفتاح اختلف العلماء فی ان اللفظ هل یدل علی معناه بالذات اوبوضع الواضع علی قولین؛ **انجام:** الروایات الوارده من طرق اهل البیت علیهم السلام الاشاره الی حجیة الظن فیها مع توفر الدواعی علیه ومسیس الحاجة الیه وغلبة عدم حجیة ظنون قویه کثیره فی موارد کثیرة ولیست الادلة الداله علی اصالة حجیه الظن فی نفس الاحکام اشاعة لمحل البحث بوجه من الوجوه کما لایخفی

خط: نسخ، کا: ملاعبدالله سالیانی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۸]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: استرآبادی، هادی، تا: ۱۲۴۲ق [رایانه]

۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۰

کا: محمد تقی بن ابوطالب، تا: ۱۲۴۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۹گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۱سم [رایانه]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۸۵

آغاز و انجام: برابر

ج۱و۲، نسخه حاضر شامل رساله ضمیمه (حجیة الظن) است؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن حاج عباس فرج کربلایی، تا: شعبان۱۲۴۲ق؛ آغاز ضمیمه (حجیة الظن): «اذا علم المجتهد بحکم من الاحکام الشرعیة الفرعیة بعد استفراغ وسعه»، انجام ضمیمه: «فی نفس الاحکام شاملة لمحل البحث بوجه من الوجوه کما لایخفی»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۸۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۳۱۶]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۱۲

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

جلد ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ تملک: احمد بن علی حسنی، زمان بن احمد حسینی در ۱۲۸۷ق؛ مهر: زمان بن احمد حسینی «عبده زمان الحسینی» (بیضوی)، «زمان بن احمد الحسینی» (بیضوی)، احمد بن علی حسنی«احمد الحسینی ۱۲۳۵ (؟)» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۲۱۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۰۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۲۰۰]

۱۰۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۴۴ق؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ ۳۱۵گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۶۱۹]

۱۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ شعبان۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۰]

۱۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۱۶

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد شفیع خوانساری، تا: جمادی الاول ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده علی اصغر» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۱]

۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۵۷-۱۲/۱۴۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

ازبحث السنه تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی اصفهانی، تا: ربیع الاول۱۲۴۴ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین باب مفاتیح اللغات؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ متوسط، کا: سید محمد باقر خونساری، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: روغنی، ۵۰۵ص، ۳۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۱۱۷]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۶۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۲ص، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۷-۲۶۸]

۱۱۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۸۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** علیه فتامل و لفحوی ما دل علی الاعتماد علی ما تقدم الیه الاشارة فتأمل

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: احتمالاً محمد هاشم بن عبد الرحیم موسوی قزوینی، تا: ۲۱ جمادی الثانی۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ تملک: محمد هاشم بن عبد الرحیم موسوی قزوینی؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۸۰]

۱۱۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳۸

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن حسینقلی سرجامی، تا: ۱۲۴۵ق، جا: مشهد رضوی مدرسه پریزاد؛ ۲۷۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۸]

۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۶۴

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

ج۲، از اول جلد دوم تا اوایل مفتاح پنجم از باب چهارم و سپس مفتاح آخر خاتمه کتاب است، نسخه شامل تمام رساله ضمیمه (حجیت ظن) است؛ خط: نسخ خفی، کا: محمد باقر حسینی بافقی کربلائی، تا: جمعه ۱۲ ذیحجه۱۲۴۵ق، جا: کربلا؛ مهر: «علی بن صفدر الموسوی» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۲۶سطر و نسخ تحریری ۲۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۳]

۱۱۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۰ شوال۱۲۴۷ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۱۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۹۶

از باب الافعال و التاسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۲۴۹ق، واقف: آخوند ملا محمد علی بن آقا ملا حسین، محرم ۱۲۷۰؛۱۷۹گ،۲۸سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱۶-۵۰۶]

۱۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۰ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: علی بن ملا سلطان محمد، تا: ۱۲۵۰ق، جا: کاشان؛ جلد: تیماج، ۶۱۴ص، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۷-۳۶۱]

۱۲۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۳

از باب الافعال و التاسی تا تعارض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: عرفه ۱۲۵۰ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۱۰

آغاز و انجام: برابر

شامل دو جلد؛ خط: نسخ، کا: حسن بن حاجی محمد خوانساری، تا: ۱۲۵۰ق؛ ظهر برگ اول به خط محمد صالح موسوی نگاشته شده: «هذا کتاب مفاتیح الاصول من مؤلفات و مصنفات جدی العلامه الفهامه السید محمد الطباطبایی ابن علامه ...»؛ مهر: کتابخانه شیخ فضل الله نوری؛ تملک: سید مصطفی حسینی صفایی خوانساری در ۱۳۸۶ق با مهر «مصطفی الحسینی» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۶۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۷۹]

۱۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول از مبحث دلالت الفاظ تا آخر نسخ؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن حاجی باقر بافقی، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۹گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [رایانه]

۱۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۰-۵۶/۵۰

آغاز: برابر جلد ۲

از اول باب الافعال و التأسی تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: سید محمد بن حسین موسوی حسینی، تا: یک‌شنبه دهه سوم شوال۱۲۵۱ق؛ ۲۸۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۱۲۵. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز: برابر جلد ۲

خط: نسخ ریز، کا: براتعلی بن استاد حسین نجف آبادی، تا: سه‌شنبه ۱۲ رجب۱۲۵۴ق؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۰]

۱۲۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳۷

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: یعقوب بن مقیم درزی بارفروشی، ۹ ذیحجه ۱۲۵۴ق؛ ۲۴۶گ، ۳۱سطر [ف: ۱-۲۵۸]

۱۲۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۶۳

از اول تا آخر نسخ؛ خط: نسخ بدخط، کا: پاشا حسن طایفه ثانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۱۳۳]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ خوش، کا: ابن علی اکبر تونی، تا: صفر ۱۲۵۷ق، به جهت فرزند سید اسمعیل؛ تاریخ وقف: اسفند ۱۳۴۹؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۶-۴۷۳]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۲۵۷ق؛ ۴۲۹گ، ۲۷و ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۶-۸۵]

۱۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸۴

تا بحث نسخ؛ خط: نسخ، کا: خوانساری، احمد، تا: ربیع الاول ۱۲۵۸ق، برای سید محمد ربیع؛ جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۳۱۱]

۱۳۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۵۲

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

از باب تأسی نبی؛ خط: نسخ، کا: فرج الله بن محمد کریم قزوینی، تا: پنج‌شنبه۱۷ ذیقعده ۱۲۶۰ق؛ آقای عبدالجواد بن شیخ عبدالله بن شیخ زین العابدین این نسخه را در پنج‌شنبه ۱۲۶۵ مقابله نموده، آخوند میرزا عبدالله بن ملا آقاجان اردبیلی نیز این نسخه را در سال ۱۲۶۱ مقابله نمود و در مبحث اجتماع امر و نهی دریافت که حدود دو صفحه ناقص می‌باشد، پس دستور داد نواقص مذکور را مرتفع سازند؛ ۴۴۲ص، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۸۲]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۵۳

آغاز و انجام: برابر

شامل ۲ جلد؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد اکبر خوانساری، تا: ۱۲۶۵ق؛ تملک: سید مصطفی خوانساری در جمادی الاول ۱۴۰۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۰]

۱۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۸۹گ، ۲۷-۳۱ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۲۴۰]

۱۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۵۴-۵۸/۴

آغاز: برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ ۲۱۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۵۱]

۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از۱۲۶۸ق؛ تملک: محمد خلیل قزوینی در ۱۲۶۹ق و پسرش (؟) محمد صالح موسوی، سید مصطفی صفایی خوانساری در رمضان ۱۳۸۵ با مهر «مصطفی الحسینی» (بیضی)؛ مهر: «علی بن صفدر (؟) الموسوی»، «یا محسن قد اتاک المسیء ۱۲۳۹(؟)» (مستطیل)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۱۶۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۰]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۸۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** نسبة الغلط الی کثیر من فحول العلماء کالسید و الشیخ

جلد ۲؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قبل از۱۲۶۸ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۲]

۱۳۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۹۶/۲

از باب ادلة الاحکام تا پایان؛ خط: نسخ، کا: هاشم بن سید حسین موسوی خونساری، تا: ۱۲۷۰ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۷]

۱۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نستعلیق، کا: کربلائی، تا: ۱۳۰۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۴۷ص [عکسی ف: ۵-۳۴۳]

۱۳۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۳/۱ - ب

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ارانی، حسین بن غلامرضا، تا: دوشنبه ۲۸ رجب۱۳۶۴ق، جا: مدرسه سلطانیه؛ جلد: تیماج، ۳۲۹گ، ۲۹سطر (۱۳/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۴۷۳]

۱۴۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۹۵

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: صفر علی نجف آبادی بن اسماعیل صباغ، بی‌تا؛ مصحح؛ ۱۵۷گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۴۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

از اول کتاب تا مبحث مقدمة الواجب. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۱۸]

۱۴۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۵۲

آغاز: العام متعلق بشیء من مسائل الطهارة ملاحظة کل واحد من ابوابها؛ **انجام:** و اما اذا ثبت وجوبه بالاجماع و شک فی کونه واجبا لنفسه او لغیره ففی الحکم

از آغاز بحث «مطلق و مقید» تا اول «واجب نفسی و غیری»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۱۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۱۰]

۱۴۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وجود خبر مخصص فی غیر یب مع تحقق

عامه فیه و لا یکفی ملاحظة الکافی و ینبغی فی فحص مخصص مباحث الفاظ از «القول فی الدلالة» تا آخربحث عام و خاص؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یا باقر العلوم» (مربع)؛ ۱۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۸]

۱۴۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۷۱

مباحث نواهی تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ با علامات بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۷۰گ، ۱۷-۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۹]

۱۴۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر جلد ۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده حسین الحسینی»، علاءالدین علی؛ جلد: تیماج، ۳۴۶ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۸۱]

۱۴۶. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر؛ **انجام:** فی جمیع المسائل التی الیه طریق العلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: تیمور بن محمد قلی میرزا ملقب به ملک آرا؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۰۰ص، ۲۹ سطر (۱۳/۵×۲۸)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۳۸]

۱۴۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۵

تا بحث نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۶]

۱۴۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۹۰

آغاز: الغالب علی اهل اللغة فساد ال مذهب و انتفاء العدالة و مع ذلک فلا یؤمن علیهم تعمد الکذب و الوضع

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۳۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۱۲۳]

۱۴۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۴۳۰]

۱۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۷۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۶۲]

۱۵۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۳۵

از آغاز تا عمل به ظن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی باریک [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۱۵۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۷۳

از آغاز تا پایان نسخ؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی باریک [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۱۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۷۱

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۱۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۳۰۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۵۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۵

آغاز: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۵۳]

۱۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۶

نسخه متفاوت با دیگر نسخه‌ها؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۰۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۵۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۸۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۴]

۱۵۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۴۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲گ (۳۶-۷۷)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۰۸]

۱۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان کان الامر کما تظنون و لیس کما تظنون فما لاحادیثکم لم یصر متواترة و لم یقع.

بخشی از این کتاب را از باب «مفاتیح اللغات» تا آخر «استعمال مشترک در چند معنی»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، ۱۷-۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۸-۶۴۶]

۱۶۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳/۲

انجام: و منها ان القراءات السبع لو لم تکن متواترة و من القرآن ...

از باب مفاتیح اللغات تا پایان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ جلد: مقوایی، ۱۴۸گ (۱۱۳پ-۲۶۰پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۶]

۱۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۳-۵۳/۲۳

آغاز: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۲گ، ۲۸ و ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۵۰]

۱۶۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۶۷

آغاز: القول فی الادلة العقلیه والقواعد الاصول الشرعیة مفتاح لا شک ولا شبهة فی ان معظم الاحکام الشرعیه الفرعیة مما لم یتمکن من تحصیل العلم بها وعلیه؛ **انجام:** مفتاح قد ذکر جماعة المرجحات اخر غیر ما تقدم الیه الاشارة ... فقالا فی مقام ذکر المرجحات ان یکون احدهما

از القول فی الادلة العقلیة تا تعارض الخبرین ومرجحات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان منه عفی عنه؛ ۲۷۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۶]

۱۶۴. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن الناس تواسعوا فی استعمالاتهم واخرجوا الالفاظ عن مواضعها وغیروها عن جهاتها بالتجوز.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف مخ]

۱۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۵۳/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ومنها ما اشار الیه العضدی فقال قالوا المساواة مطلقا ای فی الجمله اعم من المساواة بوجه خاص وهو المساواة من کل وجه فلایدل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۹]

۱۶۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۴۸/۱

آغاز: عرفهما بعد اتفاقهم علی عدم جواز حمل علی غیر عرفهما علی قولین الاول انه یحمل مجردا عن القرینه علی عرف المتکلم وهو الظاهر المحکی عن المرتضی واختاره بعض المعاصرین؛ **انجام:** برابر جلد ۱

عام وخاص تا پایان نسخ؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۶۹]

۱۶۷. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها انه قد ثبت ان الامر لمطلق الوجوب و لا اشکال فی ان الوجوب اعم من التخییری و العینی فیجب ان یکون الامر

از اول مبحث دلالت الفاظ تا مبحث واجب تعیین و تخییری؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۷۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

۱۶۸. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۶۲

آغاز: بسمله ... قال الله تعالی و لکم فی رسول الله اسوة حسنة اعلم ان فعل النبی (ص) ان کان بیانا بالمجمل مطلقا اعتبر علی جهة النبین؛ **انجام:** و عدم صحة الترجیح به للاصل التسلیم عن المعارض و ما سیأتی الیه الاشاره و ان کان الثانی ففی صحة الترجیح به من الاصل و عموم کثیر من الاخبار الواردة

از بحث شک تا اواسط تراجیح. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز معلوم گشت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ]

۱۶۹. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد صرح المقدس الاردبیلی بعدم ثبوته و بالجمله الظاهر من جماعة من متأخری المتأخرین.

از اول ابطال ذاتی دلالات تا بحث مجمل و مبین؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۷۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۷]

● مفاتیح الأصول / اصول فقه / عربی

mafātīḥ-ul uṣūl

موسوی، نصرالله بن احمد، ق۱۳ قمری

mūsavī, nasr-ol-lāh ebn-e ahmad (- 19c)

کتابی‌استدلالی در اصول فقه با عناوین «مفتاح- مفتاح» و دارای مقاصد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۳۳/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد هذه مقالاتی فی علم اصول الفقه ألفتها علی نحو الایجاز لیکون تبصرة لی فی ابواب الفقه.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی [ف: ۴-۳۸۱]

● مفاتیح الاعجاز = شرح گلشن راز / عرفان و تصوف / فارسی

mafātīh-ol eʻjāz = š.-e golšan-e rāz

لاهیجی، محمد بن یحیی، ۸۴۰ - ۹۱۲ قمری

lāhījī, mohammad ebn-e yahyā (1437 - 1507)

وابسته به: گلشن راز = گلشن الاسرار = گلشن محمودی؛ شبستری، محمود بن عبدالکریم (۶۸۷-۷۲۰ق)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۹ ذیحجه ۸۷۷ق

شیخ محمود شبستری، سروده‌ای ساخته است که جواب هفده سؤالی است که سید امیر حسین هروی جانشین بهاءالدین ذکریا ملتانی خلیفه شهاب الدین سهروردی از خراسان برای او فرستاده و به نام «گلشن راز» موسوم داشته است. این منظومه را اسیری لاهیجی، شمس الدین محمد بن یحیی نوربخشی به خواهش سالکان طریق مودت گزارش نموده است. او آن را در ۱۹ ذیحجه ۸۷۷ پاکنویس کرده و برای جامی فرستاده و او در برابر چنین سروده است: «ای فقر تو نوربخش ارباب نیاز ×× خرم ز بهار خاطرت گلشن راز / یکره نظری بر مس قلبم انداز ×× شاید که برم ره به حقیقت زمجاز».

آغاز: باسمک الاعظم الشامل فیضه المقدس بکل موجود النور الظلمات العدم بانوار الوجود ای محمود بهر شانی ××وای معبود بهر مکانی / ای مذکور بهرلسانی×× وای معروف بهر احسائی ...

انجام: پایان کتاب بنام خود کردم خداوندا عاقبت محمود گردان و نام شیخ بزگوار ناظمقدس سره مولانا سعد الدین محمود چپستری بوده وچپستر موضعی است درهشت فرسنگی تبریز ومولد مولانا ومدفن ایشان همانجاست قدس الله سره العزیز ...

چاپ: تصحیح محمد رضا برزگر خالقی و عفت کرباسی (تهران، زوار: ۱۳۷۱)؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۱۲، وزیری کوچک،۲۳۲ص؛ ایران، تهران، ۱۳۰۳ق، سنگی، وزیری، ۵ص(صص۳۸۲-۳۸۶) در هامش

[نسخه‌های منزوی ۱۴۰۱/۲ و۳۵۱۲/۵ (۴۱ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۱۶۲۸/۳ (۱۸ نسخه)؛ تاشکند ۷۵۶/۸؛ لنینگراد ۵۵۷؛ شگلوا ۹۶۷-۹۷۰؛ افغانستان ۱۴۵ و ۱۷۲؛ دیوان هند ۱۸۱۶-۱۸۱۹ و ۳۰۶۶؛ الذریعة ۳۰۱/۲۱و ۷۶/۹ و۳۷۰/۱۳؛ مشارفارسی ۴۸۳۷/۴؛ کشف الظنون ۱۵۰۵/۲، هدیة العارفین ۲۱۴/۲،

فهرستواره منزوی ۹۱۸/۸؛ دنا ۹-۹۷۷/۹۸۰ (۱۱۰ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- ایجاز مفاتیح الاعجاز؛ فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود (۹۴۷-۱۰۱۶)

۲- مجموعة الفوائد = شرح گلشن راز = شرح فن

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵/۱۰۷-۶۹۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ذیقعده۸۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۵۷۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۳]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۵۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: رحمة الله بن محمد حسینی نوربخشی، تا: ۱۰ رمضان ۸۸۲ق، جا: مکه مکرمه؛ نسخه در شهر زبید یمن در حضور شارح یعنی اسیری لاهیجی تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج،۴۲۹گ، ۱۹سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱-۲۹۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۸۹۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۸-۵۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی شیرازی، تا: ۹۰۰ق، جا: هرات؛ با سرلوحی زیبا که ظاهراً از کارهای هرات می‌باشد، مجدول، پشت برگ نخستین ترنجی است که بر وسط طلاپوش آن با سفیداب چنین نگاشته شده: «شیخ شمس الدین محمد آفتابی کز شرف ×× نور بخشی همچو او در عالم معنی که دید / عندلیب طبع وقادش ز گلشن شرح داد ×× فی الحقیقه کس گلی چون او از آن گلشن نچید»؛ تملک: جلال الدین احتشام الملک به سال ۱۲۸۷؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۳۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۳۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۶-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۴

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی شیرازی، تا: ۳ محرم ۹۰۱ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۳/۱-۱۳۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن MaVIII 688؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی شیرازی، تا: شنبه ۱۴ ربیع الثانی۹۰۴ق؛ ۸۰۸ص [فیلمها ف: ۳-۱۵۸]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰۹

بی‌کا، تا: ۹۰۸ق؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۷۴

خط: نستعلیق، کا: عبد العزیز، تا: ۹۲۳ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۲۷۴]

۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: طاهر محمد هلالی، تا: ۹۵۹ق؛ مجدول، مذهب؛ نسخه حاضر کراراً از عرض پادشاهان تیموری هندوستان گذشته و در تملک کتابخانه سلطنتی هند بوده؛ مهر: عبدالرشید دیلمی شاه جهانی ۱۰۲۴، امانت خان شاه جهانی ۱۰۴۲، عارف شاه جهانی، اعتماد خان شاه جهانی ۱۰۶۳، عنایت خان شاه جهانی، محمد مومن شاه جهانی ۱۰۱۷، صادق زمان شاه جهانی، عبدالله عالم گیری، ابوالفتح فتح الله، مسعود جهانگیری، ناصرالدین شاه قاجار؛ در چند موضع عبارت «الله اکبر الهی دیده شد» مشاهده می‌شود که امضای اکبرشاه پادشاه هندوستان است، اکبر شاه در اواخر سلطنت به علت غرور و قدرت حاصله ادعای خدائی می‌کرد و کلمه الهی را به نام خویش اضافه کرده بوده است؛ جلد: تیماج، ۷۵۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۷-۶۹۰]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقفنا الله اتمام هذا الکتاب المسمی بمفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز حمداً یوافی نعمه و یکافی کرمه.

خط: نستعلیق ترک، کا: حسین بن حسن حسینی، تا: ۱۵ رجب۹۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۵/۵سم [ف: ۵-۶۱۷]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۱ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۳۴]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدالله الذی وفقنا لاتمام هذالکتاب المسمی بمفاتیح الاعجاز ...

خط: نستعلیق، کا: شکراله بن حسام، تا: ۵ ذیحجه۹۷۵ق؛ اهدایی: میرزا علی مضطر زاده یزدی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۲۱سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۳۶۱]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۰۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۴]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۹ق [ف: ۳-۶۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۳/۱۴-ف و ۳۷۷۴/۱۴-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1769 (بلوشه ۱۰۶/۴ ش ۲۱۴۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق [فیلمها ف: ۲-۲۴۷]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۷۰

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: ۹۸۷ق [رایانه]

۱۶. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۹۲۰۷

خط: نسخ، کا: محمود صوفی پسر بهلول صدیقی، تا: ربیع الثانی۹۹۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۷۵۵ص، اندازه: ۱۰/۸×۱۸سم [نشریه: ۲–۲۱۷]

۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ این کتاب را میرزا فضل الله بن محمد حسین حسینی ملقب به عضدالملک بخشیده؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱–۵۷۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۹۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۰۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ مهر: علی نقی بن محمد تقی مجلسی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۱۳سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۷–۲۴۷]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۴

آغاز: بزرگ درین اقلیم بهترین همه باشد هر آینه بهتر همه جا خواهد بود ... نوشته نامه ای در باب معنی ×× فرستاده بر ارباب معنی؛ **انجام:** ندانم خال او عکس دل ماست ×× و یا دل عکس خال روی زیباست ... در قوس عروجی واقع است و به حقیقت آن چه موجب معرفت نفس است که مقصود الحاد است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: نعمت الله بن محمد باقر احقاقی جهرمی در ۲۰ جمادی الاول ۱۳۵۱ق، عبدالرسول ولد ملا میر خلف مرحوم قربانعلی؛ مهر: «عبده حسن ابن ابراهیم ۱۲۵۱» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲۰–۱۶۴]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی عبده الراجی حسن بن محمد ۱۲۲۳» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۰۶۹]

۲۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲–۶۰۸]

۲۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۹۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷–۲۹۶]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا الکتاب المسمی بمفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز حمداً یوافی نعمه و یکافی کرمه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴۹۶گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱–۴۵۵]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن اسماعیل بن قاسم، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۳–۳۲۷]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۹۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۰سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۱۵–۴۱۴۷]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ دارای سرلوح، مصحح، محشی، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۷۲گ، ۱۷سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳۹–۱۱۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شاید قرن۱۱؛ مصحح؛ ۱۳۳گ (۲پ–۱۳۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲–۸۸]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: محمد جعفر بن محمد صفی «عبده محمد جعفر بن محمد صفی» (بیضوی)، «محمد شفیع المذنبین» (بیضوی)؛ واقف: محمد جعفر بن محمد صفی فارسی، ۱۲۷۸؛ جلد: مقوایی، ۳۰۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۹۲]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۳۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۹×۲۷سم [ف: ۴–۷۶۶]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۶–۴۱۲]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** که رخصت اهل دل را در سه حال است ×× فنا و سکر و سه دیگر دلال است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۳/۱–۲۷]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نورالدین علی لاهیجی نوربخش، تا: ۱۰۱۱ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۹۰گ، ۲۰سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۶-۸۸]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد شیرازی، تا: ذیقعده۱۰۱۲ق؛ ۳۴۶گ، ۲۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۳-۱۱۲]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲۵
خط: نستعلیق، کا: کاشانی، مظفر حسین بن محمد، تا: شنبه ۳ جمادی الاول۱۰۱۶ق، جا: شیراز مدرسه صالحیه؛ تملک: ابوالقاسم بن محمد مهدی در ۱ محرم ۱۱۹۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۱۸۵]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: درویش منظور علی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۰۲۶ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب ساده؛ مهر: «عباسقلی صاحب کار آستانه» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۲-۳۱۹]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالواحد بن عبدالکریم، تا: جمادی الثانی۱۰۳۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۱۴
همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۳۵]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۱
خط: تحریری، کا: مصطفی بن محمد، تا: ۸ ربیع الاول۱۰۳۳ق [مختصر ف: -۵۰۶]

۳۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسنعلی، تا: دوشنبه ۱۴ ذیقعده۱۰۳۴ق، جا: یزد؛ پس از این شرح اجازه طریقت شیخ لاهیجی به قاضی عبدالله یادداشت شده و آغاز این اجازه چنین است: «اصحاب و ارباب و احباب دین ... فرزند دلبند طریقی حقیقی، ... قاضی شیخ شرف الدین عبدالله تمجانی گیلانی ادام الله تعالی برکات ارشاده»؛ مهر: «افوض امری الی الله ...» (بیضوی)؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۱۱۰۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۶۷]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اقربست و هر کدام که استعداد ظهور آن صفات کمتر.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۵۰ص (۴۷-۵۹۶)، ۲۱سطر (۶×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۶-۳]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** اومنا فیا للحقیقه فانك انت الغفور الرحیم و لا یخیب السائل من الکریم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۴۹ق؛ واقف: نائینی؛ ۳۴۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴-۲۴۹]

۴۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن عبدالغالب، تا: جمادی الاول۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۸۰۰ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۱۲۳]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹/۲۷-فیروز
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پسر علی جان طرشتی، تا: ۱۰۸۹ق؛ جلد: مقوا، ۵۴۴ص (۳۶۴-۹۰۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱-۳۰۵]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن مولانا محمد، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۰۹۱ق؛ واقف: حسن فرید محسنی؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۱-۳۹۵]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ جمادی الاول۱۰۹۲ق؛ مجدول، دارای سرلوح، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۲۷-۱۸۸]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن عبد الفتاح خوانساری، تا: ربیع الاول۱۰۹۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۶۲گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۱۸]

۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقفنا الله اتمام هذا الکتاب المسمی بمفاتیح الاعجاز فی شرح گلشن راز حمداً یوافی نعمه و یکافی کرمه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۶۱۷]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۶۲/۱-۳۴/۳۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** چون حجاب نورانی همچون حجاب ظلمانی مانع وصال است فرمود که: ستاره با مه وخورشید اکبر ×× بود حسن وخیال وعقل رهبر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۵۳]

۴۹. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۳۸
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۹۰گ،

۱۹سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: -۶۱]

۵۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۳۱]

۵۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۱۴

آغاز: قاعده فی سر الحروف المقطعه القرآنیه اعلم ان الانبیاء وضعوا بامرالله حروف التهجی ... بازاء مراتب الموجودات؛ **انجام:** و هذه جملة ما ذکره بعض حکماء الاسلام فی سر هذه الحروف المجمله و هی اجود ما قیل فی هذا الباب و احکم و الله الهادی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۱]

۵۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۲۸

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۹۶]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۲۳/۲ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن ...، تا: ۱۱۰۷ق؛ مصحح تصحیح توسط غلام علی محمد اسحاق؛ جلد: تیماج، ۳۲۹ص (۱-۳۲۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴/۳-۶۶]

۵۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۸۲

خط: نسخ، کا: محمد صادق خلخالی، تا: ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۲-۱۳۱]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۱/۳۴

آغاز: چون مطلب اعلی و مقصد اقصی به اتفاق ارباب مذاهب و ملل و اصحاب مشارب و نحل معرفة الله است؛ **انجام:** چنانچه با یار خو بنشسته شد ×× صد هزاران لوح سر دانسته شد

مقدمه شارح راندارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: جمعه ۲۸ ربیع الاول۱۱۱۸ق؛ جلد: میشن، ۳۴ص (۲۵۱-۲۸۴)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۱]

۵۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۷۹

خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: محمد، فرزند محمد اصفهانی، تا: شنبه ۵ جمادی الثانی۱۱۵۹ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: دکتر محمد جواد مشکور؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۰۹]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۱

خط: نستعلیق، کا: غیرت اصفهانی، محمد جعفر، تا: شنبه ۲۳ ربیع الثانی۱۱۹۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۷۸گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۵۱]

۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۰۷

بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۷۹/۱۳

آغاز: بحرکت وضعی نه این در قوس بزیر آید و در قوس صعود کند لهذا صورت عالم کبری است؛ **انجام:** که جمع آرد بدان اسباب دنیا×× بود از علم اسم بی مسما

خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۱۰۱ر-۱۰۸پ)، ۱۷-۲۱سطر (۱۰/۵-۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۶۵۲]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۱۳-۲۵/۲۰۳

آغاز: رحمة للعالمین درشأن او عارف اطوار وسر جزء وکل خلق اعظم روح اول عقل کل؛ **انجام:** وتجلی وجود حق بصورت آن اعیان در وجود خارجی بهمان صورت استعداد ذاتی ایشانست بی زیاده ونقصان وجود ان خیراً فخیراً وشراً فشراً مثال آنکه عین ثابتهِ

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: روغنی، ۲۳۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۵۴]

۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۰۴-۱۱/۱۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر که از ارباب قلوب است این سخن که گفته شد تمهید عذر است تا اگر قصوری درین سخنان به نوعی بیابند بذیل عفو فرد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۴]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۱۲-۱۴/۱۶۲

آغاز: حق ممکن نیست دیگر می‌گویند که بنده خالق افعال خود است دیگر قائل به اثینیت مبدأ افعال شده می‌گویند که نیکی ازخفت وبدی از نفس دیگر اعتقاد ایشان است؛ **انجام:** توگویی هست این افلاک دوار به گردش روز وشب چون چرخ فخار ... یعنی تو پنداری که این افلاک که دائم میگردند در این گردیدن شب وروز یعنی پیوسته همچو چرخ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۶۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۵۴]

۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۵۱

آغاز: ... شیخ می‌فرماید که رخصت اهل دل رادرسه حالست یعنی درین سه حالت که فنا و سکرو؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۰]

۶۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۳۵۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۱۰]

۶۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۰۴

آغاز: ای منزه ذات از فهم قول؛ **انجام:** بمنزل عیان کشفی بی سفر معنوی میسر نمیشود فرمود که سوال.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۸۶گ، اندازه: ۶/۵×۱۵سم [ف: -۶۴۱]

۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانک انت الغفور الرحیم و ... من الکریم.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۲ق؛ جلد: روغنی منقش،

۳۰سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۶-۵]

۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۱-۲۴/۱۷۲

آغاز: بحکم وما ارسلناك الا رحمة للعالمين وكنتنبياً وآدم بين الماء والطين پرداخته اوست ايحاد جهانرا واسطه درميان خلق وخالق رابطه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الاول ۱۲۰۷ق(قسمت نونویس)؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۵۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۵۴]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد، تا: شنبه ۲۹ صفر۱۲۱۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۹۱گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۱۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۰]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۸۷

آغاز: كه معين اعيان ثابته و دستور آداب است كه عبارت از تجلی ذاتست بدون اسماء و صفت است و بنور متلبس بلباس اسماء و صفات نگشته؛ **انجام:** ور نبودی خلقها ... ضعيف ×× در مديحت داد معنی و آدمی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۱۵ جمادی الاول۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۲۳۶گ، ۱۵ سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۵۱-۱۰۳]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۱۹

آغاز: التبريزی الشبستری قدس الله روحه و كسر من عنده ... ميبايد نوشت و اين فقير از جهة قلت بضاعت؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن بن آقا محمد، تا: ۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۷۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: میشن، ۱۵۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [ف: ۴-۷۶۷]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۴ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: محمد باقر بن میرزا لطف الله شیرازی، تا: ۸ جمادی الاول۱۲۲۸ق، حسب درخواست میرزا محمد شریف نگاشته است؛ جلد: تیماج، ۵۱۳ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۴/۳-۹۸]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۴/۶-۱۴/۱۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وايافت امانت خود آنجا ×× زانجا چو نظر به بام ودر كردحقايق پيش از اين طور مختصر نيست والله يقول الحق وهو يهدی السبيل

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج مجدول، ۹۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۵۳]

۷۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی با امضای «ع ل»؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۰]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ ۲۰۳گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [سنا: ف: ۱-۳۹]

۷۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون دانستن نام ولی نعمت به اختصاص دعای خير اقربست فرمود به نام خويش كردم ختم پايان

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن احمد کازرانی، تا: رمضان۱۲۳۹ق؛ با علامت بلاغ و مقابله نسخه در ۴ جمادی الاول ۱۲۴۱؛ مهر: «عبده الراجی محمد تقی» (بیضوی)، «محمد تقی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [مؤید: ۳-۲۰۰]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن احمد کازرانی، تا: رمضان۱۲۳۹ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۹]

۷۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۸۹

خط: نستعلیق، کا: ابن سلطان علی محمد باقر، تا: پنج‌شنبه ۲۸ محرم۱۲۳۹ق، جا: ازندریان ملایر؛ ۲۰۸گ، اندازه: ۷×۱۰سم [ف: ۱-۲۴۹]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا يخيب السائل من الكريم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۱ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۲۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۲۴۹]

۸۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن محمد حسین حسینی تنکابنی، تا: ۱۲۴۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۳]

۸۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فیض الله، تا: ۱۲۵۰ق، جا: سنندج؛ جلد: تیماج، ۵۰۰ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۸]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق، جا: بغداد؛ واقف: نائینی؛ ۳۴۴گ، ۲۱ و ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۲۴۹]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۸۰گ، ۲۳ سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۲-۲۹۶]

۸۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن کلب علی خوانساری، تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۶ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۶۱۷]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲-۴۲۶]

۸۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** دعوی توانی افراشت.
کا: محمد نصیر، تا: ربیع الاول ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۷۷ص (۲-۴۷۸)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۳۶]

۸۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: عبدالکریم طباطبائی، تا: ۱۲۶۹ق؛ مجدول، مذهب، مجدول؛ تملک: میرزا سید علی مستوفی دواب در ۱۲۷۱ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۳۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۶۹۴]

۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۹
خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالوهاب بن میرعبدالستار، تا: ۱۲ جمادی الاول ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۵۰گ، ۲۱سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۸-۶۸]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۹]

۹۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: فتاح بن نظام الدین حسینی اردبیلی، تا: جمعه ۲۵ شوال ۱۲۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۲-۴۴۸]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و استغفر لصاحبه لنفسک من خیر یریدبه من بعد ذلک غفراناً لکاتبه
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد باقر متخلص ببهاء، تا: ۱۲۸۷ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: مقوایی، ۲۲۸گ، ۲۳سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵-۴۸۵]

۹۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۴۲م
خط: نستعلیق کهن، کا: آقا میرزا عبد الله منجم حکیم پسر آخوند ملا محمد ملا باشی تهرانی، تا: ۸ شوال ۱۲۸۸ق، جا: رشت؛ جلد: چرمی، ۶۰۲ص، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۹۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۹۰ق؛ مهر: «عبده محمد باقر ... ۱۲۳۱» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۳۹]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۹۲ق؛ دارای سرلوح، مذهب؛ جلد: تیماج، ۳۶۶گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۸۲۰]

۹۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۹۱
خط: نستعلیق، کا: ملا علی لنجانی اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۹۴ق، جا: بیدخت جنابذ؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [مؤید: ۳-۳۲۰]

۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۴ شعبان ۱۲۹۵ق؛ جلد: میشن، ۴۵۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶-۹۸]

۹۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: علی البدخشی {کذ}، تا: ۱۲ شوال ۱۲۹۶ق، حسب امر سید حسن اسحق زاده؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: میشن، ۲۹۲گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۴۰]

۹۸. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۲
خط: نسخ یا نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۳۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: -۳۷]

۹۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۳۰
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۷۵گ، ۱۴-۲۴ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۳۷]

۱۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹۸-۶/۱۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** ومادام که عقل ملاحظه انضمام وجود با آن مفهوم نکند ممکن نیست که حکم بر موجودیت آن مفهوم تواند کرد بس
از اول تا بیت «بجز هست حقیقی هست نشناخت ×× ویا هستی که هستی پاک درباخت»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۲گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۸-۴۴۵۳]

۱۰۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۹۸

خط: نستعلیق، کا: بدرعالم، فصیح الدین بن قمر الدین، تا: جمعه ۱۷ صفر۱۳۰۵ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ نقل از کتب غلام محمود صاحب سجاده نشین تکیه بابا شاه مسافر صاحب معروف به تکیه پنجکی؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۷۷گ، ۲۲سطر (۱۳×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۰]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد حسینی، تا: جمادی الثانی۱۳۳۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ جلد: میشن، ۲۲۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۱

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۱۵۹]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا، جا: قریه بیدخت جنابد؛ کاتب می‌گوید به دلیل تعجیل نه جزو کتاب را آخوند ملا علی لنجانی اصفهانی کتابت کرده، مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۸۹]

۱۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۰۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۴

آغاز: تشبیه کرده اند و نقطه وحده را؛ **انجام:** و صفاتی که معبریه شراب و شمع و شاهد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۷. جهرم؛ کریم اشراق؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۰]

۱۰۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱۱۳]

۱۰۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۷۴

آغاز: که از مزایای تعینات نموده شده اند و پیوسته و جود مطلق مشهود او باشند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: -۱۴۵]

۱۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۱/۵

گزیده‌ای است؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۳۷]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۱۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۵]

۱۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۷۱

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد، بی‌تا؛ ۷۴۹ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقربست وهرکدام که استعداد ظهور آن صفات کمتر.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴۹ص [ف: ۶-۳]

۱۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷۰۰/۴

آغاز: هو الموجود، هر فیض که از مبدا فیاض مطلق فایض می‌شود چون به توسط اسماء الهیه است؛ **انجام:** آن کس که شهر آشنا نیست داند که متاع ما کجا نیست، بیش از این حاجت نمی داند بیان. و السلام علی من تم بوجوده کل. تمام ...

شرح حدود نه بیت از ابیات گلشن راز شبستری است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۷۵-۷۹)، ۲۰ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۰]

۱۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** از جمال صانع و این هر دو طریق.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (تنها بخش اوائل کتاب است)؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۹۶]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۲۷۶گ، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۴-۲۴۹]

۱۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن۱۱؛ مصحح، با سرلوحی مرصع، مجدول؛ تملک: عبدالباقی بن صدرالدین محمد بن ابی تراب بن نصیرالدین سلیمان فیضی کاشانی با مهر«عبدالباقی بن صدرالدین محمد الفیضی»(بیضی) و«عبدالباقی الفیضی» (مربع)، محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی در سال ۱۳۲۷ شمسی؛ جلد: تیماج، ۳۵۹گ، ۱۷سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۳۶۹]

۱۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۲۴/۱-۸/۳۴

آغاز: اشیا عبارت از کثرت عالم است که به حقیقة عدم است واصل همه اشیا ... بیت: چندین هزارقطره زدریای بیکران ×× افشاند ابرفیض بر اطراف کن فکان ... / تعالی الله قدیمی کوبیکدم ×× کند آغاز وانجام دو عالم یعنی رفع وعظیم است خداوند قدیم منزه از تغییر وکثرت وحدوث که بیکدم؛ **انجام:** حکایت: آورده اند که شیخ داود طائی رحمة الله علیه روزی نزد امام جعفر صادق اعلی الله تعالی عنه آمد وگفت ای فرزند رسول خدا ما را پندی ده که

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد:

تیماج، ۱۹۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۵۳]

۱۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۷۰؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ ۳۸۵گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۹ و ۱۷×۲۹) [ف: ۵-۶۱۷]

۱۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۳/۸سم [ف: ۴-۷۶۷]

۱۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فرمودند که تعبیر این واقعه آن است که تواز سرخودی خود برخیزی وخانه خود را به حق گذاری تا حق به جای تو بنشیند.ازاین سخن دردی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۰]

۱۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۹۵/۲

انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱۵۲ص(۱-۱۵۲)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴۷/۱-۲۲۰]

۱۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۴/۳

آغاز: موجودات را قایم بحق بیند لاجرم؛ **انجام:** بجهة آن گفته اند که در اوصاف مذکوره

بخشی از شرح شمس الدین محمد بن علی لاهیجی؛ خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، کا: هدایة الله متخلص بدانش، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۳۶گ (۵۰-۱۸۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۵۸۱]

● **مفاتیح الانوار** / کیمیا / فارسی

mafātīh-ol anvār

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد علی صفری دائم؛ اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۹سم [رایانه]

● **مفاتیح باب مدینة العلم** / کلام و اعتقادات / فارسی

mafātīh-e bāb-e madīnat-ol ‘elm

طبسی، حسن بن علی

tabasī, hasan ebn-e ‘alī

درمناقب حضرت امیر علیه السلام.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۸۰/۲

انجام:پس گفت ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۴سطر (۶×۱۲) [ف: ۴-۱۲۳۰]

● **مفاتیح التنزیل فی علم التأویل و الترتیل** / تجوید / فارسی و عربی

mafātīḥ-ut tanzīl fī ‘ilm-it ta’wīl wa-t tartīl

سلطان القراء، محمود بن محمد، ق۱۳ قمری

soltān-ol-qorrā’, mahmūd ebn-e mohammad (- 19c)

به دستور: ناصرالدین شاه

محل تألیف: تهران و مشهد رضوی

کتاب دارای دیباچه‌ایست به عربی و شامل یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» است: مقدمه در بیان آنکه صحت قرائت به حسب شرع و به روش قراء لازم است؛ باب ۱. بیان روایاتیکه در آنها بر تمسک به قرآن و فضیلت آن و شرف قاریان و ترتیل و ... توصیه شده است؛ ۲. کیفیت قرائت قرآن و آداب قرائت و تلاوت و ...؛ ۳. بیان استعاذه و بسمله؛ ۴. بیان افتتاح امور به تسمیه و تحمید و غیره؛ ۵. محکم و متشابه و ناسخ و منسوخ و عام و خاص؛ ۶. بیان این‌که تمام قرآن در شان اهل بیت و اولیائشان نازل شده است و علم قرآن نزد آنان است و بیان عدد آیات و قصص و کلمات و حروف قرآن؛ ۷. بیان مخارج حروف و صفات حروف و ذکر تنوین و نون و میم ساکن و زاء لامات و اماله و ادغام؛ ۸. بیان مد و قصر و تخفیف همزه و کیفیت هاء کنایه؛ ۹. بیان وقف و ابتداء و اشمام و روم اسکان و وقف به رسم خط؛ ۱۰. بیان قرائت اهل بیت (ع) به روایت عامه و خاصه و فضائل آیة الکرسی و سوره توحید و دو آیه آخر سوره بقره و آیه ملک و تعیین مواضع سجده‌های قرآن؛ ۱۱. بیان قراءت مختلفه؛ ۱۲. بیان آیات کریمه‌ای که مرجع مسائل و منشأ بسیاری احکام است و بیان فضیلت نماز و عقاب تارک الصلوة؛ خاتمه در بیان سند قرائت مؤلف و تفصیل مصنفاتش و تاریخ کتاب. (فاضل)

آغاز: الحمدلله الذی أنزل علی عبده الکتاب لکل شی تبیاناً وجعله لتصدیق نبوته و تأیید رسالته معجزاً و برهانا و نزله بحسب المصالح منجما و صیره بالتحمید مفتتحاً و بالاستعاذة مختتماً و قسمهعلی قسمین

انجام: یعنی مخرج هفتم میان زبان است با آن چه برابر اوست از حنک بالا وآن مخرج جین و شین معجتمین و یا غیر مدی استو این سه حرف را تجزی گویند و تجر محل گشادگی دهان است و مخرج هشتم اول کناره زبان است با آن چه یلی اواست از دندان‌های اضراس شمالاً و یمینا و آن مخرج ضاد معجمه است [الذریعة ۳۰۱/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، کا: نظام العلماء تبریزی، محمود بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوحی ظریف، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ×۱۵سم [ف: ۳-۳۶]

۲. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۶۶**
آغاز: و نوزده ساعت دیگر را محاسبه می‌خواهند پس هر حرفی از حروف نوزده گانه بسمله کفاره گناه یکساعت است از شبانه روز؛ **انجام:** و اذا قرأت قل اعوذ برب الناس فقل فی نفسک اعوذ برب الناس. و السلام علی من اتبع الهدی.
از اوایل باب سوم در بیان استعاذه و بسمله تا مقداری از باب دهم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۳-۲۰ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۰۱]

۳. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما آنجائیکه ما قبل حرف مدغم حرف مدولین باشد، ادغام محض می‌کند مثل «فیه هدی» یقول ربنا و قال لهم و من قوم ... موسی و کیف فعل.
از آغاز تا اواخر باب هفتم و باب هشتم را نیز دارد که قبل از باب هفتم قرار گرفته و دنباله باب هفتم نیز قبل از باب هشتم آمده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۹ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱-۹۵]

۴. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۸**
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۱۱۲گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۴۲]

۵. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۱/۱**
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۳۴گ (۱-۳۴)، ۲۳ سطر (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱-۱۱۷]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴**
آغاز: برابر؛ **انجام:** والسلام علی من اتبع الهدی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ مجدول، با یک سرلوح؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: میشن، ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۵/۹سم [ف: ۴-۷۶۷]

۷. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۲۱**
آغاز: بسمله الحمدلله الذی انزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا ... اما بعد فیقول العبد الاثیم محمود ... إنی لما فرغت من تألیف المجلد الاولی من کتاب مفاتح التنزیل فی علم التأویل و الترتیل فی ...
ج ۲، مجلد دوم آن است از باب دهم به بعد در بیان فضائل آیة الکرسی و سوره توحید و دو آیه از آخر سوره بقره و آیات شهادت و ملك ... باب یازدهم در بیان اسامی قراء عشره و احوال و رموز و روات و ناقلین از آنها و شهرها و محل ولادت و وفات و سلسله قرائت آنها و تفصیل قرائت هریک از اول قرآن تا آخر در جدولهائی این باب شامل یک مصباح و ده مفتاح است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۷-۱۴ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲-۵۲۹]

۸. **تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد تم المجلد الثانی من کتاب مفاتیح التنزیل فی الثامن من الاول التاسع من الثامن من الثالث من الثانی من الهجرة النبویه علیه الاف الثناء و التحیه و تیلوه انشاء الله مجلد آخر بعون الله و توفیقه و السلام علی من اتبع الهدی سنه ۱۳۰۰
خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب مرصع؛ مهر: «مشیرالسلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۲۰۹ص، ۲۱سطر کتابت و مجدول هر کدام ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۹۵۲]

۹. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۳۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۰]

● مفاتیح الجنان / دعا / عربی

mafātīḥ-ul janān

حسینی نجفی، احمد بن قاسم، ق۱۲ قمری

hoseynī najafī, ahmad ebn-e qāsem (- 18c)

مؤلف در ابتدا گفته است: این کتاب را از بزرگان گذشته و کتب آنان مانند اصول کافی از کلینی، من لایحضر الفقیه ابن بابویه، شیخ طوسی و مفتاح الفلاح شیخ بهایی، ابن طاوس و بعضی از حکما و دانشمندان دیگر فراهم آوردم.

آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۴۲ بخش یکم
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدانا الی طریق النجاة و علمنا ما یوجب علو الدرجات و الصلوة و السلام علی اشرف البریات محمد صل الله علیه و آله و سلم افضل اهل الارض؛ **انجام:** ثم اقول و انا الفقیه الی رحمته ربه الغنی احمد بن قاسم الحسینی النجفی انی فرغت ... جمعه من شهر جمادی الثانی من سنه سبع و تسعین بعد الالف بالقریة موسومة کرمانشاهان [؟] و قد فرغت من ... فی شهر شوال المکرم ۱۱۱۹ق
نسخه موجود شصت و هفت باب، هر باب دارای چند فصل و خاتمه - با دو فصل در تدبیر صحت مزاج بعضی از ادویه، اغذیه و ادعیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۱۹ق، جا: کرمان؛ در ص ۳ آمده: «اجداد مؤلف با پنج نسل به امام زین العابدین علیه السلام می‌رسد»، و روایتی از رسول اسلام و معنی چندین واژه از کتاب سید شریف با نام «محمد بن قنبر علی بجستانی» در خاتمه سؤالی از اخفش به عربی با رقم «المولی احمد الانصاری»؛ جلد: چرم، ۱۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۹۶]

● **مفاتیح الجنان** / فضایل و مناقب / عربی
mafātīḥ-ul janān

محمد بن فضاله

mohammad ebn-e fazāle

مؤلف در مقدمه می‌گوید: «چون حدیث رسول اکرم صل الله علیه و آله و سلم را در خصوص ذکر فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام دیدم از این رو بنا گذاشتم این کتاب را در سی و شش فصل تألیف نمایم». وی در این کتاب از فضل علم و قرائت قرآن آغاز نموده، سپس به فضائل چهارده معصوم علیهم السلام پرداخته، آن‌گاه فضیلت برخی اعمال مستحبی را برشمرده، عناوین برخی فصول چنین است:۱. فضل العلم؛ ۲. فضل قرائة القرآن؛ ۳. فضل محمد رسول الله صل الله علیه و آله و سلم؛ ۴. فضل علی علیه السلام؛ ۵.فضل فاطمة علیها السلام؛ ... ۱۰. فضل جعفر بن محمد علیها السلام؛ ... ۱۵. فضل الحسن العسکری علیه السلام؛ ... ۲۰. الأخبار المبشرة؛ ... ۲۵. عیادة المریض؛ ... ۳۰. فضل الجماعة؛ ... ۳۳. فضل التعزیة فی الأخبار المبشرة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۳

آغاز: بسملة، الحمدلله عدد ما حمده الحامدون کما هو أهله و عدد کل نعمة أنعم بها علی و علی کل أحد من خلقه، حمداً یقرینی الی رضاه ... اما بعد، فیقول ... إنی لما رأیت حدیثاً عن النبی صل الله علیه و آله و سلم انه قال لأخی فضائل لاتحصی فمن ذکر فضیلة من فضائله مقراً بها؛ **انجام:** فی جامع الأخبار ان أبا عبدالله علیه السلام یقول: من شرب الماء فذکر الحسین علیه السلام و لعن قاتله کتب الله له مائة ألف حسنة و محی عنه مائة ألف سیئة و رفع له مائة ألف درجة و کان کانما أعتق مائة ألف و قال صل الله علیه و آله و سلم إن أحببت أن تجمع خیر الدنیا والآخرة فاقطع طمعک مما فی دیدی الناس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، با نشان «بلغ» در حاشیه مقابله شده؛ مهر: «آل موسی حسین» (بیضوی)؛ ۹۵گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۹-۳۰۴]

● **مفاتیح الجنان** / دعا / فارسی و عربی
mafātīḥ-ul janān

قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۹۲ - ۱۳۵۹ قمری
qomī, 'abbās ebn-e mohammad rezā (1875 - 1940)

در دعاها و زیارت‌نامه‌ها و برخی از سوره‌های قرآن که به‌عنوان نیایش خوانده می‌شود. علت توجه مردم به این کتاب آن است که بزرگترین شماره دعا را در خود گرد آورده و حامل آن را از مراجعه به کتاب‌های دعای بسیار دیگر بی نیاز کند. شیخ عباس در این کتاب مانند دیگر دعانویسان بعد از صفویه سند و زنجیره روایت دعاها را انداخته و فقط متن دعا را پس از جمله «به روایت معتبر آمده» یا «در خبر صحیح است» یا «در خبر است» و امثال آن می‌آورد.

چاپ: مکرر در مکرر چاپ شده

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۰۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۷۱۵

آغاز: بسمله، سوره یس؛ **انجام:** رب لا تذرنی فردا و انت خیر الوارثین ...

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۴۳گ، ۱۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۶۰۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۹

کا: طاهر خوشنویس، تا: ۲۳ شعبان۱۳۶۱ق؛ نسخه گراوری چاپ شرکت علمی به سال ۱۳۱۶ که آقای سید محمد مشکاة بنیادگذار این کتابخانه آن را با نسخه خط نگارنده تطبیق و تصحیح کرده؛ جلد: تیماج، ۶۰۱ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۲۱۵]

● **مفاتیح الجنان** / تاریخ معصومین / فارسی
mafātīḥ-ul janān

قدریجانی لنجانی، محمد علی بن محمد امین، ق۱۴ قمری

qadrījānī lenjānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad amīn (- 20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

مؤلف کتابی به نام «بحارالغموم» درسه جلد درمصائب معصومین تألیف کرده وآن را به نظر سمی الامام الثانی عشر ومحمد ابراهیم خان صدراعظم رسانید که پس از تحسین دستور دادند که کتابی دیگر درمناقب وفضائل ائمه اطهار (ع) بنگارد. بنابراین دستور کتاب حاضر را باعناوین «مفتاح، مفتاح» درتاریخ زندگانی پیامبر اطهر وامامان (ع) پرداخته است.

آغاز: بهترین کلامی که بلبل نطق را بنوا درآورد و خوبترین مقالی که طوطی طبع را بصدا درآورد ... حمد وثنای آن کسی است که آفریده آسمان وزمین را درشش روز

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۷/۳]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۸۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الثانی۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۱۲سطر، قطع: بغلی [آستانه قم: -۱۷۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸/۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابر گر خاک را نریزد آب ×× کی گل لاله رویدش رز ؟

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح به خط مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۵۵]

● **مفاتیح الجنان و مصابیح الجنان = شرح شرعة الاسلام** / اخلاق / عربی
mafātīḥ-ul janān wa maṣābīḥ-ul janān = šarh-u šar'at-ul islām

بلخی، یعقوب بن علی، - ۹۳۱ قمری
balxī, ya'qūb ebn-e 'alī (- 1525)

وابسته به: شرعة الاسلام الی دارالسلام؛ امام زاده، محمد بن ابی بکر (-۵۷۳)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب «شرعة الاسلام» رکن السلام امام زاده حنفی که آداب و سنن اسلامی را از گفته‌های حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در فصولی گرد آورده است. این شرح از یکصد و بیست کتاب گرفته شده و نام آنها را شارح در پایان کتاب می‌آورد. (سید احمد اشکوری)

آغاز: حمداً لمن من علی عباده نعمة الاسلام و جعله شرعة و منهاجاً و نصب الکتاب و السنة أمامهم سراجاً وهاجاً.

انجام: اکرم الله تعالی مثواهم و جعل الجنة مأواهم مع کافة المؤمنین أجمعین آمین یا رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله الطیبین الطاهرین.

[کشف الظنون ۱۰۴۴/۲؛ چلبی - قرطای ۳۵۸۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن۱۰، مجدول، مصحح، محشی بانشان «قاضی خان، ۱۲ مظهر»؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوا، ۲۵۰گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۳۷-۳۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایضا شرح مواقف للسید الشریف، حیوة حیوان، تلویح، محاضرات للراغب الاصفهانی، اللهم اغفر و ارحم لمؤلفی هذه الکتب مع جمیع المسلمین اجمعین یا رب العالمین

خط: نستعلیق، کا: محمد بن احمد بن حاجی یغمور، تا: رمضان ۹۴۱ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و جز آن؛ جلد: مشمع، ۲۲۸گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴۰-۴۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج عیسی بن علی القاضی، تا: اواسط ربیع الاول۹۵۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۳۰۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۳۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۳۷

خط: نستعلیق، کا: علی بن شعبان الوار واری، تا: اوایل ربیع الاول۹۸۸ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: محمد شریف مفتی ارض رومبا مهر «الهی بمحشر مبادا جدا محمد شریف از رسول خدا» (هشت گوش)؛ مهر: «السید محمد امین» (بیضی)؛ واقف: حاج سید عبدالرحمن الکامل المفتی؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۲۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۵

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد امین بن محمد صوفی ولد، تا: ۱۰۸۸ق، جا: ارز روم (مدرسه یاقوتیه)؛ رموز حسنلو؛ جلد: تیماج، ۳۵۰گ، ۲۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۴۵۱]

● **مفاتیح الجنان و مصابیح الجنان** / علوم قرآن / فارسی
mafātīh-ol janān va masābīh-ol janān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۰۶/۳

آغاز: خواص آیات، چون خواهند تلاوت آیات مفاتیح الجنان ... سورة الحج نمایند ... موجب صفای دل؛ **انجام:** و این آیات را شرح بسیار است ... اقتصار شد تا باعث ملال نشود.

بخشی از این کتاب مربوط به خواص آیات تحریر شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۲ص (۶۱-۶۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۳۵-۱۹]

● **مفاتیح الجنان و مغالق النیران** / حدیث / عربی
mafātīḥ-ul janān wa maġāliq-un nīrān

داود بن محیی الدین، ق۱۰ قمری
dāvūd ebn-e mohī-od-dīn(- 16c)

مختصری است در احادیث نبوی که مؤلف از کتاب‌های «الجامع الصحیح» محمد بن اسماعیل بخاری (-۴۵۶ق)، «صحیح» ابوالحسن مسلم بن حجاج نیشابوری (-۲۶۱ق)، «جامع» ترمذی (-۲۷۹ق)، «سنن» ابوداود سجستانی (-۲۷۵ق) و سایرین جمع‌آوری و در نوزده «باب»، بدون شرح و توضیحی تنظیم نموده است فهرست ابواب: ۱. صفات النبی و اسمائه و افعاله و معجزاته؛ ۲. مناقب قریش و علی و حسن و حسین و فاطمه رضوان الله تعالی؛ ۳. الامارة و القضیة و رزق الولاة و هدایاهم و الجهاد و ...؛ ۴. القصاص و الدیات؛ ۵. ما یوجب التیمم و ما یوجب الغسل و الوضوة و ادت الخلاء و ...؛ ۶. الصلوة؛ ۷. الزکوة؛ ۸. فضل رجب و شعبان و رمضان؛ ۹. المناسک و الاحرام؛ ۱۰. اسماء الله؛ ۱۱. العلم و العمل به؛ ۱۲. النکاح؛ ۱۳. البیع و المساهلة؛ ۱۴. نفخ الصور و البعث و الحشر؛ ۱۵. صفة الجنة و مافیها؛ ۱۶. الاوانی و اللباس؛ ۱۷. السلام و المصافحة و ...؛ ۱۸. آدم و الانبیاء و املائکة و بعض الملوک؛ ۱۹. ارباب الفروض من مخلفات الاموات.

آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه محمد و آله اجمعین اما بعد فهذه الفاظ صدرت عن صدر النبوة و احادیث جاءت عن معدن الرسالة هن مجمع الهدی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا اذا کان الخنثی لایبلغ فاذا بلغ بنظر علائمه و یدیه و وجهه و ذکره و حکم علی المعین ... و اما اذا کان کذا حکم علی قول ابی یوسف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۳۷-۲۷۰]

● **مفاتیح الحقائق الالهیة و مصابیح المعارف الربانیة /**

کلام و اعتقادات / فارسی

mafātīh-ol haqā’eq-el elāhīya va masābīh-ol ma‘āref-er rabbānīya

یزدی، عبدالغفور بن محمد طاهر، ۱۲۷۲ - ۱۳۵۶ قمری

yazdī, ‘abd-ol-qafūr ebn-e mohammad tāher (1856 - 1937)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۹ق؛ محل تألیف: یزد

شروع تصنیف زمان حکومت جلال الدوله حاکم یزد

آغاز: بسمله،الحمدلله الذی جعل العلماء مصابیح الظلام وزین سماء وجودهم بنجوم الآیات والاحکام الخ.

انجام: تا نگردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی ×× گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش. الحمد لله اولا وآخرا والصلوة ... علی ... محمد وآله ... ورحمة الله و برکاته.

[فهرستواره منزوی ۹۲۰/۸]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد حسن بن حاج محمد باقر، تا: ۱۰ ذیحجه۱۳۱۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۵۸۴ص، ۲۲سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲-۵۴۲]

● **مفاتیح الحکمة** / کیمیا / عربی

mafātīḥ-ul ḥikma

زسیموس حکیم، قرن ۴ میلادی

zosīmūs-e hakīm (- 4c)

مترجم:فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

در صفحه نخست آمده است: «لزیسموس تعریب ابی نصر الفارابی»، ولی در هیچ منبع از چنین کتابی برای فارابی یاد نشده است. در بخش سوم کتاب که تذییل نامیده شده، از معاصر خود حکیم تونسی یاد می‌کند که مسلماً معاصر فارابی معروف (۲۶۰-۳۳۹ق) نبوده است. برای کمک به شناخت این کتاب برخی از سرفصل‌ها و عنوان‌هایش را می‌آوریم: جزء اول: در چند فصل: ... فصل ۲. المزج و الخلص و ما هما ... اعلم ان المزاج عبارة عن اختلاط المواد الطبیعة ...؛ فصل ۳. نار القوم ماهی و بای شیء یتوصل الیها؛ ...؛ فصل ۴. فی الموازین ... المیزان فی اصطلاح الحکماء عبارة عن قانون یتوصل به الی معرفة مقادیر النیران الموازین الستة:۱)میزان القوی، ۲)میزان النفوس،۳)میزان الارواح، ۴)میزان الاثقال، ۵) میزان الموازین، ۶)الموازین العشر؛ فصل ۵. طبایع المرکبات و ان یجیبها فی ای دهر و لیکن شر و عنا فی الابواب تلو هذا البیان؛ جزء دوم:در چند باب: باب ۱. حل رموز القوم؛ باب ۲. التصعید؛ باب ۳. التقطیر؛ باب ۴. العقد و الحل و بیان التحلیلات الفلسفیة؛ باب ۵. بیان الحل و التفضیل؛ باب ۶. بیان استنباط الحکماء و مأخذ العلم؛ تذییل و هو الباب السابع من کتاب مفاتیح الحکمة لریسموس و آخر الکتاب فی التدبیر، تعریب ابی نصر الفارابی. الحمدلله فایض الخیرات ... و بعد، اقول مستمداً من واهب. العقل و ما تقدم فکالمقدمة لهذا الباب ... قال بعض المتأخرین ممن عاصرنا کالحکیم التونسی ...؛خاتمة ان بعض الحکماء تکلم فی الاکسیر ...؛الوصیة لیعلم الناظر فی کتابنا [در اینجا از مترجمان کتب قدیم به عربی انتقاد می‌کند که نادرست ترجمه کرده‌اند]؛ الجزء الرابع من کتاب مفاتیح الحکمة لریسموس، تعریب ابی نصر الفارابی فی خاتمة الکتاب. الحمدلله الملهم بلسان الذل و الانکسار ... و بعد فقد آن لنا ان نلحق بکتابنا المتقدم خاتمة جامعة.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۳۴/۱

آغاز: المقدمة فی بیان مبادی هذا العلم. الفصل الأول فی موضوع هذا العلم ... اعلم أن موضوع کل علم ما یبحث فیه عن اعراضه الذاتیة و موضوع الصنعة الالهیة هو الجسم الطبیعی من حیث هو مشتمل علی ارواح و قوی غریزیة ... و سلب المعدن خواصها و اعطائها خاص اخر ... کسلب النحاس الحمرة و اعطائها البیاض؛

انجام: اهل الاعصر القادمة و الازمان الآتیة. تمت الکتاب بحمدالله

خط: نستعلیق، کا: میرزا قاسم علی بک اخگر، تا: ۳رمضان۱۳۲۵ق، جا: حیدرآباد؛ دارای چندتصویر؛ ۳۰۸ص (۲-۳۰۹)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۱۱-۱۲۱]

● **مفاتیح خزائن الله** / دعا / عربی

mafātīḥ-u xazā’in-il-lāh

حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān(- 15c)

دعای اوست که متداول بین منتحلین نحله او می‌باشد. وی در این دعا بزرگان و مشایخ خود را با برخی مقامات به صورت مناجات ذکر نموده و به ارواح جمیع انبیاء پیشکش نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۷۳/۲۷

آغاز:بسمله. اللهم انا نسألك و نتوکل علیك و من یتوکل علیك فقلت له انا حسبك؛ **انجام:**صل علی محمدك و آل محمدك و اصحاب محمدك و علی جمیع انبیائك و علی امة النبی مقبولك

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت

۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۱۲۰-۱۲۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱-۳۳۰]

● **مفاتیح الخزائن فی المنطق** / منطق / عربی
mafātīḥ-ul xazā'in fi-l manṭiq
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۳/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، اندازه: ۱۴/۱×۱۸/۳سم [ف: ۷-۴۴۷]

←مفاتیح الخیر ⋗ مفاتیح
←مفاتیح الخیر ⋗ مفتاح الخیر

● **المفاتیح الدریة (ترجمه)** / لغت / ترکی
al-mafātīh-od dorrīya (t.)
نقشبندی، محمد مراد بن عبدالحلیم، ق۱۳ قمری
naqšbandī, mohammad morād ebn-e 'abd-ol-halīm (-19c)
وابسته به: المفاتیح الدریة فی اثبات القوانین الدریة = مفاتیح الفرس؛ سیواسی، مصطفی بن ابی بکر (-۱۲۴۰ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۲/۲-عکس
نسخه اصل: سلیمانیه دارالمثنوی ۵۵۴؛ خط: نسخ ترکی، کا: سید حافظ محمد شاگرد ابراهیم دسوقی، بی‌تا؛ واقف: سید حافظ محمد مراد شیخ خانقاه مراد ملا؛ ۳۸گ [فیلمها ف: ۳-۲۵۰]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۶۴/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۴گ (۹۱پ-۹۴پ)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۵]

● **المفاتیح الدریة فی اثبات القوانین الدریة = مفاتیح الفرس** / لغت / عربی
al-mafātīḥ-ud durrīya fī iṯbāt-il qawānīn-id darīya = mafātīḥ-ul furs
سیواسی، مصطفی بن ابی بکر، - ۱۲۴۰ قمری
sīvāsī, mostafā ben abī bakr (- 1825)
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۱۶۸ق
قواعد لغت فارسی را با شواهد الفاظ فارسی در چند «باب» گرد آورده است: باب المصدر، باب الماضی، باب المضارع، باب باقی الاسماء و الافعال، باب حروف المعانی، باب قواعد شتی. مؤلف این کتاب را پس از کتاب دیگرش «امثلة الفرس» یا «مفاتیح الکلمات» تألیف نموده است. این اثر دارای دو شرح، یکی به زبان فارسی به اهتمام عبدالله بن محمد بن شعبان نجیب و دیگری از ناشناس به زبان عربی با عنوان «المؤلفات الطلابیة فی شرح المفاتیح الدریة»، و نیز یک ترجمه ترکی از این رساله از سوی عصام الدین مصطفی نقشبندی در دارالکتب قاهره گزارش شده است.
آغاز: بسملة، سبحان الذی أخلص الإنسان بالنطق من عالم الجماد و العجماء و حمداً للذی علم البیان مع تنزیل الفرقان من إرم العماد ... و بعد فلما کان غالب أسرار الحق علت کلماته مصوغة علی ألسن العارفین باللغة الفارسیة و کانت ضوابطها مفاتیح معانی ألفاظهم البهیة لا جرم علی ذی العلیة أن یتعلم أولاً قواعد الفرس و أن یطالع ثانیاً فی کتبهم بالقراءة و الدرس حتی وقف علی تمام مراداتهم بلاخطاء ... باب المصدر و هو اسم آخره نون ساکنة بعد دال أو تاء مفتوحتین ... فالقسم الأول علی خمسة أنواع ... مثل آمدن و شدن و زدن ...
انجام: اقلید بفضل الله و ونه ألفت مفاتیخ الفرس علی طبق النهج الأقوم و قبلها و رتبت أمثلة الفرس علی وفق الطبع الأقوم لیکونا هدیتین لأولی الألباب جعلهما الله مفتاح کلمات الأقطاب؛ تمت.
[معجم المؤلفین ۲۴۴/۱۲؛ هدیة العارفین ۴۵۵/۲]
شرح و حواشی:
۱- المفاتیح الدریة (ترجمه)؛ نقشبندی، محمد مراد بن عبدالحلیم (-۱۳)
۲- شرح مفاتیح الدریة عبدالله صلاح الدین

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۹/۲-عکس
نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه؛ خط: نستعلیق، کا: السید محمد، تا: ۱۱۷۸ق؛ با حواشی «منه»؛ ۲۵گ (۷۳پ-۹۷ر)، ۲۱ سطر (۷/۷×۱۴/۲)، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۵سم [فیلمها ف: ۳-۲۵۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۴۱/۸
خط: نستعلیق، کا: عمر بن عمر بن ابی بکر کریدی حاینوی معروف به سعید، تا: ۱۱۸۶ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۴گ (۱۰۵پ-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۲-۲۱۱]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۲/۲
آغاز: هذا مفاتیح الدریة لابن ابی بکر سیواسی مصطفی بسمله. سبحان الذی اخلص الانسان بالنطق من عالم الجماد؛ **انجام:** فصل فیالحروف راهرا ... و رهندهی.
خط: نستعلیق ترک، کا: افندی، عارف محمد بن عبدالولی، تا: دوشنبه ۱۷ صفر۱۱۸۹ق؛ حواشی «منه» دارد؛ جلد: مقوا، ۷گ (۱۴ر-۲۰ر)، ۱۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۵۹۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳۴ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی به عربی، فارسی و ترکی با لهجه عثمانی با نشان‌های «شرح، قاموس، شرح

شاهدی و ...»؛ ۱۰گ (۱۲۸پ-۱۳۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲/۴۰-۳۶۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: رقعی، کا: حاج محمود سکشهری، تا: ۱۲۴۱ق، جا: قیصری؛ ۱۲گ (۲۲۹پ-۲۴۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۲۹۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مشمعی؛ ۶گ (۵۵-۶۰)، ۱۹سطر (۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹-۴۳۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۲/۱-عکس

نسخه اصل: سلیمانیه و توپ قبوسرای. سلیمانیه حالت افندی ۷۲۳/۲ (کتابخانه قسطنطنیه استانبول)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ابراهیم، تا: نزدیک به پایان صفر؛ ۲۰گ (۲۱-۴۱)، ۱۳ سطر [فیلمها ف: ۳-۲۵۰]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۵۵/۱۵

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام مشخص گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: چرم، ۱۳گ (۱۴۸پ-۱۶۱ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۶۲]

● **مفاتیح الدعوات** / چند دانشی / فارسی

mafātīh-od da‘avāt

[الذریعة ۳۰۲/۲۱ ش ۵۱۸۴]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۶۶گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۸۲]

● **مفاتیح الرحمة** / کیمیا / عربی

mafātīḥ-ur raḥma

طغرائی، حسین بن علی، ۴۵۵ - ۵۱۴ قمری

toqrā’ī, hoseyn ebn-e ‘alī (1064 - 1121)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۷۰۶

آغاز: حتی غیروا ما وصل الیهم من کتب الحکماء الاول عن وضعه و؛ **انجام:** و الازمان الاتیة و الحمدلله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین

جزء اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، قطع: وزیری بزرگ [الفبائی: -۵۳۸]

● **مفاتیح الرحمة و مصابیح الحکمة** / کیمیا / عربی

mafātīḥ-ur raḥma wa maṣābīḥ-ul ḥikma

طغرائی، حسین بن علی، ۴۵۵ - ۵۱۴ قمری

toqrā’ī, hoseyn ebn-e ‘alī (1064 - 1121)

رساله مهم و معروفی است در کیمیا، مؤلف این کتاب را در دو جزء تألیف نموده و عنوان جزء اول را «مفاتیح الرحمة» و جزء دوم را «مصابیحالحکمة» قرار داده است. (صدرایی خوئی)

[الذریعة ۳۰۲/۲۱؛ تاریخ التراث العربی، سزگین ۲۳۱/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۶۵

آغاز: اللهم انا نسألك ان تجبر ف قرنا بکفایتك و نور قلوبنا بهدایتك؛ **انجام:** کانت تری اذا اخذ الصبغ من جسدها نقص الجسد من دونه.

جزء دوم کتاب است که به «مصابیح الحکمة» موسوم است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳ ربیع الاول۱۰۸۷ق؛ تملك: امام قلی میرزا که در سال ۱۲۶۷ این نسخه را به محمد جعفر بخشیده؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۶-۱۰۰]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۹۶/۱۲

آغاز: بسمله اما بعد استعدکم یابنی بطاعة الله وحبب الیکم العمل بمرضاته فانی مؤدحق الله تعالی الیکم؛ **انجام:** وهو خلیفتی علیکم وجعلنا الله وایاکم من الکاملینالفائزین آمین تم الکتاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۲-۵۱۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۰/۱

آغاز: قال الشهید الطغرائی مصنف هذا الکتاب

خط: نستعلیق و شکسته ریز، بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ ۳۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۶۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳۱/۱

خط: نستعلیق، کا: گلبرگیوی، محمد کریم الدین بن محمد یوسف، تا: رمضان۱۳۲۸ق، جا: کتابخانه آصفیه؛ کاغذ: هندی، ۹۷ص(۱-۹۷)،۱۳سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۴۶۸]

←مفاتیح الرصد ⟵ جامع بهادر خانی

● **مفاتیح الرموز** / خط / فارسی

mafātīh-or romūz

؟ الموتی طالقانی، محمد یوسف، ق ۱۰ قمری

alamūtī tāleqānī, mohammad yūsof (- 16c)

تاریخ تألیف: شاید ۹۸۵ق

نویسنده در ابتدامی‌گوید: این رساله در بیان قلم‌های متعدده غیرمتعارف است که سابق می‌نوشته‌اند و قلم‌های مزبور بدین نام اند: قلم بر ناوی (حاوی پنج قسم)؛ قلم یونانی (حاوی دو قسم)، قلم عبرانی قدیم (حاوی هفت قسم)؛ قلم سریانی؛ قلم الاحجار؛ قلم دیگر از احجار؛ قلم دیگر از احجار که موافق قسمی از قلم رومی است؛ قلم شاناق، قلم طیرقال، قلم پهلوی، قلم

طبرزجی،قلم قلقطیر، قلم روحانی، قلم تکلیس، قلم رومی، قلم تصالی، قلم داوری، قلم طبا، قلم صلبانی، قلم اسرار، قلم جعفری، قلم طبیعی، قلم اسماعیلی، قلم سرو، قلم مشجر.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۵۹

آغاز: در بیان قلمهای متعدده غیر متعارفست که سابق می‌نوشته اند از برای دوستی قلمی گردید؛ **انجام:** قلم متجرد یقوریدوس بترتیب حروف

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹۸۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: نقاشی، ۴گ، ۲۳سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۵-۴۷۸]

● **مفاتیح الرموز** / فلسفه / فارسی

mafātīh-or romūz

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۶۸/۱

آغاز: درگاه اعلی خداوند پادشاه جهان شهنشاه صاحبقران؛ **انجام:** که اصل یواقیت سقیم است که بواسطه پیوست لطف که در حال معدن است

بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۷ص (۱-۶۷)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۶۵]

● **مفاتیح الرموز و مقلاد الکنوز = مفتاح الرموز و مقلاد الکنوز** / کیمیا / فارسی

mafātīh-or romūz va meqlād-ol konūz = meftāh-or romūz va meqlād-ol konūz

غریب کرمانی، حسن بن زاهد، ق۸ قمری

qarīb-e kermānī, hasan ebn-e zāhed (- 14c)

اهدا به: محمد بن تغلق شاه

تاریخ تألیف: ۷۲۳ق؛ محل تألیف: هند

در سال ۷۲۳ که گذر مؤلف به هندوستان افتاده، چون مورد ملاطفت ابوالمحامد محمد بن السلطان واقع شده به پاس جوابگویی به محبت وی این کتاب را در شش «باب» ساخته است: ۱. ماهیت حجر اعظم و ماهیت روح و نفس و جسد، مشتمل بر شش سؤال و جواب؛ ۲. کیفیت تولید موالید نباتی و حیوانی از اجتماع عناصر چهارگانه، مشتمل بر سه فصل؛ ۳. بیان نتایج عالیات و سافلات، در پنج فصل؛ ۴. بیان کیفیت و کمیت مزاج عالم اوسط و اصغر و اعتدال آن و شرح حال حضور حلاج، در پنج فصل؛ ۵. شرح اشارات شیخ حسین منصور حلاج و بیان عمل صنعت الهیه، مشتمل بر پنج بیت.

آغاز: بسمله. حمد بی حد و ثنای بی عد و مر حکیمی را که از ماء رافت به ید قدرت ... چنین گوید مؤلف این کتاب که درتاریخ سنه ثلاث و عشرین و سبعمائة از طرف عراق به جانب هندوستان

انجام: حجر مکرم چیز دیگر نیست و چون بدینجا رسانیدم سخن کوتاه گشت و کتاب ختم شد بفضل الله و حسن توفیقه و یمن اقبال شاهنشاهی و عالم پناهی و فر دولت پایدار سلطان السلاطین العالم و المجاهد تغلق شاه ابدالله دولته و اید بنصره ملکته، العبد العنیف المذنت حسن بن زاهد کرمانی، تمام شد

[نسخه‌های منزوی ۶۴۲/۱؛ الذریعه ۳۳۱/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۸۵/۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: نصرالله، معین الرعایا؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۰۱ص (۱-۱۰۱)، ۱۹سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۷۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲/۲

منتخب مفتاح الرموز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۴ص (۱۰۳-۱۱۶)، ۱۹سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۷۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۰۳ص (۱۸۳-۲۸۵)، ۱۹سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۷۶]

۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۹۹/۱

آغاز: بدان وفقک الله تعالی که حجر حکماء عبارت است از هیولاء قریب به اکسیر آن ... مفتاح الکنوز بدان وفقک الله لاتمام المرام که کیفیت دفعموانع و اعداد مواد او که فی الحقیقه مفتاح این گنج است؛ **انجام:** طریق طرح بر قرار اول او را القا نماید که اکسیر هم به موافقت منحل گردد پس به حرارتی معتدل منعقد سازد پس طرح کند. تم الرسالة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۱۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** پایان: برین صفت آن چهار علامت داشته باشد شبب آنکه اگر ثابت النار باشد پس تنفر کند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۶ص (۹۹-۱۷۴)، ۲۰سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۱۰۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۲-۱۱۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر عنصری به حسب لون وطبعی و کوکبی اثری برخلاف یکدیگر دارند وقوام جمله آفرینش بر اعتدال عناصر است ذلک تقدیر العزیز العلیم پس چون طالب

از ابتدا تا بخشی از باب اول؛ خط: نسخ و نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۵سطر، اندازه:

۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۸–۴۴۵۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گورشانی، ابوطالب بن بهرام، تا: سه‌شنبه ۱۷صفر۱۲۶۲ق؛ تملک: ابوطالب بن بهرام گورشانی؛ ۱۳۷گ (۱–۱۳۷)، ۱۶ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱–۲۳۸۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: شیرازی، فتح الله، تا: ۱۲۶۲ق [رایانه]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: گرجی، محمد رضا بن رستم، تا: سه‌شنبه ۹ ذیقعده۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۵ص(۱–۱۸۵)، ۱۵سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲–۲۷۶۸]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۳ق، جا: گرگان؛ جلد: میشن، ۲۶گ (۸۱ر–۱۰۶ر)، ۱۶ سطر محشی، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶–۳۵۹]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** در جمیع آفرینش از عجایب و از خواص این حجر مکرم چیزی دیگر نیست.

کا: میرزا بابا ضیاء الشعرای کاشانی، تا: ۲۲ رجب۱۳۲۹ق، جهت حاجی عبدالعلی بخارائی؛ ۹۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۴۹۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۶۶/۲

آغاز: مصنف آن شیخ حسن زاهد کرمانی که در علم تشریع و طریقت و حکمت و الهیات؛ **انجام:** و هر چه در جهان کس نکرده از پرده دری اسرار ما کردیم

باب چهارم که در شرح شش بیت حسین بن منصور حلاج «اقتلونی یا ثقاتی ان فی قتلی حیاة» می‌باشد، انتخاب شده با سرآغازی گویا از کاتب نسخه؛ خط: نستعلیق، کا: مرتضی غروی لاهیجی، تا: ۱۳ رجب۱۳۳۷ق، به دستور شیخ عبدالصمد طبرانی نخعی؛ جلد: مقوایی، ۱۷گ (۹پ–۲۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۴–۲۴۷]

۱۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱

کا: یوسف گرگانی، بی‌تا [نشریه: ۲–۹۶]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۹۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: –۵۳۸]

● **مفاتیح الزیارات** / دعا / عربی

mafātīḥ-uz zīyārāt

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

در چهار «باب»: ۱. اصناف طاعات؛ ۲. اصناف معاصی و مکروهات؛ ۳. نذر؛ ۴. یمین. در ابتدا و قبل از ورود به ابواب کتاب مطالبی در باره زیارت و نماز در مسجد النبی را می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲/۸

آغاز: قال ابوالحسن الرضا علیه السلام ان لکل امام عهدا فیعتق اولیائه؛ **انجام:** من تکون مماکله رسول الله صلیالله علیه و علی آله مات.

کا: عباسعلی اسد آبادی، تا: ۱۲۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۲۹۰–۳۲۱)، ۲۰ سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰–۱۳۷]

←مفاتیح سبعه ← مفتاح اعمال سبعه

● **مفاتیح الشرایع** / فقه / عربی

mafātīḥ-uš šarāyi‘

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

تاریخ تألیف: ۱۰۴۲ق

یکی از کتب بسیار خوب مختصر استدلالی درفقه امامیه می‌باشد وچنان‌که مصنف دردیباچه فرموده‌اند بدواً شروع به تألیف کتاب استدلالی مفصلی در فقه به نام «معتصم الشیعه فی احکام الشریعه» نموده و پس از اتمام مجلد اول آن اشتغال به تعلم اصول دین از روی ادله که در درجه اول اهمیت است یافته و از اتمام آن بازمانده است. پس از چند سال بدان کتاب مراجعه نموده، چون بسیار مفصل بوده وترسیده است که همت طلاب قاصر از مطالعه ومباحثه آن گردد ونفوس طبعاً به مطالعه ومراجعه وحفظ کتب مختصره راغب‌ترند به اختصار آن کوشیده وباقی کتب را هم که آن مجلد فاقد بود به همین طریق ونهج تألیف نموده و آن را چون «معتصم الشیعه» بر دو «فن»: ۱. عبادات وسیاسات؛ ۲. عبادات ومعاملات، و در دوازده «کتاب» و «خاتمه» مرتبساخته که هر کتابی مشتمل بر مقدمه وابوابی است.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی هدانا لدین الاسلام و سن لنا الشرایع و الاحکام ... قال مولانا و امامنا ابو عبدالله ...

جلد ۲: بسمله فن العادات والمعاملات من کتاب مفاتیح الشرایع وفیه کتب مفاتیح المطاعم والمشارب مفاتیح المناکح والموالید... قال الله تعالی وما جعلنا هم جسداً لایاکلون الطعام وقال عزوجل کلوا و اشربوا وفی الحسن عن مولانا الباقر ... ان الله خلق ابن آدم

انجام:وفی القوی کل شیی مطلق حتی یرد فیه نهی. هذا آخر

المفاتیح و وقع الفراغ من تألیفه عام اثنین واربعین والف واتفق لتاریخه عدد حروف تاریخه مرفوعة بحذف حرف العطف والحمدلله اولاً وآخراً هکذا: (اثنان اربعون الف).

جلد ۱: هل تنفذ فی الاصل ام الثلث و یأتی الکلام فیه و فی سایر احکام الوصایا فی فن العبادات و السیاسات فی مفاتیح الشرایع و یتلوه العادات و المعاملات.

چاپ: کتاب توسط مجمع الذخائر الاسلامیه قم در ۱۴۰۱ در سه جلد با تصحیح دکتر مهدی محقق به چاپ رسیده است

[الذریعة ۳۰۳/۲۱ و ۲۱۳/۶؛ کشف الحجب ۵۳۸؛ فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی ص ۲۵۱-۲۶۵؛ ایضاح المکنون ۵۲۱/۲؛ ریحانة الأدب ۳۷۸/۴ و ۳۶۹/۴؛ دنا ۹: ۱۰۰۳-۹۸۳ (۶۵۶ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة مفاتیح الشرایع؛ علم الهدی، محمد بن محسن (۱۰۳۹-۱۱۱۵)

۲- شرح مفاتیح الشرایع؛ کاشانی، محمد بن مرتضی (-۱۱۱۵)

۳- شریعة الشیعة و دلائل الشریعة = شرح المفاتیح؛ فتونی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد طاهر (-۱۱۳۸)

۴- فتح المفاتیح؛ علم الهدی، محمد محسن بن محمد (۱۱۰۰-۱۱۵۸)

۵- الذخر الرایع فی شرح مفاتیح الشرایع؛ جزایری، عبدالله بن نورالدین (۱۱۱۲-۱۱۷۳)

۶- منیة الراغبین فی شرح مفاتیح الشرایع للطالبین؛ شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید (-۱۱۹۲)

۷- شرح مفاتیح الشرایع؛ مؤمن کاشانی، محمد هادی بن مرتضی (-۱۲)

۸- المصابیح فی شرح المفاتیح = شرح مفاتیح الشرایع؛ تبریزی، محمد رضا بن عبد المطلب (-۱۲)

۹- مفتاح ابواب الشریعة فی شرح مفاتیح احکام الشیعة؛ طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم(-۱۲)

۱۰- حاشیة دیباجة المفاتیح = الاجماع الضروری و النظری و الشهرة (مقالة فی)؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱۱- عدم جواز تقلید المیت = تعلیقة علی کتاب مفاتیح الشرایع = عدم حجیة قول المجتهد المیت؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱۲- مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرایع الاسلام = شرح مفاتیح الشرایع = شرح المفاتیح؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱۳- حاشیة مفاتیح الشرایع = الرد علی صاحب المفاتیح؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵)

۱۴- المصابیح فی شرح المفاتیح؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲)

۱۵- فتاح المجامع بمفاتیح الشرایع = مفتاح المجامع ... ؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶)

۱۶- الانوار اللوامع فی شرح مفاتیح الشرایع؛ آل عصفور، حسین بن محمد (۱۱۴۷-۱۲۱۶)

۱۷- شرح مفاتیح الشرایع؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱)

۱۸- نهایة المرام فی شرح مفاتیح الاحکام؛ طباطبائی، محمد بن علی (۱۱۸۰-۱۲۴۲)

۱۹- شرح مفاتیح الشرایع؛ طباطبائی، محمد بن علی (۱۱۸۰-۱۲۴۲)

۲۰- مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرایع الاسلام = شرح مفاتیح؛ شبر، عبدالله بن محمد رضا (۱۱۸۸-۱۲۴۲)

۲۱- المصباح الساطع فی شرح مفاتیح الشرایع؛ شبر، عبدالله بن محمد رضا (۱۱۸۸-۱۲۴۲)

۲۲- مبتغی الافهام فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام؛ برغانی قزوینی، عبدالوهاب بن محمد صالح (-۱۲۵۰)

۲۳- المصابیح المنیفة فی شرح مفاتیح الشریعة؛ بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی (۱۱۷۸-۱۲۵۹)

۲۴- المصابیح؛ طباطبائی، مهدی بن علی (-۱۲۶۰)

۲۵- شرح مفاتیح الشرائع؛ بهبهانی، محمود بن محمد علی (۱۲۰۰-۱۲۷۱)

۲۶- المفتاح فی شرح المفاتیح؛ روح افزائی، محمد بن محمد صالح (-۱۳)

۲۷- شرح مفاتیح الشرایع؛ استرآبادی، محمد رضا بن محمد صادق (-۱۳)

۲۸- انارة المصابیح فی اصول شرح المفاتیح؛ مؤمن قمی، محمد رضا بن محمد (-۱۳)

۲۹- منتخب الصنایع فی شرح مفاتیح الشرایع؛ مسکنانی، علی بن قاسم (-۱۳)

۳۰- شرح مفاتیح الشرایع؛ کاشانی، حبیب الله بن علی مدد (۱۲۶۲-۱۳۴۰)

۳۱- شرح مفاتیح الشرایع؛ شیرازی، ابراهیم بن محمد (شرف الدین)

۳۲- شرح مفاتیح الشرایع؛ استرآبادی، محمد صالح بن محمد مؤمن

۳۳- حاشیة آقا محمد باقر علی دیباجة المفاتیح

۳۴- حاشیة مفاتیح الشرایع

۳۵- شرح مفاتیح الشرایع(۱۲عنوان)

۳۶- مصابیح الظلام (منتخب) = شرح مفاتیح الشرایع (مختصر)(۳عنوان)

۳۷- المصابیح فی شرح المفاتیح

۳۸- مفاتیح الشرایع (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از جمله نسخه‌هایی است که به دستور مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی از روی نسخه‌ای که به خط و تصحیح او بوده، کتابت شده، نسخه حاضر نیز به تصحیح و حواشی اوست، دستخط علم الهدی در پایان نسخه

چنین آمده: «استكتبته من نسخة صرفت نحو ترقينها و توضيحها بعد استنساخها و تصحيحها عناني و عمدت اثناء ممارستها و دراستها قراءة على الى تشيد المباني و تأييد المعاني بتعليق اعلاق نكات على هامشها لاماثل خملاني المستاهلين لركوب مطايا التداني ... و كتب هذه الا حرف من ثبت له فيه التصرف ابن مصنفه العلامة ... محمد المدعو علم الهدى ... و اتفق استكتابي له ببلدتنا المحروسة قاسان ... لبعض شهور حجة سبع و تسعين و الف ۱۰۹۷ من الاعوام الهجرية ...»، صورت دستخط و اجازه فیض کاشانی به فرزندش محمد علم الهدی که در پایان نسخه‌ای از مفاتیح الشرایع تصحیح‌شده علم الهدی آمده بوده و صورت دستخط علم الهدی درباره تصحیح کتاب مفاتیح الشرایع و عرضه آن بر پدرش فیض کاشانی (این دستخط در پایان نسخه ۱۳۴۹۰ همین کتابخانه نیز آمده است)، در پایان نسخه، نسخه‌ای است هنری، مجدول مذهب؛ مهر: «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)، «عبده محمد علی الحسینی ۱۲۲۹» (بیضی)، «یا امام حسن» (هشت گوش)، «المتوکل علی الله الغنی محمد علی ابن محسن الحسینی» (بیضی)؛ تملک: علی نقی طباطبایی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۴سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۴-۳۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب: نظام الدین بن ملا احمد مقدس، اردبیلی، تا: قرن۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «۵-۱۲-ق» و غیر آن؛ ۲۲۸گ (۱-۲۲۸)، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۴-۴۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳۰گ (۱-۲۳۰)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۵۹۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۲

آغاز: اول ما یصعد و الجلوس حتی یفرغ المؤذن؛ **انجام:** و لذا لوخشی الحبس بدین یدعی علیه فانکره ...

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از «علم الهدی» فرزند مؤلف بارمز «عهد»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۹سم [ف: ۲۱-۱۴۰۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و حمل علی نصف الامرین کما فی الاخر فان مات و لم یبل فنصف.

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ افتادگی: وسط و انجام؛ محشی از مؤلف، ملا احمد اردبیلی و دیگران؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۱-۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۷]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۳۴

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی یحیی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف وکتاب مسالک وغیره، دارای دو سرلوح، مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری ، ۱۸۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۵۲۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۹۸

شامل فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کاتب: ابوالبقا بن آخوند ملا عبدالرضا دهخوارقانی، تا: قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: نعمت الله طباطبائی؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲/۲۷-۹۲]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۰۳

آغاز:برابر

از آغاز تا خاتمه در حیل شرعیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده، مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۱۰]

۱۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۳۵

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶۲۶ص، ۲۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۳۰۷]

۱۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۶۳

از فن عبادات و ... کتاب‌های صلوة، زکوة، صیام، حج، نذور و عهود حسبة و حدود و جنائز را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۵۲۹ص، ۲۵ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۳۰۸]

۱۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تعداد صفحات: ۴۱۰گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳-۸۲]

۱۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۴۱ - ج

از میانه مفاتیح مطاعم و مشارب است تا خاتمة فی الحیل الشرعیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۱سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: -۴۷۵]

۱۵. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۳۳

صلاة الجمعة تا الحیل الشرعیة در باب الربا؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲]

۱۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۰ حکمت
انجام در خاتمه ارث افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [ف: ۲-۸۴]

۱۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۵۱م
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۱۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶
از آغاز فن عبادات تا پایان حیل شرعیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، نویسانده محمد شفیع در شهر کاشان؛ محشی با نشان «منه دام مجده» و با نشان «هادی، مجمع، میرزا علی، منه دام ظله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: -۶۶۷]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۷۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [د.ث. مجلس]

۲۱. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۱۰
خط: نسخ زیبا، کا: محمد تقی بن میرزا جانی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی به نقل از هادی و کتب وافی و معتصم و ...؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۱سطر [جنگ: ۱-۴۹۲]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۶۲
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای دو سرلوح نیم تاجی مذهب، مجدول، محشی از «میر محمد علی - منه قدس سره»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۳۶۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۹] و [ف: ۲۱-۱۳۹۶]

۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۲۶
آغاز:من اتمامه منذ ستین ثم رجعت الیه فرأیت أن اختصره وابتث تلك المفاتیح مع مابقی منها اولا فی وریقات قلیله وفصول وجیزه لیکون تذکرة لمن ابصر؛ **انجام:**نعم فی التصرفات المنجزه المشتمله علی المحاباة فی المعاوضات وغیرها للمریض مطلقا اوبالمرض المخوف خلاف هل تنقذ من الاصل ام الثلث ویأتی الکلام فیه
فن العبادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم۱۰۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۷
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق؛ محشی اغلب به عنوان یوسف و به لفظ «منه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۲]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۱
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۲۵]

۲۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۶
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۰۴۷ق؛ مصحح؛ ۱۰۴گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۲۸
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
ج۲؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن امین معروف به شفیع، تا: ربیع الثانی۱۰۵۳ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سلیمان بن نصیرالدین بن علم الهدی بن محمد محسن؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۴۱۷]

۲۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۷۶
جلد اول، شامل عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن اسماعیل، تا: ۱۰۵۹ق؛ محشی از مؤلف به لفظ «منه سلمه الله»؛ تملك: محمدتقی بن حاج اسماعیل، کربلای علی اکبر حاج اسماعیل، کربلایی علی اکبر حاجی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: -۱۳۹]

۲۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۹۵
جلد دوم؛ بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۷]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ خوش، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۰۸۲ق؛ تملك: رضا موسوی زنجانی، ابوالحسن بن محمد رضا حسینی؛ جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۱۹ سطر (۱۱/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۵]

۳۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۷۶
انجام:برابر
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: دماوندی، عبدالخالق بن محمود، تا: ۱۱ رمضان ۱۰۸۶ق؛ محشی؛ دارای بلاغ، با نسخه‌ای که بر مصنف خوانده شده مقابله گردیده؛ جلد: تیماج، ۴۱۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۹۵]

۳۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۰۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق [ف: -۸۹]

۳۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۳۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
شامل: عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: مسیب بن مرصفی حسینی، تا: جمعه ۲۵محرم۱۰۹۱ق، جا: قم مدرسه فیضیه؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۲-۶۰۹]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد سعید، تا: جمعه ۱۵ ذیحجه۱۰۹۲ق؛ محشی با نشان «عهد» و «عهد دام عزه، مدظله،

سلمه الله تعالی، دام احسانه، ایده الله تعالی، غفرله» که از علم الهدی پسر فیض است و از آقا هادی و با نشانه «ه ح ق» و «منه دام عزه» و «منه سلمه الله و ابقاه» و «هـ د» و «هـ د ر ه»؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲۸۵گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۰۶۱]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۵۶-۵۳/۶۶

آغاز:شخصا واحدا من بعضها جاز باجماعنا و الصحاح المستفیضة و لا ینافیه الایة

از کتاب الزکاة تا کتاب الصید و الذباحة؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن قاسم علی مشهدی، تا: سه‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ توسط کاتب با نسخه دیگری که از روی نسخه اصل نوشته شده بود، مقابله شده، به تاریخ سه‌شنبه ۱۳ شعبان ۱۰۹۷، کاتب عنوان نموده که مدت زمان طولانی مشغول تحصیل و تصحیح این رساله نزد زبدة السادات العظام آقا جمال بوده؛ ۱۰۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۶۲]

۳۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد زمان شهمیرزادی، تا: اواسط صفر۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده در صفر ۱۱۱۶ق به وسیله میر علی حسینی؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: -۲۰۶]

۳۷. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ ذیقعده۱۰۹۵ق؛ از روی نسخه ای که فیض به پسرش بخشیده بوده و چند بار نزدش مقابله شده بود و بلاغ خود او را داشته، نوشته و مقابله شده؛ ۱۸۰ ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۳]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۶-۳۱/۱۴۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**مرفوعة بحذف حرفی العطف والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً

صلاة تاارث؛ خط: نسخ، کا: محمدمهدی بن علی نقی حسینی خطیب قمی، تا: ۱۰۹۵ق، جا: قم؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۳۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۳۸

جلد ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیقعده۱۰۹۶ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۴۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

کا: محمد تقی بن محمد قاسم الدماوندی، تا: ۱۰۹۶ق، جا: قم مدرسه فیضیة [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۸]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی میرزا جانی قمی، تا: ۱۰۹۸ق؛ محشی غالباً از هادی با جمله «سلمه الله»، مصحح، مقابله شده؛ واقف: مهرداد بوستانی، ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۱۶و۱۸سطر، اندازه: ۹/۳×۱۷/۲سم [ف: ۲۱-۱۴۰۷]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۸۹

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ازفن عادات ومعاملات تا پایان کتاب؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: محمد امین حسینی «عبده محمد امین الحسینی» (مربع)، «الواثق بالله الغنی محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد:تیماج،۱۸۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۳]

۴۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۵۸

آغاز:کما فی الایه وتقدیم الیمنط من الید بلاخلاف للصحاح والاحوط تقدیم الرجل الیمنی ایضاً؛ **انجام:**فنحن نصنع مثله والذی یظهر من المعتبرة تا بعیتها لصلوته فی الشرعیة والوجوب والذی

طهارت تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه ره» و «ص» و «کنز العرفان» و «ع ل» و «وافی»؛ ۲۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۱۸]

۴۴. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۷۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف مخ: -۲۲۰]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۴۹۸/۳

از اول تا زکات فطره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۲گ (۲۷۸پ-۳۱۹)، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵-۶۱۹]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۵

آغاز:برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: قربان علی، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۳۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۲۹]

۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۳۹۲/۱

فن عادات و معاملات با خاتمه در حیل شرعی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۶گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۶۱۸]

۴۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۴

تا پایان عبادات و سیاسات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از ذخیره و جز آن؛ واقف: حاجی میر فتاح؛ تملک: حاجی محمد زمان خراسانی؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۶۱۹]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۰۷-۲۶/۸۷

آغاز:وان لم یأتوا فی هذا بشیء مبین فهو فی ریب من امره وعوج فی صدره من ذلک حرج لایقبل منه صلوة؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲۴۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۹۴-۲۱/۱۱۴

آغاز:برابر جلد۲؛ **انجام:**برابر
فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۹۰-۱۷/۷۰

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**مفتاح کما یرث المولی عتیقه مع فقد قرابته ... ولوکان معتق الولد غیر معتق الابوین اختص کل بولائه لتقدم مباشر العتق علی معتق
فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۶۰]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۷۲

فن عبادات و معاملات و سیاسات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: محمد علیدر ۱۲۳۱؛ جلد: میشن، ۲۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۱-۵۱۷]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۱۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۱۷]

۵۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۷۸

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۶۱]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**انه مما اوعدالله تعالی علیه النار و تلی الآیة الاولی. و فی آخر المغنیة ملعونة، ملعون من اکل کسبها. و فی اخر شراء هن حرام و تعلیمهن.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان: ح، شرح؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۲۷۷]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۰۱

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: لطف علی بن علی بن لطف علی تبریزی با مهر «عبده لطفعلی» (مربع)، میرزا محمد تقی در نجف به تاریخ ۱۲۱۳ق؛ مهر: «علی عسکر الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۰-۹]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ با سرلوح، مجدول، محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۳۰۶گ، ۲۱سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۰۲]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۷۲

آغاز: للنصوص ومعه یتعین الأول اجماعاً و لعدم صدق الاستنجاء؛ **انجام:** و لهذا لا یسقط بعفو البعض عندنا.
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ واقف: کاظم عصار، دی ۱۳۵۴؛ جلد: میشن، ۱۶۰گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۰۹]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۳

آغاز و انجام: برابر
ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با رمز «عهد=علم الهدی»، «ع ل=عبدالعالی کرکی» و «زین = زین الدین شهید»، نسخه سه بار توسط محمد علی بن محمد رضای تونی در سالهای ۱۱۴۷، ۱۱۵۴، ۱۱۶۱تصحیح و مقابله شده و آخرین مقابله با فرزندبرادرش محمد رضا بن عبدالکریم بوده؛ واقف: محسن نامجو، اسفند ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۸]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۹۴

انجام:برابر
ج۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ واقف: احمد دولت آبادی، آبان ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۱۸]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ محشی غالباً ازمؤلف و آقا هادی، مصحح، مقابله شده درربیع الثانی ۱۱۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۴۰۱]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لا یعتبر تصدیق الصغیر و المجنون.
ج۱-۲. خلاصه و گزیده مفاتیح الشرایع است که ازمقدمه شروع و به مبحث «القول فی الاقرار بالنسب» ختم شده؛ خط: نسخ، کا: نذرمحمد، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حسین نمایی مقدم، مهر ۱۳۶۷؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، ۲۷و۲۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۲۰]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۸

آغاز: اعتبار هذه الصفات حین الوصیة خاصة؛ **انجام:** و انه لفسق و نحوه من النصوص و خصوص بعضها و فی الکلب خاصة.
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ناقص و اوراق آن پراکنده و نامرتب است، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۵و۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۴۰۰]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۶]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی غالباً از مؤلف و بعضاً

از دیگران، با یک واسطه با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ واقف: عباسقلی واعظ چرندابی، اسفند ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۷سم [ف: ۲۱-۱۴۰۲]

۶۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۰۵

آغاز: و اعتراف اکثرهم بعدم جواز تقلید المیت؛ **انجام:** و یختص بغیر الامة فثبت بالامة عوض ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۲سطر (۱۰/۵×۱۸) [ف: ۳-۱۰۲۶]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ مهر: اسدالله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۴گ، ۲۰ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۳۵]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۲۳سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۰۵]

۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۹۳

فن معاملات تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: ملا احمد بن کربلایی ابوالحسن، رمضان ۱۲۴۷؛ ۱۵۰گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۰۶]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۵۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: مهدی بن آخوند ملا ابراهیم در ۱۲۰۲، ابراهیم بن ملا محمد، محمد ابن علی بن عبدالصمد بن محمد شریف اصبعی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۳۳ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۲۶]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴

آغاز:الحمیدة و الاخلاق الحسنة التی هی طاعات القلب نفس هذه علی تلک فرضها و نقلها فان الاشیاء انما تعرف باضدادها؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «محمد علی بن حسین محمد» (بیضوی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۵-۳۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۱-۳۱۳]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

قسمتی از باب معاملات فقه است حاوی: ۱. مفاتیح المطاعم و المشارب، ۲. مفاتیح المناکح و الموالید، ۳. مفاتیح المعایش و المکاسب، ۴. مفاتیح القضاء و الشهادات، ۵. مفاتیح الفرائض و المواریث، خاتمه: در الحیل الشرعیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۲۴۲]

۷۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

نیمه اول کتاب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۱]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بالاب و الجد و الجدة من کل جهة کالاخ ...

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** قلت فان صاحب السبعمائه یجب علیه ...

ج۱، از ابتدای مقدمه تا اواسط «مفاتیح الزکوة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۲]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۲۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۷۹]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۰۷

آغاز: کلوا و اشربوا وفی الحسن عن مولانا الباقر (ع) ان الله خلق ابن آدم اجوف؛ **انجام:** لم یقدح ذلک فی العمل بحکمه و ان تغیرت بفسق قدح فیه.

ج۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۶]

۷۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

شامل فن اول در عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹۸گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: -۴۸۷]

۷۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۸۰

انجام:مفتاح من فقد الهدی و جد ثمنه ... و هو یوم النفر و یومین بعده للصحاح.

از آغاز کتاب تا اواخر مسائل حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی به امضای «منه» و «هادی»؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۱۰]

۸۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۷۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**کالوصیة لزوجها فلا دلالة فیها علی اشتراط الضمیمة مطلقاً.

شامل: فن عبادات و معاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۶۱۰]

۸۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «زین، وافی» [ف: ۳-۱۰۷]

۸۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۱۰۷]

۸۳. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۴۳

وصیت تا صید و ذباحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲]

۸۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۸۵. همدان؛ دبیرستان امیر کبیر؛ شماره نسخه:۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ناقص [نشریه: ۵-۳۴۸]

۸۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۸۹ - ب

از آغاز تا نیمه های فرائض؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی کرهرودی، عبدالمحمد بن عابد، تا: قرن۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ تملک: سردار کابلی در ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۳۱سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: -۴۷۴]

۸۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۱۹ - ج

از فن العادات و المعاملات تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: -۴۷۴]

۸۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۳۵

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه، شرح سبط»؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۶۸]

۸۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۷۳

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۰۶]

۹۰. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۱

کا: حسین جرپادقانی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵۷گ (۳پ-۱۵۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: -۸۱]

۹۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۲۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**مفتاح یخصص الاکبر بسیف ابیه و مصحفه و خاتمه

از انتها کتاب ارث مختصری افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۱۶۲]

۹۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۷۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۵۰۱ص، ۲۵سطر (۱۳/۵×۲۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۰]

۹۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۸۳

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۷۷ص، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۰۸]

۹۴. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۳۴

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: سید حسین بن سید محمد اردستانی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۱۳۹]

۹۵. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: قنبر علی خان سعدالدوله، ربیع الثانی ۱۲۹۰ق؛ ۱۴۹گ، ۲۳ سطر [ف: -۴۱]

۹۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۶۱۶۶

بخشی است از آن؛ خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۴گ، ۲۰سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۰]

۹۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۳۱/۴-۷۳۲۹

ج۲، از «مطاعم» تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۳۸گ، ۱۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۰]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [مختصر ف: -۷۷۹]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۳ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [مختصر ف: -۸۳۶]

۱۰۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن ملامحراب قزوینی، تا: ربیع الثانی۱۱۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۱۶

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ابی الحسن الواعظ، تا: ذیحجه۱۱۰۷ق؛ مصحح؛ یادداشتی از نورالدین محمد بن مرتضی در غره رجب ۱۱۰۸ آمده که نوشته کتاب را از روی نسخه اصل نوشته و با آن تصحیح نموده و حواشی آن را از شرح برادرش محمد هادی بن مرتضی نگاشته؛ مهر: «صدرالدین بن ابی تراب محمد الفیضی» (بیضوی)، «محمد بن صدرالدین محمد الفیضی» (بیضوی)؛ ۲۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۲۲]

۱۰۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۰۰

جلد اول و از اول کتاب تا اول فن العادات و المعاملات را شامل است؛ خط: نسخ، کا: شیخ علی اکبربن شیخ فرج الله، تا: ۱۲ رجب۱۱۰۷ق، جا: قم مدرسه جانی خان؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: ملا حسن قمی؛ مهر: «الحکم لله العلی»(بیضوی)، «یا امام حسن عسکری ۱۱۱۸»(مربع)؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: -۲۰۲]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ رمضان۱۱۰۷ق؛ محشی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۱۵]

۱۰۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۳

خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن محمود بن ابراهیم جزائری، تا: ۱۴ رمضان۱۱۰۷ق؛ مصحح، محشی؛ فهرست کتاب و استکتاب فاضل هندی با مهر «لک البهاء کله» و اینکه به شیخ محمد بن علی

جزائری بخشیده؛ جلد: مقوایی، ۲۳۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۴-۴۲۲]

۱۰۵. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۴۶

آغاز:ما روی فی باب الحدود ان الاثنی تواخذ بها و هی توخذ تامة اذا کملت تسع سنین

خط: نسخ، کا: محمد سابق بن محمد رفیع، تا: پنج‌شنبه۳ رجب۱۱۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عناوین «عبدالنبی» و «یوسف عفی عنه»، با نسخه‌ای که از روی نسخه‌ای که مؤلف به فرزندش بخشیده و کتابت شده بود مقابله شده است به سال ۱۱۱۰ در اصفهان، یادداشتی به خط مولی عبدالنبی قزوینی (صاحب تتمیم امل الامل) آمده در اشکالاتی که بر کتاب مفاتیح وارد است و آن را در شب پنج‌شنبه ۱۵ ذیحجه ۱۱۶۰ در قریه بمرود هنگام اقامتش در منزل ملاعلی اکبر نگاشته؛ واقف: عبدالقادر خان، ۱۱۷۴؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: -۳۸]

۱۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۰۰-۲۹/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا محمد مبارکه، تا: غره ذیقعده۱۱۰۹ق، به خواهش محمد حسن؛ محشی به به نقل از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۱۰۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد باقر بن ساروخان شبستری، تا: ۱۱۱۲ق؛ مصحح، مقابله شده با اصل، محشی با نشان «منه، منه ره» و غیر آن؛ واقف: علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی، ۱۲۷۷؛ ۱۷۰گ، ۲۵سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۴-۴۲۶]

۱۰۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۱۶

آغاز:برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن پیر محمد بخشایشی، تا: ۲۱ ربیع الاول۱۱۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۳۷]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یتلوه فن العادات و المعاملات ... سنه ۱۱۱۳

خط: نستعلیق خفی، کا: لاری، نصرالله بن علی، تا: ۱۱۱۳ق [رایانه]

۱۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵

آغاز:النصوص المستفیضة و الاجماع مفتاح التکلیف انما یتحقق بالبلوغ و العقل بالنص و الضرورة من الدین.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ رمضان۱۱۱۴ق، جهت گرگین بیگا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عناوین «هادی، ابوالهادی»؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۲۴۳]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۱۱۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۲۷

خط: نسخ، کا: علی بن محمد امین، تا: سه‌شنبه ۱۰ شوال۱۱۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۷گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۱۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۲۳

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم عامری سبزواری، تا: ۲۰ محرم۱۱۱۵ق؛ تملک: محمد حسین بن حاجی محمد محسن قاینی؛ ۲۳۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۱۳. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق؛ محشی از علم الهدی پسر مؤلف [نشریه: ۷-۵۲۳]

۱۱۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ با یک واسطه با نسخه اصل مقابله شده [نشریه: ۷-۵۴۱]

۱۱۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و«منه دام فیضه» دارد وحواشی دیگر با رمز «ق» و «میرزا محمد مقیم» و «مقیم ایده الله» و «ح س»، یادداشتی دال بر بلاغ ومقابله با امضای محمد مقیم غفاری قزوینی؛ تملک: احمد ولد علیرضا در ۱۲۶۱ با مهر «الراجی ابوالقاسم بن علی رضا» (بیضی)؛ مهر: «العبد المذنب محمد جواد» (مربع)، «الراجی ابوالقاسم بن علی رضا» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۲-۵۱۷]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۴۰

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالله بن محمد علی اصفهانی، تا: ۲ ربیع الثانی۱۱۱۷ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول، ظاهراً توسط علم الهدی فرزند مؤلف تصحیح شده؛ مهر: هدایت الله بن محمد مهدی حسینی موسوی؛ ۳۲۹گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۷×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۳۸۷]

۱۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن خوجه بیک ترشیزی، تا: چهارشنبه ۱ رمضان۱۱۱۸ق؛ جلد: گالینگور، ۲۴۰گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۱۱۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۳۹

جلد دوم، «فن العادات و المعاملات»؛ خط: نسخ، کا: میر محمد ابن میر عماد الدین، تا: ۱ شهر ... الحرام۱۱۱۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۲۸]

۱۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۲ خوئی

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد قاسم، تا: ۱۱۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۷-۳۶۳]

۱۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۹

خط: نسخ، کا: سبزواری، محمد جعفر بن محمد محسن، تا: ۱۱۱۹ق [ف: ۳-۱۰۷]

۱۲۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۱۴

جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن محمد مسیح قمی، تا: یک‌شنبه دهه یکم ربیع الثانی۱۱۱۹ق؛ محشی با نشان «معتصم الشیعة، منه ره، هادی، عبد الصمد عفی عنه، محمد جعفر مجذوب، مدارک، مسالک» با پراکنده‌های دیگر در آغاز [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۱۲۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۸۴

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد کاظم، تا: ۱۱۲۰ق [ف: -۸۹]

۱۲۳. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ ۱۵۰گ، ۲۱سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۸۷]

۱۲۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۹۲/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن حبیب الله بیرجندی قائینی، تا: ۱۱۲۰ق؛ ۲۱۸گ (۲۲پ-۲۳۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱-۳۷۰]

۱۲۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: ثلث جلی، کا: شرف الدین علی بن محمد باقر قمی، تا: ۱۱۲۱ق؛ جلد: گالینگور، ۲۰۷گ، ۱۷ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲-۱۴۰]

۱۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۵۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۴۰گ، ۱۵سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲-۴۷۱]

۱۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ محشی؛ جلد: میشن، ۱۷۱گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۵/۴سم [ف: ۱-۵۱۷]

۱۲۸. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۴

از ابتدا تا اواسط زکات جراد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۷ رجب۱۱۲۳ق [ف: -۵۴]

۱۲۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۶

انجام:برابر

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۱۲۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲-۲۸۰]

۱۳۰. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی علی اکبر بن حاجی ابی طالب سبزواری، تا: دوشنبه ۱۸ جمادی الاول۱۱۲۳ق؛ محشی؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۶]

۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی [رایانه]

۱۳۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج علی اکبر بن حاجی ابی طالب سبزواری، تا: دوشنبه ۱۸جمادی الاول۱۱۲۳ق؛ مهر: «محمد باقر شریعت» (بیضوی)؛ واقف: امیر تیمور؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۳سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۱۹۶]

۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۳۲-۱۸/۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**اذ لاضرر ولا ضرار فی الدین کما فی الخبر المشهور ... والله اعلم بحقائق احکامه.

خط: نسخ، کا: احمد بن علی اکبر حسینی (کاتب نونویس هشت برگ آخر)، تا: ۲۹ جمادی الثانی۱۳۸۴ق، به دستور آقا شریف زاده؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ تملک: محمد رضا بن عزیز الله تونی به تاریخ ۱۱۲۴ با مهر «... محمد رضا» (م قرنص)؛ جلد: مقوا، ۱۷۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۱۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰

از صلوة تا ارث و خاتمه در حیل است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن نور الدین محمد امیر، تا: شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۱۲۴ق، جا: اصفهان مدرسه چهار باغ؛ محشی با نشان «هادی»؛ ۲۴۲گ، ۲۲سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۷۱]

۱۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن حسن (جلد اول)، تا: ۱۱۲۴ق، عبدالمجید طباطبائی (جلد دوم) در ۱۱۲۵ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۳۳ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۵۲۸]

۱۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۳۲-۲۴/۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد طباطبایی، تا: پنج‌شنبه ۲صفر ۱۱۲۴ق؛ از اول تا آخر مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۱۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۶۹

خط: نسخ، کا: سرکانی، محمد شریف بن محمد حسین، تا: رجب۱۱۲۴ق؛ محشی از فیض و دیگران، اجازه محمد مهدی موسوی شهرستانی به شیخ محمد حسین بن محمد بن علی عینائی احسایی به خط و مهر مجیز و نیز اجازه مولانا احمد بن حسن بن محمد بن علی بن خلف بن ابراهیم بن صیف الله دهستانی به شیخ محمد حسین یادشده مورخ روز۱۷صفر ۱۲۰۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۵۶۴]

۱۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: رضا قلی، تا: پایان جمادی الثانی۱۱۲۴ق؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»؛ تملک: ابوطالب محمد بن محمد جعفر در ربیع الاول ۱۱۳۱ در کاشان، محمد محسن قاسانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۳سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۲۰۶۴]

۱۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نظام الدین حسین بن اسماعیل خادم، تا: ۱۱۲۵ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه، لک، م ح»؛ واقف: حاجی محمد حسن خراسانی، ۱۱۹۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۶گ، ۲۵سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۷-۵۴۲]

۱۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۳۱
عادات و معاملات است تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن شیخ آقا میر وایقانی، تا: جمعه ۲۸ جمادی الثانی۱۱۲۵ق؛ محشی؛ ۱۶۵گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۵-۶۲۰]

۱۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۳۰
فن عادات و معاملات است تا آخر؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد رفیعا بن محمد نصیر تبریزی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ تملک: عبدالرزاق حسنی جهان شاهی که از شیخ معصوم در ۲ ربیع الاول ۱۱۴۳ق خریده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۵-۶۲۰]

۱۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۷۷
جلد ۱، فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: خطیب شیرازی، محمد یحیی بن محمد محسن، تا: دوشنبه ۱۱۲۵/۸/۱۲ق، جا: مدرسه ظهیریه؛ تملک: میر محمدصالح بن میر اسدالله طباطبایی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۹-۸۶۹]

۱۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶۵
آغاز و انجام: برابر
ج ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد مقیم اصفهانی، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۱۲۶ق؛ محشی با نشان«منه»؛ واقف: محمد امین شهیر به حاج میرزا بابا، غره ذیحجه ۱۲۴۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی سرخ، ۲۷۶گ، ۲۰سطر (۹×۱۷) [ف: ۱۱-۲۸۲]

۱۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۲۰
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبد الرشید بن محمد بن قاسم الجمالیة، تا: ۱۳ رمضان۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ تملک: محمود بن محمد رضا بیدگلی؛ مهر: «عبده محمود» (مربع)، «... عبده الراجی محمود» (مربع)؛ ۱۴۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۲-۹۷]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۹۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الاول۱۱۲۶ق؛ محشی؛ واقف: عباسقلی واعظ چرندابی، سفند ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۳۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۲۱-۱۴۰۳]

۱۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۲۲
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
ج۲؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن محمد صادق، تا: پنج‌شنبه دهه اول جمادی الاول۱۱۲۶ق؛ محشی؛ جلد: چرمی، ۱۶۰گ، ۱۵-۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۶]

۱۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۷۷
جزء دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد شفیع قمی، تا: ۱۱۲۱- ۱۱۲۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسین آخوند بارفروشی، احمد بن لطفعلی تبریزی» بامهر «یأتی من بعدی رسول اسمه احمد» (مربع)، محمد حسین بن آقا محمد؛ مهر: «عبدالله عبدالله» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۱۴۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۵
جلد ۲، فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ صفر۱۱۲۷ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۱۴۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۶۴
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد باقر بیابانکی، تا: ۲۵ شوال۱۱۲۷ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ واقف: میر سید محمد بن محمد حسین طباطبائی، ۱۲۲۵؛ ۲۸۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۲۵۶]

۱۵۰. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۴
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف با تاریخ ۱۱۲۷ق؛ تملک: سید محمد حسینی، شیخ محمد صادق بن میرزا محمد شهاری و تاریخ ۱۱۲۷؛ ۱۹۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۵۰]

۱۵۱. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۵
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمدشریف شریف حسینی بن محمد حسین بن حاجی محمد کاظم سرکانی، تا: ۱۳ صفر۱۱۲۹ق [چند نسخه-ف: -۳۴۰]

۱۵۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۰۱
نیمه اول؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد هاشم تبریزی، تا: اواسط ربیع الثانی۱۱۲۹ق؛ مصحح، حیدر بن حیدر بن ابراهیم حسینی عاملی می‌نویسد که کتاب را خوانده؛ جلد: مقوایی، ۱۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۵-۱۱۱]

۱۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۲۵
نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ با اجازه‌ای که سید عبد الوهاب طباطبائی تبریزی به تاریخ شوال ۱۱۲۹ برای ملا عبد الله مجلسی فرزند ملا محمد تقی مجلسی اصفهانی نوشته؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۳۱]

۱۵۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۸۹
آغاز: «للحاج أن یخرج ألی منی یوم الترویة أما قبل أن یصلی

الظهرین أو بعده علی التخییر لورود الصحیح بکل منهما».
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالخالق قائنی، تا: پنج‌شنبه ۴ ربیع الاول ۱۱۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: سلطان محمود قائنی، علی الشریف قائنی؛ ۱۶۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [کتابخانه های قائن: ف: -۷۸]

۱۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۵۱

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
مشتمل بر کتاب المطاعم و المشارب تا پایان کتاب مفاتیح؛ خط: نسخ، کا: پسر حاجی علی اکبر علیپارجانی خسرو شاهی، تا: ۶ ربیع الثانی۱۱۲۹ق؛ مهر: «عبده الراجی محمد باقر» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۱۵ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۳۸۲]

۱۵۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۴

آغاز:برابر
جلد اول (عبادات وسیاسات)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۵۷ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۲۹]

۱۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۶

انجام:لابوی ابویه اثلاثاً اعتباراً فی الطرفین بالتقرب الی الام فی الجمله المقتضی للتسویه
جلد دوم، از باب مطاعم تا قسمتی از باب دوم ارث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۲۱ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۲۹]

۱۵۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۲۷

آغاز:او کل سنة فانه یغفرلک ما بینهما فیمن صلاها لوکان علیه مثل رمل عاجل وزبد البحر ذنوباً لغفره الله و یجوز جعلها من النوافل والقضاء للصحیح وتجریدها من التسبیح؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی المدعو محسن بیارجمندی، تا: ذیحجه۱۱۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۳]

۱۵۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷

خط: نسخ، کا: توکلی رازی، ابوطالب بن محمد علی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ رمضان۱۱۳۱ق [ف: ۳-۱۰۷]

۱۶۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۹۶]

۱۶۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، کا: سید علی بن عماد الدین حسینی، تا: ۱۳شعبان۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: -۲۹۰]

۱۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶۹

انجام:برابر
ج۲؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن ابوالحسن کشمیری، تا: دوشنبه ۱۱ جمادی الاول۱۱۳۳ق؛ نسخه در روز جمعه ۱۹شوال ۱۱۸۳ق توسط محمد صادق بن عبدالرحیم شریف حسینی با دو نسخه تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۵] و [ف: ۲۱-۱۴۱۷]

۱۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۷

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۳ق؛ مصحح، محشی با استفاده از کتبی همچون: مدارک، مسالک، معتصم الشیعه، وافی، صحاح و جوهری و با امضای «منه»؛ تملک: محمد حسن بن محمد واعظ و محمد حسن بن حاج معصوم با مهر «یا امام حسن ادرکنی» (خشتی)؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسن» (بیضی)؛ واقف: حاج محمد حسن مجتهد، ۱۲۳۸؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۸سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۳-۴۰۶]

۱۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۵۰

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن فضل الله، تا: آدینه آغاز شعبان۱۱۳۴ق؛ افتادگی: آغاز در طهارت افتاده؛ ۲۶۰گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۷-۱۸۷]

۱۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عبدالوهاب هزار جریبی، تا: ۱۲ شوال۱۱۳۴ق، جا: قم مدرسه فیضیه؛ مصحح، محشی، مقابله شده در ربیع الثانی ۱۱۳۵؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ جلد: میشن، ۳۰۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۴۱۱]

۱۶۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمدبن عبدالله بن ... دامغانی، تا: ۱۱۳۴ق، مصحح، محشی بعضاً با عنوان «لمحرره»؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف مخ: -۲۲۰]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱-۲؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد بن محمد زمان فیروزآبادی، تا: یک‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی۱۱۳۵ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۲۷۵گ، اندازه: ۱۸×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۳]

۱۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۸

بی‌کا، تا: ۱۱۳۸ق؛ خریداری از سیدجعفر موسی کاظمی [رایانه]

۱۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۳۵

آغاز:هو عند آخرین وفاقا للسید؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۴۰ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۷۰. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد دوم؛ بی‌کا، تا: ۱۱۴۰ق [نشریه: ۷-۵۴۱]

۱۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۴۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۴۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف ودیگران؛ مهر: «شرف یافت نامم زنام محمد ۱۱۶۱» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۹۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۱۷۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۸۸
خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن طاهر، تا: سلخ جمادی الثانی۱۱۴۱ق، برای فرزندش محمد طاهر؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۳۱سم [ف: -۱۳۱]

۱۷۳. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حاج محمد جعفر رفسنجانی کرمانی، تا: ۱۱۴۵ق؛ ۱۶۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۳۷]

۱۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۳۶/۵
آغاز: برابر جلد ۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ربیع الثانی۱۱۴۶ق؛ افتادگی: انجام (برگ پایان فن عبادات و سیاسات، و فن عادات و معاملات ناتمام بماند)؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱۶۲ر-۲۰۴پ)، ۲۱ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۹۵/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۸۳]

۱۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۹۲
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله بن محمد شویکی، تا: ۳ رمضان۱۱۴۷ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ واقف: عباسقلی واعظ چرندابی، اسفند ۱۳۴۶؛ جلد: مقوا، ۲۰۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۲]

۱۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۵۸
آغاز: برابر جلد۲؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد طالب، تا: ۱۱۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۷۷گ، ۲۲ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۵-۲۷۱]

۱۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸۲
جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد کریم بن محمد علی، تا: ۱۱۴۷ق؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی محد الحسینی، ۱۲۴۷»، «یا امام رین العابدین ادرکنی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱۸گ، ۱۸سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۱۵۰]

۱۷۸. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۶۲
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حسین بن جابر حسینی، تا: سه‌شنبه ۲۴ ذیقعده۱۱۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن علی بن ابراهیم بن شمس بحرانی، محمد طاهر بن محمد کاظم که برای فرزندش محمد حسن خریده در سال ۱۲۵۳؛ ۱۵۷گ، ۲۱سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۳۷]

۱۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۷۱
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن عبدالحسین حسینی قمی، تا: جمادی الاول۱۱۴۹ق؛ مهر: «این کتاب ازمتملکات وجزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۳]

۱۸۰. همدان؛ دامغانی (آقای)؛ شماره نسخه:۱۹
خط: نسخ، کا: محمد هادی همدانی، تا: چهارشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۱۴۹ق، جا: مازندران واسفندآباد همدان [نشریه: ۵-۳۸۴]

۱۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۶-۱/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن سلیمان بن محمد بن علی بحرانی الجد حفصی، تا: ۸شوال۱۱۵۱ق؛ مجدول مذهب؛ تملک: شرف الدین بن علوی بن شرف الدین حسینی، میرزا معز اصبهانی در ۱۲شعبان ۱۱۶۷، سید حسین جمارانی در ۱۳۷۵؛ مهر: «من کتب الاحقر محمدجواد البهبهانی» (بیضویبزرگ)؛ جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۵۶]

۱۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۳
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد کاشانی، تا: یک‌شنبه ۴ ذیحجه۱۱۵۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۷-۱۶۴]

۱۸۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۸
آغاز: قال الله تعالی و ما جعلنا هم جسدا لا یکلون الطعام
خط: نسخ، کا: ابو الحسن الاردستی، تا: ۱۱۵۲ق، جا: اردست؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۲۷۱]

۱۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۴۵
آغاز:اویشتد فیکره و یستبرء بسبعة ایام ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی عسکر، تا: جمادی الثانی۱۱۵۴ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۵۷گ، ۲۲سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۳۹]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۹۱
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد بن حسین بن محمد، تا: جمعه ۷ رجب۱۱۵۵ق؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ؛ تملک: شیخ محمد علی بن محمد بن عبدعلی، محمد بن حسین بن عبدالنبی بن سالم، شیخ محمد بن حسین بن محمد بن عصفور، علی بن سالم؛ جلد: میشن مذهب، ۲۴۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۴]

۱۸۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد کاظم سبزواری، تا: ۱۱۵۵ق؛ محشی؛ واقف: اولاد فیض؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۵سطر،

اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۵-۵۴۵]

۱۸۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۵ق، جا: خراسان؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ابوالحسن الشریف»؛ جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۲۷سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: -۶۶۸]

۱۸۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۶ق [ف: ۳-۱۰۷]

۱۸۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۹۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۷ق؛ ۲۳۱گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲۶۶]

۱۹۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵ فیاض

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۸ محرم۱۱۵۸ق؛ واقف: وهاب بن سید حسن حسینی مشهدی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸ سطر (۹/۵×۱۵)، قطع: وزیری [ف: -۲۳۱]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۰]

۱۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مجدی بن علی بن احمد بن صالح جد حفصی بحرانی، تا: ۱۰ محرم۱۱۵۹ق؛ محشی؛ تملک: شیخ احمد بن زین العابدین احسایی با مهر «احمد بن زین العابدین ۱۲۰۳» (مربع) در تاریخ ۱۲۱۳ق و پسرش علی نقی بن احمد احسایی با مهر«علی بن احمد بن زین العابدین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۴۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۲۸]

۱۹۲. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۵۶

جزء دوم کتاب (فن العبادات و المعاملات)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شعبان۱۱۶۰ق، جا: نقندرع سواد اعظم طوس؛ واقف: نعمت الله زهانی قائنی؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: -۴۷]

۱۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۳۵/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبد الله، تا: پنج‌شنبه ۱ ذیحجه۱۱۶۳ق؛ محشی با امضاء و «م لک»؛ واقف: محمد اسماعیل بن محمد ملك یزدی؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۰سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲-۵۳۸]

۱۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۴۵

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن زین الدین حسنی حسینی، تا: ۲۷شوال۱۱۶۶ق؛ محشی از «محمد باقر موسوی»؛ تملك: محمد باقر موسوی با مهر «محمدباقر»؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۹۰]

۱۹۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۸۴

آغاز:و العاشرة منها فكغيرها كما فی الصحيح، القول فی السجود.

شامل: فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ زیبا، کا: ضیاءالدین جزایری خوزستانی، تا: ۱۵جمادی الاول۱۱۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از «وافی»؛ جلد: مقوا، ۱۰۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۲-۶۱۰]

۱۹۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۴۲

جلد اول؛ کا: جمال الدین بن محمد باقر شریف استرآبادی، تا: ۱۱۶۸ق، جا: استرآباد مدرسه دارالشفاء؛ قطع: رقعی [ف: -۲۳۷]

۱۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۱۵

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم، در عادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: شیخ زمان بن شیخ محمد مقتول، تا: ۱۱۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد، ...» (خشتی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۹۷]

۱۹۸. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۵۹

فن عبادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: ابن محمد تقی القطب، تا: ۱۲ ذیقعده۱۱۶۹ق، استکتاب محمد علی بن محسن شیرازی؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۴۶]

۱۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۵۱

آغاز: ... او الاقتضاء لآراء الماضين مع اختلافهم الشديد و اعتراف اكثرهم بعدم جواز تقليد الميت؛ **انجام:**و لابد من قيد و هو ان يعلم ان ليس له معارض من القرآن أو الحديث الصحيح و فيه بعد نظر و الحمدلله رب العالمين و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين.

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر دهدشتی و محبعلی شیرازی، تا: ربیع الثانی۱۱۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۹۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۵-۱۷۳]

۲۰۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۲-۳/۱۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول فن عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن تقی درجوار مولا محمد رفیع، تا: ۱۱۷۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۲۰۱. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: ابن عبدالنبی کاشانی، ساکن قریه زنجران محلات، تا: با تاریخ ۱۱۷۱ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده، با خط مغایر با دعای ادام الله فیض فضله و احسانه از مؤلف یاد شده که می‌نماید نسخه در زمان مؤلف نوشته شده؛ تملك: غفار رضوی در رجب ۱۱۷۱، علی بن محمد باقر موسوی؛ ۲۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۶]

۲۰۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۵ مشیر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد باقر، تا: جمعه ۲۸ محرم۱۱۷۲ق؛ محشی با نشانه‌های «منه ره، دام فضل، معتصم، وافی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۱۵گ، ۱۷ سطر

(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۶۱۸]

۲۰۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۷

فن عبادات و معاملات است تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الثانی۱۱۷۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۱۹]

۲۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

از آغاز کتاب عبادات تا پایان کتاب فرائض و مواریث؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا، اصفهانی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ شوال۱۱۷۶ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۲۰۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۹-۳۹]

۲۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۱۳-۱۴/۱۶۳

آغاز:بسمله قال الله تعالی عزو جل ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلاً ومن کفر ... وفی الحسن فی الایة الاولی یعنی به الحج والعمرة جمیعاً لا نهما مفروضان؛ **انجام:**وفی روایة لیس صید ها کصید مکة یؤکل هذا ولا یؤکل ذالك والخیر ان الدالان علی التفصیل ضعیفان ملؤلان.تمت.

کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: حسن خان ترشیزی خراسانی، تا: یک‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۱۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۲۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۷۴

خط: نسخ، کا: بیدانی، عبادالله بن محمد، تا: ذیقعده۱۱۷۹ق؛ مهر: اسدالله، مرتضی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۹×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۸۷]

۲۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** فلاباس و یکره ان یعزل عن الحرة الا باذنها کما فی الصحیح و قیل بالتحریم للعالمین و یدفعه الصحیح

بخش اول کتاب در عبادات و سیاسات در نسخه کامل و بخش دوم کتاب در عادات و معاملات «ص ۱۹۰پ» ناقص است و در این بخش مفاتیح المطاعم و المشارب و بخشی از مفاتیح المناکح موجود و بقیه افتادگی دارد؛ خط: نسخ، کا: مقصود بن غلامحسین، تا: ۱۱۸۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با استفاده از کتاب معتصم الشیعه و شرح و با امضای «منه» و «هادی»؛ مهر: «عبده رمضان علی ۱۲۱۴» (بیضی)، «یا ابراهیم ۱۲۷۷» (خشتی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۵۸]

۲۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۸۱ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۰۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۲۸

جلد اول؛ کا: محسن فیروزآبادی، تا: ۱۱۸۲ق [ف: -۲۳۷]

۲۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۷۱

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی کاتب واعظ، تا: ۱ محرم۱۱۸۲ق؛ نسخه را نوه فیض نصیرالدین سلیمان بن محمد علیم الهدی بن محمد محسن (فیض) با نسخه مؤلف که در پایان آن اجازه ای از وی برای فرزندش نوشته شده، مقابله و تصحیح کرده و صورت اجازه را در صفحه آخر آورده است، محشی با نشانی «عهد» از علم الهدی؛ تملك: یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخدوشنبه ۲۳ محرم ۱۰۳۸ با مهر «محمد و العترة الطاهرة شفیع یحیی فی الآخرة» (بیضی) و «المتوکل علی الله یحیی بن محمد شفیع» (بیضی)؛ مهر: کتابخانه محمد امین نجفی خوئی؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲۲-۲۲۲]

۲۱۱. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۹۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد بن حسین طبیب حسینی، تا: چهارشنبه ۱۵ ذیقعده۱۱۸۳ق، نیمه اول به خط ملا محمد جعفر بن ملا زین العابدین قمی؛ ۱۹۳گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۹]

۲۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۱۸۴ق؛ مهر: «عبده هادی بن احمد»، «عبده الراجی محمد هادی بن محمدطاهر»؛ اهدایی: جعفری معمار؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۹سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۶۸]

۲۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲، حاوی همه مباحث فن عادات ومعاملات؛ خط: نسخ، کا: عماد بن دوای، تا: شنبه ۸ ربیع الاول۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج؛ ۱۷۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۱]

۲۱۴. شیراز؛ انصاری، شیخ عبدالکریم؛ شماره نسخه:بدون شماره

تا آخر عبادات؛ خط: نسخ، کا: عیسی بن محمد بن حسین بن عبدالله حسینی الباری (الساری) بحرانی، تا: یک‌شنبه ۲۷شوال۱۱۸۵ق، برای کتابخانه شیخ علی بن شیخ حسن ماحوزی بحرانی؛ مصحح، محشی؛ اندازه: ۱۶×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۱-۶۲]

۲۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن فاضل اشرفی، تا: رجب۱۱۸۶ق؛ ۲۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: -۱۵۴]

۲۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۳

آغاز: المستفیضة و الاجماع مفتاح التکلیف انما یتحقق بالبلوغ (کذا)؛ **انجام:**برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن دسفانی، تا: ۱۱۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۸۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۳/۲سم [ف: ۲۱-۱۳۹۸]

۲۱۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۴۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۸ جمادی الثانی۱۱۸۸ق [نشریه: ۲-۱۷۱]

۲۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۰۷/۱

در صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۱۱۸۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۱۰ص (۲-۳۱۱)، ۱۷و ۱۵سطر (۹×۲۰)،

اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۸-۲۵۴]

۲۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۵۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ مقابله شده؛ ۲۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۲۶۴]

۲۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۷۱

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نستعلیق، کا: میر عبدالعظیم بن میر محمد جعفر حسینی کلوری، تا: ربیع الثانی۱۱۸۹ق، محشی؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۹۰]

۲۲۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۷۷

آغاز:و هو خادم العلوم الدینیه محمد بن مرتضی الملقب به محسن احسن الله حاله یقول انی کنت فی عنفوان شبابی شدید الشوق الی معرفة احکام الدین و العلم بشرایع الدین؛ **انجام:**برابر

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن حسین بن عبدالله بن خطی، تا: ۱۱۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۹۱گ، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۶۵]

۲۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۷۵

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: سید مصطفی نهاوندی بن میر سید علی حسینی، تا: دوشنبه دهه دوم ذیحجه۱۱۹۰ق؛ جلد: کالینگور، ۲۳۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۵۶]

۲۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۸۵-۱۶/۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**اذ لا ضرر ولا ضرار فی الدین کما فی الخبر المشهور. وفی القوی کل شیء مطلق حتی یردفیه نهی. هذا آخر المفاتیح ووقع الفراغ من تالیفه عام اثنین والف واربعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ محرم ۱۱۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۵۶]

۲۲۴. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز:هذا لیس بکافر ولکنها معصیة لانه یستحب اذا عمل الرجل عملاً من الخیران یدوم علیه الاتیان بالنوافل یقتضی تکمیل ما نقص من الفرایض بترک الاقبال علیها؛ **انجام:**و هن منفردات باقل من اربع لما عهد من عادة الشرع من اعتبار المرئتین برجل الافی المیراث ... و الوصیة بالمال

فن العبادات و السیاسات و فن العادات و المعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۱ق، جا: کربلا حائر حسینی؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف مخ]

۲۲۵. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۴۳

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: صدرالدین بن حیدر ترک آبادی یزدی، تا: پنج‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی۱۱۹۲ق؛ ۱۶۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۸]

۲۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۱۵۳

آغاز: امهات المسائل مع ذکر القوال فیها و الدلائل فی احسن بیان و ترتیب؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از اوایل خطبه تا پایان قضاء و شهادات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: رمضان ۱۱۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۴۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۲]

۲۲۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۴۷

ج ۱ و۲؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن علی نقی حافظ مشهد، تا: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۹۳ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰۴گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۷۳۷]

۲۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۲۹-۳۸/۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، کا: کل علی بن شیر علی بردی هزار جریبی، تا: سه‌شنبه ۲۲ رجب۱۱۹۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۲۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۷

انجام:برابر

فن عادات ومعاملات؛ خط: نسخ، کا: سید محمد بنمحمد رفیع، تا: ۱۱۹۴ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۷۵ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۵۳۰]

۲۳۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۰۶

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد تقی ازغندی ترشیزی، تا: ۱۱۹۴-۱۱۹۶ق، جا: مشهد رضوی؛ ۲۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۶]

۲۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عبدالله بن نورالدین موسوی، تا: ۱۱۹۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲گ، ۲۵سطر (۱۱×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۸-۳۳]

۲۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۹

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: ملا عبدالله مشهدی، تا: پنج‌شنبه۱۵ رجب۱۱۹۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۳۹۰]

۲۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالغفور بن محمدرضا، تا: دوشنبه ۲۸جمادی الثانی۱۱۹۶ق؛ محشی؛ واقف: آیة الله حسین شاهرودی؛ ۲۰۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۰۵]

۲۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۵۹-۲۸/۷۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن العادات والمعاملات تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۴ شعبان ۱۱۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۲۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ خوش، کا: علی رضا بن محمد یوسف کجوری، تا: ۱۱۹۷ق؛ محشی با نشان ذخیره، مدارک، ش، شرح، م ح، یع، منه، ص، تحریر، بسط، ک؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۳۳گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۱۱۳]

۲۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۹۸

آغاز: الماضین مع اختلافهم الشدید و اعترف اکثرهم بعدهم؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن خطیب شاهرودی، تا: ۱۱۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: میشن، ۲۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۴]

۲۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۴۸

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ جمادی الثانی۱۱۹۷ق؛ محشی؛ با یادداشت سید عبدالله بن سید رضی وردی؛ ۱۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹/۵×۱۳سم [ف: ۲-۲۳۹]

۲۳۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۱

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: رمضانعلی بن محمد اسحاق، تا: ذیقعده۱۱۹۷ق؛ ۱۱۸گ، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲-۴۰۳]

۲۳۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۳-عکسی

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۸ صفر۱۱۹۸ق؛ ۱۸۹ص، ۲۴سطر (۱۱/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

۲۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۱۹-۱۷/۹۹

آغاز:من بعد فمن یوم یاتیها الخبر لانها لابد ان تحد له وبمضمونه افتی فی التهذیب وفیه جمع ... مفتاح النفقة واجبة للرجعیة فی زمان عدتها وکذا الکسوة؛ **انجام:**برابر

ازنکاح تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمدشفیع بن محمد حسن بیرجندی قاینی، تا: یک‌شنبه ۱۰صفر ۱۱۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۲۴۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴۰

خط: نسخ، کا: محمد امین بن میرزا محمد زنجانی، تا: سه‌شنبه ۲۹ جمادی الاول۱۱۹۸ق؛ مصحح، محشی؛ اشعاری فارسی از شاهزاده عبدالله میرزا و اشعار میرزا قوام الدین قزوینی در مدح کتاب وافی فیض کاشانی؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع» (بیضی)؛ واقف: حاجی ملاعبدالرزاق؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [اوراق عتیق: ۱-۱۵۵]

۲۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۷۲-۱۲/۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مومن کرمانی شریف، تا: جمعه ۱۸صفر۱۱۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۵۶]

۲۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۹۳-۵۱/۵۳

آغاز:برابر جلد ۲

فن العادات و المعاملات؛ کا: ابراهیم بن جروان، تا: ۱۲ صفر۱۱۹۹ق؛ ۱۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۲۴۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۲۵

خط: نستعلیق، کا: محمدصالح بن ابوطالب حسینی، تا: ۲۹ ربیع الثانی ۱۱۹۹ق (نیمه دوم به خط اوست و نیمه اول به خط برادرش چنانچه خوداشاره کرده)؛ مصحح؛ مهر: علی اصغر مازندرانی هزار جریبی ولوئی «العبد علی اصغر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف مخ: -۲۱۹]

۲۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۵

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد ایروانی، تا: ۱۱۹۹ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی میرزا» (بیضی)؛ تملک: محمد صادق بن عبدالله ایروانی با مهر «الراجی الی الله عبده محمد صادق»، محمد حسین بن محمد ایروانی، محمد حسین ایروانی با مهر «صراط علی حق نمسکه، عبده محمد حسین، ۱۱۸۲»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۳گ، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۲۲۵]

۲۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و لعدم الصراحة فی الوجوب و خلو غیره عنه وقال الاسکافی.

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد تقی دهدشتی، تا: شنبه ۹ ربیع الثانی۱۱۹۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۵]

۲۴۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۷۱/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب۱۱۹۹ق، جا: کربلا؛ افتادگی: انجام؛ ۵۴گ (۲۰۸پ-۲۶۱پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۶۸]

۲۴۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۹۸۷۷/۱

خط: نسخ، کا: عباسعلی، تا: ۲۹ ربیع الثانی۱۱۹۹ق؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۸۲]

۲۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲/۱ معزی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی بن سید محمد موسوی طبیب، تا: ۱۲۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمدرضا بن محمد جواد معزی در شوال ۱۳۰۵؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۱-۳۳ر)، ۲۳ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۹-۲۰۸]

۲۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول «فن العبادات و السیاسات»؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق، جا: کربلا؛ محشی به امضاء «منه» و «سید نعمت الله» و دیگران؛ ۱۲۳گ (۷۲پ-۱۹۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۴۶۷]

۲۵۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۹۵م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۲۵۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲۲م

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۲۵۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰

خط: نسخ، کا: خطی صفوانی بحرانی، محمد بن صالح، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۱۰۷]

۲۵۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۳

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۱۰۷]

۲۵۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۸

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: ۳-۱۰۷]

۲۵۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۲/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۴۶]

۲۵۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۲

انجام:و جوابه انها مقیدة بما ذکر من الدلیل مفتاح و منها الکنوز

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۹۸گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۲]

۲۵۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۲/۲

مطاعم و مشارب تا پایان میراث؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشانه «ع ب، منه طاب ثراه»؛ جلد: مقوایی، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵/۵) [ف: -۸۰۳]

۲۵۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۲

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: فاضل تونی؛ ۳۶۷گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۱۹/۵سم [ف: -۶۶۷]

۲۶۰. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۵

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: ورثه سلطان العلماء؛ ۲۱۸گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۴۸]

۲۶۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۶۸

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۰۳]

۲۶۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ محشی؛ مهر: «محمد جعفر» (بیضی)، «محمد جعفر بن محمد اسماعیل» (مربع)؛ واقف: محمد جعفر، ۱۲۶۵؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۲]

۲۶۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز: الشهوة للخبرین و یدفعهما مع ضعفهما الصحاح ... مفتاح یجب ازالة النجاسة؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از اول تا احکام وصایا از فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ خوب، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۲۹۰]

۲۶۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۸۳

آغاز:برابر

فن عبادات و سیاسات و فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید ناصرالدین حجت نجف آبادی؛ ۲۶۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: -۱۳۳]

۲۶۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۲

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۳گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۳۵]

۲۶۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازو انجام؛ مصحح، محشی؛ ۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۴۴]

۲۶۷. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: -۵۰]

۲۶۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۲۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱۲۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف: -۲۷]

۲۶۹. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۵۹

انجام:خلافا للخلاف فجعله افضل و المنتهی فجعل الحلق مجزیا و ان حرم و هما ...

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۴۸]

۲۷۰. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۳۶

انجام:ارث الحمل مشروط بخروجه حیا و فی اشتراط استقرار الحیاة قولان و فی الصحیح اذا تحرک ...

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۰۵]

۲۷۱. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۳۷

انجام:فبان فسق الشهود کانت الدیة فی بیت المال المسلمین لانه خطأ و خطأ الحکام ...

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۰۵]

۲۷۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۹۴/۳

انجام:و هو محمول علی المنفرد أو ما یتعلق بالصلاة جمعاً و من الکلام المکروه الترجیح لغیر تقیه أو اشعار ... .

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۶۶گ (۱۸۳پ-۲۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۹۳]

۲۷۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۳۲/۲

انجام:و فی الموسرة المعسر زوجها مع تکلفة اعالتها اشکال و لو اعالت نفسها زال و کذا الکلام فی نظائرها القول ...

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۶۷گ (۱۰۴پ-۱۷۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۹۹]

۲۷۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۳۰

انجام: قبل العلم بقیمته أو ینقله بغیر البیع کالهبة علی الأشهر من

اختصاصها بالبیع ...
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۸۳]

۲۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۵ ط
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: -۸۳۶]

۲۷۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۱۲۲/۴-۵۹۳۴
آغاز آن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۰۱]

۲۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۷۸
آغاز: الماضین مع اختلافهم الشدید و اعترف اکثرهم بعدهم؛ **انجام:** و الذی یحمل الاطلاق علیه و ان یکون المال مما یصح ضمانه و ان لا یکون الاجل.
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با رمز «منه» و «عهد» و بعضاً توسط سید مصطفی حسنی نونویسی شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۱۶-۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۴]

۲۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۲۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر:۳-۶۸۱]

۲۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۰۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا آخر المفاتیح و وقع الفراغ من تألیفه عام اثنین و اربعین و الف ... بحذف حرف العطف.
ج۱، ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۵۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۶]

۲۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۸۰
آغاز:کتاب مفاتیح القضاء و الشهادات فیه مقدمة و بابان القضاء ولایة شرعیة علی الحکم للامام اونائبه؛ **انجام:**فی الاستیفاء یحتمل تعلق الضمان به لتوقف جواز استیفائه علی الاذان.
شامل کتاب قضاء و شهادات؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۶]

۲۸۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۹۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ متوسط، کا: ملا علیرضا متولی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۱-۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۴۹]

۲۸۲. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۳۰/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و جوزه علی کراهة و هو الاصح جمعا بینها و بین مادل علی جواز من الصحاح المستفیضة قدتم کتاب الصلوة الموسومة بمفاتیح الفیض طاب ثراه
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۵گ (۱۰۵پ-۱۷۹ر)، ۱۴سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸]

۲۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۲۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۹۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** انه اذا مات و لم یترک ما احاط.
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین بیگ، جمادی الاول ۱۲۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۶]

۲۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۵۴
آغاز: فالنار اولی به فمعرفة الحلال و الحرام فیهما من المهمات؛ **انجام:** و کذا اولاد الاولاد الا علی قول القاضی کما مر مفتاح.
ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ واقف: شیخ علی چمبرانی نیشابوری، تیر ۱۳۴۶؛ جلد: مقوا، ۱۸۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [ف: ۲۱-۱۴۱۹]

۲۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۶
آغاز: و ما جعلنا هم جسداً لایا کلون الطعام؛ **انجام:** و فسر الصدقة الجاریة بالوقف و یتاکد استحباب العطیة.
ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شیخ محمد رحیم؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۷سم [ف: ۲۱-۱۴۲۰]

۲۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۸۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** و ما للنساء یورث بالقرعة فی المشهور و للنصوص المستفیضة.
ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ واقف: ابوالحسن پیشنماز آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ ۲۹۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۹]

۲۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ مصححواقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: میشن، ۱۷۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۲]

۲۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۳۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: میشن مذهب، ۱۹۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۰۳]

۲۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، محشی از آقا هادی و دیگران؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۱سطر (۷/۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۴]

۲۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** فایهما خرج ورث علیه و هل الدعاء (کذا) ام

یستحب الظاهر الثانی.
ج۱-۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: وسط و انجام؛ محشی غالباً از مؤلف و بعضاً از هادی، سید علی، زین الدین؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۸]

۲۹۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ ریز، کا: میرزا نعیم قزوینی، تا: قرن ۱۳، به دستور ابوطالب محمد موسوی زنجانی؛ مصحح، محشی به خط ابوطالب موسوی زنجانی، مطالبی به خط مهدی موسوی زنجانی به سال ۱۳۵۱ و ۱۳۳۲ق، این مهدی موسوی ظاهراً پسر برادر همان ابوطالب است، سید ابوطالب بن میرزا ابوالقاسم زنجانی موسوی از علمای بزرگ زنجان و تهران در عصر مشروطه بوده و به سال ۱۳۲۹ق درگذشته؛ تملک: همان ابوطالب موسوی زنجانی به سال ۱۲۹۵ق بامهر «ابوطالب الموسوی ۱۳۱۴» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۲۸سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳۴-۳۷۷]

۲۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۷
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۴۱۲]

۲۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۱/۲
آغاز:مفتاح، التکلیف انما یتحقق بالبلوغ و العقل بالنص و الضرورة من الدین و یعلم البلوغ بخروج المنی؛ **انجام:**مفتاح، منع اکثر المتأخرین من التنفل لمن علیه فریضة ... جمعاً بینها و بین مادل علی الجواز من الصحاح و هی مستفیضة
خط: نسخ، کا: احمد بن نادعلی خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۴گ (۸-۳۸۱)، ۱-۴سطر (۲×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۴-۵۲۹]

۲۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۲
آغاز:بسمله، للصحاح المستفیضه هی صحیحة معویة بن عمار و ابن وهب؛ **انجام:**کما هو حقق فی محله دون فوق اصلاً بین الاب و الام و طرفیهما و الله یعلم
از باب «صلوة» تا «نکاح»؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی بن عبدالوهاب، تا: محتملاً قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۵۲گ، ۳۰سطر (۱۳/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۸-۱۰۲]

۲۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۹۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: محمد حسین بن ملا رحیم قرچه داعی، تا: قرن ۱۳، جا: قزوین؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۵۷ص (۱-۵۵۷)، ۲۰سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۲/۵سم [ف: ۹-۱۸۵]

۲۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۰۳-۱۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۵۶]

۲۹۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۰۲-۲۷/۱۷۲
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**فلتعتد من یوم سمعت وفی معناه غیره وفی الصحیح المراة یموت زوجها او یطلقها وهو غایب قال ان کان مسیرة ایام فمن یوم یموت زوجها تعتدو ان کان من بعد
فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۲۹۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۰۵-۵۳/۱۱۵
آغاز:برابر جلد ۲
فن العادات و المعاملات (از اول تا خاتمة فی الحیل الشرعیة)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۲گ، ۱۷ و۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۳۰۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۲۰
جلد۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: ملا احمد پسر کربلائی ابوالحسن؛ ۱۷۷گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۹۱]

۳۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۲۰-۲۰/۴۰
آغاز:ائمتنا علیهم السلام جمیعا واحد وحدیثهم حدیث رسول الله (ص) کما ورد عنهم علیهم السلام ورمزت الی اصحابنا المجتهدین رحمهم الله؛ **انجام:**او بالمرض المخوف خلاف هل تنفذ من الاصل ام الثلث ویأتی الکلام فیه فی سایر ... وصایا فی فن العبادات والمعاملات ان شاء الله ...
فن العبادات والسیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۳۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۳۱-۱۱/۱۳۱
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**خاتمة فی الحیل الشرعیة قال الله عزوجل وخذ بیدک ضغثا ... وکما یتوسل الی اسقاط الشفعة بان یبیع الشقص المشفوع بزیادة عن ...
فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۳گ، ۱۹-۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۰]

۳۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹-۱۲/۷۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
فن العبادات والسیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۳۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۹۲-۲۰/۱۱۲
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**کل ما یحکم العقل بجوازه ولامعارض له من الشرع فهو مباح وذلک لاستظلال بحائط الغیر والاستناد الیه والاستضائة
فن العادات والمعاملات؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم

[ف: ۸-۴۴۶۰]

۳۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۸/۱

آغاز:بسم الله و الحمدلله ... القول فی اوقات الصلوة قال الله تعالی هو الحی القیوم ... مفتاح، لکل من الصلوات الخمس وقتان؛ **انجام:**و ما ینافیه فمحمول علی التقیه کما یشعر به الخبر و من لایحسنیها تعلم ...

بخشی از جلد ۲، از بخشی از جلد دوم و از اوقات نماز آغاز و تا بخشی از مسائل تکبیرة الاحرام به انجام می‌رسد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ فردی در آغاز نسخه چنین نگاشته: «این نسخه به خط احمد بن شیخ علی بن کنان از علمای نجف می‌باشد» شرح احوال احمد بن شیخ علی در اعیان الشیعة (۵۳/۳) ثبت شده، وی در سال ۱۲۲۵ق در قید حیات بوده و شرح وافیه بحرالعلوم را در سال ۱۲۲۳ق و فوائد بحرالعلوم را به سال ۱۲۲ق کتابت نموده؛ ۱۳۶گ (۱-۱۳۶)، ۱-۳سطر، اندازه: ۲×۹سم [ف: ۳۴-۴۱۲]

۳۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۳-طباطبائی

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۲۱۲]

۳۰۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوائل قرن۱۳؛ محشی با نشان «۱۲» و جز او، و حواشی عربی با نشان «منه»، مصحح، مقابله شده؛ مهر: «واذکر فی الکتاب اسمعیل» (مستطیل)، «ص ر ا ط علی حق نمسکه» (بیضوی)؛ جلد: مشمعی، ۲۲۰گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۴-۴۱۸]

۳۰۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۳۳

جلد دوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: رقعی [ف: -۲۳۷]

۳۰۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۸

عادات و معاملات تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «شرح»؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۶۲۰]

۳۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۳۵

صید و ذباحه است و اندکی از نکاح هم در پایان آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۶ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵-۶۲۰]

۳۱۱. اراک؛ کتابخانه مدرسه سپهدار؛ شماره نسخه:۱۶۵/۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ محشی منقول از: شرح، صحاح، قواعد و برخی با امضا «منه» و «۱۲» و «لمحرره» دارد، سطرها اول و اخر هر صفحه درشت‌تر از متن، یک برگ جابجا شده، رکابه‌دار؛ مهر: «عبده میرزا محمد بن محمد علی» وقفنموده است» (بیضی)؛ واقف: حاجی ملا میرزا محمد نمکوری، ۱۲۴۵-۱۲۴۶؛ جلد: چرم، ۹۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۱۹۵]

۳۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**مفتاح اکل الاعیان النجسة حرام وکذا المتنجسة بلا خلاف فیهما ... بطهارته مع تحلل اجزائه حتی الدهن بعید نعم یجوز استعماله فی غیر الاکل والشرب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی بسیار از «هادی» و «منه» و «یوسف» و «ذخیره» و «عصم» و «لمحرره» و «مدارک»؛ جلد: مقوا، ۱۴۷گ (۶پ-۱۵۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۱۷]

۳۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۱

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد علی الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۷]

۳۱۴. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حجارة الرحی و الجس و النورة اشکال لانتفاء

فن اول از مفتاح الصلاة تا خمس؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۶۸]

۳۱۵. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه:۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [اوراق عتیق: ۱-۲۷۴]

۳۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از ابتدا تا آخر فن عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با علامت بلاغ ومقابله، محشی با امضای محمدی وغیره، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۱]

۳۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۱]

۳۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۸۷

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: فتحعلی مازندرانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱-۲۶۴]

۳۱۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۳۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵۸گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۱۳۷]

۳۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**انما یحکم بالکفر بالقوله أو الفعل لدلالتها علی الضمیر و الا فیها بمجردهما ...

جلد دوم، از «فن العادات و المعاملات» تا پایان کتاب یعنی «کتاب الفرایض و المواریث»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛

افتادگی: انجام؛ محشی؛ یادداشت بیع شرعی کتاب از محمد علی بن حاج عبدالسلام به تاریخ ۱۲۲۰ق در آغاز کتاب؛ جلد: تیماج، ۴۲۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳/۴۰-۲۱]

۳۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۹۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**و لم یستثنه و الا فلمولاه للصحیح: ان کان یعلم ان له مالا تبعه ما له و الا فهو له. و انما حمل ... (مطابق با ج ۳ ص ۲۳۶ چاپ رجائی)

از فن دوم، فن عادات و معاملات آغاز می‌شود، این فن خود شامل شش بخش و یک خاتمه است که در نسخه ما تا وسط «کتاب مفاتیح العطایا» بخش «حکم مال المملوك المعتق» را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ دارای رکابه، مصحح، محشی؛ تملك: حسنعلی بن ملك محمد علیابادی؛ ۲۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۱سم [ف: ۲۷/۱-۴۶۵]

۳۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملك: محمد بن محمد علی منزوی در ۱۳۳۲ق با مهر «محمد بن محمد علی» (بیضی)، سید محمد مشکاة بیرجندی در ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۸-۱۹۸]

۳۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۵-طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:**من یفسد نکاح الصغیرة بارضاعها کامه و جدته و اخته و زوجة الاب و الاخ الذا کان

جلد اول را کاملاً و بخشی از اوایل جلد دوم را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۵۰]

۳۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جواد، تا: ۱۲۰۱ق؛ مصحح، محشی با امضای تنقیح، مسالك، مدارك و ...؛ ۲۸۹گ، ۲۰سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۸-۳۵۶]

۳۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب بن عبدالرحیم دیلمقانی سلماسی ساکن کاظمین، تا: یک‌شنبه ۲۰رجب ۱۲۰۱ق؛ مصحح، باحاشیه‌نویسی مفصل و بعضاً برروی اوراقی الصاقی، دربرگ اول و دو برگ آخر یادداشتهای متفرقه فقهی است؛ مهر: کاتب «المتوکل علی الله عبده ابوطالب» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۳گ، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۵]

۳۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۷

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن کلب علی نوری، تا: ربیع الاول۱۲۰۱ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۸۰گ، ۱۸-۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۸۹]

۳۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۴-عکسی

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ پخته، کا: ابن علی محمد لواینی کرمانی، تا: جمعه دهه سوم ربیع الاول۱۲۰۱ق؛ با دو «اجازه» نامه: ۱. حسن بن محمد درازی بحرانی به عبدالمحسن احسایی، ۲.عبدالمحسن پیشگفته به ملا محمد کوه بنانی؛ ۳۴۶ص، ۱۷سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

۳۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، کا: دهخوارقانی، ابراهیم بن علی، تا: ربیع الثانی ۱۲۰۲ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «عبده الراجی ...» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۴گ، ۲۲سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۱-۲۳۷]

۳۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۷۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالله بن حسن بن عبدالله، تا: دهه دوم محرم۱۲۰۲ق؛ محشی با رمز «عهد=علم الهدی»، «منه» و بعضاً منقول از کتب فقهی اعم از عربی و فارسی، و نیز بنا به نوشته مرحوم سید مصطفی حسینی برخی از حواشی متعلق است به علامه سید ابوطالب بن سید احمد موسوی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۰]

۳۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ خفی، کا: قاسم بن ابراهیم مشهدی، تا: جمعه ۲۰ جمادی الاول۱۲۰۲ق؛ مجدول؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۴۱۰]

۳۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۳۲

خط: نسخ، کا: عبدالرزاق بن جعفر بن ملا رضا بن اسعد بن رضا گیلانی، تا: چهارشنبه ۲۱ شعبان۱۲۰۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۲۲]

۳۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۹۷

آغاز: الموجب و تیقن الطهارة احتیاطاً و زاد المفید؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: مرحوم سید اصغر اصغرزاده، بهمن ۱۳۳۰؛ جلد: مقوا، ۱۲۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۸]

۳۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۳۵

انجام:لو ادعی علیه دین قد بریء منه باسقاط أو تسلیم فخشی من دعوی الاسقاط ...

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن محمد سمیع الاصفهانی، تا: روز عید غدیر۱۲۰۳ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ ۳۱۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۷]

۳۳۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۷

جلد اول؛ خط: تحریری، کا: محمد کریم بن محمد شفیع موسوی شاهاندستی، تا: ۱۲۰۳ق، جا: اصفهان [ف: ۱–۲۶۵]

۳۳۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۵۷

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ واقف: زین العابدین مشهور، ۱۲۶۰؛ ۲۰۶گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۶۴۴]

۳۳۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۷

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: شعبان۱۲۰۵ق؛ واقف: حسین بن احمد نوری، ۱۲۲۸ق؛ ۱۵۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۵۴]

۳۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴۱

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ملا محمد امین غمدی، تا: دهه آخر صفر ۱۲۰۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۳۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۲۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از صلاة تا پایان عبادت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ شوال۱۲۰۵ق؛ محشی؛ تملک: کاظم بن موسی الموسوی به تاریخ ۱۲۸۴ با مهر «محمد کاظم الموسوی»؛ کاغذ: سپاهانی، ۲گ (۱۰۲–۱۰۳)، ۲۷سطر (۱۰×۲۰) [ف: ۱۳–۱۰۶]

۳۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۰۷–۱۹/۱۳۷

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

عبادات ومعاملات؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمدباقر، تا: دوشنبه ۲۷ جمادی الثانی۱۲۰۶ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸–۴۴۶۰]

۳۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۱

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱–۱۴۱۵]

۳۴۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۱۴

آغاز:برابر

بخش عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: ابن امیر محمد المعروف به خاتون آبادی، تا: ۱۲۰۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [نشریه: ۱۳–۱۸۸]

۳۴۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۶۵

عبادات و سیاسات؛ خط: نستعلیق، کا: شیخ صالح بن شیخ حمزه زیتون آبادی رودباری، تا: ۳شوال۱۲۰۸ق؛ مصحح، محشی به نقل از «معتصم»؛ مهر: «عبده الراجی محمد صالح ۱۱۲۱»؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲–۶۱۱]

۳۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۶

آغاز:... اکثر منها من المبسوطات فشرعت فیه مستعیناً بالله؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۲۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۸×۱۹سم [ف: ۲۱–۱۴۰۸]

۳۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۸

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ محشی با نشانه‌های صح، ع ک، ر، و نقل‌قول‌هایی از الدروس الشرعیه، شرح و ...؛ مهر: علی بن محمد جعفر، «سلمان منی» با تاریخ ۱۲۰۳ق؛ ۱۸۰گ، ۱۶سطر (۱۳/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۹۴]

۳۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۴۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ جلی زیبا، کا: قربانعلی بن طاهر، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۰۸ق، جا: اصفهان مدرسه چهارباغ؛ مهر: «الواثق بالله عبده علی نقی بن علی ۱۲۹۲» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۰۷۳]

۳۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن ابوالقاسم، تا: جمادی الثانی۱۲۰۹ق؛ جلد: گالینگور، ۲۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۰۷۱]

۳۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۷۷–۲۱/۱۰۷

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن العادات والمعاملات؛ خط: تحریری، کا: سلطان بن سلطان هزار جریبی، تا: چهارشنبه دهه اول جمادی الاول۱۲۰۹ق؛ جلد: مقوا، ۲۶۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۴۵۹]

۳۴۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**خاتمة فی الحیل الشرعی، قال الله تعالی فخذ بیدک ضغثا واضرب به ولا تحنث.

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: محمد مهدی بن جامع ملا عبدالله، ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۰گ، ۲۳سطر [ف: ۱–۲۵۹]

۳۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد قزوینی شهیر به بندپی مازندرانی، تا: ۱۲۰۹ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان‌های معتصم و هادی زین و زین الدین و دیگران؛ تملک: ابن حاجی لطفعلی؛ مهر: «عبده حاجی محمد»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۷۴گ، ۱۹سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶–۳۸۵]

۳۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۳۱

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: سید احمد بن علی محمد کزازی، تا: ۱۲۰۹ق؛ ۱۴۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۲۶۵]

۳۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۳۴/۱
فن العادات و المعاملات، مفاتیح المطاعم و المشارب تا پایان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ ۱۹سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۵]

۳۵۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۳۵
دوره کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن ملاعلی کرم، تا: چهارشنبه دهه دوم شوال۱۲۰۹ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۴؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۱۱]

۳۵۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۳۹
شامل: فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: سمیع، تا: ۱۱ربیع الاول۱۲۰۹ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۱۱]

۳۵۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۷
جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: رمضانعلی اندواری، تا: ۱۲۰۹ق؛ ۱۷۵گ، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۲-۴۰۶]

۳۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۹۳-۱۴/۴۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
فن العبادات والمعاملات؛ خط: نسخ، کا: جمشید نوری، تا: ۱۲۱۰ق؛ ۱۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۳۵۷. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۶
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**العرف اذا لاحد لها فی الشرع و ما قبل.
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن میر محمدرضا حسینی، تا: پنج‌شنبه ۷جمادی الاول۱۲۱۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نقل از: مجمع البحرین، شرح لعمه، مسالک، قاموس، وافی، کنزالعارفین، زین الدین، بیضاوی، منه رحمة الله، ۱۲، ک، علامه، ص ر، دارای گواهی بلاغ؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۱]

۳۵۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۳۳
جلد اول و دوم؛ کا: محمد صالح بن محمد طاهر حسینی، تا: جمعه از دهه اول جمادی الاول۱۲۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۳۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ، کا: علی نوری، تا: ۱۲۱۱ق، جا: تهران [الفبائی: -۵۳۸]

۳۶۰. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
العادات و المعاملات؛ کا: علی اکبر بن عبدالکریم موسوی (قزوینی)، تا: دوشنبه ۲۸ شعبان۱۲۱۱ق [ف: -۳۷]

۳۶۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۳۰
از «فن العبادات و المعاملات» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه غره جمادی الثانی۱۲۱۱ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه ره» و حواشی دیگر؛ اهدایی: آیت الله شریعتمداری، ۱۳۵۵ش؛ جلد: گالینگور، ۱۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۰]

۳۶۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۲۴
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد شفیع، تا: ۱۲۱۱ق [ف: -۸۸]

۳۶۳. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان رمضان۱۲۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۳]

۳۶۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۲۰
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۲ق [ف: -۸۸]

۳۶۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن مرتضی قلی، تا: ۱۲۱۲ق، جا: مراغه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۶۲]

۳۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۸۳
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ خفی، کا: محمد کاظم بن محمد مهدی، تا: ۱۲۱۲ق؛ قطع: وزیری بزرگ [رایانه]

۳۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۷۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۱۲ق؛ قطع: رقعی [رایانه]

۳۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶۰
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن عبدالعلی، تا: ۱۲۱۲ق؛ محشی با امضای ۱۲، معتصم؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۷۲]

۳۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۹۱
مطاعم و مشارب تا مواریث و حیل شرعیه؛ خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: پنج‌شنبه ۲۶ صفر۱۲۱۳ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲۶گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۱۹۴]

۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۴
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
فن دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد یحیی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ صفر۱۲۱۳ق، جا: هرات؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: میشن، ۱۸۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۶۴۴]

۳۷۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۲۱
فن عبادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد شفیع، تا: ۱۲۱۳ق؛ ۱۲۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۱-۵۱۷]

۳۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۴۱
آغاز و انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن سید ابوالقاسم موسوی خوانساری(والد دو دانشمند برجسته یعنی میرزا محمد باقر صاحب

روضات الجنات و میرزا محمدهاشم صاحب معانی الاصول و اصول آل الرسول)، تا: سه‌شنبه۱۳ رمضان۱۲۱۳ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۰] و [ف: ۲۱-۱۳۹۳]

۳۷۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۸۹

جلد ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: نور الدین بن محسن بن حسین، تا: ۲۰رجب۱۲۱۳ق؛ مصحح؛ ۳۵۶گ، ۱۸سطر [ف: ۱-۲۶۱]

۳۷۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۳۰۰

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر قمی، تا: ۱۲۱۳ق؛ ۴۲۶ص، ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۳۰۸]

۳۷۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن محمد جعفر محمد محمد آبادی جرقوئی، تا: جمادی الثانی۱۲۱۴ق؛ محشی از خود مصنف و از شخصی به نام آقا هادی؛ ۴۰۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۳۹]

۳۷۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۹۰

خط: نستعلیق، کا: مهدی، بی‌تا، جا: بارفروش مدرسه کاظم بیک؛ گویا از روی نسخه مورخ ۱۰۸۶؛ تملک: سید اسماعیل موسوی بهبهانی، محمد علی بن محمد رضا در ۱۲۱۴؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۴/۷سم [ف: ۱-۵۱۷]

۳۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: یوسفعلی بن لطفعلی نوری، تا: ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲/۲۷-۹۲]

۳۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۹۲

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: یونس، تا: ۱۲۱۴ق؛ محشی، بایادداشت قضایی محمد صالح در ۱۲۶۰؛ ۱۶۷گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۰۶]

۳۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۶۳

خط: نسخ، کا: اصفهانی، محمد علی بن مهر علی، تا: شنبه ۲۸ رجب۱۲۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۰۹گ، ۲۰سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۱۲سم [ف: ۸-۱۸۳]

۳۸۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۱۳/۱

فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: رضا علی بن جانبک هزار جریبی، تا: ۱۲۱۵ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۱۰]

۳۸۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۶۷

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی اصغر ساکن قریه آبنک از قرای رودبار قصران از توابع طهران، تا: ۱۲۱۵ق؛ ۲۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۴۳]

۳۸۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۳۳

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمدحسین بن نوروز علی استرآبادی، تا: ربیع الثانی۱۲۱۵ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ: -۲۲۰]

۳۸۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۹۹

تمام کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۱۵ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۳۸۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ مجدول، محشی؛ ۱۸۵گ، ۱۶سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۳۳]

۳۸۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۷۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن دوم؛ خط: نسخ، کا: حیدر علی بن کربلائی مسیب کجوری، تا: ۱۲۱۶ق، جا: تهران؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۳۸]

۳۸۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالله ورامینی فرزند نوروز علی، تا: شنبه ۲۱ ربیع الاول۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۰ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۳۱]

۳۸۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳

مطاعم ومشارب تا میراث؛ خط: نسخ، کا: خراسانی شامکانی سبزواری، عبدالله بن علی مدد، تا: صفر۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵) [ف: -۸۲]

۳۸۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۱۱

تا پایان عبادات و سیاست؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی مدد خراسانی، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۶۱۹]

۳۸۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کامل؛ کا: محمد سمیع کرمانشاهی، تا: رجب ۱۲۱۶ق؛ محشی از مولی محسن بن محمد سمیع قاری کرمانشاهی ازاحفاد فیض و ابن الکاتب و صاحب المؤلفات [تراثنا: س۲ش۴-۶۵]

۳۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

تا پایان عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد طاهر نوری طهرانی، تا: ۱۲۱۶ق؛ محشی با نشان‌های ق، س، منه و ۱۲؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۱۷سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۶]

۳۹۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد» (بیضوی)، «عبده الراجی محمدصادق بن محمد عیسی ۱۲۱۶» (بیضوی)؛ واقف: حاجی محمد بن احمد بیگ؛ جلد:

تیماج، ۱۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: -۱۵۷]

۳۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم سعدی، تا: ربیع الاول۱۲۱۶ق؛ ۱۶۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۳]

۳۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۷۳-۶/۶۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر نجفعلی مراغی، تا: سلخ صفر۱۲۱۷ق؛ مصحح، تملک: محمد تقی بن محمد علی مراغی به سال ۱۲۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۳۹۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۲۱

آغاز:برابر جلد ۲

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی کرمانشاهی، تا: ۱۲۱۷ق؛ ۴۷۰ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۲۸۲]

۳۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۱ ط

خط: نستعلیق، کا: غلامرضا بن محمد رضا، تا: ۱۲۱۷ق [مختصر ف: -۸۳۶]

۳۹۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۳۷ - ج

از آغاز تا پایان فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۴۷۴]

۳۹۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۱۵

دوره؛ کا: حیدر علی بن روح الامین مازندرانی، تا: ۱۲۱۸ق؛ محشی؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۷]

۳۹۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از ابتدا تا انتهای فن العبادات والسیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسین بروجنی چهارمحالی، تا: ۱۲۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: حاج محمد هاشم تاجر قزوینی؛ جلد: گالینگور، ۱۲۵گ، ۲۱سطر [ف: ۱-۲۶۱]

۳۹۹. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۰۹

انجام:برابر جلد ۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد، تا: شنبه سلخ رمضان۱۲۱۸ق؛ جلد: گالینگور، ۲۲۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۰۶]

۴۰۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۶

خط: نستعلیق، کا: سعید بن محمد باقر موسوی شاندشتی، تا: صفر۱۲۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۵۵]

۴۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۱-طباطبائی

خط: نستعلیق تحریری، کا: غلامرضا فرزند محمدرضا، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۶۲]

۴۰۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۶

تا پایان فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: عبدالغفور بن کربلایی حسن علی نوری وازی، تا: ۲۱ جمادی الثانی۱۲۱۹ق، جا: تهران؛ محشی با نشان‌های «منه ره، شرح، وافی»؛ تملک: سید محمد باقر لواسانی در ۱۳۰۹؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۷ سطر (۱۶/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۵-۶۱۹]

۴۰۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن کربلایی تقی خوسفی قائنی خراسانی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ محرم۱۲۱۹ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۵]

۴۰۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۷۸

آغاز:م ذلک حرج ان لا تقبل منه صلوة و لازکوة و لاصیام و لاحج اذا العامل علی غیر بصیره؛ **انجام:**و یعطی نصف النصبین و یختلفان فی بعض المواضع کما اذا اجتمع معه ذکر و انثی فعلی الاول له ثلثة من تسعة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای عبدالله حسینی موسوی(احتمالاً همان وقف) «معتصم، منه ره، شرح قواعد، شرح لمعه، شرح مختصر، شرح نافع، شرح مهذب، نهایه، شرح الفیه، کفایه، شرایع، ...»؛ واقف: عبدالله بن علی اکبر موسوی، ۱۲۱۹؛ جلد: مقوایی، ۲۷۶گ، ۲۰ و ۲۱ سطر (۷/۸×۱۷و۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۹سم [رایانه]

۴۰۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲۵م

خط: نسخ، کا: احمد بن قاسم خلیفه کاظمی، تا: ۱۲۱۹- ۱۲۲۸ق؛ اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۴۰۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۴۱

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن مبارکه لنجانی، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۲۲۰ق؛ ۱۹۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۶۹۹]

۴۰۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۵/۳-۵۸۱۲

فن العادات و المعاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد جعفر بن محمد صادق، تا: پنج‌شنبه ۱۴ شعبان۱۲۲۰ق، جا: پودجه سمیرم پایین مدرسه جعفریه؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۷سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۰]

۴۰۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۲/۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: کزازی، محمد ولی، تا: شنبه دهه نخستین جمادی الثانی۱۲۲۰ق؛ محشی با نشان «منه طاب ثراه»؛ جلد: مقوایی، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۳) [ف: -۸۰۳]

۴۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۴۵۲

آغاز:برابر

ج۱و۲؛ خط: نسخ، کا: محمد شفیع، تا: شنبه ۲۵ صفر ۱۲۲۰ق؛

اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۲]

۴۱۰. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۱۲

آغاز: ... ثم ان صاحب هذه الاسطر وهو خادم العلوم الدينية ... يقول انی کنت فی عنفوان شبابی شديد الشوق الی معرفة احکام الدين والعلم بشرايع سيد المرسلين عليه وآله؛ **انجام:**برابر جلد ۱ تا آخر فن عبادات وسیاسات؛ کا: علی اکبر بن حاجی علی آرانی، تا: ۳ رمضان۱۲۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «غلامرضا»؛ جلد: گالینگور، ۱۴۸گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ: -۱۵۸]

۴۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه، ۱۲ رجب۱۲۲۱ق؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۵-۶۴۱]

۴۱۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن مرتضی قلی قشلاقی، تا: ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: ابریشمی، جلد: چرمی، ۱۹۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۹]

۴۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق [مختصر ف: -۷۷۹]

۴۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۹

محشی؛ خط: نسخ، کا: محمد زمان بن محمد صادق، تا: ۱۲۲۲ق؛ ۲۴۵گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۴۱۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۳۲م

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا میرزای فومنی، تا: ۱۲۲۲ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۴۱۶. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۹م

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن حاجی باقر خراسانی، تا: ۱۲۲۲ق؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۴۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸۰

از نکاح تا پایان ارث؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده ...» (بیضی)؛ ۱۶۹ص، ۱۷- ۲۱سطر (۹-۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۲۳۹]

۴۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۳۲

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید محمد هاشمی رشخوار، شهریور ۱۳۷۲؛ جلد: میشن، ۲۸۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۴]

۴۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۴۵

آغاز: لم يطهره و الفرق بين وروده علی النجاسة و ورودها عليه تحکم؛ **انجام:** و قيل بل تسمع فی الحدود المشترکة فيما بين.

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن أمرالله ارسنجانی (ساکن قصبه اصطهبانات)، تا: ۱ جمادی الاول۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۰۱]

۴۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۵۵

فن عبادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۹ جمادی الثانی۱۲۲۲ق، جا: مدرسه درب کوشک اصفهان؛ محشی با نشان «هادی» و جز آن؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۸۸]

۴۲۱. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن کربلا مهدی میامی، تا: شعبان۱۲۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۴۲۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن حاجی محمد پروری، تا: جمعه ۵ ذیحجه۱۲۲۳ق، جا: مشهد رضوی؛ باعلامت بلاغ؛ مهر: کاتب «عبده الراجی علی اصغر ۱۲۲۱»؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: -۱۵۷]

۴۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۱۴-۱۲/۱۰۴

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن الثانی فی العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد علی یمدی، تا: شنبه ۲۴رجب۱۲۲۳ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۴۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا آخر المفاتيح قد وقع الفراغ من تسويده عام اثنين و اربعين و الف و اتفق لتارخه عددحروف تاريخه مرفوعة بحذف حرفی العطف و الحمدلله اولا و آخرا هکذا اثنان اربعون الف (کذا).

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن شیخ محمدعلی، تا: دوشنبه دهه ربیع الاول۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۳]

۴۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۹۰

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۱۷۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱-۲۶۵]

۴۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۸۰

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: صفا لواسانی، علی محمد، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۱۷۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۴۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۲

فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: شهریاری، محمد باقر بن آقارضا، تا: ۱۲۲۳ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «هادی، شعائر، زین الدین، شرح، منه، کنزالعرفان، علی، وافی، آیات الاحکام،

تنقیح، محقق» ؛ جلد: تیماج ، ۲۴۷گ، ۱۶ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۶۸]

۴۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۰

از صلاة تا ارث؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد مهدی بن محمد علی، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۳گ، ۱۸ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۶۸]

۴۲۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۹۱

آغاز:الی کلام المعصوم من آل الرسول و لا متابعة للشهرة من غیر دلیل.

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: علی نقی بن محمد علی خطیب، تا: شوال۱۲۲۳ق، جا: دامغان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۹۱]

۴۳۰. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۲۵

انجام:برابر جلد ۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: گالینگور، ۱۹۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۰۶]

۴۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، کا: محمد اسماعیل بن محمد تقی، تا: ۱۲۲۳ق؛ دارای یک سرلوح، مذهب، مجدول، کتاب به سفارش آقا علی اکبر واقف نسخه نوشته شده، محشی با امضای هادی و علی اکبر و نیز با استفاده از کتابهایی چون مدارک الاحکام و شرح لمعه؛ واقف: علی اکبر، ۱۲۲۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۱گ، ۲۱ سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [رایانه]

۴۳۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۱۰

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۲۴ق؛ ۴۳۷گ، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: -۸۲]

۴۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۸۷

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسینی، محمود، تا: ۱۲۲۴ق [رایانه]

۴۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نستعلیق خفی، کا: شمس الدین بن محمد بهبهانی، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الثانی۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۳]

۴۳۵. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ مقابله شده، مصحح، با علامت بلاغ، محشی از مؤلف با تعبیر «منه رحمه الله یا منه طاب ثراه»؛ تملک: احمد بن حاج علی خوانساری؛ ۲۵۹گ، ۱۷-۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۵]

۴۳۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۵۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاج محمد بسطامی، تا: ۱۲۲۴ق، ۱۷۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۴۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۸۳-۲۵/۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلداول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۴۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۵

تا پایان فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: عباس علی بن میرزا محمد نوری بردونی، تا: ۱۲۲۴ق، محشی با نشان «من جم»؛ ۱۷۸گ،۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۵-۶۱۹]

۴۳۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ محشی منقول از شرح و کتاب قواعد؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۲۱ سطر (۸/۱×۱۵/۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۰]

۴۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۶۶

آغاز:بسمله و به نستعین و فقنی للاتمام فن العادات و المعاملات؛ **انجام:**مرفوعه بحذف حرف العطف و الحمد لله الاواخر ثم هذا المفاتیح باستفتاح الملک الفتاح.

جزء عادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۲۴ق؛ ۲۲۷گ، ۱۷سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۲]

۴۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۶

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد سیف الدین لاری، تا: ۲۷ رجب۱۲۲۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۵۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۴۵]

۴۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۷۵

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی قلی بیک داعی، تا: سه‌شنبه ۹ ذیحجه۱۲۲۴ق، به دستور سید حیدر موسوی حسینی؛ تملک: حاج آقا احمد طهرانی کرمانشاهی به تاریخ ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۴۴؛ ۱۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۳-۲۲۸]

۴۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: حسنعلی، تا: ۲۳جمادی الثانی۱۲۲۵ق؛ واقف: ملاعلی بن قرادشخان؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۲و۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۶]

۴۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۶

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد اصطهباناتی، تا: شنبه ۳ ذیقعده۱۲۲۵ق؛ واقف: نائینی، مرداد۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۵-۶۴۲]

۴۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۲۵

آغاز انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد مؤمن، تا: ۱ جمادی الثانی۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۹۲]

۴۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۲۵ق؛ محشی از مؤلف و عباراتی از شروح کتاب؛واقف:آقای جواد شجیعی، ۲۲فروردین ۱۳۱۵؛ ۲۰۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۵]

۴۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن اول؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن ابی طالب خوافی سدهی مسکن، تا: ۲۰ شعبان۱۲۲۵ق؛ واقف: آقای جواد شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۳]

۴۴۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۸۱

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد جیفانی، تا: ۱۲۲۵ق، جا: مشهد رضوی؛ ۱۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۴۴۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن اول در عبادات و سیاسات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی صادق بن زین العابدین» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۲۲]

۴۵۰. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۴۸

آغاز:اختصره و ابث تلك المفاتیح مع بقی منها او لا فی ...

مباحث آن از «ان الله تعالی انما یعمر مساجد الله امن بالله» شروع می‌شود؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن، تا: صفر۱۲۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «یا علی ابن الحسین المرتضی الحسینی» (چهارگوش)، «عبده محمد علی ابن مهدی» (بیضوی)، «ابوالحسن بن محمد مهدی» (گویا کاتب نسخه باشد)، «وقف مدرسه حاج محمد ابراهیم-اراک»؛ جلد: پوشه زرد، ۱۰۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [دو کتابخانه اراک: -۷۰]

۴۵۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۳

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ تملک: طریق بیع فتحعلی بن حاجی محمد علی قزوینی، محمد بن کربلایی تقی قاینی، ملا محمد صالح؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۶سطر (۱۴×۲۳/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۲۵۷]

۴۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۵۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن علی اکبر بیرمی (و هو قریة من قراء اللار)، تا: ذیحجه۱۲۲۵ق؛ با کتیبه و سرلوح، مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: محمدزکی نوری «عبده محمد زکی» (بیضوی)؛ واقف: محمد زکی نوری، رجب ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: -۱۵۳]

۴۵۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از کتاب صلات تا دیات؛ کا: سید عبد الله، تا: دوشنبه ۶ جمادی الثانی۱۲۲۵ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۹]

۴۵۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۴۹

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین علی، تا: ۱۲۲۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۹گ، ۲۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۳۶]

۴۵۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمد بن عبدالله، تا: ۱۲۲۳-۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۴۵۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۱۶

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن رمضانعلی خوزانی، تا: شنبه ۵ محرم۱۲۲۵ق؛ ۲۹۴ص، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۳۰۷]

۴۵۸. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۷۷

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد بصیر یزدی، تا: شعبان۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ ۱۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۴]

۴۵۹. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ آخر تاریخ ۱۲۲۶ دیده می‌شود که محتمل است تاریخ کتابت باشد؛ ۲۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۶]

۴۶۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

فن العبادات و السیاسات؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۲۶ق، جا: منجیل من قری جیلان [دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۴]

۴۶۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۱

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین علی، تا: پایان ربیع الثانی۱۲۲۶ق؛ محشی با نشان «یوسف سلمه الله، منه، من المدارك، مجمع البحرین، المعتصم، وافی، شرح، مسالك، زین الدین، خلاصة المنهج، تحریر، شرح لمعه، تنقیح، مجمع البیان، ع د، منتهی، ق، کنز، ص»؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۰ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۶۷]

۴۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۳

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**لاضرر و لاضرار فی الدین ...

خط: نسخ خفی، کا: هزار جریبی، علی بن محمد یوسف، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچك [رایانه]

۴۶۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ خوب، کا: لطف الله لواسانی ابن محمد باقر، تا: شنبه ۲۰ ذیقعده۱۲۲۶ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: «عبده لطف الله» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم

[ف: ۱-۷۱]

۴۶۴. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۴

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۹ صفر۱۲۲۶ق؛ مهر: «عبده الراجی محمود الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف مخ]

۴۶۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۰۴

از مطاعم و مشارب تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: میشن، ۱۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۴سم [ف: ۱-۵۱۷]

۴۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۹۹

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، کا: ابوعلی ابوطالب بواناتی، تا: رجب۱۲۲۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۳]

۴۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۴

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: سید محسن حسنی کرمانی، تا: یک‌شنبه ۹ شوال۱۲۲۶ق، به خواهش آقا حسین علی بن آقا محمد علی اصفهانی؛ مصحح، محشی با نشان «منه، هادی، هذا، عهد ره، ۱۲» و غیر آن، مقابله شده، دارای سرلوح، مجدول؛ تملک: ابوالقاسم در سال ۱۲۵۵ق با مهر «اشرف انبیا ابوالقاسم» (مستطیل)؛ ۲۲۸گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳۴-۵۰۲]

۴۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۰۸

خط: نسخ، کا: حسینی گیلانی اشکوری رودباری، احمد بن فضل الله، تا: جمعه ۲۴ شعبان۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه»؛ مهر: احمد حسینی، محمد حسینی؛ جلد: تیماج، ۲۸۵گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۳۳۷]

۴۶۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۷

آغاز: واجب عن الاول ...

خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد، تا: ۱۲۲۷ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹۴گ، ابعاد متن: ۸×۱۲، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۱۲۰۵]

۴۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۰۲-۵۵/۷۲

آغاز:برابر

فن عبادات و سیاسات (از اول تا آخر)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاجی ابوالحسن، تا: شنبه ۸ صفر۱۲۲۷ق، جا: مدرسه جده؛ ۱۶۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۴۷۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۷۵

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد طاهر ابن محمد شریف ملقب به آقا بابا، تا: دهه آخر ربیع الاول۱۲۲۷ق، جا: کرمان؛ محشی؛ مهر: «عبده الراجی محمد طاهر بن محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۹۵]

۴۷۲. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

نیمه اول کتاب؛ کا: محمد حسن بن محمد جعفر نراقی، تا: شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۲۲۷ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۱]

۴۷۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

نیمه دوم کتاب؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۱]

۴۷۴. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۹۸

نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد علی بن میرزا ابوالفضل حسینی بیلندی جنابذی ترشیزی، تا: ۲۵ رجب۱۲۲۷ق؛ تملک: علی اکبر به تاریخ رمضان ۱۲۶۱؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۹۲]

۴۷۵. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۵

خط: نسخ، کا: رحیم بن محمد شفیع حسینی تنکابنی، تا: جمادی الثانی۱۲۲۷ق؛ جلد: چرمی، ۲۱سطر (۸/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۳سم [نشریه: ۷-۷۸۰]

۴۷۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسیب، تا: سه‌شنبه ۲۰ رجب۱۲۲۷ق؛ مقابله شده، مصحح، بعضی از لغات در بین سطور به فارسی ترجمه شده، محشی به امضای «منه»؛ اهدایی: آیت الله شریعتمداری؛ جلد: تیماج، ۲۹۴گ، ۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۲۰۱]

۴۷۷. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۰۳

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: سید حسین بن محمد اردستانی، تا: رمضان ۱۲۲۷ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ ۱۸۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۰۴]

۴۷۸. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن عباس مشهدی، تا: ۱۴ صفر۱۲۲۸ق، به خواهش ملا محمد شریف؛ واقف: شریف خادم کشیک اول سر کار فیض؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۶]

۴۷۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۷۱

جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم، تا: رجب۱۲۲۸ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۴۸۰. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۹

نیمه اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: کزاری، محمد اسماعیل بن محمد کاظم، تا: یک‌شنبه سلخ شوال۱۲۲۸ق؛ ۲۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۶]

۴۸۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

بخش عبادات؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن عباس مشهدی، تا: ۱۴صفر۱۲۲۸ق، به دستور ملا محمد شریف؛ واقف: شریف خادم، صفر ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۴۷۰]

۴۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۸

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، کا: لطف الله بن محمد باقر، تا: سه‌شنبه ۲۴ذیحجه۱۲۲۸ق؛ محشی با رموز «زین»، «م ت ق»، «ع ل» وغیره؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۵] و [ف: ۲۱-۱۴۱۶]

۴۸۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۲۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۶۴]

۴۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۵۳-۲۸/۷۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

فن العادات والمعاملات؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ملا محمد صالح آملی مازندرانی، تا: محرم ۱۲۲۸ق، جا: کرمانشاه؛ افتادگی: وسط؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۴۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۷۰/۱-۵۷/۴۰

آغاز:برابر

از اول کتاب تا آخر فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: علی خان بن سلیمان نوری حطری، تا: رمضان۱۲۲۸ق، جا: اصفهان؛ ۱۸۷گ (۱-۱۸۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۴۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۹۶

آغاز انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن باقر خراسانی، تا: سه‌شنبه ۲۲شعبان۱۲۲۹ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۸گ، ۱۹و۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۳۸۹]

۴۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد گیلانی آبکناری، تا: سه‌شنبه۲ رمضان۱۲۲۹ق، جا: لاهیجان مدرسه اکبریه؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن، ۲۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۲×۱۹/۸سم [ف: ۲۱-۱۴۰۴]

۴۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۸۹۲

آغاز انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد حسن، تا: ۸ رجب۱۲۲۹ق؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، ۳۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۸×۱۹/۸سم [ف: ۲۱-۱۳۹۱]

۴۸۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۵۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن علی بیگ، تا: ربیع الاول۱۲۲۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲-۱۴۳]

۴۹۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۴۳

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابی الحسن برغانی، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۲۲۹ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۲]

۴۹۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۶۹

آغاز:برابر جلد ۱؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ خوب، کا: علیمردان قرنچائی بن محمد ولی، تا: ۲۸ جمادی الاول۱۲۳۰ق؛ مهر: «عبده الراجی علی مردان» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۴۸۶]

۴۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، کا: خویی، محمد باقر بن اسدالله، تا: ۹ محرم۱۲۳۰ق، جا: خوی؛ واقف: آقای مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۱۵]

۴۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۲

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، کا: باقر بن محمد کریم گیلانی، تا: سه‌شنبه ۷ جمادی الاول۱۲۳۰ق؛ محشی اغلب از آقا هادی و بعضاً علم الهدی و دیگران؛ واقف: شیخ محمد باقر مازندرانی، ۱۳۴۹؛ جلد: مقوا، ۱۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۴]

۴۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۷-۱/۱۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، کا: احمد اصفهانی، تا: ربیع الاول۱۲۳۰ق؛ مصحح، محشی به امضاء «منه ره» و حواشی دیگر؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۴۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۱۴-۳۸/۱۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

عبادات وسیاسات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ شعبان۱۲۳۰ق؛ تملک: یحیی بن ابی المعالی حسینی رضوی؛ جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۴۹۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۳۲

از آغاز تا انجام؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد تقی نوری، تا: دوشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۵۱گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۲۰]

۴۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ازابتدا تا آخر فن عبادات وسیاسات؛ خط: نسخ، کا: علیرضا بن محمد نبی وازی، تا: ۱۷ شوال۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی عبدالعلی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۱]

۴۹۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۹۸

خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا علی، تا: ۱۲۳۱ق، جا: شیراز مدرسه هاشمیه؛ ۲۳۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۴۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱/۱ معزی

آغاز انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد سمیع بن ... نورالدین بن نعمت الله جزائری، تا: شوال۱۲۳۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ (۱پ-۲۶۴ر)، ۲۲ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۹-۹۶]

۵۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴۲
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
ج۲؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد آبکناری، تا: محرم۱۲۳۱ق، جا: لاهیجان مدرسه اکبریه؛ مصحح، محشی از آقا هادی، زین الدین و دیگران؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن، ۲۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۲سم [ف: ۲۱-۱۴۱۳]

۵۰۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۰۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۶۰]

۵۰۲. شیراز؛ مدرسه منصوریه؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد خطیب شاهرودی، تا: پنج‌شنبه ۱۰جمادی الاول۱۲۳۱ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۳]

۵۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۳۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۳۱ق، محشی از محمدباقر و آقا هادی و اغلب منقول از کتب فقهی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۰] و [ف: ۲۱-۱۴۰۹]

۵۰۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۲
خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن عزیز دینائی نوری، تا: ۱۱ شعبان۱۲۳۱ق؛ واقف: متولی آخوند کلمحمد؛ ۲۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۵۴]

۵۰۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۷۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: ثلث نازیبا، کا: نصر الله بن ابوالقاسم بن محمد بروجردی، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۱۸]

۵۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۹۹
هر دو جلد کتاب را - با ناقص بودن اواخر جلد اول - در بر دارد؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد مهدی حسینی کاشانی، تا: ۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۲۴۶گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۹۷]

۵۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۸
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد ۲؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد علی، تا: دوشنبه ۸ شعبان۱۲۳۲ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۱۲]

۵۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۷
آغاز انجام: برابر
ج۱-۲؛ خط: نستعلیق، کا: محمدنبی بن مرتضی نوری، تا: ۱۲۳۲ق؛ واقف: آقا جمال الدین نوری، مهر ۱۳۶۴؛ جلد: میشن، ۳۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۳۹۳]

۵۰۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالحسین برزکی، تا: شنبه ۱۷ جمادی الاول۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۴-۵۲۷]

۵۱۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۸۳
جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: صفر علی بن میرزا عبدالغفار بدلانی من توابع لنکر کان، تا: ۱۲۳۲ق، ۱۹۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۶۵]

۵۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۳۳
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد تقی اصبطهبانات، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیقعده۱۲۳۲ق؛ محشی از کتب فقهی با نشان «منه ره، شیخ یوسف»، مجدول؛ ۲۱۱گ، ۲۵ سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۶۲۰]

۵۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۳
خط: نسخ، کا: قاسم علی بن میرزا محمد علی خراسانی، تا: شنبه ۲ ذیحجه۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۵ سم [ف: ۲۷-۵۳]

۵۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۵۳
نیمه اخیر عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن خدابخش، تا: ۲۰ شوال۱۲۳۳ق؛ ۱۲۷گ، ۲۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۹۹]

۵۱۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۹۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق [ف: -۸۹]

۵۱۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۱۱
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن حاج محمد مراغی، تا: ۱۲۳۴ق [ف: -۸۹]

۵۱۶. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۶۹
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: اسماعی بن محمد علی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۱۴۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۵۶]

۵۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۳۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**یا ذالرحمة و الامتنان ... و سلم تسلیما کثیرا
خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق [رایانه]

۵۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۰۶-۲۴/۱۰۶
آغاز انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد علی بن میرزا عبدالله حسینی دهشکی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۲۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۵۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۲۷

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالصمد نقوی رضوی موسوی، تا: ۷ جمادی الاول ۱۲۳۴ق؛ جلد: گالینگور، ۲۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۳]

۵۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۸۲

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبدالرزاق، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۲۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۵۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۲۸

خط: نسخ، کا: حسن بن دوست محمد چریبی قاینی، تا: ۷ صفر۱۲۳۵ق، جا: بیرجند؛ جلد: میشن، ۱۹۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۱۷]

۵۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۸۹

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۱۱]

۵۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**بحقایق الاحکام و الحمد ... حق حمده تمت الکتاب بعون الملک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ قطع: وزیری بزرگ [رایانه]

۵۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۳

فن عبادات و معاملات؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن حسینعلی لزوری، تا: جمادی الاول۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۲۶-۳۴]

۵۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۸

آغاز انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ محشی؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۲۸۱گ، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲۱-۱۳۹۱]

۵۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۷۳

آغاز انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صفدر حسینی بارمی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۱۷ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۸۸۲]

۵۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

فن اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ واقف: حاج علیمردان، ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۶۴۳]

۵۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۷۵

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، کا: عباس بن علی اکبر سمیری ترشیزی، تا: سه‌شنبه دهه دوم محرم ۱۲۳۷ق؛ واقف: محمد عزیزی، مهر ۱۳۶۲؛ ۲۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۴۱۴]

۵۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۳ جمادی الاول۱۲۳۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۵۷گ، ۱۵سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۲۳]

۵۳۰. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، ۱۲۳۷ق؛ واقف: قنبر علی خان سعدالدوله، ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۹۰ق؛ ۲۰۱گ، ۱۸ سطر [ف: -۴۲]

۵۳۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۶۷

بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق [نشریه: ۱۳-۳۸۲]

۵۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲ جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ محشی از «هادی»، «شیخ یوسف»، «زین الدین» و دیگران؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۵]

۵۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۶۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۰گ، ۱۵ و ۱۶ سطر (۷/۵-۸/۵×۱۴/۵-۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۹۹]

۵۳۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۲۹

از آغاز تا پایان فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۲۰]

۵۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۶۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا کتاب ... ولد ملاحسین هروی سنه ۱۲۳۹

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ قطع: وزیری [رایانه]

۵۳۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۴

انجام:برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد امین بن محمد باقر اصطهباناتی، تا: چهارشنبه ۲۶ ربیع الثانی۱۲۳۹ق؛ محشی؛ تملک: مهر: «عبدالله الحسینی ۱۲۵۶» (بیضی)؛ اهدایی: شیخ الاسلامی بهبهانی؛ جلد: تیماج،۱۶۸گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۳۰۹]

۵۳۷. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۷

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: ابوتراب بن احمد بن علی نقی بن مسیح بن محمد حسین کاشانی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الاول۱۲۳۹ق؛ ۱۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: -۲۱]

۵۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۹۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از ابتدای مقدمه تا اخر کتاب الارث؛ خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل شیرازی، تا: چهارشنبه ۲۴ جمادی الثانی۱۲۳۹ق، جا: شیراز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۵سطر [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۹۵
همان نسخه بالا؛ ۲۰۱گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [مؤید: ۱-۱۰۹]

۵۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۷۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
خط: نسخ تحریری، کا: محمد نعیم، تا: ۲۵ شعبان۱۲۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۴۶۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۱]

۵۴۰. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه:۴۶
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی، تا: ذیحجه۱۲۴۰ق؛ ۱۷۲گ، ۱۸ سطر [ف: -۸۲]

۵۴۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۷۲
خط: نسخ، کا: عبدالغنی بن اسماعیل طبسی و محمد حسین فراهانی کاشانی خراسانی، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۶-۶۸۷]

۵۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۲۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلداول؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن بابا، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۱]

۵۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
بخشی از آن؛ خط: نسخ، کا: بهاء الدین بن احمد بید هندی نطنزی، تا: شعبان ۱۲۱۴-۱۲۴۰ق، جا: مدرسه کاسه گران؛ مصحح؛ تملک: احمد بن محمد بن شیخ بهاء الدین بیدهندی با مهر «عبد احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵۱-۵۶]

۵۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۷۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد اول؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۰ق؛ محشی؛ واقف: فرج الله، ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۶-۴۵۶]

۵۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱۱
آغاز و انجام: برابر
ج ۱-۲؛ خط: نسخ، کا: جویمی شیرازی، محمد حسن، تا: دوشنبه ۲۳رجب۱۲۴۰ق؛ محشی از «فیض»، «محمد باقر»، «هادی»، «فخرالدین» و دیگران؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ ۳۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف:۲۱-۱۳۸۸]

۵۴۶. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۶۷
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن شاه محمد فرطانی قائنی، تا: دوشنبه ۲۴ ذیقعده۱۲۴۰ق؛ ۲۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۵۵]

۵۴۷. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۶۸
جلد دوم کتاب و دنباله نسخه شماره ۶۷ می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن شاه محمد فراطانی قائنی، تا: چهارشنبه ۱۶ شوال۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۵۶]

۵۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ذوالفقار، تا: دوشنبه ۱۴ جمادی الثانی۱۲۴۱ق؛ واقف: احمد آقا فاضل، ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۰۵]

۵۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد علی عبدالرحیم هزار جریبی، تا: دوشنبه ۲۵ذیقعده۱۲۴۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۶]

۵۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۹۷
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن اسماعیل، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۷۱گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰ سم [ف: ۱۴-۲۲۳]

۵۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد ۱؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی دل ریش، تا: دوشنبه ۲۴ رجب۱۲۴۱ق؛ واقف: غیاثی، بهمن ۱۳۳۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹سطر، قطع: خشتی [ف: ۵-۳۳۶]

۵۵۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۴ جمادی الثانی۱۲۴۱ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۵۵۳. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۳۲
از آغاز کتاب تا پایان فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر هزار جریبی، تا: ۱۲۴۱ق؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۱]

۵۵۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۰۹
جلد اول: فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ملا محمد رضا دودانگه هزار جریبی، تا: شعبان۱۲۴۱ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه» و «آقای هادی»؛ مهر: «اللهم علی محمد و آل محمد» (بیضوی)؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۱۱]

۵۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
جلد ۱؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد هاشم بن عبدالرزاق الویری، تا: ۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۲]

۵۵۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۲۸
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۱۲]

۵۵۷. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۸۱

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حیدر علی قزوینی، تا: محرم۱۲۴۳ق؛ تملک: محمد حسین بن محمد شفیع حسینی حسنی طباطبائی با مهر«محمد حسین الحسنی الحسینی» (بیضی)؛ واقف: کلبعلی بن محمد قلی، رجب ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۳]

۵۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۶۷

جلد ۱و۲؛ خط: نسخ، کا: حیدرعلی بن ملا سبز علی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۶۹]

۵۵۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۵۸/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن عبد الله بن ابراهیم بن سلیم مرکوبافی، تا: چهارشنبه ۲ ذیقعده۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ ۲۳۸گ (۱-۲۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۱۰]

۵۶۰. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۸

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد هادی الویری و محمد رسول بن کربلائی عباسعلی الویری، تا: ۲۵رجب۱۲۲۷ق و پنج‌شنبه ۲۳شعبان۱۲۴۴ق، جا: مدرسه مخروبه مهدی قلی خان بگدلی در دارالمؤمنین قم (پایان بخش اول)؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ ۲۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۱]

۵۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۰

آغاز:برابر جلد ۲

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: ابن کلعلی، عبدالله تمسکی، ملقب به کمانگر، تا: شعبان۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۹سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۱۱]

۵۶۲. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۶۶

جزء اول؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی بن خواجه محمد حسن مسکی قائنی خراسانی، تا: دوشنبه ۱۲ رمضان۱۲۴۵ق، جا: مدرسه درخج؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: -۵۵]

۵۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱۸

آغاز:ایض لاشراکهم و فیهم ورد تعالی الله عما یشرکون و للصحاح خلاف للقدیمین لقوله؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۵۶۴. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۴

آغاز:و انجام: برابر

فن عبادات و معاملات؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد امین، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: مقوا، ۱۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف مخ]

۵۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: شکرالله، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۴-۴۰]

۵۶۶. شیراز؛ دستغیب، بدرالدین؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳رجب۱۲۴۹ق؛ تملک: شیخ یوسف بن شیخ ضیاءالدین بن شیخ یعقوب بن شیخ یوسف بحرانی [نسخه‌پژوهی: ۱-۶۰]

۵۶۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ واقف: علی اکبر بن شیخ محمد مشهور به آقا بزرگ، ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: -۲۱۹]

۵۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۶

آغاز:برابر جلد ۱؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: شکرالله بن رجب، تا: جمعه دهه اول ربیع الاول۱۲۵۰ق، جا: ورکی از قریه کوار؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۶۸۴]

۵۶۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۳۰/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل شیرازی، تا: سه‌شنبه ۱۲ ذیحجه۱۲۵۰ق؛ جلد: میشن سیاه، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۷×۲۹/۵سم [ف: ۶-۱۹۳]

۵۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۳

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن مهدی اصطهباناتی، تا: ۱۲۵۲ق؛ محشی با امضای عهد؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۶سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۵-۱۲۴]

۵۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی مثل هذا العقد سوالات واجیب عنها باجوبة لیس هیهنا محلها لایجوز ترویج.

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۵۷۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز و انجام: برابر

شامل هر دو فن؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر ابن مهدی، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵ سم [ف: ۲-۱۳۵]

۵۷۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۵

دوره کامل؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن آقا محمد خراسانی، تا: جمعه ۲۸جمادی الاول۱۲۵۳ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه ره» و «هادی» و «س»؛ تملک: ابوالبقا؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۶۱۲]

۵۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۹۰

خط: نسخ، کا: ابوتراب بن علی اکبر بیدی موسوی لاری، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده ابوتراب الموسوی»، «محمد رحیم»؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۳۰۰]

۵۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۰۸-۵۵/۷۸

آغاز:برابر

قن عبادات وسیاسات (از اول تا آخر)؛ خط: نسخ، کا: خدا داد بن خدا بخش کواری، تا: رجب۱۲۵۳ق، جا: شیراز؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۸]

۵۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رجب علی بن مشهدی صفر شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ شعبان۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۵۷۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۶-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد یکم؛ خط: نسخ پخته، کا: ابن کربلایی مهدی ملقب به آقایی محمد باقر خراسانی مشهدی، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۲۴۷ص، ۲۵سطر (۱۴×۱۸/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

۵۷۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۴۳

خط: نسخ، کا: محمد بن علی اصغر قائنی بیرجندی خراسانی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ رجب۱۲۵۹ق؛ ۱۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: -۴۲]

۵۷۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۷۳

دوره؛ بی کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۷]

۵۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۰۰

آغاز:او لحم خنزیر فانه رجس او فسقا اهل لغیر الله مفتاح حل الازواج الثمانیه من ضروریات الدین کحرمة الخنزیر؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن صفر علی الواعظ مشتهر به شهر فسایی، تا: ۱۲۶۰ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۷سم [رایانه]

۵۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد به دستور ملا نصرالله، تا: جمادی الثانی۱۲۶۱ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: سید عبدالباقی آیةاللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۱-۱۳۹۰]

۵۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۳۷

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد رضا، تا: یک‌شنبه۱۶ رمضان۱۲۶۳ق؛ محشی؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹/۸×۲۸/۸سم [ف: ۲۱-۱۴۱۲]

۵۸۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۸-عکسی

آغازو انجام: برابر

خط: تحریری شکسته، کا: ابن محمد علی بن عبدالله کرمانی عبدالوهاب عبدالکریم، تا: ۱۵ شوال۱۲۶۳ق؛ ۵۴۱ص، ۱۸سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

۵۸۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۸/۳

خط: نسخ، کا: عبد الکریم بن علی نقی، تا: سلخ رمضان ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ (۶پ-۲۳۱پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۱۲۲]

۵۸۵. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۲۰

بی کا، تا: ۱۲۶۳ق [نشریه: ۵-۲۸۹]

۵۸۶. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۴۱

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان۱۲۶۴ق؛ ۲۲۳گ، ۲۲سطر [ف: -۴۷]

۵۸۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد لاری، تا: ۱۲۶۴ق، جا: شیراز مدرسه خان؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۵۹گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱ سم [ف: ۲-۱۳۴]

۵۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۶شعبان۱۲۶۴ق؛ واقف: مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰؛ ۱۷۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۱۴۰۹]

۵۸۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۴۱/۱

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد باقر آرانی، تا: ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ ۵۸گ (۱پ-۵۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۶]

۵۹۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۵۴

از ابتداء کتاب اطعمه و اشربه تا آخر ارث؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین [بن] حاج عبد الله، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۱۹۷گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۵۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۰۸-۳۸/۱۲۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

مطاعم تا میراث؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن شیخ عبدالمجید شالی، تا: رجب۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۵۹]

۵۹۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن مهدی شاه محمد سلطان آبادی کزازی، تا: ۲۲ ربیع الثانی۱۲۶۸ق؛ ۲۳۱ص (۱-۲۳۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۰۶]

۵۹۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۵۰

خط: نسخ، کا: سید احمد بن میر محمد علی کزازیساکن قریه کرهرود درمدرسه ماهان کرمان، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۵۵]

۵۹۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۸

آغاز و انجام: برابر

هر دو جلد؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب ابن محمد موسوی جهرمی، تا: ۱۲۷۰ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۳سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰ سم [ف: ۲-۱۳۵]

۵۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۶۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: عباس بن عبدالله موسوی، تا: ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۸گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۷۷]

۵۹۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۰

فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، کا: جیلانی، عبدالعظیم بن محمد طاهر، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: -۶۶۷]

۵۹۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۲ق؛ محشی از شرح مفاتیح آقا هادی؛ واقف: شیخ جعفر طهرانی، ۱۲۷۲ [چند نسخه- ف: -۳۴۰]

۵۹۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۰

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ واقف: کربلایی آقاسی بیگ بن حسنعلی آقبلاغی، صفر ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۲۴سطر [ف: ۱-۲۶۰]

۵۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن ابوطالب طباطبایی، تا: ۱۱ ذیقعده۱۲۷۶ق؛ محشی؛ ۱۴۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۱۹]

۶۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب موسوی، تا: یک‌شنبه۱۰ صفر۱۲۷۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۶۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۱] و [ف: ۲۱-۱۴۰۷]

۶۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۴

آغاز: و العدالة و طهارة المولد و الذکور و الفقه عن بصیرة؛ **انجام:**برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ شعبان ۱۲۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ، اندازه: ۱۹/۳×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۳۹۵]

۶۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۶۴

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ محرم۱۲۸۲ق؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری، شهریور ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۱۴]

۶۰۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۶فیاض

جلد دوم، از معاملات تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمدتقی، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۳۱]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۱۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۰]

۶۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۹۸-۱۱/۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

تاپایان فن العباداتوالسیاسات؛ خط: ثلث، کا: محمدتقی خوئی، تا: شنبه ۵ربیع الاول۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۱۶-۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۶۰۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۱۵

نیمه اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الثانی۱۲۹۲ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه عبده محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۵-۱۲۱]

۶۰۶. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۶

خط: نسخ، کا: محمد تقی مشهدی، تا: ۱۲۹۳ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵-۶۰۸]

۶۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵۷

آغاز و انجام: برابر

ج۱-۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: نجفی جعفر، تا: ۱۲۹۶ق، جا: کرمان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۸سم [ف: ۲۱-۱۳۹۹]

۶۰۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۸۸

خط: نستعلیق، کا: سید میرزا شیرازی، تا: ۱۲۹۷ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۶۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۴۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۳۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۴]

۶۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: ملا عبدالکریم بن ملا مهدی جزی (گزی) اصفهانی، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۹گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۳۴-۴۱۷]

۶۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

ج۱؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد علی، تا: ۱۳۲۰ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۰۲]

۶۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۸۱

آغا و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: موسوی قاینی، حسن، تا: ۱۳۳۲ق [رایانه]

۶۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ ذیقعده۱۳۹۹ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: گالینگور، ۱۹۷گ، ۱۹سطر، اندازه:

۱۲/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۵] و [ف: ۲۱-۱۴۱۷]

۶۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۷۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۵] و [ف: ۲۱- ۱۴۱۰]

۶۱۵. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۲۱/۱

آغاز: جعفر محمد بن محمد بن النعمان و الشیخ لتلمیذه ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی و الشیخین ...

فن عبادات و سیاسات - عادات و معاملات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۷ شعبان ؟؛ مصحح، محشی به نقل از: کنزالعرفان، وافی و بعضی با رمز «۱۲» و «ص»؛ مهر: «یا ابا عبدالله الحسین» (چهارگوش)، «وقف مدرسه حاج محمد ابراهیم - اراک»؛ جلد: گالینگور، ۲۲۰گ (ر-۲۲۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [دو کتابخانه اراک: -۳۸]

۶۱۶. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۲۱/۲

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**من ابیه و اخوته و جدده و عمومه و ابنائهم و ان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ سه‌شنبه ۷ شعبان؟؛ ۲۳۹گ (۲۲۲پ-۴۶۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [دو کتابخانه اراک: -۳۸]

۶۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۲۸

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۶۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**کما فی النص و هو معنا شرعا

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۶۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: سعید، محمد بن محمد شریف، بی‌تا [رایانه]

۶۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۴۷

آغاز:الحفظ علیه فلواخل بذلک فمن وف بل بحب الرد ولوالی الحاکم مع؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۶۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۶۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۱۱

آغاز:المطلب السابع فی وجوب تقلید الاعلم؛ **انجام:**قتلوا العبد و کانت قیمته

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۶۲۴. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: علم الهدی، بی‌تا؛ با یادداشت‌های علم الهدی و خط او [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۶۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳۳

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

۶۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۹۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۶۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹۳۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۶۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۲۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۶۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۶۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

۶۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۰۲

جلد اول که به علت افتادگی از انجام تا اوایل باب دوم از کتاب مفاتیح الحسبه و الحدود را دربر دارد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۷۵گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۶×۲۰/۵سم [رایانه]

۶۳۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:بدون شماره

ازاول کتاب تا آخر فن العبادات و السیاسات؛ کا: محمد رضا بن محمد الکاء قراجه داغی، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۸]

۶۳۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

فن العادات و المعاملات تا آخر کتاب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از کرمانشاهی [تراثنا: س۲ش۴-۶۶]

۶۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی [د.ث. مجلس]

۶۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۷۱

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی [د.ث. مجلس]

۶۳۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۲۸

جلد اول؛ خط: نسخ خوانا، کا: ملا علی خوئی، بی‌تا، جا: مراغه؛ در آخر می‌نویسد: «و یتلوه فن العادات و المعاملات» [ف: -۶۵]

۶۳۶. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۰۱

جلد دوم؛ خط: نسخ خوب و ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[ف: -۶۶]

۶۳۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۵۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**لایجب الامساک عن النوم للجنب بعد نومته الاولی مع ظن الانتباه ... ولا عن عن ابتلاع النخامة صدریة کانت او دماغیة وان کانت فی فضاء الفم للاصل والموثق خلافا للشهیدین

از ابتدا تا اواسط کتاب الصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد ۱۳۲۲» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۶۳۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۸۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۳۴۰]
۶۳۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۹]
۶۴۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶-ر/۵۹۹
آغاز:بسمله. فی الرهن و فیه مقدمة و فصول - المقدمة ففیه بحثان؛ **انجام:**الطریق المسلوک ان ضیق الطریق و ضربالمارة اجماعا لقوله علی لا ضرر و لا ضر اوران کان متسعا لا یضر بالمارة و ضعه و الاولی المنع.
جزء فن دوم (فن عادات و معاملات)، شامل کتب: رهن، مفلس، حجة، ضمان، وکاله، اقرار، صلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۷سطر (۱۴/۵×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰ سم [ف: ۲-۱۹۰]
۶۴۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۹سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۶۲]
۶۴۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۹۶۴
آغاز و انجام: برابر
به چند خط است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۳۴گ، اندازه: ۲۱×۳۱ سم [ف: ۲-۱۳۷]
۶۴۳. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۵۶
انجام:و کذا إذا اجتمع الأخت للأب مع الأخت للام اختص الأول بالرد عند الصدوق و جماعة ... .
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: -۱۵۳]
۶۴۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۱
تا ارث؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۲۳۷]
۶۴۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۳۷
دوره؛ بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه پسر فیض نوشته شده و صورت خط او در برگ اول هست، با سرلوح، مجدول، محشی؛ قطع: وزیری [ف: -۲۳۷]
۶۴۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۸۴
شامل فن العبادات و السیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد علی سرخه‌ای، ۱۳۰۷؛ جلد: چرم ، ۱۶۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۱۸۴]
۶۴۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۸۵/۶
کتاب القضاء و الشهادات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۷گ (۱۴۳ر-۲۲۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۸۱]
۶۴۸. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۸
آغاز: ... ساتراً لعیوبه حتی یحرم المسلمین تفتیش ما وراء ذلک من عثراته و عیوبه و یجب علیهم تزکیته
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۳۷۹گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۳۱]
۶۴۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**مفتاح الحقوق الواحیة المالیة تخرج من الاصل وکذا الوصایا المتبرعة ان وقعت باذن الورثة او اجازوا بعدها ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج ، ۱۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: -۱۴۵]
۶۵۰. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴۹/۲
آغاز: الباب الاول فی الحیوان القول فیما یحل و یحرم منه قال الله تعالی قل لا اجد مفتاح یحل من الوحشیه؛ **انجام:** مفتاح الا اعتقت الامه کان لها الخیار ... بین المسلمین او حرکا.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۰ص (۱۹-۹۸)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۵/۵) [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۱۷]
۶۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۹
آغاز:بسمله، کتاب المکاسب و فیه مناهج؛ **انجام:**و لا فرق فیهم بین الفقراء
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [الفبائی: -۵۳۹]
۶۵۲. مشهد؛ مدرسه عباسقلی خان؛ شماره نسخه:۲۵
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۶۷]
۶۵۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۷۱]
۶۵۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۹۱
جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]
۶۵۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۸۹]
۶۵۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۶
جلد ۱، فن عبادات و سیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]
۶۵۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۵
جلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]
۶۵۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۹۹
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: سید حسین بن میر جعفر، بی‌تا [ف: -۸۸]
۶۵۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۹۵
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن زین العابدین بن شیخ علی بن شیخ مفید مشهدی، بی‌تا [ف: -۸۹]
۶۶۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۳۰
جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: -۸۹]
۶۶۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۱۸
جلد دوم؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۸]
۶۶۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۱۹
جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۸]

۶۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۳۰
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۱سطر [ف: ۱-۲۶۱]

۶۶۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۰
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای هادی، زین الدین ومنه؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۹سطر [ف: ۱-۲۶۰]

۶۶۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۰۵
نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مهر: شبر الموسوی «الواثق بالله الغنی عبده شبر الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۶۰]

۶۶۶. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۳۳
قطعه ای از کتاب؛ خط: نسخ خوب، کا: احمد بن محمد بن مرتضی ملقب به روح و مکنی به ابوالحسن، تا: از عصر مؤلف؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ؛ جلد: گالینگور، ۱۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: -۴۱]

۶۶۷. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۹۷
نیمه اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۹۱]

۶۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱/۱۵۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**وهی الخریطة التی تجمع الدماغ وتسمی بالماصر مه ثلث الدیة وقیل ثلاث وثلاثون بعیراً بخلاف الثلث والنصوص فیها مختلفة وتنزیل
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۰۵گ، ۱۶-۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۶۰]

۶۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۰۱-۳۶/۱۰۱
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**جکل ما یحکم العقل بجوازه ولامعارض له من الشرع فهو مباح ...
مطاعم تاحیل الشرعیه؛ خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۰]

۶۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴-۴/۹۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱
فن العبادات والسیاسات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۵-۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۵۷]

۶۷۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۰/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**وفی الصحیح عن حرمین اصابوا فراخ انعام فذبحوها واکلوها فقال علیهم مکان کل فراخ اصابوه واکلوه بدنة ولیس فیه ذکر القیمة ولاتعدد الفداء ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ]

۶۷۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۰/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ]

۶۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضاء عهد ره؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۳۰]

۶۷۴. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۶۲
آغاز: ... مفتاح النفاس دم الولادة وانما یکون معها او بعدها ولیس لاقلة حد فی الشرع واکثره لذات العادة عادتها علی الاصح للصاح المستفیضة وتستظهر بیومین کما فی ... ؛ **انجام:**الباب الثالث فی تفصیل السهام و کیفیة الاقتسام قال الله عزوجل یوصیکم الله فی اولادکم الایة وقال ان امرء هلک ح المفروض ستته الثلثان وهو فرض البنتین.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۲۸ و۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ]

۶۷۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۳
آغاز:حاکماً فاذا حکم بحکمنا فلم یقبل منه فانما استخف بحکم الله وعلینا رد والراد علینا الراد علی الله وهو علی حد الشرک بالله عزوجل فمن کان منا من اهل الخیر والبر؛ **انجام:**ولامن لیس بمحرم کما فی الخبر وان یوضع دون القبر هنیئة ثم یدفن للصحیح [...] وان یسل من قبل رجلیه ویکشف عن خده الایمن.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۴]

۶۷۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۷۰
آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**ام القبول کاشف عن حصوله بالموت اقوال والاکثر علی الاخیر وفی اشتراط القبض
جلد دوم (فن العادات والمعاملات)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از ابراهیم؛ جلد: ساغری، ۱۶۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اوراق عتیق: ۱-۱۰۴]

۶۷۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۳۰۹گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۶۷۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۸
آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی با امضای «منه» و«عهد الله» که احتمالاً علم الهدی فرزند مؤلف می‌باشد، صورت خط مؤلف برای علم الهدی که کتاب را حین تدریس اصلاح کرده و برخی ازآنها مورد قبول پدرش قرار گرفته است؛ مهر: «یا محمد ادرکنی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۲]

۶۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و للمملوک علی مولاه للاجماع فی الجمیع وللصحاح المستفیضة فی الاول والصحیح فی الثانی وکذا بقیة المؤمن من الماء والسدر والکافور عی اشکال فیهما ولو فقد عن شیء فی ذلک سقط وجوبه ولایجب علی المسلمین بدله اجماعا ... جواز تجهیزه حینئذٍ من الزکاة وفاقاً

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۰۸گ، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۴]

۶۸۰. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**قد مضی ان ذکر المهر لیس شرطا فی العقد الدائم فلو تزوجها و لم یذکرا مهرا او شرط ان لا مهر علیه فی الحال او مطلقا صح بلا خلاف

فن عبادات و فن عادات و معاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: آقای ضیاء الدین دانشوری؛ جلد: مقوا، ۱۶۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ]

۶۸۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۲۶

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد بن محمد رضا بن ملا محمد ملقب به نمازی خویی با مهر «اللهم صل علی محمد و آل محمد» (بیضوی)؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۱۴]

۶۸۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۷۵

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۱۳۹]

۶۸۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۴۵/۵

آغاز:برابر

از آغاز تا نماز جمعه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۶گ (۴۱-۴۶)، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۵]

۶۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۱]

۶۸۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۸

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۶۵]

۶۸۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۸۹

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۲۶۵]

۶۸۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۷۹

جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۵]

۶۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۷۷

آغاز:فی هذا بشی مبین فهو فی ریب من امره و عوج و فی صدره من ذلک هرج ان لایقبل منه صلاة و لازکاة و لاصیام و لاحج؛ **انجام:**فان کان قبل الهلال بان یکون قبل غروب شمس لیلة الفطر و لو بلحظة وجب علیه بالنص و لاجماع

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۷۶گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۴-۴۱]

۶۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲ معزی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قیل بل یجوزه مطلقا ما لم یکن ظلما لان العدول عن الحقیقة شایع ... و هو الاقوی بشرط قصرها علی وجه المصلحة ختام و اتمام ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ تملک: محمد باقر بن عبدالباقی حسینی دزفولی که از زوجه آقا قاسم بن آقا کلبعلی به بیست محمدیه در تاریخ ۱۱۶۵ خریده؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۳ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۳۹-۲۳۰]

۶۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۱/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**الیه یدل علی ذلک ما فی الروایة الاخری ان کل غسل ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۴۱ص(۴۲۶-۴۶۶)، ۱۷و ۲۰ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۴۵-۱۲۰]

۶۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی بامضای مهدی بحدس قوی از بحرالعلوم طباطبائی؛ اجازه به خط و مهر آقا باقر بهبهانی برای شیخ علی بن شیخ محمد؛ جلد: تیماج، ۵۷۴ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۴-۹۴]

۶۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ واقف: میرزا ابوالحسن باقی زاده، ۱۰ دی ۱۳۱۲؛ جلد: مقوا، ۲۲۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۲]

۶۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن استاد حسن، بی‌تا، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضلیة؛ محشی، مقابله شده؛ واقف: سید عبدالعلی بن حاج سید امین شهرضایی، اردیبهشت ۱۳۱۴؛ جلد: میشن، ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۴]

۶۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۴۴]

۶۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۴۹

آغاز: کلوا و اشربوا؛ **انجام:**بحذف حرفی العطف

فن دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: مهدی قدوسی، اسفند ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۵]

۶۹۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

از آغاز تا پایان فن العبادات و السیاسات؛ خط: نسخ، کا: حسین فرزند مسلم موسوی، بی‌تا، جا: مزرعه «شاه کوچک» از مزارع سمیران سفلی؛ مصحح، محشی با نشان «ره»، «شیخ جعفر»، «ع ک»، «بهاءالدین» و ...؛ جلد: مشمعی، ۸۲گ، ۲۵سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۳۰-۲۴۹]

۶۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۹۹

نیمه اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان«عهد» (علم الهدی فرزند فیض)؛ مهر: «محمود بن علی نقی الحسنی الحسینی الطباطبائی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۳گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۲-۱۶۷]

۶۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۳۶

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:**جاز بشرط ان یودی ما یخرجه عن الکذب و کذا لوخشی الحبس بدین یدعی علیه فانکره ...

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: روغنی مذهب، ۲۳۵گ، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۹۸]

۶۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۲۲

آغاز:ممن فاز بالدین و من لایعرف الهر من البر و همالذین یاتون البیوت من ظهورها فیدخل فیه من غیر معرفه؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲۲۲گ، ۱۶سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۸-۲۸۷]

۷۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای شرح هادی؛ تملک: سید محمد طباطبائی قمی از طایفه میر سراج؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵-۲۲۸]

۷۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر جلد ۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با استفاده از کتبی همچون وافی، معتصم، مدارک، شرح لمعه و با امضای «ق» و «ع-ل» و «هادی» و «منه عفی عنه» و «منه دام فیضه»؛ تملک: فتح الله قزوینی با مهر «فتح الله»؛ ۱۸۲گ، ۱۵-۲۰ سطر و غالباً ۱۹ سطر (۷×۱۳/۵ و ۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲-۲۰۹]

۷۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۰

آغاز:برابر جلد ۲؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامعلی بن مقصود علی دیلمانی، بی‌تا؛ محشی‌با امضاهای محمد لاهیجی، ۱۲، ج، شع و غیره؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۹گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۲۲]

۷۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۳۹/۱-۵۶/۸۹

آغاز:و فی روایة عن رجل مات و خلف امراة و بنین و بنات و خلف لهم غلاما اوقفه علیهم

از «القول فی السکنی و العمری و الرقبی» تا اول «کیفیة تحریر المکاتب و جملة احکامه» (وصایا و عتق)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۸گ (۱-۸)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۱]

۷۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۶۸-۶۰/۸

آغاز:یصح النیابة فیه بان لا یتعلق غرض بایقاعه منه مباشرة اما شرعا او عقلا کاکثر العبادات

از کتاب الوکالة تا کتاب القضاء و الشهادات از «مفتاح اطلاق الوکالة یقتضی الابتیاع بثمن المثل» تا «مفتاح انهاء حکم الحاکم الی الآخر ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۲]

۷۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۷۵-۳۹/۲۵۵

آغاز:الحج ثم الصیام وقد مربیان الاربع وما یتبعها ... مفتاح من الفرائض العینیة رد السلام اذا خص به ولو کان المخاطب؛ **انجام:**الذکر والانثی وقیل بل هو علی حسب المیراث وقیل بل یختص بالذکر و لوا جتمع العمودان فمع وحدة الدرجة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۶۲]

۷۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۵۲/۲-۳۹/۳۲

آغاز:للاصل والصحیح خلافاً للخلاف فی الطمانینتین وهو شاذ وحکمهما مع السهو هو حکمها مع الشک ... مفتاح یستحب فیه ما تضمنه الصحیح من فعل الصادق؛ **انجام:**مفتاح لایجوز تقدیم السعی عن طواف الزیارة ولا تاخیره عن طواف النساء کما مر ولا.

صلاة تا حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۴۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۸-۴۴۶۲]

۷۰۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۲

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی منقول از وافی و معتصم و هادی و غیره؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۱۰گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۱]

● مفاتیح الشرایع (منتخب) / فقه / عربی

mafātīḥ-uš šarāyi‘ (mn.)

وابسته به: مفاتیح الشرایع فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

منتخبی است فشرده از مفاتیح الشرایع فیض کاشانی از اول تا آخر. دراین منتخب نظرات فیض به صورت فتوایی استخراج وتحریر شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۴۷/۷-۲۱/۶۷

آغاز:قاعدة حصروا الفقه فی اربع اقسام عبادات وعقود وایقاعات واحکام ودلیل الحصر ان المبحوث عنه اما یتعلق بالامور الاخرویة وهو العبادات او الدنیویة وهی اما یفتقر؛ **انجام:**وفی روایة عشر دیة

امه اما المملوک ... نصف عشر قیمتها ان القته میتا وعشر قیمتها ان القته حیاً للخبر ودیة الاعضاء والجراحات.
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۳۷گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۰۲]

←مفاتیح الشفاء ← مفتاح الشفاء

● **مفاتیح الشفاء** / طب / عربی

mafātīḥ-uš šifā'

طبیب مازندرانی، محمد حسن بن ابوذر، ق۱۳ قمری

tabīb-e māzandarānī, mohammad hasan ebn-e abūzar(- 19c)

تاریخ تألیف: دهه دوم شوال ۱۲۰۱ق

رساله مبسوطی است در بیان امراض و تداوی آنها، ابتدا وصایای اطباء مشهور را درباره طب و خصایص طبیب ذکر کرده بعداً شروع به تشریح امراض و علاج آنها می‌کند، و از بالاترین عضو بدن سر، شروع و امراض متعلقه به آن ازقبیل صداع، مالیخولیاو ... را بیان درمان هریک شرح داده و بعداً به عضو پائین‌تر، چشم، گوش، دهان و زبان و ... و هکذا تا اعضای پائین بدن را توضیح و گزارش کرده است. ترتیب کتاب فاقد باب‌بندی و فصل‌بندی می‌باشد.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴

آغاز:الحمدلله الذی بیده شفاء کل معلول و معیوب و عنده علم الداء و الدماء؛ **انجام:**و قد جرب الشراب الممزوج بالمآء مناصفة و کان ذلک عجیبا.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۱ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده حسن بن ابوذر» (بیضی)؛ واقف: مؤلف، ۳۰۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: -۱۳۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۹۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۱۴]

←مفاتیح صنعت ← مفاتیح الصنعة

● **مفاتیح الصنعة = المفاتیح العشرة = کتاب العشرة = تفسیر التدابیر العشرة** / کیمیا / عربی

mafātīḥ-uṣṣan'a = al-mafātīḥ-ul 'ašara = k.-ul 'ašara = tafsīr-ut tadābīr-il 'ašara

زسیموس حکیم، ق۴ میلادی

zosīmūs-e hakīm(- 4c)

کتابی است درباره ده مقاله (منسوب به) دموکریتوس (ذومقراطیس) که در آن در طی ده رساله به بحث درباره تدابیر ده‌گانه‌ای که دموکریتوس در کتب خود وضع کرده است می‌پردازد، از این رو این کتاب به «المفاتیح العشرة» یا «کتاب العشرة» نیز معروف است. ابن ندیم کتابی با عنوان «المفاتیح فی الصنعة» را به زسیموس نسبت می‌دهد که مجموعه‌ای متشکل از مقالات و رسائل مختلف است که به صورت رسالة (مقالة) اول، ثانی، ثالث و ... ترتیب یافته و به هفتاد رساله می‌رسد و لذا به سبعین رسائل نیز معروف است. مشخص نیست که آیا کتاب حاضر بخشی از همان سبعین رسائل است یا اساساً با آن متفاوت است. همچنین زسیموس مجموعه‌ای از رسالات خطاب به خواهر خود اثاسیا (اوتاسیه) نگاشته است که دست‌کم هفت رساله می‌باشد. در فهرست ملک (ج۵، ص ۳۳۳) نسخه‌ای با عنوان «المفاتیح العشرة الی اوتاسیه» تنها با ذکر نام معرفی می‌شود و این اندیشه را تقویت می‌کند که آنچه به عنوان رسائل زسیموس به اثاسیا (اوتاسیه) موجود است بخش‌هایی از همین کتاب مفاتیح الصنعة است.
[سزگین ۴: ۷۵؛ ابن ندیم، الفهرست، مقاله دهم]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۱۲

آغاز:الرسالة الخامسة من المفاتیح العشرة الی اوتاسیه. انه ینبغی لی ان ابدا بقول ذومقراط قال دبروا الاندروداموس بالتراب القوی؛ **انجام:**من تلقا نفسه فان الرماد نفس الما و الجسد سیه الی السواد فانه یسود فی العمل الثانی و الله اعلم.
از ابتدای رساله پنجم تا انتهای رساله دهم. تذکر: در فهرست بدون مؤلف و با نام «المفاتیح العشرة الی اوتاسیه» آمده است و نام مؤلف به استناد سزگین (۴: ۷۵) و نیز رجوع به نسخه تعیین شد؛
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵-۳۳۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۰۷/۱۲

آغاز:کتاب فی تفسیر تدابیر العشرة ... و خاتم ما استنبط من العلوم من اسبابها و اقسم لها بالله العظیم المهاب انه ما الیس منها شیئا.
رساله اول: انا مخبرک یا سیدة نسائها مع ذلک عن الحکماء انهم لم یزیدوا فی القول.
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۹۱؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، تا: ۱۳۴۲ق؛ ۱۳۲ص (۱۶۲-۲۹۳) [عکسی ف: ۶-۱۸]

● **مفاتیح الصنعة = مفاتیح صنعت = کیمیا (رساله در)** / کیمیا / فارسی

mafātīh-os san'a = mafātīh-e san'at = kīmīyā (r. dar)

زسیموس حکیم، ق۴ میلادی

zosīmūs-e hakīm(- 4c)

متن منسوب به زسیموس، در تفسیر کلمات ده‌گانه در تدبیرهای دهگانه که ذومقراطیس برای هر تدبیر رساله‌ای ویژه نگاشته و نام آنها را مفاتیح صنعت نهاده بود [دیباچه]. سپس بندی دیگر در تدبیر اجساد به نقل از همو. (احمد منزوی)

آغاز:بسمله، حمدله، صلات. اما بعد، این کتاب ریسموس نهاده است، در تفسیر کلمات دهگانه که ذومقراط وضع کرده ...
[سزگین ۴: ۷۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۷/۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**که در او اجماد زیبق کرده اند. و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ ۸گ (۹۱پ-۹۵پ و ۹۸پ-۱۰۰پ) [ف: ۱-۲۰۹]

● **مفاتیح العروض** / عروض و قافیه / عربی
mafātīḥ-ul 'arūḍ
یزدی حائری، محمدباقر بن مرتضی،۱۲۳۹-۱۲۹۸قمری
yazdī hā'erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)
قواعد علم عروض و بیان بحور آن را با اختصار در چند «مفتاح» بیان کرده است و چون آغاز و انجام نسخه افتاده است دقیقاً نام رساله و این‌که در چند مفتاح می‌باشد به دست نیامد. عناوین مفاتیح چنین است:مفتاح ۱. ...؛ مفتاح ۲. حد العروض و بیان اشتقاقه و حد الوزن؛ ۳. شرح الحروف و الحرکات؛ ۴. بیان أجزاء الشعر؛ ۵. حد التقطیع و بیان الارکان المؤلفة من الاجزاء؛ ۶. بیان البحور الحاصلة فی ترکیب الارکان الاصلیة؛ ۷. بیان فلك البحور و ثبت الدوائر؛ ۸. بیان الازاحیف المستعملة بین العرب و العجم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۳
آغاز:الترتیل الذی ما سمعنا و شعرنا به منك قبل یومنا هذا قال أنا أیضاً ماشعرت به؛ **انجام:**و أما القصم فهو الکسر و اجتماع الغضب و الغضب فی مفاعلتن فیبدل مفاعلتن ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹۵ر-۱۰۰پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم
[ف: ۱۱-۹۵]

←المفاتیح العشرة > مفاتیح الصنعة

● **مفاتیح العلوم** / گوناگون / عربی
mafātīḥ-ul 'ulūm
خوارزمی، محمد بن احمد،- ۳۸۷ قمری
xārazmī, mohammad ebn-e ahmad(- 998)
بروکلمان (۳۲۴/۱ و ذیل ۴۳۴/۱) از نسخه ۲۰۴۷ جارالله یاد نموده است.
چاپ: فان ولوتن آن را از روی سه نسخه موزه بریتانیا و یک نسخه برلین و یک نسخه لیدن در لیدن در ۱۸۹۵ چاپ کرده است.
[دیباچه منطق ابن مقفع ۳۳؛ سزگین ۳۸۴/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۶-ف
نسخه اصل: محمد حفید افندی ش ۳۲۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۶۸۲ق؛ ۸۰گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۳۸۵]
۲. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۴۸
نسخه اصل: پنج نسخه ترکیه: ۳۷۵۸ لاله لی، ۳۶۶۷ نور عثمانی، ۷۹۱ حالت افندی، ۲۹۱۱ اسعد افندی، ۳۱۴ قره چلبی؛ بی‌کا، بی‌تا [فهرستواره مینوی: -۱۷۷]
تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه:ف۴۸
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۹]
۳. تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۴۹
از روی چاپ فان ولوتن (ع ۴۴ و ۴۵)؛ بی‌کا، بی‌تا [فهرستواره مینوی: -۱۷۸]
تهران؛ بنیاد فرهنگ ایران؛ شماره نسخه:ف۴۹
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۹۹]
۴. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۸۱بخش۳
عکس چاپ گیب در ۱۸۹۵؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۱۳۶]

● **مفاتیح العیون** / کلام و اعتقادات / فارسی
mafātīh-ol 'oyūn
چاپ: این رساله بوسیله آقای دکتر صادق کیا در ایران کوده شماره ۱۳ (ص ۷۳ به بعد) به چاپ رسیده

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۵۱
آغاز:سؤال تا مهدی کدام باشد، جواب بلی أن بربی علی صراط مستقیم و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم؛ **انجام:**فافهم و کن من المعقودتین (...) الیوم لاریب فیه و ارجعوا الی من لا ملجأ لکم الا الیه ان کنتم تعلمون.
تذکر: در مختصر مجلس این کتاب با نام در مفاتیح عیوب و از محمود پسیخانی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، کا: الکاتب الامین، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۰۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۳/۱-۹۴]

←مفاتیح الغیب > مفاتیح العیون
←مفاتیح الغیب > مفاتیح الغیوب
←مفاتیح الغیب > مفاتیح غیوب
←مفاتیح الغیب > مفتاح الغیب فی الاستخارة
←مفاتیح الغیب > مکاتیب

● **مفاتیح الغیب** / عرفان و تصوف / عربی
mafātīḥ-ul ġayb

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری
ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

رساله‌ای کوتاه که در بیان معانی مفاتیحغیب ومراتب کشف ومعرفت غیبیات واین‌که چگونه می‌شود آنها را دریافت، نگاشته شده است.مؤلف هر چند صریحاً نام برده نشده، گویا ـ به‌گواهی سبک نگارش و به کار داشتن اصطلاحات خاص ـ تألیف محیی الدین عربی است و موضوع آن بیان برخی اسرار مربوط به توحید و تصوف و سلوک و دارای خطبه‌ای بسیار مفصل است. (عبدالحسین حائری)

آغاز:الحمد لله المتفرد بعلم المفاتح الاول المنعوت بها سبحانه من کونه متکلما فی ازل الازال

انجام:فلا تطلب من الغیوب الا ما دللتک علیه و لا من المفاتیح الا ما اوضحته لک فانهج و علی قصد السبیل و النختم بالصلوة علی محمد و آله.

چاپ: در خردنامه صدرا، شماره ۱۱ (۱۳۷۷)، صص ۸۵-۸۰، به تحقیق سعید رحیمیان

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۶/۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لامن المفاتیح الاما اوضحته لک فانهج علی هذا المنهج و علی الله قصد السبیل قال منش هذا رضی الله عنه انتهی بعض ما یعطیه هذا المنزل بحکم الایجاز و الکتم و الحمد لله ... و صحبه بعده.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۶۱-۱۶۹)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹-۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۳/۳۰

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، تا: ۱۰۸۴-۱۱۰۷ق، جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۱پ-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۴۵]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۰۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدحسن بن محمد کاظم، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

● **مفاتیح الغیب = مفتاح الغیب** / عرفان و تصوف / عربی
mafātīḥ-ul ġayb = miftāḥ-ul ġayb

صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷ - ۶۷۳ قمری
sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1211 - 1275)

بحث در حق‌شناسی و خودشناسی و بعضی از صفات و اسماء الهی و شناخت حقایق اشیاء و وجود موجودات و چگونگی تهذیب نفس و تخلیه از غیر معرفة الله تعالی، بر اساس یافته‌های اهل کشف و شهود نه بر پایه گفته‌های اهل استدلال و علوم ظاهری.

آغاز:بسمله وصلی الله علی الصفوة من عباده کافة وعلی سیدنا محمد وآله وصحبه خاصة اللهم احمد نفسک عمن أمرته ان یتخذک وکیلا حمداً عائداً منک الیک متحداً بک لا منقسماً و لا مفصولاً... وبعد فان العلوم منها امهات اصلیة وفروع تفصیلیه وتشترک فی أن لکل واحد منها موضوعا و مبادی و مسائل ...

انجام:و خاصة علی امامنا و مفتاح قفل نشأتنا و رحمة الله و برکاته

[چلبی ۴۸۴/۲؛ کشف الظنون ۱۷۶۸/۲؛ بروکلمان ۴۵۰/۱]

شرح و حواشی:

۱- مصباح الانس بین المعقول و المشهود فی مفتاح غیب الجمع و الوجود؛ فناری، محمد بن حمزه (۷۵۱-۸۳۴)
۲- حاشیة المفتاح؛ حاج محمد حسن (-۱۳)
۳- حاشیة المفتاح؛ محمد باقر
۴- ملخص مفتاح الغیب؛ قاضی، محمد
۵- اسرار الشهود فی شرح مفتاح الغیب
۶- شرح مفاتیح الغیب

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۹/۱

آغاز:و حققنا و سایر الاخوان بهذا الحال السنی و المقام العلی آمین. هذا سر فتح علی مجملا فی ضاب الترکان سنه ثلاثین و ستمائه و عرفت منه یومئذ؛ **انجام:**فقد المعت لک العلم المکنون فاشکر ربک حیث لم یکن بالغیب علیک بضنتین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «محمد اسماعیل بن محمد خلیل» (خشتی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد کاظم»، «الکاظمین الغیظ» (خشتی)؛ تملک: رضا موسوی زنجانی به سال ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۷پ-۱۷)، ۱۸- ۲۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۳۳۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۳۶۴]

۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۷مجموعه بدون شماره

کا: ابوتراب شیخ اسحاق، تا: جمعه ۹ شوال۱۰۰۶ق؛ مصحح، مقابله شده [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۵۱]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۰۰/۱

آغاز: برابر

نام کتاب و مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۱۰۳۷۰ به دست آمد؛ خط: نسخ، کا: عبدالسلام بن محمد امین بن محمد یوسف گیلانی، تا: ۲۳ جمادی الثانی۱۰۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ (۱-

۳۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۸]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۳۵

آغاز وانجام:برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: ابن من یسمی بهو الباقی بعد فناء الاشیاء علی ید احقر الانفاس الملقب بأواخر حروف مشبهة بالافعال، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ ۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۸۶]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴-۱۱/۱۷۴

آغاز وانجام:برابر

تذکر: گرچه در فهرست نام مؤلف حسینی بن محمد همدانی ذکر شده است ولی باتوجه به نسخه مجلس ش ۱۰۳۷۰ ظاهراً اشتباه است؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: حسین بن محمدحسن همدانی، تا: قرن ۱۳؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوا، ۹۹گ، ۱۴-۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۶۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جواد بن ملا ابوالقاسم نائینی، تا: ۱۲۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۶۱]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۳۷-۱۸/۱۵۷

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۱۰۳۷۰ به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن زین العابدین، تا: ۲۵ربیع الثانی۱۲۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۷۲]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۳۲/۶

آغاز:الحمدلله الذی لم یکن قبل وحدانیته قبل؛ **انجام:**الایمان به و هذا تمام الرسالة و الحمدلله ... و صحبه اجمعین.

بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق، ۱۳گ (۱۴۱پ-۱۵۳ر) [ف: ۵-۶۲۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴۰/۲

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی لم یکن قبل وحدانیته قبل الاو القبل هو، و لم یکن بعد وحدانیته بعد الاو البعد هو کان؛ **انجام:**و یصل الی مقصوده انشاءالله تعالی وفقنا لما یحب و یرضی من القول و الفعل و العلم و العمل و النور و الهدی و یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و صلی الله تعالی علی الهادی المهتدی المنیر ... و الاصحاب (تم بالخیر و السعادة فی الاربعاء عشرین ربیع الثانی ۱۳۰۵)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الثانی۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، مجدول، ۱۰ص (۳۳-۴۲)، ۱۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۵۹]

۱۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۵/۲

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ کا: محمد ابراهیم اصفهانی، تا: ۱۳۰۵ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۰۹/۲

خط: نستعلیق، کا: محمود حسینی ساوجی، تا: ۷ ربیع الاول۱۳۱۵ق، هامش [مختصر ف: -۷۸۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۳/۶عکسی

آغاز:بسمله. الحمد لله الظاهر المظهر للنور باعثمن فی القبور و مجری الماء الزلال من خلال الصخور.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ ۳۸ص (۱۶۸-۲۰۵) [عکسی ف: ۴-۵۰۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۰

آغاز وانجام:بابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «محمد حسن عفی عنه»؛ تملک: علی مدرس؛ جلد: تیماج، ۱۹۸ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۹ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۲۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۴/۳-۹۳]

● **مفاتیح الغیب** = **مفتاح الغیب** / استخاره / فارسی

mafātīḥ-ul ġayb = miftāḥ-ul ġayb

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۱۰۴ق

در فضیلت و آداب استخاره در یک «فاتحه» و هشت «مفتاح» به عدد ابواب بهشت و «خاتمه»: فاتحه در بیان فضیلت استخاره؛ مفتاح ۱. بیان استخاره مطلقه؛ ۲. نوع دوم استخاره؛ ۳. استخاره بجناب مقدس الهی با مشورت با مؤمنان ...؛ ۴. استخاره به قرآن مجید؛ ۵. بیان استخاره با تسبیح؛ ۶. استخاره با رقاع بر طریق مشهور؛ ۷. استخاره با رقاع بر طریق غیرمشهور؛ ۸. استخاره با بنادق؛ خاتمه در بیان بعضی امور نادره.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی لا یعلم خیر عباده سواه ... و بعد مستمد فیوض قدسی ...

انجام:و با توزع بال و تشتت احوال و وفور اشتغال ... نوشته شده و الحمدلله اولا و آخرا.

چاپ: هند، اثنا عشری، ۱۳۰۲ق، به اهتمام: سید عابد علی جلوه؛ایران، ۱۳۰۴ق، سنگی، جیبی، ۹۵ص؛ایران، ۱۳۰۴ق، سنگی، جیبی، ۹۵ص ص

[فیض قدسی ص ۹؛ کشف الحجب ص ۵۳۸؛ کتابشناسی مجلسی ص ۲۹۱؛ الذریعة ۳۰۴/۲۱ و ۴۰۴/۲۱؛ مشار فارسی ۴۸۴۲/۴؛فهرستواره منزوی ۹۲۰/۸؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۲۸۵]

شرح و حواشی:

۱- مفاتیح الغیب (منتخب)؛ موسوی، کرامت حسین (-۱۴)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۴ق؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، اندازه: ۱۲/۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۵۲۳]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۷۶
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: حسین قلی ابن محمد یوسف، تا: دوشنبه ۷ رمضان۱۰۱۵ق؛ مقابله شده؛ مهر: «علی رضا بن محمد باقر الحسینی» (بیضوی)، حاج سید سعید؛ جلد: کالینگور، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۴/۵) [ف: ۲-۷۸۵]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۰/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن، ۳۰گ (۲پ-۳۱ر) [ف: ۵-۳۴۰]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: روغنی، ۵۲گ (۱پ-۵۲)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۷]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**در چند شب از لیالی ماه مبارک رمضان سنه هزار و صد و چهار هجری نوشته شد و الحمدلله اولا و آخراً و الصلوة علی سید المرسلین محمد و عترته المقدسین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین تمت
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲ص(۱۳۲-۱۵۳)، ۲۷سطر (×۱۹/۵)، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۴-۳۱۵]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۱۲سطر (۵/۵×۱۰/۵)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۲۸۷]
۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۲۶/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۶گ (۱۷پ-۴۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۷]
۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۱۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۹۷]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۱۹۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و گناه عاصیان را منع لطف و احسان خو نگردانید ملتمس از عمل کنندگان باین رساله انکه مجرم عاصی را در حال حیوة و بعد از وفات بدعای خیر یاد نمایند.
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابرهیم عامری سبزواری، تا: رمضان۱۱۰۴ق؛ کاغذ: حنائی، جلد: تیماج، ۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۳/۸سم [ف: ۱۵-۱۴۰]
۱۰. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۸۹
کا: محمد مهدی اصفهانی، تا: ۱۱۰۷ق[ف: -۶۷]
۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۶۱/۲-۲۳/۱۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه غره ذیقعده۱۱۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۶۳]
۱۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۲۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۷ شوال۱۱۱۰ق؛ ۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۴۸]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۴ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج منقش، ۱۹۰ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۲]
۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۷/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد رشید شبستری، تا: ۱۱۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۵۰پ-۹۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۸]
۱۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۴۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن میر اسماعیل حسینی طالقانی، تا: پنج‌شنبه اواسط جمادی الاول۱۱۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۵۰ص (۷۸-۱۲۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: -۲۴۳]
۱۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد طاهر طالقا نی، تا: ۱۰ربیع الاول۱۱۲۰ق؛ مصحح؛ واقف: حاج عبد النبی، ذیقعده ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۲۶۲]
۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۷/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۲۱۸پ-۲۴۱ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۴]
۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۱۹
آغاز:روایت کرده اند که فرمود که بعضی از پدران من دراستخاره این دعا می‌خواندند؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن آقا اسکندر حسنابادی، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول۱۱۲۸ق، جا: اصفهان مدرسه آقا مبارک؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۴۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۵]
۱۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، تا: جمعه ۱۷ ربیع الاول۱۱۳۰ق؛ ۴۵ص (۱۳۴-۱۷۸)، ۱۹

سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۶]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابوالفتح بن ابوطالب حسینی، تا: ۹ ربیع الاول۱۱۳۲ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۰/۲

آغاز:لی فی قدرک انک تفعل ما تشاء و تعطی ما ترید اللهم ان کانت الخیرة فی امری ... پس سر بر دارد و انتظار بکشد تا یکی از آن رقعه ها از آب بیرون آید ...

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد شفیع لاهیجانی، تا: شنبه ۱۰ جمادی الثانی۱۱۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: پارچه‌ای، ۵گ (۱۶ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۵۵]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۳۳

خط: نستعلیق جلی، کا: شیخ فقیر الله بدوسرانی، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۱۶۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۶]

۲۳. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۷/۵

کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷گ (۱۲۲پ-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: -۱۱۰]

۲۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲-۵۱۶]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷/۲-۷/۱۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۳۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۴۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۳]

۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۸۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن حاج محمد امین قزوینی، تا: ۲۹ صفر۱۲۳۸ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۵سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳-۹۴۵]

۲۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۵۹گ (۵۹-۱۱۷)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۴]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**درچند شب از لیالی ماه مبارک رمضان ۱۱۰۴ هـ والحمدلله اولا ... اجمعین.

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمد حسینی، تا: دهه سوم جمادی الاول۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۰ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۵-۶۲۱]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۲۹

خط: نسخ، کا: محمدشفیع بن محمد حسینی، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۹ق؛ ۱۰۳گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۵سم [ف: ۴-۷۶۷]

۳۰. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۹/۱۳

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان۱۲۷۵ق؛ ۴۶گ (۱۰۲پ-۱۴۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۸]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۴۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ذیقعده۱۲۸۶ق؛ جلد: میشن، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷-۳۴]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد کاظم، تا: جمعه ۱۱رجب۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۶۲ص، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۶۵]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۰۸/۴-۲۷/۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**یا اول بلا مثال یا قیوم بغیر زوال یا واحد بلا انتقال یا شدید المحال یا رازق الخلایق علی کل حال ارنی وجه حبیبی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۳]

۳۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: سلمان حسینی، تا: سلخ ربیع الثانی۱۳۱۰ق؛ ۷۷ص (۳۴-۱۱۰) [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

۳۵. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۹۹/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۶۹۹]

۳۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۳/۲

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم عامری سبزواری، بی‌تا؛ ۲۲سطر (۷×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۵]

۳۷. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱/۲ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ سطر (۷/۵×۱۵) [ف: -۱۶۴]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶/۳-۶/۱۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**وگناه عاصیان رامانع لطف واحسان خود نگردانید وملتمسی از عمل کنندگان به این رساله آنکه ... والحمدلله اولا وآخرا والصلوة علی سید المرسلین ... والحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۶۳]

۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۵۶/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۲ص (۷۹-۱۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۸۹]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۷

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد کریم بن محمد سلطان بیگدلی، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر:

«العبد المذنب محمود الطباطبائی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۱سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳۵-۶۰۷]

● **مفاتیح الغیب (منتخب)** / استخاره / فارسی

mafātīh-ol qayb (mn.)

موسوی، کرامت حسین، ق۱۴ قمری

mūsavī, karāmat hoseyn(- 20c)

وابسته به: مفاتیح الغیب = مفتاح الغیب؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

انتخاب بعض طرق استخاره از رساله مفاتح الغیب علامه مجلسی است که برای چاپ درمطبع اثنا عشری میرعابد علی صاحب درلکهنو آماده شده است و دراول نسخه آمده است: «هدیه احقر کرامت حسین به زائر حضرات ائمه معصومین علیهم السلام».

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۰۱

آغاز:بسمله مفتاح اول دراستخاره مطلقه وسید کفعمی ودیگران به چند سند از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده‌اند که؛ **انجام:**که فرج تو از این غم ودیگری والم درچه چیز است الحمدلله که انتخاب رساله مفاتیح الغیب مجلسی علیه الرحمة باتمام رسید گر قبول افتد زهی عز وشرف بقلم عاصی کرامت حسین موسوی ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۷شوال۱۳۲۵ق؛ ۸گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۴۰]

● **مفاتیح الغیب** / حدیث / عربی

mafātīḥ-ul ġayb

نیر ممقانی، محمد تقی بن محمد، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۲ قمری

nayyer-e mamaqānī, mohammad taqī ebn-e mohammad (1832 - 1895)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۰

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۱۷ ربیع الاول۱۲۸۴ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۴۰۶]

● **مفاتیح الغیب** /- عربی

mafātīḥ-ul ġayb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۹۶/۵۵

آغاز:قال الحکیم ... بسم الله و لاسواه الحمدلله الذی خلصنی من ... الباطنیه؛ **انجام:**فتامل و فتدبر و تفکرو افهم و انظر و هو بکل شیء محیط فتدبر و کن من الشاکرین، تم الانتخاب

خط: نسخ، کا: یوسف نسیم، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۰۷گ (۱۹۷پ-۳۰۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۹]

● **مفاتیح الغیب** /- عربی

mafātīḥ-ul ġayb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد رضا فرید تنکابنی [رایانه]

● **مفاتیح الغیب فی تفسیر القرآن = تفسیر کبیر = تفسیر فخر رازی** / تفسیر / عربی

mafātīḥ-ul ġayb fī tafsīr-il qur'ān = tafsīr-i kabīr = tafsīr-i faxr-i rāzī

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

تفسیر بسیار مفصلی است که مؤلف به مباحث فلسفی و کلامی توجه بیشتری دارد و از آیات قرآنی به استخراج مسائل عقلی می‌پردازد و مدعی است که از سوره فاتحه می‌توان ده هزار مسأله و فائده را استخراج کرد، بعضی از حاسدان این گفته را بعید دانستند و او برای اثبات آن به تألیف این تفسیر کبیر پرداخت.به روایت روضات الجنات مؤلف در این کتاب از تفسیر «روض الجنان» شیخ ابوالفتوح رازی نیز اقتباس نموده است.ابن خلکان در وفیات الاعیان و سائرین متذکر شده‌اند که موفق به اتمام آن نشده و چند نفر از علماء آن را تکمیل کرده‌اند. صاحب شذرات می‌گوید: در دوازده جلد بزرگ است. آثاری از تقسیماتی که مؤلف برای کتاب خود کرده در دست نیست و در نسخ خطی هم نامی از این تقسیمات وجود ندارد این چند مرتبه‌ای که طبع شده در هشت مجلد و به این ترتیب است:جلد ۱. تفسیر استعاذه و بسمله و سوره حمد؛ جلد ۲. تفسیر سوره بقره تا آیه ۸۷ از سوره آل عمران؛ جلد ۳. از تفسیر آیه ۸۸ سوره آل عمران تا آخر سوره مائده؛ جلد ۴. تفسیر سوره انعام تا آیه ۵۴ از سوره یونس؛ جلد ۵. تفسیر آیه ۵۴ از سوره یونس تا آخر سوره مریم؛ جلد۶. تفسیر سوره طه تا آخر سوره احزاب؛ جلد ۷. تفسیر سوره سبا تا آخر تفسیر سوره قمر؛ جلد ۸. تفسیر سوره الرحمن تا آخر قرآن.

برخی از ویژگی‌های این تفسیر عبارت است از:۱-در بسیاری از موارد توضیح و تفصیل فراوانی برای یک مطلب به چشم می‌خورد؛ ۲-در لابه‌لای تفسیر آیات، مباحث فرعی فراوان دیده می‌شود؛ ۳-تفسیر او باگرایش به عقاید اشاعره و با نقد عقاید معتزله نگاشته شده است؛ ۴-به ارتباط میان آیات توجه فراوانی دارد؛ ۵-به شأن نزول آیات اشاره می‌کند؛ ۶-در تفسیر آیات احکام، مباحث مستوفایی در فروع فقه و اختلاف آرای فقها ملاحظه می‌شود.مباحث اصول فقه نیز جایگاهی ویژه دارد، اما وسعت طرح مباحث فقهی و اصولی هرگز به اندازه مباحث

کلامی و فلسفی نیست؛ ۷–به جوانب ادبی و بلاغی هم نظر دارد؛ ۸–شگفتی‌های علوم را تا روزگار خویش در آن گرد آورده است.در خود این تفسیر تاریخ نگارش تفسیر بسیاری از سوردیده می‌شود، برای نمونه: سوره آل عمرن در روز پنج‌شنبه ۱ ربیع الثانی ۵۹۵؛ سوره انفال در روز یک‌شنبه رمضان ۶۰۱؛ ... سوره کهف در غزنین روز سه‌شنبه ۱۷ صفر ۶۰۲؛ ... سوره زخرف روز یک‌شنبه ۱۱ ذیحجه ۶۰۳؛ ... سوره فتح روز پنج‌شنبه ۱۷ ذیحجه ۶۰۳. پس باید تا سوره فتح را بی‌گمان خود رازی ساخته باشد ولی در تفسیر آیه «حور عین ... جزءاً بما کانوا یعلمون» در سوره واقعه عبارت «و فیه مسائل المسئلة الاولی اصولیة ذکرها الامام فخرالدین رحمه الله فی مواضع کثیرة و نحن نذکر بعضهاء» آمده و این می‌رساند که دیگری گرد آورنده این بخش از این تفسیر می‌باشد، اگر چه در سوره جن در دنبال آیه «و من یعص الله ... خالدین فیهاابداء» به سوره بقره باز گرداند شده و در سوره نباء در دنبال آیه «الم نجعل الارض مهادا» به همان سوره بقرة آیه «جعل لکم الارض فراشا» و در سوره طارق در دنبال آیه «خلق من ماء دافق» و در سوره اعلی در دنبال آیه «الذی خلق فسوی» و در سوره کافرون به جاهای پیش برگردانده شد ولی این بازگشت‌ها درست نمی‌رساند که ترتیب‌دهنده بخش آخر این تفسیر خود رازی باشد، شاید یکی از پیروان او مانند خوئی و قمولی این کار را از عنکبوت به بعد کرده یا این‌که یادداشت‌های خود رازی را در این زمینه گرد آورده باشند، به‌خصوص این‌که از عنکبوت به بعد تاریخ‌هایی می‌بینیم که نمی‌توانیم بگوییم اصل این قسمت‌ها از قمولی یا خوئی یا دیگری است، بلکه باید گفت اصول و یادداشت‌ها از رازی است و آنها اگر کاری کرده‌اند همان گردآوری بوده و بس. امام رازی در نامه‌ای که به صدرالدین علی بن ناصر سرخسی نیشابوری می‌نویسد، از این تفسیر بزرگ خود یاد می‌کند و می‌نویسد که آن به هزار و پانصد جزء یا بیشتر می‌رسد و مباحثی دقیق در آن آورده‌ام.

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا لاداء افضل الطاعات و اوفقنا علی کیفیة اکتساب اکمل السعادات ... اما بعد فهذا کتاب علی شرح بعض ما رزقنا الله تعالی من علوم سورة الفاتحة و نسأل الله ...

انجام: و المطلوب فی السورة الثانية سلامة الدين، و هذا تنبيه على أن مضرة الدين و إن قلت، أعظم من مضار الدنيا و إن عظمت، و الله سبحانه و تعالى أعلم.

چاپ: مکرر چاپ شده؛ بولاق، جزء۶، ۱۲۷۹الی۱۲۸۹ق؛ مطبوعات الحسینیه، جزء ۸، ۱۳۲۷–۱۳۳۰ق.

[فهرس مکتبه اوقاف موصل ۱۲۳/۵؛ کشاف الفهارس ۲۱۱/۴–۲۱۸؛ کشف الظنون ۷۵۶/۲و ۱۷۵۶/۲؛ معجم المطبوعات ۹۱۷؛الذریعة،۳۰۴/۲۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۵۶/۱–۱۶۱؛الاوقاف العامة موصل ۳۰/۴؛ دنا ۹: ۱۰۰۹–۱۰۰۶ (۸۶ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱– التنویر فی التفسیر = مختصر التفسیر الکبیر؛ ربعی، محمد بن ابی القاسم (–۷۱۵)

۲– الفوائد التفسیریة؛ شریف رازی، عباسقلی بن قنبر علی (۱۲۹۱–۱۳۷۴)

۳– المحجب العزیز المنتخب من تفسیر الکبیر = منتخب مفاتیح الغیب؛ مصعبی، احمد بن ابی الفتوح

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۸

آغاز:قوله سبحنه و تعالی هل ینظرون الا ان یأتیهم الله فی ظلل من الغمام ... اعلم ان فی الآیة مسائل، المسئلة الاولی الکلام المستقصی فی لفظة الناظر مذکور فی تفسیر قوله تعالی وجوه یومئذ ناضرة؛ **انجام:**فتجاوز عنه بفضلك و رحمتك یا من لایبرمه ... سؤال السائلین و هذا آخر الکلام فی تفسیر هذه السورة ... و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین و سلم تسلیماً

از آیه ۲۱۰ سوره بقره تا پایان آن سوره؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عبدالوهاب، تا: جمعه ۲۰ شوال۶۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۸گ، ۲۰–۲۵سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۴–۸۴۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۸۴

از اول سوره آل عمران تا آیه ۳۷ «ولکل جعلنا موالی مما ترک الوالدان» از سوره نساء؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: ۶۶۹ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی مذهب، ۲۹۶ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱–۱۵۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۲

از الصافات تا پایان الزخرف؛ خط: نسخ، کا: صوفی، ادریس بن عبدالله، تا: ۱۱ رمضان۶۸۰ق، کاتب که در ۶۷۹ به حج رفته بود و این نسخه را برای همسفر خود مفتی الطریقه نظام الدین که در همین سال در سفر حج با او بوده است نوشته؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۳سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۸–۶۰۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز:قوله، فلما ذهب عن ابراهیم الروع و جائه البشری؛ **انجام:**بان یعلمه علم القرآن و الله اعلم. تم تفسیر هذه السوره بحمد لله تعالی و عونه.

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۷–۹۵]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۴

از سوره هود تا آغاز سوره حجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ تملك: مهدی بن شیخ عبدالله؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۹۵گ، ۲۷ سطر (۱۳×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: –۶۶۸]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۸۵

تفسیر آیه ۱۹۷ «ومنهم من یقول ربنا آتنا» از سوره بقره تا آخر

همین سوره؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۷؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: چرمی، ۲۷۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۵۸]

۷. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۳۰

جزو ۱۶؛ بی‌کا، تا: قرن ۷ [نشریه: ۴-۳۲۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۱

از سوره اعراف آیه ۵۷ تا سوره قصص آیه ۵۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲۷-۱۲۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۶

از سوره مریم تا سوره فاطر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: احمد بن لطفعلی تبریزی با مهر «مبشراً برسول یأتی من بعدی اسمه احمد» (مربع)، جمال الدین بن عبدالله حسینی جرجانی به تاریخ ۹۲۹ق، رفیع الدین محمد حسینی به تاریخ سه‌شنبه ۱۵ رجب ۱۰۰۸ در اصفهان با مهر «محمد رفیع الدین الحسینی» (دایره)، قوام الحسنی به تاریخ ربیع الثانی ۱۰۶۳، ابو نصر بن شهاب الدین کوبتانی؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۱سم [ف: ۲۶-۲۳۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۲

چند برگی است شامل آیه های ۲۲۲-۲۲۴ سوره بقره؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۶-۲۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۵

آغاز: اشارة الی الوحی الذی حصل لموسی علیه السلام؛ **انجام:** و کل واحد منهما بصفة صاحبه.

از آیه هفدهم سوره هود تا آیه ۴۵ از سوره کهف؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۱۳۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۱علوم قرآن-۲۶۴] و [ف: ۲۲-۴۲۴]

۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۹۲

آغاز:وهذا حرام نزلت فی ربیعة ومضر والعرب الذین کانوا یئدون بناتهم مخافة ... فان قلت ما فائدة قوله اذا اثمر وقد علم انه اذا لم یثمرلم یوکل منه قلت لما ابیح لهم؛ **انجام:**الکذب علی الله فی التحلیل والتحریم من قوله وتصف السنتهم الکذب هذا حلال.

از اواخر سوره نساء تا اواخر سوره انعام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف مخ: ۲-۵۱۸]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸

جزو پنجم است از آیه«یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام» تا آیه«حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۱۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۱-۵۱۷]

۱۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

از آیه ۳۴ سوره نور تا آیه ۵۱ سوره احزاب؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ [نشریه: ۷-۵۴۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۰۳

آغاز: قوله تعالی یا ایها الذین آمنوا اذکروا نعمة الله علیکم اذهم قوم أن یبسطوا الیکم ایدیهم ... و فی الآیة مسائل؛ **انجام:** و لله تعالی ان یسمی هذه السورة بقوله المص کما ان الواحد.

از سوره مائده تا دومین آیه از سوره اعراف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، فروردین۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۵] و [ف: ۲۲-۴۱۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۸

آغاز:سورة یونس مائة و تسع آیة بسمله، عن ابن عباس هذه السورة مکیة الا قوله و منهم من یؤمن به؛ **انجام:**و الثالث ان المراد بقوله یتلوه القراة (کذا) او کونه.

از ابتدای سوره یونس تا آیه ۱۷ از سوره هود؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ تملک: اسماعیل بن علی؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۱۰۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۳] و [ف: ۲۲-۴۱۹]

۱۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۹۸

از سوره مریم تا پایان جزو ۵؛ خط: نسخ، کا: موسی بن یوسف بن ایوب، تا: قرن۷و۸؛ در ص ع سوره عنکبوت آمده که از اینجا ساخته «قاضی القضاة شمس الدین حجة الاسلام مفتی الشام ابی العباس احمد بن الخلیل بن سعادة الخوئی رحمه الله و رضی عنه» (درگذشته ۶۳۷) است؛ قطع: رحلی بزرگ [نشریه: ۲-۱۷۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۵]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۹

آغاز: تنزیل الکتاب الی قوله لعلهم یهتدون لما ذکر الله فی السورة المتقدمة دلایل الوحدانیة الاصلی الآخر و هو الحشر و ختم السورة.بها بدأ ببیان الرسالة فی هذه السورة؛ **انجام:**بکل شیء محیط، یقتضی أن یکون علمه محیطاً بکل شیء من الأشیاء فهذا یقتضی کون کل واحد منها متناهیاً لا کون مجموعها متناهیاً، و الله أعلم بالصواب تم تفسیر هذه السورة

از سوره سجده تا آخر سوره فصلت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اوایل قرن۸؛ مصحح؛ جلد: مشمعی، ۱۹۶گ، ۲۵سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۲۶سم [ف: ۳۱-۵۴۱]

۱۹. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

از سوره نسا تا آخر انعام، در آخر سوره نسا گفته است: «قال مولانا استاذ العالم رضی الله عنه تم تفسیر هذه السورة فی قریة فی اقصی خراسان یقال لها آرصف (کذا) یوم الثلثا قریب الظهر الثانی و العشرین من جمادی الاخر سنة خمس و تسعین و خمسمائة»؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۱۰ و ۷۱۲ق [میراث اسلامی: ۵-۶۱۳]

۲۰. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۶

از الحدید تا المراسلات؛ بی‌کا، تا: ۵ ذیقعده۷۳۲ق [نشریه: ۵-۳۰۶]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۲۸
از سوره ق تا پایان قرآن؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن موسی بن ابی السهل سمرقندی، تا: رجب۷۳۷ق؛ جلد: مقوایی، ۲۷۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۵-۲۹۷]

۲۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۵۷
سوره نساء تا ابراهیم؛ کا: عبدالدین محمد، تا: ۷۵۵ق؛ باسرلوح زرین؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۷]

۲۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۱۴
آغاز:قوله تعالی و کأین من قریة هی أشد قوة؛ **انجام:**المجلد الثالث و العشرین من التفسیر الکبیر علی ید ...
از آیه ۱۳ سوره محمد(ص) تا آیه ۱۷ سوره حجرات؛ خط: نسخ، کا: عبیدالله بن ابی بکر دمشقی، تا: ۱۱ شعبان۷۷۰ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: محمد کریم باریک بین؛ جلد: جلد مقوا، ۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۲-۳۴]

۲۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره
جلد سوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۷-۵۴۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۷
آغاز: منا اذا حدث له ولد فانه یسمیه بمحمد اذا عرفت هذا فنقول قوله المص مبتدا و قوله کتاب خبره؛ **انجام:**و انه لابد من النظر و الاستدلال و ذلک لأنه لوکان التقلید.
از ابتدای سوره اعراف تا آیه ششم از سوره توبه؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: میر حامد حسین، سید محمد قلی خان بهادر؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۱۰۸گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۵] و [ف: ۲۲-۴۲۲]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۶
آغاز: التقلید کافیا لوجب ان لایمهل هذا الکافر بل یقال له اما ان تؤمن و اما ان نقتلک؛ **انجام:**سأصبر حتی یعلم الصبر اننی صبرت علی شئ امر من الصبر.
از آیه هفتم اعراف تا آیه ۹۵ سوره یونس؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ این نسخه ادامه نسخه ش ۲۴۴۱۷ است؛ مهر: «الهی بنده حضرت عبدالکریم محمود شاهی»؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۱۰۸گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۵] و [ف: ۲۲-۴۲۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹
از آیه «فاسلک فیها من کل زوجین اثنین» (المؤمنون ۲۷)تا آیه «و دخل المدینة علی حین غفلة منها» (القصص ۱۵)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: مقوایی، ۲۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۴-۹۲]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۴
از سوره نساء تا سوره اعراف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۷-۱۶]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷۸
آغاز:من جعله من افعال القلوب کالخوف و الرهبة ... موضعا لأرزاقنا بانزال الماء منها و جعلها مقرا للملایکة؛ **انجام:**النوع الثانی ما یتعلق بالأرض قوله امر ... او صفة لما فیه من معنی القبس ثم هاهنا اسؤلة.
از آیه هفدهم سوره مؤمنون تا آیه شصت از سوره نمل و از همین تفسیر چند برگ نیز به طور پراکنده به ابتدا و انتهای آن ملحق شده [اوراق پراکنده از آل عمران، قصص و غیره است]؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز ووسط و انجام؛ اهدایی: استاد مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: میشن زرشکی، ۱۵۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۲۲-۴۱۹]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۴
آغاز: اکثر اواقل اما قوله رب العالمین فاعلم ان قوله رب مضاف و قوله العالمین مضاف الیه؛ **انجام:** و اعلم الذی حکیناه عن ابی مسلم فی التسلسل.
از اوائل سوره حمد تا آیه ۱۵۰ سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۵×۳۵سم [ف: ۱-۵۸۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۲
آغاز:بسمله. سورة النساء. قوله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم. یاایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقلکم من نفس واحده؛ **انجام:**جعل الله خاتمة لهذه السوره برهان قاطع فی صحة جمیع العلوم التی اشتملت هذه السوره علیها و الله اعلم باسرار کلامه. و صلی الله علی محمد و آله اجمعین و حسبنا الله و نعم الوکیل.
از آغاز سوره نساء تا پایان سوره مائده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج میرزا موسی خان، ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۵۸۰]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۵-۲/۵۵
آغاز:الشرط ولظلوا جواب القسم سد مسد الجوابین أعین جواب القسم وجواب الشرط ومعناه لیظلن ذمهم الله عز وجل بأنه؛ **انجام:**واسم النبات تصح علی القلیل والکثیر لانه مصدر سمی به ما ینبت ولئن هی اللام الموطئة القسم دخلت علی حرف.
آیه ۴۵ سوره نمل تا سوره روم آیه ۴۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۴۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۴۴۶۴]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۳۰
آغاز: ... اکبر شهادة قل الله و الثانی قوله کل شیء هالک الا وجهه و المستثنی منه؛ **انجام:**علی قوله من البیت ثم ابتدأ اسمعیل ربنا تقبل منا طاعتنا فأتنا هذا البیت فعلی هذا التقدیر یکون ...
از تفسیر آیه ۲۲ سوره بقره تا تفسیر آیه ۱۲۷ سوره بقره؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج منقش، ۲۹۸ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴۵-۲۷]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۴ط

آغاز: معظما مکرما قوله تعالی الا تذکره لمن یخشی فیه مسائل المسئله الاولی؛ **انجام:**کان یقول ذلک فی حروبه کالدلاله علی انه.
بخشی از سوره طه و انبیاء است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ افتادگی: آغازو انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳/۲۴-۲۸]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۸۶

از ابتداء تفسیر سوره یونس تا آخر قرآن؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۹؛ قبل از شروع به تفسیر سوره عنکبوت این عبارت نوشته شده: «هذا التفسیر من هنا تصنیف الامام السعید علامة عصره قاضی القضاة شمس الدین حجة الاسلام مفتی الشام ابی العباس احمد بن الخلیل ابن سعادة الخویی رحمة الله علیه»، دارای یک سرلوح خوب، مجدول مذهب؛ شده؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: چرمی، ۸۷۵ص، ۳۳سطر، اندازه: ۲۶×۴۱ سم [ف: ۱-۱۵۸]

۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۸/۱

آغاز: برابر
تفسیر سوره حمد و قسمتی از سوره بقره؛ خط: نسخ جلی، کا: احمد بن علی همدانی، تا: ۸۴۶ق، جا: مصر؛ تملک: پیر محمد بن رمضان سال ۱۰۰۹ با مهر «پیر محمد بن رمضان ...» (کروی)، سید مصطفی بن عبدالله ۱۱۰۶، مصطفی نقشبندی؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ (۱۱-۲۹۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: -۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۴/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۴۷]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و جوابه ما تقدم. آخر المجلد الاول و یتلوه فی المجلد الثانی ان شاءالله قوله تعالی و اقتلوهم حیث ثقفتموهم. الحمدلله رب العالمین.
از اول تفسیر است تا آیه ۱۹۰ از سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: سیف الدین محمد بن علی الطنبدی نشو، تا: جمادی الثانی ۸۸۸ق، برای بدری دیری حنفی؛ مذهب؛ واقف: موسوی خان، ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۵۸۲]

۳۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۰

تفسیر دو سوره فاتحه و بقرة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۸-۱۷۴]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انظروا فیما دعاکم الله ... فان ذلک انفع لکم و اعود علیکم و لا تسالون الاعن عملکم.
تفسیر سوره فاتحه الکتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: محمد علم الهدی بن ملا محسن فیض با تاریخ ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۹۴گ، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۷-۳۳۴]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**تفسیر: ثم تفسیر سوره آل عمران بحمدالله و حسن توفیقه.
از اول قرآن تا پایان سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصدر به مقدمه ۲۶ صفحه‌ای درباره زندگی و احوال آثار امام فخررازی است «که محتمل است از محمد بن قاضی ایاثلوغ (با ثاء مثلثه و غین معجمه) باشد-چنانچه در کشف الظنون است»؛ واقف: عضدالملک، رجب ۱۲۸۱؛ جلد: تیماج، ۳۹۸گ، ۳۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۱-۵۷۹]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷۱۶-۲۹/۵۶

آغاز:فمن اعطی الجنة تفضلا لم یدخل تحت هذا الحکم قوله تعالی واذ اخذنا میثاق بنی اسرائیل لا تعبدون الا الله وبالوالدین احسانا وذی القربی؛ **انجام:**وان اخطات فتجاوز عنی بفضلک ورحمتک یا من لایبرمه الحاح الملحین و لایشتغله کثرة سوال السائلین وهذا آخرالکلام فی تفسیر هذه السورة من مفاتیح الغیب والحمدلله رب العالمین والصلوة علی خیر خلقه محمد وآله الطیبین الطاهرین.
از بقره تا آخرآل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۳۴۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۸-۴۴۶۴]

۴۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۱۳

از سوره حمد تا آیه «و من یکفر به فاولئک هم الخاسرون» نزدیک به یک جزء قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۷۷گ، ۲۷ سطر (۱۰/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۶۲۱]

۴۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۲۳

از سوره فاتحه تا پایان سوره آل عمران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح فشرده، مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۷۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: -۱۰۲]

۴۴. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۶

جزء ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۶-۳۵۲]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۴

آغاز:قوله تعالی یستبشرون بنعمة من الله و فضل و فیه مسائل المسألة الأولی المعنی انه تعالی بین انهم کما یستبشرون بالذین لم یلحقوا علی ما ذکرنا؛ **انجام:** و المصاحبة یقتضی الملازمة کما یقال اصحاب الصحواه أی الملازمون لها و الله اعلم.
از آیه ۱۷۱ سوره آل عمران تا آیه ۱۳۵ نساء؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مجدول؛ با یادداشت عبدالرحیم بن محمد بیرم در شعبان ۱۰۳۳؛ تملک: حسن دهلوی و دیگران؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۲۵گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۵×۳۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۴] و [ف: ۲۲-۴۲۰]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۳۸

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن ۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛

نسخه هنری، دارای سرلوح مرصع بسیار زیبا، مجدول مذهب؛ تملک: سید فخرالدین حسینی از نوادگان سببی مرحوم میرزای قمی صاحب کتاب قوانین الاصول [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۱۳]

۴۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۵۱م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: گویا قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ به دو خط عادی، نونویس تا ص ۱۹۸ سپس خط خوش استادانه کهن گویا از قرن دهم که پس از دو سطر عنوان «الباب السابع فی الاسماء الدالة علی الاسماء ...» می‌آید؛ ۱۱۳۳ص، قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۵]

۴۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸

شامل ثلث اول ازجزء یکم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹و۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۴۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۳۳]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۲۲

جلد ۱، از ابتدای سوره فاتحه تا پایان سوره بقره وادامه آن در نسخه ش ۳۱۴۲۳ است؛ خط: نسخ خوش خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای شمسه زرپوش، با سر لوح مذهب، مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۲گ، ۵۱سطر، اندازه: ۲۷×۴۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۱]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۲۳

آغاز:بسمله. الم الله لا اله الا هو القیوم ما تفسیر الم فقد تقدم فی سورة البقرة؛ **انجام:**دلیلاً علی تطرق الزیادة و النقصان الی القرآن ... عن کونه حجة و لاخفاء ان القول به باطل و الله اعلم.

ج۲، از ابتدای سوره آل عمران تا انتهای سوره توبه، ادامه نسخه ش ۳۱۴۲۲ است؛ خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای کتیبه و سر لوح مذهب، مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۷گ، ۵۱سطر، اندازه: ۲۷×۴۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۳]

۵۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۷۲۷

آغاز: ینفعون لها فی قوله هدی للمتقین، السؤال الرابع؛ **انجام:** و قال تع لیعذب المنافقین و المنافقات.

: «از اوائل سوره مائده تا اواخر سوره انبیاء»؛ خط: نسخ کم اعجام، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین جعفر حسینی ۱۲۶۰» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۵۶۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۶/۵×۳۵/۵سم [ف: -۶۴۱]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۶۱

از سوره یس تا آخر قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الثانی۹۵۷ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن مذهب، ۴۹۴گ، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۲سم [ف: ۱-۵۱۸]

۵۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۸۱

آغاز:سورة النور ستون و اربع آیات

از سورة النور تا سورة الناس؛ خط: نسخ و تحریری، کا: محمد ابی النصر ابن الشیخ ناصرالدین مستوفی حنفی، تا: رجب ۹۷۴ق؛ مجدول؛ مهر: «مشیر السلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ تملک: میرزا علی اصغر شیخ الاسلام؛ کاغذ: بغدادی، جلد: چرم مذهب، ۱۱۲۱ص، ۴۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۱-۱۶۹]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳

از سورة بقرة تا سوره الفلق؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۰۰گ، ۵۵سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [سنا: ف: ۱-۳۵۰]

۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان قلت اعظم من مضار الدنیا و ان عظمت و هذا آخر الکلام فی الکتاب و الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی، دارای سه سرلوح؛ مهر: «نور الحسین نور چشم اصفیا»(مربع)، «قادر جنگ بهار»(مربع)، «سید نور العلی ثانی»(مربع)، «قادر جنگ»(مربع)، «قادر الدوله»(مربع)، «محبوب نواز الدوله مفتی اول»(مربع)؛ ۱۵۶۶گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۲۷۱]

۵۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۸

آغاز وانجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی، دارای سه سرلوح زرین؛ مهر: «نورالحسین نور چشم اصفیا» (مربع)، «قادر الدوله» (مربع)، «محبوب نوار الدوله مفتی اول» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۵۶۶گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۲۷۱]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱۳

آغاز:علیهم و هو عداوة الله لهم لأن عداوتهم لاتوثر ولاتنفع؛ **انجام:** و اذا کان هذا المعنی معقولا سواء وجد فی الدنیا سنبلة بهذه الصفة او لم یوجد کان المعنی حاصلا.

از آیه ۹۸ سوره بقره تا آیه ۲۶۱ آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۲۱۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۴×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۶] و [ف: ۲۲-۲۶۶]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۳۸

آغاز:سورة یونس عن ابن عباس ان هذه السورة مکیة الاقوله و منهم من یؤمن به؛ **انجام:** و ذلک اول الفسادین فلسلط الله علیهم بخت النصر فقتل

از سوره یونس تا ششمین آیه از سوره اسراء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۳۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۷] و [ف: ۲۲-۴۲۱]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**اعلم انه تعالی لما بین فی الآیة الاولی ان من کان عدوا لجبرئیل لاجل انه نزل القرآن علی قلب محمد ... ان فی مقابلة عداوتهم ما یعظم ضرر الله علیهم.

از ابتدای سوره فاتحه تا آیه ۹۸ سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۲۰۹گ،

۳۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۶] و [ف: ۲۲-۴۲۲]

۶۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: محمد عابدین ابن جعفر حسینی، مسیح الملک احمد شاهی مورخ ۱۱۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری، ۸۰۰گ، ۴۹سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۹/۵سم [ف: ۱-۵۱۸]

۶۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان النبی (ص) یذکر هذه الدعوات و الملائکة یقولون آمین. و هذا آخر الکلام فی تفسیر هذه السوره.

از آغاز تا آخر سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: پیر حسن بن پیر خواجه بن احمد بن محمد، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عبده محمود بن خلیل الله» (مربع)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۵۸۳گ، ۳۳ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۱۹۶۹]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۳

آغاز: المسألة الثانیه اجمع المفسرون علی ان المراد من الاح و الاخت الاخ و الاخت من الام؛ **انجام:** و ان لم یوجود اعتقاداً و علماً ذلک القدر کاف فی صدقهم.

از اواخر آیه ۱۱ از سوره نسا تا آیه ۱۳ از سوره حجرات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: مرتضی قلی خان، ۱۳۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۳گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۱-۵۸۱]

۶۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۲ - ب

جزء دوم، از آیه ۳۳ تا ۱۶۹ سوره بقره؛ خط: نسخ، کا: محمد مقیم شجاعی بن صفی الدین محمود بن قاسم بن شرف الدین بمان (؟) شریف شیرازی، تا: آغاز صفر ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۳۱سطر (۱۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: -۴۷۵]

۶۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۴

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالحی، تا: ۱۰۳۵ق؛ تملک: مصطفی بن کرامه ۱۰۳۵؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ مهر: واقف «الواثق بالله الغنی ابراهیم شریف حسینی»(مربع)؛ جلد: مقوایی، ۳۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: -۴۹]

۶۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۲

آغاز:بسمله قوله تعالی سیقول السفهاء من الناس ما ولیهم عن قبلتهم التی کانوا علیها ...

از اول آیه سیقول السفهاء تا پایان سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۱ ربیع الاول۱۰۳۸ق، مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۷۹گ، ۲۵ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۹۱]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۲

آغاز:پس از بسمله: یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة ان هذه السورة مشتملة علی انواع کثیره و ذلک ان تع امر فی اول هذه السورة بالتعطیف؛ **انجام:**فالروایة الاولی محمولة علی ما اذا قصد ان یقتدی به و المقام مقام.

از تفسیر سوره نساء تا آخر سوره کهف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ ربیع الاول۱۰۴۷ق؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: تیماج، ۴۷۸گ، ۳۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۱۱-۶۸۷]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان یعدلوا به بعد وضوح آیات قدرته و الله اعلم.

در فهرست با عنوان «تفسیر چند سوره» آمده و از عمر بن ضیاء الدین دانسته شده؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۱۷۶گ، ۳۹ سطر (۱۶×۲۷)، اندازه: ۲۴/۵×۳۵/۵سم [ف: ۱۰-۸۳]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۳۵

آغاز: کذلک لم تکن بین ذلک النص و یبین هذه الحکایة مناقصة؛ **انجام:** فیقول السامع لهذا الکلام الن اهدالکریم کان.

از سوره انبیا تا آیه نهم از سوره زخرف؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۷۸گ، ۳۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۷] و [ف: ۲۲-۴۲۳]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۸۰

آغاز:سورة یونس بسملة، عن ابن عباس هذه السورة مکیة الا قوله و منهم من یؤمن به؛ **انجام:** من انه استأذن الله فاذن الله له و اذا کان کذلک.

از ابتدای سوره یونس تا آیه ۸۳ سوره انبیا؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۷۲گ، ۳۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۷] و [ف: ۲۲-۴۱۸]

۷۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۷

آغاز:منهم من له مملوک و طلب المملوک الشابة و علم سیده منه خیراً.

از سوره نور تا سوره احزاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: ابوالحسن الامامی با مهر «ابوالحسن» (مربع)؛ مهر: «و آتینا موسی سلطاناً مبیناً» (مربع)؛ ۲۸۶گ، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۱۱۷]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۱ ط

آغاز:بتقدیر وجوب هذا الحکم یکون هذه الآیة منسوخة قال ابن عباس فی روایة عطا و عطیة هذه الآیة منسوخة بآیة المواریث؛ **انجام:**و ذلک یدل علی أن العلم علم الاصول واجب علی الفور لا علی التراخی و الله اعلم بالصواب بسم الله الرحمن الرحیم.

یک صفحه از آخر آل عمران و دو سوره نساء و مائده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: زین العابدین؛ واقف: محمد بن صادق الحسینی الطباطبائی؛ جلد: مذهب، ۲۱۰گ، ۲۵سطر، قطع: رحلی [ف: ۲/۲۴-۲۰۴]

۷۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۳

از اول آیه «یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا الصلاه و انتم سکاری حتی تعلموا ما تقولون ...»(آیه ۴۳ سوره نساء) تا آخر سوره مائده؛ خط:

نسخ، کا: ذوالفقار بن حاجی محمد، تا: ۹ رجب۱۲۲۵ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۵ سطر (۱۳/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۱۵۷]

۷۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۹

از سوره بقره آیه ۲۳۸ تاسوره آل عمران آیه ۷۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ مهر: «المتوکل علی الله العلیم محمد بن علی» (مربع)؛ جلد: چرمی مذهب، ۲۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: -۵۱]

۷۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۱

از اول کتاب تا «ایاک نعبد»؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۵۲]

۷۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۰۵

از اول سوره مریم تا سوره انبیاء آیه ۴۸ «و لقد آتینا موسی و هرون الفرقان»؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: -۳۱۸]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۸

آغاز:قوله تعالی الر تلک آات الکتاب المبین انا انزلناه قرآناً عربیاً لعلکم تعقلون قد ذکرنا فی اول سورة یونس علیه السلام؛ **انجام:**المسألة الرابعة اما العروج الی السماء و الی ما فوق الفرش فهذه الآیة.

از سوره یوسف تا آیه اول سوره اسرار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد بن ابی الحسن؛ مهر: «حسن منی و انا من حسین» (بیضی)؛ واقف: عبدالرزاق، ۱۲۴۵؛ جلد: تیماج، مذهب، مجدول، ۱۶۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۲سم [ف: ۳۵-۵۳]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۱۹

آغاز:بسمله. الر کتاب انزلناه الیک لتخرج الناس من الظلمات الی النور ... اعلم ان الکلام فی ان السورة مکیة او مدنیة طریقة الاخبار [الآحاد] متی لم یکن فی السورة؛ **انجام:**الاعراض بالکلیة عن غیرالله والاقبال بالکلیة علی طاعة الله تعالی قوله تعالی و کم اهلکنا من قریة بطرت ... الا و اهلها ظالمون اعلم أن هذا من الجواب الثانی ... .

از سوره ابراهیم تا آیه ۵۸ سوره قصص؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم۱۲۷۴ق، جا: حیدرآباد دکن؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: میشن مذهب، ۲۹۰گ، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۸]

۷۸. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

ربع سوم تاسورة الرعد و افتاده از الرعد تا الصافات ربع سوم؛ کا: ابوالبدر علی بن محمد بن اسعد معروف به بدر قرن اصفهانی، بی‌تا، پایان آن از شمس الدین خویی است؛ مهر: سلطان سلیم بن مصطفی؛ تملک: حاج محمد السری در ۱۳۰۷، قاضی قوام الدین نصر اسلام در ۷۱۹/۲۴۷ با گواهی جمعیت محمد بن دولت شاه قمی؛ ۲۰۱گ [ف: -۱۸۸]

۷۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب ولم یجعل له عوجا؛ **انجام:**فی هذا الکتاب والله اعلم بالصواب والله المرجع و الماب و صلی الله علی رسوله محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین الحمدلله رب العالمین

از سوره کهف تا سوره الناس؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: «مشیر السلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب؛ ۷۶۶ص، ۵۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۷/۵سم [ف: ۱-۱۷۱]

۸۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۰۴

از سوره بقره آیه ۲۲۹ تا سوره آل عمران آیه ۱۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابلهشده؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: -۳۱۸]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**فقال لامحمل واعف عنا و اغفرلنا و ارحمنا فقال الله قد غفرت لکم و انصرکم علی القوم الکافرین و فی بعض الروایات ان محمدا علیه السلام بذکر هذه الدعوات و الملائکة کانوا یقولون آمین.

از اول تفسیر تا آخر سوره بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۵۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۵-۵۱]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۸۵

آغاز:تبارک الذی بیده الملک و هو علی کل شیء قدیر اما قوله تعالی فقد فسرناه فی أول سورة الفرقان؛ **انجام:**و الضدان لایجتمعان فاذا کان حدیثاً و جب ان لایکون قدیماً و اجاب اصحابنا بان المراد منه هذه الالفاظ و لا نزاع فی انها محدثة و الله اعلم بالصواب.

تفسیر سوره ملک تا آخر سوره مرسلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد سعید بن محمد صبور؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۵-۹۸]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷

آغاز:تفسیر سورة البقرة قال الله تعالی الم فیه مسئلتان المسئلة الأولی اعلم ان الالفاظ التی یتهجی بها اسماء مسمیاتها الحروف المبسوطة؛ **انجام:**و ان کانت البنت او المولودة منفردة فذة لیس معها اخری فلها النصف و قری واحدة بالرفع علی کان التامة و القراء بالنصب.

بخشی از اوایل سوره بقره و بخشی از اوایل سوره نساء؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضای «مجذوب»؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۵-۲۶۴]

۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۱۵

آغاز:قوله قل هو الرحمن آمنا به وعلیه توکلنا فستعلمون من هو فی ضلال مبین والمعنی انه الرحمن ونحن آمنا وعلیه توکلنا فیعلم انما تقبل دعاکم وانتم اهل الکفر؛ **انجام:**بهذه الدلایل اللطیفة مع

تجلیها ووضوحها فبای ... بعده یومنون قال القاضی بیده لانه یدل علی ان القرآن ... لانه تعالی وصفه.
از سوره قلم تا سوره مرسلات آیه ۴۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۴]

۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۸۷

انجام:وجمعها مدائن علی مفاعل کمعایش غیر.
از آیه «ومن احسن دیناً ممن اسلم وجهه لله» که آیه ۱۲۴ از سوره نساء است تا آیه «قالوا ارجه واخاه وابعث فی المدائن حاشرین» که آیه ۱۰۸ از سوره اعراف است می‌باشد و تفسیر این آیه را هم تمام نکرده؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: چرمی، ۱۷۷ص، ۳۴سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱-۱۵۷]

۸۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۵/۱۴

آغاز:اختلفوا فی الجنین اذا طرح میتاً بعد ذبح الأم فقال ابو حنیفه ...
بندی در حکم جنین؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۷۶]

۸۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹

آغاز:الثلاء و الاسم منه الیه و انوه کلها بالتشدید و حکی ابو عمرو السوه.
از اوایل سورة البقرة تا پایان سورة آل عمران؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه قدیم و نفیس؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۳سم [ف: ۴-۱۱۸]

۸۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴

آغاز:الی مسلم صحیح حسن المسألة الثانیة احتج هشام ... و علم ان فیکم ضعفاً بأن معنی الایة؛ **انجام:**قلنا أرید معنی البعضیة و ان لاتبنی بیوتها فی کل جبل و شجر فی مساکن توافق مصالحها و یلیق بها.
از آیه «ما کان لنبی أن یکون له أسری» (سوره انفال: ۶۷) تا آیه «و أوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتاً» (سوره النحل: ۶۸)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه قدیم و نفیس؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۲۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۲۸۴]

←مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب ← مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن االریب

● مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب / عرفان و تصوف، تفسیر / عربی

mafātīḥ-ul ġayb li-fatḥ-i xazā'in-il 'ulūm al-mubria 'an-iš šakk-i wa-r rayb

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

کتابی است مشتمل بر قوانین سودمند در علم تنزیل و قواعد مفید در اسرار تأویل به شیوه عرفانی.به‌گفته مؤلف، در این کتاب گنجینه‌های علوم دور شده از شک و شبهه، گوهرهای دریاهای معارف قرآن و مرواریدهای اسرار کلام خداوند گشوده و دشواری‌ها و مشکلات عبارات قرآنی بازگشوده می‌شود مشروط بر آنکه در ابتدای امر، تصفیه و تزکیه نفس در میان باشد تا با عنایت ربانی و هدایت الهی گره‌های مشکلات آن بازو درهای دشواری‌های آن گشوده گردد.مطالب کتاب که چشمه‌های حقایق الهی و گنج‌های معارف ربانی است و مسائل بدیع عرفان از آن منکشف و اصول علم معانی و بیان از آن منشعب و گنجینه های گرانمایهٔ کتاب و ایمان از آن متجلی گردد، در بیست«مفتاح» و هر مفتاح در چند «فاتحه»: مفتاح ۱. اسرار الحکمیة المتعلقة بالقرآن علی طریق اهل العرفان؛ ۲. الاشارة الی المقاصد المذکورة فی هذا الکتاب المبین؛ ۳. ماهیة العلم و مفهومه و بیان شرفه و فضله؛ ۴. مراتب الکشف و مبادیه و اقسام الالهامات و الخواطر؛ ۵. معرفة الربوبیة من اثبات وجود الباری و نعوت جماله و جلاله؛ ۶. ماهیة المیزان، الموضوع فی القرآن؛ ۷. الکشف عن معرفة ذات الحق و اسماء و صفاته و آیاته؛ ۸. معرفة افعاله تعالی و اقسامه؛ ۹. احوال الملائکة علی نمط آخر؛ ۱۰. الاشارة الی اقسام الاجسام و احوالها؛ ۱۱. اثبات الجواهر العقلیة و هی خزائن علم الله و قدرته و کیفیة و جودها؛ ۱۲. اثبات حدوث العالم ... بعد مالم یوجد بعدته زمانیة؛ ۱۳. اثبات العالم الروحانی و دار النفوس البشریة؛ ۱۴. طریق سلوک العبد الی الله سبحانه؛ ۱۵. شرح ماهیة الانسان من مبدأ تکونها ... الی ان ینتهی قیامه عندالله؛ ۱۶. الاشارة الی ملکوت السماء و اثبات النفوس و کیفیة رجوعها الی الله تعالی؛ ۱۷. علم المعاد و تحقیق حشر النفوس و کیفیة رجوعها الی الله تعالی؛ ۱۸. اثبات الحشر الجسمانی و بعث الابدان؛ ۱۹. نبذ من احوال القیامة و مقاماتها؛ ۲۰. الاشارة الی الریاضة و تقسیمها.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب. لیکون للعالمین نذیرا و أرسل رسوله بالهدی ... اما بعد، فیقول هذا الضعیف المسکین ... محمد الشیرازی، المعروف بصدرالدین ... قد صدر أمر آمر قلبی و وردت إشارة مشیر غیبی ...

انجام:و نعته أوحد أفضل الصدور و أشرق الأهلة و البدور، الکریم بن الکریم، محمد الدر الیتیم و اکرم اولاد ابراهیم لنعینک عن البرهان، و لیس الخبر کالعیان، صلی الله علیه و آله الطاهرین و أولاده المعصومین و لعنة الله علی أعدائهم إلی یوم قیام الساعة

چاپ: این کتاب ملحقاً با شرح اصول کافی ملاصدرا چاپ شده؛ مشار عربی، ص۸۷۹؛ تهران، سنگی، بدون تاریخ، رحلی؛ با تحقیق نجفقلی حبیبی، تهران، بنیاد حکمت صدرا، ۱۳۸۶ش، ۲ج

[الذریعة ۳۰۵/۲۱ و ۲۷۸/۴؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا: ۷۷-۸۳؛ ریحانة الادب ۴۱۷/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۶/۴؛ دنا ۹: ۱۰۱۰-۱۰۰۹ (۴۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- مفاتیح الغیب (منتخب)؛ احمد بن محمد محسن (قرن ۱۱)
۲- حاشیة مفاتیح الغیب؛ نوری، علی بن جمشید (-۱۲۴۶)
۳- حاشیة مفاتیح الغیب؛ سبزواری، هادی بن مهدی (۱۲۱۲-۱۲۸۹)
۴- مفتاح المفاتیح قاجار؛ نهاوندی، حیدرقلی (-۱۳۱۸)
۵- مفاتیح الغیب (ترجمه)؛ شیرازی، حسام الدین (قرن ۱۴)
۶- مفاتیح الغیب و الاسفار الاربعة (منتخب)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۶/۶

آغاز:المفتاح الثالث فی الکلام و حقیقته اعلم ان التکلم مصدر صفة نفیسة مؤثرة معناه انشاء الکلام لانه مشتق من الکلم؛ **انجام:**و طبایع متضادة و الملائکة سیما العلیون منزهون عن ذلک

از فاتحه سوم تا نهم از مفتاح اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۲گ (۴۳-۵۴)، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۴-۶۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷

آغاز:بسمله و صلی الله علی ... من عباده کافه و علی سیدنا محمد و صحبه خاصة؛ **انجام:**نشأتنا و رحمة الله و برکاته و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹-۶۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۹/۱۳-ف

نسخه اصل: بادلیانInd. Inst. Arahb M. S. 20. مفتاح ۱۴؛ خط: نستعلیق، کا: میر علی نقی بن نورالدین محمد گیلانی، تا: ربیع الثانی۱۰۸۵ق؛ ۲۳ سطر چلیپایی [فیلمها ف: ۱-۵۶۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق، جا: کاشان، به دستور علم الهدی محمد کاشانی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱-۵۱۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۳ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**السنتهم احلی من العسل و قلوبهم امر من الصبر.

خط: نسخ، کا: علی اکبر لاهجانی، تا: ۱۰۹۴ق؛ مجدول، مصحح، مقابله شده؛ تملک: محمد شفیع بن محمد مقیم هزارجریبی؛ جلد: تیماج، ۶۴۱ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۴/۳-۶۹]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و الاقتصاد الذی لا یفوته ...

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۳۷]

۷. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ربیع الاول۱۱۹۸ق؛ مصحح، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۱۲]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸۷/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۶۰]

۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۰۸

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: روغنی، ۳۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۳۴سم [ف: -۸۰]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مذهب، ۲۹۹گ، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۶۶۹]

۱۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۳۸

آغاز:فی الاسرار الحکمة المتعلقة بالقرآن علی طریق أهل العرفان و فیه فواتح الفاتحة الاولی فی صفة القرآن و نعته بلسان الرمز و الاشارة؛ **انجام:** لانها لیس من العالم بل هی حقائق عندالله تعالی و لأن حدوث عدمها لحدوث وجودها لو فرض مفتقرا الی مادة لأن کل ما فیه قوة إن ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با عنوان «نوری رحمه الله»؛ تملک: حسن فتوتی در ۲۳/۴/۲۶ ؛ واقف: همسر ملک الاطباء، ۱۲۸۹؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۳۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۱۹سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰/۸ طباطبائی

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹ص (۱۴۲-۱۵۰) [ف: ۲۲-۱۷]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۶

خط: شکسته، نستعلیق، کا: کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اسماعیل بسطامی؛ جلد: میشن، ۱۷۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۷سم [ف: ۱-۵۱۸]

۱۵. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۲۵

آغاز:حمدله ... قد صدر امر من امر قلبی و وردت اشارة من سر غیبی؛ **انجام:**لان فعل و یقع فی سنة أو اکثر أو اقل کما قال تع.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با عناوین «قوله» از حاج ملا هادی سبزواری به خط نستعلیق تحریری ظاهراًاز خود او؛ مهر: «عبده محمد اسماعیل سنه ۱۲۰۸» (بیضی)؛ ۲۷۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۷۱]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فاحوال عالم الملکوت و ان لم یمکن بیانها لسکان عالم الملک و الناسوت ... لنسبة الکمل و العارفین نبین علی سبیل الایجاز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۸گ، ۱۷سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۵۴]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۰۲
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن احمد، تا: شنبه ۳ شوال۱۲۰۳ق؛ محشی با نشان«نوری» و «ی» و «س»؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۴۷گ، ۲۲سطر (۱۴×۲۰/۵)، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۷-۲۷۹۹]

۱۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۸۶۳/۴
آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل الاشیاء کلها فی قلم قضائه السابق
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمد علی طبسی، تا: ۱۲۰۴ق، جا: شیراز؛ ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۴۹۰]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۱۱
خط: نسخ، کا: میر صادق، تا: ۱۲۰۶ق، جا: سبزوار مدرسه فصیحیه، هنگام تحصیل نزد حاجی ملا هادی سبزواری؛ جلد: میشن، ۲۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۱۸]

۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۴
خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۹ رمضان۱۲۰۷ق [ف: ۳-۱۰۷]

۲۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۹
خط: نسخ، کا: محمد باقر چهار محالی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ رمضان۱۲۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با رمز «یا هادی المضلین»؛ ۲۳۹گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۸]

۲۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۶۳
انجام:برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد تقی استرابادی، تا: ۱۲۲۴ق؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۴۶]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۶
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: ۱۲۳۰ق [الفبائی:۵۳۹]

۲۴. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۵
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ (۸۱ر-۲۵۳پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۲۵۱]

۲۵. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۵
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۸]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۳
انجام:تمام شد یوم یک‌شنبه پانزدهم شهر ربیع الاولی در بلده لاهجان بحسب الخواهش صاحبی میرزایی میرزا آقایی نایب الصدر ولد مرحمت و غفران پناه و رضوان آرامگاه آقا میر علینقی مشهور آخوندی در ید حقیر الفقیر المذنب الحاجی نجف علی اشهر بجواد القزوینی الاصل. امید از جناب باری عز شأنه چنان است که حقیر را به کمال خویش به وطن اصلی برساند و این روسیاه را در محیط حمایت خود محفوظ بدارد و از مطالعه کنندگان استدعا آن است که حقیر را به دعای خیر یاد و شاد فرمایند و هر گاه سهوی و غلطی باشد عفو فرمایند و در عین بیدماغی و دلتنگی قلمی و تحریر یافت. خدایا مقاصد همگی را برآورده و خیر گردان علی الخصوص حقیر کاتب را. ۱۲۴۳
خط: نستعلیق، کا: نجف علی مشهور به جواد قزوینی، تا: یک‌شنبه ۱۵ ربیع الاول۱۲۴۳ق، جا: لاهیجان، به خواهش میرزا آقا نایب الصدر ولد آقای میر علینقی مشهور به آخوندی؛ مصحح؛ مهر: «محمد الحسینی ۱۳۳۸» (بیضی) در ۱۳۴۰ق؛ ۳۵۰گ، ۱۵-۱۸سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲۰-۷۱]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹
آغاز:برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی؛ ۲۱۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۰]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین بن صدر الدین حسینی مازندرانی تفرشی، تا: ۱۲۴۷ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۲۳۰گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۳۴]

۲۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۲
خط: نسخ، کا: یزدی، محمد هادی بن محمد صادق، تا: ۱۲۵۰ق [ف: ۳-۱۰۷]

۳۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۸۵/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: محمدصادق بن علی محمد کاشانی، تا: ۱۸ رمضان۱۲۵۹ق، جا: سبزوار؛ محشی از ملاعلی نوری به صورت چلیپا درهامش صفحات با دقت و نظم وزیبایی خاصی کتابت شده؛ جلد: تیماج، ۲۸۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۱۸]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۲۱-۵۴/۱۱۱
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن مرحوم ملا حیدر، تا: ۱۲۶۰ق، برای حاج ملا هادی سبزواری؛ ۲۶۵ص، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۳]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۸۵
خط: نسخ، کا: سبزواری جاجرمی، ابوطالب بن طیب، تا: یک‌شنبه ۱۳ صفر ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۲۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۹-۹۲۶]

۳۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۸
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق، برای ملامحمد حسین بروجردی؛ امانت ملاحسین نزد اورنگ زیب؛ تملک: فخرالدین، ضیاء الدین دری؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۳۰ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه:

۲۱×۳۰/۵سم [ف: -۶۶۹]

۳۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۶۳/۱

خط: نسخ خوب، کا: محمد باقر خوانساری، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۱۶۷گ (۱پ-۱۶۷پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۱-۴۵]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۰۵

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ خفی، کا: جابلاقی، عبدالمحمد بن محمد علی، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [رایانه]

۳۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: هاشم حسینی، تا: ۲ شعبان۱۲۶۴ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۲۳۹]

۳۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۰

خط: نسخ، کا: بدیع اصفهانی، رضا بن مصطفی، تا: شنبه ۲۶ صفر ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۳۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۳/۲

خط: رقاع، کا: عباسقلی بن محمد زکی خان نوری سردار فارس و کرمان، تا: پنج‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۲-۱۰۷]

۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۳۶

آغاز:برابر

خط: نسخ خوب، کا: عباس خبوشانی، تا: ۱۲۸۲ق، جا: مدرسه ملا هادی سبزواری؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۰۰۸]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن محمد حسینی شیروانی، تا: ۱۹ رمضان۱۲۸۲ق؛ مصحح؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۰-۴۷]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۲۴

آغاز: ... شافع الامم عند الخلاق یوم الدین صلی الله علیه و آله المقدسین المطهرین اهالی بیوت الوحی؛ **انجام:**و لا فاده التجلیه و التخلق بالاخلاق الالهیه الجمیله حتی بصیر مرآه مجلوه و صحیفه متلوه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۳۸]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۲۷

آغاز: ... سکان هذا المنزل و انت المسافر الحال المرتحل و المسافرلابد و ان یخالف عادته؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۰سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۴۳]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ ۲۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۴-۲۵۰]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: حاج محمد سعید، ۱۱۸۳؛ ۲۴۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۲۵۰]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰/۳ معزی

آغاز:اول ما سافر منه و هو الموطی الطبیعی و المعدن الاصلی دون غیرع من المنازل و الحدود التی فی الاوساط؛ **انجام:**کحیوة الارواح للارواح غیر ان حیوة الارواح بظعر لها فی الاجسام بالبشار ضوء ها فیها و ظهور قواها وحیوة الاجسام الزائیة لیست کذلک اذ ما خلقت مدبرة محیوتها الذاتیة تسبح ربها دائما لانها صفة ذاتیة ...

بی‌کا، بی‌تا؛ شامل یک رساله چاپ سنگی و دو رساله خطی است، در نسخه نام کتاب معین شده و مردد بین دو کتاب مبدء و معاد و مفاتیح الغیب آمده است، ولی عبارات کتابشناسی و آغاز و انجام با مفاتیح الغیب مناسب‌تر بنظر می‌رسد؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۹-۳۴]

۴۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ جمادی الثانی؛ محشی مختصر بعضی با عبارت «لمحرره محمد بن حسنعلی»؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۳۹]

۴۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۴۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۸۰گ، اندازه: ۱۴×۲۱/۸سم [رایانه]

● مفاتیح الغیب (منتخب) / عرفان و تصوف / عربی

mafātīḥ-ul ġayb (mn.)

احمد بن محمد محسن، ق۱۱ قمری

ahmad ebn-e mohammad mohsen(- 17c)

وابسته به:مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰ق)

از احمد بن محمد محسن از نوادگان ملاصدرا (زنده در ۱۰۸۷ق). گزیده کتاب مفاتیح الغیب صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی است مشتمل بر پانزده«مفتاح»:۱. الاسرار الحکمیه المتعلقة بالقرآن؛۲. الاشاره الی اغراض الرحمانیة و المقاصد الالهیة فی الکتاب المبین؛ ۳. شرح ماهیة العلم و مفهومه؛ ۴. مراتب الکشف و مبادیه و اقسام الالهامات و الخواطر

و الوساوس و اسبابها؛ ۵. (در نسخه موجود نیست)؛ ۶. الکشف عن معرفظ ذات الحق و اسمائه و صفاته و آیاته و آثاره علی اسلوب آخر؛ ۷. اثبات حدوث العالم جملة من السموات و الارض و غیرها؛ ۸. اثبات العالم الروحانی فی دار النفوس البشریة؛ ۹. طریق سلوک العبد الی الله تعالی صفاته و مقاماته؛ ۱۰. شرح ماهیة الانسان و شرح صفاته و مقاماته؛ ۱۱. الاشارة الی ملکوت السماء؛ ۱۲. علم المعاد و تحقیق حشر النفوس و کیفیة رجوعها الی الله تعالی؛ ۱۳. اثبات الحشر الجسمانی و بعث الابدان؛ ۱۴. نبذ من احوال القیمة و مقاماتها و فیه مشاهد؛ ۱۵. الاشاره الی الریا فیه و تقسیمها.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۸

آغاز:بسمله و به ثقتی الحمدلله الذی کتب علی نفسه الرحمة و ازاح عن ابصار احبائه غشاوة الظلمة و عمی الجهالة ... اما بعد فهذه لوامع حکمیة و لوایح باطنیة؛ **انجام:**عن البرهان و لیس الخبر کالعیان صلی الله علیه و آله الطاهرین و اولاده المعصومین

خط: نسخ، کا: ملا محمد علی گواری، بی‌تا؛ ۱۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۲۲]

● **مفاتیح الغیب (ترجمه)** / عرفان و تصوف / فارسی

mafātīh-ol qayb (t.)

شیرازی، حسام الدین، ق۱۴ قمری

šīrāzī,hosām-od-dīn (- 20c)

وابسته به:مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹–۱۰۵۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۲ق

مفاتیح الغیب را ملاصدرا در عرفان پرداخته است و مسائل عرفانی را با نظر فلسفی خود تعبیر کرده است. حسام الدین شیرازی که از صدرنشینان مجلس قاجارها بوده روزی اصل عربی آنرا به نزد مخبرالدوله می‌بیند و آنرا می‌پسندد. مخبرالدوله چون پسند او را می‌نگرد او را تشویق و ترغیب به ترجمه آن می‌کند. او هم از جهت میل درونی و هم از جنبه اطاعت امر مخبر الدوله به ترجمه می‌پردازد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۸۳

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنتهدی؛ **انجام:**جز اطاعت احتمالی نمیرفت پس بالاترین اقسام

نسخه حاضر تا «گشایش سیم در کلام و حقیقت آن» قسمتی از آن ترجمه است؛ خط: نستعلیق، کا: علیقلی خان مخبرالدوله، تا: اوایل قرن۱۴، جا: تهران؛ ۱۲گ، ۲۰سطر (۱۳/۵×۲۳)، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: ۴-۱۵۸]

● **مفاتیح الغیب و الاسفار الاربعة (منتخب)** / فلسفه، عرفان و تصوف / عربی

mafātīḥ-ul ġayb wa-l asfār-il arba‘a (mn.)

وابسته به: مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹–۱۰۵۰)؛ الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة العقلیة = اسفار اربعه صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹–۱۰۵۰)

این کتاب منتخب از مفاتیح الغیب و اسفار اربعة ملاصدرا درباره تفسیر الاستعاذة، واجب الوجود بحث خیر و شر و موضوعات متفرقه دیگر است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۴/۲

آغاز:قوله تفسیر الاستعادة، اقول عائذا بالله من الشیطان الرجیم لائذا بسم الله الرحمن الرحیم قائلا بان الله یقول الحق؛ **انجام:**والحقایق الصمدانیه بقدر ما یتاتی منا و تیسر لنا بمن من الله و فضل منه تبارک و تعالی و فیه فصول

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی؛ در این مجموعه چند برگ از مفاتیح الغیب ملا صدرا (از برگ ۲۵ تا ۴۳) و چند برگ از اسفار الاربعة (از برگ ۴۳ تا ۵۶)و نیز (از برگ ۵۷ تا ۷۵) شامل مطالبی عرفانی و تفسیری وروایی که از منابع مختلف گرد آوری شده است و به احتمال قوی همگی از کتاب‌های ملا صدرا نقل شده؛ ۵۱گ (۲۵–۷۵)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۳۰۴]

←مفاتیح الغیبیة ← معرفة مفاتیح الغیبیة

● **المفاتیح الغیبیة** / علوم غریبه / عربی

al-mafātīḥ-ul ġaybīya

متنی است در عقاید حروفیان، غیر از مفاتیح الغیب منسوب به محمد پسیخانی که در عقاید نقطویان بوده و به ش ۴۷۶۰ و ۴۷۶۱ در کتابخانه مجلس نگهداری می‌شود. مؤلف از رساله دیگر خود به نام «الاهتمام بامر ختام» یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۲

آغاز:بسمله. ان المفاتیح الغیبة تنحصر فی خمسة مفاتیح لاغیر منها مفاحین عظیمین شریفین هما اعظم المفاتیح المفتاح الاول منها هو الوحی؛ **انجام:**والله سبحانه و تعالی اعلم لاراد لامره و لامعقب لحکمه و هو سریع الحساب و الیه المرجع و المآب و صلی الله علی سیدنا محمد خاتم النبیین و علی آله و صحبه و التابعین لهم باحسان و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، کا: حاجی بابا بن محمد اردکانی یزدی، تا: ۱۳۱۱ق؛ مصحح، پس از اتمام رساله بخشی از حاشیه‌ای است بر متنی در عقاید حروفیه؛ ۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۰-۵۷]

←مفاتیح الغیوب ≻ مفاتیح غیوب

● **مفاتیح غیوب = سؤال و جواب** / کلام و اعتقادات / فارسی

mafātīh-e qoyub = so’āl va javāb

پسیخانی، محمود،- ۸۳۱ قمری

pasīxānī, mahmūd(- 1428)

از کتاب‌های نقطویان یا نقطویه که به نام واحدیه نیز معروف بوده‌اند و مؤسس این طریقه محمود پیسخانی گیلانی معروف به محمود عجم بوده که در قرن هفتم در آذربایجان می‌زیسته است و پیروان او تا قرن یازدهم مخصوصاً در ایران بسیار بوده‌اند و ظاهراً تا کنون هم هستند و ظاهراً از مؤلفات محمود پسیخانی و مؤلف عبرت‌نامه و کتاب‌های دیگر است.مؤلف در مقدمه نام خود را نیاورده و به نام کتاب نیز اشاره نکرده است.

آغاز:استعین بنفسک الذی لا اله الا الله. الحمدلله الذی انشاء کل نفس من سنیة نفس و انتشر نفوس الاجمعین من کلیة نفسه ... سئوال که مقرر شد که جمله فضل و کمال عجم بر عرب و جمله شرافت و بلاغت عجم بر عرب ... و جمله تفاخر و تفاضل عجم بر عرب.

انجام:محمود نیاید و بمدار محمد مذکور نگردد که بغیر از محمد و محمود که نقش محمود است نامحمود گردد. فافهم الاشارة و افهم البشارة ...

چاپ: این رساله بوسیله آقای دکتر صادق کیا در ایران کوده شماره ۱۳ (ص ۷۳ به بعد) به چاپ رسیده

[الذریعه ۳۰۵/۲۱-۳۰۶؛ فهرستواره منزوی ۱۶۶/۷ و ۹۲۰/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۶۰

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف در فهرست نیامده (فهرشت رایانه‌ای ۹۶۸)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ رجب۹۷۱ق؛ تملک: اسماعیل، ابوالقاسم بن محمد اسماعیل؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۳۸گ، ۱۶سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳-۱۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۷

آغاز:بسمله. و رب تمم بالخیر الحمدلله الذی ... کثیر کثیر بسم الله الرحمان الرحیم انا لله الملک المبین رب اشرح ... ؛ **انجام:**اللهم افتح لنا بالخیر و اختم لنا بالخیر و اجعل عاقبت امورنا کلها الی الخیر لا اله الا انت ... توکلت و انت رب العرش العظیم. م. تم بالخیر

در فهرست نام مؤلف ذکر نشده است (فهرست رایانه‌ای ۹۶۸)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: فرهاد میرزا بن ولیعهد به تاریخ ۱۴ جمادی الاول ۱۳۰۲؛ یادداشت به نام محمد حسین تاجر شیرازی مورخ جمادی الثانی ۱۳۲۴؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۴۵گ، ۱۶سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰-فیروز

آغاز:برابر؛ **انجام:**ام لهم ارجل یمشون بها ام لهم اید یبطشون بها ام لهم اعین یبصرون بها ام لهم آذان یسمعون بها قل ادعوا شرکائکم ثم کیدونی فلا تنظرون ان ولیی الله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۷۴ص، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۲۱-۳۲۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۹۸

آغاز: ... صور و خطوط و نقوش که در کتابت کاتب آمده است و می‌آید بدین دوارات کاتب تواند که بیاید؛ **انجام:**ان الابرار لفی نعیم ... هر چه عذابست باهل عذاب ... و آن من جمیع الوجه بصورت چنانست که هر گاه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشتی بدین مضمون: «این رساله از مؤلفات متصوفه یا دهریه است یحتمل فتوحات باشد» محمد حسین بن محمد هادی (معاصر) نوشته: «این خط دست مرحوم مغفور آقا محمد بهبهانیست ... این کتاب نه فتوحات ابن عربیست و نه اثر متصوفه بلکه از تألیفات نقطویه می‌باشد وفضل الله حروفی معروف معصر با صفویه مؤلف آن است»؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۶سم [ف: ۴۳-۷۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**المهدی قدیمی ازلی ابدی.

در فهرست بانام سوال و جواب معرفی شده است (فهرست رایانه‌ای ۹۶۸)؛ خط: تحریری متوسط، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: امیری، ۳۹۳ص، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۶-۶۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا او را شخص به ظلم و دروغ نشسته اثبات کند. ثم المفاتیح

خط: نستعلیق، کا: درویش علی اثناعشری، تا: ۲۸ ذیقعده۱۰۷۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۳سم [ف: ۴-۷۶۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و عنده مفاتیح الغیب الا یعلمها الاه و هو اظهر ظهور بعده ابداً و آخراً الا معقب الحکمه و هو سریع الحساب: بتوفیق ۴۴۶۴۸

عنوان این کتاب در فهرست مفاتیح الغیب ذکر شده وجز مفاتیح الغیوب دانسته شده که درست نیست (فهرست رایانه‌ای ۹۶۸)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۲ق؛ مهر: «علی اصغر بن محمد ابراهیم»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵۹گ، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۱۳-۱۴۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**۲۴۰۴ صح ق الریا شرک و الشرک کفر.

خط: تحریری متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۳۱۳ص، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۶-۷۴]

● **مفاتیح الغیوب** / کلام و اعتقادات / فارسی
mafātīh-ol qoyūb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۵۲
آغاز:الحمدلله الذی هدانا لدینه و علمنا لحق تنزیله و صلی الله علی محمد و آله و امام المرتضی و ابنائه و صلی الله علی محمد و آله و امام المرتضی و ابنائه و سلم تسلیماً؛ **انجام:**و اجعل عاقبة امورنا کلها الی خیر لا اله الا انت علیک توکلت و انت رب العرش العظیم.
تذکر: این کتاب در مختصر مجلس از محمودپسیخانی دانسته است؛ خط: نستعلیق، کا: ... شروی عجمی اثنا عشری نقطوی، تا: جمادی الاول۱۰۰۶ق؛ جلد: مقوا، ۲۳۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۱/۳۳-۹۴]

● **مفاتیح الغیوب** /- فارسی
mafātīh-ol qoyūb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۹/۹-ف
نسخه اصل: واتیکان ش ۱۴۵ (فهرست ص ۱۴۴)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ ۱۷۸گ [فیلمها ف: ۱-۵۶۲]

● **مفاتیح الفتوح** / معانی بیان / عربی
mafātīḥ-ul futūḥ

علی بن عیسی، ق۸ قمری
ʻalī ebn-e ʻīsā(- 14c)
وابسته به: التبیان فی المعانی و البیان؛ طیبی، حسین بن محمد (-۷۴۳ق)
مؤلف کتاب «التبیان فی المعانی و البیان» استاد را به دستور خود او تنقیح و تلخیص کرده و زواید را حذف و نکات سودمندی بر آن اضافه نموده و این شرح مزجی را به رشته تحریر درآورده است. به گفته او،«و وشحته بزیادات شریفه و نکات لطیفة ... و مزجت الشرح بالمشروح و سمیته بمفاتیح الفتوح لیدخل به حدائق البلاغة و یجتبی فیها ثمرات ریاض الفصاحة».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۰۸
آغاز:من اعتصم بحبله المتین و استمسک بالکتاب العربی المبین والقی شراشره علی سلوک محجة الحق الابلج؛ **انجام:**فقال فیکم الغول فجاء و ابواس مثل راس بقرة من الذهب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: یحیی بن محمد حسینی؛ جلد: تیماج، ۳۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۲۵-۱۹۲]

←مفاتیح الفرس ← المفاتیح الدریة فی اثبات القوانین الدریة

● **مفاتیح الفقه** / فقه / عربی
mafātīḥ-ul fiqh
در فقه استدلالی با عناوین «مفتاح، مفتاح» که از کتاب‌های مدارک الاحکام، ریاض المسائل، منهاج الهدایة و شوارع الهدایة و بهبهانی و از کتب متقدمین بسیار نقل کرده است.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۷۴
آغاز:فی لباس المصلی یجب ستر العورة الواجب فی الصلاة اجماعا محققا و منقولا منا و من المسلمین؛ **انجام:**لانهما جمیعا قضاء أیهما ذکرت فلا تصلهما الا بعد شعاع الشمس قال قلت لم ذاک قال لانک لست تخاف ...
نسخه از لباس مصلی تا مضایقه و مواسعه در صلاة فوائت را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خطخوردگی و اضافات در حاشیه؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۵]

● **المفاتیح فی حل المصابیح** / فقه، حدیث / عربی
al-mafātīḥ fī ḥall-il maṣābīh

زیدانی، حسن بن محمود، - ۶۶۲ قمری
zeydānī, hasan ebn-e mahmūd(- 1264)
وابسته به: مصابیح السنة = المصابیح فی سنن المصطفی الملیح؛ بغوی، حسین بن مسعود (۴۳۶-۵۱۰ق)
کتاب شرح مفصلی با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «مصابیح السنة» حسین بن مسعود فراء بغوی شافعی است که در آغاز شرح، مقدمه‌ای در بیان اصطلاحات اصحاب حدیث و انواع علوم حدیثنگاشته است.
آغاز:بسمله، حمد له، ملاء السموات و ملاء الارض ... اما بعد فقد ... علی زمرة خلائی ... ان اشرح لهم کتاب المفاتیح ... النوع الاول - اشترط الاسناد و هو شییء عظیم القدر عند اصحاب الحدیث
[معجم المؤلفین ۲۹۳/۳ و۶۰/۴؛ فهرس معهد المخطوطات ۱۰۹/۱؛ کشف الظنون ج ۲-۴۴۲ و ۱۶۹۹؛الاوقاف العامة بغداد ۳۰۷/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۴۵/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۳
آغاز:بسمله رب وفق للاتمامه کتاب النکاح؛ **انجام:**انه الجواد الکریم و الرب الرحیم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۴ق [الفبائی: -۵۳۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و سعیهم مشکور و اجرهم موفور تم الکتاب ... سنة ثمان و تسعین و ثمانمائة حامداً و مصلیاً
خط: نستعلیق، کا: سنباد بن احمد بن محمد وحوانی، تا: ذیقعده۸۹۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۴۳گ،

۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۹۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قال تعالى: كنتم خير امة اخرجت للناس. فاذا تقرر هذا فاعرف ان فضيلة ال قرن الاول من امته على ال قرن الثانى منهم لا بكثرة العمل بل لانهم صحبوا النبى ... هذا آخر تتمة شرح مولانا ... و قد تم تحرير هذا الكتاب ... نبوية مصطفوية عليه افضل الصلاة و اكمل التحيات.

مجلد اول؛ خط: نسخ، كا: على محمد بن اسفنديار حنفى، تا: ۸۹۹ق؛ كاغذ: سپاهانى، جلد: تيماج، ۲۵سطر (۱۳×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۲-۹۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۳ خوئى

آغاز:برابر؛ **انجام:**باب حرم المدنيه قوله المدنيه حرام ما بين غير الى ثور ... بدعه سيئة محدثا.

خط: نسخ تركى، بى‌كا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوايى، ۳۴۸ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲/۵×۲۸/۵سم [ف: ۷-۳۶۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۷

آغاز:كتاب البيوع، قوله ما اكل احد طعاماً قط خيراً من ان يأكل من عمل يديه؛ **انجام:**و لانه يثبت فضيلتهم على ال قرن الثانى بدلائل كثيرة من الآيات و الاخبار.

خط: نسخ، كا: سه نفر از فقهاء اهل سنت: شيخ عبدالله بن شيخ عبدالرحمن، فقيه عبدالكريم، صفحات پايانى را نيز حسن بن شيخ شمس الدين بن شيخ عبدالغفار بن مولانا گشايش اورامى الاصل نوشته براى برادر بزرگترش شيخ مصطفى، تا: ۶ شوال۱۰۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تيماج مذهب، ۳۰۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۴۱-۱۳۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا آخر ما قصدت ايراده من الحاشية التى جمعتها على كتاب المصابيح (تمت فى سنة عشرين و سبعمائة الحمدلله اولا و آخرا)

خط: نسخ، بى‌كا، تا: ۱۱۲۴ق؛ جلد: ميشن، ۳۸۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۷/۵سم [ف: ۱-۵۱۹]

۷. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۶۰۴

آغاز: عثمان بن مظعون رسول الله صلعم فى ترک التزوج؛ **انجام:**كثيره من الايات و الاخبار ... و سلامک عليهم اجمعين

خط: نسخ كهن، بى‌كا، بى‌تا؛ افتادگى: آغاز [الفبائى: -۵۳۸]

● مفاتيح القرآن = نصاب اللغات / لغت، شعر، تفسير / فارسى

mafātīḥ-ol qor'ān = nesāb-ol loqāt

زنجانى، محمد على بن على قلى، - ۱۲۹۰ قمرى

zanjānī, mohammad ʻalī ebn-e ʻalī qolī(- 1873)

اهداء به: محمد شاه قاجار

تاريخ تأليف: ۱۲۶۰ق

منظومه‌اى است در بيان لغات مشكله قرآن كه به ترتيب حروف الفبا آنها را مرتب نموده است و به‌طرز نصاب آنرا بر وزن بحرهاى شعرى آورده است.

آغاز:تعالى الله خداوندى كه از حكمت كند پيدا ×× همى از خاک و باد و آب و آتش جمله اشياء / قديرى موجد الخلقى كه در ذات آمده واحد ×× مليكى مالک الملكى كه در ملک آمده يكتا ...؛ آغاز بخش لغات: القطعة الاولى فى بحر التقارب: ز انوار رخسارت اى دلربا ×× خجل مهر رخشنده اندر سما / فعولن فعولن فعولن فعول ×× به بحر تقارب زبان برگشا / الم اولش دان خدا ×× دگر خوان لطيف و مجيد هم ورا

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۳۶۵۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**القطعة الخامسة و الستون فى بحر التقارب: به يک جلوه گيرى تمام جهان ×× به يک غمزه بخشى به صد مرده جان ... / دگر معنى يبلو آمد چنين ×× دهد نعمت و مى‌كند امتحان

كامل؛ خط: نسخ معرب، بى‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگى: انجام؛ مصحح، محشى؛ اهدايى: رهبرى، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: ميشن، ۱۵۸گ، ۶سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۲سم [اهدائى رهبر: ۱۰-۹۰]

مشهد؛ شيخ على حيدر؛ شماره نسخه:۱۳۹۹

همان نسخه بالا [مؤيد: ۳-۳۲۵]

۲. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۶۰۲۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**دگر معنى يبلو امد چنين ×× دهد نعمت و ميكند امتحان

خط: نستعليق، كا: هاشم بن مير حسين، تا: جمعه ۱۹ ربيع الثانى۱۳۰۴ق؛ محشى؛ جلد: تيماج، ۶۸گ (۱پ-۶۸ر)، اندازه: ۲۱×۳۵/۵سم [ف: ۱۶-۱۹]

● مفاتيح القلوب / ادبيات / فارسى

mafātīḥ-ol qolūb

خواجوى كرمانى، محمود بن على، ۶۸۹ - ۷۵۳ قمرى

xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e ʻalī (1291 - 1353)

به نظم و نثر در ۲۸ «باب» و هر باب در چندين «فصل». گزيده‌اياست از شعرهاى او.

آغاز:الحمدلله الذى انزل على عبده الكتاب المبين ... و بعد يقول العبد المذنب ابوالعطاء محمود بن على بن محمود المرشدى المشتهر بخواجو الكرمانى ... و سميتها بمفاتيح القلوب و مصابيح الغيوب ... بسم الاله المستعان الاول ×× القادر الفريد القديم المفضل

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:**چون در آن منزل فرخنده عنان باز كشيدى ×× خيمه زن بر سر ميدان نگارى كه تو دانى

از آغاز است تا فصل ۲ باب ۱۹؛ خط: نسخ، كا: كرمانى، محمد

بن عمران، تا: ۹ صفر۷۰۵ق؛ با سرلوح آراسته رنگارنگ، درنسخه در صفحه عنوان آمده که برای خواجو «ادام الله فضله» نوشته شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۴۴گ، ۲۵سطر (۱×۲۲)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۸-۶۷۶]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۵۰/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**چو شد حرز روان من ثنایش ×× سخن را ختم کردم بر دعایش

خط: تعلیق خوش، کا: اسماعیل بن ابراهیم بن عبدالله، تا: ۸۲۱ق [نشریه: ۱-۱۴]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۳۶/۲

خط: نستعلیق، کا: خلیفه صفرشاه، تا: ۹۲۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۳-۴۷۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۳/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**چو شد حرز روان من ثنایش ×× سخن را ختم کردم بر دعایش

خط: نستعلیق، کا: محمد بن مطهر بن یوسف بن ابوسعید قاضی نیشابوری، تا: ۹۸۲ق، جا: هرات؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳سطر [ف: ۹-۱۱۳]

● مفاتیح الکلام فی مدایح الکرام /- عربی

mafātīḥ-ul kalām fī madāyiḥ-il kirām

قوام الدین ذوالفقار

qavām-od-dīn zolfaqār

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴/۴-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 12726؛ بی‌کا، تا: قرن ۹ [فیلمها ف: ۱-۴۰۲]

● مفاتیح الکنوز / مراثی، تاریخ / فارسی

mafātīh-ol konūz

نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر، ۱۲۵۰ - ۱۳۲۶ قمری

nezām-ol-‘olamā’, mohammad rafī‘ ebn-e ‘alī asqar (1835 - 1908)

وابسته به: رموز الشهادة و کنوز السعادة؛ نظام العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر (۱۲۵۰-۱۳۲۶ق)

تاریخ تألیف: ۱۸ ذیحجه ۱۲۹۷ق

این کتاب، ترجمه فارسی کتاب «رموز الشهادة و کنوز السعادة» خود مؤلف است همراه با افزودگی‌هایی که در یک «مقدمه»، پنج«باب» و «خاتمه» تنظیم شده است. فهرست آن بر اساس نسخه چاپی، چنین است: مقدمه‌در بیان برخی فؤاد و خواص و آثار محزونی و گریه و زاری است خاصه گریه به حضرت سید الشهداء و بعض مقدمات آن، در هفت مفتاح؛ باب ۱. در سر ظهور حضرت علی (ع) در اول اسلام با شمشیر، در دوازده مفتاح؛ ۲. در ظهور حضرت امام حسین (ع) با محاربه و جنگ و امتناع او از بیعت یزید، در پنج مفتاح؛۳. احوالات متعلقه به امام حسین (ع) از ولادت تا روز عاشورا، در هفده مفتاح؛۴. در بعض نکات و اسرار متعلقه به شهادت آن حضرت، در چهارده مفتاح؛۵. در معنی قول آن حضرت:«شاء الله ان یرانی قتیلاً»، در ده مفتاح؛ خاتمه: در ذکر خلاصه اصول مطالب این کتاب و ثبت مختصر احوال ائمه طاهرین و ... در دوازده مفتاح. نسخه چاپی دارای فهرستی مفصل و همچنین تقریظ عالمان بزرگی چون علی بن محمد قراچه‌داغی تبریزی، شیخ مهدی بن علی بن جعفر نجفی، میرزا محمود شیخ الاسلام آذربایجان، ملا محمد مجتهد ایروانی نجفی و میرزا محمد علی مجتهد إبن احمد قراچه داغی می‌باشد.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... الهی سینه [ای] ده آتش افروز در آن سینه دلی و آن دل همه سوز ... و بعد، چنین گوید عبد فقیر طباطبایی ... که طلوع انوار روحانی و ظهور آثار نفس انسانی

انجام:بروز حیات و بوقت ممات ×× زهر غصه ام ده بحبش نجات بتاریخ هجدهم شهر ذیحجة الحرام رو عید غدیر ... من شهور سنه هزار و دویست و نود و هفت هجری از تحریر این اوراق فراغت حاصل آمد. بماند سالها این نظم و ترتیب ×× ز ما هر ذره خاک افتاده جایی‌والحمدلله اولاً و آخراً ... ».

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۴۲؛ تبریز، سنگی، ۱۲۹۸ق، وزیری، ۱۱+۴۹۱+۶صص

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «بلغ قبالاً»؛ از سوی مرحوم حجة الاسلام و المسلمین حاج معتمد خراسانی به این کتابخانه اهداء شده؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۶۲۹]

● مفاتیح الکنوز / کیمیا / فارسی

mafātīh-ol konūz

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۶۴/۱

آغاز: ... ماه که آفتاب در سرطان و اسد و سنبله بود ان مایع را اگر آب صافی باشد؛ **انجام:**و خدایتعالی دشمن روزگار آن کس که بداند و کشف کند ...

کتابی است به فارسی در علم کیمیا که فقط چند برگی از آن باقی مانده است و آن باقیمانده حاوی قسمتی از مفتاح کنز پنجم و همه مفتاح کنز ششم و باز پاره‌ای از مفتاح کنز هفتم است که بنا بر قول مؤلف (در صفحه ۷) مفتاح کنز هفتم آخر کتاب «مفاتیح الکنوز» است، در حواشی این رساله مطالبی درباره کیمیا آمده که

به ظاهر توضیحات متن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ جلد: تریاکی، ۸ص، ۱۷ سطر (۶×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۱۰۶]

● **مفاتیح کنوز الجنة من هذه الامة** / فقه / عربی

mafātīḥ-u kunūz-il janna min hāḏihi-l umma

فقه مختصری است از اهل سنت در احکام نماز با ذکر گفته‌های فقیهان و علما در هر مسأله، دارای ده «باب»: ۱. شرایط نماز، دارای هشت فصل؛۲. ارکان نماز، دارای هشت فصل؛۳. واجبات نماز، دارای بیست و دو فصل و شش فائده؛۴. سنن و مستحبات نماز، دارای چهل سنت و دو فائده؛۵. مکروهات نماز، دارای سی و هشت مکروه؛۶. مبطلات نماز، دارای شصت مبطل و یک فائده؛۷. نماز مسافر، دارای دو فائده؛۸. مستحبات دخول و خروج از خلاء؛۹. مطلق منهیات؛۱۰. انواع طهارات، دارای سه فصل و یک فائده.

آغاز:الحمدلله الذی جعلنی من زمرة من علم و لم یجعلنی من الذین یحرفون الکلم و الصلاة و السلام علی أفضل النبیین

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد فصلنا کل واحدة فی کتاب مفاتیح الصلاة و ینابیع الحیاة فانظر ثمة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: مقوایی، ۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۲۴]

● **مفاتیح کنوز سبعه** / کیمیا / فارسی

mafātīh-e konūz-e sab‘a

تنگلو شاه بابلی، ق۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

در اعمال و تدابیر کیمیائی. مؤلف آن تنکلو شاه بابلی و مترجم آن محمد ابراهیم قراگوزلو می‌باشد.

[فهرستواره منزوی ۳۹۸۵/۵]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۹۳

آغاز:آغاز کتاب بشکل کنونی: آنکه باقی نماند در ثفل لونی بعد از آن مینهد؛ **انجام:**ثفل را بعرق دیگر و میکند اینکار را تا – ولی در برگی که وسط کتاب صحافی شده و آخر حقیقی کتاب است چنین میباشد: و اعرفت بصحة ذلک و صفتها مجرباً کاملا صحیحاً صریحاً و الله اعلم – تم کتاب تنکلوشاه الکبیر البابلی بعون الملک الوهاب فی سنه ۱۲۴۶ (هـ‌ق).

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۶ق؛ این کتاب ناقص است و نامرتب صحافی شده و به سه خط می‌باشد؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۰گ، ۲۱-۲۴سطر (۱۰-۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲-۴۱۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۱۴۵۸/۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص (۷۰۵-۷۱۲)، ۱۲سطر [سنا: ف: ۲-۲۷۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۹/۱۴

آغاز:اینست مفاتیح کنوز سبعه در تدابیر کلی و یک دقیقه از دقایق اصول و ارکان و فروع و شعب؛ **انجام:**و خدای تعالی دشمن روزگار آنکس که بداند و کشف کند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۷۱ر-۷۳پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۰۳]

● **مفاتیح کنوز سبعه** / کیمیا / فارسی

mafātīh-e konūz-e sab‘a

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۶۱/۱۶-۵۳/۷۱

آغاز:بسمله، این است مفاتیح کنوز سبعه در تدابیر کل دقیقه از دقایق اصول

شامل هفت مفتاح؛ کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: دوشنبه ۱۵ ربیع الاول۱۱۱۶ق، جا: تهران منزل محمد شریف خان قاجار؛ ۳گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۶]

● **مفاتیح الکنوز فی الرموز** / رمل / فارسی

mafātīh-ol konūz fe-r romūz

تاریخ تألیف: ۷۳۵ق؛ محل تألیف: یزد

در رمل که در زمان شاه تهماسب (؟!) ساخته شده و در ضابطه و چند فصل است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۶۴/۵

آغاز:بسمله، افتتاح کلام به تقدیم حمد واجب الاکرام پادشاهی است که هریک را از احادیث کاینات ؛ **انجام:**و ما اینقدر نمودار را بیان کردیم باقی را بدین قاعده توان استنباط کرد، و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۵۳گ (۷۳پ-۱۲۵ر)، ۱۶و ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۲/۸سم [ف: ۶-۱۹۶]

● **مفاتیح کنوز الودایع من رموز العلوم و الصنایع = الفیة فی الصنایع و الفنون = الصنایع و الفنون** / چند دانشی / عربی

mafātīḥ-u kunūz-il wadāyi‘ min rumūz-il ‘ulūm wa-ṣṣanāyi‘ = alfīyya fi-ṣṣanāyi‘ wa-l funūn = aṣ-ṣanāyi‘ wa-l funūn

ابن صائغ دمشقی، محمد بن حسن، ۶۴۵ – ۷۲۰ ؟ قمری

ebn-e sa’eq-e damešqī, mohammad ebn-e hasan (1248 - 1321)

اشعاری است در دو هزار بیت که مؤلف در آن علوم مختلف را

تعریف نموده است. این کتاب به «الفیة فی الصنایع و الفنون» و «الصنایع و الفنون» نیز مشهور می‌باشد.
[فرهنگ زندگی نامه ها ۵۱۵/۱؛ هدیة العارفین ۱۴/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۶۶/۳

آغاز: لئن ضاق بی الوقت فطعماه لقد زقت ×× و قد ابلیت توبیه و للحالین جربت / کذا السراء و الضراء فیما عشت مارست ×× و قبل نزولها النکبات فی الخارج مثلث؛ **انجام:** و انظر لزهر لباقلاء و قد غدا ××بین الریاض یمیس فی ابراده

خط: نسخ، کا: مهدی بن علی نقی تبریزی، تا: رمضان۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۴۵ر-۷۰پ)، ۲۵سطر [ف: ۲۵-۳۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰۸/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۷۰]

● **المفاتیح المتعلقة بعلم الکیمیاء و الاکسیر** / کیمیا/ فارسی
al-mafātīḥ-ul muti'alliqa bi-'ilm-il kīmīyā' wa-l iksīr
اردستانی ، محمد عادل، قرن ۱۱ قمری
ardestānī, mohammad 'ādel (17c)
تألیف یا نوشته محمد عادل اردستانی در زمان میرفندرسکی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳/۱۵

کا: شیخ احمد بن محمد جعفر خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص (۱۷۱-۱۷۴)، ابعادمتن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۸]

● **مفاتیح المحبة فی ترجمة کتاب ینابیع المودة** /
فضایل و مناقب / فارسی
mafātīh-ol mohebba fī tarjome-te k.-e yanābī'-el mavadda
قائم مقام فراهانی، موسی بن علی، ۱۲۶۲ق۱۴ قمری
qā'em maqām-e farāhānī, mūsā ben 'alī (1846 - 20c)
وابسته به: ینابیع المودة لذوی القربی؛ قندوزی، سلیمان بن ابراهیم (۱۲۲۰-۱۲۹۴)
تاریخ تألیف: یکشنبه ۲۸ جمادی الاول ۱۳۰۵ق؛ محل تألیف: مشهد
ترجمه تحت اللفظی است از کتاب «ینابیع المودة» سلیمان بن ابراهیم قندوزی، در فضایل و مناقب خاندان عصمت - علیهم السلام- به روایات مستخرجه از صحاح معتمده و تفاسیر معتبره اهل سنت و جماعت و هم از کتب علمای حروف دارای یک «مقدمه» و صد «باب»: مقدمه: در ثابت بودن صلوات و سلام بر آل و اصحاب آن‌جناب؛ باب ۱. در پیش بودن نور رسول خدا (ص) از همه مخلوقات؛ ۲.شرافت و بزرگی پدران آن‌جناب (ص)؛ ... ۱۰۰.فضایل ائمه از اهل بیت طیبین از کلمات مولینا امیرالمؤمنین.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... که در فضائل و مناقب اهل بیت عصمت و طهارت تألیف نموده و اخذ کرده است
انجام: اجعلها یا رب العالمین نافعة لصالحی العباد و منتشرة فی البلاد متداولة بین العباد و باقیة الی یوم الفصل و المیعاد
چاپ: [تهران]، سنگی، ۱۳۱۲، رحلی، [۶۱۴ص]
[ذیل چلبی ۷۲۱/۲؛ هدیة العارفین ۴۰۸/۱؛ معجم المطبوعات ص ۵۸۶؛ فهرستواره منزوی ۱۸۳۴/۳ و ۹۲۱/۸ و ۹۲۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۴

آغاز: الحمدلله الذی رزقنا حب آل بیت المصطفی و تفضل علینا بود ذوی القربی من الاود المرتضی؛ **انجام:** و علی آله و اصحابه ابد الابدین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً، تا: ۱۳۰۵ق؛ واقف: حاج میرزا بزرگ خان فراهانی، ۱۳۰۶؛ جلد: تیماج، ۳۶۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۲۹۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۳

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱ ربیع الثانی۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۹۰گ، ابعاد متن: ۱۲×۱۷، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۷۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر رجب۱۳۰۶ق؛ مصحح شاید بعضی از تصحیحها توسط خود مؤلف بوده؛ جلد: تیماج، ۵۱۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۶۰]

● **مفاتیح المطاعم** / طب / عربی
mafātīḥ-ul maṭā'im

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۹۷

بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۹سم [رایانه]

● **مفاتیح المغالیق** / جفر / فارسی
mafātīh-ol maqālīq
دهدار عیانی، محمود بن محمد، ق۱۰ قمری
dehdār-e 'ayānī, mahmūd ebn-e mohammad(- 16c)
تاریخ تألیف: جمادی الاول ۹۷۶ق
در بیان قواعد علم تکسیر و جفر جامع و خابیه، در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در رموز نقطه و حرف و سر تطبیقات آن؛ فصل ۱.قواعد کتابت جفر جامع؛ ۲. درکتابت خابیه شمسی و ضوابط ادوار خمسه آن؛ ۳. شرح خافیه قمری و قواعد بسط و تکسیر حروف؛ ۴. استخراج اسماء از لوح؛ ۵. شرح لوح خاتم سلیمانی؛ ۶. قواعد دعوات اسماء الهی؛ ۷. قواعد

دعوت فاتحة الکتاب؛ ۸ طریق نگاشتن الواح تکسیری و عددی؛ ۹. قسمت حروف بر منازل قمر؛ ۱۰. کیفیت و کمیت اعداد و اقلام طلسمات؛ ۱۱. دعوت وزراء اربعه سلیمانی؛ ۱۲. اختیارات اعمال و حکیمات و عزائمات؛ خاتمه: در فوائد متفرقه.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب ای انزل الفرقان علی من هو ... واین نسخه مسماست بمفاتیح المغالیق ومشتمل است بر مقدمه ودوازده فصل وخاتمه. مقدمه دربیان مرموز نقطه وحروف

[الذریعة ۳۰۷/۲۱؛ریحانة الادب ۲۴۲/۲؛ دنا ۱۰۱۲/۹-۱۰۱۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**وعظ هرتاریخ تألیف عیانی زان طلب ×× وعظ خوانی کرد اوهم بهر ارباب طلب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ مجدول، مصور؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن، ۲۰۹گ، ۲۳سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۶۴۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۴۰/۳

آغاز:بسمله، بدان ایدک تعالی فی الدارین که در کتاب جفر جامع؛ **انجام:**و حساب البته رمزی مستور است که بریاضت معلوم باید کرد و الله اعلم.پایان نسخه: منقول من کتاب مفاتیح المنالیق محمود دهدار متخلص به عیانی غفرالله له.

حاوی مباحثی از جفر است و نویسنده می‌گوید عمده مطلب در جفر جامع آمده و آنچه در اینجا به اختصار ذکر شده قسمتی از جفر و حاوی مطالبی درباره آن است به آخر نسخه حدود دو صفحه درباره خواص اشکال مطالبی از سعد و نحس و امور مرموزه درین باره آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷ص (۱۷۷-۱۸۳)، ۲۲سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۹-۱۳۰]

۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۸۷

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابی المعالی بن کمال الدین محمد، تا: ۲۱ محرم۱۰۴۴ق، جا: تبریز؛ از نسخه‌ای که از نسخه مؤلف نقل شده بود؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۲۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۰۶۸ق؛ جلد: میشن، ۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۰/۳سم [ف: ۴-۷۶۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۷۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۶-۴۱۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**اول، ثانی، ثالث، رابع، خامس، سادس، سابع، ثامن، تاسع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۳۲گ (۱-۳۲)، ۳۶-۴۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۳۴-۵۷۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۶

خط: نسخ و نستعلیق، کا: انصاری تبریزی، محمد بن کمال الدین محمد، تا: قرن۱۲، جا: تبریز؛ آغاز دیباچه افتاده؛ تملک: اخوند ملا محمد علی حکمی، مشهدی صادق ۱۲۵۱؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۹-۲۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۲۴۷]

۸. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۷۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۴۴۹]

۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۴۷/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲-۱۱۸]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**[جدول] ۱۶۰۰

خط: نستعلیق تحریری ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام؛ مجدول؛ ۸۲گ (۱۱پ-۹۲ر) [ف: ۱-۲۳۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**رحم فرما از لطف ... محمود ... واگذار از گناه جمله ما بحق ذات پاکت ای موجود ... فما استطاعوا مضیاً

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملک: حاجی میرزا حسین کوارشکی؛ مهر: «العبد المذنب محمد رضا» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۷۹۶]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان‌های صح و ط؛ تملک: علی بن محمد جعفر طهرانی در شوال ۱۳۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۳گ، ۱۸ و ۱۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۶/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۹-۱۹۴]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۹۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۲سم [ف: ۴-۷۶۷]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۰۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۰۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹/۸×۳۱/۲سم [ف: ۴-۷۶۷]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۵۰/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی عطاء الاجابة و قصدت منک

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام (افتاده در فصل هفتم)؛ ۷۴گ (۹۲پ-۱۶۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۲سم [ف: ۶-۳۳۳]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۲۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ در پایان بندهایی است به

عربی در حروف و جفر از عبدالرحمن بن محمد بن احمد حنفی بسطامی؛ ۳۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۹×۳۵سم [ف: ۴-۷۶۸]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۹۰-طباطبائی

آغاز:مقدمه بدان ارشدک الله که حضرت امیرالمؤمنین اول ما اظهره الله من خلقه النقطه؛ **انجام:**حالا شروع میرود در آن چه مقصود است سپس کاتب افزوده است: از کتاب مفاتیح المغالیق نقل شد

اسرار نقطه، بخشی است از کتاب مفاتیح المغالیق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۷۵ر-۷۸ر) [ف: ۲۳-۷۴۰]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۹

آغاز:بعد از حمد و ثنای ملک علام ... و این کتاب مشتمل است بر دوازده فصل؛ **انجام:**وعظ بود تاریخ تألیف عیانی زان سبب ×× وعظ خوانی کرد او هم بهر ارباب طلب

نام کتاب و مؤلف با توجه به سال تألیف وکتاب‌شناسی و انجام معین گردید؛ خط: نستعلیق، کا: علی مراد بن باقر هروی، تا: ۲۷ رجب۱۲۲۵ق؛ جلد: میشن، ۲۴۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۲سم [ف: ۲-۱۸۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**وعظ ید تاریخ تألیف عیانی زان سبب ×× وعظ خوانی کرد اوهم بهر ارباب طلب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ از روی خط شمسا محمدا فرزند مؤلف که در رجب ۱۰۰۱ از روی خط پدرش نوشته و مقابله و تصحیح کرده بود؛ جلد: مقوایی، ۱۷۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۸-۱۹۳]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۶-فیروز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ با اشکال هندسی و اعداد و جداول؛ ۲۵۰ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۲۳]

۲۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۳۲/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۵۹ق [نشریه: ۲-۱۱۲]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۳-۶/۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**کنوزش روزی اهل فنون باد ×× زنا اهلان رموز این مصون باد / وعظ بد تاریخ تالیف عیانی زان سبب ×× وعظ خوانی کرد او هم بهر ارباب طلب

خط: نستعلیق، کا: میرزا اسماعیل وسید رضا بن سید محمد طهرانی، تا: ۴ رجب۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: روغنی زیتونی مذهب، ۱۴۸گ، ۱۹-۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۶۵]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۳۲-۳۳/۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ونکته دویم آنکه از اصل واجزای عدد حرف ضاد وجمع بعضی ... عددها تمامی حروف ابجدی صورت وقوع می‌پذیرد برین نسق

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۵]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و آن چه غلطی بوده باشد آنرا از صفحه اوراق محو نموده بر جای آن آنچه حرف راست باشد رقم نمایند و در اخفا و افشای بعضی از اسرار و نکات حقیر را معذور دارند و الحمدلله اولا ... الطیبین الطاهرین

کامل؛ خط: نسخ، کا: سمنانی سرخه‌ای، اسماعیل، تا: رجب۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ مهر: «حسن ابن علی الحکیم» (بیضی)، «هو العلی» (بیضی)؛ خریداری از حاج شرف الملک فلسفی در آبان ۱۳۲۴ش؛ ۸۴گ (۱پ- ۸۴ پ)، ۳۲سطر (۱۳/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۲/۴×۳۶/۲سم [ف: ۲۹/۱-۱۱۱]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۶۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱۹۷پ-۲۱۹پ)، اندازه: ۱۶/۸×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۶۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**در این باب حسن میدانند و الله اعلم واحکم.

بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۴۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۲۷]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۸

آغاز:اما بعد الحمد و الصلوة علی النبی و آله علیهم الصلوة و السلام این رساله مشتمل است بر مقدمه و دوازده فصل و خاتمه مقدمه در بیان مقدمه مرموز نقطه و حروف و سر تطبیقات آن به قواعد عددی فصل اول در قاعده کتابت جفر جامع؛ **انجام:**اذا تخالفت فلن تحاط معرفة و ان تدرک منعه سترک اسألک ایها الاب بحق ان تفعل بی مرادی و مقصودی

خطبه مؤلف و خاتمه کتاب را فاقد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳۶-۳۸]

۲۸. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۴۴

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۶۷ص (۵۲۷-۵۹۳) [سنا: ف: ۲-۱۵۹]

۳۰. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۲۰/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، بی‌تا؛ ۹۹گ (۹۷پ-۱۹۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: -۱۳۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الترابعزرائیل علیهم السلام. تمت بالخیر انشاءالله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۳۹]

۳۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳۹

آغاز:الواح ۳ در ۳ بانواع مختلفه فصل شیشم در قواعد دعوات اسماء الهی و تعین مراتب قراءتش؛ **انجام:**و عزیمتی که در وقت نکاشتن این لوح باید خواند ... بحق بسم الله الرحمن الرحیم قل هو الله احد الله الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد ... بارک الله منکم و علیکم

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۷]

● **مفاتیح المناکن و الموالید** / فقه / عربی

mafātīḥ-ul manākin wa-l mawālīd

در این کتاب مسأله نکاح و موالید یعنی فرزندان حاصل از نکاح به عربی مورد بحث قرار گرفته شده و نشان داده می‌شود که چه قواعد در حقوق شرعی برگردن زوج و زوجه است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۲۹/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و سلامه علی عباده الدین اصطفی؛ **انجام:**ان العقل ما قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و ان الباطل

کامل نیست و تا مسائل مربوط به متعه را حاوی است؛ کا: حسین مشهور به درویش، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۱۹ص، ۲۳سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۶-۸۰۷]

←مفاتیح الموالید > مفتاح الموالید

● **مفاتیح ناصریه در پزشکی** / طب / عربی

mafātīh-e nāserīyye dar pezeškī

انصاری، محمد حسن، ۱۳۴۲ شمسی

ansārī, mohammad hasan (1963 -)

اهداء به: ناصر الدین شاه قاجار و صدر اعظم او امیر کبیر

تاریخ تألیف: ۱۲۷۱ق

مفاتیح ناصریه در پزشکی درباره تب‌های گوناگون به عربی است. در یک «مقدمه» در ۱۷ «فصل» و سه «منهج» و یک «خاتمه» است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲

آغاز:حمدا لک یا طبیب النفوس و شکرا لک یاقدوس رشح قلوبنا من رشحات؛ **انجام:** واحد، و ایضا ان حفظت الطبیعه الاعضاء

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۵گ، ۱۴سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۸۷]

● **مفاتیح النجاة عباسی** / دعا / عربی - فارسی

mafātīh-on najāt-e ‘abbāsī

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۶ق

دعاها و اعمالی است که در اوقات وحالات مختلف وبرای طلب حاجت وجز اینها انجام داده می‌شود دریک «مقدمه» و بیست وهفت «باب» گردآورده است: مقدمه دربیان فضیلت دعا و ذکر وآداب و شرایط دعا واوقات استجابت آن؛ ۱. دعاهایی که دارای نام‌های مخصوصی است؛ ۲. دعاهایی که نام مخصوصی ندارند؛ ۳. دعاهای سختی‌ها وبلاها؛ ۴. دعاهایی جهت دفع دشمن؛ ۵.احراز و تعویذها؛ ۶. حجاب‌ها وهیاکل، دارای هفت فصل؛ ۷. دعاهای علل وامراض، دارای پنج فصل؛ ۸. دعاهای خلاصی از زندان ودین، دارای دو فصل؛ ۹.دعاهای طلب رزق وفرزند، دارای پنج فصل؛ ۱۰. ادعیه حاجات ونمازهای حاجت؛ ۱۱. دعاهای سفر، دارای دو فصل؛ ۱۲. مناجات‌ها وذکر قنوت؛ ۱۳. ادعیه استغفار ورد مظالم؛ ۱۴. صلوات برپیامبر و فرشتگان و جز اینها؛ ۱۵. دعاهای انبیا وائمه؛ ۱۶. استخاره و استغاثه، دارای شش فصل؛ ۱۷. فضیلت و ثواب بعضی سور قرآنی؛ ۱۸. ذکر اسماء الله وتفسیر آنها اجمالاً؛ ۱۹. ذکر اقوال دراسم اعظم؛ ۲۰. اعمال روز جمعه؛ ۲۱. دعاهای ایام هفته؛ ۲۲. تعقیب نمازها؛ ۲۳. اعمال ماه رجب؛ ۲۴. اعمال ماه شعبان؛ ۲۵. اعمال ماه رمضان؛ ۲۶. اعمال باقی ایام سال؛ ۲۷. زیارات.

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین. حمد و ستایش معبودی را زیبنده و سزاست که بمفاتیح دعوات اجابت آیات بند از کار بسته بندگان گشاید

انجام:و ابلغ ارواحهم و اجساد هم منی السلام و السلام علیه و علیهم و رحمة الله و برکاته و صلی الله علی محمد و اله و سلم کثیراً و حسبنا الله و نعم الوکیل تمت - الدعوات اجابة الایات

شرح و حواشی:

۱- مفاتیح النجاة عباسی (منتخب) = بعض مفاتیح النجاة عباسی؛ طالقانی، محمد زمان بن حسن (-۱۲)

[الذریعة ۳۰۸/۲۱؛فهرستواره منزوی ۹۲۱/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۰۰/۱

آغاز: ... مجموعه بنظم فارسی مشتمل بر ادعیه مشهوره منقوله ... مقدمه در بیان فضیلت دعا از ... و این مجموعه موسوم گردید بمفاتیح النجات عباسی ... مقدمه در بیان فضیلت دعا و بیان آداب و شرایط دعا و اوقات؛ **انجام:**برابر

بی‌کا، تا: ۸ ذیحجه۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: محمدتقی بن محمدحسین (؟)؛ مهر: «محمد ... علی ...» (بیضی)؛ ۳۳۴ص(۴ر-۳۳۷پ)، ۲۴ سطر (۱۵×۳۲) [ف: ۴۱-۵۶۵]

۲. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول و مذهب، مصحح؛ مهر: «محمد و العترة الطاهرة شفیع یحیی فی الآخرة» (بیضوی)، «المتوکل علی الله محمد یحیی بن شفیع» (بیضوی)؛ ۶۰۴ص [ف: -۴۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۲۴]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۴ حکمت

نسخه در پایان در باب ۲۷ در زیارت جامعه علی علیه السلام افتاده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: معصومخان پسر علی خان، ۱۱۳۰؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: رحلی [ف: ۲-۶۳]

۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۱۰

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن قطب الدین جربادقانی، تا: شنبه ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۶۰ق؛ واقف: صبیه فضلعلی بیگا آقاسی و زوجه محمد علی بیگا، ۱۱۴۹؛ ۲۷۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۶/۵سم [ف: ۲-۴۴۶]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و مالی اجعلونی فی لعمکم و صیرونی فی جز بکم ادخلونی فی شفاعتکم و اذکرونی عند ربکم

خط: نسخ، کا: حیدر بن علی بن اسمعیل بن عبدالعالی هاشمی کرکی عاملی، تا: ۱۰۶۶ق؛ مجدول، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مذهب، ۳۱۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۲سم [رایانه]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۹۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**قد تشرف بکتابتها المحتاج الی الله الغنی شاه محمد بن محمد حسین الاشرفی فی شهر شعبان المعظم من سنه تسع و ستین بعد الالف من الهجرة المبارکه النبویه صلی الله علیه و آله و سلم تسلیما کثیرا کثیرا

خط: نسخ خوش، کا: شاه محمد بن محمد حسین اشرفی، تا: شعبان۱۰۶۹ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد در ۳ محرم ۱۲۹۵ق؛ مهر: معتمد الدوله، «مشیرالسطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرم مذهب، ۷۵۲ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۹۵۶]

۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۴۳

خط: نسخ، کا: محمد امین بن سالک الدین یزدی، تا: ۲۰ محرم۱۰۷۱ق، جهت میرزا محمد رضا موسوی؛ ۴۴۵گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۲۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۴

خط: نسخ، کا: عباسی، محمد رضا بن علی رضا، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مذهب، ۳۵۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۸×۳۲/۳سم [ف: ۴-۷۶۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**اسالک ان تصلی علی محمد و آل محمد و ان تنجز لی ما وعدتنی انک انت الصادق و لا تخلف المیعاد و انت علی کل شیء قدیر.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۸۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عبدالاحد به تاریخ رجب ۱۲۵۶، ملا عبدالکریم در جمادی الثانی ۱۲۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۷۳گ، ۱۵سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۳۷-۴۷۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۳۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و سلم کثیرا و حسبنا الله و نعم الوکیل ...

خط: نسخ خوش، کا: اقل عبدالله بن آقا کمال محمد سعید ابهری، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۸۶۲ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۶-۲۸]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: حاج سید سعید؛ ۳۲۹گ، ۱۵ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۱۰۳]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۰

انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: روغنی مذهب، ۲۷۷گ، ۲۴سطر (۱۵/۵×۲۵)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱۵-۴۰۶۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انقضاء أجلی اللهم و اذکرنی علی طول البلی إذا حللت بین أطباق الثری ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمعی، ۳۳۸گ، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۹-۳۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۰۷

آغاز: میدان عدل و داد ملجا و پناه اهل ایمان معدن مروت و احسان؛ **انجام:** السلام علیك یا وصی الاوصیاء الماضین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۶۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۵-۴۶۹]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۷۹ص(۱-۳۷۹)، ۲۷سطر (×۱۹/۵)، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۴-۳۱۲]

۱۷. همدان؛ ایزدی (حاجی)؛ شماره نسخه:۱۷

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با یک سرلوح؛ قطع: رحلی کوچك [نشریه: ۵-۳۶۸]

۱۸. یزد؛ سعیدی، سید ابوالفضل؛ شماره نسخه:۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۶۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۸۱

آغاز:لی یا رب جمیع قضائک علی موافقه؛ **انجام:**و اصرف علی

شره و شر ما فیه و شرما بعده اللهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور [رایانه]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد یوسف، تا: ۱۱۰۲ق، به اشاره میرزا محمد رضا؛ مصحح، دارای دو سرلوح مرصع بسیار ممتاز از عصر صفوی، مذهب، مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۵۱۶گ، ۱۹سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۳۷-۴۲۳]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ولاعلى من قد را هاتوسدت الثرى عجز برحمتك يا ارحم الراحمين.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ ذیقعده۱۱۱۴ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۶-۲۹۲]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۴۴-۳۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: رمضان۱۱۱۵ق؛ مجدول مذهب، مصحح؛ ۴۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۶۶]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۳۷

بی‌کا، تا: ۱۱۱۵ق؛ خریداری از سارا مجتهدی [رایانه]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رازی سبزواری اصفهانی مشهدی، محمد کاظم بن محمد معصوم، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۱۲۳ق، جا: مشهد رضوی مدرسه سمیعیه؛ مجدول، مصحح، دارای سرلوح زرین؛ تملك: حیدرقلی بن نور محمد خان کابلی به سال ۱۳۲۱، ابن میراسمعیل طباطبائی؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۸]

۲۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۲۳

خط: نسخ عالی، کا: حیدر محمد بن حاجی ملك حمصی، تا: ۶ شعبان ۱۱۲۵ق؛۵۲۲گ،۱۹سطر،اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: -۱۳۸]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید روح الامین بن محمد حسین تبریزی با همکاری محمدرضا بیك، تا: ۱۹ربیع الاول۱۱۲۹ق؛ مجدول، در اوایل رمضان ۱۱۵۹ تا ۱۰شعبان۱۱۶۰ توسط محمد شفیع بن محمد ابراهیم کاشانی ملقب به نجات سپس توسط کاتب و کاتب همکار نیز مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: ساغری، ۳۸۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۸۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۱۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۱۰۶]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۸۵

آغاز:افضل نیست از آنکه ازو چیزی سوال کنند و حاجتی بخواهند و از حضرت امام صادق (ع)؛ **انجام:**الی یوم القیامه پس سجده کند و بگوید اللهم لك الحمد

ناقص الطرفین و موجودی آن از اواسط باب ۲۱ تا اواسط باب ۲۶ می‌باشد، از اواخر مقدمه و اول باب اول نیز دو برگ موجود است؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۳سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۰]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۲

آغاز: ... خلایق و عبادالله در جهان صورت و منزل رعایت در ظل حمایت و پناه معدلت ... مقدمه در بیان فضیلت دعا و ذکر و آداب و شرایط دعا؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مجدول؛ دستخط صادق و احمد صدیقی در چند جای نسخه با تاریخ‌های ۱۳۲۹، ۱۳۲۸ و ۱۳۴۱ آمده؛ جلد: تیماج، ۳۹۳گ، ۲۱ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۴۱-۵۱۱]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۵۲؛ ۳۸۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۵-۲۷]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۲۲

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۲۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۴-۲۹۲]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز:وفرهنگ شمع افروز دانش وبینش روشنی بخش کلبه آفرینش رایض توسن مراد فارس میدان عدل وداد ملجأ وپناه ... کمترین دعاگویان ... مجموعه‌ای جمع نماید به نظم فارسی؛ **انجام:**دعاء الشاب المأخوذ بذنبه وآن را دعای مشلول نیز گویند روایت است از حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام که ... یا اشار الیه الخلق فی الحرم ×× ان كان عفوك لایلقاه ذوسرف.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۳۳۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۶]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دارای یك سرلوح، مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۹۴گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۲/۳)، اندازه: ۲۰/۷×۳۲سم [رایانه]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید محمد علی نژاد الحسینی [رایانه]

۳۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۰۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ مهر: کتابخانه علیه دولت ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم مذهب، ۶۲۶ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۹۵۹]

۳۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۲۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**من زیارتهم و ذکرهم و الصلوة علیهم و اوجب لی.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۳۳۷گ، ۲۳سطر (۱۴×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵ سم [ف: ۱-۲۱۹]

● مفاتیح النجاة عباسی (منتخب) = بعض مفاتیح النجاة عباسی / دعا / فارسی و عربی

mafātīh-on najāt-e ‘abbāsī (mn.) = ba‘z-e mafātīh-on najāt-e ‘abbāsī

طالقانی، محمد زمان بن حسن، ق۱۲ قمری

tāleqānī,mohammad zamān ebn-e hasan (- 18c)

وابسته به: مفاتیح النجاة عباسی؛ محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن (۱۰۱۷-۱۰۹۰)

تاریخ تألیف: ۱۸ جمادی الثانی ۱۱۰۳ق

گزیده‌ای است از مفاتیح النجاةاست.

[الذریعة: ۳۰۸/۲۱ و ۴۳۷/۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۳

آغاز:الذکورین و تقدست اسماؤک عن المنسوبین وفشت نعمتک فی جمیع المخلوقین ... استغفار منقول از حضرت امیر المؤمنین اللهم انک قلت فی؛ **انجام:**دعای دیگر که در آخر روز جمعه باید خواند سبحانک لا اله الا انت یا حنان یا منان یا بدیع السماوات والارض یا ذالجلال و الاکرام.

خط: نسخ زیبا، کا: = مؤلف، تا: ۱۸ جمادی الثانی۱۱۰۳ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

● مفاتیح النجاح و مقالید الفلاح / دعا / فارسی

mafātīh-on najāh va maqālīd-ol falāh

کنجوی، عبدالله بن محمد، ق۱۴ قمری

konjavī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 20c)

کتاب دعاست، در یک «مقدمه» و چند «باب» بی شماره، در دعا و تعقیبات و آداب. بیشتر از «بحارالانوار» مجلسی بیرون کشیده است.

آغاز:حمدله. صلاة. و بعد، این مختصری است مسماة به مفاتیح النجاح و مقالید الفلاح مشتمل بر مقدمه و چند باب و خاتمه. مقدمه در بیان فضیلت دعا. فی جنة الامان. قال امیرالمؤمنین ...

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۴۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لعنت الله علی اعدائهم اجمعین. آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: محرم۱۳۲۵ق؛ ۱۸۲گ (۱پ-۱۸۲ر) [ف: ۲-۲۳۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۳۲

بی کا، بی تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

● مفاتیح النجوم و مصابیح العلوم / هیئت / فارسی

mafātīh-on nojūm va masābīh-ol ‘olūm

برشبوری، شرف،- ۶۳۶ قمری

barašbūrī, šaraf(- 1239)

وابسته به: برهان الکفایة؛ شریف بکری، علی بن محمد(-قرن ۷)

تاریخ تألیف: پیش از ۶۳۶ق

در معرفت طالع و استخراج سؤالات. کتاب «برهان الکفایه» علی بن محمد بن شریف را، برشبوری به خط مؤلفش دیده و به روش آن کتاب به تألیف «مفاتیح» خود پرداخته و مسائل نجومی را شرح داده است.

آغاز:الحمدلله الذی هو الحق المبین، و الباطل کل ما سواه، عنده مفاتیح الغیب ... اما بعد میگوید و باز مینماید شرف برسواری ... که مدت مدید دلایل سوالات سایلان را از شیوه نجومی استخراج می‌افتاد ...

انجام:که بطبایع نظر دارند دلیل نکند، والله اعلم بالصواب ...

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۲/۴؛ کشف الظنون ۱۷۵۷/۲ که آن را خلاصه «برهان الکفایه» بکری دانسته]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فعل ذنب کم کردن خواهی سعد و خواهی نحس ...

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۹ رمضان ۱۰۵۰ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۱گ (۱پ-۷۱پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۳۱۱]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز:برابر

بی کا، تا: رمضان ۱۰۵۰ [نشریه: ۷-۵۴۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۱/۱

آغاز:برابر

بی کا، تا: ۱۱۷۸ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۴۰۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱۶/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۷۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۹۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱گ (۱۵۵پ-۱۶۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۹-۳۱۰]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹/۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام؛ ۷گ (۱۲۴پ-۱۳۰ر)، ۱۸سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۶]

● **مفاتیح الوصول الی علم الاصول** / اصول فقه / عربی

mafātīḥ-ul wuṣūl ilā ʻilm-il uṣūl

ابوالقاسم بن محمد مهدی

ab-ol-qāsem ebn-e mohammad mahdī

تاریخ تألیف: دهه رمضان ۱۲۶۴ق

شرحی نسبتاً مفصل واستدلالی بر «زبدة الاصول» شیخ بهائی که در دهه رمضان ۱۲۶۴ شروع به تألیف ودر «الثانی من الخمس الخامس من الثلث الثانی من الربع الثالث من الثلث الثانی من العشر الخامس من العشر السابع من العشر الثالث من الالف الثانی من الهجرة النبویه» از تألیف آن فارغ شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۷۶

آغاز:الحمدلله الذی نور عیوننا بمصابیح الظلام و أضاء قلوبنا بلوامع شرایع الاسلام ومهد قواعد الدین لاستنباط الاحکام؛ **انجام:**فما کان اقوی فی ظنه یجب العمل به و ما لیس کذلک فلا فان ذلک هو الاولی بل طریق النجاة فی الآخرة و الاولی ... .

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی وافزودن‌های بسیار؛ مهر: مؤلف «العبد المذنب ابوالقاسم بن محمد مهدی» (مربع) و«ابوالقاسم بن محمد مهدی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۹۹]

● **المفاحص فی الحکمة الالهیة المحتویة علی علم الحروف علی نهج غریب** / فلسفه / عربی

al-mafāḥiṣ fi-l ḥikmat-il ilāhīyyat-il muḥtawaīyt ʻalā ʻilm-il ḥurūf ʻalā nahaj-in ġarīb

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ʻalī ebn-e mohammad(- 1433)

تاریخ تألیف:۱۹ ذیحجه ۸۲۳ق

پیرامون حروف و خصائص فلسفی آنها در حال افراد و ترکیب با استفاده از نظرهای شرف الدین علی یزدی و عناوین «فحص – فحص» و ۱۹ ذیحجه ۸۲۳ به پایان برده و سال ۸۲۸ق در آن تجدید نظر کرده است.این کتاب دارای چهار «صحیفه» می‌باشد: ۱. فی الوجه الاحصائی من الحروف؛ ۲. فی الوجه الکتابی من الحروف؛ ۳. فی الوجه الکلامی من الحروف؛ ۴. فی الوجه المادی للحروف.

آغاز:الحمدلله الذی أعد عدید عباده لفهم کمال مراده بانزال أعداد بینات الکتاب و جعله العدة المعتد بها.

انجام:بحرمة الفاتح لابواب هذا الطریق و الخاتم ایاه بختام التمام و کمال التوفیق محمد علیه و علی آله الصلاة و السلام الحقیق ...

[الذریعة ۳۰۹/۲۱ و ۳۱۰؛ فرهنگ ایران زمین ج ۱۴ گفتار دانش پژوه درباره مجموعه رسائل خجندی – ایوانف ۲۰۸/۲؛ ریاض العلماء ۲۴۰/۴؛ زیحانة الادب ۱۶۶/۲]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۲۱

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۹، درزمان حیات مؤلف؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ مهر: «الراجی لعفو الله عبدالل۱۱۴۱» (بیضوی)؛ ۲۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: -۷۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۰۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۰۳]

۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۵۵

آغاز:الصورة الوجودیة إذا تم کمالها و بلغ به الی مرتبة التکمیل و صلح بذلک لتولید المثل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ رجب۸۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی، ۱۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: -۲۲۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۶/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کل میسر لما خلق له ... عصمنا الله تعالی عن ذلک بحرمه ... وقع الفراغ لسنة ۸۲۳ و قد اتفق المراجعة الیه و استلحاق شیء ... سنه ۸۲۸

خط: نسخ، کا: امیرشرف الدین علی یزدی، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ در آغاز و میانو انجام خط مؤلف دیده می‌شودو حواشی آن به خط امیر شرف الدین علی یزدی است؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ مهر: «عبده علی نوری ۱۱۹۶ ه» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۶۶ص (۵۲-۱۱۹)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۳۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۷۱

خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن مظفر بن مرتضی حسینی، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الثانی۸۵۳ق؛ مجدول؛ نام کتاب به خط تازه بدین‌گونه آمده: «عرفانیات صاین الدین، خواص الحروف صاین الدین، مفاحص صاین الدین»، انهائی از مؤلف مورخ ۸۲۸ نقل از نسخه اصل؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۵۱۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۶۶ق؛ با بلاغ مقابله؛ کاغذ: ترمه، ۱۵۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۲سم [ف: ۱-۵۱۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲ شعبان۱۰۷۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۱سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه:

۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۴۹۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کل میسر لما خلق له ... سنة ۸۲۳ من الهجریة و السلم.

خط: نستعلیق، کا: عظمی بن مشهدی فیروزآبادی، تا: ۱۰ صفر۱۰۷۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۵]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱۰/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۷ق؛ مجدول، محشی با نشانه «منه، ص»، ناتمام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ (۵۱پ-۱۵۵پ)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: -۳۹۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم بعد هذا اسرار یحتاج الی المشافهة و الله اعلم و احکم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۷ص (۴۲۹-۶۰۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق، جا: مشهد رضوی [الفبائی: -۵۵۲]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۹-۳۳۷]

←مفاخرات الاحجار ← مفاخر الاحجار

● مفاخر الاحجار = مفاخرات الاحجار / کیمیا / عربی

mafāxir-ul aḥjār = mufāxirāt-ul aḥjār

مجریطی، محمد بن ابراهیم، ق۵ قمری

majrītī, mohammad ebn-e ebrāhīm(- 11c)

رساله‌ای است در علم کیمیا و درباره زیبق و زرنیخ و نوشادر و ملح و امثال آن بحث می‌کند.

آغاز:بسمله. و به نستعین، و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم. کتاب مفاخر الاحجار للمجریطی ... الحمد لله القدیم الازلی الثابت السرمدی الاول قبل موجود الباقی بعد فناء کل مفقود ... اعلم ان الصنایع ینقسم علی قسمین قسم نفسانی وقسم عقلی ...

انجام:بعض اعمال الفلاسفة البرانیة لا الجوانیة، و هذا امرکم مجملا. و السلام.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۶۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**اصاب خیرا و کرامة من الناس.

در فهرست «مفاخرة الاجساد» آمده و از مسلمة بن احمد مجریطی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: میشن، ۷۱گ، ۱۵-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۴۸۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۴۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۱۱۷پ-۱۴۱ر)، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۶سم [ف: ۸-۳۰۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۹۴/۱-۳۴/۶۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست از محمد نظر دانسته شده؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ مصحح، از روی نسخه مغلوطه استنساخ شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۴/۲ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۶ص (۱۲۸-۱۶۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۳-۵۹]

● مفاخر الاحجار (رسالة) / کیمیا / عربی

mafāxir-ul aḥjār (r.)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۱۴/۱۹

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۲۶ محرم۱۲۷۶ق، جا: کرمانشاه؛ ۳گ (۱۰۳پ-۱۰۵پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۳]

● مفاخر الاخیار و مناقب الابرار = تذکرة الأولیاء / شعر، تراجم / فارسی

mafāxer-ol axyār va manāqeb-ol abrār = tazkerat-ol ’uvlīyā’

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

تذکره‌ای است منظوم در سرگذشت عارفانی که در شیراز به خاک سپرده شده‌اند، بدین‌گونه:قطب الدین محمد شیرازی تبریزی، آقا محمد هاشم درویش، میر سید علی فرزند قطب الدین، میرزا عبد النبی، آقا محمد درویش کازرونی، ابوالخیر قطع مغربی، روزبهان بقلی، ابوزرعه گیلانی، علی کوهی، ابواسحق، عبدالله خفیف، سعدی، حافظ، هفت تنان (الرجال السبعة)، نظام الدین محموداعی، شیخ مسلم، میر محمد علی آقای خواجه، میرزا محمد طاهر بن میرزا بزرگ، علی انوار، میرزا محمد باقر عبد صالح، میرزا محمد ابراهیم خال، میر

ابوالخیر خوشنویس، ملا حاجی محمد کفاش، سید عالمشه، حاجی عبدالوهاب نایینی،ابو القاسم شیرازی، حاج حسن نایینی، میر سید حسن صفوی موسوی، ابو الحسن کوهکی، میر سید رضی طبیب، حاج میر باقر، حاجی میر آقا، میر محمد شیخ، میرزا قاسم حضور، ملا علی سپاهانی مدرس، علی رضا، آقا محمد رضا، ابو الحسن،عبدالله، سید محمود، محمد حسین صحاف، ملا لطف علی خراسانی، آقا شریف فراش بند، شیخ عبدالله، آقا محسن فرمان، میر ابوالقاسم بن مسیح زمان پر شکفتی، آقا علی نقیب، آقا بزرگ خلیل مدرس، رضا خان فیلی، عبدالله خان حاکم لار، میرزا محمد کامکار، سید عبدالله، درویش کافی مست بختیاری، ملا آقا بابا، میرزا عز الدین، میر صدرالدین، سید مرتضی بهبهانی،میرزا محمد علی کیمیا کر سپاهانی، ملا طاهر شیرازی، ملا محمد بیات، میرزا سید علی نقی انجوی، میرزا ابوالحسن، حاجی کاظم، کربلایی علی لله، آقا رجبعلی صحاف، علی نقی مطرب، میر ابوالفتح، ملا حسین آتشی خوشنویس، ملا علی رضای کاتب، محمد صادق کناره ای،ابو الحسن الکن، ابراهیم کاسب، محمد صادق، شید حسین شهید، حسنخان. (دانش پژوه)

آغاز:هذه تذکرة الاولیاء سمیتها بمفاخر الاخیار و مناقب الابرار تشتمل علی شطرین الاولی فی مفاخر الاخیار ... سر آغاز نامه وجود است عشق ×× مهین کلک خلاق بوده است عشق

انجام:ز اشغال دیوانیش دل امید ×× بفقر و قناعت ره حق گزید

چاپ: شیراز، ۱۳۲۶ش، ۹۵ص

[الذریعة ۳۴۶/۹، ۳۱۰/۲۱ ش ۵۲۱۹؛ چاپی فارسی ۱۲۳۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۰۵۹/۳ و ۲۲۸۴/۳]

شرح و حواشی:

۱- تذکره راز (منتخب)؛ سلماسی، محمد لک

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۱/۱

خط:نستعلیق زیبا،بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳-۹۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ (۱-۲۱۴)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۱۳۲]

● **مفاخر السادات (ترجمه)** / کلام و اعتقادات/ فارسی

mafāxer-os sādāt (t.)

محمد جواد بن محمد جواد، ق۱۴ قمری

mohammad javād ebn-e mohammad javād(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۲ق

متن و ترجمه هر دو از اوست.

آغاز:بسمله حمد له،اما بعد این ترجمه اخبار کتابی است که ذره بی مقدار گمنام در پانزده سال قبل آن را نام نهاده بودم به مفاخر السادات ...

انجام:اینکه تالیف نمایم آنرا در این اوراق و تا اینجا کتاب را ختم نمودم.

[فهرستواره منزوی ۵۴۴/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۵۱گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۵) [ف: ۲-۷۴۳]

● **المفاخر العتبیة فی المآثر القطبیة** / تاریخ / فارسی

al-mafāxer-ol ʻatbīyya fe-l ma'āser-el qotbīyya

اهداء به:برای قطب الدین تهمتن دوم (۷۱۹-۷۴۷ق) فرزند رکن الدین گردانشاه

تاریخ فرمانروایان هرمز است، در یک «مقدمه» و سه «قسم» و هر قسم شامل چند «گفتار»: مقدمه: در بیان طبقات نسب حضرت علیا (تهمتن فرزند گردان شاه فرزند سلغر فرزند محمود)؛ قسم ۱. ایضاح مبادی اشیاء؛ ۲.قصص رسل و انبیا ممن الیهم المنتهی؛ ۳.ذکر سلاطین این دولتخانه غرا از مبتدی تا منتهی.تنها نسخه شناخته شده از این کتاب، در کتابخانه آکادمی علم باکو نگهداری می‌شوددر فهرست آنجا به عنوان «المفاخر العبتیة فی الماثر القطبیة» از مؤلفی ناشناس معرفی شده، و برگل و منزوی از آنجا اخذ کرده و از آن یاد کرده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۹عکسی

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی علوم آذربایجان در باکو، شماره: D459 (فهرست کتابهای خطی شرقی در آکادمی علوم آذربایجان: ۱۶/۱)؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن حاجی بن معروف بن عبدالله، تا: جمادی الاول۸۹۲ق؛ ۹۱۵ص، ۱۳سطر [عکسی ف: ۳-۴۵۱]

● **المفاخر العلیة فی المآثر الشاذلیة** / تراجم / عربی

al-mafāxir-ul ʻallīyya fi-l maʻāṯir-il šāḏilīya

شاذلی، احمد بن محمد، ق۱۲ قمری

šāzelī, ahmad ebn-e mohammad(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۶/۱

آغاز:بسمله الحمد لله الذی من اعتصم به نجاه و من اطاعه ... اما بعد فیقول ... لما کان کل من انتسب الی شیخ؛ **انجام:**اللهم و ارض عن اصحاب رسول الله اجمعین ... و نعم الوکیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۰ص (۱-۲۹۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۵۰]

● **مفاخرة الاجساد** / کیمیا / فارسی
mofāxerat-ol ajsād
وابسته به: مفاخرة الاحجار؛ مجریطی، مسلمة بن احمد (۳۳۸-۳۹۸ق)
متن از مسلمة مجریطی و مترجم ناشناس.
[فهرستواره منزوی ۳۹۸۵/۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۵
آغاز:بسمله. الحمدلله القدیم الازلی الثابت السرمدی الاول قبل کل الموجود الباقی؛ **انجام:**و او زیبق محلول است تمام شد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ قطع: رقعی [الفبائی: -۵۴۰]

● **مفاخرة الاحجار** / کیمیا / عربی
mufāxira-tul aḥjār
مجریطی، مسلمة بن احمد، ۳۳۸ - ۳۹۸ قمری
majrītī, moslemat ebn-e ahmad (950 - 1008)
رساله مختصری است در معرفی و بیان خواص احجار به روش تفاخر بین آنها چنان‌که در متن آمده:«ان الاحجار تفاخرت علی بعضها لبعض بحسب مدح الحکماء بها فقال کل واحد منهم انا الحجر المشارالیه فجری بینهم الخصام الی ان استقر امرهم ان یتحاکموا فأجمع رأیهم علی الیاقوت».(وفادار مرادی)
آغاز:الحمدلله القدیم الازلی الثابت السرمدی الاول قبل کل موجود ...
انجام:بها بعض اعمال الفلاسفة البرهانیة لا الجوابیة و هذا امرکم مجملا و السلام علی من اتبع الهدی.
شروح و حواشی:
۱- مفاخرة الاجساد

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۴۱۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۶۳-۷۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۶۴۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: کرمانشاهی، علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: خشتی [رایانه]

● **مفاخرة بین الجواری و الغلمان** / متفرقه / عربی
mufāxira bayn-al jiwārī wa-l ġilmān
جاحظ، عمرو بن بحر، ۱۵۰ - ۲۵۵ قمری
jāhez, ‘amr ebn-e bahr (768 - 870)
چاپ: بیروت، دارالمکشوف، ۱۹۵۷م، با تحقیق شارل بلا، ۷۴ث النص + ۲۰ ص فهارس

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۷/۱۴-ف
نسخه اصل: داماد ابراهیم پاشا ش ۹۴۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۱۴۳پ-۱۵۶پ) [فیلمها ف: ۱-۴۹۵]

● **المفاخرة بین السیف و القلم** / ادبیات / عربی
al-mufāxira bayn-as siyf-i wa-l qalam
ابن هشام، عبدالله بن یوسف، ۷۰۸ - ۷۶۱ قمری
ebn-e hešām, ‘abd-ol-lāh ebn-e yūsof (1309 - 1360)
رساله‌ای مختصر و کوتاه در بیان مناظره ومفاخره بین شمشیر و قلم درقالب جملاتی بسیار ادیبانه و نغز و لطیف که درآن هر کدام با ذکر دلایلی خود را بر دیگری برتر می‌شمارد.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۵۳/۶
آغاز:قال الشیخ جمال الدین اظهر فی المغایرة بین السیف والقلم ومن المغایرة تفضیل القلم علی السیف اذا المعتاد عکس کقول ابن الرومی ... وقال بسم الله الرحمن الرحیم ن والقلم و مایسطرون؛ **انجام:**ویمتنع بظلال مقامه الذی لاتکسر لایام مقدار ماهو جایز ولاتجبر ماهو کاسر ان شاء الله تعالی تمت رسالة الشیخ جمال ... فاطاعه عاصی الاب ووهب له علی الکبر اسماعیل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف مخ]

● **المفاخرة بین الطیلسان و الطرحة** / ادبیات / عربی
al-mufāxira bayn-al ṭīlasān wa-ṭṭarḥa
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
مفاخره و مناظره خیالی بین دو نوع لباس به نامهای «طیلسان» و «طرحه» است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۴
آغاز:بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم حدثنا الأخیار عن الأحرار ان الطیلسان المحنک و الطیلسان المسدول جری بینهما القول فی محفل ماهول و آل الأمر الی المفاخرة؛ **انجام:**و الآخرة خیر و أبقی. آخر المفاخرة بین الطیلسان و الطرحة.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۲۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۹۰۴ق؛ ۲ص (۸۰-۸۱)، ۱۷ سطر [عکسی ف:۳-۴۷۶]

● **مفاخرة الفاطمة و علی** / فضایل و مناقب / عربی
mufāxirat-ul fāṭima wa ‘alī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶۴/۱۷
آغاز:بسمله روی عن سلمان فارسی ... انه قال خرج النبی ... ذات

یوم الی زیارة ابنته فاطمة؛ **انجام:**وانصرف ... ونعم الوکیل
خط: نسخ عربی، کا: محمد بن احمد، تا: ۱۰۴۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۲۸۰ر-۲۸۳پ) [ف: ۱۰-۱۷۱۱]

● مفاخرة لأمیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع) و لفاطمة (س) / شعر / عربی

mufāxirat-un li-amīr-il-mu'minīn 'alī ibn-i ibī ṭālib wa li-fāṭima

قصیده‌ای رائیه در مفاخره مثالی و فرضی بین حضرت امیرالمومنین علی بن ابی طالب(ع) و بانوی دو سرا،حضرت فاطمه زهرا(س) در ۳۰ بیت است که بر اساس نسخه منثور کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران به شماره ۲۸۶۴/۱۷،اصل ماجرای این مفاخره از طریق حضرت سلمان فارسی (ر)نقل گردیده است.در بخشی از این قصیده زیبا آمده است: «و فاطمة قالت أنا خص والدی ×× بجناب عدن صفوها لا یکدر / فقال علی المفاتیح فی یدی ×× أجیز الذی قد حبنی و أعبر / و فاطمة قالت أنا الشمس وا ×× لضحی أنا ناقة الله التی لیس تعقر / ولی مهر خمس الأرض من غیر ر×× یبة من الله مفروض بین مسطر / فقال علی إننی سیر الوری ×× فقد ساد من ولدی شبیر و شبر / فقال رسول الله یا فاطم ×× أقصری فمثلك عن مثل الوصی یقصر / علی له منی محل و منزل ×× کهارون من موسی و للدین ینصر/ علی أباد المشرکین سیفه ×× و هزمهم و النار للحرب تشعر / علی شفیع الخلق فی یوم ×× حشرهم الی الله فی ما قدموا و تأخر / فبشرا لمن والی علیا و حبه ×× و سحقا لمن عاداه فی النار یحشر».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:ذیل ۶۷

آغاز:قفوا واسمعوا یا حضرین وانظروا ×× مقالة شعر فیه در و جوهر / یمثلها نظماً ملیحاً محمد ×× فتفاخرت الزهراء و الطهر حیدر؛ **انجام:**أیا سادتی یا آل أحمد حبکم ×× أموت علیه ثم أحیا و أحشر /أو إذن من قد قال قبلی قصید ×× ة علی فقد من أهوی یطول التفکر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی (سمرقندی)، جلد: تیماج، ۲گ (۲۰۸ر-۲۰۹پ)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [میراث شهاب: س۱۴ش۳و۴-۱۴۲]

● مفاخرة اللیل و النهار / ادبیات / عربی

mufāxira-tul layl-i wa-n nahār

ابن غانم، عبدالسلام بن احمد، - ۶۷۸ قمری

ebn-e qānem, 'abd-os-salām ebn-e ahmad(- 1280)

مناظره و مفاخره ادبی مختصری است بین شب و روز.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۴۳/۲

آغاز:قال انه افتخر اللیل و النهار فکل منهما افتخر علی صاحبه و جری بینهما من فنون المفاخره و أطال الکلام
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۶۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۰ص (۱۳-۲۲) [عکسی ف: ۷-۲۴۴]

● المفاخر و الخصائص / فضایل و مناقب / عربی

al-mafāxir wa-l xaṣā'iṣ

سرمری، یوسف بن محمد، ۶۹۶ - ۷۷۶ قمری

sorramarrī, yūsof ebn-e mohammad (1297 - 1375)

در دو بخش است: ۱.افضلیت پیغمبر اسلام بر جمیع مخلوقات و پیامبران؛۲. مشتمل بر خصائص و فضیلتهای خاتم انبیاء.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۴

آغاز:الحمد لله الذی رفع بعض الکائنات فوق بعض درجات و فضل او تحف من شاء ماشاء؛ **انجام:**فصلوات الله و سلامه علیه و تحیاته و برکاته واصلة الیه و الی صاحبه و من جاهد بین یدیه صلوة دائمة الی یوم الدین و الحمد لله رب العالمین و حسبنا الله و نعم الوکیل.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه‌ای که از روی اصل نوشته شده است، محشی با نشانه «ن، جلال النجفی»، دارای سرلوحه مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۳]

● المفارج الوصولیة الی الآیة القرآنیة / علوم قرآن / عربی

al-mafārij-ul wuṣūlīyya ila-l āyat-il qurānīya

حسینی مهربانی، عبدالکریم بن سید حسن، ق۱۰ قمری

hoseynī mehrabānī, 'abd-ol-karīm ebn-e seyyed hasan(- 16c)

کشف الآیاتی است بدین ترتیب: مصنف برای هر سوره قرآن علامتی انتخابی کرده بعداً تمامی آیات قرآنی را با توجه به حرف اول آیه به ترتیبحروف تهجی قرار داده است و هر حرفی را چندین قسم کرده و هر قسم را در چندین فصل بیان کرده است،و ابتدا علامت سور را ذکر کرده بعد قسمتی از آیه را آورده است،مثلاً در الف ابتدا آیاتی را که با الف و لام تعریف هستند آورده شامل چندین نوع، بعد همزه را ذکر کرده شامل یازده نوع،بعد فصل باء الموحده در سه نوع،بعد فصل تاء شامل دو نوع و هکذا.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۶۵/۱۰

آغاز:یامن انزل کلامه اللطیف نجماً نجماً علی النفس بنی عدنان علی اللغة جعلنا فی دارالخلد لاهل الایمان حمدآ لك؛ **انجام:**عة، یوم یکون الناس کالفراش المبثوث تمت الکتاب.
خط: نسخ جلی، کا: عبدالله المکفی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰سطر،

اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۹۷]

↩المفارقات و النفوس ⩥ اثبات المفارقات

● **المفارقات و النفوس** / منطق / عربی

al-mufāriqāt wa-n nufūs

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:عکسی بدون شماره/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ [نشریه: ۵-۳۳۶]

● **مفارقة الإجزاء و القبول** / اصول فقه / عربی

mufāriqat-ul ʼijzāʼ-i wa-l qabūl

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)

فرعی است بر اصول اصولی «ان موافقة الامر یقتضی الإجزاء». مؤلف در این مبحث خواسته است بیان کند که مطلق «إجزاء» به معنی قبول حق تعالی و تقدس نیست.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و بعد هذه کلمات فی مغایرة الاجزاء و القبول فنقول لا اشکال فی ان موافقة الامر یقتضی الاجزاء و الصحة ...

انجام:فی عدم قبول عمل عمل أو الأعمال و ما دل علی ان لا یستحق علی الله شیئا و امثال ذلک فلنقتصر علی ذلک

[معجم المؤلفین ۹۲/۲؛ الذریعة ۳۱۲/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ رمضان۱۳۲۹ق؛ مصحح از سوی مؤلف تصحیح؛ ۴گ (۷–۱۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۳۱-۱۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۸ رمضان۱۳۲۹ق؛ در پنجم شوال سال ۱۳۲۹ق مبیضه شده؛ ۵گ (۹–۱۳)، ۱۴–۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۲۱۹]

↩مفاسد الغناء و تحریمه ⩥ الوجیزة الحقیة علی مفاسد الغناء و تحریمه

● **مفاصا حساب اردشیر میرزا** / اسناد / فارسی

mofāsā hesāb-e ardešīr mīrzā

مفاصا حساب اردشیر میرزا حکمران تهران مورخ جمادی الاول۱۲۷۵ق.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۹۰

یک برگ از آن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با مهر و امضاء ناصرالدین شاه [نشریه: ۷-۳۳۵]

● **المفاضلة بین الرضی و الهروی** / شعر / عربی

al-mufāḍila bayn-ar riḍī wa-l hirawī

دو قصیده دالیه از ابواحمد منصور بن محمد ازدی هروی و رائیه از شریف رضی، انتخاب شده و در معرض تفاضل گذاشته شده و از افاضل اهل نیشابور درخواست می‌شود که نظر خود را درباره این دو قصیده و شاعریت این دو تن ادیب نامی قضاوت کنند. این اشخاص اظهار نظر خود را به نثر یا نظم نوشته‌اند:۱. الفضل بن اسماعیل، ۲. علی بن احمد واحدی، ۳. ابونصر صاعد بن حسین زوزنی، ۴. زکریا بن حسن بن زکریا زوزنی، ۵. اسماعیل بن حسن ادیب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۴۷/۳

آغاز: أفاضل أهل نیسابور أصغوا ×× الی درر کأمثال الدراری؛

انجام:المتشبث بأفنان فنون الادب لما أثبت هذا الفصل، و کاتبه اسماعیل ابن الحسن الادیب.

خط: نسخ، کا: ابونصر عتیق بن عبدالرحمن بن محمد ابن عبدالرحمن بن خلیل بن عمر بن سنان الصدیقی، تا: جمادی الاول۶۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۳پ–۷۸پ)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۴۷]

↩المفاضلة بین القراءة و التسبیح ⩥ افضلیة التسبیح علی القراءة فی الرکعتین الاخیرتین

↩المفاوضات ⩥ الرسالة المفصحة

↩المفاوضات ⩥ اسئلة القونوی عن الطوسی

↩المفاوضات ⩥ اجوبة المسائل القونوی

● **مفاوضات** / کلام و اعتقادات / عربی

mufāwiḍāt

بغدادی، عبدالله بن معمار، ق۸ قمری

baqdādī, ʻabd-ol-lāh ebn-e meʻmār(- 14c)

رساله عبدالله بن معمار شیعی که در ۱ رمضان ۷۱۷ق به اسکندریه رفته و در این هنگام ابن تیمیه در آنجا زندانی بوده است. این رساله شامل مفاوضات او است با ابن تیمیه.

آغاز:قال الفقیر عبدالله بن معمار دخلت الاسکندریة المیمونة التی

من کل دنس مصونة
انجام:فانی بجهلی من علومکم ادری و لایرشدونی ان ضللت فانما ضلالی عندی من هدایتکم احری

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسن بن محمدمد نجار، تا: شعبان۷۶۲ق؛ تملک: محمد لیث حسینی نجفی، ابوالحسن مورخ ۱۱۶۸؛ جلد: میشن،۸ گ، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۳۷۹]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۸/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۳]

● **المفاوضة** /شیمی / عربی
al-mufāwiḍa
گفتگویی است میان ابن سمکه قمی و ابن عمید، درباره یک دستور شیمیایی، یا چشم‌بندی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۸/۲۳
آغاز:مفاوضة لابن سمکة القمی بینه و بین ابن العمید. فدتک نفسی هل یحس فی فلسفتک و حکمتک ان من اراد ان یحفر ارضا و لم الماء قریب؛ **انجام:**و الجوهر التی یاتلف و نختلف فی اقصی رتبة من العلم و اعلی درجة. والحمدلله وحده
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲گ (۶۷پ-۶۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم [ف: ۹-۲۲۸]

● **المفاهیم** /اصول فقه/ عربی
al-mafāhīm

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۴
آغاز:المفاهیم جمع مفهوم و هو ما دل علیه اللفظ لا فی محل النطق؛ **انجام:**و قد قال الشیخ الاکبر من لم یمت لم یعرف نفسه. انتهی
خط: نسخ، کا: محمد بن ابی المکارم سیوطی شافعی، تا: با تاریخ۱۰۵۸ق؛ ۲گ (۲۰ر- ۲۱پ) [ف: ۷-۲۶۴]

● **المفاهیم** / اصول فقه / عربی
al-mafāhīm

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۰۴/۵
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۳۰۳ق، قطع: خشتی [ف: -۲۹۸]

● **مفاهیم بعض العلوم** / دائرة المعارف / عربی
mafāhīm-u ba‘ḍ-il ‘ulūm

مجموعه‌ای از فوائد کوتاه و پراکنده، اما ارزنده و مهم، در تبیین مفاهیم، جایگاه و موضوعات علوم مختلف، از ادبیات عرب، منطق، فلسفه، هندسه، حساب و سایر علوم است که به نقل از آثاری همچون شرح مفتاح، التعریفات، الکشاف و ... نوشته شده است. در این رساله ی موجز، مفاهیمی همچون «الحکم، الأمی، الفصل، الإجمال، التسامح، المتن، القانون و ...» توضیح داده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۸/۲ کر
آغاز:اعلم أن علم العربیة المسمی بعلم الآداب علم یحترز به عن الخلل فی کلام العرب لفظاً أو کتابة و ینقسم علی ما صرحوه به اثنتی عشر قسماً منها أصول هی العمدة فی ذلک الاحتراز و منها فروع؛ أما الأصول فالبحث فیها إما عن المفردات من حیث جواهرها و مادتها فعلم اللغة أو من حیث صورها و هیأتها فعلم الصرف؛ **انجام:**اعلم أنه قد یعرف الشیء بإحدی العلل الأربع ... کما یقال أنه إناء یشرب فیه الماء ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱ص (۳ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۲۱۶]

● **المفاهیم (مفهوم الشرط) = تقریرات دروس میرزای شیرازی** / اصول فقه / عربی
al-mafāhīm (mafhūm-uš šarṭ) = taqrīrāt-e durūs-e mūrzāy-e šīrāzī

روزدری، علی،- ۱۲۹۰ قمری
rūzdarī, ‘alī(- 1873)
وی از شاگردان مبرز و برجسته آیة الله میرزا حسن شیرازی بوده، که تقریرات همه درس‌های اصول فقه را از ایشان فرا گرفته و گردآوری نموده، هنگامی‌که لوزدری از طرف استاد خود عازم تبریز و اقامت در آن شهر گشت (سال‌های پیش از ۱۲۰۹) تقریرات خود را نزد استاد گذارد تا در سفر دستخوش خطر نگردد، شیرازی تقریرات وی را مطالعه کرد و آن را پسندید و به شاگردان خود توصیه نمود، از آن رونویس کنند. فضلای حوزه می‌گفتند: هر چهمحصول آن حوزه بود، لوزدری نگاشته حتی کفایه آخوند خراسانی را. این تقریرات متفرق معرفی شده است.
آغاز:القول فی المفاهیم. و قبل الخوض فیها ینبغی التعرض لحدی المنطوق و المفهوم علی نحو الاجمال فاعلم انهم عرفوا الاول بانه ما دل علیه اللفظ فی محل النطق ...
چاپ: تقریرات آیة الله المجدد الشیرازی، المولی علی الروزدری، موسسة آل البیت لاحیاء التراث، قم، الطبعة الاولی، ۱۴۰۹-۱۴۱۵ق، ۴ ج
[الذریعة ۳۷۹/۴-۳۸۰]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۳/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی المقام الاول من المقامات الموضوعة للمفاهیم و سنختمه بذکر القول فی مسئلة تداخل الاسباب. فانتظرو الله الهادی الی سواء السبیل و له الحمد و علی نبیه و آله الثناء الجمیل و سلام الجلیل.

تذکر: در فهرست به صورت احتمال از آشتیانی دانسته که به قرینه آغاز نام مؤلف تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۱۱۱-۱۳۸)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶۴/۳

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دارای رکابه؛ ۱۷ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۱/۹سم [ف: ۱/۲۷-۲۹۳]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۰/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و سنختمه بذکر القول فی مسئلة تداخل الاسباب فانتظر و الله الهادی الی سواء السبیل و له الحمد و علی نبیه و اله الثنا الجمیل و سلام الجلیل.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، حسب الامر آقای حاج شیخ مرتضی آشتیانی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۷۴]

● **مفاهیم منطقی** / منطق / عربی

mafāhīm-e manteqī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۹/۵ط

آغاز:مفهوم حیوان جوهر قابل للابعاد الثلاثه النامی الحساس ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱ص (۹)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۲۴/۳-۴۶]

↩المفتاح ← السر السار و سر الاسرار

● **مفتاح = صحت** / حکومت و سیاست / فارسی

meftāh = sehhat

ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ قمری

malkam (1834 - 1908)

کتابچه‌ای در تبلیغ آدمیت.

آغاز:-کجا هستیم ؟، -در زمان ظلمت. - چه باید کرد؟، - باید بنیان این زندان را منهدم ساخت ...

انجام:کلام حق روشن، عقول امم در جوش، اردوی نجات مرتب، ندای هاتف غیب الله اکبر.

چاپ: تهران، ۱۳۲۶ش، شماره ۲ در کلیات او؛ایران، تهران، نشر نی، ۱۳۸۱ شمسی، حجت الله اصیل، ۱

[فهرستواره منزوی ۶۱۸/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ ۶گ (۷ر-۱۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۰/۶سم [ف: ۲۷/۱-۳۹۵]

● **مفتاح** /- فارسی

meftāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۱۲/۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: رمضان۱۳۰۱ق؛ جلد: مخمل آبی، ۲۰سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۳۸]

● **مفتاح ائمة الشریعة فی صلاة العیدین و الجمعة** / فقه / عربی

miftāḥ-u a’immat-iš šarī‘a fī ṣalāt-il ‘īdayn wa-l jum‘a

رساله‌ای است در وجوب نماز جمعه با استناد به آیات و روایات و اقوال فقها، مشتمل بر «مقدمه» و سه «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه: فی بیان ابطال القیاس؛ مقاله۱. وجوب صلاة الجمعة و بعض کیفیاتها؛۲. صلاة الجمعة و فضل یومها و بعض خواصها؛ ۳. وجوب صلاة العیدین بالکتاب و متروک السنة؛ خاتمه: فی ثواب صلاة الجماعة مع امام المعصوم و تعریف امام الجماعة و بعض آداب صلاة اللیل و نوافل یومها و ادعیتها.

آغاز:الحمدلله الذی دنی من علوه و علا فی دنوه و تواضع کل شیء بجلاله و استسلم کل شیء لعزته

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**لاخلاف بین الاصحاب فی اشتراط الایمان الامام و عدالته و الایمان الاقرار باصول الخمسة علی وجه یعد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۰]

↩مفتاح اول در تاریخ مملکت عمان ← برهان السدید فی احوال ابوسعید

● **مفتاح باب الموجهات = رسالة الامکان = رسالة فی تحقیق الامکان و الضرورة** / فلسفه / عربی

miftāḥ-u bāb-il muwajjahāt = r.-ul imkān = r.-un fī taḥqīq-il imkān wa-ḍḍarūra

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی،- ۱۲۰۵ قمری

golnabavī, esmā‘īl-e bn-e mostafā(- 1791)

رساله‌ای در بیان امکان و ممکن از دیدگاه فلسفی و کلامی است که در سه«باب» و فصل: باب ۱. الضرورة؛ ۲. الدوام و الفعل و

القوة؛ ۳. الإمکان، در نه فصل. در این اثر همچنین از شرح المطالع قطب الدین رازی، شرح التهذیب محقق دوانی، حاشیة التهذیب ابوالفتح و نیز از کسان دیگری همچون عصام الدین و ابن سینا و دیگران مطالبی نقل گردیده است. (حسین متقی)
آغاز:بسملة، نحمدك یا من وجب لذات وجوده و امتنع شریکه وعم للممکنات جوده ... و بعد فلما تشتت معانی الضرورة و الوجوب و الدوام و الفعل و القوة و الإمکان و المتناع و کانت مشتملة علی غوامض الأبحاث فی حقایقها و أمثلتها، أردت تحقیقها علی وجه یرتفع عن وجوه أبکارها قناعها ... و جعلت ما کتبته محتویاً علی المبانی و الأصول و مشتملة علی أبواب شاملة للفصول و سمیته بـ... فإنه هو الهادی إلی سبیل الرشاد ...
انجام:و إن لم یقع و لك أن تحمل الامتناع فی مثله علی سلب الإمکان الاستقبالی فتأمل فی هذا الکلام.
چاپ: استانبول، ۱۲۶۳، ۱۳۰۳، ۱۳۰۹ق

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لایخفی ما فی مذهبهم من شائبه الاحتیاج تعالی الله عن ذلك علواً کبیراً فالحق مع الاشاعرة
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۴۱۴/۱ کرذکر شد؛ خط: رقعی، کا: حافظ محمد بن خلیل مغنساوی، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۴۱گ (۷۷پ-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۴/۱ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن محمد، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، از روی نسخه چاپ استانبول (۱۲۶۳ق) کتابت گردیده است!؛ مهر: «احمد رشدی ۱۳۲۲»(گرد)؛ جلد: مقوایی، ۵۳گ (۱پ-۵۳پ)، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۰/۲-۴۷]

● **مفتاح الاب** / ادبیات / فارسی

meftāh-ol ab

تبریزی، عبدالله، ق۱۳ قمری

tabrīzī, ‘abd-ol-lāh(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶۴
آغاز:بسمله، حمد بی حد و ثنای بیعدد مر پادشاهی را؛ **انجام:**باید که مناسب صاحب نام را رعایت کند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

● **مفتاح الابواب** / طب / فارسی

meftāh-ol abvāb

حسینی آملی، نجم الدین اسکندر، ق۱۱ قمری

hoseynī āmolī, najm-od-dīn eskandar(- 17c)

انواع دردهایی که به انسان عارض می‌شود، در این کتاب تشریح شده و درمان هر یک را می‌آورد و بیشتر به مفردات ادویه (قرابادین) می‌پردازد و منافع هر یک را بیان می‌کند.
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... بر ارباب هنر عرضه میدارد که جمیع حکما را مفتاح جمیع امراض و اسقام.
[فهرستواره منزوی ۳۷۱۶/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**کنکر زد خربق مویزج تخم شبت پوست خربزه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملك: محمد بن ملا محمد جعفر طالقانی کنی ساکن بلده کن با مهر «یا محمد ادرکنی» (بیضی)؛ مهر: «فخر الاطبا» (بیضی)، «پیر و شاه اولیا درویش» (مربع)؛ واقف: محمد بن محمد جعفر طالقانی، اواسط جمادی الثانی ۱۲۵۹؛ ۱۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۳۵۴]

● **مفتاح الابواب** / علوم غریبه / فارسی

meftāh-ol abvāb

حسینی خراسانی، محمد، ق۱۳ قمری

hoseynī xorāsānī, mohammad(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۰
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب؛ **انجام:**شش الفاظ مذکور شد بهر سطری
خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری [رایانه]

● **مفتاح ابواب الشریعة فی شرح مفاتیح احکام الشیعة** / فقه / عربی

miftāḥ-u abwāb-iš šarī‘a fī šarh-i mafātīḥ-i aḥkām-iš šī‘a

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری

tabātabā’ī borūjerdī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 18c)

وابسته به: مفاتیح الشرایع؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

شرح استدلالی مزجی است بر کتاب «مفاتیح الشرائع» فیض کاشانی، مشتمل بر تفصیل آنچه که در متن به اجمال برگزار شده و بیان مبانی و ادله اجتهادی مسائل، و به الزام بعضی از سادات فضلاء نگارش یافته است.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۳۳/۱
آغاز:الحمد الله الذی من علینا بسوابغ النعم و نور قلوبنا بمعرفة الشرائع و الحکم و صلی الله علی رسوله المبعوث علی العرب و

العجم.
کتاب طهارت و صلاة می‌باشد و گویا فقط همین مقدار نوشته شده؛ خط: نسخ، کا: حاج احمد بن علی اکبر خادمی (تا احکام نمازهای مستحب)، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۳۵۰ق، طاهر بن ابی القاسم موسوی کاظمی بروجردی (بخش دوم تا صلات جماعت) در ۲۷ صفر ۱۳۵۱؛ ۲۷۲گ (۱پ-۲۷۲ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۴۰]

● **مفتاح ابواب کتب البحار** / فهرست / فارسی
meftāh-e abvāb-e kotob-el bahār

اصفهانی، محمد جواد بن ابوالقاسم، ق۱۴ قمری
esfahānī, mohammad javād ebn-e ab-ol-qāsem(- 20c)

وابسته به: بحار الانوار الجامعة لدرر الاخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۶ ذیحجه ۱۳۴۰ق
فهرست ابواب و مطالب «بحار الانوار» است که طبق چاپ معروف (به چاپ کمپانی) تعیین ابواب هر جلدی را با صفحات نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۵

آغاز:مفتاح ابواب رحمت واسعه حق جل و علا حمد و ثنای شایسته ذات کثیرالصفات اوست؛ **انجام:**انی التمس الدعاء من القارئین و المستفیدین و السلام خیر ختام
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۶ شعبان۱۳۴۲ق؛ مجدول؛ واقف: اصفهانی، محمد جواد بن ابوالقاسم، جمادی الاول ۱۳۵۰؛ ۴۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۵-۲۹۵]

←مفتاح الاحکام ＜ مجموعه

● **مفتاح الاحکام** = **مفاتیح الاحکام** / اصول فقه / عربی
miftāḥ-ul aḥkām = mafātīḥ-ul aḥkām

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری
narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

تاریخ تألیف:۱۸ ربیع الاول ۱۲۲۸ق
کتاب مختصری است در شناخت و کیفیت مدارک احکام و تعارضات محتمل بین ادله آنها مشتمل بر یک «مقدمه» (در وجوب شناخت اصول عقاید قبل از فروع دین) و سه «باب»:فی بیان ادلة الاحکام الشرعیة الفرعیة، فی بیان ما یحتاجالیه من استخراج الاحکام من تلک الادلة، فی معالجه ما فیها من التعارض؛و خاتمه:فی کیفیة استخراج الاحکام من تلک الادلة. (وفادار مرادی)
آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة علی سیدنا ونبینا محمد وآله الطاهرین اما بعد یقول الاذل الاحقر احمد ... سامحهم الله یوم العرض الاکبر ان من الامور الضروریة بقاء التکالیف الشرعیة الفرعیة الی یوم الدین ...
انجام:وهو أمر ظاهر لایقبل الشبهة رفع الله سبحانه عنا حجب الشبهات بالنبی و آله السادات
[الذریعة۲۱/۳۱۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۸/۴]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**قسمت اول - رفع الله سبحانه عنا حجب الشبهات بالنبی (ص) السادات قد وقع الفراع من تألیفه ... سنة الف و مأتین و ثمانیة و عشرین ۱۲۲۸؛ قسمت دوم: فملخصه ان حد الفحص هو الیأس عن وجدان الدلیل فیما ...
شامل دو قسمت است. آخر قسمت دوم افتاده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۱سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۹]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**قدوقع الفراغ من تالیف لیله الخمیس الثامن من شهر ربیع المولود سنه ۱۲۲۸ - الف و ماتین و ثمانیه و عشرین من الهجره و من تسویده یوم الخمیس السابع من شهر شعبان المعظم من شهور سنه ۱۲۴۴ - الف و ماتین و اربعه و اربعین من الهجره
خط: نسخ درشت، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۳۱۰]

۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۰۴/۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۲۲]

۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا و نجف؛ تملک: عبدالرضا بن محمد حسین در ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۶۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴گ (۲۳پ-۵۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۰]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷۸/۱

تنها سه صفحه از این کتاب را دارد؛ خط: نستعلیق، کا: محلاتی، عبدالوهاب بن احمد، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۲۹-۲۳ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۵۸۳]

۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن ملا حسن خویی، تا: جمعه ۴ جمادی الثانی۱۲۲۸ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۵۶]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن محمد صفی محلاتی، تا: ۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی بعضاً با عنوان «علی محمد محلاتی»؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۹۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد خان خوانساری، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۸۶گ (۱۳۸پ-۲۲۳ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۲۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۴۷/۱

خط: نسخ، کا: ابو الحسن بن محمد مهدی نراقی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: رضا بن ابی الحسن نراقی به تاریخ محرم ۱۲۷۷، محمد هادی بن محمد علی بن محمد کریم؛ ۴۴گ (۲پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۲۹۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۴

آغاز: عند الاصحاب و اما لغیرهم و هو الذی کلامنا هنا؛

انجام:برابر

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶۸]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۶ محرم۱۲۲۸ق؛ محشی از مؤلف؛ واقف: سید محمد صادق موسوی گرمارودی، مهر ۱۳۶۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۶۷]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۳۶/۴-۱۳/۲۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جان محمد البرزی کزازی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ربیع الثانی۱۲۲۸ق، درخدمت سید احمد؛ از روی نسخه اصل مؤلف استنساخ شده؛ جلد: گالینگور، ۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۶۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن احمد کاشانی، تا: صفر ۱۲۳۰ق، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۴۰

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۱۴۸]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۶

خط: نسخ، کا: رضوی، محمد بن حسین، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۸۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد علی، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۳۳ق، شاید در کاشان؛ مجدول، با سرلوح مذهب، محشی از ملا احمد نراقی به خط نستعلیق با امضای «منه دام ظله العالی و دامت افاداته»؛ جلد: مقوایی، ۱۲۵گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۱سم [ف: ۲۷/۱-۱۴۲]

۱۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد تقی بن علی محمد محلاتی، تا: ذیحجه۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳گ (۷۶پ-۱۰۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۳۴]

۱۸. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی محمدبن ابوالحسن اردکانی، تا: رجب۱۲۳۵ق؛ با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۰/۱-۳۰/۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

ازاول تاآخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن زین العابدین حسینی، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۷۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی، کا: گ، تا: ۱۲۴۰ق؛ مجدول؛ تملک: مصطفی خوانساری در ذیحجه ۱۳۵۶ با مهر «مصطفی الحسینی» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۸۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۴

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۸]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۵۸

خط: نسخ، کا: محمود، تا: ربیع الثانی۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۰]

۲۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۴۹/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق [ف: -۱۰۸]

۲۳. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۸ رجب۱۲۴۵ق؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۷۳]

۲۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۲۲/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم جمادی الثانی۱۲۴۹ق؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ ذیحجه ۱۳۱۲ با مهر: «العبد ریحان الله الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۱۵۴پ-۲۰۲پ)،

اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۹۲]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ملا محمد تقی ورنو سفادرانی، تا: دوشنبه ۹ ربیع الثانی۱۲۵۷؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۹۸]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته زیبا، کا: کاشانی، ابوالحسن، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: اسدالله بر احمد حسینی در ۱۳۱۳؛ جلد: روغنی مذهب، ۵۵گ، ۱۲سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵-۱۷۲۴]

۲۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۵۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به وسیله کاتب به اعانت ملا حسن مقابله و تصحیح شده؛ مهر: «عبدالله» (شلجمی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۷۶]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۴۹/۲-۱۲/۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**عن ابی عبدالله قال ما خلق الله خلقا اصغر من البعوض ... وهما غیر مذکورین فیما عندنا من کتب اللغة والظاهر انه صنف من البعوض

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۷۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۷۰]

۳۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۸۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**اصل ما سبق کان حکم تعارض الخبرین واما غیرهما فان کان احدالمتعارضین ... حجیة کل فردمعین بخصوصه وهی مع التعارض غیر ممکنة فیکون المتعاوضون من کل ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «یا علی بن حسین المرتضی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف مخ]

۳۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان لم یجد معارضاً له فلنرجع الی اصله الثانوی

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸۴گ، ۲۲سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۹]

۳۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: نفیس، قطع: خشتی [ف: -۲۳۸]

۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۵۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۵۹]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**قد وقع الفراغ من تسویده سنه ۱۲۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مفتاح الاخلاق** / اخلاق / فارسی

meftāh-ol axlāq

عباسی برهانپوری، عبدالرحمن بن عبدالکریم، ق۱۱ قمری

‘abbāsī borhānpūrī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 17c)

وابسته به: اخلاق ناصری؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اهدا به: سلطان محمد عالم گیر شاه (۱۰۶۸-۱۱۱۸ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۵ق

لغات و مندرجات کتاب «اخلاق ناصری» خواجه نصیرالدین طوسی را شرح و تفسیر کرده است. این شرح مشتمل بر دو قسمت است: قسمت اول در شرح لغات کتاب و قسمت دوم در تفسیر آیات و احادیث و گفتار خلفاء راشدین و حکماء و متکلمین و شعرایی است که ذکری از آنها در این کتاب رفته است. او می‌گوید: که از میان نزدیک به سی نسخه از اخلاق ناصری که به دست آوردم به نسخه‌ای برخوردم که خود طوسی آن را برای تدریس و آموختن به کار می‌برده است و از روی آن برای خودم نسخه‌ای نوشته و در هامش آن حاشیه‌هایی زدم و از گرد آوردن آنها این کتاب را ساخته‌ام.

آغاز:حمد حکیمی را که اکثر اماثل آدم و فواضل بنی آدم ... از دل زار من آن شکل و شمایل نرود××گر رفتی ز نظر یاد تو از دل نرود / از سر کوی تو مایل نه همین من رفتم×× کس نباشد که ترا بیند و مایل نرود

[دیباچه چاپ دوم اخلاق محتشمی، ص ۱۳؛ فهرستواره منزوی ۶۱۹/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۱۳ ضمیمه

آغاز:برابر؛ **انجام:**ای دیدها ندیدها چون تو یاری ××بی روی تو دیده ها اشک باری

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۵ص (۱۰۰-۱۷۴)، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۲۵-۲۱]

● **مفتاح الارشاد** / نامه‌نگاری / فارسی

meftāh-ol eršād

شمس طبسی، محمد بن عبد الکریم، - ۶۲۶ ؟ قمری

šams-e tabasī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 1230)

با این عناوین: نوع در مرتبه سلاطین، جواب سلاطین عظام، قصه مرتبه خوانین عظام است، نوعی دیگر خوانین سلاطین، مرتبه قصه جواب امرای عظام، مرتبه الاخری، جواب، مرتبه دیگر فروتر، نوع دیگر آن است، مرتبه وزرای عظام، مرتبه دیگر آن است، جواب، مرتبه سادات عظام، مرتبه دیگر سادات، مرتبه قضاوت، مرتبه دیگر این است، جواب،مرتبه علمای عظام، جواب علمای عظام نویسند، مرتبه علما و مفتیان، نوع دیگر آن است، مرتبه قضات، جواب به قضاة، مرتبه مشایخ عظام، مرتبه دیگر فروتر، مرتبه دیگر این است، جواب به مشایخ، مرتبه ملوک و امرا نویسند، جواب، مرتبه اکابر و صدور، جواب،

جواب، نوع دیگر، مرتبه اکابر، این است، جواب به صدور، مرتبه خواتین صدور، جواب به خواتین، به واعظان، با طبیبان، مرتبه خواجه گان، مکتوب به پدر نویسنده، جواب پدر، نوعی دیگر به پدر، به مرتبه والده و نسوان، نوعی دیگر این است، مرتبه برادر مهتر، جواب برادر مهتر، مرتبه برادر کهتر، مرتبه همشیره مهتر، مرتبه فرزند این است، جواب مکتوب به فرزند، جواب به فرزند، مرتبه احیاء این است، مرتبه دیگر این است، در اظهار ملال، وداع، مرتبهدیگر، مرتبه اخری، ایضا، خطاب سلاطین، خطاب قضاءف خطاب سادات، خطاب مشایخ، خطاب موالی این است، در شرح اشتیاق و حکایات دوستان، در مهاجرت، نوع دیگر این است، نوع دیگر، نوع دیگر این است، در شکرگزاری و سپاس داری، نوع دیگر این است، در ذکر ملازمت، در وداع، در فتح، تهنیت منصب، در وداع، در شرح فراق، نوعی دیگر این است.

آغاز:الحمدالله رب العالمین و العقابة للمتقین ولا عدوان الا علی الظالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. بدان اعزل الله که علم انش علمی به غایت شریف و صنعتی لطیف است. بهترین وسیلتی به حضرت سلاطین و ملوک و امرا و وزرا صنعت خط و علم و کتابت باشد و تقریر و ضبط امور جهان سلاطین و امرا خط و قلم و دفتر اسب و حساب رقوم ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**یک روز به کام دل مرا بنشاند. امیدوار که از احوال این نزار با خبر بوده از التفات خاطر مبارک که مشمول احوال اکابر و اصاغر این دربار بوده و هست محروم ننماید.

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۳۱۸ر-۳۲۳پ) [ف: ۲۹/۱-۱۴۳]

● مفتاح الاسامی ۱ / معما / فارسی

meftāh-ol asāmī

در معما در یک «مقدمه» و پانزده«اصل» و یک «خاتمه».

آغاز:حمد بیحد و ثنای بیعد و مر پادشاهی را که دیده رمد گرفته عاشق به خاک قدمهایسکان کوی معشوق روشن می‌گرداند ... و بعد از حمد او درود مصطفی، چنین می‌گوید این فقیر حقیر ... که جوانان را باشعار و معمیات رغبت می‌باشد

انجام:خاتمه: بدانکه لطافت و زیب و کمال در معما آنست که ورای معنی معما ... که مناسب حاجت آن نام بود ناپسندیده باشد.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۵۴ ض

مختصری است در قاعده معماسازی در یک مقدمه و پانزده اصل و یک خاتمه، با شواهدی از شعر فارسی؛ بی‌کا، تا: ۸۸۶ق [د.ث. مجلس]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۹۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج؛ ۳گ(۱۰۸-۱۱۰)، ۳۰سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۸-۲۵۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۰۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن احمد، تا: ۲۳ رمضان۱۰۹۷ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج، ربعی، ۷گ (۱۱۴ر-۱۲۰ر)، ۱۷سطر (۷×۱۳) [ف: ۱۷-۲۷۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۵ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۴۵ق [د.ث. مجلس]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۵۶

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «تقریر استاد» و یک مورد «حرره الفقیر محمد قاضی زاده سلمه»؛ جلد: مشمع، ۱۰گ، ۱۳ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵-۷۲۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۷۸پ-۷۹ر)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۷-۳۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۳۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۶۲پ-۶۷ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۳]

● مفتاح الاسامی ۲ / معما / فارسی

meftāh-ol asāmī

رساله‌ای است در معما شامل «مقدمه» و شانزده«فصل» و «خاتمه»: مقدمه در بیان معنی معما؛ فصل ۱. بیان حساب جمل؛ ۲. ارقام بروج؛ ۳. ارقام کواکب؛ ۴. بیان روزها و هفته؛ ۵. ارقام هندسه؛ ۶. حساب سال و ماه؛ ۷. بیان لعب؛ ۸ بیان قلب و عکس؛ ۹. بیان تشبیهات حروف؛ ۱۰. تصغیر؛ ۱۱. بیان صدق و نقیض؛۱۲. بیان اسقاط حروف کلمه؛ ۱۳. بیان جذور و لعب؛ ۱۴. بیان رعایت ترتیب؛ ۱۵. بیان معما؛ ۱۶....؛ خاتمه در بیان مقدمات معما.

آغاز:بسمله. حمد بیحد و ثنای بیعدد پادشاهی را که دیده رمد دیده عاشق را بخاک مکان قدمهای معشوق روشن می‌گرداند ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۱۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**در غم تو آب می‌بارد زچشم خون فشان ×× درد لب آن که گرد آب خود آلود ...

تذکر: نام رساله در فهرست «رساله در معما» آمده که به قرینه

آغاز نسخه تغیر یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: گالینگور، ۸گ (۳۳پ-۴۰پ)، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۳۱-۱۰۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۹۶/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و دیگر بدانکه نظم هر معمایی که مناسب صاحب آن نام بود تا پسندیده آید. هذه النسخة المسماة بمفتاح الاسامی.

در معما در یک مقدمه و شانزده اصل و یک خاتمه؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمان بن ابراهیم بن یوسف بن احمد، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۲۴سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۳×۱۵سم [ف: ۱۷-۳۱۶]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۷۹/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** اصل هشتم در آنکه تجنیس و تصحیف و نقش و صورت ...

تذکر: نام کتاب به استناد نسخه دانشگاه تغییر یافت: «رسالة بین فیها کیفیة انشاء اللغز و المعما»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۴گ (۵۷پ-۶۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۸۷]

● **مفتاح الاستخراج = مصباح الاستخراج** / جفر / فارسی

meftāh-ol estexrāj = mesbāh-ol estexrāj

اکبرآبادی، محمد منعم بن منور، ق۱۱ قمری

akbar-ābādī, mohammad mon'em ebn-e monavvar(-17c)

اهداء به: اورنگ زیب(۱۰۶۸-۱۱۱۸ق)

در قواعد استخراج مضمرات به طریق علم حروف و جفر جامع با جدول‌هایی برای مسائل آن، دریک «مقدمه» و پنج «باب» هر کدام دارای پنج «فصل»و «خاتمه»: مقدمه: در برخی از اوضاع این فن؛ باب ۱.طبایع حروف و حروف البروج؛ ۲. صوامت و نور الحق و زبر و بینات؛ ۳. طرح و انساب و احکام استخراج؛ ۴. بعضی از مشکلات مرصد آبی و استخراج آن؛ ۵. بعضی قواعد جفر جامع؛ خاتمه در بیان برخی از احوالات خویش. در آن از فیثاغورس و ارسطو و محیی الدین اعرابی و شیخ سعدالدین محمود و شیخ ابوالعباس بونی و شیخ ابوالحسن شاذلی و «مشایخ مغاربه» یاد گردیده است. در دیباچه می‌گوید که اورنک زیب نزد پدرم جفر آموخت و به من دستور داده شد که این نامه را بنویسم.

آغاز:بسمله و به نستعین. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید احقر العباد محمد منعم بن شیخ معین اکبرآبادی که در زمان حیات میمنت آیات پادشاه غفران پناه.

انجام:و به انسابیکه قبل از این ذکر شده آنچه مابینها است جواب گوید.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۴۰/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶۹گ (۱پ-۶۹پ) [ف: ۲-۲۳۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق [الفبائی: -۵۲۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: گرشن نرائن بن میر جلال کایست سری، تا: یک‌شنبه ۲۹ رجب۱۲۲۴ق، جا: اکبر آباد؛ جلد: گالینگور، ۸۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۶۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۵۲-ف

نسخه اصل: مونیخ ۳۹۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [فیلمها ف: ۳-۱۳۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶/۷

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا: یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی، تا: پنج‌شنبه ۱ جمادی الاول۱۲۷۷ق؛ ۳۹گ (۱۱۳پ-۱۵۱ر) [ف: ۴-۱۰۰۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**جمیع عقودات را همچنان از جفر جامع حاصل کرده زمام ساخته تکسیر کند تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷گ (۷۸ر-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۳۶-۱۹۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۲۴

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **مفتاح الاستخراج = استخراج زیج جدید محمد شاهی** / هیئت/ فارسی

meftāh-ol estexrāj = estexrāj-e zīj-e jadīd-e mohammad šāhī

بهاین گورناراین، ق۱۳ قمری

bahāyn gūrnārāyn(- 19c)

اهداء به:سلطان ابوالفتح محمد صفوی

تاریخ تألیف: ۱۲۲۶ق

این رساله شامل چند مثال در استخراج زیج جدید سعید محمدشاهی است: مثال ۱. در قاعده اوساط و اوساط آفتاب مطابق زیج راجه جیسینگ؛ ۲. استخراج اوساط آفتاب مطابق زیج مهارت خان؛ ۳. اوساط به تاریخ مذکور از زیج میرزا الغ بیگ، سپس تقویم آفتاب در زیج‌های سه‌گانه فوق با ذکر مثال و بعد از آن اوساط و تقویم کواکب خمسه (زحل، مشتری، مریخ، زهره و عطارد) مطابق زیج‌های سه‌گانه فوق محاسبه و دستور هر یک در جداولی ثبت شده. مؤلف در تمام مثال‌های

این رساله که آن را به نام «سلطان ابوالفتح محمد صفوی» (قرن ۱۳ق.) موشح نموده، سال مطلوب التقویم را [۲۶ صفر] ۱۲۲۶ق مطابق با ۱۱۴۱ از زیج مهارت خانی (سنه تسهیل) و ۸۴۱ از زیج الغ بیگی (سنه مصنف) و ۹۵ از زیج راجه جیسینگ (سنه محمد شاهی) به حساب آورده که به نظر می‌رسد سال تألیف نیز باشد. مؤلف رساله «تقویم سال ۱۱۹۷ق» را که نوعی تقویم سال شمسی است از جمعه ۱۷ ربیع الثانی۱۱۹۷ق برابر با ۱۰ آذر ماه رومی برابر افق لاهور آغاز می‌شود برای «تیمور شاه درانی» (۱۱۸۷-۱۲۰۷ق) نگاشته است.
آغاز:بعد از سپاس بیقیاس گوناگون قادر بیچون که از احاطه بشری بیرون برای خاطر عاطر دریا قاطر

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۹۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**تمام حساب تقویم مشتری مفصلا و مشروحا در این دستور بثبت کردیم ... بازای حصه العرض زاویه العرض تمام آن تا ص جیب آن مرفوع و غیر مرفوع
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۲۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۰۳]

● مفتاح الاسرار / کیمیا / فارسی

meftāh-ol asrār

تنگلو شاه بابلی، ق۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

آقای تقی زاده درگاه‌شماری می‌نویسد: درهنگام ترجمه کتاب توکروس (Teucros)از پهلوی به عربی که به کتاب «الوجوه والحدود» معروف شده، نام نگارنده که مردی است یونانی به تنکلوش، تینکلوش طنیفروش برگشته است، واین تنکلوشاه بابلی یقیناً همان توکروس یونانی است واین رساله نیز به او منسوب است.در اسرار سبعه وزن ارواح و اجساد و انفاس که اصطلاحاتی مربوط به کیمیا و علم صنعت می‌باشد در هفت مفتاح سر.
آغاز:بسمله این است کتاب مبارک مفتاح الاسرار چون اسرار سیم همان دو وزن کردن ارواح و اجساد و انفاس مفتاح
انجام:مفتاح سرهفتم که آن کتاب مفتاح الاسرار است که جسدین را با روح ونفس ... درمیان حکمای مشرق ومغرب پنهان بود منآشکارکردم و بالله التوفیق.
[الذریعة ۳۱۶/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۶۴۲/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۸۵/۵]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲/۳۴۳/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۵/۴
آغاز:این کتاب مفتاح الاسرار چون در اسرار سبعه بیان کردن؛ **انجام:**و اگر کسی علم دو وزن اجساد و ارواح و انفاس نداند نتواند که یک عمل از اعمال اکاسیر بجا آرد
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۳۱ر-۳۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۰]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۲۴/۱۲-۳۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن عباس جهرمی کاشانی، تا: ۱۱۱۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۸-۴۴۷۰]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۳/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۲۸پ-۳۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۸۰]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۹/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۳۰ر-۳۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۰۱]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و بر اشرار فاش کند (حرر تنکلوشاهی کبیر البابلی رحمة الله علیه صاحب طالب نقاش).
در هفت مفتاح. نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه بدست آمد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۴پ-۱۱پ) [ف: ۵-۴۵۵]

● مفتاح الأسرار / کیمیا / عربی

miftāḥ-ul asrār

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله مختصری است در کیمیا منسوب به جابر بن حیان.
آغاز:بسمله. الحمدلله منور قلوب اولیائه بنور معرفته، و مبصر اسرار اصفیائه بجمیل ملاطفته ... من قرء کتابنا هذا، المعروف بالمفتاح و هو اول کتبنا ...
انجام:علم تدبیر ذلک و هو الذی لم یکن أحد من الفلاسفة یصفه فی کتاب و انما یتذکرونه بینهم و یلقونه أبنائهم و تلامیذتهم لاغیر و الحمد لله رب العالمین تمت الرسالة الشریفة ... قد تم کتاب المفتاح.
[ریحانة الادب ۱۰۸/۵]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱۰
بی‌کا، تا: قرن ۹ [نشریه: ۲-۱۰۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۳۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**فاذا سلک فی تدبیر الطریق الحق و سلم حاجة من الخطاء تم
در فهرست با عنوان «ایضاح» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق [الفبائی: -۷۷]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷/۲
آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس، نامبوب، عنوان کتاب در دیباچه آمده؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۸گ (۳پ-۱۰ر) [ف: ۱-۲۳۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۸۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**کثیرا دائما متوالیا ... فی الاصفهان

بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: میشن [الفبائی: -۵۴۰]

۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳محرم۱۲۸۳ق؛ ۶گ (۴۳ر-۴۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۶۱۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۷۴۸

بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق [الفبائی: -۵۴۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن میرزا رضا، تا: نیمه قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۸-۱۴۰)، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۴-۶۵۲]

● **مفتاح الاسرار** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol asrār

عبداللطیف (غلام محی الدین)

ʻabd-ol-latīf (qolām-e mohī-od-dīn)

بحث عرفانی است در عینیت حقیقی اصطلاحی و غیریت حقیقی اصطلاحی در سه فصل: ۱. اقسام عینیت و غیریت، ۲. نسبت بین رب و عبد در عینیت و غیریت؛ ۳. نظر صوفیه در موضوع عینیت و غیریت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۴/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر النبیین محمد و آله و أصحابه اجمعین؛ **انجام:**و غیریت حقیقی اصطلاحی باشد و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن، تا: ۲۷ محرم۱۲۷۳ق؛ ۵گ (۹۹ر-۱۰۳ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۲۹]

● **مفتاح الاسرار** / هیئت / فارسی

meftāh-ol asrār

عزیزی تبریزی، محمد بن علی

ʻazīzī tabrīzī, mohammad ebn-e ʻalī

در دو «مقاله»: ۱. معرفت رموز و لطائفی چند در باب؛ ۲. احکام طوالع ضمیری و سؤالات و احکام موالید دربیست «باب».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۰۹

آغاز:بسمله. حمد بی حد وثنای بی حد خالقی را که حرکات افلاک را سبب انقلاب ثوابت و سیارات گردانید؛ **انجام:**در باب ۱۹ افتاده: فصل در استخراج سهام مولودی وتحویلی و استخراج آن از اقوال حکمای این فن برین اقوال است و جدول این است سهم الشمس

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین حسینی، تا: ۲۷ ذیحجه۱۱۱۶ق، جا: دامغان؛ افتادگی: وسط و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۳/۸سم [ف: ۴-۷۶۹]

● **مفتاح الاسرار** / کیمیا / عربی

meftāh-ol asrār

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۲ق [الفبائی: -۵۴۰]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۶۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۹۹]

● **مفتاح الاسرار** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol asrār

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۸۸

آغاز: رود چون هیچ از و مجموع بی شک ×× نماید ریب چیزی غیر آن یک

خط: نسخ، کا: میر زین العابدین بن میر بعض الدین کاشانی، تا: ۹ ذیحجه۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۲گ، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۱۳۶]

● **مفتاح اسرار الحسینی** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-e asrār-ol hoseynī

دماوندی، عبدالرحیم بن محمد یونس، ق۱۲ قمری

damāvandī, ʻabd-or-rahīm ebn-e mohammad yūnos(-18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۰ق

کتاب در عقاید و عرفان و تصوف است و دارایسی و هفت«مفتاح»:۱. اثبات صانع؛ ۲. دلیل مبدأ و معاد از کلام محمد صادق اردستانی؛ ۳. عینیت وجود واجب؛ ۴. توحید واجب؛ ۵. توحید وحدت به طریق عرفا؛ ۶. فرق میان علم و معرفت و عالم و عارف؛ ۷. شرح حدیث حقیقت؛ ۸. تنزیه و تقدیس و تشبیه؛ ۹. بطلان اعتقاد جماعتی از اهل سلوک؛ ۱۰. سر مرتفع شدن حجاب تعین در نظر شهود عارف و باقی بودن حکم حجاب و بیان فناء فی الله؛ ۱۱. جمع و فرق فصل و وصل و حرکت و سکون؛ ۱۲. مراعات مقام؛ ۱۳. عدم ظهور احدیت و ظهور حقیقت اشیاء برای غیر حق تعالی؛ ۱۴. رؤیت و انواع تجلیات؛ ۱۵. طلب رؤیت موسی (ع)؛ ۱۶. رؤیت مؤمنان مرحق را؛ ۱۷. موضوع علم و فرق میان وحی و الهام؛ ۱۸. متحمل شدن کمل

اولیاء اسرار ولایت را؛ ۱۹. مرشد شناسی؛ ۲۰. تفسیر آیه نور؛ ۲۱. تحقیق رؤیة النبی و اوصیائه فی المنام؛ ۲۲. تحقیق عالم مثال و اجساد مثالیه و رد قائلین بعد مهما؛ ۲۳. رؤیای حضرت فاطمه (س)؛ ۲۴. اختلاف مراتب نفوس؛ ۲۵. تطابق عوالم وجود؛ ۲۶. صادر اول؛ ۲۷. انسان؛ ۲۸. فی تحقیق وجود المهدی (ع) موجود الان اولا؛ ۲۹. تمیز مراتب الخواتیم الولایة؛ ۳۰.ذکر الحدیث الذی یشربون الاولیاء شراب المحبة؛ ۳۱. مجمل ریاضات ارباب الحقایق من العرفاء؛ ۳۲. تحقیق العشق و انواعه و فوایده؛ ۳۳. المحاسبة مع النفس؛ ۳۴. بیان السیر و السلوک و مراتب السیر السالک و فی بیان المنامات و الواقعات و المراقبة؛ ۳۵. تحقیق الکشف و القلب و مجاهدة النفس؛ ۳۶. دلیل علی ان الاولیاء یشاهدون الانوار بعین البصیره؛ ۳۷. فی بیان التوبة الاشتغال المرید بالذکر و العبادات بتلقین المرشد الکامل و فی بیان اطوار السبعة القلبیه. مؤلف، شاگرد محمد صادق آخوند پلی پاپلویی اردستانی است که مجلسی او را از اصفهان بیرون کرده بود و از او است رساله جعل در عرفان شیعی و در آن از مصارع طوسی و مصارع الحکماء شهرستانی یاد شده است و گرفته از عطار، غزالی، مولوی، ابن فارض، ابن عربی، ابن سینا، فخررازی، ابوالحسن خرقانی، شیخ بهائی، شیخ اردبیلی.

آغاز:الحمدلله الذی نجانا من العلوم الرسمیة بنبیه و سقانا کأس المحبة من ید خلیفته و اذاب قلوبنا بتجلیاته ... اما بعد، می‌گوید این فقیر الی الله و خاک رو به آستان مرشدم سید الشهداء علیه السلام عبدالرحیم بن محمد یونس دماوندی که این کتابی است مشتمل بر بعضی اسرار که در کتب و رسائل اکابر عرفا و حکما نیست

انجام:ان شاء الله که خدای تعالی جمیع سالکین را به هر مقام و منزلی که خود مقدر فرموده است برساند بمحمد و آله. ربنا لاتواخذنا ان نسینا او اخطانا ... والحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد خاتم النبیین و آله الطاهرین، و الخلفاء الهادین المهدیین الی یوم الدین.

چاپ: در منتخباتی از آثار حکمای الهی، ج ۳ (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم))، به تحقیق سید جلال الدین آشتیانی

[نسخه‌های منزوی ۱۴۰۴؛ الذریعة ۳۱۶/۲۱؛ ریحانة الادب ۱: ۵۹؛ تذکرة القبور ۲۲؛ گاهنامه سال ۱۳۱۲ ص ۱۴۳ فهرستواره منزوی ۸۲۳/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۲۸۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: محمد بن نورالدین محمد [اصفهانی]، تا: ۱۳ جمادی الثانی۱۱۶۲ق، در حیات مؤلف، جا: کربلای معلی؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله ...» و جز آن؛ مهر: «عبده محمد بن مهدی بحرالعلوم الحسینی» (بیضوی)، «محمد بن مهدی بحر العلوم حسینی» (بیضوی)؛ جلد: مشمع، ۱۱۱گ، ۱۹سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴۰-۴۴۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** و فی الحدیث شریف نبی یا ولی.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ جلد: مقوا، ۵۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۹۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۲۴

آغاز:بسمله، روایت است از سلمان فارسی رضی الله عنه که گفت شخصی پیش امیر المؤمنین(ع) شکایت کرد که عمر هرجا یکی از شیعیا تو می‌بینند زبان طعن و سفاهت می‌گشاید؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی مشکی، ۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۲۵۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر حسینی، تا: ۱۲۴۳ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۵۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: سه‌شنبه ۸ رجب۱۲۵۶ق، جا: بار فروش؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن، ۱۱گ (۷۸ر-۸۸پ)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۳۵

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: محرم۱۲۶۲ق؛ کتاب را در دفتر کتابخانه از حاجی محمد جعفر مجذوب علی شاه همدانی (۱۱۷۵-۱۲۳۸) دانسته‌اند شاید از روی نسخه او این یکی نوشته شده باشد؛ جلد: میشن، ۱۶۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۸سم [ف: ۴-۷۷۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۱۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ (۹پ-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۴۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: گرجی، حسین بن احمد، تا: ۱۲۷۲ق؛ از روی نسخه نوشته محمد بن نورالدین محمد اصفهانی در نیمه روز جمعه ۱۳ جمادی الثانی ۱۱۶۲ در کربلا در زمان مؤلف که نسخه اصل باید باشد، مجدول؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۵]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بمحمد و اله الابرار و الخلفاء الاخیار من بعد رسول المختار ... عن العاصی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق، حسب فرمایش آقا میرزا حسن منور علی؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۱۶۷ص (۲-۱۶۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۴۱]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۴۴]

۱۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن عبدالعلی بیک قراگوزلو از طایفه حاجیلو، تا: ۲ رمضان ۱۲۸۳ق؛ اول این مجموعه طی یادداشتی عبدالرحیم دماوندی از اکابر مشایخ سلسله نوربخشیه قلمداد شده؛ ۱۰۴گ(۲پ-۱۰۵پ)، ۱۵سطر [ف: -۲۵۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۷ و ۴۷۹۳-ف و ۵۵۱۴-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بابای شیرازی ذهبی، محمد هاشم بن حسین، تا: ذیحجه۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۵۶] و [فیلمها ف: ۳-۱۰۷ و ۱۶۴]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۸/۱۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۹ص (۶۵۸-۹۰۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۸۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضوی، ابراهیم بن علی اکبر، تا: رمضان۱۳۱۳ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۹-۳۱۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حدیث که احسن صورت را هیئت مذکور است.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۶۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** حجاب نبود الذین کانت.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۹۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۴

آغاز:برابر

خط: نسخ و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۲۷]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۳۸/۲-۵۷/۱۰۸

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۶گ (۷۲-۱۶۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۹]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۲

آغاز:افتاده: و آنچه را اولیاء الله مشاهده نموده اند دلیلش از اشارات کتاب و سنت در این کتاب مذکور است؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالقاسم خراسانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۳۷۸]

←مفتاح اسرار سبعه ≻ مفتاح اعمال سبعه

● **مفتاح الاسرار و مصباح الانوار** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol asrār va mesbāh-ol anvār

حائری تهرانی، محمد، ق۱۴ قمری

hā’erī tehrānī, mohammad(- 20c)

در یک «مقدمه» در چند فصل و سه «باب» و یک «خاتمه» درباره «عنوان کتاب امثله» به روش فلسفی و عرفانی؛ مقدمه در بیان اموری که پس از شروع لازم است در چند فصل؛ باب یکم در بیان بسمله و وجه ابتداء به آن و بیان اجزاء و جزئیاتش در چهار مقصد.

آغاز:بسمله. جمال حمدی که قابل تجلی در مرایای تمام انفس و آفاق باشد سزاوار حضرت احدیت است که جمیع ذرات وجود را مرآت توحید خود نموده.

[فهرستواره منزوی ۹۲۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**خصوصیت مشخصه معینه را بود حقیقة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۱سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۷۹۶]

● **مفتاح الاسرار و مصباح الانوار** / عرفان و تصوف / ترکی

meftāh-ol asrār va mesbāh-ol anvār

ترجمه‌ای است به ترکی از اصطلاحات اشعار صوفیه عطار نیشابوری در سه «فصل»: ۱. اسماء معشوق؛ ۲. اسماء مشترکه میان عاشق و معشوق؛ ۳. اسماء عاشق.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۹/۲۳

آغاز:بسمله صغندم ساکه شاه لم نرلسن صفاتکدرا بد ذات ازلسن ... در بیان کلمات منظوم و منثور که در کلمات اصطلاحات. ای سالکان بساط حضرت ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰-۳۳ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۸۹]

● **مفتاح الأسرار و منهاج الأبرار** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol asrār va menhāj-ol abrār

علوی مرشدی، محمد بن سلیمان

‘alavī moršedī, mohammad ebn-e soleymān

رساله‌ای در عرفان و تصوف به نظم و نثر، نگارنده در مقدمه می‌گوید:«جماعتی ... به این فقیر گفتند که مختصری در طریقه مسلک سالکان و منهج صوفیان و عارفان در سکل تحریر شود تا عقود قلایل و اتمایم و شراح دوستان گردد و ناهران سالک مجد که قدم در این جاده نهد این اوراق را کار بند شود امید که وصول بحضرت نور الأنوار او را حاصل شود؛ این فقیر سمعاً و طاعة و رغبة التماس محبانرا بر دیگر مهمات مقدم داشتم ...». این رساله در یک «مقدمه»، هفت «باب» و یک «خاتمه» ترتیب یافته: مقدمه: در طریق طریقت؛ باب ۱. طهارت؛ ۲. سلوک؛ ۳. عزلت و خلوت؛ ۴. در روزه داشتن؛ ۵. دوام ذکر لا اله الا الله؛ ۶. نفی خاطر؛ ۷. تسلیم و رضا؛ ۸. ترک خواب و خوابگاه؛ خاتمه: در نهایت طریقت جوانمردا[ن] دو عالم حجاب تست ... .

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۳/۱۵

آغاز:چنین گوید فقیر خاکسار ... که جماعتی از یاران خاص و طایفه از محرمان حجره اختصاص از روی صدق و اخلاص به این فقیر گفتند که مختصری در طریقه مسلک سالکان؛ **انجام:**ای ما بتر از هر که بعالم بتر است ×× ای تو بسی از ما بتر آمرزیده تمت الکتاب بعون الله و توفیقه و الصلوة علی نبیه و آله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ در انجام چند برگ مطالب گوناگون با عنوان «فصل - فصل» آمده که عناوین آن چنین است: فصل در صفت مؤمن، فصل در زیارت قبور، فصل در فضایل بوی خوش، فصل در استجابت دعا، فصل در فضایل قرض دادن، فصل در فضیلت ثواب متعه، استخاره با تسبیح و قرآن و روش آن، فضایل روزه ماه مبارک رمضان و ... انام همین مطالب افتاده است؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱۹۶ر-۲۰۱پ)، ۳۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۹۵]

● **مفتاح الاصلاح** / طب / فارسی

meftāh-ol eslāh

حسنی، نورالله بن حبیب الله، ق۱۲ قمری

hasanī, nūr-ol-lāh ebn-e habīb-ol-lāh(- 18c)

مشتمل است بر «مقدمه»،دو «لمعه»،سه «مجلد» و «خاتمه»: مقدمه در بیان اموری که پیش از شروع در مقصود بیان باید کرد؛ لمعه ۱. در تدابیر مشتمله بر ده ضوء؛ لمعه ۲. در معالجات کلی مشتمل بر سه قانون؛ مجلد ۱.امراضی که بعضی اعضارا حادث می‌شود؛ مجلد ۲. در آنچه تعلق به زینت دارد؛ مجلد ۳.ذکر زهرها؛ خاتمه در متفرقات.

آغاز:شکر و سپاس بیقیاس پادشاهی را جل و علا سزاواراست که بدن انسان را بخصوصیت (نفخت فیه من روحی) مخصوص گردانید

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۴۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**مثل انجیر خام و تخم کرنب و حلتیت و بوره و خاکستر جوب انجیر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمع، ۶۳گ (۲۱۸-۲۸۰)، ۱۶سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۱-۸۸]

←مفتاح الاصول ‹ مفتاح الاحکام

● **مفتاح الأصول** / اصول فقه / عربی

miftāḥ-ul uṣūl

قائنی، حسین بن ابراهیم،- ۱۲۴۳ قمری

qā’enī, hoseyn ebn-e ebrāhīm(- 1828)

بحث‌های استدلالی است در قواعد اصول فقه که مباحث عقلیه به جهت اهمیت آنها در این کتاب مقدم داشته شده است بر مباحث الفاظ به عکس روش کتاب‌های اصولی. این کتاب را مؤلف به دستور استادش شیخ حسن مقدس در چند باب نگاشته و گویا تألیف آن ناتمام مانده است.

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۷۵/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه جملة من مسائل اصول الفقه کتبتها فی هذه الوریقات

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۴۹گ (۱۴پ-۱۶۲ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: -۵۹]

● **مفتاح الاصول** / اصول فقه / عربی

miftāḥ-ul uṣūl

موسوی خراسانی، حسین بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

mūsavī xorāsānī,hoseyn ebn-e ebrāhīm (- 19c)

[ریحانة الادب ۴۸۵/۳-اعلام الشیعه قرن ۱۳ ص ۳۲۶]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۳۸

آغاز: بمفتاح الاصول و علی الله التوکل و الیه الوصول ... و رتبت هذا الکتاب علی ابواب، الباب الاول فی الادلة العقلیة و فیه فصول ...؛ **انجام:**و منها اعتضاد احدهما بخبر ضعیف آخر ... هذا آخرما اوردنا فی المجلد الاول من رسالتنا المفتاح ...

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حسن بن میرزا بیک خراسانی طبسی، تا: پنج‌شنبه ۲ شعبان۱۲۴۲ق؛ با این یاد داشت در آغاز نسخه: «اعلم انی کلما اقول فیه السید الشارح فالمراد السید ... الاعرجی شارح الوافیة»؛ ۱۱۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۲۶۶]

● **مفتاح الاصول** / کلام و اعتقادات / عربی

miftāḥ-ul uṣū

وابسته به: المنتخب فی اصول المذهب؛ اخسیکثی، محمد بن

محمد (-۶۴۴ق)
گزارشی است بر «المنتخب فی اصول المذهب» یا «منتخب حسامی» از حسام الدین ابوالوفاء محمد بن محمد بن عمر اخسیکثی. چلبی (۲: ۵۳۵) از شروح این کتاب یاد کرده، اما این شرح را نام نبرده و شارح نیز دانسته نیست. (دانش پژوه)
آغاز:بسمله. و بک نستعین یا کریم رب تمم بالخیر و البرکة. فسبحان من اشرقت بنور قدسه مصابیح قلوب العلماء و انشرحت بشرقة انسه مقادیس صدور الاولیا ... و بعد فان اصول الفقه الذی صنفه ... حسام الملة و الدین ... محمد بن محمد بن عمر الاخسیکثی ... اصول علی المرتبة ... فاستخرت الله تعالی و استعنته فی شرح دقایقه و کشف حقایقه ... و سمیته مفتاح الاصول ... قال المصنف ... اما بعد حمد الله علی نواله و الصلوة علی رسوله محمد و آله. شرح: کلمة اما من حروف الشرط؛
[ریحانة الادب ۲۳۹/۵]

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۸ - د
آغاز:برابر؛ **انجام:**و فی کل معنی الشرط ایضا ... لیس معه غیره. شرح: کلمة کل لیست للشرط حقیقة ... خلو وقت عن الطلاق علی مامر و قد وجد یقع. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: نسخ ترکی، کا: حیدری، مصطفی بن خضر، تا: چهارشنبه ۲۲ ربیع الاول۸۴۳ق، جا: فالی مدرسه جواد العادی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۷سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: -۴۷۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۰۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**لانه جعل شرط وقوع الطلاق خلو وقت عن التطلیق علی ما مروقد وجد فیقع والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب والصلوة و السلام علی سیدنا محمد المصطفی و آله و اصحابه او الکرام (کذ) قدتم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۸۶]

←مفتاح الاصول الی کنوز تجرید الاصول ← شرح تجرید الاصول

● مفتاح اعمال سبعه = مفاتیح سبعه / کیمیا / فارسی
meftāh-e aʻmāl-e sabʻa = mafātīh-e sabʻa

تنگلو شاه بابلی، ق۱ میلادی
tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

شامل هفت نکته در کیمیا.
آغاز:بسمله؛ این است مفتاح اعمال سبعه کامله که از این چهار عمل بر تاج مرصع نوشته بودم
[فهرستواره منزوی ۳۹۸۶/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۱۹/۳
آغاز:بسمله، اینست عمل شمس و قمر در شمس؛ **انجام:**در آفتاب به یک هفته طلق را چند ... محلول گرداند
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۴ق؛ جلد: چرم، ۱۵ص (۶۳-۷۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۴۵-۲۲۴]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴ /۷۸۶۱-۵۳/۷۱
آغاز:برابر
کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۳گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۶۹]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۱۴۵۸/۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص (۶۷۵-۶۸۲)، ۱۲سطر [سنا: ف: ۲-۲۷۴]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶۵/۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون سیماب محلول گرداند (تمام شد ... تنکلوشاهی کبیر).
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۴۸ر-۵۰پ) [ف: ۵-۴۵۷]

● مفتاح الافلاک / هیئت / اردو
meftāh-ol aflāk

لکهنوی، عبدالسلام
lakahnavī,ʻabd-os-salām

به دستور:قطب الدین نصیرالدین حیدر پادشاه ممالک اردو هندوستان
کتاب مفتاح الافلاک حکیم فرکیوس را ترجمه نموده و در آغاز نه فائده آورده و سپس به ذکر برخی از سلاطینی که به علم هیئت اهمیت داده‌اند پرداخته است و مطالب کتاب را در ضمن ۱۲ گفتگو بیان داشته است. کتاب به صورت سؤال و جواب بین استاد و شاگرد با عناوین «استاد، تلمیذ» تنظیم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵۰
آغاز:علم هیأت وه علم هی جسی کواکی کی شکلین او را اوضاع او را ابعاد و غیره دریافت کی جاتی هین یهه علم شریف هر عهداور ملک مین؛ **انجام:**استاد بهت اجها آب تم رخصت هو خداتمهاری عمر دراز کری اور هر طرح کی علوم ... قبله گاه صاحب کومیرا سلام نیاز کهیو
خط: نستعلیق هندی، کا: دیوان جی، تا: ۱۹ رجب۱۲۵۲ق؛ مصحح، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف و مترجم و نام سلطان مذکور به سال ۱۸۳۳م در دارالاماره کلکته آمده؛ مهر: کتابخانه «باقر ترقی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۰گ، ۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۳۰۳]

● مفتاح الأقفال فی رضاع الاطفال / فقه / فارسی
miftāḥ-ul ’aqfāl fī riḍā‘-il aṭfāl

تبریزی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

tabrīzī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad hasan(- 19c)

در احکام شیر دادن و کودکی که به‌واسطه شیر دیگران نامحرم می‌گردد، در سه «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. بیان محرمات نسبیه؛ ۲. شرایط تحقق رضاع و اقسام آن؛ ۳. بیان احکام رضاع؛ خاتمه: در بعضی از مستحبات و مکروهات آن.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر صحایف ضمایر ارباب دانش پوشیده و مخفی نماند که از جمله مهمات مطالب شرعیه

انجام:وکراهت دارد تسلیم نمودن ولد را به سوی او که به منزل خود برود وکراهت درمجوسیه شدیدتر است از یهودیه و نصرانیه وهمچنین کراهت دارد شیرولد الزنا را به غیرولد زنا دادن حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند شیر یهودیه ونصرانیه ومجوسیه دوست داشته‌تراست به سوی من ازشیر ولد الزنا

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ ۱۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۶-۳۱۰]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۶]

● مفتاح الالم فی مصائب مظلوم العرب و العجم /

تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-ol alam fī masā'eb-e mazlūm-el ʻarab-e va-l ʻajam

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵ق‌۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafīʻ (1801 - 19c)

تاریخ تألیف: ۳ صفر ۱۲۸۶ق

کتابی است بسیار مفصل گویا در حالات حضرات معصومین علیهم السلام با مطالبی اعتقادی و کلامی و مباحثی در تفسیر مناسب با بحث‌های امامت از دیدگاه تشیع. این کتاب به صورت مجالس تنظیم شده تا به کار اهل منبر و سخن‌گویان آید. (سید احمد اشکوری)

[الذریعة ۳۱۸/۲۱ و ۹۰/۲۵ و ۱۰۷/۸؛ تذکرة القبور ۳۴۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۷/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶۴/۱

آغاز: ... و سند الممکنات الذی جعله اشرف البریة و مفخر الموجودات ... عنوان نامه کرمت خسرو وجود یعنی به نام حضرت احمد (ص) بر مدد؛ **انجام:**بصد سال این صد ولد نسل آور بتا بر زخم وقت عرض مناسل

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۶ق، جا: قزوین مدرسه صالحیه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «ح» و غیر آن؛ ۷۵گ (۱-۷۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۴-۷۶۱]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۶

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین و بعد عرضه میدارد بنده خاکسار فانی ... شروع میرود در کیفیت شهادت سایر شهدا؛ **انجام:**تا برسد باحوالات حضرت خلیل و اسمعیل ع و سایر اجداد آن رسول عالیجاه تا بپدر بزرگوارش عبدالله ...

جلد چهارم، تذکر: در این فهرست نام مؤلف چنین آمده: محمد حسن بن محمد شفیع رشتی اصفهانی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۸ق؛ جلد: چرمی ضربی ترياکی، ۹۵گ، ۱۸-۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۲۹۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۰۱/۳

آغاز:بسمله احمده و اصلی علی احمده ... و بعد عرض میدارد احقر بنده رو سیاه شرمنده ...

جلد دهم این کتاب می‌باشد. با عنوان مفتاح الالم فی مصیبة کهف العرب و اسوة العجم؛ خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۳ص، ۱۵-۱۸ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲-۹۹]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۴۰/۷

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ... و بعد عرضه می‌دارد احقر بنده رو سیاه فانی ماتمدارترین اهل عالم؛ **انجام:**این نسل شامل بصد سال این صد ولد نسل آور بنابر زخم وقت عرض مناسل تمت الکتاب

خط: نسخ، کا: محمد بن علی قزوینی الاصل، تا: ۱۲۷۶ق؛ توسط مؤلف مقابله و تصحیح شده ۱۰ جمادی الاول ۱۲۷۶، محشی به امضای «منه»؛ جلد: مقوا، ۱۱۶گ (۱۹۲پ-۳۰۷پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۴۴

آغاز:و هذا هو المجلد الثالث ... بسمله احمده و اصلی علی احمده و بعد عرضه می‌دارد؛ **انجام:**ذخیره شداید سکرات موت ... و بالله التکلان

خط: تحریری، کا: عبدالجواد بن ملا لطفعلی بن محمد کریم، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۲۸۰ق؛ جلد: گالینگور، ۱۲۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲/۲۷-۲۵]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۳

آغاز:حمدله چون فارغ شدم از تالیف و تنظیم و تنثیر جلد ثالث کتاب مفتاح الالم و ختم نمودم به شهادت جناب و الا نسب با

حسب و هب و زوجه کریمه وی اکنون غره شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۸۰ شروع می‌رود در کیفیت شهادت سایر شهداء ...
جلد چهارم؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن ملا لطفعلی قزوینی، تا: ۲۶ شعبان ۱۲۸۰ق؛ ۱۴۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۰۰

آغاز: بعد الحمد و الصلاة ... چون فارغ شدم از تحریر موازی چهار صد و هفتاد و هشت مجلد.
جلد بیست و چهارم کتاب است مشتمل بر حالات حضرت حجة ابن الحسن علیه السلام می‌باشد و دارای ده مجلس است برای ده روز صبح و شب و برای هر مجلس فصلی مختصر و فصلی مطول؛ خط: نسخ، کا: محمد علی قزوینی، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۱۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۰۲]

● **مفتاح الامان** / طب / فارسی

meftāh-ol amān

رازی کنی، محمد، ق۱۳ قمری

rāzī kanī, mohammad(- 19c)

به دستور: عزیز خان سردار کل
تاریخ تألیف: ۱۴ شوال ۱۲۷۹ق

مؤلف می‌گوید: چون در سال ۱۲۷۷ق در تهران وبا آمد، ناصرالدین شاه به ملک ایرج میرزا دستور داد که هفته‌ای دو روز در اطاق رضا قلی خان هدایت رئیس دارالفنون انجمنی از طبیبان دارالفنون تشکیل دهد تا درباره مباحث طبی بحث کنند. این مجلس حسب الامر ایشان هفته‌ای دوبار به شرکت رئیس الاطباء حاجی آقا بابای حکیم باشی و ملا محمد حکیم باشی و میرزا احمد کاشی و حکیم طولوزان و اطبای دیگر تشکیل شد و درباره مطالب طبی سخن‌ها رفت. من (=نویسنده) نیز از جمله مجلسیان بودم که بعدها تصمیم گرفتم تا رساله‌ای در این باره فراهم آورم و چون با مظفر الدین شاه به آذربایجان رفتم این رساله را در چهار «باب» و یک «مقدمه» و یک «خاتمه» راجع به مباحث وبا و طاعون گرد آوردم.

آغاز: مفتاح الامان، بسمله، الحمدلله الذی یخرج الحی من المیت و یخرج المیت من الحی و هو الحکیم العلیم و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و حبیب رب العالمین

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۶/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر ساعت یک چیزی بحلق نریزند از روی اضطرار و توهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۰ق، جا: تبریز؛ با سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ جلد: ساغری، ۴۵گ، ۱۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۷سم [ف: ۱-۱۵۹]

● **مفتاح الامان** / دندان پزشکی / فارسی

meftāh-ol amān

گیوم آمبورژه

gīūm āmborže

مترجم: فارابی، محمد بن محمد، ق۱۴ قمری

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف: ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق

با آن‌که نام مترجم در این رساله ذکر نشده ولی از توضیحی که او درباره خود می‌دهد بر می‌آید که وی از شاگردان دارالفنون بوده و زیر نظر امبورژه دندان پزشک افتخاری ناصرالدین شاه تربیت شده و برحسب امر شاه این رساله او را ترجمه کرده است. کتاب در بیست و دو«فصل»است: ۱. نسج و وضع کلیه اسنان؛ ۲. عدد و تکوین اسنان؛ ۳. نوبت اول بیرون آمدن دندان؛ ۴. تولید دندان‌های دائمی؛ ۵. نوبت دوم بیرون آمدن دندان؛ ۶. امراضی که در بین بیرون آمدن دندان عارض می‌شود؛ ۷. بی‌قاعدگی‌هایی که عارض بر دندان می‌شود؛ ۸ امراضی که عارض بر دندان می‌شود، در کاری یا کرم خوردگی؛ ۹. وجع دندان؛ ۱۰. درباره آهکی بن دندان؛ ۱۱. زوال مینای دندان؛ ۱۲. درد دمامل باطن دندان؛ ۱۳. دراکز ستزیبخ دندان؛ ۱۴. علل جرثقیلی دندانها؛ ۱۵. امراض لثه و منابت انسان؛ ۱۶. دمل منبت دندان؛ ۱۷. تهییج و نرمی لثه؛ ۱۸. مجذوب شدن جرم منبت دندان؛ ۱۹. در اکز ستز جوف دندان؛ ۲۰. اثر سیلان بزاق در دندانها و لثه؛ ۲۱. نقصان خلقت کام؛ ۲۲. فوائد دندان.

آغاز: بسمله، الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه محمد و آله و بعد چون در این عهد جاوید مهد تاج و تخت ممالک فسیح المسالک ایران حفت بالامن و الامان بعز قعود مسعود و یمن جلوس مأنوس شهریار دادگر ...

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۶/۵ که مترجم را علی بن رضا نامه نگار دانسته؛ فهرست نسخه ها ۵۹۹/۱ (۲ نسخه)]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا اینکه دندانهایشان اگر صفاتی ندارد لامحاله اسباب تنفر نباشد.پایان نسخه: در شانزدهم شهر ربیع الثانی هزار و دویست و نود و هشت این رساله شریفه اتمام یافت.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۹۸ق، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۷۳گ، ۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۹۱]

● **مفتاح الانشاء** / انشاء / عربی

miftāḥ-ul inšā’

محمد بن حاجی، ق۸ قمری

mohammad ebn-e hājī(- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۱۷ق

کتابی است در انشانویسی، در دو «قسم» و هر دو قسم مستقل است: قسم ۱. در دیباچه می‌گوید:«چون تزلزل و اختلال و تفریق و انتقال به قواعد انشا و قوانین املا راه یافته بود و ارباب فضل و هنر ... این بیت را که: رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز ×× تا داد خود از کهتر و مهتر بستانی، بر مستعدان ... و طالبان ... خوانده بود و بر جد و هزل و رفق و جزل آن وقوف یافته،اشارات فرمودند بر قاعده نهادن»؛ در چهار مرتبه:۱) حق السلاطین،۲) حق الامرا،۳) حق القضاة و السادات و المشایخ و العلما و الحکما،۴) حق الصدور و الاشراف و المستوفین؛ قسم ۲. در چهار مرتبه:۱) ملوک،۲) وزراء،۳) واعظان،مفتیان،خطبا،ادبا،اطبا،منجمان،شعرا واعیان،۴) دوستان و اوساط مردم.

آغاز:الحمد لله الذی خلق انسان ... اما بعد چنین گوید مصنف این تالیف و مؤلف این تصنیف بنده راجی محمد بن حاجی که در شهور سنه سبع و عشر و سبعمایه چون ... قسم اول این کتاب ابداع گردانیده شد ... مشاهیر فضلا و صناعید علما بعد از مطالعه،تحف تحسین نثار کردند.

شرح و حواشی:

۱- مفتاح الانشاء (ترجمه)؛ ابن ملک، محمد بن عبداللطیف (-۹)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸، جلد: جلد مقوا، قطع: ربعی [ف: ۲-۵۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۱/۲-ف

نسخه اصل: توبینگن Or. Oct. 3512؛ بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی ۷۵۱ق؛ ۳۵گ (۱۰۸پ-۱۴۲ر) [فیلمها ف: ۱-۵۷۸]

● مفتاح الانشاء (ترجمه) / انشاء / ترکی

meftāh-ol enšā’ (t.)

ابن ملک، محمد بن عبداللطیف، ق۹ قمری

ebn-e malek, mohammad ebn-e ‘abd-ol-latīf(- 15c)

وابسته به: مفتاح الانشاء؛ محمد بن حاجی (-۸)

به دستور: سلطان محمد بن مراد خان

مشتمل بر دو قسم: ۱. خطاب، ۲. جواب، و هریک درچهار مرتبه به فارسی که محمد بن عبداللطیف آنرا به زبان ترکی ترجمه کرده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳/۱ عکسی

آغاز:اولدی واجب عباده حمد خدا ××بس ادا ایدلم صباح مسا از روی نسخه ترکیه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مشمع، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳-۱۳۴۱]

● مفتاح الایمان / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol īmān

جزائری، عبدالکریم بن محمد جواد، - ۱۲۱۵ قمری

jazā’erī, ‘abd-ol-karīm ebn-e mohammad javād(- 1801)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۶/۵

آغاز:الحمدلله و صلی الله علی محمد و آله، اما بعد، این چند کلمه ای است ... در تحقیق اسلام و ایمان ...

خط: نسخ، کا: علیمراد بن علی محمد، تا: ۱۲۲۵ق؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۲۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۵۶ق؛ ۲۴گ (۱۰۹پ-۱۳۲ر) [مختصر ف: -۷۸۱]

● مفتاح الایمان / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol īmān

مؤمن موسوی، محمد

mo’men-e mūsavī, mohammad

مطالب کتاب درباره اسلام و اعتقاد به آن، ایمان، اصول دین، اقرار اعتقاد به صفات ثبوتیه و صفات سلبیهوغیره است. ظاهراً همان که در نسخه مجلس و کتابخانه علامه طباطبائی به عبدالکریم جزائری نسبت داده شده است.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۰۰/۶

آغاز:الحمدلله ... این چند کلمه ای است که کمترین خلق الله محمد ... در تحقیق اسلام و ایمان به التماس بعضی از متدینان نوشته؛ **انجام:**وطی زن بعقد منقطع و غیر اینها از ارحام تم بعون الله و توفیقه سبحانه و تعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۱۸۸پ-۱۹۰پ)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴/۵سم [ف: -۱۸۳]

● مفتاح الباب الحادی عشر = شرح باب حادی عشر =مفتاح اللباب / کلام و اعتقادات / عربی

miftāḥ-ul bāb-il ḥādī ‘ašar = š.-e bāb-e hādī ‘ašar = miftāḥ-ul lubāb

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm(- 1569)

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی

تاریخ تألیف: اوایل جمادی الثانی ۹۵۵ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی

شرح مزجی استدلالی است بر رساله «الباب الحادی عشر»علامه حلی. در فهرست آستان قدس (۱۸۳/۱۱) تاریخ ختم تالیف،

اواسط محرم ۹۵۵ دانسته شده و سپس خود آن را در ۹۵۷ق به فارسی برگردانیده است.
آغاز:فاتحة کل باب عظیم و دیباجة کل کتاب کریم نحمدک یا من دل علی ذاته بذاتهو فتح من کل ذرة ... اما بعد فهذه مفتاح للباب المحلق بمختصر المصباح ...
انجام:مما لا یخفی علی اولی الالباب اللهم افتح بالخیر و اختتم بالخیر ... وانت خیرالفاتحین بحق نبیک محمد سید المرسلین ... من المسودة الی البیاض علی ید مؤلفه الضعیف المرتاض ...
[الذریعة ۱۱۹/۱۳ و ۳۱۴/۲۱ و ۳۲۰ و ۳۴۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: محرم۹۵۵ق؛ جلد: پارچه، ۹۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۳۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۵۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ شوال۹۵۵ق؛ مصحح، روی برگ اول بخط مؤلف دانسته شده که باید تحقیق شود؛ جلد: تیماج، ۸۱گ (۱پ-۸۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۳۶۴]

۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر
کا: مقصود فضل الله موسوی، تا: ۹۵۵ق؛ محشی از مؤلف [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۶ جمادی الثانی۹۸۳ق؛ از روی نسخه‌ای که مؤلف آنرا تصحیح کرده بود، مصحح؛ تملک: سلطان محمد با مهر «لاسلطان الا سلطانه» (دایره)؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳-۸۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۴/۳
آغاز:صدق الکلام اللفظی بلزوم النقض فاقول یمکن؛ **انجام:** برابر؛ ... اتفق الفراغ عن نقله من المسودة الی البیاض ... محرم الحرام سنه ۹۵۵ بالمشهد المقدس ... السلام.
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۲۳ شوال۹۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: ساغری، ۱۱۶ص (۱۵۸-۲۷۳)، ۱۵ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵۰-۱۶۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۴۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ (۴۰پ-۱۶۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۴۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی با نشان «منه مدظله»؛ ۶۴گ (۵پ-۶۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۱]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۷۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به لفظ «منه تغمده الله»؛ واقف: ملک محمد بن ابوطالب نائینی، اواسط رمضان ۱۰۶۵ق؛ جلد: میشن، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۶۴۷]

۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶/۹
انجام:و انت تعلم ان ظاهر الحدیث المذکورة یؤید الشیخ و باب التأویل لدفع التعارض مفتوح ... .
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد التمش اوچ، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ (۱۷۵پ-۳۰۱پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۵۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۳۹/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم بن محمد علی، تا: ۱۰۰۶ق، جا: قم؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ (۴۹پ-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۳۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاضی محمد بن حسین علی خلخالی، تا: ۱۰۱۳ق، جا: اردبیل؛ با دستخط مولی کاظم به تاریخ ۱۱۳۲ق و ملا آقا محمد زورقی؛ کاغذ: شرقی، ۸۰گ (۹۹پ-۱۷۸ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۵-۶۶۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۸۰/۲
خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد بن حاج میر علی طبسی، تا: ذیحجه۱۰۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ (۴۸پ-۱۷۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶-۲۶۶]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۱۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن ملانعمة الله، تا: ۱۰۲۷ق؛ جلد: چرم، ۱۲۶گ (۷۰پ-۱۹۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [مؤید: ۲-۱۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۰/۱-ف
از روی خط ابن شریف حسینی مرعشی [نورالله] شوشتری؛ خط: نسخ، کا: عبدالغنی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۹ شعبان۱۰۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)، ۱۵ شعبان ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۲-۲۹۲]

۱۵. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۱۴۱/۱
آغاز:و الا شاعره لکن المدعی هنها وجوب المعارف الاصولیة علی ما سیجیء تفصیله؛ **انجام:**فلیتامل و لا یخفی علی المتفطن حسن خاتمة هذه الرسالة الشریفة ... من الاولین و الاخرین اتفق ... علی ساکنه الف الف سلام.
خط: نسخ، کا: نورالله بن شریف حسینی مرعشی شوشتری، تا: پنج‌شنبه ۹ شعبان۱۰۲۹ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۵سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [رشت و

همدان: ف: -۱۷۹۴]

۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۰۷/۴-۶۲۶۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ تملک: محمد باقر بن محمد جعفر؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۵گ، ۱۶سطر، قطع: ربعی [آستانه قم:۱۳۰]

۱۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۵۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: صبیه محمد امین، تا: جمعه ۲۷ شوال۱۰۵۸ق؛ مجدول، مصحح، محشی باامضاء «منه» و «مولانا خضر»؛ جلد: گالینگور، ۱۴۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۳۰۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: صبیه محمد امین، تا: شوال۱۰۵۸ق؛ مجدول، محشی؛ نسخه مذیل به روایتی در مورد ترجیح صلواة خاتم پیامبران بر انبیاء دیگر است؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۰]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۸۴

خط: نستعلیق، کا: هزارجریبی، محمد جعفر بن روح الله افراسیاب، تا: ۱۰۵۹ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۵سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۲۳۰]

۲۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حاجی محمود شاه، تا: ذیحجه۱۰۵۹ق؛ ۹۶گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۲۳۰]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۵۵

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن امیر حسن حسینی، تا: ربیع الاول۱۰۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۱۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۳۶۳]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۶۴-۳۵/۱۴۴

آغاز:المسکین المستعین باللطف الربانی والعون الالهی ابوالفتح بن مخدوم ... بسمله الباب الحادی عشر لما اختصر المصنف کتاب مصباح المتهجد؛ **انجام:**وباب التأویل لدفع التعارض مفتوح علی المتخاصمن فلیتأمل ... وعبادک الصالحین من الاولین والاخرین

خط: نسخ، کا: طاهر بن یعقوب کشمیری، تا: دوشنبه ۲۴ محرم۱۰۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۷۰]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۸۰/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**البیاض علی یدمولقه الضعیف المرتاض ابی الفتح بن مخدوم الحسینی فتح الله علیه ابواب ...

خط: نستعلیق، کا: نجیب بن محمد اکمل حسینی، تا: ۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۱-۳۱۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد اشرف بن محمد هادی، تا: شنبه ۲۴ صفر۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۸گ، ۲۴سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۸۷]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۶۹/۱

خط: نستعلیق مغلوط، کا: اسماعیل، تا: ۲ صفر۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۶۶گ (۱پ-۱۶۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۶۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۲/۳

آغاز: ... الهدایة من شاطی الوادی الایمن فقال لی الق عصاک و لا تخفف انک من الآمنین؛ **انجام:**ذلک بغیر اذن الامام علیه السلم و السلام و الحمدلله علی توفیق الاتمام، تم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۳۱۸ص (۱۷۹-۴۹۶)، ۱۵ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۳سم [ف: ۴۵-۱۲۲]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۲۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۷/۹سم [ف: ۱-۲۸۲]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۸۰/۶۳

فقره ای از آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱گ (۲۹۵) [مختصر ف: -۴۷۳]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مومن فتحانی امامی ادیب قاری، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۱۰۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷۹گ (۱پ-۷۹ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۶سم [ف: ۵-۱۶۲]

۳۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ رجب۱۱۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۳پ-۶۴پ)، ۱۸سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: -۲۵۲]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۴۸

خط: نسخ، کا: عبدالله بن تقی طالقانی، تا: جمادی الاول۱۱۱۳ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۲۰۵]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۵۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگهای آخر را محمد حسین بن محمد رضا تبریزی به تاریخ ۲۱ شوال ۱۳۱۴ تکمیل کرده؛ ۷۱گ (۸۲پ-۱۵۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۳۶۵]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و زیادة الثواب لاهله بالاخیر لو رود الشرع بذلک کله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره، منه، تاج، ق س»؛ جلد: مقوایی با روکش مشمع، ۷۵گ، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۴-۸۱۶]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۶۶-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: محمد مجتهد، ۱۳۱۱ [فیلمها ف: ۳-۱۰]

۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق، جا: تبریز مدرسه طالبیه؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۱]

۳۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۳۳۸ - ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ربیع الاول۱۲۳۵ق؛ حواشی فارسی دارد؛ ۷۹گ، ۲۱سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: -۳۷۰]

۳۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱

آغاز:بسم ... فاتحة کل باب عظیم و دیباچه کل کتاب کریم نحمدک یا من دل علی ذاته بذاته؛ **انجام:**حیث اتفق افتتاحها بلفظ الباب کما لایخفی علی اولی الالباب ... سنه ۱۲۶۶

خط: نستعلیق، کا: محمد نقی بن محمد علی ارومجی، تا: شوال۱۲۶۶ق؛ جلد: میشن، ۸۲گ (۱پ-۸۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: -۹۶]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۶ جمادی الثانی۱۲۷۹ق؛ واقف: حاج شیخ عباسقلی چرندابی؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۱۸۳]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۴۹/۲

کا: یوسف بن عبدالعظیم تبریزی، تا: یک‌شنبه۳ رمضان۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۳۴پ-۱۶۵ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۳۰۷]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۸۱۰

در فهرست بدون نام مؤلف؛ کا: ابوالقاسم خوانساری، تا: ۱۳۱۵ق [الفبائی: -۳۲۶]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۳۲۶]

۴۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ش/۳۵۰

انجام:اللهم افتح بالخیر و اختم بالخیر و ا جعل عاقبه امورنا بالخیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۳۳]

۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۱۱-۹۴۱]

۴۴. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد بن محمد امامی اصفهانی، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۱۹]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**عن المنکر لطف مطلقا و لو سلم

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۴۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۹۹/۱

آغاز: لکن المدعی ههنا وجوب المعارف الاصولیة علی ما سیجی تفصیله؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: امجد عبدالغنی حسنی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ واقف: امیر تیمور؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: -۱۸۲]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۴۵/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرمی، ۵۱گ (۱۱۲ر-۱۶۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۵۸]

● مفتاح الباب الحادی عشر = شرح باب حادی عشر = مفتاح الباب الحادی عشر = مفتاح اللباب / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol bāb-el hādī ‘ašar = š.-e bāb-e hādī ‘ašar = meftāh-ol lobāb

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm(- 1569)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی

تاریخ تألیف: ۱۱ رمضان ۹۵۷ق؛ محل تالیف: مراغه

ترجمه و شرح مختصری است بر«الباب الحادی عشر» که شارح بعد ازاتمام شرح عربی خود براین کتاب، بدان پرداختهو بعد از آوردن مقداری ازمتن به ترجمه وشرح آن پرداخته است.

آغاز:بسمله بعد از حمد نامحدود بر حکیم واجب الوجود متکلم بی گفت و شنود و درود غیر معدود برصاحب مقام محمود ... و دعاء حسنه اداء حضرت شاه عالم پناه ... الهی تو این شاه درویش دوست - که آسایش خلق در ظل اوست ... موقف عرض میرساند خادم طالب مطالب دینی ابوالفتح بن مخدوم حسینی ... که چون توفیق الهی و تأیید شاهی مساعد گردید که عربی باب حادی عشر (کذا ... ؟) باتمام رسید و الحق مشتمل بود بر تحقیقات جلیله و تدقیقات جمیله که دست نمی یافت بر آن مگر شرذمه ... بعضی از صلحاء ... التماس کردند ... که فارسی نوشته شده درین باب که مقتضی باشد بر حل مقاصد کتاب ... الباب الحادی عشر.

انجام:همچنانکه افتتاحش بلفظ الباب که از ترکیب الف لام و باب حاصل شده مفید حسن فاتحه اللهم افتح بالخیر واختم بالخیر.

[الذریعة ۱۱۹/۱۳ و ۳۱۴/۲۱ و ۳۲۰ و ۳۴۵؛ فهرستواره منزوی ۳۷۰/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:

مقوا، ۶۳گ (۸۸پ-۱۵۰ر)، ۱۹سطر (۱۲/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۷۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «رق الحسن الزکی» (بیضی)، «الواثق بالله الکریم عبده حسن بن ابراهیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۲پ-۵۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۲

آغاز:بسایط ادراک که آن حصول صورت شیء است در عقل و اصول جمع اصل است؛ **انجام:**و ان یکونا مما سیقعان و شرط دیگر آنست که باشد معروف و منکر ... یعنی استقبال باشند و پوشیده نماند که.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۹۹گ، ۱۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۵۱-۸۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۲۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و تحقیق این مباحثه در شرح مذکور است ... اختتام یافت این مسوده در شب پانزدهم ماه رمضان سنه سبع و خمسین و تسوایه در نواحی مراغله معسکر هایون لازال بالفتح مشحون و بالظفر مقرون تحت وقوع یافت.

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن محمد صالح گیلانی، تا: ۱۰۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۸ص (۶۹-۱۷۶)، ۱۵-۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۷۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: عبدالغفور حسینی به سال ۱۱۹۵؛ مهر: «الواثق بالله الغنی ابالقاسم محمد مهدی الحسینی» (مربع بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۷۰]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۴۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**شیخ اول را اختیار نموده وسید ثانی را وتحقیق این مباحث درشرح مذکور است چنانچه بر ناظر متأمل غیر مسطور است ومخفی نماند که اختتام این رساله شریفه به امن از ضرر موجب حسن خاتمه است.

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم قزوینی، تا: ۱۲۹۱ق؛ واقف: سید علیرضا تقوی؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف مخ: ۳-۱۱۶۲]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۶۵گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۴)، اندازه: ۹×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۸۳]

● مفتاح الباب المقفل لفهم القرآن المنزل / علوم قرآن / عربی

miftāḥ-ul bāb-il muqfal li-fahm-il qur'ān-il munzal

حرالی، علی بن احمد، ق۶۳۸ قمری

harālī, 'alī ebn-e ahmad

در تفسیر قرآن و فتح باب تدبر در آن،در ده «باب»: ۱. فی علوبیان القرآن علی بیان الانسان؛ ۲. جمع القرآن لنبأ الافصاح و الافهام؛ ۳. ابانة القرآن عن السنة ذوات الخلق و عن تنزیلات اسماء الحق؛ ۴. رتب البیان عن تطور الانسان بترقیه فی درج الایمان و تردیه فی درک القرآن؛ ۵. تنزیلات خطال القرآن بحسب اسماء الله تعالی و تقدس؛ ۶. وجه بیان القرآن فی تکرار الاظهار و الاضمار؛ ۷. رتب البیان فی اضافة الربوبیة و نعت الالهیة فی القرآن؛ ۸. وجوه بیان الاقبال و الاعراض فی القرآن؛ ۹. وجوه اضافات الآیات و اتساق الاحوال لاسنان القلوب فی القرآن؛ ۱۰. محل ام القرآن من القرآن و وجه محتوی القرآن علی جمیعالکتب و الصحف و المتضمنة لجمیع الادیان و ما حواه من وجوه التبیان.

آغاز:الحمدلله اهل الحمد و الصلوة علی سیدنا محمد النبی العبد و علی آله القائمین لله بالله بوفاء العهد و الرضی عن اصحابه المجدین فی سبیل الله ... اما بعد فان لله تعالی مواهب جعلها اصولاً للمکاسب

[کشف الظنون ۱۷۶۸/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۲۴۵/۱؛ کتابخانه ملی پاریس، ش ۱۳۹۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۱۰/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا منتهی القول فی الباب العاشر و هو ان شاء الله تعالی حسب لمن استشعر التقوی و تفرغ عما سوی القرآن شهر رمضان الذی انزل فیه القرآن ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۶۹۶ق، جا: دمشق مدرسه قمریه؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۵-۳۶۳]

←المفتاح بابنیة الافعال ‹ لامیة الافعال

● مفتاح البدایع / ادبیات / فارسی

meftāh-ol badāye'

وحیدی تبریزی، ق۹ قمری

vahīdī tabrīzī(- 15c)

اهدا به: صفی الدین یا صفی الله (برادرزاده مؤلف)

نویسنده می‌گوید برادرزاده‌ای دارم به نام صفی الدین، از من خواست تا رساله‌ای در فنون ادبی برای او بپردازم و من این رساله را برای او پرداختم.مطالب بدیعی این کتاب در بیست و نه صنعت معنوی و شش صنعت لفظی است که در بین اهل بدیع معروف است منتها چون کتاب برای مبتدی نوشته شده حاوی

آن تقسیمات دقیق اهل فن نیست و نیز همه آن صنایع را ندارد. (عبدالله انوار)
آغاز:شکر و سپاس خداوند متکلم را که انسان را تشریف نطق بخشید تا از دیگر حیوانات ممتاز گشت ... افقر عباد ... وحید تبریزی را برادر زاده هست صفی الله نام از من التماس کرد ... مفتاح البدایع نام نهاده ...
انجام:که این مقدار صنایع بداند او را بس باشد و الحمدلله و حده و صلی الله علی محمد و عترته.
[نسخه‌های منزوی ۲۱۷۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۷۱/۴
خط: نستعلیق، کا: قاضی غورت حصاری، مصطفی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۶گ (۵۳پ-۵۸ر)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۷۸]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۳۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۷ص (۲۵۵-۳۱۱)، ۱۲سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۱۸۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۵/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۲۵۱-۲۷۱)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۷۰]
تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۰۲/۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۵۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۸/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲۱سطر [سنا: ف: ۲-۱۴۹]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۰۰/۲
کا: اسماعیل یکانی، تا: قرن ۱۴؛ اکنون در نسخه نیست؛ جلد: مقوا، ۱۸سطر (۱۰×۱۵)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۱۷۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۸۵/۲
آغاز:بسمله، بعد حمداً لله تعالی و الصلوة علی محمد و آله بیان ترصیع بدانکه ترصیع در لغت مرصع کردن باشد؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۸ص(۱۰۰-۱۱۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۳سم [ف: ۴۵-۲۶۰]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۱۶/۳۴-ف
نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه های یوگسلاوی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۳۸]

● **مفتاح البسملة** / علوم قرآن / عربی

miftāḥ-ul basmala

طباطبائی تبریزی، محمود بن علی اصغر، - ۱۳۱۰ قمری

tabātabā'ī tabrīzī, mahmūd ebn-e 'alī asqar(- 1893)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق
درباره «تسمیه» در شش «امر»: ۱. ان اصل بسم الله بسالم الله اسقطت الهمزة منه؛ ۲. ان حرف الجر اعنی الباء قیل انها للالصاق؛ ۳. فی الجار و المجرور و متعلقه، و فیه ابحاث: ۱) اعلم ان الحخروف الجارة موضوعة لمعنی المفعولیة، ۲) قال الزمخشری فی الکشاف التقدیر باسم الله اقرأ او اتلو، ۳) اعلم ان تقدیم المعمول ههنا اوقع، ۴) اعلم اولاً انه علی ما ذکر یکون محل الباء نصباً لانه ...، ۵) اعلم ان من حق الحروف المفردة ان تفتح لثقل الضمة و الکسرة؛ ۴. اعلم ان فی الاسم ثمانی لغات؛ ۵. اختلف اقوال علماء اللسان فی لفظ الجلالة انه جامد او مشتق؛ ۶. الرحمن و الرحیم مجروران علی انهما نعتان لله علی وجه المدح ... .
آغاز:الحمد لله الذی هدانا الی خزائن العلوم و الحکم و اعطانا للوصول الیها مفتاح التسمیة المتقن و المبرم و الصلوة و السلام علی مظهر الاسم الاعظم ... و بعد یقول الراجی عفو ربه الغنی محمود بن علی اصغر المدعو بشیخ الاسلام الحسنی الحسینی التبریزی ان هذه رسالة املائها فی تحقیق التسمیة و سمیتها بفتاح البسلمة ...
[الذریعة ۳۲/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۸۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد صرحفی المغنی ان الکسائی جعل الرحمن الرحیم من نحو لا اله الا هو الرحمن الرحیم نعتین لهو و فیه دلیل علی ان الکسائی لا یری الرحمن علماً
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ مؤلف با خط خود نوشته: «من مؤلفات العبد الفانی محمود الفاطمی عفی الله عنه»؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: مقوا، ۱۰سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۴×۱۶سم [ف: ۲۹/۲-۸۴۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**علی ان الکسائی لایری الرحمن علما.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ از روی نسخه اصل و مقابله شده با آن، مجدول؛ جلد: مقوا، ۲۶گ، ۹سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۸۵]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۳۵/۲
خط: نسخ، کا: علی اصغر، تا: صفر۱۳۰۴ق، به احمد دهدشتی؛ جلد: میشن، ۱۹سطر [ف: ۵-۲۸۶]

● **مفتاح البکاء** / مراثی / فارسی

meftāh-ol bokā'

بهبهانی دیلمی، محمد علی، ق۱۳ قمری

behbahānī deylamī, mohammad 'alī(- 19c)

دیوان مراثی شاعر است که دراشعارش «شاگرد» تخلص می‌کند. او دراین دیوان وقایع جانگداز کربلا را به ترتیب به نظم کشیدهواز نامه نوشتن یزید به ابن زیاد تا وقایع شام را به تفصیل

بیان نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۴۷-۱۱/۱۴۷

آغاز:بسمله خواب دیدن جناب ناظم شاگرد دیلمی: شبی به خانه خود بی خیال خوابیدم ×× به عین واقعه درخواب اینچنین دیدم؛ **انجام:**چون سوختند خاکستر شان میدهد به باد ×× یک بادی است آن زمان که بود مثل باد عاد. تا چند دفعه می‌کند این کار درجهان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۶۹ق؛ جلد: مقوا، ۱۹۱گ، ۱۰-۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۷۱]

● **مفتاح البکاء** / حدیث / فارسی

meftāh-ol bokā’

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۹۸

آغاز:بسمله، نحمدک یا من اعظم زریتنا علی السید الجلیل؛ **انجام:**در تحصیل چنین ثوابی نمی شوید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۰]

● **مفتاح البکاء فی مصیبة خامس آل العباء** / تاریخ معصومین / عربی

miftāḥ-ul bukā’ fī muṣībat-i xāmis-i āl-il ‘abā’

برغانی، محمد صالح بن محمد، - ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۰ق؛ محل تالیف: کربلا

کتاب مشتمل بر یک «مقدمه»، چهارده «مجلس» و یک «خاتمه» است: مقدمه شامل چهار فصل؛ مجلس ۱. سبب خروج مولانا الحسین (ع) من المدینة الی نزوله بمکة؛ ۲. ذکر الوقایع التی وقعت بعد ورود الحسین (ع) الی لیلة العاشورا؛ ... ۱۰. فیما وقعت بعد شهادت الامام الی ارتحال اهل البیت (ع) من کربلا؛ ... ۱۴. رجوع اهل بیت العصمة (ع) من الشام الی ورودهم بالمدینة المشرفة؛ خاتمه: دارای چهارده فصل و یک تذنیب. (محمود مرعشی)

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی جعلنا من امة المخرج من الشجرة الطیب العود المعتدلة العمود الباسقة الفروع ... اما بعد فیقول: ... انی لما فرغت بعد تفسیر بحر العرفان من تفسیر مفتاح الجنان فی حل رموز القرآن ...

[الذریعه ۳۲۱/۲۱]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۶۴

آغاز:فقال ما هو ؟ قالان تخلینی حتی اذهب الی بلادی ... فی ذکر جملة احوال نبینا ... من الاخبار المناسبة للمقام؛ **انجام:**فانک انزع البطین منزوع من الشرک بطین من العلم ... الی ظهور قائمنا (عج) بمحمد و آله.

خط: نسخ، کا: محمد، تا: ذیقعده ۱۲۸=۱۲۸۰ق، به دستور شیخ محمد رضا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۹ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۵-۶۲۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فانک لانزع البطین منزوع من الشرک بطین من العلم.

خط: نسخ خوش، کا: محمد مهدی بن سلیمان ملقب به صدرالذاکرین، تا: ۱۳۰۰ق؛ واقف: مهدی امامی نیشابوری، آذر ۱۳۴۶؛ ۳۵۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۸/۵سم [ف: ۱۴-۵۲۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۵۱

آغاز:بسمله الحمد لله رب العالمین ... فهذا هو المجلد الثانی من کتاب مفتاح البکاء الذی وضع لمصایب اصحاب الکساء ... الاول فی نبذة من احوال السفاح و المختار؛ **انجام:**فانک الانزع البطین منزوع من الشرک بطین من العلم ... حورة کتاب المصنف رحمه الله قد وقع الفراغ من کتاب ... انه رب العالمین.

مجلد دوم و شامل خاتمه کتاب است که شامل ۱۴فصل (=یا مجلس) می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: ملا علی ذاکر المراثی نیشابوری، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۳۰۱ق؛ با یادداشتی است که گویا به خط فرهاد میرزا ولیعهد باشد؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۰۷ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۵۰-۲۰۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هذا ما وجدناه فی النسخه من الحدیث علی اتمام و اکمال و استغفر الله العظیم من الزیاده و النقصان.

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد حسین بن ملا محمد باقر آقا باشی، تا: ۱۳۱۳ق؛ به خط محمد علیشاه آمده است: «بتاریخ دوشنبه ۲۲ رجب ۱۳۱۴ این کتاب ملاحظه شد ولیعهد محمد علی پیچی عیل»؛ جلد: تیماج، ۴۰۶گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۷-۲۸۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۳۰

بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق [د.ث. مجلس]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۹۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**عن الرضا عن آبائه (ع) قال: قال رسول الله (ص) یا علی ان الله قد غفر لک و لشیعتک و محبی شیعتک فابشر فانک الانزع البطلین منزوع من الشرک بطین من العلم ...

خط: نسخ، کا: حسینی، یحیی بن احمد، تا: ذیقعده۱۳۱۷ق؛ مصحح، محشی از مؤلف، افزودگی‌هایی منظوم در موضوع کتاب همراه فهرست مطالب کتاب بعد از انجام آمده؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۷گ، ۳۵سطر (۱۴/۵×۲۶)، اندازه: ۲۱/۵×۳۹سم [ف: ۳۷-۴۲۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۳۶۰

آغاز:بسمله. فی ثواب الزیارة و اخبار الواردة فیها عن کتاب مفتاح البکاء عن تألیفات العالم الکامل؛ **انجام:**و اشرف العشرین ما شرف به و هو الحدیث نفسه
حاوی ثواب زیارت امام حسین (ع) و اخبار وارده در آن است که ظاهراً منتخبی از مفتاح البکاء می‌باشد؛ خط: نسخ خفی، کا: سید محسن بن میرزا ابوطالب موسوی خوانساری، تا: ۱۳۱۹ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج عنابی، ۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**قال علیه السلام أیسرک أن أزیدک فقلت أی و الله جعلت فداک فقال کل ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ با وقفنامه کتاب که فرزند مؤلف حسب القرار پدرش وقف کرده با مهر: «عبده علی بن محمد صالح» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۳۹۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۴۸]

● مفتاح البکاء (ترجمه) / حدیث / فارسی

meftāh-ol bokā’ (t.)

برغانی، محمد صالح بن محمد، - ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸۲

آغاز:که داخل شوم حضرت فاطمه بر بالین؛ **انجام:**و فرمود مرض من این است چون طبیب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● مفتاح البلاغة و مصباح الفصاحة / بلاغت / ترکی

meftāh-ol belāqat va mesbāh-ol fasāha

انقروی، اسماعیل بن احمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

ānqeravī, esmā‘īl ebn-e ahmad(- 1632)

به درخواست: درویش غنم و محمد صادق چلبی
گزیده‌مانندی است از تلخیص دمشقی در علم بلاغت به ترکی که به درخواست درویش غنم و محمد صادق چلبی چون می‌خواستند تلخیص بخوانند و نتوانستند، ساخته است با شواهد و مثال‌های فارسی و شعرهای شاعران فارسی برخی مانند اسودی و جمال تبریزیو طوطیو فاضلیو نصیر ادیبو قاضی صدرالدینو بابک و ... .

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۴۸

آغاز:بسمله. یا من جعل قلوب العلماء مخزنا لجواهر العلوم و العرفان و یا من زین لسان الفصحاء بزواهر البلاغة و البیان؛ **انجام:**سخت کمیاب است رو آنرا بجو - استغفرالله من قول بلا عمل. و سلام علی المرسلین.
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج، ۷۰گ، ۲۲سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۳۶]

● مفتاح بیان = پاسخ کسروی = کلید زبان حافظ / ادبیات / فارسی

meftāh-e bayān = pāsox-e kasravī = kelīd-e zabān-e hāfez

مفتح، ابراهیم، - ۱۳۷۲ قمری

mofatteh,ebrāhīm (- 1953)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۱۷-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۲]

● مفتاح البیان / اخلاق / فارسی

meftāh-ol bayān

قاجار، علی بن موسی، ق۱۴ قمری

qājār, ‘alī ebn-e mūsā(- 20c)

گفته‌های نغز و اندرزهای کوتاه از احادیث و گفتار حکما و دانشمندان و ابیاتی انتخاب شده از شعر شعرا یا سروده‌های مؤلف، در آداب و اخلاق و تحصیل ملکات فاضله و دوری از اخلاق ناشایست ضمن یکصد و بیست عنوان گرد آورده شده و در آن از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار تمجید می‌شود.مؤلف در راه سفر مشهد مقدس در شهر مشکین برای بررسی املاک خود چند روزی توقف نمود و سرما و برف راه‌ها را مسدود ساخته سفر وی به تعویق افتاد. از فرصت استفاده کرد و به تنظیم این کتاب از یادداشت‌های متفرق خود پرداخته است.
آغاز:الحمدلله الذی خلق الانسان و شرفه بتعلیمه البیان ... پس از مراجعت از سفر مکه معظمه زادها الله شرفا.
[فهرستواره منزوی ۶/۶۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و مسئلت می‌نمایم که در دین و دنیا و آخرت بهترین قضاء خود را در تو جاری فرماید در حال و استقبال.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳]

● مفتاح بیست باب / اسطرلاب / فارسی

meftāh-e bīst bāb

کیاء جرجانی، شمس المعالی محمد، ق۹ قمری

kīyā’ jorjānī, šams-ol-ma‘ālī mohammad(- 15c)

وابسته به: بیست باب در معرفت اسطرلاب؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۵ ربیع الاول ۸۱۷ق

شرحی است بر بیست باب اسطرلاب خواجه نصیرالدین طوسی.
آغاز:بسمله حمد بیحد وثنای بیعد واجب الوجودی را که ذهن انسان وعقل ایشان را قوتی داد ... می گوید مولف این مسوده بعضی از احبا ... کتاب بیست باب در معرفت اسطرلاب ... خواجه نصیرطوسی ... هوس می انگیختند التماس شرحی که این مختصریست مقصود از اختصار آن است که ...
انجام:و بهترین کتابی که درین فن ساخته‌اند کتاب صور الکواکب عبدالرحمن صوفی است که صور کواکب بشرح وتصویر آورده پس انسب آنست که کتاب را برین کلمه ختم کنیم و الله المستعان و علیه التکلان والصلوة علی خیر خلقه محمد و آله فرغ المصنف من تألیفه یوم الجمعه الخامس والعشرین من ربیع الاول سنة سبع عشرة و ثمانمایه
[آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی ۲۳۹؛الذریعه ۱۸۷/۳؛ نسخه‌های منزوی ۳۵۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۲/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۵۶/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**کوکبی باریکتر ازیشان از سوی مغرب با ایشان هم بر مثال مثلثی شد، و الله اعلم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۰گ (۸۰پ-۱۱۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۶-۲۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۴۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۳۶گ، ۱۵ سطر (۶/۸×۱۰/۸)، اندازه: ۱۳×۱۷/۹سم [ف: ۸-۴۳۳]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۸ص، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، قطع: ربعی [ف: ۱-۳۳۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای یک سرلوح مذهب و دو مینیاتور، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۸ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۱۵]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۵۶/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ با تصاویر هندسی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۹ص (۴۸-۸۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۸۳۷]

۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۶۴/۲
آغاز:برابر
در فهرست از ملا حسین خلخالی دانسته شده؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال و دوایر هندسی، مصحح گویا به خط مؤلف، در صفحه اول نام «محمد یوسف بک شاگرد قراچان در چهار حوض»و «صدرالدین عطاء التبریزی» و نسخه طبی از وی؛ تملک: حبیب الله به ... رستمداری در ربیع الثانی ۹۸۶، عبدالله بن عبدالرزاق بن جمشید کاشی؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۲۴پ- ۵۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۵۹]

● مفتاح التصوف / عرفان و تصوف / فارسی
meftāh-ot tasavvof

شیر علی بن محمد قاسم
šīr‘alī ebn-e mohammad qāsem

در علم عقاید و حقایق و دقایق.
آغاز:حمد بی حد و ثناء بی عدد مر حضرت خالق احد و رزاق صمد را
[فهرستواره منزوی ۹۲۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۰۹/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**ربنا لا تواخذنا ... و اصحابه اجمعین.
خط: نسخ هندوستان، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۲۷۹ق، جا: سکندرآباد؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۱۰سطر (۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف: ۱۶-۹۶]

● مفتاح التعلیم در معرفت تقویم / هیئت / فارسی
meftāh-ot ta‘līm dar ma‘refat-e taqvīm

شیرازی، محمد تقی بن محمد رضا، ق۱۳ قمری
Šīrāzī, mohammad taqī ebn-e mohammad rezā(- 19c)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۲۷۷ق
رساله کوتاهی درتقویم مشتمل بر یک «مقدمه» وسه «باب» ویک «خاتمه»:مقدمه در حساب جمل؛ باب ۱. معرفت افلاک و بروج و سیر کواکب و احوال النهار، در نه «فصل»:۱) معرفت افلاک،۲) معرفت و حساب دایره عظیمه بر فلک هشتم،۳) معرفت کواکب،۴) معرفت روش و سیر ستارگان و سیر انهار و افلاک مختلف،۵) نسبت‌های بروج،۶) قسمت بروجات است بر کواکب سبعه سیاره و طبایع انهار،۷) معرفت نظر و ... و اشکال و عکس کواکب؛ باب ۲. معرفت صفحات و جداول و ارقام تقویم، در هشت «فصل»:۱) بیان عدد صفحات تقویم،۲) معرفت جداول و ارقام صفحات،۳) جداول و ارقامی که در صفحات شمسی تقویم بیاورند،۴)جداول و ارقامی که در صفحات قمری بیاورند،۵) معرفت نوشتن رقم‌های انتظار و غیره که در صفحات تقویم نویسند،۶) معرفت رأس ذنب،۷) معرفت منارات قمرات،۸) بیان نظرات سعد و نحس کواکب؛ باب ۳. معرفت مبادی تواریخ مشهوره و ماه‌های ایشان و عدد ایام هر ماه و ... در هشت «فصل»:۱) تاریخ عربی و آن مشتمل است بر دوازده ماه،۲) تاریخ رومی و سال‌های ایشان،۳) تاریخ فرس و آن را تاریخ یزدجردی نیز گویند،۴) تاریخ جلالی و آن را تاریخ

ملکی و ملکشاهی نیز گویند،۵) تاریخ اهالی خطا و ترکستان،۶) حالات مختصه به قمر،۷) معرفت عرض قمر،۸) بیان ساعات بست و ساعات مستویه و معوجه باشد؛ خاتمه، در بیان مجملی از اختیارات.
آغاز:بسمله حمدله اما بعد بر ارباب دانش وصاحبان بینش مخفی نماناد که هر چند این حقیر ... خود را قابل تألیف نمی‌دانست لکن بانی این امر خطیر نسبت
انجام:وبعضی اوقات جنوبی لهذا درتقویم ثبت کنند تا بر طالب هلال آسان شود وهرکس را درمعرفت تقویم بیش از این احتیاج باشد باید که رجوع بکتب مطوله نماید ... تمت

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۷۳-۲۷/۲۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۷۲]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲ رجب ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: اصفهانی [ف: ۳-۳۰۹]
۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۲۸گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۶۳۶]

←مفتاح التقویم ≻ معرفت تقویم

● **مفتاح تلخیص المفتاح** / بلاغت / عربی
miftāḥ-u talxīṣ-il miftāḥ
خلخالی، محمد بن مظفرالدین، - ۷۴۵ قمری
xalxālī, mohammad ebn-e mozaffaroddīn(- 1345)
وابسته به: تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹ق)
شرح مفیدی است با عناوین «قال، اقول» بر کتاب مشهور «تلخیص المفتاح» جلال الدین قزوینی معروف به خطیب دمشق، بادر نظر گرفتن مطالب خود مؤلف در کتابش «الایضاح» و ایرادهایی که بر مفتاح العلوم سکاکی گرفته است. از عبارات خلخالی درباره قاضی قزوینی که می‌گوید «سلمه الله» برمی‌آید که این کتاب به زمان قزوینی نوشته شده و ازاین‌که قزوینی به سال ۷۳۹ق درگذشته و خلخالی به سال ۷۴۵ق معلوم می‌شود که این مفتاح قبل از سال ۷۳۹ق تحریر یافته است.
آغاز:بسمله الحمدلله الذی اسبغ علی الانسان نعمة ظاهرة و باطنة ... اما بعد فان اولی ما تشتغل به الهم العوالی ...

[الاعلام ۱۰۵/۷؛ فهرست نسخه‌های خطی عربی واتیکان ۱۱۹/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰۴
خط: نسخ، کا: حبشی سیوری، محمد بن یوسف، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان۷۲۵ق، جا: سلطانیه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، سماع از شارح، محشی، مقابله کرده احمد بن محمود متطبب گیلی فومنی؛ تملک: محمد خاص وقاص پسر عبیدالله؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج،۲۴۸گ،۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۷-۴۵۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۴ ط
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لقد وفقنی الله تعالی لعرض هذا الکتاب الشریف علی المصنف طول الله عمره ... و کشف مناحضه بقدر الوسع و الطاقة
خط: نسخ، کا: محمد بن سدیدالدین، تا: گویا۷۳۸ق، به درخواست محمد صرامی؛ تملک: عنایة الله بن ابی القاسم؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۲۴/۲-۲۱]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۳۶
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۰۲۴؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسن بسطامی شافعی، تا: ۲۲ محرم۷۵۷ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن حسین بن امیر المومنین المنصور بالله؛ ۲۷۸ص [عکسی ف: ۴-۱۵۲]
۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۱۹
آغاز: و مثنی و مرسلا و الاول یضل فی الاخرین لکثرتهما و منه ان یجمع بین حرفین؛ **انجام:** بوجه من الوجوه علی سبیل الاستعارة قایلا اراک ایها المفتی تقدم رجلا و تؤخر اخری و المجاز المرکب یسمی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ اهدایی: خانم طباطبایی، ۱۳۵۵ش؛ جلد: مقوا، ۱۴۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**زادنا الله اطلاعاًعلی احسن وجوه البلاغة و الفصاحة فی قرآنه العزیز و فرقانه الکریم و هو حسبنا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ نسخه را شیخ افندی قطب العارفین سیواسی به محمد بن علی مدرس پیشین مدرسه حصاریه توقات در ربیع الاول ۱۰۴۲ بخشیده؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۸۶گ، ۲۳سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۲۰]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هو حسبنا نعم المولی و نعم النصیر، تم شرح التلخیص بعون الله و حسن توفیقه
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی، با نشان بلاغ، در برگ آغاز آمده: «حاشیه خلخالی ب رمطول یکتومان» و نشان

«یاکبیکج»؛ مهر: «محمد هادی» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم، ۱۱۴گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۶-۳۹۵]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حسبیا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر تم شرح التلخیص ... و حسن توفیق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۹۶گ، ۲۹ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰-۳۶۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**زادنا الله وایاکم اطلاعاًعلی احسن وجوه البلاغة و لافصاحة فی قرآنه العزیز و فرقانه الکریم و هو حسبنا و نعم الوکیل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: گویا قرن ۱۰، نزدیک عصر شارح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲۴گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۱۶۰]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

● مفتاح التمدن فی سیاسة المدن / حکومت و سیاست / فارسی

meftāh-ot tamaddon fī sīyāsat-el modon

معین الاسلام بهبهانی، میرزا محمد، ق۱۴ قمری

mo‘īn-ol-eslām-e behbahānī, mīrzā mohammad(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۳ق

گفتارهایی است سیاسی و اجتماعی، با توجه به جنبش مشروطیت. در مقدمه آن آمده که «در تحلیل جوهری علم قانون اساسی برای طالبان عضویت شورای ملی».

[نسخه‌های منزوی ۱۶۸۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۶

دنباله ج ۴؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۷

دنباله ج ۴؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۸گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۸

دنباله ج ۴؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۹گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۹

دنباله ج ۴؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۰

با عنوان «لوازم اساسی مشروطه اسلامیه امروزه ایران»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۱

آغاز:بسمله. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ...

با عنوان «مناسبات خارجه» آغاز می‌شود؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۲۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۲

با عنوان «چکامه صد کلمه یا مقدمه بر وضع اساسی معارف و سایر قوانین ...»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۳

آغاز:بسمله ... الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ...

با عنوان «مجلد ثانی مفتاح التمدن ... » و «نظام نامه اساسی یا فرمان حقوق ملت»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۴گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۴

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ دنباله دفتر پیشین است؛ ۱۱گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۵

ج ۴، با عنوان «۱۳۱۳ و قسمتی قبل از آن که سال قتل ناصرالدین شاه است تا ۱۳۲۵ق»؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۵/۱

ج ۴، با عنوان «میزان مداخله دولت در حدود آزادی ملت»؛ خط: نستعلیق تحریری،کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با یادداشت تاریخ نگارش ۱۳۲۲ ق و نام مؤلف؛ ۱۴گ، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۳

آغاز:پس از بسمله: ... میزان مداخله دولت در حدود آزادی ملت ۱- ... میزان اینکه هیئت با امتیازات مشروعه حکمرانی که دارد درچه امری از امور ملی حق مداخله دارد و از چگونه باید اجتناب کند؛ **انجام:**حکومت قادره و دولت مقتدره آنست که پیوسته تکیه و اتکال او به همراهی و حمایت موافقتنامه و صادقانه عموم ملت باشد ... حتی اگر جوهراً بهترین هیئت حاکمه عصر باشد ضعیف خواهد شد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۷ ربیع، جا: شیراز؛ با تقریظ مخبرالسلطنه در ذق ۱۳۳۲در شیراز؛ جلد: تیماج، ۱۴۰۱گ، ۱۳سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۴۴]

۱۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز:بسمله - نظامنامه اساس - یا فرمان حقوق ملت ۱ - الحمد الله و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ **انجام:**قد فرغ من تسوید ها و تالیفها العبد الجاهل الجانی محمد ابن - المرحوم المیرزا محمد حسن الشیخ الاسلام غفر الله لهما - البهبهانی الولد نسعدون المشیخه - منقک الطائفه فی سلخ المحرم سنه ۱۳۲۵

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر شیرازی، تا: ۱۱۳۲ق؛ تاریخ تالیف

۱۳۲۵؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۳سطر (۸/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۴۵]

۱۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی۱۳۲۷ق، به دستور مؤلف؛ با تقریظ و ستایش مخبرالسلطنه در ذیقعده ۱۳۳۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴۰

آغاز:بسمله. تبارک الذی خلق الانسان مدنیا ... پارسی گو گر چه تازی ...

ج ۱؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ آغاز رونویسی شنبه ۲۰ رمضان ۱۳۳۱، با این یادداشت: «این چکامه مشتمل است به ۴۳ مجلد و جناب میرزا علی اصغر خان مفتش کل معارف ایران استنساخ فرموده‌اند»، با امضای محمد که بایستی مؤلف باشد؛ جلد: تیماج، ۲۵۶ص، ۱۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۸]

● مفتاح التوحید = منتخب مثنوی معنوی / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ot towhīd = montaxab-e masnavī-ye ma‘navī

شاشی، درویش علی بن عثمان

šāšī,darvīš ‘alī ebn-e ‘osmān

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲)

منتخب مثنوی جلال الدین محمد مولوی است و انتخاب ابیات در این کتاب بر حسب موضوعات و دارای هفتاد و هشت«باب» است، بدین‌گونه: ۱. حمد خدای عزوجل؛ ۲. بیان شریعت رسول؛ ۳. نعت ابی بکر؛ ۴. نعت عمر؛ ... ۶. ستایش جناب امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع)؛ ۷. بیان ایمان؛ ... ۱۱. بیان طهارت، نماز، زکات، روزه و حج؛ ... ۱۳. بیان علم؛ ۱۴. بیان توحید (بقیه عنوان‌ها در باب فقر و سلوک و طریقت است) ...؛ ۸۷. موت ابرار.

آغاز:الحمدلله رب العالمین. و بعد از حمد خدای عزوجل ... همیگوید بنده ضعیف ... درویش علی بن عثمان ... بیرون آوردم این درها را از دریای مثنوی قدوة العارفین مولانا جلال الملة و الدین البلخی الاصل الرومی المسکن قدس روحه از برای مسرت دل فقرا و روح روح عرفا ... و نام کرده شد به مفتاح التوحید.باب اول در مدح (ظاهرا:حمد) الله:ای خدا ای فضل تو حاجت روا ×× با تو یاد هیچکس نبود روا

انجام:شیر دنیا جوید اشکاری وبرگ ×× شیر مولی جوید آزادی و مرگ / سیف و خنجر چون علی ریحان او ×× نرگس و نسرین عدوی جان او

[نسخه‌های منزوی ۳۲۲۶/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۲۳/۱

آغاز و انجام:برابر

فاقد دیباچه کتاب؛ خط: نسخ، کا: صوفی مرغابی، محمود بن محمد، تا: سلخ ربیع الاول۸۸۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۵گ (۱ر-۹۵پ)، ۱۸سطر [ف: ۳۷-۳۷۳]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۵۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دیباچه و فهرست باب‌ها و ۲۰۰ بیت نخستین را ندارد، و دوازده بیت بازپسین را ندارد، همه ابیات نسخه امیرخیزی هم در این نسخه نیست؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۶]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۰/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱۴گ (۱-۱۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۴۸

آغاز و انجام:برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: شیخ علی؛ جلد: تیماج، ۲۰۵ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۳۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۱

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۱۲۹گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۶-۷۴۷]

● مفتاح التوفیق الی معرفة التجوید و التحقیق / تجوید / عربی

miftāḥ-ut tawfīq ilā ma‘refa-tit tajwīd-i wa-t taḥqīq

سخاوی، علی بن محمد، ۵۵۸ - ۶۴۳ قمری

saxāvī, ‘alī ebn-e mohammad (1164 - 1246)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۱/۴

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۱]

←مفتاح الجفر > الدر المنظم فی السر الاعظم

←مفتاح الجفر > الدر المنظومة و الاسرار المکتومة

● مفتاح الجفر / جفر

miftāḥ-ul jafr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ناقص؛ جلد: مشما و مقوایی، ۴ص (۷۵-۷۸)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۱۲۵]

● **مفتاح جفر جامع** / جفر / فارسی

meftāh-e jafr-e jāme‘

علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۱۵۳ - ۲۰۳ قمری

‘alī ebn-e mūsā, emām-e haštom (771 - 819)

رساله‌ای است در چند فصل در چگونگی ترسیم جفر جامع و استفاده و استخراج وقایع از آن.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۴/۴

آغاز: فصل اول در قاعده کتابت جفر جامع و ضابطه تقسیم آن؛ **انجام:**و مکان نیز باید که مباح باشد و در این اعمال عزلت از خلق جستن هم باعث ترقیات معنوی می‌شود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱۲۷پ-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۰]

● **مفتاح الجفر الجامع و مصباح النور اللامع** / جفر / عربی

miftāḥ-ul jafr-il jāmi‘ wa miṣbāḥ-un nūr-il lāmi‘

بسطامی، عبدالرحمن بن محمد، - ۸۵۸ قمری

bastāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1454)

تاریخ تألیف: دهه نخستین ذبیع الثانی ۸۲۲ق

در آن از شیخ محمد بن طلحة و ابوالعباس احمد بن عبدالکریم بن سالم بن الحلان الحمصی که به این جفر اشتغال داشته اند یاد می‌کند.

[بروکلمان ذیل ۲:۳۲۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۰۱/۶

آغاز:بعد فان مصر شأنها عجیب و سرها غریب خلقهم اکثر من رزقها و معیشتها اغرز من خلقها؛ **انجام:**اذا انقضی اجلی و انقطع عملی و لبست کفنی و فارقت سکنی یا ارحم الراحمین و هذا آخر الکتاب و الحمدلله الملک الوهاب و الصلوة علی قطب الاقطاب و حبیب الاحباب سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن احمد بسطامی، بی‌تا؛ از روی نسخه مؤلف نوشته است؛ جلد: میشن، ۱۱گ (۳۴ر-۴۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۲/۲سم [ف: ۶-۲۱۷]

←مفتاح الجنان > مفاتیح الجنان

←مفتاح الجنان > مجمع المعارف و مخزن العوارف

←مفتاح الجنان > کلید بهشت

● **مفتاح الجنان** / دعا / فارسی

meftāh-ol jenān

مجیر، محمد، ق ۱۰ قمری

mojīr, mohammad(- 16c)

در ادعیه و استغفار و ذکر و ورد مشتمل بر بیست و پنج«باب» است: ۱. در کلمه تهلیل و ذکر و استغفار و دعاها؛ ... ۳. فضیلت مسواک زدن؛ ... ۱۰. صدق و کذب و غیبت و حفظ زبان؛ ... ۲۰. عصمت از عذاب و فتنه گور؛ ... ۲۵. نماز و دعاهایی که مخصوص مراسم و شهور متبرک است.

آغاز:بسمله حمد بی حد و ثنای بی عدد و مر خالق ... اما بعد می‌گوید ... محمد مجیر و بصیر ادیب ... اصغر و احقر خدام در گاه سلطان المشایخ ...

انجام:سیم آنکه طلب کند فضول دنیا را ... پنجم آنکه ... پیوندند ... و علی آله الاکرمین

[فهرستواره منزوی ۶/۶۲۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحکیم فرزند مولانا چلپی رومی، تا: پنج‌شنبه جمادی الثانی ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**تأسف نکند بر فوت حج و الله تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب ... تمت بعون الله ... مسطور من ادعی سواه بطل دعواة

خط: نستعلیق، کا: بخش اول: محمد مراد بن بهاء الدین، بخش دوم: شیخ عبداللطیف، بخش سوم: ابراهیم بن شیخ نجار، تا: ۲۱ ربیع الثانی۱۰۸۷ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: مقوا، ۲۷۴گ، ۱۹سطر [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۸۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۱۲

خط: نستعلیق، کا: شهید بن یوسف، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۴۱گ، ۱۵سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۷۵۹]

یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۹]

● **مفتاح الجنان** / دعا / عربی

meftāh-ol jenān

بروجردی، اسدالله بن عبدالله، - ۱۲۷۰ ؟ قمری

borūjerdī,asad-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1854)

در ادعیه و اعمال متعلق به ایام و شهور و زیارات است. نام مؤلف دقیقاً روشن نیست. مرحوم صاحب الذریعة از قول سید یحیی امام جماعت مشهدالرضا علیه السلام آن را به شیخ اسدالله طهرانی نسبت می‌دهد. این کتاب پیش از چاپ مفاتیح الجنان حاج شیخ عباس قمی رایج بوده و بارها به چاپ رسیده است. در آغاز مفاتیح الجنان از این کتاب یاد شده است.

[الذریعة ۲۱: ۳۲۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸-طباطبائی

آغاز:بسمله یس و القران الحکیم؛ **انجام:**بحق الحسن و الحسین بالف و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح، مذهب، مجدول؛ ۲۳۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۱۲۵]

● مفتاح الجنان /- عربی

meftāh-ol jenān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۳۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

● مفتاح الجنان (ترجمه) / کیمیا / فارسی

meftāh-ol jenān (t.)

کتاب مفتاح الجنان جابربن حیان از کتب معروف کیمیاست و جابر در این رساله طرق عملی کیمیا را پیش کشیده و چون شیمی‌دان‌ها اثر اشیاء را بر هم دیده است. او در ابتداء بعضی از اصطلاحات این فن را می‌آورد و سپس طرق عمل را ذکر می‌کند و تدابیر مهم را یکی بعد از دیگری ذکر می‌نماید که اساس کار اغلب کیمیاگران است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۵۷/۳

آغاز:بسمله، بعد از حمد و ستایش حضرت خداوند جل عظمة شانه العزیز می‌نگارد که این کتاب؛ **انجام:**و نظر می‌کند ازین طریقه چیزیرا که روشن کند دو چشمت را

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۳۶۹-۳۹۶)، ۲۱سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵-۶۰۲]

● مفتاح الجنان فی حل رموز القرآن / تفسیر / عربی

miftāḥ-ul jinān fī ḥall-i rumūz-il qur'ān

برغانی، محمد صالح بن محمد، - ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

تاریخ تألیف: دهه آخر ذیحجه ۱۲۶۶ق

مؤلف تفسیری مفصل به نام «بحر العرفان و معدن الایمان» در هفده جلد نگاشته بود، ولی چون به تفصیل انجامیده و مطالعه آن به درازا می‌کشید، آن را در این کتاب به طور مزج مختصر نموده و مقید شده است که فقط از آنچه از معصومین علیهم السلام در تفسیر روایت شده استفاده کند. (سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... انی لما فرغت من کتابی الکبیر فی التفسیر الموسوم ببحر العرفان و معدن الایمان وجدته قد کبر حجمه ...

[ریحانة الادب ۱۵۸/۱و ۲۴۸/۱؛ الذریعة ۳۲۵/۲۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۴۹/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۱۸

جلد پنجم کتاب و از سوره شعراء تا سوره فاطر می‌باشد و پانزده رجب ۱۲۶۸ در کربلا به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**قال عنی به الاوسط انه شر ممن تقدمه و ممن تلاه.

جزء اول کتاب و مشتمل بر مقدمات و تفسیر تا پایان سوره آل عمران و در دهه سوم ذیحجه ۱۲۶۶ به پایان رسیده؛ خط: نسخ نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط‌خوردگی و اضافه؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۳

ج ۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تألیف شب ۱۰ ربیع الاول ۱۲۶۸ در کربلا؛ جلد: میشن، ۲۱۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۸سم [ف: ۱-۵۲۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۰۴

آغاز:بسمله، الحمدلله الجواد الکریم؛ **انجام:**ایمان خالص و کفر خالص داشته باشد

خط: نستعلیق، کا: قربان علی، تا: ۱۲۳۶ق [الفبائی: -۵۴۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۲۴

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ صفر۱۲۶۸ق، جا: قزوین مدرسه صالحیه؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ۲۷ شعبان ۱۳۲۱، سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳-۲۲۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۲۶

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد تقی خونساری، تا: دوشنبه ۱۱ ذیقعده۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳-۲۲۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۸

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... فهذا هو المجلد الخامس ... سورة الشعراء الجوامع مکیة کلها الا قوله و الشعراء یتبعهم الغاون الی آخرها؛ **انجام:**یا شیعة آل محمد قد اعطیتکم قبل ان تسئلونی و غفرت لکم قبل ان تستغفرونی و من اتانی منکم بولایة محمد و آله اسکنته جنتی برحمتی

جلد ۵ و ۶ است و از سوره شعراء تا پایان سوره احقاف؛ خط: نستعلیق، کا: رودباری، علی اصغر، تا: ۱۲۷۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۲گ، ۲۶سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۳۱-۳۰]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۲

ج ۱ و۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: میشن، ۳۹۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۶×۳۰/۶سم [ف: ۱-۵۲۰]

۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۲۴

آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد فیقول الی الله الغنی محمدصالح بن محمد البرغانی؛ **انجام:**فانت فی ذلک الیوم امین الله و حجته الواضحة و قد فرغ من تألیفه، ... ، ممن تقدمه و ممن تلاه قد تم.
مجلد اول و از اول قرآن تا اول سوره نساء؛ خط: نسخ خوب، کا: محمداسماعیل بن عبدالرحمن سلطان آبادی، تا: دهه اول صفر۱۳۰۰ق؛ یادداشت وقف بر کافه اهل علم توسط سید علی اصغر فخر الاسلام بن محمدصالح در ذیحجه ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: -۶۴۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۲۸

جلد پنجم کتاب و از سوره شعراء تا سوره فاطر؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین هیدجی، تا: ۲۳ رجب۱۳۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۷-۲۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی از هاشم بن ابراهیم بوشهری نجفی؛ تملک: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۳-۲۲۶]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۴

ج ۵ و۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۴۳۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۴سم [ف: ۱-۵۲۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۵

ج ۷ و۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۴۳۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۱سم [ف: ۱-۵۲۰]

● مفتاح الجنان و مطفی النیران / تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-ol jenān va motfe-n nīrān

تبریزی، فضل الله بن نصرالله، ق۱۳ قمری

tabrīzī,fazl-ol-lāh ebn-e nasr-ol-lāh (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۵ق

در مقتل و احوال امام حسین (ع) است. در مقدمه مؤلف نوشته آن را به یک «مقدمه» و «تذنیب» و پنج «باب» و یک «خاتمه» تدوین کرده است. اما از شیوه نوشتن و ترتیب نسخه چنین به نظر می‌رسد کتاب تحریر نهایی نشده و هم چنان به صورت پیش‌نویس باقی مانده باشد. مؤلف بیشتر منقولاتش از اسرار الشهادة دربندی است و در مقدمه اشاره کرده که از همه اخبار و احادیث بدون در نظر گرفتن صحت و سقم آنها و ملاحظه اعتبارشان در این کتاب استفاده کرده است.
آغاز:الحمد لله الذی فالق الحبة و باریٔ النسمة المتفرد بالأزلیة و الأبدیة و محیی النفوس الفانیة

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**حیران و نالان پاسی از شب گذشته داخل کربلا شدم و کوچه به نظرم نمایان گردید.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۳۰۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۱۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:1151

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۱۳۱]

● مفتاح الجنان و مغلاق النیران / کلام و اعتقادات / عربی

miftāḥ-ul jinān wa miġlāq-un nīrān

حسین بن میرزا جان، ق۱۳ قمری

hoseyn ebn-e mīrzā jān(- 19c)

تاریخ تألیف: ۶ شوال ۱۲۹۲ق

کتابی است استدلالی و مفصل در اصول دین و اعتقادات مشتمل بر «مقدمه»، هشت«باب» و «خاتمه»: مقدمه در معرفت وایمان؛۱. اثبات صانع؛ ۲. صفات ثبوتی؛ ۳. صفات سلبی؛ ۴. عدل؛ ۵. نبوت؛ ۶. امامت؛ ۷. معاد؛ ۸. خطبه‌هایی از حضرت علی و خاتمه در دو مطلب. این کتاب را برای فرزندش حبیب الله و سایر مؤمنین نگاشته است. از کتاب معراج السعادة تألیف ملا احمد نراقی (- ۱۲۴۴ق) نام برده است.
آغاز:الحمد لله الواحد الاحد الصمد الفرد الذی لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفواً احد ... بعد فهذه رسالة وجیزة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و طهر نا من کل شین و رین و حشرنا مع محمد وآله سادات الثقلین فانه الکریم المنان ذوالفضل و الاحسان.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۲ق؛ مصحح، با قلم‌خوردگی، رکابه‌دار؛ ۱۱۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۲-۲۳]

● مفتاح الجنة / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol janna

جزائری، عبدالکریم بن محمد جواد، - ۱۲۱۵ قمری

jazā’erī, ‘abd-ol-karīm ebn-e mohammad javād(- 1801)

مؤلف از شاگردان علامه بحرالعلوم بوده واز او اجازه داشته است و این رساله را درمقدمه‌ای دراصول دین و۵ باب درعبادات ویک خاتمه سامان داده است.
[الذریعة ۳۲۵/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷/۳ معزی

آغاز:بسمله. الحمدالله حق حمده و الصلوة و السلام علی افضل المرسلین محمد و آله من بعده. بدان ارشدک الله که هر عاقلی که تأمل کند در اطراف عالم و در نفس خود؛ **انجام:**بیست و هشتم حق نیکی کننده است و آن اینست که بیاد آری نیکی او را و سپاس.
پایان موجود رساله در حقوق است که ۵۱ امر ۲۸ مورد ذکر شده است؛ بی‌کا، تا: باتاریخ۱۲۱۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج،

۳۹گ (۳۸-۷۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۹-۱۰۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵/۳-۵/۶۵

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین ... اما بعد این چند کلمه‌ای است دربیان معرفت اصول دین که دانستن آن از اهم واجبات است ومقدم است بر عبادات؛ **انجام:**وفریب شیطان مخور وخود را غافل مکن که طاقت عذاب جهنم نداری. اعاذنا الله وایاکم من النار ورزقنا بفضله ورحمته مرافقة الابرار بمحمد وآله الاطهار والحمدلله الملك العلام ...

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۷۲]

● مفتاح الجنة / گوناگون / فارسی

meftāh-ol janna

مرندی، عبدالکریم بن نوروز علی، ق۱۴ قمری

marandī, ʻabd-ol-karīm ebn-e nowrūz ʻalī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۴ق

کتابی است در موضوعاتی چون: عقاید، احادیث و اخلاق، که حاصل مجالس سخنرانی مؤلف می‌باشد که بدون دسته‌بندی مطالب به رشته تحریر درآمده است.

آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالين و العاقبة للمتقين و الجنة للمحبين المخلصين و الموحدين الطالبين ... اما بعد، چنین گوید ... که بر الواح أرواح صافیه برادران ایمانی و أخلاء روحانی می‌نگارد که چون جناب اقدس سبحانی تعالی شأنه برای هدایت و ارشاد گم گشتگان به وادی جهالت ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و به روایت دیگر در روز اول هنگامی که مضرب شدن آن حضرت را شنید دودست هود را بر هم میزد و شادی می‌کرد فی الحال بر وی فرود آمد اثری از او باقی نماند ...

تا مجلس پانزدهم را دربر دارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۲۹۴ق؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۲۸سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵/۲سم [ف: ۳۶-۵۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۸

آغاز:قال الله تبارك، و تعالی و بشر المؤمنین بأن لهم من الله فضلاً کبیراً، خداوند ذوالجلال به قول مفرسین امامیه و محدثین اثنی عشریه در این آیه شریفه خطاب می‌کند به جبیب خود که مژده ده به مؤمنین به محبین أمیر المؤمنین علیه السلام به اینکه مخصوص به ایشان است از خدا احسان و کرامت؛ **انجام:**از برای و با نیز در واقع سبب خارجی هست که حکم طبیعی اصلی عادی راتغییر می‌دهد مثل تعفن هوا بخلاف عادی که مسبب است از کثرت و شیوع فوق العادة معاصی، اللهم احفظنا من شرور أنفسنا ...

جلد دوم کتاب و از مجلس پانزدهم تا پایان مجلس پنجاهم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۳۰۰ق؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۴گ، ۲۸سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۶-۵۳۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۹/۲

آغاز:بسم الله الرحمن الرحيم، قل هو الله أحد الله الصمد، لم يلد و لم يولد و لم يكن له كفواً أحد، مفسرين اماميه و محدثين اثنا عشرية در تفسیر این سوده مبارکه توحید گفته اند که خداوند عالم و مکون بنر آدم تعالی شانه، أمر می‌فرمایند به سید اولاد ابوالبشر؛ **انجام:**و آقای خود را که خداوند عالمیان است شناخت و در بندگی زیرک و عاقل بود و به اخلاص خدمت کرد نجات دارین را تحصیل کرده و عزیز و محترم خواهد بود و إلا کسی را ملامت نکنند الا نفس خود را

جلد سوم کتاب و شامل بیست و شش مجلس می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ ۳۶۳گ (۸پ-۳۵۰ر)، ۳۳-۴۰سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۶-۵۳۳]

● مفتاح الجنة الذی هو عن النار جنة / تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-ol janna allazī hova ʻan-en nār-e jonna

مقدس زنجانی، محمد بن محمد، ق۱۳ قمری

moqaddas-e zanjānī, mohammad ebn-e mohammad(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۲ق

کتابی مفصل در مقتل و بیان مصائب حضرت سید الشهداء (ع) که پس از تألیف کتاب‌های دیگر مؤلف چون «جمرة الفؤاد لزاد یوم المعاد» و «اثنی عشریه فی مصائب سادات البریة» نگاشته و در یک «مقدمه» ۵۰ «مجلس» و یک «خاتمه» تنظیم شده است.

آغاز:بسم الله الرحمن الرحيم يا حسين ادركني نحمدك يا من دل علی ذاته بذاته وحارت العقول فی كنه صفاته و تاهت الارحام فی معرفة حقيقة اياته و لايمكن الممكن امكان ...

انجام:پس من صورت حال را به آن شکسته بال گفتم او برجناب شما از روی اخلاص صلوات فرستاد فی الحال بالهای اقبال او روئیده واز برکت صلوات فرستادن بر جناب شما از پستی خاک به بلندی افلاک و به مقام قرب خود رسید تمت.

چاپ: مشار فارسی ۴۸۴۸/۴

[فهرستواره فارسی ۱۷۸۷/۳؛ نسخه‌های منزوی ۴۵۴۹/۶؛ الذریعة ۳۲۵/۲۱]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن سید حسن خراسانی الاصل وهیدجی المسکن، تا: ۲۲ محرم۱۳۲۲ق؛ اشعاری از «صفی» درمدح امام حسین به خط ابوالقاسم الحسینی؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۷]

۲. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**واگر نباشد امام می‌دهد وشریکند خویشان حاضر وغایب تمام شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان ۱۳۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اوراق عتیق: ۱-۹۶]

● مفتاح الحج / اخلاق / فارسی

meftāh-ol hajj

محمد عبدالله، ۱۹۰۵ – ۱۹۸۲ میلادی

mohammad ‘abd-ol-lāh (1905 - 1982)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق

چند فایده از کتاب «حیات القلوب فی زیارت المحبوب»، تصنیف محمد هاشم بن عبدالغفور سندی است که مؤلف آن رادر یک «مقدمه» و چهارده «باب» و چند «فصل» تبویب کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۲۵

آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین که این چند فواید از کتاب حیات القلوب ... ؛ **انجام:**بقصد تبرک و این نزد حنیفه است خلافاً للشافعی.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱۲۹ص(۵۳۸-۴۱۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۴۸]

● مفتاح الحداقة / طب / فارسی

meftāh-ol hedāqa

مجهور، جان محمد

majhūr,jān mohammad

اهداء به: سلطان محمد اورنگ زیب عالم گیر هندی (۱۰۷۷-۱۱۱۸ق.)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۷ شعبان ۱۰۶۹ق

فرهنگ اصطلاحات پزشکی است به زبان‌های فارسی، عربی، ترکی، یونانی، هندی و پشتو به ترتیب حروف الفبا (فقط حرف اول بدون رعایت حروف دوم و سوم). این الفاظ از کتب طبی حکمای یونان و هند گردآوری و شرح شده و در مقدمه چنین سروده است: «به روز احد و بتاریخ هفدهم شعبان ×× به سال الف چو هفتاد و نه فزون بر آن / شد این رساله غرا به نیکوئی اتمام ×× بعهد خسرو جمشید قدر و جم فرمان / سپهر مکنت و شاه یگانه عالم گیر ××که آفتاب جهانست و معدن احسان ...».

آغاز:بسمله. بعد حمد معبودی که خلاق انس و جانست و پس از درود نامعدود بر آن خلاصه کاینات و اشعره ... آنکه بعضی الفاظ متعلقه کتب طب ... آلثری مفهوم نمی شدند بنابراین این مأمول به رحمت رب غفور یعنی جانمحمد مهجور در تحقیق کردن آن ... به طریق فرهنگ الموسوم بمفتاح الحداقة ورقی چند مسوده نموده که ... حروف الف انگبین لغت پارسی است به عربی عسل به ترکی بالی یونانی حزب بهندوی ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**یمامه نصرانیست بعربی حمامه بپارسی کبوتر گویند یرمق وزن درم را گویند قد تمت هذه الرسالة فرهنگ مفتاح الحداقة من تصنیف جانمحمد مهجور فی یوم الاثنین شهر شوال سنه عشرین جلوس عالمگیری اختتام یافت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه شوال ۲۰ ۱۰۸۹ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۴]

● مفتاح الحدود = ترجمه حقایق الاسرار = ترجمه حدود الطب / طب / فارسی

meftāh-ol hodūd = t.-ye haqāyeq-ol asrār = t.-ye hodūd-ot tebb

حسینی، میرزا امان الله، - ۱۰۴۶ قمری

hoseynī, mīrzā amān-ol-lāh(- 1637)

اهدا به: نورالدین محمد جهانگیر پادشاه

ترجمه حقایق الاسرار (حدود الطب) سجزی است؛ در سه «فن»: ۱. ماهیات اشیا و تعریفاتی که متعلق به کلیات طب است؛ ۲. چگونگی عمل‌ها و صفت‌هایی که متعلق است به اصول طب؛ ۳. اموری که منقسم می‌شود به اقسام کلی.

آغاز:شفا از علت لکنت در خود ... که حکیمی را حمد سزا باشد که حکمای صداقت پیشه در پیدایی و ناپیدایی ...

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۶/۵؛ مشترک پاکستان ۷۴۰/۱ (۱ نسخه)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۶/۲

آغاز:بسمله. شفا از علت لکنت در خور زفانیست که حکیمی را حمد سزا باشد که حکمای حذاقت پیشه در پیدای ناپیدای حکمت بالغه او سرگردان؛ **انجام:**بضم نون و سین معجمه و سکون واو و قاف با الف و تای فوقانی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۱۶۱ص (۱۱۹-۲۷۹)، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۴۷/۱-۲۰۴]

● مفتاح الحدیقة/ ادبیات / فارسی

meftāh-ol hadīqa

وابسته به: حدیقة الحقیقة و شریعة الطریقة = فخری نامه؛ سنایی، مجدود بن آدم (۴۷۳-۵۲۵ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۰ق

مشتمل بر مقدمه منثوری است بر حدیقه الحقیقه که شامل شرح لغات و بعضی از آیات و احادیث مذکور در حدیقه است که به

ترتیب الفبا تنظیم شده است. از مؤلف آن اثری به دست نیامد.
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم هست کلید در گنج حکیم پس از حمد و ثنا ... اما بعد این مقدمه ایست در بیان لغات و بعضی آیات و احادیثی که در کتاب حدیقه الحقیقه ...
انجام:چون رقم یافت این نکو تألیف ×× سال تاریخ هم کنم تصنیف / بهر تاریخ این خجسته مقال ×× پیر عقلم ز خضر کرد سؤال / خضر گفت ای بملک علم غریب ×× مشکلت حل شود ز باغ ادیب / چون رقم یافت این نکو تألیف ×× سال تاریخ هم کنم تصنیف / بهر تاریخ این خجسته مقال ×× پیر عقلم ز خضر کرد سؤال / خضر گفت ای بملک علم غریب ×× مشکلت حل شود ز باغ ادیب
[فهرستواره منزوی ۹۲۴/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق؛ با سرلوح مذهب؛ تذکر: شماره بازیابی باتوجه به ص۶۰شماره ۲۳۴۹ اصلاح شد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۶۷ص (۵۶۹-۶۳۵)، ۱۷سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۵۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۸۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی۱۰۷۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۱۳-۱۸۰]

● **مفتاح الحرمین** / اخلاق / فارسی
meftāh-ol haramayn
محمد عبدالله، ۱۹۰۵ - ۱۹۸۲ میلادی
mohammad ʻabd-ol-lāh (1905 - 1982)
تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق
مؤلف چند فایده از کتاب «جذب القلوب الی دیار المحبوب» تصنیف عبدالحق بن سیف الدین ترک دهلوی بخاری را در این رساله جمع نموده، در هفده «باب».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۲۰
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اما بعد بدانکه اسعدک الله تعالی فی الدارین که این چند فواید از کتاب جذب القلوب؛ **انجام:**و شرف رویت سید انام علیه الصلواة الله الملک العلام ملازمت صلوة نبویه است صلی الله ... رب العالمین.
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۹۰ص (۲۵۰-۳۳۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۴۷]

● **مفتاح الحساب** / ریاضیات / عربی
meftāh-ol hesāb

کاشی، جمشید بن مسعود، - ۸۴۱ ؟ قمری
kāšī, jamšīd ebn-e masʻūd(- 1438)
اهداء به:الغ بیگ گورکان
تاریخ تألیف: ۸۲۹ق
رساله‌ای مفصل دراصول وقواعد ومبانی علم حساب،در یک «مقدمه» و پنج «مقاله»: مقدمه در تعریف و موضوع علم حساب؛ مقاله ۱. حساب صحاح مشتمل بر شش باب؛۲.حساب کسور مشتمل بر دوازده باب؛۳. طریق حساب منجمین مشتمل بر شش باب؛ ۴. المساحة، مشتمل بر مقدمه در تعریف مساحت و نه باب؛ ۵. استخراج المجهولات بالجبر و المقابله و الخطائین. مشتمل بر چهار باب.وی این کتاب را پیش از رصد سمرقند برای الغ بیگ گورکان نگاشته و زیج تسهیلات را در همان شهر، و زیج خاقانی را برای شاهرخ در ۸۱۶ق و «محیطیه» را در شعبان ۸۲۷قساخته است.
آغاز:الحمدلله الذی تفرد بابداع الاحاد، و توحد بتألیف صنوف الاعداد ... اما بعد فان احوج ... جمشید بن مسعود بن محمود الطبیب الکاشانی ...
انجام:رابع الاعشار بعینه، مثل ماهر، و ذلک هو المطلوب، و هذا آخر ما اردنا ایراده. تم کتاب المفتاح الحساب المنسوب.
چاپ: مشار عربی، ص۸۸۰؛ قاهره، دار الکاتب العربی للطباعة، محقق احمد سعید الدمرداش و محمد الحفنی الشیخ، چاپ اول، ۳۵۷ص، ۱۳۸۸ق؛ سنگی، تهران، ۱۳۰۶ق، خشتی، ۲۴۹ص، (صص۱-۲۴۹)؛ مشار عربی ص۸۸۰؛ایران، تهران، ۱۳۰۶ق، با تصحیح و مقابله فرج الله حسینی، سنگی، خشتی، ۱۶ص
[کشف الظنون ج ۲-۴۷۹؛بروکلمان ۲۱۱/۲؛ الذریعة ۳۲۶/۲۱؛ ریحانة الادب ۲۵۶/۴]
شرح و حواشی:
۱- مفتاح الحساب (مختصر) = تلخیص المفتاح؛ کاشی، جمشید بن مسعود (-۸۴۱)
۲- نهایة الایضاح فی شرح باب المساحة من المفتاح؛ بیرجندی قاینی، محمد علی بن محمد اسماعیل (۱۲۲۴-۱۳۰۵)
۳- حاشیة مفتاح الحساب؛ بیرجندی قاینی، محمد علی بن محمد اسماعیل (۱۲۲۴-۱۳۰۵)
۴- شرح تلخیص المفتاح(۴عنوان)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: سرخ، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: -۶۶۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۰/۱
خط: نستعلیق، کا: معین کاشانی، عبدالرزاق بن محمد، تا: رجب۸۳۰ق، جا: سمرقند؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۶-۲۶۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۷/۲

آغاز: تحت الثمانية و الثلاثة تحت السبعة فی؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول و مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵۲سم [ف: ۱۰-۱۱۳]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۲
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد بیرجندی، تا: ۱۷ ذیحجه۸۸۹ق؛ نسخه در ۱۲۱۱ در مدرسه حسن خان در اصفهان بوده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۱ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۵-۶۲۲]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، نسخه پاکیزه‌ای است و رسم‌هایی دقیق دارد؛ تملک: محمد مهدی حسینی موسوی، لطف علی بن محمد کاظم؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹/۳سم [ف: ۱-۵۲۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** فکان المثال ۲۲ و جدول ریاضی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۰۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۸-۱۶۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۶گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۶۹۴]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۰۴/۱
آغاز:الحمدلله الذی توحد بابداع الاحاد (به روایت ذریعه)؛ **انجام:**برابر
دیباچه و ۴ باب آغاز را ندارد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ ۱۰۰گ (۱ر-۱۰۰ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳-۳۱۰]

۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ واقف: محمد افضل، ۱۱۹۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۷سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: -۳۹۴]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۲۳ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [ف: -۶۶۹]

۱۱. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۳۸
خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۴۴]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۶/۸
خط: نسخ، کا: تبنینی، محمد بن علی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۴۹گ (۱۱۷-۲۶۵)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۷۹]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۷۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**فالباقی هو الجیب المطلوب و لنختم الکلام هیهنا حامدین لولی الحمد و مصلین علی نبی العهد و علی اله الطیبین اجمعین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۶سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۸]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۲۳ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۷-۳۴۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۸۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۳۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۹۲
آغاز: المقدمات الحسابیه باسهل وجه وایسر طریق واقل عمل؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۵ سطر (۶/۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۸-۴۳۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: چرمی، ۲۷۲ص، ۱۹ سطر (۶/۲×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۷سم [ف: ۸-۳۰۰]

۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۶۳/۲
در فهرست از قاضی زاده رومی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ صفر۱۰۰۸ق؛ با یک واسطه از روی نسخه اصل، بااین یادداشت در پایان: «صورة خط المصنف: حرره مؤلفه اضعف عبادالله جمشید ... فی ثالث جمادی الاولی سنة ثلاثین و ثمانماة هجریة مصطفویة ۲۶ تیر ماه القدیم سنه ۷ رصویزدجردیه»؛ ۱۱۹گ (۷-۱۲۵) [ف: ۳-۶۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۳ محرم۱۰۲۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۰ص (۴-۲۰۳)، ۱۷و ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۴۲۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰/۱-بهار
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۷۰]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۹
آغاز:المقالة الخامسة فی استخراج المجهولات بالجبر و المقابلة ... الباب الاول فی الجبر و المقابلة؛ **انجام:** برابر
شامل مقاله ۵ است؛ خط: نسخ، کا: ملا محسن بن مرتضی، فیض

کاشانی، تا: ۱۰۲۳ق؛ مصحح، محشی، این نسخه را فیض هنگام جوانی نگاشته و در زمان جوانی به فرزندش محمد علم الهدی اهداء کرده، یادداشت علم الهدی: «مما ناولنیه الوالد الماجد الاستاد عند شرح شبابی یسرالله حسابی و جعل الی رحمته مآبی و کتب محمد المدعو علم الهدی حامداً مصلیاً»، متن دستخط فیض در پشت برگ آغازین نسخه چنین است: «مقاله خامسه از کتاب مفتاح الحساب ملا غیاث الدین جمشید کاشی در بیان استخراج مجهولات»؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابوتراب» (بیضی)، «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)، جمال الدین اسحاق بن محمد علم الهدی «جمال الدین اسحق» (بیضی)؛ واقف: ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی بن فیض کاشانی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۱-۲۴سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۴-۳۵۰]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۹۱/۸

قاعده ۵۰ در اعداد متحابه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۰۵۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۹۷پ-۱۰۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۵-۱۵۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن نورالدین شریف کاشانی، تا: سه‌شنبه ۵ شوال ۱۰۷۰ق؛ مجدول؛ تملک: محمد باقر بن ملا محمد در رجب ۱۳۱۵، محمود بن حاج محمد رضا ۳ رجب ۱۳۱۶؛ مهر: محمد رفیع؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۵سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [سنا: ف: ۲-۱۷۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۹ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی از مؤلف با علامت «منه» و با امضای «عبدالرحیم الغایری القاضی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲/۲۴-۲۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۳۱

آغاز:ایضا مما صعب علی المتقدمین کما قال صاحب المجسطی؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ذیقعده۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، با حواشی حسین الموسوی؛ واقف: نایینی؛ جلد: چرمی، ۱۱۴گ، ۲۲ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۲سم [ف: ۸-۴۳۴]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه دوم شوال۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۳۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۶۲۳]

۲۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۴۲/۱

خط: نسخ، کا: مظفر حسین بن محمد، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۹۶ق، جا: کرمان [ف: ۳-۶۱]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تربتی، اسد بن حسن بیک، تا: ۱۵ رمضان۱۰۹۸ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: چرمی، ۱۷۹گ، ۱۹ سطر (۶/۲×۱۳/۷)، اندازه: ۱۵×۳۴/۸سم [ف: ۸-۴۳۴]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۳ مکرر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۸گ، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۶۲۳]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۱۴/۵

پاره‌ای است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن سرخ، ۲۱سطر [ف: ۵-۳۰۸]

۳۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۰۲/۲

آغاز:المقدمات الحسابیه باسهل وجه وایسر طرق و اقل عمل و اکثر نفع؛ **انجام:**فی اسافل الصفوف علی التوالی الی ان یضع مفعله [...] تحت العدد بحیث

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۹سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: -۸۱]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**الجانب الذی یصونه من نفسه و حسبه

خط: نسخ مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۴۰ق [رایانه]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۳/۲

کا: عبدالحی بن عبدالرزاق رضوی، تا: با تاریخ۱۱۶۶ق؛ تملک: محمد رضا بن محمد صفی حسینی اشانی در سال ۱۱۶۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۷]

۳۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد شیرازی، تا: ۱۲۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۷]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ محشی از «ملا علی محمد دام فضله» و بغایری؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶ص، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۳]

۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۰۶/۱

آغاز:برابر

کا: ابوالحسن بن ملا قاسم، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۱ص (۱-۹۱)، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۸۴۲]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۷/۱

انجام:برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد اسماعیل حسینی قائنی بیرجندی، تا: دوشنبه دهه سوم ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۴گ (۲پ- ۱۱۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مختصر ف: -۷۸۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۴۸

خط: نسخ، کا: بدیع اصفهانی، رضا بن مصطفی، تا: ۱۲۷۱ق، جا:

اصفهان؛ جلد: تیماج، ۲۲۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۳]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۵۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۲۳۳]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد هاشم، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۱ق؛ مهر: کتابخانه مهندس بغایری؛ جلد: پارچه، ۱۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۵-۱۹۶]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۹۰/۱

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۱۵۳گ (۳پ-۱۵۵پ)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۳۵۳]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۷۱

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی: -۵۴۱]

● **مفتاح الحساب (مختصر) = تلخیص المفتاح** / حساب / عربی

miftāḥ-ul ḥisāb (mx.) = talxīṣ-ul miftāḥ

کاشی، جمشید بن مسعود، - ۸۴۱ ؟ قمری

kāšī, jamšīd ebn-e mas'ūd(- 1438)

وابسته به: مفتاح الحساب؛ کاشی، جمشید بن مسعود (-۸۴۱)

مؤلف کتابی ریاضی در سال ۸۲۹ق برای الغ بیک ساخته است به نام «مفتاح الحساب»، پس از آن این کتاب را برای مبتدئین خلاصه نموده که شامل سی «فصل» می‌باشد و آن را به نام «تلخیص المفتاح» موسوم داشت: فصل ۱. صور اعداد و مراتب آن؛ ۲. تضعیف؛ ۳. تنصیف؛ ۴. جمع؛ ۵. تفریق؛ ۶. ضرب؛ ۷. تقسیم؛ ۸ استخراج جذر؛ ۹. امتحان حساب؛ ۱۰. تعریف کسرها؛ ۱۱. تداخل و تشارک و تباین؛ ۱۲. تجنیس؛ ۱۳. رفع؛ ۱۴. گرفتن کسرهای مختلف از یک مخرج؛ ۱۵. تضعیف کسر؛ ۱۶. تنصیف کسرها؛ ۱۷. جمع کسرها؛ ۱۸. تفریق کسرها؛ ۱۹. ضرب کسر؛ ۲۰. تقسیر کسر؛ ۲۱. استخراج جذر؛ ۲۲. تحویل کسر از یک مخرج به مخرج دیگر؛ ۲۳. مساحت سطح‌های مستویه‌ای که محیط به خطوط مستقیمه هستند؛ ۲۴. مساحت سطوح دائره؛ ۲۵. مساحت سطوح مستدیره؛ ۲۶. مساحت اسطوانه؛ ۲۷. استخراج مجهولات عددی؛ ۲۸. مسائل شش‌گانه جبر؛ ۲۹. در خطاها؛ ۳۰. در قواعدی که ریاضی‌دان را ضرور است.وی بعد از این بر تلخیص (کتاب حاضر) نیز شرحی نوشته است به نام «تنویر المصباح فی شرح المفتاح».

آغاز:الحمدلله الواحد الاحد الفرد القدیم الصمد الذی الاوه غیر محدوده ونعمائه غیر محصوره ولا معدوده ... اما بعد فان احوج خلق الله مع الی غفرانه جمشید بن محمود الطبیب الکاشانی ...

انجام:السابعه اذا ضرب عددا فی عدد فیکون جذر الحاصله مساویا لحاصل ضرب جذر احد العددین فی جذر الاخر ولنختم الکلام منها ههنا حامدین لله تعالی ومصلین علی النبی واله واصحابه مفاتیح الهدی

[الذریعة ۴۲۸/۴و ۲۲۶/۲۱ و ۴۲۸و ۴۷۰؛کشف الظنون ۱۷۶۰/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح تلخیص المفتاح(۴عنوان)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۰/۵

خط: نستعلیق، کا: معین کاشانی، عبدالرزاق بن محمد، تا: ۱۵ شعبان۸۲۴ق، جا: کاشان؛ مقابله شده با نسخه مصنف در سمرقند؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۶-۲۶۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن احمد رضوی، تا: ذیقعده۸۹۶ق؛ ۲۰گ (۲پ-۲۱پ) [ف: ۱-۶۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۰۴/۳

خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ ۱۳گ (۱۰۲پ-۱۱۴ر) [ف: ۳-۶۴]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۷۱/۲

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۹×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۸]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هو مجموع الکتاب بتلخیص المفتاح حامدین لله تعالی ... و الطاهرین.

خط: نستعلیق، کا: روح الله بن اسعد بن محمد، تا: ۹۰۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۵گ، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۹-۲۶۱]

۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۸۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آملی، عطاء الله بن مسیح، تا: جمعه اوایل ربیع الثانی ۹۳۱ق، جا: نجف اشرف؛ تملک: حسن بن ابراهیم جیلانی با مهر «عبده محمد حسن» (مربع)؛ ۱۶گ (۱۷۷-۱۹۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [اوراق عتیق: ۱-۱۱۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن درویش محمود، تا: محرم۹۴۵ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۲۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۲/۱۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۵۷۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۲۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الاول۹۶۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵گ (۲۴پ-۳۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۰]

۹. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۳۸/۵

خط: نستعلیق، کا: احمد دیلمی، تا: شنبه ۲۵ رجب۹۷۳ق [چند نسخه-ف: -۱۱۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۱

آغاز:بسمله، المقالة الثانية فی الجبر و المقابلة؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ضمیمه نسخه ش ۵۶۲۷ [رایانه]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۳۰/۲

آغاز:بسمله، المقالة الثانية فی الجبر و المقابلة؛ **انجام:**برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قسمتی از تلخیص المفتاح است و کامل نیست، مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: چرمی، ۳۹ص (۲۷۳-۳۱۱)، ۱۹ سطر (۱۵/۵×۶/۲)، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۷سم [ف: ۸-۳۰۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**انجام تا فصل نهم می‌باشد: ثم يصح الميزان و طريقه ان يجمع مفردات العدد ...

قسمتی از آخر فصل ۲۷ را تا آخر ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن زین العابدین، تا: ۱۰۱۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۳۸ص (۱-۳۸)، ۱۶-۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۸ جمادی الاول۱۰۲۱ق؛ محشی، ۵۳ص (۱۱۶-۱۶۸) [ف: ۴-۸۶۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن عبدالله مازندرانی، تا: ۱۰۲۲ق؛ کاغذ: امیری، جلد: میشن، ۲۰ص (۱۲۹-۱۴۸)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۳۳]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۲۰/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا العمل لا يحتاج الى الشرح بل يحتاج الى معرفة الاسطرلاب و بعد معرفته سهل ...

خط: نستعلیق، کا: قاسم بن جلال حسینی بخاری، تا: ربیع الاول۱۰۳۷ق، جا: احمد آباد؛ از روی خط شاگرد مؤلف مولانا حمیدالدین شاشی؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲۰۲پ-۲۲۲ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۴-۲۰]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بیگ، تا: جمادی الثانی۱۰۴۸ق؛ مجدول؛ ۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۱-۴۹۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱۵/۱

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق؛ کاغذ: امیری، جلد: تیماج، ۳۳ص (۱-۳۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۹-۳۰۳]

۱۸. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۲۷/۴

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن نعمة الله طبیب، تا: رجب۱۰۷۳ق؛ ۳۹گ (۱۷۳-۲۱۱)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۷]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۹۹/۱۷

انجام:ثم يصح الميزان و طريقه ان يجمع مفردات العدد ...

تا فصل نهم است؛ کا: محمد قاسم شهمیرزادی، تا: ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۹۸پ-۳۰۱پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۷-۲۱۸]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷/۱

آغاز:بسمله. المسمى بمفتاح الحساب. انتخبت منه هذا المختصر فيما لابد عنه للمبتدئين و سميته تلخيص المفتاح و جعلته مشتملا على ثلثين فصلا - فی جذر العدد الاخر؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۳ صفر۱۲۰۲ق؛ ۲۸گ (۱پ-۲۸ر) [ف: ۴-۸۶۸]

۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۷۷/۱۱

آغاز:بسمله المسمى بمفتاح الحساب انتخبت منه هذا المختصر فيما لايد منه للمبتدئين و سميته تلخيص المفتاح ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۶۰ق؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۰۷-۱۱۹)، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۸۶]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۸۴

آغاز:فيه فی جهة واحده و فی الشبيه بالمعين ان كانت احدى زواياه معلومه نصرب حبيب تلك الزاويه فی اقصر الضلعين المحيطين بها؛ **انجام:**برابر

از اواخر فصل رابع از باب الثانی از مقاله الرابعه تا آخر؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد ابن علیمردان، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح، مجدول؛ خریداری از مشیری؛ جلد: مقوایی، ۴۸گ (۴۷-۹۴)، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [رایانه]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فيكون جذر الحاصل مساويا لحاصل ضرب جذر احد العددين فی جذر الاخر

خط: نسخ، کا: اسدالله منجم دو دانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۶ق، جا: تهران؛ از روی خط مولانا معین الدین منجم الکاشی مورخ به سال ۸۲۶؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۵۸×۲۰/۵۲سم [ف: ۱۰-۱۰۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۹/۲

انجام:فكان ثمانية ضربناها فی نصف القاعدة و عشرة و نصف ...

خط: نستعلیق، کا: قزوینی، محسن بن محمد طاهر، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۹۵پ-۱۰۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۳۶۶]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶ص، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۲۴]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۳/۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ (۱۰۶-۱۱۶)، ۱۵سطر (۴×۱۲و۴/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۱۲]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۸۵/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**فهو المراد لان زاد او نقص فمقدار الزیادة والنقصان
از آغاز تا مقداری از فصل ۲۹؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۴×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۶۴۳]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۷۹/۹
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «میر مرتضی، شرح»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳گ (۱۰۳پ-۱۲۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۰۳]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۵۵/۱
خط: نستعلیق، کا: اصغر، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۰گ (۱ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۳۶]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۹/۱-طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام است و پایان موجود تا اواخر فصل ۲۷ «فیما یتوقف علیه الشروع فی المسائل الست الجبریه» است؛ ۱۸گ(۱پ-۱۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۲-۳۴۵]

۳۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰۵/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۱۶۱پ-۱۷۳ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲-۴۹]

۳۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲ر۳۴۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و نعلم فوق کل مرتبة من المراتب الافراد نقطة و هی المراتب المنطقة ... الخ
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۹۸]

● مفتاح الحساب (مختصر) = تلخیص المفتاح (ترجمه) / حساب/ فارسی

meftāh-ol hesāb (mx.) = talxīs-ol meftāh (t.)

وابسته به: مفتاح الحساب (مختصر)؛ کاشی، جمشید به مسعود (-۸۴۱ق)

ترجمه از ناشناس. به استناد خط و تاریخ مجموعه‌ای که این ترجمه در آن جای دارد، مترجم نیز در قرن ۹ می‌زیسته است. ترجمه‌ای است آزاد و روان، با حفظ خطوط اصلی، شاید ترجمه نیز از خود کاشانی یا یکی از شاگردانش باشد. آغاز و انجام نسخه در دست افتاده است و با مقابله با متن شناخته شد و دریافته شد که تنها فصل‌های ۱۲-۲۱ را دارد. فصل‌ها بی‌شماره است: فصل در تجنیس کسور، فصل در رفع کسور، فصل در تضعیف کسور، فصل در تنصیف کسور، فصل در جمع کسور، فصل در تفریق کسور، فصل در تحویل کسر از مخرج به مخرجی دیگر، فصل در ضرب کسور، فصل در قسمت کسور، فصل در استخراج جذر کسور. نویسنده نسخه کار خود را با ترجمه این فصل و یا با رونویسی این فصل که برابر است با فصل ۲۱ متن پایان می‌دهد. در منابع در دسترس از این ترجمه نشانی به دست نیامد. برای نمونه و نشانی: «فصل [برابر فصل ۱۵ متن]، در تضعیف کسور: طریقش آن است که اگر مخرج کسر فرد باشد، صورت کسر تضعیف کنند، اگر کمتر از مخرج شود، به مخرج نسبت کنند، حاصل نسبت کسر مضاعف باشد. مثالش: خواستیم که چهار تسع را تضعیف کنیم، صورتش را ...».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۴/۳
آغاز: سؤال، با اجیری مقرر کردند ... فصل (برابر فصل ۱۲ متن)، در تجنیس کسور و آن را بسط نیز گویند و آن چنان بود که عدد صحیح را مکسور سازند، به آن طریق که صحاح را در مخرج کسر ضرب کنند و اگر با صحاح کسر باشد، این کسر را به صورتش بر حاصل ضرب افزایند. مثالش، خواستیم؛ **انجام:**فصل (برابر فصل ۲۱ متن)، در استخراج جذر کسور. طریقش آن است ... بر مخرج که چهار است، قسمت کردیم، دو و نیم حاصل آمد. و این جذر مطلوب است. و الله اعلم ...
خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ در مجموعه‌ای نوشته شده در ۸۹۶ق همراه تلخیص المفتاح و شرح تلخیص المفتاح؛ ۴گ (۸۲ر-۸۵ر) [ف: ۱-۵۲]

● المفتاح الحسینی / حدیث / عربی

al-miftāḥ-ul ḥusaynī

حسینی بخاری، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān(- 15c)

اهدا به: امام حسین (ع) (جد بیستم مؤلف)

این رساله که به سید الشهداء ابی عبدالله الحسین (ع) جد بیستم مؤلف تقدیم شده، مشتمل بر روایات مروی از نبی اکرم (ص) به طرق اهل سنت در هفت «فصل» است: ۱. الایمان، ۲. مناقب فاطمه (ع)،۳. مناقب اهل البیت، ۴. مناقب ازواج رسول الله، ۵. فی الشفقة و الرحمة علی الخلق، ۶. فی صفة الجنة و اهلها، ۷. فی رؤیة الله تعالی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۷۳/۴
آغاز:اللهم ثبتنا علی الایمان و محبة اهل البیت الحمدلله ذی جلال و الاکرام؛ **انجام:**قال فیرفع الحجب فینظرون الی وجه الله تعالی ...
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۱۹-۲۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۳۲۱]

● **مفتاح حصن الحصین = شرح حصن الحصین** / دعا / عربی

miftāḥ-u ḥiṣn-il ḥaṣīn = š.-u ḥiṣn-il ḥaṣīn

ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱ – ۸۳۳ ؟ قمری

ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351 - 1430)

وابسته به: الحصن الحصین من کلام سید المرسلین؛ ابن جزری، محمد بن محمد (۷۵۱-۸۳۳)

تاریخ تألیف:شنبه ۲۰ رمضان۸۳۱ق؛ محل تالیف: شیراز (در منزل خود در دارالقرآن شیراز)

شرحی است بر مؤلفه دیگرش موسوم به «الحصن الحصین»با عنوان «قوله» و مزین داشته به اشعاری که پس از چهل سال از نگارش متن سروده است. وی در خاتمه، ۴۵ مورد استحباب و وجوب صلوات بر پیامبر اکرم (ص) را در احادیث ذکر نموده است.

آغاز:الحمدلله علی ما علم ... و بعد فانی وعدت عند تالیفی کتاب الحصن الحصین من کلام سیدالمرسلین انه اذا انتهی اجعل فی اخره فصلا یفتح ما اقفل من لفظ ما فیه قد اشکل

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**علیه صلوات الله ثم سلامه – فان یقینی ان ذاک یقینی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ محشی از مؤلف و عبارات منقول از «شرح منهاج، شرح مصابیح، سلاح المومن و غیره»؛ جلد: تیماج، ۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵/۳سم [ف: ۱۵-۴۷۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۷۷/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و علی لفظ المغفرة ختمت کتابنا نرجو أن یغفر الله لنا و لوالدینا و یرحمنا فی الدنیا و الآخرة ...

توجه: این کتاب در فهرست با عنوان «مفتاح العدة» ذکر شده است ولی باتوجه به آغاز آن، عنوان کتاب اصلاح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۱۱۸پ-۱۵۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۹۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۸۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یجعل خواتیم امورنا کلها خیراً و لایعاقبنا بذنوبنا آمین یا ارحم الراحمین.

توجه: این کتاب در فهرست با عنوان «مفتاح العدة» ذکر شده است ولی باتوجه به آغاز آن عنوان کتاب اصلاح شد؛ خط: نسخ، کا: محمد معروف بن محمد مردوخی باقلابادی، تا: ۱۲۱۵ق، به جهت شیخ ابوالحسن؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۲۳پ-۶۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۹-۷۰]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۳۶/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۵۶گ (۲۳-۷۸)، ۱۲سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۴-۱۳۳۴]

● **مفتاح الحصول لمرآة الاصول** / اصول فقه / عربی

miftāḥ-ul ḥuṣūl li-mir’āt-il uṣūl

بسنونی، مصطفی بن یوسف، ق۱۲ قمری

basnūnī, mostafā ebn-e yūsof(- 18c)

وابسته به: مرآة الاصول فی شرح مرقاة الوصول؛ ملاخسرو، محمد بن فرامرز (-۸۸۵ق)

تاریخ تألیف: شنبه ۱۸ رجب ۱۱۰۳ق

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله، قوله» بر کتاب «مرآة الاصول فی شرح مرقاة الوصول» محمد بن فرامرز معروف به خسرو. این شرح را که نسبتاً مفصل است، به درخواست بعضی از دوستان پس از بازگشت از قسطنطنیه نوشته است.

آغاز:نحمدک یا من أظهر بحکمته الفروع من الاصول و فسر بمحکم کتابه ما تشابه علی ذوی العقول مفهومه منطوق أسفار جامعة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**قوله قد رفع خیام الاختتام، الخیام جمع خیمة یعنی انه قبل الاتمام لاحتجابه عن نظر الانام کان کمن ضرب علیه الخیمة.

خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی؛ تملک: سید محمد طاهر به تاریخ ۱۱۷۸؛ جلد: تیماج، ۳۱۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۴-۹۲]

● **مفتاح الحقایق** / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol haqāyeq

جابری نائینی، محمد باقر، ق۱۱ قمری

jāberī nā’īnī, mohammad bāqer(- 17c)

یک دوره کلام شیعی است در یک «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه» از محمد باقر جابری نایینی مؤلف مفاتیح الحدایق و مصابیح الدقایق به عربی که این یکی را در ۱۰۷۶ق آغاز کرده است. شعرهای مؤلف در کتاب در بسیاری از جاها آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶۳

انجام:خاتمه ... و احادیث وارده در وصف جنت و نار ... و منبع عیون انهار جنت است و آمرون بمعروف.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه ایده الله»، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۱۱گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۴]

● **مفتاح الحقیقة** / شرح حدیث / عربی
miftāḥ-ul ḥaqīqa
دهکردی، ابوالقاسم بن محمد باقر، ۱۲۷۲ - ۱۳۵۳ قمری
dehkordī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad bāqer (1856 - 1934)

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۶محرم ۱۳۲۱ق
شرح حدیث «الحقیقة» است با اشاراتی عرفانی.

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱
آغاز:نقل عن کمیل بن زیاد أنه سأل عن أمیرالمؤمنین و امام المتقین علی بن أبی طالب (ع) فقال یا أمیرالمؤمنین ما الحقیقة؛ **انجام:**فإنه لایقدر أن یطیر الی أوج الحقیقة و لا یمکنه الاحاطة بما هو له فوق الطاقة، براق عقل کجا می‌رسد به رفرف عشق ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات؛ ۷گ (۱ر-۷ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۹]

● **مفتاح الحکمة** / کیمیا / عربی
miftāḥ-ul ḥikma
تمیمی، محمد بن امیل،- ۱۷۰ قمری
tamīmī, mohammad ebn-e omayl(- 787)
در ترکیب اجرام سماوی و شکل تألیف طبایع و علة العلل در سه «مقاله».
آغاز:بسمله، و ما بکم من نعمة فمن الله ثم اذا مسکم الضر فالیه تجأرون و اتقوالله و یعلمکم ... الحمدلله الاول الذی الاول قبله و الاخر الذی لاخر بعده و الظاهر الذی ... اما بعد هذا کتاب اذکر فیه ان شاءالله ترکیب الاجرام العلویة و السفلیة و تألیف ...
[الذریعه ۳۲۷/۲۱؛ مفتاح الحکمة از ابن امیل؛ چلبی: مفاتیح الحکمة از ابن امیل؛ چلبی: مفاتیح الحکمة فی الصنعة لابن امیل]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۷۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: پارچه‌ای [الفبائی: -۵۴۱]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۵۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فعلی ذلک صارت طبایع نفسه طاهرة علی طبایع جسمه متصلة بروحانیة کوکبه و روحانیة کوکبه متصلة بها
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: میشن، ۲۲گ (۱۲۵پ-۱۴۶پ)، ۱۶سطر محشی، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۶۰]

● **مفتاح الحکمة العظمی** / طبیعیات / عربی
miftāḥ-ul ḥikmat-il ʻuẓmā
مجریطی، مسلمة بن احمد، ۳۳۸ - ۳۹۸ قمری
majrītī, moslemat ebn-e ahmad (950 - 1008)
کتابی است در باب «ترکیب اجرام علویه و سفلیه» که بلیناس «از مؤلف این کتاب سؤالاتی در این باب نموده و مؤلف جواب‌هایی کافی شافی داده و اصل کتاب از نفیس‌ترین کتاب طبیعه‌ای است که به مذاق فلاسفه متألهین تألیف یافته و خود نسخه نیز مقابله و تصحیح گردیده». مشتمل بر سه «مقاله» است:مقاله ۱. ترکیب عناصر علویه و طبایع معتدله و مائله؛ ۲. ترکیب معدن و اختلاط اجساد جسمانیه با اجساد روحانیه و امتزاج ارواح آنهابه آنها و استحاله بعضی از آنها به بعض دیگر؛ ۳. ترکیب نبات و حیوان و اتصال روح به نبات و نفس به حیوان و برحسب اصطلاح فلاسفه که کلمات و مقالات خود را دیوان می‌گفتند در تتمه متعرض است. همان که برخی آن را از ابن امیل دانسته‌اند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰
آغاز:بسمله. و ما بکم من نعمة فمن الله ثم اذا مسکم الضر فالیه تجأرون؛ **انجام:**تم جمیع الدیوان المسمی مفتاح الحکمة المتضمن ما شرطناه و الله یوتی الحکمه من یشاء و الحمدلله الذی فضلنا بالنعمة و حض نفوسنا بانوار الحکمة و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم
خط: نسخ، کا: ادریس بن ابراهیم الموسوی، بی‌تا؛ مجدول؛ [در فهرست بدون نام مؤلف است، ولی در فیلمها دانش پژوه از ابن امیل یا مجریطی دانسته است]؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۲۳۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۶۴-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۵۶]

● **مفتاح الحیاة فی اسرار النبات** / طب / فارسی
meftāh-ol hayāt fī asrār-en nabāt
فانی، محمد علی بن اسکندر، ق۱۳ قمری
fānī, mohammad ʻalī-ye-bn-e eskandar(- 19c)
در علم کاف از کیمیا در دوازده «فصل» و یک «خاتمه». نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است. در دیباچه از جابر بن بن حیان، شیخ جنید بغدادی و ذوالنون مصری و شاه نعمة الله کرمانی و رضا علی شاه و نورعلی شاه اصفهانی و سید صابر علی شاه نام برده است.
آغاز:بسمله. حمد بی حد و ثنای بی عد مر حکیمی را سزد که بحکمت بالغه خویش نوع انسان را مظهر ... اما بعد چنین گوید ... الحاج محمد علی بن اسکندر شیروانی چونکه از عنفوان ...
انجام:آیا بود که گوشه چشمی بما کنند. و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین
[الذریعه ۳۲۸:۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۸۶/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن گلی، ۴۳گ (۵۵پ-۹۷پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۹/۶سم [ف: ۷-۴۱۷]

۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۸۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و جمیع انفاس و ارواح و اجساد را به اعلی درجه کمال رساند فافهم و لا تغفل.

خط: نسخ، کا: غلامرضا عطار بن محمد حین اصفهانی، تا: ۱۲۵۱ق؛ ۳۰گ (۶۳پ-۹۲پ)، اندازه: ۲۱×۵۱سم [ف: -۱۳۵]

● مفتاح الخزائن / طب / فارسی

meftāh-ol xazā'en

زین العابدین عطار، علی بن حسین، ۷۳۰؟ - ۸۰۶ قمری

zayn-ol-'ābedīn-e 'attār, 'alī ebn-e hoseyn (1330 - 1404)

تاریخ تألیف: ۱۴ ذیقعده۷۶۷ق

مؤلف آن را در ۷۶۷ق در سه مقاله (رساله) تألیف کرده و سپس در سال ۷۷۰قتحریری دیگر از آن به عمل آورده و مقالت دوم را انداخته و مقالت سوم اصلاح کرده و رویهم آنرا به نام شاهزاده بانو بدیع الجمالکه به اقوی احتمالات همان خانزاده بدیع الجمال زن امیر مبارزالدین محمد و مادر سلطان ابوالمظفر بایزید (۷۵۷-۷۹۰ق) است«اختیارات بدیعی» نامیده است.دارایسه«مقاله» است:مقاله ۱. ادویه مفرده و اسامی [آنها] به لغت هر طایفه؛ مقاله ۲. ابدال ادویه و اصلاح آن به ترتیب حروف معجم؛ مقاله ۳. مرکبات مستعمل (که تعداد ابواب آن دوازده، شانزده و بیست و دو «باب»ذکر شده است).

آغاز:امداد حمد بی عد و سپاس بی قیاس مبدعی را که آثار ابداع او بر ... اما بعد بباید دانست که ادویه ...

انجام:و استعمال نماید بغایت مفید بود و الله اعلم و احکم. تم الکتاب

[نسخه‌های منزوی ۵۹۹/۱؛ کشف الظنون ۳۴/۱و ۳۰۴/۱؛مشترک پاکستان ۴۷۷/۱؛ الذریعة ۳۶۸/۱ و ۲۹۹/۲۰؛ فهرستواره منزوی ۳۷۱۷/۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۲۰/۱]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱/۲

مقاله ثانیه اختیارات بدیعی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۰گ (۷۴پ-۱۱۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: -۱۵۳]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۱/۱

آغاز:اسهوط: اطماطست و اطموط نیز گویند و گفته بود. اطراص الکلب بسفایج است و گفته می‌شود. اطمیشا: قیصومست و گفته شود؛ **انجام:**برابر

رساله سوم ۱۶ باب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: یعقوب، تا: ۷۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ نام مؤلف: علی بن حسن انصاری مشهور به حاج زین الدین عطار شیرازی آمده؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱ر-۳۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱-۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۴۴

آغاز:بکوبند و بپزند و به قند بسازند شربتی به قدر حاجت مفرح مسیحی نوعی دیگر مؤلف قرنفل و خولنجان و بسباسه و قاقله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۹]

۴. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۱۶

خط: نسخ، کا: امین الدین محمد سمرقندی، تا: سه‌شنبه غره ربیع الاول ۸۷۰ق؛ ۲۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۱۱۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۶۵

آغاز:رساله دوم: و اسارون و دار چینی و زعفران و مصطکی و پنج ...؛ رساله سوم: بسمله. حمدله، و الصلاة و السلام علی خیر خلقه ... اما بعد، بدان که این رساله سیم است از مفتاح الخزاین که ذکر کرده می‌شود در مرکبات مستعمل از ... مشتمل بر شانزده باب ... باب الاول فی المفرحات، مفرح یاقوتی؛ **انجام:**رساله دوم: نیمه نباتی است ... و در جراحتها مستعمل کننده و زخمهای تازه، و الله اعلم، و الیه المرجع و المآب ...؛ تا خشک شود، شربتی یک مثقال تا سه درم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز (در حرف الف از رساله دوم، گویا یکی دو برگ) و انجام(در باب نهم، شاید ده برگ) مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۶۸ص، ۱۷ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۶-۸۷]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۴۹/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این مختصری از مفتاح الخزاین وقرابادین بتوفیق مالک یوم الدین یاد کرده میشود تا وقت حاجت بکارآید وبدانند که هرترکیبی چه خاصیت دارد وچگونه است؛ **انجام:**روغن بابونه سودمند بود ازجهة نفخی که در روده باشد وکرم بود باعتدال ومسکن وجع بود ومحلل بی جذب بگیرند روغن زیت وباروغن کنجد نیم من سربابونه [...] درشیشه کنند ...

از ابتدا تا اواسط باب پانزدهم را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۲۱

رساله سوم از کتاب و شامل مرکبات ادویه می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۲۷۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۴۱

رساله دوم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱صفر۹۳۸ق؛ جلد: تیماج ، ۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۰۶]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰۰/۲
رساله سوم در ۱۶ باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۷ شوال۹۳۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۱۳×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۳۷۲]

۱۰. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۵/۳
آغاز:بسم الله الرحمن الرحيم رساله مفتاح الخزاين در ابدال ادويه و اصلاح آن؛ **انجام:**کومه در کناش اوطیوس می‌گویند دانک و نیم است تا دو دانک نیم
در ابدال ادویه و اصلاح آن به ترتیب تهجی از ابهل تا یاسمون؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۳۷ص (۱۰۲-۱۳۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نشریه: ۳-۳۵۱]

۱۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱۱
آغاز:بسم الله الرحمن الرحيم. الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير و خلقه محمدا و آله اجمعين الطيبين الطاهرين ... اما بعد بدانكه اين مقاله دومی است از مفتاح الخزاين كه ذكر خواهيم كرد در مركبات مستعمل؛ **انجام:**شراب انار ترش ... اضافه کند و به قوام آورد و اگر خواهد که منفع باشد قدری آب.
از آغاز مقالت دوم است تا پاره‌ای از باب پانزدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نشریه: ۳-۳۰۱]

۱۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۶
آغاز:آغاز مقاله اول از نسخه جای سخن افتاده و پایانش چنین است: نیمه نباتی است که به شیرازی مقل خوانند و در جراحتها استعمال کنند؛ آغاز مقاله دوم: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان که این مقام دوم است از رساله سوم مفتاح الخزائن که ذکر کرده در مرکبات مستعمل الباب الاول فی المفرحات. مفرح یاقوتی خفقان و وسواس را سودمند بود به مبالغه بساید و دیگر بار بشوید و استعمال کند مفید بود انشاء تعالی
مقاله ۱ و ۲ از رساله سوم آن کتاب و ظاهراً همان اختیارات بدیعی اوست، مقاله نخست در مفردات و مقاله دوم مرکبات و در ۱۶ باب است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی طبیب رستمداری پسر حکیم غلامعلی ملقب به کالتیج، تا: ۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز (نزدیک به نیمی از مقاله اول افتاده و نسخه از واژه «ضریع» آغاز می‌شود)؛ در حواشی برخی از صفحات و در فاصله بین دو مقاله نسخه های پزشکی است به نقل کتابهای پزشکی مانند: قرابادین شفائی، شرح نفیسی طب، منصوری رازی، ذخیره نظام شاهی و از پزشکانی مانند: حکیم محمد باقر قمی، حکیم محمد سعید، عماد الدین محمود، مقرب الخاقان میرزا محمد حسینا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نشریه: ۱۳-۲۰۳]

۱۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۶۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۴۶ق؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: -۵۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۲
آغاز:الحمدلله رب العالمين ... الباب الاول فى المفرحات ياقوتى بجهت دفع خفقان نافع بود و وسواس را سودمند بود
دارای رساله سوم در ادویه مرکبه و دارای شانزده باب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: امیر قاسم بن امیر اشرف حسینی، تا: ۱۵ رجب۱۰۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۲۵۶ر-۲۷۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۱۲]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۶۰
جلد یکم؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی ارغندی، محمد مؤمن، تا: در ۱۰ ربیع الاول۱۰۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد صادق بن محمدرضا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲۲گ، ۱۸سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۸-۵۷۴]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۵۱
آغاز:بسمله حمدله ... باب مفرحات مفرح یاقوتی خفقان و وسواس را سودمند بود؛ **انجام:**مفید بود ان شاءالله و الحمدلله رب العالمین.
مجلد دوم یعنی قسمت مربوط به مرکبات ادویه است در ۱۴ باب: مفرحات و معاجین و جوارشات و اطریفلاتت و اشربه و لعوقات و سفوفات و غیره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ ۱۰۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۴۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵/۲ سرود
رساله سوم مفتاح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۱۳-۴۱۳]

۱۸. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۵۱/۲
آغاز:بسم الله الرحمن الرحيم. الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه؛ **انجام:**بگیرند آجر سرخ آب ندیده و پاره پاره کنند مقابل یک بادام و در آتش
در ۱۶ باب است و همان مقالت دوم اختیارات بدیعی؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۴۰ص (۱۴۳-۱۸۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۳۹]

۱۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۱۶/۱
تنها رساله سوم را دارد که در مرکبات است و شامل شانزده باب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۳ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۴۹۵]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۵۲
آغاز:بسمله. حمدله ... بدانکه این رساله سیم است؛ **انجام:**یکبار بشوید و استعمال نماید ... سنه ۱۲۵۹
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱
آغاز:بسمه. حمدله. بدانکه این رساله سیم از مفتاح الخزاین ... باب المفرحات؛ **انجام:**دگر باره بشوید و استعمال کند که مفید بود انشاء الله تعالی
رساله سوم و شامل ادویه مرکبه است که شامل ۱۲ باب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: شیرزاد به جهت سلیمان خان، تا:

۱۵رجب۱۲۷۲ق؛۱۷۰گ،۲۴سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: -۱۸]

۲۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۹۹/۲

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین ... اما بعد بدانکه این رساله سیم است از مفتاح الخزاین که ذکر کرده شده؛ **انجام:**و استعمال کند که مفید بود، انشاءالله تعالی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب ...

رساله سوم از کتاب «مفتاح الخزاین» است در شانزده باب، الباب الاول: فی الفردات، الباب السادس عشر: فی المراهم؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا بابا خلف میرزا مهدی طبیب جدید الاسلام گلپایگانی، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۵۳گ (۴۱۱ر-۴۶۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۲-۳۹۳]

۲۳. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

۲۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۳۹/۴

آغاز:هو بسم الله الرحمن الرحیم ... و بعد بدان که این مقالت دوم است از اختیارات بدیعی؛ **انجام:**انشاء الله وحده العزیز و الله اعلم بالصواب و الیه مرجع و المآب تم.

مقالت دوم؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰ص (۵۶-۸۵)، ۲۳-۲۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [نشریه: ۳-۳۳۳]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۸۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۷۴]

۲۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۹۰

آغاز:اصل القصب بپارسی بیخ نی خوانند و در وی قوه جاذبه هست

گمان می‌رود مفتاح الخزائن باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۸گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۱-۱۹۶]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۷

رساله سوم مشتمل بر شانزده باب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲-۳۱۰]

● مفتاح الخزائن / تفسیر / فارسی

meftāh-ol xazā'en

لاهیجی، محمد جعفر بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

lāhījī, mohammad ja'far ebn-e mohammad sādeq(-19c)

به دستور: محمد شاه قاجار

تفسیری است عرفانی که آیات قرآن را به روش عرفانی تأویل می‌کند وبه درخواست سیدمهدی این کتاب رانگاشته است. نام کتاب در برخی نسخه‌ها«مفتاح الخزائن» درج شده و درمتن کتاب به این اسم تصریح شده است ولی منزوی درفهرست خطی فارسی «مصباح الخزائن» آورده است. در تفسیر آیاتی است که در آغاز هر صفحه از قرآن برای استخاره آمده و به روش عرفانی ساخته است.لیکن بر اساس اینکه مؤلف از پیشتازان مکتب فلسفه و عرفان در عصر قاجار بوده، از این فرصت برای ترویج و اشاعه مشرب عرفانی خود سود جسته است.شیوه مؤلف، در این تفسیر این است که پس از ذکر آیه مورد نظر،نخست آیه را به فارسی ترجمه نموده، سپس به تفسیر و تأویل آن پرداخته و در تأویل، تا آنجا که ملاحظه شد، عین عبارات «عبدالرزاق کاشانی» را در «تآویلات»، به فارسی نقل می‌کند.

آغاز:بسمله. حمد بی حد و ثنای بی حد حکیمی را سزا است که در حکمت خانه متعالیه بنیاد صور کوفیه جامعه را بر عقل و جهل نهاد

[نسخه‌های منزوی ۵۹/۱؛ الذریعة ۱۰۶/۲۱ مفاخر اسلام، دوانی ۴۴۶/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**منتقل میشود از باطن او عذاب بسوی ظاهرش

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، پس از کتاب برگی است مشتمل بر قصیده‌ای در ستایش کتاب گویا به خط مؤلف و شاید از انشاء وی؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۲۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۹۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و زاییدن عبارت از ظهور وحدت است به صورت کثرت و تغییات امکانیه

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از سوره کهف تا آیه «از الوحوش حشرت» بدینگونه «بسمله. بحمدک الله ... یا وهاب ... حروف رقمی کتابی ستایش و سپاس بی‌قیاس خداوندی راسزاست که ظروف حروف لفظی کلامی را ... فرمود»؛ جلد: میشن، ۱۱۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۲سم [ف: ۴-۷۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۵

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی آقا جانی اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ نسخه عکس [مختصر ف: -۷۸۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق، احتمالاً در حیات مؤلف؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**منتقل می‌شود از باطن او عذاب و از سوی ظاهرش ... علی رسوله عن تحریر نصف آخر الکتاب بعون الله

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: میشن سیاه، ۱۱۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۶سم [ف: ۴-۷۷۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و زائیدن عبارت از ظهور وحدت است بصورت کثرت و تعینات امکانیه قد فرغت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم،

۱۳۲گ، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۳۸۵]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**بتاریخ شهر صفرالمظفر من شهور ۱۲۵۴ در دارالسلطنه اصفهان صانها الله عن الحدثان. عبدالاقل احقر الخطی الجانی عبدالله بن حاجی آقاجانی الاصفهانی شکسته نویس قلمی نمود

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی آقا اصفهانی، تا: صفر ۱۲۵۴ق، جا: اصفهان؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»؛ ۴۷۸ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱-۹۶۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۳۶

آغاز:خلایق پناه مؤید این فقیر فانی محمد جعفر لاهیجانی بتحریر نصف آخر تفسیر مفتاح الخزاین؛ **انجام:**منتقل می‌شود از باطن او عذاب بسوی ظاهرش.

ج۲، از سوره کهف تا سوره مطففین می‌باشد و با توجه به انجام موجود نسخه، این نسخه از روی نسخه خط مؤلف در کتابخانه مرعشی (ش۳۹۳۹) کتابت شده؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمد مهدی حسینی اصفانی شمس آبادی، تا: محرم ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۰۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۷سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۷۹

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۱۵۵]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۷۹-۳۴/۴۹

آغاز:بسمله نحمدک اللهم یا عزیز ویا وهاب والحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب حروف رقمی کتاب ستایش وسپاس بیقیاس خداوندیرا سزاست ... اما بعد نظر بفرمایش جناب مستطاب شریعت انتساب حاجی سیدمهدی ... این فقیر فانی محمد جعفر لاهیجانی بتحریر نصف آخر تفسیر مفتاح الخزائن؛ **انجام:**منتقل می‌شود از باطن او عذاب بسوی ظاهرش قد فرغت حامدا لله ومصلیا علی رسوله عن تحریر نصف آخر الکتاب المسمی بمفتاح الخزائن

نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبدالله بن حاج آقا جانی اصفهانی، تا: شنبه آخر محرم۱۲۵۵ق؛ مجدول مذهب، سرلوح مزدوج مذهب مرصع، مذهب؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۷۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۸۰

آغاز:نحمدک اللهم یا عزیز یا وهاب؛ **انجام:**از باطن او عذاب بسوی ظاهرش

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۷ محرم۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۳۸۲]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**انجام ج۱: از ظهور وحدت است به صورت کثرت و تعینات امکانیه.انجام ج۲: منتقل می‌شود از باطن او عذاب بسوی ظاهرش.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه دهه سوم جمادی الثانی ۱۲۶۱-۱۲۶۳ق؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۳۳]

● مفتاح الخزائن / علوم قرآن / فارسی

meftāh-ol xazā’en

طالقانی قزوینی، اسدالله بن عبدالله

tāleqānī qazvīnī, asad-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh

در خواص سوره‌های قرآن و آیات و اذکار چنانچه از ائمه هدی علیهم السلام روایت شده، در یک «مقدمه» و پنج «باب»: مقدمه: در فضیلت قرآن و قرائت؛ باب ۱. فضل و خواص بسمله و تفسیر آن، دارای شش مفتاح؛ ۲. فضل بعضی از سوره‌ها و آیات، دارای نه مفتاح؛ ۳. خواص بعضی از آیات و ادعیه، دارای دوازده مفتاح؛ ۴. فضل و خواص سوره فتح، دارای هفت مفتاح؛ ۵. فضل تهلیل و صلوات، دارای هفت مفتاح.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۵۷

آغاز:افتتاح مآرب مجاهدین فی سبیل الله و استفتاح مطالب مبارزین رجال لاتلهیهم تجارة و لابیع عن ذکر الله؛ **انجام:**وسائل بجهت عطا کننده اش و مریضی بجهت عبادت کننده اش.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ربیع الثانی۱۲۸۹ق، جا: دغلیان ابهر، نیمی از آن به خط آخوند ملا محمد قراچه داغی در قریه اورنگ از محال ابهر، و نیم دیگر به خط ملا ابراهیم قراچه داغی در قریه دغلیان از محال ابهر؛ از صفحه ۳۲۹ تا آخر نسخه زیادتی‌هایی است که در حاشیه نسخه اصل بوده؛ تملک: شیخ رضا ساکن مدرسه طالبیه به تاریخ ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۶-۳۳۲]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰۵

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم ×× میوزد از صبح عنایت نسیمافتتاح مأرب مجاهدین فی سبیل الله و استفتاح مطالب ابطال مبارزین رجال لاتلهیهم تجارة و لابیع عن ذکر الله؛ **انجام:**و گاهست که بر میگردد بفضیلت مکان مانند مسجد الحرام و کعبه و عرفات و ... و گاهست که بر میگردد بفعل مانند عقب نمازها و دو سجود [و] بعد از مغرب و دعای حاجیان برای استقبال کننده ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۹۸]

● مفتاح خزائن الکلام = شرح درة النظمیة / تجوید، شعر / فارسی

meftāh-e xazā’en-ol kalām = š.-e dorra-ton nazmīyya

تبریزی، محمد زمان بن محمد طاهر، ق۱۳ قمری

tabrīzī, mohammad zamān ebn-e mohammad tāher(-

19c)

اهداء به:فتحعلی شاه قاجار
تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ق
منظومه‌ای است در قواعد تجوید، در یکصد و پنجاه بیت اصل منظومه و چهار بیت آخر از ناظم ولی از منظومه حساب نمی‌شود، و در بیت اول از چهار بیت مذکور منظومه را ۱۵۱ بیت موافق «کنز لؤلؤ» دانسته است. در الذریعه (۳۲۸/۲۱) این منظومه شرح «دره نظمیه« دانسته شده است.
آغاز:مفتاح خزاین این کلام است. بسمله.ای نام نامیت شده مفتاح هر کلام×× وی از کلامت این همه عام در انتظام ...؛ شرح: ای حرف ندا مشترک بین عرب و عجم.
[الذریعة ۳۲۸/۲۱؛ نسخه‌های منزوی: ۸۸/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۵/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**هر دو مرتفع شوند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۴گ (۱۰۹پ-۱۳۲پ)، ۲۴ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۴۹۰]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۲/۳
آغاز:برابر**انجام:**آن چه عارض مظهر است وقف در دلان ای ذوفنون ×× چون نهاد مؤمنین درد از جهت خالدون.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ، ۹-۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۲۵۷]

۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۳۵/۶
آغاز:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴-۱۲۳۵ق، جا: بارفروش مدرسه حاجی ابراهیم؛ جلد: مقوا، ۷گ (۶۵ر-۷۱ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۷۱/۱
آغاز:برابر ؛ **انجام:**کنز لؤلؤ عقد ابیاتش، بود مقری بخوان ×× یاد گیر و یاد ده هر کس بود مشتاق آن
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن احمد حسینی، تا: ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱پ-۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۵۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**یوم جمعة ثامن ذیحجة فی غیر الضحی ×× کرد اتمامش رجائی ملتمس دارد دعا
خط: نسخ، کا: محمد حسین فرزند محمد صادق، حسینی، تا: ۱۴ محرم۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ ۶گ (۴۵-۵۰)، ۱۶سطر، اندازه: ۷/۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۹-۱۸۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۴۴/۱۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**کنز لؤلؤ عقد ابیاتش، بود مقری بخوان ×× یاد گیر و یاد ده هر کس بود مشتاق آن
تذکر: نام مولف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۸۱پ-۱۸۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۷-۲۲۲]

● مفتاح الخزائن و قرابادین (مختصر) / طب / فارسی
meftāh-ol xazā’en va qarābādīn (mx.)

ظاهرا غیر همانند:
۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۰/۶
در سیزده باب، نسخه تا نیمه باب دوازدهم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۴]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۸۸
آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة ... اما بعد مختصری از مرکبات نوشته خواهد شد از مفاتیح الخزائن و قرابادین بعون ملك یوم الدین؛ **انجام:**و موم صافی روغن گل چندانکه کفایت باشد سرشته بکار دارند
مختصری از مرکبات منتخب در خواص ادویه، در بیست باب: ۱.سکنجبین، ۲. لعوقها، ۳. هلیله و مربا، ۴. گوارشات، ۵. معاجین تریاک و تریاک فاروق، ۶. اطریفلات، ۷. مفرحات، ۸. اقراص، ۹. حبوبات، ۱۰. سفوفات، ۱۱. ایارجات، ۱۲. شیاف، ۱۳. نطولات و سعوطات، ۱۴. داروهای متفرقه، ۱۵.غرغره و داروی قی، ۱۶. داروهای چشم، ۱۷. مطبوخات، ۱۸. حقنها، ۱۹. روغنها، ۲۰. مرهمها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۲سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: -۴۰۷]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۷۷/۱
مختصری از مفتاح الخزائن و قرابادین در ۱۶ باب از انصاری؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۱۵سطر (۷×)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۴۱]

● مفتاح الخزائن و مصباح الدفائن / طب / فارسی
meftāh-ol xazā’en va mesbāh-od dafā’en

طبیب تهرانی، محمد هاشم بن محمد طاهر، ق۱۱ قمری
tabīb-e tehrānī, mohammad hāšem ebn-e mohammad tāher(- 17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۵ رجب ۱۱۰۳ق
در فواید خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و مضار آنها، استفاده شده از گفتار حکمای بزرگ و بیشتر گرفته شده از احادیث اهل بیت علیهم السلام؛ در مقدمه کتاب آمده:«بعد از مباحثه و مطالعه و تتبع کتب احادیث ... و اطلاع تمامی بر مضامین احادیث متعلقه به علم طب که اشرف علوم و صنایع است حاصل شده بوده ...».کتاب حاضر مرتب بر «مقدمه» و پنج «مقاله» و «خاتمه» است: مقدمه در بیان معنی دوا و غذا و درجات ادویه و مرکب القوی و

رطوبت فضلیه و ضرورت غذا و غذای لطیف و غلیظ و متوسط و معانی الفاظ موضوعه آن برای صفات و افعال ادویه و اغذیه که اکثری از این الفاظ در این کتاب مذکور و موجب زیادتی فهم و بصیرت است؛ مقاله ۱. در پنج «باب»: ۱) بیان حبوب و احادیث متعلقه به هریک از آن، ۲) بیان گوشت‌ها، مشتمل بر شش فصل، ۳) بیان تخم و شیر و آنچه از شیر به عمل می‌آید، ۴) بیان منافع و مضار میوه های تر و خشک، در پنج فصل، ۵) بیان سبزی‌ها و احادیث متعلقه به هر یک در چهار فصل؛ مقاله ۲. بیان توابل و ابازیر و اقاویه که نمک و سرکه از آن جمله است و احادیث متعلقه در چهار «باب»؛ مقاله ۳. بیان عسل و شکر و گزنگبین و ترنجبین و شیرخشت و احادیث متعلقه در چهار باب؛ مقاله ۴. بیان اشربه از تمامی آب‌ها و شربت‌ها ... و ذکر احادیث متعلق به هریک در نه باب؛ مقاله۵. بیان ریاحین و بوی‌های خوش و روغن‌ها و آنچه متعلق به اینهاست با تمامی احادیث در پنج باب؛ خاتمه در بیان عادت و طریقه و دستور خوردن و آشامیدن حضرت رسول اکرم (ص) و مسائل طبیه متعلقه و ختم مرام به کلام سید انام.

آغاز:۱: بسمله توجهنا الی جناب لا هونک و ما اجل شأنک ... تراکیب لطیفه نکته سنجی و سخن دانی و نظام اسالیب شریفه جواهر الفاظ ...

۲: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله ...

انجام:در زمره ابرار و اخیار محشور گردد انه غفور رحیم. اتفاق فراق از اتمام این کتاب مستطاب مسمی به مفتاح الخزاین و مصباح الدقایق ... در روز ۵شنبه پانزدهم شهر رجب المرجب سنه ثلث و مأیه بعد الالف ... و السلام علی من اتبع الهدی.

[فهرستواره منزوی ۳۷۱۹/۵ و ۳۹۲۱/۵]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۶

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۷۵۶ص، ۱۹ سطر (۸×۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۶۴]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۲۷

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**و تمامی ارواح را صاف و تنقیه خوب می‌کند بدین جهت به جذام و دردسر و به بواسیر نافعست. تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق؛ محشی با امضای «منه مدظله»؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۲۱ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۰۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۱۴

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۱۰۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۳۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۷-۲۶۷]

● مفتاح الخط الکوفی / خط / فارسی

meftāh-ol xat-el kūfī

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری

dāneš-e tabrīzī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

در این رساله قواعد رسم الخط کوفی و شکل حروف آن را در حالت های مفرد و مرکب بیان نموده است.

[الذریعه ۳۲۸/۲۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۳/۱

آغاز: در آمده تشرف جستند یمنون علیك ان اسلموا قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان هدیکم للایمان ان کنتم صادقین؛ **انجام:**زیرا که خط و لسان هر بلد کلید فتح آن بلد است لهذا خط غالب دول بعد از امعان بسیار معلوم می‌شد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۳گ (۱ر-۸۳پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۶-۳۵۸]

● مفتاح الخواص ناصری / طب / فارسی

meftāh-ol xavās-e nāserī

اشلیمر، فلمنکی، قرن ۱۳ قمری

ešlīmer, felemenkī(- 19c)

کاشانی، محمد تقی، قرن ۱۳ قمری

kāšānī, mohammad taqī(- 19c)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: شوال ۱۲۷۷ق

شلمیر فلمنکی با کمک میر محمد تقی کاشی این رساله فارسی را در کیفیت ادویه و داروشناسی در نه «بیان» ساخته است. نام داروها به فرانسه با حروف لاتینی نوشته‌اند.

آغاز:چون در عهد اعلی حضرت قدر قدرت سلیمان حشمت ...

انجام:امید آنکه این رساله مطبوع ومنظور نظر خاص و عام گردیده معایب او را با قلم عفو مبدل بصحت نمایند. قد فرغت من ترتیب هذه الرسالة فی ۳ ذی قعده ۱۲۷۷.

[نسخه‌هایمنزوی ۶۰۱/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۷۱۹/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۴۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۰]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۶۷گ، ۱۴ سطر (۶×۱۳/۵))، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۲۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۷۵/۲

آغاز:و بدین منظور حضرت مشار الیه معلمین ایتالیائی و فرانسوی و سایر معلمین اروپا را؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ با خط‌خوردگی و اضافه؛ جلد: مقوایی، ۳۴گ (۶۱ر-۹۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۷۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۴۴/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۱۱۰-۱۲۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۳۲]

● مفتاح الخواطر / منطق / فارسی

meftāh-ol xavāter

قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۶۷/۴

در یک مقدمه و چند باب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۶-۳۵۱]

● مفتاح الخیر / فقه / فارسی

meftāh-ol xeyr

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۱ق

کتابی است مختصر در فضیلت نماز و بیان اقسام آن و شرایط و اوقات و ... و مکمل دو رساله مؤلف «ترجمة الصلاة» و «ابواب الجنان» است؛ شامل هشت «در»:۱. فضیلت نماز و عقاب تارک آن؛ ۲. اقسام نماز و عدد رکعات آن؛ ۳. شرایط وجوب و صحت نماز؛ ۴. شرایط تقصیر در سفر؛ ۵. اوقات نمازهای واجب و مستحب؛ ۶. تلافی خلل؛ ۷. تلافی شک و در عدد رکعات؛ ۸. تلافی نمازی که فوت شده.

آغاز:منت خدای را عزوجل که بندگان را به خطاب اقیموا الصلوة نوازش نمود تا وسیله تقرب ایشان گردد ... اما بعد چنین گوید خادم علوم دینیه محسن بن مرتضی که این رساله ایست در ترجمه فقه آنچه از متعلقات نماز در کتاب ترجمة الصلاة که قبل ازین نوشته شده بود مذکور نیست به جهت آن نوشته شد تا فوایت آن تلافی شود و با مجموع آن کتاب ابواب الجنان که ترجمه جمعه و جماعاتست بیان تمام احکام نماز وافی شود و بر وفق آن دو کتاب بر هشت در مرتب شد و به مفتاح الخیر موسوم گردید. در اول در فضیلت نماز ...

انجام:برای هر دورکعت مدی از طعام تصدق کند لیکن نمازگذاردن افضل است از مددادن به انجام آمد کتاب مفتاح الخیر درشهر محرم الحرام

[فهرست خودنوشت فیض کاشانی ۲۶۶؛ ایضاح المکنون ۵۲۰/۲؛ الذریعة ۳۲۹/۲۱ و ۳۰۲؛ ریحانة الادب ۳۶۹/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۱۷/۲ و ۶۷۱/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۶۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۳۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۳۹۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۹۰گ (۵۶پ-۱۴۵پ) [ف:۵-۶۲۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۵۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ مصحح؛ حاشیه صفحه آخر چند بیت از سروده‌های فیض؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۰ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۱-۱۴۲۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: رمضان ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: شرقی، ۱۵گ (۷۴-۸۸)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۰-۴۰۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، این نسخه به خط یکی از شاگردان فیض یا اینکه از روی خط یکی از شاگردان وی و پس از درگذشت او، کتابت شده؛ کاغذ: شرقی، ۱۰گ (۹۹-۱۰۸)، ۱۴سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۴-۱۷۱]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۲/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد امین بن محمد علی بن شاه علی بن حسن شاه خوانساری، تا: جمعه ۶ رجب۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۱۵۳]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۸۱/۳-۱۱/۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد کاظم ملقب به ثنا، تا: یک‌شنبه ۱۵ ذیحجه۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۷۳]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰۶

کا: سید شریف حسینی، تا: ۱۲۱۸ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۷×۲۱/۹سم [رایانه]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضای حسینی، تا: ۱۳۵۷ق؛

مصحح؛ مذیل به چند بیت ازسروده‌های فیض؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۶۸۸] و [ف: ۲۱–۱۴۲۲]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۳۲/۶

خط: نسخ، کا: مهدی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۹۵–۱۰۵)، ۱۵سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۴–۱۳۷۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۳۵پ–۴۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۶–۱۳۵]

● **مفتاح الخیرات** / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol xayrāt

باخرزی، اسماعیل بن لطف الله، ق۶ قمری

bāxarzī, esmā'īl ebn-e lotf-ol-lāh(- 12c)

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۳۱/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین ای برادر دین و سالک راه یقین که میگوید بنده کمترین درگاه و اضعف عبادالله؛ **انجام:**و پاک نشد هم غسل کند و نماز گذارد و همان معروفه گذشت از نفاس باشد و باقی استحاضه بود و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۶۹ر–۷۶پ)، ۱۴سطر [ف: –۲۶۰]

● **مفتاح الخیر فی شرح دیباجة رسالة الطیر** / عرفان و تصوف / عربی

miftāḥ-ul xayr fī š.-i dībājat-i r.-iṭṭayr

بحرانی، علی بن سلیمان، ق۷ قمری

bahrānī, 'alī ebn-e soleymān(- 13c)

وابسته به: الطیر؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰–۴۲۸)

شرحی است با عناوین «قال–اقول» بر دیباچه «رسالة الطیر» ابن سینا در وصف روح.

آغاز:الحمدلله واهب العقل و ناشر الفضل و باسط العدل الحمید المجید الفعال لما یرید ذی الطول.

[الذریعه ۳۲۹/۱۲]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۰/۶

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ملا محمد تقی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ (۵۲۵–۵۳۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱–۱۷۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۵۷/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۱۴۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۰۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **مفتاح الخیر و الکرامة فی شرح قواعد العلامة** / فقه / عربی

miftāḥ-ul xayr-i wa-l karāma fī šarh-i qawā'id-il 'allāma

فاضل جواد، جواد بن سعید، – ۱۰۶۵ قمری

fāzel javād, javād ebn-e sa'īd(- 1655)

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶ق)

حاشیه و شرح استدلالی مفصلی است به عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی، با نقل گفته‌های فقها و رد و ایراد در آنها.

یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۱۱۷

آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه اجمعین محمد و آله الطاهرین و رضی الله عن علمائنا و مشایخنا اجمعین

بخشی از کتاب الصلاة و جلد چهارم می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن ملا حسنعلی اردکانی (شاگرد مؤلف)، تا: شنبه ۱۵ شوال۱۲۰۱ق؛ ۲۰۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: –۹۴]

● **مفتاح الدلایل** / طب

meftāh-od dalāyil

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵–۶۰۱]

● **مفتاح الرثاء فی مصائب خامس آل الکساء** / فضایل و مناقب، تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-or rasā' fī masā'eb-e xāmes-e āl-el kasā'

کاشانی، محمد ابراهیم بن محمد، – ۱۳۳۹ قمری

kāšānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad(- 1921)

تاریخ تألیف: ۱۳۳۷–۱۳۳۸ق

کتابی است مفصل در مصائب سالار شهیدان حضرت امام حسین بن علی علیهما السلام، در یک «مقدمه» و سه «مسلک» و یک «خاتمه»: مقدمه در ثواب گریستن و گریاندن بر مصائب آن حضرت؛ مسلک ۱. وقایع و امور متعلقه به آن حضرت از زمان تولد تا روز عاشوراء؛ مسلک ۲. وقایع روز عاشورا؛ مسلک ۳. وقایع بعد از عاشوراء تا ورود اسراء به مدینه طیبه؛ هر مسلک مشتمل بر چهارده فصل است به صورت سؤال و جواب. مؤلف از نوادگان فیض کاشانی و از علمای کاشان و صاحب تألیفات

بسیاری است.
[معان الحکمة، چاپ جامعه مدرسین قم ۶۰/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۰
آغاز:الحمد کله لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... اما بعد، چنین گوید گرفتار دام آمال ... که از بدو نشو و نما مشغول تحصیل علم در کاشان و اصفهان بوده؛ **انجام:**پس مختار سر پدر و پسر را با قدری زر جهة محمد حنفیه فرستاد، اللهم العن بنی امیة قاطبة ...
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۸ق؛ مصحح، محشی نیز به خط او؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۲سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۲/۵سم [ف: ۳۴-۳۰۵]

● **مفتاح رحمانی در تجوید قرآن** / تجوید / فارسی
meftāh-e rahmānī dar tajvīd-e qor'ān
بنیانی، عبدالرحمن بن فقیه ابی الحسن
bonyānī, 'abd-or-rahmān ebn-e faqīh ab-el-hasan
رساله مفصلی است در تجوید مشتمل برشانزده «باب» و «خاتمه» وهر باب شامل چند «فصل».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۷۲-۱۱/۷۲
آغاز:حمد بی حد وثناء بی عد مرحکیمی را که مضغه زبان را قوه گویائی بخشیده واز جمله مخلوقات نوع انسان را؛ **انجام:**یا تاء انعمت را به عین ... یا باء المغضوب را بعین وصل کند یعنی ... یا تاء انعمت رابعین آمیزد تعلی گوید یا باء المغضوب
از آغاز تا نیمه باب شانزدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۸۹]

● **مفتاح الرحمة عند النکاح و النغمة** / موسیقی / فارسی
meftāh-or rahma 'end-an nekāh va-n neqama

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۵/۱
کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۰ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

←مفتاح الرصد ＜ جامع بهادر خانی

● **مفتاح الرمل** / رمل / فارسی
meftāh-or raml
محمد حسین بن محمد علی بن محمد باقر
mohammad hoseyn ebn-e mohammad 'alī ebn-e mohammad bāqer
قواعد علم رمل را از روی کتاب ابراهیم یزدی، به روشی ساده به جهت فرزندش محمد قاسم در دوازده «فصل» بیان کرده است:۱. مجمل قواعد رمل؛ ۲.حکم مال و معاش؛ ۳. حرکات و غیره؛ ۴. ملک و مقام و غیره؛ ۵. احکامی چند؛ ۶. مرض و اسرار و غیره؛ ۷. رفقا و غیره؛ ۸. مواریث و غیر آن؛ ۹. احکام سفر؛ ۱۰. اعمال و غیر آن؛ ۱۱. احکام دیگر رمل؛ ۱۲. ماضی و مستقبل.
آغاز:حمد بیشمار و ثنای لایحصی مر خالق جهان دارای را سزد که اشکال هفت زمین.
انجام:اگر چه شرح هرگز بپایان نرسد هر چند که گفته شود.

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۸۶ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۷۰/۵
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۶۹گ (۱۶۳ر-۲۳۱پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۲-۵۹]

● **مفتاح الرموز** / ریاضیات / فارسی
meftāh-or romūz
مازندرانی، محمود بن یوسف، ق۱۳ قمری
māzandarānī, mahmūd ebn-e yūsof(- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۷ق
نویسنده این رساله می‌گوید میرزا یوسف نامی(شاید میرزا یوسف خان مستشار الدوله باشد) که ظاهراً از مردان سیاست دوره ناصری بوده و فکری بس وقاد داشته است همواره در طلب آن بوده که رمزی برای مطالب مخفی و نامه‌های دولتی ترتیب دهد تا در صورت تحریر نامه‌ها به آن رمز چنان‌که آن نامه به دست ناکسی افتد از مطلب سر درنیاورد. این فکر همواره میرزا یوسف خانرا مشغول می‌داشته است تا آنکه شارژ دافر تفلیس می‌شود و برای آن نظر سابق خود دفتری می‌سازد و مفتاح رمزها را در آن نگاه می‌دارد و آن دفتر به نزد صاحبان قدرت می‌فرستد تا در صورت مکاتبه از آن رمزها استفاده کنند. من بنده نامه‌های با رمز را بدون وجود مفتاح می‌خواندم این خبر به میرزا یوسف خان رسید او به تعجب افتاد و گفت در صورت خواندن نامه رمزی که هنوز مفتاح آن دردست کس نیست من به این خواننده صداشرفی خواهم داد. آن نامه به دست من رسید و من آنرا خواندم میرزا یوسف خانرا خوش آمد و به قول خود وفا کرده وصد اشرفیم داد. بعد از آن بر آن شدم که مفتاح رمزی بنویسم و در آخر آن نامه رمزی را اضافه کنم.(عبدالله انوار)
چاپ: دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۰، وزیری، ۱۱۸+۱صص
[نسخه‌های منزوی ۱۹۶؛ رجال ایران ۴۹۰/۴؛ فارسی مشار ۸۴۰ و۱۴۶۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۴۹

از باب چهارم آغاز می‌شود؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۶سم [ف: ۴-۷۷۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۱

آغاز: ... چهارم از کتاب مفتاح الرموز من تالیفات الحقیر محمود بن یوسف در معرفت رمز یوسفی؛ **انجام:**منافع بزرگ عاید دولت و ملت گردد ولی هزار افسوس که از هنرهای ظاهر کرده پشیمانست

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۳۴۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۷

آغاز:باب چهارم از کتاب مفتاح الرموز. در بیان قواعد استخراج رمزهای عددی بدون اطلاع از مفتاح و سابقه آنها. باید دانست که تمام رمزهای عددی بحسب کیفیت وضع و ترتیب بر دو نوع است. نوع اول آن است که در مقابل؛ **انجام:**دولت ایران وقتی قوت و نظم حقیقی پیدا خواهد کرد که قانون شرع را در کمال دقت حفظ کنند و دو اختیار را از هم تفریق کنند یعنی اختیار وضع قانون و اختیار اجرای قانون. بدون تفریق این دو اختیار، کار ایران هم فرومانده و نیز حالت ملت مرحومه پریشان خواهد بود.

باب چهارم کتاب مفتاح الرموز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این نسخه ناقص؛ ۲۶ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۹]

←مفتاح الرموز و مقلاد الکنوز ＞ مفاتیح الرموز و مقلاد الکنوز

● مفتاح روضات الجنات / تراجم / عربی

miftāḥ-u rawḍāt-il jannāt

خوانساری، عطاءالله بن محمد باقر، - ۱۳۳۳ قمری

xānsārī, ‘atā’-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer(- 1915)

وابسته به: روضات الجنات فی احوال العلماء و السادات؛ خوانساری، محمد باقر بن زین العابدین (۱۲۲۶-۱۳۱۳ق)

«روضات الجنات» سید محمد باقر موسوی خوانساری که به ترتیب حروف نامها تنظیم شده برای یافتن کسانی که به کنیه یا لقب مشهورند مشکل می‌نمود و جویندگان مجبورند که وقت بسیار تلف کنند، برای رفع این نقص مؤلف ما که فرزند صاحب روضات است این کتاب را به ترتیب القاب و کنی تنظیم نموده و شرح حال مختصری که بیشتر آن گرفته شده از خود روضات است، بر آن افزوده و شروع در این کار به تاریخ دهه آخر ربیع الاول ۱۳۱۳ق بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۰۰

آغاز:الحمدلله العزیز الوهاب والشکر لله القوی التواب و المجد لله مفتح الابواب و المن لله مسبب الاسباب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۹۴گ، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۱۷-۳۳۵]

● مفتاح الریاض = شرح ریاض المسائل / فقه / عربی

meftāh-or rīyāḍ = šarh-i rīyāḍ-il masā’il

حسینی مرندی، اسماعیل بن نجف، - ۱۳۱۸ قمری

hoseynī marandī, esmā‘īl ebn-e najaf(- 1901)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۱-۱۲۶۲ق

شرحی است مزجی بر ریاض المسائل در دو جلد: جلد ۱. از آغاز کتاب الطهارة تا بحث نفاس؛ جلد ۲. از غسل الاموات تا آخر کتاب الطهارة.

آغاز:الحمد لله رب العالمین و السلام علی اشرف الانام محمد و آله الطاهرین. کتاب الطهارة و ارکانه اربعة الاول المیاه و جمعه باعتبار تعدد افراده ...

[الذریعه ۳۳۱/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۲

آغاز:بسمله. الحمد لله رب العالمین و السلام علی اشرف الانام محمد و آله الطاهرین. کتاب الطهارة و ارکانه اربعة الاول المیاه و جمعه باعتبار تعدد افراده؛ **انجام:**و کذا فی استحباب تقدیم الوضوء علی الغسل و جواز تاخیره عنه مع وجوب اصله کمامر فی شرح قول المصنف و فی اجزاء غیر الجنابة عنه تردد و حیث قلنا بعدم ا جزاء غسل النفاس عن الوضوء کالحیض خلافا للجماعة فراجع و تذکر ... و قد وصل الفراغ لی من تالیف الجزء الاول من مفتاح الریاض بعون الله و فضله ... فانه علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر سن ۱۲۶۱.

جلد ۱؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شب دوشنبه دهه دوم صفر۱۲۶۱ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه عفی عنه»؛ واقف: اشکوری؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۳گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۴-۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۳

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا هو الجزء الثانی من کتاب مفتاح الریاض شرعت فیه بعون الله تعالیو کرمه و تفضیله ... قال المصنف الخامس فی بیان ما یتعلق بغسل الاموات و ما یتبعه من التکفین و التجهیز و التدفین؛ **انجام:**الثالث ظاهر ما سمعته من کلامهم علی اختلافه انه لایشترط فی التطهیر عدم استقرار ماء الغسالة فی الاناء بل یکفی فیه افراغنه و لو فی زمان متاخر عن التحریک ... و قد اتفق الفراغ من ذلک فی عصر یوم الاربعاء تاسع شهر جمادی الاولی من سنة اثنتین و ستین بعد الالف و المایتین من الهجرة المبارکة النبویة ... و هذا هو الجزء الثانی فی کتاب الطهارة و یتلوه الجزء الثالث فی احکام الصلاة ... فانه الموف المعین ۱۳۶۲.

جلد ۲؛ خط: شکسته، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۹ جمادی الثانی ۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه عفی عنه»؛ اهدایی: اشکوری؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۱گ، ۱۶ و ۱۸ و ۱۹سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۴-۱۰]

۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۶۳

صلوة؛ کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ ۵۰۰گ، قطع: خشتی [ف:۸۹]

● مفتاح الریاض / فقه / عربی

meftāh-or rīyāḏ

غروی، عبدالعلی بن محمد رفیع، – ۱۳۳۶ قمری

qaravī, ‘abd-ol-‘alī ebn-e mohammad rafī‘(- 1918)

وابسته به: ریاض المسائل فی بیان (تحقیق) الاحکام بالدلائل؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱ق)

شرحی است استدلالی با عنوان‌های «قوله، قوله» بر «ریاض المسائل»سید علی طباطبائی که کتاب الطهارة آن را در ۲۲ محرم ۱۳۱۸ق به پایان رسانیده است.

خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۱۷/۲

آغاز:بسمله حمدله قوله الرکن الثالث فی الطهارة الترابیة المسماة بالطهارة الاضطراریه فی مقابله الاختیاریه ... وهی التیمم الخ التیمم فی اللغة القصد ... قوله کتاب الصلوة وهی لغة الدعاء وشرعاً العبادة المخصوصة؛ **انجام:**ومن هنا قال فی یع فاذا اجتهد فاخبره غیره بخلاف اجتهاده قیل یعمل علی اجتهاده ویقوی عندی انه اذا کان ذلک المخبر اوثق فی نفسه عول علیه انتهی.

کتاب الطهارة والصلوة؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۲ محرم۱۳۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ (۱۵-۱۷۷)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [اوراق عتیق: ۱-۱۲۶]

● مفتاح السرائر و کنز الذخائر / اخلاق / عربی

miftāḥ-us sarā’ir wa kanz-uḏḏaxā’ir

سقاف، ابوبکر بن سالم، ۹۱۹ – ۹۹۲ قمری

saqāf, ābūbakr ebn-e sālem (1514 - 1584)

تاریخ تألیف: شب شنبه ۷ رجب ۹۴۵ق

در چگونگی عبودیت و بندگی، با استشهاد به بعضی آیات و احادیث و گفته های عرفا و شعراء صوفیه،در چند «باب»: باب: فی صفة الدنیا و ذمها؛ باب: فی العبودیة؛ باب: فی اشتیاق الارواح و الواردات؛ باب: فی صفة القلب؛ باب: فی التکبر؛ باب: فی اتباع السنة؛ باب: فی قیام اللیل؛ باب: فی ترک تدبیر الرزق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۹/۶

آغاز:الحمدلله الواحد القهار العزیز الغفار الستار الجبار فالق الاصباح و جاعل اللیل سکناً و القمر حسباناً؛ **انجام:**و صلی الله علی شفیع الاولین و الاخرین محمد صلی الله علیه و آله و صحبه و سلم.

خط: نسخ، کا: عمر بن علی بن عمر الهندوان، تا: ۱۱۱۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ (۹۷پ-۱۰۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۷-۳۳۸]

● مفتاح السرور عادلشاهی / طب / فارسی

meftāh-or sorūr-e ā‘delšāhī

ایاز، محمود، ق ۱۰ قمری

ayāz, mahmūd(- 16c)

اهدا به: ابوالمحامد عادلشاه

تاریخ تألیف:غره محرم ۹۲۲ق؛ محل تألیف: برهانپور

رساله مختصری استدر دستورهای پزشکی وتقویت باه، شامل یک «مقدمه» وسه «مقاله» ویک «خاتمه»: مقدمه: درفلسفه ودیعت قوت وشهوت؛ مقاله ۱. آداب جماع وانواع آن در شش فصل؛ ۲. درشناختن داروها در دوازده فصل؛ ۳. اندر طعامها در شش فصل، خاتمه: دستورهای مختلف درزیبائی

آغاز:۱: الحمد لله رب العالمین ... بدان أسعدک الله تعالی که از کرم بندگی خدایگان خلچی تزاد و تخت نشینان دارالخلافت ...

۲:بسمله الحمدلله الفرد الصمد الذی خلق من کل شیء زوجین ... اما بعد می‌گوید محرر این رساله ... محمود ایاز ...ً که طینت وجودش اباً عن جد پرورده نعم واحسان وقربای تربیت

انجام:۱: ... و بامسکه گاومیش آمیخته بر پستان مالد و بجامه بندد و صباح پاک بشوید.

۲: درآتش نهاده بخور نماید بغایت لطیف وخوشبو گردد فقط تمت بالخیر

[مشترک پاکستان ۷۴۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۷۱۹/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲۴

آغاز و انجام: برابر۱

بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد قاسم، تا: ۴ رجب۱۰۰۰ق، جا: برهانپور؛ جلد: مقوایی، ۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۲۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۲۳

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**هر روز اندام بشورید و جامهای پاک و سفید و فاخر و خشبوی بپوشد ... بعجله و فرصت قلیله به اتمام رسیده

خط: نستعلیق، کا: علی موسوی، تا: ۴ جمادی الاول۱۳۱۲ق، جا: لکهنو؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۶۷-۳۶/۶۷

آغاز و انجام: برابر۲

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ربیع الاول۱۳۲۰ق؛ ۴۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۷۴]

● **مفتاح السعادة (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / ترکی

meftāh-os sa‘āda (t.)

ابن سعد الدین، عبدالعزیز بن سعدالدین،- ۱۰۲۵

ebn-e sa‘d-od-dīn‚‘abd-ol-‘azīz ebn-e sa‘d-od-dīn(-1025)

اهداء به: سلطان احمد عثمانی

در امامت به روش اهل سنت و اصل عربی آن از محمد بن ابراهیم بن محمد ایجی است که به تاریخ اواسط محرم ۷۸۵ نگاشته و عبدالعزیز آنرا در این کتاب به دستور حاج مصطفی آغا به ترکی ترجمه کرده است. دارای یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه» می‌باشد.مؤلف، در این کتاب سعی کرده تا نظام سلطنت را تثبیت کند و مقام پادشاهی عثمانیان را تقویت نماید و بحث‌های امامت در این نوشتار مقدمه برای تحقق این هدف می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۰

آغاز:بحمدالله خدانک حمدی اولدی ... مفتاح السعاده گنجینه هدی اولان حمد بی منتهی و ثناء لا یحصی و کلید فضل گشای؛ **انجام:**و علی آله و صحبه و خلفائه و اولیائه ...

خط: رقعی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۱۲۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۳۶]

● **مفتاح السعادة** / اخلاق / فارسی

meftāh-os sa‘āda

نوری، محمد قلی بن محمد زکی، ق۱۳ قمری

nūrī, mohammad qolī ebn-e mohammad zakī(- 19c)

وابسته به: معراج السعادة؛ نراقی، احمد بن محمد مهدی (۱۱۸۵-۱۲۴۵ق)

تلخیصی از کتاب معراج السعاده در علم اخلاق از تالیفات احمد بن محمد مهدی بن ابی‌ذر می‌باشد، در پنج «مقام» و چندین «مطلب» و «فصل». مؤلف در این کتاب تعداد شصت و نه صفت را طبقه‌بندی و به تفصیل شرح کرده: مانند عدالت، حکمت، توحید، خواطر محموده، خیرخواهی مسلمین، شجاعت، علو همت، خوف از خداوند، اطمینان قلب و غیره جزو صفات حسنه محسوب شده است و در حدود هفتاد صفت مانند جهل بسیط، جهل مرکب، شک، تهور، خواطر و وساوس شیطانیه، جبن، مکر و حیله، یاس، دنائت، عجلت و غیره جزو صفات خبیثه به تفصیل مشروح و مرقوم است.نسخه‌ای از آن در کتابخانه مجلس است که کاتب را محمد قلی نوری دانسته و در نسخه سلطنتی او را مؤلف پنداشته است و با توجه به تفاوت تاریخ یا او دو مرتبه کتابت کرده و یا دو تحریر دارد.

آغاز:بسمله. الحمد لله الذی جعل العباده وسیلة نیل السعاده فی الاخرة ... اما بعد چنین گوید بنده فقیر حقیر عاصی عفی الله عنه و عن والدیه که چون خداوند حکیم بمقتضای حکمت کامله و قدرت شامله واسعه خود قابلیت نوع انسانی را در مقام و فضلنا هم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا و بتشریف و لقد کرمنا بنی آدم سرافراز فرموده ... از آنجایی که هر یک از حکما و عرفا تالیفاتی که در علم اخلاق که بهترین علوم و رافع کثافات و ادناس و ارجاس از عالم طبیعت و نفوس است تصنیف فرموه اند با طناب و تطویل کوشیده اند این ذره بی مقدار باین خیال افتاد که کتاب معراج السعاده که از تالیفات عالم فاضل احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر رحمة الله علیهماست مختصر نماید ... بدانکه خدای متعال از برای روح در این مملکت بدن از اعضاء و جوارح و حواس و قوی ظاهره و باطنه لشکر بسیار و خدم بی شمار قرار داده ... از میان ایشان قوی اربعه عقل و شهوت و غضب و وهم را سرداران آن لشکر قرار داده ...

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۷۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**در بیان ستایش و مدح بجا آوردن عباداتیست که در شریعت مطهره مقدسه امر بآن شده است ... قد وقع الفراغ من هذا الکتاب المستطاب -المسمی بمفتاح السعاده علی یداقل عبادالله ... ابن محمد زکی محمد قلی نوری من یوم الجمعه من العشر الثانی من شهر ربیع الثانی من السنه الف و ماتین و ثمانی و سبعین من الهجرة النبویه ... هو الله تعالی شانه. از حضرت رسول (ص) مرویست که از برای مومنین بر یکدیگر سی حق است. اول - آنکه اگر چنانچه گناهی در حق او از برادر مومن سر زند بگذرد و تقصیری اگر کند عفو کند ... بیست و نهم - مردگان خود را یاد کند ووصیت‌های ایشان را بجا آورد. (نسخه در همین موضع پایان گرفته است)

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۷ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح کنگره‌ای مذهب؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوای روغنی مذهب، ۲۷۷ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۶۹۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**یعنی هرگز این نعمتها و کرامتها از ایشان منقطع نشود اللهم ارزقنا ... اجمعین.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد قلی بن محمد زکی نوری، تا: سلخ صفر۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۶ص (۱-۱۰۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۲۸]

● **مفتاح السعادة** / کیمیا / عربی

miftāḥ-us sa‘āda

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۴۰]

● **مفتاح السعادة** /تراجم / فارسی

meftāh-os sa‘āda

مؤلف، فهرست اسامی عرفایی که سرگذشت ایشان را آورده در آغاز یاد می‌کند و در خاتمه کتاب تحقیقات خواجه عبدالله انصاری را آورده است.در فهرست دارکتب (مخطوطات فارسی از طرازی) از کتاب مفتاح السعاده فی قواعد السیاده تألیف محمد بن ابراهیم بن محمد ایجی که در ۷۸۵ تألیف شده و ترجمه آن به ترکی یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۶۰

آغاز: نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك یعنی ای محمد قصه گذشتگانه با تو می‌گویم تا دل تو بدان آرام گیرد؛ **انجام:**که در وی علم نیست ضایع کردن زندگانی است و الحمدلله رب العالمین ... اللهم انی اسئلك بحرمة من كان له عندك حرمة ان تقدس ارواح المؤمنین ... و آخر دعوانا ان الحمدلله الذی بقدرته تام الجبال الشواهق ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام (از آغاز دیباچه و اندکی از فهرست را ندارد، پس از برگ اول افتاده دارد؛ پشت برگ اول راجع به کتاب توضیحاتی داده شده؛ کاغذ: ترکی، جلد: تیماج، ۱۷۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۱۱۴]

● **مفتاح السعادة فی شرح نهج البلاغة** / شرح حدیث / عربی

meftāh-os sa‘āda fī šarh-i nahaj-ul balāġa

حسینی قائنی، محمد تقی بن محمد باقر، ق۱۵ قمری

hoseynī qā’enī,mohammad taqī ebn-e mohammad bāqer (- 21c)

وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (۳۵۹-۴۰۶)

شرح مفصلی است بر «نهج البلاغه» شریف رضی که چون شارح شرح‌های دیگر این کتاب را کافی ندیده خود به شرح آن پرداخته و در آن بیشتر نظر به بیان حقایق تاریخی، دقایق ادبی و ایراد روایات مناسب از دیگر کتب و بیان آیات قرآنی مورد نیاز نموده است و پس از آوردن مقداری از متن به شرح آن پرداخته است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۷

آغاز:الحمدلله الذی دل علی ذاته بذاته و تنزه عن مجانسة مخلوقاته المتجلی بنور جماله علی الملك و الملكوت و المحتجب فی عز جلاله بشعشعة اللاهوت

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد اول و از آغاز کتاب تا پایان خطبه ششم را داراست؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول، دارای پانوشت؛ ۶۷۲ص [عکسی ف: ۷-۸۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۸

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد دوم از آغاز شرح خطبه هفتم تا پایان شرح خطبه چهل و نهم و در روز سه‌شنبه از جمادی الثانی ۱۳۹۵ در تهران به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۱۳۹۵ق، جا: تهران [عکسی ف: ۷-۹۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۹

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد سوم و از شرح خطبه پنجاهم تا پایان شرح خطبه هشتاد و ششم و در روز پنج‌شنبه نهم جمادی الثانی ۱۳۹۷ در تهران به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۳۹۷ق، جا: تهران؛ ۶۴۰ص [عکسی ف: ۷-۹۱]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۰

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد چهارم و از شرح خطبه هشتاد و هفتم تا پایان شرح خطبه یکصد و بیست و هفتم را دارا و در ۱۰ ربیع الاول ۱۳۹۸ در تهران به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ربیع الاول ۱۳۹۸ق، جا: تهران؛ ۶۵۶ص [عکسی ف: ۷-۹۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۱

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد پنجم کتاب و از شرح خطبه یکصد و بیست و هشتم تا شرح خطبه یکصد و هفتاد و یکم و در روز یک‌شنبه ششم ذیحجه ۱۳۹۹ در تهران به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۶ ذیحجه ۱۳۹۹ق، جا: تهران؛ ۶۲۸ص [عکسی ف: ۷-۹۲]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۲

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد ششم کتاب و از شرح خطبه یکصد و هفتاد و دوم تا پایان شرح خطبه یکصد و نود و هفتم را دارا و در شب دوشنبه ۲۸ صفر ۱۴۰۱ در تهران به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ صفر ۱۴۰۱ق، جا: تهران؛ ۶۵۶ص [عکسی ف: ۷-۹۲]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۳

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد هفتم کتاب و از شرح خطبه ۱۹۸ تا پایان نامه ۲۹ را دارد و در شب سه‌شنبه ۱۵ شوال ۱۴۰۱ در تهران تألیف آن به پایان رسیده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [عکسی ف: ۷-۹۳]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۹۴

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - تهران. جلد هشتم کتاب و از شرح نامه سیم تا پایان کلمات قصار را دارا و در شب جمعه از ماه ذیقعده ۱۴۰۳ تألیف آن به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۴۰۳ق [عکسی ف: ۷-۹۳]

● **مفتاح السعادة و الفلاح فی اذكار المساء و الصباح** / دعا / عربی

miftāḥ-us sa‘āda wa-l falāḥ fī iḏkār-il masā’ wa-ṣṣabāḥ

حدادی، عبدالله بن علوی، ۱۰۴۴ - ۱۱۳۲ قمری

haddādī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘alavī (1635 - 1720)

شامل: ۱. ورد مبارک دستور و علاج صباح و مساء است؛ ۲. حزب الفتح از همان مؤلف دعائی دیگر است؛ ۳. حزب الامام از ابی زکریا بن شرف النواوی.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۳

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا ورد مبارک؛ **انجام:**حسبی الله و نعم الوکیل

خط: نسخ معرب، کا: محمد، تا: صفر۱۲۰۶ق؛ ۵۹گ، ۹ سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۱-۵۷۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۹]

←مفتاح السعادة و منهاج السیادة ← کنوز السعادة و منهاج السیادة

● **مفتاح السلامه** / طب،اخلاق - فارسی

miftāḥ-us salāma

حسینی میبدی، علی بن محمد علی،- ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 1896)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۳۰۳ق

در چگونگی حفظ سلامتی نفس و بدن و دستورهایی که برای انسانی رعایت و به کار بستن آنها لازم می‌باشد، و مؤلف می‌گوید که این رساله را برای خود نگاشته و کلیات را از احادیث اهل بیت علیهم السلام گرفته است.

آغاز:الحمدلله ... و بعد چون ملاحظه نمودم که بیشتر از احکام شرایع رعایت زندگی با مردم است و بملاحظه تدافع و تعارف تدارک حق هر کس می‌شود

شرح و حواشی:

۱- ملحق مفتاح السلامه؛ حسینی میبدی، علی بن محمد علی (-۱۳۱۳)

۱- مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲/۱۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶ص (۱۲۱-۱۲۶)، اندازه: ۱۷×۳۲/۵سم [ف: ۱-۱۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۲/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۶۱]

۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۱/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۵ص (۴۸-۶۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۷]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۱/۲مشهد

همان نسخه بالا [ف: -۱۴۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۱/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۸۶]

۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۹/۷

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶گ (۱۰۱پ-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱-۳۵]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۹/۷مشهد

آغاز:برابر

همان نسخه بالا [ف: -۱۴۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۴/۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۶۶]

۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۷/۳

خط: نسخ، کا: محمد جواد بن علی حسینی میبدی، تا: ۱۵ ذیقعده۱۳۰۵ق، جا: کرمانشاه؛ ۲۱گ (۶۷پ-۸۷ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۴۸]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۳مشهد

همان نسخه بالا [ف: -۱۵۹]

۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق، جلد: تیماج، ۱۱ص (۱۶۵-۱۷۵)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱-۳۹]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳/۲مشهد

همان نسخه بالا [ف: -۱۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۲۸/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۵۳]

● **مفتاح سلیمانی** / نحو / فارسی

meftāh-e soleymānī

باقر بن حسن بن خلیفه سلطان، ق۱۲ قمری

bāqer ebn-e hasan ebn-e xalīfe soltān(- 18c)

اهدا به: سلطان سلیمان صفوی

تاریخ تألیف: ۱۱۰۰ق

مؤلف که شیعه است، علم نحو را به زبان فارسی به نظم آورده و اساس کار خود را الفیه ابن مالک وکافیه ابن حاجب قرار داده و آن چه لازم بوده اضافه نموده، شامل یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه».

آغاز:بهمه نحوخداراست سپاس انعام ×× که زبان داد ودل وقدرت تالیف کلام

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۱۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**بنده ازعهده این شکربرون چون آید ×× عمرجاوید درین شکروثنامی باید

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ در میان صحایف ۳۱و۳۲ این نسخه چیزی افتاده و به حال کنونی شامل ۱۳۳۰ بیت است کاتب حاشیه‌هایی را که مؤلف در مقدمه اشاره کرده به خط تحریری به جای خود نوشته و در پایان آنها «دام ظله العالی» نوشته و از اینجا برمی‌آید که در هنگام نسخه‌برداری نیز مؤلف زنده بوده است؛

کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۳۶۱ص، ۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۶-۱۷۳]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ رجب۱۱۱۷ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

● **مفتاح السماح فی الکیمیاء** / کیمیا / عربی

miftāḥ-us samāḥ fi-l kīmīyā’

؟جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله‌ای است در اسرار کیمیا،و در معنی واژه‌هایی که اهل کیمیا و صنعت به کار می‌برند. نویسنده ابتدا سه عنصر را آورده و نشان داده که زمین چگونه آب و آب چگونه هوا شد و دوباره هوا زمین گردید و بعد می‌گوید آب جیوه و آتش گوگرد و زمین رصاص و هوا طلا می‌باشد، او بعد به تألیف بین آب و دهن می‌پردازد و از مفتاح سخن می‌گوید و از تعفین و تطهیر و تلطیف و تشمیع می‌رود تا به حجر می‌رسد و درباره آن دوازده فصل ذکر می‌کند که سه تا فرع و نه تای آن اصل است، اصول نه گانه آن: ازدواج و تعفین و تمشیه و اصعاد و تردید و اختلاط و تسقیه و تحجیر و تشویه است و فروع سه‌گانه آن، حبل و ولادة و تربیه می‌باشد. پس از این قول به بیان اصطلاحات جسد و طلق و ملح و مرتک و معیت و کحل می‌پردازد و از ترکیبات بحث مفصل می‌آورد و ضمناً در بیان مطالب از اشعار شاعران نیز اقوالی ذکر می‌کند و رویهم کتابی است حاوی اصطلاحات و اعمال کیمیاوی. در آن از این کتاب‌ها و کیمیادانان یاد شده است:خالد بن یزید صاحب شذور الذهب (اشعاری از او و از خالد نقل و شرح شده)؛ ارس حکیم ابن امیل افسعفانی (اشعار منظومه او را آورده)؛ ابن تمیم العراقی (از قصیده نونیه او نقل می‌کند و نیز از قصیده بائیه او). به نوشته صاحب الذریعه نسخه‌ای از کتاب مفتاح السماح با نسخه‌ای از کتاب الریاض الاکبر جابر بن حیان در آستان قدس موجود است و برخی این رساله را به او نسبت داده‌اندولی در بسیاری از فهارس ناشناس آمده است.

آغاز:بسمله. اعلم ان الشئ صار ارضا و ان الارض صار ماء و صارت الماء هواء و صارت الهواء بعد ذلک ارضا و قد قالوا ان الماء الزیبق و النار الکبریت و الارض و الرصاص و الهواء و الذهب. و الذهب هو الدهن الصابغ للماء فلما الفت بین الماء و الدهن ...

انجام:لو وصفنا فضله او فعله ×× کلت الاقلام مما یکتب. اما قولهم ان العشرة فی الواحد والواحد فیه العشره فانهم روح و نفس و جسد و قد تم المقصود بعون الله الملک الودود.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۲

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۷۷/۱۰

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۲۴۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۸۷۰

کا: محمد حسن حسینی، تا: ۱۲۴۵ق [الفبائی: -۵۴۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۵۸/۴

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳-۱۲۶۴ق؛ جلد: چرم، ۸ص (۱۲۳-۱۳۰)، ۲۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۷/۱-۸۴]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۹۵/۱

آغاز:برابر

تذکر: نام رساله درفهرست قانون ناصری آمده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ عنوان مذکور (قانون ناصری) در بالای صفحه اول نسخه ذکر شده و احتمالاً نام رساله نباشد؛ ۸گ (۱ر-۸ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۳۳۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۶/۷

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۹ صفر۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۲۸پ-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۶۷]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۷۲/۱۳

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی سوادکوهی رامکوهی، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۱۵۳-۱۶۰)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۵۰۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۷۲

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۶-طباطبائی

آغاز و انجام:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد صادق بن محمد کاظم حسینی؛ در ص ۶۹۴ رمزی از ملا محمد علی حسین آبادی با حروف ابجد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۲گ (۹۸-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۸۰۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۱۱

آغاز و انجام:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۲۵۷-۲۶۸)، ۱۵سطر [سنا: ف: ۲-۲۳۴]

● **مفتاح الشفاء = مفتاح الشفاء فی العین** / طب / عربی

miftāḥ-uš šifā' = miftāḥ-uš šifā' fi-l 'ayn

ابن نفیس، علی بن ابی الحزم، ۶۰۷ – ۶۸۷ قمری

ebn-e nafīs, 'alī ebn-e ab-el-hazm (1211 - 1289)

در چشم پزشکی دارای یک «مقدمه» و چهار«جزء»: مقدمه دارای یک فصل در وظائف کحال؛ جزء ۱. تعریف چشم و طبقات و کلیات در باب بیماری‌ها و معالجات و بهداشت چشم (این جزء دارای چهار بخش (قسم) و هر بخش دارای اجزاء است)؛ جزء ۲. اقسام و خواص داروهای چشم و ادویه مفرده که به ترتیب حروف الفباء یاد شده (این جزء در دو بخش است)؛ جزء ۳. در جزئیات = شرح یکایک بیماری های چشم (دارای هفت بخش)؛ جزء ۴. داروهای چشم ادویه مرکب که به صورتهای مختلف برای درمان چشم تجویز می‌شوند (دارای چهار بخش). بخش‌های اجزاء کتاب هر یک دارای چندین فصل است و فهرست کامل اجزاء و اقسام و فصول آنها را مؤلف در آغاز کتاب به تفصیل آورده است. جز آنچه که بروکلمان (ذیل ۱۸/۱ / ۸۱۵ و ۵۹۰/۲) یاد کرده که از محمد بن زین العابدین علوی عاملی است.

آغاز:الحمدلله ملهم الحکم و موجد الاشیاء بعدالعدم ... اما بعد فقال الشیخ الامام العالم ابوالحسن علاء الدین ابوالحزم القرشی المتطبب قد کتبت هذا الکتاب فی علم الکحل و سمیته مفتاح الشفاء فی العین فان علم الطب من اشرف العلوم لان موضوعه بدن الانسان.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** الفصل الخامس فی القطورات و المغسلات هذه الادویه لها عرض و هی اکثر امتزاجا من الاکحال الیابسه. نسخة قطور ینتفع بها ... و یستعمل وقت الحاجه ... نسخة قطور نافع من الرمد الحار یؤخذ لعاب (کلمه اخیر راده صفحه بعد است).

ناقص است و تا اندکی از فصل پنجم از قسم ۳، از جزء کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۹۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۷۷۳]

۲. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۷۷

تذکر: در فهرست فقط نام «قرشی» آمده با توجه به موضوع و نام احتمالاً مراد از قرشی، ابن نفیس باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد حسین قزوینی مشهدی، تا: دوشنبه ۲ جمادی الاول۱۰۷۸ق [نشریه: ۶-۳۵۲]

● **مفتاح الشفاء** / طب / فارسی

meftāh-oš šefā'

عصاره شوشتری، فیض الله، ق۱۱ قمری

'osāre šoštarī, feyz-ol-lāh(- 17c)

وابسته به: طب الائمة = طب اهل البیت؛ ابن بسطام، حسین بن بسطام (-۴)

اهدا به: فتحعلی خانپسر واختشو خان حاکم شوشتر

ترجمه و شرحی است بر«طب الائمه» تألیف برادران عبدالله و حسین فرزندان بسطام بن شاپور زیات، مشتمل براخبار وارده ازائمه اطهار دربیان سود و زیان خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و نیزدعاهاو داروها برای جلوگیری ازبیماری‌ها در یک «مقدمه» و پنج «باب» و«خاتمه»: مقدمه: در تعریف طب و اقسام آن؛ باب ۱. حفظ صحت به قول کلی، دارای شش فصل؛ ۲. ازاله مرض به قول کلی، دارای مقدمه و پانزده فصل؛ ۳. ادویه و اغذیه مفرده و مرکبه، دارای دو مطلب؛ ۴. امراض مختص به اعضاء؛ ۵. امراض غیر مختصه به عضوی، دارای چهار فصل؛ خاتمه: در لواحق طب.

آغاز:شیرین کاران شربتخانه سخن آرائی که از بادام اشارات پسته عبارات نقل نقل عبارات شیرین و مضامین رنگین به لطیف تر اسلوبی ریخته اند

انجام:و ما یقال من ان حمل الکلام علی الاستیناف اولی فهو کما لایخفی یری عن انتلام و اذا بلغ المرام هذا المقام ...

[الذریعه ۳۳۴/۲۱رقم ۵۳۴۲، تذکره شوشتر ۵۸؛ فهرستواره منزوی ۳۵۴۰/۵ با عنوان «طب الائمه» و ۳۷۲۰/۵ با عنوان «مفتاح الشفاء»]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۵۴/۱

آغاز:شرمندگی معصیت را رحمتش درمرتبه یاقوت رمانی متفکران در ذاتش رابه غیر از دردسر سرمایه ای نیست؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی باعناوین «منه عفی عنه»، با علامت بلاغ؛ ۱۵۰گ (۱-۱۵۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۶۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وتوجیه تردد بوجه ثالث اقربست بمرام وانسب است بمقام (چند کلمه از سطور باقیمانده ساقط است).

خط: نسخ، کا: یونس بن منصور حسینی، تا: رجب۱۰۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۵۲۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۴۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ رمضان۱۰۹۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۵سم [ف: ۷-۴۰۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۷

آغاز:عزت واقبال چراغ دودمان حشمت واجلال؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۲۱۶گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱۴-۵۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۰/۱

آغاز: ... کمال ایمان و وفور اعتقاد و ایقان مقتضی آنست که همچنانکه علم دین مقتبس از مشکوة وحی است ... لهذا امر عالی

صادر شد که این ذره هواخاه و بنده بلا اشتباه ... فیض الله، متصدی این امر جلیل القدر بتفویض این خدمت والا رتبت ممتاز و سرافراز باشد؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به خط سید شبر بن محمد موسوی که می‌بایست همان سید شبر بن محمد بن ثنوان بن عبدالواحد موسوی حویزی نجفی باشد که از عالمان بزرگ و صاحب چند اثر بوده و به گفته مرحوم آقا بزرگ حدود سال ۱۱۹۰ق و به نوشته مرحوم سید محسن امین در سال ۱۱۷۸ق درگذشته است، مصحح؛ ۱۹۰گ (۱-۱۹۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۴۰-۶۵۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲۹

آغاز:معصیت را رحمتش در مرتبه ... سوای دردسر سرمایه نیست و متوغلان در مقامش را؛ **انجام:**و توجیه تردد بوجه ثالث اقربست بمرام و أنسب است بمقام و ما یقال من أن حمل الکلام ...

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد کلکاسرائی، تا: ۳ محرم۱۱۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۲۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۱۱۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۷۳۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ تاریخ کتابتی که به سال ۱۰۹۵ق در پایان نسخه آمده، تاریخ نسخه‌ای است که این نسخه از روی آن استنساخ گردیده؛ ۸۲گ (۱-۸۲)، ۲۷سطر، اندازه: ۸/۵×۱۸سم [ف: ۳۸-۶۵۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۸/۱-طباطبائی

آغاز:برابر**انجام:**یعنی بخورید امرود را که جلا می‌دهد دل را، و حلبی روایت کرده که قال ابو عبدالله ع لرجل شکی الیه وجعا یجده فی قلبه و عظا علیه، فقال کل الکمثری ...

تا کلمه «کمثری» رسیده و بقیه آن از مجموعه افتاده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۲گ (۱-۷۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۸۳]

۱۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۱-۱۶۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۷/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا اول قرن ۱۳؛ ۱۷۶گ (۱پ-۱۷۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۳۴۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۵۰۴

آغاز:شرمندگی معصیت را رحمتش در مرتبه یاقوت رمانی متفکران در ذاتش را به غیر از سر سرمایه ای نیست؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق یزدی به امر میرزا محمود بن میرزا احمد، تا: شنبه ۶ جمادی الثانی۱۲۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [ف: ۲۶-۵۶۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۲۱

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مجدول، مصحح، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۰-۲۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۳۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ (۱پ-۱۳۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۴-۱۲۷]

● مفتاح الشفا / طب / فارسی

meftāh-oš šefā

طبیب تهرانی، محمد کاظم بن محمد، ق۱۲ قمری

tabīb-e tehrānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad(-18c)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی

کتابی طبی است درتطبیق قوانین طبی مستفاد از احادیث باطب یونانی وتوجیه احادیثی که درظاهر با اصول طب منافات دارد؛ شامل «مقدمه» وسه «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه درشرافت علم طب ومجملی ازتوجیهات احادیث شریفه؛ مقاله ۱. بیان قواعد حفظ صحت، مشتمل بر هفت باب:-در تدبیر استنشاق هوا،-در تدبیر مأکول و مشروب، -درتدبیر حرکت و سکون، -در تدبیر حرکت و سکون نفسانی، -در آداب خواب و بیداری، -در تدبیر استفراغ و احتباس، -در سایر اموری که در حین صحت به عمل آورده می‌شود؛ مقاله ۲. بیان ادویه و اغذیه، مشتمل بر دو «باب»:-در ادویه و اغذیه مفرده، -در ادویه مرکبه؛ مقاله ۳. معالجات امراض، مرتب بر دو «باب»:-در معالجات امراض به ادویه، -در معالجات امراض به ادعیه منقول از اهل بیت طاهرین علیهم السلام؛ خاتمه: در استشفا به تربت حضرت امام حسین علیه السلام و آب نیسان.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق الانسان واعطاه العلوم والحکم والصلوة علی رسوله المصطفی الذی ابدع لاجله اللوح والقلم وآله الطاهرین الذین شراب محبتهم یشفی الالام والسقم ... اما بعد کمترین بندگان محمدکاظم بن غیاث الدین محمدبن محمد هاشم طبیب طهرانی برلوح عرض می‌نگارد

[فهرستواره منزوی ۳۷۲۰/۵ آن را با «مفتاح الشفا» میرزا محمد کاظم صائب خوانساری یکی دانسته که ظاهراًچنین نیست و عناوینی جز آن دارد]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فصل اول آداب مریض و عیادت کننده و علاج مریض. (ناقص)

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: اواسط قرن۱۲؛ واقف: خان بابا مشارر، ۱۳۴۵ش؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۵۴۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۱۳/۱-۹/۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**که برای هر علت والم که بیاشامند آنرا از بدن واستخوان وعروق بیرون برد والله اعلم بالصواب

خط: نسخ زیبا، کا: محمد جعفر بن میرزا ابوالحسن موسوی عریضی، تا: ۸ شوال۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۷۴]

● **مفتاح الشفاء** / طب / فارسی

meftāh-oš šefā’

خوانساری، محمد کاظم بن محمد، ق۱۳ قمری

xānsārī, mohammad kāzem ebn-e mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف: شنبه ماه رجب ۱۲۳۳ق

در بیماری‌هایی که بسیار شایع است و درمان آنها را می‌توان بدون حضور طبیب انجام داد، گرفته شده از کتاب‌های معتبر پزشکی و اساتید و معاصرین مؤلف و آبا و اجداد وی و آنچه را که خود تجربه کرده، در دو «مطلب» دارای فصول: ۱. تدبیر مسافرین و قوانین حفظ صحت ایشان؛۲. معالجه صنفی چند از امراض کثیر الوقوع. در الذریعه (۳۳۴/۲۱)می‌گوید: نسخه‌ای از همین کتاب در کتابخانه مجلس شورا هست که مؤلف آن در دیباچه محمد حسین بن محمد جعفر بهبهانی دانسته شده است. گویا کتاب دارای دو تحریر است از خوانساری و بهبهانی که هر دو از «زاد المسافرین» ملا محمد مهدی شریف طبیب متأثر می‌باشند.

آغاز:بسمله حمدله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد چنین گوید گم گشته دیار سرگردانی و مبتلابه رنج هیچ مدانی الواثق بالله ابن محمد صایب محمد کاظم خوانساری ... مفتاح الشفا مرتب شد بر دو مطلب

انجام:سام ابرص گویند نگاه داشتن زعفران درخانه باعث گریختن سام ابرص است که اورا چلپاسه گویند این است مختصری از ... سموم ورفع هوام والله اعلم

[الذریعة ۳۳۴/۲۱؛ فهرستوارهمنزوی ۳۷۲۰/۵ و ۳۷۱۵/۵]

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۳۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۷۵

انجام:چهار نخود روز نهم بدهند البته زخم می‌شود

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد حسن خوانساری، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۱۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۷]

۳. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۵۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۱۳۸]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۶۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [نشریه: ۷-۲۹۷]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۲/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و دفع نشود به ادویه ای که در حبس قی ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۲۴۵پ-۲۵۲پ) [ف: ۱-۲۳۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۵۹

خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۴۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۱۲۸]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**وضرر می‌رساند با ... وثبور جمع ثبره است ... وزخمهای کوچک وفرقی ... مابین ورم وثبره درکوچکی وبزرگی وچون انواع اورام و ... بسیار است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۳۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۱۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۴ ذیحجه۱۲۴۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۶۲]

۹. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۷۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ مجدول؛ از موقوفات سید ناصرالدین حجت؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۲۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن اسماعیل، تا: شنبه ۶ ذیحجه۱۲۵۸ق؛ تملک: مصطفی حسینی خوانساری به تاریخ ۱۳۵۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۷

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۶۸-۱۸/۱۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن محمد تقی خونساری، تا: ۲۳رجب۱۲۷۴ق؛ تملک: «محمود الحسینی» (مربع)؛ مهر: کاتب «اسدالله» (بیضوی)؛ ۱۰۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۷۵]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۶

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۶ جمادی الاول۱۲۷۹ق؛ از روی

نسخه کاظمک کروندی اصفهانی با یادداشت‌های پزشکی سیدالحکما یحیی بقائی لاریجانی ۱۳۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۲۲سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۳۱۰]

۱۳. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۰۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: دوشنبه ۱۵ذیقعده ۱۲۸۷ق؛ ۱۳۱گ، ۲۱سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رایانه]

۱۴. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۴۷**

آغاز:برابر؛ **انجام:**در هر مکانی که باشد مار و عقرب و جمیع جانوران زمین از آن مکان شریف عالی فرار نمایند

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد حسین خوانساری، تا: ۱۰ شعبان۱۲۹۰ق؛ ۱۷۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [مؤید: ۳-۳۶۰]

۱۵. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۶۰/۱**

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... غرض از تحریر این وجیزه آن است که بعضی از برادران ایمانی و محبان روحانی؛ **انجام:**سام ابرص گویند نگاه داشتن زعفران در خانه باعث گریختن سام ابرص است که او را چلپاسه گویند.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن آقا ملک افوسی کرجی فریدنی، تا: ۸ صفر۱۲۹۷ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲۷گ (۱پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۵-۱۴۲]

۱۶. **قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۸۳/۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۸گ (۷پ-۱۵۴ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۶۶]

۱۷. **اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۷**

انجام:ما زو مثل غیا و سائیده بپاشند و فرموده اند کسی که

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با نسخه ۲۵۴ مختصری تفاوت دارد؛ ۱۳۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۲]

۱۸. **اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۶۰**

خط: تحریری نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲-۳۵۳]

● **مفتاح الشفاء** / طب / فارسی

meftāh-oš šefā’

بهبهانی، محمد حسین بن محمد جعفر

behbahānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad ja‘far

این کتاب در طب و معالجات شامل دو مطلب: ۱. تدبیر مصونیت مسافرین از امراض ساریه، مشتمل بر دو فصل است؛۲. معالجات امراض کلی و دفع گزندگان و حشرات.کتاب با مفتاح الشفاء میرزا محمد کاظم خوانساری شباهت بسیار دارد و گویا دو تحریر است که هر دو از «زاد المسافرین» ملا محمد مهدی شریف طبیب متاثرند.

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین اما بعد چنین گوید گم گشته دیارسرگردانی و مبتلای برنج هیچ ندانی الواثق بالله ابن محمد جعفر محمد حسین بهبهانی که غرض از این وجیزه آن استکه.

انجام:ارضه اگر هدهد را در خانه نگاه دارند یا پراو را دود کنند ارضه از آنجا بگیریزد و ارضه حیوانی است که چوب میخورد سوس.

[فهرستواره منزوی ۳۷۲۰/۵]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۴۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یک سرلوح کوچک، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۷۶ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۹-۳۳]

۲. **مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۹۵**

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۷]

● **مفتاح الشفاء = طب الائمة (ترجمه)** / طب، حدیث / فارسی

meftāh-oš šefā’ = tebb-ol a’emma (t.)

وابسته به: طب الائمة = طب اهل البیت؛ ابن بسطام، حسین بن بسطام (- قرن ۴)

رساله پزشکی است که در آن بر حدیث و دعا بسیار تکیه شده است و شاید ترجمه تحریری از «طب النبی» و یا «طب الائمه» باشد. با سربندهای «باب» و هر باب در چند «فصل» و گاهی در چند «مطلب». نسخه پنج «باب» را دارد: باب ۱. در شش فصل: فصل ۲) تدبیر مأکول و مشروف، ۳) حرکت و سکون بدنی ۴) یقظه و نوم، ۵) حرکت و سکون نفسانی، ۶) استفراغ و احتباس؛ باب ۲. ازاله مرض، در مقدمه و پانزده فصل: مقدمه در ثواب بیماری‌ها، فصل ۱) استشفاء به قرآن، ۲) استشفا به صدقه و دعا، ۳) استشفاء به نماز، ۴)استشفاء به قبر مبارک حضرت علی، ۵) به تربت حسینی، ۶) به عوذه و رقیه، ۷) به آب زمزم، ۸) به حجامت، ۹) به فصد، ۱۰) به اسهال (مسهل)، ۱۱) به قی، ۱۲) به حقنه، ۱۳) به کی (داغ کردن)، ۱۴) سعوط و طلا، ۱۵) پرهیز؛ باب ۳. ادویه و اغذیه مفرده و مرکبه، در دو «مطلب»:۱) ادویه و اغذیه مفرده، به ترتیب الفبایی، هر حرف در یک فصل،۲) ادویه مرکبه؛ باب ۴. امراض مختص به عضوی، به ترتیب اندام‌ها از سر تا پای:امراض دماغ و صداع تا دردپا و مفاصل؛ باب ۵. امراض غیرمختصه، در چهار فصل: ۱) حمیات، در سه مطلب، ۲) اورام و ثبور، در سه مطلب، ۳) آنچه به زینت تعلق دارد، ۴) هوام سمیه (گزیدگی)؛ خاتمه در لواحق طب (ابطال سحر، چشم زخم،

جن‌زدگی ...). نسخه همراه است با «ترجمه رساله ذهبیه» که از ملافیض عصاره شوشتری دانسته شده است و گمان می‌رود که این نیز ترجمه همان شوشتری و به نام «مفتاح الشفا» باشد.

[الذریعه۱۳۹/۱۵-۱۴۰ که سه کتاب را به نام «طب الائمة» نشانی داده است، همانجا ۱۱۴/۴ «ترجمة طب الائمة» از همین شوشتری، همانجا ۳۳۴/۲۱ «مفتاح الشفا»؛ نسخه‌های منزوی ۵۰۲/۱ «ترجمه طب الائمه» از همین شوشتری؛ مشترک ۶۱۵/۱«طب الائمة» ناشناخته، با فهرستی جدا از نسخه ما؛ اعلام ۱۸۰۷/۲ فیض الله شوشتری؛ طبقات ۵۸۶/۱۲ فیض الله عصاره]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۵۲/۱

آغاز:که هلیله و رازیانه ... باب [فصل] دویم. در تدبیر مأکولو مشروب، چون تحلل بدن به سبب حرارت غریزیه و غریبه و سایر اسباب تحلل ضروری است پس اگر بدل ما یتحلل؛ **انجام:**و انسب است به مقام. و ما یقال من أن ... و اشرف الانام و علی عترته الطاهرین الکرام الماجدین العظام و سلم تسلیما ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۳۰گ (۱ر-۲۳۰ر) [ف: ۲-۱۷۱]

←مفتاح الشفاء فی العین > مفتاح الشفاء

● مفتاح الشفاء و العروة الوثقی = حاشیة الشفا / فلسفه / عربی

miftāḥ-uš šifā’ wa-l ‘urwat-ul wuṯqā = ḥāšīyat-uš šifā

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

‘alavī ‘āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 1645)

وابسته به: الشفاء؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

اهدا به: شاه عباس

مؤلف که داماد و شاگرد میرداماد است، بر الهیات شفای ابن سینا حاشیه‌ای مبسوط نگاشت و در ۱۰۳۶ق آنرا تمام کرد. در دیباچه مفصل کتاب نام آنرا «مفتاح الشفا و العروة الوثقی» نوشته است. در حاشیه قبسات و کحل الابصار (حاشیه بر شرح اشارات)، از شرح خود بر الهیات «شفا» و گاه از «عروة الوثقی در شرح بر الهیات شفا» یاد می‌کند و چنین به نظر می‌رسد که مقصود وی همین کتاب است نه کتابی جداگانه، اما در ترجمه وی «مفتاح الشفا» کتابی و «عروة الوثقی» تألیفی دیگر و جداگانه به شمار آمده و موضوع کتاب «عروة الوثقی» نیز یاد نشده است. در الذریعه نیز ذیل «حاشیه شفاء» از «مفتاح الشفا» یاد و به حرف میم احالت شده و در حرف عین در «عروة الوثقی» بدون اشاره به موضوع آن و هم چون کتابی جداگانه معرفی گردیده است. مؤلف در دیباچه این حاشیه (که خود آنرا شرح شفا خوانده) از استاد خود میرداماد بدون تصریح یاد کرده و او را ستوده و به او بالیده است. وی تصریح می‌کند که در شرح معضلات الهیات شفا از استفاده‌هایی که از محضر استاد خود برده و نیز از دقت در دیگر مقالات و مباحث شفا و مطالعه کتاب «الحکمة المشرقیة» یاری گرفته است. وی در دیباچه ملتزم شده سخنان دانشمندان و فلاسفه اهل تحقیق مانند شیخ اشراق و دوانی و غیاث الدین منصور را در این کتاب یاد کند.

وی به نوشته خود در دیباچه، فوائدی را که به هنگام «مدارسة» به دست آورده در اینجا با عنوان «افید» می‌آورد و به نظر مقصود وی از «مدارسة» هنگام استفاده از درس میرداماد بوده و لذا در حاشیه قبسات نیز فقراتی را با عنوان «افید» آورده است. درباره روش خود در شرح کلام شیخ می‌گوید:«همه سخنان شیخ را به‌طور خلاصه و با تفسیری روشن بدون اطاله کلام آورده و عناوین را حذف کرده‌ام و کوشیده‌ام تا نکته‌ای از فوائد و لطائف او ناگفته نماند».

سید احمد این حاشیه را پس از پایان دوران جوانی و به گفته خود او «در اوان خضاب» نوشته و تاریخ تمام شدن آن «مفتاح کل الهیات» است و این جمله بدون حساب تضعیف یاء و الف الاه با ۱۰۲۶ و با به حساب آوردن تضعیف، با ۱۰۳۶ مطابقت دارد. نسخه‌ای از این کتاب که به خط مصنف و گویا نسخه اصل است تاریخ کتابت آن ۱۰۳۶ و تاریخ پایان «کحل الابصار» نیز ۱۰۳۶ است. نکته‌ای دیگر که در اینجا جلب نظر می‌کند آن است که مصنف در «کحل الابصار» کراراً از «عروة الوثقی فی شرح الشفاء» خود یاد کرده و در کتاب حاضر نیز از «کحل الابصار» مکرر نام برده است. بنابراین یا وی هر دو کتاب را با هم در دست داشته و در یک زمان تألیف می‌کرده و گاه بدین و گاه بدان می‌پرداخته و یا «عروة الوثقی» خود کتابی دیگر است از مصنف در شرح شفا به جز این کتاب «مفتاح الشفا و العروة الوثقی». هر چند نوشته مؤلفان تراجم و صاحب الذریعه وجه دوم را تأیید می‌کند زیرا همان گونه که قبلاً اشارت رفت «مفتاح الشفا» و «عروة الوثقی» را (بدون ذکر موضوع در اخیر) دو تألیف جداگانه به شمار آورده‌اند اما به نظر وجه نخستین پسندیده‌تر است زیرا علاوه بر آن‌که در آغاز معرفی این کتاب گفته شد مؤلف در حاشیه قبسات که مسلماً پس از این هر دو کتاب نوشته تنها از «عروة الوثقی فی شرح الشفا» یاد کرده و اگر جز آن نیز شرحی بر «شفا» داشت مسلماً از آن یاد می‌کرد. سید احمد از شاه عباس بهادرخان نام برده و او را دعا گفته است. در مباحث کتاب از غیاث الدین بیشتر با تعریض و عناوین موهن یاد می‌کند تا آنجا که مطالعه‌کننده گمان می‌برد که این کتاب را برای جنگ و ستیز و خرده‌گیری از وی تألیف کرده است. (عبدالحسین حائری، با تلخیص)

آغاز:بسمله. و به نستعین الحمد لمن رفع سرادقات اللاهوت عن سمات القوة و النقصان و زین سموات الملکوت بکواکب المعرفة و العرفان ... اما بعد فان افقر عبادالله ... احمد بن زین العابدینالعلوی یملی علی اذهان ارباب العرفان ...

انجام:فان اضعت العلم و اضعته فالله بینی و بینک و کفی بالله

وکیلا و الحمد الله القهار القیوم وحده ابدا و صلی الله علی محمد و آله، تمت.
چاپ: طهران، سنگی، ۱۳۰۵ق، رحلی (صص۲۶۶-۵۵۴) (در هامش)
[الذریعه ۷۰/۶ و ۱۴۱/۶؛ اعیان الشیعة ۸ ص ۱۰۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۹

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۳۶ق؛ دارای خط‌خوردگی‌های فراوان و تاریخ آن ۱۰۳۶ است، محشی از مصنف با نشان «منه» و با نشان «منه دام ظله العالی»، امتیاز دیگر این نسخه آن است که بر پشت نخستین برگ آن یک رباعی است به خط مصنف مشتمل بر ماده تاریخ شروع بتألیف کتاب، رباعی مذکور این است: «مفتاح شفاست نام نامیم ×× زین نام همیشه رو سفیدم / تاریخ مرا اگر بخوانی ×× مفتاح شفای بوعلی یم»، مصنف بر بالای رباعی نوشته: «تاریخ افتتاحه فی هذه المنظومة الفارسیة»، در زیر مصراع اخیر تاریخ ۱۰۰۸ ضبط و کمی پایین‌تر از آن به همین خط نوشته شده: «تاریخ مفتاح شفای بوعلی آمده»، جمله «مفتاح شفای بوعلی» با حساب ابجد مطابق ۱۰۳۸ است و این نتواند بود زیرا تاریخ کتابت این نسخه خود ۱۰۳۶ است، بنابراین شاید اشتباهی رخ داده و تاریخ شروع همان ۱۰۰۸ باشد، در پایان نسخه، مؤلف نوشته‌ای دارد که در نسخه شماره ۱۷۸۸ نبود پایان نسخه: «فالله بینی و بینک و کفی بالله وکیلا و الحمدلله القهار القیوم وحده ابدا و صلی الله علی محمد و اله تمت هذه الرشحات القدسیه و هو شرحنا علی الهیات کتاب الشفا الموسوم بمفتاح الشفا بید شارحها احمد بن زین العابدین العلوی. حامدا مصلیا مستغفرا ... فی سنة ۱۰۳۶ من الهجرة النبویة»، با یادداشتی از محمد رحیم سبط مصنف و متن آن چنین است: «هذا من مصنفات جدی المرحوم و دخل فی نوبتی سنة ۱۱۶۴ العبد الحقیر محمد رحیم بن سید مرتضی الحسینی»، یکی از فضلاء و به چلیپا نوشته شده و مشتمل بر اظهار نظر درباره کتاب است: «شرح الهی شفاء شیخ ابوعلی سینا غفرالله له و رفع الله قدره نسخه اصل است خط شارح میر سید احمد است. پر مشهور نیست. چه وقتی تمام شد که طالبین علوم حکمة و اصول دین کم شده و الا بعد از شروح دیگر نوشته فائده‌اش بیشتر است. با تقدسی که داشت خوب نوشت و السلام علی من اتبع الهدی»؛ مهر: محمد باقر بن احمد به تاریخ ۱۲۰۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۹۲ص، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۱۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۰۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۵۹گ، ۲۹ سطر (۱۹×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱۶-۲۳۹]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ تملک: محمد ابراهیم پسر زین العابدین نصیری طوسی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۴۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۷۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۳۴۲گ، ۳۳سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۸-۴۶۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۸۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۱۸۰]

● مفتاح الصابرین / اخلاق / فارسی

meftāh-os sāberīn

شیخ آقا شیرازی، محمد جعفر بن زین العابدین، قرن ۱۴ قمری

šayx āqā šīrāzī, mohammad ja‘far ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۱ ذیقعده ۱۳۳۶ق
در فضیلت صبر و بردباری چنانچه در آیات و احادیث اهل بیت علیهم السلام وارد شده، دارای یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت علم؛ باب ۱. آیات متعلق به صبر؛ ۲. احادیث متعلق به صبر؛ ۳. احادیث متعلق به بلا؛ ۴. در مذمت دنیا؛ خاتمه: در شکر نعمت است.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون از صفات خداوند عالم جل جلاله صفت حلم و صبر است.
انجام:و خواهشمند از مؤمنین و مؤمنات این حقیر است که در دعا او را فراموش نکنند و از عیوبات این رساله چشم پوشند.
[فهرستواره منزوی ۶۲۱/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۶۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۲۵۲]

● مفتاح الصرف / صرف / عربی - فارسی

meftāh-os sarf

اعظم السلطنه، عباس بن محمود

a‘zam-os-sāltane, ‘abbās ebn-e mahmūd

وابسته به: الخلاصة فی النحو؛ ابن مالک، محمد بن عبدالله (۶۰۰-۶۷۲ق)

اشعار باب تصریف «الفیه» ابن مالک را ترجمه به فارسی کرده اما نثرشیوا وروانی ندارد. درالذریعة ونسخه‌های خطی فارسی منزوی نیامده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۳۵/۲

آغاز:اما شبه حرف اسم غیرمتمکن است مثل سعداء وماسواهما یعنی وچیزی که بوده باشد غیر ازحرف وشبه حرف به تصریف سزاواراست یعنی حرف واسم غیر متمکن صرف نمی شود اما اسم وفعل صرف می‌شوند؛ **انجام:**وباز صلوات وسلام باد براولاد آن کسی که این صفت دارد درروز قیامت صورت ودستهای آن ها نورانی است وعزیز هستند کننده اند

کاتب =مؤلف، تا: صفر۱۳۲۳ق؛ مهر: «اعظم السلطنة» (بیضوی)، «وثوق العلما» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵–۲۰۷۸]

● مفتاح الصلاة / فقه / فارسی

meftāh-os salāt

برهانپوری، فتح محمد بن عیسی، - ۱۰۸۰ قمری

borhānpūrī, fath mohammad ebn-e ʻīsā(- 1670)

تاریخ تألیف:ذیحجه ۱۰۶۱ق

رساله‌ای فتوایی در مقدمات، مقارنات و احکام نماز است که با عباراتی روان تألیف گردیده و مؤلف آن را به جهت خواهرزاده‌اش شیخ احمد بن سلیمان تألیف نموده است.

آغاز:بسمله. حمدله. بدانکه نیکبخت کند ترا خدای تعالی که دانستن بر مکلف فرضست ...

انجام:و بسیار از مسائل درین رساله بجهت اختصار ترک نمود ... آمین یا رب العالمین.

چاپ: هند، دهلی، مجتبایی، ۱۳۲۰ قمری، به اهتمام: به ایمای جناب مولوی حافظ محمد عبدالاحد صاحب

[میراث مشترک ایران و هند: ۱–۱۴۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۳×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۳–۶۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۳۹ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۱۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳–۶۸۸]

● مفتاح الصلاة / فقه / فارسی

meftāh-os salāt

قادری، محبوب علیشاه صاحب، ق۱۱ قمری

qāderī,mahbūb ʻalī-šāh sāheb (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۱ق

در طهارت و صلات و غیره. گویی همان اثر پیشین است که به قادری نسبت داده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۷۳

آغاز:بسمله، حمدله، بدان اسعدک الله تعالی که دانستن فرض بر مکلف فرض است؛ **انجام:**و بسیار از مثایل در این رساله بجهت اختصار ترک نموده شد اما اینقدر بجهت عمل کافی است و الله الموفق و المعین الوافی. تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان۱۱۴۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۴۵–۵۷]

● مفتاح الصلاة / فقه / عربی

miftāḥ-uṣṣalāt

رساله‌ای است دراحکام نماز ازواجبات ومستحبات ومکروهات ومفسدات آن مطابق با فقه اهل سنت شامل هفت «باب»:۱. فرائض نماز شامل چهارده فریضه؛ ۲. واجبات نماز شامل بیست واجب؛۳. درسنن شامل بیست و چهار سنت؛۴. مستحبات؛ ۵. مکروهات؛ ۶. معالجات؛ ۷. مفسدات شامل پنج مفسده؛ خاتمه دراحوال نماز در اوائل اسلام. غیر از «مفتاح الصلاة» برهانپوری است که درفهرست الفبایی گنج بخش (ص ۵۷۴) معرفی شده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۹۰/۲

آغاز:بسمله احمدک اللهم علی ما هدیتنی الی تحصیل العلوم وفهمتنی الفقه وهو الزم العلوم ... اعلم یا اخی انی ذکرت بلسانی وکتبت بیدی فی اول هذه الرسالة اشیاء ثلاثة ... اما بعد فلما رأیت ان المؤمنین والمؤمنات؛ **انجام:**او یخاف ضیاع ماله والشیخ الکبیر الذی لا یستطیع المشی ماخوذ من الاحکام شرح الدرر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۱۴۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، عطف تیماج، ۳۹گ (۴پ–۴۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۲–۵۱۹]

● مفتاح الصلاة / فقه / عربی

miftāḥ-uṣṣalāt

تاریخ تألیف: سلخ جمادی الثانی ۱۰۰۱ق

کتابی است در بیان احکام نماز به فتوای عامه که فرض و واجب و مستحب را از هم جدا کرده است.

[کشف الظنون: ج۲ص۱۷۶۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۲۵/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی رسوله محمد سید الاولین و الآخرین؛ **انجام:**و من عمل بعملهم غائباً و حاضراً و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [مؤید: ۳-۲۷۰]

● **مفتاح الصلاح فی الفوز بالنجاح** / دعا / فارسی

meftāh-os salāh fe-l fawz be-n-najāh

قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، - ۱۱۰۷ قمری

qomī mašhadī, mohammad ebn-e mohammad rezā(- 1696)

تاریخ تألیف:دوشنبه ۸ شوال ۱۰۷۲؛ محل تالیف: مشهد رضوی کتاب مشتمل است بر یک «مقدمه» و هشت «باب» و «خاتمه»:مقدمه در بیان تعریف و ترغیب و تخویف نماز و دعاء و بیان شرایط دعاء و سبب تأخیر حاجت‌ها؛ باب ۱. در پنج فصل: ۱) آداب رفتن بیت الخلا ... ۵) واجبات غسل؛ باب ۲. در هشت فصل: ۱) بیان مسائل و ادعیه وصیت ... ۸) در پاره‌ای مسائل که تعلق به میت دارد، خاتمه سنت است تعزیه دادن پیش از دفن؛ باب ۳. در دوازده فصل: ۱) بیان ثواب مؤذن و اذان ... ۱۲) در مسائلی که تعلق به نماز صبح دارد، خاتمه در بیان تعقیب؛ باب ۴. در نماز شب در چهار فصل؛ باب ۵. در چهارده فصل: ۱) بیان نماز جمعه ... ۱۴) نماز استخاره و نماز شکر؛ باب ۶. بیان فضیلت روزه ماه رجب و عمل ایام مشرفه و لیالی متبرکه و ادعیه که تعلق به آن دارد؛ باب ۷. بیان ماه شعبان؛ باب ۸. بیان اعمال ماه رمضان و فضیلت آن؛ خاتمه در بیان اموری که دانستن آن همه کس را ضروری است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۸/۱

آغاز: و الاوصیاء المرضیین و الاتقیاء الطاهرین و النجباء الانجبین قائمهم خاتم الوصیین؛ **انجام:**و مسلط می‌کند خدای تعالی بر او ماری که بدندان گیرد ابهام او را در قبر تا روز قیامت خواه او امرزیده شود و خواه نشود در روز قیامت صدق ابن رسول رب العالمین و نحن علی ذلک من الشاهدین.

خط: نسخ، کا: درگاهقلی شریف، تا: ۱۰۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴و۱۲سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۷]

● **مفتاح الصلاح فی تحقیق صلاة الجمعة** / فقه / فارسی

meftāh-os salāh fī tahqīq-e salāt-el jom‘e

بافقی، محمد حکیم بن عبدالله، ق۱۱ قمری

bāfqī, mohammad hakīm ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 17c)

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۵۹

آغاز:بسمله. جمعه مفتاح صلاح قویم ×× لمعه مصباح صباح نعیم؛ حمد بی ابتدا خدای یکتائی را سزاست که ممالک قلوب جماعت اهل کمال عقل و ایمانرا بنور صلاح و اصلاح حال اهل ادب و حیا آراست؛ **انجام:**و توجهات فرمایند بسوی این گفتار و کردار که شاید بصلاح آید پاره از افساد احوال این امیدوار هیچ نقصان نیارد این بیمار بشفاخانه کمال کبار: دل بیمار اگر دوا یابد ×× نشود بحر لطف کم بسیارتا باشد که چند روزی که مهمان خوان احسان ایشان است ... در آستان شاه خراسان علیه الصلوة و السلام تواند گرفت قرار ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۷۰ص (۴۷+۲۳)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳-۱۳۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۰۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←مفتاح الصلوة ﹥ مفتاح الصلاة

● **مفتاح الصنایع** / عروض و قافیه / فارسی

meftāh-os sanāye‘

وحیدی تبریزی، ق۹ قمری

vahīdī tabrīzī(- 15c)

کتابی است در صنایع شعری که از کتاب حدائق السحر [فی] دقائق الشعر و دیگر کتاب‌ها انتخاب شده است، در بیست و سه«فصل»: ۱. فصاحت و بلاغت؛ ۲. ترصیع؛ ۳. تجنیسات؛ ۴. اسجاع؛ ۵. مقلوبات؛ ۶. انواع رد العجز علی الصدر؛ ۷. تضمین؛۸. حسنات؛ ۹. مدح؛ ۱۰. تشبیهات؛ ۱۱. حشویات؛ ۱۲. ارسال؛ ۱۳. مصحف؛ ۱۴.جمع و تفریق و تقسیم؛ ۱۵. تفسیر؛ ۱۶. لف و نشر؛ ۱۷. صنایعی که در اول آن همزه است؛ ۱۸. صنایعی که در اول آن با است؛ ۱۹. دو صنعتی که در اول آن خا است؛ ۲۰. دو صنعتی که در اول آن را است؛ ... ۲۳. صنایعی که در اول آن حروف مختلفه است.

آغاز:سپاس بیحد و ثنای بیعد مر صانعی را جل جلاله و عم نواله که فصحاء و بلغای عالم صد هزاران صنایع و بدایع از کلام شریف و قرآن مجید او استنباط و استخراج نموده اند ... چون از باب عروض و قافیه فارغ شدیم شروع نمودیم درباب مفتاح الصنایع و بدایع الشعر که آن در بیان تعریف و تمثیل صنعتهاییست که فصحا و بلغا کلام خود را بدان آراسته و پیراسته گردانیده اند ...

انجام:اما شرایط آنست که چیزی را به چیزی مشروط گردانند چنانچه گویند تا چنانست، چنین باد و اکثر در آخر قصیده واقع می‌شود. چنانچه بیت: تا عیان است ماه را تابش ×× تا نهان است چرخ را اسرار / روز و شب جز سخا مبادت شغل ×× سال و مه جز وفا مبادت کار

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۳/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یوسف بن نظام الدین، تا: ربیع الثانی ۹۶۷ق؛ محشی، یادداشت محمدابراهیم بن احمد محلاتی متخلص به خلوتی به سال ۱۲۸۳ق؛ ۲۲گ (۱۳۸-۱۵۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴۰-۱۴۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۸۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۱۵سطر [ف: ۵-۳۹۵]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۱۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۴۲پ-۶۴پ)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: -۱۳۲]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۳۴۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۷۲۰
خط: نستعلیق، کا: مهدی محلاتی، تا: ۱۲۸۶ق [الفبائی: -۵۴۱]

● مفتاح الصنعة / کیمیا / عربی

miftāḥ-uṣṣan‘a

مقدسی، نورالدین علی

moqaddasī,nūr-od-dīn ‘alī

در چهار «رکن».

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۲۷/۱۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۱۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۲۸
آغاز:بسمله. حمدله. قال الشیخ العلامة نورالدین علی المقدس هذه مفتاح الصنعة لمکمل رسالة مشهورة عند علماء هذا الفن؛ **انجام:**فانه یکون قمرا احسن احسن من المعدنی، و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۲۸ر-پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۲۲]

● مفتاح الصنعة = الوف السماء / کیمیا / عربی

miftāḥ-uṣṣan‘a = alūf-us samā’

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۹/۱۹
آغاز:مفتاح الصنعة الذی سموه الحکماء الوف السماء. بسمله، یؤخذ الشب و یصب عاقلة الی نصفها مفتوحة الیتم و یوقد تحتها نار حطب؛ **انجام:**غواصاً فعالا فی النحاس و سایر الاجساد الناقصة، انتهی
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: میشن، ۴ص (۲۵۳-۲۵۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۳۶]

● مفتاح الطب / طب / عربی

miftāḥ-uṭṭibb

ابن هندو، علی بن حسین، - ۴۲۰ ؟ قمری

ebn-e hendū, ‘alī ebn-e hoseyn(- 1030)

رساله‌ای است در کلیات و اصول طب (به‌منزله اصول فقه نسبت به فقه) و دارای ده«باب»: ۱. در تشویق به تعلیم طب؛ ۲. اثبات صناعت طب؛ ۳. تعریف طب؛ ۴. مرتبت و فضیلت طب؛ ۵. شعب و تقسیمات طب؛ ۶. فرق و انشعبات فنی آن علم طب؛ ۷. طرق استنباط و مدارک طب؛ ۸ شماره علومیکه مبادی علم طب اند؛ ۹. دستور ترتیبی که رعایت آن بر طالب علم طب لازم است و بیان پایه‌ها و درجات این علم و تعیین کتاب‌هایی که محصلین در هر یک از این درجات (پایه‌ها) باید (درس) بخوانند؛ ۱۰. تعریف برخی از مسائل مهمه طب، این باب بسیار مفصل و دارای دوازده فصل است که فهرست آندر مقدمه باب دهم چنین آمده:۱) بیان الفاظ و (اصطلاحات) منطقیه که در قیاسات (براهین) طب به کار برده می‌شود، ۲) اصطلاحات فلسفیه، ۳) اصطلاحات مخصوص علم طب، ۴) کلیات تشریح اعضاء، ۵) امراض، ۶) موقعیت مهم نبض در علم طب و مطالب مربوطه به آن، ۷) آثار بارزه از بدن، ۸) قوانین (و دستورهای) غذا و دوا، ۹) داروهای مفرد و مرکب، ۱۰) نام‌های غذاها (انواع غذاها)، ۱۱) نام‌های نامأنوس و نادر امراض و مقیاس‌ها، ۱۲) بیان موارد استثنایی قوانین فوق. این کتاب را به راستی باید مدخل طب نامید و از گفته مؤلف نیز استفاده می‌شود که نام آن را به همین مناسبت «مفتاح الطب» گذارده است. از مندرجات کتاب نیز استفاده می‌شود که مؤلف از شاگردان ابن خمار، طبیب مشهور قرن ۵ و حکیم‌باشی محمود غزنوی بوده است.ابن خمار چنان اشتهار به استادی در فن طب یافته بود که شیخ الرئیس آرزوی دیدن او را می‌کرده و نقل می‌شود که درباره وی گفته است:«فاما ابوالخیر فلیس من عداد هؤلاء لعل الله یرزقنا لقائه». ابن خمار، طب را کاملاً با فلسفه و قواعد و اصطلاحات فلسفی آمیخته بوده است، مؤلف این رساله با آن‌که از این نظریه استاد خویش انتقاد می‌کند ولی همه جا تحت تأثیر افکار او است اما پیداست مبتکر و روشن فکر نیز بوده است و با عقیده الهامی بودن علم طب سخت جنگیده است. (عبدالحسین حائری)
آغاز:بسمله. قال الاستاد ابوالفرج علی بن الحسن بن هند و انصفح اخواننا من المتعلمین مقالتی الموسومة بالمشوقة فی المدخل الی علم الفلسفة ... و سمیتها «مفتاح الطب» ...
انجام:و عنان القول فی شعباتها ینسبط، ختم الله لناولکم بالسعادة و رزقنا و ایاکم علما نافعاً و عملا صالحاً انه الجواد الکریم. و

الحمدلله ...

چاپ: تهران، به کوشش مهدی محقق و دانش پژوه، ۱۳۶۸ش
[معجم المؤلفین ۸۲/۷؛ مجله معهد المخطوطات ۲:۵ ص ۲۷۱؛ فهرستواره منزوی ۳۷۲۰/۵]

شرح و حواشی:
۱- مفتاح الطب (منتخب)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۸۵
خط: نسخ، کا: کریم بن سلیمان متطبب کرمانی، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الاول۷۱۱ق، جا: دامغان؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹/۳×۲۶سم [ف: ۱-۵۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۸۵/۲
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالعلی کاتب، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، مصحح، محشی، دارای سرلوح مذهب مرصع؛ در آغاز رساله اشعاری فارسی از زین الدین سنجری؛ تملک: محمد تقی بن عزیز الله حکیم، عزیزالله بن صدرالدین محمد حسینی حکیم جنابذی به سال ۱۰۰۶ق در شیراز، جعفر سلطان قرائی؛ ۵۰گ (۲۵پ-۷۴ر)، ۲۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۲۰-۲۵۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲۳/۱
آغاز:فطابقاطمی صناعه الموسیقی عبث بالنفوس و الابدان فان شاء استعمل آلته علی وجه یضحک و ان شاء استعملها علی وجه یبکی و ان شاء هیج الفرح ... و قد بلغنی ان واحدا من حذاق الموسیقین؛ **انجام:**(از فصل ۱۲ باب ۱۰): لکن اذازدت مقدار الماء علی الخل لان قوة القلیل من الخل یکا فی قوة الکثیر من الماء قد المذاق و الثالث الاعتدال الذی (کلمه آخر نشان صفحه بعد است که در نسخه سفید است)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی چیتی، ۱۳۶ص (۱-۱۳۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۴۷۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۵۹
خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رمضان۱۰۰۷ق، جا: اصفهان [سنا: ف: ۱-۱۹۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۳۳
بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۲-۳۹۵]

۶. تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه:۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
قد فرغ من تسوید هذه النسخة الشریفة فی غرة شهر ذی الحجة الحرام من شهور سنة سبع و ستین بعد الالف ۱۶۸.
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: غره ذیحجه۱۰۶۸؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۷گ (۱پ-۳۷ر) [نشریه: ۴-۳۳۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۶۳]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۴۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵گ (۲۷۷پ-۲۹۱پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷-۴۳۲]

۹. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه:۲۲/۳
بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۶۸۷]

۱۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۰۶/۱
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۱۳۰۱]

● مفتاح الطب (منتخب) / طب / عربی
miftāḥ-uṭṭibb (mn.)

وابسته به: مفتاح الطب؛ ابن هندو، علی بن حسین (-۴۲۰ق)
«مفتاح الطب» ابوالفرج علی بن الحسین بن هندو که در ده باب می‌باشد، در این کتاب اختصار شده و در آن نشانه‌های چیزهایی که برای پزشک دانستن آنها لازم است بیان می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۶۷/۱۰
آغاز:قال البدن ینقسم الی الأعضاء المتشابهة الأجزاء و الی الأعضاء الالیة و العضو المتشابه الأجزاء ما اشترک کله و جزؤه فی الاسم؛ **انجام:**الیعوقات هی الالبان المستخرجة عن الأدویة کلبن التین.
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن بن محمود هروی ملقب به کمال عطابادی، تا: ۹۳۶ق، جا: خوارزم؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۵۰پ-۱۵۹ر)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۹-۲۷۰]

● مفتاح الظفر فی صلاة السفر / فقه / عربی
miftāḥ-uẓẓafar fī ṣalāt-is safar

موسوی زنجانی، محمد بن ابی القاسم، ۱۲۵۷؟ - ۱۳۲۹ قمری
mūsavī zanjānī, mohammad ebn-e abe-l-qāsem (1841 - 1911)

رساله‌ای فقهی استدلالی است که حکم نماز مسافر را با توجه به ادله وروایات واقوال علما مورد بررسی قرار داده است درسه «مقصد» و «خاتمه».
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین فی الاخرة والاولی الذی انعم علینا بالهدایة الی الطریقة المثلی واکرمنا بالاقتباس من ضوء الحق المبین
[الذریعة ۳۳۶/۲۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۰۳/۲-۳۴/۷۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**وخذ بقلبی الی مراشدی اللهم الیک التجأت اللهم الیک التجأت اللهم الیک التجأت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۷۵]

● **مفتاح العارفین** / عرفان و تصوف، تراجم / فارسی

meftāh-ol ʻārefīn

عبدالفتاح بن محمد نعمان،قمری

ʻabd-ol-fattāh ebn-e mohammad noʻmān

در بیان احوال و ذکر اسم و کنیه و تاریخ ولادت و در گذشت و محل ولادت و دفن مشهورین از انبیاء و بعد از آن در ذکر مشایخ صوفیه، مانند «تذکرة الاولیاء» عطار و «نفحات الانس» جامی.

آغاز:الحمد لله ب العالمین ... اما بعد میگوید اضعف عباد الله المنان عبد الفتاح بن محمد نعمان عفی عنهما که این خاکسار بی بضاعت را از خوردی این معنی در خاطر بود که سنین وفات عزیزان سلسله علیه حضرات

انجام:حضرت پیر دستگیر کتابت را خوانده فرموند که به سیف الدین کتابت بدهید که ببینند، به تاریخ شب پنج‌شنبه بیست و یکم جمادی الاولی در بلده سهرندور در سنه هزار و نود و شش رحلت کردند در عمر چهل و هفت سالگی و نزدیک به خانقاه خود مدفون گشتند.

[الذریعه ۳۳۶/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۲۲۸۵/۳؛ مشترک پاکستان ۱۱۰۸/۱۱]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۱۰۵-۱۱۰۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۵ ذیحجه۱۳۰۱ق؛ اهدایی: آقای حاج محمد کلاهی؛ جلد: گالینگور، ۲۶۷ص (۱۴۰+۱۲۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۲-۳۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۲عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه پنجاب بشماره ۴۶۶۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۳۰۲ق؛ ۲۹۴گ، ۱۷سطر [عکسی ف: ۱-۲۸۵]

۳. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۴۵عکسی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶۱گ [جنگ: ۱-۴۶۸]

● **مفتاح العاشقین** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol ʻāšeqīn

محب الله، از فواید نصیرالدین در ده مجلس.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۴۳/۵

آغاز:بسمله. حمدله ... بدانکه اسعد الله تعالی فی الدارین این جواهر اسرار پروردگار ... از انفاس ... نصیرالحق و الدین؛

انجام:به دیگران رساند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۰گ (۱۵ر-۲۴ر)، ۱۹سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۷-۴۷۲]

● **مفتاح العدالة** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol ʻedāla

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین،- ۱۰۹۸ قمری

qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn(-1687)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

رد بر صوفیه که دم از عشق و مستی و دیوانگی می‌زنند و عقل را نکوهش می کنند.در پنج «فصل» و «خاتمه»: فصل ۱. بیان فضیلت عقل؛ ۲. بیان معنی عقل و لوازم عقل و طریق معالجه عقل؛۳. انواع عدالت؛ ۴. بیان حدیثی چند در مذمت ظلم و ترک عدالت؛ ۵. بیان احادیثی چند در مذمت خمر؛ خاتمه:در طریق مباحثه و مجادله با نفس اماره.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد چون این پیرو ائمه طاهره وداعی دولت قاهره محمدطاهر دید که بسیاری از جاهلان و کم عقلان شعرا و تابعان حلاج و بایزید ... در مذمت عقل و عاقلی و زهد و زاهدی و مدح جنون ...

انجام:من مجرم و تو کریم یا رب از لطف ×× جرمم منگر بر کرم خویش نگر

[فهرستواره منزوی ۲۴۰/۶]

۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷گ (۱۲پ-۱۸پ)، ۲۱سطر [ف: -۲۶۰]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۲۳/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** بدانکه از همه ظالم روزگار ظالم بنی امیه بودند ... آورده کمال اهانت رسانیدند.

از آغاز تا مقداری از فصل چهارم؛ خط: نستعلیق، کا: میر عزیز بن سید رضا حسنی، تا: ۱۱۲۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۸۹-۱۹۲)، ۱۷-۱۵ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹۷]

۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۰۶/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ فقط ۶ برگ از آن در این مجموعه است؛ ۶گ [چند نسخه-ف: -۳۷۹]

۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۴۲/۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۵۹پ-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۲۹]

● **مفتاح العربیة** / صرف و نحو / فارسی

meftāh-ol ʻarabīyya

بهمنیار، احمد، ۱۲۶۲ - ۱۳۳۴ شمسی

bahmanyār, ahmad (1883 - 1955)

دستور زبان عربی است به شیوه نوین، به سربندهای «درس اول، درس دوم ...». در چند مجلد. مجلد یکم با سربند «کتاب اول از مجلد اول از کتاب مستطاب مفتاح العربیه فی القواعد الصرفیه والنحویه» می‌باشد. چنان جدول‌بندی شده که می‌نماید برای چاپ آماده شده است. در ص ۲۳۶ آمده است: «تمام شد کتاب چهارم از جلد اول از کتاب مستطاب مفتاح العربیه ... فی ۱۳۲۴ق» و در پایان کتاب دوم از دوره نحو تاریخ ۱۳۲۲ق آمده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۱-عکسی

آغاز:حمدله. صلات. درس اول. حروف تهجی بیست و هشت حرف است از الف تا یا. لفظ صدایی ست که از دهان بیرون آید.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و آماده برای چاپ، نوشته ۱۳۲۴ق، با دستبردگی‌ها و افزودگی‌هایی که بایستی از خود نگارنده باشد؛ ۳۹۳ص، ۱۷سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [عکسی ف: ۱-۳۷۱]

● **مفتاح العطارین** / طب / فارسی

meftāh-ol ‘attārīn

مرغینانی، سعدالدین

marqīnānī, sa‘d-od-dīn

در دو «مقاله»: مقاله ۱. در شش «فصل»: ۱) در چیدن داروها و شناختن،۲) اندر سنگ‌ها و پیمانه‌ها،۳) اندر کوفتن و بیختن و جوشیدن و سرشتن، ۴) اندر آنکه بعضی داروها به همسایگی دیگر ضعیف شوند، ۵) اندر قوت داروها که در چند گاه بماند، ۶) اندر نام داروهای مشکل؛ مقاله ۲. در یک «فصل». در منزوی و استوری از آن یاد نشده است.

آغاز:بسمله، همی گوید مولانا امام اجل عالم سعدالدین مرغینانی رحمه الله که این مفتاح العطارین دو مقاله است و مقاله اول شش فصل است.

انجام:یا شراب چکانند و بسیار بسایند تا مهیا گردد. تمام شد این کتاب مفتاح العطارین در معرفت ادویه وجودت وردائیت.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۹۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ محمد احمد شیخ بخاری، تا: پنج‌شنبه ۷ رجب۸۶۳ق، جا: بخارا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۳سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۶سم [ف: ۷-۴۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۱۱۷ص (۱- ۱۱۷)، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱/۴۷-۲۰۳]

● **مفتاح العقل و مصباح الرمل** / رمل / فارسی و عربی

meftāh-ol ‘aql va mesbāh-or raml

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹/۱۴

در ۴ اصل؛ بی‌کا، تا: ۱۰جمادی الاول۱۲۵۸ق؛ ۴۷ص (۲۱۷-۲۶۳)، ۲۵-۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۴۲]

● **مفتاح العلوم** / ادبیات / عربی

miftāḥ-ul ‘ulūm

سکاکی، یوسف بن ابی بکر، ۵۵۵ - ۶۲۶ قمری

sakkākī, yūsof ebn-e abī-bakr (1161 - 1230)

کتاب بسیار مهم و مفیدی است در علم صرف و نحو و معانی و بیان و استدلال و عروض و قافیه و برخی دیگر از دانش‌های عربی، در سه بخش:۱. علم صرف؛۲.علم نحو؛۳. معانی و بیان و بدیع.سکاکی با این که عجمی‌نژاد بوده علوم یاد شده را با کمال استادی و متانت نگاشته که توجه دانشمندان ادب عربی را به آن جلب کرده و حواشی و شروح بسیاری بر آن نوشته‌اند.خطیب دمشق قسم سوم آن را که در معانی و بیان و بدیع است تلخیص نموده که به «تلخیص المفتاح» شهرت یافته است. تفتازانی نیز دو شرح مطول و مختصر در شرح همین تلخیص نوشته است.

آغاز:۱: آغاز صرف: بسمله، احق کلام ان تلهج به الالسنة و ان لا یطوی منشوره علی توالی الازمنة

۲: آغاز نحو: بسمله، القسم الثانی من الکتاب فی علم النحو و فیه فصلان

۳: آغاز معانی و بیان: بسمله، القسم الثالث من الکتاب فی علمی المعانی و البیان و فیه مقدمة لبیان حدی العلمین

انجام:۱: انجام صرف:و قوله تعالی لکنا هو الله ربی کمل القسم الاول من الکتاب ... بحق محمد و آله

۲: انجام نحو: قد وقع هذا الاطناب عسی ان یرجع طالب الی طریقة هی الصواب

۳: انجام معانی و بیان: لزمنا ان نضن لشیء هو من جملته و ان نستمد الله التوفیق فی تکملته و الحمدلله سبحانه و الصلاة

چاپ: معجم المطبوعات ص ۱۰۳۴؛مصر، ۱۳۱۷ و ۱۳۱۸ق؛ مطبوعات المیمنیه ۲۵۵ص، ۱۳۱۸ق.

[کشف الظنون ۱۷۶۲/۲-۱۷۶۸؛ ریحانة الأدب ۴۲/۳؛ معجم المؤلفین ۲۸۲/۱۳؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۵۷۲/۱؛ الاعلام زرکلی ۲۲۲/۸؛ دنا: ۹: ۱۰۴۱-۱۰۳۹ (۵۲ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- مفتاح المفتاح = شرح مفتاح العلوم؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰)

۲- شرح مفتاح العلوم؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-

۷۱۰)
۳- تلخیص المفتاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹)
۴- مفتاح تلخیص المفتاح؛ خلخالی، محمد بن مظفرالدین (-۷۴۵)
۵- الفوائد الغیاثیة؛ عضدالدین ایجی، عبدالرحمن بن احمد (۷۰۰-۷۵۶)
۶- شرح مفتاح العلوم؛ کاشانی، عماد الدین یحیی بن احمد (-۷۶۶)
۷- تحقیق الفوائد = شرح الفوائد الغیاثیة = التحقیق فی شرح فوائد الغیاثیة؛ کرمانی، محمد بن یوسف (۷۱۷-۷۸۶)
۸- شرح مفتاح العلوم؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
۹- المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
۱۰- مختصر المعانی = المختصر فی شرح تلخیص المفتاح = شرح تلخیص المفتاح = المختصر فی شرح التلخیص؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)
۱۱- تنقیح المفتاح = شرح مفتاح العلوم؛ تبریزی، تاج الدین ابوالحسن علی (-۸)
۱۲- شرح مفتاح العلوم؛ مؤذنی خوارزمی، عمر بن محمد (-۸)
۱۳- شرح مفتاح العلوم؛ نسفی، محمد بن دهقان علی (-۸)
۱۴- شرح مفتاح العلوم؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۵- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح = حاشیه میر بر مطول؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۶- حاشیة مفتاح العلوم؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۷- المصباح فی شرح المفتاح = شرح مفتاح العلوم؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۸- شرح الفوائد الغیاثیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۹- حاشیة مختصر المعانی؛ اوبهی، جلال الدین یوسف (-۸۳۳)
۲۰- حاشیة المطول؛ سیرامی، یحیی بن سیف (-۸۳۳)
۲۱- کشف الرموز و فتح باب الکنوز = حاشیة حاشیة مفتاح العلوم؛ قوچ حصاری، علی بن موسی (۷۵۰-۸۴۱)
۲۲- حاشیة المطول؛ حلبی، محمد بن عمر (-۸۵۰)
۲۳- حاشیة شرح مفتاح العلوم؛ مصنفک، علی بن محمد (۸۰۳-۸۷۵)
۲۴- الحاشیة علی مسألة «ما أنا قلت» = حاشیة حاشیة الشریف علی المطول؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
۲۵- حاشیة المطول؛ ملا خسرو، محمد بن فرامرز (-۸۸۵)
۲۶- حاشیة مختصر المعانی؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)
۲۷- حاشیة دیباچة المطول؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)
۲۸- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)
۲۹- حاشیة المطول = حاشیة شرح تلخیص المفتاح؛ لیثی سمرقندی، ابو القاسم بن ابی بکر (-۸۸۸)
۳۰- حاشیة حاشیة الخطائی علی مختصر المعانی؛ نظامی بسطامی، فصیح بن عبدالکریم (-۹)
۳۱- الفلاح مختصر من تلخیص المفتاح؛ هروی، عثمان بن محمد (-۹)
۳۲- شرح شواهد المطول؛ سمرقندی، نصرالله بن عبدالمؤمن (-۹)
۳۳- حاشیة المطول؛ هروی، ملاعلی (-۹)
۳۴- حاشیة مختصر المعانی = حاشیة مختصر تلخیص المفتاح = حاشیه مختصر خطائی؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)
۳۵- حاشیة المطول = حاشیة خطائی علی تلخیص المفتاح؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)
۳۶- حاشیة شرح مفتاح العلوم؛ خطایی، عثمان بن عبدالله (-۹۰۱)
۳۷- عقود الجمان فی المعانی و البیان = منظومة فی المعانی و البیان؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
۳۸- شرح عقود الجمان فی علم المعانی و البیان = حل عقود الجمان؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
۳۹- حاشیة شرح مفتاح العلوم = الحاشیة علی مبحث تقدیم المسند؛ لاری، رضی الدین عبدالغفور (-۹۱۲)
۴۰- حاشیة شرح مفتاح العلوم؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)
۴۱- حاشیة المطول؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)
۴۲- حاشیة مختصر المعانی = حاشیة الحفید؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)
۴۳- حاشیة مبحث تقدیم المسند الیه من المطول؛ حفید تفتازانی، احمد بن یحیی (-۹۱۶)
۴۴- شرح مفتاح العلوم؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (-۹۴۰)
۴۵- شرح شرح مفتاح العلوم؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (-۹۴۰)
۴۶- حاشیة شرح شرح مفتاح العلوم؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (-۹۴۰)
۴۷- حاشیة شرح مفتاح العلوم؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)
۴۸- حاشیة مبحث تقدیم المسند الیه من المطول؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
۴۹- الاطول = شرح تلخیص المفتاح؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱)
۵۰- معاهد التنصیص علی شواهد التلخیص؛ عباسی، عبدالرحیم بن عبدالرحمن (۸۶۶-۹۶۳)
۵۱- الجوهر المکنون فی صدف ثلثة فنون؛ اخضری، عبدالرحمن بن محمد (۹۱۸-۹۸۳)
۵۲- تقریب المعاهد فی شرح الشواهد؛ غزی عامری، محمد بن محمد (۹۰۴-۹۸۴)
۵۳- حاشیة شرح المفتاح؛ قاضی زاده، احمد بن محمود (-۹۸۸)
۵۴- حاشیة شرح المختصر؛ عبادی، احمد بن قاسم (-۹۹۴)

۵۵- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)
۵۶- حاشية حاشية المطول = حاشیه میرزا جان بر مطول؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (-۹۹۴)
۵۷- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی = حاشیه ملا عبدالله یزدی بر حاشیه خطایی؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
۵۸- شرح خطبة المطول؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
۵۹- حاشية حاشية المطول؛ ملا عبدالله بن حسین یزدی (-۹۸۱)
۶۰- شرح ابیات تلخیص المفتاح؛ علوی، حسن بن خالد (-۱۰)
۶۱- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی؛ غفاری، حامد بن برهان (-۱۰)
۶۲- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
۶۳- شرح عقود الجمان؛ مرشدی، عبدالرحمن بن عیسی (۹۷۵-۱۰۳۷)
۶۴- المعول فی شرح شواهد المطول؛ حویزی، عبد علی بن ناصر (-۱۰۵۳)
۶۵- حاشية مختصر المعانی؛ علیمی، یاسین بن رین الدین (-۱۰۶۱)
۶۶- الفرائد فی شرح الفوائد؛ جونپوری، محمود بن محمد (-۱۰۶۲)
۶۷- حاشية المطول؛ سلطان العلماء، حسین بن محمد (۱۰۰۱-۱۰۶۴)
۶۸- حاشية المطول؛ سیالکوتی، عبدالحکیم بن شمس الدین (-۱۰۶۷)
۶۹- حاشية المطول؛ محقق خوانساری، حسین بن محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۹)
۷۰- شرح دیباجة مختصرالمعانی؛ رومی، عضدالدین بن عبدالسعاد (-۱۱)
۷۱- شرح المطول = حاشية المطول؛ محمد هاشم (-۱۱)
۷۲- شرح الفوائد الغیاثیة قمی اصفهانی، عباس بن حیدر (-۱۱)
۷۳- انوار البلاغة = ترجمه مختصر المعانی؛ مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح (-۱۱۲۰)
۷۴- شرح شواهد المطول؛ فارسی، محمد بن محمد (-۱۱۳۴)
۷۵- زبدة العربیة؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۷۶- التنصیص علی معانی التمحیص = سر التمحیص؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۷۷- تمحیص التلخیص = ملخص التلخیص؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۷۸- منیة الحریص علی فهم ملخص التلخیص؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷)
۷۹- منظومة البیان = ملخص التلخیص؛ حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی (-۱۱۵۰)
۸۰- تهذیب التلخیص فی فنی المعانی و البیان؛ کرمانی سیرجانی، محمد بن عبدالباقی (-۱۲)
۸۱- حاشية المطول؛ استرآبادی، محمد مهدی بن محمد شفیع (-۱۲۵۹)
۸۲- مطول (ترجمه)؛ محمد علی بن محمد باقر (-۱۳)
۸۳- حاشية المطول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)
۸۴- شواهد المطول؛ تنکابنی، محمد بن سلیمان (۱۲۳۴-۱۳۰۲)
۸۵- حاشية مختصر المعانی؛ خوئی، علی بن علیرضا (۱۲۹۲-۱۳۵۰)
۸۶- شرح المطول؛ تقوی بهبهانی، ضیاء الدین (۱۳۲۰-۱۳۸۸)
۸۷- شرح شواهد المطول؛ کاشانی بیدگلی، محمد بن عبدالوهاب (۲عنوان)
۸۸- شواهد مختصر المعانی؛ رضوی، محمد مهدی بن غیاث الدین
۸۹- حاشية حاشية المطول؛ عبدالرحمن بن لطف الله
۹۰- نظم الوشاح علی شواهد تلخیص المفتاح؛ عباسی
۹۱- حاشية المطول؛ عبدالکریم
۹۲- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی؛ مازندرانی، محمد بن شمس الدین محمد
۹۳- حاشية مختصر المعانی؛ چلبی، ابراهیم بن احمد
۹۴- ترجمان الابیات؛ مازندرانی، حسینعلی بن سمیع
۹۵- حاشية شرح مفتاح العلوم؛ علی بن بالی
۹۶- تعلیقات قادریه = حاشية حاشية المطول؛ مولوی قادر بخش
۹۷- حاشية المطول؛ مازندرانی، حسین
۹۸- تحریری از تلخیص المفتاح
۹۹- حاشية المطول(۳۳عنوان)
۱۰۰- حاشية المطول (الف)
۱۰۱- حاشية المطول و حاشية المختصر(۲عنوان)
۱۰۲- حاشية تلخیص المفتاح
۱۰۳- حاشية حاشية الجرجانی علی المطول
۱۰۴- حاشية حاشية الچلبی علی المطول
۱۰۵- حاشية حاشية الخطائی علی مختصر المعانی(۲عنوان)
۱۰۶- حاشية حاشية المطول
۱۰۷- حاشية حاشية مختصر المعانی(۲عنوان)
۱۰۸- حاشية حنفی
۱۰۹- حاشية خطبة المطول
۱۱۰- حاشية دیباچة المطول
۱۱۱- حاشية شرح تلخیص المفتاح(۷عنوان)
۱۱۲- حاشية مختصر المعانی(۶عنوان)
۱۱۳- حاشية مفتاح العلوم(۲عنوان)
۱۱۴- حاشية مفتاح العلوم = حاشية قسم الثالث من مفتاح العلوم
۱۱۵- خلاصة التلخیص
۱۱۶- شرح المطول
۱۱۷- شرح تلخیص المفتاح(۱۱عنوان)
۱۱۸- شرح خطبة المطول(۲عنوان)
۱۱۹- شرح دیباجة شرح مفتاح العلوم
۱۲۰- شرح شواهد المطول(۴عنوان)
۱۲۱- شرح شواهد شروح التلخیص
۱۲۲- شرح شواهد مختصر المعانی
۱۲۳- شرح مختصر التلخیص

۱۲۴- شرح مختصر المعانی(۲عنوان)
۱۲۵- شرح مفتاح العلوم(۸عنوان)
۱۲۶- شواهد البدیع من المختصر و المطول(۲عنوان)
۱۲۷- شواهد المطول
۱۲۸- شواهد مختصر المعانی
۱۲۹- فتوحات المفتاح
۱۳۰- المجمع الثالث فی خلاصة علم البدیع
۱۳۱- مطول (ترجمه)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قسم یکم در پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۶۸۲ و دومی در روز آدینه اواخر ربیع الاول ۶۸۲ و سومی در قسمت کنایات در آغاز جمادی الاول ۶۸۲ و تکمله علم معانی در اواخر جمادی الاول ۶۸۲ نوشته شده و قسمت اخیر افتاده دارد و تاریخ آن دانسته نشده و از همین تاریخها است، از آغاز کتاب تا پایان فصل یکم هم افتاده؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۲۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۹۵

در هر سه قسم؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸، تملک: محمد رضا بن حاج حمزه کاظمی، محمد بن محمد بن باقر بن رحیم؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۹۱گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۳۶]

۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۴۴

از آغاز تجوید تا پایان تتمات علم معانی بیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱۷۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۲۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۴۶

قسم سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۹۹گ، ۱۵سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۷-۴۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۴۰

انجام:و لم یکن کاثنین ثانی اذ هما فی الغار و غیر المعقد هو ان یفتح ...

قسم سوم کتاب و در معانی و بیان می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ؛ تملک: محمد تقی موسوی در قریه جی از قرای اصفهان به تاریخ ۱۱۸۴، احمد بن محمود الحاجی؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۳-۳۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۰

آغاز و انجام: برابر۳

شامل «معانی بیان» می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰۷گ، ۲۰سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۳-۶۲۴]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۹۵

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**مصلین علی رسوله و آله الاخیار و اصحابه الابرار

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن علی بن عثمان انجدی، تا: ذیقعده ۷۰۱ق؛ اهدایی: احمد آثاری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۲۴۲گ، ۱۹سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۵-۱۶۳۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴

آغاز و انجام: برابر۳

در معانی و بیان است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۷۰۶ق؛ تملک: حبیب بن اسحق بن مولوی عثمان بن محمد حموی؛ واقف: ملا محمد جعفر طهرانی؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۱گ، ۲۱سطر (۷×۱۹)، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۳۴

آغاز:بالسیوف و عن المقاوله باللسان؛ **انجام:**کیف یلزم شیء مما ذکرتم سنه خمس و سبعین و سبعمائه

خط: نسخ، کا: حافظ، امیر بن بدل، تا: ۷۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:7151

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**و تجری لذلک القرآن مجری الخالی عن الشعر فیقال بناء علی مقتضی البلاغة و ما علمناه العشر و علی هذا المحمل کیف یلزم شئ مما ذکرتم ...

خط: نسخ، کا: بدربن عالم زاده بن شرف الدین النوکنانی، تا: یک‌شنبه اواخر رمضان۷۳۰ق، جا: خوارزم؛ جلد: تیماج، ۳۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۶۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۳۱ق؛ مقابله شده و کاتب، آنرا هنگام قرائت نزد استاد، نگاشته و از روی نسخه استاد، مصحح، محشی، با صورت اجازه تدریس، از شهاب الدین حرانی یا حرامی که خود از شاگردان مؤلف بوده به یکی از شاگردان که نام اصلی وی ذکر نشده؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوایی، ۲۲۳گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۳۱-۳۳۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۱۳

قسم سوم و در علم معانی و بیان است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۷۴۲ق؛ محشی؛ تملک: جمال الدین محمود بن محمد بن عبدالرحمن سنجانی در شعبان ۸۳۱ق، عبدالواحد بن عبدالمجید حسنی حسینی ماهانی در ۱۱۱۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۴-۴۰۱۲]

۱۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۱۷

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: جمعه ۱ جمادی الاول۷۴۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [نشریه: ۳-۵۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۵۹

آغاز: ... الفن إلی التنبه لأنواع هذا الجامع و التیقظ لها لا سیما

النوع الخیالی؛ **انجام:**و من بحر البسیط لیقضی الله أمراً كان مفعولاً، وزنه مفاعلن فاعلن مستفعلن فعلن.
بخش پایانی کتاب و شامل معانی، بیان و بدیع می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود ۷۵۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، به سال ۷۵۲ ق مقابله شده با عبارت: «بلغت مقابلته»؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج؛ ۱۲۸گ، ۲۱سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۹-۲۳۹]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۳۰

آغاز و انجام: برابر۳

قسم سوم را دارد؛ خط: نسخ، کا: علی بن عاری بن عمر التراغی، تا: ۷۵۴ق؛ مهر: «الراجی محمد صادق الحسینی ۱۲۱۲» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶

در معانی بیان می‌باشد با مقداری از ذیل آن در خواص تراکیب کلام و علم اوزان؛ خط: نسخ، کا: معصوم بن سهل الله بن حسین کاشی، تا: ۱۴ رمضان۷۵۹ق؛ مصحح، محشی، پس از کتاب اجازه‌ای است در دو صفحه که محمد بن یوسف بن علی بن محمد کرمانی نوشته به جهت نظام الملة و الدین اسحاق الکوه کیلوینی به تاریخ ربیع الاول ۷۶۴ در خانه‌اش در محله معروف به درب العداله جنب جامع خلیفه در بغداد، پس از این اجازه بخش ذیل معانی بیان است که از آخر افتاده بوده و تکمیل شده است، کاتب و تاریخ کتابت در حاشیه نسخه چنین آمده «محمد بن احمد بن رکن الدین الحسنی بتاریخ ۲۱ محرم ۸۶۸» و گویا این نام و تاریخ در نسخه اصل بوده و بدین نسخه سرایت کرده چه این‌که قطعه تکمیلی باید از قرن یازدهم باشد؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی عبده رجبعلی» (مربع)، «محمود الموسوی» (بیضی)، «کلیب عتبه رضا محمد رضا بن سلیمان الحسینی الموسوی» (بیضی)؛ تملک: اسحاق بن علی، منصور ابن علی و محمد رضا، یوسف بن محمد بن یوسف بن عبدالله بن محمد، محمد بن عبدالله بن یوسف تاشکندی مشتهر به صدر، خالد بن حسین صاعد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴-۳۷۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن بهاءالدین لاهیجانی، تا: ۷۶۵ق، جا: خوارزم؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۸سم [ف: ۲۵-۱۶۴]

مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:نامعلوم

همان نسخه بالا [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۹۲

بخش معانی و بیان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ شعبان۷۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۴-۱۷۲]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷

معانی و بیان است؛ خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: کیدری، قطب الدین بن محمد، تا: جمادی الاول ۷۸۶ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۴۵۵]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۶۶

آغاز و انجام: برابر۳

قسم سوم؛ خط: نسخ، کا: مسعود بن محمود بن محمد بن ولی، تا: ۱۰ شوال۷۸۶ق؛ محشی؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۸گ، ۱۳ و ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۵-۱۹۵]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۱۴

دارای قسمت بلاغت با عنوان‌های «القانون الثانی من علم المعانی و هو قانون الطلب» و «الفصل الثانی فی علم البیان و الخوض فیه یستدعی تمهید قاعده»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۲۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱/۷×۱۵/۲سم [ف: ۱-۵۲۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹، قسم ثالث کتاب نونویس است. بخش‌های قدیمی اعراب دارد؛ مصحح؛ تملک: حسن علی بن عبدالله، محمد بغدادی، هادی محمد بن علی در ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۴۴-۲۱۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۵۹

آغاز:بسمله. قال مولانا الامام الاعظم علامة الدنیا

صرف و نحو را در بردارد؛ خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی با امضاهای «هـ ح» و «هـ ق»؛ مهر: «قل الروح من امر ربی»، «نصرالله التقوی»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۵۵گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۱-۲۷۵]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۲ ط

آغاز و انجام: برابر۳

در فن معانی و بیان؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن ضیاء الدین بن ابراهیم،تا:اواخر شعبان ۸۱۰ق؛محشی؛ تملک: صالح بن عبدالکریم بحرانی مورخ ۱۳ شعبان ۱۰۴۱ق، زین العابدین؛ کاغذ: جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۴/۲-۱۵۴]

۲۵. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۰۴

آغاز:عنه وان ترقف علیه ولاشبهة فی أن الكلام فیه كلام من القبیل ... .

خط: نستعلیق، کا: علی بن شیخ عمر بن علی بن شیخ محمد نجار طبسی، تا: پنج‌شنبه سلخ صفر۸۱۸ق، جا: میرک؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۰۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [کتابخانه های قائن: ف: -۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۸۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۳۷]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۳۴/۲

آغاز:یرجع الی الحكم بمفهوم لمفهوم و هو الذی نسمیه الاسناد؛

انجام:برابر۳
قسم معانی و بیان؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن معروف رازی، تا: ۸۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ (ستون وسط برگهای ۳ر-۲۹۴ر)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲×۲۹/۵سم [ف: ۳۸-۵۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۳۴

آغاز:من أن یکون مقصوداً به نفی الشک أورد الانکار أو من ترکیب زید منطلق

خط: نسخ، کا: ابوزید بن رکن الدین بن نورالدین بن حسین بن محمد بن مسیب بن علی المکانی، تا: شوال۸۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۵-۱۲۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مشهدی، حسین بن علی، تا: ۸۵۰ق، جا: قم، بخش اول و دوم و سه برگ از بخش سوم: به قلم نسخ مهدی بن علی نقی حسینی هروی تهرانی در سه‌شنبه سوم شعبان ۱۲۹۹ و قسم سوم: به خط نسخ و نستعلیق حسین بن علی مشهدی در سلخ رمضان ۸۵۳؛ مصحح، محشی، مقابله شده [ف: ۲۵-۱۹۳]

۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۳۷

خط: نسخ معرب، کا: کیا، یحیی بن حیدر، تا: ۸۸۰ق؛ محشی با نشان «کاش، هـ ف»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۵-۶۲۴]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۹۰

تنها قسم سوم (معانی و بیان)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ شرح در حواشی و توضیحات بین سطور و یک صفحه از آغاز و دو صفحه از پایان به خط نسخ ریز گویا همه از همین شرف الدین محمد مکی باشد که از نواده های شهید اول است؛ تملک: شرف الدین محمد مکی بن محمد بن شمس الدین بن حسن بن زین الدین از نوادگان شهید به سال ۱۱۶۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۳۸۸]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۵۵/۲

در معانی بیان می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۲۲گ (۴۶پ-۶۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۴-۲۲۰]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴۱

آغاز:آخر ما یطلعک علی جمیع ذلک شیئاً فشیئاً، مساق الکلام فی العلمین باذن الله تعالی، و اما علم البیان فهو معرفة ایراد المعنی الواحد فی سرق مختلفة؛ **انجام:**برابر۳

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسن علی اقلیدی، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «م، ل، س، ق و ع»؛ ۱۵۹گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳-۲۷۵]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۴

آغاز و انجام: برابر۳

معانی و بیان است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ تملک: حیدر قلی بن نور محمد خان در جمادی الاول ۱۳۱۱ با رقم «افوض امری الی الله عبده حیدر قلی»؛ واقف: حسین کی استوان، اردیبهشت ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۳سم [ف: ۲۵-۱۹۴]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۷ق؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد یوسف» (بیضی)؛ تملک: محمد صادق بن محمد یوسف حسنی حسینی طباطبائی به تاریخ ۱۲۲۶ با مهر «الراجی محمد صادق الحسینی» (مربع)، محمد یحیی قزوینی به تاریخ ۱۱۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۶]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز و انجام: برابر۳

قسم سوم؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمنعم بن محمود بن عبد السلام، تا: قرن ۱۱؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ ۱۷گ، ۲۱ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۷-۱۰۱]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی به امضاهای «سید شریف» و «محمد العرب» که بیشترینه آنها از اوست، همو در پایان نسخه رؤسای علم معانی و بیان را سه تن دانسته است: صاحب بن عباد و عبدالقاهر جرجانی و سکاکی، مقابله شده با نسخه مؤلف بدین عبارات: «بلغ مقابلة علی نسخة المصنف بحسب الطاقة و الاجتهاد و هو الشیخ الامام الهمام العمدة منبع الفضایل سراج الملة والدین ابو یعقوب یوسف بن ابی بکر بن ابی بکر محمد بن علی السکاکی طاب ثراه و جعل المأوی مأواه و کتبته الفقیر السید احمد بن محمد الحموی الحتفی سنة احدی عشر بعد الالف»؛ تملک: محمد رشتی با مهر «یار محمد ۱۲۲۵(؟)» (بیضی)، محمد طالشی جیلی در شهر رشت؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۶۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۸۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۴۱]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۴۴

آغاز:الفن الثانی فی خاتمة مفتاح العلوم فی ارشاد الضلال بدفع ما یطعنون به فی کلام رب العزة علت کلمته من جهات جهالاتهم و نحن نقدم کلاما یکشف لک عن ضلالتهم فی مطاعنهم علی سبیل الاطلاق تم نتبعه الکلام المفصل بعون الله تعالی. نقول لهولاء و انا لنعرف مرمی غرضهم؛ **انجام:**و تجری لذلک القرآن مجری الخالی عن الشعر فیقال بناء علی مقتضی البلاغة و ما علمناه العشر و علی هذا المحمل کیف یلزم شئ مما ذکرتم ...

خاتمه کتاب را (در اثبات اعجاز قرآن کریم)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۶۲ق؛ ۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۵۸۲]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۳
آغاز و انجام: برابر۳
قسم ثالث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۷۲]
۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۱۰
بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی؛ اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [رایانه]
۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۱۰
کا: الراجی، تا: ۱۲۳۰ق؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی؛ اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [رایانه]
۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۲۴۰ق؛ تملک: رئیس الکتاب در شعبان ۱۳۱۰، سید محمد تقی مدرک حسینی شیرازی در ۱۲۲۵؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۹۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۲/۶سم [ف: ۱-۵۲۲]
۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۳/۲
آغاز:الفن الاول من تتمة الغرض من علمالمعانی و هو الکلام فی الشعر و فیه ثلاثة فصول؛ **انجام:**فانصف کیف کسر شوکة العیب، و لنکتف بهذا القدر من فصول فن النظم
بخشی از کتاب؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالله خوانساری، تا: شنبه ۶ ربیع الاول۱۲۷۷ق، حسب الامر سید مهدی ملقب به آقا بزرگ که شاگرد کاتب است؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۹پ-۳۳پ)، ۱۴ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴۳-۱۹۹]
۴۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۵۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی کردی «عبده اکبر۱۲۸۸»(بیضوی)، «عبده محمد»(کروی)، «علی عسکر ...»(مربع)، «عبده حسین موسوی»(بیضوی)؛ واقف: شهید، جلد: تیماج روغنی، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۸۰]
۴۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۸۴
آغاز:برابر۳
در معانی و بیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با صورت اجازه سکاکی به شیخ شهاب الدین خوارزمی معروف به خوافی مورخ ۶۲۰ق، و نیز اجازه شیخ شهاب الدین خوارزمی به علامه شمس الدین معزی مورخ ۶۵۶ق، اجازه ابوالفضل یحیی بن فخرالدین بن نجم الدین حسن بن علی اتراری مورخ صفر ۷۳۵ق، این سه اجازه مربوط به مجاز بودن روایت کتاب مفتاح العلوم سکاکی می‌باشد؛ محشی با امضای عماد کاشی، مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲-۳۵۰]
۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۵
آغاز:ابدال الاخر الفاً کرسائل و عجائز و صحائف و بیائع و سیائق و اوائل و کذلک قوائل؛ **انجام:**کالصوف المنفوش و خلع منضود فی موضع کالعهن المنفوش ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه بسیار قدیم، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳-۱۵۵]
۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۳۲۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]
۴۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۵۱
آغاز:الترکیب من حیث هو هو اولادنا له لما هو هو حینا واعنی بالفهم فهم ذی الفطرة السلیمة؛ **انجام:**برابر۳
معانی و بیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۱۰۴]
۴۸. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر۱؛ **انجام:**فی فاعلن عروضا
تا باب الخفیف علم عروض را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: علی بن محمد باقرموسوی، ابوالحسن بن عبدالله؛ واقف: فاطمهبنت آقا سید حسین، ۱۲۴۸؛ ۱۶۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۶]
۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲۰ص (۱-۳۲۰)، ۲۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۱۱۹]
۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۳۳
آغاز و انجام: برابر۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۱]
۵۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۳
آغاز:برابر۱؛ **انجام:**ابلغت اشماعی عروضه فاعلن و ضربه فعلن لسکون العین بیت الضرب الرابع منه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲-۳۳۸]

● مفتاح العلوم / هیئت / فارسی

meftāh-ol ‘olūm

رمال، حیدر بن محمد، ق۷ قمری

rammāl, heydar ebn-e mohammad(- 13c)

تاریخ تألیف: حدود ۶۸۰ق
مجموعه کهنسال بسیار نفیسی است به خط جامع آن حیدر بن محمد الرمال مورخ ۶۵۰ یزدگردی (حدود ۶۸۰ قمری) و متأسفانه قسمت اعظم آن به تصاریف زمان از میان رفته است. و برابر فهرستی که در آغاز نسخه است مندرجات آن در اصل به شرح ذیل بوده است: ۱. کتاب هدایة النجوم؛ ۲. [] وکواکب ثابته و [] درمواقیت؛ ۳. کتاب استخراج موالید؛ ۴. [] موالید؛ ۵. کتاب []؛ ۶. رساله بطلیموس در هیلاج؛ ۷. در مکث [] و تسویة البیوت و عمل موالید؛ ۸ کتاب [] قسمت و جدول سنین؛ ۹. کنه المسؤول فی علم الرمل؛ ۱۰. اسرار الرمل زناتی؛ ۱۱. [] الرمل []؛

۱۲. [] و مشکلات زناتی؛ ۱۳. [] ارثماطیقی و جدول عبدالله سیف مغربی؛ ۱۴. [] کواکب از قول ابوالمعشر؛ ۱۵. [] طب؛ ۱۶. کتاب برء الساعة در طب تألیف محمد زکریا؛ ۱۷. انواع خضاب و مسهل و غیره؛ ۱۸. رساله آثار علوی؛ ۱۹. رساله اسماء عالم؛ ۲۰. رساله کون و فساد عالم؛ ۲۱. کتاب معرفت اصطرلاب؛ ۲۲. سکز یلدز یعنی سال ترکان و احکام کواکب دربروج؛ ۲۳.کتاب محمد بن یوسف الحاسب در نجوم؛ ۲۴. کتاب فراسة الاشخاص تألیف افلاطون؛ ۲۵. کتاب عروض شعر؛ ۲۶. خواتیم السبعة؛ ۲۷. کتاب کنز البلاغة؛ ۲۸. رسوم کتابة دهان؛ ۲۹. لطایف التوحید؛ ۳۰. کنوز المعزمین شیخ رئیس ابوعلی سینا؛ ۳۱. درانواع احضار و تنجیم و دعوات. تمام شد فهرست کتاب مفتاح العلوم صا[حبه] حیدر بن محمد الرمال بخطه.

آنچه موجود است:۱. فهرست مندرجات؛ ۲. احکام سنی الموالید (ناقص الاول) از اواخر باب دوم شروع و به باب هجدهم ختم می‌شود، آغاز موجود:«جدول دلالات زحل چون سالخدای باشد و نیک حال بانفراده و ممازجته»، انجام:«تمام شد کتاب احکام سنی الموالید بفرخی و فیروزی در روز پنج‌شنبه یازدهم ماه رجب سال بر ششصد و پنجاه یزدجردی»؛ ۳. چند ورق نامرتب از باقی مانده رساله‌ایدر احکام نجوم با عناوین:در بیان منازل و شرح و مزاج آن، در بیان ثوابتات که در درجه طالع باشند و حکم ایشان در آن سال که گفته شده بود، در مسایل مختلف در علم نجوم و سؤالات ضمیر، در بیان کواکب ثوابت؛ ۴. انموذج طالع ولادت استخراجه بزیج الشاهی، زایجه طالع ولادت یکی از بزرگان زمان است به نام بدرالدین ابوالقاسم بن محمد بن ابی تراب موسوی نیشابوری در سال ۶۲۶یزدگردی برابر ۶۵۵ هجری قمری و مستخرج نام خود را مذکور نداشته است، آغاز:«ثنای بی منتها حضرت کبریا خدای را که ذات او از مناسب زمان و مکان مبراست»، پایان:«و تا بآخر عمر این حاست در صحت بود، اینست احوال پنج حواس ظاهر که شرح آن آمده بعون الله و حسن توفیقه و صلی الله علی محمد و آله اجمعین»؛ ۵. رساله دوازده خانه (متمم زایجه طالع سابق الذکر است)، آغاز:«بسمله، توکلت علی الحی الذی لایموت ابد، در بیان دوازده خانه و طریق احکام بمثال از این طالع مبارک مذکور دانند، و جمله را بر این سال حکم کنند در تن و جان و زندگانی»، انجام:«دولت و کامرانی و اقبال و فرماندهی در آن خاندان بزرگ بزرگوار هر روز بر زیادت باد بحق محمد وآله اجمعین»؛ ۶. روضة المنجمین: رساله‌ای است شامل یک مقاله و ده فصل در عمل موالید، مستخرج از کتاب روضة المنجمین تألیف شهمردان بن ابی الخیر رازی که در ۴۶۶ هجری برای حکیم علی بن ابراهیم کرمانی نوشته و مشتمل بر پانزده مقاله است، آغاز:«بسمله، اما بعد بدان اسعدک الله که این یک مقالت است اختیار کرده از کتاب روضة المنجمین و اندر این مقالت ده فصل است از بهر عمل موالید»، انجام:«و بدان که چون از اجزای ساعات خمسی نقصان کنی ساعات مستوی بوده و چون ربعی بر ساعات مستوی فزایی اجزای ساعات حاصل آید، والله اعلم بالصواب»؛ ۷. بقاء الموالید، رساله‌ای است به عربی در سه فصل، آغاز:«بسمله، الرسالة فی بقا الموالید و فیه ثلثة فصول، الفصل الاول فی الهیلاج و معرفة القمر، قال ملک الحکما بطلمیوس صاحب المجسطی ... الخ»، انجامجدول تعدیل ایام است و به عبارت«تم وکیل» پایان می‌پذیرد؛ ۸ طالع مولود، رساله‌ای است به فاسی و ناقص الاول در بیست و دو باب و از باب دوم شروع می‌شود، آغاز:«باب دویم – در استخراج مسقط النطفه و طالعش، چون خواهی که جزو طالع و مسقط نطفه بنمودار بدانی ... الخ»، انجام:«هشتم – هفتم – ششم» جدول است؛ ۹. معرفت هیلاج و کدخدای، آغاز:«بسمله، چنین گوید که من چون غایت مطلوب در نجوم و موالید احکام یافتم موقوف در معرفت هیلاج و کدخدای و استخراج عمر و ازان پدید می‌آید ... الخ»، انجام:«هشتم – هفتم – ششم» جدول است؛ ۱۰. تحویل سنی الموالید، به نام ابوجعفر احمد بن محمد (مستعین بن معتصم عباسی ۲۴۸–۲۵۱ق) نگارش یافته و مؤلف از خود نام نبرده است، همینقدر می‌گوید که کتاب تحویل سنی الموالید تألیف ابومعشر جعفر بن محمد بلخی متوفی ۲۷۹ را دستور کار خویش ساختم، که به عین عبارت و با حفظ رسم الخط نقل می‌شود: آغاز:«بسمله، جنین گوید که انج بیذا امذ از فضل امیرالمؤمنین ابوجعفر احمد بن محمد در علوم سختی حرص او بر اندوختن ان و زیادت محبتش آنرا و بر برکزیدنش بر هر جه جز از انست بندکان او را بذان می‌دارد تا توسل بذان می‌کنند تا انج نیکو باشذ در ان و نزدیکی می‌جویند بذان جه بدیع باشد ازان و این کتاب جون در فن خویش از اعظم طرفه یافتم و در ماده خویش بدیع وسیلت خویش کردم بیش از او و هدیتی دانستم بذو و ان سبب کی مرا بذان حث کرد تا این کتاب تصنیف کردم ان بوذ کی من دفترهای کی درین فن کرده بوذند یافتم بیا کنده بفصول و برکرده بشرح و تطویل و بیشترین قاصر دیذم از انج بذان حاجت روذ و نام از انج مقصود بوذ بس من خواستم تا تصنیفی کنم و هر جه بذان حاجتست در ان جمع کنم بر سبیل ایجاز و اختصار و جون تأمل کردم از جمله دفترها اوایل درین فن کتاب ابومعشر موسوم بتحویل سنی الموالید تمامتر یافتم و جامع تر فواید و نکت را بس انرا دستور خویش ساختم واز انجا زباده فصول بیو کندم وانج فرو گذاشته بوذ درس افزودم و در جداول بنهادم تا مختصر تر باشذ»، انجام:«و مضروب بجنس کرده را بر مخرج قسمت کردیم خارج قسمت جندین ۱۶۲ ۹ ۱۶ والله اعلم، تم الکتاب والحمدلله رب العالمین»؛ ۱۱. رساله در اسماء عالم، آغاز:«رساله در اسماء عالم مقصود آنست که ذکر اجسام کلی و بسیط کند. بسمله، بدان که عالم زمین است با حیوان و معادن و نبات و آتش و باد و آب و افلاک و کواکب و جسم مطلق و نفسهایی که این جمله قایم می‌دارند»، انجام:«از حیوانات و نبات

بحیوة حیوانی و نباتی اند» (ناقص)؛ ۱۲. اسرار الرمل: رساله‌ای است بی سروته در علم رمل، مقتبس از کتاب اسرار الرمل تألیف امام ابوعبدالله محمد بن عثمان زناتی و فصول آن با عبارت: «زناتی گوید، من قول الامام زناتی گوید، من قول ابوعبدالله محمد بن عثمان الزناتی» شروع می‌شود. آغاز موجود:«دانستن و آن دشوارست و امتزاج نتیجه آمیزش عنصر بود»، انجام:«و معنی آنست که چون سایل بر تو آید». (احمد گلچین معانی، با تلخیص)

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۳/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۳۲

آغاز:کتاب مفتاح العلوم مجموعه نوشته شد ... اول کتاب هدایه النجوم؛ **انجام:**تمت المقاله ... تسلیما کثیرا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب۶۸۰ق؛ مجدول؛ واقف: داوود بهاء التولیه، وزیر وظایف، اسفند ۱۳۰۹؛ جلد: چرمی، ۸۱گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۸سم [ف: ۸–۴۳۵]

● مفتاح العلوم / صرف و نحو / عربی

miftāḥ-ul ʻulūm

شیخ الاسلام اصطهباناتی، احمد،– ۱۲۵۴ قمری

šayx-ol-eslām estahbānātī, ahmad(- 1838)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۸

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**ارام علی وزن افعال فافهم سنه ۱۳۱۴ من الهجره المقدسه النبویه

خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: ۱۳۱۴ق [الفبائی: –۵۴۱]

● مفتاح العلوم = الجفر / علوم غریبه، جفر / فارسی، عربی، ترکی

meftāh-ol ʻolūm = jafr

کتابی است در علم جفر و علوم غریبه دیگر، شامل جداول، منتخب فوائد الدرر ابوطالب قزوینی، شرح منظومه شیخ محیی الدین بن عربی یا شرح کشف الران عن وجه البیان، زایرجه تاج الدین اصفهانی، منتخب مصباح النور و مسائل دیگر. این کتاب، در آغاز و عطف نسخه، مفتاح العلوم نامیده شده و ۲ برگ فهرست مطالب نیز در آغاز آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸۳

آغاز:فانظر الفضل بین الطبایع فی هذین الجدولین و فاضل ابعادهما و طبایعهما فهو امر یحتاج الیه فی وضع الاوتار و هو الدقیقة الخفیة، فتامل؛ **انجام:**و ان کان غیر ذلک فهو من خلل صحة العدد ... الحروف بیتا کاملا منظوما علی ... القطب مخبرا من مقصود الضمیر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۵ محرم۱۲۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۳ بیت شعر ترکی به سال [۱۲۱۸ه.ق] در آغاز نسخه آمده و گویا نشان دهنده آن است که جمع آوری مطالب نسخه، پیرامون ۴۸ سال به درازا کشیده؛ جلد: پارچه، ۲۱۲گ، ۲۰–۲۱سطر (۱۵×۲۳)، اندازه: ۲۵×۳۰سم [ف: ۴۰–۳۲۲]

● مفتاح العلوم و کشف الرموز (ترجمه) / کیمیا / ترکی

meftāh-ol ʻolūm va kašf-or romūz (t.)

در آن از مفتاح جابر و «رسالة اسکندر ذی القرنین لولده» و عمل شیخ بونی و سلیمان و حسن جزایری و شیخ فناری و شیخ قرطبی و شمس الدین توقاد و از رموزات جابر و امام علی افندی و عمر آغای بغدادی وصفی اردبیلی یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۷۸/۴

خط: نستعلیق، کا: شیرازی، ابوالقاسم، تا: ۵ ربیع الاول۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۱۹۲–۲۳۳)، ۱۷ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷سم [ف: ۱۶–۵۲۸]

● مفتاح العمل فی طریق الاستخراج / هیئت / فارسی

meftāh-ol ʻamal fī tarīq-el estexrāj

منجم قوچانی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۴ قمری

monajjem-e qūčānī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e mohammad ʻalī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۰ق

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۳/۴]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: منجم قوچانی، عبدالوهاب بن محمد علی، تا: ۱۳۲۷ق، جا: خراسان؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱۱پ–۳۶ر)، ۱۹سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۳۶سم [ف: –۱۵۶]

● مفتاح العوامل / نحو / عربی

miftāḥ-ul ʻawāmil

عبداللطیف بن عثمان، ق۱۰ قمری

ʻabd-ol-latīf ebn-e ʻosmān(- 16c)

وابسته به: العوامل المأة؛ جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن (– ۴۷۱)

تاریخ تألیف: ۷ ذیقعده ۹۸۲ق

شرحی است بر عوامل مائه شیخ عبدالقاهر جرجانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۳/۱

آغاز:بسمله الحمدلله الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی؛ **انجام:**و الکاف فی ذلک وحیهلک کذا فی الزوزنی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۸گ (۱-۳۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۲-۳۴۶]

● **مفتاح الغرر** / کلام و اعتقادات / عربی

meftāh-ol ġurar

قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه:۱۳/۷

خط: نستعلیق، کا: راشد بن صباح قدمی، تا: ۱۹ جمادی الثانی۹۲۲ق؛ تملک: میرزای قمی در اصفهان؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۲۸۹پ-۳۰۸ر) [جنگ: ۱-۴۹۴]

● **مفتاح الغرر لفتح الباب الحادی عشر= منتخب جامع الدرر** / کلام و اعتقادات / عربی

miftāḥ-ul ġurar li-fatḥ-il bāb-il ḥādī ʻašar = mn.-u jāmiʻ-id durar

رازی، خضر بن محمد،- ۸۵۰ قمری

rāzī, xezr ebn-e mohammad(- 1447)

وابسته به:جامع الدرر فی شرح الباب الحادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۲ رجب ۸۳۶ق؛ محل تألیف: نجف اشرف (حرم مطهر)

علامه حلی کتاب جامع و مختصری شامل عقاید امامیه نگاشته است به نام «الباب الحادی عشر» که بر آن شروح و حواشی متعددی نوشته شده که از آن جمله است شرح شیخ نجم الدین خضر بن شمس الدین محمد علی بن علی رازی حبله‌رودی نجفی به نام «جامع الدرر فی شرح الباب الحادی عشر» سپس همین شیخ نجم الدین کتاب خود را خلاصه کرده و گزیده آن را به نام «مفتاح الغرر ...» نامیده و فوائدی بر آن افزوده که کتاب حاضر باشد.(فاضل)

آغاز:بسمله الحمدلله الواحد القدیم الذی خلق الخلایق و بین الحقایق و الهم دقایق الخیر و الشر خصص ... اما بعد فیقول العبد المفتقر الاصغر الی الملک الغنی الاکبر

انجام:و یجوز الاستناده الی الجمیع ایضاً ... و یحتمل التخصیص بینها و بین ماضیین الایة الاولی و غیرها و الحمدلله علی التوفیق

[الذریعة ۵۱/۵ و ۳۳۶/۲۱ و ۱۲۰/۱۳؛ کشف الحجب ۵۴۰ و ۱۵۲/ و ۵۴۰؛ ایضاح المکنون ۵۲۶/۲؛ مجله معهد المخطوطات ۳؛ روضات الجنات ۲۱۵ فلاسفة الشیعه از عبدالله نعمه؛ طبقات أعلام الشیعة، قرن ۹ هـ ص ۵۵؛ فهرستواره منزوی ۵۴۵/۹]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۳/۳

کا: آملی، حسن بن شمس الدین، تا: ۸۳۲ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۵۹۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۶/۱

آغاز:الحمدلله الواحد القدیم و الاعتصام بفیص جوده العمیم الذی خلق الخلائق و بین الحقائق؛ **انجام:**توفیقاً بینهما و بین الایة الاولی و الحمدلله علی حسن التوفیق و الصلاة علی نبیه محمد و آله هداة الطریق

خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد بن علی بن علی بن محمد بن طی، تا: پنج‌شنبه۸ ربیع الاول۸۵۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: جمال الدین بن عبدالکریم حسینی عاملی؛ مهر: «عبده علی بن ابراهیم» (بیضی)، «العبد عبدالله» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۱پ-۴۰ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۵۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: شرقی، ۴۶گ (۸۵-۱۳۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۳۶-۲۲۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غیاث فرزند موسی فرزند شیخ علی ماکانی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ شوال۹۰۶ق؛ محشی؛ جلد: ساغری، ۸۷گ، ۱۴سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۲۸-۱۱۰]

۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۹۱۰ق؛ ۵۷گ (۱۱-۶۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۶۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، مسموم (مشموم) حسینی، تا: اواخر جمادی الاول ۹۲۹ق، جا: الجزائر؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲، س ح ن» و جز آن؛ ۳۹گ (۸۹-۱۲۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۸-۱۸۶]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ر/۴۷۲/۲

انجام:و سلم تسلیماً کثیراً - آمین رب العالمین - وافق الفراغ من تسویده العبد ... احمد بن ابراهیم البحرانی المعروف بابن الغفیلی غفرالله ... یوم الثلاثا سابع شهر شعبان ۹۵۵.

خط: نسخ، کا: احمد بن ابراهیم بحرانی معروف به ابن غفیلی، تا: شعبان۹۵۵ق؛ جلد: مقوایی، ۵۰ص، ۱۵سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۳]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۶/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۲ محرم۹۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۳×۲۴سم [ف: ۲-۸۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: امام فلی بن ملا محمد بن ملا جمال الدین بن ملا اسکندر، تا: اوائل صفر۹۶۳ق؛ مصحح، محشی، با نشان «بلغ»؛ مهر: «غلام علی ...» (دایره)، «بنده آل علی کلب علی» (بیضوی)،

«بنده آل محمد، اکبر» (بیضوی)، «الراجی مهدی ابن مجید» (بیضوی)؛ ۵۱گ (۷۲-۱۲۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۴۰-۶۱۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۴۹/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن شمس الدین اسفهبد روشفابادی، تا: شنبه ۱۷ شوال۹۶۹ق؛ تملک: محمد امین بن محمد تقی حسینی به تاریخ ۱۰۳۸؛ جلد: مقوایی، ۵۸گ(۱پ-۵۸ر)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۴-۱۳۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن امیر، تا: ۱۸ صفر۹۸۱ق؛ تملک: شیخ محمد علی عندلیب در ۱۳۷۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۸۲گ، ۱۱سطر (۵×۷)، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۱۴-۳۵۷۳]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۸۸۱/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن شرف الدین حسینی حسنی نجفی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ صفر۹۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محمد علی نامی آن را مقابله کرده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵۹گ (۳ر-۶۱پ)، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۵-۶۲۵]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۴۷/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: رفیع الدین محمد بن جلال الدین محمد کلویه، تا: محرم۹۹۱ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: غلامرضا بن علی اکبر بروجردی مورخ ۱۳۶۵ق؛ کاغذ اصفهانی، جلد: مقوا، ۳۴گ (۳۴-۶۷)، ۱۸ سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۸۷۹]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۲۰/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰۶]

۱۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۱۱-۹۲۹]

۱۵. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:۱۰۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۹×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۹۴/۴

خط: نسخ، کا: عمادالدین بن یونس پنجهزاری، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۳۴پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۶۰]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱۶/۲

انجام:و ان لم یفعلهما لزم أن یکون الواجب تعالی مخلا بالواجب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۵گ (۵۳پ-۱۲۷پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۲۵۵]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۴۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۹۸]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: سعدالله بن علی حسینی، تا: ۲۷ محرم۱۰۱۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «۳، ۱۲»و غیر آن؛ مهر: «العبد زین العابدین» (مستطیل)؛ کاغذ: شرقی، ۳۶گ (۱۵-۵۰)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۴-۸۴۳]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالصلاح بن جعفر حسنی حسینی اردستانی، تا: ۲۷ جمادی الاول۱۰۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۴۰گ (۱۱۷پ-۱۵۶ر)، ۱۰-۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۴-۱۳۳]

۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۴۱/۱

آغاز:برابر

از آغاز تا مقداری از فصل هفتم در معاد جسمانی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن آقارضا زوارئی، تا: سه‌شنبه۵ صفر۱۰۲۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۸و۱۷ سطر (۴×۱۳/۵)، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۴۰]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۸۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۱پ-۴۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶-۲۶۶]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۸۵/۱

بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الاول۱۰۳۴ق؛ جلد: مقوایی، ۶۵گ (۱پ-۶۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۸۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۳

آغاز:المنان حاله و نور بانوار حقایق العرفان باله؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد زمان، تا: ربیع الثانی۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: فهرستی؛ ۳۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۲۵۱]

۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۹/۳

انجام:و کذا المندوب مع حصول الشرائط و الامر بالمعروف الواجب واجب سمعاً و ان لم یجب ... .

خط: نستعلیق، کا: علی رضا، تا: ۱۰۴۳ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۶۴پ-۱۲۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۶۲]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۳/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۴]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۹-۸۱]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاجی محمد جان، تا: جمعه۵ محرم۱۰۵۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۷سم [ف: ۱-۵۲۲]

۲۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲۵۰/۲

آغاز:برابر
کا: محمد رضا قمی ابن حاجی محمود شاه، تا: ذیحجه۱۰۵۹ق؛ ۵۱گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۲۳۱]
۲۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۹۳/۲
خط: نسخ، کا: محمد جعفر، تا: ۱۰۶۲ق، جا: حیدرآباد هندوستان؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳-۱۰]
۳۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۶/۳
خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن محمد حسین حریزی تبریزی، تا: ۱۰۶۴ق؛ اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۵]
۳۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۹/۱
خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان۱۰۶۴ق؛ محشی با نشان «ش خ ن مد ظله العالی، شرح ابوالفتح»؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۹پ-۶۱ر)، ۱۵سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۵۱]
۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد صالح طالقانی، تا: دوشنبه غره رجب۱۰۶۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۶۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۲]
۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۵۳/۲
خط: نسخ، کا: احمد بن سید سالم سالم حسینی، تا: ۱۰۷۵ق؛ ۴۱گ (۴۶-۸۶)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۴۲]
۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۶۷/۳
آغاز و انجام: برابر
کاتب: احمد بن ملا حسین تبریزی، تا: ۱۰۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۵گ (۸۴پ-۱۴۸)، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۱۲۲]
۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: عبدالغنی بن خلیل کازرونی، تا: ۱۰۸۵ق؛ محشی از مؤلف با نشان «منه» یا «منه رحمه الله» و تعلیقاتی بی‌امضاء و نیز تعلیقاتی از حنفی (ظاهراً صاحب اثبات الواجب) و از شرح مواقف، صحاح و قاموس؛ ۱۷۲ص (۱۶-۱۸۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۲۸]
۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۹۷۸۵
خط: نسخ، کا: عبدالعظیم، تا: ۱۰۹۷ق [الفبائی: -۵۴۲]
۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: پارچه‌ای زرد، ۴۱گ، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱-۲۳۲]
۳۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۲۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]
۳۹. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: صالح بن باقر الغروی، تا: قرن ۱۲ [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۱]
۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۹۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**فی زمرتهم و حسن اولئک رفیعا بمنه و فضله
خط: نسخ، کا: خوانساری، حسن، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج [رایانه]
۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد اسماعیل، تا: جمعه ۱۲ رجب۱۲۴۵ق؛ ۶۱گ (۱پ-۶۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۴۳۴]
۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۹۷/۲
خط: نسخ، کا: حسین بن حسن بسطامی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تهران مدرسه ام الخاقان؛ ۲۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۶-۴۶۲]
۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۶۴/۴
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله تنکابنی، تا: ۱۲۶۸ق، جا: قزوین مدرسه شهید ثالث؛ ۳۹گ (۱۲۱پ-۱۵۹پ) [ف: ۵-۶۲۵]
۴۴. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۲۰۰/۱
خط: نسخ، کا: حسن بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۲۷ شعبان۱۲۷۰ق؛ ۵۶گ (۱پ-۵۶ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۱۵۶]
۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷ معزی
آغاز:هذا کتاب مفتاح الغرر لفتح الباب الحادی عشر و الاطلاع علی انواع انوار حدائقة ... قال الشیخ العلامه الاعرف الاشهر جمال الملة و الدین حسن بن یوسف بن علی بن مطهر؛ **انجام:**لئلا یحصل الامر بالمنکر او النهی عن المعروف و ان یکونا هما سبقان لان الامر بالماضی و النهی عنه عبث ...
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: محمدطاهر در ۱۲۸۷ق؛ جلد: مقوایی، ۴۹گ، ۱۵ سطر (۹×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۹-۴۶]
۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۶۷
آغاز:برابر
کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: ۱۳۵۷ق [اهدائی ف: -۳۴۳]
۴۷. قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۳۰/۱
بی کا، بی تا [چند نسخه-ف: -۱۱۶]
۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [رایانه]
۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی [رایانه]
۵۰. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۹۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱۰۴پ-۱۵۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۰/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الخدمه علی حسن التوفیق لا یدل علی ... قطعا لان الواجب علی الکفایه یجوز ... یذم الکل و یاثم لوتر که قصدا.

بی‌کا، بی‌تا؛ جا: حیدرآباد؛ پایان نسخه حاضر چند سطر بیشتر از نسخه ۱۶۹۹/۳ مجلس دارد و کامل است اما به علت پارگی به‌درستی خوانده نمی‌شود و ما جای آنها را با نقطه نشان داده‌ایم؛ جلد: تیماج، ۹۰ص (۱۲۱-۲۱۰)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۷۳۰]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۴۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ (۸۶پ-۱۱۱پ) [ف: ۱۶-۲۵۷]

۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۱۸/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۰ص (۶۹-۱۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۹۲۷]

● **مفتاح الغوامض = شرح تهذیب البیان** / نحو / عربی

miftāḥ-ul ġawāmiḍ = š.-u tahḏīb-il bayān

نوری، محمد بن محمد حسن

nūrī, mohammad ebn-e mohammad hasan

وابسته به: تهذیب البیان = التهذیب فی النحو؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

تهذیب البیان متنی است مختصر در نحو که شیخ بهاییبرای حفظ اصول نحو به صورتی فشرده تدوین کرده است. این کتاب دارای شرح‌هایی است که در الذریعه (ج ۱: ۵۱۸و ج ۱۳: ۱۵۹) آمده است. نسخه ما نیز شرحی دیگر است بر این کتاب ازشارحی که خود رادر آغاز آن «محمد بن محمدحسن نوری» معرفی کرده و شرح خود را «مفتاح الغوامض» نامیده است (ن.ک طبقات اعلام شیعه قرن ۱۲ص ۷۱۰). در فهرست‌ها و منابع در دسترس نامی از این شارحو کتاب وی به دست نیامد، اما با توجه به استنادات بسیار وی به اقوال سید جزائری در حاشیه وی بر فوائد ضیائیه می‌توان استنباط کرد که دوران حیات مؤلف از قرن دوازدهم به بعد بوده است. وی در شرح خود از استرآبادی با لقب «نجم الائمة» یاد می‌کند و از بیضاوی، طریحی، فیروزآبادی، و ابن قاسم نقل قول کرده است. (علینقی منزوی)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۷۴/۲

آغاز:بسملة، احمدالله المتعال فی العز و الجلال و المتفرد فی صفة الجمال و الکمال ... و بعد فیقول الغریق فی بحر المعاصی و ... محمد بن محمد حسن نوری ... لما سمعت اسم التهذیب و طالعته علی سبیل الاجمال فی بعض الاحیان فاردت ان اشرحه شرحاً و هو من مؤلفات شیخنا الفاضل ... الشیخ المشهور بالبهائی ... فشرعت فی شرحه مستعیناً بالله و اردت ان اسمیه بعد ان اتممه «بمفتاح الغوامض» تبصرة لنلسی ... فاقول: قال المصنف؛ **انجام:**المسئلة الثانیة مما یترجح فیه النصب ... المسئلة الرابعة ان یکون الفعل المشتغل طلبیاً و هو الامر و النهی و الدعا ... فان قلت قوله تعالی الزانی و الزانیة ... داخل تحت هذه القاعدة ... قلت قال المبرز الالف و اللام فی الزانیة و الزانی مبتدا موصول فیه معنی الشرط و... خبر المبتداء کالجزاء و لذا تلبس بالفاء الجزائیة لان المبتداء اذا تضمن معنی الشرط یتلبس خبره بالفاء و الفاء الجزائیة یمنع

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۸گ (۲۳-۷۰پ)، ابعاد متن: ۱۳×۱۸، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۴۵]

● **مفتاح الغوامض** / صرف / فارسی

miftāḥ-ul ġawāmiḍ

وابسته به: صرف میر؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

توضیحاتی است بر صیغ مشکله صرف میر سید شریف جرجانی. این کتاب به صورت سؤال وجواب تنظیم شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۲۳/۵-۲۱/۱۵۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطیبین الطاهرین بعد چنین گوید ذره بی مقدار تراب اقدام سادات وطلاب سید مختار که چون کتاب صرف میر از جمله کتب مشکله؛ **انجام:**فعل مابنی از باب فعلل دحرج دحرجا دحرجوا ... دحرج دراصل دحرحت بود مصدر بود خواستیم فعل ماضی بنا کنیم تاء مصدریت را از اولش برداشتیم دحرج.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۷۶]

←مفتاح الغیب ⟵ مفاتیح الغیب

● **مفتاح الغیب فی الاستخارة = مفاتیح الغیب** / استخاره / فارسی

meftāh-ol qayb fe-l estexāra = mafātīh-ol qayb

حسینی تبریزی، محمد بن مهدی، - ۱۲۶۴ قمری

hoseynī tabrīzī, mohammad ebn-e mahdī(- 1848)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق

رساله‌ای متوسط درآداب وطریقه استخاره واستشاره که دریک «فاتحه» وهشت «مفتاح» ویک «خاتمه» تنظیم شده است: فاتحه درفضیلت وکیفیت استخاره؛ مفتاح ۱. استشاره با مؤمنان؛۲. آداب ونماز وادعیه استخاره؛ ۳. استخاره به قلب؛۴. استخاره بنادق؛۵. استخاره ذات الرقاع؛ ۶. استخاره به رقاع؛۷. استخاره به تسبیح؛۸. استخاره به مصحف؛ خاتمه دربعضی امور نادره.

آغاز:بسمله منعمی را سپاس و شکر سزاست که زبانها بحمد او گویاست ... اما بعد چنین گوید بنده خاطی محمد بن المهدی الحافظ الحسینی التبریزی ... که چون استشاره و استخاره بفحوی

کریمه ...
انجام:لهذا حقیر رؤس آیات قرآنی را بجدول ضبط نموده حکمش را بسرخی مرقوم ساخت ملتمس از عمل کنندگان آنکه این عاصی را در حال حیات و بعد از وفات بدعای خیر ... و لعنة الله علی اعادیهم اجمعین.
[فهرستواره منزوی ۹۲۰/۸]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر(پس از این ده صفحه جدول رموز استخاره در هر صفحه ۳۰۰ خانه جدول دارد)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱-۱۴)، ۱۷سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۸۶]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۴۲/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**بل بد، والله طد، بل طخ، فی لوح طخ وبعد ازاین چندان لازم وضرور نبود بدین اکتفا شد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ مجدول، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۵]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و بعد از این چندان ضروری و لازم نبود بدین اکتفا شد تمت الرساله ... ۱۲۵۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۳۳-۴۶)، ۲۳سطر (۱۷/۳×۹/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۳سم [رایانه]
۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد باقر ابن ملا سلطان علی گواری کزازی، تا: ۱۹ ربیع الاول ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۲۵۴پ-۲۷۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۹۳]

● **مفتاح الغيوب** / علوم غریبه / فارسی
meftāh-ol qoyūb

با عناوین «باب».
آغاز:و سمیت هذه الرسالة بمفتاح الغیوب باب اول و او مشتملست بر دوازده شرط شرط ۱ در دانستن طبایع حروف و این شرط عمده است.
[فهرستواره منزوی ۹۲۵/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۱/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و طالب مدعا کرده اند و الله اعلم.
خط: نستعلیق، کا: واعظ امامی کاشانی، بهاء الدین بن جمال الدین محمد، تا: ۲۷ شعبان۱۰۵۱ق، جا: توس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲ص (۴۰-۶۱ هامش)، ۲۲سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۶۱۶]

● **مفتاح الغيوب (منتخب)** / علوم غریبه / فارسی
meftāh-ol qoyūb (mn.)
رساله‌ای است در بیان قواعد علم حروف، استخراج طالب و مطلوب و علم تکسیر همراه با جداول حروف که از کتاب مفتاح الغیوب انتخاب گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۶۳/۲
آغاز:فصل در بیان قواعد از کتاب مفتاح الغیوب نوشته شد؛ طبایع حروف و این شرط عمده است؛ **انجام:**روزی بکن، این عبارت برآمد بدستور انساب ثلثه فقط و الله علم بالصواب، تمت هذه الرسالة.
خط: نستعلیق تحریری، کا: تاج الدین احمد فرزند مسیح، تا: ۱۳۲۰ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ ۲۱گ (۱۱-۳۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۶۷]

● **مفتاح الفائض فی علم الفرائض** / فقه / عربی
miftāḥ-ul fā’iḍ fī ‘ilm-il farā’iḍ
عصیفری، فضل بن ابی سعد، - ۷۵۰ قمری
‘osayferī, fazl ebn-e abī sa‘d(- 1350)
در احکام میراث و تعیین طبقات وارثان، مختصر از کتاب «الفائض فی علم الفرائض» خود مؤلف می‌باشد. در چند «باب» بعضی از آنها دارای فصول: باب العلل المیراث؛ باب العلل المانعة من الارث؛ باب الفرائض و اهلها؛ باب الحجب؛ باب الاسقاط؛ باب احوال الاب و الجد؛ باب الرد؛ باب اصول المسائل اذا کان الورثة عصبة منفرد؛ باب تصحیح المسائل؛ باب المناسخات؛ باب میراث المفقود؛ باب میراث المجوس؛ باب میراث الدعوة؛ باب میراث الملاعنة؛ باب میراث الحمل؛ باب میراث المکاتب.
آغاز:باب اسباب المیراث اسباب ثلاثة نسب و نکاح و ولاء، فالنسب ثلاثة عصبة و ذوسهم و ذورحم فالعصبة علی الترتیب هم الابن ثم ابن الابن.
انجام:و یبقی ربع المال للعصبة اودر علیها و تصح المسئلة ... بعد الرد لها سهمان و له سهم و صلی الله علی سیدنا محمد و آله.
[کشف الظنون ۱۷۶۸/۲؛ مؤلفات الزیدیة ۴۳/۳؛ معجم المؤلفین ۶۸/۸]
شرح و حواشی:
۱- الایضاح لمعانی المفتاح؛ مؤید، یحیی بن حمزه (۶۶۹-۷۴۹ق)
۲- عقد الاحادیث فی علم المواریث؛ عصیفری، فضل بن ابی سعد (-۷۵۰ق)
۳- ایضاح الغامض الکاشف لمعانی مفتاح الفائض؛ خالدی، احمد بن محمد (-۸۸۰ق)
۴- الایضاح فی کشف معانی المفتاح؛ اعرج، قاسم بن محمد (-۸۸۰ق)
۵- جوهرة الفرایض الکشاف لمعانی مفتاح الفایض؛ ناظری، محمد بن

احمد (-۹۲۰ق)

۶- فتح الفاتح الفائض فی شرح مفتاح الفرائض؛ سحولی، ابراهیم بن یحیی (۹۸۷-۱۰۶۰ق)

۷- حاشیة شرح وصایا المفتاح؛ علفی، ابراهیم بن خالد (-۱۱۵۶ق)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۷۴/۳

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۲۰۲؛ بی کا، تا: با تاریخ۸۶۹ق؛ ۳۸گ (۲۵۷-۲۹۴) [عکسی ف: ۲-۴۵۵]

۲. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۱۵ جمادی الاول۱۰۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۹۳پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۸/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۶۹-۷۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۵-۱۴۷]

● **مفتاح الفتوح** / شعر / فارسی

meftāh-ol fotūh

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

‘attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۱۵۳/۶

آغاز:پناه من به حیی کو نمیرد ×× بآهی عذر صد عصیان پذیرد؛

انجام:سخن چون ختم شد بر نام داور ×× بگو از جان و دل الله اکبر؛ تمت الکتاب المسمی بمفتاح الفتوح من کلام حضرت افصح المتکلمین و اکمل المکملین شیخ فرید الدین عطار رحمة الله علیه بعون الملک الغفار فی خامس عشرین شهر رمضان المبارک سنه ۸۸۰

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان۸۸۰ق؛ با پانزده مجلس مینیاتور آب و رنگ بسیار عالی؛ مجدول، با دو ترنج و چهار سرترنج تزئینی مذهب بسیار عالی، با چهار کتیبه مذهب مرصع، با پنج سرلوح مذهب بسیار عالی؛ تملک: امیر اصلان خان به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۶۶؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۶/۸×۲۶سم [ف: ۴-۷۹۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۲۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۵۳ر-۹۹ر)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: -۲۸۰]

● **مفتاح الفتوح = شرح فتوح الغیب** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol fotūh = š.-e fotūh-ol qayb

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ - ۱۰۵۲ قمری

‘abd-ol-haqq-e dehlavī, ‘abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551 - 1643)

وابسته به: فتوح الغیب؛ عبدالقادر جیلانی، عبدالقادر بن موسی (۴۷۱-۵۶۱)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۳ق

ترجمه وشرح مزجی است بر«فتوح الغیب» شیخ عبدالقادر گیلانی که فرزندش شیخ عبدالرحمان شرف الدین عیسی (-۵۷۳ق) گردآوری نموده است.

آغاز:هذا کتاب مفتاح الفتوح ... حمدله همه ستایش ها ثابت است مر خدای را عزوجل که پروردگار همه عالم است عالم ملک و ملکوت و جن و انس و حیوانات و نباتات و جمادات

چاپ: مشار فارسی، ج۳، ص۳۲۴۱؛هند، لکنو، منشی نول کشور، ۱۳۰۰ق؛ لکهنو،سنگی، ۱۲۹۸ق/۱۸۸۱م، وزیری، ۶+۴۲۳+۳ص

[التراث العربی ۱۵۹/۴:«فتوحات الغیب»؛ اوقاف موصل ۳۳/۵:«فتوح الغیب»؛ کشف الظنون ۱۲۴۰/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۰۵/۲؛ فهرست چاپ سنگی گنج بخش ص ۱۳۴-۱۳۵؛الذریعه ۳۳۸/۲۱؛فهرستواره ۶۸۹/۷؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۱۶۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**مفتاح و فتوح نام تاریخ افتاد. در خاطر آنکه مظهر لاریب است. و صلی الله علی محمد و آله و صحبه اجمعین است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ ۲۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۰]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۲۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**مفتاح فتوح نام تاریخ افتاد ×× در خاطر آنکه مظهر لاریب است

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف خافی، تا: سلخ محرم۱۱۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۱۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۱۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۳۷ص (۱۱۵-۵۵۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۳-۳/۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و خوشحال باش به صدق ارادت وجه حق که هیچ خیر درظاهر وباطن وعمل وحال جز وی نخواهی.ثم ادخل وطاء البساط بالادب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۹۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۴۷۷]

● **مفتاح الفتوح** / تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-ol fotūh

شریف کرمانی، محمد حسین بن محمد علی، ۱۱۸۷ – ۱۲۵۷ قمری

šarīf-e kermānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad ʻalī (1774 - 1841)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۷ق

در معجزات و کرامات و بعضی از احوال حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام گرفته شده از تاریخ «الفی» به اضافه آنچه که مؤلف با تتبع تواریخ بسیار به دست آورده است. این تاریخ پس از کتاب‌های «روضة الحسینیة» و «ریاض الفضائل» تألیف شده و به سال ۱۲۵۷ هنگامی که سن مؤلف به هفتاد سالگی رسیده بود بدان شروع کرده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز:۱: ای بنامت نامها نامی همه ×× نامهای نامیت نامی همه، ستایش نامی نامزد نامداری است که مبارکش ذکر جنان و ورد زبان نامداران است ...

۲: مفتاح فتوح و مصباح مشکاة روح حمد و ستایش مفتح الابوابی است کریم که کرم بینهایتش ابواب فتح.

انجام:که گر ولای تو ابلیس را شود زورق ×× کشد ز ورطه لعنش بیک نفس بکنار

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۸/۳؛ تراجم الرجال ۲۱۳/۳–۲۱۴]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۹

انجام:این مزخرفات و هجویات چه بود و از تو زیادی نمود که درباره زیاد گفتی و حیا و شرم و ولا و آزرم را نهفتی و الله اکبر ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خطخوردگی و اضافات در حاشیه؛ تملک: محمد باقر بن ملا علی اکبر؛ ۳۱۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲–۴۷۹]

۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۹۲

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**که گر ولای تو ابلیس را شود زورق ×× کشد ز ورطه لعنش بیک نفس بکنار

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ جلد: روغنی، ۱۰۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲–۱۶۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۹۳

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**و او را مایه شرف و شادکامی بداشت و با او مختلط گردید در میان آن دو ملعون موافقت بهم رسید.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک به عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۹–۲۸۹]

● **مفتاح الفتوح** / جفر / فارسی

meftāh-ol fotūh

محمد امین بن امامی

mohammad amīn ebn-e emāmī

رساله‌ای است درعلم جفر که محمد امین به ارشاد استاد خود نگاشته وقواعد وقوانین آنرا از کتب ورسایل مربوط استخراج نموده وآنرا در یک «مقدمه» وسه «باب» ویک «خاتمه» مرتب نموده وموسوم به «مفتاح الفتوح» ساخته است: مقدمه دربیان معرفت حساب حروف بیست وهشت گانه؛ باب ۱. شامل چهار فصل و ...

آغاز:بسمله حمد بیحد و ثنای بیعد مرخالقی راز سزاست که عالم و ما فیها را باشاره کلمه کن بید قدرت کامله ... اما بعد بر رای ارباب عقول و حال و صاحبان فضل و کمال پوشیده و مخفی نماناد که چون علم شریف جفر که فرج هر شدت است

انجام:و قد جعلتم الله علیکم کفیلاً و ما ذلک علی الله بعزیز تمت

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۱۴-۶-۳۸/۲۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸–۴۴۷۶]

● **مفتاح الفتوح** / شعر / فارسی

meftāh-ol fotūh

شیرازی، محمد حسین، ق۱۴ قمری

Šīrāzī, mohammad hoseyn(- 20c)

از میرزا محمد حسین شیرازی کاتب حضرة السلطان که در پایان می‌نویسد که در تاریخولادت امیرزاده (کامران میرزا)، فتح علی خان و شاعران معاصر دیگر شعرهایی سروده بودند، من آن قصاید را گرد آوردم و به این نام نامیدم. پس این کتاب مجموعه مدایح کامران میرزا (۱۲۷۲–۱۳۰۷) می‌باشد.

آغاز:ای ز لب لعل تو جان را شریب ×× غبغب سیمین تو بهتر ز سیب

[رجال ایران ۱۴۹/۳؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۲۷؛ فهرستواره منزوی ۲۲۸۶/۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۷۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق، با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۴/۲سم [ف: ۴–۷۷۱]

● **مفتاح فتوح الاسفا فی فتح باب معنی بیت الدفغا** / ادبیات / عربی

miftāḥ-u futūḥ-il asfā fī fatḥ-i bāb-i maʻnī bayt-id dafġā

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸–۶۹۶ق)

شرحی است بر بیتی از قصیده برده که به نام بیت الدفقا مشهور گشته که سابق بر شارح ابن حجر عسقلانی آن را شرح نموده است ولی چون کافی نبوده است شارح به درخواست برخی از دوستان به شرح آن پرداخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۲۵/۱

آغاز:الحمدلله الذی افاض علی قلب من اصطفاه من خاصة عباده حقائق دقائق علوم العلماء العرفا و اضاف الی لب من اجتباه من خلاصة عباده رقائق عقائق فهوم الحکماء الظرفا؛ **انجام:**و هذا ما احرزه الغیب و ابرزه الجیب من السبب من قال من اولی النهی یابهی بفتقه فالرتق اولی به.

خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱پ-۴ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۲۸۸]

● **مفتاح الفتوح و النجاح = شرح دعای صباح** / شرح دعا / فارسی

meftāh-ol fotūh va-n najāh = š.-e do‘ā-ye sabāh

قاضی زاده، ق۱۱ قمری

qāzī zāde(- 17c)

وابسته به: دعاء الصباح = دعای صباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

در شرح دعای صباح.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۱/۱

آغاز:بسمله. مفتاح ابواب خزائن برو نوال و مصباح طریق وصول بمقاصد و آمال چه تواند بود جز افتتاح بحمد؛ **انجام:**و الخطایا و الاثام و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با تقریظ آقا حسین خوانساری برای شارح؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۵۳گ (۲پ-۵۴ر)، ۱۲سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: -۳۶۱]

● **مفتاح الفتوح و رموز الکنوز** / شرح دعا / عربی، فارسی

meftāh-ol fotūh va romūz-ol konūz

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ – ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

وابسته به: دعاء الصباح = دعای صباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)

دعای صباح حضرت امیر (ع) را به فارسی ترجمه کرده است. پیش از ترجمه یک مقدمه ای هم بر آن نوشته است.

آغاز:بسمله و به نستعین – نورانی ترین صبحی چون صفای مرآت که در هر بامداد از خامه اهل اشتیاق بر صحیفه آفاق در آید.

انجام:بطابق المنقول من خطه روحی فداه علیه الف الف سلام الله؛ قابله مترجمه الفقیر الی الله الغنی مهر محمد الحسینی قطب الدین.

[فهرستواره منزوی ۹۲۵/۸]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰ص، ۱۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۲-۲۹۰]

● **مفتاح الفرائض** / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-ol farā’ez

آگهی قاینی، جلال الدین محمد، - ۹۳۲ ؟ قمری

āgahī qāyenī, jalāl-ed-dīn mohammad(- 1526)

در آن از تبصره شیخ ابوالمعین و امام ابو حنیفه و علمای هرات یاد شده است. در ۱ «مقدمه» و ۵ «فصل» در اعتقادات و فقه و اخلاق.

آغاز:بسمله. و به نستعین. الحمد لله علی نواله ... اما بعد چنین گوید بنده ضعیف جلال ابن محمد بن عبیدالله القاینی که این رساله ایست در بیان آنچه فرض و واجب بر مکلفان و بر سبیل ایجاز در قلم آمده و چون فرض و واجب عین بر مکلفان پنج قسم بود قسمی از قبیل اعتقادات (فصل ۱در ۸ مسئله) و قسمی از قبیل اعمال (فصل ۲در سه قسم) و قسمی از قبیل اخلاق و مکارم شریعت و قمسی از مخالفتها و قسمی علم باینها این رساله بر مقدمه و پنج فصل ترتیب داده شد و مفتاح الفرایض نام نهاده شد.

[فهرستواره منزوی ۵۴۶/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۰/۳۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و چون سردهند ویرا میان گوسفندان از همه بلندتر باشد.

دو عنوان فصل ۱و۲ در آن دیده می‌شود؛ کا: حسینی، محمود بن محمد، تا: قرن ۹؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴گ (۳۳۴-۳۳۷)، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۷۸۰]

● **مفتاح الفرج** / استخاره / فارسی

meftāh-ol faraj

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn-ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh(- 1739)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۱۲۷ق

رساله حاضر در آداب و چگونگی و انواع استخاره و دعاها و

اذکاری است که بدین منظور روایت شده با ترجمه آنها زیر سطرها به فارسی، به اضافه فوائدی که به نظر مؤلف رسیده، به پیروی از «مفتاح الغیب» علامه مجلسی و مانند آن در هشت «مفتاح»:۱. بیان استخاره به جناب اقدس حق؛ ۲. نوع دوم استخاره؛ ۳. استخاره به‌عنوان استشاره؛ ۴. استخاره به قرآن مجید؛ ۵. استخاره به تسبیح؛ ۶. استخاره ذات الرقاع؛ ۷. اقسام غیر مشهوره ذات الرقاع؛ ۸ استخاره به بنادق.

در مورد استخاره تألیفاتی گوناگونی وجود دارد. برخی در ضمن مجموعه‌های فقهی و یا روایی و یا دعایی است که قسمتی از آن به استخاره اختصاص یافته و در میان آثار عامه و خاصه دیده می‌شود: همچون محاسن برقی، کافی کلینی، فقه الرضا، من لایحضره الفقیه شیخ صدوق، المقنع شیخ صدوق، التهذیب شیخ طوسی، مصباح المتهجد شیخ طوسی، المقنعة و الاشراف شیخ مفید، مکارم الاخلاق طبرسی، وسائل الشیعة حر عاملی، بحار الانوار علامه مجلسی و در میان منابع اهل سنت می‌توان به سنن ابن ماجه، سنن ابی داود، سنن ترمذی، سنن نسائی، سنن بیهقی، مجمع الزوائد هیثمی، تحفة الاحوذی، المصنف صنعانی، الادب المفرد بخاری، الاذکار النوویة و غیره اشاره کرد که فصلی در این باره دارند. برخی تألیفات مستقلی هستند که منحصراً به بحث استخاره اختصاص دارند که می‌توان به این آثار اشاره کرد: کتاب الاستخارة، کلینی که معالم العلماء نقل کرده؛ الاستخارة محمد بن مسعود عیاشی صاحب تفسیر عیاشی، که نجاشی در رجال خود و شیخ طوسی در فهرست، از این اثر نامبرده‌اند؛ کتاب الاستخارة و الاستشارة احند بن سلینام بصری شافعی معروف به زبیری (-۳۱۷ق)؛ رسالة الاستخارة از محیی الدین بن عربی (-۶۴۸)؛ فتح الابواب بین ذوی الالباب و کتاب رب الارباب فی الاستخارات از سید بن طاووس (-۶۶۴ق) که از مهمترین منابع موجود در استخاره است؛ الانارة و الاستنارة فی مسألة الاستخارة از قوام الدین بن کمال الدین مرعشس (-۷۸۰ق)؛ مفاتیح الغیب فی الاستخارة و الاستشارة شیخ کفعمی؛ الاستخارات از شاگرد شیخ ناصر بن احمد بن متوج بحرانی و معاصر شیخ ابن فهد حلی (-۸۴۱ق)؛ رسالة فی الاستخارة از شیخ محمد بن محمود مغلوی وفائی (-۹۴۰ق)؛ مشکاة الاستنارة فی معنی حدیث الاستخارة از عبدالبر بن عبدالقادر فیومی حنفی (-۱۰۷۱ق)؛ مفاتیح الغیب فی الاستخارة از علامه مجلسی (-۱۱۱۰ق)؛ الاستخارات از احمد بن عبدالسلام بحرانی معاصر با محمد تقی مجلسی؛ المنارات الظاهرة فی الاستخارات المأثورة عن العترة الطاهرة از ابوالحسن سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (-۱۱۲۱ق)؛ البشارة الطلاب لطالب الاستخارة از شیخ احمد بن صالح درازی بحرانی (-۱۱۲۴ق)؛ رساله در استخاره از محمد تقی بن ابی المعالی خادم متطبب انصاری (قرن ۱۱)؛ الانارة عن معانی الاستخارة، از محمد بن محمد محسن فیض کاشانی (-۱۱۱۵ق)؛ مفتاح الفرج خاتون آبادی (-۱۱۵۱ق)؛ رسالة فی عدم التوکیل فی الاستخارة از سید شبر ین محمد حویزی نجفی (-۱۱۹۰ق)؛ هدایة المسترشدین فی الاستشارة و الاستخارة از حسن بن محمد صالح نصیری طوسی؛ التحفة الباقریة در استخاره از امانت علی عبدالله پوری مولوی شاگرد دلدار علی؛ ارشاد المستبصر فی الاستخارات از سید عبدالله شبر (-۱۲۴۲ق)؛ رسالة فی الاستخارة از جعفر بن عبدالله شبر (قرن ۱۳)؛ خیرة الطیر از احمد بن سالم بن عیسی بحرانی؛ روائح الغیب فی رفع التردید و الریب از عبدالنبی بن عبد الرزاق که در ۱۲۶۴ تألیف کرده؛ عنوان الصواب فی اقسام الاستخارة من الائمة الاطیاب از حاج محمد کریم خان بن ابراهیم کرمانی (-۱۲۸۸ق)؛ مصباح المستخیر از محمود بن محمد علوی فاطمی معروف به سلطان القراء (-۱۲۹۸ق)؛ رساله در استخارة از میرزا محمد جواد دارابی (۱۲۹۸-ق)؛ الاستخارات از سید علی بن محمد بن علی حسینی میبدی یزدی (-۱۲۱۳ق)؛ الاستخارات از میرزا ابوالمعالی بن حاج کلباسی (-۱۳۱۵ق)؛ الاستخارات از میرزا محمد حسین بن میرزا محمد علی حسینی مرعشی (-۱۳۱۵ق)؛ خیرة الطیور فی التفأل از میرزا محمد حسین مرعشی (-۱۳۱۵ق)؛ ارجوزة فی اوقات الاستخارة از شیخ جواد بن شیخ علی جامعی نجفی (-۱۳۲۲ق)؛ تشریح الخیرة فی الاستخارات از سید عبدالحسین لاری (-۱۳۳۰ق)؛ منهاج المستخیر از سید محمد حسین سلطان القراء (-۱۳۵۰ق)؛ مفاتیح الغیب و مصباح الوحی از سید مهدی غریقی (-۱۳۴۳ق)؛ دلائل الغیب فی الاستخارات از سید ابوالقاسم بن محمد طباطبائی (-۱۳۶۱ق)؛ رساله در استخاره از محمد علی بن حسن حائری سنقری (-۱۳۷۸ق)؛ و چندین رساله ناشناخته در این باب.

آغاز:الحمدلله دلیل المتحیرین و کاشف الباساء و الضرآء عن المکروبین و عنده مفاتح الغیب لایعلمها الاهو و یعلم ما فی البر و البحر و ما تسقط من ورقة الا یعلمها و لاحبة ... چون جد علامه ام ... محمد باقر مجلسی ... رساله ای در بیان انواع استخارات تالیف و به مفاتح الغیب مسما نموده بود به خاطر فاتر این بی بضاعت رسید که رساله مزبور را اختصار نموده ... بدون ذکر اسناد و سایر زواید تالیف نماید ...

انجام:پس اگر خواهد باز ترجیح ترک برفعل را استخاره کند اگر خوب آید ترک ترجیح دارد و اگر بد آید فعل و ترک با هم مساوی است و این معنی بعد ازتامل صادق ظاهر و واضح می‌شود و الله تعالی هو الموفق لکل خیر ... و الصلوة علی محمد و آله الاطهرین

چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر بیستم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۸ش، با تحقیق حمید احمدی جلفائی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**وفقه الله للخیرات و السعادات و حشره و والدیه مع موالیهم السادات القادات صلوات الله علیهم اجمعین.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح و اضافه شده شاید توسط خود مؤلف؛ ۴۳گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۶۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۷۹]

● **مفتاح الفرج** / هیئت / فارسی

meftāh-ol faraj

قاعده‌ای چند از مفتاح الفرح (یا مفتاح الفرج)، در احکام نجوم.

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۳/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۹/۲

آغاز: قاعده‌ای چند: ... اول در معرفت مزاج درجها؛ **انجام:**و چون در خانه دیگری باشد فعل او ممتزج گردد بفعل خداوند خانه.

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۱۶ص (۱۴۳-۱۵۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۹-۳۱]

● **مفتاح الفردوس** / تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-ol ferdows

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

وابسته به: نور المعرفة؛ بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن (۱۲۷۶-۱۳۵۲ق)

چون مؤلف از تألیف کتاب «نورالمعرفة» خود فارغ شده، برای سهولت دسترسی به اخبار ائمه علیه السلام آنرا مختصر وبه فارسی دراین کتاب ترجمه نموده است. مؤلف این کتاب را دردوجزء تقسیم نموده که جزء اول مشتمل بر پنج فصل وجزء دوم درهشت امر وخاتمه نیز درسه امر می‌باشد.

آغاز:الحمدلله الذی جعل کمال العباد فی المعرفة و سعادتهم فی العبادة و حذرهم الشقاوة و الغوایة ...

انجام:و مسأله ی تسامح درادله سنن امر دیگر است و درخانه اگر کس است یک حرف بس است و الله الموفق و المعین

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۵۲؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۵۲ق، وزیری، ۱+۳۱۸+۱ص

[الذریعة ۳۳۸/۲۱؛ بزرگان قائن ۴۸۷/-۴۹۹؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۸/۳]

قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق؛ ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [کتابخانه های قائن: ف: -۵۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۱۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۷۲]

● **مفتاح الفرقان فی بیان الوقوف و رسم القرآن** / تجوید / عربی

meftāh-ul furqān fī bayān-il wuqūf wa rasm-il qur'ān

قاری کاظمی، محمد بن شمس الدین، ق۱۲ قمری

qārī kāzemī, mohammad ebn-e šams-od-dīn(- 18c)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

تاریخ تألیف: ۱۰۹۰ق

رساله‌ای است در تجوید وبیان وقف‌ها با تبعیت از سجاوندی، مقدمه‌ای دارد و آن‌گاه درکل قرآن از سوره فاتحه تا ناس ومحل‌های وقف‌ها را با احکام آنها به‌صورت رمزی بیان کرده است.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب ... لما من علی وفقنی لعلم مالم اعلم من کتابه المجید المعظبم و اوقفنی علی محکمه و متشابه و ناسخه و منسوخه ووفقنی علی اقتضاء اثر مبتدعین من مفعوله و موصوله ...

انجام:سورة الناس ست آیات مدینة بخلاف بسم الله الرحمن الرحیم الناس لا الاول الناس لا الثانی الناس لا الخناس لا ص الذی الناس لا ه الاول و الناس ه ص.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**سورة الناس ست آیات المدنیة بخلاف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۰۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۳سم [ف: ۱-۵۲۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: احمد بن داود بن محمد شریف نجفی غروی، تا: غره ربیع الاول۱۰۹۱ق؛ واقف: محمد مسیحا بن آقا بدیعا هرندی، ربیع الاول ۱۱۳۶؛ ۱۱۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۷۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**سورة الناس مکیة ... برحمتك یا ارحم الراحمین

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ مصحح؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۱۷۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۵۵

آغاز:و ایاکم اهل الفسق و اهل الکبائر فانه سیجی من بعدی اقوام یرجعون القرآن ترجیع الغنا؛ **انجام:**سوره الزلزلت ثمان آیات مدینه

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: کشمیری، ۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف:۲۳-۱۷۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۷۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و غیر آن، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۶گ (۵۶-۱۰۱)، ۱۵سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۴۵۳]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: غره ذیحجه۱۱۱۴ق؛ در انتها چهار صفحه در اسامی قراء عشر، سوره‌هایی که سجده دارند، تعداد سور قرآنی؛ آیات، کلمات، حروف و غیر آن که بسیار مفید و آموزنده است به آن افزوده شده است، محشی؛ تملک: محمد علی بن اسماعیل حسینی در ۱۲۴۴؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۴۷]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۷۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۱۹]

۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۹۱

آغاز: ... و اجبت التماس بعض من نقل عنی علم القراءة بسندی المتصل الی من بلغ؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: میر عبدالرحیم بن نعمة الله موسوی قزوینی، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق، تا: صفر۱۲۵۹ق؛ جلد: ترمه، ۸۵گ، ۱۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۶-۵۷۳]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۴۸-۱۸/۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ح ام لهم شرکاء ح المدثر اصحاب الیمین ح فی جنات ح والله اعلم.

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ ۹۳گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۷۷]

۱۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۶ بخش یکم

آغاز:فلیکر الحمرة و علامته صاد و علامته حفص قرائة السواد؛

انجام:موصدة عمد بضم العین و المیم ممدة

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی؛ ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۹۰]

● مفتاح الفصول / اصول فقه / عربی

meftāh-ul fuṣūl

حاشیه و تعلیقاتی است بر کتاب الفصول (گویا فصول الحواشی شرح اصول شاشی) در اصول فقه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۳

آغاز:بسمله الحمد لله الموصوف بالقدم و البقاء و الصلوة و السلام ... اما بعد لما کان کتاب الفصول من الکتب المعتبره فی فن الاصول ... قوله و علی سوائغ جمع سائقة و هی مونث سماعی؛

انجام:فالحقنا ما یتجاوز من العادة و لم یجوز المدة بها باستصحاب الحال فی رفع التکلیفات عنها.

کا: یحیی بن برحیا(یا برضیا)، تا: ۲۸محرم۱۲۸۵ق، جا: قریه اتمانزی؟در مسجد الف خان؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۹۴ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۶۲]

● مفتاح الفضلاء / لغت / فارسی

meftāh-ol fozalā

فرهنگ فارسی به فارسی است به ترتیب حروف تهجی آغاز کلمات، برای هر حرف یکباب، سپس اصطلاحات و آن به ترتیب حروف انجام کلمه‌ها. در برگ ۹۹پ آمده است: از مفتاح الفضلاء در مرکبات یعنی اصطلاحات قسم دوم. باب الالف مع الالف.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۷۸

آغاز:بسمله. باب الالف مع الالف. استا: بکسره ستایش و بفتح که آنرا تفسیر زند خوانند. الواحیر: که آنرا هندوی کنوار گویند؛

انجام:یحیی نام وزیری که در سخاوت مشهور و وزیر هارون رشید بوده. یکسو و یعنی یکجانب نداشت و یک رخ نه. تم تمت.

خط: نستعلیق، کا: سید عالم، تا: قرن ۱۱؛ تملک: فرهاد میرزا پسر ولیعهد در ۱۶ رجب ۱۳۰۵، میرزا امیر بیگ؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۲گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۳-۶۰]

● مفتاح الفقر / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol faqr

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

تاریخ تألیف: قبل از ۸۶۸ق

مثنوی آمیخته به نثر در ۴۴۳ بیت که آن را قبل از سال ۸۶۸ق ساخته زیرا در انتهای «مصباح الارواح» خود که در ۸۶۸ق پدید آورده، نام این رساله آمده است. دستمایه اصلی این رساله شرح داستان زندگی ایوب و بلاها و امتحانات اوست که آن را طبق شیوه عرفانی و طریقتی خود تأویل و تفسیر می‌کند و داستان ثعلبة بن حاطب داستان دیگری است که مؤلف پس از نقل آن برای تفسیر فقر از آن استفاده کرده است. او این رساله را با توجه به حدیث «لکل شیی مفتاح و مفتاح الجنة حب المسالکین و الفقرا» که از پیامبر اکرم (ص) نقل شده، «مفتاح الفقر» نامیده و

بر فضیلت آن بر غنا تاکید دارد و به چگونگی قرار گرفتن فقر در دل سالک، و رابطه فقیر و عشق از دیگر مضامین آن است.
آغاز:اعلم یا اخی ان الانبیاء و الاولیاء و الفقراء و المحبین و ... ای عزیز (روزی) محمود غزنوی از میان لشکر بیرون رفت و بر بلندی باستاد ...
انجام:گوش کن این راز خوش دلپذیر ×× تا که بری راه به کوی فقیر / زآنکه به یمن فقرا ای غلام ×× واصل دلدار شوی و السلام
چاپ: تهران، انتشارات کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹ش، تصحیح امیر سروری، رسائل پیر جمال اردستانی، دفتر دوم، صص ۳۹۱-۴۱۳

[فهرستواره منزوی ۹۲۶/۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۰۵/۲ (۲ نسخه)؛ الذریعه ۳۳۹/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۸
خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب [ف: ۳۰-۷۴]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۲/۱۳
خط: نسخ، کا: محمد حمزوی موسوی، تا: یک‌شنبه ۲۴ شوال۱۲۲۹ق؛ ۳۱سطر [ف: ۳-۶۳۵]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۶
خط: نستعلیق، کا: علی اشرف بن علی، تا: ۱۲۳۵ق؛ ۱۰ص (۳۶۱-۳۷۰) [ف: ۳-۳۹۰]
۴. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه:۱۶/۱۴
خط: نسخ، کا: سید محمد حمزوی، تا: ۱۲ شعبان۱۲۳۸ق [نشریه: ۵-۲۷۳]
۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۴۲/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، کا: سید محمد حمزوی، تا: ۱۳ شعبان۱۲۳۸ق؛ ادامه ابیات دو ستونه در حاشیه کتابت شده؛ جلد: تیماج، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۵۷۰]
۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۵۶/۱۰
خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۳۳]

←مفتاح الفقر و اثبات الفخر ← مفتاح الفقر

● مفتاح الفلاح = مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیلة

/ دعا / عربی
miftāḥ-ul falāḥ = miftāḥ-ul falāḥ fī ʻamal-il yawm wa-l layla

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
تاریخ تألیف: ۱۰۱۵ق؛ محل تألیف: گنجه
مجموعه‌ای است که به خواهش جمعی از دوستان به اختصار به اعمال واجبه و مندوبه و آداب که در هر روز و شب وارد شده و دعاهایی که در برخی احوال وارد شده، پرداخته است. در شش «باب»: ۱. فیما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس؛ ۲. فیما یعمل ما بین طلوع الشمس الی الزوال؛ ۳. فیما یعمل ما بین الزوال الی الغروب؛ ۴. فیما یعمل مابین الغروب الی وقت النوم؛ ۵. فیما یعمل ما بین وقت النوم الی انتصاف اللیل؛ ۶. فیما یعمل مابین انتصاف اللیل الی طلوع الفجر. مؤلف در معرفی کتاب آورده است:«یقول قد التمس منی جماعة من اخوان الدین و خلان الیقین تألیف مختصر یحتوی علی مالابد لاهل الدیانة من الاتیان به فی کل یوم و لیلة من واجب العبادات و مندوبهاو محمود الاداب و مرغوبهامقتصرا فی الاعمال المسنونة علی ماهو قلیل المؤنة کثیر المعونة». شیخ بهائی در خاتمه مفتاح الفلاح سوره فاتحه را تفسیر کرده و در برخی از فهارس و مراجع آنرا به نام تفسیر فاتحه (جداگانه) معرفی کرده‌اند. حاجی شیخ عباس قمی در فواید الرضویه می‌گوید: «و مفتاح الفلاح آن جناب همان کتاب است که قاضی معزالدین محمد اقضی القضاة اصفهانی معاصر شیخ بهایی شبی در خواب دید»، سپس خواب قاضی را نقل نموده و چنین آورده است:«فقیر گوید که این خواب از رؤیاهای صادقه است و دلالت دارد بر کثرت شرافت این کتاب شریف؛ و الحق قطع از این رؤیای صادقه کتاب مفتاح الفلاح کتابی است بسیار شریف ... و آن را بدل کتاب یوم و لیلة ثقه جلیل یونس بن عبدالرحمن گرفته‌اند».
آغاز:الحمدلله الذی دلنا علی جادة النجاة و هدانا الی ما یوجب علو الدرجات ...
انجام:ان لایردنا عن بابه خائبین وان لایواخذنا بسوء اعمالنا یوم الدین انه ارحم الراحمین واکرم الاکرمین، فرغت بعون الله من تالیفه مع تراکم افواج العلائق وطلاطم امواج البوائق و توزع البال بالحل و الرحال فی اوائل العشر الثالث من الشهر الثانی من السنة الخامسه من العشر الثانی بعد الالف ببلدة گنجه و انا اقل الانام محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی تجاوز الله عن سیئاته و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطنا.
چاپ: مشار عربی، صص۸۸۰-۸۸۱، بمبئی، ۱۳۰۳-۱۳۰۴ق، وزیری، کوچک،۱۷۹+۱صص(در هامش)؛ ایران، سنگی، بدون تاریخ، جانمازی، ۲۲۲ص؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۷، جانمازی، ۲۲۲+۳۰۵ص

[الذریعه ۳۳۹/۲۱-۳۴۰ و ۱۳۷/۴-۱۳۸؛ نسخه‌های منزوی ۲۱۶/۱؛ کتبة امیرالمؤمنین ۳۵۷/۴ و ۵۳۶ و ۳۵۵؛ دنا ۱۰۴۵/۹-۱۰۶۰ (۴۰۵ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- عروة النجاح فی ترجمة مفتاح الفلاح؛ شعیبی گیلانی، محمد شریف بن احمد (-۱۰۸۷)
۲- سراج النجاح؛ حسینی تبریزی، محمد باقر بن ابی القاسم (-۱۱)
۳- آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح؛ صدرالدین تبریزی، محمد بن محب علی (-۱۱)

۴- مفتاح الفلاح (ترجمه)؛ خوانساری، رضی الدین محمد بن حسین (-۱۱۱۳)
۵- فلق الاصباح فی شرح مفتاح الفلاح = حاشیة مفتاح الفلاح؛ بحرانی، سلیمان بن عبدالله (۱۰۷۵-۱۱۲۱)
۶- مفتاح الفلاح (ترجمه)؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)
۷- حاشیة مفتاح الفلاح؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳)
۸- فتوح المفتاح و فلاح اهل الصلاح؛ کربلائی، شیخ علی (قرن ۱۲)
۹- مفتاح الفلاح (ترجمه)؛ ملا علی بن بابا خلیل الله (قرن ۱۳)
۱۰- التحفة النوابیة و الهدیة الاخرویة؛ حسینی، محمد جعفر
۱۱- معنی فقره «اکشف همی و فرج غمی»
۱۲- مفتاح الفلاح (ترجمه)(۶عنوان)
۱۳- مفتاح الفلاح (منتخب)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۷۶

خط: میان نسخ و تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۸۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۲۲/۸×۳۰/۳سم [ف: ۱-۵۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۱۵ق؛ برخی از عبارات و جمله‌های متن توسط مؤلف خط زده شده، روی برگ اول نوشته شده که این نسخه را مؤلف ابتداء به خط مبارکشان نوشته‌اند سپس نسخه دیگری از روی آن کتابت نموده‌اند و در حقیقت نسخه حاضر مسوده کتاب حاضر است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۷سطر (۶/۸×۱۲/۶)، اندازه: ۱۸/۷×۲۲سم [ف: ۱۴-۱۶۵]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان یجعله من احسن الذخائر لیوم الحساب و نتوسل الیه سبحانه ... (صورة خط المصنف)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۹ محرم۱۰۱۲ق؛ خط شیخ بهایی پشت برگ ۶۴ پشت و رو مشهود است، با علامت مقابله «بلغ سماعاً ایده الله تعالی»، محشی به نشان «منه» و امضای کفعمی؛ جلد: مقوایی، ۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۴۱۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: ماه سوم همان سال نگارش۱۰۱۵ق؛ بر نگارنده خوانده شده و نشان خواندن به خط شیخ بهائی بر آن هست؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۲۶گ (۱-۱۲۶)، ۱۶ سطر (۵/۴×۱۳/۴)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۱۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن مهدی حسینی سمنانی طبیب، تا: رجب۱۰۱۵ق، جا: کاشان؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۷سم [ف: ۱۵-۴۷۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۹۰/۱-۳۶/۱۹۰

آغاز:طلوع الفجر فیما یعمل مابین طلوع الفجر الی طلوع الشمس وفیه مقدمة وفصول

خط: نسخ، کا: محمد امین بن سلطانعلی اسفراینی، تا: یک‌شنبه ۳ ذیقعده۱۰۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹۲ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق، جا: گنجه؛ محشی [د.ث. مجلس]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۳۶/۱ و ۲۵۹۸/۱ عکسی

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمد بن علیخان جربادقانی (گلپایگانی)، تا: چهارشنبه ۲۶ محرم۱۰۱۶ق، جا: قم مدرسه فاطمیه؛ مصحح، محشی ازمؤلف، با نشان‌های بلاغ؛ جلد: تیماج، ۹۸گ(۲پ-۹۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۹۱] و [عکسی ف: ۷-۱۸۴]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درگاهقلی شریف، تا: ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج خرمایی، ۱۴و۱۲سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۸]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۶۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**توضیح السلطان کما مر فی ذیل تعقیب الصبح ... خرجت من یدی اسباب الوصلات بالصار المهمله جمع وصله بضم الواو و هی ما ...

خط: نسخ، کا: کمال الدین بن محمود طالقانی الاصل، تا: ۱۰۱۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷۱گ (۴پ-۱۷۴)، ۱۴سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۸-۳۴۴]

۱۱. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۲۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد امین بن پیر عنایت الله شریف خادم حسینی، تا: ۱۰۱۹ق؛ ۵۷گ (۹۰پ-۱۴۶ر)، ۲۵سطر [ف: -۲۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۶۲/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۶۱]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۸۹

بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۱/۳×۱۹/۳سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق آمیخته با نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۲ق؛ مجدول؛ یادداشتی از عبدالله بن لطفعلی ساوجی شاملو مورخ ۱۱۶۰، یادداشت دیگری از نوه وی به نام ابوالفضل مورخ ۱۲۸۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۳۰۴]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۹۸-۳۵/۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: اوایل دهه سوم۱۰۲۴ق؛ مجدول مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن عباس حسینی مازندارنی، تا: رمضان۱۰۲۴ق؛ واقف: حاج وزیر وظائف، اسفند ۱۳۰۹؛ ۱۲۸گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۲]

۱۶. اردستان؛ اردستانی- آیة الله سید علیرضا؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: شجاع الدین محمد بن شرف الدین الطباطبایی شهیر به میرمیران، تا: ۱۰۲۴ق؛ قطع: رقعی [میراث اسلامی: ۵-۶۱۲]

۱۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۳۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۲۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۳۹۹ص، ۱۴ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱-۳۰۹]

۱۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۷۱

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن شکرالله درباری، تا: غره جمادی الثانی ۱۰۲۴ق؛ مصحح؛ اندازه: ۹×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۲۰

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۵ محرم۱۰۲۴ق؛ محشی با نشان «منه مدظله»؛ ۱۳۰گ (۲پ-۱۳۱ر) [ف: ۳-۳۱۰]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۱/۱

نسخه اصل: کتابخانه امیر المومنین علیه السلام - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله حسینی خلخالی، تا: جمعه ۲۵ شوال۱۰۲۶ق؛ مصحح، مقابله شده با یک واسطه از نسخه اصل، با اجازه شیخ بهائی به کاتب؛ تملک: آقا میرزا؛ ۳۱۹ص (۱۵-۳۳۳) [عکسی ف: ۶-۱۱۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۴۸

آغاز: متوکلاً علی ملهم الصواب فی کل باب الباب الاول؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، کاتب اکثر حواشی: محمود بن میر علی میمندی در ۱۰۷۶ق؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهدپور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۱۱۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۸۳]

۲۲. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

کا: احمد بن شکرالله اصفهانی، تا: ۱۰۲۷ق، جا: مراغه؛ تملک: محمد جعفر بیدکلی، محمد شفیع محسنی [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۹]

۲۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۷۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن موسوی خطیب، تا: ۱۰۲۹ق؛ اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۳]

۲۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۹/۱

انجام:علی ید ... نعمت الله بن فتح الله حاسبهما الله تعالی حسابا یسیرا بقریة من قرات بلدة یزد و هی موسومة ببنادک سادات حفضها الله عن الافات ۱۰ صفر ۱۰۲۹

خط: نسخ، کا: نعمت الله بن فتح الله، تا: صفر۱۰۲۹ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۶۶گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲-۳۰۱]

۲۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۱-عکسی

آغاز:برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: چهارشنبه غره شعبان۱۰۳۱ق؛ ۲۳۷ص،۱۷سطر (۷/۵×۳۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۵۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ رمضان۱۰۳۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ مهر: محمد علی بن کمال «محمد رسول الله علی ولی الله»(بیضوی)؛ تملک: محمد رحیم بن حسین بن هاشم بن حسن؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۸۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲-۴۱۳]

۲۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الآخرین

خط: نسخ جلی، کا: احمد بن علی مکی شیرازی، تا: ۸شعبان۱۰۳۱ق، جا: حیدرآباد مشهور کلکتده؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۴۸۸]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴-۷/۱۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث، کا: شیروانی، ابراهیم بن حاجی عبدالجلیل، تا: شعبان ۱۰۳۱ق، جا: اردبیل؛ مصحح، محشی با نشان«منه»؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۶/۱

آغاز:فیما یعمل ما بین وقت النوم الی انتصاف اللیل الباب الاول فیما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس و فیه مقدمة و فصول؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ جمادی الاول۱۰۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۹۴گ (۱-۹۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۴]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۶۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه۱۰۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۲۸]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۰۹

آغاز:برابر

خط: نسخ خوش، کا: حسن بن ملا ابی القاسم، تا: ۱۰۳۷ق؛ مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: ترمه، ۱۴۹گ (۴+۱۴۵)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۱۶]

۳۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۱۹

آغاز:برابر
خط: نسخ تحریری، کا: علی رضا، تا: ۱۰۳۸ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ مهر: «حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج مذهب، ۵۰۴ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۹۶۶]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۳۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: درویش محمد بن یار محمد، تا: ۱۰۳۹ق [رایانه]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۰

آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر حافظ، تا: ۲ رجب۱۰۳۹ق؛ با سرلوح مرصع، مجدول مذهب؛ تملک: فرهاد به تاریخ ۱۲۵۶ با مهر «عبده الراجی فرهاد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۵-۳۱۰]

۳۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۹۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدکاظم بن بابا محمد شیر برنجی سرای، تا: ۱ جمادی الثانی ۱۰۴۰ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «مرتضی بن محمدرضا الحسینی» (بیضی)، «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا الحسینی۱۱۶۷» (مربع)؛ واقف: مرتضی بن محمد رضی حسینی کاشانی، ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۳۲-۲۷/۱۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**قدبینا فی الابواب السالفة مایحتاج الی البیان وشرحنا ما یفتقر الی الشرح من اذکار الصلوة وبعض مایقرء فیها ویتلی بعدها من التعقیبات وقد ختمناه
خط: نسخ، کا: عنبر منجمله نواب حسین بیک ناظر، تا: رجب۱۰۴۰ق؛ ۱۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۳۹۷

آغاز و انجام: برابر
کا: محمد رضای گیلانی، تا: ۱۰۴۲ق؛ واقف: شیخ مصطفی فیروز کوهی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۷۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱-۷۳]

۳۸. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۶ فیاض

خط: نسخ، کا: ابراهیم ابن حاجی عبدالجلیل شروانی، تا: ۱۰۴۲ق، جا: رشت گیلان؛ به تاریخ سلخ محرم ۱۰۶۲ در بلده حیدرآباد مقابله شده، دارای یک سرلوح، مجدول؛ ۱۵ سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: -۲۳۲]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:بی شماره

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۰]

۳۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۷۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالحی حسینی، تا: با تاریخ ۱۰۴۲ق؛ مهر: «بنده شاه ولایت حسن ۱۰۳۶» (بیضی)؛ جلد: چرم، ۱۰۳گ (۴پ-۱۰۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [مؤید: ۲-۸۱]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۴

خط: نسخ، کا: حبیب الله، تا: سه‌شنبه ۲۴صفر۱۰۴۳ق؛ محشی با رمز «منه ره»؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۵۷۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۹]

۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۱۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوتراب بن شرف الدین حسن عبدالمطلبی بیابانکی، تا: ۱۰۴۴ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی، از روی نسخه خط مؤلف استنساخ شده؛ مهر: «عبده حسین بن محمد»(بیضوی)، «عبده الراجی یحیی» (بیضوی)، ؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۰]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسماعیل، تا: جمعه دهه سوم رجب۱۰۴۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۱۲۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۳۲۵]

۴۳. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز و انجام: برابر
کا: حمدالله بن اسد الله دزماری، تا: غره ذیقعده۱۰۴۷ق، جا: تبریز مسجد شاه طهماسب؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۷/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۳۹]

۴۴. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و أشرف الاولین و الاخرین محمد و عترته الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن احمد مازندرانی بارفروشی، تا: ۱۰۴۹ق، جا: اصفهان مدرسه شیخ لطف الله؛ با نسخه مولی فاضل نورالدین محمد مازندرانی مقابله شده، محشی به فارسی از جم و مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: -۲۰۱]

۴۵. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵۱

خط: نسخ، کا: مسعود بن صالح بن احمد اوالی، تا: اوایل دهه سوم ربیع الثانی۱۰۵۱ق؛ ۱۳۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۴۴]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۰۴

بی کا، تا: ۱۰۵۲ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: چهارشنبه ۱۰ صفر۱۰۵۲ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی از محمد طاهر مازندرانی بارفروشی؛ مهر: وقف محمد مهدی بن علی محمد قاری در اول محرم ۱۲۶۲؛

واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۲سم [ف: ۱۵-۴۷۲]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد شریف (بن شمس الدین محمد کازرونی) شیرازی معروف به مولانا احمد شاه، تا: اوایل دهه اول ربیع الثانی۱۰۵۳ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ واقف: فهرستی؛ ۲۰۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۲۹۲]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۵۳ق، جا: حیدرآباد؛ محشی؛ ۲۰۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۳]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۴۸-۲۳/۱۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد فصیح، تا: یک‌شنبه ۳ ربیع الاول۱۰۵۵ق؛ بایادداشتی از سید محمدحسن بن آقا میر محمد هادی نصر آبادی درسال ۱۲۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۴۴

خط: نسخ، کا: شیخ حسن شولستانی، تا: ربیع الاول۱۰۵۵ق؛ مقابله شده، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۲ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۵-۶۲۶]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۶-۲/۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدبن بدیع الزمان قهپائی، تا: ذیقعده۱۰۵۶ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، محشی با امضای «منه» و «صادق»؛ ۱۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۱/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۱ شوال۱۰۵۶ق؛ ۱۱۷ص (۱۵۸-۲۷۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۵-۳۴۷]

۵۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۵۶ق؛ مجدول، محشی؛ مهر: «الراجی فتح الله»، «العبد العابدین الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۲سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۴۳۳]

۵۵. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد قلی رزمی، تا: ۱۰۵۷ق؛ دارای ملحقاتی از دعاهای زیاد [ف: -۴۱]

۵۶. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر دهه سوم جمادی الثانی۱۰۵۹ق؛ ۲۵۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۶۹]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۰۶-۲۵/۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدزمان بن ابوطالب نصیری طوسی، تا: جمعه ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۶۰ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۴۷

خط: نسخ، کا: فرج الله بن عبدالله جزایری، تا: ۱۹ شوال۱۰۶۱ق؛ مقابله شده توسط عبدالنبی بن احمد البناطی در تاریخ ۱۰۶۵ در حیدر آباد، محشی به نشانه «منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۱سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۰۵]

۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۱

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالصمد (پسر برادر بهائی)، تا: ۲۲ رمضان۱۰۶۱ق؛ تملک: موسی بن محمد شفیع ثقةالاسلام به تاریخ دهه دوم ذیحجه ۱۳۱۵ با مهر «موسی بن محمد شفیع» (بیضی)؛ مهر: «محمد حسن الطباطبائی» (بیضی)، «حسن الحسینی»؛ ۱۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۶-۳۷۱]

۶۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: عبد الله السمامی، تا: ۲۴ رمضان۱۰۶۳ق [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۶۴]

۶۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۷۵/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: علی بن حسین علی، تا: ۱۰ جمادی الثانی۱۰۶۴ق؛ ۱۷۶ص (۲-۱۷۷)، ۲۴سطر [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۲۶

آغاز: ... الباب الاول فیما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس، الباب الثانی فیما یعمل؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن درویش علی بیدختی جتابذی، تا: ۶ جمادی الثانی ۱۰۶۴ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز (برگ اول)، مصحح، محشی، مقابله شده؛ جلد: تیماج اسلیمی، ۱۲۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۲]

۶۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۰۱

خط: نسخ، کا: جمال الدین محمد هزار جریبی، تا: شنبه ۴ ذیقعده۱۰۶۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، ۲۰۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۲×۹/۲سم [ف: ۱-۵۲۳]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۰-۱/۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا معرب، کا: شمس الدین محمدبن محمد رضا بسطامی، تا: یک‌شنبه ۲۲ جمادی الاول۱۰۶۶ق؛ مجدول مذهب، مقابله شده؛ مهر: «حسین الموسوی ۱۱۷۷» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۷۸]

۶۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: جلال طالقانی، تا: اواسط ربیع الثانی۱۰۶۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۱ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم

[ف: -۳۶۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۷]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد تقی تبریزی، تا: اواخر دهه سوم جمادی الثانی۱۰۶۶ق، جا: اصفهان؛ ضمیمه: ضمن سه برگ اول و آخر نسخه: اشعار و رباعیات فارسی به خط ناظم: محمد رحیم بن سید مرتضی الحسینی حفید میر محمد باقر داماد: ۱. مدایح امیرمومنان حضرت علی علیه السلام مانند: «بر جای رسول مسند آراست علی ×× بدر است و چه خورشید هویداست علی؛ غواص کهن سال خرد می‌گوید ×× زین بحر عمیق در یکتاست علی»، ۲. بیان تطابق نام مبارك پیامبر مکرم اسلام (ص) با کلمه اسلام و حضرت علی (ع) با کلمه ایمان با احتساب بینه و زبر حروف از همو، آغاز: «از نام رسول حق و شاهی که ولیست ×× اسلام مبرهن است و ایمان جلیست ...»، ۳. منظومه در اصول دین مشتمل بر۵۳ بیت از همو، آغاز: «حمد بر ذاتی که هست از هر صفات ×× بر ذوات عالمش تقدیم ذات؛ وز ره تعظیم از حی ودود ×× بر رسول و آل او بادا درود؛ فی ارکان الایمان؛ ای شده جویای سر معرفت ×× بشنو از من اصل ایمان را صفت ...» و یک رباعی دیگر از همو: «چون عاقبت کار بجز مردن نیست ×× از دست اجل گمان جان بردن نیست؛ بیهوده غم جهان نمیباید خورد ×× لیکن دار فنا لایق غم خوردن نیست» و همچنین در قسمت درون لبه جلد، دو رباعی اثر طبع میرزا قاسم خلوت نشین به خط نستعلیق خوانا از جمله: «غالی که لوای کفر انداخته است ×× و از راه محبت دل و دین باخته است؛ دانم که بحق شناخت او ذات علی ×× اما حق را درست نشناخته است»، تاریخ تحریر ضمائم: ۲۸ صفر ۱۱۵۵ق، محشی از مؤلف و محمد اسماعیل، مصحح، مقابله شده؛ تملك: محمد مهدی موسوی حسینی خطیب اردوی معلی به تاریخ ۱۱۶۷ق و پدرش رضی الدین محمد؛ جلد: ساغری، ۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۷۲]

۶۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۳۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و توزع البال بالحل و الترحان فی اوائل العشر الثالث ... و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: حسین علی بن محمد طالقانی، تا: صفر۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: -۲۹۱]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۶۷ق؛ مصحح؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: میشن، ۲۶۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۱۵-۴۷۳]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۰۰

خط: نسخ، کا: قاسم دیوانه، تا: ۱۰۶۷ق، جا: گلپایگان؛ مجدول، دارای یك سرلوح؛ ۵۰گ، ۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۳]

۷۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: ۲۰ شعبان۱۰۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۱]

۷۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**کتب هذه الاحرف العبد المذنب العاصی ابن المرحوم عبدالله عفی عنهما و ستر عیوبهما بالنبی و آله الاطهار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۸ق؛ تاریخ کتابت صفحه آخر آن ۱۱جمادی الاول (۱۰۶۸ق) می‌باشد؛ واقف: آیة الله خونساری؛ جلد: میشن، ۲۴۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [فهرست عراقی: ۱-۱۸۷]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فتح الله بن مهدی بن عبدالهادی حمامی، تا: ۲۳ محرم۱۰۶۸ق؛ مصحح، محشیف مقابله شده؛ مهر: «حسین منی وانا من حسین» (بیضی)، محمد محسن بن میر شفیع الدین «ان الله یحب المحسنین ۱۰۹۹» (مربع)؛ واقف: محمد حسین بن میرزا علی علی آبادی، رمضان ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۰]

۷۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۸

آغاز: ... الباب الاول فیما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس الباب الثانی فیما یعمل ما بین طلوع الشمس الی الزوال الباب الثالث فیمایعمل ما بین الزوال الی الغروب الباب الرابع فیما یعمل؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الثانی۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۴ و۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: -۱۵۸]

۷۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد باقر بن مولانا زین الدین علی بن مولانا عین علی خوانساری، تا: ۱۴ شعبان۱۰۶۹ق، جا: خوانسار؛ نزد محمد نصیر بن محمد شفیع یزدی به تاریخ ۱۰۸۳ مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، ۱۱۰ص (۳۴-۱۴۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۵-۳۸۴]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۸/۱ معزی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاجی بهرام مازندرانی، تا: ۵ ذیقعده۱۰۶۹ق؛ تملك: محمد رضا بن محمد جواد ۴ ربیع الثانی ۱۳۰۹، محمد بن حاجی فیض الله؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۴ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۳۹-۲۰۶]

۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۵/۱

خط: نسخ، کا: باقر بن حاجی محمد علی خونساری، تا: ۲۴

ذیحجه۱۰۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۷گ (۱پ-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۳۲]

۷۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۷۸۷

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: محرم۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۶۸گ، ۱۲سطر، قطع: بغلی [آستانه قم: -۱۷۱]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۹

آغاز: و جمیع ما رزقنی ربی و جمیع من یعیننی امره؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد معصوم بن شاه علی سم الچاولی، تا: اواخر ربیع الثانی۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ضمیمه: ضمن ۳۰ برگ آخر نسخه: مناجات منظوم امیرمؤمنان حضرت علی (ع) زیرنویس شده به ترجمه فارسی به خط ثروی [کذ] بن ملاعلی عجم، دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی، منظومه حرزالنجات فی نظم الواجبات فارسی، فقه، منظومه در واجبات نماز و عبادات شرعیه دیگر اثر طبع حسن بن سلیمان تونی مشهور (متخلص) به سلیمی متوفای ۸۵۴ق، موجودی این نسخه از اول تا واجبات وضو، آغاز: «حمد بیحد و ثنای بیعد حضرت احد را که هر یک از احاد موجودات و افراد مخلوقات»، انجام موجود: «چیست کیفیت بود پیوستن نیت بغسل ×× بودنت بر حکم آن ترتیب آورد ...»؛ محشی ازمؤلف؛ واقف: میرزا اسدالله فاضلی سبزواری، تیر ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۵-۴۸۴]

۷۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ ۱۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۷]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۴۳-۵۷/۲۱۳

آغاز:الشمس فایاکم تلک النومة وروی ایضا فی الکتاب المذکور عن ابی الحسن الرضا علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی فالمقسمات امرا قال الملائکة تقسم ارزاق بنی آدم ...

خط: نسخ، کا: لطف الله بن فتح الله، تا: ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ ۱۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۸۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۶۹

خط: نسخ، کا: خراسانی، عبداللطیف، تا: اواخر۱۰۷۲ق؛ محشی؛ تملک: محمد علی قمی ابرغویی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۵سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۷۲]

۸۲. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۹۰

خط: نسخ، کا: ابوالبقاء حسینی، تا: جمعه ۴ ذیحجه۱۰۷۲ق، جا: هرات؛ ۱۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: -۶۹]

۸۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۹۰۵

آغاز:و روی رئیس المحدثین فی الفقیه ان یحیی بن اکثم سأل اباالحسن الاول(ع)؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الآخرین

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عین علی، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۴۸۸]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۲۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**عرض العبادة منفردا و طلب الاغاثه مستقلا من الان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۲]

۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۲۷

خط: نسخ، کا: شرف نقشبند، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۹سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۳۳]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صفی الله بن صدرالدین محمد، تا: دهه اول صفر۱۰۷۳ق، جا: جورده؛ محشی از مؤلف؛ در سال ۱۲۶۳ق توسط آخوند ملاعلی بغایری صفرآبادی ساکن درود وقف مدرسه ملامحمد باقر شده؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۵-۴۷۴]

۸۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۰۷۳ق؛ مصحح، با حواشی مختصر؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف مخ: -۲۲۱]

۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۲۹

آغاز: ... ثم استنشق فقال اللهم لاتحرم؛ **انجام:**برابر

کا: خلیل قاری، تا: ۱۰۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰۱گ، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [رایانه]

۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۶-۵/۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تاآخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ صفر۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی به امضاء «منه»؛ مهر: «عبده الراجی محمد جواد بن مهدی ۱۲۸۱» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۹۰. مشهد؛ مدرسه حاج حسن؛ شماره نسخه:۹

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۷۵ق؛ در روز پنج‌شنبه ۲۹ محرم ۱۰۷۵ وسیله ابن علاءالدین کلان حسینی مقابله شده، مجدول مذهب، دارای یک سرلوح کم کار؛ یادداشتی به خط رستم آبادی در ۱۰۹۷ق است که وقف عام بر متولی مشهد رضوی کرده؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ، ۱۳سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [نشریه: ۷-۷۶۴]

۹۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۰۵۶

آغاز:برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد علی بن مرحوم سلمان شیرازی، تا: جمادی الاول۱۰۷۶ق؛ مجدول، باسرلوح؛ مهر: «مشیرالسلطنه-حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛

کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم مذهب، ۳۷۸ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۹۷۳]

۹۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۲۴

خط: نستعلیق، کا: محمد مومن شریف کرمانی، تا: ۱۰۷۶ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی [نشریه: ۷-۲۹۷]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۲-۲/۱۳۲

آغاز و انجام: برابر

ترجمه ادعیه به صورت زیر نویس آمده؛ خط: نسخ، کا: خسرو، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ذیقعده۱۰۷۷ق؛ محشی به فارسی؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۷۸]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علاء الدین سبزواری، تا: ۱۲ ذیحجه ۱۰۷۷ق؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۱۲سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹-۷۹]

۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۷

آغاز: الدیانة من الاتیان فی کل یوم و لیله؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی سفید کورائی طالقانی، تا: یک‌شنبه از آخر دهه سوم جمادی الاول۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ مهر: محمد رضا بن محمد صالح حسینی به سال ۱۱۷۱ق؛ ۱۷۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۴سم [ف: ۱۵-۴۸۴]

۹۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۷۹

خط: نسخ زیبا، کا: محمد رشید بن پیر پوز، تا: اوایل جمادی الاول۱۰۷۷ق؛ مجدول، دارای سر لوح، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲۵-۴۹]

۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۶۵

آغاز: ... بالفلق النور واللیل وما وسق ای وما جمع وستر والقمر اذا اتسق ای اجتمع وتم وصار بدراً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ رجب۱۰۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضای «محمد صادق»، «جم سلمه الله»، مجدول؛ مهر: «عبده سید محمد بن محمد علی الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: مقوا، ۱۳۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۲]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: امان الله، تا: ۱۰۷۸ق [الفبائی: -۵۴۲]

۹۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۴۹/۴-۵۸۷۲

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن زامل بن ناصر بن حسین بن محمد بن حسین بن محمد بن احمد بن حسین کمونه بن محمد بن منصور بن محمد بن احمد بن جلال الدین ابی منصور بن طراد بن شکر بن ابی منصور، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ذیحجه۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۵سطر، قطع: بغلی [آستانه قم: -۱۷۱]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۳-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن اسد الله، تا: ۱۰۸۰ق؛ رونوشت اجازه شیخ بهائی به شاگردش سید ذوالفقار حسینیکه این کتاب را نزد مؤلفش قرائت کرده [صاحب الذریعة در ضمن اعلام قرن ۱۱ از سید ذوالفقار جرفادقانی (گلپایگانی) نام می‌برد که از شاگردان شیخ بهائی بوده و صحیفه را نزد وی قرائت کرده است و ظاهراً وی همان سید ذوالفقار حسینی است(اعلام شیعه قرن ۱۲)]، اینک صورت اجازه شیخ بهائی به سید ذوالفقار حسینی: «بسم الله الرحمن الرحیم قراء علی هذا الکتاب من اوله الی اخره السید الاجل الفاضل التقی الزکی السید ذوالفقار الحسینی وفقه الله و قد اجزت له سلمه الله ان یرویه عنی و یفیده لمن هو اهل له و کما ... اجزت له ان یروی جمیع مؤلفاتی و التمست منه دا ... ان یجرینی علی صفحه خاطره الشریف فی مظان الا ... و کتب مؤلف الکتاب محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی عفی الله عنه حامداً مصلیاً مسلماً»، برخی از کلمات این اجازه نانوشته باقی مانده است، گویا این نسخه رونویس است از نسخه‌ای که سید ذوالفقار نزد شیخ قرائت کرده؛ تملک: محمد باقر بن محمد محسن؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲۴-۴۱۴]

۱۰۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۵۰

خط: نسخ، کا: تونی، حکیم بن محمد رضا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰؛ مقابله شد در ۱۰۸۰ و اندی؛ مهر: «یا مرشد کامل ۱۱۴۷»؛ وقف ام مسلمه و فاطمه دو دختر ملا محمد رضا بفرویی بر فرزندان ملا محمد رضا و سپس بر طلاب دینی در ۱۲۲۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۶۶]

۱۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۲۷

خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، محمد کاظم بن محمد معصوم، تا: دهه اول جمادی الاول۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۶۴]

۱۰۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۵۷

خط: نسخ، کا: قاضی دماوندی، مظفر، تا: ۱۰۸۲ق؛ واقف: آخوند ملا محمد علی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۱گ، ۱۹سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۰۰]

۱۰۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۹۵/۱ و ۲۶۳۸/۱ عکسی

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: یعقوب، تا: ۳ شعبان۱۰۸۲ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ (۱پ-۱۰۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۴] و [عکسی ف: ۷-۲۴۱]

۱۰۵. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ ۱۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: -۸۷]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۰/۱

خط: نستعلیق، کا: شیرازی، حسن علی بن حیدر، تا: ۱۰۸۳ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲سطر (۵×۱۱)، اندازه:

۱۲×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۵۱۶]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق، تا: شوال۱۰۸۳ق؛ محشی، آنرا محمد رفیع واعظ قزوینی «صاحب ابواب الجنان» تصحیح نموده، مجدول؛ واقف: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی دوم، محرم ۱۱۰۲؛ ۱۵۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۲۹۳]

۱۰۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰۶

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ مجدول؛ مهر: علی نقی بن عبدالله حسینی «عبده علی نقی الحسینی»(مربع)، «یا محسن قد اتاك المسی ء»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۲۵-۶۷]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملارستم بن کربلایی آقا بیگ هزار جریبی، تا: غره ذیقعده۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۴۷۴]

۱۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۱۴

آغاز:وان یجعله من احسن الذخایر لیوم الدین ورتبته علی ستة ابواب متوکلاً علی ملهم الصواب؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ شوال۱۰۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۳]

۱۱۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱

خط: نسخ، کا: شاه قلی بن محمد، تا: ربیع الاول۱۰۸۴ق [ف: ۳-۴۴]

۱۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد امین، تا: جمعه ۷جمادی الاول۱۰۸۵ق، جا: شماخی؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»(بیضوی)، «زین العابدین بن عبدالوهاب الموسوی» (بیضوی)، حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳-۱۱۹۵]

۱۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴۵

خط: نسخ، کا: محمد مومن سبزواری، تا: ۱۰۸۵ق، جا: قزوین؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان«منه»؛ تملك: رضا موسوی زنجانی با مهر «محمد رضا الموسوی» (خشتی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹گ، ۱۷سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۷-۳۵۲]

۱۱۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۱۳

آغاز:ان اقل العباد عملا و اکثرهم زللا محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۲۴۸گ، ۱۳سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۵]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**اولئك ینادون من مکان بعید تم در روز جمعه تحریر یافت

خط: نستعلیق، کا: محمد بدیع بن محمد رضا اصفهانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**الهدایة ح ۴ من ا الهم ح ۴ من ا الهفوة ح ۴ من ۱ ... ح ۳ من ۳ تم بالخیر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: ۱۰۸۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۵۵

خط: نسخ، کا: بسطامی، ابراهیم بن طیفور، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۸۷ق؛ مجدول، محشی از مؤلف، دارای سرلوح رنگین، با نشانی انهاء ابراهیم بن علی صدرالدین حسینی حسنی به تاریخ ۱۸ شوال ۱۰۹۷ دیده می‌شود و احتمالاً برای کاتب نوشته؛ مهر: «عبدالوهاب الطباطبائی»(بیضوی)، «عبدالواحد الطباطبائی» (بیضوی)؛ ۲۵۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۵-۳۸۴]

۱۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۹

خط: نسخ، کا: علی تقی بن محمد تقی اصفهانی مشهدی، تا: دهه دوم شوال۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۳۸]

۱۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۴ خوئی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر القهپایی، تا: ۱۰۸۷ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۷۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۷-۳۶۳]

۱۲۰. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۲۱

خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل شیرازی، تا: ۱۰۸۷ق؛ مجدول؛ ۲۱۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۴سم [ف: ۱-۵۲۳]

۱۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۱۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳-۷۹]

۱۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۹/۱

خط: نسخ، کا: علی اکبربن علیرضا مازندرانی، تا: ۱۰۸۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: «محمد علی ...» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۹گ (۱پ-۱۰۹)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۴۳]

۱۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۹۶

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ مجدول، با سرلوح، مصحح، مقابله شده در ۱۲۷۸ق، محشی با نشان «منه» و «صادق»؛ تملك: علی ابن ملاحیدر به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۷۸؛ مهر: «یا علی»(هشت گوش)، «یا علی» (بیضی)، «یا علی ادرکنی»، «عبده محمد علی بن محمد صادق الحسینی» (بیضی)؛ تملك: محمد تقی بن محمد باقر، صادق بن حسن؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ،

۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۷-۸۵]

۱۲۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۳۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ مصحح، محشی، به دقت مقابله وتصحیح شده ودرربیع الاول ۱۱۹۹ق پایان یافته؛ مهر: «عبدالباقی الر»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۱]

۱۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: تاریخ ۲۵ صفر۱۰۹۲ق؛ مجدول؛ تملک: لطفعلی دانش (صدر الافاضل) و او فهرست مطالب کتاب را به ابتدای آن افزوده و نسخه ای از مفتاح الفلاح با تصحیح و حواشی شیخ سلیمان بن عبدالله بحرانی را یافته و مطالبی از آنرا در حواشی نسخه حاضر آورده است؛ با یادداشتی از محمد بن عبدالله نوری صدیق الملک؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۸۲]

۱۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد علی بن عبدالصمد کاشانی، تا: ۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج، قطع: جانمازی [رایانه]

۱۲۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۷۳

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن غیاث الدین رضوی، تا: ۱۰۹۳ق [ف: -۸۹]

۱۲۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۸

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن یوسف، تا: ۱۰۹۳ق [ف: ۳-۱۰۷]

۱۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۰۱/۲

آغاز:الباء اما للاستعانة او المصاحبة وقد ترجح الاولی باشعارها بکون ذکر الاسم الکریم عند ابتداء الفعل وسیله الی وقوعه علی الوجه الاکمل الاتم حتی کانه لایتاتی ولایوجد بدون التبرک؛

انجام:برابر

تنها بخش خاتمه (ترجمه وتفسیر سوره حمد) را دربردارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد زمان تفرشی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ رمضان۱۰۹۳ق، جا: احمد آباد گجرات؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۲]

۱۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۶۹

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد یوسف اصطهباناتی، تا: دهه آخر ربیع الثانی ۱۰۹۴ق؛ با حواشی «منه»، تصحیح شده؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ذیحجه ۱۰۹۵ق؛ محشی با امضای «حسین بن علی الدماوندی ۱۳۵۷» آمده؛ مهر: «ابوطالب الحسینی»؛ واقف: رضا استادی؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۰]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله حداد، تا: ۲۰ ربیع الثانی۱۰۹۶ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح، مصحح، محشی؛ واقف: نائینی؛ ۱۴۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۶-۲۹۳]

۱۳۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۵۵

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ افضل بن شیخ زاهد لیش سه‌شنبه فومنی، تا: دوشنبه ۲۷ذیحجه۱۰۹۶ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: کاتب«لا اله الاالله الملک الحق المبین محمد تقی ۱۱۲۳» (مربع)؛ واقف: هادی اسکویی حائری؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۱۳]

۱۳۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن حق ویردی ملک فنقری، تا: ۱۰۹۷ق؛ مهر: «لاالله الا الله الملک الحق المبین»، «الهاشمی المسمی محمد ابراهیم»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۹۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۳۰۱]

۱۳۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد باقر بن محمد مهدی مشهدی، تا: اواخر صفر۱۰۹۷ق؛ در هامش صفحه آخر این رساله آمده: «بلغ تصحیحه بقدر الامکان و انا المفتقر الی الله الغنی، ابن سلطان محمود محمد امین تجاوز الله عن سیئاته و وفقه للعمل بما فیه بمحمد و اله الطاهرین و الحمدلله رب العالمین»، محشی با رمز«منه رحمه الله. صح، منه قدس سره، نهایه، حواشی کفعمی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۲۸]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نسخ جلی مشکول، کا: معین الدین، تا: پنج‌شنبه دهه دوم ربیع الثانی۱۰۹۷ق؛ واقف: ناصر محسنین؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۷۵]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ رجب۱۰۹۸ق؛ نسخه را محمد طاهر حسنی حسینی طباطبائی مقابله نموده، تاریخ ختم مقابله: شب یک‌شنبه ۲۳ رجب ۱۰۹۸؛ واقف: نائینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۶-۲۹۳]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ جمادی الثانی۱۰۹۸ق؛ مجدول؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن، ۲۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۷۵]

۱۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۴/۲
خط: نسخ ریز، کا: محمد حسن بن محمد صالح مازندرانی، تا: جمادی الثانی۱۰۹۸ق؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: مرغش، ۱۱سطر، اندازه: ۴/۱×۵/۸سم [ف: ۵-۳]

۱۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: غیاث الدین محمد بن سیف الله قارزیه، تا: ۱۰۹۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۱]

۱۴۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۸۳
خط: نسخ، کا: دامغانی، علی بن حکیم، تا: صفر۱۰۹۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۲و۱۴ سطر (۵×۱۱-۱۲)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: -۶۷۰]

۱۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد مومن تونی، تا: غره صفر۱۰۹۹ق؛ با زیرنویس به ترجمه فارسی؛ واقف: عضد الملک؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۸×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۷۶]

۱۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۱۹-۲۴/۱۱۹
آغاز: فی کل یوم ولیلة من واجب العبادات ومندوبها ومحمود الاداب ومرغوبها مقتصراً فی الاعمال المسنونة ... الباب الاولی فیما یعمل مابین طلوع الفجر الی طلوع الشمس؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۱۴۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: شیخی زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۴سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳-۸۹۸]

۱۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۰۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول، در صفحه عنوان شعرهایی است در ستایش از کتاب به خط علی بن احمد حسینی مورخ ۱۷ جمادی الاول ۱۱۰۵ گویا از نگارنده سلافة العصر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۹گ، ۱۴سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸-۳۹۰]

۱۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ محشی منقول از مجمع البیان، میرداماد و مؤلف؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۷۸]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶سم [ف: ۱۵-۴۷۸]

۱۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ جلد: ساغری، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۱۵-۴۸۲]

۱۴۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۵۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد مهدی ۱۲۳۳» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۰]

۱۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۳۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۳]

۱۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۴۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱ق، جا: مکه مکرمه؛ تملک: حسین بن یوسف هروی خراسانی در ۱۲۳۶؛ ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱-۲۶۷]

۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۸×۲۰/۳سم [ف: ۱۵-۴۷۷]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بحرانی، محمد بن سعید، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ مصحح از سلیمان بن عبدالله بحرانی به تاریخ ۱۱۰۴ق، مجدول؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: مقوا روغنی مذهب، ۱۹۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۷۹]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ مصحح، محشی از مؤلف و حکیم محمد جعفر یزدی و سید عبدالعظیم امام در مشهد مقدس؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۸سم [ف: ۱۵-۴۸۰]

۱۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خانمحمد بن آقا محمد، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ در این نسخه به اشتباه تاریخ تالیف ۹ رمضان ۱۰۷۸ نوشته شده، محشی ازمؤلف؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۸۰]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۹

آغاز: جماعة من اخوان الدین و خلان الیقین؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ ۲۱۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۵-۴۸۵]

۱۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن خلف، تا: قرن ۱۱؛ کاتب اوراق نونویس: محمد بن خلف استرآبادی [کذ]، تاریخ تحریر: ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۰۵؛ افتادگی: وسط؛ واقف: سید محمدباقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۷۶]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رضا الموتی، تا: قرن ۱۱، جهت قنبر علی قاری نوری رستمداری؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ مهر: «بنده شاه ولایت قنبر ۱۰۲۹»؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۷۱]

۱۵۹. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:نامعلوم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد- ف: -۴۲]

۱۶۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۸۶]

۱۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ مصحح؛ مهر: «محمد حسن»، «شیخ محمد ۱۲۳۰هـ»، «عبده الراجی شیخ محمد»، «ظنی بربی حسن ... »؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵ص (۱-۱۵۵)، ۱۴-۲۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴۷/۲-۶۴]

۱۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۱-طباطبائی
آغاز:علماؤنا قدس الله ارواحهم بأنه من قبیل تغلیب الاکثر علی الاول؛ **انجام:**کالتفسیر للصراط المستقیم و صراط بدل کل منه و المراد بالدین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ محشی با علامت «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۹گ (با احتساب ملحقات)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۴-۲۳۵]

۱۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روغنی مذهب، ۲۴۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲۴-۳۱۷]

۱۶۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، ۱۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۸/۳×۱۸/۱سم [ف: ۱-۵۲۳]

۱۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۵۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۷۲]

۱۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۶۳-۳۵/۱۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با امضای «منه رحمه الله»؛ مهر: «بنده آل محمد میرزا ۱۰۲۵» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۱۶۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۶
کامل؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: مقوا روغنی، ۱۷۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: -۶۴۵]

۱۶۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۰۰
آغاز: غروب الشمس و ذهاب الشفق ایضاً؛ **انجام:** قوله عزو جل صراط الذین انعمت علیهم.
خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف «منه رحمه الله» و سلطان العلماء، متوفی ۱۰۶۴ق با رمز «سلطه مدظله» و دیگران؛ ۲۱۱گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: -۶۴۷]

۱۶۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در ۱۰۷۵ق توسط ابن علاءالدین کلان حسینی مقابله گردیده، دارای بلاغ، دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: استرآبادی، ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۳سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: -۴۹۱]

۱۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۳۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن عبدالحی حسینی، تا: نیمه اول قرن۱۱؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۱]

۱۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۷۳؛ جلد: فرنگی مذهب، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۲]

۱۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف به لفظ«منه ره»، به قلم سید مصطفی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۲۲۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۱]

۱۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۵۶
آغاز:بان الروایه قد وردت بان ذلک السایل کان؛ **انجام:**هدایته جل شانه و ان کانت مما لایحصی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۵۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و کنت اجزت له ان یروی جمیع مؤلفاتی و التمست منه دام علاه ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رقعی [رایانه]

۱۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۹۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یک سرلوح، محشی از مؤلف، مجدول [د.ث. مجلس]

۱۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۸۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۱۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۷۸۳]

۱۷۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۷۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با حواشی «مولانا محمد صادق»؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۷۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۳۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵۶ص، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۰۹]

۱۸۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۹۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: بخارایی [نشریه: ۲-۱۷۲]

۱۸۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح کوچک؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۱۸۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۶۴
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: «عبده ابوالقاسم العلوی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۵-۷۹]

۱۸۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی با نشانه «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵) [ف: -۸۰۳]

۱۸۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۷۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۳ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: -۶۶۹]

۱۸۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۶۸
خط: نسخ، کا: ابراهیم بن هاشم حسینی عمیدی، تا: ۱۱۰۰ق، جا: کربلا [ف: -۸۹]

۱۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹۲
آغاز: یکون الانسان فیه متفیظا [کذ] فان النوم فی ذلک الوقت؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۴۸۶]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۰۸
آغاز: و عند علمائنا قد؛ **انجام:** مسکنا و الحمدلله وحده
از اوآئل باب اول تا اواسط خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ وقفی رایزنی فرهنگی ایران در سوریه، خرداد ۱۳۶۷؛ ۱۳۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۵-۴۸۸]

۱۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۰۱
آغاز: مفتاح الفلاح مسائلا من الله سبحانه؛ **انجام:** و هذا تفصیلها دنیویة موهبی اما روحانی کافاضة العقل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۸۶]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۳۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۱۵-۴۸۳]

۱۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۸۱]

۱۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۲۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** جری الکلام علی ما کان حقه ان یجری علیه.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف؛ ۹۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۹سم [ف: ۱۵-۴۸۶]

۱۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۳۱۶گ، ۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۳سم [ف: ۱۵-۴۸۱]

۱۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۴۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی، با صورت اجازه شمس الدین محمد بن قاضی اسد به مولانا کیاهند دیلمانی به تاریخ رمضان ۱۰۳۷؛ جلد: مقوایی، ۱۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۴۲]

۱۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۰۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**در باب چهارم در اعمال میان غروب آفتاب تا هنگام خفتن (برگ ۸۳) ... توضیح: و لا تومنا مکرک کالاستدراج ... و یمکن ان یراد هنا جمیع الخلایق (برگ ۹۵ر)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: علی اکبر قمی در ذیحجه ۳۷(شاید ۱۳۳۷)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۹۵گ، ۱۵سطر

(۱۳/۳×۷)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۳۰۰]

۱۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۵۶گ، ۱۵ سطر (۴×۹)، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۱۰-۳۰۷]

۱۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۶ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۷-۴۴]

۱۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم قمی، تا: محتملاً قرن۱۲؛ باسرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: روغنی مذهب، ۲۵۵گ، ۱۰سطر (۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۹-۳۳]

۱۹۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۱۳/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۰۱گ (۲۶۷-۳۶۷)، ۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۶۰۵]

۱۹۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۹۸

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۵۳گ،۱۴سطر(۱۱/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۷۵۹]

۲۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۵سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹-۱۹۲]

۲۰۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: سردار کابلی در ۱۲۳۵؛ ۱۶۶گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۹۶]

۲۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ تملک: اسماعیل فرزند علی محمد درزی فرزند ابراهیم بیگ؛ واقف: ملا محمد جعفر طهرانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۲سطر (۴/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۹-۵۷]

۲۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۳۴-۳۱/۱۱۴

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ یادداشت مطالعه حیدر حسینی؛ ۲۱۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۲۰۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد حسین طهرانی مشهور به شیخ العراقین در ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۶/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۱۹]

۲۰۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۷۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وکونه شرطا فی زیادة ثوابها لایقتضی استحبا به لها وهذا ظاهر واما الاداب فی لبس اثیاب فینبغی تقصیر الثواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۲]

۲۰۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۲]

۲۰۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ونتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین واشرف الاولین والآخرین محمد وعترته الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۱]

۲۰۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۰]

۲۰۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۸۷

آغاز:متلقیاً بکفیک الارض قبل رکبتیک وتجنح فی سجودک بیدیک باسطا کفیک؛ **انجام:**او بجعل الموصول مقصودا به جماعة لا باعیانهم فیجری مجری

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با نشان«منه عفی عنه» و «منه ره»، با علامت بلاغ: «بلغ سماعاً ایده الله تعالی»؛ ۱۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۰]

۲۱۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۶۱

آغاز:الدین وخلان الیقین تألیف ... لا هل الدیانه من الاتیان به فی کل یوم ... واجب العبادات ومندوبها ... مقتصراً فی الاعمال المسنونه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملک: میرزا محمد تقی شیرازی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۲۰]

۲۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۶۵-۵۶/۱۱۵

آغاز:برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۲۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۰۷-۵۹/۱۲۷

آغاز:انه نور الشمس لکان المنیر مما یلی الشمس دون ما یبعد منه و یکون ضعیفا دقیقا و یبقی وجه الارض ... فصل فان لم تکن عند طلوع الفجر علی وضوء

از ما قبل «فصل فان لم تکن عند طلوع الفجر علی وضوء ...» تا اواخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۸۲]

۲۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۴۰

آغاز:یقول قد التمس منی جماعة من اخوان الدین ... و سمیته مفتاح الفلاح؛ **انجام:**قد خابت الا آمالنا العظیمة عندک کالعفو عن ذنوبنا.

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول، مصحح، محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۸؛ ۱۷۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲-۶۱۴]

۲۱۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲-۱۴۵]

۲۱۵. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۲

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: ورثه حاج محمد نصیری؛ ۱۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۶۹]

۲۱۶. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۷م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۶]

۲۱۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۸۳م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۶]

۲۱۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴۶گ (۵پ-۱۵۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۶۱۵]

۲۱۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۴۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: آخوند ملاعلی نیشابوری در ۱۲۸۶؛ با یادداشت محمد حسین حسینی دبیر الملک در ربیع الاول ۱۲۸۶؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۲-۱۷۲]

۲۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۳۹

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد اسماعیل بن محمد قاسم کاشانی مورخ ۱۲۲۰، حسین بن محمد در ۱۲۲۶ق، محیی الدین بن شیخ ابی الحسن؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۹۷]

۲۲۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، قطع: بغلی [نشریه: ۶-۶۸۷]

۲۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: ابن جعفر علی حسینی، تا: قرن۱۲؛ مهر: «صراط علی حق لمن یمسکه» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۲سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۲-۲۳۹]

۲۲۳. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۰۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۶۹۹]

۲۲۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۱۳

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۲۷]

۲۲۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۷

خط: نسخ خوب، کا: تاج الدین علی بن زین العابدین بن علی جان بن فضل الله، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۲۸۲]

۲۲۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۲/۴-۵۷۹۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۲سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۱]

۲۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۳/۱-۶۱۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹۰گ، ۱۲سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۱]

۲۲۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۵۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵۱گ (۱پ-۱۵۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲-۲۸۷]

۲۲۹. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و یا اواخر ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۲۸ص، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۰۸]

۲۳۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی به نقل از مؤلف با عناوین «منه ره»، دارای سرلوح، مجدول؛ مهر: کاظم طباطبائی تبریزی «العبد کاظم الطباطبائی» (مربع)، «محمد صادق بن کاظم الطباطبائی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۱۵۴]

۲۳۱. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی، تا: قرن ۱۲؛ ۲۰۲گ، ۱۲سطر [ف: -۲۸]

۲۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۱۸

آغاز:مسئولهم و حققت مامولهم بتوفیق الله؛ **انجام:**و لو ضربت خباشیة بالسیف مازاد الا بعضا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ قطع: رقعی [رایانه]

۲۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۹۸/۲-۶/۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**وینبغی تطویله فی صلوة اللیل فان وقتک فیها وسیعة وقدروی رئیس المحدثین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۲۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۲

آغاز:قال نوم الغدات مشئوم تطرد الرزق و؛ **انجام:** قرن سبحانه العباده بما یشعر بحضوره و نظره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۲۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الاخرین و عترته الطاهرین صلوات الله و علیهم اجمعین ان لاتردنا ...

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۲۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۷۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]
۲۳۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: -۸۷]
۲۳۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۸
کامل؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۶۴۶]
۲۳۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۲۴
آغاز: وقت النوم الی انتصاف اللیل الباب السادس فیما یعمل ما بین انتصاف اللیل الی طلوع الفجر؛ **انجام:** و تلاطم امواج العلایی و توزع البال بالحل و الترحال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام (برگ اول و آخر را ندارد)؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: «یا اباعبدالله ادرکنی» (چهارگوش)؛ واقف: امیری مقرب الخاقان آقا عبدالله، غره محرم ۱۱۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۴۳۲]
۲۴۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۳۵
آغاز: فی الفقیه و التهذیب اختلافاً یسیراً فی بعض الفاظ؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۹۰گ، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: -۲۰۸]
۲۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۲؛ تملک: مصطفی حسینی در ۱۴۰۴؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۲۴۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۳]
۲۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۸گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۲]
۲۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶۵
آغاز:ببهاء الدین العاملی و فقه الله للعمل فی یومه لغده؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: ساغری، ۱۸۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۲]
۲۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سرلوح مذهب مرصع، مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۳]
۲۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۳ق؛ جلد: تیماج [رایانه]
۲۴۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۰۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۴ق؛ تملک: ملا محمد ایروانی در۱۱۰۴؛ ۲۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۷]
۲۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۳
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: آل دراج، محمد علی بن ادریس، تا: پنج‌شنبه دهه سوم ربیع الثانی۱۱۰۵ق؛ در آخر نسخه حاضر مندرجات خمس عشر ضمیمه شده است، کاتب آن محمد بن اسحاق شیرازی در ۱۰ جمادی الاول ۱۱۰۵؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب؛ ۳۱۳گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۵-۳۳۸]
۲۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۹۸
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن محمد حسین سبزواری، تا: ۹ محرم۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: حاجی علی اصغر بن حاجی محمد سعید صراف؛ جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۲-۲۴۲]
۲۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۹۱/۱
خط: نسخ، کا: نجفی، درویش بن محمد، تا: با تاریخ ۱۱۰۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله» که در نسخه اصل دیده و به عبارت «منه رحمه الله»، در روز ۷ جمادی الثانی۱۱۰۹ در بم کرمان از روی نسخه‌ای که بر مؤلف خوانده شده و آن را تقی الدین محمد بن مظفر بن ابراهیم بن محمد شهیر به تقی الدین زیابادی قزوینی در شب دوشنبه ۲۷ رجب ۱۰۱۸ در روستای زیاباد قزوینی نوشته است و شیخ بهائی همین کتاب را در پسین روز دوشنبه ۹ صفر ۱۰۱۵ در خانه اش در قراباغ اران اجازه داده بوده است؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴۱گ (۱ر-۱۴۱ر)، ۱۲ سطر (۵×۹) [ف: ۱۷-۲۶۹]
۲۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ ۱۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱-۲۶۷]
۲۵۱. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۵۸
آغاز:اذان الفجر متطمراً ولنذکرهنا صفة الوضوء الکامل؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: خواجه ملک محمد بن محمد نصیر جوهری تبریزی، تا: رمضان۱۱۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [اوراق عتیق: ۱-۹۹]
۲۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۱
خط: نسخ، کا: ابوالفضل بن محمد شریف حسینی مرعشی شوشتری، تا: دوشنبه ۱۱ شعبان۱۱۱۱ق؛ مجدول، مصحح؛ مهر:

«محمد هادی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۰۹]

۲۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۶۹/۱

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد سامع بن محمد نصیر، تا: شعبان۱۱۱۲ق؛ ۱۵۱ص (۱-۱۵۱)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۴۳]

۲۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۵۵-۲۳/۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ درسال ۱۱۱۲ مقابله شده؛ جلد: ساغری، ۱۹۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۲۵۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۷۸

آغاز:والجنة و اعلم ان اکثر الافعال وجمیع الاذکار المذکورة مستحبة والافعال الواجبة عشرة النیة؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ ذیحجه۱۱۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مذهب، مصحح، محشیبا نشان«منه رحمه الله»؛ جلد: مقوا، ۱۹۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۲۰]

۲۵۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۹۶

خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن حاج غلامعلی، تا: با تاریخ ۱۱۱۴ق؛ در شب جمعه ۹ رجب ۱۱۱۴ مقابله آن با نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده و آثار تصحیح مؤلف بر آن بوده است به توسط کاتب مذکور پایان یافته؛ ۲۱۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۶۶]

۲۵۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۷

کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علم الهدی بن داعی بن علم الهدی بن داعی بن ملك اردشیر عبداللطیف بن شیخ زین الدین شهید ثانی، تا: قرن ۱۲ اواخر دهه آخر محرم ۱۱۱۶ق؛ مصحح؛ واقف: سیدجعفر حجتی، رمضان ۱۳۷۹؛ جلد: مقوا، ۹۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: -۶۴۶]

۲۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن علی حسنی حسینی طباطبائی بهبهانی، تا: شنبه ۱۲ ذیحجه۱۱۱۷ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ واقف: حاج سید علی اصغر اصغرزاده موسوی، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ ۱۶۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف:۶-۲۹۳]

۲۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد شفیع، تا: دهه دوم محرم۱۱۱۷ق؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۹سم [ف: ۱۵-۴۷۶]

۲۶۰. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۳۶

خط: نسخ، کا: محمد قلی، تا: ۱۹ جمادی الاول۱۱۱۷ق؛ ۱۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۴۴]

۲۶۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۱۴

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن عبدالکریم، تا: سه‌شنبه ۱ ذیقعده۱۱۱۷ق، جا: شیراز بقعه سید علاء الدین حسین؛ محشی با نشان «نهایه، منه سلمه الله، مصباح المنیر، منه رحمه الله، کنز، چهل حدیث، زین عفی عنه، دروس، ق، شیخ محمد شاهی، ملامحمد باقر علیه الرحمه، حواشی شرح الکفعمی»؛ تملک: سید احمد؛ مهر: ابراهیم الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۳۷گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۶۷۰]

۲۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**أن یجعله من أحسن الذخائر لیوم الحساب و نتوسل الیه سبحانه لسید المرسلین و أشرف الأولین و الآخرین و عترته الأئمة الطاهرین صلواتالله علیهم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ دارای سرلوح زیبای مرصع، مجدول، مصحح، محشی از مؤلف با نشان «منه ۱۲»؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۱سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۹-۶۵۶]

۲۶۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۶۹

خط: نسخ، کا: حسینی طبیب، رکن الدین بن تاج الدین حسن، تا: یك‌شنبه ۹ ذیقعده۱۱۱۸ق؛ تملك: حیدر قلی بن نور محمد خان کابلی در ۱۳۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۴۰۷۱]

۲۶۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: ابن عبدالرفیع، تا: ۱۱۱۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان «منه ره و مصادر»؛ تملك: محمد حسن بن عبدالرحیم مورخ ۱۲۸۵ق، عبدالعلام و میرضا علی بن کریم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۱۴۳گ، ۱۵سطر (۴/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۷×۱۶/۷سم [رایانه]

۲۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۸۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق [رایانه]

۲۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۵۵

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق، جا: بندر سورت کجرات؛ محشی با نشان «صادق» و فقراتی بنقل از مقباس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۴ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۱۷۹]

۲۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: جمعه ۲۰ذیقعده۱۱۲۰ق، جا: مشهد رضوی؛ مجدول مذهب، دارای سرلوح متوسط؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۴۱-۲۶۱]

۲۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سعید بن محمد بن عبد الله ممقانی بحرانی، تا: ۱۱۲۱ق؛ اهدایی: غلامرضا سانیجی توکلی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۶سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۸۵]

۲۶۹. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر؛ **انجام:**سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه سوم رمضان۱۱۲۲ق؛ مجدول؛ ۱۸گ، ۱۴سطر (۱۲×۱۴)، اندازه: ۷×۱۵سم [میراث اسلامی: ۸-۴۴۶]

۲۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۱۸
آغاز:برابر
خط: نسخ متوسط، کا: محمد صالح بن میرزا حسین، تا: ۱۱۲۳ق؛ محشی با نشان منه، علاء الدین، کفعمی، عده الداعی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۸سطر (۹/۲×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۲سم [ف: ۱۷-۳۱۲]

۲۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۸۲
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسین بن علی، تا: ۱۱۲۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۷-۲۱سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۹۳]

۲۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۹۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**وان یوفقنا و الاخوان للمواظبة علی العمل بما تضمنه هذا الکتاب وان یجعله من احسن الذخایر لیوم الحساب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۲۴ق، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۱]

۲۷۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، کا: محمد علی دماوندی، تا: ۲ رجب۱۱۲۹ق؛ آخر نسخه ۲ برگ مناجات منظوم حضرت امیر (ع)، با آغاز: «لک الحمد یا ذا الجود و المجد و العلی» انجام موجود مناجات: «و حرمة ابرار هم لک خشع»؛ واقف: سید علی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ ۱۳۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: -۶۴۴]

۲۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ونستعلیق خفی، کا: محمد صادق بن علیخان، تا: ۱۱۳۲ق؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: روغنی، ۱۷۴گ، اندازه: ۸×۱۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۲]

۲۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۹۹-۳۴/۱۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الثانی۱۱۳۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۲۷۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰
آغاز:برابر
خط: نسخ عالی، کا: محمد محسن اصفهانی، تا: ۱۱۳۷ق؛ مجدول، با یک سرلوح و یک کتیبه مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه، ۳۱۹ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۹۶۴]

۲۷۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «بنده آل محمد علی ۱۱۴۴» (مستطیل)، «بنده آل محمد علی ۱۱۴۴» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۸۸]

۲۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۲۳
خط: نسخ، کا: مؤمن بن محمد الموتی، تا: صفر۱۱۴۹ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد باقر بن میر محمد تقی، ابوالحسن بن محمد به تاریخ ۱۱۳۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۲۹۳]

۲۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۸۰
آغاز:حاشیه: بعد حمد من بیده مفتاح الفلاح و مصباح النجاة و الصلاة علی رسوله و آله ما طلع الصبح و تکرر الرواح؛
انجام:حاشیه: انه أهل الفضل و الرحمة و الجود و النعمة و هو المستعان للدارین و علیه التکلان
خط: نسخ، کا: حافظ علی بن ابوطالب شهدائی، تا: دوشنبه ۵ صفر۱۱۵۲ق؛ مصحح، محشی با نشانی مؤلف، و «اسماعیل»؛ تملک: محمد حسن حسینی به تاریخ ۸ رجب ۱۲۶۶؛ پس از کتاب حکایتی است که محمد رضا بن محمد علی به سال ۱۱۵۹ق نوشته؛ جلد: مقوایی، ۱۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۷۵]

۲۸۰. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۵۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: شیخ ابراهیم بن حاجی محب علی عارفی موغاری، تا: جمعه غره شعبان۱۱۷۹ق، برای میرزا خان بن میرزا محمود؛ مجدول؛ اهدایی: شریعتمدار ساوجی؛ ۲۴۸گ (۱پ-۲۴۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اوراق عتیق: ۲-۴۸۵]

۲۸۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۲۹/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الآخرین محمد و عترته الطیبین الطاهرین
خط: نسخ جلی، کا: گداعلی بن محمد زمان اصفهانی، تا: با تاریخ۱۱۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲سطر [ف: -۲۴۳]

۲۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۲۱
آغاز:و اسرع ایناعا و اطیب ثمرا (کذا)؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۲۸۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۹۰
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشیبا نشان «منه ره»؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۳سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۵۴۳]

۲۸۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۵سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: -۲۰۳]

۲۸۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسینی شهابی، ربیع الثانی ۱۳۸۰؛ ۶۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۶۴۶]
۲۸۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]
۲۸۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۵۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۳؛ ناقص؛ قطع: رقعی [ف: -۲۳۸]
۲۸۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۳۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: رقعی [ف: -۲۳۸]
۲۸۹. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه:۴۹
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ قطع: رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۶۸۵]
۲۹۰. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۳۳
آغاز:وسمیته بمفتاح الفلاح سائلا من سبحانه ان ینفع به الطالبین؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [اوراق عتیق: ۱-۹۲]
۲۹۱. خوی؛ گنجینه (موزه)؛ شماره نسخه:۲۸
آغاز:قلیل المؤنة کثیر المعونة فاحبت مسئولهم وحققت بتوفیق الله ما مولهم وسمیة مفتاح الفلاح؛ **انجام:**ولنذکر ما وعدناه به فی خطبة وزیرناه فی دیباچه من ذکر الکتب المنقول منها هذا الکتاب وهی کتاب ... کتاب التهجد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ]
۲۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۹۵۳-۲۰/۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: مقوا، ۱۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۷۹]
۲۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۰۴-۲۳/۱۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۷۹]
۲۹۴. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۹۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**ونتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین واشرف الاولین و الإخرین محمد وعترته الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: -۱۵۸]
۲۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد المغرب و العشاء الآخرة اربعاً و ثمان صلوة اللیل و ثلثا الوتر و رکعتی الفجر و صلوة الغداة ...
خط: ادعیه نسخ معرب، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۲۲۶ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۰/۳-۹۰]
۲۹۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۳۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الیه یشیر قوله عز و علا و هدیناه النجدین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، ۹سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۴۷]
۲۹۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۳؛ محشی با رمز «جم سلمه الله تعالی»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۵-۱۲۲]
۲۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۳
آغاز: ... و سمیته مفتاح الفلاح سایلاً و من الله سبحانه ان ینفع به الطالبین و ان یجعله مناجل الذخائر؛ **انجام:**(نصف برگ پارگی دارد): العفو و الاحسان معمورة فی صفات الرحمة و الغفران و لنقطع ... علی لفظی الرحمة و الغفران ... الیه مسبحة بسید المرسلین و اشرف الاولین و الآخرین و عترته الطاهرین ...
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲-۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۳۶ص، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۴۰/۳-۲۱۰]
۲۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۰
انجام:اسألک عیشة هنیة و میتة سویة و منقلباً کریماً غیر مخزی و لا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴۱-۱۴۳]
۳۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۷سم [ف: ۱۵-۴۸۲]
۳۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**علی لسانه و نقشه علی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۷۳]
۳۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۱۶۹گ، ۱۴ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۶۳۷]
۳۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۵۶-۳۹/۲۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**وما احسن قول الشیخ الشبستری بالفارسیة: روا باشد انا الحق از درختی ×× چرا نبود روا از نیک بختی ؛ الخامسة ان العبادة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی«منه ره»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم

[ف: ۸-۴۴۸۱]

۳۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۱۰-۳۳/۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۳۰۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹۷گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۱۹۲]

۳۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۲ربیع الاول۱۲۲۶ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۲۴۹]

۳۰۷. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: خداداد بن محمد تاجوانی من قری اصفهان، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۲۹ق [ف: -۴۲]

۳۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۱

بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۲×۲۰سم [رایانه]

۳۰۹. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ شوال۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۳۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۲گ، ۱۴سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۹-۲۵۶]

۳۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد بن محتشم بن صالح بن محتشم بن مختوم بن لطیف بن شریف حسینی، تا: ۱۲۳۹ق، جا: ساوه؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۵۵ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۷۳]

۳۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۰۷

کا: صادق الاصفهانی، تا: ۱۲۴۶ق؛ خریداری از وحید سیاحتگر؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [رایانه]

۳۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳ معزی

آغاز:الباب الخامس فیما یعمل ما بین وقت النوم الی انتصاف اللیل السادس فیما یعمل بین انتصاف اللیل الی طلوع الفجر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد جعفر حسینی (چند برگ آخر)، تا: ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید محمدعلی بن محمد جعفر حسینی، ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۹-۲۱]

۳۱۴. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۳۱/۴بخش یکم

آغاز:البا اما للاستغاث او لمصاحبه و قد ترجح الاول باشعارها؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن آشتیانی قمی، تا: ۲ شعبان ۱۲۵۳ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه؛ جلد: تیماج، ۶گ (۴۵۷پ-۴۶۲ر)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: -۸۲]

۳۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۸۹-۳۵/۱۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۳۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۳۱

بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق [نشریه: ۱۳-۳۵۶]

۳۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۷۲

آغاز:با الله اللهم اجعلنی من التوابینو اجعلنی من المتطهر بن ثم تمضض ثلثا؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

۳۱۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۶۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اسدالله بن مصطفی خویی۱۲۶۴ق، جا: دانالو از محال ماکو؛ مهر: «محمد صادق» (بیضوی)؛ واقف: حسن صدرزاده خویی؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۸۱]

۳۱۹. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الاخرین محمد و عترته الطیبین الطاهرین

کامل؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله بن اسمعیل، تا: ۱۲۶۵ق، جا: ری شاه عبدالعظیم؛ ۱۳۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۱۴۹]

۳۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۸/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ (۱پ-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۷-۶۱]

۳۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۲۵/۸

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الباء اما للاستعانة او المصاحبة و قد یرجع الاولی باشعارها بکون ذکر الاسم الکریم عند ابتداء الفعل وسیلة الی وقوعه علی الوجه الاکمل؛ **انجام:**برابر

شامل تفسیر سوره فاتحه الفلاح می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کلامور از قرای تنکابن؛ مصحح، محشی، از روی نسخه‌ای که سال ۱۰۶۹ق کتابت شده استنساخ گردیده و ظاهراً نزد میرزا محمد تنکابنی نگاشته شده؛ ۸گ (۸۱-۸۸)، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۲-۳۵۵]

۳۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:۱۰-۱۷۴]

۳۲۳. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: علینقی بن محمد رضا انصاری کرمرودی اشلقی، تا: ۱۸ رمضان۱۲۷۹ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۶]

۳۲۴. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: عبدالله محمدرضا اصفهانی، تا: ۱۲۸۰ق [تراثنا:س۱۳ش۴-۱۲۹]

۳۲۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۶/۱
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: جمعه دهه دوم ذیقعده۱۲۸۳ق؛ محشی با نشان «زین العابدین رحمه الله، منه ره»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ (۲پ-۱۰۶پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۷۲۴]

۳۲۶. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۹
خط: نسخ، کا: مرتضی خوئی، تا: شنبه۲۰ شعبان۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۶۸]

۳۲۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۴۷
انجام:برابر
کا: علی اکبر ابن محمد حسین حسینی، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۴۶گ، ۱۲سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۳۳۲]

۳۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن اسماعیل آهنگر کلائی ساکن بارفروش در محله شعرباف، تا: غره جمادی الاول۱۲۸۶ق؛ جلد: مقوا، ۱۸۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۲سم [ف: ۱۵-۴۷۷]

۳۲۹. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه:۲۴
خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن یعقوب علی تلیکسری، تا: سه‌شنبه۲۳ ذیقعده۱۲۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: چرم، ۱۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۷]

۳۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۵۱/۱-۵۹/۱۷۱
آغاز:برابر
کا: علی بن محمد رضا حسینی، تا: سلخ شعبان ۱۲۹۰ق(تاریخ کتابت قسمت جدیدتر)؛ ۱۸۷گ (۱-۱۸۷)، ۱۳-۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۸-۴۴۸۰]

۳۳۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۸۰
آغاز:سائلاً من الله سبحانه ان ینفع به الطالبین و ان یجعله من احسن الذخائر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و اشرف الاولین و الاخرین و عترته الائمة الطاهرین ...
خط: نسخ خوانا، کا: محمد حسین، تا: ۲۷ شعبان۱۲۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ وقف اولاد ذکور ملا علی یزدی؛ اهدایی: خانم طباطبایی، ۱۳۵۵ش؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۹]

۳۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد حسن روضه خوان، تا: اواخر ذیحجه۱۲۹۹ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: مخمل، ۱۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۲سم [ف: ۱۵-۴۷۷]

۳۳۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۸۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۸۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۸۸]

۳۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۴۹
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی خراسانی، تا: ۱۳۰۴ق؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۲۶۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۴]

۳۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۵۹
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: سید حسین بن میرزا سید یحیی، تا: ذیحجه۱۳۰۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۷۶]

۳۳۶. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۹۱
خط: نسخ، کا: محمد علی بن احمد مراغی، تا: ۱۳۰۵ق؛ مصحح، محشی با عبارت «منه رحمه الله»؛ تملک: محمد بن علی خوانساری در سال ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۳]

۳۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۹
کا: کرمعلی جرپادقانی، تا: ۱۳۰۶ق؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۹/۵×۱۷سم [رایانه]

۳۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۴
کا: محمد بن حسین شیخ بهایی، تا: ۱۳۱۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۱×۱۸/۲سم [رایانه]

۳۳۹. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۹۳
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر موسوی ملقب به میر آقا، تا: ۱۳۱۰ق؛ قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: -۲۳۰]

۳۴۰. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۸۲
خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۳۱۲ق؛ مجدول، مصحح؛ ۱۵۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۸۸]

۳۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲محرم۱۳۱۸ق؛ تملک: سید شمس الدین صالحی طباطبائی؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۲۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۲۷۷]

۳۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۶
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۲ جمادی الاول ۱۳۱۸ق؛ مجدول، محشی با نشان نشان «منه» و «۱۲»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۶سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۶۲۰]

۳۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۶۸
خط: نسخ، کا: سنقری، عبدالحسین، تا: جمادی الاول۱۳۲۱ق، جا: گنجه، به فرمایش میرزا جهانگیر خان ناظم الملک جنرال و

قونسول مقیم تفلیس؛ جلد: مقوا، ۱۵۴گ، ۱۶سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۳۴]

۳۴۴. قم؛ علامة طباطبائی قم (مکتبه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد طباطبائی، تا: عید قربان۱۳۲۲ق [تراثنا: س۲ش۳-۱۶۲]

۳۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۲۰

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۳۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۷۶

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۳۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴۱

بی کا، بی تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۳۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۸۵

بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۳۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۴۰

بی کا، بی تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۳۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ مجدول، مصحح، محشی از مؤلف و نیز حواشی با رموز ۵ و ۱۲؛ جلد: تیماج، مجدول مذهب، ۲۰۰گ، ۱۲سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [رایانه]

۳۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶۰

آغاز:قلیل المئونه کثیر المعونه فاجبت (کذا)؛ **انجام:**و تتم احسانك فیما بقی من عمری

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۴۹

آغاز:بسمله، و بعد فان اقل العباد عملا؛ **انجام:**و لاقوه الا بالله العلی العظیم

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۳۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**من الیوم الی یوم ینفخ فی الصور

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تمت الکتاب بعون الملك الوهاب

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۳۵

آغاز:فی تحقیق الفجر الاول و الثانی؛ **انجام:**باسناد عدیله اعنی النعمه الیه

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز وانجام [رایانه]

۳۵۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۲

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۹۴]

۳۵۸. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، بی تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۶۴]

۳۵۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۸۶

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۱۴۸]

۳۶۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۹۳]

۳۶۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳/۱۳۴/۱-۵۷۸۳

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۰۲]

۳۶۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و المغفرة التی دعا الیها و الدیانة التی حض علیها منذ وقت.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مؤلف با نشان «منه» و از شرح و ترجمه مفتاح الفلاح آقا جمال خوانساری با نشان «جم»، در پایان نسخه پس از مفتاح الفلاح (۱۶ صفحه آخر) گویا قسمتی از ترجمه فارسی فصوص است و با عناوین «فص – فص» مشخص میباشد؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج، ۶۳ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۳]

۳۶۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** و یتلی بعدها من التعقیبات و قد ختمنا کتابنا.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱۸ص، ۱۳ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۲-۳۷]

۳۶۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ مهر: «عبده الراجی اسماعیل الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۶۷]

۳۶۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۴۰/۲-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و صلی الله علی سیدنا ممد و آله الطاهرین

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: «وقف کتابخانه مرحوم آقای حاج عبدالرضاخان ابراهیمی، اعلی الله مقامه»؛ ۲۱سطر (۲۱×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۳۶۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۸۷

آغاز:و روی ایضاً فی الکتاب المذکور عن ابی الحسن الرضا (ع)؛ **انجام:**هذه باجمعها آیة واحده من بعد البسمله

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ناتمام؛ جلد: میشن، ۳۰۰ص، ۱۱-۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [فهرست عراقی: ۱-۱۸۸]

۳۶۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: میشن منقش، ۳۰۰ص، ۱۵سطر،

اندازه: ۱۰×۱۹سم [فهرست عراقی: ۱-۱۸۶]

۳۶۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۰۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۷]

۳۶۹. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۷۳

انجام:ینزل فی العین و روی أنه یدعی بهذا الدعاء عند الاکتحال

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۵۶]

۳۷۰. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۵۳

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۶۱]

۳۷۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۵۴

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۹]

۳۷۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۳۶

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۹]

۳۷۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۳۸

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۹]

۳۷۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۶۴

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸۹]

۳۷۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ (۱۴ر-۱۹۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۳۵]

۳۷۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۹/۲

آغاز:فیما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس، الباب الثانی؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۹۵گ (۵ر-۹۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۳۵]

۳۷۷. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ ورق از متن افتاده که بعدها به سال ۱۳۱۰ق مشابه با خط اصلی نوشته‌اند، مجدول مذهب، با سرلوحه‌ای زیبا؛ جلد: چرمی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۷-۷۴۵]

۳۷۸. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۶۱

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد- ف: -۴۲]

۳۷۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۴]

۳۸۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۱۹سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۳۸۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۳۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۵۳۶]

۳۸۲. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۷]

۳۸۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۳۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «خلف مصطفی حسنعلی است»؛ اهدایی: محمد رشتی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۴-۱۲۹۲]

۳۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی روغنی، ۱۹۴گ، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۵-۱۵۸۴]

۳۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۸۲/۱

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶۷ص (۱-۱۶۷)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۲۶]

۳۸۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۱۷۱۴]

۳۸۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: حاج میرزا علی شریعتی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۱۵۹گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۸۱۵]

۳۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۹۲/۱-۳۹/۲۷۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ای یدخل کلاً من اللیل والنهار فی الاخر بان ینقص من احدهما شیئاً ویزیده فی الاخر کنقصان نهار الشتاء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸-۴۴۸۱]

۳۸۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۵۶-۶/۱۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان«ص دام ظله» و «ق»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۷۹]

۳۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: شمس الدین محمد رضای بسطامی، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۱۲ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۱۰-۸۲]

۳۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: جعفر بن محمد زمان، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۲۵۸]

۳۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**توضیح السلطان کما مر فی ذیل تعقیب الصبح

... خرجت من یدی اسباب الوصلات بالصار المهمله جمع وصله بضم الواو و هی ما ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ مصحح؛ ۱۴۴گ، ۱۲سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۲۶]

۳۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با استفاده از کتاب قاموس و صحاح و توضیح عبارات متن در حواشی اوراق و بیشتر با امضای «منه ره» و بعضی از حواشی با استفاده از کتبی همچون حبل المتین؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۱-۲۲ سطر (۷×۱۰/۵-۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۲-۲۵۰]

۳۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۲۶

آغاز: النهار فقال علیه السلم هی الساعة التی بین طلوع الفجر؛ **انجام:** و سایر الاخوان للمواظبة علی العمل بما تضمنه هذاالکتاب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از مؤلف و «صادق»؛ واقف: سید مصطفی و سید محمد فرزندان میرزا داود حسینی، جمادی الثانی ۱۳۰۷؛ جلد: ساغری، ۱۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۵-۴۸۷]

۳۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۴

آغاز: علی سقوط غسل الیدین و مال بعضهم الی بقائه؛ **انجام:** و اما قوله تعالی شانه انک لا تهدی من
از اوایل باب اول تا اواخر خاتمه، چند برگ از خاتمه «تفسیر سوره حمد» به اشتباه در اول نسخه صحافی شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، محشی از مؤلف و غیره؛ ۲۳۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۵/۵×۹سم [ف: ۱۵-۴۸۷]

۳۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۳

آغاز: فی الاعمال المسنونه علی ما هو قلیل المونه؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف با رمز «منه دام ظله»؛ ۱۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۸×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۴۸۵]

۳۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۲۸

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۱۴۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۶-۲۹۴]

۳۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۹

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۷۷]

۳۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نتوسل الیه سبحانه بسید المرسلین و أشرف الاولین و الاخرین محمد و عترته الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ دو برگ اول و هفت برگ آخر را میر عبدالوهاب بن سید محمد حسین در ۱۳ محرم ۱۲۶۶ نوشته؛ تملک: حسام الدین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۵۴]

۴۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۷

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشانی‌های مختلف و بعضی از آنها «محمد صادق»؛ جلد: مقوایی، ۱۸۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۲۹۲]

۴۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲۱

آغاز:خاتمه چنین است بسمله، الباء للاستعانه او المصاحبه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای دو سر لوح مذهب، مجدول، محشی از آقا جمال؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۰۲ص، ۱۲سطر، قطع: نیم خشتی، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۷۰۱]

۴۰۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸/۲ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۱/۵)، قطع: ربعی [ف: -۱۶۵]

۴۰۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از ملا محمد صادق و مولا محمد علی استر آبادی بالفظ «منه سلمه الله»، مقابلهشده؛ واقف: ساجدی؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۷۷]

۴۰۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۵۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۶۷]

۴۰۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱-۲۶۶]

۴۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۰۸/۱

خط: نسخ معرب، کا: درویش مصطفی رومی، بی‌تا؛ محشی به امضاء «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۱۲۶ص(۱-۱۲۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۳۶۰]

۴۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۹ معزی

آغاز:برابر؛ **انجام:**اهدانا الصراط المستقیم الهدایة مطلق الارشاد و الدلالة بلطف سواء کان معها وصول الی البغیة ام لا و سواء ...
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ تملک: محمدطاهر معزی در ۱۲ رمضان ۱۲۷۸ق؛ جلد: مقوا، ۲۰۵گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۹-۱۵۵]

۴۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۶۶

آغاز:مساجد الله الی المسجد فی قوله مساجد الله من آمن بالله و الیوم الآخر و اقام الصلوة و آتی الزکوة و لم یخش الا الله فعسی اولئک؛ **انجام:**و الله علم شخصی للذات المقدسة الجامعة لصفات الکمال لا اسم لمفهوم واجب الوجود و الا لم یکن کلمة لا اله الا الله مفیدة للتوحید لاحتمال.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۵-۳۲۷]

۴۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۲۳-۵۸/۱۷۳

آغاز:رحمه الله ان المستقر فی الدنیا کما قال الله ولکم فی الارض مستقر والقرار فی الآخرة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۸–۴۴۸۲]

۴۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، ۲۲۴ص، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [ف: ۱–۷۳]

۴۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۴۹–۳۶/۱۴۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**بنعوت العفو والاحسان معمورة فی صفات الرحمة والغفران ولنقطع الکلام ... والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، با سرلوح مذهب مرصع، مذهب، مصحح، محشی بخط سردار کابلی؛ جلد: تیماج روغنی، ۲۳۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸–۴۴۸۰]

۴۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۴۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۱–۷۳]

۴۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۸۶
آغاز:القدر الی آخرها ثم قال امنت بالله وحده لاشریک له؛ **انجام:**ویأتی بها العابد عاریة عن الکلول خالیة عن الفتور والملال مقرونة
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۰۱ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱–۷۴]

۴۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحاتی از آخر آن افتاده بوده در ۱۲۴۰ یک نفر تبریزی آن را تکمیل نموده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی مذهب، ۱۴۴ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱–۷۲]

۴۱۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۶۰
آغاز: ... وهذه المسئلة من جملتها فلعل الامام (ع) اجاب السائل علی ما یوافق عرفه واعتقاده و ذلک لاینافی کون النهار حقیقةً شرعیة فما بین طلوع الفجرغروب الشمس واما ما استدل به؛ **انجام:**صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم ولاالضالین هذه باجمعها آیة واحدة عند من بعد البسمله آیة من الفاتحة وهم علماؤنا ومن وافقهم من بقیة الفرق واما من لایعدها آیة ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، ۱۵ و۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: –۱۵۸]

۴۱۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۲۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**فرغت من تألیفه مع تراکم افواج العلایق وتلاطم امواج العوایق توزع الباد بالحل والترحال فی اوایل العشر الثالث من الشهر الثانی من السنة الخامسه ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ مصحح؛ تملک: محمد بن حاج محمد صالح کبه در ۱۲۸۳؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۳۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲–۵۲۰]

۴۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**الثالث انها اوفق بقوله تعالی لمن الملک الیوم لله الواحد القهار الرابع انها اشبه بما فی [] الکتاب من وصفه سبحانه بالملکیه بعد الربوبیه فیناسب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: گالینگور، ۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۰۸۱]

۴۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۵۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و حد صفة الانتقام وجعلها محوفة بنعوت العفو و الاحسان مغمورة فی صفات الرحمة والغفران ولنقطع الکلام علی لفظی الرحمة وغفرانه ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «واثق الله الغنی ابوالحسن الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۰۸۱]

۴۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۰۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**فعدل سبحانه عن ذلک الی تکریر الرحمة ترجیها لجانبها وکما فی قوله عزسلطانه غافر الذنب وقابل التوب شدید العقاب ذی الطول حیث وحدصفة الانتقام وجعلها محفونة بنعوت العفو والاحسان مغمورة فی صفات الرحمة والغفران ولنقطع الکلام علی لفظی الرحمة والغفران
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۰۸۱]

۴۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: روغنی مذهب، ۱۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۴×۱۴/۸سم [ف: ۱–۵۲۳]

● مفتاح الفلاح (ترجمه) / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh (t.)

خوانساری، رضی الدین محمد بن حسین، – ۱۱۱۳ قمری

xānsārī, razī-od-dīn mohammad ebn-e hoseyn(- 1702)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰ق)

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۱۰، جیبی، ۳۱۴ص

۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۶۹
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مترجم؛ ترجمه فارسی زیرنویس؛ ۱۴۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱–۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ ترجمه زیرنویس؛ با تملکی به تاریخ رجب ۱۱۶۴ با مهر «عبده اسماعیل» (بیضی)؛ تاریخ وقف: محرم ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۰-۸۸]

● **مفتاح الفلاح (ترجمه)** / دعا / عربی و فارسی

meftāh-ol falāh (t.)

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1713)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

اهدا به: شاه صفی دوم فرزند شاه عباس دوم

تاریخ تألیف: ۱۰۸۵ق

«مفتاح الفلاح» دارای چندین ترجمه است، در الذریعه (ج ۴) شش ترجمه آن را یاد نموده است. یکی از آنها که مورد گفتگو است ترجمه آقا جمال الدین محمد بن آقا حسین خونساری استکه ترجمه تحت اللفظی روانی است. مترجم از اول دیباچه تا آخر کتاب را کلمه به کلمه ترجمه نسبتاً دقیقی نموده است. مواضع نظر و توضیحات لازمه را در حاشیه نوشته و دیباچه بلیغی بر آن نگاشته است. تفسیر سوره مبارکه فاتحه را ترجمه نکرده است و تنها به ترجمه اصل آن سوره اکتفاء نموده است

آغاز: مفتاح فلاح دنیا و عقبی و مقدمه نجاح آخرت و اولی حمد و ثنای بارگاه کبریای کریمی است ...

انجام: و اخلال کننده به عمل خشم گرفته شده گمراه است چنانکه فرموده فماذا بعد الحق الا الضلال یعنی چیست بعد از حق یعنی بعد از عدول از آن مگر گمراهی و الله سبحانه و تعالی اعلم بحقایق الاشیاء.

چاپ: ضمن الرسائل، با تحقیق علی اکبر زمانی نژاد، ۱۳۷۸ش، از طرف کنگره بزرگداشت آقا حسین خوانساری؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۰۴-۱۳۰۳، وزیری کوچک، ۱۷۹+۱ص

[الذریعة ۱۳۸/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱۴۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۱۳/۷ و ۹۲۶/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر ایشان و نه گمراهان.

خط: نسخ خوب، کا: محمد حسین، تا: ۱۰۱۶ق [احتمالاً ۱۱۰۶ یا ۱۱۱۶ درست است]، به دستور سلیمانقلی بیگا؛ مصحح؛ به خط دو کاتب است و در عصر مؤلف نوشته شده کاتب متن کتاب: محمد حسین، تاریخ تحریر ۱۰۱۶ق (کذ) گمان می‌رود صحیح آن ۱۱۰۶ یا ۱۱۱۶ باشد، کاتب ترجمه ادعیه و اذکار: محمد هادی شیرازی؛ دارای یک سرلوح کوچک، مجدول؛ جلد: مقوایی مذهب، ۲۳۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۲۲۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۵۳

آغاز: الحمد لله الذی دلنا علی جادة النجاة و هدانا الی ما یوجب علو الدرجات و بعد ... قد التمس جماعة منی من اخوان الدین؛ **انجام:** و أن لا یواخذنا بسوء اعمالنا یوم الدین انه ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: زکریا بن عبدالله، تا: محرم۱۰۷۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ تملک: محمد بن عبدالجواد عقیلی به تاریخ ۱۲۳۲ق با مهر «أفوض أمری إلی الله، عبده محمد» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۵سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۳۳-۶۱۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۲۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۷۹ق؛ دارای یک سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: تذهیب و روغنی کار استاد ابوطالب، ۱۶۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۳سم [ف: ۲-۱۴۳]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۵

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی کاتب خاتون آباد، تا: سلخ محرم۱۰۸۱ق؛ محشی با امضای (جم) سلمه الله، دارای یک سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ ترمه، جلد: روغنی، ۱۶۶گ، ۱۶ سطر (۶/۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۴۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی با نشان«جم سلمه الله تعالی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۸سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۲۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج، مذهب؛ واقف: عباس قلی زنگنه فرزند شیخعلی خان، شعبان ۱۰۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۲۲/۶×۳۷/۳سم [ف: ۱۵-۱۶۳]

۷. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۵

کا: شمس الدین محمد بن هدایة الله انصاری، تا: سلخ رمضان۱۰۸۵ق؛ دعاها بین سطرها ترجمه به فارسی شده، محشی از مؤلف، سیف الله بن سلطان علی قاری در سال ۱۱۱۸ق مقابله کتاب را انجام داده؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۱۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۵ق؛ «رساله شکیات» مجلسی که به همین خط است به تاریخ ۱۲ ذی قعده ۱۰۸۵ در مشهد خراسان نوشته شده، مقابله شده، مصحح، محشی بامضای «جم سلمه الله»، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری مذهب، ۱۴۱گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، ابعاد متن: ۸/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۳۹]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۶۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رفیع بن فتح الله (خط متن) و نورالدین محمد بن محمد صالح مازندرانی (خط ترجمه)، تا: صفر ۱۰۹۰ق (خط متن) و اواسط شعبان ۱۰۹۱ق (خط ترجمه)؛ تزیینی وبسیار نفیس، مصحح، با علامت بلاغ، مجدول، محشی از «جم مدظله»؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۱۵

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: یک‌شنبه دهه نخستین رجب۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «جم مد ظله العالی ش ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۲۰ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶-۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۸

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد ابراهیم قمی، تا: ربیع الاول۱۰۹۳ق؛ مجدول، مذهب؛ جلد: روغنی منقش، ۱۸۵گ، ۱۶سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۳۸۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**خشم گرفته شد بر ایشان و نه گمراهان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۵-۱۵۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۷۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۱۶۷]

۱۴. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح[چند نسخه-ف: -۳۴۸]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۵۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «جم س ره»؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۲گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۸۲]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۶۶۰

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضاء «جم سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۸۱۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۰۱

انجام:و نه راه گمراهان.

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن حسن بیک خوانساری، تا: ۱۱۰۰ق؛ مجدول مذهب؛ ۲۲۶گ، ۹ و ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۲۲۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۵۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و تکلیف بالاجابه یا ارحم الراحمین

خط: نستعلیق، کا: تربتی، اسد بن حسن بیک، تا: یک‌شنبه ۱۹ ذیقعده ۱۱۰۰ق؛ دارای سرلوح مذهب؛ ۲۰۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۲۲۲]

۱۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۹۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق، برای پسر خود ابوالحسن؛ مذهب، با سرلوح، مجدول، محشی؛ تملک: فرهاد میرزا در جمادی الاول ۱۳۰۳ق، لطف علی بن محمد کاظم در ۱۳۲۲ [نشریه: ۷-۱۲۰]

۲۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ از قرائن تصور می‌رود اولین نسخه باشد که از سواد به بیاض رسیده و یا حتماً در زمان حیات مترجم نوشته شده، یکی اینکه پس از آخرین کلمه مقدمه «بیصه» نوشته شده و دیگری این که درآخر تمام حواشی کتاب «جم» را که رمز اسم آقا جمال است چنانکه خودشان هم در مقدمه متذکر شده‌اند بدون «ره» که عموماً پس از فوت محشی متعقب اسم یا رمز اسم آنها گذارده می‌شود نوشته، در صورتی که حواشی شیخ را پس از حرف «ش» که رمز ایشان است «ره» گذارده‌اند، گذشته از اینها کیفیت خط و کهنگی نسخه دلالت کامل بر این مدعا می‌کند؛ مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: چرمی، ۱۲۷ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۱۹]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**غیرالمغضوب علیهم و الضالین ... صاحب تقسیر مجمع البیان فی علوم القرآن م م م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۰۴

آغاز: ان تری مسح کن پشت پای راست خود را ا زسر انگشتان تا کعب؛ **انجام:**خشم گرفته شد بر ایشان و نه گمراهان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۲۳و۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۷سم [ف: ۱۵-۱۶۳]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**خشم گرفته شد بر ایشان و نه گمراهان

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۲؛ محشی از مترجم و توضیحات ماتن با رمز «ش ر ه»، مجدول، دارای سرلوح منقش مرصع؛ واقف: محمد باقر بن کربلایی محسن؛ جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۵-۱۶۱]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «جم»؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۸۷]

۲۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ محشی با نشانه «جم»؛ تملک: محمد تقی با تاریخ ۱۲۷۷؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۷ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۳۲]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سرلوح زرین، مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۵]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۹۰
آغاز:سپاس خدا را که دلالت ما را بر جاده بجاده وهدایت فرموده ما را به سوی آنچه واجب میگرداند بلندی درجات را ودرود بر اشرف آفریدگان وافضل اهل زمین وآسمانها محمد وآل او؛ **انجام:**لاحد لها ولامنتهی یا ارحم الراحمین که حدی نباشد آنرا ونه منتهائی ای رحم کننده ترین رحم کننده گان تمت
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، محشیبا امضای جم ره؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۴۳۲]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۴۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۲۶۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۲۷]

۲۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۷۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**خداوندا بیامرز مرا و رحم کن ما را و عافیت ده مرا و عفو کن از ما در دنیا و آخرت ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف مخ: -۴۱]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۹۳-۱۳/۱۷۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**سوره فاتحه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان«منه سلمه الله»؛ تاریخ وقف: ۱۱۷۸؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۸۹۷]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۹۵-۱۱/۱۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۸۹۵]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۸۸-۵۴/۷۸
آغاز:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به امضاء «مترجم سلمه الله تعالی»؛ ۱۹۶گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۸۹۷]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶-۱۵/۱۱۶
آغاز:بخواندن یک آیة الکرسی صدمطلب بر کرسی نشاند وبیک اشاره حزب البحر بنیاد گروه ستمکاران به آب سیفی را اثری نبخشیده که؛ **انجام:**فرغت بعون الله من تألیفه مع تراکم امواج العلائق وتلاطم امواج العلائق ... وانا اقل الانام محمد المشتهر بهاء الدین العاملی تجاوز الله عن سیئاته والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً وقد فرغت من ترجمة مفتاح الفلاح الذی.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۹-۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۸۹۶]

۳۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۲۲
آغاز: هر که در شبستان زنده داری عبادتش مصباح دعائی افروخت صبح اجابتش پیش از صبح دمید؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مذهب؛ واقف: مهدی دهقان، ۱۳۹۳؛ جلد: میشن، ۱۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۵۰۶]

۳۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۹۵
آغاز:برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با امضاء: «جم مدظله العالی»، ترجمه فارسی به صورت زیرنویس، مجدول؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۷-۱۸ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۳۲۷]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**احتیاج بتوضیحی باشد در حاشیه قلمی نماید، پس برین نهج سلوک نمود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، محشی از مؤلف با علامت «ش» و حواشی مترجم با علامت «جم»، نسخه همراه با تفسیر سوره الحمد در آخر است؛ جلد: منقش، ۱۲۵گ، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵سم [ف: ۱۴-۲۲۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۸۷
آغاز:بسمله. سپاس مرخدائی را که دلالت کرده ما را بجاده نجات و هدایت فرموده ما را بسوی آنچه واجب می‌گرداند بلندی درجات را ...
دیباچه مترجم را ندارد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، محشی به امضای «جم سلمه الله تعالی»، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۰-۵۴]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ترجمه زیرنویس، مجدول؛ ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۱۳۵]

۳۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۴۳
آغاز:در دیباچه افتاده: بر مرایای حقایق هوشمندان حقیقت؛ **انجام:**و صلی الله علی سیدنا محمد و آل محمد، یا رب العالمین
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ترجمه زیرنویس؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۴-۱۶سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۴×۲۶/۵سم [ف: ۲-۲۴۰]

۴۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۹۰
خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «لا اله الله الملک الحق المبین محمد حسین الشریف ۱۲۳۵» (چهارگوش)؛ ۸۵گ، ۲۴-۲۵سطر (۱۳×۲۶)، اندازه: ۲۴/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲-۲۴۰]

۴۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۷
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ با شش

سرلوح، مجدول، محشی «جم»، نسخه آراسته و شاهانه؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۲۱]

۴۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۷۴

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با حواشی «جم»، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۲۱]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۳۴

آغاز: مقصود خویش دید صحیفه اعمال و اعیان در گاهش؛ **انجام:** غیر المغضوب علیهم و لاالضالین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حاجی سید محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ جلد: مقوا، ۲۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

۴۴. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:فرقدان سا یکی از آیات باهره اش که بی اغراق فزون از قطرات باران شکستن طاق کسری

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ترجمه فارسی بین سطرها [ف: -۹]

۴۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ ۲۹۶ص، ۱۴سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۷۰]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۱۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**انه ارحم الراحمین و اکرم اکرمین ... سنه ۱۱۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**نه خشم گرفته شد بر ایشان و نه گمراهان ... یعنی چیست بعد از حق یعنی بعد از عدول از آن مگر گمراهی و ضلالت و الله تعالی یعلم بعلمه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۵]

۴۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۹۴

آغاز:سپاس مر خدایرا که دلالت کرد ما را بر جاده نجات؛ **انجام:**و الائمه المیامین و سلم تسلیما کثیرا و پیشوایان صاحب میمنت که آل اویند و سلام فرستاد سلام فراوان

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲، در حیات مترجم؛ محشی مترجم با رمز «منه سلمه تعالی»؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۱۶۹]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد صادق ابهری، تا: سه‌شنبه۹ جمادی الثانی۱۱۰۸ق؛ ضمیمه: ضمن ۸ برگ، دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی به خط نسخ محمد حسین بن ملا علی بحرینی حسب الالتماس ملا محمد به تاریخ ذیحجه ۱۱۸۲؛ مجدول، دارای سرلوح، محشی به حواشی مترجم، در ربیع الاول ۱۱۶۷ توسط محمد بن غلامعلی مقابله و تصحیح شده؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۱۶۰]

۵۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۷۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**اخلال کننده به عمل گمراه است چنانکه فرموده فهذا بعد الحق الا الضلال یعنی چیست بعد از حق یعنی بعد از عدول از آن مگر گمراهی

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مفید بن ملا محمد معصوم، تا: ۱۵ محرم ۱۱۰۹ق؛ مهر: «سلام علی ابراهیم ۱۰۸۵» (مربع)؛ ۱۵۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف مخ: ۱-۴۳۲]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۳

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد معصوم بن ملا شاه محمد کفشدار سرکادی، تا: غره صفر۱۱۰۹ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: محمد جواد بن شیخ مهدی به تاریخ غره جمادی الثانی ۱۲۹۲، محمد تقی بن قطب الدین به تاریخ ۱۱۰۹؛ مهر: «عبده محمد جواد بن محمد مهدی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۸]

۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۹۲۲

بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۳/۵×۳۶/۲سم [رایانه]

۵۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۳۶

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم قمی اصفهانی، تا: ۱۱۱۱ق؛ ۱۳۰گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۳۱]

۵۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۰۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۲ ذیقعده۱۱۱۲ق؛ قطع: وزیری کوچک [رشت و همدان: ف: -۱۲۴۶]

۵۵. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۵ فرخ

خط: نسخ، کا: علی اکبر انصاری، تا: ۱۱۱۴ق؛ دارای یک سرلوح، مذهب؛ جلد: روغنی مذهب، ۲۱۸گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: -۲۸]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فضل الله بن عوض برو رودی[کذ]، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۱۱۴ق؛ محشی از مؤلف و مترجم؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۱۶۰]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۹۶

خط: نستعلیق، کا: کیکانی، سلیم بن محمد، تا: با تاریخ ۱۱۱۵ق؛ میان سطرها در ترجمه و نسخ درشت‌تر در عربی از سلیم بن میرزا محمد کایکانی در روز ۲۷ محرم ۱۱۱۵، مجدول، محشی با نشان «جم، جم سلم الله تعالی»؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۹سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۸۳۷]

۵۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**غیر الغضوب علیهم و لا الضالین ...
خط: نسخ خوش معرب، کا: عبدالاحد بن حبیب الله، تا: صفر۱۱۲۰ق؛ محشی بسیار با نشانه «جم» [مترجم؟] و «ش ر ه»؛ مهر: «یا ابا عبدالله» (بیضی)، «عبدالعظیم بن محمد علی» (چهارگوش)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۴سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۵۶]

۵۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۸۱۰
خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن عبدالرحمن قاری لاهیجانی مجاور بقعه اشرفیه، تا: ذیقعده۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۱۲سطر، قطع: جیبی [آستانه قم: -۸۹]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: محمد رضا خاکسار، تا: جمادی الاول۱۱۲۱ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۴]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و جایی که احتیاج بتوضیحی باشد در حاشیه قلمی نماید پس برین نهج سلوک نمود.
خط: نستعلیق، کا: عبدالعزیز الکرمانی ابن محمد صادق، تا: رجب۱۱۲۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۸۰]

۶۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: رجب علی بن محمد کاتب جهرمی، تا: ۳ صفر۱۱۲۷ق؛ با سرلوح مزدوج مذهب، محشی از «جم ره» و «ش رحمه الله»؛ مهر: «عبده الراجی محمد الحسینی» (بیضی)؛ تملک: نعمت الله احقاقی جهرمی ابن محمد باقر در۱۱ جمادی الثانی ۱۳۵۰ق؛ یادداشت کتابخانه محمد کریم اشراق جهرم ۱۳۵۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ (۱۵۸پ-۳۴۰ر)، ۲۲سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۲۰-۱۶۶]

۶۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۴۱
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۲۸ق [ف: -۸]

۶۴. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۶۶
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق؛ محشی با نشان جم، مجدول، دارای سرلوح زرین؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: -۱۱۷]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن محمد علی تاجر تبریزی، تا: ۱۱۳۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۵-۱۶۱]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۴۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**محمد معین بن محمدرضی التاریخ غره شهر شعبان المعظم سنه ۱۱۳۱
خط: نسخ، کا: محمد معین بن محمد رضی، تا: ۱۱۳۱ق [رایانه]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: باقر ابن المؤمن، تا: ۱۱۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ساغری، ۲۳۳گ، ۱۶ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۳۰۰]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۹/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**سوره فاتحه نیز مانند دعاهای سابقه و مثل آنها ترجمه شود و جایی که احتیاج به توضیحی باشد در حاشیه قلمی نماید پس برین نهج سلوک نمود.
کا: محمد باقر، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الاول۱۱۳۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶ص (۷-۱۴۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۵-۳۴۴]

۶۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۴۶
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۱۳۵ق؛ محشی از مترجم؛ ۱۷۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۲-۳۶]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۹۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**که سورة فاتحه نیز مانند اینها و دعای سابقه ترجمه شود و جایی که احتیاج بتوضیحی باشد در حاشیه قلمی نماید پس بر این نهج سلوک نمود.
خط: نسخ زیبا، کا: محمد معزالدین بن ضیاء الدین، تا: ۱۱۳۸ق؛ محشی با رمز «جم»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۷گ، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۵۱-۱۰۵]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۹ق؛ محشی از مؤلف با امضای «جم»؛ مهر: «عبده حسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف مخ: ۱-۴۳۲]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۳۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**غیرالمغضوب علیهم و لاالضالین
کا: ابوالحسن بن محمد جعفر حسینی، تا: ۱۱۴۱ق [رایانه]

۷۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸
آغاز:برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد اشرف ابن عبدالله طباطبائی، تا: ۱۶ صفر ۱۱۴۱ق، جا: قریه جی؛ مجدول، بایک سرلوح مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله و رضا الحسینی»، میرزا آقاخان صدر اعظم دولت ایران؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی منقش، ۴۲۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۱۴۱]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲
آغاز: سپاس مر خدایرا که دلالت کرد ما را بر جاده نجات؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: ملا حسن بن محمد تقی، تا: محرم۱۱۴۸ق؛

افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۵-۱۶۲]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۹

آغاز: و لا حول و لاقوة الا بالله العلی العظیم؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمد، تا: شوال۱۱۸۶ق، جا: یزد؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: رحیم انصاری، اسفند ۱۳۶۶؛ جلد: مقوا، ۱۱۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶سم [ف: ۱۵-۱۶۲]

۷۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۲۱

آغاز:واخوانی المؤمنین و جمیع ما رزقنی ربی و جمیع من یعیننی امره.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی اکبر، تا: ۲۱ربیع الاول۱۱۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: روغنی، ۱۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۵]

۷۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۴۲

خط: نسخ، کا: محمد صالح، تا: ۱۱۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۸۱گ، ۱۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۲۰]

۷۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۷۶

آغاز:آنانکه بدوستی ایشان قبول میشود نماز ها و به برکتهای ایشان مستجاب میشود دعاها ... محمد المشتهر ببهاء الدین عاملی خدا توفیق دهد او را؛ **انجام:**اذ توسلوا به فی الدعاء ان تصلی علی ...

خط: نستعلیق، بیکا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضای «جم»؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۴]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۸۸-۹/۲۳۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فماذا بعد الحق الا الضلال یعنی چیست بعد از حق یعنی بعد از عدول از آن مگر گمراهی والله تعالی یعلم.

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بیکا، تا: شنبه ۱۳ محرم۱۲۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲-۸۹۶]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۳-۵/۳۳

آغاز:بسمله حمدله وصلاة مفتاح فلاح دنیا وعقبی نجاح آخرت و اولی وثنای بارگاهی کریمی است که دعا را کلید خزاین فضل واحسان؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: حاجی محمدصالح، تا: ۱۵ محرم۱۲۲۲ق، جا: ایروان؛ مصحح، محشی با نشان «جم»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۸۹۶]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۱۶

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن موسی المؤذن الطهرانی، تا: شنبه ۱۱ محرم۱۲۳۰ق؛ جلد: مقوایی، ۱۴۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۱۹]

۸۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۷۵

آغاز:سپاس مر خدایی را که دلالت کرد ما را بر جاده نجات و هدایت ... اما بعد به درستی که کمترین بندگان از روی عمل؛

انجام:برابر در آن دین و دوستان یقین و بر خدا توکل میکنیم و به او یاری میجوییم تا اینجا قلم شکسته رقم و ترجمه کلام شیخ رحمة الله اقدام نموده و چون ... و جایی که احتیاجی بتوضیح باشد در حاشیه قلمی نماید پس بر این نهج سلوک نمود

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن حاجی ولی محمد، تا: ۲۴ شعبان۱۲۳۸ق؛ محشی با امضای «جم سلمه الله» و «جم رحمه الله»؛ جلد: تیماج مذهب،۱۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۴۰]

۸۳. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد کاتب بن موسی صباغ موذن طهرانی، تا: جمعه ۲۴ محرم۱۲۴۱ق، برای میرزا علی محمد مستوفی [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۹۸]

۸۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۴۰

خط: نسخ، بیکا، تا: ۱۲۴۲ق [ف: -۸]

۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰-۹/۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن محمدحسینی، تا: ۹ذیقعده۱۲۴۳ق، حسب الامر میرزا محمد ابراهیم؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۸۹۶]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بیکا، تا: ۱۲۴۳ق؛ مجدول؛ ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲-۹]

۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۷۳

خط: نسخ، بیکا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۱۶سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۰۵۴]

۸۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۶

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن کاظم آباده ای بواناتی، تا: دوشنبه ۲۰ شوال۱۲۵۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۳۴۹]

۸۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن قربانعلی موسوی ساروی مازندرانی، تا: دوشنبه ۱۱ ربیع الاول۱۲۵۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۶۹]

۹۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۰۰-۳۲/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۵۸ق؛ مجدول، محشی با نشان «ش ر ه» و «جم سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲-۸۹۷]

۹۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی نوری، تا: ۱۲۶۶ق؛ واقف: محمد نبی بن عبدالعلی دینائی؛ ۱۷۵گ، اندازه:

۱۶×۲۱سم [ف: -۵۰]

۹۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد نبی بن عبدللعلی دونایی نوری اوزرودی، تا: ۱۲۶۶ق؛ واقف: کاتب، ۱۲۶۶ق؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۱۵]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۹-۳۱/۱۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: موسی بن علی بن ملا سلیمان بهشتی، تا: سلخ محرم۱۲۶۷ق؛ مجدول مذهب، دارای کتیبه مذهب مرصع، مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۹۷]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۸۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۴ ربیع الاول۱۲۶۹ق؛ محشی منقول از آقا جمال با رمز «جم ره»؛ مهر: «العبد الفانی و الاسیر الجانی علی ۱۲۶۴» (مربع)؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۸۹/۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۹۰]

۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۲

خط: نستعلیق و دعاها نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد حسین، تا: چهارشنبه ۱۸ جمادی الاول۱۳۰۰ق؛ مجدول، محشیاز مترجم؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳-۱۸۷]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد باقر اصفهانی، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۲۲۲]

۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۲

انجام:و ما بتوفیق خدای تعالی بیان کردیم در بابهای گذشته آنچه را محتاج است ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۶-۳۹۲]

۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با علائم «جم»؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۳-۲۰]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۶۵

آغاز:و عصیان درهم سوزد؛ **انجام:**و چون بعد از این در تفسیر فاتحه اطناب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول مذهب؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ جلد: مقوایی روغنی منقش، ۱۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۶-۲۲۳]

۱۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی ازمترجم و ماتن؛ واقف: میرزا ابوالحسن پیشنماز آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۵-۱۶۱]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک به عصر مؤلف، مجدول، مصحح، محشی از مترجم، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۱۸]

۱۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۳۳-۵۵/۱۰۳

آغاز:فارس در شب میلاد سعادت بنیادش کالنار علی علم تسبیح حصبا در کف معجز نما یکی از معجزات ظاهره اش ... سپاس مر خدای را که دلالت کرد ما را بر جاده نجات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۰گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۸۹۶]

۱۰۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۶۵-۱۱/۱۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**سوره حمد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۹۵]

۱۰۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۲۰۱گ، ۱۴سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۱۷۰۴]

۱۰۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۹۸/۱

آغاز: این بد نیست بعد از آن دست در آب زن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۱۱۸ص (۱-۱۱۸)، ۱۵سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۱۷۱۵]

۱۰۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ اهدایی: محمد مهدی داور یزدی؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۸۰گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۲۰]

۱۰۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۹۱

آغاز: ایمان و یقین حرز یمانی را؛ **انجام:** برای دو رکعت شفع ویک رکعت وتر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۰گ، ۲۰سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۳۱۵]

۱۰۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: احمد آثاری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۶گ (۱-۱۵۶)، ۱۴سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۱۴۷۷]

۱۰۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۴۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۹۱گ، ۱۶سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۱۷]

۱۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۸۵-۳۶/۱۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۵۸گ، ۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۹۷]
۱۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۴۵-۵۸/۹۵
آغاز:وکمیت خوشخرام نعتش رامپران ولسوف یعطیك ربك فترضی بر گردیدن آفتاب ببرکت دعای اجابت قرینش
از اول تا «فصل و بعد از آنکه فارغ شدی از مفرده وتر ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۳۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۸۹۶]
۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۶۲-۱۱/۶۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**وان تجعل ماذهب من جسمی وعمری فی سبیل طاعتك انك خیر الرازقین الحمدلله اولا وآخرا وظاهرا وباطنا وصلی الله ... وآله الطیبین الطاهرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۹-۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲-۸۹۵]
۱۱۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**از ترجمه این کتاب شریف ... برین نهج سلوك نمود.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مذهب، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۵/۱سم [ف: ۲-۱۴۳]
۱۱۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۵
خط: متن نسخ، ترجمه نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مذهب؛ کاغذ: ترمه، ۱۲۸گ، ۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۲سم [ف: ۲-۱۴۳]
۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** و مذهب دوم را رد می‌کند قول خدای تعای فاستحبوا اهدنا الصراط المستقیم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، مجدول، ۱۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۵۳۰]
۱۱۶. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۹۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ ۱۳۹گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: -۷۱]
۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۳۵-۳۵۲]
۱۱۸. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۷۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ترجمه فارسی دعاها بین سطور است؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: -۷]
۱۱۹. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۴۱
آغاز: ... و لایح در آغاز رحیمی که به پشت گرمی رحمتش آه سرد گنه کاران خرمن.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: -۵۷]
۱۲۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۰۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب به طرح گنبد؛ ابتیاعی از ورثه مرحوم طهماسب میرزای مویدالدوله به تاریخ محرم ۱۲۹۷؛ مهر «مشیرالسلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، ۴۰۴ص، ۷سطر کتابت ادعیه و ۷سطر ترجمه فارسی، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱-۹۷۰]
۱۲۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۴۲
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۸]
۱۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱۹
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیك عصر مترجم؛ دیباچه مترجم در این نسخه افتاده؛ مجدول، با اجازه ای از سید میرزا مهدی بن ابوالقاسم شهرستانی برای شیخ محمد رضا سلماسی خوئی به تاریخ ۱۲۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۲۴۴]
۱۲۳. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۱۰۴
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ ۱۲۱گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: -۱۰۵]
۱۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰ سرود
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [نشریه: ۱۳-۴۴۶]
۱۲۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۰۸م
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۵۴۴ص، ۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۰۱]
۱۲۶. آمل؛ پیشنماز، میرزا ابوالحسن؛ شماره نسخه:۳
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «جم»؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۴۰۰]
۱۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۲
آغاز: ... دادم این را بر شش باب توکل کننده بر الهام کننده صواب در هر باب. باب اول در آنچه گذارده؛ **انجام:**مر دعاها را رحم کنند مر اشکها را و بسیار قهر کننده زمین ...
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: میشن مذهب، ۴۲گ، ۱۶سطر (۶×۱۲/۳)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [رایانه]
۱۲۸. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۱۳
بی‌کا، تا: در زمان حیات مترجم؛ محشیبا نشان «شیخ رحمه الله» و «جم سلمه الله تعالی» [ف: -۹]
۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۲۸
آغاز:کرده از ابی الحسن الرضا علیه السلام در تفسیر آیه فالمقسمات امرا فرموده که فرشتگان؛ **انجام:**افواهها و حباتها الصالفة ... و شرابها الذی یقطع امعاء و افئدة سمانها نیزع

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۱۴

آغاز:الله ولی التوفیق نود و نه نام حضرت حیدا علیه السلام؛ **انجام:**انه ارحم الراحمین و اکرم اکرمین ... من بلاد الری تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۸۲

آغاز:بسمله سپاس مرخدایرا که دلالت کرد ما را؛ **انجام:** و توکلت علیک رهبة و رغبة ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و من نار لاتبقی علی من تضرع الیوم ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● مفتاح الفلاح(ترجمه) / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh (t.)

قاری، ملا علی بن بابا خلیل الله، ق۱۳ قمری

qārī,mollā ʻalī ebn-e bābā xalīl-ol-lāh(- 19c)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

مفتاح الفلاح شیخ بهاء الدین عاملی را به زبان فارسی روان ترجمه کرده و از توضیح ادعیه و دیگر مطالب خودداری نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۱۲۶

آغاز:بسمله.سپاس نامعدود و ستایش نامحدود سزاوار ذات مقدسیست که سلسله ازلیه؛ **انجام:**صلاة لاحدلها و لا منتهی یا ارحم الراحمین

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید جلال الدین حسین نیشابوری، تا: شنبه۱۹ ذیقعده۱۲۸۹ق، برای سید غضنفر حسین؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۳؛ جلد: میشن، ۱۵۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۶]

● مفتاح الفلاح (ترجمه) = ترجمه مفتاح الفلاح / دعا / عربی و فارسی

meftāh-ol falāh (t.) = t.-ye meftāh-ol falāh

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

مترجم شناخته نشد.کتاب «مفتاح الفلاح» شیخ بهاءالدین محمد عاملیرا به فارسی و به صورت زیرنویس ترجمه کرده است.این ترجمه به ترجمه آقا جمال خوانساری(۱۱۲۵ق)بسیار شبیه،اما غیر از آن است.این مترجم نیز همانند خوانساری از ترجمه تفسیر سوره فاتحه که در خاتمه مفتاح آمده امتناع نموده و به ترجمه روان این سوره و ده سوره کوتاه دیگر پرداخته که در نماز خوانده می‌شوند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۵۱

آغاز:بسمله.الحمدلله الذی دلنا علی جادة النجاة و هدانا الی ما یوجب علو الدرجات همه سپاس مر خدایی را که دلالت کرد ما را بر جاده نجات و هدایت کرده ما را؛ **انجام:**و لا یخاف عقبها و نترسیدند از سرانجام آن شن بعد از آن ...

تا پایان ترجمه سوره «الشمس» در خاتمه کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۵]

● مفتاح الفلاح (ترجمه) / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh (t.)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۷۷/۲

این ترجمه نباید از آقا جمال خوانساری و آداب عباسی صدرالدین محمد تبریزی و تحفه نوابیه سید ابی المظفر محمد جعفر حسینی و اختصار آن باشد؛ خط: نسخ، کا: تقی الدین محمد بن محسن حسینی قمی، تا: ۲ صفر۱۰۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ (۷پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۴۳]

۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۲۹

خط: نستعلیق و دعاها نسخ معرب، کا: طاهر الدین محمد بن محمد زمان، تا: محرم۱۰۷۳ق؛ ۱۷۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۵۰]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۸۶

آغاز:وطبقات آتش درکاتست وطبقات بهشت درجات وگاهی اطلاق می‌کنند برنهایت هستی و من یعنینی امره بعین بی نقطه ویای دونقطه تحتانی ... بدانکه مذهب اثنی عشریه آنست که سحر درحضرت پیغمبر صلی الله علیه وآله کارنکرده؛ **انجام:**بدانکه مناسب آن بود که بعد از الذین انعمت علیهم غیر الذین غضبت علیهم گفته شود درعدول کردن حضرت عزت دراسناد غضب بخودش جل شانه بواسطه ...

خط: ادعیه نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۱-۱۲۰]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۹۶

آغاز:سلطان زمان و شهنشاه دوران یعنی صاحب قرآن گیتی ستان.؛ **انجام:**فوجدت مکتوبا علی قوائمه انی أنا الله لا اله الا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح،

باعلامت بلاغ سماعا، محشی با عبارت «جم سلمه الله تعالی»، «س رحمه الله»، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۲-۷۹]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۶۹

آغاز:بسمله، سپاس مرخدای را که دلالت کرد ما را بر جاده هلاک به جاده نجات الخ؛ **انجام:**انک سمیع الدعا برحمتک یا ارحم الراحمین (ای رحم کننده ترین رحم کنندگان).

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ترجمه بین سطور، مجدول؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد جعفر»؛ اهدایی: عبدالرضا عسکری، ۱۳۸۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۴۱۲]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۳۷۷]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۷۹

آغاز:سپاس بیقیاس مر خدایرا که چون عقل را قوت اطلاع بر حقیقت او نیست و هیچ دانش را وسع احاطت بکنه معرفت او نه؛ **انجام:**و هر چه عقل بان رسد جمله منتفی باشد الیه یرجع الامر کله ... سخن اینجا رسید و کوته شد و السلام علی من اتبع الهدی و لواهب العقل حمد الایتناهی و صلواته و صلواته علی خیر خلقه محمد و اله و اصحابه اجمعین.

خط: نسخ خوش، کا: عبدالله حسینی، تا: ۱۲۸۷ق؛ محشی؛ جلد: میشن، ۱۰ص (۱۸۸-۱۹۷)، ۲۴سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [رایانه]

۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۷۹/۳

آغاز:همه سپاس مر خدائی را که دلالت کرد ما را بر جاده نجات و هدایت؛ **انجام:**آسان کرده شده برای برادران دین و دوستان یقین و بر خداست توکل و بر خداست یاری دادن

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۰گ (۸۱پ-۱۷۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۳۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۵۳

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ؛ صورت اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم بحرانی به مولانا محمد اشرف به تاریخ ۲۶ رمضان نیز آمده؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲۳-۱۲۵]

● مفتاح الفلاح (ترجمه و شرح) / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh (t. va š.)

وابسته به: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴۴

آغاز: پس در راه خدا سواره جهاد می‌کردند؛ **انجام:** فصل نهم در آن چه تعلق به مطالب.

موجودی فصل ۱ و ۳ و ۵ و ۷ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ که به طور آشفته صحافی شده است: ۱- در اذکار وقت طلوع صبح صادق تا طلوع آفتاب، ۲. در آن چه تعلق به وقت طلوع آفتاب دارد تا زوال، ۳. در بیان آن چه تعلق وقت زوال دارد تا گذشتن نصفی از شب، ... ۱۲. در بیان آن چه تعلق به موتی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۱۳]

● مفتاح الفلاح (منتخب) / دعا / عربی

meftāh-ul falāḥ (mn.)

وابسته به: مفتاح الفلاح = مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیلة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

مختصری است از کتاب «مفتاح الفلاح» شیخ بهائی. این تلخیص در عصر شیخ بهائی تألیف شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۲

آغاز:الحمد لله الذی وفقنا معرفة الواجب و المندوب و علمنا ماهو مطلوب و مرغوب ... اما بعد فهذه مقالة مختصرة منتخبة من الرسالة التی صنفها الشیخ الامام عماد مذهب الاسلام مقوی طریق ائمة الکرام علیهم الصلوة والسلام؛ **انجام:**وان لایؤاخذنا بسوء اعمالنا یوم الدین انه ارحم اراحمین و اکرم الاکرمین

خط: نسخ ادعیه معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۴۱۳]

● مفتاح الفلاح / حدیث / فارسی

meftāh-ol falāh

حسینی آرتیمانی، معین بن علی، - ۱۲۹۸ شمسی

hoseynī ārtīmānī, mo‘īn ebn-e ‘alī(- 1919)

درترجمه بعضی احادیث نبوی واهل بیت علیهم السلام مشتمل بر چهل باب که اکثر آنها درمسائل اخلاقی است وبه سال ۱۳۰۴ یا ۱۳۴۰ پایان یافته است.ظاهراً مؤلف کتاب مفصلی درچند جلد نگاشته هریک درموضوعی خاص که نسخه حاضر جلد یازدهم آن می‌باشد.

آغاز:الحمدلله الذی جعلنا من أمة سید الانبیاء ومن المتمسکین بولایة أهل بیته الطاهرین الائمة الهدی

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۵۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیاید أجل او و خدایتعالی داناست بآنچه می‌کنند از اعمال خیر وشر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴شعبان ۱۳۴ (۱۳۰۴ یا ۱۳۴۰)؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۲پ-۳۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۴]

● **مفتاح الفلاح** / فقه / فارسی

meftāh-ol falāh

موسوی کاشانی، محمد مهدی، ق۱۳ قمری

mūsavī kāšānī,mohammad mehdī (- 19c)

تاریخ تألیف: رجب ۱۲۷۷ق

در این کتاب از ابواب چهارگانه فقه تنها به «عقود» پرداخته شده است و از عقود هم بحث از «متاجر» شروع می‌شود و تا اواسط وقف می‌آید. بحث فقهی آن استدلالی است و مباحث نیز به صورت سؤال و جواب آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۶۰

آغاز:بسمله، حمد بیحد و ثنای بی عد نثار بارگاه یگانه بی همتایی که عقول و اواهام در اداراک ذات یکتای او حیران؛ **انجام:**صحت این گونه فضولی مستفاد از ادله فضولی نیست و اصل در آن فساد است و الله العالم.

جلد اول؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۱۱ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۴۹]

● **مفتاح الفلاح** / فقه / فارسی

meftāh-ol falāh

محمد جواد بن ملا محمد

mohammad javād ebn-e mollā mohammad

شامل احکام تقلید، طهارت، صلاة، خمس و زکات است بر اساس فتاوی شیخ محمدرضا معزی دزفولی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹ معزی

آغاز:بسمله. حمدله ... اما بعد چنین می‌گوید احقر عباد ابن مرحوم ملا محمد محمد جواد انکه حسب خواهش جمعی از برادران دینی از مسائل علمیه علماء اعلام رساله مختصره مشتمله بر مهمات مسائل عبادات بعبارات واضحه؛ **انجام:**و شرط است در زکوة نیت قربت مثل سایر عبادات و الله العالم بالاحکام حرره اقل العباد ابن مرحوم مبرور آخوند ملامحمد محمدجواد فی یوم العشرین من شهر شوال سنه ۱۳۲۹.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ شوال۱۳۲۹ق؛ جلد: مقوایی، ۲۹گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۹-۹۵]

● **مفتاح الفلاح** / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh

وابسته به: مقباس المصابیح؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

گزیده‌ای است از مقباس مجلسی در دعا در هشت «فصل» و یک «خاتمه».

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۴۵

آغاز:بسمله حمدله ... اما بعد بدانکه این مختصریست از ادعیه مقباس که از مصنفات مرحوم مجلسی است ... در تعقیبات مشترکه ... مشتمل بر هشت فصل و خاتمه؛ **انجام:**وامسیت فیه.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۵-۶۲۶]

● **مفتاح الفلاح** / دعا / فارسی

meftāh-ol falāh

جز مفتاح الفلاح شیخ بهایی و محمد اسماعیل خواجوی (الذریعه ۳۳۹/۲۱) است. در یک فاتحه و سه صحیفه و خاتمه‌ای: فاتحه در احوال عمل صلات و دعا؛ صحیفه ۱. اعمال یومیه؛ ۲. اعمال هفته؛ ۳. اعمال مشهور؛ خاتمه در اعمال مطلقه. متن چنین بخش‌بندی را ندارد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱۱

آغاز:مفتاح الفلاح. فاتحه در احوال عمل صلات و دعا ... اما فاتحه، در احوال عمل نماز و دعا، مشتمل بر ۳ قول. قول اول در ماهیت و فضیلت و اقسام نماز. نماز عبادت است از مجموع افعال معهوده؛ **انجام:**حاجت دنیا و آخرت او را برآورد. تمام شد.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۴گ (۷۹ر-۱۳۲پ) [ف: ۱-۲۳۹]

● **مفتاح الفلاح (ترجمه)** / کلام و اعتقادات، شرح دعا / فارسی

meftāh-ol falāh (t.)

کرمانی، امیر حسین

kermānī, amīr hoseyn

در هفت «باب».

[مکتبة امیرالمؤمنین ۱۴۳/۱]

همدان؛ دامغانی (آقای)؛ شماره نسخه:۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۵-۳۸۳]

● **مفتاح الفلاح فی شرح دعاء الصباح = شرح دعاء الصباح (مختصر)** / شرح دعا / عربی

meftāh-ul falāḥ fī šarh-i du‘ā’-is ṣabāḥ = šarh-i du‘ā’-is ṣabāḥ (mx.)

کازرونی، محمد تقی بن محمد شفیع، ۱۳۰۵ق۱۴ قمری

kāzerūnī, mohammad taqī ebn-e mohammad šafī‘ (1888 - 20c)

وابسته به: مفتاح الفلاح و مصباح النجاح فی شرح دعاء الصباح؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳ق)

مختصر شرح دعاء صباح مولی اسماعیل بن محمد حسین خواجویی اصفهانی موسوم به «مفتاح الفلاح فی شرح دعاء الصباح» است. خطبه شرح و عبارت‌هایی را که کم فایده تشخیص داده حذف کرده است.
[الذریعه ۲۵۲/۱۳]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۹۱

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم اقرب الی الاسم الاعظم من سواد العین الی بیاضه؛ **انجام:**و الحمد الله علی توفیقه للاتمام و الصلاة علی رسوله و آله البررة الکرام ... انتهی شرحه رحمه الله ملخصا و قد اسقطنا بعض ما لا فائدة مهمة ...

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد شفیع بن محمد نقی بن جعفر بن حسین موسوی کازرونی، تا: شوال۱۳۲۴ق؛ جلد: مقوا قهوه‌ای، ۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۵۶]

←مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیلة ← مفتاح الفلاح

● مفتاح الفلاح و مصباح النجاح فی شرح دعاء الصباح = شرح دعاء الصباح = شرح مفتاح الفلاح و مصباح النجاح / شرح دعا / عربی

miftāḥ-ul falāḥ wa miṣbāḥ-un najāḥ fī š.-i du'ā'-iṣṣabāḥ = š.-i du'ā'-is ṣabāḥ = š.-i miftāḥ-ul falāḥ wa miṣbāḥ-un najāḥ

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین،- ۱۱۷۳ قمری
xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn(- 1760)

وابسته به: دعاء الصباح = دعای صباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)

شرحی است مشتمل بر نکات ادبی و فلسفی بر دعاء صباح منسوب به حضرت امیر المومنین علیعلیه السلام که بنا بر تصریح در دیباچه این شرح «مفتاح الفلاح و مصباح النجاح» نام دارد.

آغاز:بسمله. نحمدک اللهم یا من اذهب اللیل مظما بقدرته ... و بعد یقول ... محمد بن الحسین بن محمدرضا المشهور باسماعیل... هذا الدعاء الشریف الموسوم بدعاء الصباح الموصوف بمفتاح الفلاح و مصباح النجاح قد اشتهرت نسبته الی ... امیرالمؤمنین ... و نحن و ان لم نجده بسند صحیح متصل الی ذلک الجناب المستطاب لکن نقل بعض الاصحاب وجده باسانید صحیحة و روایات صریحة متصلة الیه و مع قطع النظر عن ذلک فعباراته الشافیة و کلماته الوافیة و مضامینه العالیة و تصمنه الغریب و اسلوبه العجیب ادل دلیل و اعدل شاهد علی صدوره من ذلک المصدر الاعلی ... فقصدت ان اشیر الی جملة ما فی فقراته و عقدة ما فی کلماته اجابة لالتماس من ینبغی اجابة التماسه

انجام:و علیهم صلوات الله و سلامه ما بزغت الشمس و القمر و الحمد الله رب العالمین علی توفیقه للاتمام و الصلوة علی رسوله و آله البررة الکرام خیر البریة و اشرف الانام سوده فی عنفوان شبابه و نقله من السواد الی البیاض بعد شیبته و نقاد ایامه و اقتراب اجله ... نقلها یهدش الالباب و یشوش الاحباب والی المشتکی ثم الی رسوله و أئمةالهدی العبد الحقیر ... الشهیر باسماعیل عفی الله عن جرائمهم بمحمد و آله و قائمهم

چاپ: این شرح در حاشیه «زاد المعاد» قطع رحلی چاپ شده است؛ و نیزتوسط بنیاد پژوهشهای آستانقدس رضوی منتشر شده.

[الذریعه ۲۵۲/۱۳و ۲۵۳،مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵/۴؛ دنا ۹: ۶۲-۱۰۶۱ (۴۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- مفتاح الفلاح فی شرح دعاء الصباح = شرح دعاء الصباح (مختصر)؛ کازرونی، محمد تقی بن محمد شفیع (۱۳۰۵-۱۴)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «عبده محمد بن محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳-۲۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ ۱۷۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۲۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۱۵۲]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۰۴]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۶۷۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۶۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، کا: علی بن محمد بن حسین بن طالب مازندرانی بارفروشی ملقب به امیر، تا: ۱۱۸۷ق؛ ۶۸گ (۲۳ر-۹۰ر) [ف: ۳-۱۹۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۹ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ممتاز، کا: عبدالله بن محمدرضا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از شارح و به امضای محمدرضا حسینی استرآبادی و نیز به نقل از عیون، مجمع البحرین؛ تملک: محمد بن صادق حسینی طباطبایی مورخ ۲۱ شوال ۱۳۳۳ق؛ جلد: ساغری، ۱۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۴/۲-۱۹۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسماعیل بن ابراهیم طباطبائی، تا: قرن ۱۳؛ تملک: فرهادمیرزا ۶ شوال ۱۲۷۷؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳۵-۴۰۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمود طهرانی مورخ ۱۲۷۱؛ واقف: سید محمد رضا لالایی؛ جلد: تیماج، ۲۱۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۴۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۷/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۲]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد نصیر، تا: ۱۲۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۳پ-۵۰پ)، ۲۷-۳۶سطر (۱۸×۷/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: -۱۰۸]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: باتاریخ۱۲۲۴ق، جا: تبریز؛ ۷۲گ (۵پ-۷۶پ)، ۲۱سطر (۱۴/۶×۷/۸)، اندازه: ۱۳/۴×۲۰/۳سم [ف: ۲۹/۲-۸۵۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زنوزی، عبدالله بن بیرمقلی بابا خان، تا: شوال۱۲۲۴ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۵-۲۷۰]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۴۸/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد ولی الدارا شینی، تا: صفر۱۲۳۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۰ص (۱-۸۰)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۸۱۹]

۱۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۷۴/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن کربلا آستانه قلی مرازادی، تا: ۱۲۳۸ق [ف: -۱۰۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۷]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: واعظ بیگدلی کاشانی اصفهانی، محمد تقی بن محمد صالح، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۷ سطر (۱۴×۸/۲)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۷]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۵۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۳۷پ-۱۳۳پ)، ۱۲و ۱۷سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۶۸۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۴

خط: نستعلیق، کا: موسوی، محمد، تا: شعبان۱۲۶۸ق؛ با یادداشتی از محمد رضای حسینی استرآبادی در کن تهران ری هنگام گریز از وبا و گرمای تابستان در ۱۲۶۴ درباره این شرح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۳۹گ،۱۴ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۴۲۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۰

خط: نستعلیق، کا: محمد خلیل موسوی، تا: سه‌شنبه ۱۸ محرم۱۲۷۴ق؛ ۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۹۰]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۷/۴

آغاز:من رحم کالغضبان من غضب و العلیم من علم و الرحمة رقة القلب و انعطاف ای میل روحانی؛ **انجام:**برابر

کا: محمد ابراهیم بن محمد باقر دولت آبادی حائری، تا: ۱۶ محرم۱۲۷۵ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۴گ (۶۵-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۹۳]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۶۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فذلک الجدول هو المعبرعنه بلسان الصباح ...

کا: عبدالله نوری، تا: رجب۱۲۷۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۱۳۴گ(۱پ-۱۳۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۳سم [ف: ۹-۳۳]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن عبدالحسین اصفهانی، تا: ۱۲۷۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۵سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۸-۳۸۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸/۱-طباطبائی

خط: نستعلیق شکسته، کا: طالقانی، علی اصغر بن علی اکبر، تا: ۱۲۸۰ق؛ محشی از محمد رضا حسینی از آن جمله در کنار ص ۲۴۵ این شرح درباره این عبارت از متن دعا صباح «و جعلت الشمس و القمر سراجا و هاجا من غبران تمارس فیما ابتدات به لغو با ولا علاجا»، شارح می‌گوید: باید ابتدعت خوانده شود به قرینه آن که در باب جوامع التوحید از اصول کافی آمده ابتدع ما خلق بلا مثال سبق، محمد رضا حسینی در حاشیه آورده: «شارح نسخه دعاء صباح به خط امام علیه السلام را ندیده است. من دو نسخه از این دعا به خط آن حضرت دیده‌ام که به قلم کوفی بود و مهر و تایید مجلسی و شیخ بهائی و دیگران را داشت و در آن دو نسخه «فیما ابتدات» باهمزه است نه «فیما ابتدعت» با عین»؛ ۱۴۴گ (۱-۱۴۴) [ف: ۲۳-۶۱۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۸۷ق؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۱۲۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق [رایانه]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوطالب بن احمد موسوی، تا: پنج‌شنبه ۸ محرم ۱۲۹۶ق؛ ۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوطالب بن احمد موسوی، تا: پنج‌شنبه ۸ محرم۱۲۹۶ق؛ ۸۶گ (۱پ-۸۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۹۲]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و له مؤیدات اخر تمنعنی عن ایرادها خوف التطویل و اکتفیت فیه بذکر هذا القدر القلیل.
خط: نسخ، کا: ورامینی، علی اکبر، تا: ۱۳۰۰ق؛ ۱۳۵گ، ۱۴-۱۵سطر (۸-۸/۵×۱۳/۵-۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۲۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۷۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، کا: موسوی، محمد جواد بن محمد علی، تا: رجب۱۳۰۸ق؛ واقف: سید سعید اصفهانی، شهریور ۱۳۱۴؛ ۱۳۳گ، ۱۹ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۲۵۳]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۲پ-۴۸ر) [ف: ۱۰-۱۵۸۲]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا علی بن محمد اسماعیل اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی۱۳۱۱ق؛ جلد: میشن، ۱۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۳۰۹]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۳۰-۶۰/۷۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: یحیی بن احمد بن معین حسینی کبودرآهنگی همدانی، تا: ۱۵ صفر۱۳۱۳ق؛ ۱۱۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۲۵۶۶]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۷۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد صادق، تا: ۱۶ شوال۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ (۱-۲۷۵)، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۴۳]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رضا حسینی، تا: جمعه ۲۰ شعبان۱۳۱۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۲۵]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۳۶۶
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد اسمعیل خوانساری، تا: سه‌شنبه ۱۰ ربیع الاول۱۳۲۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۵۹]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۹۱
خط: نسخ، کا: عبدالعلی مشهدی، تا: ۱۳۳۴ق، به امر آقا میرزا مرتضی قلیخان متولی باشی آستان قدس رضوی؛ تملک: مرحوم تنکابنی در ۱۲۵۴ق، مرتضی فلیخان نایبی؛ جلد: تیماج، ۴۲۳ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۱۶]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۶۴
خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله علیاری، تا: ۱۳۴۲ق؛ مهر: علی بن عبدالله علیاری (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۶۵]

۳۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۰۷
ج ۱؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالجبار تهرانی نوه حاج ملا علی کنی، تا: جمادی الثانی۱۳۶۰ق؛ از روی نسخه‌ایکه به خط عبدالعلی مشهدی مصحح کتابخانه رضوی (ع) که به دستور آقا میرزا مرتضی قلیخان متولی باشی آستانقدس رضوی در ۱۳۳۴ق نگاشته شده تحریر یافته؛ جلد: مقوا، ۱۴۵گ، ۱۰ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۷۷۶]

۳۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۰۸
ج ۲؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالجبار تهرانی نوه حاج ملا علی کنی، تا: جمادی الثانی۱۳۶۰ق؛ از روی نسخه‌ایکه به خط عبدالعلی مشهدی مصحح کتابخانه رضوی (ع) که به دستور آقا میرزا مرتضی قلیخان متولی باشی آستانقدس رضوی در ۱۳۳۴ق نگاشته شده تحریر یافته؛ جلد: مقوا، ۲۰۶گ (۱۴۶-۳۵۱)، ۱۰ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۷۷۷]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۱۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نشانی امانت آقا حسین بن نصرالله؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۱]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰۸/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**فذلک الجدول هو المعبرعنه بلسان الصباح ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۲۴پ-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۸۸]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۶۵
انجام:یرد علیه ان الاعتراض باق علی حاله اذا لامعنی لرفع
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۸-۲۳۰]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۶۴گ (۱۷۹پ-۲۴۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۴۳]

۴۴. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از «علی» و به خط او [ف: -۲۰]

● **مفتاح الفلاح و مفتاح النجاح** / اخلاق / فارسی

miftāḥ-ul falāḥ wa miftāḥ-un najāḥ

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس،- ۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e ʻabbās(-1959)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۸ق

اخلاق دینی و مواعظ است در «مجلس»هایی.

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۷۷۷؛دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۲ق، وزیری، ۲۴۰ص

[فهرستواره منزوی ۶۱۰/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۰

نسخه چاپ سنگی دارالطباعه طهران می‌باشد که به سال ۱۳۲۲ چاپ شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مطالبی به خط شیخ محمد مجاهدی تبریزی و تاریخ ۱۰ شعبان ۱۳۶۳ پشت برگ اول آمده؛ جلد: مقوایی، ۱۲۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲۷-۲۰۰]

←مفتاح الفنون ← آداب مطالعه

● **مفتاح الفنون** / منطق / فارسی

meftāh-ol fonūn

افشار، محمود خان، ق۱۴ قمری

afšār, mahmūd xān(- 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه و ظل السلطان

تاریخ تألیف: ۱۳۰۹ق

در منطق است از میرزا محمود خان کنگاوری مدیر و منشی روزنامه فرهنگ در سپاهان و مترجم شاهزاده ظل السلطان به نام او و ناصرالدین شاه. این رساله ترجمه‌گونه‌ای است از متنی کوتاه درسی اروپایی «موافق مسلک جدید» در یک «مقدمه» و شش «مقاله» و یک «خاتمه» و یک «لاحقه» (در پنج فصل)ساخته شده و مؤلف بر آن چیزهایی هم افزوده و دگرگون هم ساخته است.برای تاریخ ترجمه علوم جدید بسیار سودمند است. (دانش پژوه)

آغاز:بسمله ولسان عقل و نقل ناطق و ناطقه علام و عالمیان مصدقی است که برای هر فردی از افراد نوع بنی آدم حمد و ثنای جان بخش جهان آفرین اس الاساس جمیع وظایف مرتبه است

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**وخطا بکلی محفوظ و سالم ماندن امکان ندارد

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دهه سوم ذیحجه۱۳۰۲ق؛ با تقریظ‌هایی از دانشمندان ترک مانند ملا افندی صالح زادهرشدی و صبحی بیک افندی و مصطفی عاصم افندی و عبدالکریم افندی از کارکنان مجلس تنظیمات و عدلیه و زارت علوم و انجمن دانش و یکی مورخ ۱۳۰۹است بر اینکتاب به عربی و فارسی؛ ۱۸۰گ، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۶۵۱]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۳/۱

کا: محمد خراسانی، تا: ربیع الاول۱۲۶۱ق [نشریه: ۵-۳۱۸]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**چاره رفع خطای استدلالیه نیز تطبیق قواعد قیاسه است یعنی قضایائی را که مقدمه میباشند باید پیدا کرده کلام و عبارت را بشکل قیا در آورده تحقیق نمایند ... بنا بما صدق کلام صدق انجام [؟] (الانسان مرکب من الخطا و النسیان) در فکر و نظ ر و استدلال از غفلتوخطا بکلی محفوظ و سالم ماندن امکان ندارد تمام شد.

خط: نستعلیق، کا: محمد خراسانی، تا: ربیع الثانی۱۳۱۱ق؛ ۲۸۸ص، ۱۶سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: -۱۷۶]

۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۱۸]

● **مفتاح الفواید** / اخلاق / فارسی

meftāh-ol favāyed

محمد عبدالله، ۱۹۰۵ - ۱۹۸۲ میلادی

mohammad ʻabd-ol-lāh (1905 - 1982)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق

فوایدی است که از کتب متعدده فراهمشده.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۶۵/۳۲

آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد بدانکه اسعدک الله ... که این چند فواید از کتب متعدده در سنه؛ **انجام:**و یکی را هزار و چهارصد دهند چنانچه بعالم یا حافظ کلام ربانی را.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱۵ص (۶۰۰-۶۱۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۴۸]

● **مفتاح الفوائد** / شعر / فارسی

meftāh-ol favāʼed

شرعی شیرازی، ق۱۱ قمری

šarʻī šīrāzī(- 17c)

مثنویی است شامل مناجات و نعت حضرت پیامبر و ائمه اطهار و بعد از آن حکایتی در زمینه پند و اندرز آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۰۹/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× عقده گشاینده امید و بیم / مشعله افروز ره بخردی ×× قافله سالار دیار هدی؛ **انجام:**شکر که شرعی ز غلامان اوست.محتشم ... هر که نشد پیرو این خاندان ××بر سر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰گ (۴۲۶ر-۴۳۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۵-۱۶]

● **مفتاح الفوائد** / کیمیا / فارسی

meftāh-ol favā'ed

نیشابوری، محمد بن ثابت

neyšābūrī, mohammad ebn-e sābet

در علم و عمل صنعت کیمیا، در ۱۷ «باب».

[فهرستواره منزوی ۳۹۸۶/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۷/۱۰-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۷۴۹، Pers. D. 100؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۵۸۰]

● **المفتاح فی شرح المفاتیح** / فقه / عربی

al-miftāḥ fī š.-il mafātīḥ

روح افزائی، محمد بن محمد صالح، ق۱۳ قمری

rūh-afzā'ī, mohammad ebn-e mohammad sāleh(- 19c)

وابسته به: مفاتیح الشرایع؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

شرحی است با عناوین «ح - متن» استدلالی توضیحی مختصر بر کتاب «مفاتیح الشرائع» فیض کاشانی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۲۷

آغاز:هو الفتاح العلیم ... کتاب مفاتیح الزکاة، کان علیه احسن الله الیه ان یقول مفاتیح کتاب الزکاة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه محمد امین نجفی خوئی؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲۳-۱۰۳]

● **المفتاح فی شرح مراح الأرواح** / صرف / عربی

al-miftāḥ fī šarh-i mirāḥ-ul a'rwāḥ

وابسته به: مراح الارواح؛ ابن مسعود، احمد بن علی (قرن ۸)

شرحی با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «مراح الأرواح فی التصریف»از احمد بن علی بن مسعود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۷۱

آغاز:الفاعل او المفعول یکونان بمعنی الذی تقدیر الکلام قال الذی افتقر ای احتاج و الجار و المجرور ... قوله غفر الله له ای لا حمد ولوالدیه ای غفر الله؛ **انجام:**فکان وجوده کعدمه فلا یکون الجمع بینه و بین غیره من اقسام الاعلالات. قوله: تقول فی تثنیة المؤنث الی آخر الکتاب. غنی عن الشرح. هذا آخر ما اوردنا بیانه من کتاب المفتاح فی شرح المراح فمن وصل الیه من بعض العلماء الاصحاب و فضلاء الاحباب فوجد فیه سهوا من القلم فی البیان و خطاء فی العبارة من اللسان فیصلحه بالافضال و الانعام لانی معترف بقلة البضاعة و قصور البلاغة فی هذه الصناعة.

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل بن پرویز منسوب به کرجی، تا: سه‌شنبه منتصف ربیع الثانی۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «محمدجواد» (چهارگوش)، «محمد تقی» (چهارگوش)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۱-۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۳۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۲۸۵]

● **المفتاح فی المؤنثات السماعیة** / صرف / عربی

al-miftāḥ fi-l mu'annaṯāt-is samā'īya

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

رساله کوتاهی است در بیان مؤنثات سماعیه به ترتیب حروف تهجی

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۹۷/۶-۵۸/۱۴۷

آغاز:بسمله، الحمدلله واشهد ان لا اله الا الله ... وبعد فهذه مقاله شریفة و مطالب نفیسة فی بیان المؤنثات السماعیة

خط: نستعلیق، کا: هاشم بن ابوالقاسم حسینی تنکابنی، تا: غره ربیع الاول۱۲۶۵ق، جا: سلیمان آباد مدرسه سلیمانیه؛ ۱۵گ (۲۸-۴۲)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۸-۴۴۹۰]

←مفتاح القاموس ⟵ العجالة

● **مفتاح القرب لنظم آداب الأکل و الشرب** / اخلاق / عربی

meftāh-un qurb li-naẓm-i ādāb-il akl-i wa-š šurb

صمدی احسائی، محمد بن عبدالرحیم،- ۱۱۰۰ قمری

samadī-ye ahsā'ī, mohammad ebn-e 'abd-or-rahīm(- 1689)

شرح است بر ارجوزه آداب الأکل و الشرب از جد شارح برهان الدین ابراهیم بن حسن حنفی (-۱۰۴۸ق) که آداب اکل و شرب را از دید اخلاق دینی بررسی کرده و مشربی صوفیانه دارد. (طباطبائی بهبهانی)

آغاز:الحمدلله الذی اعلم المتبعین لحبیبه صلی الله علیه و آل و

سلم ... و بعد فیقول ... محمد بن عبدالرحیم بن الشیخ ابراهیم هذا تعلیق لطیف احببت وضعه علی نظم اداب الاکل و الشرب للامام ... جدی المذکور برهان الدین ابراهیم بن حسن الحنفی
[الاوقاف العامة موصل ۱۸۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۷-طباطبائی
آغاز: ناسب أن اسمیه مفتاح القرب لنظم آداب الاکل و الشرب ... قال الناظم ... بداء بالبسمله و الحمدلله بالکتاب العزیز؛ **انجام:** یا من یری ما فی الضمیر و یسمع انت المعد لکل ما یتوقع ... و الحمدلله رب العالمین حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده ... انتهی بقلم مؤلفه الفقیر ... محمد بن عبدالرحیم بن الشیخ ابراهیم
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ با نسخه‌ای که نزد مؤلف خوانده‌اند مقابله شده، با گواهی بلوغ: «بلغ مقابله علی حسب الاستطاعة من نسخة قرئت عند المصنف»، مجدول؛ مهر: «عبده الراجی محمد محسن»؛ جلد: مقوایی، ۱۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۲۴-۱۸۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** امین بجاه محمد صلی الله علیه و سلم خاتم النبیین و المرسلین اللهم آمین
خط: نسخ، کا: موسی، تا: ۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۰گ، ۲۱سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۳۲۶]

● مفتاح القلوب / تاریخ جهان / فارسی

meftāh-ol qolūb

اصیل، شمس الدین
asīl, šams-od-dīn

تنها جلد دوم و سوم آن در دست است، ولی باید سه جلد باشد. جلد دوم آن با سخنان حضرت علی آغاز می‌شود، سپس خلافت حضرت حسن و سرگذشت یکایک امامان شیعه، آن‌گاه امویان و عباسیان، خلفای اندلس، طاهریان و دیگر دودمان‌هایی که بر ایران پس از ایشان فرمانروایی کرده‌اند، ولی از مغولان سخن نرفته و به جای ایشان از غوریان و سربداران و آل کرت سخن گفته است. جلد سوم چنگیز، تیمور، عثمانیان، قراقوینلو، آق قویونلو، ازبکان و جز اینها. (احمد منزوی)
[فهرستواره منزوی ۶۵۸/۱ با انتساب به اصیل، شمس الدین]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵
آغاز: ... قاتل الکفره علی ابن محمد ۱۱ مولود العسکر حسن ابن علی ۱۲ قائم آل محمد ابن علی؛ **انجام:** امید که معدلت این کریم جهان و جهان کریم بر تفارق عباد خصوصا این گمنام پاینده و مستدام باد ...
در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۱۳گ، ۱۶ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳-۱۴۴]

● مفتاح القواعد / دستور زبان / فارسی

meftāh-ol qavā‘ed

غلام محیی الدین بن حافظ محمد، ۱۲۰۲-۱۲۷۰ قمری
qolām mohī-od-dīn ebn-e hāfez mohammad (1788 - 1854)

اهداء به: محمد معین الدین حسین شاه خیرالدین
تاریخ تألیف: ۱۲۵۶ق
در دستور زبان فارسی که از روی فرهنگ جهانگیری و برهان قاطع و جز آن با عنوان «فصل» به روش نحو عربی ساخته است. در آن از «آمد نامه» یاد شده است، در فرهنگ ایران زمین (۴:۱) از تحقیق القوانین محیی الدین (چاپ ۱۲۶۳ مدارس) و در فهرست مشار (۱۹۹۲) از چهار چاپ تحقیق القوانین بی‌نام مؤلف یاد شده است، ایوانف (۶۹۴:۱) تحقیق القوانین را از محمد فصیح الدین فصاحت دانسته و ساخته ۱۲۶۲ (زبدة الضوابط) و باز در جای دیگر (۱۰۱:۳) آنرا ازمحمد محیی الدین بن محمد کرنولی مدارسی متخلص به حیران (۱۲۱۰-۱۲۶۷ق) دانسته و مورخ ۱۲۶۲ و گفته که «فصاحت» از آن ماده تاریخ‌نویس است نه مؤلف آن. نمی‌دانم مؤلف رساله ما هم اوست یا نه. منزوی از تحقق القوانین سیف الدوله سلطان محمد میرزای قاجاریا کرده است. (دانش پژوه)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۴۴
آغاز: بسمله، صلوات ... بعد بنده ضعیف؛ **انجام:** و باید کردن و باید کرد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، ۱۸گ، ۱۱سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۳۱سم [ف: ۱۷-۱۵]

● مفتاح الکرام /- عربی

miftāḥ-ul kirām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۷۶۰
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۲۷گ، اندازه: ۲۰/۶×۳۳/۵سم [رایانه]

● مفتاح الکرامة فی شرح قواعد الاحکام / فقه / عربی

miftāḥ-ul karāma fī š.-i qawā‘id-il aḥkām

عاملی غروی، جواد بن محمد، ۱۱۵۲؟ - ۱۲۲۶ قمری
‘āmelī qaravī, javād ebn-e mohammad (1740 - 1811)

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)
به دستور: شیخ جعفر کاشف الغطاء

تاریخ تألیف: ۱۴ ذیقعده ۱۲۲۶ق؛ محل تألیف: نجف اشرف
شرح مفصل و معروفی است بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی با عنوان «قوله».نگارش آن حدود سی سال به طول انجامید و در آن ترتیب کتاب‌های فقهی ملحوظ نگردیده ولی این شرح به اتمام نرسیده اما شارح، بیشتر ابواب «قواعد الاحکام» را مورد شرح کامل قرار داده و در آن اقوال علما را بررسی نموده است.و غرض از تألیف این شرح، نقل اقوال علما در مسائل خلافیه و بیان شهرت‌ها و اجماعات و ذکر مذاهب عامه در اختلاف اخبار به وجه اختصار بوده است و در زمینه خود کم‌نظیر می‌باشد. نگارنده «جواهر الکلام» در آن از همین شرح بهره بسیاری برده است. این شرح درهشت مجلد ازسال ۱۳۲۴ تا ۱۳۳۱ق طبع شده بدین تفصیل:جلد ۱. کتاب طهارت؛۲. قسمت اول کتاب صلوة؛ ۳. قسمت دوم صلوة وکتاب زکوة؛ ۴. فرائض ومواریث؛ ۵. کتاب دین، هبه، رهن، حجر، ضمان، حواله،کفاله وصلح؛ ۶. امانات، ودیعه، عاریه، لقطه، جعاله، غصب وشفعه؛ ۷. احیاء موات، اجاره، مزارعه ومساقات، شرکة، قراض و وکالة؛ ۸ کتاب متاجر.

آغاز:اللهم انی اتوسل الیک بمحمد (ص) ان توفقنی لاکماله. الحمدلله کما هو اهله ... رب العالمین و صلی الله ... و قد امتثلت فیه امر سیدی ... و اعتمادی الامام العلامة ... الشیخ جعفر جعلنی الله تعالی فداه ... کتاب الطهارة. قد نقلت فی العرف الی معنی مناسب للمعنی اللغوی ...

چاپ: مطبوعات الرضویه، جزء۱، ۵۸۴ص، ۱۳۲۴ق؛ مطبوعات الشوری، ۵۰۴و۱۵ص، ۱۳۲۶ق؛ دمشق، مطبوعات العثمانیه، ۴۴۴ص، ۱۳۳۱ق.

[الذریعة ۳۴۱/۲۱؛ ریحانة الادب ۴۴۴/۲؛ اعلام الشیعة ۲۸۶/۲؛ معجم المؤلفین ۱۶۵/۹؛ اعیان الشیعة ۱۶۱/۱۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۸/۴؛دنا ۱۰۶۳/۹-۱۰۷۱ (۲۵۱ نسخه)]

۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۸۸

آغاز:المطلب الثانی فی الاحکام قوله قدس الله تعالی روحه الجماعة مستحبة فی الفرائض خصوصا الیومیة کما فی الشرایع والارشاد والدروس والموجز الحاوی؛ **انجام:**و یحتمل قویا هنا اجزاء الصلوة لان نیة لتمام لغو والناس غیر مخاطب انتهی وقد نقل ذلک کله فی المسالک والمدارک ساکتین علیه وقدتم المجلد السادس ... والله حسبنا ونعم الوکیل نعم الولی ونعم النصیر
جلد ششم، کامل؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۲۰۵ق؛ ۶۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۵

آغاز:الحمدلله کما هو أهله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه أجمعین محمد و آله الطاهرین المعصومین؛ **انجام:**و من أصالة بقاء حق الموکل عند الغریم کما تقدم بیان ذلک و الفرق بینه و بین ما قبله، و الحمدلله کما هو أهله ...

مشتمل بر موضوع وکالت است؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، تا: ۹ رمضان۱۲۲۵ق؛ مصحح، اضافه شده؛ تملک: محمد بن خضر به تاریخ ۱۲۲۹، ابوالقاسم بن حسن (محقق قمی صاحب قوانین)؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۲۰]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۴۹

آغاز: الحمدلله کما هو اهله؛ **انجام:**کما اشرنا الی ذلک آنفا و قدتم کتاب الاجاره و الحمدلله کما هو اهله
ازکتاب اجاره تا مزارعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک مؤلف و ظاهراً نسخه مسوده اصلی است؛ ظهر برگ اول به خط میرزا ابوالقاسم قمی آمده: «تألیف سید جواد عاملی من جمله ما انتقل الی من مؤلفه العلامه سلمه الله کتبه الاقل ابوالقاسم بن حسن» و نیز نسخه از ورثه صاحب قوانین به سید محمد امین رسیده؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۲۹۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۷۹

قضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در نسخه آمده: «مالکه کاتبه زین العابدین بن علی بن بهاء الدین محمد بن احمد بن محسن بن زین العابدین العاملی»، خط محمد حسن بن شیخ باقر مؤلف جواهرالکلام هم آنجا هست که معاصر است و اعاره کرده؛ ۱۱۸گ، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۲۷]

۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶/۳-۶۰۲۹

از «الودیعة» تا «بعض اللقطة»، نزدیک ۶۷۵۰ بیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی، ابوطالب حسینی قمی؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۲۱سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۱]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۷/۳-۶۰۳۰

از «الفصل الثانی فی العیب و فیه مطالب» تا «الاختلاف فی قیمة التالف»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۳گ، ۲۱سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۷۲]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۴/۳-۶۰۲۵

از «المرابحة» تا «اختلاف قیمة التالف»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج ، ۱۸۹گ، ۲۱سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۸/۴-۶۳۷۶

الشفعة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: میرزای ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی، همان ابوطالب حسینی قمی؛ مهر: محمد بن خضر شاگرد میرزای قمی؛ ۱۰۰گ، ۲۱سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۳/۴-۶۱۹۱

تجارت و بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: محمد بن احمد؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۲/۴-۶۰۳۵

«دیات» است تا مطلب نهم آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: میرزای ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۹سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۱۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۰/۴-۵۷۷۳
بخشی از «دیات» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: میرزای ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی در ۱۲۲۷؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۸۵/۴-۶۰۲۶
«الوقف»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مقابله شده با اصل خود عاملی؛ تملک: میرزای ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۱۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۲
صدقات تا فرائض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱۹گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱۲۰]

۱۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۳
احکام مزارعة تا هبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۷گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۱۲۰]

۱۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۴
احکام اقرار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۱۲۱]

۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹/۴-۶۰۳۱
البیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ ۱۱۰گ، ۲۰سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۷۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۴۷/۱
آغاز:بسمله الحمد لله کما هو اهله ... و بعد فهذا ما برز من کتاب مفتاح الکرامه؛ **انجام:**فلیس للمالک أن یأخذ الاربعین و یضم الیها الستین.
از کتاب الاجارة تا الدیات را شامل بوده و گویا از پایان ناتمام است؛ خط: نسخ و تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۷۲گ (۱پ- ۴۷۲پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [مختصر ف: -۸۷۳]

۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۸۰۹
کتاب احیاء الموات و کتاب الاجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: بهرام بیگ؛ ۲۵۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳-۶۰۴]

۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۳۴
کتاب الامانات (الودیعة، العاریة، اللقطة)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۵۲؛ ۱۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۵]

۲۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۴۸
از المطلب التاسع الظهر از کتاب الدیات تا پایان این کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۵۲؛ ۴۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۴۳]

۲۱. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۵۱
جزء چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۵گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۳۶]

۲۲. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۵۷/۲
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشت کتب آقا شیخ حسن خلف مرحوم آقای آقاعلی حجة الاسلامی که در حجره مانده مورخ غره ربیع الثانی ۱۳۴۵ بر رویه داخلی؛ جلد؛ قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۲۰۸]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۴۲-عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:**و عجل الله فرجهم. قد تم شرح کتاب الطهارة فی الربع الاخیر من لیلة السبت الثانیةو العشرین من ربیع الاول، علی ید مؤلفه ... محمد الجواد بن محمد بن محمد الحسینی العاملی ... فی النجف الاشرف ... فی العام الاول من المائة الثالثة بعد الالف (۱۲۰۱). تم.
جلد یکم، از طهارت تا پایان این مبحث؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۵۰ص، ۱۶سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۲۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۱۳-عکسی
آغاز:الحمدلله کما هو اهله، رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه اجمعین، محمد و آله الطاهرین ... قال المصنف الامام العلامه توجه الله بتاج الکرامة. کتاب الصلاة. الصلاة لغة؛ **انجام:**ساکنین علیه. و قد تم المجلد السادس من تاب مفاتیح الکرامة عل قواعد العلامة ... سنة خمس و مأتین و الف (۱۲۰۵) یوم الجمعة فی الست و العشرین من جمادی الاولی، و یتلوه ... فی المجلد السابع کتاب الزکاة و الحمدلله رب العالمین و الصلاة ... علی ید مؤلفه العبد الفقیر محمد الجواد بن محمد الحسینی الحسنی العاملی ... و ان یحملنی و یقهر لی علی الاکمال.
مجلدهای ۴، ۵، ۶؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۸۹ق؛ ۴۳۷ص، ۳۰سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۲۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۶
کتاب قضاء تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۴۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱۲۱]

۲۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۳۵
آغاز:الحمدلله کما هو اهله ... و بعد فهذه تعلیقات علی باب القصاص من کشف اللثام ... و قد جرینا علی هذا فی جملة من هذا الکتاب ثم عن لنا ان نکتب علی متن الکتاب ... قوله اما لو قتل العبد؛ آغاز دیات: الحمدلله کما هو اهله ... و بعد هذا ما برز من مفتاح الکرامه؛ **انجام:**پایان قصاص: اذا الحد الجنس و الصفه والحمدلله کما هو اهله ... و کان الفراغ ... رمضان ... الف و ماتین و تسع عشر من الهجره ... انه ارحم الراحمین؛ پایان: لانه یمنع وجود النقل الذی یعول علیه عنده
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۴سم [نشریه: ۱۳-۲۰۳]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۹۷
از احکام مزارعه تا وصیت؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد جعفر بن کعب بن لءوی بن غالب بن عبد المطلب، تا: قرن ۱۳؛

جلد: تیماج، ۴۲۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲-۴۵۴]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۳۷

آغاز:بسمله. حمدله. و عن رواتنا المقتفین آثار الائمة الطاهرین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین و جعلنا الله جل شأنه؛ **انجام:**و یکره اخراجی اهل الذمة قد تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافلة شهر رمضان.

از تروک الصلاة تا صلاة الاستسقاء؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۷۵

آغاز:بسمله. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه اجمعین محمد و اله الطاهرین و رضی الله تعالی؛ **انجام:**انه لا اشکال مع النقل لانه بمنع وجود النقل الذی یعول علیه عنده و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ تحریری، کا: علی معروف به زین العابدین حلی اسدی از اعقاب حبیب بن مظاهر الاسدی، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۲۲سطر [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۴]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۳۳

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... و لو اقام بینه حکم بها سواء اطلقت او استندت الی سبب کارث او شراء؛ **انجام:**و فی مجمع البرهان یمکن السماع لدعوی الغلط و النسیان الا انه قال بعید جداً قوله وهی استحقاق الشریک ... کما تعرض.

از اواسط لقطه تا انتهای غصب و اول شفعه ختم شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۷] و [ف: ۲۱-۱۴۳۴]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۳۷

آغاز:بسمله، حمدله ... الفصل الثامن فی التروک یبطل الصلاة عمداً او سهواً ... اما بطلان صلاة من أحدث فیها عمداً فباجماع العلماء کافة کمافی المدارک؛ **انجام:**قوله قدس الله تعالی روحه و یکره اخراج أهل الذمة قد تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافلة شهر رمضان ... نص علی ذلک کله الشهید الثانی و نص علی بعض ذلک غیر واحد.

از «الفصل الثامن فی تروک الصلاة» تا «صلاة العیدین و الاستسقاء» و مذیل است به نافله شهر رمضان و برخی از نوافل دیگر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل نیمه دوم قرن۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۳] و [ف: ۲۱-۱۴۲۶]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵۵

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... و هو استحقاق الشریک انتزاع حصة شریکه المنتقلة عنه بالبیع؛ **انجام:**و تنزیله علی کلام القایلین بالتضمین کالمفید و السید کما استوجهه بعض المحشین قوله المطلب الثالث فی المنفعة.

از شفعه تا ابتدای «المطلب الثالث فی المنفعة» از کتاب الاجارة ختم شده؛ خط: نسخ، کا: مبارک انصاری، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۶] و [ف: ۲۱-۱۴۳۲]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۶۵

حاوی کتب مزارعه، مساقاة ، شرکت، قراض و وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۶۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۲] و [ف: ۲۱-۱۴۳۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۹۷

آغاز:آغاز قضا: بسمله، حمدله و رضی الله عن علی نا و مشایخنا ... کتاب القضاء و القضاء ولایة شرعیة علی الحکم و المصالح العامة.آغاز قصاص: بسمله. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... قولهما قدس سرهما اما لوقتل العبد عبدا او حرا.آغاز دیات: بسمله. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... کتاب الدیات قال فی القاموس و غیره الدیة بالکسر حق التقلیل جمعه دیات؛ **انجام:**انجام قضا: و لو اقام احدهما بینة حکم بها هذا لیس علی اطلاقه ... لان البینة علی کلامه هنا بینة المتاجر عکس تلک فلا تغفل.انجام قصاص: اذا کلاها قد وجب له مال علی صاحبه ... و کان الفراغ بعد نصف اللیل من اللیله الاخیره من شهر رمضان المبارک سنه الف و مأتین و تسعه عشر من الهجره ... انه ارحم الراحمین.انجام دیات: من انه لااشکال مع النقل لانه یمنع وجود النقل الذی یعول علیه و الحمدلله رب العالمین آمین.

کتب قضا، قصاص و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۲۳۷گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۲] و [ف: ۲۱-۱۴۴۳]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۳۶

آغاز:آغاز و انجام مانند پیش (۲۰۲۹۷)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: علی نقی بن علی بن لطفعلی ؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۳] و [ف: ۲۱-۱۴۴۴]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۱۹

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... فی المرابحة و توابعها المرابحة فی البیع مع الاخبار برأس المال مع الزیادة علیه؛ **انجام:**فالوجه قبول قول المشتری مع الیمین و عدم البینة و لم أظفر فیه بکلام لأحد سبق انتهی.

از «الفصل الثالث فی المرابحة» تا انتهای بیع و اول «کتاب الدین»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب با رقم «محمد»، ۲۴۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۵] و [ف: ۲۱-۱۴۳۵]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۷۲

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال المصنف الامام العلامة

توجه الله تعالی بتاج الکرامة کتاب الصلاة الصلاة لغة الدعاء کما فی المعتبر؛ **انجام:**فقد استدل الامام علیه السلام ... فقال تجاوز سبعاً و ستین ... و الحمدلله رب العالمین.

ج۴-۵، از ابتدای صلات تا به «الفصل الثامن فی التروک»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۲] و [ف: ۲۱-۱۴۴۰]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۰۲

آغاز:بسمله. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... و بعد فهذا ما برز من اجزاء مفتاح الکرامه علی قواعد العالمه؛ **انجام:**بعد بلوغه کما فی سایر نظائره و الحمدلله کما هو اهله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اله الطیبین ... و نعم الوکیل.

از ضمان تا پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۴]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵۸

آغاز: غسل غیر الجنابة و فاقا لجماعة من المتأخرین ... و یستحب للجمعة؛ **انجام:** قلت و اجماع الغنیة منطبق علیه کما ان شهرة التذکرة کذلک.

ج۱، از «غسل جمعه» تا استبرای به بول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب با رقم «محمد»، ۲۳۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۰] و [ف: ۲۱-۱۴۲۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد تقدم فی مباحث الوضوء تمام الکلام فی المسألة ونقلنا فیها أقوال الأصحاب ... من المائة الثالثة بعد الألف.

ج۱-۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۹] و [ف: ۲۱-۱۴۲۳]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۷ مشیر

از مبحث عیب تجارت است تا مفلس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: مشیر مورخ ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۳۰/۵×۳۱سم [ف: ۵-۶۲۷]

۴۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۸ مشیر

از آغاز متاجر تا بحث اقاله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با تملک ۱۲۷۴؛ مهر: مشیر در ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۳۳ سطر (۱۳×۳۲/۵)، انداز: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۵-۶۲۷]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۷۸

از احیاء موات است تا آخر اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در صفحه آخر طریق روایت کاتب که شاگرد مؤلف است از سید جواد عاملی مؤلف تا شیخ بهائی آمده؛ تملک: محمود بن محمد علی؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۲۷]

۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۲ مشیر

از احیاء موات تا وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با تملک ۱۲۷۴؛ جلد: مقوایی، ۲۸۲گ، ۳۱ سطر (۱۲×۲۲) [ف: ۵-۶۲۶]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۳ مشیر

از دین است تا غصب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: مشیر؛ ۲۷۳گ، ۲۹ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۵-۶۲۶]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۴ مشیر

ضمان و وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: مشیر مورخ ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۳۰×۳۱سم [ف: ۵-۶۲۶]

۴۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۵ مشیر

وقف است تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: مهدی بن اسماعیل موسوی تهرانی در ۱ ربیع الثانی ۱۲۶۳؛ واقف: مشیر، ۱۳۱۹؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۶۲۷]

۴۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۱۵

از ضمان تا قراض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۴۲۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۲۴]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۷۵

متاجر است و می‌رسد به المقصد الرابع فی الضمان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۴۰۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۶×۳۰/۱سم [ف: ۱-۵۲۴]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۷۴

متاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۳۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۱-۵۲۴]

۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۷۵

ج ۲، از تروک الصلاة تا مبحث المسجد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۳۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۲/۱×۳۲سم [ف]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۸

البیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۱-۵۲۴]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۹۲

آغاز:هذا احد اقسام الثانی من الفقیه لانهم قد قسموه الی اقسام اربعه عبادات و عقود و ایقاعات و احکام؛ **انجام:**و لیس هذا هنا موافقة للشیخ و انما هو تحقیق للحق و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه

کتاب المتاجر تا آخر بیع حیوان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی میلانی؛ جلد: تیماج، ۲۸۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۶]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۶۹

آغاز:الحمدلله کما هو اهله ... قال آیة الله العلامة فی کتابه الرهن الفصل السابع فی التنازع قال لو اختلفا فی عقد الرهن؛ **انجام:**سقط التعلیلان علی الاول لعدم الاستحقاق والتهمة والثانی علی الثانی

الفصل السابع فی التنازع ... .
کتاب الرهن تا پایان کتاب الدین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۶]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۰/۱-طباطبائی

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... و رضی عن علمائنا و مشائخنا اجمعین ... کتاب القضاء. القضاء ولایة شرعیه علی الحکم؛ **انجام:**لان البینه علی کلامه هنا بینة المستاجر عکس تلک فلا تغفل قوله قدس الله روحه. تمت و ما توفیقی الا بالله ... و انا توسل الیه جل شانه (گویا در اینجا قلم مؤلف به پایان رسیده است).
کتاب القضاء؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۷گ (۱پ-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۲۵۹]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۶۹

آغاز: ... و ان هذه النصوص لا تعرض فیها لا یجاب و لا قبول؛ **انجام:**و الا فلیس له الا ما عرفت ... للتحصیل و الاشتغال علی جمیع اعمال شهر رمضان و لا قوة الا بالله
این جزء شب ۱۴ ذیقعده سال ۱۲۲۶ در نجف اشرف خاتمه یافته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تاریخ وقف: ۱۲۹۱؛ ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۳-۵۷]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۱-طباطبائی

آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... المطلب الثانی فی المساجد المسجد حقیقة شرعیه فی المکان الموقوف علی المصلین المسلمین؛ **انجام:**و قد نقل ذلک کله فی المسالک و المدارک ساکتین علیه
جلد پنجم و ششم مفتاح در صلوة است از مکان نمازگزار تا صلوة مسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۴-۳۸۴]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۵ خوئی

آغاز:الحمد الله کما هو اهله ... کتاب الصلوة الصلوة لغة الدعاء کما فی المبسوط؛ **انجام:**فقد استدرک الامام علیه السلام ذلک فی الجواب و صحه فقد تجاوز سبعا و ستن و قد تم الجزء الخامس ... قد فرغ کاتبه ... علوان بن الشیخ حسن و یاسین النجفی اصلا.
خط: نسخ، کا: علوان شیخ حسن نجفی و یاسین نجفی، تا: قرن ۱۳، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۴۲۸ص، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۷-۳۶۴]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۰ خوئی

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... کتاب المستأجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**قوله و لو اختلفا فی قیمة التالف فالقول ... کما فی التذکر کرة و قد اشرنا ... و لم اظفر فیه بکلام لاحد سبق.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۱۴ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۷-۳۶۷]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۷ خوئی

آغاز:الحمد لله کما هو اهله رب العالمین ... کتاب الدین و توابعه و فیه مقاصد الاول فی الدین و فیه؛ **انجام:**کتاب الغصب و توابعه قال فی المسالک الغصب لغة ... و قد یجاب بانه لیس.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۶۸ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۷-۳۶۶]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۸ خوئی

آغاز:الحمد لله کما هو اهله رب ... قوله المقصد السادس فی الوکالة و فصوله ثلاثة؛ **انجام:**قوله اما لو کان الجواب انه ... و لا للدعوی الثانیة.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۱۴ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۳۶۶]

۶۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۲۲۴

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه اجمعین؛ **انجام:**و قد نقل ذلک کله فی المسالک و المدارک ساکتین علیه و قد تم.
ج۱، شامل کتاب صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۱۸۶۰]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۱۹

آغاز:بسمله، حمدله، قال المصنف قدس الله روحه کتاب الفرائض عنون بالفرائض هنا کما فی الکافی؛ **انجام:**بقی خمسة للزوج ثلثة و للأب اثنان و قد وفق الله ... بشرح جمیع مسائل فرایض القواعد ... و فرغ منه لیلة الخمیس الثامنة عشرة من شهر محرم الحرام عام الف و مائة و تسع و تسعین ... صلی الله علیهم اجمعین.
آغاز و انجام قضا و قصاص و نیز آغاز دیات عیناً برابر بانسخه پیشین (۲۰۲۹۷) است.موجودی دیات: و قد صرح فی بعض هذه ان فی کل واحد النصف و بعضها لم یصرح فیه بذلک.
کتب فرایض، قضا، قصاص و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، واقف: خان بابا مشار، ردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: مقوا، ۲۷۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۱-۱۴۴۰]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۰

آغاز:بسمله، و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم ... قال العلامة اعلی الله تعالی مقامه المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثة الصیغة و المتعاقدان و العوضان؛ **انجام:**و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه والله سبحانه وجل شأنه هو العالم باحکامه.
از «المقصد الثانی فی بیع» تا «بیع الحیوان»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۳۳]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۶

آغاز:بسمله، حمدله کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه والله سبحانه وجل شأنه هو العالم باحکامه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ساخت محمد؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۲گ،

۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۳۳]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۹

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال المصنف الامام العلامة توجه الله تعالی بتاج الکرامة کتاب الصلاة الصلاة لغة الدعاء کما فی المعتبر؛ **انجام:** فنصا علی تجویزه التقلید فی ط و هو خیرة المخ و هی ون و الالفیة وضه.

ج۴-۷، از ابتدای صلات است «المطلب الثالث فی المستقبل» و مذیل است به «عواید الأیام» تألیف احمد بن محمد مهدی بن ابی‌ذر نراقی در اصول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۴۳۸]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد تقدم فی مباحث الوضوء تمام الکلام فی المسألة ونقلنا فیها أقوال الأصحاب ... من المائة الثالثة بعد الألف.

ج۱-۳؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن مؤمن خراسانی ترشیزی، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید جواد حسینی سبزواری؛ جلد: میشن، ۳۴۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۲۴]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۰

آغاز:بسمله، حمدله کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه و الله سبحانه و جل شأنه هو العالم باحکامه.

از ابتدای متاجر تا بیع حیوان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شیخ محمد رحیم، ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۳۱]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۲

آغاز:بسمله، حمدله کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه والله سبحانه وجل شأنه هو العالم باحکامه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شیخ محمد رحیم؛ جلد: مقوا، ۲۵۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۴۳۱]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و حمل فی المنتهی و الذکری الخبرین علی التنزیه. و قد تم الجزء الاول ... ولیکن اول الجزء الثانی المقصد الرابع فی الوضو ...

جزء اول کتاب، از ابتدای طهارت تا مبحث وضو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی با مهر «احمد بن مرتضی الحسینی، ۱۲۶۱»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۶گ، ۲۵سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۲۳۱]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۸

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... کتاب الامانات و توابعها و فیه مقاصد: الاول -الودیعة، و فیه فصول: الاول- فی حقیقتها، الید فی الشرع علی قسمین؛ **انجام:** اذا حکم برقیته للید لایلتفت الی انکاره بعد بلوغه کما فی سایر نظائره. و الحمدلله کما هو اهله ...

مباحث کتاب الامانات؛ خط: نسخ، کا: عباس بن ابراهیم قمی، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق»؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۰سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۲۱۹]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۵

آغاز: بسمله، المطلب الثانی فی الاحکام، قوله قدس الهل تعالی روحه: الجماعة مستحبة فی الفرائض خصوصا الیومیة. و فی الشرایع و الارشاد و الدروس ...؛ آغاز کتاب الزکاة: بسمله، الحمدلله ... قال: کتاب الزکاة، قال فی المدارک: المشهور بین الاصحاب؛ **انجام:** و یعلم حاجة الناس الی قدر الذی عنده جاز الاشتغال بالتعلیم و التعلیم عن التکسب و لافلا. انتهی

از مبحث صلوة الجماعة تا آخر کتاب الزکاة؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن سلیمان کرکابی (گرگابی؟)، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی با مهر «احمد بن مرتضی الحسینی، ۱۲۶۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲گ، ۲۱-۲۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۱۷]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۷

آغاز: الحمدلله کما هو اهله ... قال: الفصل الثانی فی المرابحة و توابعها، المرابحة هی البیع مع الاخبار براس المال مع الزیادة علیه. قد تقدم فی المقصد الرابع فی انواع البیع؛ **انجام:** و قد رضی بکونها فی ید المشتری فانقطع الاستصحاب و الاصل برائة الذمة. فلیتامل

بخش پایانی کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح؛ مهر: «صادق» (خشتی)، «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۲۱۸]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹

آغاز:بسمله و به اعتصامی، الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و رضی الله عن مشایخنا و علمائنا اجمعین و عن رواتنا المحسنین المتقین للائمة المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین؛ **انجام:**فی الشرایع و النافع فی الرد علیه من انه الاشکال مع النقل ... یمنع وجود العقل الذی یعود علیه عنده ...

سه کتاب فرایض، قضاء و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی خط مؤلف کتابت نموده (دیات تاریخ رمضان ۱۲۲۰ق دارد) و مجلد آخر که ناتمام است عنوان «مطلب التاسع الظهر» آمده؛ محشی با نشانه‌های صح و منه؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ واقف: ملا محمد جعفر طهرانی؛ جلد: تیماج، ۳۰۳گ، ۳۱ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۹-۱۹۹]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۶۸-۳۳/۱۸

آغاز:بسمله حمدله وصلی الله علی خیر خلقه ... ورضی الله عن مشایخنا اجمعین ... کتاب المتاجر وفیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**قوله ولواختلفا فی قیمة التألیف فالقول قول من ینکر الزیادة مع الیمین کما فی کرة وقداشرنا الی

ذلک فی الفرع الاول و ... وعدم البینة ولم اظفر فیه بکلام لاحد سبق انتهی والحمدلله علی التمام ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۶]

۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۶۷-۳۳/۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فقد استدرک الامام علیه السلام ذلک فی الجواب وصححه فقال تجاوز سبعاً وستین وقد تم الجزء الخامس بلطف الله ... والحمدلله رب العالمین ویأتی ان شاء الله فی الجزء السادس ... فی التروک
طهارت تا تعقیبات صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۹گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۵]

۷۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۶۶-۳۳/۱۶

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمدوآله الطاهرین ... کتاب الفرائض عنون بالفرائض هناکما فی الکافی والاستبصار وتلخیص الخلاف؛ **انجام:**والنافع فی الرد علیه من أنه لااشکال مع النقل لانه یمنع وجود النقل الذی یعول علیه والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد وآله الطیبین الطاهرین
فرائض تا آخر دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۱۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۵]

۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۹۷-۲۱/۱۱۷

آغاز:بسمله الحمدلله ... ورضی الله تعالی عن علمائنا ومشایخنا اجمعین وعن رواتنا المتقین المقتفین آثار الائمة الطاهرین؛ **انجام:**قال بعض ان هذا عن المواضع التی قیل فیها ان المستحب افضل من الواجب وقد تم المجلد الخامس
جلد ۵، از فصل الثانی فی التروک تاپایان احکام نماز جماعت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۴]

۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۷۵-۲۹/۱۵

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین ... الفصل الثامن فی التروک یبطل الصلاة عمداً وسهواً؛ **انجام:**وان کان یعلم انه لایبلغ درجة الاجتهاد وکان فی ازدیاد ویعلم حاجة الناس الی القدر الذی عنده جاز الاشتغال بالتعلم والتعلیم عن التکسب والافلا انتهی
تروک الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد مهدی بن محمدحسن جزایری از احفاد سید نعمت الله جزایری در ۱۳۰۸؛ ۲۶۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۸۴]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۶۹-۳۳/۱۹

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین المعصومین ... کتاب الدین وتوابعه وفیه مقاصد الاول فی الدین؛ **انجام:**قوله واحیاء المعادن بلوغ نیلها هذا ایضاً قد تقدم الکلام فیه والحمدلله اولاً وآخراً والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین ورضی الله من علمائنا اجمعین.
کتاب الدین تا احیاء اموات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴۰۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۶]

۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۶۵-۳۳/۱۵

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین ورضی الله تعالی عن علمائنا ومشایخنا ... قوله ره یبطل الصلوة عمداً أو سهواً فعل کل ماینقض الطهارة؛ **انجام:**جاز الاشتغال بالتعلیم والتعلیم عن التکسب والافلا. انتهی أسأل الله تعالی اتمامه بمحمد وآله وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین
صلاة تا آخر الکلام فی مستحق الزکوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۴]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۴-۲/۴

آغاز:بسمله. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و ... قال المصنف الامام العلامة توجه الله بتاج الکرامة کتاب الصلوة قوله الصلوة لغة الدعاء کما فی المبسوط؛ **انجام:**لان فرضه القصرظاهراً وباطناً ویحتمل قویاً هنا أجزاء الصلوة لان فیه التمام لغو والناس غیر مخاطب انتهی وقد نقل ذلک کله فی المسالک والمدارک ساکنین علیه. وقدتم المجلد السادس
جلد ۶، کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه دهه سوم جمادی الاول۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۲۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۸۳]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فی التذکرة و نهایة الاحکام
خط: نسخ، کا: محمد بن نور محمد زنجانی، تا: ۱۲۰۵ق [رایانه]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حمل فی المنتهی و الذکری الخبرین علی التنزیه.
ج۱، طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسنعلی اردکانی، تا: ۱۲۰۹ق؛ محشی به لفظ «منه عفی عنه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۰] و [ف: ۲۱-۱۴۲۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۹

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۸۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۰۸۰

تنها فرائض؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۵ شعبان۱۲۱۲ق؛ ۱۰۴گ، ۳۷ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۲۸]

۸۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۱

متاجر؛ خط: نسخ، کا: حیدر بن شیخ یونس بن حسن بن یونس بن یاسین نجفی، تا: جمعه ۱ ذیحجه ۱۲۱۷ق؛ جلد: میشن، ۱۳۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۱/۳سم [ف: ۱-۵۲۴]

۸۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۱۸

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... قال الامام العلامه اعلی الله

تعالی مقامه المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثه؛ **انجام:**قد تقدم مثل هذا فی فصل الصرف فی آخر الفرع الاول من فروع الفصل المذکور و استوفینا فیه الکلام بتوفیق الله تعالی و الحمدلله کما هو اهله و صلی الله علی محمد و آله و یتلوه الفصل الثانی فی المرابحه. المقصد الرابع فی انواع البیع.

ج ۴، بخشی از مبحث بیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ با قلم‌خوردگی و افزودگی‌ها شبیه خط مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴–۱۹۹۸]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱۲

آغاز:بسمله ... کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی فی الفقه لانهم قد قسموه الی اقسام اربعة عبادات و عقود و ایقاعات و احکام؛ **انجام:**قوله قدس سرهو المسناة بین الملکین کالجدار – لو تنازعا مسناة بین نهر احدهما و ارض لآخر او بین ارضیهما او بین نهریهما تحالفا و کانت بینهما لانها حاجز بین ملکیهما کالحائط بین الملکین کما صرح به کله فی التذکرةو نحوه ما فی التحریر ...

از اول کتاب المتاجر تا آخر کتاب الضمان؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن علی بن قاسم مشهدی، تا: ۱ ربیع الاول ۱۲۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۳۱گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۵–۲۹۹]

۸۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۴۶

از المقصد الرابع فی الضمان تا آخر الصلح؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالمجید کوچک قزوینی، تا: ۱۲۲۱ق؛ جلد: میشن، ۱۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۳سم [ف: ۱–۵۲۴]

۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۷۲

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... المقصد الرابع فی الضمان؛ **انجام:**کما صرح به کله فی التذکره و نحوه ما فی التحریر و قد وفق الله سبحانه و تعالی ...

مقصد چهارم و پنجم به ترتیب شامل مباحث ضمان و صلح می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن الشیخ محمد علی بن ملا سبع، تا: ۱۲۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۸–۳۴۸]

۹۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۹/۳–۶۰۳۲

از «کتاب الامانات و توابعها» و «کتاب الغصب» تا «المطلب الثانی فی الاحکام»؛ خط: نسخ، کا: خلف بن شیخ احمد جزایری، تا: یک‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۲۲ق؛ تملک: میرزای ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی؛۲۱۵گ،۲۱سطر، قطع:وزیری [آستانه قم: –۱۷۲]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۰۹

آغاز: غسل غیر الجنابة و فاقا لجماعة من المتأخرین ... و یستحب للجمعة؛ **انجام:** قلت و اجماع الغنیة منطبق علیه کما ان شهرة التذکرة کذلک.

ج۶، از کتاب الصلات؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: علی معروف به زین العابدین ابن محمد بهاء الدین بن احمد محسن بن جیران عاملی حلی اسدی از اعقاب حبیب بن مظاهر، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۲۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳–۶۹۱]

۹۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۶۷

کتاب الغصب و الشفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۲۳ق؛ واقف: بهرام بیگ، ۱۲۸۱؛ ۱۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۵۷۲]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۰۷

آغاز:بسمله، حمدله، المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثة الصیغة و المتعاقدان؛ **انجام:**و انما هو تحقیق للحق و تنزیل لکلامه علی وجه یلیق بمقامه و الله تعالی جل شأنه هو العالم باحکامه.

از «المقصد الثانی فی بیع» تا «شراء عبد»؛ خط: نسخ، کا: حاجی جعفر، تا: ۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی در شوال ۱۳۲۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳–۶۹۵] و [ف: ۲۱–۱۴۳۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: –۲۳۱]

۹۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۴۵

آغاز: ... الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیرخلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین ... وبعد فهذا مابرز من کتاب مفتاح الکرامة سهل بمنه واحسانه الخاصه علی ید مؤلفه الاقل ... قوله القصد الرابع فی الشرکة؛ **انجام:**قوله کما فی الشرایع والتذکرة والتحریر وجامع المقاصد والمسالک قال فی الکفایة قالوا و قد تقدم الکلام فیه ایضاً فی باب الودیعة وقد وجهوه فی البابین بانه لیس فی ذلک تکذیب للبینة ولاللدعوی الثانیة، تمت

از مقصد رابع فی الشرکة تا پایان تتمه کتاب المضاربة؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن محسن بن حسن بن محمد بن عیسی العیساوی نجفی، تا: ربیع الثانی۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۰۸۴]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰۶۹

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه اجمعین محمد و آله المعصومین ... و بعد فهذا؛ **انجام:**اذا ثبت النسب اخذ ثلث ما فی یدا لا المکذب و الافلیس له الا ما عرفت ... و السلام علی خیر خلقه اجمعین محمد و آله المعصومین.

خط: نستعلیق، کا: هدایت الله بن محمد رضا قمی، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۹۴/۳

خط: نسخ، کا: نعمة بن عبدالله بن نعمة خفاجی حویزی، تا: ۲ محرم۱۲۲۷ق، جهت ابوالحسن بن حسین عاملی؛ واقف: بهرام بیگ؛ ۱۳۹گ (۶۵پ–۲۰۳پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱–۲۰۹]

۹۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۷/۱–۶۰۲۸

الاقرار؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر شاگرد عاملی، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: –۲۰۵]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد تقدم فی مباحث الوضوء تمام الکلام فی المسألة ونقلنا فیها أقوال الأصحاب ... من المائة الثالثة بعد الألف.
ج۱-۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه آخر صفر۱۲۳۳ق؛ تملک: سید مصطفی حسینی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۳گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۸۹] و [ف: ۲۱-۱۴۲۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۹۶
آغاز: ... المقصد الثالث فی باقی الصلواة و فیه فصول، الاول فی صلاة الجمعة و فیه مطالب؛ **انجام:**و استبعد هذا الاحتمال جماعتة قوله فیه و اقل ما یکون بین فرضین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۳۳ق، جا: لکهنو؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: محمد علی بن محمد قاسم طبری، ۳ جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ ۱۷۴گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۶۶۰]

۱۰۱. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
مبحث القصر و السفر؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۰]

۱۰۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۵
کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن آقا بزرگ مشهور به آقا محمد جعفر هرندی، تا: شنبه ۱۷ صفر۱۲۵۱ق؛ ۱۰۰گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۱۲۱]

۱۰۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۵۹
آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین وصلی الله علی خیرخلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین ورضی الله تعالی عن علمائنا ... کتاب الصلوة لغة الدعا کما فی المبسوط؛ **انجام:**وفی التلخیص والذکری والبحار تکره الی النجاسات الظاهرة وظاهر التلخیص انه المشهور وفی المقنعه تکره الی شیء من النجاسات وفی التحریر تکره الی بیوت الغائط وقال الکاظم علیه السلام فی خبر محمد بن ابی حمزة الی ظهر النز من خلف الکنیف وهو فی القبله یسیره بشی
صلوة تا اول بحث مساجد؛ خط: نستعلیق، کا: طایفه، یاد علی حسن، تا: شعبان۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۳]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۸۶
آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... و بعد فهذا ما برز من کتاب مفتاح الکرامة علی قواعد العلامة ... قوله المقصد الرابع فی الوصایا و فیه فصول؛ **انجام:**و الله احمد و به استعین و قد کتبت هذا و انا فی عشر السبعین ... و ذلک لانی ترکت له سایر الاعمال التی یعملها العاملون فی شهر رمضان ... و لاقوة الا بالله.
دو کتاب وصایا و اقرار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ واقف: خان بابا مشار، ردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۰گ، ۲۰و۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۴۲]

۱۰۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۱۳
آغاز:الحمد لله ... ورضی عن علمائنا ومشایخنا اجمعین وعن رواتنا المتقدمین بالائمةالطاهرین؛ **انجام:**فی المجلس الذی ینشا من الوقف المنقطع الاخر هذا وقد صرح فی الوسیلة والتحریر بان هذا النوع ایضا لا یصح الا بوجه الله تمت.
کتابهای القضاء و الوقوف والعطایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح؛ واقف: حاج محمد حسین تاجر تبریزیان، رجب ۱۲۷۴؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۶۳]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۴
آغاز:بسمله، الحمدلله کماهو اهله رب العالمین ... هذا المقصد من توابع الغصب لأن له شبها فی الجملة به و بالشفعة و الموات کسحاب و غراب الأرض التی لامالک لها؛ **انجام:**کما ان ولده و الشهید لم یجز ما فی المسألة بما قواه المصنف من التفصیل کما اشرنا الی ذلک آنفا و قدتم کتاب الاجارة و یتلوه کتاب المزارعة
کتاب «احیاءالموات» و «الاجاره»؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم شیرازی، تا: جمعه دهه سوم ربیع الاول۱۲۵۴ق، جا: نجف اشرف؛ ۲۱۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۴۴۱]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۳۵-۲۶/۱۲۵
آغاز:بسمله حمدله ورضی عن علمائنا ومشایخنا اجمعین ... کتاب القضاء القضاء ولایة شرعیة علی الحکم والمصالح العامة؛ **انجام:**لو اقام الموجر بینة لم تسمع ایضاً لان البینة علی کلامه هنا بینة المستاجر عکس تلک فلا تغفل
کتاب القضاء وشهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم همدانی، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۴]

۱۰۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۷۲-۲۹/۱۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین اما بعد فهذا مجلد التجارة ... کتاب المتاجر وفیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه لانهم قسموه الی اقسام؛ **انجام:**فالوجه قبول قول المشتری مع الیمین وعدم البینة ولم اظفر فیه بکلام لاحد سبق انتهی والحمدلله علی التمام والاتمام بمحمد وآله خیر الانام علیهم من الله سبحانه افضل الصلوة والسلام.
کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ تملک: محمدبن حاج خضرکه گویا کاتب نسخه بوده؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۸۵]

۱۰۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۴۴-۲۶/۱۲۴
آغاز:بسمله حمدله ورضی الله عن علمائنا اجمعین ... وبعد فهذا ما برز من کتاب مفتاح الکرامة ... قوله المقصد الرابع فی الوصایا وفیه فصول؛ **انجام:**وبه قال الشافعی ومازاد علی ذلک ثم نقل کلام الشیخ واقاویل من دون ترجیح قوله البحث الثانی
ازکتاب الاقرار تا وصایا؛ خط: نسخ، کا: محمدکاظم همدانی، تا: ۱۲رجب۱۲۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۷]

۱۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴-۱/۴

آغاز:کتاب اللقطة. قال فی القاموس اللقطة محرکة کخرمة وهمزة وما التقط و ... فی الصحاح علی الاول وقال فی النهایة اللقطة بضم الاول؛ **انجام:**وقوله وکل شرط سائغ لم یتضمن جهاله فانه لازم قد تقدم له لمثل هذه العبارة فی اوایل باب المزارعة واستوفینا فی ذلک الکلام وبینا هناک اختلاف کلا فی مع صد وانه لاوجه لمناقشه هنا

ازکتاب لقطه تا کتاب المساقاة؛ خط: نسخ، کا: محسن بن محمد مهدی خوانساری، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۲]

۱۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۶۶-۲۹/۶

آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمدوآله الطاهرین ... وبعد فهذا ماوفق الله سبحانه بفضله واحسانه الیه واعان بمنه وکرمه وحسن تجاوزه علیه؛ **انجام:**وقد وجهوه فی البابین بانه لیس فی ذلک تکذیب للبینة ولاللدعوی الثابتة والحمدلله ... محمد وآله الطاهرین المعصومین ورضی عن علمائنا اجمعین وعن رواتنا المحدثین الصالحین

ازکتاب الدین تا المضارعة؛ خط: نسخ، کا: محمدکاظم همدانی، تا: ۳۰رمضان ۱۲۵۵ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۴۸۶]

۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۶۸-۲۹/۸

آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمدوآله الطاهرین المعصومین ورضی الله سبحانه عن علمائنا ومشایخنا وصالحی رواتنا اجمعین ... وبعد هذا ما برز بلطف الله سبحانه من اجزاء مفتاح؛ **انجام:**کما ان ولده والشهید لم یجزما فی المسئلة بما قواه المصنف من التفصیل کمااشرنا الی ذلک آنفا وقدتم کتاب الاجاره والحمدلله ... وبرکة محمدوآله صلی الله علیه وآله کتاب المزارعة ان شاء الله تعالی

ازکتاب الودیعه تا آخر اجاره؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین شراره، تا: ۲۰ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۴]

۱۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۳۱

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله کما هو اهله رب العالمین وصلی الله علی خیرخلقه محمد وآله الطاهرین ورضی الله تعالی عن علمائنا ومشایخنا اجمعین وعن رواتنا المتقدمین آثار الائمة الطاهرین؛ **انجام:**هذا من المواضع التی قیل فیها ان المستحب افضل من الواجب.

قسمتی از کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۲۰۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۳]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۹۷

بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق [د.ث. مجلس]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۸۶

آغاز:الزیادة رکعتان تهدی للمرور و وقتها بعدالدخول ... المقصد الرابع فی التوابع و فیه خمسة فصول الأول فی السهو قال فی کشف اللثام السهو هو الغفلة و لذا یشتمل الشک؛ **انجام:**و قد نقل ذلک کله فی المسالک و المدارک ساکتین علیه و قد تم المجلد السادس من کتاب مفتاح الکرامة ... سنة خمس و مأتین و الف یوم الجمعة فی النیف و العشرین من جمادی الاولی ...

از «المقصد الرابع فی توابع الصلاة» تا انتهای کتاب صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۴] و [ف: ۲۱-۱۴۲۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۱]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۹۷

انجام:و قد صرح فی الوسیلة و التحریر بان هذا النوع ایضا لا یصح الا لوجه الله تعالی و الحمدلله ... عن علمائنا اجمعین.

کتب زکات، متاجر، شرکت، قراض، وکالت، وقوف و عطایا، سکنی، صدقه و هبه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۷] و [ف: ۲۱-۱۴۳۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۶۰

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... یبطل الصلاة عمداً أو سهواً فعل کل ما ینعقد الطهارة اما بطلان؛ **انجام:**الثالث قال بعض ان هذا من المواضع التی قیل فیها ان المستحب افضل من الواجب.

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: رفیع بن محمدعلی اصفهانی، تا: ۱۲۵۴-۱۲۵۵ق؛ مصحح؛ یادداشتی از «محمد جعفرخراسانی» به سال ۱۲۵۸ق درباره کتابت کتاب؛ جلد: تیماج، ۳۶۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۷]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۴۸

آغاز:بسمله. حمدله. فهذا ما وفق الله سبحانه بفضله و احسانه ... کتاب الدین و توابعه؛ **انجام:**الا حلف یمینا جامعة لنفی الدین و الرهن ... فی سنه ۱۲۵۶.

از کتاب الدین تا آخر رهن؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۰

همان نسخه بالا؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: ۱۲۵۶ق [مؤید: ۱-۱۲۹]

۱۱۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۷۶

ارث؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۹]

۱۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸

آغاز: الحمدلله کما هو اهله و صلی الله علی محمد و اله. قوله فی کتاب اللقطة فی فصل اللقیط: و لو اقام بینة؛ **انجام:** لکنه ان رضی فیه بالمساوی فلا بأس. الفصل الثانی فی احکام و قد وقع ...

کتاب اللقطة و کتاب الغصب؛ خط: نسخ، کا: احمد بن میرزا ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق»؛ ۹۸گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۹۳]

۱۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قال المصنف قدس الله روحه: کتاب الفرائض، عنون بالفرائض هنا کما فی الکافی و الاستبصار و تلخیص الخلاف؛ **انجام:** و للاب اثنان و قد وفق الله سبحانه و تعالی شرح جمیع مسائل فرائض القواعد و قد اودعناه فیه ... فا الحمدلله کما هو اهله الذی من علینا بالاسلام و ... بحق محمد و آله الطاهرین

کتاب الفرائض (مواریث)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن میرزا ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۵۸ق؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق»؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۱۹۵]

۱۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱/۲

بیع؛ خط: نسخ، کا: گلپایگانی، حسین، تا: ۸ شوال۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۲۷۴پ-۳۱۳ر)، ۲۶ سطر (۱۲×۱۳)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: -۷۱۲]

۱۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۵۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ صفر۱۲۵۹ق [مختصر ف: -۷۸۳]

۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۸۱

آغاز: بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین؛ **انجام:** جاز التعمیم هذه و الصواب الاتیزار. تم ... سنه ۱۲۵۹

خط: نسخ، کا: علی مقصودی، تا: ۱۲۵۹ق [رایانه]

۱۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۳

کتاب طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، کا: ثامر بن ملاویس، تا: پنج‌شنبه ۱۳ رجب۱۲۵۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱ سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲-۲۲۱]

۱۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۵/۳-طباطبائی

انجام: او نبت ... معیبا و الافالنصف من ذلک و قد تم هذا المجلد بعد مضی برهة من لیله من شهر رمضان ... الف و ماتین و عشرین ... و یتلوه فی المجلد الاخر المطلب التاسع الطهر.

کتاب الدیات؛ خط: نسخ، کا: عباس بن ابراهیم قمی، تا: ۲۰ شوال۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ (۳۳پ-۱۳۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۰۶]

۱۲۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه اجمعین محمد و آله الطاهرین ... الفصل الثامن فی التروک یبطل الصلوة عمدا او سهوا؛ **انجام:** و یجوز الاستسقاء بغیر صلوة اما فی خطبة الجمعة ... و یکره اخراج اهل الذمه قد تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافلة شهر رمضان

از «الفصل الثامن فی التروک یبطل الصلاة» تا آخر نماز استسقاء؛ خط: نسخ، کا: زین بن شیخ باقر بن شیخ زین النجفی مسکناً، بی‌تا؛ مصحح؛ یادداشتی به تاریخ ۱۵ ربیع الاول ۱۲۶۰؛ هبه نسخه ازطرف صاحب آن به فرزندش عبدالله درصفر ۱۲۷۴؛ اهدایی: جواد کمالیان؛ ۱۲۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۱-۷۵]

۱۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۱/۱-۴/۸۱

آغاز: بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة علی خیر خلقه ... وبعد فهذا ما وفق الله سبحانه الیه واعان بفضله واحسانه علی من اجزاء مفتاح الکرامة ... فی العیب وفیه مطالب عاب المتاع عیباً؛ **انجام:** قول المشتری مع الیمین وعدم البینة ولم اظهر فیه بکلام لاحد سبق انتهی والحمدلله علی التمام

متاجر از بحث عیب؛ خط: نسخ، کا: علی رضا قمی، تا: ۲۲رمضان۱۲۶۲ق، به درخواست ملا محمد صادق؛ ۱۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۴۸۵]

۱۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۹

آغاز: الحمدلله کما هو اهله ... فی الاقرار و فیه فصول. الاول فی ارکانه و فیه مطالب، فی الصحاح و مجمع البحرین ان الاقرار الاعتراف؛ **انجام:** کما فی التذکرة و جامع المقاصد و اذا ثبت النسب اخذ ثلث ما فی ید الاخر المکذب و الا فلیس له الا ما عرفت. و الحمدلله کما هو اهله ... تمت الکتاب ...

کتاب الاقرار؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق»؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۹۴]

۱۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹

آغاز: بسمله، کتاب الاجارة التی هی علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع من ان الاصح کونها نقل المنفعة لا العقد؛ **انجام:** قوله: و لو اقر بقبض الدین ... حق الموکل عند الغریم کما تقدم بیان ذلک و الفرق بینه و بین ما قبله. و الحمدلله کما هو اهله ...

کتاب الاجارة، کتاب الغصب و کتاب الوکالة؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن شیخ موسی جزایری، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی با مهر «احمد بن مرتضی الحسینی، ۱۲۶۲»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۱گ، ۲۰-۲۳سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۲۰]

۱۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۰

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال فی کتاب الرهن: الفصل السابع فی التنازع، لو اختلف فی عقد الرهن قدم قول الراهن مع یمینه لانه منکر بمعانیه الثلاثة؛ **انجام:** علی ان التصرف غیر مانع من الرجوع. و قد تقدم الکلام فیه فی اواسط المطلب الثانی. و قد تم و الحمدلله کما هو اهله.

بخش دوم کتاب الرهن و مباحث حجر، اقرار، صدقه و هبه؛ خط: نسخ، کا: حسین بن شیخ کاظم بن شیخ صافی طریح، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی با مهر «احمد بن مرتضی الحسینی، ۱۲۶۲» (بیضی)، آخوند ملا عباس؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۲۱و۲۵ سطر (۱۰/۵×۱۴ و ۹/۵×۱۵/۵)،

اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۲۱]

۱۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قوله کتاب الوقف و العطایا و فیه فصول: الاول- فی ارکانه و هی ثلاثة. الاول الصیغه، الوقف عقد؛ **انجام:** و قد صرح فی الوسیلة بان هذا النوع ایضا لایصح الا لوجه الله تعالی. و الحمدلله کما هو اهله ...

کتاب الوقف و العطایا -تا آخر سکنی؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن ازهیر (زهیر؟) قمی، تا: ۱۲۶۲ق، جلد: تیماج، ۵۹گ (۹پ-۶۷پ)، ۲۰-۲۵سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۲۱]

۱۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۷۰

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال المصنف الامام العلامة توجه الله بتاج الکرامة المطلب الثانی فی المساجد المسجد حقیقة شرعیة فی المکان الموقوف علی المسلمین المصلین.آغاز تروک: بسمله. حمدله ... فی التروک یبطل الصلاة عمدا و سهوا کل ما ینقض الطهارة؛ **انجام:**فقد استدل الامام علیه السلام ذلک فی الجواب و صححه فقال تجاوز سبعا و ستین ... و الحمدلله رب العالمین ... فی آخر رجب سنه ۱۲۲۶ (کذا).و یکره اخراج اهل الذمة تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافلة شهر رمضان ...

ج۴-۷، جزء ششم از احکام مساجد تا ابتدای تروک صلات و جزء هفتم از تروک تا اول نافله شهر رمضان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ شوال۱۲۶۲ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۲] و [ف: ۲۱-۱۴۳۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۳۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۲۵

مطلب دوم از کتاب تجارت تا وصیت و پایان نسخه ناتمام مانده؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد امین شراره، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۴۲۲گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۸۵]

۱۳۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۰

کتاب امانات و متاجر؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین شراره، تا: دوشنبه ۱۹ شعبان۱۲۶۳ق؛ ۳۶۳گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۱۱۹]

۱۳۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۹۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین کما هواهله رب العامین ... کتاب الصلوة الصلاة لغة الدعاة کما فی المبسوط و المعتبر و المنتهی؛ **انجام:**استدراک الامام علیه السلام ذلک فی الجواب و صححه فقال تجاوز سبعاً وستین

کتاب الصلاء و جزء چهارم و پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۳ رمضان۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۲۱]

۱۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱-۹/۲۱-۹/۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**ونقلنا فیها اقوال الاصحاب رضی الله تعالی عنهم وارضاهم ... ونتوجه الیه فی ذلک بمحمد وآله صلی الله علیه وآله و ... ان یرفقنا لاتمام هذا الکتاب وان یهدینا الی الصواب

از اول تا آخر کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: علی بن شیخ موسی شمخانی، تا: ۲۶ رجب۱۲۶۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۳]

۱۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ... هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ لانهم قد سموه الی اقسام اربعة: عبادات و عقود و ایقاعات و احکام. و ان شئت قلت؛ **انجام:**و نقل الشهید عن العامة انه عندهم الاشهاد علی البیع من غیر بیع. و الحمدلله کما هو اهله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین المعصومین المکرمین المنتجبین. قد تمت هذا الکتاب ...

بخشی از مباحث معاملات؛ خط: نسخ، کا: احمد بن میرزا ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۲و۲۳سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۸۷]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۴

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... المقصد الرابع فی التوابع و فیه خمسة فصول: الاول- فی السهو، قال فی کشف اللثام السهو هو الغفلة و لذا یشمل الشک؛ **انجام:** قابل بعض ان هذا من المواضع التی قیل فیها ان المستحب افضل من الواجب. و قد تم ...

بخشی از مباحث کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق» (بیضوی)؛ ۹۷گ، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۲۱۶]

۱۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۶

آغاز: بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال: المقصد الثانی فی الشفعة، و هی استحقاق الشریک ... قد بینا فی باب الرهن ان المقصود من تعریفات الابواب انما هو؛ **انجام:** فلا شفعة. و اما الثانی فلحصول المقتضی لثبوتها. و الحمدلله کما هو اهله ...

مبحث شفعه؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق»؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:۱۳-۲۱۸]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۴

انجام:فقال تجاوز سبعا و ستین و قدتم بلطف الله ... یوم السبت ۲۵ محرم ۱۲۶۵ ... الاقل احمد بن ابوالقاسم القمی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۷×۲۱سم [ف: ۱۷-۹]

۱۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۲

آغاز: الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... قال المصنف العلامة: المقصد التاسع فی غسل الاموات و فیه خمسة فصول. قوله قدس الله روحه ینبغی للمریض

ترک الشکایة ... کما فی السرائر و التذکرة و البیان و الجامع المقاصد و معناه؛ **انجام:** و قد تقدم فی مباحث الوضو تمام الکلام فی المسئلة و نقلنا فیها اقوال الاصحاب ... و قد تم شرح کتاب الطهارة فی الربع الاول ...
مبحث غسل اموات از کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: احمد بن میرزا ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع، محمد صادق» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۱۸۶]

۱۴۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۹۷

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و رضی عن مشایخنا و علمائنا اجمعین و علی رواتنا ...
از ارث تا دیات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر کروئی، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۹۲۸]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۲۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰۸]

۱۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۵۶

آغاز:بسمله، حمدله کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذا احد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**اما الأول فلأنه اذا نفی الملک عنه فقد نفی البیع فلا شفعة و اما الثانی فلحصول المقتضی لثبوتها و الحمدلله ...
از متاجر تا پایان شفعه؛ خط: نسخ، کا: طاهر بن حسن قرعاوی، تا: ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۶] و [ف: ۲۱-۱۴۳۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۲۸

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قال المصنف الامام العلامة توجه الله تعالی بتاج الکرامة کتاب الصلاة الصلاة لغة الدعاء کما فی المعتبر.آغاز زکات: بسمله. حمدله. کتاب الزکاة قال فی المدارک المشهور بین الصحاب خصوصا المتأخرین انه لیس فی المال حق واجب؛ **انجام:**انجام صلات: و قد نقل ذلک کله فی لک و المدارک ساکتین علیه و ان یحملنی و یقهرنی علی اکماله.و یعلم حاجة الناس الی القدر الذی عنده جاز الاشتغال بالتعلم و التعلیم عند التکسب و الا فلا.
ج۷-۴، از ابتدای صلات تا «المقصد الرابع فی اصناف المستحقین للزکاة»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی۱۲۶۵ق؛ اهدایی:رهبری،خرداد۱۳۷۳؛جلد:تیماج مذهب،۵۲۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۱] و [ف: ۲۱-۱۴۳۶]

۱۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۰

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... قال المصنف الامام العلامه: توجه: کتاب الصلوة: الصلوة لغة الدعاء؛ **انجام:**فالمدار علی الاجماع و الاستصحاب فی الاصابع و بقی الکلام فی الابهام
ابتدای کتاب الصلاة تا انتهای فصل سوم آن؛ خط: نسخ متوسط، کا: احمد بن ابوالقاسم قمی، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۱گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [رایانه]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۴۱

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله ... قوله کتاب الوقوف و العطایا و فیه فصوله ثلاثة الأول فی ارکانها و هی اربعة؛ **انجام:**بقی خمسة للزوج ثلثه و للأب اثنان ... و جمیع مشایخنا و علمائنا.
کتب: وکالت، وقوف و عطایا، سکنی و صدقه و هبه، اقرار، وصایا و فرائض؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی کرونی اصفهانی، تا: جمعه ۱۸ ربیع الاول۱۲۶۶ق، فرایض به قلم نسخ محمد هلالی در چهارشنبه ۲۳رجب ۱۲۶۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن مذهب، ۳۵۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۸] و [ف: ۲۱-۱۴۲۷]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۹

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۳

از کتاب الغصب تا مضاربه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: چهارشنبه ۲۹ رجب۱۲۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۲]

۱۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵-طباطبائی

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله ... الفصل الثانی فی العیب و فیه مطالب؛ **انجام:**فالوجه قبول قول المشتری مع الیمین و عدم البینة و لم اظفر فیه بکلام لاحد سبق
بخشی از بیع؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین طباطبایی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۵۹]

۱۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۴

آغاز: و فی الجعفریة و الغریة و ارشاد الجعفریة اجزاء عن غسل الجنابة و توقف فی المسی و التحریر؛ **انجام:**و قدتم شرح کتاب الطهارة فی الربع الاخیر من لیله السبت الثانیة و العشرین من ربیع الاول علی ید مؤلفه الفقیر الحقیر محمد الجواد بن محمد بن محمد الحسینی الحسنی العاملی ... فی النجف الأشرف ... و قدتم علی ید الکاتب فی ۲۸ شهر ربیع الاول ۱۲۶۹
خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۸ربیع الاول۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۸گ، ۳۲سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۱-۲۸۸]

۱۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۹ خوئی

آغاز:الحمد لله کما هو اهله رب العالمین ... کتاب الاجارة ... قال فی المسالک الاجارة من الالفاظ المنقولة؛ **انجام:**قوله ... او نقول بالقرعة ... بینة المستأجر عکس ملک فلا تفعل.
خط: نسخ تحریری، کا: علوان بن شیخ حسن و یاسین نجفی، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۳۶۸ص، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۷-۳۶۷]

۱۵۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶ مشیر

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ مهر: مشیر؛ ۳۷۸گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۵/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۶۲۷]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۲۰

آغاز:بسمله، حمدله ... المقصد الرابع فی الجعالة هی بتثلیث الجیم و کسرها اشهر؛ **انجام:**کما تقدم بین ذلک و الفرق بینه و بین ما قبله تم و الحمدلله کما هو اهله ... کما تقدم بیان ذلک و الفرق بینه و بین ما قبله تم و الحمدلله کما هو اهله ...

مشتمل بر کتب: جعاله، غصب، شفعه، احیاء موات، اجاره، ضمان، مزارعه، مساقاة شرکت، قراض و وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۷۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۷۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۰] و [ف: ۲۱-۱۴۲۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۰]

۱۵۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از احکام شرکت تا وصیت؛ کاتب: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیحجه ۱۲۷۱ق [ف: -۳۷]

۱۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۹۷

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... کتاب المتاجر و فیه مقاصد هذاالحد اقسام القسم الثانی من الفقه؛ **انجام:**وانما هو تحقیق للحق و تنزیل للکلام علی وجه یلیق بمقامه و الله سبحانه هو العالم باحکامه

کتاب المتاجر و البیع؛ خط: نسخ، کا: یوسف مرندی، تا: ربیع الاول ۱۲۷۱ق؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده اسماعیل بن مهدی» (مربع)، «الواثق بالله الغنی عبده اسماعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۱۹ص، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۶]

۱۵۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۶۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... کتاب القضاء قوله القضاء ولایة شرعیة علی الحکم و المصالح العامة و غایته قطع المنازعة؛ **انجام:**و یرد علی الأخیر انه اذا حکم برقیته للید لایلتفت الی انکاره بعد بلوغه کما فی سائر نظائره الحمدلله کما هو اهله

از کتاب القضاء تا پایان کتاب الدیات و سپس از کتاب الضمان تا پایان لقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰-۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۲۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۶]

۱۵۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۳۳

وکالت تا فرائض؛ کا: شیخ جعفر شراره، تا: ۱۲۷۲ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۵۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از احکام مکان المصلی؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: دوشنبه ۱۲ صفر ۱۲۷۳ق [ف: -۳۷]

۱۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۴

کتاب الدین تا جعاله؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حمزه مازندرانی بارفروشی، تا: ۲۳ شعبان ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۲]

۱۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد تقدم فی مباحث الوضوء تمام الکلام فی المسألة و نقلنا فیها أقوال الأصحاب ... من المائة الثالثة بعد الألف.

ج۱-۳؛ کا: جلد۱به خط نسخ حسن بن اسماعیل بهبهانی در ۱۸ صفر ۱۲۶۲، و ما بقی نیز به قلم نسخ محمد حسن بن میرزا مسیح خراسانی درآخر رجب ۱۲۷۳ق، تمامی مجلدات به دستور مهدی تهرانی؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۲۲]

۱۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۶ خوئی

آغاز:الحمد الله رب العالمین ... الفصل الثامن فی التروک، یبطل الصلوة ... اما بطلان صلوة من احدث فیها عمداً؛ **انجام:**انتهی و قد نقل ذلک کله فی المسالک و المدارک ساکتین علیه و قد تم المجلد السادس ...

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم شریف اصفهانی، تا: صفر ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۵۱۶ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۷-۳۶۵]

۱۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۰

کتاب الصلاة تا خمس و زکاة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۲۸۶ق؛ مصحح؛ تملک: محمد رضا بن محمد باقر موسوی به تاریخ صفر ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۵۰۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۱]

۱۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۱

کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۲۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۱]

۱۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۲

از احکام وکالت تا وصایا؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۲۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۳-۳۰۲]

۱۶۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۲۸-عکسی

آغاز: الحمدلله کما هو، رب العالمین و الصلاة ... و بعد، فهذا ما وفق الله ... من اجزاء مفتاح الکرامة فی شرح قواعد العلامة ... کتاب الدین و توابعه. و فیه مقاصد. الاول فی الدین و فیه مطلبان؛ **انجام:**قوله و لو فسخ المستأجر ... قوله قدس الله روحه. تم علی ید اقل الخلق جعفر ...

احکام دین و رهن؛ خط: نسخ و ثلث، کا: جعفر بن الشیخ محمد علی، تا: پیش از ۱۲۸۶ق؛ با وقف‌نامه برای گروه شیخیان به تولیت محمدخان به تاریخ ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۸۶ق؛ مهر: «وقف کتابخانه مرحوم آقای حاج عبدالرضا خان ابراهیمی اعلی الله مقامه»؛ ۴۲۳ص، ۱۹سطر (۱۶×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۲]

۱۶۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳۱
کتاب الحج؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۱ق؛ مصحح؛ تملک: به سال ۱۲۹۱ق؛ واقف: علی وجدی و حاجی ابوالفضل، ۱۲۵۴؛ ۲۲۰گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۶۳]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۲۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و حمل فی المنتهی و الذکری الخبرین علی التنزیه.
ج۳-۱؛ خط: نسخ خفی، کا: زین العابدین بن محمد بهاء الدین بن احمد عاملی حلی اسدی، تا: دوشنبه ۱۱ صفر ۱۳۰۰ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲۰۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۶۹۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۶
همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۲۷]

۱۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۲
ازاواسط کتاب القصاص تاواخر الدیات؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: چرم قرمز، ۳۱۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [مؤید: ۱-۱۳۰]

۱۶۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۱
از کتاب الضمان تا آخر اللقطة؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: چرم مذهب، ۲۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۲۹]

۱۷۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۸
از تروک الصلاة تا صلاة الاستسقاء؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: چرم، ۱۹۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۲۸]

۱۷۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۹
از نافلة شهر رمضان تا آخر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: چرم، ۲۷۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۲۸]

۱۷۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۵۱/۱
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... کتاب القضاء قوله القضاء ولایة شرعیة علی الحکم و المصالح العامة؛ **انجام:**و نحوه ما فی الشرایع و النافع فی الرد علیه من لا اشکال مع النقل لانه یمنع وجوده النقل الذی یعول علیه عنده
از کتاب قضاء تا پایان کتاب دیات؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن شیخ محسن، شراره نجفی، تا: اوایل قرن۱۴؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ با عبارت: «بلغ قبالا تمام هذا المجلد واحد و ثلاثین کراس و نصف کراس»؛ ۲۵۴گ (۱-۲۵۴)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۸-۷۴]

۱۷۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۷۵
آغاز:برابر
کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸شوال۱۳۰۴ق؛ ۳۷۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۲]

۱۷۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۷
ازاول کتاب الصلاة تا آخر الجزء الخامس فی فضل التسبیح بالتربة الحسینیة؛ خط: نسخ، کا: زین الدین علی بن محمد عاملی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی۱۳۲۲ق؛ مصحح؛ تملک: سید محمد علی تبریزی در ۱۲۵۷ق، عبدالعلی رشتی؛ جلد: چرم، ۲۱۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۱۲۸]

۱۷۵. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۱۵/۲
کتاب الدیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۶گ (۴۱پ-۱۴۶پ)، ۳۱سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۹۵]

۱۷۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۴۱
آغاز:الاجارة التی هی علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع؛ **انجام:**و ینفقون علیها بینهم و الله العالم ... و الرجس.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۱۸]

۱۷۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۵۵
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۹]

۱۷۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۳۲
ضمان تا لقطه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۹]

۱۷۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۷۸
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۴۰]

۱۸۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۱
صلاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۲
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۳
نکاح؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۴
ضمان تا وکالت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۵
ارث تا دیات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۳۸
طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۴۰
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۷۱
غصب تا مضاربه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۷۲
صلاة و زکاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۸۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۱۵
صلاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۹]

۱۹۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۳۰
صلاة جماعت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۳۹]

۱۹۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۵

قضا و دیات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۹۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۱۳
طهارت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۹۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۱۴
متاجر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سید عبدالله بن علی موسوی بهبهانی؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۹۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۱۵
دین تا لقطه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سید عبدالله؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۹۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۲۰
صلاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۳۹]

۱۹۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۳۳
آغاز:بسمله و به نستعین - الحمدلله رب العالمین ... رضی الله عن مشایخنا اجمعین و رواتنا الحسنین - کتاب المتاجر و فیه مقاصد؛ **انجام:**و عدم البینه و لم اظفر فیه بکلام لاحد سبق - انتهی و الحمد علی التمام و الاتمام لمحمد و آله خیر الانام علیهم من الله سبحانه افضل الصلوة و اتم السلام.
کتاب متاجر؛ خط: نسخ بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۶۰گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲-۱۴۰]

۱۹۷. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۹۱
کتاب فرائض و دیات؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین شراره، بی‌تا؛ ۳۷۵گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۱۱۹]

۱۹۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۴۹
آغاز:واما الفریضة فتطلق فی الاصطلاح علی مطلق السهام کما یقولون ان الفریضة ... ؛ **انجام:**قوله واحیاء المعادن بلوغ نیلها هذاایضا قد تقدم الکلام فیه والحمدلله اولا وآخرا.
کتاب میراث و احیاء الموات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۲سطر [ف: ۱-۲۶۲]

۱۹۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۸۸/۲
آغاز:بسمله، و حمدله ... کتاب الدین توابعه و فیه مقاصد: الاول: فی الدین؛ **انجام:**بین الملکین کما صرح به کله فی التذکرة و نحو ما فی التحریر، تمت
کتاب دین، رهن، حجر، ضمان، حواله، کفاله و صلح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۵۳ص (۱۹۰-۶۴۲)، ۳۱سطر [ف: ۲-۳۴۴]

۲۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۹۸
کتاب الفرائض تا دیات؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد جعفر بن محمود (احتمالا)، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: ملا عبدالله طهرانی؛ نشانی امانت ازآقا محمد ابراهیم فرزند شریعتمدار نزد اسماعیل؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۴۵۵]

۲۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۸۵
آغاز:بسمله. حمد له ... و رضی الله سبحانه عن مشایخنا؛ **انجام:**و وفقنا الله لطاعته و طاعة اولیائه و الاصفیائه.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۲۰۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۱
آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله رب العالمین، قال الامام العلامة الثانی؛ **انجام:**ان المستحب لفضل من الواجب ... و صلی الله علی محمد و اله الطیبین الطاهرین
جلد پنجم و شامل نافله رمضان تا صلوة الجماعه؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۴گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۲۰۳. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۰/۱
جلد۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۹]

۲۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۶۳
از کتاب فرایض تا پایان دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۵-۴۱]

۲۰۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۵۰
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین ... قال الامام العلامه توجه الله تعالی بتاج الکرامه الفصل الثامن فی التروک یبطل الصلوة عمداً او سهواً؛ **انجام:**قوله قدس الله تعالی روحه و یکره اخراج اهل الذمه و قد تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافله شهر رمضان ...
خط: نسخ، کا: عبدالحسین سلیمان بن المرحوم محمد قرقابی، بی‌تا؛ مصحح، بین برگ ۵و۶ افتادگی؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی گیلانی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۳گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۳سم [ف: ۱۴-۱۶۸]

۲۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۰۹
آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین و رضی عن علما ثنا و مشایخنا اجمعین ... قال آیه الله سبحانه الامام العلامه ... کتاب القضاء؛ **انجام:**لانک قد عرفته فیما مضی انه یجنی علی مذهب ابن ادریس
شرح کتاب قضاء؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۲۱]

۲۰۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۸
مبحث ارث تا آخر دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی به خط محمد حسین عاملی آمده که این کتاب امانت شیخ موسی خمایسی است جهت حاج ابراهیم بن حاج میرزا اسماعیلی سبزواری؛ ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲-۲۲۳]

۲۰۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۶۲
از طهارت تا آخر صلواة جماعت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای «منه عفی الله عنه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۲۲۵]

۲۰۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۶۹
بخش متاجر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۲۸]

۲۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۹۳

از اول امانات تا آخر شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: حاج محمد علی بن حاج میرزا اسماعیل سبزواری؛ جلد: تیماج، ۲۶ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۴۱]

۲۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد تقدم فی مباحث الوضوء تمام الکلام فی المسئلة و نقلنا فیها اقوال الاصحاب رضی الله عنهم و ارضاهم و جعل فی اعلی علیین مثواهم مع خیر خلقه محمد (پایان جلد ۱ ص ۵۶۶ چاپی).

از آغاز است و بخشی از طهارة، سپس مبحث غسل اموات می‌آید تا تیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به نام «محمد علی» و برخی با نشان «ح د»؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین. محمد علی»؛ ۳۱۰گ، ۲۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۲۰۶۵]

۲۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲-۹/۲۲

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة والسلام علیخیر خلقه محمدوآله الطاهرین ... کتاب الدین وتوابعه وفیه مقاصد الاول فی الدین وفیه مطلبان قال فی الصحاح؛ **انجام:**المطلب الثالث فی المنفعة وشروطها ثمانیة الاول ان تکون مباحة فلو ... اما ان یحصل لک ظن بتهمته وتفریط ... حصل وضمنته فلا کراهیة وان لم یحصل کره

از اول «کتاب الدین» تا اواسط «کتاب الاجارة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۳۹۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۸-۴۴۸۶]

۲۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱-۶/۹۱

آغاز:بسمله حمدله وصلاة ... ورضی الله تعالی عن علمائنا ومشایخنا اجمعین وعن رواتنا ... قال الامام العلامة توجهه الله تعالی بتاج الکرامة الفصل الثانی فی التروک یبطل الصلوة عمداً وسهواً؛ **انجام:**قوله قدس الله تعالی روحه ویکره اخراج اهل الذمة قد تقدم الکلام فی ذلک الثانی نافلة شهر رمضان

کتاب الصلاة از الفصل الثانی فی التروک تا الفصل الخامس فی النوافل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۸۶]

۲۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۵۶-۷/۱۵۶

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین ... وبعد فهذا ما برز من کتاب مفتاح الکرامة علی قواعد العلامة ... قوله المقصد الرابع فی الوصایا وفیه فصول؛ **انجام:**ثم نقل کلام الشیخ واقاویل من دون دون ترجیح قوله البحث الثانی

وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۳]

۲۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۳۰-۳۹/۱۰

آغاز:والمجددون ثم اختلف العلماء فی تعریفها وقد عرفها المصنف (ره) ... قول ح بما ذکروا جاء عنه المحقق فی المسائل المصریة؛ **انجام:**صلوة الجنازة بالطهارة وفیه تأمل قدمر مثله فی الوضوء انتهی ... وصلی الله علی محمدوآله وعجل الله فرجهم

طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۷۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۸۷]

۲۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۱۶-۷/۱۶

آغاز:بسمله الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمدوآله الطاهرین ورضی الله عن علما ئنا ومشایخنا اجمعین وعن رواتنا المحسنین قال الامام العلامة الثانی نافلة شهر رمضان؛ **انجام:**قوله وبیع المتلجئه باطل وهو المواطاة علی الاعتراف بالبیع من غیر بیع خوفاً من ظالم ... عند هم الاشهاد علی البیع من غیر بیع والحمدلله کما هو اهله وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله الطیبین الطاهرین وسلم تسلیما کثیرا کثیرا.

از قوله «الثانی نافله شهر رمضان» تا «قوله بیع المتلجئه باطل وهو المواطاة علی الاعتراف بالبیع من غیر بیع خوفا من ظالم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامات بلاغ، مقابله شده بانسخه مصنف به امر علامه آقا دربندی؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۴۸۳]

۲۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۱۱-۵۵/۸۱

آغاز:بالشرط اشبه ما نصه لاینبه بذلک علی وجود مخالف فی المسئلة بل ینبه علی انها مع کونها تشابه الشرط

جزء ثانی از شرح کتاب الطهارة از «قوله و فروضه سبعه» تا «قوله و النفساء کالحائض فی جمیع»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۷]

۲۱۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۷۲

کتابهای ودیعه و لقطه و جعاله و غصب و شفعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۲۶۷]

۲۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۶۶

کتاب تجارت؛ خط: نسخ، کا: عباس بن ابراهیم قمی، بی‌تا؛ ۱۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۸]

۲۲۰. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۴۰

آغاز:الحمدلله کما هو اهله ... و بعد فهذا ... المقصد الثالث فی احیاء الموات؛ **انجام:**وقد وجهوه فی البابین بانه لیس فی ذلک تکذیب.

از «المقصد الثالث فی احیاء الموات» تا آخر کتاب مضاربه؛ خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن جعفر بن محمود بن کاظم، بی‌تا؛ واقف: حاج محمد علی مجتهد بن مرحوم حاج محمد شفیع، ۱۲۷۲؛ ۲۹۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۳۸]

۲۲۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۸۰

جزء پنجم کتاب واز اول صلاة تا اول تروک صلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات شهید؛ ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: -۹۵]

۲۲۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۶۹/۲

کتاب دیات تا آخر و ازآخر ناتمام است؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۳۷]

۲۲۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۱
از اول صلاة تا «الفصل الثامن فی التروک»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۴۱]

۲۲۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۲
از «الفصل الثامن فی التروک» تا «نافلة شهر رمضان»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۱]

۲۲۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۳
از «نافلة شهر رمضان» تا آخر «زکاة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید، جلد: تیماج، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۱]

۲۲۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۴
کتاب «متاجر»؛ خط: نسخ، کا: محمد حویزی، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۱]

۲۲۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۵
کتاب «بیع»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ عیسی حویزی نجفی، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۲]

۲۲۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۶
کتاب «دین و رهن و حجر»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج، نام مجلد «محمد» در سر ترنج، پشت جلد اسلیمی، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۴۲]

۲۲۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۰
از «المقصد الرابع فی الوضو ء» تا آخر «صلاة میت»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی حویزی نجفی، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۴۱]

۲۳۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۷
کتاب «لقطه، غصب و ودیعه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب نام جلد ساز «محمد»، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۲]

۲۳۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۸
شامل «احیاء موات، اجاره»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۲]

۲۳۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۸۹
شامل اوایل کتاب «قضا»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف شهید؛ جلد: تیماج مذهب؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۲]

۲۳۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۷۹
از اول کتاب تا اول «الفصل الرابع فی الوضوء»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی حویزی، بی‌تا؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۴۱]

۲۳۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۷۸
کتاب فرایض؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۹۳]

۲۳۵. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۱۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**وصححه فقال تجاوز سبعاً وستین وقدتم الجزء الخامس بلطف الله تعالی ورحمته.
جزء اول تا آخر جزء خامس: کتاب الطهارة والصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با خطخوردگی، مصحح؛ تملک: محمد صالح بن فضل الله حائری مازندرانی ۱۳۳۱؛ جلد: گالینگور، ۳۰۰گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ]

۲۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۷۲
آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین ... الثانی فی الشفعة وهی استحقاق الشریک انتزاع حصة شریکه المنتقلة عنه بالبیع؛ **انجام:**والعیب الطاری اقتضاءه ان یلزمه بارثه ولادلیل علی تعینه به وقد نقل ذلک قولا فی المسئلة فتأمل لکنه فی الخلاف نقل الاجماع علی انه لیس له الرد قوله قدس الله تعالی روحه ولو وجد بالثمن عیباً فان کان من غیر الجنس الی آخره قد تقدم مثل هذا فی فصل العرف فی آخر النوع الاول فی فروع الفصل المذکور واستوفینا فیه الکلام
خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن عبدالرزاق بن اسماعیل بن عباس بن حمزة بحرانی اصفهانی شهیر به کاتب، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۸گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۳]

۲۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۶۳
آغاز:هو لغة الخلوص ومنه سمی البیت الشریف عتیقا والخیل الجیاد عتاقا وشرعا خلوص المملوک الآدمی اوبعضه من الرق بصیغة مخصوصه، وفضله متفق علیه الخ؛ **انجام:**ولو اقام احدهما بینة حکم بها هذا لیس علی اطلاقه لانه لاینطبق علیالوجه الثالث لانک قد عرفت فیما مضی انه یجی علی مذهب بن یس فی المسئلة التی قبل هذه انه لو اقام المستأجر خاصه بینة لم تسمع فهنا لواقام الموجر بینة لم تسمع ایضا لان البینة علی کلامه هنا بینة المستأجر عکس تلک فلا تغفل هذا آخرما شرح
عتق تا پایان قضا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۴]

۲۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۲۲۵
آغاز:الحمدلله کما هو اهله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین المعصومین و رضی الله عن مشایخنا و علمائنا اجمعین و رواتنا المحسنین و نسأله جل شأنه ان یتجاوز زعنا و عن آبائنا الخ
شرح کتاب لقطه وجعاله؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ درسال ۱۲۷۰ وارد کتابخانه اعتضادیه گردیده؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۸۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۷۰]

۲۳۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۹۸
آغاز:بسمله حمدله والصلاة والسلام علی خیر خلقه اجمعین محمد وآله الطاهرین المعصومین ورضی الله سبحانه عن مشایخنا وعلمائنا اجمعین ... قال الامام العلامة اعلا الله تعالی مقامه کتاب الزکاة قال فی المدارک المشهور بین الاصحاب خصوصاً المتأخرین انه لیس فی المال حق واجب سوی الزکوة؛ **انجام:**وقد ذکروا فی المقام

فروعاً لاحاجة الی ذکرها لتحصیلها بأدنی تأمل قدس الله تعالی روحه ویقوم بأحد النقدین ویستحب لوبلغه بأحدها والمخرج بربع کتاب الزکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتی از محمد بن حاج خضر در ۲۶ جمادی عشر ۱۲۵۵ که تعداد ادبیات کتاب را شمرده است، با حواشی «منه»، مصحح؛ جلد: مقوا، ۸۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۱]

۲۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۶۲۳-۵۱/۸۳

آغاز:فی السجود و هو العظم الذی علیه الالتیان من نقله من نبات الواو او من ...

جلد اول از صلاة؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۲۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۷]

● مفتاح الکرامة فی معرفة الطهارة / فقه / عربی

meftāh-ul karāma fī ma‘refa-tit ṭahāra

مارندرانی، مهدی بن هادی، ق۱۴ قمری

mārandarānī, mahdī ebn-e hādī(- 20c)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الطهارة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۹ جمادی الثانی ۱۳۲۵ق

شرح استدلالی مزجی است بر مطلب اول از دوازده مطلب رساله «الاثنا عشریة» شیخ بهاء الدین عاملی در تحدید و معنی طهارت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۱۰۱/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... انی لما رأیت کلمات الأصحاب فی تعریف الطهارة مختلفة و النقوض و الابرامات الموردة علیه متکثرة؛ **انجام:**و لا حاجة الی التکلم فیه، فتأمل جیداً و الله أعلم بحقائق الأحکام

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۰۴]

● مفتاح الکفایة / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol kenāya

ذوالقدر، خلیل، قرن ۱۱ قمری

zo-l-qadr, xalīl(- 17c)

بندی از مفتاح الکفایه.

آغاز:اول تجلی که بر سالک آید در مقامات سلوک تجلی افعال بود آن گاه تجلی صفات و بعد از آن تجلی ذات

انجام:و مسامع قلب از طین حدیث او خالی ماند و استماع کلام الهی را مستعد گردد و الله الموفق و المعین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۸/۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۹۰پ-۲۹۳ر)، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۲۹/۱-۴۴۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۰۶پ-۱۰۸پ) [ف: ۷-۱۸۹]

● مفتاح الکلام فی شرح شرایع الاسلام / فقه / عربی

miftāḥ-ul kalām (fī šarh-i šarāyi‘-il islām)

آصف هروی، محمد هاشم، ۱۱۸۰ق۱۳ قمری

āsef-e heravī, mohammad hāšem (1767 - 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۵۸

آغاز:بسمله و نحمده فی الحامدین و نشکره فی الشاکرین و نصلی علی نبینا محمد و اله الطاهرین ... و بعد یقول الفقیه الی ربه؛ **انجام:**از دخل علیه الشهر و هو حاضر مط وظ الایة و الاخبار و الناقصة بذلک و الحمدلله الذی وفقنی لاتمام ماااردقه من شرح کتاب الصوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● مفتاح کنز الدرایة = مقالید الاسانید / درایه / عربی

miftāḥ-u kanz-iḏ dirāya = maqālīd-ul asānīd

عیاشی، عبدالله بن محمد، ۱۰۳۷ - ۱۰۹۰ قمری

‘ayyāšī,‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1628 - 1679)

اسانید و روایات و مشایخ استادش عیسی بن محمد بن محمد ثعالبی جعفری هاشمی مالکی مغربی (۱۰۲۰-۱۰۸۰ق)است:«فلم یکن له بد من جمع مرویاته فی سلک مؤلف مجملة و مفصلة لیأخذ منها کل طالب حاجته مکملة». در الاعلام (ج۵، ص ۱۰۸) این کتاب را از خود عیسی بن محمد دانسته‌اند که صحیح نیست. کتاب در زمانی نوشته شده که وی در مکه مقیم بوده و عیاشی آن جا به محضر او رسیده است. می‌دانیم که ثعالبی در سال ۱۰۵۴ق به مکه آمد و سه سال مجاور شد. پس از آن سفری به مصر کرد و چند سالی بعد دوباره به مکه بازگشت تا در ۲۴ رجب ۱۰۸۰ قدر آنجا در گذشت.

[فهرس الفهارس و الاثبات ۲۱۱/۱؛ معجم المعاجم و المشیخات و الفهارس ۲۷/۲؛ الرحلة العیاشیة، ابوسالم عبدالله عیاشی، رباط، به کوشش محمد حجی، ۱۳۹۷ق، افست از چاپ سنگی ۱۲۵/۲-۱۳۷ که رجوع بدان در باب زندگی استادش ثعالبی کارگشاست]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۱۳

آغاز:قال الشیخ الامام العلامة المحقق الهمام المتفنن ابوسالم عبدالله ابن محمد العیاشی المغربی حفظه الله ان اصح ما یستند الیه

الضعیف من حسن الاعمال و اعز شاهد یعتبره العقل و یتابعه النقل علی بلوغ الآمال؛ **انجام:**و نص علیه فی فتح الغیب سید عبدالقادر و قال اقطعوا الیاس مما فی ایدی الناس تعیشوا اعز الله و الله تعالی ولیی و ولیکم و هو حسبنا و نعم الوکیل.

خط: نسخ، کا: عبدالکریم طالب العلم بن پیر محمد و شیخ جار الله طالب العلم بن شیخ عبدالرحیم خوشایی(؟)، تا: جمعه ۷شوال سنه سبع ...، قرن ۱۲ق، جا: مدینه منوره مسجد شریف نبوی، برای رئیس المحدثین و قدوة المحققین حضرت شاه ولی الله بن عبدالرحیم دهلوی (؟)؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ ۲۸۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۵۳۱]

● مفتاح الکنزین / کیمیا / فارسی

meftāh-ol kanzeyn

تنگلو شاه بابلی، ق۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

[نسخه‌های منزوی ۶۴۳/۱]

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۴۵/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۴ر-۳۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۷۸]

● مفتاح کنز الیواقیت / کیمیا / فارسی

meftāh-o kanz-od yavāqīt

تنگلو شاه بابلی، ق۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

در زنجار حکمت و چند تدبیر مختلف و تکلیس گوناگون.

آغاز:العمل بعون حی لم یزل است ... و اینجا عمل است که هر مبتدی که خواهد در عمل آورد

[نسخه‌های منزوی۶۴۳/۱]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲/۳۴۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۵/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و چون ماه درخشنده و قائم النار و تمام عیار

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۵۰ر-۵۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۲]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰ /۷۸۶۱-۵۳/۷۱

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۲گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۹۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۸/۲/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص (۶۳۳-۶۳۶)، ۱۲سطر [سنا: ف: ۲-۲۷۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۹/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۵۰پ-۵۱ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۰۱]

● مفتاح الکنوز / کیمیا / عربی

miftāḥ-ul kunūz

قمری، محمد، ق۵ قمری

qomrī, mohammad(- 11c)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا دارای سه«فصل»، با نقل مطالبی از جابر بن حیان کوفی (- ۲۰۰ق) و ایدمر بن علی جلدکی (- ۷۵۰ یا ۷۶۲ق). این کتابدر بعضی نسخه‌ها به محمد قمری صوفی مصری (قرن ۵) نسبت داده شده است لیک طبق مطالبی که در این کتاب از جلدکی نقل گردیده، نسبت دادن این کتاب به قمری نادرست می‌باشد. در هدیة العارفین کتابی به نام مفاتیح الکنوز از تألیف علی چلبی بن خسرو ازنیقی (- ۱۰۱۸ق) آمده است.

آغاز:بسمله قال الشیخ محمد القمری الحکماء لما احتاجوا فی تطهیر ارکان الثلثة الی الاملاح و تدبیرها ... فصل اعلم ان المیاه المذکورة لا تمازج بالارواح ... فصل اعلم ان الرکن الرابع من الارکان الاربعة المعدنیة الجسد الطاهر و هو الفضة فی البیاض و الذهب فی الحمره ...

شرح و حواشی:

۱- مفتاح الکنوز (ترجمه)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴/۱ ـ د

آغاز:برابر؛ **انجام:**من فواید الافاضل فی الاعمال

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۲پ-۴پ)، ۲۳سطر (۷×۱۴) [ف: ۱-۲۸۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۹۰/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴گ (۴۶-۴۹)، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۰۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۲/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۴۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لتعرف حق المعرفة فی طریق الاستعمال و لتعلم ان ما نصفناک من فوائد الافاضل فی الاعمل و الله اعلم بالصواب.

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی کاظمی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوائل قرن ۱۳؛ در پایان ۴ برگ شامل مطالبی از مقالات دهگانه مجریطی، عمل قمری، شرح قول اجعل الارض ماء اً، گزیده ای از رساله جاماسب حکیم، اقوال طغرایی،

جابر، خالد، مطالبی از کتاب المکتب و مطالب گوناگون دیگر آمده؛ ۱گ (۱۰۰)، ۶۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۸سم [ف: ۳۲-۹۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۷/۲

آغاز:هذا کتاب مفتاح الکنوز ... قال الشیخ محمد القمری ... اعلم یا بنی فی عالم الصناعة لک فی کل عمل من الاعمال، لابد من مفتاح؛ **انجام:**و اعلم أن کتبنا احسن من کتب الفاضل الجلدکی، لانها مکشوف بلا رمز. و السلام

خط:نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۱۹پ-۲۵ر) [ف: ۱-۲۳۹]

● **مفتاح الکنوز (ترجمه)** / کیمیا / فارسی

meftāh-ol konūz (t.)

وابسته به: مفتاح الکنوز؛ قمری، محمد (- قرن ۵)

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۷۵/۵

آغاز:بسمله. قال الشیخ محمد القمری: الحکماء لما احتاجوا فی تطهیر الأرکان الثلاثة الی الأملاح و تدبیرها ... فصل بدانکه گردانیدند حکما از این چهار جنس املاح که؛ **انجام:**معرفت بهم رسانی در طریق استعمال و معرفت پیداکنی در آنچه من تصنیف نموده ام از فواید افاضل در اعمال، و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: احتمالاً مصطفی بن هاشم حسینی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵گ (۶۳ر-۶۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۱۲۴]

● **مفتاح الکنوز** / رمل / فارسی

meftāh-ol konūz

بخاری، حیدر بن محمد

boxārī, heydar ebn-e mohammad

در احکام کلی رمل و استخراج خفایا بر طریق حضرت دانیال پیامبر، با جداول و دوائری برای تمرین در مسائل آن، در چند «باب» و هر کدام دارای چند «فصل»: باب: در تسکین احکام؛ باب: در استخراج ضمایر؛ باب: در احکام دوازده خانه؛ باب: در دانستن خبی؛ باب: در پیدا کردن خانه‌ها.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

منتخب کتاب مفتاح الکنوز در علم رمل؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا،تا:قرن ۹، جا: سمرقند و بخارا [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

احکام دوازده گانه از کتاب مفتاح الکنوز؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا،تا:قرن ۹، جا: سمرقند و بخارا [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۲۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۰/۱

آغاز:این نسخه ایست از کتاب مفتاح الکنوز ... اما بعد بباید دانست که در رمل ۲۰ چیز سنت است، اول وضو؛ **انجام:**و شکل او بر دوازده خانه رمل که ذکر نموده شد حکم باید کرد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ (۱پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۶-۲۶]

● **مفتاح الکنوز** / فلسفه / عربی

miftāḥ-ul kunūz

هزار جریبی، محمد علی بن محمد باقر، ۱۱۸۸ - ۱۲۴۵ قمری

hezār-jarībī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1774 - 1830)

وابسته به: شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (-۱۰۷۱)

در مباحث فلسفه و کلام با روشی استدلالی عمیق. این کتاب به صورت یادداشتهای نامرتبی بود که فرزند مؤلف «میرزا محمد حسین» آنها را بدین صورت تنظیم نموده است. دارای سه «مبحث» است: ۱. الامور العامة، دارای سه باب؛ ۲. التعلیق علی التجرید و متعلقاته؛ ۳. المطالب الجلیلة المستقلة.

آغاز:الحمدلله المتنزه عن مناسبة الجواهر و الاعراض و الاجسام فلا تحیطه المتکلمون قدیم ازلی عجزت عن ادراکه العقول و الافهام

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**دخل فی مرتبة العقل و الحس و بما صار قویاً بحث یصیر نوعاً خاصاً ذا اتباع و جنود ...

ظاهراً از پایان نسخه ناقص مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، ۲۱سطر [ف: ۳۳/۱-۳۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحسن ربما صار قویاً بحیث یصیر نوعاً خاصاً ذا أتباع و جنود.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا، مصحح؛ ۳۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۶-۲۸۲]

● **مفتاح الکنوز** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

meftāh-ul kunūz

رضوی، تراب بن رحیم، ق۱۴ قمری

razavī, torāb ebn-e rahīm(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ش

منظومه‌ای است عرفانی دارای شش «کنز» که به تقلید از مثنوی «زبدة الاسرار» صفی به تفسیر و شرح بعض اخباری که مضامین عرفانی دارد پرداخته است. در مواضع مختلف آن روی سخن با امام دوازدهم حضرت مهدی (ع) می‌باشد. سراینده در اوایل کنز دوم از خود چنین یاد کرده است: «کرده توحید خدا ابن تراب ×× در کتاب مهدویت مستطاب / هم که گفته او به کنز اولین ×× هم نوشته وی به کنز دومین / قل و دل بر ما سخنها خوشتر است ×× خاصه در اینجا سکوتم بهتر است / پس به توفیق

خداوند کریم ××گوید اینجا این تراب بن رحیم / کز امام هشتمین دارد نسب ×× وز رضا و آن تقی دارد حسب».

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۵۹

آغاز:ای نهان کنزم بشو بر من تو یار ×× تا کنم من حمد حمد کردگار؛ **انجام:**آمده تاریخ شش کنز کتاب ×× یا علی دریاب بنده رق تراب

تنها کنز سوم از شش کنز کتاب موجود می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این کتاب را محمود حمزه ای در خرداد ماه ۱۳۴۷ به کتابخانه خانقاه نعمت اللهی تهران هدیه داده؛ جلد: تیماج، ۲۳۴ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲-۹]

● **مفتاح الکنوز** / رمل / فارسی

meftāh-ol konūz

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۲۹/۲

آغاز:بسمله مصنف چنین می‌فرماید که این مختصر را درمحروسه یزد تصنیف کرده نامش را مفتاح الکنوز نام نهاده پس بنابراین بردو ضابطه قرار داده ضابطه اول درمعرفت رمل بر ۶ باب؛ **انجام:**وطرح ۳۰ از ۸۹۰ باقی ۸۶۰ ربع او ۲۱۵ درعناصر هریکی غالب باشد درآن عمل باید کرد با بخورش تا تأثیربخشد

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۲۴گ، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۴]

● **مفتاح الکنوز (منتخب)** / رمل / فارسی

meftāh-ol konūz (mn.)

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸۰/۲

آغاز:این انتخاب از کتاب مفتاح الکنوز در علم رمل من تصانیف حیدر بن محمد بن محمد بخاری بر طریق دانیال نهاده شده ... فصل: در نصیحت دانیال، انل بباید دانست که در رمل بیست و پنج چیزست؛ **انجام:**خداوند طالع سلیم بود از نحوس و ماه متصل بود بسعود آن وقت خوب و پسندیده باشد.

دارای احکام دوازده گانه کتاب مفتاح الکنوز است و در دوازدهفصل ترتیب یافته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۵گ (۵۱ر-۷۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۱۷/۵سم [ف: ۳۳-۴۹۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۸۰/۴

آغاز:گفتار اندر احکام دوازده خان از کتاب مفتاح الکنوز ... فصل اول در احکام، اما بعد، بدانکه حکم اول از نفس بیرون نباشد؛ **انجام:**و دروغ و بهتان در میان مردمان بسیار شودزلازل زمین بود خاصه در شهرهای اقلیم اول و الله اعلم و احکم، تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، ۴۲گ(۹۰ر-۱۳۱ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۳۳-۵۰۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۸/۴

آغاز:بسمله و علیه الاعتماد و التوکل گفتار اندر احکام دوازده خانه از کتاب مفتاح الکنوز و مشتمل بر دوازده فصل: فصل اول در احکام اما بعد بدانکه حکم اول از نفس بیرون نباشد و حکم آنچنان باشد که نگاه باید کرد؛ **انجام:**بشارت ده که در آن سفر خوشدلی افزاید و نحس نه و باقی اشکال برین قیاس و الله اعلم.

گزیده ای است در احکام دوازده خانه رمل که از کتاب «مفتاح الکنوز» استخراج و نقل شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۹۷گ (۳۹ر-۱۰۵پ)، ۱۷سطر [ف: ۳۶-۱۴]

● **مفتاح کنوز ارباب قلم و مصباح رموز اصحاب رقم** / ریاضیات / فارسی

meftāh-e konūz-e arbāb-e qalam va mesbāh-e romūz-e ashāb-e raqam

خلیل بن ابراهیم، ق۹ قمری

xalīl ebn-e ebrāhīm(- 15c)

اهدا به: جلال الدین سلطان محمد بن مراد بن محمد خان عثمانی

در حساب است در یک «مقدمه» و ده «فصل» و یک «خاتمه». مقدمه: در سیزده چیز که تقدیم آنها لازم است؛ فصل ۱. ضرب کسور؛ ۲. ضرب ذراع و اقسام آن؛ ۳. ضرب اعداد و اقسام آن؛ ۴. ضرب اقسام موزونات؛ ۵. قسمت؛ ۶. معرفت قسمت غرما؛ ۷.حساب خطایین؛ ۸. در بیرون آوردن جزر منطق؛ ۹. در بیرون آوردن ضلع کعب؛ ۱۰. استخراج مال المآل؛ خاتمه: در مسائل متفرقه حساب.

آغاز:شکر و سپاس سزاوار حضرتی است که ذات او از صفت امکان مقدس و مبرا است

انجام:سیصد و یکدرم حاصل آید جواب گوئیم که اصل آن مال این مقدار بوده است و الله اعلم بالصواب

[کتاب گیلان ۶۴۲/۲؛ الذریعة ۳۴۳/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵۵

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: شنبه سلخ جمادی الثانی ۸۸۳ق؛ جلد: مقوایی، ۸۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۳۰۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و از خاتمه تنها هفت برگ باقی است: طریق او آنست که از یکی به هفت بر توالی بر هم گیریم ... جواب گویم که اصل.

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۴گ، ۱۳ سطر (۶/۴×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۶۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۳۶

آغاز: ... بلا رست حبیب الله محمد رسول الله علیه من الصلوات اذکاها و من التحیات اسناها؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۳۴۰]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۴۸

آغاز: ما ذکرناک حق ذکرک یا مذکور ×× در راه عقل فتنه اندیش؛ **انجام:** برین قیاس کنند مسئله دیگر اگر گویند صد و بیست و شش هزار.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۵×۹سم [ف: ۵-۱۶۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عزیزالله بن علی جابری انصاری، هاشم ابن جلال الدین موسوی بتاریخ ۱۲ ربیع الاول ۱۳۳۶ با مهر «عبده جلال الدین الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۷۳گ، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱-۳۸۴]

● مفتاح کنوز الاسماء و الذخائر = تفسیر آیة الکرسی / تفسیر / عربی

meftāh-u kunūz-il asmā’ wa-ḏḏaxā’ir = tafsīr-u āyat-il kursī

احمد بن هلال

ahmad ebn-e helāl

تفسیر عرفانی و تحقیقی مبسوطی است بر آیة الکرسی. مؤلف در آخرین برگ می‌نویسد: درباره سبب شرافت و برتری آیة الکرسی بر دیگر آیات قرآنی گفته‌اند چون حاوی ۲۱ اسم از اسماء باری تعالی است، به گفته او:«و هی الله و هو الحی القیوم و الضمیران فیهما لأنهما صفتان یحتملان الضمیر و الهاء فی لاتأخذه سنة و الهاء فی له و الهاء فی عنده و الهاء فی باذنه و الضمیر فی یعلم و الهاء فی علمه و الضمیر و الهاء فی کرسیه و الهاء فی یؤده و الهاء فی حفظهما لأن الناس اختلفوا فی المصدر کالفعل ... و اعلم ان الحکمة فی کون هذه الآیه سیدة آی القرآن ... منها مشتملة علی امهات المسایل الالهیة منطوقا و علی سایر العلوم تضمنا و استلزاما ... اذ منطوقها یدل علی انه تعالی واحد فی الالهیة متصف بالحیاة واجب الوجود لذاته موجد لغیره اذ القیوم هو القایم بنفسه المقیم لغیره ... لایناسب الاشباح و لایعتری الأرواح مالک و الملکوت و مبدع الأصول و الفروغ ذوالبطش الشدید الذی لایشفع عنده الامن اذن له عالم بالاشیاء کلها جیلها و خفیها کلیها و جزئیها واسع المالک و القدرة لایؤده شاق و لایشغله شأن متعال عما یدرکه ...».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۰۳

آغاز:بسملة، الحمدلله الأول ببطونه الآخر بظهوره و الصلاة علی قطب اقطار الدوایر و وارث علم الأوایل و الأواخر محمد و آله و صحبه مفتاح کنوز الأسماء و الذخایر؛ **انجام:**و نور انوار العلویات و السفلیات و آله و اصحابه ذوی النفحات القدسیات و الکرامات الالهیات.

خط: نسخ، کا: تاج الدین بن محمد بن حمزة بن زهرة حسینی فوعی، تا: دوشنبه ۳ رجب۸۹۲ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۵گ، ۲۲-۲۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۲-۴۲۴]

←مفتاح کنوز سبعه ← مفاتیح کنوز سبعه

● مفتاح الکنوز فی الرموز / رمل / فارسی

meftāh-ol konūz fe-r romūz

طبسی، حسن بن عمر، ق۸ قمری

tabasī, hasan ebn-e ‘omar(- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۳۵ق

این کتاب چنان‌که محمد بن جلال بن عبدالله حسینی بلیانی در مقدمه‌ای که بر آن نوشته تصریح کرده در سال ۷۳۵ تألیف شده و در ۹۶۸ که شاه طهماسب اول از وی کتابی در رمل خواسته است وی به جای مقدمه آن کتاب که از میان رفته بود دیباچه بر آن نوشته و این کتاب را بدین صورت درآورده است. وی در مقدمه این کتاب نیز از جد خود که کتاب ریاض الطالبین را در رمل بر قاعده اصح نوشته یاد می‌کند و می‌گوید این کتاب طبسی نیز بر همان قاعده رمل است. در بروکلمان و بسیاری از مراجع این کتاب مفتاح الکنوز نیز در شمار مؤلفات عبدالله بن مسعود بلیانی یاد شده و این اشتباه شاید به دلیل همین مقدمه یا ذکری است که نویسنده مقدمه از جد خود مؤلف ریاض، می‌کند. مطالب کتاب در دو «ضابطه» ترتیب یافته که هر ضابطه در شش «باب» و هر بابی در فصل آمده است: ضابطه ۱. معرفت رمل؛ ضابطه ۲. احکام رمل.

آغاز:آغاز مقدمه:(بسمله) افتتاح کلام بنام ... واجب الاکرام پادشاهیست که هریک را از آحاد کاینات که در دائره وجود در آمده از مالکان و سیکون صورتی در دور مخصوص کرده بلطف کامل و وجود شامل ...؛ آغاز سخن طبسی صاحب مفتاح: چنین میفرماید مصنف که نام این مختصر مفتاح الکنوز فی الرموز نهاده شد در شهور سنه ۷۳۵ هجریه در محروسه یزد نام نهاده آمد ...

[الذریعة ۳۴۴/۲۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح مفتاح الکنوز؛ نجم اصفهانی، محمد (-۱۴)

۲- تکمیل مفتاح الکنوز؛ حسینی، محمد جلال بن عبدالله

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**دلالت کند بر سفر و حرکت و جنگ و خصومت و دعوی مال و بکارت بردن

خط: نستعلیق بد، کا: عبدالرحیم، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۶ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۴۷/۱

آغاز:حمدله، و العاقبة للمتقین و الصلاة علی رسوله محمد ... اما بعد بدانک شریف ترین چیزی که باری تعالی ... در شأن بنده خویش ارزانی می‌فرماید علمیة چیزی را مراد دین و دنیا بدان مضمون است؛ **انجام:**تا سیصد و شصت روز برون آید، و بعضی گفته اند که چهار فصل تمام باید کرد و استخراج و هر روز عمل باید کرد، تم

خط: نستعلیق هندی، کا: محمد، تا: ۲۴ ذیحجه۱۱۰۸ق؛ کاغذ: ترمه هندی، جلد: میشن، ۲۴گ (۱پ-۲۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۳۸۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**چرا که هر چه که در عالم هست نتوان نمود که بعمرها تمام نشود الا از قصه شمه و بعد از این بیک کتاب مطول از این مشغول خواهم شد و توفیق میخواهم که باتمام رسانم ... والباقی الاعلم لنا الا ما علمتنا ... و سلم تسلیماً کثیرا

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۷ص (۱۵۸-۲۴۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۳۹۷/۱۲

آغاز:بسمله. اما بعد بدان که کیفیت رفع موانع و اعداد او که فی الحقیقة مفتاح این گنج است؛ **انجام:**لایق هر کار که داند به مصرف رساند

گویا همانکه از بلیانی یا طبسی دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۵ص (۱۱۹-۱۴۳) [ف: ۶-۳۹۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲۸ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۶۲ق [د.ث. مجلس]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۲۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وطرح ۳۰ از ۸۹۰ باقی ۸۶۰ ربع او ۲۱۵ درعناصر هریکی غالب باشد درآن عمل باید کرد با بخورش تا تأثیربخشد

تذکر: در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۲۴گ، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۲

در علم رمل شامل ۱۲ بیوت به فارسی. ضمیمه شرح آن کتاب از میرزا محمد منجم تهرانی؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: میرزا محمد منجم تهرانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**دوزدهم ۴ اشکال هم درین خانها برین نوع حرف می‌دهد، و الله أعلم.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۶گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۷۳۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۴۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**این قدر نمودار بیان کردیم باقی بر این قاعده استنباط توان کرد، و الله اعلم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۲۶ق؛ جلد: میشن، ۱۹گ (۱۱ر-۲۹ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۴۲۳]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۲/۲-۳۰/۱۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**چون از استخراج حروف فارغ گشت به ترکیب احتیاج افتد وصورت چنین است دایره ترکیب حروف

از اول کتاب تا «فصل دوم درعشرات»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۳۵

آغاز:بسمله. نشاید معشوقه را بدیگران سپردن و این هر دو نوع پسندیده است و لیکن این بنده می گوید؛ **انجام:** سپر - کمان - جوجه دستی - سنگ - تیر و نیزه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۳۰/۴

در شش باب؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۱۲]

● مفتاح الکنوز و مصباح الرموز / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol konūz va mesbāh-or romūz

حسینی، علی بن مهدی

hoseynī, ‘alī ebn-e mahdī

در ۳ «مقاله»

[فهرستواره منزوی ۹۲۷/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۳-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلمها ف: ۱-۵۵۷]

● مفتاح گلستان = فرهنگ گلستان / لغت / فارسی

meftāh-e golestān = farhang-e golestān

آدم، اویس بن اعلا

ādam, oveys ebn-e a‘alā

آغاز:بسمله فاتحه مر فتاحی را که افتتاح خود بفاتحة الکتاب مخصوص گردانید تا کنون اسرار لاریب از تتق سراداقات ...

شرح و حواشی:

۱- صحاح گلستان؛ بیکوفی، محمد حسن بن عبد الملک (-۱۰)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۱۱/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**شعر ما رأت بین ید بعلها شبان شفته الصام یقول

معه بیت و ان ما الوفة النایم.
خط: نستعلیق، کا: علام محی الدین دادنچی؟، تا: ۱۸ ذیحجه۱۱۱۹ق، به جهت شیخ محمد؛ جلد: تیماج، ۱۳۹ص (۲۸۷-۴۲۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۱۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**همچو گربه که عاجز شود و حمله می‌کند بر سگ
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۵۰

کا: سید عزالدین عشقی، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۴۱]

● **مفتاح گلستان** / ادبیات / فارسی و ترکی
meftāh-e golestān

علی بن حاجی عثمان
ʻalī ebn-e hājī ʻosmān

وابسته به: گلستان سعدی؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (-۶۹۱ق)
تفسیر و ترجمه‌ای است از الفاظ مشکله گلستان که برای مبتدیان نگاشته شده و شامل پنج «قسم» است:قسم ۱. در تقریر کلام قدیم خدای رحیم؛۲. در تقریر احادیث لطیف رسول کریم؛ ۳. در تعبیر گفتار حکمای گوهر نثار؛ ۴. در تذکیر ابیات سحر آثار؛ ۵. در تقریر لغات طاووس نگار.
آغاز:شکر و سپاس لایق خدای عظیمه که روح انبیایی فصاحت لسانله آراسته قلدی و حمد بی قیاس سزاوار رهنمای کریمه که آدم او غلنلرنک دلنی طلاقت بیانله پیراسته قلدی و تحیات فراوان ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۸۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**نفی کیدرمک - نهی کدوطوتمق- نواه جمع ناهی- وادی دره- وافی تمام اولجی - والی دوست و حاکم - هدی مکیه گوند رلنی قربانی- هنی سکرجی - یمنی صاغ.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۶-۲۶۴]

←مفتاح اللباب ← مفتاح الباب الحادی عشر
←مفتاح اللباب فی شرح خلاصة الحساب ← مصباح اللباب فی شرح خلاصة الحساب

● **المفتاح لبعض اسرار الکریم الفتاح** / علوم غریبه / عربی
al-miftāḥ li-baʻḍ-i asrār-il karīm-il fattāḥ

بهنسی، محمد بن عبدالرحمن،- ۹۹۳ ؟ قمری
bahnasī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahmān(- 1585)

[کشف الظنون ج ۲ص ۱۷۷۰]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۴۹

آغاز:بسمله، رب یسر یا کریم ... الحمدلله الکریم الجواد الودود الباسط و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له؛ **انجام:**لا للشک فی شیئی منها و لیکن هذا آخر ما اردته و نهایة ما قصدته و کان الفراغ من تسوید هذه الاوراق ... علی ید مؤلفه ... محمد بن محمد بن عبدالرحمن البهنسی بلدا الشافعی مذهبا العقیلی نسبا الخلوتی النقشبندی الوفایی القادری ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۳۵]

● **مفتاح اللبیب فی شرح التهذیب** / نحو / عربی
miftāḥ-ul labīb fī š.-it tahḏīb

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری
jazāyerī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1641 - 1701)

وابسته به: تهذیب البیان = التهذیب فی النحو؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
تاریخ تألیف: ۷ محرم ۱۰۶۴ق؛ محل تألیف: شیراز
شرح مزجی متوسطی است بر رساله مختصر «تهذیب البیان» شیخ بهاءالدین عاملی. نقل آن از سواد به بیاض به روز ۷ محرم ۱۰۶۴ق در شیراز مدرسه منصوریه به پایان رسیده است. پس از به پایان رسیدن تألیف این کتاب، مؤلف حواشی بسیاری بر آن نوشته که در بعضی از نسخه‌ها در حاشیه و بعضی دیگر پس از اصل آمده است. (سید احمد اشکوری)
آغاز:الحمدلله الذی نحی قلوبنا نحو الجادة القویمة و ألهمنا الهدایة نحو الطریقة المستقیمة و نصب لنا سلماً الی معرفة تراکیب کلامه العزیز المبین
انجام:ینادی بالطلاب قد قضی عنی الاختتام و ان قضت علینا المنون فانا لله و انا الیه راجعون.
[الذریعة ۳۴۶/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۵

آغاز:الشباب و ترتاح عند سماعها اذهان الطلاب هی العلوم الحقیقیة و المعارف الیقینیة و علم النحو من بینها ابینها تبیاناً و اعظمهما شأناً فیه شفاء عنالاسقام و نجاة من الآلام؛ **انجام:**فیکون معمولاً لعالمین مختلفین احدهما لفظی و الآخر معنوی و هذا ظاهر الفساد و لا یمتنع ذلک عند الکوفیین لانه لا عمل عندهم للحرف فی الخبر فلا یؤدی الی اعمال عاملین بل یکون ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه اصل به خط مؤلف آن که در جوانی نگاشته شده، با عبارت «بلغ قراءةً لدی سلمه الله تعالی» قرائت شده، مصحح، محشی با علامت «منه، احمد الموسوی، ابن الشارح» دارد؛ جلد: مقوایی، ۷۸گ، ۱۷سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۲-۷۹۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**انک قائم لان مقول القول لا یکون الا جملة و کونها صلة للموصول ...

خط: نسخ، کا: عبد الله بن نور الدین بن نعمت الله (نوه مؤلف)، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۴۷۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۰۰

آغاز:برابر

تا خبر «ان» را دارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «منه، ف ح هـ»؛ جلد: مقوا، ۴۳گ، ۱۶ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۲۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر بن عبدالصمد بن احمد ابن محمد بن طیب بن محمد بن نورالدین بن نعمت الله جزائری، تا: جمعه ۱ جمادی الثانی ۱۳۶۰ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۸۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۱۳۶]

● **مفتاح اللسان** / لغت / عربی و ترکی به فارسی

meftāh-ol lesān

نصیرالدین سامی، محمد

nasīr-od-dīn-e sāmī,mohammad

فرهنگی است به فارسی، مؤلف کتابش را به تعداد حروف الفباء به ۲۸ کتاب تقسیم نموده و در هر حرف ابتدا لغات عربی را به فارسی معنی نموده؛ بعد از آن لغات فارسی را به فارسی و سپس لغات ترکی را به فارسی ترجمه نموده است.

آغاز:حمد بی حد قادری را که لغات کلام را منصور ایالت نطق و بیان ارزانی داشته و مفتاح لسان را بفرما نفرمایی قلمرو بی پایان کلک و بنان گماشته و شکر بی عدد ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**کاندر سه محل رسی به فریاد همه ×× اندر دم نزع و قبر و هنگام سؤالهرگاه غلطی یا سهوی در او شده باشد صاحبان کمال آن غلط یا سهو درست نموده صاحب اختیار هستند و صاحب او هم رضاست.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن آقا محمد تقی تاجر اصفهانی ملقب به شماعی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۲۸۷ق، برای آقا محمد تقی ولد استاد آقا بزرگ؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۲۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۲ ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● **مفتاح اللغة** / لغت / فارسی

meftāh-ol loqa

ابراهیم

ebrāhīm

نویسنده می‌گوید چون لغت فارسی در این روزگار اهمیت خاص پیدا کرده و همه اهل ادب متکلم و آثاری چند در آن فراهم آورده‌اند لذا بر آن شدم که قوانین این لغت را ضبط کنم. پس از مفتاح اللغة را در این منظر بر یک مقدمه و دو باب بدین شرح پرداختم؛ مقدمه: در بیان اشتقاق لغة فرس؛ باب ۱. در مصادر و صیغه مضارع، باب ۲. در لغات و اسماء و روابط.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۱/۲

آغاز:حمد نامحدود و ثنای نامعدود واجب الوجودی که از دریای؛ **انجام:**ویال فی تصغیر مرد و زن مردک و زنک

کا: سلیمان وفائی، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳ص (۹-۲۲)، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۶۲]

● **مفتاح اللغة** = **نصاب عربی بفارسی** / لغت / عربی به فارسی

meftāh-ol loqa = nesāb-e ʻarabī be-fārsī

لنجانی اصفهانی، محمد جعفر بن محمد، ق۱۳ قمری

lenjānī esfahānī, mohammad jaʻfar ebn-e mohammad(-19c)

تاریخ تألیف:۲۸ ربیع الثانی ۱۲۴۷ق

مؤلف این کتاب به تصریح در مقدمه محمد لنجانی اصفهانی است که از نسخه بالا چنان‌که گفته شد به دست می‌آید که در نیمه دوم قرن سیزدهم زندگانی می‌کرده و از مقدمه کتاب و مندرجات آن به دست می‌آید که تحصیلات مقدماتی کرده ولی بهره چندانی از دانش نیافته و این کتاب را با مراجعه به قاموس، صحاح، مقامات حریری، مهذب، مصباح المنیره و کنز اللغة به تقلید ابونصر فراهی به نظم تألیف کرده و خودوی در آغاز آن گوید شامل ۳۱۲۰ بیت می‌باشد و آنرا «مفتاح اللغه» نام نهادم.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی ارسل کل رسول علی قومه بلسان الذای یتکلمون به ... القطعه الاولی ... ایکه از گرد گذرگاه توام سرو خرام ×× خار گل دامان آن پر عطر شد هر صبح و شام

[فرهنگنامه‌ها ص ۲۵۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: مولوی و ناظم، تا: ۱۲۷۲ق؛ گذشته از تصریح در آخر از خود نسخه معلوم می‌شود که خط مولوی و ناظم می‌باشد و در پاره‌ای از صفحات محو و اثبات تبدیل‌هایی گردیده است؛ ۱۴۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۰۷]

۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۴۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ [نشریه: ۳-۳۵]

←مفتاح المجامع ... > فتاح المجامع بمفاتیح الشرایع
←مفتاح المحبه > مفاتیح المحبة فی ترجمة کتاب ینابیع المودة

● **مفتاح المراثی** / گوناگون /فارسی

meftāh-ol marāsī

تاریخ تألیف: ۱۲۸۰ق
شامل چند مجلس. درآن ۱۶۵ حدیث از طرق اهل تسنن درباره امام زمان گردآوری و درباره«رجعت» نیز بحث شده است.

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ با این یادداشت روی جلد آن: جلد بیست و چهارم مفتاح المراثی. [ف: -۲۸]

● **مفتاح المراد فی شرح دعاء کمیل بن زیاد** / شرح دعا / فارسی

meftāh-ol morād fī š.-e do‘ā’-e komayl-e bn-e zīyād

خوانساری، جمال الدین بن علی، ق۱۳ قمری

xānsārī, jamāl-od-dīn ebn-e ‘alī(- 19c)

وابسته به: دعاء کمیل؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰)
تاریخ تألیف:۴ رجب ۱۲۸۵ق
شرحی است متوسط بر دعای شریف حضرت خضر (ع) که امیر المومنین (ع) به یکی از اصحابش، کمیل بن زیاد نخعی، آموخته است. مؤلف جهت تشویق بر خواندن دعاء و با توجه به این‌که کسی را قبل از خود نیافته که این دعا را شرح کرده باشد، به شرح آن پرداخته است.
آغاز:بسمله حمدبی حد و ستایش بی عد مر خداوندی را سزد که درگاه رحمتش پناه درماندگان و ملجأ بیچارگان است
انجام:تا خاتمه دعا به دعا مستجاب باشد و موجب استجابت دعا گردد و خاتمه آن به خیر باشد ... امکان خطا و سهو ونسیان که طبیعت ثانیه انسان است و الله الموفق والمعین
[الذریعه ۳۴۸/۲۱ و ۳۴۹؛ کرام البررة ۲۷۳/۱؛ فهرستواره منزوی ۹۲۸/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۴رجب۱۲۸۵ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۷]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱/۹۰۶-۵/۱۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ جلد: مقوا، ۱۰۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۸-۴۴۸۸]
۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۴۳۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: حسینعلی بن محمد حسین، تا: شنبه ۹ محرم ۱۳۶۱ق؛ مصحح، محشی با عبارت «منه عفی عنه»؛ با یادداشتی از «سید مصطفی صفائی خوانساری» به «آقا جمال الدین محمودی»؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۰۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۲۶]

● **مفتاح المعاد** / عرفان و تصوف / عربی

miftāḥ-ul ma‘ād

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ - ۸۳۲ قمری

jīlānī, ‘abd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

بنابر یادداشتی که بر برگ نخست دیده می‌شود «مفتاح المعاد» عبدالکریم بن ابراهیم جیلی، صاحب کتاب «الانسان الکامل» است. وی از سعد الدین محمد (- ۶۵۰ق) و کتاب محبوب المحبین او و نیز از محیی الدین یاد می‌کند و گاهی گفتار آنانرا شرح می‌کند.
[هدیة العارفین ۶۱۰/۱]

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۴۵/۱
آغاز:الحمد للهالذی اوسع دارالمعاد بنزول اکرم العباد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن۱۰؛ ۱۰۴گ (۱-۱۰۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۹]

● **مفتاح المعارف** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol ma‘āref

فخری تقوی، عبدالقادر

faxrī taqavī, ‘abd-ol-qāder

در بیست و یک«مفتاح» (هر یک در چند فتح یا فتوح) و یک «خاتمه» در وحدت وجود و تجلی و دیگر مسائل عرفانی؛ فهرست مفتاح‌ها:۱. طریق علم بالحقایق؛ ۲. رفع استبعاد عقلی از مساله وحدة الوجود؛ ۳. تنزیه و تشبیه؛ ۴. اقامت برهان بر مساله توحید وجودی؛ ۵. مسأله تکلیف؛ ۶. در جواب اسئله‌ای که وارد می‌کنند بر این مساله؛ ۷. در لاتعین؛ ۸. تعین اول؛ ۹. احدیت؛ ۱۰. هویت ذات؛ ۱۱. واحدیت؛ ۱۲. مرتبه الوهیت؛ ۱۳. بقیه مباحث احدیت و واحدیت؛ ۱۴. علم تفصیلی؛ ۱۵. علت غائیه؛ ۱۶. وجود منبسط؛ ۱۷. تجلی اعظم؛ ۱۸. عوالم ثلثه؛ ۱۹. اسماء کیانیه؛ ۲۰. اسماء الهیه؛ ۲۱. حقیقت انسانیه؛ خاتمه در بعضی اطوار توجه الی الله و در ضمن هر مفتاح فتحی چند و فتوحی چند اند علی حسب الاحتیاج اشاره به مخصوصات این هیچ مدان است هر چند در ضمن فتح هم بعضی مختصات این بی

هیچ مندرج اند اما نظریه اندراج آن در کلام اکابر متمیز به اشارت نساخت.در دیباچه «تاریخ تمام و نام نامیش مفتاح معارف بزرگان» (-۱۲۰۰ق) آمده است، در آن از میرداماد و ایماضات او و از صدرای شیرازی آورده شده است. در آن یاد شده از: شیخ اکبر علامه جرجانی در شرح مواقف، فارابی در تعلیقات، ابوالحسن اشعری، دوانی در رساله جدید، امام محمد باقر، قاضی مبارک در حاشیه حاشیه زاهدیه مواقفیه، عبدالوهاب شعراوی و بسیاری از دانشمندان سنی دیگر. در آن از مجلسی در ۹۰۵ق در جامع الازهر میان شیخ بدرالدین علائی حنفی و شیخ مواهبی شاذلی در مورد معیت ذاتی یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۵۷

آغاز:بسمله، مفاتح معارف غیب و شهادت مدایح وجود مطلقی است؛ **انجام:**کوما نرسیدیم تو شاید برسی، سبحانک ربک ... العالمین.

خط: نستعلیق، کا: محمد محیی الدین، تا: چهارشنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۲۶۶ق؛ محشی؛ مهر: یعقوب حسین؛ کاغذ: هندی، ۱۸۶گ، ۱۷سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۵سم [ف: ۱۷-۱۹]

● **مفتاح المعتبد** / دعا / عربی

miftāḥ-ul mu‘tabid

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ قمری

qotb-e rāvandī, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh(- 1178)

در دعای شب‌های ماه رمضان

آغاز:رسالة مفتاح المتعبد عن الشیخ ... قطب الدین ... (دو کلمه‌ای پاک شده)ابی الحسن ابن ابی الفضل الراوندی قدس الله سره: بسمله. الحمد لله الذی جعل الدعاء افضل العبادة.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۵۷/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**یا ذا الجلال و الاکرام.

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، جلال الدین بن قاسم، تا: جمعه نزدیک به پایان جمادی الاول۹۹۳ق، جا: مکه مکرمه؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴گ (۹۱-۱۱۴)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۱۲۸]

● **مفتاح المعیة فی طریقة النقش بندیة** / عرفان و تصوف / عربی

miftāḥ-ul ma‘īyya fī ṭarīqat-in naqš-bandīya

نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل، ۱۰۵۰ - ۱۱۴۳ قمری

nābolosī, ‘abd-ol-qanī ebn-e esmā‘īl (1641 - 1731)

تاریخ تألیف:جمعه ۲۷ رمضان ۱۰۸۷ق

متن آن ترجمه است از رساله فارسی تاج الدین نقش بندی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۳/۱

خط: نستعلیق، کا: خرسوه وی، احمد، تا: ۲۷ رمضان۱۲۶۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۰گ (۳پ-۳۲پ)، ۱۴سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۶۳]

● **مفتاح المغلقات فی شرح المعلقات** / ادبیات / عربی

miftāḥ-ul muġlaqāt fī š.-il mu‘allaqāt

موسوی، احمد بن محمد، ق۱۳ قمری

mūsavī, ahmad ebn-e mohammad(- 19c)

وابسته به: المعلقات السبع = سبعیات

اهدا به: خانلر میرزا احتشام الدوله

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۱۶ شعبان ۱۲۷۳ق

هر بیت را تحت عنوان: «اللغة، الاعراب، المعنی» گزارش نموده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۵

آغاز:بسمله الحمدلله الذی نظم السموات معلقه بلاعمد وشرح صدورنا بلوامع ماانتظم فیها محققة بلاامد ... اما بعد فلماکانت القصائد السبع المعلقه کالابواب المغلقه اذلم یوجدلها ...

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد صادق، تا: دوشنبه ۲۷ شوال۱۲۷۵ق، جا: بروجرد؛ مهر: جلال الدین مورخ ذیقعده ۱۲۷۵؛ آمده که این کتاب را سید موسوی شرح کرده در خرم آباد در ۱۲۷۵ استکتاب نموده؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۵۷۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۹]

● **مفتاح المفاتیح** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-ol mafātīh

قاجار نهاوندی، حیدرقلی، - ۱۳۱۸ قمری

qājār-e nahāvandī, heydar-qolī(- 1901)

وابسته به: مفاتیح الغیب لفتح خزائن العلوم المبراة عن الشک و الریب؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

به دستور: مخبر الدوله علی قلی خان هدایت

تاریخ تألیف: ۱۳۱۲ق

حیدر قلی قاجار نهاوندی پاره‌ای از مفاتیح الغیب صدرای شیرازی را به این نام به فارسی ترجمه کرده و حواشی هم بر آن نوشته است. (دانش پژوه)

آغاز:این همایون نامه مفتاح المفاتیح که بامر ... مخبرالدولة العلیه وزیر علوم ترجمتی است از برخی از زبده و عمده از مفاتیح الغیب ... صدر المتالهین ... حیدر قلی القاجار المترجم لهذالکتاب. المفتاح الرابع این چهارمین مفتاح در مراتب و اقسام کشف و اسباب او است.

انجام: هزاران بار رحمت ... بر روانان حکمت و معرفت آموز بزرگواران مدقق ... باد ... من بنده فرودین آموزنده کار حیدر قلی قاجار نهاوندی فی سنه ۱۳۱۲ هزار و سیصد و دوازده هجری **چاپ:** در تهران چاپ سنگی شده است.
[فهرستواره منزوی ۹۲۸/۸]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۸۰ - ب
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: -۲۰۱]

● مفتاح مفاتیح الفتوح / رمل / فارسی
meftāh-e mafātīh-ol fotūh
رویانی لاهیجی، عبدالقادر بن حسن، ۸۴۴ - ۹۲۵ قمری
royānī lāhījī, ‘abd-ol-qāder ebn-e hasan (1441 - 1519)
مؤلف جهت آنکه، مشتاقان علم رمل زودتر به مقصود برسند، کتاب حاضر را در هفده «فصل»، پرداخته است.
آغاز: حمد بلا اختصار آن فردی را که همه خلقان را زوج آفرید که انا خلقناکم ازواجاً و صلوات نامیات و تحف تحیات زاکیات

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ضرب کند و باخر خمسه دهد مثال رمل ثابت رمل اول نتیجه تم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۶۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** برگیرد و از آن رمل اول امهات سازد و از آن ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱گ (۸۹پ-۱۰۹پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۱-۳۳۴]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۸۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و دوم در چهارم زند و زوایدات سازد. والله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، کا: نوروز علی مشهدی، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ذیحجه۱۰۷۶ق؛ ۲۰گ (۹۸پ-۱۱۷پ) [ف: ۵-۶۲۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** در چهارم ده عدد دارد سه قسم کردیم چنین باشد ۳۴۳ پس زوج الفرد باشد و باقی بر این قیاس تا حفظ گردد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۸۵پ-۱۰۲ر)، ۱۶سطر [ف: ۳۶-۱۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۱/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر خانه اب مرکز زوج گشاده بود، این بند گشاد بود مثل کان یا نبات؛ تم الکتاب.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در انجام مطلبی با امضای تبریزی با زعفران کمی ناخوانا نانوشته شده که این کتاب در تاریخ ۱۰۵۹ کتابت گردیده؛ مجدول، محشی؛ ۲۷گ (۱۰۹-۱۳۵)، ۱۷سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲۹-۴۲۷]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۴۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۶×۲۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۵]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۷۱/۱
آغاز: بسمله اما بعد چون قواعد رمل متفرق بود به عبارت شکسته بسته بهم پیوسته آنرا مفتاح مفاتح فتوح نام نهاد؛ **انجام:** اگر در خانه اب اگر مرکز زوج گشاده بود مثل کان یابنات و الله اعلم بالصواب.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ خطبه اول کتاب ساقط شده؛ جلد: تیماج، ۷گ(۳ر-۹پ)، ابعاد متن: ۸×۱۸، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲-۳۰۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** در چهارم ده عدد دارد سه قسم کردیم چنین باشد ۳۴۳ پس زوج الفرد باشد و باقی بر این قیاس تا حفظ گردد.
بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۶ ربیع الاول۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۶۹ص (۱-۶۹) [ف: ۳۶-۱۰۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۰/۱
آغاز: برابر
چند برگ اول رساله را شامل است؛ خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: ۸ شوال۱۳۰۱ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱ر-۵پ) [ف: ۳۶-۱۷۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** هلاک شدن چهار پایان بزرگ و تلف شدن دشمنان و الله أعلم بالصواب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ ۷۶گ (۹۴-۱۶۹)، ۱۶سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۶-۴۴۴]

← مفتاح مفاتیح الفصوص ⟵ النصوص فی تحقیق الطور المخصوص

● مفتاح المفتاح = شرح مفتاح العلوم / بلاغت / عربی
meftāh-ul miftāḥ = šarh-u meftāh-il ‘ulūm
قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴ - ۷۱۰ قمری
qotb-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas‘ūd (1237 - 1311)
وابسته به: مفتاح العلوم؛ سکاکی، یوسف بن ابی بکر (۵۵۵-۶۲۶ق)
مفتاح العلوم یکی از معاریف کتب ادبیه است که قسم سوم این کتاب درعلم معانی و بیان است. چند نفر این قسم سوم را

تلخیص نموده و یکی از آن خلاصه‌ها تلخیص خطیب قزوینی است و بسیاری از علما و دانشمندان به شرح آن پرداخته و جمعی نیز برآن شروح و حواشی و تعلیقات نگاشته‌اند.قطب الدین شیرازی فقط بر قسم سوم آن شرح مزجی نگاشته وآن را «مفتاح المفتاح» نام گذارده و از شروح بسیار مفید و سودمند می‌باشد.

آغاز:الحمدالله الذی خصص نوع الانسان بالنطق و الفصاحة وشرفه باللسان و البراعة و ذلل تصنیف العرب جموح البلاغة و شموسها ...

انجام:و لا توفیق لمن اراد انتحاله مدعیا ارتجاله و اجعل سعیه مکفورا و عمله مبتورا بل بینه و بین ما فیه من ضروب الفواید و فنون الفراید حجرا محجورا و حجابا مستورا و اغفرلی خطیئتی یوم الدین ولا تجعلنی من الهالکین برحمتک یا ارحم الراحمین.

[کشف الظنون ۱۷۶۳/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۱۳۲/۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۹۱

آغاز:کما سیأنی و لازایداً علیه بنحو تکریراً؛ **انجام:**بالتامل فیها مع التذکر لما تقدم من الاصول و الله الموفق للمأمول.

از ابتدای نسخه تا صفحه ۳۰ مقدمه و علم معانی و از ۳۱ تا ۹۶ علم بیان و از ۹۶ تا آخر علم بدیع آمده؛ خط: نسخ، کا: خضر بن خلیل، تا: ۷۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اجازه نامه علامه شیرازی است به خط خود علامه به تاریخ ۷۰۱ جهت ابوبکر محمد بن محمد بن ابی بکر تبریزی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۶۹گ، ۲۱سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف: ۹-۱۷۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۹۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با یادداشت‌هایی به خط محمد بن قطب الدین که ظاهراً از علمای اوایل قرن نهم هجری بوده؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۳۴۸ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲-۴۳۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه غره جمادی الاول۷۲۵ق، جا: مدرسه مرحوم سعید تاج الدین ابی المعصر تبریز؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: میشن، ۲۷۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۷۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۲۳۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۴×۲۶/۹سم [ف: ۱-۵۲۴]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**ومنه قوله تعالی وما کان الناس الا امة واحدة فاختلفوا ولو لا کلمة سبقت من ربک والحمدلله ... .

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن یوسف حسنی حسینی، نصوح بن محمود، محمد بن یوسف بن محمد فناری درشوال ۹۹۰، احمد بن محمد عراقی با مهر مربع «یارب به حق سمی احمدم مرا مغفور کن» (مربع)، محی الدین بن حمزه، حاجی محمود؛ مهر: «عبده لطفعلی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۲۵۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۵۷

خط: میان نسخ و تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، ۲۳۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۲سم [ف: ۱-۵۲۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۰۶

آغاز:و یوفق لاتمامه فی عجل و ان یحفظ اقلامنا عن الخطا و الخطل و یعصم افهامنا عن الزیغ و الزلل انه اکرم مسئول و اعظم مألول؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵ق؛ جلد: میشن، ۳۳۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲۵-۱۹۵]

● مفتاح مقفلات الاصول فی توضیح معضلات الفصول / اصول فقه / عربی

miftāḥ-u muqfalāt-il uṣūl fī tawzīḥ-i muʻḍalāt-il fuṣūl

حسینی کاشانی، حسن بن احمد، - ۱۳۴۲ قمری

hoseynī kāšānī, hasan ebn-e ahmad(- 1924)

وابسته به: الفصول الغرویة فی الاصول الفقهیة = الفصول؛ حائری اصفهانی، محمد حسین بن عبد الرحیم (-۱۲۵۴ق)

تاریخ تألیف: ۱۱ شوال ۱۲۹۰ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

شرح مفصلی است درهفت جلد برکتاب «الفصول الغرویه» محمد حسین اصفهانی.

[الذریعة ۳۵۰/۲۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۳۲-۱۵/۱۷۲

آغاز: [جلد ششم اصل برائت] ان الحکم الظاهری وقد یعبر عنه فی لسان بعضهم بالواقعی الثانوی وتارة بالحکم العذری؛ **انجام:**وقد ساعدنا علیه سواعد التوفیق من میامن سیدنا المستجن بارض الغری صلوات الله علیه، ویتلوه المجلد السابع ان شاء الله تعالی فی مسالة الاستصحاب ان ساعدنا سواعد الدهر وامهلنا الزمان وعلی الله التکلان.تم

جلد ششم و اصل برائت را شامل است؛ خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ شوال۱۲۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ ۲۳۴گ، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۹۰]

● **المفتاح المکتوم** /–
miftāḥ-ul maktūm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷/۱۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸ص (۴۰۰–۴۱۷)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱–۳۹۴]

←مفتاح المناظرة فی فن المشاعرة ← المشاعرة

● **مفتاح المناقب فی فضایل علی بن ابیطالب** / فضایل و مناقب / فارسی
meftāh-ol manāqeb fī fazāyel-e ʻalī-y-ebn-e abī-tāleb
بروجردی، عبدالله بن نوروز علی، ق۱۳ قمری
borūjerdī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nowrūz ʻalī(- 19c)
حاوی مطالبی از فضایل و مناقب امیرالمؤمنین علی (ع) است.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۰
آغاز:بسمله و به نستعین الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولایت امیرالمؤمنین اما بعد چنین گوید تراب اقدام محبین ائمه طاهرین صلوات الله علیهم اجمعین؛ **انجام:**و همچنین ذاتی و صاحب ... ؟ که رسول خدا (ص) در شان او بفرماید که علم بحال او و رسول او کسی ندارد و او را مداحی چون رب العالمین و سید المرسلین و جبرئیل امین باشد و ... بتاریخ یوم بیست پنجم شهر رمضان المبارک من مشهور سنه اربع و ستون بعد الالف من الهجرة النبویة سنه ۱۲۶۴
خط: نسخ، کا: ابن میر محمد بیرجندی حسن حسینی، تا: ۲۵رمضان۱۲۶۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «محمد علی عرفانی» (بیضوی)، «محمدرضا» (بیضوی)، «عبده الراجی حسن الحسینی» (بیضوی)، «حسن الموسی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۶گ، ابعاد متن: ۷×۱۱، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: –۷]

● **مفتاح المنجمین** / هیئت / فارسی
meftāh-ol monajjemīn
تبریزی، میر اویس بن امیر جان، ق۱۰ قمری
tabrīzī, mīr oveys ebn-e amīr jān(- 16c)
کتابی است در بیان استخراج تقویمهای کواکب هفت‌گانه سیار، مشتمل بر پنج «مقاله»: ۱. بیان مقدماتی که قبل از شروع اعمال باید دانست (دو باب و ده فصل)؛ ۲. معرفت استخراج تقویم کواکب سبعه (شانزده فصل)؛ ۳. معرفت بطاقات و مقامات و اتصالات کواکل (دوازده فصل)؛ ۴. معرفت اجتماع و استقبال و طالع سال (شش فصل)؛ ۵. باقی اعمال تقویم (دوازده فصل). مؤلف در فصل ۸ از مقاله پنجم به تاریخ «۴۴۴ ملکی برابر با ۹۲۸ق» اشاره کرده که باید سال تألیف رساله باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۳۸۷
آغاز:بسمله. تبارک الذی جعل فی السماء ... چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله فقیر حقیر امیر اویس بن امیرجان التبریزی؛ **انجام:**بر موضع اصابتست از روز سلطانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد قلی» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج منقش، ۱۰۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۱۰۴]

● **مفتاح المنجمین = عمل بربع مجیب آفاقی = ربع دستور** / هیئت / فارسی
meftāh-ol monajjemīn = ʻamal berobʻ-e mojīb-e āfāqī = robʻ-e dastūr
خواجگی شیرازی، محمد بن احمد، ق۱۰ قمری
xājagī šīrāzī, mohammad ebn-e ahmad(- 16c)
کتاب مختصری است «در عمل به ربع مجیب آفاقی در بیان القاب و خطوط، دویم در بیان ارتفاع، سیم در بیان غایة ارتفاع، چهارم در بیان میل آفتاب، ... الخ». مؤلف کتاب را به هنگام سیاحت هندوستان نگاشته است.
آغاز:بسمله. حمدله. بعد این رساله ایست در عمل کردن. ربع مجیب آفاقی که او را ربع دستور نیز خوانند ...
انجام:که اشتباه نیفتد کافی باشد
[مکتبة امیرالمؤمنین ۶۷۳/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۴۴/۴]

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۲۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوانا، کا: علاء محمدعلی بن میرزا علی فسوی شیرازی، تا: پنج شنبه ۱۱ شعبان۱۲۴۳ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۲۴–۶۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: –۶۴۷]
۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۵/۱
در صد باب؛ بی‌کا، تا: صفر۱۲۴۴ق [ف: ۳–۲۷]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۹/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن میرزا علی شیرازی، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۱پ–۴۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۷–۹۹]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۵۷/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: نصرالله بن حاجی غفار شیرازی، تا: سه‌شنبه پایان رمضان۱۲۶۲ق [ف: ۵–۲۲۰]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۸/۲
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد ابراهیم کازرونی شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شوال۱۳۰۹ق؛ این کتاب را محمد علی حسینی فسوی خوانده و بر آن حواشی نگاشته؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۴۱پ–۹۶پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲۷–۱۵۵]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۴۱/۱

آغاز:حمدی چون رحمت ایزد بی پایان ... و بعد چنین گوید مؤلف این کتاب خواجکی رضوی منجم شیرازی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد علی بن ابی القاسم کرمانی، تا: ۱۳۱۳ق؛ جلد: مقوایی، ۸۴گ (۱پ-۸۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۲۲۳]

● مفتاح المنجمین = عمل بربع مجیب آفاقی = ربع دستور / هیئت / فارسی

meftāh-ol monajjemīn = ‘amal berob‘-e mojīb-e āfāqī = rob‘-e dastūr

شیرازی، غیاث الدین منصور، ق۱۱ قمری

Šīrāzī, qīyās-od-dīn mansūr(- 17c)

تاریخ تألیف: غره ربیع الثانی ۱۰۴۲ق

رساله‌ای است در تصحیح زیج الغ بیگ، در دوازده«فصل» و یک «خاتمه» (برخی فصل‌ها در چند باب): فصل ۱. تصحیح اواسط کواکب، در پنج باب: ۱) تصحیح سال‌های ناقصه، ۲) تصحیح سال‌های تامه، ۳) تصحیح باقی باب‌ها، ۴) تصحیح ایام ناقصه؛ فصل ۲. جدول کواکب، در شش باب: ۱) تصحیح تعدیل اول قمر ...؛ فصل ۳. تصحیح تعدیل دوم کواکب، [بابی ندارد]؛ فصل ۴. تصحیح تعدیل باقی؛ فصل ۵. تصحیح حصص عروض کواکب؛ فصل ۶. تصحیح عرض قمر؛ فصل ۷. عروض کواکب خمسه متحیره؛ فصل ۸ تصحیح جدول خسوف قمر، در دو باب: ۱) تصحیح جدول خسوف، ۲) تصحیح سرخی که در جدول خسوف می‌باشد؛ فصل ۹. تصحیح مطالع بروج، در دوباب؛ فصل ۱۰. تصحیح جدول ساعات نصف النهار؛ فصل ۱۱. تصحیح مزاجات و ممازجات؛ فصل ۱۲. تصحیح اتصالات کواکب سبعه سیاره؛ خاتمه، در بیان صحت باقی جداول که در زیج هست. (احمد منزوی)

آغاز:حمد و سپاس مالک مالکی را که مصباح و جعلنا سراجا وهاجا افروخته حکمت اوست ... اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب غیاث الدین منصور شیرازی که این رساله ایست در تصحیح زیج میرزای شهید الغ بیک گورگانی رحمة الله علیه و این رساله مسما است به مفتاح منجمین در معرفت تصحیح زیج میرزای شهید و این کتاب مشتمل است بر دوازده فصل و خاتمه

انجام:و اگر هر کدام را مثالی می‌گفتیم بطول می‌کشید ولهذا بیک طریق صحت داده میشود.تالیف کرده شد این فی یوم السبت غره شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۴۲

[الذریعه ۹۱/۱۵: رسالة فی صفة تسطیح الاسطرلاب، در ۱۰ فصل و خاتمه‌ای، ۳۵۲/۲۱؛ نسخه‌های منزوی ۳۵۴/۱: نشانی ۲ نسخه، نیز ۲۶۲/۱: تسطیح الاسطرلاب؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۴/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر؛ غرض نقشی است کزما باز ماند که هستی را نمی‌بینم بقائی ملتمس آنست که اگر بسهوی یا خطائی که از لوازم ذات ایشانی (کذا، و صحیح انسانی) است مطلع گردند بظل (کذا، و صحیح بذیل) عفو ملبوس سازند که فمن عفی و اصلح فاجره علی الله تعالی تمت بالخیر شهر رمضان سنه ۱۱۹۷.

خط: نستعلیق شکسته زشت، بی‌کا، تا: ۱۱۹۷ق؛ مجدول؛ اندازه: ۱۴/۵۲×۲۲/۵۸سم [ف: ۱۰-۲۳۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۹۴/۲

آغاز و انجام: برابر؛ غرض نقشی است کز ما باز ماند ×× که هستی را نمی بینم بقائی ملتمس آنست که اگر سهوی یا خطایی ... مطلع کردند بظل عفو ملبوس سازند فمن عفی و اصلح فاجره علی الله تعالی تمت بالخیر سنة ۱۱۹۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۹۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج سبز، ۷گ (۱۸۱ر-۱۸۷ر)، ۱۷سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۹-۹۳۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۲۱ق؛ ۵گ (۲۱۱پ-۲۱۵پ) [ف: ۱-۲۳۹]

● مفتاح المنجمین / هیئت / فارسی

meftāh-ol monajjemīn

حسینی مشهدی، محمد اسماعیل بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

hoseynī mašhadī, mohammad esmā‘īl ebn-e mohammad rezā(- 19c)

اهدا به: محمد علی میرزا

تاریخ تألیف: ۱۲۳۱ق

در یک «مقدمه» و دو «مفتاح»: نخستین در سه اصل، دومی در سه نوع و خاتمه در ادوار و قرانات و احکام آنها. عنوان‌های «فائده و فرع و نکته» دارد.

آغاز:بسمله. اجناس حمد از تعریف بیرون خالقی را سزا است که بی ذکر اسمش هر کلمه ای خام ... چنین گوید ... محمد اسمعیل الحسینی المشهدی که اکمل صناعات و اشرف علوم حقیقیه علم هیئت و اوضاع نجوم است.

انجام:هذا ما خطر ببالی ... محمد المدعو باسمعیل الحسینی فی سنة ۱۲۳۱ هجری.

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۴/۴]

شرح و حواشی:

۱- احکام طوالع و قرانات؛ حسینی مشهدی، محمد حسین بن محمد اسماعیل (-۱۳)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۹۸گ (۱۳۳–۲۳۰)، ۲۴سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰–۱۹۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تتمه جدول قرانات علویین الی سنه ۱۲۳۶ است.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۵۲پ–۱۱۳پ)، ۱۲سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۲۰۸۹]

● مفتاح المنجمین / تقویم / فارسی

meftāh-ol monajjemīn

تبریزی، امیراویس بن امیرجان

tabrīzī, amīroveys ebn-e amīrjān

کتابی است در استخراج تقویم در چهار مقاله. پیش از تألیف کتاب، غیاث الدین جمشید فوت شده است. در تألیف کتاب آورده است: «به اتفاق فرزند ارجمند علی بن محمد قوشچی که در حداثت سن و عنفوان سباب قصب السبق در مضمار فتوت علوم بنوعی ربود ... وانچه از رویش ستارکان بر صدو امتحان معلوم شد درین کتاب ثبت افتاد». مشتمل بر چهار «مقاله»: ۱. معرفت تواریخ، مشتمل بر مقدمه و هفت باب؛ ۲. اوقات و طالع هر وقت و آنچه تعلق آن دارد،در بیست و دو باب؛ ۳. معرفت روشن ستارکان و موضع ایشان در طول عرض و توابع آن، در سیزده باب؛ ۴. باقی اعمال نجومی، در دو باب.

آغاز:تبارک الذی جعل فی السماء بروجاً و جعل فیها سراجاً و قمراً منیراً ...

[الذریعة: ج ۲۱ص۳۵۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۳/۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**شب یلدا اول جدی غایت قوت سرما. ۱۵ دلو

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: مصطفی اسعد صولق باشی در ۱۱۳۵ با مهر «مصطفی ۱۱۳۴» (بیضی)، محمد امین، محمد بن عبیدالله موسی زاده، محمد قلی بن محمد علی بن غیاث الدین بن رستمخان بهارلو ساکن دهخوار قان تبریز که در سال ۱۲۹۶قبا مهر «محمد قلی ۱۲۸۷» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۳–۲۸۱]

● مفتاح الموالید / هیئت / فارسی

meftāh-ol mavālīd

افشار، محمد اکبر بن نصر الله، ق۱۳ قمری

afšār, mohammad akbar ebn-e nasr-ol-lāh(- 19c)

اهدا به: نواب احمد علی میرزا

در زایجه نواب احمد علی میرزا که در شب جمعه ۶ شوال ۱۲۱۸ق زاده شده بود.

آغاز:بسمله و به نستعین. اما بعد بر ضمیرمنیر اصحا فطنت و بصیرت معین و مبرهن است.

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۲/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**موضع شعاع مقابله زعم احکامیان.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۲پ–۵۱پ)، ۱۲سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۲۰۸۸]

● مفتاح الموالید = زایچه / طالع بینی / فارسی

meftāh-ol mavālīd = zāyče

زایچه‌ای است برای حسام السلطنه قاجار در یک دیباچه مفصل و «مقدمه» و چهار «مقاله» و «خاتمه».

آغاز:بسمله سپاس بسیار و ستایش بی شمار مرخالقی را سزد که صحن زمردین

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۴/۴]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، دارای یک سرلوح؛ ۴۲گ، ۱۵ سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱–۵۷۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۹۹]

● مفتاح الناظرین = پرسپکتیو / فیزیک / فارسی

meftāh-on nāzerīn = perspektīv

پرشاد، رام

paršād, rām

رساله‌ای است در علم مناظر (پرسپکتیو) که مؤلف، آن را به نام احتشام الدوله مبارز الملک راجه خان بهادر نگاشته است و دارای نقوش و رسم‌های گوناگون می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۶/۳

آغاز:بعد حمد صانعلی که صور گوناگون مصنوعات را بید قدرت کامله بر صفحه هستی؛ **انجام:**من محلات دار الحکومت بلده کلکته در ماه ذی قعده ۱۲۵۰ هجری مطابق ماه مارچ ۱۸۳۰ عیسوی مقالب طبع در آمد

خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه چاپی استنتاج گردیده زیرا در پایان نسخه نوشته شده است: «خاتمة الطبع» سپس تاریخ طبع، ۱۸۳۰ میلادی ذکر شده و حال اینکه تاریخ ساخت کاغذ سال ۱۸۵۳ میلادی است؛ ۱۷گ (۲۵–۴۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۸–۵۴۶]

● **مفتاح النبوة** / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-on nabovva

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین،- ۱۲۴۷ قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn(- 1832)

وابسته به: میزان الحق؛ هانری مارتین (۱۸۱۰-۱۸۸۳ق)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار و ولیعهد وی عباس

کتاب مفصلی است در اثبات نبوت خاصه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و پاسخ گفته‌های پادری نصرانی هنری مارتن انگلیسی که همدانی در رد او کتاب مختصری به نام «ارشاد المضلین» نوشته بود ولی در این کتاب به تفصیل پرداخت و در بحث‌ها ادله عقلی و نقلی را می‌آورد و معتقد است که در امور اعتقادی فقط به ادله عقلی فلسفی نمی‌توان اکتفا کرد و باید آیات الهی و احادیث صحیح را نیز بررسی نمود و از آنها استفاده برد. این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه» می‌باشد: مقدمه: در حسن و قبح عقلی و وجوب لطف؛ باب ۱. مباحثی درباره اصل نبوت دارای هفت هدایت؛ ۲. اثبات نبوت مطلقه، دارای دو فصل؛ ۳. اثبات نبوت خاصه دارای پنج مفتاح؛ خاتمه: در خلاصه ادله به نحو اختصار. (احمد اشکوری)

با دیباچهاز محمود خان ملک الشعراء (ابوالقاسم قائم مقام فراهانی) که در سال ۱۲۳۲ق انشاء شده است.

آغاز:آغاز دیباچه: بسمله. الحمد لمن یقصر اللسان عن حمده ... اما بعد بر ضمیر منیر ارباب یقین؛ آغاز مقدمه: بسمله. حمدله. والصلاة والسلام علی محمد وآله اجمعین اما بعد چنین گوید بنده شرمنده علم و عمل محمدرضا بن محمدامین همدانی

انجام:اگر در خانه کس است یک حرف بس است والا بر سیه دل چه سود خواندن وعظ، نرود میخ آهنین بر سنگ والحمدلله رب العالمین

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۵۴؛ طهران، سنگی، ۱۲۴۰ق، رحلی

[الذریعه ۳۵۲/۲۱؛ اونس ۵؛ نسخه‌های منزوی ۹۴۷و۹۹۳؛ الذریعة ۳۵۲/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۵۴۶/۹]

شرح و حواشی:

۱- ارشاد المضلین فی نبوة خاتم النبیین = منتخب مفتاح النبوة = مختصر اثبات النبوة؛ کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین (- ۱۲۴۷)

۲- مفتاح النبوة (خاتمه)؛ کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین (- ۱۲۴۷)

۳- فهرست ارشاد المضلین همدانی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ در آغاز نسخه دیباچه از میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی، مجدول، مصحح؛ جلد: مقوایی، ۶۲۴ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۲۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۳۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۷سم [ف: ۴۵-۱۵۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۹سم [ف: ۴-۷۷۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۴۵ و ۶۱۰۹-ف

آغاز:برابر؛ **انجام:**معجزه شصتم راوندی روایت کرده است ... و همه بر سر آن جمع میشویم و چون

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲۸گ، ۱۷سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹-۱۳۴۰] و [فیلمها ف: ۳-۱۹۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**تم بالخیر و العافیه ۱۲۴۴ من الهجره المقدسه النبویه المصطفویه

کا: محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، تا: ۱۲۴۴ق [رایانه]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ در آغاز کتاب فهرست مفصل موضوعات تنظیم محمد علی فرزند مؤلف و دیباچه فراهانی که در آن از فتحعلی شاه قاجار بسیار ستوده شده؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲-۷۴]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹

آغاز:بسمله، حمدله، و الصلوة و السلام علی محمدوآله اجمعین، اما بعد چنین گوید ... علم و عمل فرومانده فعل ماضی و امر و مستقبل ... محمد رضا ابن محمد امین همدانی؛ **انجام:**تا اقرار ایشان به نبوت انبیاء راهی داشته باشد و اعتقادات موافق ضابط ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۶۰ق؛ مجدول؛ ۱۴۷گ، ۲۱سطر (۱۳/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۱-۱۴۴]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۰۸

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد رضا بن رضا قلی، تا: ۱۶ جمادی الثانی۱۲۶۵ق، به دستور حاج میرزا علی نقی؛ در این نسخه مقدمه‌ای هست که در چاپی نیست [رشت و همدان: ف: -۱۲۷۵]

● **مفتاح النبوة (خاتمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی
meftāh-on nabovva (xāteme)

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، – ۱۲۴۷ قمری
kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn(- 1832)

وابسته به: مفتاح النبوة؛ کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین (–۱۲۴۷ق)

مؤلف کتابی دراثبات نبوت به صورت مفصل به نام «مفتاح النبوة» نگاشته بود که فهم مطالب آن برای مردمان عادی میسر نبود. لذا درخاتمه آن (که نسخه حاضر است) مطالب آن را درسه «باب» تلخیص و تحریر نموده است.الذریعة (ج۲۱: ۳۵۲، ش ۵۴۲۲) مفتاح النبوة را معرفی کرده ولی اشاره‌ای به خاتمه آن نکرده است.

آغاز:خاتمه مفتاح النبوة:چون در این کتاب بابی از ابواب مسائل نوشته آمد که فهم همه علی التفصیل مدلل به دلیل و برهان

[الذریعة۳۵۲-۲۱]

۱. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۰۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۰ق[نشریه: ۴-۴۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۹۹/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید بنده شرمنده علم و عمل فرومانده فعل ماضی و مستقبل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۶۱ر–۱۶۹ر)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۳۱]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۵۸/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**وآن چه نوشته شد عاقل دانا را کافی ومنصف شنوا را از خواب غفلت بیدار می‌سازد زیاده بر این زیاده است درخانه اگر کس است یکحرف بس است والابرسیه دل چه سود خواندن وعظ نرود میخ آهنی برسنگ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۱۹۶۴]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷/۱۰۸-۸۴۳۸/۷

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۲۹۰-۲۹۵)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۸۸]

● **مفتاح النبوة (دیباچه)** / کلام و اعتقادات / فارسی
meftāh-on nobovva (dībāče)

قائم مقام، ابوالقاسم بن عیسی، ۱۱۹۳ – ۱۲۵۱ قمری
qā’em-maqām, ab-ol-qāsem ebn-e ‘īsā (1779 - 1836)

دیباچه قائم مقام بر مفتاح النبوة است.

آغاز:بسمله، لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی ×× تبارکت تعطی من تشاء و تمنع ملکا ما را از دام هوا رهایی ده و راه تقوی رهنماییکنم همه بضلت خفته ایم و بحیرت آشفته بکر است مددی فرست

انجام:فصول و ابواب مامور بود تلخیص مطالب بموجب تفصیل معین و مشخص نموده در سلک کلک کشیده و الله المستعان و هو نعم الوکیل

[مجلس شورا ۴۲۸/۳۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۴۱/۲

آغاز:ربنا افرغ علینا صبرا و ثبت اقدامنا؛ **انجام:**قبل از شروع ... شرحی از ذمائم کفر و رذایل روس ... در مقدمه مذکور گشت و در خاتمه نیز نبذی از جوامع کلم ... بر زبان قلم ... خواهد رفت و مجموع این کتاب به احکام الجهاد و اسباب الرشاد موسوم آمد ... و موجب مزید حسن اعتقاد گردد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: ترمه، ۲۹ص (۱۱۲–۱۴۰)، ۱۱و۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۱۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

فقط دیباچه است که به نظر از آن ابوالقاسم قائم مقام است، در فهرست با عنوان اثبات نبوت خاصه آمده و کوثر علی شاه دانسته؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن اسماعیل بن حسین تفرشی، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۵۹۸-۶۰۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۹-۲۸۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۰۸/۱۸

آغاز:چون نوع انسان خاصه آنان که روز و شب بقسمی ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۲۸ق، جلد: کاغذی، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۷۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۴/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** قال الله تبارک و تعالی و من یؤتی الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا خامه ... که عمری خلعت ساحری به کار می‌برد طعمه کلک معجز نگار شده و دفتر کذب.

فقط خطبه آن و اندکی از آغازش موجود است، در فهرست با عنوان «اعتقادات» و بدون مؤلف آمده، سرآغاز نشان می‌دهد که دیباچه قائم مقام بر میزان الحق است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۹گ (۳۰پ–۳۸ر)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۸-۴۲۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۸/۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**بدر صدر سماء بوالفتح و العلی فتحعلی شاه قاجار و اصل و عاید شد که تا جرم نورانی مهر شاه اورنگ سپهر است بخت سعدش مؤید باد و تخت ملکش مستبد و تمت الدیباچه ... و السلام علی من اتبع الهدی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۸۳ر–۱۸۹ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۹]

● **مفتاح النجاء فی مناقب آل العباء** / کلام و اعتقادات / عربی

miftāḥ-un najā' fī manāqib-i āl-il 'abā'

بدخشی، محمد بن رستم، ق۱۲ قمری

badaxšī, mohammad ebn-e rostam(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۳-۱۱۲۴ق؛ محل تألیف: لاهور

در فضایل و مناقب پنج تن آل عبا علیهم السلام گرفته شده از کتاب‌های روایتی و تاریخی اهل سنت، و مشتمل بر پنج«باب» و هر کدام دارای فصول: ۱. فیما جاء فی مناقب أهل البیت عموما؛ ۲. مناقب هؤلاء الاربعة (اصحاب الکساء)؛ ۳. مناقب امیر المومنین رضی الله عنه؛ ۴. ذکر سیدة النساء فاطمة الزهراء؛ ۵. ذکر السبطین الشهیدین.در ماه رمضان ۱۱۲۳ق بدان شروع شده و روز دوشنبه ۷ محرم ۱۱۲۴ق در لاهور در لشکرگاه قطب الدین محمد شاه به پایان رسیده است

آغاز:الحمدلله الذی اصطفی محمداً و آله علی العالمین و هدانا بهم الی الصراط المستقیم و المنهاج المبین ... اما بعد فلا یخفی انه لیس لنجاة العقبی

[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۵۹/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و عذاب القبر تسکینا ... اللهم احینا و امتنا علی محبة ... انک انت الوهاب ... سنة ۱۲۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۲؛ جلد: مقوا، ۱۰۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۴۸

آغاز:الفصل الثامن عشر فی عد اولاد الحسین (ع) قال ابن الجوزی فی صفوة الصفوة کان للحسین بن علی رض من الولد علی الاکبر؛ **انجام:**من لم یوالکم فی الله لم یرمن ××فیح اللظی و عذاب القبر تسکینا

خط: نسخ، کا: سید محمد رضوی، تا: سه‌شنبه آخر جمادی الاول۱۲۶۹ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: گالینگور، ۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۰۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۰۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱ شوال۱۲۸۲ق؛ تملک: غلامرضا به تاریخ ربیع الثانی ۱۳۴۹؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۲۰۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**انه وقع بدؤه و ختامه کلاهما فی شهرین معظمین مکرمین و الحمدلله علی ذلک ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۰۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۱۳-۴۰]

● **مفتاح النجاة** / عرفان و تصوف / فارسی

meftāh-on najāt

ژنده پیل، احمد بن ابی الحسن، ۴۴۱؟ - ۵۳۶ قمری

žende-pīl, ahmad ebn-e abe-l-hasan (1050 - 1142)

تاریخ تألیف: پایان شعبان ۵۲۲ق

کتابی استدر اصول دین و سنت جماعت و سیرت اولیای خدا و روش تائبان و زاهدان و دیگر مطالب عرفانی به‌گونه‌ای مختصر به درخواست فرزندش خواجه ابوبکر که موفق به توبه گشته بود، در هفت «باب»: ۱. توحید و ایمان و معرفت حق تعالی؛ ۲. سنت و جماعت و شرایط آن در ده قاعده؛ ۳. توبه و استغفار و شرایط آن و روش و طریق و تایبان؛ ۴. استقامت بر طاعت و بیان کردن امر و نهی و نگاه داشتن فرمان و درسی عزم در کار تا مستقیم طاعت گردد؛ ۵. مباح به حجت و کسب حلال و کار اهل صلاح و زهد و ورع و تقوی و امثال این؛ ۶. بیان قناعت و تسلیم و رضا به قسمت قسام و جمع و منع ایشان؛ ۷. حال صدیقان و ابدالان و ارباب حقیقت.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لا عدوان ألا علی الظالمین ... این کتاب را در أخر ماه مبارک شعبان سنه أثنی و عشرین و خمسمآئة شسخ الإسلام ... احمد بن ابی الحسن النامقی

انجام:و هر چه از این بیش گوئی خمه آب بردن اسلان باشد دانسته باشید.

چاپ: ایران، تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۷ شمسی، با تصحیح دکتر علی فاضل، سربی، وزیری، ۳۶۸ص، بنیاد فرهنگ ایران، شماره ۴، فلسفه و عرفان در ایران، شماره ۳

[الذریعه ۳۵۳/۲۱؛نسخه‌های منزوی ۱۴۰۵-۱۴۰۶؛فهرستواره منزوی ۹۲۹/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۸۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن خسرو بن افریدون، تا: ۸۷۳ق؛ مصحح؛ ۷۶گ (۱-۷۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۲سم [ف: ۳۶-۳۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۹/۳

باب هفتم در بیان راه صدیقان و ابدالان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱ص، ۱۷سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۶۷۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲۱-ف

نسخه اصل: (۲ سنبله ۱۳۱۷) از روی نسخه مورخ ربیع الاول ۱۲۴۶ و مقابله کرده همو با آن؛ خط: نستعلیق، کا: محمد اعظم بن شیخ سلطان احمد جامی احمدی، تا: ۲۸ جمادی الثانی۱۳۵۷ق؛ ۱۶۱ص، ۱۵سطر، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۲-۱۲۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی وین ش ۵۶ (۱۶۷۶)؛ خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۲۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۳-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش ۱۲۴۹. نیمه‌های باب ۷ است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۸گ، ۱۱سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲۹/۱

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن ـبرلین ۱۷۱۶؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح زیبا، مجدول؛ ۷۸ص (۱-۷۸) [عکسی ف: ۳-۴۱۰]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۷بخش۲

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: -۷۰]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسن خدابنده [رایانه]

● **مفتاح النجات** / فقه / فارسی

meftāh-on najāt

ابن ملا، ابراهیم بن احمد، ق۱۰ قمری

ebn-e mollā, ebrāhīm ebn-e ahmad(- 16c)

تاریخ تألیف: محمد شاه قاجار و ناصر الدین شاه

در حدود و دیات

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۶۰-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی ۲۶۰۴-۸۵۴؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۰۱]

● **مفتاح النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

meftāh-on najāt

کاشف دزفولی، صدرالدین بن محمد باقر، ۱۱۷۴ – ۱۲۵۸ قمری

kāšef-e dezfūlī, sadr-od-dīn ebn-e mohammad bāqer (1761 - 1842)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۲۱ رمضان ۱۲۱۱۱ق

در اصول اعتقادی و اخلاق اسلامی از دید عرفانی آمیخته با قواعد فلسفی و کلامی، در یک «مقدمه» و پنج «باب» دارای فصول و یک «خاتمه»: مقدمه: در نمودن راه حق؛ باب ۱. توحید و عدل؛ ۲. نبوت و امامت؛ ۳. معاد و احوال قیامت؛ ۴.در آنچه طالب حق را لازم است از اخلاق؛ ۵. در آنچه که سالك حق باید آنها را عمل نماید؛ خاتمه: در بعضی وصایا به برادران ایمانی.

آغاز:مفتاح نجاة و مصباح حیاة، حمد و ستایش واجب الوجود یست که ماهیات ممکنات را از ظلمت خانه نیستی

انجام:و شکوه او را بجد خود رسول خدا خواهیم کرد و سیعلم الذین ظلموا (آل محمد) ای منقلب ینقلبون

[الذریعة ۳۵۴/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۹۲۹/۸؛ نسخه‌های منزوی ۹۹۳/۲ (۱ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۱ رمضان۱۲۱۱ق؛ مصحح، محشی، با خط خوردگی؛ جلد: مقوا، ۷۹گ (۳۳-۱۱۲)، ۲۰سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۴۳]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۳۱ – ج

آغاز:جودیست ... چشمه حیات ... صفات کمال خود ... چنان افلاك مصدر نشانند؛ **انجام:**خاتمه در ذکر بعضی از وصایا نسبت باخوان دینی ... الحمدلله امید که سبب هدایت دوستان و مؤمنان نام مؤلف و کتاب در دیباچه آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۶سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۲۰۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: روز غدیر۱۲۲۴ق؛ مصحح، مقابله شده: اول به تاریخ ذیحجه ۱۲۲۷، دوم به تاریخ یک‌شنبه ۲۴شوال ۱۲۳۲ و این مقابله‌ها توسط محمد علی بن محمد دزفولی انجام گرفته؛ تملك: ابوالحسن موسوی؛ مهر: «محمد علی بن محمد الموسوی» (مربع)، «عبده محمد علی الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۶۶]

● **مفتاح النجاة** / فقه / فارسی

meftāh-on najāt

قوام شیرازی،اسدالله بن ابراهیم، ۱۱۹۷ – ۱۲۸۰؟ قمری

qavām-e šīrāzī, asad-ol-lāh ebn-e ebrāhīm (1783-1864)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۰ق

کتابی است استدلالی و تحقیقی، مشتمل بر کتب حدود، قصاص و دیات:کتاب حدود: دارای یازده «مقصد»: ۱) حد سرقت، ۲) حد محارب، ۳) حد مرتد، ۴) حد زنا، ۵) حد لواط، ۶) حد سحق و قیاده، ۷) حد قذف، ۸) حد شراب و سایر مسکرات، ۹) عقوبت وطی بهایم و وطی اموات و استمناء، ۱۰) احکام وطی اموات اعم از زنا یا لواط حکم وطی با اموات مثل حکم وطی احیاء است، ۱۱)حکم استمناء؛ کتاب قصاص: دارای هشت فصل؛ کتاب دیات: حاوی یازده فصل.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی لا یدرك حقیقته العارفون و لا یحیط بجلال صمدیته العالمون تعالی ان یحیط به الاوهام و الظنون

انجام:اگر فرض آن عتق یا اطعام بوده است اخراج میشود از اصل مال هرگاه ... و هر ... و هرگاه کشته ... کفاره از مالش میدهد ... در مبسوط قایل شده است بعدم وجود ... بر عدم وجوب اینست که کفاره مشروع شده است ... که ثابت میشود ... مردن بعلاوه آنکه خود شیخ ... شده است بوجوب کفاره و متمسك ... است ... باجماع فرقه و اخبار ایشان و السلام.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ثواب بروزگار فرخنده آثار اعلی حضرت قدر قدرت پادشاه دین پناه ظل الله عاید گردید آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۹ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۴۵۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱ ربیع الاول۱۲۶۲ق؛ اهداء به شاید حاجی میرزا آقاسی، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۳۵۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**اما ظاهر آنست که اگر اثری داشته باشد لقطه است و اگر نداشته باشد مالك صاعد است

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواسط قرن۱۳، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۳۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**پس حق را بمن له الحق رسانیده پس محتاج به کفاره نیست.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ابوطالب فرکی، تا: جمادی الثانی۱۲۶۵ق؛ واقف: مهرداد بستانی، ۱۳۷۰ش؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۸۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: نظام افشار، حبیب الله، تا: رجب ۱۳۰۱ق؛ ۱۷۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۱-۱۴۴۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: حسین بن محمد بن زین العابدین حسینی، تا: ۱۳۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۹سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۶-۶۵۸]

۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و مذهب؛ جلد: چرمی، ۲۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۳۰۲]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اما ظاهر آن است که اگر اثری داشته باشد لقطه است و اگر نداشته باشد مالك صایده است (به نظر می‌رسد که نسخه ناتمام مانده)

خط: شکسته نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ جلد: تیماج، ۱۰۷۸ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۹۶۸]

● **مفتاح النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی

meftāh-on najāt

حسین بن محمد، ق۱۳ قمری

hoseyn ebn-e mohammad(- 19c)

کتاب مقتلی است در۲۲ «مجلس» به نظم و نثر که درآن اشعار فارسی وترکی هم آورده است. نویسنده کتاب‌های دیگری به نام «ذخیرة العقبی»،«بشیر و نذیر» و «گلچین» دارد.

آغاز:وجود ذی الجود، عزیز الوجود، معبود ودود که مستجمع کمالات است، و مبرا از نقایص ... چنین گوید این خاکسار گنه کار شرمسار و پایمال نفس هوا و شیطانها غدار ...

انجام:فرموده اند که انزلونی عن الربوبیة و قالوا فیناماشئتم و این مسئله را علماء الکرام و فقهای ذی العز و الاحترام جواز فرموده اند تمت

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۸/۳]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۰۶

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الکتاب بعون الاحد الواحد الوهاب بیدمؤلفه الحسن بن المرحوم آقا محمد المدفون بالمکة عاملهم الله بالستر والرحمة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

● **مفتاح النجاة** /- فارسی

meftāh-on najāt

موسوی کرمانشاهی، محمد بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mūsavī kermānšāhī,mohammad ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

در دیباچه از مؤلف و کتاب نام برده شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۴۱/۲

آغاز:بسمله. مفتاح نجاة و مصباح حیاة حمد و ستایش واجب الوجود؛ **انجام:**ای منقلب ینقلبون تمام شد این رساله که مسمی است به مفتاح النجاة در سه‌شنبه ۲۱ رمضان ۱۲۱۱ هجری.

خط: نستعلیق، کا: رمضان علی بن عبدالرحیم حکاك نمارستاقی، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۲۰۰گ (۱-۲۰۰) [ف: ۵-۶۲۹]

● **مفتاح النجاة** / طب / فارسی

meftāh-on najāt

اصفهانی، محمد صادق، ق۱۴ قمری

esfahānī, mohammad sādeq(- 20c)

رساله در باب حفظ صحت بهداشت است.

آغاز:بسمله: خدایی را پرستش و بندگی سزد که پدیدارنده موجوداتست و پیغام اویرا اطاعت نماید ...

انجام:لاجرم مرد عاقل کامل ×× ننهد بر حیات دنیا دل
[فهرستواره منزوی ۳۷۲۱/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمود نوری، تا: قرن ۱۴؛ در این مقاله باختصار و پریشان گویی ... بر حسب فرمایش حضرت مستطاب وزیر تألیفات ۱۳۱۸ تحریر شد؛ یادداشتی به نام عباسقلی سپهر؛ مهر: مشیر افخم عباسقلی سپهر؛ ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۰-۷۰۶]

● مفتاح النجاة فی شرح دعاء السمات / شرح دعا / عربی - فارسی

meftāh-on najāt fī š.-e do'ā'-es samāt

بهبهانی، محمود بن محمد علی، ۱۲۰۰ - ۱۲۷۱ قمری
behbahānī, mahmūd ebn-e mohammad 'alī (1786 - 1855)

وابسته به: دعاء السمات
به درخواست: علی اصغر بن لطفعلی نیشابوری
تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۵ شعبان ۱۲۳۸ق؛ محل تألیف: کوفه
شرحی است مزجی و مفصل بر دعای بسیار معروف سمات که عصر روزهای جمعه خوانده می‌شود، مشتمل بر بعضی اشارت که در دعا آمده و کشف رموز و حل معضلات آن بنا به گفته رشتی، به روش مخصوص خود با استفاده از بعضی روایات و احادیث اهل بیت علیهم السلامو مصدر است به مطالب مقدماتی (از فائده و آداب دعاء و سند این دعاء).
آغاز:الحمد لله الذی لا یخیب من دعاه و لا یرد من ناداه و یکشف الضر و البلوی عمن تقرب الیه اما بعد: چنین گوید ... که چون دعای مشهور بدعای سمات بین الادعیة المأثورة از جمله دعوات کثیر البرکات ...
انجام:اما شاکراً أو کفوراً مطیعاً و عاصیاً مؤمناً و کافراً و له الحمد و الشکر اولاً و آخراً ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الوجیزة ...
چاپ: چاپ شده
[الذریعه ۲۵/۱۸ «کشف الحجاب عن دعاء المستجاب»؛ فهرستواره منزوی ۵۴۸/۷]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمد رضا طالقانی، تا: جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۱ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۹۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مجدول، مصحح؛ ۱۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۳۶۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۴/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**سبیل العارفین الکاملین بمحمد و آله الطیبین الطاهرین و الحمدلله و کان الفراغ من شرح دعاء السمات المسمی بمفتاح النجاه فی عضر یوم الاثنین السادس و العشرین من شهر جمادی الثانیه سنه ۱۳۲۸ کاتب رقم کرده
خط: نسخ، کا: نجفعلی انجدانی، تا: ۱۲۴۵ق، جا: تهران مدرسه ام السلطان؛ جلد: تیماج، ۱۹۶ص (۲-۱۹۷)، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۸۳۵]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن هادی بن محمود علی آل آقا، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی۱۳۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۸۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۳]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶۱/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان قصیده‌ای است در تقریظ کتاب و مدح مؤلف؛ ۱۲۳گ (۷۷پ-۱۹۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۶۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**یا در هر صاحب تسلط بداعاذنا الله منهم و سایر المؤمنین بحق محمد و آله الطاهرین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ درشت، کا: محمد، بی‌تا، مجدول؛ واقف: فهرستی؛ ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۶-۲۵۲]

● مفتاح النجاح = ترجمه عدة الداعی / دعا / فارسی

meftāh-on najāh = t.-ye 'eddat-od dā'ī

زواره ای، علی بن حسن، ق ۱۰ قمری
zavvāre'ī, 'alī ibn-i hasan(- 16c)

وابسته به: عدة الداعی و نجاح الساعی؛ ابن فهد حلی، احمد بن محمد (۷۵۷-۸۴۱)
تاریخ تألیف: ۱۲ شوال ۹۶۷ق
ترجمه تحت اللفظی است به اضافه بعضی دعاها از کتاب «عدة الداعی و نجاح الساعی» شیخ أحمد بن محمد بن فهد حلی. ترتیب اصل در این ترجمه محفوظ و مشتمل است بر یک «مقدمه» و شش «باب» و یک «خاتمه». (سید احمد اشکوری)
آغاز:بسمله سپاس و ستایش بی قیاس حضرت قاضی الحاجاتی رارواست که اجابت کننده دعوات داعیان است
انجام:امید که از مثوبات سید ابرار و آل اخیار صلوات الله علیهم محفوظ و بهره مند گردند بحرمة الابرار ... وعترته الطیبین الطاهرین وسلم تسلیماً کثیراً

[الذریعة ۳۵۵/۲۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۷۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۹/۸؛ دنا ۹: ۱۰۷۷ (۱۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۳ شعبان۹۷۴ق؛ تملک: حاجی نعمت الله ساوجی در ۱۰۴۴ق؛ مهر: «تبارک الله احسن الخالقین» (بیضوی)؛ ۲۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۴-۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۴۳

آغاز:چیست جواب می‌گوئیم که سبب عدم اجابت اخلال به شرط اجابت خواهد بود از طرق سایل به این که سئوال کرده شده باشد در وقتی که غیر مقید به آداب دعا بوده باشد؛ **انجام:**ما اختلف الصباح و المساء و اعتقب الظلام و الضیاء و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن تاج الدین، تا: ذیقعده۹۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۵-۳۰۲]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۳۶-۱۸/۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی بن عبدالرحیم قمشه‌ای، تا: شعبان۹۸۱ق؛ مجدول؛ تملکی از آقا محمد کریم به تاریخ ۱۲۹۰؛ مهر: «شاه ولایت عبده محمدی»، «انا مدینة العلم وعلی بابها» (بیضوی)، «عبده معز الدین حسینی» (بیضوی)، «عبده رضا الحسینی»، «لا اله الله العلی العظیم» (مربع)، «عبده المذنب عبدالعظیم»؛ جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۸۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۸۹ص، ۱۵سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۶۹]

۵. یزد؛ سعیدی، سید ابوالفضل؛ شماره نسخه:۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۵۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۹

آغاز: ابی الحسن علی المرتضی المعلی و بدان سیدة النساء؛ **انجام:**امیدواری تمام به آن است و ثواب بیکران است ... سنه ۱۰۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [رایانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی ۱۰۵۵ق؛ مجدول؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۴/۹سم [ف: ۱۵-۴۸۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مسیب بن شمس الدین کاتب، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۰۵۶ق؛ با سرلوح آراسته، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج،۲۵۹گ، ۱۵سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۶-۷۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۴۶

خط: نسخ، کا: عبدالنبی بن حاجی صدرا، تا: ۱۹ شعبان۱۰۶۱ق؛ مجدول؛ ۱۳۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۹-۳۳۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و دعاها نسخ معرب، کا: محمد جعفر بن محمد یحیی عقیلی، تا: ذیقعده۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۲۶۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما اختلف الصباح و المساء اعتقب الظلام و الضیاء و الحمدلله رب العالمین.

این نسخه بدون دعاء عدیله است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج زرپوش مرصع؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۳سم [ف: ۱۵-۴۸۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵-۲۸۰]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰۶-۳۵/۸۶

آغاز:عنی قریب دوم غایت عنایت الهی است به مسارعت وشتاب اجابت ولی که جواب را موقوف نفرمود بر تبلیغ از رسول؛ **انجام:**الشکور حق تعالی شکر اندک می‌پذیرد از طاعت وثواب بسیار برآن می‌دهد وعطا می‌کندبسیاری ... وخدای متعال محسن است به بندگان خود

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۸-۴۴۸۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۳/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**پس چنین باشد معنی او که کشتن مادر او مباح می‌گرداند کشتن بچه را یعنی کشتن مادر کافی است از کشتن او احتیاج به کشتن بچه نیست و بعضی روایة.

بخش کوتاهی از آغاز ترجمه را شامل است؛ خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۲گ (۱۳۸پ-۱۴۹ر) [ف: ۳۶-۱۸۵]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**وقت حضور موتی، برحمتک یا ارحم الراحمین. ماмول از مکار اخلاق و ... خلل و زللی که در این ترجمه ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ خط و کاغذ نزدیک قرن یازدهم است؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۲۱ سطر

(۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۲۱۷]
۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۲۴۸]
۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۶۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و اکرام فرموده ایشان را بنور توحید خود چه اصل فطرت ایشان را بر آن آفریده و دلالت ...
خط: عبارات عربی نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بعضی ادعیه و افتادگیها در حاشیه؛ خریداری از احمد محمدی؛ مهر: «الراجی محمد علی بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۱گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۲۴)، اندازه: ۱۹/۵×۳۳سم [رایانه]

● **مفتاح النجاح** / دعا / عربی
miftāḥ-un najāḥ
مجلسی، محمد جعفر بن محمد تقی، ق۱۲ قمری
majlesī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad taqī(-18c)
اهداء به: شاه سلیمان صفوی
در آداب نماز و بعضی از مستحبات وضو و طهارت و تعقیبات مشترکه و مخصوصه و دعاها و احراز و فوائد متفرقه در پایان کتاب، و مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»می‌باشد.
آغاز:الحمد لله الذی اجزل لنا الحباء و اکمل لنا العطاء فأوردنا مناهل الرجاء و فتح لنا باب الدعاء
چاپ: [بمبئی]، سنگی، ۱۳۱۸، جیبی، ۳۳۶+۴ص

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۵۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**تقول ما رواه اخی دام ظله فی عین الحیاة بسند معتبر الحمد لله الذی عافانی مما ابتلاک به ولو شاء فعل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بعد از کتاب یادداشتهائی است از محمد قمی به تاریخهای ۱۳۰۶-۱۳۱۰و محمد تقی بن محمد قمی به تاریخ غره رمضان ۱۳۲۹؛ جلد: مقوایی، ۱۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۶۲]

● **مفتاح النجاح** / گوناگون / فارسی
meftāh-on najāh
مباحثی است مفصل در اعتقادات و اخلاق و احکام نماز و آنچه تعلق به اینها دارد. مؤلف از دانشمندان قرن دوازدهم و از شاگردان شیخ یوسف بحرانی و سید عبدالله جزائری می‌باشد و شیخ محمد رضا نجفی تبریزی به تاریخ ۱۱۹۱ق به وی اجازه روایت داده و از وی تجلیل فراوان می‌نماید.مباحث این کتاب با روشی استدلالی نوشته شده و مشتمل بر یک مقدمه در فضل علم و چند باب و یک خاتمه می‌باشد، و نام کتاب‌هایی که از آنها نقل نموده در مقدمه خود می‌آورد.
آغاز:الحمدلله الذی سهل لنا مفتاح النجاح للدین القویم و أوضح لنا بلطفه نهج الصراط المستقیم

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**مثلا شارع فرموده است که اجتناب از نجاسات لازم است و از محالی که مظنه نجاست میرود احتیاط اجتناب است اما
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، روی برگ اول دنباله اجازه محمد بن عبدالمطلب تبریزی مدعو به رضا به مؤلف به تاریخ اواخر رجب ۱۱۹۱؛ مهر: «محمد بن عبدالمطلب المدعو بالرضا» (دائری)؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۴-۲۹]

● **مفتاح النجاح در شرح دعاء صباح** / شرح دعا / فارسی
meftāh-on najāh dar š.-e do‘ā’-e sabāh
لاهیجانی، محمد مفید بن محمد سعید
lāhījānī, mohammad mofīd ebn-e mohammad sa‘īd
وابسته به: دعاء الصباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)
اهدا به: اعتمادالدوله صوفی زاده
تاریخ تألیف: ۱۰۸۵ق
شرح مختصر نیکویی است بر دعای صباح حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام «اللهم یا من دلع لسان الصباح». در این شرح فرازی از دعا نقل شده و پس از ترجمه فارسی به نثر و نظم شرح نموده و توضیح داده می‌شود.
آغاز:شکر و سپاس ما فوق حوصله عقل و قیاس سزاوار آستان جلال کریمی است عز شانه که تذلل و فروتنی شدگان را

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۰۸
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن عبدالله حسینی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۵۳گ، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۸۰]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۴۲
آغاز:برابر
تذکر: نام مؤلف و کتاب با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ در ۱۲۶۱ق داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه شده؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: چرمی، ۳۹۱ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۷۱]
۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۵۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**ای رحم کننده ترین رحم کنندگان.
خط: نستعلیق، کا: موسی بن جواد منشی، تا: شوال۱۳۰۸ق، برای حسن علی خان امیر نظام سرکار آذربایجان؛ مجدول، با سرلوح؛

۵۰گ، ۱۱سطر، قطع: ربعی [نشریه: ۷–۱۸۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**محشورش کن بمصطفی و آلش ×× مصحوبش کن کتاب علیین را

خط: نستعلیق زیبا، کا: مصطفی بن موسی بن محمد رضا الصدوقی، تا: رجب۱۳۱۱ق، تقدیم شده به آقای صمد خان سرتیپ؛ مجدول؛ حسین ضیاء مقدم کتاب را به تاریخ ۳۰/۴/۳ ش در قزوین به آقای احسانعلی اژیر تقدیم کرده؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۲–۹۱]

● مفتاح النجاح فی شرح دعاء الصباح / شرح دعا / فارسی

meftāh-un najāḥ fī šarh-i du‘ā’-iṣṣabāḥ

موسوی استرآبادی، محمد هادی بن احمد، ق۱۳ قمری

mūsavī estarābādī, mohammad hādī ebn-e ahmad(-19c)

وابسته به: دعاء الصباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰ق)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۲۴۰ و یا ۱۲۵۱ق

شرح مزجی نسبتاً مفصلی است بر دعای صباح حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام «اللهم یا من دلع لسان الصباح بنطق تبلجه» با بیان جنبه‌های ادبی و کلامی آن. این کتاب به نام یکی از پادشاهان نوشته شده که نامش در مقدمه نیامده است.

آغاز:زیباترین کلامی که طوطی ناطقه را در پس آینه بندگی دست آموز سخن تواند نمود

انجام:یعنی نگاه دارنده از معصیت و همچنین نیست قوت دهنده بر طاعت مگر خداوند بلند عظیم.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴–۴۳۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: صفر علی بن افراسیاب استرابادی، تا: شعبان۱۲۴۶ق؛ ۱۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۶–۵۷]

● مفتاح النجاح فی شرح دعاء الصباح / شرح دعا / عربی

miftāḥ-un najāḥ fī šarh-i du‘ā’-iṣṣabāḥ

وابسته به: دعاء الصباح؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰ق)

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۸۶/۱

آغاز:الحمدلله الذی جعل دعائنا مفتاحالنجاح ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۰گ، قطع: رقعی [چند نسخه–ف: –۳۷۲]

● مفتاح النجوم / هیئت / فارسی

meftāh-on nojūm

تبریزی، عبدالعزیز بن عبدالرحمن، ق۸ قمری

tabrīzī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e ‘abd-or-rahmān(- 14c)

اهدا به: عبداللطیف بن عبدالعزیز تبریزی (فرزند مؤلف)

تاریخ تألیف: ۷۲۹ق؛ محل تألیف: بغداد (مدرسه نظامیه)

مؤلف هنگامی که در مدرسه نظامیه بغداد بوده،به دلیل اختلاف زیج ها با یکدیگر، رساله حاضر را در این موضوع نگاشته است؛ و در شصت«فصل» کوتاه تنظیم نموده: ۱. در آغاز مفتاح نجوم؛ ۲.تاریخ عرب؛ ۳. تاریخ رومی؛ ۴. تاریخ فارسیان؛ ۵. تاریخ جدید؛ ۶. معرفت چهار عنصر؛ ۷. منسوبات کواکب؛ ۸. معرفت فلک‌ها؛ ۹. مزاج کواکب؛ ۱۰. هیئت کواکب؛ ۱۱. معرفت فلک هشتم؛ ۱۲. معرفت صور ثابته؛ ۱۳. سیر فلک‌ها؛ ۱۴. معرفت فلک نهم؛ ۱۵. قسمت خانه‌ها؛ ۱۶. معرفت مزاج برجها؛ ۱۷. معرفت مزاج درجه‌ها؛ ۱۸. بروج اثنا عشر؛ ۱۹. مهر کواکب؛ ۲۰. باب دریجان؛ ۲۱. وجوه کواکب؛ ۲۲. حدود کواکب؛ ۲۳.موضع مذکر و مونث؛ ۲۴. منازل ماه؛ ۲۵. کواکب قاطع در برج‌ها؛ ۲۶. تبدیل فصل‌ها؛ ۲۷. اوتاد و عضو فلک؛ ۲۸. وبال خانها؛ ۲۹. مطر و فتح الباب؛ ۳۰. ارباب مثلثات؛ ۳۱. شرف و هبوط کواکب؛ ۳۲. اوج و حضیض کواکب؛ ۳۳. فرح کواکب؛ ۳۴. تناظر کواکب؛ ۳۵. نظرهای کواکب؛ ۳۶. قرانات کواکب؛ ۳۷. رأس و ذنب؛ ۳۸. سیر و نطاق کواکب؛ ۳۹. دور کواکب؛ ۴۰. مزاج فصل‌های کواکب؛ ۴۱. قوت و ضعف کواکب؛ ۴۲. قران علویین؛ ۴۳. ساعتها؛ ۴۴. ساعت مستوی؛ ۴۵. منتهای روز در اقالیم؛ ۴۶. منتهای روز و طلوع؛ ۴۷. مطالع بلده و تسویه البیوت؛ ۴۸. اجتماع قمر؛ ۴۹. ساعت بسط؛ ۵۰. استقامت و رجعت کواکب؛ ۵۱. قرب و بعد؛ ۵۲. عدد ایام متمیزه؛ ۵۳. معرفت سهام؛ ۵۴. در بیرون آوردن طالع؛ ۵۵. حکم تحویل؛ ۵۶. معرفت اهل هر چیز؛ ۵۷. نمودار سقوط نطفه؛ ۵۹. در کدخدا که هفت کواکب اند؛ ۶۰. عطیه کواکب. (جعفر اشکوری)

آغاز:۱: الحمدلله الذی خلق السموات و الارض فی سته ایام ... اما بعد، بدانکه مختصریست که این ضعیف درعلم نجوم از برای فرزند خود عبداللطیف تألیف کرده است. نام مفتاح النجوم نهاده تا تحصیل این علم بر وی آسان بود ...

۲: سپاس و ستایش حضرت باری تعالی و تقدس که بخشنده عقل و جان است و روزی دهنده تمام موجودات است و آفریننده عرش و کرسی و لوح و قلم است ...

انجام:و عطارد بهر نظر که ناظر باشد بکدخداه اکر مسعود بود بر

عطیه بیفزایند و اگر منحوس بود از عطیه بکاهند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۹۷/۲

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**و عطیه وسطی چهل و چهار و نیم و عطیه صغری دوازده سال و عطیه کبری مریخ شصت و شش سال و عطیه وسطی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اشکال هندسی و جداول، مصحح؛ تملک: علی بن احمد احسائی؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۶۰پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۶۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۹/۹

آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۲۱گ (۱۸۵-۲۰۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۹۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۸

نسخه ناقص؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● مفتاح النجوم / هیئت / فارسی

meftāh-on nojūm

نیشابوری، علی محمد بن محمد صالح، ق۱۳ قمری

neyšābūrī, ‘alī mohammad ebn-e mohammad sāleh(-19c)

اهدا به: فتح علی شاه و محمد ولی میرزا

تاریخ تألیف: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۳۱ق

در بیان احکام نجوم در یک «مقدمه» و دوازده «مفتاح» و «خاتمه».

آغاز:افتتاح کتاب و آغاز خطاب و کلامیکه از مطالع طبایع متکلمان آفتاب ضمیر طالع و عالم جان را مستنیر از انوار لوامع گردانید

انجام:و از اقلیم وی واز آن موضعی که نسبت بایشان دارد العلم عندالله

[الذریعة ۳۵۶/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۵/۴]

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق[نشریه: ۷-۲۴۳]

۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ محرم۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: -۲۲۱]

● مفتاح النصوص = نقش الفصوص / عرفان و تصوف/ عربی

miftāḥ-un nuṣūṣ = naqš-un fuṣūṣ

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ‘arabī, mohammad ebn-e ‘alī (1166 - 1241)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸)

تلخیصی است که مؤلف از کتاب «فصوص الحکم» خود نموده است.

شرح و حواشی:

۱- نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)

۲- حاشیة نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸)

۳- زبدة الفصوص فی نقش الفصوص؛ انقروی، اسماعیل بن احمد (-۱۰۴۱)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۷

انجام:ولیکن هذا آخر ما ارید ایراده فی هذا الکتاب و الله هو المرجع و الیه المآب فارغ شد از این فواید و نظم این فراید پای شکسته زاویه خمول و کم نامی عبدالرحمن بن احمد الجامی و فقه الله لما یحبه و یرضاه و جعل جزاه خیرا ... این تازه رقم که زو زمانه ×× بر لوح بقای جاودانه / ... ننمود چشم اهل اتیان ×× جز نقش فصوص علم و عرفان / ... پیوست ز حسن سعی اقلام ×× در هشتصد و شصت و سه باتمام ... تحریرا فی ۷ شهر شوال سنه ثمانین تسعمائه من الهجریة النبویه المصطفویه ...

تذکر: در فهرست از آن جامی دانسته شده، در حالی که نقش النصوص از آن ابن عربی است و جامی شرحی بر آن دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۳-۲۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۶/۴۹

آغاز:هذا ما اختصره الشیخ ... من کتابه الموسوم بفصوص الحکم و خصوص الکلم ... قال الله تعالی ولو ان اهل القری آمنوا و اتقوا فتحنا علیهم برکات من السماءو الارض؛ **انجام:**و افرغ علینا من نور عنایته و جعلنا اهل ولایته بلطفه و منه و کرمه آمین و الحمدلله

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۴۰پ-۱۴۲پ) [ف: ۳۷-۴۷۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۲-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1091 (بلوشه ۸۷/۱ ش ۱۲۶)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۴۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۴۸-ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۶۳پ-۲۶۴پ) [فیلمها ف: ۱-۵۲۰]

←مفتاح النظر ‹ شرح منشأ النظر

● **مفتاح النعیم فی آداب التعلیم** / اخلاق / فارسی
meftāh-on na‘īm fī ādāb-en ta‘līm
صوفی، محمد بن احمد، - ۹۵۰ ؟ قمری
sūfī, mohammad ebn-e ahmad(- 1544)
رساله کوتاهی در آموزش و پرورش است، در سه «باب»:۱. فضیلت علم و طلب آن؛ ۲. آداب معلم؛ ۳. آداب متعلم.
آغاز:الحمدلله الذی علم بالقلم علم الإنسان ما لم یعلم ... و بعد بدانکه شریفتر چیزی که رغبت راغبان و طلب طالبان از بهر آن باشد و نفیس تر متاعی که سود دنیا و آخرة در آنست علم است
[مخطوطات الأدب فی المتحف العراقی «بغداد» ۵۶۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**هر کس بعالم آخرة میرود عمل او از دنیا بریده می‌شود الا از سه چیز صدقه جاریه یا علمی منتفع به یا فرزندی صالح که اطاعت کند و دعای خیر بر مادر و پدر کند و ثواب آن بمادر و پدر رسد تم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱۱گ (۲۲پ-۳۲ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۷۳۴]

● **مفتاح الهدایة** / کلام و اعتقادات / عربی
miftāḥ-ul hidāya

۱. همدان؛ ایزدی (حاجی)؛ شماره نسخه:۱۸
در کلام در پنج باب با یک مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۵-۳۶۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۵۷ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **مفتاح الهدایة لمن خاف اهل السنة** / حدیث / عربی
miftāḥ-ul hidāya li-man xāf-a ahl-is sunna
برهانپوری، فتح محمد بن عیسی، - ۱۰۸۰ قمری
borhānpūrī, fath mohammad ebn-e ‘īsā(- 1670)
در خصوص بررسی ۷۰ روایتی است که صاحب «فردوس الاخبار» (دیلمی) در فضائل امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب آورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۹۷
آغاز:بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی سید المرسلین ... اما بعد فقد التمس منی بعض المخلصین أن ابین جلالة فی سبعین؛ **انجام:**رواه الصحاح و الله ولی التوفیق ... فی شهر محرم سنة ۱۲۹۱
خط: نسخ، کا: احمد، تا: محرم۱۲۹۱ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۳۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۱]

● **مفتاح الهدایة و مصباح العنایة** / تراجم / فارسی
meftāh-ol hedāyat va mesbāh-ol ‘enāya
محمود بن عثمان، - ۷۲۸ قمری
mahmūd ebn-e ‘osmān(- 1328)
سیرت و سرگذشت امین الدین محمد بن زین الدین علی بن ضیاء الدین مسعود بلیانی، گزیده‌ای است از «الجوهر الامینیة» شیخ الاسلام برای دوستان در ۱۵ «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۷-ف
نسخه اصل: اسعد افندی ش ۱۶۴۰؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸۸گ، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۱]

←مفتاح الهیئة ← هیئة المفتاح

● **مفتاح الیقین و الایمان علی طریقة اهل العرفان** / عرفان و تصوف / عربی
miftāḥ-ul yaqīn wa-l īmān ‘alā ṭarīqat-i ahl-il ‘irfān
لاهوری، غلام رسول
lāhūrī,qolām rasūl

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۳۶/۱۹
آغاز:الحمد لله الذی جعل صدور العارفین معادن اسراره حمدا بقدر اسراره ... فقیر غلام رسول؛ **انجام:**او بما از قالبی نزدیکتر داند آنکس کوز خود دارد خبر. و الله سبحانه اعلم بحقایق الامور و سرایر الصدور تم
خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن احمد لاهجی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۶۷پ-۱۷۵پ)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۲]

● **مفتتح الشهور = معرفت اول ماهها = کبیسه = حدیث ها در سال کبیسه = حساب اهله موافق عدد** / هیئت / فارسی
moftateh-oš šohūr = ma‘refat-e avval-e māh-hā = kabīse = hadīs-hā dar sāl-e kabīse = hesāb-e ahelle movāfeq-e ‘adad
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۱ شوال ۱۱۰۹ق
رساله مختصری است در علم به مفتتح شهور و چگونگی به دست آوردن اول ماه و کیفیت انتخاب ماه‌های شمسی یا قمری

در چند «مقصد» نگاشته: ۱. بیان معنی ماه و سال شمسی و قمری؛ ۲. بیان حساب عدد کبیسه؛ ۳. تحقیق احادیث خمسه؛ ۴. مخالفت حساب کبیسه در حدیث با حساب منجمان؛ ۵. شرح حدیثی در این باب؛ ۶. شرح حدیثی دیگر؛ ۷. در توضیح حدیث مشکل دیگر. همان است که در «فهرستواره» به نام «حساب اهله موافق عدد» آمده است.این رساله در سال آخر عمر علامه تألیف شده و در آن از کتاب بحار الانوار خویش یاد کرده است.

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نورا ... اما بعد چون بعضی از اخبار در باب علم بمفتتح شهور از اهل بیت عصمت و طهارت منقول گردیده که مخالف مشهور بین الاصحاب است و مضامین آنها خالی از غموض و اشکالی نیست لهذا اعلی حضرت ... السلطان حسین ... داعی را مامور ساختند که توضیح مضامین و احکام آنها نموده به عرض اقدس رساند

انجام:بی آن که حکم شرعی بر آن مترتب شود اگرچه بسیار بعید است و قد فرغت من تسویده فی حادی عشر شهر شوال ... سنة ۱۱۰۹ و الحمد الله اولا و آخرا ... و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین.

چاپ: ضمن مجموعه رؤیت هلال، جلد اول، به کوشش رضا مختاری و محسن صادقی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۸۸ش، ص ۱۹۷-۲۱۰؛ایران، قم، کتابخانه آیة الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۲ قمری، سید مهدی رجائی، ۱، ضمن بیست و پنج رساله فارسی از علامه محمد باقر مجلسی

[کتابشناسی مجلسی ص ۲۹۴؛ ریحانة الادب ۱۹۶/۵؛الذریعه ۸/۷ و ۱۲۴/۱۱؛ فهرستواره منزوی ۲۹۰۹/۴ با عنوان «حساب اهله موافق عدد» و ۳۰۱۷/۴ با عنوان«کبیسه»]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۵۱/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۷گ (۷۱ر-۷۷ر)، ۲۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۸۲]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۱/۴

بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ ۶گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ شوال۱۱۱۹ق؛ در نیمه نسخه دو برگ نانوشته وجود دارد و بخشی از متن نیمه نسخه افتادگی دارد که می‌بایستی روی این دو برگ نوشته شود؛ کاغذ: شرقی، ۱۳گ (۶-۱۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۲۸-۳۷۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۷/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۸۳پ-۱۸۹ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۵۳/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد باقر، تا: محرم۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱گ (۵۶پ-۷۶پ)، ۱۱سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۰۹]

۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۶۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین محمد حسین بن میر محمد یوسف، تا: ۱۱۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۲۸۵-۲۹۵)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۲۰۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۵۰/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل شعبان۱۱۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۳۵پ-۴۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۶۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۲/۲

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۶۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۲۳

آغاز:اعلم ان القدما، قد وضعوا ثمان عشرة صوره من اوضاع الاصابع الخمسه الیمنی لضبط الواحد الی تسعة و تسعین.

بخشی از اربعون مولی محمد باقر مجلسی (م-۱۱۱۱)؛ کاتب: عطاء الله بن محمد زکی اصفهانی، تا: ۱۱۷۳ق؛ با اشکال هندسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۲۸۷-۲۸۸)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۹۰۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۹۷/۳

خط: نسخ، کا: معزالدین بن علی اکبر بن اسدالله بن محمد صالح بن محمد مسیح حسینی حسنی، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۱۹۳ق، برای مولی محمد تقی بن حاج محمد علی اصطهباناتی؛ جلد: چرم، ۶گ (۴۱پ-۴۶ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۲۱۸]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۲۳/۳-۳۳/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۵ صفر۱۱۹۶ق؛ با علامت بلاغ مقابله؛ ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۸-۴۴۹۱]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۸/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابن محمد علی ابیاری، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۶۲ق؛ تاریخ وقف: ۱۲۸۹ق [عکسی ف: ۱-۳۱۲]

۱۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷۹/۲

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: شوال۱۲۷۵ق، جهت میرزا محمد علی گلستانه؛ ۱۲گ (۱۳پ-۲۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۶]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین بن علی اصغر دربندی، تا: ۳ ربیع الثانی۱۲۸۹ق، جا: نجف اشرف؛ ۵گ، ۲۲سطر، اندازه:

۲۱/۴×۱۵/۳سم [ف: ۱۴-۲۶۱]

۱۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۰/۶

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین بن عبدالغنی یزدی اردکانی، تا: ۲۱ ربیع الاول۱۳۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۳۷پ-۴۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۶۷]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۴۸]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۵۷۰/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۰ص (۲۵-۳۴)، ۱۸سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۰۴]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۲۶پ-۲۳۴)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۸]

←مفتح الشهور ← مفتتح الشهور

● **مفتح المفاتیح** / لغت / عربی - فارسی

mofateh-ol mafātīh

زبیبی قزوینی، محمد رفیع بن محمد شفیع، - ۱۱۲۸ قمری

zabībī qazvīnī, mohammad rafī‘ ebn-e mohammad šafī‘(- 1716)

تاریخ تألیف: شوال ۱۱۲۸ق

مؤلف در مقدمه می‌گوید که این کتاب را از روی قاموس المحیط و مجمع البحرین و مجمع البیان و کنز اللغات و مهذب و نهایه ابن اثیر و کتاب‌های دیگر تألیف کرده است.

آغاز:دیباجه کلام لغت خوانی ...

انجام:الحمدلله حامدا مصلیاً علی الرسول و آله.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۱۸ رجب ۱۱۱۱۲۸ق؛ در روز شنبه ۱۸ رجب ۱۱۲۹ این نسخه را مقابله و تصحیح کرده، در بیشتر صحایف کتاب اصطلاحات و تصحیحات و الحاقات چه در متن و چه در حواشی به خط دیگر که ظاهراً خط مؤلف است یا در حضور او نوشته شده دیده می‌شود و از این قرار این نسخه اصل کتاب است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۵۰۷ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۶-۱۵۵]

←مفتریات ← سوره‌های مجعول

● **مفتوح العنوة** / فقه / فارسی

moftūh-ol ‘anva

یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، - ۱۲۶۷ قمری

yazdī, mohammad taqī ebn-e abītāleb(- 1851)

اهداء به:حاجی میرزا آقاسی

تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق

نویسنده می‌گوید: حاجی میرزا آقاسی صدراعظم مرا در پاسخ گفتن به مسائل زیر بر آن داشت تا این رساله را بنویسم: مسأله ۱. بیان جواز تصرف در عین اراضی مفتوح العنوة؛ مسأله۲. بیان این که فرقی در عدم جواز عقد مذکور بین زمان غیبت و حضور امام نیست؛ مسأله ۳. بیان سه امر زیر: ۱) جواز برای آن‌که حق اولویت و اختصاص درین اراضی دارد،۲) عدم جواز وقف و هبه و رهن و صدقه این اراضی، ۳) بیان وسیله‌ای که حق اولویت حاصل می‌شود؛ مسأله ۴. بیان دو امر زیر: ۱) آیا جایز است برای مالک اعیان آثار واقعه در اراضی مذکوره به بیع و وقف و هبه و رهن و صدقه آن بالاصالة، ۲) بیان وجوه آن؛ مسأله ۵. بیان چند امر زیر: ۱) جواز بیع و وقف و رهن وهبه و صدقه حق اختصاص متصرف اراضی مذکوره بالتبع بیع و وقف و رهن و صدقه اعیان آثار مملو که متصرف کهواقع است آن آثار در این زمین، ۲) اینکه همین امر اول مراد است از کالم جماعتی از فقهاء که فرمودند در باب حکم ارض مذکوره، ۳) این‌که لازم آید از جواز تعلق امور مذکوره به حقمذکور بالتبع جواز نقلشان به آن بالاصاله.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۸۶

آغاز:بسمله، بعد الحمد و الصلوة عرض می‌کند نیازمند عفو و تأیید سبحانی محمد تقی ابن ابی طالب یزدی اردکانی؛ **انجام:**اگر چه آثار علمیه مجرده از عین سبب میشود برای اولویت متصرفین اراضی خراجیه.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق، جا: تهران (احتمالا)؛ ۱۶۰گ، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۳۱۱]

● **مفتوح العنوة** / فقه / عربی

muftūḥ-ul ‘anwa

کزازی، باقر، ق۱۳ قمری

kazzāzī, bāqer(- 19c)

اهداء به: حاجی میرزا آقاسی

مسأله مفتوح العنوة یکی از مسائل دقیق فقهی است و در آن از شرایط سرزمین‌های اشغال شده و اراضی اشغالی بحث می‌کند. نویسنده که یکی از مجتهدان زمان است این مسأله را در یک مقدمه و چند باب و یک خاتمه دقیقا می‌آورد.

آغاز:بسمله، کشفت قناع عذار عذراء المقال باسم الله الکبیر المتعال و حلیتها حجله ...
انجام:و نسئله من فضله ان یجعل خالصا بوجهه الکریم و ان یغفرلنا ما قصر ناقیه هو المغفور الرحیم ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مدعو به باقر ساوجبلاغی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۸۳]

● **مفجعه = المجالس** / تاریخ معصومین / فارسی
mofje'a = al-majāles

ساروی، محمد علی بن محمد رضا، - ۱۱۹۳ قمری
sāravī, mohammad 'alī ebn-e mohammad rezā(- 1779)

مجالس چندی است در تاریخ معصومین از پیامبر اکرم(ص) تا امام رضا (ع) گرفته شده از روایاتو تواریخ صحیح وبه دور از مطالبی که اطمینانی بدانها نیست وبه کتاب‌های فارسی مخصوصاً راه یافته حتی کتاب «محرق القلوب» نراقی که بنا داشت از این‌گونه مطالب خالی باشد. این کتاب دارای یک «مقدمه» است در اسرار شهادت امام حسین (ع) وپاسخ از اعتراضات معترضین و ۲۵ «مجلس» که هر مجلس مشتمل بر خطبه‌ای جداگانه به عربی است.
آغاز:ثنا و ستایش خاص حکیمی است که ساقی حکمتش مجلسیان بزم و مصائب را سر مست باده تسلیم و رضا گردانیده و دردی کشان خمخانه نوائب را از اضطراب به مقام انس و شکیبایی کشانید ...
انجام:و ابن بابویه گفته که صحیح آن است که شهادت آنحضرت در روز جمعه بیست و یکم ماه رمضان واقع گردید انا لله و انا الیه راجعون اللهم اغفرلنا بحقهم و احشرنا معهم.
[الذریعة ۳۵۸/۲۱ و ۳۵۹، فهرستواره منزوی ۱۷۸۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۲۰
آغاز: ... نثار سروری کز خیمه قلوب ارباب و عنا بطناب و ستون صبر و سکون ... اما بعد بر تشنگان زلال معرفت و آمرزش و طالبان فرات؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: علی نقی کلانتری ساروی، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲۲گ، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۴/۵سم [ف: ۴۱-۵۸۶]
۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۷۲
جلد دوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۵۹؛ ۱۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۵۶]
۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**در روز عاشورا مکروه گردید که مانع اشتغال به تعزیت نباشد ابان بن عبدالملک از حضرت صادق(ع) سؤال نمود ...
از ابتداء تا اواسط مجلس یازدهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر «افوض امری الی الله عبدالکریم» (مربع)، «عبده محمد صادق الحسینی» (بیضی) در سال ۱۳۰۸ ؛ واقف: عبدالکریم میرزا جان، ۱۲۵۹؛ ۱۵۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف مخ: -۲۲۲]
۴. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۲۲
آغاز:برابر
تذکر: در فهرست با عنوان «المجالس» و ناشناخته مانده، با توجه به آغاز از محمد علی ساروی است و نام مفجعه دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۷]
۵. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۲۵
آغاز: قلوب اهل مصایب و مرحم نه جراحات اهل نوایب زبده ... اما بعد بر تشنگان زلال؛ **انجام:**و به مهر شریف آن حضرت در آن وقت به چهل و هفت رسیده بود که انا لله و الیه راجعون و الله اعلم بحقایق الامور ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۵ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۰۰]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۳۴
خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن کلبعلی سر گاهی ساکن ساری، تا: رجب۱۲۵۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۷۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۰-۲۵۷]
۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۹۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: میرزا رضا بابل کناری، تا: ۱۲۵۲ق؛ مجدول؛ اهدایی: علی شریعتی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ابعاد متن: ۱۳×۲۲، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۱۸۳۵]
۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱-۸/۲۱
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: علینقی بن میرزا عبدالقادرساروی کلانتری، تا: سلخ ذیقعده۱۲۵۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۹۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۸-۴۴۹۲]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۲۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**قد تم المقتل اللهم اغفر قائله و کاتبه و قاریه و الکاتب احمد الحسینی فی سنه ۱۲۵۵
خط: نستعلیق، کا: احمد حسینی، تا: ۱۲۵۵ق؛ واقف: مجتبی حسینی استرآبادی؛ جلد: میشن [رایانه]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰۳
آغاز و انجام: برابر
کا: میرزا ولد معصوم حسینی ساکن ساری، تا: ۲۶ ذیقعده۱۲۵۸ق،

به درخواست ملا امام قلی؛ مجدول؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده امامقلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۳۹ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [ف: ۵۰-۱۱۱]

۱۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ واقف: خدیجه سلطان خانم، شعبان ۱۲۵۸ق؛ ۱۹۶گ، ۱۷سطر [ف: ۱-۲۶۴]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۵۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** علی من فاضت علیه عبرات الوری.

خط: نستعلیق، کا: علینقی بن صادق یزدی، تا: ذیقعده۱۲۶۸ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۵۲گ (۳۷-۱۸۸)، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۸۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید مهدی بن محمدرضا حسینی باشاکلائی، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۹-۲۸۷]

● مفحمات الاقران فی مبهمات القرآن / علوم قرآن/ عربی

mufḥimāt-ul aqrān fī mubhamāt-il qur’ān

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

به گفته سیوطی پیش از وی ۳ نفر در مورد شناخت و حل مبهمات قرآن کتاب نگاشته‌اند:ابوالقاسم سهیلی کتاب «التعریف و الاعلام»، ذیل شاگردش ابن عساکر بر آن با نام «التکمیل و الانمام» و کتاب قاضی بدرالدین بن جماعه به نام «التبیان فی مبهمات القرآن». سیوطی در این کتاب مطالب تمامی این نوشته‌ها را به صورت خلاصه، به اضافه مطالبی دیگر از کتب حدیث و تفسیر گرد کرده است.

چاپ: بولاق، ۷۴ص، ۱۲۸۴ق؛ لیدن، ۱۸۳۹م.

[معجم المطبوعات العربیة، سرکیس: ۱۰۸۲/۱؛ کشف الظنون: ۱۵۸۳/۲ و ۱۷۷۱؛ دلیل مخطوطات السیوطی و اماکن وجودها، محمد بن ابراهیم شیبانی و احمد سعید خازنداز، کویت، مرکز الخطوطات و التراث و الوثائق، ۱۴۱۶ ق: ۴۰ و ۲۲۴]

تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۷

آغاز:اما بعد حمد الله علی منا منح من الالهام و فتح من غوامض العلوم باخراج الافهام و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد؛

انجام:الخناس هو الشیطان کما أخرجه ابن جریر عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما، و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی، نسخ، مطبعه خدیویه، بولاق مصر، ۱۲۸۴ ق؛ ۷۴ص، ۲۱سطر [ف: -۱۶]

● مفخر الکتاب و مخزن الآداب /- عربی

mafxar-ul kuttab wa maxzan-ul ādāb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۰۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● مفخرة الشیعة الشریف المرتضی / تراجم / عربی

mafxarat-uš šī‘at-iš šarīf-il murtaḍā

مهدی پور، علی اکبر بن عیسی، ق۱۵ قمری

mehdī pūr, ‘alī akbar ebn-e ‘īsā(- 21c)

شرح حال نسبتاً مفصل شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۸

آغاز:المدخل موئل العلم بغداد، کان لبغداد فی ال قرن الرابع الهجری فضائل و مناقب قلما تجمتع فی بلد آخر.

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف - قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴۱۴ق؛ ۸۷ص [عکسی ف: ۴-۲۴۴]

● المفراح فی شرح مراح الارواح / صرف / عربی

al-mifrāḥ fī š.-i mirāḥ-ul arwāḥ

اسود، حسن بن علاء الدین،قرن ۹

asvad, hasan ebn-e ‘alāe-d-dīn

وابسته به: مراح الارواح؛ ابن مسعود، احمد بن علی (- قرن ۸)

تاریخ تألیف: ۲۵ رمضان ۸۴۱ق

شرحی است به قول و متوسط بین ایجاز و اطناب بر کتاب مراح الارواح احمد بن علی بن مسعود است در علم صرف و به پیروی متن شامل هفت«باب»: ۱. الصحیح؛ ۲. المضاعف؛ ۳. المهموز؛ ۴. المثال؛ ۵. الاجوف؛ ۶. الناقص؛ ۷. اللفیف.

آغاز:الحمدلله الذی صرف افکار قلوبنا الی الصراط المستقیم و نورها بنور الهدایة الی الدین القویم و توحد بالعزة و الجبروت و تفرد بالملك و الملکوت ...

انجام:فلایکون الجمع بینه و بین غیره من اقسام الاعلالات. قوله و تقول فی تثنیة المؤنث الی آخر الکتاب غنی عن البیان و الله اعلم بالصواب. و الیه المرجع و المآب.

[معجم المؤلفین ۲۴۶/۳؛ الذریعة ۳۵۹/۲۱؛ کشف الظنون ۱۶۵۱/۲؛ هدیه العارفین ۲۸۷/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۶۸/۲ و ۱۲۶/۲؛ برکلمان ۶۲/۱۰ و ۳۵۰/۱۲؛ دنا ۱۰۸۰/۹-۱۰۸۲]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۳۶

خط: نستعلیق، کا: سینولی، خضر بن عبدالله، تا: شنبه دهه اول ربیع الاول۸۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «ز ع، شرح ابن اسود، شرح اساس الصرف، شافیه، اقلید»؛ تملك: محمد بن نون بن

محمد الغفاری، عبدالله بن ایاس بن عبدالله الحنفی؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۵۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۰

آغاز:بعد بسمله و حمد ... اما بعد فان الکتاب المسمی بمراح الارواح فی التصریف للامام ... احمد بن علی بن مسعود ... فاردت ان اکتب له شرحاً بذاک عن وحید الالفاظ صعابة؛ **انجام:**الاولی منقلبة عن الواوالتی هی عین الفعل و الثانیة لام الفعل ... للمتابعة نحو طویا و طویان مستغن من الشرح تم الکتاب ... بیانه کتا بالمفراح شرح مرح الارواح ...

خط: نسخ، کا: یحیی بن محمد بن زکریا، تا: جمادی الثانی۸۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۴سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۶سم [سنا: ف: ۲-۵۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۳۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۹۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**لان الاعلال اما ابدال و اما اسکان و اما حذف ... بذلک العفو و الاکرام و لیصل بالافضال و الانعام لانی معترف بقلة البضاعة و قصور الباع فیهذه الصناعة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۶۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴-۳۴۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و ثانیهما الاول من نون الثقیلة و لایجوز حذف احدهما فحرک یاء الضمیر بالکسر لان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابوالقاسم؛ جلد: پارچه، ۶۴گ، ۱۸سطر (۱۲/۵×۷/۵۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۳سم [ف: ۱۲-۲۳۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۱۰۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۳۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خضر بن تیمورتاش اقهاری، تا: اوایل ذیقعده ۹۱۶ق؛ تملک: علی اصغر حسنی حسینی؛ کاغذ: سمرقندی، ۸۴گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۶-۲۳۰۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فتبارک الله احسن الخالقین تمت

خط: نسخ، کا: افضل مازندرانی، محمد علی بن آدم، تا: ۹۳۷ق [رایانه]

۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۵۰۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه۹۴۰ق؛ ازموقوفات رمضانیه آقاابراهیم ۱۲۳۰؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۸۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: -۲۵۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۸۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۸۷/۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة علی رسول الله محمد و آله. قال المفتقر الخ. اعلم ان المصنف لم لم یبدأ بالحمدلله کماهو دآب المتقدمین لمتابعة النبی؛ **انجام:**المراح بجناحیه لان الطیر ینجوا من امهالک و یبلغ مقاصده کیف شاه

بخش کوتاهی از آغاز کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: ساغری، ۲گ (۶۱پ- ۶۲پ)، ۳۱سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۷سم [ف: ۲۹/۱-۵۶۵]

۱۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۰۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**الباب السابع فی اللفیف ... و حذف فی موضع کما توالی الابدالان علی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۸۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۵۲]

۱۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط ربیع الثانی ۱۰۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۹گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۵۶]

۱۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۵۷

آغاز: قوله و فی معدنه ای الصبی حسین راح ای بات ای ذاف هذا الکتاب مثل تفاح ارواح ای مثل راح و هو الخمر وجه التشبیه بین هذا الکتاب و التفاح.

خط: نسخ، کا: محمد اکبر بن محمد جعفر قاینی، تا: ۳ جمادی الثانی۱۰۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۲۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۰

آغاز:بسمله و حمد: فان الکتاب المسمی بمراح الارواح فی التصریف ... قوله قال المفتقر الی آخره اعلم ان المصنف ره لم یبدء با لحمد کما هو ادب ای عادة المتقدمین لمتابعة البنی (ص)؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد عرب مکی پسر خواجه عبدالعلی سبزواری، تا: یک‌شنبه ۱۴ ذیقعده۱۰۵۱ق؛ تملک: محمد علی بن محمد حسین حسینی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۳گ، ۱۵سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۲-۳۶]

۱۴. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۷۹

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: یحیی بن حاج وفا، تا: ۱۰۵۵ق، جا: رود سجق، در زمان سلطنت سلطان ابراهیم بن احمد غازی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۵۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن حمدان خوارزمی، تا: ذیحجه۱۰۵۵ق؛

محشی؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ جلد: پارچه، ۱۰۸گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۳۲]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۶۷-۵۷/۱۳۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: رضی الدین علی بن جمال الدین عبدالکریم، تا: ۱۰۵۹ق، جا: مشهد رضوی؛ ۱۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۱۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۷۶

کا: امیرمحمد صادق طالقانی بن امیر مراد، تا: ۱۰۷۳ق، جا: قم مدرسة معصومیه؛ قطع: رقعی [ف: -۱۷۱]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی عسکر صفهانی، تا: ۲۵ صفر۱۰۷۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲» و جز آن؛ با یادداشت مرحوم سید محمد جزایری به سال ۱۳۸۳ هـق در خصوص نسخه؛ مهر: «محمد الموسوی الجزائری»، «یأتی من بعدی اسمه احمد» (بیضی)؛ تملک: عزیز الله با مهر «یا عزیز الله» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: مقوا، ۱۳۷گ، ۱۴-۱۶سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۰-۱۰۹]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لانی معترف بقلة البضاعة و قصور الباع فی هذه الصناعة ... بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ تملک: محمد امین حسینی در ۱۰۷۸؛ ۱۶۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۱۵۹]

۲۰. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۳۹

آغاز:بینه و بین المعطوف علیه لکان اولی قوله بخلاف ضربتا لان التاء فیه فی حکم السکون؛ **انجام:**أو خطأ فی العبارة من اللسان فلیسره بذلیل العفو و الاکرام و لیصلحه بالافضال و الانعام و الحمدلله علی الاتمام .

خط: نسخ، کا: مصطفی بن ملا مهدی ساروئی، تا: ۴ جمادی الثانی۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: -۲۲۲]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**اجتمع اعلالان ففی ... لم یجتمع الاعلالان یکون ایضاً کحکم طوی للمتابعة طویاً وطویان مستغنی عن الرصع

خط: نستعلیق، کا: اسمعیل مازندرانی، تا: رمضان۱۰۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «وهب لی علی الکبر اسمعیل» (بیضوی)؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۱۳۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

۲۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۳۷۱

آغاز:الی تحصیل مطلوبه اذا الانسان قبل أن یصدر منه فعل مفتقر الیه فان قیل لم عدل عنه فیبدأ بالماضی.

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۰۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۲-۷۷]

۲۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ربیع الاول۱۰۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲۸ محرم ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۳۲۳]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۶۲/۱

آغاز: اعلم ان الصرف ام العلوم و النحو ابوها

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: محمود قریشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۰ص (۱-۱۱۰)، ۱۶سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۵۵۵]

۲۵. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷

خط: نسخ، کا: محراب بن سلطان محمود، تا: ۱۰ محرم۱۰۸۹ق؛ اهدایی: ورثه سلطان العلماء؛ ۱۵۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۴۴]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۴۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**یکون حکمهما ایضاً کحکم طوی للمتابعه نحو طیاً و طاویان مستغن عن الشرح و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: مسعود بن علی البهاء الدینی حیدری، تا: ۱۰۹۱ق؛ مصحح، محشی با امضای ۵ سر، ۲ سر؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۸گ، ۱۵سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۴-۴۷]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۱۷-۱۶/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ حسن بن محمد تقی اردبیلی، تا: جمعه سلخ رجب ۱۰۹۵ق، جا: ساری؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۱-۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۸۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فی التی لایتجمع الاعلالان یکون حکمها ایضا کحکم طوی للمبالغه نحو طویان اقول: ای مستغن عن الشرح.

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن محمد کریم رضوی دلیجانی، تا: محرم۱۰۹۷ق، به دستور برادرش میرزا محمد معصوم؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۱پ-۹۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۳۶۱]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۵۸/۱-۱۹/۱۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدهادی حسینی برای سیدرضی الدین حسینی تبریزی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شوال۱۰۹۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۱۰

آغاز:برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: ملامحمد بن گل محمد بن حاضر، تا: رجب۱۰۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۳۵]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: کتابخانه امیرالمؤمنین، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ ۶۲گ، ۲۰و۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۱۵/۲سم [ف: ۱۲-۲۳۳]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۱۴سم [ف: ۱۲-۲۳۴]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**کلامه یدل علی ان الادغام واجب فیما یکون الحرفان المجمعان.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام(تا اوائل شرح باب ثانی (در مضاعف) را بیشتر ندارد)؛ واقف: حسین کی استوان، اردیبهشت ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۳۳]

۳۴. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۰۶/۲

آغاز:قوله قال المفتقر -الخ، اعلم ان المصنف رحمه الله لم یبدأ بالحمد لله کما هو دأب المتقدمین لمتابعة النبی.

مقدمه آغاز کتاب را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸۷گ (۸۱پ-۱۶۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۹/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۷]

۳۵. خوی؛ گنجینه (موزه)؛ شماره نسخه:۲۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی الماضی وکنت فی الغابر لان المضاعف لایجی من باب فعل یفعل بکسر العین فیهما وایضاً عض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۹گ(۷۴-۱۱۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف مخ]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۲ کر

آغاز:برابر؛ **انجام:**الباب السادس فی الناقص ... و ذو الأربعة إلی قوله نحو رمیت أی و یقال للناقص ذات الأربعة لکون ماضیه علی أربعة أحرف ...

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «۵» و غیر آن؛ تملک: احمد بن ... بلغرادی به سال ۱۱۱۱ق، ابراهیم چلبی؛ جلد: مقوایی، ۱۵۸گ، ۱۵سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۲۰×۱۴/۵سم [ف: ۴۰/۲-۴۵]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن محمد باقر، تا: ۱۱۰۰ق [رایانه]

۳۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۰۲/۱

خط: نسخ تحریری، کا: محمد شفیع بن ملا رجب علی، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه نوشته جمعه رجب ۱۱۵۸ق؛ ۱۳۲گ (۱ر-۱۳۲ر) [ف: ۳-۲۰۵]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۸ق؛ مصحح؛ یادداشت محمد نصیر ممهور به مهر«یا علی المرتضی» (خشتی) و «مرتضی بن محمد»؛ تملک: محمد صالح و مرتضی کجوری به سال ۱۱۰۸ ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۱۶-۲۳۰]

۴۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۸۸

خط: نسخ، کا: نایینی، محمد رفیع بن صفات الله، تا: منتصف رجب۱۱۱۰ق؛ ۱۳۸گ،۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۱۲/۵سم [ف: ۲-۲۷۵]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مشکول، کا: محمد بن ملا اسمعیل اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۴ رمضان۱۱۱۱ق؛ مصحح، محشی به امضاهای «۱۲» و «قانون الادب» و «شرح نصاب» و «کنزاللغة» و «نظ» و جز آنها به فارسی و عربی؛ مهر: «شیخ الاسلام عبدالله» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۲]

۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل ذیقعده۱۱۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۶گ (۱پ-۱۵۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۹]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۹۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قصور الباع فی هذالصناعة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۱۱۱۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۱۰/۵سم [ف: ۱-۵۲۵]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد نبی بن سید بهمن میر کلائی، تا: ربیع الثانی ۱۱۱۹ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۳۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: ۲/۲۷-۷۹]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد کاظم بن عبد الواحد، تا: چهارشنبه ۲۶ رمضان۱۱۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۷گ، ۱۹سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۹/۵×۱۰سم [ف: ۲۸-۴۳۹]

۴۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۰۵

تذکر: این کتاب در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملاحاجی محمد امین، تا: ۲۴ ذیحجه۱۱۲۳ق، در هنگام محاصره آقا محمد خان؛ اندازه: ۲۰×۱۴/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی رازی، تا: شوال۱۱۲۵ق؛ ۱۲۴گ (۸۰پ-۲۰۳ر)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۸۹]

۴۸. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**مثل یفرح و یکرم و یدحرج و یقاتل یفرح و یدحرج و یقاتل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: -۱۵۰]

۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۸ق؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۷۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۲]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد کاظم ناری، تا: پنج‌شنبه۲۳ صفر۱۱۹۶ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۸۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۳۴]

۵۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: -۲۲۳]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۲۰/۲-۲۷/۹۰

آغاز:قوله اعلم ان المصنف رحمه الله لم یبدء بالحمدلله کما هو دأب المتقدمین لمتابعة النبی(ص) لان النبی(ص) اظهر العجز فی مقام الحمد؛ **انجام:**وحذف تفید ان یکون احدهما فی موضع والإخر فی موضع آخر علی سبیل التعاقب کما فی خاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۱۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۸۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: علی بن ابی طالب حسنی ورزنچی به سال ۱۲۴۷ق؛ مهر: «نصرالله» (بیضی)، «صراط علی حق نسکه» (بیضی)، کتابخانه فضل الله نوری (مربع)؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۹]

۵۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۹۱

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ قطع: خشتی [ف: -۱۷۱]

۵۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲-۴۱۴]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۶/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۵]

۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیقعده ۱۲۲۰ق [نشریه: ۱۱-۹۳۱]

۵۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**والرابعة علامة النصب والخامسة یاء الاضافة المفعول مطوی الموضع مطوی الالة مطوی المجهول طوی یطوی وحکم لام هذه الاشیاء الناقص ... کحکم طوی نحو طویان للمبالغة

خط: نستعلیق، کا: کلب رضا بن سلطان امین، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۶۸

خط: نسخ، کا: خانگلدی، احمد، تا: ۱۲۲۵ق؛ مهر: «العبد المذنب محمد مهدی»(مربع)؛ تاریخ وقف: غره ربیع الثانی ۱۳۷۹؛ جلد: مقوا، ۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۳۰۹]

۶۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ (۴۵پ-۲۳۶پ)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۰۳]

۶۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۳۷/۱-۱۵/۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید نور الدین محمد بن محمد فراهانی، تا: پنج‌شنبه ۱۷رجب۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۹۲]

۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۷۸۸۷-۵۳/۹۷

آغاز:و احسن الیهما و الیه اعلم ان المصنف لم یبداء بالحمد کما هو ارباب المتقدمین؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: سید علی اکبر بن سید محمد بن حسینی نوش آبادی من قراء دار المومنین کاشان، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۶۳. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خلیفه محمد قاسم، تا: ۲۲ رجب۱۲۲۸ق؛ ۲۰ سطر(۷×۱۴)،اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: ۱۵۲]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۸۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و بین غیر من اقسام الاعلالین ... الف و مائتان و ثلثین و ثلث

خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۳۳ق [رایانه]

۶۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۸۱/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**مثل یفرح و یکرم و یدحرج و یقاتل ...

کا: علی بن رجب، تا: چهارشنبه ۲۵ ذیحجه۱۲۳۵ق؛ ۳۷گ (۸۳پ-۱۱۹ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۹۸]

۶۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**قوله و لا یفرق بینه و بین جمع المؤنث فی الامر ... مؤنثاً مع الامر ضمة الواو فی قلن ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک۱۲۴۴ق؛ افتادگی: انجام؛

۹۷گ (۲۹ر-۱۲۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۱۸۱]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ مصحح؛ تملک: شیخ زین العابدین؛ مهر: «عبده علی گل ۱۲۴۴» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ (۵۷پ-۱۶۷ر)، ۱۶ و ۲۰سطر (۸/۵×۱۶/۵ و ۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۸۲]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۱۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۷۸ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۳گ (۳۶پ-۱۲۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۹۶/۲

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۱۹۱]

۶۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۱۱

آغاز:تغمدهم الله بغفرانه و اسکنهم فی روضة من جنانه کتاب عظیم الشان ظاهر الخطر باهر البرهان؛ **انجام:**بین الاعلالین لس بمستکره مطلقا بل الجمع قید مخصوص غیر جایز و هو الجمع بین الابدالین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ خرید از خانم خانموی؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۱۴سطر (۷/۸×۱۵/۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [رایانه]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶۲

آغاز: قولها ذا جعلة الکلمة من اعداد الاسماء بحق ذبیحه ... استثناء من قوله و یستوی فیه المذکر؛ **انجام:**نقلت حرکة الواو و الیاء الی ما قلبت الفا ثم حذفنا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۷۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن الله قلی بنایی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۵۰]

۷۲. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۴۷

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۵۰]

۷۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱۲

آغاز:برابر**انجام:**(صفحه آخر خوانده نشد - صفحه ما قبل آخر:) هی اللام الکلمة همزة اعلم ان ... الاعلالین.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج، ۱۲۵گ، ۲۱سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۰۷]

۷۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۷۹

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۲۷]

۷۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۷۰

آغاز:و جعل اللیل سکنا عطف قوله جعل علی خالق لکون بمعنی خلق فی الروایات جمع روایة و هی التعقل مصدر بمعنی المفعول؛ **انجام:** الباب السابع فی اللفیف ... احدهما و مفروق و هو ما فرق بین حرفی العلة و ثانیهما مقرون و هو ما قرن بین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۳۹۵]

۷۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**اجتمع اعلالان ففی ... لم یجتمع الاعلالان یکون ایضا کحکم طوی للمتعاقبة طویا وطویان مستغنی عن الرصع.

خط: نسخ، کا: خلیل بن بهاء الدین آشتیانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۳۵۱]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص است؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۳۶۴]

۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۴۸

آغاز:اکتب له شرح یدلل عن قصد الالفاظ صوابا و یزیل عن وجه المعانی نقابه حاز بالفوائد خالیا عن الزواید؛ **انجام:**فاطلق الجمع و اراد التثنیه کما فی قوله تعالی فقد صنعت قلوبکما الی قلباکما ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۲گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۳۱۶]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلایلزم الاجحاف و الاسکان و این تغیر لکنه لم یعد من هذا لانه تغییر یستلزم تحقیقاً علی ما یستحقه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۱گ (۳۸پ-۱۸۸پ)، ۱۶سطر (۷×۱۳) [ف: ۱۴-۲۱۲]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۷۰

آغاز:اکتب له شرح یدلل عن قصد الالفاظ صوابا و یزیل عن وجه المعانی نقابه حاز بالفوائد خالیا عن الزواید؛ **انجام:**کحکم طوی للمبالغه نحو طویا و طاویان الخ غنی عن الشرح. هذا اخر الکلام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۹۱گ، ۱۹و ۲۰ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۳۴۶]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۴۴/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۳۱گ (۵۱ر-۸۱پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۷-۲۲۰]

۸۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۰۵

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمدکاظم، بی‌تا؛ مهر: «محمدعلی بن محمدباقر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۸۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۵۳/۱

آغاز:الاوزان الی سبعة ابواب. الصحیح والمضاعف والمهموز والمثال والاجوف ... الباب الاول فی الصحیح. الصحیح هوالذی لیس فی مقابلة الفاء والعین واللام حرف علة؛ **انجام:**وفی التی لم تجتمع اعلالان یکون حکمها ایضا کحکم طوی للمتابعة نحو طویا وطاویان والله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «بسم الله الرحمن الرحیم» (بیضوی)؛ واقف: حاج محمد رمضانی؛ جلد: مقوا، ۳۳گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

←مفرجة الفؤاد ‹ مفرحة الفؤاد

● **مفرج المهمومین = یوسفیه** / تفسیر / فارسی

mofarrej-ol mahmūmīn = yūsofīye

حسینی، حسین بن حیدر، ق۱۳ قمری

hoseynī, hoseyn ebn-e heydar(- 19c)

تفسیر سوره یوسف

آغاز:بسمله، حمدله، و بعد چنین گوید. حسین بن الحیدر الحسینی الشهیر الحمصی که چون مدتی بود مدید

[فهرستواره منزوی ۴۷۴/۱ و ۱۷۸۸/۳]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۶۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و آخر تابع له علی ذلک

خط: نسخ، کا: حسینی، حسین بن حیدر، تا: ۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۷ص (۱-۱۲۷)، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۱۵۹۳]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۴۰

انجام: نعوذ بالله از کسی که ملوط واقع شود، ننشیند بر حریر و استبرق کسی که منفعل شود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ ۲۲۹گ، ۱۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۹۰۳]

● **مفرحات (رساله ای در بیان)** / طب / فارسی

mofarrahāt (r. ey dar bayān-e)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۰/۳

خط: شکسته، نستعلیق، کا: ملا محمد تقی گلپایگانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۹]

● **مفرح اعظمی معتدل است ...** / طب / فارسی

mofarrah-e a‘zamī mu‘tadal ast ...

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۴۶/۴

آغاز:مفرح اعظمیمعتدل است؛ **انجام:**تا چهار سال و السلام.

خط: نستعلیق چلیپا، کا: طبیب، محمد باقر بن محمود، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۶۵ر)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۱۷-۸۶]

● **مفرحة الانام فی تاسیس بیت الله الحرام = تاریخ کعبه** / تاریخ / عربی

mufarriḥat-ul anām fī ta’sīs-i biyt-il-lāh-il ḥarām

کاشانی، زین العابدین بن نور الدین، ق۱۱ قمری

kāšānī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e nūr-od-dīn(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۴۰ق

بعد از تخریب بنای بیت الله الحرام به سبب سیل در سال ۱۰۳۹ق،مؤلف باعده‌ای به تأسیس آن اقدام کرده و در این کتاب چگونگی بنا و موقعیت‌های جغرافیایی بنای مقدس کعبه و بعض امکنه دیگر را بیان کرده است. شروع تأسیس در ماه رجب ۱۰۴۰ بوده و ۲۷ ماه رمضان همین سال پایان یافته است؛ در سه «فصل».

[الذریعه ۳۶۲/۲۱-۳۶۳]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۲/۱

آغاز:یوم الثالث عشر من شهر شعبان بعد رجب المذکور ادخلنا اعمدة سقف بیت الله الحرام و یوم الخامس ...

خط: نسخ، کا: محمد خراسانی، تا: ۱۲۴۷ق، جا: مکه؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ با شرح حال مجمل مؤلف به خط «محمد خوانساری» در سال ۱۳۳۴؛ مهر: «جزو کتابخانه ضیاءالدین النوری» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۴۰ص (۱-۴۰)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۲۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۴

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل السعی الی بیته الحرام ذریعة للفوز الی اسعد السعادات و الوقوف بالمشاعر العظام وسیلة للوصول الی اعلی الدرجات ... ؛ **انجام:**مصلح و نافع و الهمنی الله لتاریخ هذا التأسیس الشریف اقتباسا من آیة شریفة و اذا یرفع ابراهیم القواعد من البیت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۴-۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۵۷/۳

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی جسمی بیته الحرام بین جبال حسنة و امر عباده بالحج به لیحیی من حی؛ **انجام:**و اذ یرفع ابراهیم القواعد من البیت هذا رفع الله تعالی قواعد البیت ثم صورةما کتب ره.

بی‌کا، بی‌تا؛ تذکر: در فهرست نام مؤلف نیامده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: چرمی، ۱۶گ (۴۲-۵۷)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱۲-۷۰]

● **مفرحة الانام فی تاسیس بیت الله الحرام = تاریخ کعبه** / تاریخ / فارسی
mufarriḥat-ul anām fī ta'sīs-i biyt-il-lāh-il ḥarām = tārīx-e ka'be

کاشانی، زین العابدین بن نور الدین، ق۱۱ قمری
kāšānī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e nūr-od-dīn(- 17c)

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۲ شوال ۱۰۴۰ق

رساله فارسی است در سه «فصل»:۱. درسبب افتادن خانه کعبه و ساختن آن؛ ۲. در سبب ساختن آن؛ ۳. درمسجد حرام و درها و ستونها و قبه‌های آن؛ خاتمه درمکان‌های شریف مکه. درخاتمه از مؤلف و تاریخ تألیف یاد گردیده است. متن عربی و فارسی آن با یکدیگر کمی تفاوت دارد و به نظر می‌رسد متن فارسی آن نیز دارای دو تحریر باشد چون متن نسخه‌های فارسی نیز کاملاً هماهنگ نیست.

آغاز:بسمله و حمدله ... حمد خدا و درود بر نبی و آل او بر اهل عرفان ظاهر است که ادخال سرور بر مؤمنین حق جل و علا را مسرور ساختن است ...

انجام:و خاتمه را تمام می‌کنم به اسامی جماعتی از مؤمنین که در کعبه شریفه کار کرده اند ... و شیخ عبدالعلی العاملی و اسماعیل بن شهید اوغلی و دو غلام فقیر مفلح و نافع. الحمد لله تمام شد این رساله شریفه روز یک‌شنبه بعد از عصر دوم شوال ۱۰۴۰ ... زین العابدین بن نورالدین مراد بن علی بن مرتضی الحسینی الکاشانی مولدا المکی وطنا الجعفری مذهبا حشره الله مع المؤمنین و المؤمنات احیاهم و امواتهم والذی فی اصلاب الرجال ... آمین یا رب العالمین

چاپ: در میراث اسلامی ایران، دفتر اول، به کوشش رسول جعفریان، ص ۳۷۲- ۳۹۲

[الذریعه ۷۳/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۶/۴
خط: نسخ، کا: ملا فتح الله بن مسیح الله، تا: حدود۱۰۷۸ق؛ ۱۴گ (۳۹۹پ- ۴۱۲پ) [مختصر ف: -۷۸۴]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۳۲/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷۹گ (۱۱۳پ-۱۹۱ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۷۵]

۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۹۲/۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد خراسانی، تا: ۲ ذیحجه۱۲۴۷ق، جا: مکه مکرمه، به جهت حاجی عبدالله بن ملا محمد هادی قزوینی؛ مصحح؛ یادداشتی به نقل از «میر سید علی همدانی»؛ جلد: تیماج، ۴۷ص (۴۲-۸۸)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۴/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۲۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲ ذیحجه۱۲۴۷ق، جا: مکه مکرمه؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۴]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۶/۳ ـ ب
آغاز و انجام: برابر
کا: لطف الله محمد کریم، بی‌تا؛ ۶گ (۸۲پ-۸۷پ) [ف: ۱-۷۶]

● **مفرحة الفؤاد = مفرجة الفؤاد** / فضایل و مناقب / فارسی
mufarrehat-ol fo'ād = mofarrejat-ol fo'ād

قاجار، امان الله بن فتحعلی شاه، ق۱۳ قمری
qājār, amān-ol-lāh ebn-e fath-'alī šāh(- 19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ق)

شرح حال حضرت امیرالمؤمنین علی را در بیست «باب» گردآورده و در این ابواب بحث‌های مفصل از فضایل علی و محبت او و این‌که او حامی علاقه مندان خود در روز جزاست می‌آید.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی ذکره زیب اللسان الذاکرین و فکره انیس القلوب العارفین و جعل الجنة للمطیعین و النار للعاصین.

[فهرستواره منزوی ۱۷۸۸/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**اللهم اجعلنا من المتمسکین و المحبین الامیرالمؤمنین ابن ابیطالب و علی اولاده الطیبین الطاهرین.پایان نسخه: ... و حقیر سراپا تقصیر بی بضاعت را بطلب مغفرت دعای خیر نمایند تحریرا فی یوم اربعاء من سادس و عشرین شهر صفر المظفر سنه ۱۲۶۴.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۶ صفر۱۲۶۴ق، جا: امان الله؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۱سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۳۴۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**بحضرت آفریدگار قسم که هرگاه از شرق تا غرب جهان را به من دهند خود را دخیل خون او نکنم آنگاه مروان بناچار خاموشی اختیار کرد و لعنة الله علی القوم الظالمین.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۱۱۱]

● **مفرح الروح و مفتح الفتوح** / طب / فارسی
mofarrah-or rūh va mofateh-ol fotūh

مرعشی شوشتری، فتح الله بن محمدرضا، -۱۲۹۳؟قمری
mar'ašī šūštarī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad-rezā(- 1876)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۴ق
در طب النساء است، این گفتار را درچهار مرحله ساخته: مرحله ۱. در حل مربوط است بأنواعه، از:مسحور و مجهول السبب و دفع و رفع علتی که از جنیان باشد یا به سبب محذوری در ساعت عقد و نکاح یا زفاف یا از ضعف شهوت یا از إسترخای آلت باشد، و معالجه به ادعیه و ادویه از معاجین و سایر مرکبات و مفردات، و ذکر أدویه قاطعه باه و علاج کثرت شهوت و إحتلام و سرعت إنزال؛ مرحله ۲. در أعانت بر حمل است، و آن به دو «وسیله» و یک «خاتمه» است: وسیله ۱) در معالجه به ادعیه، وسیله ۲) در معالجه به ادویه و بیان علت‌هاییکه در زن و مرد باعث بر عدم آبستنی می‌شوند و اسباب و معالجات آنها به ترتیب و تفصیل، خاتمه - در بیان مرکبات مخصوصه و ادویه مناسبه و فواید دیگر، و در آن سه «مقصد» است: ۱) در مرکبات مخصوصه مثل «مثرود یطوس» و «سنجرنینا» و «داء المسک» و «اطریفل»، ۲) در أدویه مناسبه مفیده دیگر جهت اعانت بر آبستنی، ۳) در فواید دیگر و در آن شش «فایده» است:۱- در امتحان اینکه عیب از مردست یا از زن، ۲- در امتحان زن که قابل حمل هست یا نه، ۳- در بیان علامات آبستنی است، ۴- در امتحان وجود حمل و عدم آن، ۵- علامات و آثار حامله بودن بپسران و دختران است، ۶- تدبیر پسر شدن حمل است به ادعیه و اعمال و ادویه؛ مرحله ۳. در محافظت جنین و منع سقط و سهولت ولادتست،در پنج «مقام» و دو «انجام»: مقام ۱) بیان اسباب و علامات أسقاط است، ۲) تدبیر و کیفیت سلوک زنان آبستن است، ۳) فساد شهوت و معالجه آن است، ۴) در محافظت جنین و منع سقط است به ادویه، انجام ۱) در تسهیل ولادت است به اعمال و ادویه، انجام ۲) در تسهیل ولادت است به ادعیه؛ مرحله ۴. در محافظت اولاد و فواید دیگر است، در پنج «مطلب»: ۱) در بقا و بزرگ شدن اطفال است به ادعیه، ۲) در محافظت اطفال و غیر اطفال است به حجابات و أحراز مجربه، ۳)احکام ولادت و تربیت اولاد است از غسل مولود و تحنیک و گفتن اذان و اقامت بر گوش او و نام نهادن و سر تراشیدن و تصدق و ختنه کردن و سوراخ کردن گوش و عقیقه و کیفیت تربیت و آداب سخن گفتن و طعام خوردن و غیر آن، ۴) بیان زود مردن بچه که به هشت ماهه متولد شود، دو سبب، ۵) در معالجه ناخوشی‌ها و بیماری‌ها و عوارض و فواید در هشت «باب»:۱- در دفع و رفع صرع و رنجانیدن جن و تابعه و ام الصبیان است به ادعیه و ادویه، در دو «منهج»،۲- در آبله است و معالجه آن به ادعیه و ادویه،۳- در معالجه گریه کردن و بیخوابی اطفال و ترسیدن در خواب است،۴- در علاج دیر بحرف آمدن اطفال،۵- در علاج دیر دندان در آوردن اطفال است،۶- در جوشش دهان است و معالجه آن،۷- در علاج علل و امراض و فواید دیگر است در هشت «فصل».مؤلف دعاها و دواها و جدول‌ها و مربعات و دائره‌های منقوله در کتاب را از کتب معتبر بسیار آورده و جابه جا به نام آنها تصریح کرده است، مانند «عدة الداعی» ابن فهد، «دفع و رفع» فیض، «مصباح» کفعمی «منهاج الفلاح»، «تحفه» حکیم مؤمن، «اختیارات» خواجه طوسی «مجموعه» بخط قدوة العارفین مرحوم آقا محمد بیدآبادی، «کافی» شیخ کلینی، «مقباس المصابیح» علامه مجلسی «جمال الصالحین»، «ثمرة الفؤاد فی أدعیة الأولاد»، «زبدة الدعوات»، «شموس الأنوار و کنوز الأسرار» ابن الحاج تلمسانی «شرح موجز» سدیدی، «قانون» شیخ الرئیس، «شفاء الامراض»، «بحر العلاج» محمد بن اسحق ابرقوهی، «حیات الانسان»، «حلیة المتقین»، «ذخیره خوارزمشاهی»، فرهنگ «برهان قاطع»، «شافی الأوجاع» حبیب طبیب، «حرز الأمان»، «قاموس»، «زبدة الطب»، «مکارم الاخلاق»، «حیوة الحیوان»، «شمس المعارف» ابوالعباس بونی، «جنة الواقیه»، «طب الائمه»، «مهج الدعوات»، «اخلاق ناصری»، «النزهة المبهجه» میرزا داود أنطاکی، «بحر الجواهر»، «شرح اسباب» نفیسی، «مفتاح» حکیم ابوالفرج، «انیس العابدین»،«شرح دیوان أمیر علیه السلام» میبدی، «روضة الواعظین»، «کلم الطیب» سید جلیل عظیم الشان مرحوم سید علیخان.

آغاز: بسمله ... فتح مهمات بحمد قاضی الحاجات،و حل مشکلات بصلوات بر سید کاینات و سلام بر آل آن خلاصه موجودات است. و بعد، فتح الباب این مقاله و عمده اسباب این مختصر رساله آنست که فتح الله بن محمدرضا الحسینی المرعشی الشوشتر ی چون حدیث پیغمبر و فرموده خیر البشر - صلوات الله و سلامه علیه و آله - یعنی «تناکحوا تناسلوا فإنی أباهی بکم یوم القیمة» را شنیده و تناکح و تناسل را باعث مباهات سید رسل فهمید؛ بخاطرش رسید که چند کلمه در بیان ادعیه و أدویه مخصوصه ببعض متعلقات آن پرداخته و بمفاد «تهاد و اتحابوا و الهدیة مفتاح المحبة» آنرا برسم هدیه و تحفه پیشکش أحباب ساخته باشد، و آنرا به «مفرح الروح و مفتح الفتوح» نام نهاد، و بموافق فهرست بر چهار مرحله قرار داد، و الله یقول الحق و یهدی إلی الرشاد. مرحله اول، در حل مربوط. مرحله دوم،در أعانت بر حمل. مرحله سوم، در محافظت جنین و منع سقط و سهولت ولادت. مرحله چهارم، در محافظت اولاد و فواید دیگر. مرحله اول ...

انجام:مؤلف گوید که این دعایی است جامع برای دنیا و آخرت و جلب خیرات و سعادات و بتجربه رسیده است برای قضای حاجات و سود درمعاملات و حل مشکلات و فتح مهمات، و بمفاد «خیرالختام ما افتح [کذا] به الکلام» چون افتاح این رساله بفتح مهمات بوده اختتام آنرا نیز قرار دادیم بفتح مهمات. و الحمدلله علی الاتمام، و الصلوة و السلام علی سید الأنام محمد و آله المیامین الکرام.

[نسخه‌های منزوی ۶۰۱/۱؛ الذریعة ۱۵۷/۷؛ ریحانة الادب ۴۰۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۳۷۲۲/۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** فقیرک بفنائک سائلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام [الفبائی: -۵۴۳]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۸/۱

خط: نسخ، کا: حسن بن قاسم نجار، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۲۵۵ق [نشریه: ۱۱-۹۳۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۶۸/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۳]

۳. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۲صفر۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۶]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۱-۳۰/۱۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**مال حواله را بمحال له ومضمون له ومحال قبض کنند مبلغ را بعد از تراضی اظهر آنست که درآن وقت حکم آن معاطات باشد والله اعلم بالصواب

از اول تا آخر؛ خط: نسخ زیبا، کا: آغ اولی، محمد حسین بن علی محمد، تا: سه‌شنبه ۲۱ ربیع الاول۱۲۶۳ق، برای حاجی آقا کوچک؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۹۳]

۵. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: میرزا عنایت الله بقراطی بن میرزا کاظم حکیم باشی، تا: ۴ رمضان ۱۳۲۸ق، به دستور مرحوم آیة الله چهارسویی؛ جلد: میشن، ۱۲۲گ، ۱۸سطر در متن (۱۱/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [فهرست روضاتی: -۲۷۸]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [نسخه پژوهی: ۱-۱۶۰]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**نجات می‌یابد انشاءالله تعالی، و از تعلیقات مطلق که برای ... (در پایان فهرست مطالب ۲ر)

خط: نستعلیق شکسته، کا: سید حسن مکتبی بن سید محمد معلم، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۳۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۴۶گ، ۱۹سطر (۹×۱۷)سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۳۱۰]

۷. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۳۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی، ۲۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۳/۵سم [ف: -۱۶۹]

● **مفرح قلب** / طب / فارسی

mofarrah-e qalb

جنیلگی، قطب الدین

janīlgī,qotb-od-dīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۶۴

نسخه ترکیبی (مفرح قلب)؛ بی‌کا، تا: ۸۷۱ق [ف: ۱۹-۲۳۵؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-۱۰۵۴]

● **مفرح القلوب** / داستان / فارسی

mofarreh-ol qolūb

مالکی، محمد بن معین الدین، ق ۱۰ قمری

mālekī, mohammad ebn-e mo‘īn-od-dīn(- 16c)

اهدا به: همایونشاه بابری (۹۳۷-۹۶۳ق)

ترجمه‌ای است از هتهوپدیس (Hitopadeca) به نام ملک الشرق و الغرب نصیرالدین مقطع شیخ بهاء الدین ندیم الله.دارای چهار داستان است:۱. منترلات: فایده محبت و یاری کردن؛ ۲. شهردابید: میان دوستان جدایی افکندن؛ ۳. بکر: جنگ کردن بدانچه که فتح به جانب خویش باشد و هزیمت به جانب لشکری غیری رفته؛ ۴. سنده خود: اصلاح به حکمت پیش از مخالفت

آغاز:سپاس بی قیاس مرحضرت شاهی را که از جمله بندگان خویش بشر را مراتب اعلا داد

[فهرست ایوانف ص ۴۵۶ ش ۶۸۵ مورخ ۱۲ صفر ۱۲۴۰؛ نیز بنگرید به ریو ۳۲۴ و دیوان هند ش ۶-۱۹۸۰؛ نسخه‌های منزوی ۱۲۸۹؛ فهرستواره منزوی ۴۷۶/۱ و ۶۲۱/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰۹-ف

بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۶۲ق، جا: بندر سورت؛ در برگ ۱۰۶-۱۰۷ قصه پادشاه جمجمه است؛۱۰۸گ،۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۱]

● **مفرح القلوب** / کلام و اعتقادات / فارسی

mofarreh-ol qolūb

داراشکوه بابری، شاهزاده هند، ۱۰۲۴ - ۱۰۶۹ قمری

dārā-šokūh-e bāberī, šāhzāde-ye hend (1615 - 1659)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷۸

آغاز:اوم شکلم بر درم و شنم شهنشه ورنم چتر بوزم (کذا)؛ **انجام:**کامیاب گردان ... کند هر کار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۳۶۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۳۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۹۰]

● **مفرح القلوب = شرح قانونچه** / طب / فارسی

mofarreh-ol qolūb = š.-e qānūnče

شاه ارزانی، محمد اکبر بن محمد، - ۱۱۳۴ قمری

šāh arzānī, mohammad akbar ebn-e mohammad(- 1722)

وابسته به: قانونچه (ترجمه)؛ شاه ارزانی، محمد اکبر بن محمد (- ۱۱۳۴)

تاریخ تألیف: حدود ۱۱۲۴ق؛ محل تألیف: هندوستان

گزارش پنج «مقاله» از ده مقاله کتاب «قانونچه» چغمینی است که شاه ارزانی پس از تألیف «طب الاکبر» و «حدود الامراض» خود، آن را به رشته تحریر درآورده است: مقاله ۱. در امور طبیعی، در پنج فصل؛ مقاله ۲. تشریح اعضای بدن، در هفت فصل؛ مقاله ۳. احوال بدن انسان در پنج فصل؛ مقاله ۴. نبض و تفسره و قاروره، در شش فصل؛ مقاله ۵. تدبیر اصحاء و پیشگیری بیماری‌ها در ده «فصل».

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین و علی آله و اصحابه اجمعین. فقیر جانی ... مشهود رای صداقت انتمای تالیان این اوراق و طالبان این مذاق می‌گرداند که پس از تألیف طب الاکبر و حدود الامراض اهم اعراض آن شد که ...

انجام:که غرض ازین محنت و ارقام محض انتفاع انام است.

چاپ: مشار فارسی ۴۸۵۵/۴ (نشانی ۷ چاپ سنگی در هند و پاکستان)؛هند، لکنو، نول کشور، ۱۳۰۳ق؛لکهنو، سنگی، وزیری بزرگ، ۴۵۸ص

[الذریعة ۲۰/۱۷و ۳۶۲/۲۱؛ نسخه‌های منزوی۶۰۱؛ استوری ۲۱۹/۲ و ۲۶۹؛ فهرستواره منزوی ۳۷۲۲/۵؛ کشف الظنون ۱۷۷۲/۲؛ معجم المؤلفین ۱۹۸/۱۲؛ دنا ۹: ۱۰۸۳ (۱۵ نسخه)؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۱۴۰]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: لاهور؛ مجدول؛ تملک: ملك الاطباء در ۱۳۲۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۰۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۷سم [ف: ۴-۷۷۳]

۲. مشهد؛ مدرسه آية الله خوئی؛ شماره نسخه:۹

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۷گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: -۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷گ، ۲۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲۰-۲۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۷۰

بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ خریداری از رضاشیخان [رایانه]

۵. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**تمام شد نسخه مفرح القلوب شرح قانونچه تالیف حکیم محمد عرف شاه ارزانی روز پنج‌شنبه تاریخ بیست و چهارم شهر ذی قعده سنه یکهزار و یکصد و پنجاه و نه هجری النبوی. بید ... سید محمد یوسف سرهندی غفرالله

در پنج مقاله؛ خط: تحریری، کا: سرهندی، محمد یوسف، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ذیقعده۱۱۵۹ق؛ دارای یک سرلوح؛ ۶۴۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [نشریه: ۳-۳۶۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۷۹

آغاز:نافع می‌شود کما لایخفی ... فصل سوم ثابت است در بیان اعضاء و هی اجسام؛ **انجام:**برابر

از ابتدای فصل سوم از مقاله اول تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ شعبان۱۱۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن مذهب، ۲۰۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۱۹۰ق؛ دارای یک سرلوح منقش؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۹-۵۴۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۵ جمادی الاول۱۲۰۰ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: اسمعیل مصنع رضوی، آبان ۱۳۶۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۹-۵۴۲]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**در بعضی اجزای زمین درآمد و زمین از یک جهت مکشوف شد و حیله آن بود که کواکب تابشی بخشیده است که به قوام خود بعض

فقط بخش کوتاهی از ابتدای کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱-۶)، ۱۷و۲۱سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۳-۱۸۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن سیاه، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱/۸×۳۴/۳سم [ف: ۷-۴۳۳]

۱۱. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه:۱۴۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۰۶گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: -۱۰۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۱ جمادی الثانی۱۲۰۴ق؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۱سطر (۱۴/۵×۲۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۱-۶۵۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: چکوطی عطار، تا: ۱۲۰۵ق، جا: لاهور؛ مجدول، مذهب؛ نسخه متعلق به کتابخانه صنیع الدوله محمد حسن خان بوده؛ کاغذ: هندی، جلد: میشن، ۷۲۶ص، اندازه: ۱۴/۵×۱۶/۵سم [ف: ۶-۱۴۶]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۷

خط: نستعلیق، کا: سید محمد باقر خان بهادر ساکن مصطفی آباد

ضلع پنجاب، تا: جمادی الاول۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۴گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱-۵۷۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۱۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۹]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۳۸

خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بن عبدالغفور شرف شوشتری مشهور به حکیم بصری، تا: جمعه ۱۰ ذیقعده۱۲۶۲ق، جا: پرتابگر و دیوگر؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۸×۳۰/۲سم [ف: ۴-۷۷۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۱۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● مفرح القلوب = عوامل منظوم / نحو / عربی

mofarreh-ol qolūb = ʻavāmel-e manzūm

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ - ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

به درخواست: ابوالحسن خان

تاریخ تألیف: ۱۱۳۰ق؛ محل تألیف: قزوین

منظومه کوتاهی است در علم نحوشامل ۳۲۳ بیت. این منظومه در نحو و عوامل صدگانه نحوی با توضیحات و حواشی‌ای از ناظم که آنرا به درخواست ابوالحسن خان به نظم کشیده است.مرحوم آقا بزرگ این منظومه را غیراز «المرجان و الیاقوت» مؤلف دانسته و یادآور شده است که وی رساله دیگری دارد به نام «ارجوزة العوامل» که به احتمال همان «المرجان والیاقوت» باشد.

آغاز:حمداً لمن الیه طیب الکلم ×× یصعد فی سماء علم من علم / و العمل الصالح فیها یرفعه ×× بازغة شارقة لوامعه

انجام:و الحمدلله الحمید الأحد ×× صل علی سیدنا محمد / و آله الاماجد الأطهار ×× و صحبه الأعاظم الأخیار

چاپ:این منظومه با نام ارجوزه فی النحو به قطع نیم جیبی به تحقیق حامد ناجی اصفهانی در سال ۱۳۷۶ منتشر شده است.

[الذریعة ۳۶۱/۲۱ و ۳۰۱/۲۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۳۰/۲ و ۳۶۰/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** کان اصل المجد فی العدالة ×× لکن اهل البغی و الضلالة

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن علیرضا رضوی، تا: رجب۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۹سطر، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۱۶-۵۰۱]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۴۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**محمد وآله الکرام ×× اکابر الافاضل العظام

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن یوسفعلی خطیب روضه رضوی، تا: ۱۲۸۳-۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۵ و۱۹ سطر (۷/۳×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۴۳/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۸۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۸۸پ-۱۹۰ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲/۲۷-۴۰]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ تملک: محمد هاشم حسینی به سال ۱۲۸۵ با مهر «عبده الراجی محمد هاشم الشریفی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۰۹]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۰۹

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱-۲۵۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۳۵/۱-۵۶/۸۵

آغاز:برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۲۹۴۷]

۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ [ف: -۲۷۶]

● مفرح القلوب / تاریخ / فارسی

mofarreh-ol qolūb

لنجانی اصفهانی، حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

lenjānī esfahānī, hasan ebn-e mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۰۳ق

رساله مفصلی است درشرح حالات مختار وذکر کیفیت قاتلان امام حسین، درچهارده «مجلس».

آغاز:بسمله الحمدلله الذی شرح صدورنا بمحبة رسوله المصطفی ص وطهر قلوبنا بولایة ولیه المرتضی علیه السلام

انجام:وصد هزار لعن بر قاتلان حضرت امام حسین (ع) ... وبرقتله وظلمه امام الممتحن حضرت امام حسن ... سیما علی قتلة الامام المعقر الخدین ابی عبدالله الحسین باد الی یوم التناد تم.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۳۹/۱-۲۵/۱۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی مشهور به آقا جونی چم کرانی، تا: غره رمضان۱۲۵۸ق؛ جلد: مقوای، ۱۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۹۴]

● **مفرح القلوب** / تاریخ / فارسی
mofarreh-ol qolūb

به خواهش: جعفر قلی خان سرتیپ
با سربندهای «باب»: باب ۱. آیات کلام الله مجید؛ ۲. احادیث ائمه؛ ۳. اقوال و امثال حکمای عرب؛ ۴. امثال و اشعار فارسی؛ ۵. نصایح و امثال ترکی.
آغاز:جعفر قلی خان سرتیپ فرزند ارجمند سرکار بندگان ... ازین بنده بی بضاعت خواست ... باب اول ایات کلام الله مجید، باب دوم احادیث ائمه، باب سوم اقوال و امثال حکماء عرب، باب چهارم امثال و اشعار فارسی، باب پنجم نصایح و امثال ترکی
[فهرستواره منزوی ۶۲۲/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۷۵
آغاز:جعفر قلی خان سرتیپ فرزند ارجمند سرکار بندگان ... ازین بنده بی بضاعت خواست ... باب اول ایات کلام الله مجید، باب دوم احادیث ائمه، باب سوم اقوال و امثال حکماء عرب، باب چهارم امثال و اشعار فارسی، باب پنجم نصایح و امثال ترکی
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر شریف، تا: ۱۴صفر۱۳۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۱۴۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۷/۴سم [ف: ۴-۷۷۲]

● **مفرح القلوب و مفرج الکروب** / گوناگون / عربی
mufariḥ-ul qulūb wa mufarrij-ul kurūb
نهاوندی، علی اکبر بن محمد حسین، ۱۲۹۲ - ۱۳۶۹ قمری
nahāvandī, ʻalī akbar ebn-e mohammad hoseyn (1875 - 1950)
مطالب متفرقه‌ای است دراعتقادات، احادیث، ادب و قصص که مؤلف درطی مطالعه کتب مختلف فکرگردآوری آنها به ذهنش خطور کرده است. پس از بازگشت به موطن خودنهاوند به نگارش آن دست یازیده است.
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر بریته محمد و اله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین من الآن الی قیام یوم الدین
[الذریعة ۳۶۰/۲۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۲۸/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**قیل المراد بالامانة الطاعة التی تعم الطبیعیة والاختیاریه وبعرضها استدعائها التی یعم طلب الفعل من المختار وارادة صدوره من غیره و بحملها الخیانة فیها و الامتناع عن
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

←مفرح القوام > المفرح القوامی
←مفرح القوام > مفردات هندی

● **المفرح القوامی = مفرح القوام = قانونچه منظوم** / طب، شعر / عربی
al-mufarriḥ-ul qawāmī = mufariḥ-ul qawām = qānūnča manẓūm
حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی، - ۱۱۵۰ ؟ قمری
hoseynī seyfī, mohammad ebn-e mohammad mahdī(-1738)
وابسته به: القانونچه؛ چغمینی، محمود بن محمد (-۷۴۵)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۶ق؛ محل تألیف: قزوین
منظومه‌ای است در هزار و دویست و دو بیت در نظم «قانونچه» چغمینی. این ارجوزه به درخواست شخصی گویا به نام «یوسف» به نظم کشیده شده است.
آغاز:(دیباچه) منظومه المفرح القوامی ×× حفظ الصحاح و شفاء الاسقام / و هی مشتملة علی الف و خمسة و مأتی بیت ... و تاریخ نظمها طاحر کانجم ... و قد رتبتها علی عشر مقالات ... (متن) الحمدلله الحکیم الشافی ×× و حافظ الانام بالالطاف / مکفر اللذات بالآلام ×× و غافر الزلات بالاسقام / و بعد فاحفظ نظمی القانونچه ××نظما مفرحا رفیع الدرجه / تسعد به یا یوسف الزمان×× و خالص الاخوان و الخلان
انجام:قد تم مایسر لی ان انشئه ×× فی عام ستة و الف و مائة / فی ماتی بیت و الف جمعا ×× بخمسة یلذها من سمعا / فهی لمن یحفظها شفاء ×× لروحه من راحها صفاء / و کان قزوین لنا مقاما ×× و الحمد کالمسک لها ختاما / سمی بالمفرح القوامی × و الحمد لنعمائه السوامی
[الذریعة ۳۶۱/۲۱؛ ریحانة الادب ۳۲۲۰۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۰۲/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**فان تکن دلائل الحر فصد ×× قیفاله و الباسلیق فاقتصد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۳ رمضان۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۵پ-۳۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۲۸۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۹۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**قدتم مایسرلی انشاء ×× فی عام ستة و الف و مائه / فا حمدالله مصلیاً علی ×× ختم الرساله و آله العلی
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ دارای یک سرلوح، مذهب، مجدول؛ ۸۴ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۸سم [ف: ۱۹-۷۱]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۷/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**منها العجینی مولد السدد ×× و السکری باعتدال قدورد / فی مائتی بیت و الف جمعا ×× فی عام ستة و و الف و مئة / فی مائتی بیت و الف جمعا ×× بخمسة یلذها من سمعا، یک بیت:

و كان همدان لنا مقاماً ×× و الحمد كالمشك لها ختاما
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ سپس امضای حسینی حزین بروجردی ۱۳۵۸؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱-۴۳)، ۱۵سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۸۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۵۸/۱
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۳۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۳۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق معرب، کا: علی اکبر گروسی، تا: ربیع الاول ۱۲۷۰ق؛ جلد: میشن، ۵۱گ (۸۹ر-۱۳۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۷سم [ف: ۶-۱۶۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: طبیب طهرانی، حسن بن علی، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۲پ-۴۷ر)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۶۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: لنبی، ابراهیم بن احمد، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۶-۳۷]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۴۰/۱-۱۵/۱۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد معین بن محمد رضی، تا: ۵ ربیع الثانی ۱۲۷۱ق؛ جلد: گالینگور، ۴۸گ، ۱۲-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۹۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۹۷/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: عبدالله ابن حاج محمد حسن ابن حاج عبدالله، تا: دهه سوم ربیع‌الثانی ۱۲۹۴ق؛ ۲۰گ (۴۱پ-۶۰پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۴۲۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۴/۷-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۶۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۹۵
آغاز: بسمله، الحمد بكماله و صلواته علی نبیه و آله ... ابیاتها تساوی لالی الغاظ النفسیه المذكوره تعرف قدرها من استكشافك ماحظة عبارة العنوان ... (بعد از چند برگ) الحمدلله الحكيم الشافی و حافظ الانام بالالطاف مكفر الذات بال آلام؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** منها العجینی مولد السدد ×× ثم بتسدید المهیمن الصمد / فاحمدالله مصلیا علی ×× ختم الرسالة و آله العلی
خط: نسخ، کا: محمد علی بن غلام حسین، تا: ۱۳۰۵ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۸سم [ف: ۱-۵۲۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** منها العجینی مولد السدد ×× ثم بتسدید المهیمن الصمد / فاحمدالله مصلیا علی ×× ختم الرسالة و آله العلی
خط: نسخ، کا: غلام حسین، بی‌تا؛ تملک ۱۳۲۵؛ جلد: میشن، ۶۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [ف: ۱-۵۲۶]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۱۹/۲-۱۰/۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** قدتم ما یسرلی ان انشئه ×× فی عام ستة والف ومائة / بسال هزار وصد وشش قوام ×× بقزوین کشید این گهر درنظام ... / بعینیك لا تبصر الواحدا ×× فلا تسقب الناظر الشاهدا
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۸-۴۴۹۵]

۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۷۰/۳
تا بیت ۱۱۶۷ را دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۱۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۶۶
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۴۳]

● مفرح (؟) نامه / شعر / فارسی

mofarrah (?) nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

‘attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۰۷/۴-ف
نسخه اصل: هامش ۳۱۸ دار الكتب المصرية ش ۲۳ تصوف فارسی؛ خط: نسخ، کا: بایزید ابراهیم تبریزی، تا: ۸۵۱ق؛ ۳۵ سطر (۱۷×۲۶) [فیلمها ف: ۱-۷۲۱]

● مفرح النفس / طب / عربی

mufariḥ-un nafs

ابن سحنون، عبدالوهاب بن احمد، - ۶۹۴ قمری

ebn-e sahnūn, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ahmad(- 1295)

مؤلف می‌گوید که به کتاب‌های پزشکی نگریستم و دارویی سودمند برای تفریح و لذت نفس ندیدم و کتاب «الادوية القلبية» ابن سینا هم بسنده نیست و این رساله را برای صاحب السیف و القلم ابوالحسن علی بن عمر بن قزل (قزیل) در ده «باب» ساختم (چلبی ۲: ۴۸۷): ۱. ذکر النفس و بعض احوالها؛ ۲. اللذة المكتسبة من طريق حاسة السمع الصبر (در اینجا از رنگ‌ها بحث شده و از رهگذر زیباشناسی سودمند است)؛ ۴. اللذة المكتسبة من طريق حاسة الشم (بوی‌های گوناگون در آن یاد شده است)؛ ۵. اللذة المكتسبة للنفس من طريق حاسة الذوق (مزه‌های گوناگون)؛ ۶. اللذة المكتسبة للنفس من طريق حاسة اللمس؛ ۷. اللذة المكتسبة للنفس من الواردات علی البدن من داخله من الادويةالمفرحة و المركبة (بترتیب تهجی)؛ ۸. اللذة المكتسبة

للنفس من الواردات علی البدن من الاغذیة؛ ۹. اللذة المکتسبة من حرکات البدن (در آن از رقص بحث شده و از سماع عارفان و از معاصر مؤلف شیخ شهاب الدین سهروردی یاد شده)؛ ۱۰. اللذة المکتسبة للنفس من الحواس الباطنة.

آغاز:بسمله. اما بعد حمدالله خالق الداء و الدواء المنقذ من الاعراض و الادواء بمفرحات النجات و الشفاء ... فانی اطلعت فی اکثر الکتب الطبیة فلم اجد فیها ما یشفی فی ذکر الامور المفرحة للنفس و الموجبة للذتها و اراحتها و سرورها

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** و من الکرم اجله و من العفو اکمله و من الملک ازیده.

خط: نستعلیق و مشکول، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۸۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۱۷/۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**من ای صنف کان من الموجودات فذلک من اکمل المفرحات و الله تعالی اعلم و احکم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۰۲پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۱۶۰]

● مفرح یاقوتی / طب / فارسی

mofarreh-e yāqūtī

عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، - ۹۸۴ ؟ قمری

ʻemād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e masʻūd(- 1577)

مولانا عمادالدین محمود شیرازی در این نامه از «مفرح یاقوتی» کاوش نموده از روی گفته‌های شیخ رئیس در قانون و ادویه قلبیه و ابن تلمیذ و شرف الدین حسن پزشک شیرازی و دیگران دستور ساختن آنرا آورد و از خبر «اتق الیهود و الهنود و لو کان سبعین بطنا» یاد نموده است.در دنبال آن از مفرح بارد و سکنجبین ریوند و تریاک سیر و شربت برای گوارش آمده (به فارسی) و در پایان از السیاسة فی تدبیر الریاسة آورده شده و نوشته است که اسکندر ارسطو را به یونان خواست و او برای پیری و دوری راه بدانجا نرفت و آنرا برای اسکندر نوشت و در آن یاد کرد که چون هر چه می‌دانستم به تو گفته‌ام، نخواسته‌ام داروی «عصمت» را که «کنز الحکماء المکنون» است هم از تو پوشیده بدارم مگر اینکه نمی‌دانم کی آنرا نخستین بار ساخته است. گویند که به آدم وحی شد و دسته‌ای گویند که اسقلابیوس و ناسیورس و هرمس میانین و بریق مالی و دادبطیوس و ابلق دروبورس و قاطس که به دانش‌های نهانی آگاه بوده‌اند دستور ساختن این داروها را دادند و هشت‌گونه دانستند. گروهی گویند اخنوخ یا هرمس بزرگ از روی وحی آنرا ساخت. آنگاه انگبین همین دارو با هشت داروی دیگر را می‌شناساند (به عربی) سپس تا پایان به فارسی است و دنباله گفتار ارسطو است که به اسکندر می‌گوید این دارو گنجی است که به دست آورم. آنگاه دستور خوراک و سودهای آن آمده است.دارای عنوان‌های تعلیم و ارشاد و تنبیه و فصل و خاتمه. (دانش پژوه)

آغاز:بسمله. رب وفقنی فی التتمیم الحمدلله المحمود فی کل فعاله و الصلاة و السلام علی نبینا محمد و آله اما بعد بدانکه از کمال کمی مردم فاضل درین زمان که ما درانیم چنان شده که آدمی را از روی و ریش می‌شناسند، طبیبی چند پیدا شده اند که زنجیل را از کافور و مزاج مبرود را از محرور تمیزنمی توانند کرد و به واسطه آنکه خود را پیش اکابر حاذق و دانا وا نماید اسم بعضی چیزها را یاد گرفته اند که رغبت خاطر اکابر بران بیشتر است مانند تریاق فاروق و مفرح یاقوتی ... چون حال برین منوال خواست دید که جهت تنبیه مستعدان بعضی از مسائل و دلایل درین باره بیان کند و چند ترکیب بر سبیل اختصار یاد کند

انجام:و خاصیتی که بآن ممتاز است آنستکه تولید عقل میکند و مغز و دماغ را میافزاید. هذا ذلک ... و طلب المنافع البدنیة کلها لدیه. و الله سبحانه و تعالی الموفق

[نسخه‌های منزوی ۶۰۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۲۴/۵؛ الذریعه ۱۹۱/۱۸ و ۳۶۳/۲۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۴۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طبیب، محمد باقر بن محمود، تا: سه‌شنبه ۱۳ شوال۹۹۶ق، جا: دیلمان؛ مجدول؛ ۱۰گ (۵۳پ-۶۲ر)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۱۷-۸۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۷۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۶-۲۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۷۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۶-۲۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۵۱

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة فی طریق ترکیب المفرحات الیاقوتیة فی شهر جمادی الثانی ۹۰۲.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق، جا: کرمان؛ در ص ۵۱۹-۵۲۶ دستور داوهای ساخته و آمیخته است: «کحل الجواهر» میرزا ابوالقاسم شیرازی و نوشداروی لؤلؤئی معینا محمد که برای سید سراج الامام در کرمان ساخته است و داروهای نگارنده منهاج و نویسنده اختیارات و طبری و قسطین در کتاب الفلاحه و دستور نوشیدن عشبه از میرزا قاضی و نیز داروهای دیگران که نام آنها برده نشده، آنگاه جدول‌هایی است در افسون و تعویذ و مطلب‌هایی از حروف و ریاضی و ستاره‌شناسی و از مسالک و ممالک ابوعبید بکری؛ ۹ص (۵۱۰-۵۱۸)، سطور چلیپایی

(۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۴–۸۰۸]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۶/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۷پ–۸۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۰–۱۱۱]

● **مفرح یاقوتی** / طب / فارسی
mofarreh-e yāqūtī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۳۷/۲۲
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱ص(۱۵۴ پ) [ف: ۷–۲۱۳]

● **مفرح یاقوتی** / طب / فارسی
mofarreh-e yāqūtī
از جد اعلای مؤلف و دستورهای پزشکی و نشان بیماری‌ها و ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۳۹۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲–۴۷۱]

● **مفرح یاقوتی روح افزا** / ادبیات / فارسی
mofarreh-e yāqūtī-ye rūh-afzā
مقامه ادبی است در عشق و عاشقی و نسخه طبی که برای تسکین درد عاشق توصیه شده است.
آغاز:در سینه ترا چو گنج راهی دادم ×× جان را به تماشای نگاهی دادم / در راه رضای تو از روز ازل ×× دنیا همه را به پرکاهی دادم. اطبای حکمت اساس و حکمای مزاج شناس از روی قانون و عقل و ادراک تألیف نموده اند و پدران عشق و رنجوران دل از دست رفته و خسته دلان.
[فهرستواره منزوی ۳۷۲۳/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۳/۶
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۶۲ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۸–۷۷]

←المفردات ‹ الجامع لمفردات الادویة و الاغذیة
←المفردات ‹ ما تشتد الیه الحاجات من معرفة المفردات
←المفردات ‹ معانی الحروف
←مفردات ‹ معما

● **المفردات = مفردات راغب = مفردات القرآن** /
لغت، علوم قرآن / عربی
al-mufradāt = mufradāt-i rāġib = mufradāt-ul qur’ān
راغب اصفهانی، حسین بن محمد، – ۵۰۲ قمری
rāqeb-e esfahānī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1109)
در شرح و توضیح معانی لغات قرآن کریم به ترتیب حروف تهجی است با استدلال به اشعار فصحاء؛ روش راغب چنین است که ابتدامادہ رابه ترتیب حروف هجا بامعنای حقیقی آن می‌آورد آنگاه مشتقات کلمه را ذکر می‌نماید، سپس معانی مجاز را با بیان علامت حقیقت ومجازعرضه می‌داردودرپایان گفته‌های خود را مستند به قرآن کریم، احادیث و ابیات عرب می‌نماید و گاهی به رد و نقد آراء دیگران نیز می‌پردازد.
آغاز:بسمله و حمد له. قال الشیخ ... أسأل الله أن یجعل لنا من أنوار نوراً یرینا الخیر والشر بصورتیهما.
چاپ: تهران، انتشارات مرتضوی، تحقیق سید محمد گیلانی، ۱۹۶۴م، ۵۵۴ص؛ پاکستان، کراچی، تحقیق نور محمد، ۱۹۶۱م، ۶۱۵ص
[معجم المطبوعات ۹۲۱؛ الذریعه ۳۶۴/۲۱رقم ۵۴۶، الاوقاف العامة بغداد ۱۶۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۰۶
آغاز:صح أن یقال ان باذن الله ... یلحق الضرر من جهة الظلم؛
انجام:اذ هی بمنزلة الهواء فی الخلاء و رأیتهم یتهاوون فی الهواء
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ روی برگ اول جزء دوم اشعاری است از عبد المؤمن بن علی بن عبد اللطیف که به تاریخ سوم ماه رمضان ۷۰۱ نوشته؛ تملک: مسعود بن حسن که از طرف حسین بن اسماعیل بن حسین بن ابی علی به تاریخ رجب ۷۳۵ نوشته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶۶گ، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۲–۲۹۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** و بهذا النظر یقال له ل قرن البقر صیصیة و للشوکة التی یقاتل بهاء الدیک صیصیة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷ ق؛ ۲۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱–۵۸۲]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۵۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**ضحکه یضحک من الناس و ضحکه لمن یضحک منه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۹؛ کاغذ: هندی، جلد: میشن، ۲۷۵گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۹–۴۸۳]
۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷
از صاد تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: ابومحمد عبدالاعلی بن امام حافظ سعید ابی عبدالله محمد بن شیخ محمد بن ابی القمر بن محمد معروف به ابن قطان اصفهانی، تا: ۸۲۳ق؛ تملک: فضل الله بن احمد قاری؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۲–۲۲۷]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**یس قیل معناه یا انسان و الصحیح ان ای و ا لسین من حروف التهجی کسائر أوائل السور، و الله أعلم.
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ تملک: ابوالحسن بن علی نقی و مهر «یا ابا الحسن ادرکنی» (مربع)، محمد حسین بن محمد صالح الحسینی؛ مهر: «محمود الطباطبائی»(بیضوی)، «عبد الله الطباطبائی» (بیضوی)، «رضا بن یعقوب الطباطبائی» (بیضوی)، «عبده عبد الباقی الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۲۰۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**یس قیل معناه یا انسان. و الصحیح ان یاوسین من حروف التهجی کسایر اوایل السور. یا - حرف ندا و یستعمل فی البعید و اذا استعمل فی الله تعالی نحو یا رب فتنبیه یعنی انه بعید من فیض الله و توفیقه. تم الکتاب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: حاجی ابراهیم بن پیرعلی مشهور به ابن ترابی؛ مهر: «هو المالك بالاستحقاق ...»، ریحان الله موسوی، نصرالله تقوی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۳-۲۱۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**یا: حرف نداء و یستعمل فی البعید و اذا استعمل فی الله تعالی نحو یا رب فتنبیه للداعی انه بعید من فیض الله و توفیقه تعالی، انقضی الکتاب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل ربیع الاول۹۹۰ق؛ نسخه‌ای نفیس و هنری ، دارای سر لوح، مجدول مذهب، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۳۳-۵۴۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** فالقوا الی الله یومئذ السلم و قال تعالی و انفقوا مما رزقناکم من قبل ان یأتی احدکم الموت الی غیر ذلک و قوله عز و جل.
تا تفسیر واژه «یوم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۲-۴۲۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از روی نسخه مورخ ۸۷۷؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۵۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۶/۵سم [ف: ۱-۵۲۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قال فبدت لهما سواتهما و قال ... لهاما ... من سواتهما
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۱۴۶گ، ۱۹سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵ سم [ف: ۹-۹۳]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۵۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اذا استعمل فی الله تعالی نحو یارب فتنبیه للداعی انه بعید من فیض الله و رحمته و توفیقه.
کاتب: محمد اشرف اصفهانی، تا: شنبه دهه دوم شوال۱۰۸۴ق؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۸۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۰]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۱

آغاز:بسمله، باب الضاد ضبیح قال تعالی؛ **انجام:** فما کتبت ایدیهم ... الی ایدیهم تنبیه انهم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۹گ، ۱۶سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۴۰۹]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۴۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ ربیع الاول۱۱۲۰ق؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۹۷ - ج

از نیمه تفسیر کلمه «ضعف» است تا پایان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ جمادی الاول۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۴۷۶]

۱۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** بها الدیک صیعته و تم هذالجزء المبارک ... لکاتبه.
از حرف «الف» تا حرف «ص»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** و للشوكة التی یقابل بها الدیک صیصیة
نسخه تا آخر حرف(ص)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۱۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۴۵۵]

● مفردات = دستور معما / معما / فارسی

mofradāt = dastūr-e mo‘ammā

حقیری هروی، احمد بن نظام الدین، - ۹۴۲ قمری

haqīrī heravī, ahmad ebn-e nezām-od-dīn(- 1536)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۰۵/1

خط: نستعلیق، کا: سلطان حسن تونی، تا: ۱۰ محرم۹۶۴ق؛ ۸گ (۱پ-۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۹۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۴/۹

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× نامه فتح است ز حی قدیم / تعمیه در اسم مسماست این ×× الله الله چه معما است این و بعد چنین معروض می‌دارد که در این زمان لطیف و اوان شریف؛ **انجام:**آبل: عکس لبت بجام شراب اوفتاده است ×× چون لعل پاره ای که در آب اوفتاده است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۱گ (۱۸۶ر-۱۹۶پ)، ۱۵سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۱۶۱]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۷۴/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن علی اصغر اصفهانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۱۷گ (۶۲پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۳۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۱۳/۱۳

آغاز:حمدی که بیرون از اسلوب حسابی باشد ایزد را عزوجل که ذاتش از اسماء چنان پیداست که اسماء از معمیات هویداست ... ؛
انجام:و این پنجمین تعلیق من بنده است بر رسائل فن معما و الله تعالی هو الموفق و المعین تحریرا فی شهر شوال المکرم ۱۲۹۴
خط: نسخ، کا: محمد حسین شریف غروی، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی۱۲۹۴ق؛ در حاشیه، حواشی در شرح برخی از معمیات متن از لطفعلی (ظاهرا صدر الافاضل) آمده که به درخواست شخصی که نام وی را به معما در یک بیت آورده (آقا حسین) نگاشته است به سال ۱۲۹۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹گ (۸۵پ-۹۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۲۷۸]

● **مفردات** / صنعت / فارسی و عربی

mofradāt

انطاکی، داود بن عمر، ۹۵۰ - ۱۰۰۸ قمری

antākī, dāvūd ebn-e ‘omar (1544 - 1600)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۲

آغاز: قد صعدا الی قدح الاعلی؛ **انجام:**تحت مفردات من تذکره داود علی ید ملا عبدالله غفر الله ذنبه
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● **مفردات** / لغت / عربی به فارسی

mofradāt

سقازاده واعظ تبریزی، محمدرضا، ق۱۴ قمری

saqqā-zāde vā‘ez-e tabrīzī, mohammad-rezā(- 20c)

لغت نامه مختصری است از عربی به فارسی به ترتیب حروف تهجی اول واژه‌ها.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۵۴-۶۰/۹۴

آغاز:بسمه تعالی ترجمة المفردات باب الهمزة (الهة) بدون ال اسم است شمس را (انحطام) انکسار
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ ۷۲گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۹۵]

● **مفردات** / شعر / فارسی

mofradāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷۷/۱۱۱

عنوان این بخش چنین است: «در بیان مفردات شاعران ما تقدم» آنچه عنوان دارد از اینهاست (اغلب از شاعران مناطق مربوط به محل تدوین جنگ است): فرد یاشان عابد خواجه، فرد ملا آخوند جان، فرد دا ملا عزیز کولابی، فرد دا ملا معلم شاه، فرد میرزا عاصم، فرد دا ملا عبدالرحمن اعلم، فرد دا ملا میرک خواجه، فرد دا ملا میرزا زاهد، فرد دا ملا عیسی خوقندی، فرد میرزا عبدالغنی منشی، ... ، فرد ملا عبدالرحیم، فرد شرمی، فرد نور علی، فرد شوکت، فرد حسرت، فرد واضح و صایب؛ خط: نستعلیق تحریری ماوراء النهری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷گ (۲۲۸پ-۲۳۴پ)، اندازه: ۱۲/۹×۱۹/۸سم [ف: ۱/۲۷-۴۲۸]

● **المفردات** / طب / عربی

al-mufradāt

فرهنگی است از برای نام هر یک از آنچه خورده می‌باشد یا در نسخه‌های پزشکی از آن استفاده می‌کنند، با ذکر خصائص طبی هر یک از آنها و فوائدی که دارند به نقل از گفته‌های حکمای قدیم. این نسخه بخش دوم از کتابی است که در آخر به بخش سوم حوالت می‌دهد که در مرکبات می‌باشد. این فرهنگ به ترتیب حروف ابجد تنظیم شده و بخشی از کتاب قانون ابن سینا نیست گرچه به روش همان ترتیب یافته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۱۰

آغاز:و السکرية اسکن حرارة و أجود للمحرورين ... حنطة هی أفضل أنواع الحبوب وأغذاها؛ **انجام:**و قطر فی الاذن الوجعة خفف من الوجع، هذا آخر ما أردنا ذكره من المفردات و يتلوه الكتاب الثالث فی المركبات
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه قدیم و بسیار نفیس؛ مصحح؛ ۱۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۹-۳۰۷]

● **مفردات** / طب / فارسی

mofradāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۶۸/۱

با عنوان های، مفردات جلد اول، مفردات جلد ثانی، تا مفردات جلد سادس. نامرتب است؛ کا: محمد رضا طبیب، تا: جمعه ۱۸ جمادی الثانی ۱۱۱۰ق، به حسب خواهش سلطان العارفین سلطان خدابنده به جهت دوست مکرم آقا عبدالعلی تاجر کابلی؛ ۱۰۷گ (۱ر-۱۰۷پ) [ف: ۸-۴۵۰]

● **مفردات** / منطق / فارسی

mofradāt

رساله‌ای است در مفردات (در مقابل مرکبات) از مباحث منطقی که به صورت ایجاز تهیه شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳۷/۳

آغاز:المقالة الاولی فی المفردات یعنی گردانید میشود مفردات را موضوع حقیقی؛ **انجام:**در مقاله ثانیه اینچنین بیان میاید در خاتمه جواب از او اینکه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ یا۱۲۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، ، جلد: تیماج، ۳گ (۱۵۵-۱۵۷)، ۱۵سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۸-۵۵۷]

● **مفردات ادویه** / طب / عربی

mofradāt-e advīye

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۲۷

بخشی از کتابی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

۲. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز:اترار بپارسی زرشک ... اثمد صفاهانی است ... باب الیاء یاسمین است و سجلاط نیز گوید و بر شیرازی گل یاسم خوانند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۶-۵۹۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۴. اسفراین؛ احمد شاهد؛ شماره نسخه:بدون شماره

تاریخ تالیف: پنج‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۰۱۵ق، مؤلف در خطبه گفته: «... سنه خمس عشر و الف که رایات جاه و جلال در رودخانه ال کیت نزوال اجلال فرموده و کلید قلعه تفلیس و توماتوس را به درگاه جهان پناه آوردند ...» و در دنبال آن یاد کرده است که پس از ایلغار اسفهان به تبریز رفتند؛ بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۳]

● **مفردات الادویة = قوی الادویة علی مذهب جالینوس** / طب / عربی

mufradāt-ul adwīya = quwa-l adwīya ʻalā maḏhab-i jālīnūs

ابن ابی الاشعث، احمد بن محمد، - ۳۶۰ ؟ قمری

ebn-e ab-el-ašʻas, ahmad ebn-e mohammad(- 972)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۱۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا شOr. 11615. جزو ۱ و ۲ و ۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۲گ [فیلمها ف: ۱-۳۸۵]

←مفردات الادویه ﴿ الفاظ ادویه
←مفردات امامی ﴿ معالجات هندی
←مفردات امامیة ﴿ الانتصار فی مفردات الامامیة

● **مفردات بشیری** / طب / فارسی

mofradāt-e bašīrī

میر بشیرالدین علی خان

mīr bašīr-od-dīn ʻalī xān

رساله مفصلی است در بیان خواص و منافع گیاهان که مؤلف آن را در یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه» تألیف نموده و در تاریخ اتمام آن می‌گوید: «پی سال تاریخ فرمود هاتف ×× شده نام او مفردات بشیری».

آغاز:هو الله الذی لا اله الا هو الملک القدوس الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد حمدیکه زبان معذرت بیان مسبحان ملاء اعلی در اظهار تکرار آن معترف به قصور و قایل به عجز است.

انجام:یقطین و آن اسم جنس هر نباتی است که بر ساق نایستد ... و عوام از مطلق آن مراد قرع دانسته اند که بفارسی کدو گویند و قرع ذکر یافت و الله اعلم بالصواب تمت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۳/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا شهسوار بیک، تا: سه‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی۱۲۵۶ق؛ جلد: گالینگور، ۱۲۱گ (۲۱۳پ-۳۳۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۳۸-۶۰۸]

● **مفردات در معمیات** / معما / فارسی

mofradāt dar moʻammīyāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۵-ف

نسخه اصل: از اسکوپیهM. S. P. II. 37؛ کا: حافظ حسین بن اصفهانی، تا: ۹۳۷ق، ۹۰ص (۱۹-۱۰۸) [فیلمها ف: ۱-۶۳۴]

←مفردات راغب ﴿ المفردات

● **مفردات صحت = مفردات معصومی = مفردات نامی** / طب / فارسی

mofradāt-e sehhat = mofradāt-e maʻsūmī = mofradāt-e nāmī

ترمذی سمرقندی، محمد معصوم، ۹۴۴ - ۱۰۱۹ قمری

termezī samarqandī, mohammad maʻsūm (1538- 1611)

رساله‌ای دربیان امراض ودردهای بدن وبیان درمان‌ها وادویه جات آنها، مشتمل بر بیست و شش«باب»: ۱. صداع در هفده«فصل»؛ ۲. امراض چشم، در شانزده فصل؛ ۳. امراض گوش، در هفت فصل؛ ۴. علاج امراض بینی، در پنج فصل؛ ۵. امراض روی در سه فصل؛ ۶. تشقه الشفته در دو فصل؛ ۷. علاج امراض دهان در سه فصل؛ ۸. علاج امراض دندان، در چهار فصل؛ ۹. علاج امراض زبان، در سه فصل؛ ۱۰. امراض حلق، در هفت فصل؛ ۱۱. (یک ورق ندارد) در هشت فصل؛ ۱۲. علاج

امراض دل، در سیزده فصل؛ ۱۳. علاج امراض پستان، در دو فصل؛ ۱۴. علاج امراض معده، در نه فصل؛ ۱۵. امراض جگر، در شش فصل؛ ۱۶. آماس سپرز؛ ۱۷. علاج درد روده، در نه فصل؛ ۱۸. امراض مقعد، در چهار فصل؛ ۱۹. گرده و مثانه، در شانزده فصل؛ ۲۰. امراض مردان، در هفت فصل؛ ۲۱. علاج امراض مخصوص زنان، در هفت فصل؛ ۲۲. علاج امراض که در پشت و گردن و دست و پا حادث شود، در هشت فصل؛ ۲۳. تب‌ها، در شش فصل؛ ۲۴. علاج امراض که بر ظاهر اعضاء پدید آید در سی و سه فصل؛ ۲۵. علاج گزیدن جانوران در این باب در پنج فصل؛ ۲۶. در فواید متفرقه، در سیزده فصل

آغاز:بسمله حمد خداوند گو، کش بدرکبریا×× هست برابر به هم حشمت شاه و گدا/ هرکه بتحقیق دیدجانب ذرات را×× نایدش اندر نظر در دوجهان جز خدا ... اما بعد بر رأی عافیت آرای ارباب نظر ... معروض می‌دارد محمد معصوم بن سید صفای الحسینی الترمذی اصلا و البکری مسکنا و النامی تخلصا که چون اختیارات بدیعی و بعضی کتب طبی به نظر در آمده و فواید آن متفرق دید و دریافت آن مشکل، بنا بر آن به جهت تسهیل طالبان از آن کتب مبسوطه اکثر ادویه مفرده با قلیلی از مرکبات در سلك عبارتی به اختصاص و ایضاح جمع آورده هر دوایی را تحت هر دائی مسطور ساخت و امراض اعضا را از سر تا پا تعداد نموده ... و نام نهاده شد این را به مفردات ...

[نسخه‌های منزوی ۶۰۲/۱؛ الذریعة ۲۰/۷و۶۴/۱۷؛ ره آورد ۴۵۱؛ فهرست بنگال ۸۲۲ ش ۱۵۵۰؛ فونان ص ۱۰۵ ش ۲۷۹؛ الطب الصیدلیه ص ۳۵۰؛ فهرستواره منزوی ۳۷۲۷/۵]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۹۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**واگر عصاره برگ بید بیاشامند مسهل صفرا ومحرق سودا وبلغم بود وشربتی از وی یکدرم بود واگر ثمر کبر با نمک بخورند شکم را نرم دارد دیگر پوست بیخ کبر مسهل خلط خام بود

تا اواسط باب پنجم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۵–۲۰۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۷/۲

آغاز:برابر

۲۶ باب؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ در آغاز کتاب یازده صفحه فهرست معالجات قوه باه از محمد معصوم بن سید صفای حسینی رمزی متخلص به نامی است که مربوط به این کتاب نیست؛ ۱۴۰ص (۱۲–۱۵۱)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۰)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [نشریه: ۳–۳۶۲]

۴. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۳۳/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن حسینی، تا: قرن ۱۲؛ ۷۴گ (۲پ–۷۵ر)، ۱۷سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: –۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۰۸

آغاز:برابر**انجام:**آنرا بخورانند و اگر از مادر رسیده این زحمت (دنباله فصل ۱۳ از باب ۲۶ کتاب است و اندکی افتاده دارد).

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(اندکی از فصل آخر باب آخر را ندارد)؛ جلد: تیماج، ۳۰۰ص (با نسخه‌های ضمیمه)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۲۶۷]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۱۴/۳

بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق [نشریه: ۱۳–۳۵]

←مفردات طب ≥ طب

● مفردات طبی / طب / عربی

mofradāt-e tebbī

۱. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز:الاخلاط و یبقی رمادیتها کالفریتون و الاکال مایبلع من تقریحه و تحلیله ان ینقص؛ **انجام:**العلاج یفتح الفم قبالة الشمس

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۸۱گ، ۱۱سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: –۷۳]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱۶۳/۴

«باب الالف اطربه شاه فروش اجاص» عنوان «باب الباء باب الحاء باب الدال» دارد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۱۰۵پ–۱۱۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [نشریه: ۳–۳۲۶]

● مفردات طبی / طب / عربی، فارسی، هندی

mofradāt-e tebbī

داروهای ساده به زبان عربی و فارسی و هندی است به ترتیب حروف هجاء.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۵/۱

آغاز:آرغیش: پوست بیخ زرشک، ابار: اسرب سوخت و به هندی بنک کشته و سفیدآب نیز گویند؛ **انجام:**یشف، بفارسی یشم: یاقوت، به هندی: جونی گویند.

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱ص (۱–۱۱)، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۵–۶۲۹]

● مفردات طبی / طب / فارسی

mofradāt-e tebbī

ناشناخته:

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۰۴/۱

آغاز:پرورده گرم و خشک است، معده و گرده و مثانه سرد را سود دارد ... هلیله زرد گرم و معتدلست؛ **انجام:**حکمت دوست دار هوای دنیا ازخود دور کن در هیچ کار پیش از وقت ...
خط: شکسته، کا: علی بن حسن تنکابنی، تا: ۹۸۲ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی پارچه، ۱۴گ (۱-۱۴)، ۱۴سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۲-۶۷۶]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۳۷/۲

آغاز:بسمله باب الالف ابریشم ۵ پت ش یکدرم برای جوشی دل ومحکمی اجاص فارسی آلو ۵ ارو سفید باشد سرد میوه که از ولایت می‌آید امخوان بانوبه دشتی؛ **انجام:**هلیون بفتح ها: خربوزه، هنکوت: هندی است، هند یا: کاسنی سردتر است بعضی سرد ...
رساله‌ای کوتاه در معرفی ادویه، میوه‌جات، غذاها که به صورت واژه به واژه وبه ترتیب حروف تهجی تنظیم شده است، ازاول تا اخر حرف‌ها را دربر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۶]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۱۰

به ترتیب تهجی، از افتیمون تا «وج» و «رل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۳-۶۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۸۷/۱۵۳

به ترتیب تهجی با عنوان فصل دارای حرف راء و سین و شین که فصل ۱۳ است تا واو و «صورت اشجار در ذکر دوم اشجار آزاد غیر مثمر»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۲گ (۶۹۵-۷۲۶)، ابعاد متن: ۱۳×۲۳، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۶-۵۳۸]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۹/۱

انجام:و زخم‌های تازه و الله اعلم بالصواب ...
بترتیب حروف تهجی - داروشناسی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۹ص(۱-۳۹) [ف: ۳-۸۹۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۳۹/۲

آغاز:اسامی دارودها. قیسوم و بر نجاسف پژه باشد، عروق الصباغین، و الصفر و اصابع الصفر زرد جوف؛ **انجام:**و از خدا پرسید، و این شکل را بفساد بکار مدارند و این را اثرها بسیار است با عنوان‌های فصل و باب نامرتب. یکباب است از «الاکحال» به عربی؛ خط: نسخ نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۸گ (۴پ-۱۱ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۲×۱۸/۷سم [ف: ۹-۶۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۳۳ ض

بی‌کا، تا: جدید [د.ث. مجلس]

● مفردات عالم /هیئت / فارسی

mofradāt-e ‘ālam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۳/۸۷

آغاز:رب قد اتیتنی من الملك ... بدان ای عزیز و ای دوست شریف که مفردات عالم سیزده است نه فلك یك قمر دو فلك.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۴۵۶-۴۵۸)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶-۳۸۸]

● المفردات الفارقة / فقه / عربی

al-mufradāt-ul fāriqa

حسینی مازندرانی، عبدالقادر بن صدرالدین

hoseynī māzandarānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e sadr-od-dīn

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵ق)
حاشیه‌ای است بر شرح شهید ثانی بر لمعه شهید اول و مؤلف آن را چنین نامیده وگویا خود او این نامرا می‌خواسته پاک کند و روی آن راسیاه کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۶۵/۲

آغاز:بسمله لله الحمد کما هو اهله و الشکر یوجبه طوله ... و بعد فیقول ... عبدالقادر بن صدرالدین الحسینی المازندرانی ... هذه تعلیقات و ایرادت اتفقت منی ... علی شرح اللمعة الدمشقیه و الحشیة الجمالیة؛ **انجام:**وسلامة العباره عنهما کما تری فافهم(در نزح بئر)
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۰گ (۱۶ر-۴۵ر) [ف: ۱۰-۱۷۱۲]

● المفردات فی علم العروض / عروض و قافیه / عربی

al-mufradāt fī ‘ilm-il ‘arūḍ

محمد بن آدم

mohammad ebn-e ādam

در بیان مفردات و اسباب بیست و سه گانه علم عروض است. مطابق استقراء ابوعبدالله محمد بن ابراهیم ابی جیش انصاری اندلسی.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۸۴/۷

آغاز:بسمله و هذه المفردات و الاسباب الثلاثة و العشرون هی التی ذکرها ابوعبدالله محمد بن ابراهیم؛ **انجام:**و یختص بالفارسیة ثلاثة الجر ... الغریب و هو یستعمل مجنونا و اصولها قد مرت و الله اعلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق، جلد: تیماج، ۳گ (۸۷پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۳]

←مفردات القرآن ﹥ المفردات

● **مفردات قرآن** / لغت، تفسیر / فارسی

mofradāt-e qor'ān

کتابی است در تحریر مفردات قرآن مهذب بر ۲۸ باب (به ترتیب حروف الفبا) و شش «فصل» در بیان حروف، ضمایر، صرف فعل نصر، اسماء اشاره، اعداد و اسماء پیامبران و ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۷۸۱

خط: نستعلیق و تحریری، کا: میرزا غلامحسن، تا: ۱۲۳۵ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن مذهب، ۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۷۰]

←مفردات القراء ‹ مفردات یعقوب

←مفردات مثنوی ‹ جزیره مثنوی

● **مفردات مثنوی** / ادبیات / فارسی

mofradāt-e masnavī

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۳۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● **المفردات المشترکة** / رجال / عربی

al-mufradāt-ul muštaraka

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

مفردات مشترکه از قول علامه مجلسی و ظاهراً برگرفته از یکی از کتاب‌های او، در رساله حاضر گرد آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۵۷/۱۱

آغاز:فی المفردات المشترکة علی طریقة رئیس المحدثین صاحب البحار رحمه الله تعالی ابان هو ابان بن عثمان احمد الهمدانی هو احمد بن محمد بن سعید ابن عقدة الهمدانی الکوفی؛ **انجام:**ابن هاشم هو ابراهیم والد علی، ابن همام هو اسماعیل و یکنی اباهمام ابن یزید هو ایوب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: عبدالواسع بن علامی بن محمد بن فضل الله؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۰ر-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۸۴]

←مفردات معصومی ‹ طب نامی

←مفردات معصومی ‹ مفردات صحت

←مفردات نامی ‹ مفردات صحت

←مفردات نامی ‹ طب نامی

←مفردات و مرکبات ‹ قرابادین

● **مفردات و مرکبات = ادویه مفرده و مرکبه** / طب / فارسی

mofradāt va morakkabāt = advīye-ye mofrade va morakkabe

از قرن ۹ و پیش از آن. در دو «مقاله» و «باب» و «فصل»ها: مقاله ۱. مفردات، در پنج باب: ۱) حبوبات، ۲) لحوم و البان و بیضه، در چند فصل، ۳) فواکه، ۴) بقولات، ۵) مفردات از هر جنس به ترتیب حروف تهجی، هر حرف در یک «فصل»؛ مقاله ۲. مرکبات، در پنج باب:۱) اشربه مطبوخه،۲) معاجین، ۳) اقراص، ۴) حقنه و شیاف‌ها، ۵) ادهان و مراهم، چند فصل.

آغاز:الحمدلله الذی خلق لکل داء دواء و الهمنا منافع المفردات و المرکبات ... و بعد، بنا بر التماس من یجب علی اسعافه، کلمه ای چند در بیان بعضی مفردات و مرکبات.

انجام:به ابریشم بیخته با علی آمیزد، شربتی دو مثقال نافع باشد. و الله اعلم بالصواب ...

[فهرستواره منزوی ۳۷۲۷/۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۸/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ با املای شیوه کهن: «گ» ک، «چ» ج، «ذ» د ... در پایان طب منظومی ست در قالب مثنوی در ۵۵ بیت از «خواجه ابوعلی [ابن سینا]» در «نصیحت». آغاز: «یکی آنکه تا معدهات از طعا ...»؛ ۲۶گ (۴۰پ-۶۵ر) [عکسی ف: ۱-۳۷۳]

● **مفردات و مرکبات** / طب / فارسی

mofradāt va morakkabāt

در دو مقاله: مقاله ۱. مفردات، در پنج باب: ۱) حبوب، ۲) لحم، سمک، لبن و بیضه، در چهار فصل (گوشت‌ها، کانی‌ها، شیر و تخم مرغ)، ۳) فواکه، ۴) بقول، ۵) مفردات از هر جنس (به ترتیب حروف تهجی از آغاز واژه‌ها، هر حرف در یک فصل)؛ مقاله ۲. مرکبات، نیز در پنج«باب»: ۱) اشربه و مطبوخات، ۲) معاجین، ۳) حبوب و اقراص، ۴) حقنه‌ها، ۵) روغن‌ها، مرهم‌ها و داروهای چشم.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق لکل داء دواء ... و بعد بنا بر التماس من یجب علی اسعافه کلمه چند در بیانبعضی مفردات و مرکبات مرتب بر دو مقاله از کتب معتمد علیها مسطور ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**بآنچه مخصوص است معالجه کنند چنانچه در مطولات مذکورست.

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین بن حسن بن شمس الدین عاشق، تا: ۸۸۸ق؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: مقوا، ۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۹-۵۴۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۸۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**(در فصل ۱ از باب ۵ از مقاله ۲ افتاده): ... نیم درم سحق کرده بکشند ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۹۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۵گ (۱۰۴ر-۱۳۸پ) [ف: ۱-۲۳۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۱۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**در سایه نهد روغن (افتاده در فصل ۱ باب ۵ مقاله ۲)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۸گ (۵۷پ-۷۴پ)، ۲۱سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۲۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۰۸۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**یک مثقال نبات مصری جمله را کوفته و پخته در چشم کشند نافعست.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۱۱۹-۱۶۵)، ۱۲سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۲۹-۲۸۰]

● **مفردات و مرکبات** / طب / فارسی

mofradāt va morakkabāt

مفردات و مرکبات در ده باب به ترتیب تهجی ابجدی.

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۰۶/۲-ف

نسخه اصل: پاریس P. 152.نسخه از حرف زاء تا عین است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۵۹۹]

● **مفردات و مرکبات (ترجمه)** / لغت / ترکی

mofradāt va morakkabāt (t.)

وابسته به: حمد و ثنا = الفاظ مفرده و مرکبه؛ رشید وطواط، محمد بن محمد (-۵۷۳ق)

ترجمه ترکی کتاب لغت فارسی مفردات و مرکبات (حمد و ثنا) است. این ترجمه به صورت زیرنویس ذیل کلمات فارسی نوشته است. نسخه‌ای از این اثر در دارالکتب قاهره به شماره «۱ معاجم ترکی تیمور» همراه ترجمه فارسی آن موجود است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۸/۵ کر

آغاز:بسمله، شکر دخی اکمق یردجی مثال سیز دخی آلت سیز و دورودوجی غرضسیز دخی علتسوز ... بو کتاب بر قاچ لفظ در یلکوز لردن دخی قرشمشلردن که دللر اوزرنه یکزینجه دور دخی پارسی نام لرده مستعمل در؛ **انجام:**گزلدوخی آشکاره ... صتمق دخی آلمق ... آرق دخی سمز ... تمت

خط: رقعی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۴گ (۷۹پ-۱۲۲پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲/ ۴۰-۳۶]

● **مفردات هندی** / طب / فارسی

mofradāt-e hendī

اکبر آبادی، محمد شرف الدین بن قاضی شمس الدین،

akbar ābādī،mohammad šaraf-od dīn ebn-e qāzī šams-od-dīn

تاریخ تألیف: ۱۲۲۱ق

کتابی است در مفردات و خواص ادویه هندی، مشتمل بر مقدمه، یک مقاله و خاتمه: مقدمه در بیان سبب اختلاف اقوال اطبا در ماهیت و خواص قدر شربت ادویه و ...؛ مقاله در بیان اسامی ادویه مفرده و ما یتعلق بها به ترتیب حروف تهجی؛ خاتمه در طریق احتراق و تسوید و تمحیص و غسل و تقلید و استعمال ماء الجبن و چوب چینی (هر مبحث شامل چند جرعه، تنبیه، وضع و فایده) و تحقیق اوزان معموله اطبا. مؤلف در تدوین آن از کتب مختلفی استفاده کرده از جمله: تحفة المؤمنین، اختیارات بدیعی، ریاض الدویه یوسفی، الفاظ الادویه، بدایع النوادر و بضاعة الاطباء یا بدیع التحریر تألیف استادش محمد رحم علیخان بن بهره مند خان فرخ آبادی، خلاصة المفردات میر نجم الدین علی، تألیف شریف دهلوی، شمس العلوم، بحر الجواهر، قرطاس الاطباء سراح، فرهنگ رشیدی، برهان قاطع و غیره. وی کتاب را جهت دو فرزندش علیم الدین و ولی الدین تألیف کرده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۳۶

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی جعل المفردات مبادی المرکبات و وضع الموجودات دلیلا علی وجود الذات ... و بعد می‌گوید اضعف العالمین محمد شرف الدین بن قاضی ... که چون پسران این کمترین ... کتاب را به مفردات هندی موسوم ساختم؛ **انجام:**مفردات ضم میکرد قرابادین شفائی را از الف تا یاء بر طریق صاحب بضاعت الاطباء املا می‌گردد ... الحمدالله

خط: نستعلیق شکسته، کا: فضل احمد بن شیخ خیرات علی کهنو، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۱۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۱۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۴۶۲

انجام:انجام: [برگ ۹۴]: کهاها بفتح کاف پارسی و خفای ها و الف و فتح فوقانی هندی و الف ثانی؛ انجام نسخه [برگ ۱۳۱]: فادزهر معرب از پادزهر ... مطلق او یادزهر معدنی است و مؤلف اختیارات منحصر در حجر

ناقص الآخر و موجودی آن تا اواخر باب الکاف (کهپریا و

کهاطا-کهاها) است (برخی اوراق جابه جا صحافی شده)؛ خط: نستعلیق، کا: سید ذوالفقار علی بن سید عصمت الله، تا: پنج‌شنبه ۲۹ رجب۱۲۶۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مذیل است به: ۱. یک رساله بسیار کوتاه در دانستن «اوزان مشهوره موافق رساله اوزان میر محمد مؤمن استرآبادی در یک برگ (برگ ۸ نسخه). این رساله غیر از اوزان مذکور در خاتمه «مفردات هندی» است؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۰]

● **مفرداتی از شاعران متعدد** / شعر / فارسی

mofradātī az šā‘erān-e mota‘added

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۱۴/۱۶

به ترتیب حروف تهجی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مشوش صحافی شده [ف: ۸-۱۶۸]

● **مفردات یعقوب = مفردات القراء** / قرائت / عربی

mofradāt-e ya‘qūb = mofradāt-ul qorrā’

صعیدی، عبدالباری بن عبدالرحمن، - ۶۵۰ قمری

sa‘īdī,‘abd-ol-bārī ebn-e ‘abd-or-rahmān(- 1253)

قرائت هر یک از قراء سبعه را در رساله‌ای جداگانه به ترتیب سوره‌ها گرد آورده و برای هر یک دیباچه‌ای ساخته و در واقع هفت رساله می‌باشد که در این کتاب جمع شده است. این رساله‌ها از قصیده شاطبیه گرفته شده و به سید بزرگواری از اولاد رسول اکرم تقدیم می‌شود که به نامش تصریح نشده و در آغاز سند قرائت مؤلف نیز آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۸

آغاز:الحمد لله الذی انزل القرآن هادیا للانام و سببا للفوز بدار السلام بین لنا فیه الاحکام و اوضح لنا بحجة الاسلام؛ **انجام:**کفوا بضم الفاء و مهموزا فی الوصل و الوقف و الحمد لله رب العالمین

تذکر: نام مؤلف و کتاب به استناد نسخه مکتبة الاوقاف العامه موصل ج ۴۰/۱ تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۶۱]

● **المفردة** / قرائت / عربی - فارسی

al-mufrada

قاری مدنی، ابی جعفر

qārī madanī, abī ja‘far

در قرائت از ابی جعفر قاری مدنی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷۰/۲

آغاز:و اگر مکسور باشد تسهیل کالیاء و تسهیل کالالف آنست که صرف مسهل میان همزه و الف باشد؛ **انجام:**سورة الکافرون و سورة نصر و سورة اخلاص و معوذتین بلاخلاف (تمت المفردة فی قراءة ابی جعفر القاری المدنی علی یدی ... جلال الدین بن محمد بن حاجی علی طالب فی خامس عشرین شهر شوال ... یوم الاثنین سنة ثمان خمسین و تسعمائة.

خط: نسخ، کا: جلال الدین بن محمد بن حاجی علی طالب، تا: ۲۵ شوال۹۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، ۵۷گ (۶۱ر-۱۱۷پ)، ۱۳سطر (۹×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۱۲-۲۸۴۸]

● **المفردة** / قرائت، تجوید / عربی

al-mufrada

در قرائت ابوالحسین علی کسائی کوفی نحوی ایرانی است. پس از سرگذشت کسایی و دوری و ابی الحرث چند عنوان «باب و فصل» آمده و یکدوره علم تجوید است به روش کسایی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۶۷/۱

آغاز:بسمله. و به نستعین. حمدله. و بعد فانک قد سالتنی ایها الاخ ... ان افرد لک طریق الامام الکسائی الذی قراءه و اقرأبه ابا عمر الدوری و ابا الحرث اللیث مبسوطا و اضحا من غیر تطویل ممل و لا اختصار فاجبتک الی ما سالته ... مقدما لک قبل ذکری مذهبه و مناقبه و روایته و لقبه معرفک اسمه و کنیته و منشأه و تربته؛ **انجام:**و کفوا احد بالهمزه تمت المفردة للکسائی بعون الله تعالی و حسن توفیقه و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۹گ (۲ر-۴۰ر)، ۱۵سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۸۹۷]

● **المفردة ابن عامر** / قرائت / عربی

al-mufrada ibni ‘āmir

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی، - ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūselī, ja‘far ebn-e makkī(- 1312)

نگارنده قرائت ابن عامر را در یک یک کلمه‌های قرآن در این کتاب گرد آورده است. این روش در کتاب‌های تجوید و قرائت پیشینه بسیار دارد. چلبی در «کشف الظنون» از کسانی که درباره مفرده‌های هر یک از قاریان رساله نوشته‌اند سه تن نامبرده: ۱. حسن بن علی بن ابراهیم اهوازی (-۴۴۶ق)؛ ۲. ابوالعلاء حسن بن احمد عطار همدانی (-۵۶۹ق)؛ ۳. ابوشامه عبدالرحمان بن اسماعیل دمشقی (-۶۶۵ق)؛ سپس سه تن دیگر که هر یک «مفرده یعقوب» را گرد کرده‌اند نامبرده: ۴. ابوعمر دانی (-۴۴۴ق)؛ ۵. عبدالرحمان بن عتیق (ابن خلف) صقلی [منسوب به جزیره سیسیل] معروف به ابن فحام (-۵۱۶ق)؛ ۶. ابومحمد عبدالباری بن عبدالرحمان صعیدی (-۶۵۰ق). البته این آمار جامع نمی‌باشد به ویژه پس ابن جزری (-۸۳۳ق) شاگردان او در این باره رساله‌ها نوشته‌اند، و از یک تن ایشان که حافظ

اصفهان ابوالحسن طاهر بن عرب بن ابراهیم باشد چهار رساله فارسی در این موضوع باقی است:«مفرده ابو عمرو» و «مفرده ابن عامر» و «مفرده حمزه» و «مفرده نافع». (الذریعه ج۸: ص۶۸ دیده شود). یکی از قاریان هفت‌گانه که قرائت او موضوع رساله‌های جداگانه قرار گرفته عبدالله بن عامر بن یزید بن تمیم بن ربیعه تحصی است. کنیت او چنان‌که در مقدمه این رساله یاد شده ابو عمران (یا عثمان یا نعیم یا علیم یا محمد یا موسی یا عبید) است و ابوعمران درست‌تر است. وی مدتی در زمان عبدالملک مروان قاضی دمشق و امام مسجد و پیشوای قاریان آن شهر بوده. او به سال ۲۱قزاده و در دمشق به روز عاشورا ۱۱۸ق مرده است. یکی از رساله‌ها که به‌عنوان مفرده ابن عامر نوشته شده رساله مورد گفتگوی ماست. نگارنده آن نام خود را در دیباچه و خاتمه کتاب آورده است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۶

آغاز:مفرده [ه] امام ابن عامر. بسمله. الحمدلله رب العالمین ... یقول ... ابو موسی جعفر بن مکی بن جعفر الموصلی ... افرد فی هذا الکتاب ... مذهب امام اهل الشام ... عبدالله بن عامر ... من الکتاب الموسوم بحرز الامانی و وجه التهانی المعروف نسبة بالشاطبیة؛ **انجام:**غیر ما تقدم و الله اعلم و احکم وقع الفراغ من تسطیره و تحریره و الحمدلله رب العالمین ... الطاهرین قال المصنف: تم تالیفها فی التاسع العشرین من شعبان المعظم سنة احدی و سبعمائة علی ید ... ابی موسی جعفر بن مکی بن جعفر الموصلی ... و نعم الوکیل. تحریرا فی سابع صفر ... سنة اثنین و ثمانین و سبعمائة ... و سلم تسلیما.

خط: نسخ، کا: منور بن منصور، تا: ۷ صفر۷۸۲ق؛ در ۱۷۱ر جدول رموز قاریان ده‌گانه است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۴گ (۱۳۷پ-۱۷۰پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۶۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۹

آغاز:الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی الامی، خاتم؛ **انجام:**و اتفقا علی ضم الفاء. و هذا آخر المتفق علیه و المختلف فیه من مذهب عاصم و لم تذکر التکبیر لانه مذهب غیر عاصم قال المؤلف ... نجز المفردة بحمدلله ... فی العاشر من شوال سنة خمس و ثمانین و ستمایة فی شیراز ...

خط: نستعلیق شکسته، کا: موسوی، محمد بن علی، تا: جمعه ۶ ذیقعده۹۸۲ق، جا: کلکنده؛ مصحح؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۳۳گ، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۲۱۷]

● **مفرده ابن عامر** / قرائت/ فارسی

mofrade-ye ebn-e ‘āmer

حافظ اصفهانی، محمد طاهر بن عرب، ۷۸۶ - ۸۷۵ ؟ قمری

hāfez-e esfahānī, mohammad tāher ebn-e ‘arab (1385 - 1471)

در تجوید به روایت ابن عامر، با عنوان‌های «فصل و باب»، به خواهش دوستان.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۷/۱

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل القرآن العظیم لنا نوراً و اماما، وفقنا لحفظ حروفه ... و بعد چنین گوید فقیر ... طاهر الحافظ الاصفهانی؛ **انجام:**و بر مفتوح مانند ضرب وقف باسکان فقط جایز است، و نحویان وقف بردم (!) در منصوب و مفتوح نیز داشته اند.

خط: نسخ، کا: احمد بن فتح الله تمیمی، تا: ۹۸۸ق؛ کاغذ: ترمه کشمیری، جلد: میشن، ۳۱گ (۱ر-۳۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۴سم [ف: ۸-۳۴۷]

● **مفرده ابن عامر** / قرائت / فارسی

mofrade-ye ebn-e ‘āmer

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem(-18c)

تاریخ تألیف: اواخر محرم ۱۰۹۶ق

رساله‌ای است در اصول قرائت ابوعمرو عبدالله بن عامر (بن یزید بن تمیم بن ربیعة بن عامر بن عبدالله بن عمران) یعصبی (- ۱۱۸ ق) که در دمشق وی از جمله تابعین و همراه ابو عمرو تنها دو عرب نژاد قراء سبعه بودند. وی از ابنذکوان و هشام روایت کرده است. رساله مشتمل بر دوازده «باب» است:«الاستعاذه، البسمله، فی ذکر هاء الکنایه، المد و القصر، الهمزیین من کلمة، الوقف علی الهمزه، الوقف علی اواخر الکلم، الادغام و الاظهار، الامالة بین اللفظین، تفخیم اللام و الراء و ترقیقها، یاآت الاضافة، الیاآت المخذوفات».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۷

آغاز:غرض از عرض این ابواب محتویه بر اصول بسمع قبول ارباب بالصواب؛ **انجام:**و ابن ذکوان را در الکهف در فلا یسألنی دو وجه است در دو حال و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۳]

←مفرده ابن کثیر ← راحت جان

● **المفردة ابن کثیر** / قرائت / عربی

al-mufrada ibni kaṯīr

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی، - ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūselī, ja‘far ebn-e makkī(- 1312)
در مفرده‌ها نخست سرگذشت امامی که مفرده منسوب به اواست آمده، سپس باب‌ها و فصل‌هایی در قواعد تجوید آن‌گاه فرش الحروف هر یکی از سوره‌ها به ترتیب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۱

آغاز:مفرده امام ابن کثیر. بسمله. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد النبی الامی خاتم النبیین ... الطاهرین یقول ... جعفر بن مکی بن جعفر الموصلی ... اذکر فی هذا الکتاب الراغبین و اجرد للطالبین ... مذهب الامام الکبیر ... امام اهل مکة عبدالله بن کثیر افرد مذهبه و روایته و اجرد قرائته و طریقته من الکتاب الموسوم بحرز الامانی و وجه التهانی الذی الفه الامام ... ابوالقسم الشاطبی؛ **انجام:**فهذه مسائل التکبیر و آخر مذهب ابن کثیر اتیت به مبسوطا واضحا کما ضمنت و الحمدلله رب العالمین ... و صحبه تم تالیفها و نجز تصنیفها علی ید الفقیر ... جعفر بن مکی بن جعفر الموصلی عفا الله عنه فی الثامن و العشرین من شعبان سنة اثنتین و سبعمائة فی شیراز المسئول من المطالع لها ان یعفو زلل تالیفها و یتجاوز عن خطل تصنیفها و یستغفر لمؤلفها و قاریها و الحمدلله اولا و آخرا و فرغ من کتابته فی یوم الجمعة من شهر مبارک رمضان لسنة ثمانین و سبعمائة اللهم اغفر لکاتبه ... کثیرا.
خط: نسخ، کا: منور بن منصور، تا: رمضان۷۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۴۶گ (۱پ-۴۶ر)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۶۷]

● **مفرده ابن کثیر** / قرائت/ فارسی

mofrade-ye ebn-e kasīr

مؤلف شناخته نشد. تنها در ص ۱۰ آورده است که برخی از قرآآت را در سمرقند خوانده است. اسلوب نگارش کتاب و عبارت عربی که در حاشیه صفحه ۱۸ آورده شده ایهام دارد که این کتاب ترجمه است و پیش از قرن هشتم تألیف شده است. کتاب در بیان نحوه خواندن کلمات قرآنی طبق قرائت قاری معروف ابن کثیر به روایت راویان بزی و قنبل است که از قصیده «حرزالامانی» شاطبی و «کتاب التیسیر» شیخ ابوعمر و دانی استخراج نموده و به ترتیب سوره‌ها نقل کرده است. برای شناسانیدن کتاب جملاتی از آن نقل می‌گردد:«و رمز ابن کثیر (د) و رمز بزی (هـ) و رمز قنبل (ز) استدر هجای که راویان موافق باشند رمز قاری ثبت کرده می‌شود و در هر جای که مخالف باشند رمز آن راوی ثبت کرده می‌شود که مخالف حفص (عاصم صح) باشد رحمه الله و آنچه موافق حفص است ذکر نمی کنیم مگر از برای زیادتی توضیح و آنچه مخالف وی است ذکر می‌کنیم بنا بر شهرت قرآئت حفص در این بلاد و استعاذه ابن کثیر. اعوذبالله العظیم من الشیطان الرجیم قف ان الله هو السمیع العلیم.»

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۱۰

آغاز:ذکر قرآئت عبدالله ابن کثیر المکی رحمة الله علیه از طریق شاطبی و تیسیروی اخذ قرآئت از عبدالله بن صحابی رضی الله عنه بن السائب المخزومی و از مجاهدین جبیر و از درباس مولوی ابن عباس رضی الله عنهما کرده است؛ **انجام:**بضم فاء وبهمزه بجای واو والله اعلم.
خط: نسخ، بی کا، تا: صفر۱۰۸۲ق؛ واقف: دکتر حسن شهیدی، مهر ۱۳۲۳؛ ۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۶-۱۷۶]

● **مفرده ابوعمرو** / قرائت / فارسی

mofrade-ye abū-‘amr

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem(- 18c)

رساله در اصول قرائت ابو عمرو یحیی بن علاء (بن عمار بن عبدالله بن حصین بن حارث) بصری متوفی ۱۵۴ق در کوفه از طریق شاطبی به روابن دوری و سوسی و مشتمل بر شانزده «باب»:الاستعاذه، البسمله، فی بیان صمیر الجنع، بیان المد و القصر، ذکر الهمزتین من کلمة، ذکر الهمزبین من کلمتین، ترک الهمزة فی مذهب ابی عمرو، بیان الاماله بین اللفظین، فیالوقف علی الکلم و بیانه، فی حذف الحر که من هاء هو و هی، فی یاآت الاضافه، فی یاآت المخذوفات.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۸

آغاز:این چند بابیست از اصول قرائت ابوعمرو العلاء البصری از طریق شاطبی؛ **انجام:**هر دو حال حذف می‌کنند در زخرف یا عبادی لاخوف علیکم تم الکلام و حصل المرام
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۴]

● **مفرده ابوعمرو** / قرائت/ فارسی

mofrade-ye abū-‘amr

رساله‌ای کوتاه در ۱۵ مسأله که در آن نظرات ابوعمرو بن علاء دانی را با توجه به «حرز الامانی» شاطبی استخراج شده است.

کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۵/۲

آغاز:مسئلة: بدانک اندر یا سماء هولاء ان کنتم صادقین از برای وردی (کذا) سه وجه است واز برای سوسی (کذا) دو وجه است و از برای جمع ابوعمرو پنج وجه باشد والله اعلم؛ **انجام:**لیدخل الادغام نحو انه هو ویخرج منها انا نذیرا وفی المدغم فیه کونه اکثر من حرفٍ وان کان بکلمة واحدة لیدخل فیه خلقکم و یخرج

منها نرزقك والله اعلم.

خط: نستعلیق، کا: ... بن حاجی محمد کوهستانی (شاید هم گرجستانی)، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

● **المفردة ابی عمر بن العلاء** / قرائت / عربی

al-mufrada abi ʻumar bin ʻalāʼ

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی،- ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūselī, jaʻfar ebn-e makkī(- 1312)

در هر یکی از این مفرده‌ها که به شش می‌رسد نخست سرگذشت امامی که مفرده منسوب به او است آمده سپس باب‌ها و فصل‌هایی در قواعد تجوید آنگاه فرش الحروف هر یکی از سوره‌ها به ترتیب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۳

آغاز:مفرده امام ابی عمرو بن العلاء: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فقد رغب الی اخ لی من الفضلاء ان افرد له من مذاهب القراء السبعة النبلاء مذهب الامام ابی عمرو بن العلاء فانتهزت فرض اجابته ... الزمت نفسی تجرید مذهب هذا الامام ... من الکتاب الموسوم بحرز الامانی و وجه التهانی الذی نظمه ... ابوالقسم محمد بن خلف بن احمد فیرة الرعینی ثم الشاطبی؛ **انجام:**و لا امالة التامة و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: منور بن منصور، تا: اواخر شعبان۷۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۸۳گ (۴۹پ-۱۳۱پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۶۸]

● **مفرده امام ابوعمر و بن العلاء البصری** / قرائت/ فارسی

mofrade-ye emām abū-ʻomar va ben ʻalā-el basrī

اصول از: عبداللطیف بن کمال الدین علی ملقب به ماشاذه کرمانی وفرش از: محمد بن محمد بن محمد بن سلیمان ین جبرئیل ین سلیمان بن محمد بن سلیمان الجابری الشیرازی المعلم القاری. به تعداد حروف الفباء عربی به‌علاوه باب الاستعاذه و باب البسمله و باب الادغام ابوابی ترتیب داده و فصول و مسائل نیز بر ان افزوده است و نویسنده فرش نیز باب مستقلی «باب فرش الحروف» بدان افزوده و منضم نموده است.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۴۶

آغاز:اصول: ... سنه ثمان و ستین بوذ و گفته اندسنه سبعین و غیر این نیز گفته اند و بذرش مردی بزرگ بوذ از مشاهیر مردم و از اصحاب امیر المومنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه ... فرش: باب و فرش الحروف بدانکه فرش بمعنی نشر است و در فرش حروف به فتحه و ضمه و کسره و نقطه و شکل از ترجمه مستغنی شد؛ **انجام:**و باز در حالت ادغام اگر اعتبار اسکان و روم و اشمام را حساب کنند چهل و هشت با صد و چهل باشد هر یکی را با دو و جه زکریا اعتبار کند دویست و هشتاد و هشت گردد. اصول: ... ص الناس النلاس پنج موضع است هر پنج را بروایه دوری اماله کند بخلاف و الله اعلم؛ فرش: عفا الله عنا و عنهم و عن جمیع علماء القراة و التفسیر و الحدیث آمین و الحمد لله رب لعالمین

خط: نستعلیق و نسخ تحریری، کا: محمد بن محمد بن ... سلمیان جابری و عبد اللطیف ماشاذه، تا: ۸۵۲ق، تاریخ انجام اصول ۸۵۲- تاریخ انجام فرش ۹۰۴؛ این نسخه که در فهرست و دفتر ثبت کتاب‌ها به نام «کتابی در تجوید» قید و ضبط گردیده است «مفرده ابن ابی العلاء بصری» است از روی دو روایت «دوری» و «سوسی» از طریق مشاطبیه و تیسیر و چنانچه ذکر شد اصول آن را «عبد اللطیف ماشاذه کرمانی» و فرش آن را «محمد بن محمد جابری شیرازی» نوشته‌اند و نسخه نفیس و کم نظیری می‌باشد؛ کاغذ: چرمی، جلد: سمرقندی، ۶۷گ (۳۸+۲۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۰۸۴]

● **مفردة حمزة** / قرائت / عربی

mufradat-u ḥamza

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی،- ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūselī, jaʻfar ebn-e makkī(- 1312)

تاریخ تألیف: ۱۰ ذیقعده ۶۹۴ق

شاید از آن محب الدین ابوموسی جعفر بن مکی بن جعفر موصلی در شیراز باشد که فن قرائت را نزد عبدالله بن ابراهیم جزری آموخته و درباره هریک از قرائت‌های هفت‌گانه رساله‌ای جداگانه (مفرده) نگاشته است که یکی از آنها همین نسخه حاضر می‌باشد که در خصوص قرائت حمزه، ابوعماره عمره بن حبیب بن عماره بن اسماعیل زیات کوفی (- ۱۵۶ق) است که یکی از قراء سبعه و از اصحاب حضرت صادق (ع) و استاد کسائی می‌باشد. به روایت خلف بن هشام بزاز اسدی بغدادی (- ۲۲۰ق) و خلاد بن خالد صیرفی کوفی احوال (- ۲۲۰ق) که در آغاز، شرح حال مختصری از حمزه و راویان او را ذکر کرده است و سپس به ترتیب قرآآت کلمات را از استعاذه و سوره‌ها تا آخر قرآن را آورده است و مطالب آن را از کتاب حرز الامانی و وجه التهانی معروف به قصیده شاطبی سروده ابومحمد قاسم بن فیره بن خلف شاطبی اندلسی شافعی (- ۵۹۰ق) گرفته است.

آغاز:مفرده حمزة بن حبیب الزیات. بسمله. و به نتوکل و نستعین الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد رغب الی من قرا القران علی ان افرد له من مذاهب القراء السبعة التفات طریق حمزة بن حبیب الزیات ... مجردا لك هذا المذهب ... من الکتاب الموسوم بحرز الامانی و وجه التهانی ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و مستمعها و مطالعها قال الشیخ المؤلف ... تم تالیفها من لفظ ... ابی موسی جعفر الموصلی فی العاشر من شهر ذی القعدة سنة اربع و تسعین و ستمیة و صلی الله علی سیدنا محمد ... اجمعین. و بعد فقد وقع الفراغ من تحریر هذا الکتابفی شهر صفر ... سنة احدی و ثمانون و سبعمائة.

خط: نسخ، کا: منور بن منصور، تا: صفر ۷۹۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۶گ (۲۰۲پ–۲۵۷پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵–۴۱۶۹]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فیها ما آن من الاضافه ربی کلاهما و فیها محذوفات اربع.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ در پشت صفحه عنوان کتاب آمده: «الکتاب السادس من الکامل الفرید فی التجرید و التفرید یشتمل علی حصر مذهب الامام المقرین ابی عماره حمزه بن حبیب الزیاب الکوفی بروایتی خلف و خلاد عن سلیم عند رحمه الله ...»؛ تملک: سلطان القراء در رجب ۱۳۰۵ با مهر «سلطان القراء» (چهارگوش)؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴۸گ، ۲۰ سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲–۶۱۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**والحمدلله علی التوفیق باتمام ماتکفلت لمنشئها و قارئها و مستمعها و مطالعها.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ گمان میرود در قرن هشتم نوشته شده و صفحه آخر کسر نویسی شده؛ ۲۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶–۱۷۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**الا ما تقدم من الاصول ... لمنشئها و قاریها مستمعها و مطالعها

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● مفرده حمزه / قرائت / فارسی

mofrade-ye hamze

حافظ اصفهانی، محمد طاهر بن عرب، ۷۸۶ – ۸۷۵ ؟ قمری

hāfez-e esfahānī, mohammad tāher ebn-e ‘arab (1385 - 1471)

در قرائت حمزه و به ترتیب قصیده شاطبیه، با عنوان‌های «باب و مسئله».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۷/۲

آغاز:بسمله. حمدله. و صلاته و سلامه علی سید المرسلین العالمین ... اما بعد چنین گوید شیخ ما و استاد ما ... ابوالحسن فخرالملة ... طاهر بن عرب بن ابراهیم اصفهانی؛ **انجام:**سورة الاخلاص کفواً. تمت بحمدالله و حسن توفیقه. قد وقع الفراغ ...

خط: نسخ، کا: احمد بن فتح الله التمیمی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ رمضان۹۸۸ق، جا: مکه مکرمه؛ کاغذ: ترمه کشمیری، ۱۳۷گ (۳۲پ–۱۶۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۴سم [ف: ۸–۳۴۸]

● مفرده حمزه / قرائت / فارسی

mofrade-ye hamze

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem(-18c)

رساله در اصول قرائت ابو عماره حمزة بن حبیب بن عمارة بناسمعیل زیات (– ۱۵۶ ق) در حلوان به روایت ابو محمد بن هشام بن طالب بزاز (–۲۲۹ق) و ابو عیسی صیرفی (– ۲۲۰ق) در کوفه و مشتمل بر شانزده «باب»: الاستعاذه، البسمله، فی بیان ضمیر المفرد المذکر، المد و القصر، فی السکوت علی الساکن قبل الهمزة فی مذهب حمزه، فی وقف حمزه علی الهمزه، ذکر اختلافهم فی الاظهار و الادغام، ذکر اتفاقهم فی الادغام، بیانالفتح و الاماله،تفخیم الراآت و ترقیقها، فی تفخیم الحلالات و ترقیقها، فی الوقف علی المرسو م الخط، فی یاآت الضافة، فی الیاآتالمحذوفات من الرسم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۹

آغاز:این رساله ایست و جیزه در اصول قرائت حمزه که اقل خلیفه حصرت وهاب واجب العزة محمد صادق قاری کتاب مستطاب لازم التحیة در سنه ست و تسعین بعد الالف در ندرسه محرمیه اجابة لالتماس بعضی احبه و تلامذه راسخة العقیدة متوجه جمع و تالیف آن گردیده؛ **انجام:**و در باقی یا را در حال وقف و وصل حذف میگرداند و الله الموید

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳–۱۵۵]

● مفرده حمزه / قرائت/ عربی

mofrade-ye hamze

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۲۴

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**الا ما تقدم من الاصول ... لمنشئها و قاریها مستمعها و مطالعها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [الفبائی: –۵۴۳]

● مفردة الحمزة / قرائت / عربی

mufradat-ul ḥamza

مؤلف در این رساله قسمتی از قرائت حمزه را که در حاشیه برخی از کتاب‌های قرائت دیده، جمع‌آوری نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۰/۷

آغاز:هذه نبذة من قرائت حمزة رأيتها معلقا فی هامش بعض كتب القرائة فنسختها و جمعتها فی هذه الاوراق؛ **انجام:**و لم يكن له كفوا ذكر فی البقرة و الحمدلله وحده و صلی الله علی من لانبی بعده و علی آله و اصحابه و اتباعه الطيبين الطاهرين و الحمدلله رب العالمين.

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۵ص (۶۹-۱۱۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۵-۲۲۳]

←مفردة عاصم ≻ قرائة العاصم
←مفرده عاصم ≻ اصول قرائت عاصم
←مفرده عاصم ≻ تجويد

● مفردة عاصم / قرائت / عربی

mufradat-u ʻāṣim

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی، - ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūṣelī, jaʻfar ebn-e makkī(- 1312)

تاريخ تأليف: ۱۰ شوال ۶۸۵ق؛ محل تأليف: شيراز

اين رساله مفرده عاصم (- ۱۲۷ق) يكی از قراء سبعه نامی به روايت ابوبكر [ابوبكر (شعبة بن عياش بن سالم) الحناط الاسدی النهشلی] و حفص [ابوعمر و حفض بن سليمان بن مغيره] است. مؤلف قرائت كلمات قرآنی رابه ترتيب سوره‌ها (از فاتحه تا سوره غاشيه) با موارد اتفاقی و اختلافی آن دو راوی را ذكر كرده. مطالب آنرا از منظومه «حرز الامانی» شاطبی استخراج نموده. برای هر سوره رمزی مخصوص معين داشته است

آغاز:مفرده امام عاصم. بسمله. و به نستعين. الحمدلله رب العالمين ... و بعد فانی مجرد لك ... مذهب الامام عاصم ... من الكتاب الموسوم بحرز الامانی و وجه التهانی ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لانه مذهب لغير عاصم قال المؤلف: نجزت المفردة ... تاليفا و تحريرا علی يد ... ابی موسی جعفر بن مكی بن جعفر الموصلی ... و وقع الفراغ من تاليفها فی العاشر من شوال سنة خمس و ثمانين و ستمائة فی شيراز و المسئول من الناظر فيها ان يسد خللها و يستر زللها و يدعو لمؤلفها و قاريها و قد فرغ من تحرير هذه المفردة فی رمضان المبارك سنة احدی و ثمانين و سبعمائة.

خط: نسخ، كا: منور بن منصور، تا: رمضان۷۸۱ق؛ كاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۱گ (۱۷۱پ-۲۰۱ر)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۶۹]

۲. شيراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲۹۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**وقع الفراغ من تاليفها فی العاشر من شوال سنه خمس و ثمانين و ستمائه فی شيراز ... اتفق الفراغ من نسخها فی الثالث عشر من شوال سنه سبع و ستين بعد الف علی يد زكريا بن عبدالله

خط: نسخ، كا: زكريا بن عبدالله، تا: شوال۱۰۶۷ق؛ ۴۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۱-۲۷۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و آله و صحبه اجمعين

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ ۱۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۱۷۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**لمؤلفها و قاريها

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ واقف: نائينی؛ ۷۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۱۷۹]

● مفرده عاصم / قرائت / فارسی

mofrade-ye ʻāsem

قزوينی، محمود بن بهاءالدين

qazvīnī, mahmūd ebn-e bahā-od-dīn

اختلاف قرائت عاصم و حفص را به ترتيب سوره‌ها از سوره بقره تا سوره ناس به روش شاطبيه گزارش داده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمين ... الفاظ مختلف فيه كه در قرائت عاصم ابوبكر و حفص با يكديگر خلاف دارند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فی الحجر حرف ثم فی النمل خامس

بی‌كا، بی‌تا؛ روايت عاصم به سرخی و روايت حفص به سياهی نوشته می‌شود؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۳۶پ-۵۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۲۴]

● مفرده عاصم / قرائت / فارسی

mofrade-ye ʻāsem

رساله ای كوتاه در بيان قرائت به روش عاصم كوفی كه از شاطبی و التيسير ابوعمر استخراج شده به ترتيب سوره‌های قرآن تنظيم شده است.

چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۶/۳

آغاز:الحمدلله ... اما بعد اين مختصريست در بيان فرش حروف از قراءة امام ابوبكر عاصم بن ابی النجود الكوفی ... بطريق تيسير و شاطبيه و التزام رفت كه ...

بی‌كا، بی‌تا؛ محشی؛ ۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۹۶]

● مفردة عبدالله بن الكثير برواية الشاطبی / قرائت / عربی، فارسی

mufradat-u ʻabd-ul-lāh-i bn-il kaṯīr bi-riwāyat-iš šāṭibī

دربارە شیوه قرائت عبدالله بن کثیرمکی به روایت شاطبی و اختلاف بین روایت احمد بزی ومحمد قنبل. قسمت اول کتاب عربی وبه ترتیب سورەهاست وقسمت دوم فارسی است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۱

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین. الحمدلله تعالی علی الایة العظام واصلی علی نبیه محمد سید الانام و علی آله واصحابه مؤیدی الاسلام وبعد فقد التمس منی بعض اصحابی ممن شرف بحفظ کلام رب العزة؛ **انجام:**لایلاف بالیاء ولی دین بفتح الیاء فی روایة عن البزی ابی لهب بسکون الهاء حمالة مرفوعا کفوا بضم الفاء مهموزاً.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با دوفائده درباره قرائت دراول کتاب، فائده‌ای درباره قرائت ابن کثیر به روایت بزی درآخر رساله به فارسی، قرائت نافع به روایت قالون یک صفحه به فارسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۷]

● **المفردة فی القراءة** / قرائت / عربی

al-mufrada fi-l qirā'a

ابوعمرو علاء، زبان بن علاء، ۷۰ - ۱۵۴ قمری

abū-'amrū 'alāe, zabān ebn-e 'alāe (690 - 772)

نویسنده می‌گوید من همیشه در فکر آن بودم که قرائات قرآنی را جمع‌آوری کنم، برای اینکار در پی فرصت می‌گشتم تا آن‌که وقتی دست داد و از کتاب «حرز الامانی و وجه التهانی» شیخ ابو القاسم محمد بن خلف بن احمد بن فیره الوعینی الشاطبی در قرأآت سبعه مطالب عمرو بن علاء را جمع آوردم و حاصل این کتاب شد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۰/۱

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلو ه و السلام علی سید المرسلین محمد و آله الاکرمین و صحبه المنتجبین؛ **انجام:**بخلاف عنه ای بالفتح و الاماله تمت الکتاب بعون الملک و هاب (کذا فی النسخه).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳۵ص (۱-۲۳۵)، ۱۶ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۷-۲۹۲]

←مفرده قرائت ابی عمرو ⩥ اصول قرائة ابی عمرو
←مفردة قرائة حمزه ⩥ اصول قرائة حمزه

● **مفردة قرائة الکسائی = قرائة الکسائی** / قرائت / عربی

mufradat-u qirā'at-il kasā'ī = qirā'at-ul kasā'ī

رساله‌ای است در قرائت علی بن حمزه کسائی از قراء سبعه، به‌گونه‌ای که مؤلف آن درمقدمه عنوان می‌کند:«از من درخواست نمودند که قرائت علی بن حمزه کسائی را با اختلاف قرائت راویان او (ابو حارث و ابو عمر و دوری) به رشته تحریر درآوردم، از این رو قرائت مذکور را از قصیده حرزالأمانی و وجه التهانی اثر ابو القاسم خلف بن احمد رعینی شاطبی مغربی، بدون غلط و خطا و تحریف و اشتباه همان‌گونه که از اساتیدم شنیده بودم استخراج نمودم». مطالب به ترتیب سوره‌های قرآن آمده است نام مؤلف را در منابع موجود نیافتیم و با نسخه‌های دیگر که به این نام آمده اند برابری نداشت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۵

آغاز:الله تعالی محمود علی کل لسان و مذکور کل مکان أنزل علی عبده القرآن و علمه البیان سبحانه من إله خلق الإنس و الجن و دعاهم إلی الإسلام و الإیمان لیوصلهم إلی الجنان و ینقذهم من النیران ... و بعد فقد التمس عنی من یشرف بحفظه کلام رب؛ **انجام:**سورة و النازعات و السابحات سبحاً ... بغیر ألف و أمال أو أخر ای هذه السورة من قوله تعالی ... حدیث موسی إلی آخرها إمالة بین بین إلا ما کان

از سوره فاتحة الکتاب تا سوره النجم را علاوه بر سوره المزمل تا النازعات را در بردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۵۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۱-۷۵۰]

←مفرده کثیر ⩥ قرآءت عبدالله بن کثیر

● **مفردة کسائی** / قرائت / عربی

mufradat-u kasā'ī

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی، - ۷۱۱ قمری

abū-mūsā mūselī, ja'far ebn-e makkī(- 1312)

کتاب در بیان قرائت کسائی است به روایت ابوعمر الدوری و لیث بن خالد بغدادی (- ۲۴۰) و روایت ابوالحارث اللیث و علی الرسم به استعاذه شروع نموده و کلمات را به ترتیب سوره‌ها آورده است. برای شناسانیدن کتاب چند سطری از دیباچه آن آورده می‌شود:«و هذه المفردة جامعة لمشهور طریقی الدوری و ابی الحارث الذین رویاها وقرااها ونقلاها تلاوة عن الکسائی فاذا اتفقت القرائة عنهما اترجمها بما یستحقه و لم احتج الی ذکر الکسائی لان مدار هذه المفردة علیهو مسائلها منسوبة الیه و اذا اختلفا ذکرت الراوی و اضربت عن ذکر الکسائی فاترجم القراه (کذ) و اقول الدوری ای قرا بذلک الدوری وکذا افعل بروایة ابی الحرث و اذا قلت فی الحالین اربد به حالتی الوصل و الوقف و اذا ذکرت قراة و لها نظائر متفرقة فی سور آخر اذکرهاو نظائرها معها فی اول سورة یذکر فیها و اذا امررت بها انبه علیها بقول قد ذکر و قد لایدری المبتدی این ذکرت فاضع علی القراة المتاخرة حرفا بالحمرة من حروف اسم السورة التی ذکرت فیها

فالبقرة ب و آل عمران ع و النساءن». (مهدی ولائی)

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و آله طیبین الطاهرین و صحبه الاکرمین اجمعین اما بعد فانک سالتنی ایها الاخ الصالح ادام الله لک التوفیق و جعلک من اهل التحقیق ان افرد لک طریق الامام الکسائی الذی قراه و اقراء به ابا عمر الدوری و اباالحارث اللیث مبسوطا و اضحاً من غیر تطویل ممل و لا اختصار مخل ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۲۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**«باسکان الشین من غیر الف».

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه با شماره ۶۲۲۵ (مفرده عاصم) به خط یک کاتب است و در یک جلد بوده که تجزیه شده. وحدت خط و تشابه اسلوب این مفرده با مفرده عاصم می‌رساند که این مفرده از تألیفات محب الدین موصلی مذکور است، نسخه ناقص است؛ ۲۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۱۷۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لیس فی المعوذتین خلاف و الحمدلله رب العالمین و الله اعلم.

خط: نسخ، کا: منور بن منصور، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۴۴گ (۲۶۰پ-۳۰۳پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۷۰]

● **مفرده کسائی** / قرائت / فارسی

mofrade-ye kesā’ī

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem(-18c)

رساله مختصری است در اصول قرائت ابوالحسن علی بن حمزه نحوی کوفی معروف به کسایی به روایت ابو عمرو و ابوالحارث در دوازده «باب»: الاستعاذه، البسمله، المد و القصر، فی ابدال الهمزه بمجانس حرکة قبلها، فی بیان الامالة، فی الامالة هاء التانیث فی نذهبه، فی تفخیم اللام و الراء و ترقیقها، فی ضمیری المفرد و الجمع المذکر، فی بیان الادغام، فی الوقف علی المرسوم الخط، فی الیآت الاضافه،فی الیآت المحذوفه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۳

آغاز:این چند بابیست در ذکر اصول قرائت کسائی خالی از اکثار و نارسایی؛ **انجام:**و در باقی در حالین حذف مینماید و الله اعلم بالصواب تم الکلام و حسن المرام

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۲]

● **المفردة لابن کثیر** / قرائت / فارسی

al-mofrada le-ebn-e kasīr

حلیم پیری، حسین

halīm-e pīrī, hoseyn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷۰/۳

آغاز:بسمله و ما توفیقی الا بالله علیهتوکلت و الله انیب الحمدلله الذی فضلنا علی کثیر من عباده المؤمنین ... اما بعد بدانکه این مختصریست در ذکر قرائت ... عبدالله بن کثیر مکی بروایت بزی و قنبل. طریق تیسیر و شاطبی؛ **انجام:**سورة البلد ایحسب ... رقبة بنصب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۶گ (۱۲۰ر-۱۶۵پ)، ۱۳سطر (۹×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۱۲-۲۸۴۸]

● **مفرده نافع = البرق اللامع فی قرائة النافع** / قرائت / فارسی

mofrade-ye nāfe‘ = al-barq-ol lāme‘ fī qerā’at-en nāfe‘

حافظ اصفهانی، محمد طاهر بن عرب، ۷۸۶ - ۸۷۵ ؟ قمری

hāfez-e esfahānī, mohammad tāher ebn-e ‘arab (1385 - 1471)

در افراد به شیوه نافع، عبدالرحمان بن ابی نعیم به روایت موسی مدنی، با عنوان‌های «باب، فصل، تنبیه».

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۷/۳

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام الاتمان الاکملان علی سید المرسلین و خاتم ... اما بعد چنین گوید ... حافظ طاهر اصفهانی ... که عزیزی از این ضعیف التماس کرد افراد؛ **انجام:**الاخلاص، کفواً احد، تمت بعون الله الملک الوهاب، و الحمدلله اولا و آخراً و صلواته علی نبیه محمد و آله.

خط: نسخ، کا: احمد بن فتح الله تمیمی، تا: ۱۲ شوال۹۸۸ق، جا: مکه مکرمه؛ کاغذ: ترمه کشمیری، جلد: میشن، ۵۳گ (۱۱۷ر-۱۶۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۲/۴سم [ف: ۸-۳۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۴/۲

آغاز:الحمدلله الذی فتح علینا ابواب العرفان و رفع اعلام اهل العلم بأعلام القرآن و کسر به رقاب الجبابرة؛ **انجام:**و آن سه وجه دیگر که اشباع (آیاته) با توسیط و قصر (و تستهزون) و توسیط (آیاته) با قصر تستهزون نباشد قطعا و اصلا جایز نباشد و الله اعلم.

خط: نستعلیق تحریری، کا: مصطفی بن ملاجبرئیل استرآبادی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۷۵-۱۰۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۵-۱۵۴]

● **مفرده نافع** / قرائت / فارسی

mofrade-ye nāfe'

قاری، محمد صادق بن محمد قاسم، ق۱۲ قمری

qārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad qāsem(-18c)

رساله‌ای است در اصول قرائت الوالحسن نافع بنعبدالرحمن بن ابی نعیم اصفهانی الاصل (– ۱۶۹ ق) در مدینه به روایت قالون و ورش مرتب برابواب: استعاذه، البسمله، بیان ضمیر الجمع، بیان ضمیر المفرد و شبنه،المد و القصر، الهمزتین من کلمتین، ذکر الهمزة المفرده، فی نقل الحرکه الی الساکن قباها، فی ذکر الاظهار و الادغام، فی ادغام حروف المتقاربة فی المخرج، فی بیان الامالة بین اللفظین، فی ذکر الراآت، فی ذکر اللامات ب، فی الوقف علی اواخر الکلم ، فی الوقف علی المرسوم، فی الیاآت المحذوفات من الرسم. وی رساله را به خواهش جمعی از احباب نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۲

آغاز:آغاز پس از خطبه مختصر: این چند بابیست در بیان اصول قرائت نافع که اقل عبادالله محمد صادق القاری؛ **انجام:**و در حال وقف حذف میشود و قالون را دو وجه باشد اول التلافی در غافر دوم یوم التنادی ایضا تم الکلام و حصل المرام

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد مؤمن اصفهانی، تا: دهه آخر صفر۱۱۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۵۱]

● **المفرد و المرکب = الوضعیة** / منطق / عربی

al-mufrad wa-l murakkab = al-waḍ'īyya

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، – ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad(- 1559)

رساله کوتاهی است در این‌که آیا بین مفرد و مرکب از نظر علم منطق ترادف است یا تباین، و مؤلف نظریه ترادف را رد می‌کند و تباین را انتخاب می‌نماید.

آغاز:بسمله الحمدلله رافع درجات اهل التجرید ... و بعد فیقول راجی عفور به الصمد ... لما طال التشاجر بین الاعلام فی جواز ترادف المفرد و المرکب فرایت ان اورد ما ظهر عندی فیه فی رسالة و ها هی ذا فاقول.

انجام:فافهم انه من مزال اقدام الافهام و محل تحیر الاوهام و الحمدلله الملک العلام و الصلاة و السلام علی محمد و آله الکرام.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۵/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: قرن ۱۰؛ ۴ص (۷۵۰ – ۷۵۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۴۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست مجلس ۱۴۱/۳۲ کامل شد؛ خط: نستعلیق، کا: افضل الدین محمد بن جلال الدین محمد بن احمد حسینی اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ جلد: تیماج، ۷ص (۴۱-۴۷) [سنا: ف: ۲-۱۷۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست مجلس ۱۴۱/۳۲ کامل شد؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۷۰پ-۷۸ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۲۱/۱۷

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست مجلس ۱۴۱/۳۲ کامل شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۵۱۷-۵۱۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۸۶۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۳۴/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز تصحیح شد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: معزالدین احمد مکنی به احمد فرزند صفی الدین محمد، تا: ۱۰۰۶ق؛ قلم اندکی متفاوت است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۴ص (۲۹۸-۳۰۱)، قطع: رقعی [ف: ۱۰-۱۱۳۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست مجلس ۱۴۱/۳۲ کامل شد؛ خط: نستعلیق، کا: ناجی بن عباس، تا: ۱۰۲۳ و ۱۰۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۴۵پ-۴۷)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۲-۵۵۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۰۹پ-۲۱۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۵پ - ۱۰۷ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲۹/۲-۵۸۹]

● **المفرد و المؤلف** / ادبیات / عربی

al-mufrad wa-l mu'allaf

زمخشری، محمود بن عمر، ۴۶۷ – ۵۳۸ قمری

zamaxšarī, mahmūd ebn-e 'omar (1075 - 1144)

چاپ: مسالة فی کلمة الشهادة، محقق: بهیجة الحسنی، در مجله المجمع العلمی العراق، جلد۱۵، ص۸۷-۹۲، ۱۳۸۶ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹۶/۲

آغاز:بسمله. قال الامام جارالله. العلامة رضی الله عنه. هذا کتاب المفرد و المؤلف.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سلیمان، تا: ربیع الثانی۷۲۶ق؛ محشی، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۵پ-۱۲پ)، ۹ سطر (۱۲/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۱۶]

←مفرق الهیضه و الوباء ← فرق هیضه و وبا

● **المفروضات فی اصول هندسیة** / ریاضیات / عربی

al-mafrūḍāt fī usūl-i hindisīya

ثابت بن قره، ۲۲۱ - ۲۸۸ قمری

sābet ebn-e qorre (837 - 902)

شرح و حواشی:

۱- تحریر المفروضات = تحریر کتاب المفروضات؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۳گ (۳۸-۴۰) [فیلمها ف: ۱-۴۶۸]

● **مفروض القلوب** / اخلاق / عربی

mafrūḍ-ul qulūb

در این اثر گناهان قلبی و فرایضی که موجب تطهیر قلب وباطن از آن گناهان می‌شود. ظاهراً درچند کتاب به رشته تحریر در آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۶۲/۲

آغاز:بسمله، هذا بیان مفروض القلوب مطابق کل فرض فرض به علی الابدان کما هو مسطور فی صحف اهل الایمان لئلا یتغافل الناظرون بواحد عن الاخری؛ **انجام:** الرابع اسقاط تاج الکبر عن راسه و مسحه بماء التواضع روی عن النبی (ص) انه قال تواضعوا فی الدنیا یرفعکم الله فی الاخره ...

نسخه تنها قسمتی از کتاب طهارت را در بر دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۹۵پ-۹۷)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۹-۱۹۵]

● **مفزع المکروبین** / دعا / فارسی

mafza'-ol makrūbīn

قزوینی، اسدالله بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

qazvīnī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad ebrāhīm(- 19c)

تاریخ تألیف: ۹ محرم ۱۲۸۷ق؛ محل تألیف: کربلا

در آغاز این کتاب مقدمه‌ای است دارای هشت فائده در فضیلت و آداب دعا به مشرب عرفانی پس از آن هزار دستور ذکر (برای صبح، ظهر، عصر، مغرب، عشاء، خواب، سحر).

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ذره بیمقدار و خاکسار بی اعتبار ابن الواصل الی رحمة الملک الرحیم

[فهرستواره منزوی ۸/۹۳۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لا اله الا هو له ما فی السماوات و ما فی الأرض و ما بینهما و ما تحت الثری ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۳۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۶-۹۳]

←المفصحة ← اجوبة المسائل القونوی

● **المفصح فی الإمامة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mafṣaḥ fi-l imāma

شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ قمری

šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996 - 1069)

رساله فصل‌بندی خاصی ندارد و فقط در یک باب انحصاراً به اثبات امامت علی بن ابی طالب علیه السلام به روش کلامی و نقد شبهات آن پرداخته شده است.آن‌گونه که از مقدمه رساله برمی‌آید، شیخ طوسی این رساله موجز استدلالی را در پاسخ فردی که از امامت امیر المؤمنین سؤال نموده، به رشته تحریر درآورده است. مؤلف نصوص متواتری را که در اثبات امامت دوازده امام به ویژه ولایت بلافصل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه وارد شده، بررسی می‌نماید و خاطر نشان می‌کند که این همه دلائل متواتر در زمان‌های مختلف نمی‌تواند خلاف واقع باشد. به نقل آقا بزرگ صاحب الذریعة یک نسخه نزد مرحوم «محدث نوری» بوده که پشت کتاب نهایة شیخ به خط «ابی المحاسن» کتابت شده بوده، و نسخه دیگری در کتابخانه «راجه فیض آباد» قرار داشته است. در فهرست طوسی از آن نامی نبرده ولینجاشی از آن نام یاد کرده است. این رساله بسیار قلیل الوجود است و نسخه‌های اندکی از آن معرفی شده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلاة علی خیرته من خلقه محمد الطاهرین من عترته و سلم تسلیما سألت ایها الشیخ الجلیل اطال الله بقاءک ادام تأییدک املا کلام فی صحة امامة امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات اله علیه من جهة النصوص المرویة فی ذلک و بیان وجه الاستدلال منها ... باب الدلالة علی امیرالمؤمنین ... بابالدلالة علی امامة امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام یدل علی امامته علیه السلام ما تواترت به الشیعة مع کثرتها و تباعد دیارها ...

انجام:فانه یجد منذلک ما لا زیادة علیه انشاءالله عزوجل،

الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد و آله الطیبین الطاهرین بحمدالله و منه و حسن توفیقه و الصلاة علی نبینا من خیر خلقه و آله الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله و الحمدلله الذی اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً. تم.
چاپ: «الرسائل العشر» شیخ، قم، مؤسسه النشر الاسلامی،۱۴۰۳ق،تصحیح رضا استادی،ص ۱۱۷-۱۳۹،
[الذریعة: ۳۶۹/۲۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۱/۴؛ رجال نجاشی ص ۲۸۸؛ فهرست طوسی ص ۱۶۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۵۵/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲ص (۱۲۸-۱۴۹) [عکسی ف: ۱-۳۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۶/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انما یدخل الشبهة فیما طریقة النظر و الاستدلال فاما الذی یبطل أن یکون الأصل فی خبر النص واحداً ثم انتشر ظهر هو انه کان الآخر علی ذلک لوجب أن یعلم الوقت الذی ابدع فیه.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد امین بن یحیی خوئی (صدرالاسلام)، تا: ۱۳۳۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۲۵پ-۲۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۲-۵۱۲]

● مفصل البیان فی علم القرآن / تفسیر / فارسی

mofassal-ol bayān fī ‘elm-el qor’ān

قزوینی، عبدالوهاب بن عبدالعلی،۱۲۲۵ - ۱۳۰۶ قمری

qazvīnī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ‘abd-ol-‘alī(- 1889)

وابسته به: مجمع البیان فی تفسیر القرآن؛ طبرسی، فضل بن حسن (۴۶۸-۵۴۸ق)

در ترجمه «مجمع البیان فی تفسیر القرآن» به فارسی. انشاء فارسی این کتاب چندان خوب نیست و با آن‌که نسخه‌ها خط نگارنده است باز هم خالی از غلط‌های املائی نمی‌باشد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز:جزء نخست: روایت شده است از حضرت امیر المومنین (ع) گفت: فرمود رسول الله (ص): بدرستیکه خداوند فرمود مرا ...؛ جزء دوم: فیه جعل. پس کانه و جعل منهمعبد الطاغوت. ومعنی جعل خلق است. جزء سوم: سوره یس: مکیة عند الجمیع. گفته است ابن عباس: مگر یک آیه او که قوله: و اذا قیل لهم؛ **انجام:**جزء نخست: الجمعة. گفته است ابو علی: حجت حمزه در قرائت: و عبد الطاغوت انه یحمله علی ما عمل فیه (و از اینجا بجزء بعد متصل می‌شود)؛ جزء دوم: بکرة و عشیا. پنج آیت است. القرائة ... الحجة: گفته است ابو علی: اعلم ان ما کان علی فعول، می‌باشد بر دو ضرب یکی آن است که ... ؛ جزء سوم: و اذن ینفث فیه الوسواس الخناس فیویدالله المومن بالملک. یعنی پیک گوش قلب او ملک میدید ... که محافظت می‌کند باو، و هو قوله سبحانه: و ایدهم بروح منه. تمام شد جزء دهم از کتاب مجمع البیان ...
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۴ق؛ آغاز آیه‌ها را سفید گذارده تا با شنگرف نویسد ولی موفق نگشته است، از جزء شانزدهم تا جزء بیست و سوم را ترجمه نکرده و به هنگام دگر وا گذاشته؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۳۰-۳۹ سطر (۱۵×۲۷/۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱-۲۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰

جلد دوم از کلمه پس از انجام جلد نخست آغاز می‌شود و به تفسیر آیه‌های ۶-۱۱ [یا زکریا انا رسل ... بکرة و عشیا] در سوره مریم (کهیعص) پایان می‌یابد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۴گ، ۳۰-۳۳ سطر (۱۵×۲۷/۵)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۱-۲۲۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱

آخرین جلد تفسیر است و ترجمه تفسیر را از آغاز سوره (یس) تا پایان قرآن (سوره ناس) در بر دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره جمادی الثانی۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۳۰-۳۵ سطر (۱۵×۲۷/۵)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱-۲۲۲]

● المفصل الجامع فی شرح المختصر النافع / فقه / عربی

al-mufaṣṣal-ul jāmi‘ fī šarh-il muxtaṣar-un nāfi‘

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

وابسته به: المختصر النافع؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

شرحی است مفصل بر کتاب مختصر النافع محقق حلی با استدلال و اشاره به اقوال بزرگان.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۲۹

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد هذا هو المجلد السادس من المفصل الجامع فی شرح المختصر النافع؛ **انجام:**کتاباً و سنة بالکثیر وانما یجب قتالهم إذا دعا و ندب الیه ...
مشتمل بر کتاب الصوم تا اوایل کتاب الجهاد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره ذیحجه ۱۲۵۲ق و ۱۶ صفر ۱۲۵۳ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات بسیار؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: -۲۲۳]

● **المفصل فی شرح المحصل** / فلسفه / عربی
al-mufaṣṣal fī š.-il muḥaṣṣal
کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ʻalī-ye-bn-e ʻomar (1204 - 1277)
وابسته به: المحصل؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶ق)
به دستور: قاضی مفتی محیی الدین ابوالحسن بن عزالدین ابوالفضائل بن عبدالحمید قزوینی
تاریخ تألیف:جمعه ۲ شعبان ۶۶۲ق؛ محل تألیف: مراغه
شرحی است به قال و اقول بر کتاب «محصل افکار المتقدمین و المتاخرین من الحکماء و المتکلمین» تألیف امام فخر رازی.نام کتاب در دیباچه هست.
آغاز:الحمدلله الذی افاض بجوده العام وجود الحقایق و انشاء بقدرته انواع الخلائق ... اما بعد فان کتاب المحصل الذی صنفه مولانا الامام ... ابوعبدالله محمد ... الرازی ... کتاب یحتوی علی جل کلام المتکلمین و ادلتهم.
انجام:و هی مذکورة فی الکتب الکلامیه المنسوبة الی الامام علی الوجه الا کمل فراینا ترکها فمن ارادها فلیطالع من تلک الکتب ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاجزاء و لواهب العقل الحمد بلا نهایة و الصلوة علی سیدنا محمد و آله بغیر عدد و غایة
چاپ: چاپ شده

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن احمد الاسنجابی، تا: ۱۰ ذیقعده۶۹۱ق؛ تملک: آقا جمال بن حسین خوانساری «یا من رفع کل رفیع» (مربع)؛ مهر: «المتوکل علی الملک العلام العبد روح الله بن ... خیام» (مدور)؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱/۳۳-۷۸۴]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۹۵
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ مهر: عبدالباقی فیضی، جمال الدین اسحاق، محمود بن سلیمان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۸۴]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۱/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز (از روی چاپی ۳۱ صفحه از آغاز را ندارد و پایان آن مطابق صفحه ۱۷۳ چاپی است)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سبز، ۱۵۹گ (۴۳-۲۰۱پ)، ۲۷سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۱۹۶]
۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۸۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: انجام [ف: -۹۰]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۰۶
آغاز:المواضع المنفعلة منه و اخراج براهینها من القوة الی الفعل فبادرت الی مقتضی اشارته و شرعت فی ثبته و کتابته علی الوجه المشارالیه؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن۱۰ یا ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۰]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ واقف: فهرستی؛ ۱۹۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴-۲۵۲]

● **المفصل فی صنعة الاعراب** / نحو / عربی
al-mufaṣṣal fī ṣanʻat-il aʻrāb
زمخشری، محمود بن عمر، ۴۶۷ - ۵۳۸ قمری
zamaxšarī, mahmūd ebn-e ʻomar (1075 - 1144)
تاریخ تألیف:۱ محرم ۵۱۴ق
المفصل ازکتب معروف علم نحو می‌باشد که در چهار «قسم»تنظیم شده: ۱. اسماء؛۲. افعال؛ ۳. حروف؛ ۴. مشترکات میان اسم و فعل و حرف (در این قسم از اماله، وقف، قسم، تخفیف همزه، التقاء دو ساکن و نظائر اینها که مشترک میان هرسه یا دو تای از اقسام کلمه می‌باشد ذکر گردیده است).زمخشری بعداً این کتاب را خلاصه کرد و«الانموذج» نامید که جزو کتب درس حوزه به شمار می‌آید.
آغاز:بسمله، الله احمد علی ان جعلنی من علماء العربیة و جبلنی علی الغضب للعرب و العصبیة و ابی لی ان انفرد عن صمیم انصارهم ... فانشأت هذا الکتاب المترجم بکتاب المفصل ...
انجام:فصل و قد عدلوا فی بعض ملاقی المثلین و المتقاربین لا عواز الادغام ... و اذا کانوا ممن یحذفون مع امکان الادغام فی یتسع و یتقی فهم مع عدم امکانه احذف تم.
چاپ:مکرر در مصر (سال ۱۲۹۱ و ۱۳۲۳)، اروپا، هندوستان (سال ۱۸۹۱)، چاپ گردیده است.
[کشف الظنون ۱۷۷۴/۲و ۴۸۸/۲؛ معجم المطبوعات ۹۷۳؛ ریحانة الأدب ۳۸۱/۲؛ هدیة العارفین ۴۰۲/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۲/۴؛ دنا ۹: ۱۰۹۲-۱۰۹۵ (۸۶ نسخه)]
شرح و حواشی:
۱- سفر السعادة و سفیر الافادة؛ سخاوی، علی بن محمد (۵۵۸-۶۴۳)
۲- شرح المفصل فی صنعة الاعراب؛ ابن صائغ، یعیش بن علی (۵۵۶-۶۴۳)
۳- الایضاح فی شرح المفصل فی صنعة الاعراب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)
۴- المحصل؛ اندلسی، قاسم بن احمد (۵۷۵-۶۶۱)
۵- المکمل فی شرح المفصل؛ زیدانی، حسن بن محمود (-۶۶۲)
۶- الموصل فی شرح المفصل؛ ابن ایاز، حسین بن بدر (-۶۸۱)
۷- شرح المفصل فی صنعة الاعراب = الاقلید؛ خجندی، احمد بن

محمود (-۷۰۰)
۸- المحصل فی کشف اسرار المفصل؛ مؤید، یحیی بن حمزه (۶۶۹-۷۴۹)
۹- شرح المفصل فی صنعة الاعراب؛ کاشی، عبدالعزیز بن ابی الغنائم (-۸)
۱۰- شرح ابیات المفصل(۵عنوان)
۱۱- شرح المفصل فی صنعة الاعراب(۱۰عنوان)
۱۲- شرح شواهد المفصل(۲عنوان)
۱۳- شواهد المفصل
۱۴- مثال کلمات المفصل

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۰۶
آغاز:من اسباب ... و تکرر واحد و هی العلمیة و التانیث اللازم لفظا او معنی فی سعاد و طلحة و وزن الفعل الذی یغلبه فی نحو افعال فانه فیه اکثر منه فی الاسم؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ معرب، کا: سعید بن محمد بن ابی سعید بن محمد بن علی بن محمد بن علی بن الولید هراسکانی، تا: یک‌شنبه غره ذیحجه۵۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ در آخر نسخه چنین آمده: «تم کتاب المفصل فی صنعة الاعراب و اخذ الشیخ فی صنعته غرة شهر رمضان سنة ثلث عشرة و خمس مائة و فرغ من اتمامه غرة المحرم سنة خمس عشرة و خمس مائة و فرغ من انتساخه العبد المذنب المحتاج الی رحمة الله تعالی و غفرانه سعید بن محمد بن ابی سعید بن محمد بن علی بن محمد بن علی بن الولید الهراسکانی غفرالله له و لجمیع المؤمنین وقت صلوة العصر یوم الاحد غرة ذیحجه سنه تسع و ثمانین و خمس مائه حامدالله تعالی و مصلیا علی نبیه محمد و آله من نسخة بخط الشیخ العالم البارع محمد بن احمد بن ایوب من نسخة بخط (پاک شده) الامام العالم جمال الدین ابی الفتوح الحسین بن علی بن محمد الرازی متع الله (پاک شده) الشیخ الامام الاجل العالم العابد الزاهد نجم الدین فخرالاسلام صدر الاماثل زین الکتاب بدر الزمان تاج الادبا محمد بن علی الراوندی حرس الله ایامن بلطفه و فضله و کبت اعداه بفضله و کرمه و جوده و (پاک شده)»؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۱۹سم [ف: ۳۸-۱۳۸]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۷۴
خط: نسخ نازیبا، کا: محمود بن حاجیک، تا: قرن ۷؛ محشی؛ تملک: عبدالقادر بن عبدالله با مهر «اقل العباد عبدالقادر» (بیضی)؛ ۱۹۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۲۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۶
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۴۱۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، محشی با امضای ن ق، ن، ن ح، این حاجب، هـ ق و هـ ح؛ تملک: محمد بن کمال، محمد صالح ساکن شهر قیصریه، سید محمد سعید قیصری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۶۹گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۶۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۷۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**هاب یهاب و لم یجئ فی الواو یفعل بالکسر و لافی الیاء یفعل بالضم ...
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماجنقش، ۲۱۱گ، ۱۴سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳۰-۶۷۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، محشی با نشان «هـ»، با نشان «بلغ» و «بلغ عرضه» مقابله شده؛ مهر: یوسف «... محمد صالح» (بیضوی)، صدرالدین محمد «عبده صدرالدین بن محمد ۱۲۷۰» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۰گ، ۱۳سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۵-۲۵۲]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۸
آغاز:مفرد لا غیر و قولهم کم لک غلماناً الممیز فیه ... و الغلمان منصوبة علی الحال مما فی الظرف من معنی الفعل؛ **انجام:**و اما ما رواه ابو شعیب السوی عن الیزید ان ابا عمرو کان یدغمها فی الشین فی قوله تعالی لبعض شأنهم فما ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، یادداشتی در نام کتاب و مؤلف و اینکه کتاب از کتابخانه شیخ محمد باقر بن محمد تقی اصفهانی (صاحب هدایه) خریداری شده از سید محمد علی روضاتی؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۴۶۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۹
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: دهه آخر جمادی الاول۶۰۳ق، جا: حلب؛ محشی؛ تملک: محمد حسن در صفر ۱۲۷۳ در قزوین؛ یادداشت فضل الله که از آخوند ملامحمد حسن نسخه را گرفته؛ جلد: مقوا، ۲۸۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳۱-۶۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: محمد بن هدیة بن محمود اشنهی، تا: جمعه ۱۵ رجب۶۲۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۹۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷-ف
نسخه اصل: کتابخانه دکتر اصغر مهدوی ش ۴۴۹؛ بی‌کا، تا: ۶۳۲ق؛ افتادگی: آغاز [فیلمها ف: ۱-۳۸۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵شوال۶۷۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»، «ه» و غیر آن؛ مهر: «خواجه محمد کاشی» (بیضوی)؛ کاغذ:

شرقی، جلد: مقوایی، ۱۳۴گ، ۱۷سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۳۱-۵۳۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: اسماعیل بن یوسف بن محمد، تا: ۶۷۹ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: عبدالباقی چلبی إبن شیخ سعد چلبی إبن شیخ عبدالرحمن ارزکانی؛ کاغذ: شرقی، ۱۱۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۳۱-۶۵۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن احمد علوی نسفی، تا: چهارشنبه ۱۲ صفر۶۹۵ق، جا: تبریز؛ مصحح، محشی با نشان «ه»؛ تملک: محمداسعد بن معززاده؟ احمد ... با مهر «محمد اسعد» (دایره)، مصطفی شوکت با مهر «مصطفی شوکت» (دایره)، مصطفی صدقی با مهر «من متملکات الفقیر الحاج مصطفی صدقی غفرله» (دایره)، ابراهیم خطیب زاده ازنیقی؛ کاغذ: شرقی، ۱۴۳گ (۱پ-۱۴۳ر)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴) [ف: ۴۱-۷۲۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شهاب الدین احمد قیر شهری، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی با نشان «هـ و م، هـ ح و ظ»؛ تملک: اسماعیل آغا؛ ۱۸۳گ، ۱۳سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۳۳-۱۴۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۳۵

آغاز:بسمله قال جارالله العلامة استاذ الدنیا شیخ العرب و العجم فخر خوارزم ابوالقاسم محمود الخ؛ **انجام:** و امن حفر بئوزمزماره لابه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۷سم [ف: ۱۲-۴۵۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲۷

آغاز: و ان یحذف احدکم الارنب ای نحنی عن الشرونح الشرعنی و نحنی عن مشاهدة حذف الارنب و نح حذفها؛ **انجام:** و احفظ جارک و اذا جاوکم و لم تلبث جالساً فصل و الشین لاتدغم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۴۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۴۸۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس بن محمد بن شمس بن حسن حسینی بیهقی، تا: قرن ۸، جا: قارزیه جوین؛ محشی؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۸-۳۰۶]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۶سم [ف: ۱-۵۲۶]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۴۳

آغاز: ... فی مجالس التدریس وحلق المناظرة ثم نظروا هل ترکوا للعلم جمالاً وابهة وهل اصحبت الخاصة بالعامة مشتبهةوهل انقلبوا؛ **انجام:**فصل: فالهمزة ابدلت من حروف اللین ومن الهاء والعین فابد الها من حروف ...

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغازوانجام؛ محشی؛ ۱۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۸]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۷

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ قطع: وزیری بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۵]

۲۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۷

آغاز:فصل: و فلان و فلانة و ابوفلان و ام فلانه کنایات عن اسامی الاناس و کناهم و اذا کنوا عن اعلام البهائم ادخلوا اللام فقالوا الفلان و الفلانة؛ **انجام:**فصل و الیاء تدغم فی مثلها قرأ ابوعمرو و لذهب بسمعهم و فی الفاء و المیم نحو اذهب نحن تبعک و یعذب من یشاء و لابد ...

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ باعلامت بلاغ و قرائة، در یک جایی نام استاد و مدرس چنین آمده «بلغت قرائة وفقنی الله لاتمامه علی ید اعلم الاستاد المقدس الشیخ حسین بن محمد بن عمران اطال الله بقاه و نفع ...»، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: -۱۵۶]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۶۹

خط: نسخ، کا: عطا ملک، تا: پنج‌شنبه۲۲ شعبان۷۰۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۹۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰ سم [ف: ۱۷-۲۳۴]

۲۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۷۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از «قزوینی، ابوالبقاء، هـ ق، ه» به «المناظرة ثم انظروا هل ترکوا للعلم جمالا و ابهة»؛ قطع: وزیری [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۱]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یحیی بن محمد بن یحیی، تا: ۷۲۷ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۰

آغاز و انجام: برابر

کا: نظام الدین بن اف بک بن حسام الدین، تا: ۷۲۸ق؛ محشی با امضاء «استاد» که تصور میرود ابوالفضل یحیی بن محمد حمید است، ابوالفضل (یحیی بن محمد) اجازه نقل این نسخه را به کاتب داده و ضمن اجازه نامه، مشایخ روایت خویش را تا مصنف نامبرده است، صورت این اجازه نامه که با خطی نزدیک به خط تعلیق و به تاریخ ۷۳۰ق؛ جلد: تیماج سبز، ۴۷۵ص، ۱۳ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۳۵۸]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۷۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ ذیقعده۷۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛

اجازه‌ای به خط یحیی بن عمر علوی یمنی برای مالک کتاب شیخ ابراهیم ابن محمد القسوی مورخ ۷۴۱ در پشت برگ پایان؛ تملک: محمد بن محمد باقر بن محمد الطبیب؛ ۸۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۳۸]

۲۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۰۷

خط: نسخ، کا: علاء بن اعول سالار بن حجاج سالار سرامی، تا: ۷۳۸ق؛ واقف: محمد علی مستوفی، ۱۲۳۱؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۲-۱۷۲]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فرغت من تحریر کتاب المفصل ... اللهم اغفر عرفوا تمت

خط: نسخ، کا: سعدبن احمد بن حسن، تا: ۷۴۱ق [رایانه]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن (به قدر سه حرف محو شده) مولوی قونوی، تا: چهارشنبه ۶ ربیع الثانی ۷۴۲ق؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸/۳سم [ف: ۱۲-۴۵۶]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۳۵

خط: نسخ معرب، کا: ابو الفتوح بن عبید الله بن الصدیان معروف به افتخاز الشاعر چی، تا: ۷۶۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۷-۲۸۷]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۵

آغاز:برابر

نسخه اصلی: کتابخانه آکادمی لینچی -رم roosi۲۱‏۳۲۱؛ خط: نسخ، کا: علی بن قاسم بن محمد بن موسی سعدی زیدی، تا: جمعه ۲ جمادی الثانی ۷۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۷۵ص [عکسی ف: ۱-۳۹۴]

۳۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۱گ، اندازه: ۱۷×۲۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۶ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی با علامات «کمال، ن، خبیصی زکریا» و غیره؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۲۴/۲-۴۳]

۳۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۹۵

خط: نسخ، کا: حسام بن فرخ بن عبدالباقی، تا: پنج‌شنبه ۷ شوال۸۵۲ق؛ محشی محمد طاهر بن رحمة الله در شوال ۱۱۲۵؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [نشریه: ۳-۲۴۴]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۲۰

آغاز:والی افضل السابقین والمصلین اوجه افضل صلوات المصلین محمد المحفوف من بنی عدنان بحجما جمها وارطابها النازل من قریش فی سرة بطحائها المبعوث الی الاسود والاحمر؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن الحاج محمد بن ابن سعید حسنی، تا: ۸۸۰ق، جا: تبریز مدرسه فلکیه؛ مهر: «یا ابا القاسم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ،۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۸]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن احمد بن محمود، تا: ۸۸۳ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ واقف: رضا نائینی؛ جلد: پارچه، ۱۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۴۵۶]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۷۵

انجام:و لادغام سبیله أن تسکن التاء الأولی و تدغم فی الثانیة ...

خط: نستعلیق معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح از ریحان الله موسوی؛ مهر: «ریحان الله بن جعفر الموسوی» (بیضی)، مهدی بن ریحان الله موسوی به تاریخ ۲۲ محرم ۱۳۳۱ق«عبده مهدی بن ریحانت الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۴-۶۵]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۹

آغاز:القسم الرابع فی المشترک. بسمله المشترک نحو ماله و الوقف و القسم و تخفیف الهمزه و ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و۱۰؛ نسخه آشفته است درآغاز قسم چهارم فی المشترک آمده و پس از آن قسم اول در اسماء و سپس قسم دوم -افعال ودرآخرقسم سوم حروفودرحاشیه شرح مفصل آمده؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۱۳۶گ، ۱۳-۱۴ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۸۰]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و جمیع حروف الهجاء و الحروف المعنویة نحوفی و علی و اشباهها کلها مؤنث سماعیة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ تملک: حافظ اسماعیل نعمتی بن ابراهیم کاتب دیوان همایون، عثمان بن علی، محمد بن عبدالله، محمد سعید المدرس، ابوالمکارم» به سال ۹۶۳؛ مهر: «عبده الراجی محمد صادق» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۱]

۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۹۵۸ق؛ مهر: «عبده محمد علی بن علی ۱۲۸۶» (بیضی)؛ تملک: محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۸]

۴۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۴

آغاز: ... من قریش فی سرة بطحاها ... فصل فی معنی الکلم والکلام الکلمة هی اللفظة الدالة علی معنی مفرد بالوضع وهی جنس تحته ثلاثة انواع الاسم والفعل والحرف؛ **انجام:**فصل، وقد

عدلوا فی بعض ملاقی المثلین او المتقاربین لاعوان الادغام الی الحذف ... قال قطرب بن فجاءة غداة طفت علماء بکر بن وائل و عاجت صدور الخیل ...
از «فصل فی الکلمة والکلام» تا اواسط مبحث ادغام؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۵۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف مخ]

۴۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۰۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**قال وفی کل حی قدحبط بنعمة وفزد وحصط عبته عده و نقده یریده دون حبطت وفزت و حصت وعدت و نقدت قال سیبوبه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط قرن۱۱؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۴۵۷]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۹۷
از اواخر قسم دوم در افعال سپس قسم سوم در تصنیف حروف و قسم چهارم المشترک تا می‌رسد به «من اصناف المشترک الادغام»؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۹گ، ۹سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۱]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: احمد بن حاجی محمد جعفر، میرزا احمد بن محمد هاشم خوش نویس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۸سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۹۰]

۴۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۷]

۴۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۴۹
خط: نسخ، کا: سلمان بن حسین جوازری، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲۶گ، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۴۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۱۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۶۸گ، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۳-۸۲]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۶
آغاز: فصل الغالاتدغم الافی مثلها نحو قوله تعالی؛ **انجام:** و غزوا و رمیا و یحرمان فی تحمل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۴۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۵۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۱۰۱۵ق؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۲۹۷]

۵۰. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴
خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن عبدالحسین موذن جزایری اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول۱۰۲۲ق[نشریه: ۷-۴۳]

۵۱. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۶۸
کا: حسین بن رجب قاضی اشتبنی، تا: ۱۰۳۹ق [ف: -۲۴۸]

۵۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۶۸
خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین بن علی زیاتی اصفهانی، تا: دوشنبه ۲۴ ذیقعده۱۰۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۱گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳-۸۲]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۶۹
خط: نسخ، کا: حسن بن شمس الدین، تا: ۱۰۵۱ق؛ محشی از شرح رضی بر کافیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۴-۲۸۵]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد شفیع ابن حافظ احمد نیریزی، تا: ۱۰۵۱ق؛ محشی؛ واقف: رضا نائینی؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۳سم [ف: ۱۲-۴۵۳]

۵۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۱۱
آغاز: النصوص باقاویلهم، و التشبث باهلاب فرهم و تاویلهم و بهذا اللسان منافلتهم؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۹۲]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی عامر عامرالطائی، تا: جمعه ۱۰ جمادی الثانی۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۲-۴۵۷]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۳۴
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد صادق، تا: ۱۰۶۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۶سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۹-۹۵۵]

۵۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۱۲
آغاز:برابر
خط: نسخ معرب، کا: حسینی بحرانی، محمد بن حسن، تا: ۲۲ رجب۱۰۷۰ق؛ مهر: «توکلت علی الله»(مدور کوچک)؛ ۲۴۳گ، ۹ سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۲۷]

۵۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۴۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: محمد علی بن محمد تقی اصفهانی در ۱۱۳۳ق؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۹۳
آغاز در دیباچه و انجام در قسم چهارم و میانه قسم ۱ و ۲ افتاده؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان محرم۱۰۹۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه، ۱۰۷گ، ۲۱سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۷-۵۲۱]

۶۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۵۰

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: معصوم بن ابراهیم خادم حسینی، تا: ۱۰۹۶ق، برای فرزند خویش؛ محشی از اقلید و موصل که دو شرح مفصل اند و بدون امضاء و ذکر مأخذ؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مذهب، ۱۹۳ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۹۸]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شجاع الدین بن بدر الدین، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۱۳۲گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۷-۳۷۴]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۶-۴/۱۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۲۰۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۴۹۶]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۵۹-۱۹/۱۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۹۷]

۶۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۳-۱۰۷]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۲۱-۲۸/۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدهادی بن حاجی محمد مهدی قزوینی، تا: دوشنبه ۶رمضان ۱۱۱۰ق؛ محشی؛ جلد: ساغری، ۱۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۸-۴۴۹۷]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۵۶گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:۹-۲۴۴]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: امین بن ابراهیم، تا: رمضان۱۱۱۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: مصطفی صفایی خوانساری در ربیع الثانی ۱۳۶۴ق در قم با مهر «مصطفی الحسینی ۱۳۴۲» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۴۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۱

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۲]

۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۰۲

خط: نسخ، کا: یحیی بن محمد رضا، تا: پنج‌شنبه ۲ محرم۱۱۲۱ق، برای محمد طاهر، محشی؛ ۱۴۹گ، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۲۹]

۷۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۱۸/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد طاهر، تا: ۲۰ صفر۱۱۲۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۸۱]

۷۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۱۴]

۷۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ معرب، کا: ملا عبدالله طالقانی، تا: رجب۱۱۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، قطع: رحلی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۰۸]

۷۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ مشکول، کا: حاج الحسینی بن میر قیاس، تا: رجب۱۱۳۴ق؛ محشی؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۵سم [ف: ۵-۵۴۱]

۷۴. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز: ... فصل واذا اجتمع للرجل اسم غیر مضاف ولقب اضیف اسمه الی لقبه فقیل ... فصل وقدسموا مایتخذونه ویألفونه من خیلهم وابلهم و غنمهم و کلابهم و غیرذلک؛ **انجام:**فصل وهذه الزیادة فی اتباع ما قبلها ان کان متحرکا بمنزلة زیادة الانکار فاذا سکن حرک بالکسر کماحرک ... یقول هذا سیغین یرید بسبب من صفته کیت و کیت

تا پایان قسم ثالث ادامه یافته؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمدمومن قمی، تا: ۱۱ محرم۱۱۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: -۱۵۹]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۳۳

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد بن محمد قاسم نجفی، تا: دوشنبه ۲۲ جمادی الاول۱۱۴۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج منقش، ۲۶۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۲۱۹]

۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: مظفر علی، تا: ۱۱۹۹ق؛ محشی؛ مهر: مظفرعلی«پیرو دین نبی، مظفر علی ۱۱۹۰» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۱۷۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۹]

۷۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۵۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۳۵]

۷۸. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه:الف-۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ محشی بامضای «هـ»؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ جلد: مقوای چرمی، ۲۹۰ص، ابعاد متن: ۶×۱۱، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۹۸]

۷۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد ابراهیم بافقی، تا: سه‌شنبه ۳ صفر۱۲۵۳ق، و نیمه میان آن تحریر قرن ۹ و ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۳-۱۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴-۱۹۷۵]

۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، ۱۲سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴۰-۲۸]

۸۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۲
خط: نسخ، کا: حیران یزدی، غلامرضا، تا: جمعه ۱۵ محرم۱۲۶۱ق، جهت آقا سید حسین؛ ۲۷۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۱-۱۳]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۴۴/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حسن بن عبدالله، تا: ۱۲۷۹-۱۲۸۰ق؛ جلد: مقوا، ۴۸گ (۸۷ر-۱۳۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۷-۲۲۰]

۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۷۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۸سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۲۸۷]

۸۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۳۵/۱
با عنوان‌های: القسم الاول من الکتاب و هو قسم الاسماء، الاسم مادل علی معنی فی نفسه دلالة مجردة عن الاقتران؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹۰گ (۱ر-۹۰پ)، ۱۷سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۹۴]

۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۸گ، ۱۴سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۴-۱۹۷]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۸-ف
نسخه اصل: سلیمانیه ابراهیم پاشا ش ۱۱۰۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه خط شهاب الدین یاقوت بن عبدالله رومی بغدادی حموی که در مروشاهجهان در روز یک‌شنبه ۲۷ شوال ۶۱۵ از روی نسخه بسیار صحیح دارای حواشی زمخشری و افزوده‌های دانشمندان بر آن نوشته است و این حواشی در اینسخه هست؛ ۲۱۰گ، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۳۸۵]

۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۵۱۴۹/۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۳۸]

۸۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۴۹
خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۲-۱۷۲]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۲۲
آغاز: او مصدرا فصل و قدیتاول العلم؛ **انجام:** و منه ... و مع الحسین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹۱۹
بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۴۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۹۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۵۰۳۸
آغاز:فصل و اما السماعی فنحو الرحاء و الرحی (کذا)؛ **انجام:**و ادغامها فی التاء ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● المفضل فی العمل بنصف دائرة المعدل / هیئت، ریاضیات / عربی

al-mufaḍḍal fi-l ‘amal-i bi-niṣf-i dā’ira-til mua‘ddil

وفائی، عبدالعزیز بن محمد، ۸۱۱ - ۸۷۶ قمری

vafā’ī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e mohammad (1409 - 1472)

این رساله در مبحث ریاضی «عمل بنصف دائرة المعدل است» و مرتب است بر «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: المقدمة فی تسمیة رسومها بشکل الآلة؛ باب ۱. معرفة وضع الالة علی الجهات؛۲. معرفة الدائر؛۳. معرفة الارتفاع و المیل؛۴. معرفة سمت القبلة؛۵. معرفة بعد القمر و الکوکب و مطالع قوسه؛ الخاتمة فی معرفة مطالع اوسط القمر.
آغاز:بسمله الحمدلله معدل اللیلوالنهار و مفصل آیة الاوقات ...
انجام:من غیر زیادة علی فصل واثره یحصل المطلب والله سبحانه وتعالی اعلم

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین علی حسنی حسینی طباطبائی شولستانی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۰۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۸۹]

● **مفضلیات** / ادبیات / عربی

mufaḏḏalīyāt

مفضل ضبی، مفضل بن محمد، - ۱۶۸ قمری

mofazzal zabby،mofazzal ebn-e mohammad (- 785)

چاپ: استانه، ۲۷۲ص، ۱۳۰۸ق؛ مطبوعات التقدم، ۱۳۲۴ق؛ مصر، جزء۲، ۱۹۱۴و۱۹۱۵م

شرح و حواشی:

۱- شرح المفضلیات؛ انباری، قاسم بن محمد (-۳۰۴ق)

۲- المفضلیات؛ ابن انباری، محمد بن قاسم (۲۷۱-۳۲۷ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۰

آغاز:عیناک دمعها مسروب؛ **انجام:**و الکثر الحسن فیها

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲ [الفبائی: -۵۴۴]

● **المفضلیات** / ادبیات / عربی

al-mufaḏḏalīyāt

ابن انباری، محمد بن قاسم، ۲۷۱ - ۳۲۷ قمری

ebn-e anbārī, mohammad ebn-e qāsem (885 - 940)

وابسته به: مفضلیات؛ مفضل ضبی، مفضل بن محمد (-۱۶۸)

آنچه ابوالعباس مفضل بن محمد بن یعلی ضبی از قصاید شعرای عرب گرد آورده است شرح نموده است.

چاپ: اکسفورد، جامعة اکسفورد؛ بیروت، مطبعة الآباء الیسوعیین، ۱۹۲۰م.

[فهرس المخطوطات المصورة ۴۹۴/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۲-ف

نسخه اصل: لاله لی ش ۱۸۵۸؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبیدالله شیرازی، تا: شعبان۴۲۷ق، جا: تبریز؛ ۲۷۰گ، ۲۸سطر [فیلمها ف: ۱-۳۸۶]

● **مفعول و مفعول مطلق** / فلسفه / عربی

maf‘ūl va maf‘ūl-e motlaq

بحثی درباره مفعول و مفعول مطلق با توجیه فلسفی بخشی کوتاهی است از یک کتاب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۴

آغاز:قوله (او من مفعول خلقکم) المتبادر من هذا اللفظ المفعول به و هو الظاهر؛ **انجام:**و انما اطنبنا فیه الکلام لانه من مزال الاقدام و کم ضل فیه الافهام و حال فیه الاوهام و بالله الاعتصام.

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۷۹ر-۸۳ر) [ف: ۲۵-۲۰۸]

←مفوضات شرف الدین ← فوائد رکنی

● **المفهم لما اشکل من تلخیص کتاب مسلم** / حدیث / عربی

al-mufham lammā uškil-a min talxīṣ-i k.-i mussalim

قرطبی، احمد بن عمر، ۵۷۸ - ۶۵۶ قمری

qortobī, ahmad ebn-e ‘omar (1183 - 1259)

وابسته به: صحیح مسلم = الجامع الصحیح؛ قشیری نیشابوری، مسلم بن الحجاج (۲۰۴-۲۶۱)

مؤلف، صحیح مسلم را کوتاه کرده و سپس این شرح را بر آن نوشته است .

چاپ: رباط، محقق: عبدالهادی التازی، مطبعة الکرامة، ج۱-۴، ۱۴۲۵ق.

[کشف الظنون ص ۵۵۷]

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۳۶

از باب «الامر بغسل المیت» تا باب «من اعتق عبیده عند موته»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ ۱۹۱گ، ۲۵سطر، قطع: وزیری [ف: -۹۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۱۲

آغاز: فیه قول احمد وضع ذلک و غیره؛ **انجام:**و هو باب عد غزوات ... و ثلثین و سبعمائه.

ج۲؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۷۳۱ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● **المفهوم** / اصول فقه / عربی

al-mafhūm

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۷/۸

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۲۹]

● **مفهومات عقلی** / عرفان و تصوف / عربی

mafhūmāt-e ‘aqlī

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e ‘alī(- 17c)

به اشاره: محمد خاتونی

مناجاتی است و سپس مفهومات عقلی را به واجب و ممکن و ممتنع قسمت نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۲۷

آغاز:هو الله لا اله الا هو الها ملکاما لکاملا؛ **انجام:**من احدالثلث الی الاخر مع انه من المفهومات العقلیة فلیزم عدم انحصار

المفهومات فی المفهومات الثلثة المذکورة و هو من الشبهات الدقیقة
کا: حکیم الملک گیلانی، تا: قرن ۱۱؛ در فهرست رساله عرفانیه آمده (فهرست رایانه ای ۹۷۶)؛ ۱گ (۱۶۵) [ف: ۱۵-۱۴۲]

● **مفهوم الذهنی** / فلسفه / عربی
mafhūm-uḏḏihnī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۶/۵
آغاز:بسمله فی بیان المفهوم و انه لیصح اطلاقه او صدقه علی الله تعالی ام لا اعلم ان الحکماء و المتکلمین اختلفوا فیه فاکثر المتکلمین و شیخ الاشراق؛ **انجام:**و التالی باطل بمقتضی هذه الآیات و الاخبار و الملازمة طاهرة لمن له اعتبار
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد موسوی رشتی، تا: قرن ۱۳؛ از ص ۲۵۳ - ۲۵۶ مطالبی منقول از ابوالعلاء محمد بهشتی؛ مهر: «کفی بربک هادیا» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۴۴ص (۱۰۹- ۲۵۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۱۴۲]

←مفهوم لغوی للماء ⊲ الماء المطلق
←المفهوم المستقل و التبعی ⊲ الرسالة المرآتیة

● **مفهوم مشتق** / فلسفه / عربی
mafhūm-e moštaq
صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری
sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)
گفتاری است در بیان مفهوم مشتق که از برخی از رساله‌های صدرای شیرازی در این دفتر آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۶/۷
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم، قال العارف الالهی مولانا صدرالشیرازی فی بعض رسائله فی تحقیق مفهوم المشتق اعلم ان مفهوم المشتق سواء کان ذاتیاً؛ **انجام:**نقلت من بعض رسائل مولانا العارف الالهی صدرالشیرازی تمت.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: چرم، ۲ص (۷۰-۷۱)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۵۴۲]

←مفهوم واجب شبهه ابن کمون ⊲ توحید واجب الوجود
←مفهوم وجود ⊲ اتصاف الماهیة بالوجود

● **مفهوم وجود** / فلسفه / عربی
mafhūm-e vojūd

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۳/۱ فیاض
آغاز:بسمله کل مفهوم یغایر الوجود کالانسان مثلا فانه ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با رمز «ح م»، کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: -۱۷۷]

● **مفهوم الوجود (کلام فی تحقیق)** / فلسفه / عربی
mafhūm-ul wujūd (kalām-un fī taḥqīq-i)
میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(- 1632)
آغاز:اعلم ان کل ممکن، سواء کان ازلیا او حادثاً یکون بالنظر الی ذاته لاشیئاً صرفاً
انجام:و قد عرفت ان المفهوم الواحد لایکون له الا المعبر عنه الواحد. فخذ ما آتیناک و اذهب الی ما اریناک، و کن من الشاکرین
چاپ: مشار عربی، ص۴۸۵؛ طهران، سنگی، ۱۳۱۵ق، وزیری (کلمات المحققین: ج۲،صص۱۸۸-۱۹۰)؛ به اهتمام عبدالله نورانی، در مصنفات میرداماد، جلد ۱، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۱

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۴۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**از خدای نباشد و کفر هیچ یک لازم نیاید والسلام
خط: نستعلیق، کا: احمد صفائی خوانساری، تا: ۱۳۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳ [رایانه]

● **المفهوم و المنطوق** / اصول فقه / عربی
al-mafhūm wa-l manṭūq
یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، - ۱۲۶۷ قمری
yazdī, mohammad taqī ebn-e abītāleb(- 1851)
مباحث مربوط به مفهوم ومنطوق درعناوینی چون «دفع اوهام وتنقیح مقام»، «تقسیم فیه تحقیق»، «تقدیم کلام فیه نفع المرام».
آغاز:الحمدلله ما نطق الحدوث بقدمه وانتهض الدلیل علی دوامه وعجز سهام الاوهام عن المجاز الی کنه صفاته وکل لسان البیان عن وصف حقیقته فان کل مفهوم موهوم مخلوق ...

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۷/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**واسئله تعالی من فضله العمیم ان یجعله باعثاً علی ثوابه الجسیم والمرجو ممن نظر الی هذا التألیف ان یمن علی هذا الضعیف باصلاح الفاسد وترویج الکاسد.
خط: نستعلیق، کا: مؤلف، تا: ۲۲ شعبان۱۲۲۸ق، جا: یزد مدرسه ملامحمد اسمعیل یزدی عقدایی؛ ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۹]

● **المفهوم و المنطوق** / اصول فقه / عربی
al-mafhūm wa-l manṭūq
مؤلف باید از شاگردان شیخ محمد تقی اصفهانی صاحب هدایة المسترشدین فی شرح معالم الدین (–۱۲۴۸ق) باشد زیرا از او به تکرار با عنوان «صاحب الحاشیه» یا «الشیخ المحشی سماعا» نقل می‌کند. در عطف نسخه نوشته:«مفهوم و منطوق و رساله تسامح حاج میرزا حبیب الله». این رساله مباحث دقیق دارد و در مسأله تداخل اسباب با دقت و تفصیل بحث می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۷/۱–طباطبائی
آغاز:بسمله، البحث فی المفهوم و المنطوق و هما و صفان من اوصاف المدلول ... و لیسا من اوصاف الدال؛ **انجام:** فان ما یصدر من المتکلم من تغییر النظم یوذن بذلک و اعلم انهم ذکروا من المفاهیم مفهوم اللقب.
این نسخه ناتمام است و تا اول مفهوم لقب دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳ یا اوایل قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۶ص (۱–۵۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۲۳–۸]

● **المفید** / طب / فارسی
al-mofīd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲۷/۳–ف
آغاز:رسالة المفید فی علم طب بقول حما اما بعد بدانکه خدای تعالی این جهان را بیافرید بر دوازده رکن و چهار طبع؛ **انجام:**پنج مثقال منفعت کلی یابد
نسخه اصل: پاریس343 .S. P. در چند فصل. تذکر: با آغازی مشابه چند نسخه دیگر هم وجود دارد که با عنوان «طبی (ب)» معرفی شده؛ کا: ابوالحسن بن محمد قلی جربادقانی، تا: رمضان۱۰۳۳ق؛ ۱۲گ (۱۵۳پ–۱۶۴ر) [فیلمها ف: ۱–۵۹۴]

←المفید الافضلیة (خلاصه) ← منافع افضلیه

● **مفید الاموات** / شعر / ترکی
mofīd-ol amvāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۱۳
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **مفید الانشاء** / نامه‌نگاری / فارسی
mofīd-ol enšā'

لچهمی رام دهلوی – ۱۲۳۳ق
lačahmī rām dehlavī
تاریخ تألیف: ۱۲۲۴ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۵۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، ۳۶گ، ۱۳سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۷–۴۷۷]

● **المفیدة** / شعر، تجوید / عربی
al-mufīda

بکاری، محمد علی بن فرج الله، ق۱۱ قمری
bakkārī, mohammad 'alī ebn-e faraj-ol-lāh(- 17c)
محل تألیف: کربلا
منظومه‌ای است درتجوید دارای ۹۵بیت. درنسخه، این رساله دارای حواشی مفصل به امضاء «م ح» است که ظاهراً همان مؤلف می‌باشد. مؤلف نام منظومه خود را «مفیدة» گذاشته ودراول وآخر منظومه به آن اشاره می‌کند.
آغاز:بسمله. مما قال کاتبه:الحمدلله العلیم و اسمه ×× اول قولی و الکتاب حکمه / یقرء بالتجوید کی یحصی به ×× و لیس من یجهله من ضربه / و بعد ذافهذه مفیدة ×× یجعلها الله به حمیدة
انجام:و تم نظمی محکما وجیزا ×× عند من یعمله تمیزا / فی مشهد تشهد فیه المعرفة ×× العلم و التقوی الحسین شرفه / و لا تقلدنی بما فی نظمی ×× تبع الشرع بهذا الحکم / لالا نی قلت مالا اسمع ×× و لا رایته فی کتب تجمع / مفیدتی اختمها بالصلوات ×× علی رسول الله و الال الهدات / و بالدعاء للذی تلاها ××و استمعها ودعی لی فی جزاها

شرح و حواشی:
۱– شرح منظومة فی ما وصل من الهمزات و ما قطع منها؛ بکاری، محمد علی بن فرج الله (–۱۱)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۶ق، جا: کربلا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۴۶ر–۴۹ر)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵–۴۱۶۸]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۰۱۴/۲–۳۰/۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به امضاء «م ح»؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸–۴۴۹۷]

←مفید التجوید ← المفید فی علم التجوید

● **مفید التجوید = التجوید المفید** / تجوید / فارسی
mofīd-ot tajvīd = at-tajvīd-ol mofīd
مختصری است در احکام نون ساکنه و تنوین و بعضی از مدات و ادغامات و وقف و غیره مطابق قرائت قراء سبعه. این رساله غیر

از «المفید فی علم التجوید» ملا حسن تونی(-۸۷۹ق) می‌باشد.درنه «فصل»: ۱. نون ساکن ویا تنوین درپیش از حروف حلق؛ ۲. میم ساکن پیش از حروف بوف؛ ۳. مثل اذا ظلمو ...؛ ۴. حروف متماثلین اول ساکن؛ ۵. الف حرف مد است؛ ۶. همزه وصل؛ ۷. لفظ الله؛ ۸. را اگر مفتوح ...؛ ۹- وقف برسه نوع است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲،
[الذریعة ۳۷۲/۲۱؛]

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چون قراء سبعه در اصول قرائت چون احکام اربعه مثل نون ساکنه و تنوین و بعضی از مدات و ادغامات و تفخیم وترقیق ...

انجام:بدانکه در حروف تلدون که قبل ازو واقع شود که ثالث او مضموم با شد لازمی عاصم کسره میدهد چون قل ادعوا وٍ او انقص. تمت التجوید المفید بعون الله الملک الحمید

۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدیوسف بن صدرالدین محمد حسینی کوکئی جیلانی، تا: جمعه ۲۱ شوال۱۰۴۸ق؛ جلد: گالینگور، ۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: -۱۵۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۳/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۲۷]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی عباده الذین اصطفی محمد و آله و عترته؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد شریف هزار جریبی، تا: ۱۱۲۲ق؛ ۱گ (۵۶ر-۵۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [مؤید: ۱-۷۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۷۲/۱-۳۷/۱۶۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ودر ولا الضالین همین سه وجه باسکان بیشتر جائز نیست الرسالة المسمی بتجوید المفید ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۴۹۷]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۷گ (۱۴۳پ-۱۴۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در حرکات ثلثه جایز است و دوم در کسره و علامت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ صفر ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۱۷۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۷۲/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در این جا ابحاث بسیار بوده فمن اراد الوقوف علیها فلیرجع المطولات.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۱۰۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۷۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در این جا ابحاث بسیار بوده فمن امراد الوقوف علیها فلیرجع المطولات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۶۵پ-۱۶۸پ)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۱۰۵]

۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۱۹/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۲۷۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱۰/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قالت اخرج أو ادعوا الرحمن، و الله أعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ملا عبدالله مشنپائی قرابوطی، تا: جمعه سلخ محرم۱۳۴۲ق؛ ۳گ (۳۸ر-۴۰پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲-۲۵۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**فمن اراد الوقوف الیها (کذ) فلیرجع الی المطولات.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: ناینی؛ ۲ص، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۶-۱۸۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۱/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در اینجا ابحاث بسیار باشد فمن اراد الوقوف فلیرجع الی المطولات.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ (۲۱ر و پ)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۶×۲۹سم [سنا: ف: ۱-۲۳۴]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۸۶/۲

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی-مشهد ۳۰۸۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲گ (۳-۴) [عکسی ف: ۲-۱۷۶]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۵۷/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فصل بدان که به زبان زبر را فتحه می‌گویند ... فاء الفعل باشد وسط کلمه را عین الفعل می‌گویند آخر کلمه را لام الفعل می‌گویند

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۵پ-۲۸ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۶]

● مفید التجوید / تجوید / فارسی

mofīd-ot tajvīd

ناشناخته:

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: ۹۶۸ق؛ ۲گ (۲پ–۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [مؤید: ۳–۲۹۶]
۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۸۶/۲
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۶۰ق؛ ۵گ (۸۱پ–۸۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [کتابخانه‌های قائن: ف: –۱۶۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۶/۵
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه اتفاق قراست که هرگاه قاری ابتدا کند بخواندن قرآن از هر سورة که باشد بسم الله الرحمن الرحیم گفتن واجبست؛ **انجام:**و این صورت از تصرفات استاد العلما مولانا جمال الدین محمد استرآبادیست رحمة الله علیه که بر طالبان آسان نموده است و الله اعلم.
بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق؛ مجدول، با دو سرلوح مذهب و مرصع؛ ۴گ (۴۲–۴۵)، اندازه: ۱۶/۵×۳۰سم [ف: ۴۷/۲–۱۰۳]
۴. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۲۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۴۰پ–۵۳پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱–۱۹۷]

● **مفید الخاص فی علم الخواص** / کشاورزی / عربی
mufīd-ul xāṣ fī ‘ilm-il xawāṣ
رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ – ۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)
این کتاب علی الظاهر شاید همان است که بی هیچ توضیحی در عیون الانباء جزو مصنفات رازی به نام کتاب «فی خواص الاشیاء» مذکور است، ولی چیزی که قدری عجیب به نظر می‌رسد تسمیه آن است. در این نسخه به صورت مسجع «مفید الخاص فی علم الخواص»آمده که این نوع تسمیه از ناحیه رازی به کلی بی‌سابقه و نامعهود است ودر میان مصنفات فوق العاده کثیر او برای نمونه حتی یک کتاب دیده نمی‌شود که عنوانش مسجع باشد.
کتابی است مشتمل بر مطالب و موضوعات مختلف طبی و کشاورزی و بیطره و تربیت اسبان و مرغان شکاری و کیفیت پرورش و غرس و جابجا کردن درختان و نحوه حفظ و تکثیر میوه آنها و صید ماهیان و پرندگان و غرائب خواص سبزیجات و معرفت اشیاء سمی از طریق حواس ظاهری (غیر از سامعه) و بیان جمیع عوارض طاری بر شخص مسموم و علاج سموم عقرب و مار و طرد وحوش و طیور و هوام و حشرات موذی و مضر از حوالی خانه و پالیز و باغ و بوستان و مزرعه و بسیاری مطالب دیگر از این قبیل. اینک عناوین موضوعات این جزو:–صفة بخور یهرب منه الحیات و العقارب؛ –القول فی طرد النمل و قتلهن؛ –القول فی العقارب؛ –القول فی طرد البق و الجرجسی؛ –القول فی عمل بیت العصیر و صفته؛ –القول فی عمل الخل؛ –القول فی انواع الشجر و البساتین و علاج ذلک؛ –القول فی تحویل الشجر الکبار من مکان الی مکان؛ –القول فی تعلیة الصنوبر و السرو و التوج؛ –القول فی صفة التین؛ –القول فی العناب و التفاح و الجوز؛ –القول فی غرس الجوز؛ –القول فی غرس الشاهبلوط؛ –القول فی الضفادع باللیل؛ –القول فی الذباب، القول فی طرد الخنافس؛ –القول فی البراغیث، القول فی طرد الزنابیر، القول فی طرد الکلب؛ –القول فی کیفیة غرس الکرم و فی ای الاوقات و کیف یعمل بالعصیر و جمیع علاج الکروم؛ –القول فی صفة الفواکه؛ –القول فی حفظ التفاح؛ –القول فی حفظ الکمثری، القول فی حفظ السفرجل، القول فی حفظ الاجاص؛ –القول فی حفظ الرمان، القول فی حفظ الخوخ، القول فی حفظ التین؛ –القول فی خواص نافعة فی غرس الرمان؛ –القول فی غرس التوت، القول فی غرس اللوز؛ –القول فی صنعة الزبیب؛ –القول فی تطییب الادهان البشمة الکریهة الرائحة حتی تذهب رائحته و بشمه و یطیب الرائحة؛ –القول فی تصفیة الدهن و الزیت؛ –القول فی البساتین و البقول؛ –القول فی زرع خسه فیها الوان من البقول و خواص الخس؛ –القول فی صفة السلق و صفة عمله؛ –القول فی الکرنب و صفة عمله؛ –القول فی الملوخیا و هو الخبار؛ –القول فی الفجل و السلجم؛ –القول فی الکرفس و صفة عمله؛ –القول فی الکرفس و صفة افاعیله؛ –القول فی الجرجیر و صفة عمله؛ –القول فی الحرف و هو الرشاد؛ –القول فی الهندبا و صفة خواصه؛ –القول فی الفودنج؛ –القول فی الکراث و صفة عمله؛ –القول فی البصل و ما فیه من الخواص و المنافع؛ –القول فی صفة الثوم و صفة عمله و منافعه؛ –القول فی الحول و هو البادروج؛ –القول فی الخردل و منافعه؛ –القول فی الشبت؛ –القول فی الجماص؛ –القول فی صفة البقلة الحمقا؛ –القول فی القرع و القثاة البطیخ و صفة عملها؛ –القول فی صفة الورد و الریاحین و ما یشاکلها؛ –القول فی السوسن و صفته و عمله و منفعته؛ –القول فی تبییض الموم و هو الشمع؛ –القول فی النحل و کیف یتخذ من العجل نحلا.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۳۵
آغاز:بسمله صفة بخور یهرب منه الحیات و العقارب [و] الذباب منها و الطیان و الجرارة و الزنابیر و الرتیلا و جمیع الهوام و کل دابة لها سم یؤخذ من شحم الابل جزو و من شحم حمار الوحش جزو؛ **انجام:**فی مکان قریب من البیت فاذا طرن فی البیت فافتح الکواکلها و باب البیت، تم الجزء الثانی من کتاب مفید الخاص فی علم الخواص تألیف الحکیم الفاضل ابن زکریا الرازی رحمة الله علیه.
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ نسخه که به جهت خزانه «السلطان الاعظم السید المجاهد المؤید المثاغر المرابط المظفر المنصور الملک الصالح عماد الدنیا و الدین ابی الفدا اسمعیل بن السلطان السعید الشهید الملک الناصر ناصرالدین ابی المعالی محمد بن السلطان السعید الشهید الملک المنصور قلاوون» کتابت

شده جزو ثانی کتاب و مصور به صور اشجار و حیوانات و فوق العاده ممتاز و نفیس و به‌کلی عدیم النظیر است و جزء اول آن مع الاسف در این کتابخانه موجود نیست و جای دیگر هم دیده نشده که نشان بدهند، دارای پنجاه مجلس تصویر رنگین از حیوانات و گیاهان به شیوه بین النهرین؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ کاغذ: مصری، جلد: میشن مذهب، ۸۳گ، ۱۱سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۹-۶۸۳]

←مفید در تجوید ﹤ مفید التجوید

● **مفید الصبیان** / اخلاق . فارسی

mofīd-os sebyān

حسینی، قلندر علی بن غلام حسین

hoseynī, qalanadr ʻalī ebn-e qolām hoseyn

کتابی است دارای سه «فایده»:۱. درسی تذکره؛۲. در بیست و نه تذکره؛ ۳. در چهار تذکره.

آغاز:ستایش و نیایش غیر محدود خالقی را سزد که صور گوناگون ...

انجام:بدانکه مال دنیا غیر از ندامت نمی افزاید لهذا ترسان ضرور است. تمام شد.

[فهرستواره منزوی ۶۲۲/۶]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۹ص (۲-۸۰)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۲۲۰]

● **مفید الصبیان** / دستور زبان / فارسی

mofīd-os sebyān

منشی، محمد فخرالدین، ق۱۳ قمری

monšī, mohammad faxr-od-dīn(- 19c)

به دستور: سید امان الله خان قانونی

تاریخ تألیف: ۱۲۲۵ق (مطابق «نسخه میمنت»)

چون در هند و دکن با وجود استادان ماهر در زبان فارسی تعلیم اطفال نوآموز خلاف قانون رواج داشته،مؤلف این مختصر را در سه «فصل» نگاشت.

[الذریعه ۳۷۲/۲۱؛ فهرست انجمن ترقی اردو ۵۳]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۰۱/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... اما بعد اگر چه علم فارسی در هند و دکن اشتهار فراوان دارد؛ **انجام:**ای ظفر نومید از غفران حق هرگز مشو ×× هست مولای تو احمد شافع یوم القیام

خط: نستعلیق، کا: محمد امیرالدین بن محمد عزیزالدین (+قاضی قصبه نظام آباد و رسوم)، تا: ۴ جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ مجدول؛ ۴۷گ (۱پ-۴۷ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۱۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۵۳

خط: نستعلیق، کا: محمد یسین خان، تا: چهارشنبه ۱۳ رمضان ۱۲۷۱ق، برای آموختن محمد فیاض علی خان؛ کاغذ: هندی، ۳۳گ، ۱۳سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۴۷۷]

● **مفید العوام** / فقه / اردو

mofīd-ol ʻavām

برکت علی، ق۱۳

barekat ʻalī(- 13c)

رساله مختصری در اظهار ثبوت وجوب مسح پا و شستن دست‌ها و جمع بین صلاتین (ظهرو عصر و مغرب و عشاء) می‌باشد.

چاپ: در هند به چاپ رسیده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۱۵

آغاز:بسمله. نحمدك اللهم صل و سلم و زد و بارك علی سیدنا ... اما بعد واضح؛ **انجام:**راه نجات هی بجان و دل اختیار کرین و ... آله الطیبین الطاهرین المعصومین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۶۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۵]

● **مفید الفقیر فی اختصار شرح المختصر الصغیر** / فقه / عربی

mufīd-ul faqīr fī ixtiṣār-i š.-il muxtaṣar-iṣṣaġīr

شابی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

šābī, ahmad ebn-e ʻalī(- 17c)

تاریخ تألیف: ۴ صفر ۱۰۹۲ق

چون «شرح المختصر الفقیر» شیخ مسعود شابی، مفصل بود و بسیاری از مطالب را از دیگران نقل کرده و سبب اشتباه بعضی از مبتدئین می‌شد، در این نسخه اختصار شده و مطالب مهمی بر آن اضافه شده است.

آغاز:الحمدلله الذی خلق السماوات و الارض و جعل الظلمات و النور الذی خلق العالم و جعله بحدوثه مقهور

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یلهمنا ما یقرب من أجره و ثوابه و یباعد من سخطه و عقابه بمحمد و آله

خط: مغربی، کا: محمد بن قاسم شابی، تا: آخر محرم۱۱۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۷۸گ (۱۶۰پ-۲۳۷ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۸-۷۸]

● **المفید فی التصریف** / صرف / عربی

al-mufīd fi-t taṣrīf

زمخشری، محمود بن عمر، ۴۶۷ - ۵۳۸ قمری

zamaxšarī, mahmūd ebn-e ‘omar (1075 - 1144)

مختصری است در صرف.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اعلم أن الفعل علی ضربین ثلاثی و رباعی فالثلاثی ینقسم الی مجرد و مزید فیه و المجرد من الثلاثی ستة ابواب ...

انجام:و کان القیاس بالفتح لانها من باب یفعل. و الله أعلم.

چاپ: در میراث اسلامی ایران، دفتر چهارم، به کوشش حسین شفیعب فریدنی، ص ۳۶۳- ۳۷۶

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو محمد عبدالله بن محمد بن محمد بن عبدالله، تا: ربیع الثانی ۶۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۶۳پ-۷۲پ)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۴۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۱۳

کا: محمد صادق، تا: ۱۰۷۷ق؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۴۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۷ ربیع الاول۱۰۸۱ق؛ با جداول و اشکال ریاضی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۲-۳۸۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۸۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ ربیع الاول۱۰۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۵۵۳-۵۶۰)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۲-۴۲۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۱۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ ربیع الاول۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۲۹۴پ-۲۹۸پ)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۱۰۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله ابن دیباج، تا: ۱۰۸۳ق [رایانه]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۳۳/۷

بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۷۵پ-۸۶پ)، ۱۵سطر (۷/۵×۱۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۸۳]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۳۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۶۷

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه مجلس شورای اسلامی - تهران ۱۸۰۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳ص (۵۶۴-۵۷۶) [عکسی ف: ۶-۴۲۲]

● **المفید فی شرح تجرید الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

al-mufīd fī šarh-i tajrīd-il i‘tiqād

مصری، احمد بن محمد، - ۷۵۷ قمری

mesrī, ahmad ebn-e mohammad(- 1357)

وابسته به: تجرید الاعتقاد؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)

شرحی است با عنوان«قال - اقول». کاتب در صدر نسخه نوشته است: شرح احمد. کشف الظنون (ج ۱ ص ۲۴۹ و ج ۲ ص ۴۹۱) شرحی بر تجرید به نام «المفید و المزید» از ابو عمر و احمد بن محمد مصری «یا طبری» یاد نموده بی آنکه اندک مشخصی از آن ذکر کرده باشد شاید این همان شرح باشد. در این شرح مصری مکرر از استاد و شیخ خود علامه حلی یاد می‌کند.

[احوال و آثار خواجه نصیر، مدرس رضوی، ص ۴۳۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۵

آغاز: طبیعی و هو الذی لا یتبدل مثل فوق و سفل و ما هو غیره و هو بخلافه کالیمین؛ **انجام:** و المباح ان کان ما اتی به العبد بنصب و تعب

موجودی از فصل دوم از مقصد دوم (مبحث اجسام) تا اواخر شرح مقصد سوم در الهیات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ به طور چلیپا نوشته شده؛ واقف: نائینی؛ ۸۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۴-۱۷۰]

● **المفید فی شرح عمدة المجید** / تجوید / عربی

al-mufīd fī šarh-i ‘umdat-ul majīd

ابن ام قاسم، حسن بن قاسم، - ۷۴۹ ؟ قمری

ebn-e omm-e qāsem, hasan ebn-e qāsem(- 1349)

وابسته به: عمدة المفید و عدة المجید فی معرفة لفظ التجوید؛ سخاوی، علی بن محمد (۵۵۸-۶۴۳ق)

«عمدة المجید فی معرفة لفظ التجوید» قصیده‌ای است نونیه در قواعد تجوید از علم الدین سخاوی و شرح حاضر شرحی است مختصر با مقدمه‌ای دارای پنج «فصل» در تعریف تجوید و مخارج حروف و چگونگی معرفت مخارج حروف و صفات حروف و انقسام این صفات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۱۱/۲

آغاز:الحمدلله الذی شرفنا بحفظ کتابه و وفقنا لتجوید لفظه و اعرابه و صلواته علی من أنزل القرآن بلسانه؛ **انجام:**فهذا آخر ما یسره الله عزوجل من الکلام علی هذه القصیدة علی سبیل

الاختصار ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: ابراهیم بن ابی الیمن بن عبدالرحمن حلبی معروف به ابن التروی حنفی به تاریخ ۱۰۴۴؛ ۲۹گ (۵۴پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۹۰]

● **المفید فی علم التجوید** / تجوید / عربی
al-mufīd fī ʻilm-it tajwīd
حافظ تونی، حسین بن شجاع، - ۸۷۹ ؟ قمری
hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e šojāʻ(- 1475)

رساله‌ای است مختصر در آداب قرائت قرآن چنان که بعد از خطبه می‌نگارد:«ان افضل الطاعات و اشرفها بعد الواجبات تلاوت الکلام مبدع الکائنات و یجب بعضه علی الکل و کله علی البعض و من حیث انه لابد لقاری القران من رعایه الفاظه و اداته وتجویده و ترتیله». رساله مشتمل بر هفت «باب» است: ۱. مخارج الحروف و صفاتها؛ ۲. رعایة فی کل حرف مع اخری؛ ۳. ذکر المد و القصر؛ ۴. بیان الوقف و الوصل؛ ۵. احکام التنوین و النون الساکن؛ ۶. ادغام الحروف المقاربه المتماثله و المتجانسه؛ ۷. الرآت. نام دیگر کتاب در الذریعة، مفید التجوید است. این کتاب به فارسی نیز برگردانده شده است.

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله اجمعین اما بعد فیقول اضعف عبادالله ... قد ثبت بالبراهین المعقولة والدلایل المنقولة ان افضل الطاعات واشرفها بعد الواجبات تلاوة کلام مبدع الکائنات ویجب بعضه علی الکل وکله علی البعض ...

انجام:لا یحتمل ذکره هذا المختصر فمن اراد الوقوف علی ذکل فعلیه بکتب القرات المصنف فی هذا الفن و الحمدلله رب العالمین و الصلوه علی محمد و اله اجمعین الطیبین

[کشف الفهارس، حجتی ۴۲۳/۱؛ الذریعة ۳۷۲/۲۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۳/۴؛ دنا ۹: ۱۰۹۸-۱۰۹۷ (۳۱ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الثانی ۸۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۹۷پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسکندر بن حسین بن اسکندر استرآبادی، تا: آخر محرم ۸۷۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۸۲/۷
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۸۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کابی، جمال الدین بن ؟ بن عباس، تا: با تاریخ ۸۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۳۷پ-۱۴۴پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۲۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۴۴/۲
خط: نسخ، کا: هلال بن شمال بن عز الدین بن هلال، تا: یک‌شنبه ۴ ذیحجه ۸۸۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۴۳پ-۵۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۱۲۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، کا: شمس الدین فرزند نصیر، بالوکلاتی، تا: ۸۸۲ق؛ مصحح، محشی با رمز «۲»؛ کاغذ: شرقی، ۱۳گ (۳۵-۴۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۰-۳۵۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۸ق، جا: سبزوار؛ واقف: محمد زهرایی، تیر ۱۳۵۰؛ ۱۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۳-۱۷۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۲۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن۱۰؛ مصحح، رکابه‌دار؛ ۸گ (۳۳-۴۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۲-۲۶۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۳۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**... وکذا الفتحة بعدها الیاء الساکنة نحو کیف واین ولدیه ویداعی ایضاً الفتحات المتوالیة ...
تا اواسط باب دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۸۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی۹۲۸ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۵پ-۱۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۷-۸۱]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۹۵/۱۰
آغاز: برابر
خط: تحریری، کا: حسن ظهیر بن فاضل ظهیر حسینی کور سرخی، تا: ۹۶۷ق؛ ۶گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۶۲]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۹سطر [ف: ۵-۳۴۸]

۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۲۱۵/۱
آغاز:برابر
تا بندهای باب پنجم است از ۷ باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۲ر-۱۲ر)، ۱۴ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۶۳۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۷/۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و إن کانت الراء الساکنة فحکمها حکم الساکنة المذکورة فی الوصل و الإختلاف فی الراآت بین ورش و جمهور القراء کثیر لایحتمل ذکره
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۵گ (۲۶۸پ-۲۷۲ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۹-۴۳۵]

۱۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۴/۸ - ج
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الخلاف بین ورش و القراء کثیر لایحتمله هذا المختصر (نمت).
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۱گ (۸۶پ-۹۶ر) [ف: -۴۷۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۵۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین قاینی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد مصطفی حسینی درشعبان ۱۳۴۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۱] و [ف: ۲۳-۱۱۷]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱/۱۶۷۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳۲/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**فمن اراد الوقف علی ذلک فعلیه بکتب القراآت المصنفة و الحمدلله اولا و آخرا و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن عبدالواحد تستری، تا: ۱۰۵۹و۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۲۸۸-۳۰۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵۰-۷۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۹/۸
آغاز: ... و من آخر الحلق غ خا و من أقصی اللسان و أسفل الحنک ق و من أسفل اللسان و أعلی الحنک ک ... و اعلم أرشدک الله تعالی أن الحروف بحسب الصفات ... الباب الثانی فی رعایة کل حرف مع أخری؛ **انجام:**و الاختلاف فی الراآت بین و رش و جمهور القراء کثیر لا یحتمل ذکره؛ تم الکتاب بعون الملک الوهاب.
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به نقل از در الفرید مفرده عاصم و ...؛ ۷گ (۱۱۴ر-۱۲۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۴/۵سم [ف: ۳۵-۱۶۰]

۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۶×۱۳، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳-۸۸۶]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۲/۲-ف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۳ رمضان ۱۰۸۰ق [فیلمها ف: ۲-۱۷۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۵۰/۱
خط: نسخ، کا: فاضل بن افضل حسینی درگاهی، تا: ۲۲ رمضان۱۰۸۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۳پ-۱۴ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۲۰۸]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۳/۱۰
آغاز و انجام: برابر
این رساله کامل نیست و یعنی ابواب سوم و چهارم و پنجم و ششم را فاقد می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵ص(۲۰۹-۲۱۴)،۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴-۴۴۶]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ثلث، کا: کطکدزکان بن نسکت، تا: احتمالاً ۱۱۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ (۱۱پ-۲۲۹)، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [رایانه]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۱۸/۱۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۱۲]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۷۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۷۳-۱۸۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵۰-۱۴۸]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۷۶/۱
خط: نستعلیق، کا: موسوی خوانساری، محمود بن جمال الدین، تا: ربیع الثانی۱۲۸۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، ۸ سطر (۵×۹)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۱۳-۳۵۱۰]

۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۹۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان منظومه‌ای است در مخارج حروف ظاهرا از مؤلف؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۳گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۴-۱۱۹۹]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۵۷/۲
آغاز:و طالعته من کتبهم و سمیته بالمفید فی علم التجوید ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۵۴ر-۶۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۲۱۳]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۴۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ (۵۰پ-۶۰ر)، ۱۲-۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۸-۵۸۶]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۶/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸/۴سم [ف: ۵-۲۹]

۳۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲-ش/۶۱۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**بیان انقطاع محبت و ان لم تغفرلنا و ترحمنا بیان حاجت - تم الرساله الشریفه و الله الموفق و المعین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۲۳سطر (۱۵/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۰۰]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۹۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۴۴]

۳۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۰/۱۱ ـ د

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۸۵پ-۱۹۴پ) [ف: ۱-۴۳۵]

۳۵. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۹۶]

● المفید فی علم التجوید (ترجمه) / تجوید / فارسی

al-mufīd fī ʻilm-it tajwīd (t.)

حافظ تونی، حسین بن شجاع، - ۸۷۹ ؟ قمری

hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e šojāʻ(- 1475)

وابسته به: المفید فی علم التجوید؛ حافظ تونی، حسین بن شجاع (-۸۷۹ق)

ترجمه تحت اللفظی نیکویی است از رساله مترجم «المفید فی علم التجوید» با همان تنظیم در هفت «باب».

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... مقرر است ببراهین معقوله و دلایل منقوله که افضل طاعتها؛

انجام: و این مختصر احتمال ذکر آن ندارد و هر که خواهد رجوع کند بکتب مصنفه در این فن

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ شوال۸۵۳ق؛ تملک: محمد رضی انصاری به تاریخ ۱۱۴۴؛ جلد: تیماج، ۸گ (۸۹پ-۹۶پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۷

آغاز: در این فن و آنچه مطالعه کرده بود از کتب استادان

خط: نسخ، کا: علی بن شمس الدین حسینی، تا: ۹۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۱۰

آغاز: بسمله. حمدله. چون احکام اربعه یعنی اظهار و ادغام؛

انجام: و در این جا ابحاث بسیار است فمن اراد الوقوف علیها فلیرجع المطولات.

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم، تا: قرن ۱۱، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۲۵

آغاز: «بسمله. حمدله.اما بعد چون [چونکه] قراء سبعه را در اصول قرائت چون احکام اربعة [یعنی] ادغام اظهار و قلب و اخفاء [نون] ساکنه و تنوین و بعضی از مدات ... اتفاق می‌شود؛ **انجام:** فمن اراد الوقوف علیها فلیرجع المطولات پس هر که اراده دارد ... که قبل از و ساکن باشد که ثالث او مضموم باشد ... عاصم کسره می‌دهد چون قل ادعوا او انقص.

خط: نسخ، کا: محمد شریفهزار جریبی، تا: ۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۵۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۱۸/۱

تذکر: گرچه در فهرست این رساله به نام اسفراینی، حسین بن شجاع ثبت شده است ولی به اعتقاد آقای احمد منزوی کتاب «مفید التجوید» از مؤلف ناشناخته است.رک فهرست منزوی ۱۰۲/۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: میشن، ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۳۱]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۰۴/۲

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۴۵]

● المفید فی علم التجوید / تجوید / عربی

al-mufīd fī ʻilm-it tajwīd

قسطلانی، احمد بن محمد، ۸۵۱ - ۹۲۳ قمری

qastalānī, ahmad ebn-e mohammad (1448 - 1518)

در قراآت قرآنی.

آغاز: بسمله. رب زدنی علما و توقنی مسلماً و الحقنی بالصالحین، یقول الفقیر احمد بن محمد بن ابی بکر القسطلانی احمدالله ... الحمدلله الذی انزل کتابه العزیز بالسبعة الاحرف تسهیلا علینا ...

انجام: و لاعلی الظرف دون ها عمل فیه و لاعلی المعطوف و الله ولی العصمة و التوفیق، تم الکتاب و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آلهو صحبه و سلم.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۵گ (۱پ-۷۵ر)، اندازه: ۱۵/۹×۲۱/۶سم [ف: ۷-۱۲۵]

● المفید فی النحو / نحو - عربی

al-mufīd fi-n naḥw

ثمانینی، عمر بن ثابت، - ۴۴۲ قمری

Samānīnī, ʻomar ebn-e sābet(- 1051)

با عنوانهای «باب»

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹

آغاز: باب الکلام. الکلام ثلاثة اشیاء اسم و فعل و حرف فالاسم ما دخله الالف و اللام و الاضافة و التنوین و التثنیه و الجمع ... و الفعل ما تصرف و لحقه الضمیر و الحرف الذی جاء لمعنی لیس فیه من علامات الاسم و لامن علامات الفعل شیء ... ؛ **انجام:** باب

جمیع الایام و الشهور قول من ذلک احد واحد ان و آحاد فی القلیل و الکثیر اجود ... و السنة لسنین و السنوات.
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: لطف علی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۷سم [ف: ۱-۵۲۶]

←المفید فی الهیئة > معینیه

● **مفید القاری** / قرائت، تجوید / فارسی

mofīd-ol qārī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۷۵

در تجوید قرآن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [رایانه]

● **مفید المحتاجین** / دعا / فارسی

mofīd-ol mohtājīn

آقا بابای رازی، محمد اسماعیل بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

āqā bābāye rāzī, mohammad esmā‘īl ebn-e mohammad hoseyn(- 19c)

مجموعه یادداشت‌های پراکنده‌ای است در ادعیه، احراز، تعویذات، نسخه‌های طبی و رخدادهای تاریخی، بخش‌هایی از کتاب که مشتمل است بر وقایع عصر مؤلف قابل توجه است، تبویب و فصل‌بندی کتاب ناتمام ماندهاست. عناوین مهم متن:اول در باب ادعیه و معالجات مجرب، ختومات آیات شریفه، علاجات، شعبده‌ها، معجون‌ها، در صفت حیوانات موذی، مسافت بلاد، گرفتن خون از بدن در ایام ماه، خواص اسماءالله، اسامی بانیان مکه، شرح احوال چهارده معصوم (ع)، کیفیت یاجوج و ماجوج، در ذکر کیفیت و اسامی سلاطین صفوی، معانی اسامی ائمه اطهار (ع)، دعاء جوشن کبیر و فوائد متفرقه فقرات آن، دعاء کمیل مترجم، دعاء جوشن صغیر، طلسمات، تسمیه فرزند بر اساس ایام تولد، در دانستن خسوف و کسوف در شهور قمری، احکام زلزله، در تعبیر خواب، در احکام بانگ حیوانات، در احکام جستن اعضاء بیمار، ادعیه سمات، عشرات و عدیله، فرزندنامه مؤلف جهت عبدالباقی:[در مقام نصیحت بد و نیک - کردم این دو صفحه را تاریک؛ گوش دار ای یگانه فرزندم - کین نصیحت بود چه مو باریک]، منازعه علم و فهم و اصل و نسب،(این بخش کتاب ناتمام مانده است) و برخی از عناوین حواشی کتاب عبارتند از:صفات ثبوتیه و سلبیه، معالجات، اسامی اولاد و دامادهای فتحعلیشاه، معاجین و طلسمات، صحابه و ازواج پیامبر (ص)، علائم ظهور قائم ال محمد (ص)، در ماده تاریخ وفات کریمخان و فتحعلیشاه و شهید اول و دیگران، معنی صوفی و تصوف، تواریخ احداث ابنیه تاریخی مانند: چهارباغ - ایوان طلا رضوی - قلعه تبریز - مسجد شاه اصفهان، غزلیات و رباعیات مؤلف.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۶

آغاز:چون بر هر مصنف و مؤلف جایز بل لازم است که در مطلع هر تصنیف جدیدی که تالیف میشود؛ **انجام:**ای کاش که بودمی سگ و بنده شان (در گهشان) - یا خاک سیاه بودمی در رهشان
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه: ضمن ۲۳ برگ آخر نسخه: الف. چند کلمه در بیان کیفیت احوالات امردان مشاهیر دارالخلافه که هر یک بچه صفت میباشد و هر یک بچه امر مشغولند و مشتمل بر شرح احوال: یوسف کرجی نوری، میرزا ابراهیم بن اسمعیل قاطرچی باشی شیرازی الاصل طهرانی المسکن، میرزا محمود ملقب به محمودخان خلف محمد حسین خان ملک الشعرا فرزند ارجمند مرحوم فتحعلی خان ملک الشعرا، رضا بروجردی، اقا محمد بن اقا رحیم پیشخدمت باشی اصفهانی الاصل طهرانی المسکن، محمد حسن ابدار کرجی طهرانی، آقاجان قوال اصلش از دارالعباد یزد ساکن تهران، محمد شریف بختیاری الاصل و طهرانی المسکن ملقب بطرلان خان که در حین غلام بچه گی از جانب قبله عالم ملقب باین اسم شد، ب: در باب کیفیت احوال عوج بن عنق، چند کلمه در صفت بدن ماهرویان سیمین عذاران با آغاز: «باصطلاح عرفا موی را در کشور حسن سرآمد جمال دانسته اند یعنی موی سر را و او بر سه نوع است اول معقد [کذا]»، تاریخ تحریر: ۹ ذیقعده ۱۲۵۰، اصطلاحات عرفا و شعراء، مثنوی عاشق اول محمود بیگ و ثانی نجفقلی خان از مؤلف در ۸۴ بیت با آغاز: «ای عزیزان داستانم بشنوید ×× داستانم دوستانم بشنوید»؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۸۹]

● **المفید المستفید** / فلسفه / فارسی

al-mofīd-ol mostafīd

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

این کتاب که درباره آدمی و اینکه او ترکیبی از دو نیمه، یکی نیمه تن و دیگر نیمه جان است در پنج «باب» آمده: ۱. بحث مستفید بر طالب؛ ۲. طریق شناخت جسم و جان؛ ۳. صفات جسم و جان؛ ۴. اعمال جسم و جان؛ ۵. مراتب جسم و جان.
آغاز:بسمله - الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاعدوان ... سپاس و ستایش خدایرا که مخترع جسم و مبدع روحست ...
انجام:گر وهم تو از تویی بیفتد×× توحید بود دویی بیفتد
چاپ: به تصحیح نصرالله تقوی در رسائل افضل الدین کاشانی (تهران، کتابخانه تهران: ۱۳۱۰)
[فهرستواره منزوی ۶۲۳/۶]

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۴/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ در ظهر صفحه اول این نسخه (صفحه ۳۰۱ مجموعه) این عبارت آمده: «هذه النسخة المسماة بالمفید للمستفید تشبه ان یکون من مصنفات العالم النحریر استاد البشر محمد بن محمد الطوسی قدس سره القدوسی» و باز به خط دیگر آمده این نسخه «المسمی بالمفید للمستفید ...»و پس از چند سطر با پاک شدگی تاریخ ۲۷ شعبان ۱۲۸۱ق ثبت شده؛ کاغذ: دولت آبادی و اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰۶ص (۳۰۲-۴۰۷)، ۱۶سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: -۳۹]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۸/۱۶

خط: نستعلیق خفی، کا: محمد محسن خاتون آبادی، تا: ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۳۷۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷/۱۰۳۵/۲

آغاز:هو من امام محمد غزالی. باب دوم از کتاب مفید المستفید در شناختن جسم و جان بباید دانست؛ **انجام:**الا آن بود که صیاد را چون دام نماند صید نتواند کرد جز آنکه صید کرده است (برابر با ص ۲۷تا س ۶ ص ۲۸ چاپی) سپس نویسنده میافزاید: «و مثالهای دیگر هست باختصار گراید»

کاتب: دیباجی، شهاب الدین علی، تا: با تاریخ۱۰۹۹ق، جا: کرمان؛ پیداست که نویسنده نسخه (نزدیک ۱۰۹۷) این کتابرا از غزالی می‌دانسته؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۳۱۶)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۶۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق؛ از روی نسخه متعلق به کتابخانه سلطنتی تهران برای مرحوم تنکابنی رونویس شده؛ جلد: گالینگور، ۹۹ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۴۷۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۴۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۴۵ برای سعید نفیسی؛ از روی نسخه کتابخانه سلطنتی؛ جلد: مقوا، ۲۶گ، ۱۹سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۹۴]

۶. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴۹/۳

خط: نستعلیق، کا: محسن بن مصطفی ساوجبلاغی، تا: ۱۳۴۷ق؛ از روی نسخه سلطنتی، مقابله کرده ۱۳۰۷؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۷۶]

● مفید نامه / ادبیات / فارسی

mofīd nāme

هانسوی، محمد بن سمیع، ۱۲ق۱۲ قمری

hānsavī,mohammad ebn-e samī‘ (18c - 18c)

آغاز:بسمله. بعد از حمد خالق و درود سرور نبی آدم صلی الله علیه و آله

چاپ: هند، مراد آباد، گلزار احمدی، ۱۳۱۴ قمری، به اهتمام محمد ولی الله مالک مطبع.

[میراث مشترک ایران و هند: ۲-۱۹۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**کتاب مفید نامه ملک فضل

خط: نستعلیق خفی، کا: فضل حسین بن محمد قلی خان، تا: ۱۲۳۱ق؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● مفیض الفیوض / فقه / عربی

mufīḍ-ul fuyūḍ

استرآبادی، محمد رضا بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

estarābādī, mohammad rezā ebn-e mohammad sādeq(-19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۱۰/۱

آغاز:الحمد الله الذی نجانا ببرکة اهل بیته من طغیان المحن و هدانا بنور القرآن و الحدیث الی معرفه الفرایض و السنن ... اما بعد فهذا کتاب مفیض الفیوض فی السنن و الفروض و مخارج الاحکام فی مسائل الحلال و الحرام اتفق منی تالیفه فی غایة الاستعجال و شدة الاشتغال مع قلة الاسباب فی تلک الحال و کثرة اختلال البال ... و انا الفقیر ... محمد رضا الاسترآبادی ... کتاب الصلاة و فیه بابان الاول فی الصلاة الواجبة و فیه مباحث ستة و خاتمة الاول فی الیومیة؛ **انجام:**و لا دلیل علی الاذن.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۰۹]

Union Catalogue of Iran Manuscripts

By
Mostafa Derayati

Maṭla’ - Mufiḍ
Volume 30